NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE.

AD ANTIQUOS TESTES RECENSUIT
APPARATUM CRITICUM MULTIS MODIS AUCTUM
ET CORRECTUM APPOSUIT
COMMENTATIONEM ISAGOGICAM PRAEMISIT

CONSTANTINUS TISCHENDORF,
THEOL. DR. ET PROF.

EDITIO LIPSIENSIS SECUNDA.

LIPSIAE,
SUMTIBUS ADOLPHI WINTER
(LIBRARIA KOEHLERI).
MDCCCXXXXIX.

Quae inde ab anno 1840. ad promovenda critices sacrae studia suscepi bibliothecarum quae in Europa florent celeberrimarum et monasteriorum orientalium thesauris adeundis, ea prospero cum successu perficere non contigisset nisi ubique terrarum multos rei susceptae fautores eosque auctoritate magna et rara liberalitate invenissem. Jamvero haec librorum Novi Foederis editio quum non modo plurium monumentorum sacrorum quae his septem annis ex diuturnis tenebris in lucem vindicavi sed etiam multorum eorum quae feliciter reperta hucusque scriniis meis reposita manserunt aliquam in se contineat summam, publico illam destinatam usui, ingratae mentis crimen magis veritus quam suspicionem propriae laudis a me impetrare non poteram quin iis ornata nominibus prodiret quibus, si quid bonae frugis in laboribus meis inest, illud vel maxime debeo.

In ipsa patria ii penes quos tum temporis supremum rerum publicarum consilium erat, de Lindenau, de Wietersheim, de Falkenstein, atque is cujus ex longo tempore summa de me merita sunt Alb. de Langenn primi itinerum meorum iique fideles patroni exstiterunt. Quibus accessere de Ammon, Grossmannus, Winerus et, qui conatus meos singulari studio sustinuit, Davides Schulz.

Neminem vero majore gratae mentis officio prosequendum habeo quam ipsum optimum et clementissimum regem Fridericum Augustum cum fratre serenissimo Joanne principe, tanto litterarum bonarum lumine.

Parisiis studia mea eximio favore ornarunt promoveruntque Carolus Hase clarus bibliothecae regiae praefectus, Duebner qui totus in antiquis habitat, Mignet historicus celeberrimus, Emm. Lascases Napoleonis captivi fidelis quondam comes, Guizot tot viri summi laudibus eminens, Alex. de Humboldt immortale Germaniae decus, denique viri generosissimi excellentissimi illustrissimi H. de Koenneritz, Loewenhielm, Fagel. Abeuntem vero Lutetia Romam Dionysius Affre archiepiscopus litteris benevolentissimis ipsi Pontifici Maximo commendavit.

Itineris aestate anni 1841. ad Batavos suscepti, non sine liberali subsidio J. Heroldi Amstelodamensis cognati, jucundissimam semper memoriam servabo pro magnis circa me officiis tot virorum et doctrinae et fidei laude clarorum.

Porro magnas gratias solvere debeo iis qui librorum mss. copiis praesunt quum Londini et Oxonii, tum maxime Cantabrigiae, quam cum commendatione docti ducis de Sussex adii. Prae ceteris vero sibi me obstrinxit vir de republica litterarum optime et meritus et merens, Chr. C. J. Bunsen.

Ex helvetico itinere nomina carissima habeo De Wettii, in quo par est humanitas eruditioni, Muelleri Professoris, virique liberalissimi apud Genevenses clari G. Favre Bertrand.

Romae studia mea insigni gratia dignata est domina augustissima Ludovica Saxoniae princeps. Ibidem optime de me meruerunt vir excellentissimus Kestner, clarus artium liberalium patronus, cardinales Mezzofanti, Corsi, Mai,

bibliothecae vaticanae praefecti Laureani et Molza. Praeterea nullus dubito quin Gregorius XVI. P. M., qui et ipse, ut mihi maxima cum comitate narravit, ante plures annos de emendando hebraeo bibliorum textu consilia iniri jusserat, codici vaticano celeberrimo per me publicando nullo modo obstaturus fuisset, si quod volebat non displicuisset Lambruschino.

Venetiae Bedio senex, quo nihil suavius esse poterat, labores meos omni modo juvit. Mediolani gratias maximas debeo Catenae et Gatti bibliothecariis, comiti eruditissimo Castiglione et Seyfferheld negotiatori, cujus frater Francofurtensis, tanta ille circa res sacras Protestantium liberalitate clarus, subsidiis ad iter orientale missis me sibi devinctissimum habet.

Taurini praeter alios celeberrimus Peyron studiis meis profuit; ipse vero rex Carolus Albertus non dedignatus est litteris commendaticiis itineri meo orientali prospicere.

Florentiae bibliothecae custodes, del Furia pater et filius, de me promeruerunt; summum vero rerum mearum patronum nactus sum magnum ducem Leopoldum, dignum gloria Medicaeorum principum.

In Aegypto prae aliis singulariter de me meriti sunt Pruner medicus, homo mirificus, et vir illustrissimus de Laurin. Sinaitici vero itineris memoriam nunquam possum repetere quin Cyrilli monachi rara eruditione et benevolentia insignis recorder mente gratissima. Post vero et Palaestinam et Syriam et Asiam minorem transeuntem, Constantinopoli et Athenis degentem, denique Vindobonae et Monaci thesauros manuscriptos adeuntem viri multi vel amplissimis legationibus fungentes vel administrandis bibliothecis praepositi vel litteris colendis promovendisque clari officiis beneficiisque prosecuti sunt, quorum grato animo meminisse nunquam desinam.

Istis igitur omnibus itinerum meorum et studiorum patronis et fautoribus aliquam certe, etsi sentio quam sit exigua, gratiam referre mihi videbar si huic operi, cujus curis vitam consecravi, hoc gratae memoriae testimonium praeponerem. Illud vero Deum T. O. M. oro ut quae ad veritatem sacri textus inveniendam stabiliendamque pro virium mearum mediocritate conferre conatus sum, ea in veram orbis christiani salutem cedere jubeat.

Lipsiae die ante festum S. Trinitatis a. 1849.

PROLEGOMENA.

Haec altera Novi Testamenti mei editio Lipsiensis [1]) omnibus partibus aucta, emendata, refecta prodit. Ad quam adornandam quae a me praestita sunt statim breviter exponam, providens ne plus arrogare mihi videar quam par est, neve magis ignorantium insolentia aut malevolorum perfidia ea quae indefessis studiis assecutus sum temere eludat. Est enim ratio horum operum ejusmodi ut impudentia fraudis doctrinae ac laboris speciem prae se ferat, imperitorum arrogantia imperitos credulosque facile fallat, nec nisi qui ipse in eadem re totus habitat ab usitatis nova, erronea a veris, levia a gravibus recte distinguere possit. Consentaneum autem est separatim perscribere 1) quae ad apparatum criticum, 2) quae ad recensionem textus faciunt. Rursus in apparatu critico distinguenda sunt haec quatuor: Codices graeci, versiones antiquae, scriptores ecclesiastici, editiones.

Primum igitur dicam quae ad *codices graecos* pertinent. Cdd. unciales mea manu totos transscripsi C (fragmenta plurima totius Ni Ti), D epistolarum Pauli, F^a (pauca ex evv. act. epp.), porro evangeliorum KLM et fragmenta evangelica JNRWYΓΘΛ. In his antea plane latuerant ΘΛ, item (vide infra) R, item pleraque fragmenta F^a; potius inspecta passim quam integre collata erant fragmenta JWYΓ; plurima desiderabantur in C rescripto, permulta in KM, multa etiam in LD, aliqua in N. Porro accuratissime contuli (nulla ne minima quidem re de consilio neglecta, nisi quod in talibus nil praetermittere difficillimum est) evangeliorum EGUX, H actorum, G actorum et epp. catholicarum, FJ epp. Paulinarum, B apocalypseos. Haec omnia immensum quantum supplent apparatum criticum; pessime enim collati erant evv EGU, H act, F epp; male X evv, GJ act et epp; B apocalypseos fere non poterat collatus dici. Codicem B vaticanum nr. 1209. ex tribus collationibus Bentleji, Birchii, Bartoloccii diligen-

1) Editio Lips. I. prodiit anno 1841. Duae aliae, de quibus post, Parisiis prodierunt anno 1842.

tissime hausi, quod nondum a quoquam factum erat; Lachmannus enim prorsus neglexit Bartoloccium, Muraltus Bentlejum. Praeterea locis multis (quos alio loco singulos notavi) collationes hasce supplere licuit quum iis quae Romae a. 1843. in ipso codice vidi, tum iis quae ex litteris eminentissimi Mai didici. Codices evangeliorum ADFPQTZΔ, actuum E, epistolarum GH (sed fragmenta H ex ipso etiam codice accuratissime descripsi) ex ipsis codicum editionibus hausi, non ut pravus obtinet mos ex Wetstenio aut quod pessimum e Scholzio [1]. Ita factum est ut Δ et altera pars codicis F evv primum a me in commentarium reciperentur, notationes ex ADE et altera parte codicis F saepe (nisi quod ad evv. jam a Lachmanno pleraque ex AD suppleta erant) ex reliquis passim supplerentur, varia etiam ex his allata corrigerentur. Ex aliorum vero collationibus nonnisi in his pependi: H evv ex Wolfio sumsi, S evv ex Birchio, OV evv J epp cath K epp Pâulin ex Matthaeio.

In cdd. minusculis consulendis ad manus habui Wetstenium, Schulzium, Griesbachium, Matthaeium, Scholzium, in apocalypsi etiam Tregellium, praetereaque Rinckii lucubrationem criticam etc (Basileae 1830.), Jacobi Dermout collectanea critica I. (Lugd. Bat. 1825.) et Reichii codicum mss. N. T. etc novam descriptionem et collationem etc (Gotting. 1847.).

Altero loco de *antiquis interpretationibus* referendum est. Inter has magnam curam impendi versionibus latinis, et vulgatae et italae. *Vulgatae* enim codicem amiatinum per omnes Ni Ti libros accuratissime contuli Florentiae; quo factum est ut locis paene mille collationem Fleckii vel corrigerem vel supplerem. Porro ipse contuli ingolstadiensem Monaci, et fragmenta ex Mt. et Lc. regia (olim S. Germani) Parisiis, item codicem augiensem Cantabrigiae primus. Codicem toletanum totius Ni Ti ex Blanchini vindiciis canonicarum scripturarum, harlejanum utrumque (alterum evv., alterum epp. et apocalypseos) ex Griesbachii symbb. criticis, demidovianum actuum epp. apoc. ex editione Matthaeii (item cdd. lips. apoc. ex collatione Matthaeii), cod. Emmerami ex ipsa Colomanni Sanftl dissertatione etc (1786.); ceteros ut forojuliensem fossatensem perusinum, S. Gatiani, Majoris monasterii, Martini turonensis, item marianum floriacensem luxoviensem e Blanchino et Sabatario sumsi:

1) Hinc accidit ut qui commentarios vel similia scripserunt toties nescirent unde Ln. lectiones suas petiisset, quippe a Scholzio vel etiam a Wetstenio ex AD praetermissas. E. c. 2 Co. 6, 15. bis 8, 13.

fuldensem paucis locis ubi citatur e Lachmanno. Etiam sangallensem passim citavi et quidem ex ed. Rettigii. *Italae* vero codices palatinum antea prorsus neglectum transscripsi edidi et ad commentarium diligenter adhibui, item bobbiensem nunc taurinensem jam ante me a Fleckio cum multis erroribus editum, item fragmenta aliqua rescripta bobbiensia nunc vindobonensia; item totum descripsi codicem claromontanum epistolarum, quamvis jam a Sabatario non male editum. E Blanchino et Sabatario sumsi evangeliorum codices vercellensem, veronensem, colbertinum, brixianum, corbejenses, sangermanenses, claromontanum evangelii Matthaei; ex editione Alteri codicem vindobonensem (i), ex Schulzii editione operis Griesbachiani cod. rhedigeranum, ex Kiplingio cantabrigiensem evangeliorum et actuum: laudianum actuum codicem ex ipsa editione Hearnii; corbejensem cod. epistolae Jacobi ex ed. Johannis Martianay; epistolarum cdd. boernerianum ex ed. Matthaeii, sangermanensem e Sabatario. His omnibus quoties auxerim commentarium, in promtu erit, vulgatae codicum praeter amiatinum imprimis demidoviano et toletano, italorum praeter quos primus adhibui palatinum et bobbienses imprimis vindobonensi (i), claromontano (h), corbejensi Jacobi (ff); a Ln. enim jam adhibiti erant vercellensis, veronensis, colbertinus, cantabrigiensis.

Transeo ad ceteras versiones. Evangeliorum copticam sahidicam basmuricam e novissima editione Schwartzii sumsi; ad actus epistolas apocalypsin copticam contuli ex editione Wilkinsii, sahidica fragmenta e Woidio, basmurica ex Engelbretho. Ceteras vero postquam per evangelia *fere* totas e Wetstenio Griesbachio Schulzio Scholzio hausi, ex quibus iisdem per reliquos libros petendae erant arabica Erpenii, armenica et slavonica: ad actus epistolas et apocalypsin diligenter contuli syriacam Peschito editam a Schaafio, syriacam posteriorem a Johanne White editam, item gothicam ex editione Loebii et Gabelentz, item aethiopicam et arabicam ex polyglottis Londinensibus. His circa versiones orientales studiis larga messis lectionum imprimis facta est ex aegyptiacis et syriacis; etiam aethiopica et arabica multa praebuere sed, quae est harum versionum ratio, multo minus certa; gothicae vero ex antiquissimis palimpsestis haustae non exigua utilitas erat in complendo commentario.

Tertium de *patribus* et scriptoribus ecclesiasticis videndum est. Ex his postquam per evangelia Clementem alexandrinum et Origenem duce potissimum Griesbachio (in symbb. criticis) denuo contuli, porro pauca antiquissima duorum priorum saeculorum monu-

menta et Irenaeum (ex Massueto), item patres latinos sat multos duce Sabatario: ad acta app. a prioribus inde capitibus continuo contuli Chrysostomum, Theophylactum, Oecumenium; ad epp. catholicas Theophylactum et Oecumenium; ad Paulinas epistolas Chrysostomum, Theodoretum, Jo. damascenum, Theophylactum, Oecumenium; ad apocalypsin Andream et Aretham. Porro ad actorum et epistolarum locos permultos contuli, praeter eos quibus jam ad evv. utebar, Athanasium, Cyrillum hierosolymitanum, Dialogum contra Marcionitas, item qui maxime ad apocalypsin spectant Hippolytum et Dionysium alexandrinum. Passim vero ad eorundem librorum textum etiam hos contuli: Amphilochium, Anastasium sinaitam, Archelaum, Basilium Magnum, Caesarium, Constitutiones apostolicas, Cosmam, Chronicon paschale, Didymum, Epiphanium, Euthalium, Eutherium, Leontium byzantinum, Marcum diadochum, Marcum monachum, Philonem carpasium, Petrum alex., Photium, Serapionem aegyptium, Theodotum ancyranum, Theophilum alex., Theodorum mopsv., Titum bostrensem. In quibus praeterii quos rarissime citare poteram, ut Smyrnensium epistolam veterem, Pamphili passionem, Eulogium etc. Denique de latinis et latine versis praeter omnes quos e Sabatarii collectionibus haurire licebat, ad posteriorem Ni Ti partem ex Gallandii bibliotheca contuli Jacobum nisibenum, Orsiesium; item Caesarium arelatensem, Faustinum, Hieronymum, Novatianum, Orosium, Pacianum, auctorem de rebaptismate, Salvianum aliosque; item per aliquot libros Bedam, item passim Ambrosiastrum. [1])

Quarto loco *editiones* quod attinet, praeter Elzevirianam et tertiam Rob. Stephani (passim etiam Millii, Wetstenii), Griesbachianam (evv ed. III., act epp apoc ed. II.), Scholzii, Lachmanni (evv ed. maj., reliqua ed. min.), nunc exhibui etiam lectiones omnes Griesbachio magis minusve sive suspectas sive commendatas.

Atque haec quidem de incrementis apparatus critici; quem facile patebit tot cumulatis laboribus ad perfectionem omnibus similibus operibus longe majorem perductum esse. Qua in re singulare momentum hoc habet quod non modo, exceptis paucis iisque plerumque criticorum consensu probatis, ad omnes lectiones in textum

1) Quum in laboribus meis omnibus tum maxime in his circa patres studiis bibliothecae universitatis nostrae praepositis clarissimis Gersdorfio et Goldhornio maximas gratias habeo pro egregia qua me semper adjuverunt liberalitate.

receptas qua niterentur auctoritate notatum est, sed etiam aliorum (Griesbachii, Lachmanni) lectionibus ipsisque Elzevirianis[1]), maxime inde ab actis app., testes sunt appositi. Neque vero editioni manuali conveniens videri potuit, lectionum copiam quam maximam praeferre delectui circumspecto quamvis largissimo. Quamquam igitur quum in evv. tum maxime in reliquis libris codicum uncialium lectiones longe plurimas, etiamsi paucis vel nullis testibus aliis sustentabantur, studiose adscripsimus, tamen ita scribendo temperandum videbatur ut lectiones ejusmodi quae parum auctoritatis a testibus haberent, legibus meis prorsus improbatas nec aliorum rationibus vehementer commendatas, haud raro ab apparatu arceremus.[2])

---

1) Locis plurimis ubi alterius tantum lectionis testes attuli, intelligentes lectores, consulto insuper catalogo testium, de alterius auctoritate vix haesuros esse spero. Id quod exempla illustrabunt. Ita Act. 2, 16. c D Ir al[3] omisi ιωηλ; praeterea nil indicavi nisi testes qui ιωηλ transponunt. Ipsum enim ιωηλ suo loco tueri AB (e sil.) CE (quos e cdd. uncial. solos praeter D huc pertinere catalogus docet) etc item vv pm item (certe in textu) pp graecos qui in hunc locum commontarios scripsere i. e. Chrys. Theophyl. Oecum., in promptu est. Eadem ratio est lectionis εσται v. 17.; eadem plurimarum ubi pauci tantum testes qui ab universis discedunt laudantur. Clarum est enim locis ejusmodi contrarium tueri testes longo plures, quorum principales facile sciri possunt. Ita Act. 2, 23. ανειλατε c ABCDE al m Ath Thph[1.] receptum indicatur. Hinc ανειλετε apparet in nullo cod. unciali legi, in cdd. vero minusculis ut videtur plurimis, item a patribus (qui ad ejusmodi formas dijudicandas exiguam auctoritatem habent, praesertim quum in patrum codicibus pariter atque in cdd. Ni Ti talia librariorum licentia immutata esso probabilo sit) ut Chrys. Thph[2.] Oec. Ita Apoc. 17, 17. quum οι λογοι c AB al pl Hipp And Are receptum indicatur, alteram lectionem τα ρηματα a nullo cod. unciali (C enim hiare catalogus testatur) nec a patre (non enim nisi Andreae et Arethae commentarios habemus) sustentari in promtu est. Contra alibi ut Lc. 4, 7. ubi est: εμου c BDEFHLΔ al pm, propter hanc testium vim vix haerebit quisquam de μου lectione, quam certe AGKMU (item SV e sil.) tueri facile scitur; CX enim h. l. deficere catalogus indicat; reliquos vero fragmentorum codices (ut JNOP) huc non spectaro facile quisque didicerit. Tamen illud nou negatur, multo expeditiorem omnem rem foro si ubique testes apponantur; sed id ab editione hac manuali alienum videbatur, in qua etsi multa tamen non omnis expromi poterant. Ceterum religiosum editorem saepe plus temporis impendere oportet ut quid tacendum judicet, quam si quos scit testes sine dubitatione apponat.

2) Hujus generis, ut exemplum afferam, est Lc. 4, 3. ubi non refertur D cum paucis testibus aliis habere ειπε ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενωνται.

Secundum exponam quomodo in constituenda textus recensione versatus sim. Hac in re has mihi leges scripsi:

Textus petendus est unice ex antiquis testibus, et potissimum quidem e graecis codicibus, sed interpretationum patrumque testimoniis minime neglectis. Itaque omnis textus nostri conformatio ab ipsis testibus proficisci debebat, non a recepta quam dicunt editione. Testibus autem discrepantibus primo loco ponenda sunt ea quae tuentur codices graeci antiquissimi i. e. a IV. inde usque ad IX. fere saeculum scripti. Rursus in his qui vetustate antecellunt iidem auctoritate praevalent.[1] Haec auctoritas ut magnopere augetur si interpretationum ac patrum accedunt testimonia,[2] ita non superatur dissensione plurimorum vel etiam omnium codicum recentiorum i. e. eorum qui a decimo saeculo usque ad decimum sextum exarati sunt. Istud enim dubitari nequit, quos recentiores dixi tantum non omnes et totos ex iis fluxisse codicibus qui ante annos fere mille per ecclesiam graecam cum publica quadam auctoritate adhibe-

---

Sed hanc lectionem e loco gemino Mt. 4, 3. huc illatam esse certissimum est. Ita etiam Lc. 4, 2. non indicatur D et alium legere σατανα pro διαβολου. Sed σατανα ita testatum nullo modo in censum venire potest, praesertim quum Marci loco gemino 1, 13. (Mt. neutrum habet) ipsum σατανα sine dubio a Marco scriptum sit. Talia arcendo videbatur prospici ne quod re bene perpensa dubium non esset imperitiores redderet incertos. Exempla enim quae evangelistarum synopticorum alterum ex altero interpolatum doceant, alibi plurima testibus indicatis commentarius affert.

1) Pro antiquitate cdd. nostri uncial. ita fere ordinandi sunt: In evangeliis: BCAZPQD (4 — 6,00.); JNΓΘF^a (6 — 7,00.); LYEVW (8,00.); FKMXΔΟRΛ; UGHS (9 — 10,00.). In actis: BCADEF^a (4 — 7,00.); GH (9,00.). In epp. catholicis: BCA (4 — 5,00.); GJ (9,00.). In epp. Pauli: BCADHF^a (4 — 7,00.); FG[E]; JK (9,00.). In apocalypsi: CAB (5 — 8.^{a}).

2) Quod enim paucissimi tantum cdd. graeci iique soli testantur — nisi est ejusmodi quod non potest nisi a graecis firmari, ut οπως et ινα, ευθυς et ευθεως, ut multae formae grammaticae etc — id multo facilius, quam si interpres vel pater accedit, ita potest ortum putari ut alter ab altero transscriptum habeat. Ita Mt. 1, 6. δαυιδ δε sine ο βασιλευς praeter B al^2 testantur testes latini plures saeculi IV. et V., item interpretes cop et sah, item syr etc. Hos quum a B aut exemplari unde descriptus est pependisse non sit credibile, eam lectionem jam diu ante aetatem codicis B obtinuisse certum est. Contra Mt. 2, 22. του πατρ. αυτ. ηρωδου a solis BC* traditum facile ab uno eodem codice unde uterque pependerit potest profectum esse. Mt. 8, 18. οχλον pro πολλους οχλους, propterea quod in cod. B quamquam solo legatur lectionem apud antiquos pervagatam habere temerarium est.

bantur indeque et ipsos publicam illam quandam et constantem formam induisse. Ea vero forma per varias manus variosque casus derivata est ab usu priorum saeculorum, ubi fontium et consulendorum et emendandorum magna licentia erat. Ex quo sequitur, quum antiquitatis laudem quae antiquissimorum codicum lectionibus sine dubio inest eandem posse recentioribus inesse testibus, quamvis id per se minus probabile sit; tum codices post octavum vel nonum saeculum scriptos negligendos aut parvi aestimandos non esse, sed non posse numerum eorum prae paucitate antiquiorum testium urgeri. Neque vero in antiquitate lectionum judicanda obliviscendum illud est, recentiorum codicum lectiones quas easdem antiquissimi interpretes ac patres testimonio suo confirment antiquitatis commendatione minime destitutas esse.

Sed quamvis permagni faciunda sit quaevis lectio quam perantiquam adeoque in antiquitate vulgatam esse certum exploratumque habeamus, tamen manifestum est testium superstitum nullum eam superare aetatem ubi universa quaedam textus sacri varietas ac depravatio jam exstiterit. Cujus rei luculentissimus testis est unus Origenes (natus 185.; denatus 254.) vel Tertullianus (denatus 220.). Quae quidem textus depravatio unde exorta sit difficile dictu est; sed plura sunt quae huic rei lucem afferant. Ut enim taceam, satis enim per se clarum est, primorum temporum homines quippe plenos spiritu atque ipsorum apostolorum fructos commercio alienos fuisse a litterae scriptae veneratione, eoque minus jurasse in litteram quo minus auctores ipsi aut orationis artem profiterentur aut iis quae foras darent summam auctoritatem tribui voluissent: traditum nobis est Tatianum Marcionem aliosque textui sacro corrigendo studuisse; porro qui scripta apocrypha venditarent, fuerunt autem sat multi, eos a textu passim mutando non abhorruisse credibile est; deinde scimus imprimis operam datam esse ut evangeliorum varietatem ad quandam revocarent unitatem, quod quidem ad textus evangelistarum maxime synopticorum confundendos magnam vim habuisse certum est; denique, siquidem vetustissimi codices nostri Origenis aetate longe inferiores sunt, post medium fere saeculum tertium a Luciano antiocheno et Hesychio alexandrino recensiones quasdam textus susceptas esse certe Hieronymus et Gelasii quod dicitur decretum testantur. Quae omnia utut sunt — neque enim his in rebus ultra quod probabile sit unquam licebit progredi, certum hoc est jam quarto et tertio saeculo Ni Ti textum, quemadmodum in codicibus sive graecis

sive ex graeco versis per orbem christianum circumferebatur, a puritate atque integritate multis modis discessisse. Hoc si est, qui testes ad nos pervenerunt antiquissimi, in textu apostolorum restituendo non aliam quam satis dubiam auctoritatem possunt habere. Hinc ut omnibus locis ubi quid auctores scripserint docta ratione aut judicio effici nequit, quod antiquis testibus probatissimum novimus fidenter et unice sequendum est; ita ubicumque caussae sunt graves atque ab arbitrio quam maxime alienae, quae aliud prae alio commendent confirmentque, non quod testatissimum, sed quod et testatum et probabile est praestat.

Jamvero circumspiciendum est quae potissimum gravia videantur sive in auctoritate testium pensanda sive in probabilitate definienda lectionum. Ejusmodi fere baec videntur:

1. Pro suspectis habenda sunt quum quae uni vel alteri horum testium prorsus peculiaria sunt, tum quae classium quae videntur esse certam indolem ab homine docto profectam redolent.

2. Arcenda sunt quae quamvis pluribus probata testibus ex errore librariorum orta esse manifestum vel maxime probabile est.

3. Locis geminis quum Veteris tum Novi Testamenti maximeque evangeliorum synopticorum, ad quos inter se exaequandos priscorum bominum praecipuam curam pertinuisse certum est, testibus qui consensum praebent praeferendi sunt qui dissensionem testantur, nisi gravis caussa aliud suadeat.

4. Probabilis prae ceteris ea est lectio quae reliquarum ansam dedisse vel etiam earum elementa in se continere videtur.

5. Studiose tenenda sunt quae a ratione sermonis graeci auctoribus Novi Testamenti proprii neque minus a consuetudine uniuscujusque horum scriptorum commendantur.

Quae singula paucis illustranda erunt.

Ad 1. Unius igitur codicis lectionem praesertim ubi, ut plurimis locis evangeliorum, multi satis antiqui testes consuli possunt, non cautum est recipere nisi examine exacto firmatam et quidem re prae ceteris implicita. Exemplum esto Mc. 2, 22. Ibi ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί, si verum quaeris, unius B auctoritate recepi, nisi quod — idque baud leve est — jam coptus interpres eundem textum exprimit. Accedit vero quod hunc locum e geminis corruptum esse perquam probabile fit. Prorsus enim Matthaei textum, eundem Lucae textui proximum, lectio plerumque recepta repetit, atque etiam Marci textus quemadmodum probavi ad turbandum Matthaeum aliquam vim babuit, cf. comm. ad Mt. 9, 17. Porro

quod L 102. legunt, corruptionis e Matthaeo factae initium sistit; item quod D cum quinque italae codicibus optimis habet, id lectionem nobis probatam ad frequentiorem loquendi usum leviter immutat, conformans una ad Matthaei locum. Denique haec dicendi brevitas opposita pleniori Matthaei et Lucae dictioni Marco convenit maxime; eadem enim invenitur tot aliis locis ubi lectio non dubia est. Similibus rationibus ducti verba plerumque addita ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον ex auctoritate unius codicis D quatuorque italae codicum antiquissimorum omisi. Ea enim verba prorsus e Luca, apud quem nemo praetermisit, petita videntur. B 102. eo quod βλητέον omittunt totam sententiam primum e Luca margini Matthaei adscriptam maxime probant. Item e geminis corruptionem factam testes duo graeci cum pluribus latinis eo clarius ostendunt quod etiam Matthaei verba καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται, a plurimis et ipsi Lucae illata, verbis spuriis complendae sententiae caussa addiderunt. Denique καινούς passim sive omissum sive cum νέους permutatum ejusmodi est ut sententiam primum minus accurate ex parallelis locis adnotatam confirmet.

Potest vero etiam fieri ut justae constantiae caussa quod modo pluribus firmatum testibus fuerit, ex paucissimis i. e. uno vel duobus recipiamus. Quae quidem constantia quem ambitum habere posset, saepe dubius haerebam; nec enim facile poterat lex scribi quae omnium locorum rationi satisfaceret.

Porro haec regula hanc vim habet ut sequi vetet quos dicendi modos uni vel alteri codici quamvis optimo proprios sciamus. Ita B tempori perfecto favet ut Lc. 24, 28. 2 Co. 11, 21. Eph. 1, 20.; ita D participium in tempus finitum transferre consuevit, ut Mt. 20, 30. ηκουσαν και εκραξαν 25, 25. απηλθον και εκρυψα Jo. 12, 3. λαμβανει και ηλειψεν 12, 36. απηλθεν και εκρυβη; ita J epp. Paul. adamat conjunctivum modum cum indicativo commutare, ut 1 Co. 16, 5. εαν πορευομαι.

De classibus vero quod dixi breviter ita definiri potest, cavendum esse quicquid recensionem sapiat i. e. quicquid ab homine docto textum sui temporis recognoscente profectum videatur. Ita Mt. 25, 16. εκερδησεν pro εποιησεν, quamquam in A**BCDL al invenitur, non potest non pro tali emendatione haberi; quam qui conjunctim praebent codices, pro tanta textus totius qua conspicui sunt consensione et pro patria quam eandem habere videntur ex communi quodam fonte saeculi II. vel III. hausisse putandi sunt. Contra clarum est si quae ab antiquissimis testibus varii generis ac

diversae ut videtur patriae conjunctis exhibeantur, ea non facile singulari studio in textum pristinum illata videri. Sed totam quaestionem de recensionibus textus vel classibus testium statim accuratius tractabimus.

Ad 2. Ab errore librariorum quid sit, ut saepe planissimum ita alibi satis est dubium. Multa rei parum gnaris peccata a librariis visa sunt quae prorsus alius sunt generis. Quae res judicanda imprimis est ad codices saeculi IV. V. VI. litteris uncialibus continuaque scriptura, sine accentibus, raris punctis exaratos. Exemplorum nihil afferam quoniam nisi subtiliter codicis litteras exprimas pleraque claudicant; sed omnes lectiones in quas ea suspicio cadit diligenter a me examinatae sunt. Duo tamen vitiorum genera sunt quae non pendent a palaeographicis rationibus. Alterum omissiones per ὁμοιοτέλευτον spectat, quo sunt saepe abusi. Eo enim quam caute utendum sit apparet inde quod multa additamenta sine dubio spuria ex eadem lege in textum admittenda sunt; quale est quod Jo. 6, 56. codex D habet. Alterum errores ex itacismo ortos complectitur. Hujus generis ut plurima plana sunt, ita sunt quae ambigui quid habeant. Huc haec spectant: Philem. 11. 12. Ibi συ cum σοι confusum, quod in ipsis AC similibusque haud infrequens est, turbati textus non ultimam caussam credo. Potest id autem et ab iis qui σοί. σὺ δέ probant et ab iis qui σοί delent adhiberi. 2 Co. 12, 1. Ibi ad lectionem δει pro δη substituendam puto vim habuisse confusionem litterarum ει et η. Quam opinionem confirmat 1 Co. 6, 20., ubi quamvis sine sensu J codex δεῖ pro δή habet. Etiam αναπειρους, quod Lachmannus bis ex cdd. posuit pro αναπηρους, ex itacismo ortum videtur. Cujus lectionis nisi Lachm. occultam quandam caussam habebat, debebat alia multa ex cdd. recipere. 1 Pe. 2, 11. απεχεσθε non dubitarem, etiamsi cdd. unciales omnes -σθε tuerentur, mutare in -σθαι, nisi ipsum aptissimum esset atque etiam similitudine loci 1 Pe. 5, 1. 2. sustentaretur. De ει et ι crebro confusis vide infra.

Ad 3. Hanc legem ita observavi ut dissensionis quam dixi testes verum tenere judicarem nisi per se nullius aut perexiguae auctoritatis essent. Quum autem omnibus documentis, classe excepta nulla, evangelicorum textuum permixtio antiquior sit, saepe quod ex hac lege praestat destitutus testibus iis quos alibi plerumque sequebar aut testibus hujusmodi nonnisi paucissimis nixus in textum recepi. Ita Mt. 23, 4. βαρέα sine καὶ δυσβάστακτα posui cum L 1. 209. it cdd^5 cop syr al Ir al; δυσβάστακτα enim Lucae est, cui

rursus cx etc βαρέα καί e Matthaeo praefixerunt. [1]) Rara sunt quae excipiuntur. Ita et Mc. 8, 2. et Mt. 15, 32. ἡμέραι τρεῖς legendum est; nam ἡμέρας τρ. utriusque loci manifesta emendatio est, nec minus ημεραις τρισι quod B loco Marci exhibet ab emendatore profectum est. Singularem tamen in ea re difficultatem quum loci aliquot Matthaei et Lucae tum permulti evangelistae Marci habent, ubi lectio ita comparata est ut cum alterutro consentire debeat. Ita Mt. 27, 34. aut οἶνον Marci aut ὄξος Lucae probandum est; ego vero οἶνον probavi quippe gravioribus testibus traditum. Similis aliorum locorum praeter evangelia ratio est, ut Act. 5, 34. ubi ἀνθρώπους e vv. 35. 38. petitum videri potest, item ἀποστόλους e v. 40. Mihi vero sic videtur, Lucam scripsisse ἀνθρώπους ex mente Pharisaei; quum vero h. l. ipse auctor suo nomine narrare videatur, mutatum id esse cum ἀποστόλους, quod quidem statim v. 40. usurpatur. Contra vv. 35. 36. lectio ἀνθρώπων non depravata est propterea quod id ex ore Gamalielis dici in promtu erat. In Marco vero ita versatus sum ut et testium auctoritati cederem et Marcum plerumque brevius reliquis scripsisse ponerem. Ita Mc. 9, 29. ἐν προσευχῇ scripsi cum B k, quoniam καὶ νηστείᾳ illata ex Matthaeo videbantur, apud quem nemo προσευχῇ sine καὶ νηστείᾳ habet. Quam additamenti suspicionem auget quum codicis Δ lectio cum articulo, tum quod versiones tres νηστείᾳ καί praefixa habent. Accedit vero quod satis ex more est Marci sententiam ita amputatam exhibere. Denique multo est probabilius, tale quid consensionis caussa ex Matthaeo huc transscriptum esse quam de arbitrio aut per incuriam in Marco esse demtum. Cf. etiam 1 Co. 7, 5. ubi testes multi νηστεια και ante προσευχη addiderunt.

Veteris Testamenti locos quod attinet, minime satis est romanam sequi editionem, immerito plerisque codicem vaticanum exprimere visam; sed conferendus est apparatus criticus ad LXX interpretes. Quod quum in lectionibus dijudicandis saepe neglectum esset, proclive erat a vero aberrare. Nos igitur ubique Holmesianam editionem contulimus, notata passim in ipso commentario lectionis varietate quae apud LXX invenitur.

Ad 4. Hoc si latiore vel latissimo sensu accipis, omnium regularum principium haberi poterit; sed est ejusmodi quod alius aliter

1) Praeterea errant qui ex altero evangelista ad alterum translata negant nisi quae textum unde fluxisse creduntur accuratissime servaverint. Cf. comm. meum ad Lc. 11, 2. 19, 45. Gal. 4, 17.

jure suo, ut cuique videtur, definiat sequaturque. Quam in rem quae Griesbachius Prolegg. sect. III. 1) — 15) disseruit, pleraque recte habent bonaeque frugis sunt, sed sunt etiam quae magna ambiguitate laborent. Quapropter videndum est ne legem nostram cum fiducia ad locos applicemus tales ad quos vel non vel parum quadret: ad quos vero spectet et quo eos modo ad verum textum perducat, facilius exemplis illustratur quam certis praecipitur regulis. Duo idonea rei exempla mihi haec videntur: Mt. 24, 38. Mc. 8, 26. Priore loco ἡμέραις τοῦ κατακλυσμοῦ recepi cum L, uno evangeliario antiquo, tribus cdd. italae, Origene bis. Quae lectio propterea corrigenda librariis videbatur quoniam non diebus diluvii sed diebus qui diluvium praecesserunt τρώγοντες καὶ πίνοντες ἦσαν; quemadmodum statim subsequitur: ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμός. Hinc correxerunt ἡμέραις πρὸ τοῦ, ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ, ἡμέραις ἐκείναις πρὸ τοῦ, ἡμέραις ἐκείναις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ. Altero loco μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς probavi e BL 1.* 209. cop. Illud vero μηδέ importunum erat, nec εἰσέλθῃς mandatum Jesu satis definire videbatur. Hinc substitutum est εἴπῃς pro εἰσέλθῃς, μηδενί pro μηδέ; alii μηδέ soli addiderunt alterum μηδέ, ex glossa εἴπῃς novam orationis partem facientes; alii denique graeci et latini tam importuno textui aliquam loci explicationem, quae et ipsa variat, praetulerunt. Contra ambigua dici potest ratio loci Lc. 9, 54., ubi plerumque additum legitur: ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησεν. Ea quum nostri temporis interpretes demta putarent ne de gloria Eliae detraherent, tum mihi sic videtur, ista esse textui intrusa quo Jacobi et Joannis violentiam excusarent. Id quod minime ineptum erat; frustra vero illis verbis deletis Eliae caussa acta videtur, quum testata res esset, cf. 2 Reg. 1, 10. 12.; praetereaque tantus propheta omni excusatione major videbatur.

Ad 5. quae disputanda sunt ut omnia quae res poscit rite absolvas, ampliora sunt quam quae hoc loco suscipiam. De dialecto enim Ni Ti uberius et subtiliter exponendum erit; ad quam illustrandam etsi multa ex decennio undique collegi, tamen nunc quidem potiora quaedam indicasse satis habebo, plura alii et loco et tempori reservans. Universam Ni Ti dialectum quod attinet, errasse existimo eos qui ab his sacris libris quaecumque alexandrinae dialecti plerumque dicuntur studiose prohibenda duxerunt, vel certe non tolerarunt nisi pauca quae dudum ab ipso vulgari graeco sermone non alienissima videbantur. Quae enim hujusmodi multa ex codicibus vetustis passim allata legebantur,

ea non deberi nisi librariis alexandrinis opinabantur, nec vero Ni Ti textum fuisse aut fieri posse aegyptium. Qua in re mirum hoc erat quod qui No To alexandrinas formas abjudicarunt easdem libenter addixerunt LXX interpretibus V. Ti, in quos utpote alexandrinos bene quadrare contendebant quod non quadraret in apostolos, nullis gravioribus illi quidem argumentis nixi nisi vulgatis Ni et V. Ti editionibus. Quamvis autem nemo negaverit, alexandrinum dicendi scribendique genus alexandrinis hominibus proximum fuisse, concedendum est quum omnes Judaeos illo tempore graece loquentes tum auctores sacros vel maxime pependisse a LXX virorum interpretatione. Quid quod ex hac tot Ni Ti locis allata legimus invito vel certe neglecto hebraeo textu. Accedit quod dialectus alexandrina non modo Judaeis sed omnibus qui per Aegyptum, per Palaestinam, per Syriam, per Asiam minorem et quae circumjacent graeco eoque vulgari sermone circa aetatem Christi utebantur communis fuisse videtur; id quod multis ejusdem fere cum No To antiquitatis monumentis, ut papyris et inscriptionibus nuper in lucem protractis, probari potest. Quod vero ab editis libris sacris argumentum sumserunt, id in magno errore positum est. Cur enim V. T. tot alexandrina, non item N. T. habet? Propterea quod illud ex vaticano potissimum codice, hoc e recentissimis Erasmi codicibus editum est. Adhibito enim diligenter Veteris Ti apparatu critico quem Holmes et Parsons publicarunt satis edoctus sum, quod dudum suspicabar, plerasque formas de quibus agitur in vaticano similibusque tantae antiquitatis cdd. obvias pariter atque in No To ex cdd. recentioribus esse expulsas. Hinc quibus testibus in Veteri To fidem habemus, eosdem in Novo sequi tutum est. Ceterum si grammatici alexandrini potissimum hoc egisse putandi essent ut quae aliunde accepissent scripta ad suam ipsorum consuetudinem transformarent, profecto mirum esset quod non Aeschylum vel Sophoclem, Platonem vel Aristotelem aeque ac sacros scriptores reddiderunt aegyptios.

Jamvero si quae plerisque alexandrina audiunt, servata in cdd. Ni Ti antiquissimis, minime ab ipsorum usu scriptorum sacrorum abhorrere existimo, quaeritur quomodo ista in recentioribus cdd. fere penitus interierint. Quae res nullam difficultatem habet. Hos enim in quos sensim tot novae lectiones majoris momenti transierunt, an summa fide conservasse ea credibile est quae grammaticam spectant? Circumferebantur atque adhibebantur hi codices in ecclesia graeca; ibi ut videtur fieri ne potuit quidem quin viri docti,

qui in describendis codicibus suas partes habebant, barbara id genus amoverent. Praeterea observandum est, ut supra jam indicavi, huc multa trahi non tam alexandrina quam antiquis Graecis insolentiora i. e. ab excultiori dicendi genere remota. Quae quidem utriusque generis etsi pleraque ab apostolis proficisci potuisse contendimus, tamen non sequitur quicquid ejusmodi emergat ex codicibus prae ceteris arripiendum esse. Potius in his judicandis tantum non easdem leges observare placuit atque in reliquis; certe ad unum testem nec in his cautum videbatur textum conformare.

Quibus expositis breviter videndum erit de singulis, ac primum quidem de orthographicis.

In his bene distinguenda sunt ea quae in uno alterove codice vel passim vel plerumque vel constanter obvia sunt ab iis quae cum constantia quadam in plerisque antiquissimis qui ad nos pervenerunt codicibus inveniuntur. Nos quidem in textum non recepimus nisi quae constanter in pluribus posita vidimus. Tale est μ servatum ante ψ et φ in omnibus formis a verbo λαμβανειν derivatis, ut λημψεται, αναλημφθηναι, αντιλημψεις, προλημφθη etc. Haec in cdd. AB [1]) CD (evv. et epp.) EFGH (i. e. EFGH in epp.) J (evv. item Γ) QTXΔ leguntur, et quidem in plurimis semper, in reliquis plerumque. Porro eadem fere auctoritate scribuntur συνζητειν, ut Mc. 1, 27. cum A(B)CDGLΔ etc; 8, 11. cum A(B)CDE*GLΔ etc; συνζητητης, συνζητησις, συνζην, συνζυγος, συνσταυρωθεντες [2]), συνστρατιωτης. Nec vero idonea auctoritate videbantur edi posse συνστοιχει, συνστατικων, συνστεναζει, συνσχηματιζεσθαι, συνστρεψαντος, συνστροφην, quae fere ubique testimoniis codicum A(B?)C destituta sunt nec nisi in epp. a cdd. D(E)FG sustentantur. Contra συν et εν pro συγ et εγ sive συμ et εμ [3]) locis plerisque tantam a testibus auctoritatem habent ut si cui constantiae caussa recipienda videantur vix contradici queat;

---

1) μψ et μφ ex cod. B quum Hugius diserte notavit tum ipse vidi. Sed nec reliqua pleraque mihi dubia manserunt perlustrato ut concessum erat ipso codice, quem si non cum D certe cum A et C in his omnibus convenire puto. Tamen nihil fere ejusmodi a codicis collatoribus ad singulos locos adnotatum est.

2) Hoc ut Jo. 19, 32. (-ντος) ita Mt. 27, 44. legendum est c A(B?)EGΔ etc (DL σταυρωθεντες habent; C hiat).

3) Rursus εμμεσω passim legitur ut Mt. 10, 16. in CL; Mc. 6, 47. in ALM*Δ; Lc. 2, 46. in ALU etc. Quod ubi etiam in cod. B constanter scribi notatum fuerit, a textu non arcendum videbitur. Simile est εγ Κανα et alia.

nec enim illa eodem loco quo αι et ε, ει et ι innumeris locis confusa haberi possunt. Ita συνπνιγει Mt. 13, 22. est in (B?)CDLXΔ, συνπαραγενομενοι Lc. 23, 48. in A(B?)CDELPQΔ; συνμαθηταις Jo. 11, 16. in A(B?)CDGLΔ; συνβουλιον Mt. 22, 15. in DK; συνψυχοι; συνφωνησουσιν. Item νλ pro λλ, νγ pro γγ, νσ pro σσ in compositis ut συνλαλουντες Mc. 9, 4. in CLΔ; συνλυπουμενος Mc. 3, 5. in CDΔ; παλινγενεσια Mt. 19, 28. in CDELZΔ; συνσωμα, συνσημον. Passim etiam legitur ενπροσθεν et similia; multo rariora sunt πενψω, ελανψεν et similia.

Duplicatum ν [1]) in ἐκχυννόμενον ubique testatissimum est, cf. comm. meum ad Lc. 11, 50. etc, non item similia alia ut αναβαιννειν s. αναβεννειν, οπτανvομενος. Forma ἀποκτέννειν quantis testibus utatur, in commentario videre est.

ενατος et ενενηκοντα, quae jam edi solebant, plenissimam ubique auctoritatem habent. Item ενεοι. Item αραφος.

τεσσερακοντα pro τεσσαρακοντα ubique recipiendum judicabam; constanter enim eam formam habent A (item B videtur; D p̄) CLPΔ, quibus accedunt in epistolis DEH; passim etiam evangeliorum GM. Item recipiendum erat τεσσερα Jo. 19, 23. cum A(B?)LM etc (ubi praeter alios etiam CD hiant), item (cum AC plerumque) τεσσερα et τεσσερας (non τεσσερες) ubique in apocalypsi; contra Jo. 11, 17. Act. 27, 29. a nullo cod. τεσσερας praebetur.

Pro κραββατον ubique permagna cum auctoritate κραβαττον ponendum erat. Cf. ad Mc. 2, 4. 9. etc.

εσθων pro εσθιων ut in No To ita saepe in Veteri graviter testatum est. De quo cf. Steph. Thes.

ολεθρευων pro ολοθρευων Heb. 11, 28. cum ADE contra J edendum erat, item εξολεθρευθησεται Act. 3, 23. cum A(B?)CD contra E. Contra vide de ολοθρευτου ad 1 Co. 10, 10.

γυμνιτευομεν 1 Co. 4, 11. cum ABCDEF (inde etiam Rich. Bentl. in suo exemplari notavit) G etc contra J etc omnino debebat edi.

εἰδέα pro ἰδέα Mt. 28, 3. auctoritate codicum ABCDEM etc edidi. Idem, cui tam affine est εἶδος, alibi legitur ipsa metri ratione commendatum, quamquam adamant vitiosum habere.

1) Alius generis sunt γένημα et γέννημα, quorum illud a γενέσθαι, hoc a γεννᾶσθαι derivatum videtur. Illud quidem plena fere auctoritate recipiendum erat Mt. 26, 29. (cum A[B?]CDEFLMUVΔ etc) Mc. 14, 25. Lc. 12, 18. 22, 18. 2 Co. 9, 10. (cum BCDEFGJK; A hiat). Hoc vero ubicumque est γεννήματα ἐχιδνῶν (apud Mt. ter, apud Lc. semel), fere non variat. Cf. etiam Steph. Thes.

Praeterea ει et ι prae ceteris ex itacismo confundi notum est. In quibus plura sunt quae cdd. mss. plerumque aliter scripta exhibent atque in libris edi solent. Quae alibi accuratius indaganda erunt. Praeter γεινεται, γεινωσκεται [1]), απιστεια, ασωτεια, ειδωλολατρειαις aliaque id genus multa inprimis spectanda sunt nomina propria ut εσλει, σεμεει, μελχει, λευει, quae omnia Lc. 3, 25. 26. 28. multi testes optimi (ut ABEGLMSXΔ) tuentur; item ιερειχω (Mt. 20, 29. BCLZ, accedunt e Lc. 18, 35. 19, 1. DPQΔ); item passim πειλατος [2]) et ηλειας; item δαυειδ. Hoc postremum, quod Ln. ubique edidit, non majorem a testibus auctoritatem habet ac tot alia quae per ι scripta eduntur. Scribitur illud plerumque quidem in antiquis et antiquissimis cdd. δᾱδ; contra δαβιδ scriptio quippe auctoritate antiquorum testium in N. T. destituta sine dubio deserenda est. Ex eodem genere est βενιαμειν quod Ln. ubique recepit, et quidem Apoc. 7, 8. e solo A (-μιν BC), Act. 13, 21. ex ABC (-μιν DEGH), Ro. 11, 1. ex ABC (-μιν DEFGJ), Phil. 3, 5. ex ABJ (-μιν DE; -μην FGK). Idem κεις recepit Act. 13, 21. ex ABCD (κις EGH).

Huc trahendum est etiam ραββι, quod locupletissimi testes ραββει scribunt ut ABCDEFKMPXΔ cf. ad Mt. 26, 49. Mc. 14, 45. Jo. 1, 39. etc.

Formam ιδον (saepe in LXX. editam) pro ειδον passim recipiendam putassem nisi utram B tueretur ubique lateret. Ex his etiam clarum est, ubi εκλιπη et εκλειπη similiaque fluctuant, eligendum esse quod quum a testibus commendetur, tum pro ratione loci praestet. [3])

---

1) Obiter noto in paucissimis antiquis cdd. passim γιγνεσθ. et γιγνωσκ. scribi.

2) πειλατω quum Lachmannus ex AD ad Mt. 27, 58. laudet, idem alibi ut Mt. 27, 17. 22. etc ex iisdem plerumque documentis citare debebat. Idem parum recte οζειας, εζεκειας, ιωσειας Mt. 1, 8 sqq. ex B (item Δ) recepit quum alia simillima, ut ηλειας Mt. 27, 47. in AD etc (Mc. 9, 12. Ln ex A citat; sed est etiam in D etc), graviter commendata alibi non modo sperneret, sed plerumque ne commemoraret quidem in commentario. Idem male fecit quod scripsit θρησκια Act. 26, 5. ex CE etc contra A (B?) GH etc, Jac. 1, 26. invitis A (B?) CG i. e. cdd. unc. omnibus et similiter alibi, rursusque εθελοθρησκεια tuitus est quod ipsum CD*FG (A hiat; B?) εθελοθρησκια exhibent.

3) Praeterea alia quoque in quibus permutatio litterarum maximeque vocalium frequens est, si aliquid momenti habere videbantur, indicavimus in commentario, ut αγιοσυνη, μετοικησια etc. πραΰτης ubique pro πραότης edidimus, testes optimos (quovis loco in comm. citatos) secuti, quamquam ipsi A et C hac in forma sibi non constant. ἐραυνᾶν, quod 1 Co. 2, 10. et Apoc. 2, 23. AC testantur, 1 Pe. 1, 10.

εχθες auctoritate testium firmatum ubique pro χθες edidimus. Cf. ad Jo. 4, 52. Act. 7, 28. Heb. 13, 8.

Permutata inter se ουχ et ουκ, εφ et επ aliaque similia raro tantum auctoritatis habent ut edenda videantur, nisi quis unum vel alterum testium antiquissimorum in his ducem sequi malit. Haec suo quodque loco in comm. notavimus, exceptis locis paucis ut Lc. 17, 22. ubi A ουχ οψεσθε habet.

ουτως pro ουτω ante consonam ubique scribendum erat; fere ubique enim omnium codicum uncialium testimonio firmatur, neque raro in aliis etiam posterioris aetatis codicibus scribitur.

ν ἐφελκυστικόν in conjugatione verborum ex usu constanti longe plurimorum (non ut scioli quidam opinati sunt unius A vel D vel paucorum similium) codicum uncialium, nec raro illud quidem in reliquis obvium, edendum curavimus. Quod idem Lachmannus fecit paucis exceptis; sed quae ille excepit, non recte communi lege excipi videbantur, quemadmodum Act. 2, 6. συνηλθε cum AD contra συνηλθεν in (B?) CE edidit. In dat. plur. aliquot locis tot fere -ι quot -ιν tuentur. Sed constantiae caussa Act. 2, 22. non δυναμεσι et τερασι cum AD, sed -ιν et -ιν cum (B?) CE edendum erat, item ibidem 21, 33. non αλυσεσι δυσι cum AG, sed -ιν -ιν cum (B?) DEH. Alioquin etiam 2 Co. 3, 3. πλαξι ex A, non -ιν ex CDFG scribendum esset. Igitur talia, quae plerisque qui toties nec graviora diligenter curarunt levissima aut nullius momenti videntur, nullo loco posui quin testes in utramque partem bene perspectos habuerim. Duobus tantum (nisi fallor) locis δυσι dativum, non δυσιν scribendum duxi, quippe quem Lc. 16, 13. ABDEFGKLMPU (HSV?) δυσι, XΔ δυσιν, item Mt. 6, 24. tantum non omnes cdd. unc. δυσι scribant. Contra observavi εικοσι etiam ante vocalem fere semper in antiquissimis cdd. haberi, quemadmodum plerumque etiam LXX interpretes in ipsa ed. rom. (1 Sam. 7, 2. 2 Sam. 2, 20. 2 Reg. 16, 2.) habent. Nimirum

---

solus A, Jo. 7, 52. solus T, reliquis vero locis ut videtur nullus, pro tanta testium inconstantia non aequum erat recipere, quamquam eadem forma in antiquissimis cdd. LXX. frequentissima nec alibi inaudita est. Simili inconstantia laborant εκαθερισθη (Mt. 8, 3. EL; Mc. 1, 42. ACGLΔ al; Lc. 4, 27. ACLX), εκαθερισθησαν (Lc. 17, 14. AX al; 17, 17. AL al), εκαθερισεν (Act. 10, 15. 11, 9.), κεκαθερισμενους (hoc unum Ln. recepit cum AC Heb. 10, 2.); item αλεεις, quod ubique habent AC, passim etiam L (qui alibi αλιεις, αλειεις, αληεις habet) et Δ. Haec an etiam B tueatur quaeritur. λεγιων (bis) apud Marcum sat auctoritatis habebat, quamquam D*L nec aliter apud Lucam tradunt.

talia usui tyranno largienda et a nobis diligenter observanda videbantur.

2) Ad alterum transeo quod ad *formationis doctrinam* spectat. In declinatione nominum μαχαιρη, σπειρης, συνειδυιης[1]), μωυσει, γηρει, αρτεμωνα, βαθεως[2]) (pro βαθεος) et si quid aliud hujus generis, ubi ex optimis testibus iisque plerumque haud paucis hauriri poterant recepi. Singula vide in commentario. Σολομών quod attinet, e consensu optimorum codicum ubique edendum est σολομῶνος, -μῶνα, a quo ut passim discedamus non satis momenti habet quod Mt. 1, 6. BΔ -μωντα (recepit Ln.), Mt. 12, 42. CΔ -μωντος, Act. 3, 11. A (B ?) C -μωντος (recepit Ln.; -μωνος etiam DE), Act. 5, 12. A -μωντος (rursus recepit Ln.; -μωνος etiam BDE) praebent. Utramque formam et Λύδδα acc. Act. 9, 32. 35. et Λύδδης genit. Act. 9, 38. recepi, praesertim quum ex Wetstenii exemplis ad h. l. allatis intellexissem utramque formam etiam Josepho placuisse, qui et εἰς Λύδδα παρελθών et ἐπὶ Λύδδης habet. Eadem ratio est vocis Θυάτειρα, de qua vide comm. meum ad Apoc. 1, 11. Pertinent huc etiam τὸ ἔλεος et τὸ πλοῦτος, quae ubique edenda erant (quamquam ἔλεον quidem aliquoties etiam in uno vel altero antiquissimorum codicum legitur), item τὸ ζῆλος Phil. 3, 6. cum ABD*FG, quod 2 Co. 9, 2. ex solo B arripere nolui. Aliquot testes, quos indicavimus, passim etiam ο δειπνος habent. Accusativi nominum tertiae declinationis cum ν finali passim in ACLD clarom. leguntur, ut αστεραν Mt. 2, 10. in C, χειραν Mt. 9, 18. in L, χειραν Jo. 20, 25. in A, αντιοχεαν Act. 6, 5. in C, συγγενην Ro. 16, 11. in AD*, ασφαλην He. 6, 19. in ACD*, ποδηρην αρσεναν εικοναν μηναν Apoc. 1, 13. 12, 13. 13, 14. 22, 2. in A. Quae testimonii varietas et parvitas me nil recipere suadebat. Ln. unum A secutus est quatuor locis Apocalypseos[3]), item ACD* He. 6, 19.; atque etiam μειζων pro μειζω Jo. 5, 36. a testibus gravibus exhibitum in textum admisit.

Porro in conjugatione verborum haec distinguenda sunt.

1) Quae ad augmentum spectant. Hoc a) passim prorsus negligitur, ut in ομοιωθημεν, οικοδομησεν, καταισχυνθη, διερμηνευεν, δεδωκει, περιεπεπατηκει etc; b) fluctuat inter ευ et ηυ, ut in ευχομην et

1) Ita etiam Exod. 8, 21. 24. κυνομυιης, 1 Sam. 25, 20. επιβεβηκυιης et ed. rom. et mss. Item Exod. 15, 9. μαχαιρη et ed. rom. et mss. Alia id genus multa ex editione et cdd. LXX. mox alibi proponam.

2) Item Sap. Sir. 22, 7. ed. rom.

3) Supple in comm. ad 13, 14. Ln εικοναν c A; ad 22, 2. Ln μηναν c A.

ηυχομην, ευδοκησα et ηυδοκησα, ευφρανϑη et ηυφρανϑη, ευρισκον et ηυρισκον, ευφορησεν et ηυφορησεν; c) differt ubi plerumque est ερρ, ut εραπισαν, εραβδισϑην, ερυσϑην, εριμμενοι s. ρεριμμενοι, ρεραντισμενοι; d) inter ει et η fluctuat, ut in κατηργασατο et κατειργ., ηργαζετο et ειργ., ειλκωμενος; e) fluctuat inter temporale et syllabicum in his tribus ut solet: εμελλον et ημελλον, εδυνηϑην, εδυνατο et ηδυν., ηβουληϑην et εβουληϑην; f) duplicatur, ut in απεκατεσταϑη, ηνεσχομην; g) non quod dicunt reduplicatur, ut in εμνηστευμενη; h) transponitur, ut in επροφητευσαν. Praeterea εορακα plerisque locis a multis testibus exhibetur, quod passim recepissem si auctoritate codicis B confirmatum scire potuissem.[1]) Augmentum verbi ανοιγω inter ηνοιξα, ανεωξα et ηνεωξα fluctuat.

2) Formationes temporum insolentiores, ut aor. II. cum terminatione primi in ειπα, επεσα, ηλϑα, ειδα, ευραμην, ειλαμην[2]); ut futurum αναπαησονται et alia; ut conjunctivus quidam futuri. Pertinet huc etiam quod futura κραξω, ακουσω, καταδουλωσω et similia usitatioribus passim praeferuntur; quod verba in έω cum verbis in άω commutantur, ut ελεαω etc. Porro flexiones verbi personales, ut 2. pers. (βουλει, οψει), δυνη, φαγεσαι[3]); ut 3. pers. sing. παρεδιδετο απεδετο, in plurali perf. ειρηκαν γεγοναν εωρακαν, in plur. aor. II. ειχοσαν παρελαβοσαν, in plur. imperf. ηρωτουν. Porro imperativi ut καταβα, αναστα, ειπον; optativi γνοι, δῳη; infinitivi πιν, κατασκηνοιν, αποδεκατοιν; participia ut ειπας, et alia.[4])

---

1) Huc multa ex LXX conferri possunt, alia in editis alia in mss. obvia: ut απεκατεστη Exod. 4, 7. ερυσϑησαν ερυσω 4 Reg. 23, 18. Exod. 5, 23. εριψεν Exod. 7, 10. εμνηστευμενη (hoc omnino contra antiquum morem fuisse videtur) Deut. 22, 23. (eadem forma Protev. Jac. cap. XIX. cod. Par. C ap. Thil. p. 245.) επρονομευσαν saepissime ηργαζοντο Exod. 36, 4. et alibi saepe επροφητευσαν saepissime επιβεβηκει Num. 22, 22. δεδωκειν 2 Reg. 18, 11. etc.

2) Lc. 14, 10. 17, 7. codd. optimi inter αναπεσε et αναπεσαι fluctuant. Sed illud prius a paulo pluribus confirmatum eo magis praeferri debet quoniam ανεπεσεν 11, 37. 22, 14. haud dubie a Luca scriptum est, cui si ανεπεσαμην (nec Joanni, Marco, Matthaeo probatum) placuisset, non unum imperativum αναπεσαι placuisse probabile est.

3) Etiam formam κεκοπιακες Apoc. 2, 3. AC tuentur. Eandem cod. alex. habet Exod. 5, 22. απεσταλκες, quemadmodum idem habet εδιδετο Exod. 5, 13. κατακαησονται Esaj. 47, 14. φαγεσαι (cum ed. rom.) Esaj. 60, 16. aliaque id genus multa modo consentiente modo dissentiente editione rom.

4) νικουντι semel A, semel AC habent, νικουντας semel C.

3) Ad syntaxin plurima spectant, quorum pauca h. l. notasse sufficiat. Sunt autem hujus generis multa quae viris doctis saepe non alia de caussa improbata sunt quam quod eadem quum aliis serioris aevi scriptoribus tum maxime LXX interpretibus (praesertim si mss. antiquissima malis sequi quam quae editoribus placuerunt) in usu fuisse ignorabant. Ita ινα, εαν, οταν praeter conjunctivum non modo cum futuro sed etiam cum indic. praes. construuntur, ut ινα σωφρονιζουσιν, ινα γινωσκουσιν, ινα διωκονται; εαν δανειζετε[1]); οταν ακουετε, οταν στηκετε. Item οταν cum imperf. et aor. conjunctum invenitur, ut οταν οψε εγενετο, οταν ηνοιξεν.[2]) Ita conjunguntur diversi modi continuo se excipientes Mt. 7, 6. μη ποτε καταπατησουσιν και ρηξωσιν Lc. 22, 30. ινα εσθητε κ. πινητε - - κ. καθισεσθε Apoc. 3, 9. ινα ηξουσιν κ. προσκυνησουσιν και γνωσιν οτι.[3]) Inveniuntur constructiones ad sensum quas dicunt, ut παιδαριον ος Jo. 6, 9. αι βλασφημιαι οσα εαν βλασφημησωσιν Mc. 3, 28.[4]) Similem rationem habent Lc. 23, 53. ενετυλιξεν αυτο - - και εθηκεν αυτον[5]); Mc. 9, 26. πνευμα - - κραξας - - σπαραξας.[6]) In interrogatione ponitur οτι pro τι οτι Mc. 2, 16. 9, 11. 9, 28. (item apud LXX et alibi); item ει praefigitur interrogationi directae (item LXX Judic. 13, 11. Εἰ σὺ εἶ). Pronomen reflexivum αυτου etc ubique αὑτοῦ nusquam αὐτοῦ edidi. Illud enim non modo in cdd. uncial. VIII. IX. X. saeculi sed etiam in aliis multis (neque tantum in Ni Ti cdd.) fere constanter poni observavi. Quod ita recte scribi probant etiam exempla sat multa ubi praepositionibus jungitur; eae enim saepe non εφ, αφ, μεθ, καθ, ανθ etc sed επ, απ, μετ, κατ, αντ scripta inve-

---

1) Hoc apud Lucam ut testatissimum recepi. Similia apud Paulum ut εαν πορευομαι, εαν αποθνησκομεν non satis testata videbantur.

2) Apud LXX εαν προσφερει Lev. 1, 14. οταν ηρχετο 1 Reg. 17, 34. οταν αντιλαμβανεται (sic cod. alex.) Ps. 47, 4. οταν ελαλουν αυτοις Ps. 119, 7. οταν επλατυνας την καρδ. μου Ps. 118, 32. Item οταν εις εννοιαν ηλθε Philo ed. Mang. II. 112, 23. οταν ην παρ αυτω Basilicor. t. VII. ed. Fabrot. 264, A οταν νεον περιεγραψεν ibidem 145, B ινα διδωσιν ibidem 147, B etc.

3) Cf. Lev. 10, 6. ινα μη αποθανητε και εσται Deut. 29, 13. ινα στηση - - και εσται. Similia multa ex Basilicor. VII. cf. Nov. Test. graece. Recensuit Tischendorf. Par. 1842. Prol. p. XI.

4) In LXX frequentissimae sunt, ut Deut. 1, 39. παιδιον οστις ibidem 4, 2. τας εντολας οσα ibid. 5, 28. λογων οσα ελαλησαν

5) Cf. 1 Reg. 13, 29. ηρεν το σωμα κ. επεθηκεν αυτο - - κ. επεστρεψεν αυτον του θαψαι αυτον

6) Cf. Lev. 5, 15. ψυχη εαν αυτον 2 Reg. 18, 36. εντολη λεγων

niuntur. Ita Mc. 14, 33. Heb. 6, 7. Apoc. 9, 11. Idem fit apud LXX interpretes (ipsa ed. rom. plerumque αὕτου, raro αὑτου habet), ut 1 Reg. 11, 20. λαμβανουσιν ανδρας μετ αυτων (cod. alex.); 2 Sam. 2, 22. εφερον μετ αυτων (cod. alex.); 2 Sam. 13, 19. τον χιτωνα τον επ αυτης διερρηξεν; Judic. 3, 23. απεκλεισε τας θυρας κατ αυτου; 2 Reg. 3, 27. ον εβασιλευσεν αντ αυτου. Cf. etiam Philo ed. Mang. II. 77, 37. Basilicor. tom. VII. ed. Fabrot. 884, B κατ αυτους 251, C επ αυτον (cod. Par. unde fluxit editio). Τις ponitur significatione relativi, ut Act. 13, 25. τινα με υπονοειτε ειναι, ουκ (male enim ειναι; ουκ interpungitur) et alibi. [1]

Non alienum ab hoc loco est de usu verborum compositorum disserere quae quemadmodum praepositionum frequentiam et similia scriptores sacri adamant. Sed hoc tantum moneo, homini critico in hac quoque re bene distinguendum ac videndum esse ne composita quaevis, modo aliquam auctoritatem habeant, simplicibus praeferenda putet. Dubitari enim nequit quum quin composita quaedam simplicibus usitatiora fuerint, tum quin librarii vel potius qui exemplaria sacra recognoscebant loco simplicium saepe composita posuerint, quo explicatiorem orationem redderent. Quod quum olim dixissem in Prolegg. N. T. Paris. 1842. p. XII. et Stud. u. Krit. 1842. p. 505., miror fuisse cui satis dubium videretur. Nec enim id potest nisi ad apparatum criticum judicari, quem diligenter secutus eram. Quod qui judicaturi sunt ne idoneis exemplis, praeter ea multa quae commentarius affert, destituantur, nonnulla adscribam ex LXX petita. Εξεταζειν substituitur pro εταζειν Deut. 13, 14. 14, 14. 1 Chron. 28, 9. εξολοθρευειν pro ολοθρευειν Deut. 20, 20. κατακαιειν pro καιειν Deut. 7, 25. επισκιαζειν pro σκιαζειν Num. 10, 34. Deut. 33, 12. καταρασαι pro αρασαι Num. 22, 6. 23, 7. συναθροιζειν pro αθροιζειν Num. 20, 2. παυειν pro καταπαυειν Deut. 32, 26. καταφαγειν pro φαγειν Deut. 32, 42.

Denique ad haec quae de universis Ni Ti scriptoribus disputata sunt alia accedant oportet ut quae singulis magis minusve propria videantur illustrentur. Hanc in rem, quam nunc non persequar quamvis omni qua poteram cura dudum aggressus sum, nuper a pluribus inquiri coeptum est; sed multum abest ut caussam ad exitum adduxerint aut certe profligaverint.

Sed haec disputata sunto. Grammatica enim Ni Ti scribenda videretur si quaestionem quae est de dialecto Ni Ti absolvere vellem.

1) Item Sap. Sir. 6, 34. τις σοφος, αυτω προσκολληθητι.

Illud mihi gratulor quod in paranda versionis graecae V. Ti editione, quae paucis mensibus post proditura est, exoptatam occasionem nactus sum apparatum criticum ad LXX, quamvis non habeamus nisi satis imperfectum Holmesii, accurate indagandi. Quo in labore conficiendo consilium cepi grammaticam LXX interpretum scribendi. Quod ubi Deo volente exsequi licebit, quicquid dialectum alexandrinam Ni Ti spectat, una pertractare in animo est.

Paucis nunc quaestionem de recensionibus textus Ni Ti recepturus primum repetam nonnulla de hac quaestione historica ex priore ed. mea Lips., deinde quid mihi maxime videatur breviter dicam.

Assiduis virorum doctorum curis in reperiundo vero Novi Testamenti textu positis ineunte saeculo decimo octavo Millius vir incredibili industria testatus est, lectionum variantium quas vocant numerum explere triginta millia. Quibus in colligendis computandisque quamquam ille parum curavit quae leviora essent quae graviora, quae dubia quae aperte falsa, tamen jam tum textus sacri varietas petita ex antiquis testibus certe inventa est tanta ut brevi post Bengelius criticis faceret gratissimum, quod omnes istas lectiones in duas quasi nationes, asiaticam et africanam, discedere diceret. Ita enim et simpliciora fore criticorum studia et certius vel justius judicium spem movit. Nec defuere qui sagacissimi viri insisterent vestigiis. Ac primus quidem Semlerus sententiam ejus tuitus est ita ut textus graeci recensiones, quod nomen ad significandas testium classes jam inde a Bengelii tempore inter criticos celebratur, saltem duas, alteram orientalem sive Lucianeam, alteram occidentalem s. aegyptiacam s. palaestinensem s. Origenianam, olim exstitisse affirmaret, atque e codicibus graecis ex interpretationibus antiquis e patribus ecclesiasticis certa textus documenta recensioni utrique assignaret.

Quae ingeniose magis asserta quam probabiliter demonstrata ratione et arte excoluit Griesbachius. Existimavit autem tres antiquitus textus Novi Testamenti recensiones institutas esse, quarum primam occidentalem nominabat, alteram alexandrinam sive orientalem, tertiam constantinopolitanam sive byzantinam. Ita quae Bengelio africana et Semlero occidentalis reliquisque signata nominibus fuit, eam Griesbachius in duas, occidentalem et alexandrinam, dispescuit. Ac simul hoc conjecit, has duas ortas esse medio saeculo aerae nostrae secundo, quo tempore libri Evangeli-

starum et Apostolorum τοῦ εὐαγγελίου et τοῦ ἀποστόλου nomine colligerentur primum, ita quidem ut occidentalis niteretur codicibus ante collectionem scriptis, quibus ipsis collectis superstrueretur alexandrina; tertiam vero ex prioribus commixtam prodiisse saeculo quarto et immutatam novis curis esse saeculis duobus iis quae subsecuta sunt.

Has Bengelii Semleri Griesbachii de recensionibus textus Novi Testamenti conjecturas Matthaeius circa initia hujus saeculi non tam refutavit docte quam ridendo rejecit. [1]) Idque sane dolendum est, hominem quae vera ad imminuendam istarum recensionum praedicationem sensisse videtur, cavillando obtrectandoque tantopere obscurasse ut severo caussae examini tantum non nihil profuerit.

Contra magno cum studio in documenta textus sacri inquisivere duumviri et docti et ingeniosi Hugius et Eichhornius, quorum ille paullo propius hoc ad Griesbachium accessit. Quae Hugius excogitavit fere haec sunt. Exstitit ad medium fere saeculum tertium vulgata quaedam librorum sacrorum editio, κοινὴ ἔκδοσις, cujus textus etsi singularem prae se ferebat indolem variisque jam a vero discrepabat modis, tamen nullis certis legibus compositus erat. Recensiones autem quae revera sunt comparatas novimus tres, quarum una Hesychii episcopi opera data est Aegyptiis, altera Luciani studiis prodiit in Asia, tertia denique Origeni seni debetur. Convenit in his inter Hugium et Griesbachium primum in rei summa de recensione occidentali, rectius ab illo κοινὴ ἔκδοσις usurpata, quippe quae ex ipsius Griesbachii sententia si verum quaeris non fuerit recensio; tum de recensione alexandrina, quamquam Hugius magnopere refragante Griesbachio eam ad Hesychium auctorem retulit; porro de constantinopolitana sive consentiente Griesbachio Lucianea; denique de Origeniana, nisi quod eam Griesbachius, nullis Origeni concessis partibus, saeculo ortam quinto sextove recensionis byzantinae quasi posteriorem partem quasi secundas curas habuit.

Eichhornius autem his de rebus sic sensit. Varietatem quandam sacri textus ipso primo saeculo collectis in Ponto epistolis Paulinis apparuisse, saeculo vero certe secundo duplicem textus conformationem pro terrarum per quas in hominum manibus erat diversitate, et asiaticam et africanam exstitisse, utramque plenam depravationibus sed nulla arte aut lege factam. Tertio vero sae-

1) Cf. inprimis Ueber die sogenannten Recensionen etc. 1804. p. 52.

culo duas vel etiam tres institutas esse textus recensiones, quarum unam alexandrinam ab Hesychio, alteram byzantinam sive asiaticam a Luciano originem duxisse probabile sit, tertia ex his non uno modo conflata quorum potissimum studiis debeatur lateat. Quae si integre judicantur, haec fere inter Griesbachium et Eichhornium ratio intercedit. Ipso primo saeculo perturbatam esse textus veritatem et consensionem, Griesbachius quum non negaverit, tum eo videtur concedere coactus quod jam altero saeculo textui corrupto manum emendatorum accessisse censuit. Deinde quem Eichhornius textum secundi saeculi asiaticum et africanum perhibuit, is cum occidentali conferendus est Griesbachii. Ut ille enim neutrum arti et consilio deberi opinatus est, ita hic occidentalem voluit esse Hugii κοινὴν ἔκδοσιν et communem quasi recensionum subsequentium patriam. Qua quidem re Griesbachius deflexit aliquantulum a sua ipsius sententia; id quod Eichhornius, magnopere ab illo se dissentire praedicans, parum perspexisse videtur. [1]) In reliquis autem facile patet quam conveniant, nisi quod Eichhornius magis favet dubiis auctorum nominibus et quod serius provenisse alexandrinam recensionem statuit.

Haec vero omnia ita comparata sunt ut textus historiam ex ingenio potius quam ex documentis historicis conficere videantur. Licet enim dubium non sit, testantur enim Hieronymus [2]) et Gelasii decretum [3]), Lucianum et Hesychium ut in Veteris ita in Novi Testamenti textu recensendo quod dicunt elaborasse, tamen nec quibus illi modis in ea re usi sint nec quam vim habuerint in textu ubique terrarum pervagato aut a veteribus traditum est aut aliunde luculenter probare possumus; Origenis vero recensio non debetur nisi

1) Cf. Eichhorn: Einleitung in das N. T. t. IV. p. 260 sqq. et Griesbachii commentar. critic. P. II. p. XXXXIII sqq.

2) In epist. ad Damasum haec de No To scribit: *Hoc certe cum in nostro sermone discordat et in diversos rivulorum tramites ducit uno de fonte quaerendum. Praetermitto eos codices quos a Luciano et Hesychio nuncupatos paucorum hominum asserit perversa contentio, quibus utique nec in toto veteri instrumento* (de qua re idem exponit adv. Ruff. lib. II. c. 27.) *post LXX interpp. emendare quid licuit nec in novo profuit emendasse, cum multarum gentium linguis scriptura ante translata doceat falsa esse quae addita(?) sunt.* Rursus de vir. illustr. c. 77. habet: *Lucianus tantum in scripturarum studio laboravit ut usque nunc quaedam exemplaria scripturarum Lucianea nuncupentur.*

3) Cf. Decret. P. I. dist. XV. § 27. ubi est: *Evangelia quae falsavit Lucianus apocrypha; evangelia quae falsavit Hesychius apocrypha.*

ingenio Hugii. [1]) A ratione vero ipsorum documentorum omnium quae ad nos pervenere si proficiscimur, dubium nec illud est quasdam horum testium classes distinguendas esse, in evangeliis quidem maxime, multo minus in apocalypsi quam in reliquis libris, magis etiam in epistolis Paulinis et in actibus quam in catholicis epistolis. Quas si alexandrinae et latinae, asiaticae et byzantinae nominibus insignire placet, ut non tam quatuor singulas quam duo paria ponamus, multa possunt ex testibus peti et jam sunt petita, quae quam id recte fiat ostendant. Debebimus autem, ut quod sentio breviter dicam, alexandrinam dicere quae inter Judaeochristianos orientis celebrabatur, quorum ut ipsorum apostolorum sermo graecus maxime pendebat a versione LXX interpretum; latinam porro quae a Latinis adhibebatur, sive latina sive graeca potissimum lingua utebantur; asiaticam quae potissimum Graecis sive per Asiam sive in ipsa patria degebant probabatur; byzantinam denique quae ab ecclesia per byzantinum regnum diffusa legebatur sensimque, quo arctiore sensim singulae ecclesiae partes vinculo conjungebantur, ad publicam quandam unitatem perducebatur. Qua in re per se clarum est qui factum sit ut byzantina exemplaria asiaticam sive Graecorum maxime rationem reciperent; alexandrina vero et latina [2]) quo vinculo conjunctae fuerint, ad ea judicari poterit quae infra de latinis interpretationibus breviter diximus. Jam vero de origine harum classium difficillima quaestio est; nec enim satis est urgere diversitatem terrarum per quas textus propagabatur; haec enim diversitas nequaquam tanta aut tam integra cogitari potest; accedit quod diserte relatum legimus in ipsa antiquitate alterius terrae codices in alteram transvectos esse, quemadmodum Constantinus Eusebio caesareensi, Constans Athanasio alexandrino

1) «*Adamantii et Pierii exemplaria*», si aliud quid quam quae illi manu sua scripserant aut adhibuerant Hieronymo visa sunt, debebat accuratius dicere, nec silentio praeteriisset quum de Luciano et Hesychio disserebat. Nec vero magis ipse Origenes favet conjecturae Hugii comm. in Mt. XV, 14. (Delarue III. p. 671.) Ubi quae vetus interpres addidit: *In exemplaribus autem Ni Ti hoc ipsum me posse facere sine periculo non putavi*, cum magna probabilitate dixit.

2) De harum ratione jam dudum probabiliter scripsit G. F. Rinck in libro bonae frugis cui titulus est: *Lucubratio critica in acta app. epp. cath. et Paulinas, in qua de classibus librorum mss. quaestio instituitur, descriptio et varia lectio 7 cdd. Marcianorum exhibetur, atque observationes ad plurima loca cum apostoli tum evv. dijudicanda et emendanda proponuntur.* Basil. 1830.

praeceperunt ut exemplaria eleganter et accurate descripta ad Byzantinos mitterent; nec denique patres, quorum patriam novimus, talem classium rationem confirmant. Propterea cum diversitate regionum conjuncta poni debebunt certa textum emendandi studia, etsi quorum fuerint nunquam satis definiri poterit. Maximi vero momenti illud est, byzantinam quidem recensionem in recentiorum codicum graecorum ingenti copia conspicuam esse, item latinam in latinis atque per evangelia actus epistolas Paulinas etiam in graecolatinis documentis, quamquam et ipsam magna lectionis varietate laborantem, alexandrinam vero et asiaticam unde inprimis petas pauca documenta superesse, unde illibatam sumas nulla. Nec temere est quod cum Griesbachio dixerunt, in antiquissimis aliquot testibus nostris, ut in codice alexandrino, alios libros ab aliis paulo diversam textus indolem referre. Quae quum ita sint, sequitur exercenti rem criticam summa opus esse cautione in adhibenda classium sive recensionum distinctione; quam ut summam normam aut fundamentum ponere et temerarium et frustra est. In eo vero omnia quae cum aliqua probabilitate doceri possunt conveniunt, in textu ad pristinam integritatem revocando primo loco testes habendos esse alexandrinos, qui iidem fere superstitum antiquissimi sunt, ultimo byzantinos quippe qui textum ex antiquioribus classibus multifariam mixtum prae se ferant. [1])

Ordo singulorum librorum Novi Foederis nec in antiquis documentis nec in patrum scriptis ubique idem est. Quatuor quidem evangelistae quo ordine edi solent: Matthaeus Marcus Lucas Joannes, is ut in omnibus fere graecis codicibus est, ita ab antiquissimis inde

---

1) Quae Scholzius a Griesbachio Hugio Eichhornio diversa nuper in medium protulit, probaturus byzantinos quos dixi testes quippe ab antiquissimis asiaticis sive potius ab ipsis apostolorum autographis cum fide praecipua derivatos ceteris omnibus praestare textumque ab apostolico proximum conservasse, ea in prolegomenis editionis meae prioris uberrime refutavi, nec digna sunt quae iterum pertractem. Illi quidem triumviri cum studio docuerunt, iste ex lubidine omnia contorsit; illi ingeniose excogitarunt, iste ingenii nil nisi temeritatem habet. Non poterat autem unquam in ea re quemquam eventum habere nisi plurimi in his rebus somniarent aut dormitarent, pauci laborarent aut scirent. Quae idem rursus in libro suo: Einleitung in die heil. Schrift. 1845. circa criticam sacram disputat ejusmodi sunt

temporibus multorum, ut auctoris canonis cujus fragmentum Muratori reperit, ut Melitonis Irenaei Origenis, Gregorii in iambis ad Seleucum, ut Augustini Hieronymi Ruffini testimonio confirmatur. Contra differunt antiquissimi aliquot latinae ecclesiae codices, et quidem codices vercellensis veronensis palatinus corbejensis brixianus, item cantabrigiensis graecolatinus, in quibus Matthaeum Joannes excipit, sequentibus Luca et Marco. Eundem evangeliorum ordinem Druthmarus in exemplari Hilarii pictavensis se reperisse testatur. Nec longe ab eo discedit stichometria codicis claromontani (epp. Paul.), quae quum Barnabae epistolam, pastorem Hermae, actus Pauli, Petri revelationem in canonem recepta exhibeat, ad summam antiquitatem referenda videtur. Ea evangelistas sic ordinat ut Mt. primum, Jo. secundum, Mc. tertium, Lc. quartum locum teneant.

Actuum porro locus post evv. testatissimus est, confirmantibus fragmento Muratorii, Melitone, Irenaeo, Origene etc, nisi quod passim post epp. Paulinas reperitur, quo loco etiam Ludolfus ex canone abyssinico exhibet; in stichometria vero claromontana apocalypsin Joannis excipit, in canonibus pseudapostolicis post Pauli itemque catholicas epp. recensetur.

Post actus qui locus est, is modo a Paulinis modo a catholicis epistolis occupatur. Paulinas quidem eo loco recenset Eusebius; nec id aliter videtur fieri potuisse antequam septem cathol. epp. in canonem publice receptae essent. Faciebat vero postea quoque cum Eusebio ecclesia latina, quemadmodum praeter patres codex amiatinus aliique Hieronymiani cdd. vetustissimi testantur. Contra catholicis epistolis qui hunc locum assignant testes sunt longe gravissimi; non modo enim cdd. unciales qui totum Nov. Test. conti-

---

ut cum pristinis suis nova quum aliorum tum maxime mea permiscuerit impudenterque sibi ipsi adsciverit. Quae quum ad fraudem potius quam ad doctrinam pertineant mitto.

Non possum vero ab hac disputatione discedere quin nuperas observationes criticas S. V. Reichii (*Codicum mss. N. T. etc nova descriptio etc praemissis quibusdam de neglecti codicum mss. N. T. studii causis observationibus.* Gott. 1847.) commemorem, quibus quantopere vacillent rationes Griesbachii aliorumque luculenter probavit. Quae idem ad promovenda critices sacrae studia suscepturus est praestantissimis codicibus minusculis denuo examinandis, ea perquam utilia fore arbitror et ad historiam et ad emendationem textus. Ea ut revera propediem suscipiat, spero atque exopto.

nent omnes, i. e. ABC, itemque minusculi plerique in ea re consentiunt, sed accedunt etiam Athanasius, Cyrillus hierosolymitanus, auctor Synopseos, concilium laodicenum a. 364. Quem eundem ordinem apud Nestorianos servari, Ebedjesu auctor est. Atque horum quidem testimoniorum gravitas tanta esse videbatur ut et ipsi sequeremur, praesertim quum hunc ordinem lectoribus commodiorem quam vulgarem fore spes esset.

Ordinis epistolarum Paulinarum non tam in codicibus quam apud veteres patres magna varietas est. Qua in re, ut cetera h. l. mittam, imprimis memorabile est quod epistola ad Hebraeos [1]) in cdd. ABC (sed ut videtur in his fere solis) alteram ad Thessal. epistolam excipit. Quem ordinem jam secuti sunt Athanasius, auctor Synopseos, concilium laodicenum (a. 364.)

Epistolae denique catholicae magno veterum testium consensu eo exhibentur ordine quo Jacobus primus est, alter Petrus, Joannes tertius, quartus Judas, quamquam canones quidem pseudapostolici Petrum praeponunt, sequentibus Joanne, Jacobo, Juda.

Ad haec nomina propria, quae in edd. et mss. satis fluctuant, in commentario testes non appositi sunt:

Μωυσης, Καφαρναουμ, Ναζαρετ, Γεννησαρετ, Βηθφαγη, item de quo jam vidimus p. XXII. Δαυιδ.

Μωυσης ubique edidimus, et quidem auctoritate codicum BD cantabr. et clarom. F augiensis K cyprii LQTZΓ aliorumque et uncial. et minusc. qui hanc formam constanter exhibent, item codicum CΔ plerumque et codicis A passim. Praeterea confirmatur codicibus latinis vetustissimis aliisque versionibus, item disertis verbis Josephi. Contra Μωσης forma, quam priores editores plerique tuiti sunt (plerumque etiam Gb Sz) invenitur in cdd. (AC) evangeliorum EFGMX, G angelico aliisque et uncial. et minusc. Eadem hujus nominis inconstantia etiam in aliis scriptoribus, ut Diodoro siculo, Philone, Strabone, ut Origene, codices laborare in promtu est.

Καφαρναουμ scripsimus auctoritate codicum BDTZ, plerumque etiam CXΔ, item codicum patrumque latinorum, item coptae

1) Ea in stichometria claromontana prorsus deest. In fragmento vero Muratorii nomine epistolae ad Alexandrinos significari videtur, quae quidem post epistolam ad Philemonem, interjecta insuper ad Laodicenses epistola, recensetur.

aliarumque versionum, item Origenis Epiphanii etc. w habet Καπαρναουμ, quemadmodum etiam apud Ptolemaeum legitur. Apud Josephum est Κεφαρνωμη. Contra editores alii plerique, nisi quod Gb. Καφαρναουμ vehementer commendabat, scripserunt Καπερναουμ. quod cdd. A (passim etiam CΔ) EKLMPSUV aliique tuentur.

Et Ναζαρεθ et Ναζαρετ ubique locorum multis testibus bonis probatur, aliis passim Ναζαρατ, Ναζαραθ, Ναζαρα. Eandem lectionis inconstantiam editores secuti sunt. Omnibus vero circumspectis in Matthaeo, Marco, Luca et actibus apostolorum recte scribi existimo Ναζαρεθ, in Joanne (1, 46. 47.) Ναζαρετ. Qua de re ut judicandi copia sit, aliquot locis quae sit testium varietas, adscribam.

Mt. 2, 23. ναζαρεθ tuentur BCEKMUV al m vg it (k *nazarein*) cop sah al Eus[1] (alibi [2] ναζαρα) Cyr .. ναζαραθ Δ 1. .. ναζαρετ DL aliique et unc. et minusc.

Mt. 4, 13. ναζαρεθ tuentur DEKMUV al pm vv m Or[4] Eus .. ναζαραθ CPΔ .. ναζαρα B*Z 33. Or[1] .. ναζαρετ L aliique ut supra.

Mt. 21, 11. ναζαρεθ CDEKUX etc .. ναζαραθ Δ .. ναζαρετ (B?) FGL MΓ etc. [1])

Mc. 1, 9. ναζαρεθ DEFKMUV etc .. ναζαρατ AP; praetereaque ναζαρετ in unc. (B?) et min. multis.

Jo. 1, 46. 47. ναζαρετ AB (hiant CD etc) LX etc.

Γεννησαρετ eodem modo tribus Matthaei Marci Lucae locis scribi poterat vel potius debebat, consentientibus A (nisi quod Mt. loco hiat) B (nisi quod Mc. loco γενησ. habere videtur) C (hiat Mc. loco) aliisque quum unc. tum minusc. Tamen multos eosque bonos testes etiam forma Γεννησαρεθ habet, ut Mt. 14, 34. EKGMP(S?)UV*X etc, item γενησαρεθ FLΔ. D* (** γεννησαρατ) vg it cdd pl apud Mt. γεννησαρ tuentur, item D etc apud Marcum; contra D apud Lucam γεννησαρεδ.

Restat Βηθσφαγη s. Βηθφαγη. Prius exhibuimus Mt. 21, 1.; posterius Mc. 11, 1. Lc. 19, 29. Commendant enim illud Matthaei loco (A hiat, in Mc Lc βηθφ. Latet h. l. C*; C** βηθφ., item C ap. Mc; hiat ap. Lc) B (item ap. Lc; ap. Mc βηδφ.?) F (teste Wtst; item ap. Mc, βηθφ. ap. Lc) K (contra βηθφ. ap. Mc et Lc) L (βησφ. habet; βηθφ. ap. Mc et Lc) M** (non ap. Mc et Lc) U (item ap. Mc et Lc) V (non item alibi) X (non ap. Mc; hiat ap. Lc) Γ aliique permulti (non DEGS qui βηθφ. habent; Z βηδφ.). Quam formam quum non credibile sit ubi-

1) Hoc loco edidi Ναζαρέτ, sed constantiae caussa, quam varietas testium satis commendare videtur, scribendum puto Ναζαρέθ, ita ut altera forma nonnisi apud Joannem legatur.

que ex errore librariorum ortam esse, quo loco testatissima erat recipienda videbatur. Quodsi enim Matthaeus scripsit, non item Marcus et Lucas, facile intelligitur qui factum sit ut alterum ad alterum transferretur. [1])

De accentibus et spiritibus, item utrum διὰ παντός, μή ποτε etc an διαπαντός, μήποτε etc scribendum sit, item de interpunctione uberius alibi exponam. In his quoque quis antiquissimorum codicum ejusmodi signis instructorum [2]) usus esset, accurate discere studebam, multaque in eam rem exscripta habeo. Ἡλιας ἡλιας, ἡσαιας ἠσαιας, ἀβρααμ ἁβρααμ, ὡσαννα ὡσαννα et similia non modo ad usum graecum sed etiam ad vetustiores codices patresque latinos judicanda sunt; sed harum rerum nihil est in quo testes non fluctuent. In his quidem: ἀβρααμ, ἠσαιας, ὡσηε, ὡσαννα major quam in ἁβρααμ etc auctoritas esse videtur, non item in ἡλιας. Pilati nomen edidimus Πιλᾶτος, non Πιλάτος; illud enim in antiquissimis cdd. constanter scribitur; id quod Fritzschius quum de ea re exponebat ignorabat. Συνιῶν, συνιοῦσιν ubique scribendum videbatur; quum enim recte a συνιέω derivatur, tum antiquorum librorum mss. usu commendatur; quamquam nec συνίων (unde in nonnullis libris ipsum συνίοντος fit) aut συνίουσιν commendatione destitutum est. Quod in N. T. pariter atque in LXX quadrare manifestum est. Illud quidem quod Τύχικος potius quam Τυχικός, Φίλητος non Φιλητός edere placuit, parum est ex antiquissimorum usu codicum. [3])

---

1) Ceterum etiam atque etiam mirum est, quot et quos viros in errorem induxerit varietas lectionis βηθφαγή et βηθφαγῆ, quorum quod alterum apud Mc. et Lc., alterum apud Mt. in ed. Gb. legitur, a D. Schulzio non animadversum, culpae typographi debetur. Neque tamen βηθφαγή scriptio antiquis testibus destituta est; qua de re alibi.

2) Antiquissimi ejus generis quos excussi sunt: D*** clarom. C***; evv. EGKLMUWXY; GH act.; J epp. Ex B** multa exscripta sunt in collatione Bentlejana; ex F apud Heringam.

3) Alia quae huc spectant e. c. sunt: τίτος τῖτος, διοτρέφης διοτρεφής etc, item νίκος νῖκος, θλῖψις θλίψις, σπίλοι σπῖλοι, κρῖμα κρίμα, βραδυτῆτα βραδύτητα, εκατονταέτης et -ετής, ερίθεια εριθεία, απολλώ απολλῶ etc.

DE EDITIONIBUS NI TI.

Editio Elzeviriana dicta est ab Elzeviris bibliopolis Batavis. Prima prodiit Lugd. Bat. a. 1624. Jam altera a. 1633. «receptae» nomen, quod brevi post invalescebat, sibi vindicavit; praefationem enim sic exorditur: *Textum ergo habes nunc ab omnibus receptum.* Edd. posteriores a prima paucissimis locis differunt. Is textus Elzevirianus ex editionibus Bezae, a cujus nomine magis quam studiis commendationem habebat, et Stephani tertia (a. 1550.) fluxit; Beza enimvero et ipse, paucis ad Henrici Stephani collationes mutatis tertiam Stephani adsciverat. Rursus Stephani tertia paucissimis exceptis quintam Erasmi (a. 1535.) expressit usque apocalypsin, ubi ad Complutensem potius (a. 1514.) quam ad Erasmicam conformata est. Erasmus vero textum ed. suae V. fere totum ex quarta (a. 1527.) repetiit, in qua praeter perpaucos eosque recentes codices passim Complutensem, maxime in apocalypsi, sequi placuit.

Huc quae pertinent omnia singula curiosius perscripserunt Wetstenius in prolegg. p. 116 sqq., Griesbachius in prolegg. sect. I. Loci quibus Elzev. editio (ς^e) a Steph. ed. III. (ς) differt, quum Millius (cf. prolegg. 1307.) 12 tantum animadvertisset, reperti sunt 145. [1] Notatis 145 in ed. mea priore prolegg. LXII sq. alios 12 addidi in ed. mea parisina prolegg. XV. His deuique accedunt 18 hi: Lc 10, 6. 20, 31. Act 8, 19. 26, 20. Jac 5, 12. Ro 14, 22. 2 Co 5, 4. Phil 4, 1. 2 Tim 1, 5. 4, 13. Apoc 2, 14. 3, 1. 3, 12. 4, 10. 7, 10. 8, 11. 11, 2. 14, 18.

Jo. Jac. Griesbach criticorum suorum circa textum Ni Ti studiorum initium fecit editione synopseos 3 evv. a. 1774. Ultimum edidit totum P. I. 1796. P. II. 1806. [2]

Egregie promeruit conferendis codicibus quum uncialibus aliquot [3] tum pluribus minusculis; item nonnullis versionibus veteribus donuo

1) Has lectiones omnes (ς contra ς^e) suo quamque loco in commentario exhibui. Adde modo Mt 21, 7. 23, 13. 14. 24, 9. 25, 2. Lc 17, 1. ubi ς contra ς^e cum Gb Sz facit. Item Mt 24, 15. ς mecum εστος habet. Mc 16, 20. ς addit αμην. Lc 15, 26. ς habet των παιδων αυτου cum 124. al^7.

2) Praeterea ed. splendidissima prodiit 1803—7; ed. manual. 1805.

3) Codicum uncial. rursus adiit A (sed 1786. prodiit editus) C (in quo ad Wetstenianas lectiones non addidit nisi duas: Mc 6, 2. 4.) D cantabr. (editus a. 1793.) et claromontanum (in quo lectionum nihil sup-

examinandis [1]); item patribus, imprimis Clemente alexandrino et Origene diligenter excutiendis. Accedit quod de codicibus multis, imprimis ad evv. CLAD 13. 33. 118. etc, ad epp. Pauli DEH 17. etc, uberius exposuit et in indolem codicum CLAD lectionumque Origeniarum subtiliter inquisivit. Porro in definiendis illustrandisque recensionibus textus Ni Ti maximam operam collocavit, legesque ad quas omnis ratio critica conformari deberet scripsit. Denique textum Elzev. multis locis correxit, aliis quae sibi videbantur commendavit, aliis receptam lectionem vocavit in dubium. Itaque factum est ut suae aetatis hominibus criticorum facile princeps videretur, de calumniis Matthaeii parum sollicitis.

Sunt vero et multa et gravia quibus Griesbachius magnae rei quam amplexus erat non satisfecit. Primum enim testes eos quos ipse summo loco posuit nequaquam ea qua debebat cura contulit, quamquam ex editionibus Woidii, Kiplingii, Knittelii aliorumque haurire poterat. Deinde legibus suis criticis mirum in modum se implicuit quum veterum recensionum rationem, ingeniosius quam rectius a se excultam et circumscriptam, imprimis sequendam duceret. Tum in constituendo textu semetipsum eo deseruit quod lectionem receptam multo pluris facere videbatur quam, ut ipse plane demonstravit, fieri volebat; alio loco saepe eadem praetermisit quae alio recepit; res levioris et tamen magni momenti, ut grammaticas plerasque, ut ordinem verborum, nimis neglexit. Deuique in commentario conscribendo, ut cetera praeteream quae jam tetigi, multa dudum a Wetstenio aliisque adnotata eaque minime spernenda plane omisit.

Emendata vero est majorem in modum Griesbachiani operis prior pars curis Davidis Schulzii, cui debetur evangeliorum editio tertia a. 1827. Huic ille editioni sua quoque prolegomena praemisit, ubi quum de multis quae rem criticam spectant, tum de lectionum variantium generibus et caussis, tum de laboribus criticis ad emendandum perficiendumque commentarium Ni Ti criticum suscipiendis docte disseruit. Commentarium vero ipsum multis modis auxit, non eo tantum quod lectiones a Griesbachio male praetermissas supplevit, sed etiam

---

plevit), porro G evangeliorum (perpaucas ad Wolfianas lectiones addidit), E actorum (jam a. 1715. editum) E sangerm. (quem non esse nisi codicis clarom. vitiosum apographum luculentis exemplis demonstravit.)

1) Ad latinam vulgatam duorum cdd. harlejanorum collationem edidit V. infra.

notis bonae frugis plurimis de singularum lectionum probabilitate existimaturos adjuvit.

Recenti memoria M. A. Scholz, Prof. Bonn. cath., in itineribus per Europam orientemque ad id ipsum susceptis apparatui critico historiaeque textus eo prospexit quod permultorum codicum (de uncialibus fragmentorum WXYΓ) primam ad viros doctos notitiam pertulit, aliosque multos rursus examinavit aut inspexit, nonnulla etiam ad versionum collationes, item pauca quaedam ad excerptas patrum lectiones addidit. Post de antiquorum testium familiis quaestionem instituit et quid sibi videretur copiose exposuit; denique libros Ni Ti edendos curavit 1830. 1836. De iis quae ad recensiones textus pertinent quum jam supra dictum sit, [1]) h. l. non dicam nisi de editione Ni Ti. Hujus textus quod nunc iterum in apparatu diligenter rationem habui, quum ipse aegre feram, tum rei gnaris otiosum videbitur. In textu enim quidem, exceptis paucissimis, Scholzius fideliter Griesbachium secutus est, cujus praeterea lectionum in margine appositarum aliquam partem recepit. Illud vero quod pro iis quae circa recensiones veteres professus est facere debebat, ut asiaticum imprimis textum constitueret, non fecit; Griesbachianae enim lectiones magnam partem minime ex hoc

1) Operae pretium est h. l. adscribere quae D. Schulz in eandem rem dixit quum de priore ed. mea N. Jen. Lit.-Z. Nr. 145—148. uberius exponebat. Sunt autem ejusmodi quae, si cui cum ira ac studio de de Scholzio judicasse videbor, talem a me suspicionem removere queant. «Am längsten verweilt dieser Abschnitt bei dem System von Scholz, dessen Prolegg. hier zum ersten Mal eine unumwundene gründliche vollständige Würdigung erfahren, obwol die augenscheinliche Unstatthaftigkeit seines Recensionensystems auch schon früher gelegentlich ebenso wie die unverantwortliche Fahrlässigkeit seines Urhebers in Anführungen, in der Textgestaltung, in seiner Schreibart, ganz ernstlich war besprochen und gerügt worden (vergl. u. A. des Ref. Recens. etc in den Neuesten theol. Annalen von Schulthess 1826. S. 481. ff., wo ihm schon das Unhistorische und die Selbstwidersprüche seines Systems handgreiflich nachgewiesen sind, wodurch er sich aber nicht hat abhalten lassen, all das Nämliche in der Ausg. seines N. T. von Neuem geltend zu machen). So viel aber ist entschieden dass man den Angaben dieses Kritikers nimmer mit Zuversicht vertrauen kann, und dass seine Arbeiten, die denen welche sich damit befassen nur vergebliche Mühe und Zeit kosten, als völlig unbrauchbar möglichst bald der Vergessenheit überliefert werden sollten. Es gibt wenig Zeilen im Vol. I. dieses N. T. worin sich nicht irgend eine Incorrektheit nachweisen liesse. Mit dem Vol. II. hat sich Ref. auf so genaue Durchmusterung nicht eingelassen.

genere sunt. Quanta vero rei quam suscepit inscitia fuerit, quanta negligentia, quanta levitate, potero luculenter iis exemplis probare quae non a Griesbachio sed ab ineptis editionis Griesbachianae erroribus eum tantopere pependisse demonstrant ut quas lectiones variantes ad istos invenisset confidenter adnotaret. Ita Philem. 11. recipit νυνι δε σοι και ευχρηστον omisso εμοι post και, quod «44. 174. 219. al» addere refert. Apoc 15, 2. recipit εχοντας quod debet esse εχοντες, idque in uno codice 13. esse significat. Apoc 21, 2. edit κεκοσμενην, notans κεκοσμημενην ex uno cod. 2. Eph 6, 1. habet τα τεκνα, υπακουετε τοις γονευσιν ημων, allato υμων ex «J 44. 219. al». 2 Pe 1, 15. ante εκαστοτε omittit και, quod in quinque cdd. addi perhibet. Col 2, 19. pro αυξει ponit αυξη, differentia codicum «44. 108. 109. 110. 219. al. mult.» notata. Similiter Heb 9, 5. repetit erroneum της ante δοξης, idque a cdd. decem abesse significat.[1]) Toti vero apparatui critico non dicam novis incrementis augendo sed ad fidem modo Wetstenii et Griesbachii repetendo qua levitate prospexerit, dici vix potest. Qua de re quod D. Schulz testatus est: Es gibt wenig Zeilen im Vol. I. dieses N. T. worin sich nicht irgend eine Incorrektheit nachweisen liesse: id majorem in modum in vol. II. quadrare quaevis pagina docet. Priori enim parti quae Schulzii curis accesserunt, eaque non minimi momenti sunt, in novam editionem facili negotio transferri poterant; altera vero alterum Schulzium non invenerat. Cujus rei exempla [2]) quum in commentario meo quaerenti cuivis prae manibus sint, non afferam nisi duo genera quae facile fallere possunt. Alterum eorum est locorum ubi breviter notat «cum cdd. plurimis» et similiter, quamquam sunt quae teste plane nullo aut paucissimis utantur. Cf. 1 Pe 3, 20. ubi habet: απαξ εξεδεχετο c. codd. pl. Heb 11, 13: και πεισθεντες c. cdd. pl. Gal 4, 17: ημας c. codd. recent. fere omnibus. Alterum ea spectat ubi Griesbachii notatio dubii quid habebat, quod Sz. necrepetendum nec corrigendum duxit, sed qua mira securitate est delevit. Ita Ro 15, 17. apud Griesb. est: «D ap. Mill.» 15, 24: «DE ap. Mill.» item 1 Co 8, 2: «DE ap. Mill.» 15, 25: «E ap. Mill.» Haec falsa sunt omnia, nihilominus Sz. ubique «D» «E,» «DE» confidenter posuit, Millii cui ea debebantur nulla mentione facta.

---

1) Ad 1 Co 7, 31. παραχρωμενοι repetit καταχωμενοι ex J. Bas. Thdrt. etc

2) Non rara sunt quale Ro 4, 2. ubi lectionis προς θεον ex ABCD*FG nulla ratio habetur. Dormitantis etiam sunt titulus ex «B» ad 1 Tim 1, 1. item «B» ad 1 Tim 1, 2. (posterius ex Gb translatum) aliaque similia. Nimirum epp. ad Tim. etc in B, ut constat, non habentur.

Editionum **mearum** Parisiensium quae anno 1842. apud Firm. Didot prodierunt, altera titulum habet: N. T. graece. Ad antiquos testes recensuit, lectionesque variantes Elzeviriorum Stephani Griesbachii notavit C. T., altera: N. T. gr. et lat. In antiquis testibus textum versionis vulgatae latinae indagavit lectionesq. var. Stephani et Griesbachii notavit, viro s. v. Jager in consilium adhibito, C. T. (Editio DD. Affre archiepiscopo Par. dicata.) Prior evangeliorum potissimum recognitione facta textum repetit ex ed. Lips., cui ipsi lectiones editionis Par. in appendice Neapoli Lipsiam missa aestate 1843. adjungendas curavi. Hujus ed. exemplaria erroribus haud paucis deformata vidi; qui quomodo in textum, in quo corrigendo nullam partem habui, irrepere potuerint, jam indicavi Prolegg. p. XIII. Nuper tamen totum Parisiis iterum correctum esse audivi. Altera vero, quam qui factum sit ut in me susciperem Prolegg. p. I. narravi, in eum finem parata est ut «primum faceret ad studium graeci Ni Ti textus» («illius sermonis quo sanctissimi ipsi app. aeternae salutis mysteria tanquam sacro involuta amictu cum hominum genere communicarunt») «suscitandum alendum fovendum apud ipsos eos quibus latinus textus prae ceteris commendatus et sancitus est;» tum «adjuvaret atque illustraret versionis vulgatae usum criticum;» denique «ingenia quae et pia et strenua essent ad novas excitaret lucubrationes, quibus ad veritatis lucem magis magisque perveniretur.» Omnibus igitur quae latina non tangunt ad meum conformatis textum, opera data est ut in graecis testibus, a quibus nusquam discessum est, ille textus quaereretur quem latinus interpres transtulisse videretur. Qua in re etsi clarissimum est, multo graviorem textum vetustissimorum esse latinorum codicum quam romanae editionis — id quod in prolegg. libere exposui et ab ipso Gregorio XVI. P. M. plane probatum vidi — tamen hanc et ipsam pro universa textus indole ab apostolica veritate non remotiorem quam textum Elzevirianum habeo. Non poterat autem editio graeca latinum textum manuscriptum potius quam editum sequi quin a proposito aberraret. [1])

Anno 1831. **Caroli Lachmanni** editio stereotypa prodiit, quam secuta est anno 1842. editionis majoris pars prior evangelia complectens. Operis sui rationem reddidit in Theol. Stud. u. Crit. 1830. p. 817—845. breviterque ibid. 1835. p. 570 sqq; denique in prolegomenis ad evv. a. 1842. Daturum se professus est textum Ni Ti saeculo quarto in oriente

1) Plura si placet vide N. Jen. Allg. Lit. Zeit. Nr. 80. 1843.

vulgatum vel potius vulgatissimum. [1]) Hunc ita inveniendum duxit ut quaereret quid probatissimum esset codicibus orientalibus ABC, consultis etiam fragmentis evangelicis PQTZ, epistolicis H, de patribus Origene. Quibus testibus discrepantibus consulendos esse testes occidentales, et quidem graeco-latinos D evv. et actuum, E actuum, DG epistolarum, item latinos evv. a b c d, actuum d e, epp. d e g, in apocalypsi Primasium, praetereaque editionem vulgatam Hieronymianam cum patribus Irenaeo, Cypriano, Hilario, Lucifero.

Qua in re certum est, ipsum apostolicum textum quaerentis permagni interesse textum apud Christianos terrarum orientalium saeculo quarto vulgatissimum, haustum illum quidem ex testimoniis pro aetate qua sunt certis. Sed ut detur codd. illos orientales hujus textus testes esse luculentissimos recteque opponi occidentales, quod quanta ambiguitate laboraret supra vidimus, ut detur etiam eam esse utriusque classis rationem ut quod in orientalibus fluctuet occidentalium testimonio ad orientalem veritatem perducatur [2]): at testium paucitas tanta est ut quod volebat id in desperatis rebus habendum esse suo exemplo comprobaverit. [3]) Ipse enim ait: Aber wenn wir den Umfang jeder von diesen orientalischen Handschriften überschlagen, so ist bald ausgerechnet dass wir zwar im grössten Theile des N. T. wenigstens A und B mit einander vergleichen können, aber doch nicht überall. In einem grossen Theile des Matth. (Auch Joh. 6, 68—7, 6. 8, 32—52: sed his locis C collatum Wetstenio multum juvisse testatur) und 2 Cor. 4, 13—12, 6. sind wir von orientalischen Hdschrr. einzig auf B beschränkt,

1) Haec quid voluerit satis significant: In einer jüngern Gestalt brauchen wir so leicht keine Stelle zu geben als sie in den letzten Jahren des 4. Jahrh. gelesen ward: p. 822. Ich bin gar nicht auf die wahre Lesart aus, die sich freilich gewiss oft in einer einzelnen Quelle erhalten hat, ebenso oft aber auch gänzlich verloren ist, sondern nur auf die älteste unter den erweislich verbreiteten: p. 826. Wo nur wenig Abweichungen auf dem Rande zu finden sind, da ist auch weniger Sicherheit dass der Text die gebilligtste Lesart des Orients liefert: p. 833.

2) Der Widerstreit occidentalischer Zeugen kam nicht in Frage wo die andere Klasse einstimmig war. Hingegen entschied der Gebrauch des Occidents zwischen den schwankenden orientalischen Quellen: p. 827.

3) Alio loco (p. 835.) confitetur passim se a semet ipso descivisse: Ich habe mir gegen die Lesart einer einzigen orientalischen Handschrift, wo die Vulgata nicht entschied, zuweilen sogar erlaubt an einem dritten Orte Hülfe zu suchen, nämlich in andern späteren und gewöhnlichen Handschrr.

und von Hebr. 9, 14. an (also in den Hirtenbriefen [item epistola ad Philem.] und der Offenbarung durchaus) einzig auf A, wo uns nicht das immer seltne und oft unsichere Zeugniss von C zu Hülfe kommt: p. 832. Quod quale esset quum ipse non posset non sentire, ita ὡς ἐν παρόδῳ expediit: Hierdurch entsteht unvermeidlich der Mangel dass in diesen Theilen (i. e. quarta totius Ni Ti parte) nur selten das Schwanken des Orients zwischen mehreren Lesarten erkennbar ist, dass also gewiss oft eine wenig verbreitete für die einzige gelten wird. Wer sich daher meiner Ausgabe bedient, muss auf der Hut sein: wo in diesen Theilen des N. T. nur wenig Abweichungen auf dem Rande zu finden sind, da ist auch weniger Sicherheit dass der Text die gebilligtste Lesart des Orients liefert.

Sed quo tandem jure pro certo ponitur tres codices superstites, alterum quarti fere alteros quinti saeculi, ubi duo vel etiam omnes tres consentiant textum saeculi quarti probatissimum tradere? Si sex vel modo tres alii aetatem tulissent, quorum alterum ab altero non magis quam B a C vel A dissentientem ponere aequum est, bujus textus recensio mirum in modum immutanda esset. Neque enim praetermittendum est alterum horum cdd. ab altero saepe dissentire, quod multo magis apparet codice C a me edito, cujus lectiones recepto qui dicitur textui consonas Lachmannus ad rationes suas nondum adhibere poterat. Textus vero, qui an id ipsum sit quod se esse profiteatur (i. e. orientalis textus saeculi IV.) etiam atque etiam dubium est, quale si solus per se sumitur inveniendi textus saeculi primi fundamentum esse poterit?

Quae quum ita sint, ego sic existimo, testes Lachmanno unice probatos maximi faciundos esse non modo quarti sed etiam primi saeculi textum quaerentibus, sed textum ex Lachmannianis testium computationibus quamvis negotii diligentiae subtilitatis plenis petitum, nisi apponatur criticus commentarius, tantum non inutilem esse et jam multis, quorum non interesset rem criticam licet profiteri viderentur penitius scire, plus fuci quam lucis fecisse; expromto vero commentario a critico docto et religioso posse multo utiliora fieri quam textum ejusmodi.

Atque haec quidem de textus Lachmanniani principiis. Jam bis quo ille modo satisfecerit quaeramus. Codices et graeci et latini quibus usus est omnes editi erant praeter B vaticanum, C palimpsestum qui paullo post edebatur, D claromontanum, item vulgatae codices fuldensem et amiatinum. Atque editos quidem in ipsis ille editionibus accurate contulit (quamquam, quod memorabile est, codicem cantabrigiensem ex splendida editione Kiplingii ut repraesentaret totum qualiscunque esset a se non impetravit nisi «victo immenso taedio» cf. N. T. 1842.

p. XXV.) multisque locis evangeliorum, quae sola commentarius Buttmanno-Lachmannianus hucuaque complectitur, a Wetstenio Griesbachioque praetermissa indicavit, male animadvorsa correxit. Tamen contra leges quas sibi scripserat et ipse alia neglexit, alia male notavit, quae post videbimus. Codicis vero B collationes adhibuit Birchianam et Bentlejanam, tertiae Bartoloccii quam Parisiis servari a Scholzio didicerat nulla prorsus ratione habita. Quae socordia circa testem textus novi quem quaerebat principalem magnopere taxanda est eoque magis quum quam imperfecta utraque, et Birchii et Bentleji, collatio esset bene nosset [1]. Quum enim facillimum esset collationem Bartoloccii manuscriptam sive Parisiis sive Berolini excutere, tum grave erat operis detrimentum quod locis multis falsum corrigere poterat sed de industria aut vana opinione nolebat. Quod eo est gravius quoniam ne minima quidem opera data ut ex ipso codice novi quid disceret nihilominus innumeris lectionibus quas duo illi collatores silentio praeterierant ipsum codicis B testimonium et in commentario apposuit et in textu secutus est.

Codicem vero Ephraemi palimpsestum [2], alterum sui textus testem principalem, quod unice hausit ex collatione Wetstenii, ad usum Lachmanniani operis imperfectissima, postquam noverat membranis illis rescriptis jussu praefectorum bibliothecae dudum chemica adhibita esse, qua re nova studia strenua eximium aliquem successum habitura certum esset, id ejusmodi est ut a «labore sedulitate anxietate,» qua se verum quaesiisse testatur prorsus abhorreat, ut quum ita didicerit «fidem religionem constantiam in nullo negotio posse adhiberi nimiam» incredibilis suae temeritatis gravis ipse accusator exstiterit. Jamvero quod detrimentum ab hac parte opus Lachmanni accepit tantum est ut nulla re majus accipere potuerit; id quod quisque data opera facile intelliget.

Non idem ac de codice C dixerim de codice D claromontano, quamquam et hunc, ex longo inde tempore Parisiis omnium studiis patentem

---

1) Birch ist höchst nachlässig und hat den Lucas und Johannes gar nicht verglichen. Thomas Bentley bemerkte nicht einmal dass auf die untere Schrift zu achten sei, nicht bloss auf die oberen schwarzen Züge: er giebt also nur die Lesarten der zweiten Hand: ausserdem haben wir seine Arbeit auch nur durch Woidens Vermittelung.

2) De eo in Stud. et Crit. a. 1830. p. 832. ille sic: Durch einen Abdruck des codex regius Ephraemi und des Claromontanus könnten Pariser Gelehrte sich ein unsterbliches Verdienst um die Kritik des N. T. erwerben. Rursusque in prolegg. ad evv. p. XXIII. «Parisiis per hos proximos centum annos nemo inventus est qui tanto thesauro promendo ecclesiae Christianae bene faceret.»

adhibere noluit nisi ex Wetstenii collatione, insuper monens editurum ipsum codicem immortali de re critica merito auctum iri [1]).

Ne longus sim, de collatis testibus tantum unum eumque latinum addam. Lachmannus enim consilium cepit restituendi vulgatum textum Hieronymi. Quam ad rem duorum prae ceteris codicum, amiatini et fuldensis, auctoritatem egregie valituram cognovit. Fuldensis vero libri quum «paulo minor esset in evangeliis utilitas quippe quae non ex ordine scripta sed in harmoniam contexta exhiberet,» in evangeliis certe primo loco habere debebat laurentianum sive amiatinum codicem. Hunc a cl. Fleckio, quem «fabulantem,» quem «parum diligentem» carpit, nec nisi ab eo collatum esse scit. Quid igitur ipsum qui tanti operis laudem appetit facturum putemus ne dubiis suspectisque fundamentis superstruat novas aedes? Nihil facit nisi quod eundem Fleckium sequitur, qui, ut infra indicavi, locis fere mille corrigendus erat.

Jam vero his ita susceptis atque absolutis profecto est quod mireris, Lachmannum non modo nihil magis agere quam ut «multum laborem et anxiam sedulitatem,» «magnam artem et immensum laborem» praedicet, sed etiam insolenter et palam et clam de aliorum laboribus, ipsisque iis quibus se scit non esse parem, detrahere. Sed ne quid nimis; quamquam litterulam ne praeter veritatem dicerem religiose providi.

Pergendum vero est ut videamus an recte professus sit exemplum se dedisse librorum sacrorum ita scribendorum ut excluderetur arbitrium. Cf. Stud. et Crit. 1835. p. 570 sqq. Hoc recte habet quandoquidem, ut in proverbio est, a potiori fit denominatio. Sed, ut ipso leviter indicat l. l. supra, sat multa sunt quae excipias. Exempla ubi suas ipse regulas deseruit, si quid video, haec sunt:

Mt 4, 6. recepit ειπεν ex Z b c, spreto λεγει ex BDP d 10, 25. recepit βεελζεβουλ ex a (et vulgari textu) 11, 10. recepit και ex P s b c contra ος in BDZ Or 27, 46. scripsit σαβαχθανι ex c v Mc 5, 12. recepit παρεκαλεσαν ex B c contra παρεκαλουν in AD b v 9, 28. recepit οτι ex B contra δια τι in ACD 12, 23. recepit γυνη ex B contra η γυνη in AD Lc 1, 76. recepit και συ c A a b c Ir contra και συ δε in BCD d 4, 21. edidit γυναι πιστευε μοι ex A (sed A πιστευσον) D c contra πιστ. μοι γυν. in BC b Or bis Hil Jo 21, 8. recepit ειπεν ex B

1) Cf. nota quae praecedit. Ceterum ad istam laudem et ipse jam auctumno a. 1841. adspiravi, postquam totum codicem graecum et latinum accurate transscripseram. Proposui enim editionem codicis, a senatu regio benevolontissime mihi permissam, academiae Oxoniensi tot nominibus clarae. Sed ea illo quidem tempore opus recusavit.

contra λεγει in AD b (a c). Quae quidem ex solis evangeliis ed. maj. petita facile augeri possunt; etiam plura vero id genus in reliquis obvia sunt, quae in comm. meo conferri possunt.

Porro arbitrii vestigia possis in bis agnoscere:

Mt 12, 11. B a b c habent κρατησει et εγερει, D κρατει et εγειρει, item εγειρει ex C notavit Wetstenius, ex cujus silentio ad κρατει aut κρατησει Ln. non audet concludere: hinc in textum recipit κρατησει et εγειρει   Mc 1, 8. εν bis (ante υδατι et πνευματι) om B v, item alterum b; hinc Ln. prius intactum relinquit, alterum includit   Mc 2, 21. B habet το πληρωμα αφ εαυτου το καινον του παλαιου, A απ αυτου το πληρ. το καινον του παλαιου, D cum latinis το πληρ. το καινον απο του παλαιου: hinc Ln. in textu exhibet το πληρ. απ αυτου το καιν. του παλ.   Mc 14, 27. A a c habent εν εμοι, BCD v om; item A c v habent εν τη νυκτι ταυτη, BCD a omittunt: hinc Ln. ἐν ἐμοὶ [ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ]   Lc 7, 21. AD v habent εν αυτη δε (item omisso δε a b) B c εν εκεινη: hinc Ln εν αυτη sine δε. Horum similia haud rara sunt.

Denique ne quis comm. meum ad Buttmanno-Lachmannianum exigens si differentiam testium deprebenderit dubitet uter nostrum erraverit, aliquid exemplorum afferam ubi errorem illorum diserte adnotavi: [1])

Mt 1, 4. ναασσεων ex B Btl. semel tantum testatur   2, 3. Z habet πασα η   3, 16. etiam D ευθυς habet   7, 19. Z habet ουν, B om   10, 10. delendum est P   18, 19. B habet συμφωνησουσιν, non -σωσιν   19, 24. B habet και παλιν, non παλιν δε   21, 26. omissum est ως προφητην ex C quod jam Wtst. notaverat   Confusa nota est p. 134, 12.   27, 59. B habet εν σινδονι, non σινδονι   Mc 2, 1. bis male de C refertur invito Wetst; item 6, 1; item pag. 248, 6; item pag. 258, 4; item p. 261, 1; item p. 279, 7; item 297, 8.   p. 221, 3. etiam D add ο ante αδελφος   p. 231, 7. male B pro εκ περισσου laudatur   Mc 7, 34. D babet ανεστεναξεν   8, 37. D habet επαισχυνθησεται   p. 258, 3. B habet ειπαν, non ειπον   Mc 10, 31. B habet οι εσχατοι   p. 272, 7. D babet του θεου   p. 274, 1. B habet η τις pro και τις   p. 284, 8. D habet εκ των, non των   p. 290, 3. D omittit οι secundum   p. 300, 6. D ηκολουθει babet   p. 309, 4. B et P confunduntur   p. 310, 1. D om λεγων   p. 311, 4. B om του   p. 315, 2. D habet οτι ο πιστ.   p. 322, 3. D habet απεστη, non απεσταλη. Tam graves errores praeter hosce notavi plus centum, quemadmodum V in solis

---

1) In his unice ejusmodi specto quae anno 1842. in promtu erant. De B et C si promere vellem quae ipse demum nota feci, innumera alia vel addere vel corrigere deberem.

ultimis 25 versibus ev. Lc: v. 28. B habet ηγγικαν v. 34. D λεγοντες, ibidem coufunduntur A et P (p. 543, 1. semel dele D) v. 49. D habet οτου v. 51. D habet απεστη, non ανεστη. Passim etiam deest in comm. ς, ut p. 39, 10. 41, 10. 143, 4. 161, 2; male positum est 193, 3. 4. Nec rari sunt loci quibus pro errore quem secutus est, sive is jam sciri poterat sive meis est studiis detectus, lectio textus sui ipsi Lachmanno mutanda est, ut Mt. 4, 23. 11, 16. 18, 19. 20, 5. 27, 59. Mc 10, 20.

Quae quum ita sint, lectores rogo ne errasse me suspicentur antequam ex ipsis fontibus verum hauserint.

Ad commentarium nostrum Lachmanni editionem ita adhibui ut nón referrem nisi quas in textum admisit lectiones sive integras sive uncis circumdatas, non diserte significatis quas sub textu in margine posuit aut apposito signo = in commentario distinxit. [1]) Nimirum facile his supersedere poteramus quum ipsos testes ubicumque gravitatis quid habebant perscriberemus. Quam ob rem poterit ipsarum lectionum Lachmanni notatio superflua videri. Mihi enim quidem, cui pariter atque ei testes antiquissimi summo loco habentur, quum hos ipsos ubique adirem excuterem colligerem, textus Lachmanni auctoritate nulla esse poterat.

Nuperrime prodiit Nov. Test. graece. *Ad fidem codicis principis vaticani* edidit, integram varietatem aetatis apostolicae, versionis II vel III saec., codicum alex. IV vel V, gr-lat. VI—VIII s. denuo examinatam et XI codicum orient. IV—XV s. nec non slavonicorum XI—XIII s. nunc primum collatam antiquissimnm tanquam comm. cum locis V. T. e cod. vat. allatis et cum lexidio grammatico adjecit Eduard. de Muralto.

Opus est incredibili inscitia, socordia, perfidia. Quod ut et dicam et paucis probem, iis tam multis debere mihi videor qui, quum rem criticam non profiteantur, tanto promissoris hiatu verbisque sesquipedalibus facile in errorem ducuntur et jam ducti sunt.

Videamus primum quod summa res est. Est autem quod «ad fidem codicis vaticani» N. T. se editurum profitetur. Hunc codicem principem unde tandem habet? Collationes duas, alteram Bartoloccii anni 1669.

---

1) «Ein Wort oder ein Satz, der in allen Theilen der Christenheit gelesen und nicht gelesen ward, steht als ungewiss zwischen Klammern: was allerorts gleichmässig verschieden gelautet hat, ist so angezeigt, dass eine Lesart im Texte steht, die andere auf dem untern Rande, und zwar diese, wo es mehrere sind oder wo die Deutlichkeit Wiederholung der Texteslesart verlangte, mit dem Zeichen der Gleichheit.» Cf. Stud. u. Krit. 1830. p. 827.

depositam Parisiis, a Scholzio et me excussam, alteram Birchii dudum ab omnibus adhibitam cum notis aliquot meis habuit praetereaque, si verum quaeris, nihil. Attamen refert «*a. 1844. per 3 dies*[1]) *hoc arcano uti*» sibi licuisse. Quod si licuit, aliquid lucri eum fecisse credibile est. Quum vero mense Nov. 1844. Ed. de Muralt, tum ipsum Roma rediens, ubi paucos dies transegerat, Vindobonae mihi se obtulisset narrassetque de suis circa cod. vat. studiis, dubitationem de narratis mihi obortam dispulsurus statim Romam scripsi ad eundem legatum, cui commendanti ac tuenti vaticanam suam messem debere se professus erat. Ille 11. Dec. 1844. manu fratris sui his verbis mihi rescripsit: Hr. Muralt aus Petersburg hatte sich anfangs ohne Erfolg bemüht den Bibelcodex zu sehen; dieses ist ihm erst durch Bemühung meines Bruders gelungen, benutzen hat er ihn aber nicht können. Wie uns Hr. Dr. De Wette erzählt, hat man Ihnen nur während weniger Stunden erlaubt dieses wichtige Dokument zu benutzen, und so wären Sie doch glücklicher als Hr. Muralt gewesen.» Quibus verbis nihil ambigui subest. Sed quid M. triduo illo se profecisse dicit? «*Quod tempus sufficiebat ad dissensum inter varias lectt. a Birchio ad editionem Stephani secundam* (sic) *et illas a Bartoloccio ad aldinam a. 1518. notatas dirimendum.*» Quae res quam inepta sit in novo codicis collatore, post videbimus. Nunc quid assecutus sit quaeritur. «*Hanc discrepantiam,*» pergit, «*quae ab edendo cod. nos diu retinuerat, omnem fere invenimus ex Birchii erroribus derivandam esse, ex. gr. Mc 3, 3.* ανθρωπω την *26.* μεμερισται *Lc 23, 39.* αυτον *Jo 6, 15.* ανεχ. *6, 40.* πεμψαντος με πατρος *16, 2.* υμας *prius om. 1 Co 12, 9.* ενι *bis.*» In his Mc 3, 26. Jo 6, 40. huc non pertinent; Birchius enim ad haec nihil adnotat; ab altero vero discrte adnotatum aliquid, etiamsi alter praetermittit, nemini dubium erit. Porro Jo 6, 15. ex ipsius M. sententia non Ba. sed Bi. verum tenet; contrarium igitur ac quod vult probat. Jo 16, 2. Birchius sane omitti dicit υμας prius, quod eum cum υμας altero confudisse ex Bentleji collatione probabile fit, e qua ipsa, antequam ederetur, Birchius hausit suum. Jam quid Muraltus? Utrumque omittit. Hoc nec e codice nec e collatione Bartoloccii haustum credo. Deinde 1 Co 12, 9. Bi. pro αυτω posteriore legi ενι testatur. Quid Muraltus? Utrumque αυτω cum ενι permutat. Equidem nec hoc aut e cod. aut e Bart. haustum credo. Reliqua sunt: Mc 3, 3. ubi Bi. sane per errorem quamquam satis manifestum τω omiserat, et Lc 23, 39. ubi teste Muralto αυτον deest. Hoc sane praetermissum est a Birchio; a Bartoloccio notatum ego non vidi; a M. in codice visum

1) 3 dies ex legibus bibl. vat. faciunt horas novem.

esse, fortasse est qui dubitet. Sed his 7 locis hunc in modum absolutis pergit: «*Quare etiam in celeris versibus, quos conferre nobis non licuit Julium* (i. e. Bart.) *secuti sumus.*» Hoc igitur modo «dissensum diremit,» et quidem eum in finem ut quem codicem dudum editurus erat (vide supra) tandem «confidenter» ederet? Cuinam vero, quaeso, persuadebit suos labores tridui vaticanos hac messe expromta, etiamsi litteras Roma ad me datas publici juris non fecissem?

Sed eos locum habuisse credam si quis alius quem eventum habuerint probare possit. Incredibilem vero rei inscientiam, idque dubium non est, prodidit eo quod codicem vaticanum editurus collationes Birchii perquam negligentem et Bartoloccii multo etiam negligentiorem sequitur, etiamsi omnia quibus alter ab altoro differt corrigere contigisset. Tertia enim exstat collatio, Bentleji nomine insignita, et ipsa ante plus centum annos facta, quam reliquis praestare quum ego, quem M. toties cum studio ac benevole citat, tum alii quos ignorare ille non potest, identidem probavimus. Hanc prorsus negligere et codicem, quem ipse oculis suis vix percurrere poterat, edere velle: quid ineptius cogitari potest? Atque id facere in re tam gravi quam universorum theologorum non minimum interesse novit? Hos vero ipsos alloqui his verbis: «*Confidenter igitur, candide letor, ex hoc genuino christianae veritatis fonte haurire poteris?*» Quod autem de praestantia Bentlejanae collationis dixi ne iis qui ignorant nimium videatur, pauca exempla adscribam, quibus codicem a Muralto editum erroris convincit. Hoc fit paucis versibus Act. 2, 30—42. septies (octies?), 1 Petr solo capite 3. decies, Coloss. capite 1. septies. I.) enim v. 30. B om το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον, ibidem habet επι τον θρονον pro ε. του θρ. v. 31. habet περι αναστασεως sine της v. 33. και βλεπετε pro βλεπετε v. 38. εν τω ονοματι pro επι τ. ο. (ibidem των αμαρτ. υμων, Birch. τ. αμ. ημων) v. 41. εν τη ημερα pro τη ημερα v. 42. τη κλασει sine και. II.) v. 1. om αι, ibidem om και v. 4. habet του ησυχιου (M. confuse invito Bcho ησυχ. του) v. 5. om τον (v. 10. pro την γλωσσαν edidit και γλωσσαν?) v. 11. habet εκκλιν. δε v. 13. ει [1]) pro εαν, ibidem γενοισθε [2]) v. 15. αλλα μετα v. 20. ολιγοι v. 21. ὃ pro Ὡι. III.) v. 1. habet χριστου ιησου v. 4. om την ante εις παντας v. 16. om τα post παντα v. 18. habet η αρχη v. 20. om της [3]) ante γης v. 26. habet νυν v. 27. ὃ pro ὅς.

1) Hoc adde in comm. meo.
2) Hoc enim quum ad Birchii testimonium Bentlejus accedat dubium non est.
3) Hoc in comm. meo non retuli.

Sed haec, quamquam immensum quantum Muralti codicem ab ipso vaticano codice aberrare significant, ne ipsa quidem satis probant quae qualis quanta fides sit quacum Muralti editio exemplar vaticanum expresserit. Omnes enim collationes quas hucusque nacti sumus comparatae ita sunt ut ex iis conjunctis nemo, nisi quis religionem ad litteras pertinere prorsus ignoret, codicem edi posse opinetur.

His de rei summa disputatis videndum erit de reliquis. In codice vaticano quum magna Ni Ti pars deesset: He. 9, 14 usque finem, epp. duae ad Tim., ep. ad Tit., ep. ad Philem. et apocalypsis, circumspiciendum erat quomodo has lacunas expleret. De hac re Praefat. p. XXVI. ille aic: «*Apocalypsin e codice alio vaticano (olim basileensi* [!] *105.) exhibuimus.*» Codicem basilianovaticanum dicit, ex quo Wetstenius tam paucas lectiones Roma sibi missas depromsit ut — quemadmodum infra notavi — e. c. «de toto cap. VII. unam tantum lectionem afferret eamque falsam, quum notandae essent viginti quatuor.» Hac igitur pessima ejus codicis collatione Ed. de M. in editione sua codicis vaticani apocalypsin supplet. Pergit: «*In clausula ep. ad Heb. et in epp. pastoralibus supplendis codice coisliniano* (H) *usi sumus et in ejus lacunis angelico.*» Hoc est igitur: exceptis 20 fere versibus, quos solos e fragmentis codicis Coisl. haurire poterat, ista omnia ex cod. angelico sumsit. Codex igitur vaticanus in codicem angelicum desinit. Huc profecto illud quadrat: Desinit in piscem etc; codici enim B dissimillimus est cod. ang. Hunc ipsum vero unde habet? «*E Scholzio*» (p. LII.) i. e. ex collatione Scholzii imperfectissima.

In toto vero commentario conficiendo, quem M. textui adjecit suo, quam male versatus sit jam ex eo intelligetur quod codd. principales cantabrigiensem (D evv. et act.) claromontanum (D epp.), basileensem (E evv.), augiensem (F epp.), angelicum (G epp.) non ex alio fonte quam ex eodem Scholzio hausisse se profitetur (cf. Praef. p. LII.), cujus negligentiam omnem modum excedere facile discere poterat dummodo Wetstenium per acta app. aut per aliquot epistolas contulisset.

Sed taedet alia singula persequi; sive enim codicum sive «*versionis II. vel III. saeculi*» sive «*integram varietatem aetatis apostolicae*» sive alia spectas, imperitiae ac negligentiae vitiis scatent omnia; quamvis nec desit novitas, rerum illa carissima, quemadmodum codicem alexandrinum «*ante annum 367.*» scriptum inde probat quod is «*2 epp. Clementis continet cum psalmis Salomonis 18 in concilio Laodiceno repudiatis.*» Eodem jure litterarum reipublicae annuntiandum est, codicem claromontanum ante tertium saeculum exaratum esse quum in «scripturarum sanctarum» indice quem continet Judae epistolam excipiunt Barnabae epistola, actus

apostolorum, pastor, actus Pauli, revelatio; haec enim ab homine Christiano III. saeculi promiscue inter scripturas sacras relata esse fidei absonum est.

Potero brevior esse de actis apostolorum quae Fr. Aug. Bornemann «*ad codicis cantabrigiensis omnium praestantissimi reliquorumque monumentorum fidem*» recensuit ita «*ut nunc demum divini libri primordia eluceant.*» P. I. textum complectens cum selecta lectionis varietate. Grossenhainae et Londini 1848. Quo in opere ut eruditionis copia studiique assiduitas, ita monstruosa quaedam ac perversa inest novitas, ut saepe dubites per ludumne an serio scripta legas. Cardo quidem rei in eo vertitur quod B. codicem cantabrig. tam prope a veritate apostolica abesse existimat ut plerumque unus, sive comitantibus nonnullis sive discedentibus reliquis universis, quod Lucas scripsit fideliter conservaverit, ut eum omnium qui supersunt codicum quoddam archetypum ponat, qui ubi rasuram aut correctionem passus sit omnis quae in reliquis est varietatis lectionum exstiterit caussa [1], ut codicibus ABCE aliisque plurimis consentientibus «*invitus*» nec nisi «*in re exigua paruerit obnitente cantabrigiensi*» (cf. p. 32.). Quae quam mirum in modum illo disputet, non est quod ratione ac via probem [2]. Satis habebo 1) exemplorum aliquid promere ubi manifestas glossas codicis D in textum suum adscivit; 2) breviter ostendero auctorem tam alienum esse a scientia critica ut rebus quae palaeographiam tangunt levissimis ad absurdum abduci se

---

1) Cf. p. 46. ad VII, 52 *Admirare insignem membranae praestantiam, ne dicam divinitatem, quae tanta est ut etiam sicubi vel in vicinia labeculam quandam facili negotio condonandam admiserit, ad unum omnes post se traxerit, velut si nivium moles glomeratarum de montis vertice ruens, quicquid saxorum, arborum, stipularum, aedificiorum obvium fit, immensa secum voragine abreptum submergat. Etenim depravatis in exemplo verbis praegressis lucem eo affundere studuerunt ut* οι πατερες υμων *obscuratae lectioni superimponerent,, quod statim apprehensum alii pronomini* εχεινοι *substituerunt.* Alius sane dixerit οι πατ. υμ. repetitum importunum visum esse scribae codicis D propterea que cum εχεινοι mutatum; correctorem porro substituisse quod scribae libido expulisset. Cf. p. 49. ad VIII, 7. ubi est: απο πολλοις *D. verum* «απο a manu alia: primae scripturae nihil restat.» *Kipling. Hinc recepta* πολλων, *hinc aliorum corruptela.* Item p. 159. ad XIX, 33: κατεβιβασαν *D. in rasura, unde turbatur in reliquis.* Item p. 182. ad XXI, 40: προς αυτους *D.* τω λαω rec. τον λαον *H* 26 *al. Nimirum ex pennis aves cognoscuntur vulturum instar in columbaria irrumpentes.* etc

2) Pauca de Bornemanni opere jam scripsi: Leipz. Rep. 8. Sept. 1848.

passus sit; 3) quoties de testibus erraverit paucis probare; 4) specimina aliquot addere critici quo utitur judicii.

Ad 1) igitur haec pertinent: 1, 2. recepit ανεληφθη εντειλαμενος--ους εξελεξατο και εκελευσεν κηρυσσειν το ευαγγ. pro εντειλαμενος--ους εξελεξατο ανεληφθη 1, 4. μετ αυτων addidit ad συναλιζομενος; ibidem recepit ην ηκουσατε φησιν δια του στοματος μου pro ην ηκουσατε μου 2, 1. και εγενετο εν ταις ημεραις εκειναις του pro και εν τω 2, 37. τοτε παντες οι συνελθοντες και ακουσαντες pro ακουσαντες δε 3, 3. ουτος ατενισας τοις οφθαλμοις αυτου και ιδων pro ος ιδων 12, 22. καταλλαγεντος δε αυτοις τοις τυριοις ο δημος pro ο δε δημος 16, 35. συνηλθον οι στρατηγοι επι το αυτο εις την αγοραν, και αναμνησθεντες τον σεισμον τον γεγονοτα εφοβηθησαν, και απεστειλαν pro απεστειλαν οι στρατηγ. 19, 28. δραμοντες εις το αμφοδον addidit ante εκραζον.

Ad 2) Notat ille ad 1, 23. *Inter* δυο *et* ιωσηφ *in D lacuna est duarum litterarum teste Kipl. Conjicias fuisse Petri nomen compendiose scriptum aut articulum* τον. At a) πετρος quum nusquam tum minime in cod. uncial. compendiose scribitur. b) Kipl. nil testatur nec nisi spatium istud in textu relinquit. c) Frequentissima sunt talia spatia in cdd. antiquissimis sive propter membranae vitium sive interpunctionis caussa [1]), ubi absurdum est conjectura aliquid supplere. Ad 2, 38: *Lacuna est in D sex litterarum post* αμαρτιων, *quam utique* υμων *resarserit vel* αυτου. At exit versus voce αμαρτιων, spatioque vacuo relicto notatur lectionis ecclesiasticae caussa τελος. Rursus ad 6, 5: *D, quod prope notandum, post unum quodque nomen proprium initio a Philippo facto lacunam habet circiter quinque litterarum.* At nomina propria ubi recensentur in cdd. antiqq. unc., saepe vel quovis nomine totus expletur versus, quemadmodum fit in codice Fr. August. in quatuor columnas distincto, vel inter singula spatium relinquitur. Quod si non intelligebat aut non didicerat, debebat certe Kiplingium sequi, qui de istis lacunis nihil notat. Quid porro tam ineptum quam praesertim in codice vitiosissime scripto [2])

---

1) Cf. alios cdd. editos ut cod. alexandrinum Ni et V. Ti, cod. Friderico-Augustanum etc.

2) Solis 2 primis capp. haec ibi scripta sunt: τας pro τα, ηκουσα pro ηκουσατε, εθεασεσθε, εισηλθεν pro εισηλθον, τη τρι, γενηθητων, ipsum συψηφισθη, ηρξατο pro ηρξαντο, λιβουης, ε δεξιων, ωμασεν, ειν pro εις, του εχθρους, πασι τοι εις, καθοτοις pro καθοτι. Quae quum codici D praestantissimo libenter condonat, tum a vitiis in C codice passim repertis passim excogitatis concludit ad parum fidei: quippe enim «diligenti et curioso scribae vix ac ne vix quidem condonanda» dicit.

scripturam συψηφισϑη, super quam corrector effecturus συνεψηφ. notat νε, in hunc modum commentari: « *Videsne in autographo primis verbi syllabis obscuratis* συγκατεψηφισϑη *conflatum fuisse? Verum equidem habeo* συνεψηφισϑη. » Transeo

ad 3), ad specimina judicii critici quo utitur. 5, 41. post οι μεν ουν additum ex D αποστολοι sic illustrat: αποστολοι *tam illustri loco in D 180. adjectum nescio quid habet ponderis et magnificentiae.* 8, 20. *Et* το *et* σου *abest D neque id opinor inepte. Non solum enim Simonis detestatur pecuniam sed quidquid pecuniae nomen habet. — — Ab generosa Petri mente magnoque animo plane aberrantis pecuniaeque amantis correctio est receptae.* 13, 39. ad παρα ϑεω post δικαιουται ex D syr[p] mg (137.) assumtum: *appendix auro pretiosior.* 15, 13. ad αναστας ιακ. ειπεν pro απεκρ. ιακ. λεγων: *Anne apostolorum patrem dedecere putarunt ut ad dicendum coram fratribus surgeret?* 19, 28. ad additamentum δραμοντες εις το αμφοδον: *quo flosculo nihil pulchrius.*

Ad 4). Ad 1, 16. refert «δαβειδ D qui alibi δαυειδ cum B»; item 2, 25. 29. 34. «δαβειδ D.» Sed D ubique habet δαυειδ. Ad 2, 34. refert Mt. 22, 44. deesso ὁ in BCD; sed deest tantum in DZ. 2, 43. male ex A affert δε pro τε 4, 29. male dicit codicem A omittere σου 5, 2. notat AD omisso B, item 5, 5. BD omisso A, item 7, 14. AH omisso C, item 7, 19. BC omisso A 6, 3. male dicit: «A non om αδελφοι» 7, 25. ενομιζον in D est, non in C 7, 34. C* habet pro C** 7, 38. falsum est: «quod abest C» 12, 10. bis praetermittit B 13, 50. malo refert de AB 15, 14. pro BC citat AB 19, 27. male do B refert. Hujusmodi errores atquo etiam pojores permultos notatos habeo. In ipsis quas ex D recepit lectionibus saepe errat, ut 5, 12. ubi addit και post ιερω; 14, 17. ubi om. τη ante πολει; 14, 27. ubi D habet ανηγγειλον. Editiones denique saepe per errorem citat, ut meam 3, 26. 4, 7. 7, 18. 10, 17. 11, 19. 11, 20. 14, 17. 21, 28. 26, 20 28, 23; item Lachmanni 4, 7. 5, 19. 21, 28. 27, 8.[1])

Quae exempla quatuor generum quamquam facili negotio permultis augeri possunt, tamen inveniuntur etiam alia multa melioris notae nec indigna studio.

1) Muralti editio quid sibi vellet, Bornemannus non intellexit. Is enim nihil recensuit sed textum codicis vaticani edere se professus est.

C. F. A. Fritzschii *commentationem de conformatione Ni Ti critica quam C. Lachmannus edidit* 1841. non consentaneum videtur h. l. denuo pertractare. Quae enim contra disputavi: Neue Jenaer Allgem. Lit. Zeitg. Nr. 81. 1843., ignorantiae negligentiae insolentiae [1]) exemplis sat

1) Earundem virtutum breve specimen nuperrime exhibuit H. Ewald in Jahrbücher d. Bibl. wissenschaft. 1. Jahrbuch: 1848. p. 49 sqq. Ibi enim quae de No To Eduardi de Muralt et do Actis App. a Bornemanno editis disseruntur, breviter sed satis demonstrant censorem rem quam judicat ne mediocriter quidem attigisse. Quod judicari velim ad ea quae supra dixi pag. XLVII sqq. Novissimam vero meam evangeliorum editionem attingens, probare studet multa etiamnum desiderari ut verum textum habeas. Cujus rei duo exempla affert, alterum petitum e locis geminis Mt. 11, 23. et Lc. 10, 15., alterum e Mc. 5, 36. Nolo longus esse de illis locis ubi perperam non vidit, quam lectionem loco Mt. posui testibus nixam iisdem multis et gravibus quos saope secutus sum, oam nulla prorsus auctoritate commendari Lucae loco, neque attendit quam probavi Lucae lectionem propter id ipsum putari illatam Matthaeo quod iidem fere testes qui apud Lucam tuiti sunt receperunt apud Matthaeum. Quae vero de Mc. 5, 36. habet, paullo accuratius videamus. «Εὐθέως,» ait, «Griesbachio et magis etiam Lachmanno suspectum erat, quoniam deest in cod. Vat. aliisque antiquis cdd. et vv. Jam vero Ed. de Muralt et Tischendorf plane omittunt.» In his male habet illud «magis etiam.» Si quid enim Griesbachius suspectum reddidit, et testium pondus et indolem ipsius lectionis sequi solebat; Lachmannus contra saepe inclusit verbum uni vel alteri paucorum quibus utitur testium omissum, ratione loci plane neglecta. Neque minus male est quod habet: Jamvero Muraltus prorsus id omittit. Muraltus enim nihil aliud quam textum Vaticanum se tradere profitetur. Sed voluit censor speciose historiam textus texere; hinc Gb. et Ln. praecedere, Mur. et Tisch. praecessores sequi adeoque superare debebant. Jam pergit: «At vero in cod. Vat. est παρακούσας pro ἀκούσας, quod antea ne notatum quidem, nunc a duumviris qui secuti sunt statim receptum est.» Atque hoc quidem παρακούσας censori magnopere arridet, ipso Polybio in auxilium vocato. Sed postquam παρακούσας probavit, et ipsum εὐθέως probat, quod iidem duumviri omiserunt. Haec pessime propterea disputat quod, quamquam commentarius meus ipsi ante oculos ponebat, non commemorat testes qui παρακούσας habent (BLΔ e) eosdem omittere εὐθέως, idque praeteroa ab aliis etiam testibus permultis omitti, ab aliis transponi. Sed Poloni certe talia non curant. Unum modo addit argumentum illud, εὐθέως tam aptum tamque esse Marco peculiare, nesciens alibi saepe ipsi Marco illatum esse εὐθέως, ubi ne Ewaldis quidem unquam placuit aut placiturum est. Re tam bene gesta concludit: «Tischendorfius quidem ferre id poterat, quamvis Griesbachio et Lachmanno suspectum.» Putatne iste tantam esse mihi Griesbachii aut Lachmanni auctoritatem ut ipso illo loco quo παρακούσας a mo receptum ne notaverunt qui-

multis allatis, ea nec hodio possum quin confirmem. Lachmanni ille cum tot aliis rationem nullo modo assecutus est; quam quum magno jure impugnare posset, vanis hallucinationibus falsisque disputationibus petiit, ingenio suo eruditiono nomine parum dignis.

Paucis denique tangendum eat opus docti Angli, Sam. Prideaux Tregelles: ἀποκάλυψις ἰησοῦ χριστοῦ, ἐξ ἀρχαίων ἀντιγράφων ἐκδοθεῖσα, with a new english version and various readings. 1844.

Textui praemissa est commentatio in qua, antequam de criticis laboribus [1]) et rationibus expouit, quum de fide sua [2]), tum de critices sacrae inepto apud orthodoxos theologos contemtu, tum de authentia apocalypseos non dubia disserit. Ibi quum multa probent hominem et pietate et doctrina insignem severoque studio severum gaudium quaerentom, tum § III. accurate de collationibus codicum apocalypseos exponitur et § IV. perite et caute scribuntur leges criticae. Textum quidem non adeo diversum a textu ed. meae a. 1841. constituit [3]); apparatum criticum quamquam brevem, raro versionum usu, exclusis patrum testimoniis,

---

dem eorum caussa εὐθέως proscribeudum duxerim? Quod utut est: «Wio weit wir nocb von der berstellung eines möglichst sichcreu griecbiscben N. Ts siud, kanu dies geringe beispiel hinreichend lehren.» Equidem sic existimo, criticos hujus generis immensum prodesse rei criticae si maluerint tacendo discere quam scribere aut docere.

1) Editionem meam Lips. a. 1841. postquam cum textu suo magis quam ullam aliam consentire dixit, breviter attingit alteram meam Parisiensem in usum catholicorum latino vulgato textui accommodatam, nulla quidem alia de caussa quam ut ab Anglis arceat talem textum ad uormam romanam constitutum eumque, ut ex manifesto errore concluserat, ipsis popularibus suis destinatam. Qua de re non est quod iterum (cf. Leipz. Ropert. Heft 39. 1848. p. 408.) cum Tregellio expostulem. Quanto enim in errore circa cdd. meas Parisinas versatus tum esset, jam ipsum prorsus intellexissc et confessurum arbitror.

2) J avow my full belief in tho absolute, plenary inspiration of Scripture, 2 Tim. 3, 16. J believe the 66 books of the Old and New Test. to be verbally tbe word of God, as absolutely as wore the 10 commandments written by the finger of God on the two tables of stone: and because J thus fully believe in its verbal inspiration, J judge that it is not labour ill bestowed to endeavour to search into the evidence which is obtainable as to what those words are etc

3) Ipse ait: When the present work was nearly completed, the Greek Test. of Tischendorf was published. This bas certainly in the Revelation met my judgment far more than any critical text etc.

diligenter composuit [1]. Nuperrime iterum edidit translationem suam Apocalypseos anglicam; in quo opere pronuntiat editionem graecam et latinam totius Ni Ti a se praeparatam. Labores quos in hunc finem in itineribus suis suscepit ad plures eorundem codicum antiquissimorum pertinebant quos ipse studiis novis excussi; mea vero magnam partem ignorabat quum de suis referebat. Nunc ipsum aliis laboribus invigilat, quos non dubito ad rem criticam promovendam facturos. Prosporum operis successum ex animo opto.

1) Errata raro sed passim vidi, ut 4, 1. (ubi debebat A citare) 5, 13. (ubi ad ᾶ errat de vg) 6, 15. de A 7, 1. do C ad ὁ 8, 3. (post A omisit C) 8, 6. om A (cf. comm. m.) 9, 20. om C ad -αvται 10, 4. male citat A ad επτα 11, 19. male de A etc ad εν τω ουρ. 13, 10. male de C 14, 7. de A ad ϑαλ. 14, 18. om C ad εχων etc.

INDEX SUBSIDIORUM CRITICORUM.

A) CATALOGUS CODICUM GRAECORUM

1) LITTERIS UNCIALIBUS SCRIPTORUM [1]

a) AD EVANGELIA.

†A codex Alexandrinus Musei Britannici, a Cyrillo Lucari patriarcha Alexandriae postque Constantinopoleos Carolo I. Britanniae regi anno 1628. dono datus. Hiat Matth. 1, 1. usque 25, 6. βιβλος — ο νυμφιος; Jo. 6, 50. usque 8, 52. ινα — λεγει. Praeterea passim in marginum extremitate abscissae sunt litterae. Codicem ipsum inspeximus indagantes omnia quae ad palaeographiam spectant et ad definiendam codicis aetatem faciunt. (Cf. Cod. Ephraemi Prolegg. Sect. I. §§ 3. 7. III. §§ 2. 3.) Novum Testamentum, quod una cum Vetere complectitur,

---

1) Hos (57 s. 40) oculis meis examinavi omnes exceptis editis evv. PQVZΔ, H nondum edito; item epp. E nullius fere pretii et K(J) Mosquensi. Insignivi † signo quos ediderunt alii; †† signo quos ipse edidi; ‡ signo quos transscripsi vel contuli.

Ad ulteriorem omnium horum testium textus Ni Ti cognitionem quae facere possunt, in itineribus meis cum studio collecta, peculiari libello, clavi quadam Ni Ti critica, proponere in animo est. In quem congerenda erunt quaecumque sive palaeographiam sive textus historiam spectant, documentis omnibus quae momenti aliquid habent accurato quod dicunt facsimili expressis. Tali libro eo magis opus est quo magis usu venit omnem rationem palaeographicam etiamnum a Montefalconio vel etiam ab inferioribus Montefalconio petere. Nec vero potest firma harum rerum peritia acquiri nisi quis libros manuscriptos maximeque antiquissimos, qui quidem non frequentissimi sunt, ubique terrarum repositos suis oculis viderit et ad id ipsum diligenter et circumspecte examinaverit.

Ceterum plura in hanc rem exposui in annalibus Vindob. 1847. Anzeigeblatt für Wissenschaft und Kunst CXVII. 1. — 24. ubi est: Rechenschaft über meine handschriftlichen Studien auf meiner wissenschaftlichen Reise von 1840 — 1844. Agitur ibi modo breviter modo uberius de cdd. his: AB (Vaticano 1209. et Basiliano-vaticano) CD (Cantabr. et Clarom.) E (Basileensi et Laudiano) F (Rheno-Trajectino et Augiensi) F^a G (Harlejano, Angelico, Boerneriano) H (Mutinensi et Coisl.) J (Cottoniano) K (Cyprio) LMNORSTUWXYΓΘΛ.

ad ipsius codicis similitudinem editum est cura Woidii anno 1786. fol. Inde excerptas lectiones quae ab ed. Steph. III. differunt omnes edidit Spohn in Notitia codicis Alexandrini 1788. 8., in qua raro sed tamen aliquoties erratum est, ut Act. 15, 1. ubi est τω μωσεως, non του μωσεως; 21, 27. ubi est επεβαλαν, non επεβαλον. Scriptus videtur post med. sacc. V. (cf. Cod. Ephr. Prolegg. III. §§ 2. 3.)

‡B codex Vaticanus signatus numero 1209. Utrumque Testamentum continet. Post Lucam Brugensem, qui pauca a Wernero Noviomago excerpta publicavit, et Caryophilum, cujus lectiones edidit Possinus, de codice excerpendo meruerunt Bartolocci, Bentley, Birch. *Bartoloccii* (sub nomine Giulio di Sta Anastasia; bibliothecae Vaticanae quondam custos erat) collatio servatur in bibl. Reg. Parisiensi Mss. gr. Supplem. Nr. 53., addita epistola d. 11. Nov. 1669. scripta. *Birchii* collatio edita est in Variis lectionibus ad actus app. et epistolas Havniae 1798., ad Apocalypsin ibidem 1800., ad evv. ibidem 1801. Thomae *Bentleji* quem ad id negotii Romam miserat avunculus Richardus celeberrimus, collationem factam potissimum Miconis Itali manu, transscripsit Woidius transscriptamque edidit Henricus Ford in appendice ad editionem Ni Ti e cod. ms. Alexandrino 1799. In his negligentissimus Bartoloccius, Bentlejus sive cujus is opera usus est diligentior Birchio, qui quidem ipse testatur Lucae et Johannis lectiones se non habere nisi ex schedis Bentleji exscriptas et a Woidio communicatas. [1]) His tribus collationibus conjunctis usi sumus. Praeterea mihi ipsi quum anno 1843. Romae versabar, locis selectis codicem conferre licuit postque de lectionibus aliquot dubiis per litteras roganti Angelus Mai vir eminentissimus magna cum benevolentia rescripsit. Qua de re uberius exposui in Studiis et Criticis anni 1847. I. p. 129 sqq. addito facsimili codicis accuratissimo. [2]) Rursus duobus locis veram codicis lectionem ex tenebris protraxit nuperrime *S. P. Tregelles* (cf A Prospectus of a critical edition etc London 1848. p. 19.), quo teste Rom. 5, 1. B* εχωμεν, B** εχομεν; Rom. 8, 11. B δια το ενοικουν αυτου πνευμα habet. [3]) Angelum vero Mai totius codicis editionem parare, dudum inter viros doctos notum est. Quam rem suscepit ille jussu Pontificis Leonis XII. Monstravit mihi anno 1843. volumina impressa quinque, quorum quatuor Vetus, quinto Novum continetur Testamentum, Prolegomena quae uberrima scribere constituit nondum absoluta esse significans. Quae editio, brevi opinor proditura, quamquam non erit ejusmodi ut ipsum codicem accuratissime exprimat, magno-

1) Hinc minus recte Woidius in epistola ad Michaelem Gottingensem d. 25. Febr. 1789. data ait: Communicavi Birchio quae de cod. Vat. foras dedit.

2) Hoc uti non didicit Niemeyer in dissertatione praemio ornata de epist. ad Ephes. p. 150. cf. Verhandelingen van het Haagsche Genootschap 1847.

3) Quam utroque loco invito cod. B probavi lectionem non mutandam censeo.

pere tamen varias codicis collationes supplebit. [1]) Hunc Ni Ti codicem omnium esse antiquissimum argumenta idonea probant; adscribendum puto medio fere saec. IV. Cf. Stud. et Crit. l. l. p. 131 sqq; item Cod. Frid. August. Prolegg. Lips. 1846. Cf. etiam docta Hugii commentatio de antiquitate codicis Vat. Friburgi 1840.

††C codex Ephraemi Syri rescriptus in bibl. Reg. Paris. Nr. 9. Fragmenta evangeliorum continet haec: Matth. 1, 1. [2]) — 5, 15. και τους αδελφους αυτου — ουδε καιουσι λυ 7, 5. — 17, 26. δοκον· και — αρα 18, 28. — 22, 20. μοι ει — επιγραφη 23, 17. — 24, 10. η ο ναος — αλληλους 24, 25. — 25, 30. εαυτου — εκβαλεται 26, 22. — 27, 11. εις εκαστος — ιουδαιων 27, 47. — 28, 14. τινες — ποιησομεν ... Marc. 1, 17. — 6, 31. υμας — ηυκαιρουν 8, 5. — 12, 29. πον επτα — ει(ς) εστιν 13, 19. γαρ αι — finem ... Luc. 1, 1. — 2, 5. και υπηρεται — εμνηστευμενη 2, 42. — 3, 21. λυμα κατα — λαον 4, 25. — 6, 4. επι — εδωκεν 6, 37. — 7, 16. και μη — λα. αυτον 8, 28. — 12, 3. νη μεγαλη — δωματων 19, 42. — 20, 27. σου οτι — αυτον 21, 21. — 22, 19. τοτε οι — εις την 23, 25. — 24, 7. εις την — ανθρωπου 24, 46. και ειπεν — finem ... Jo. 1, 1. — 41. δε εν· ο — ιωαννου 3, 33. — 5, 16. την μαρτυριαν — εν σαββατω 6, 38. — 7, 3. ω το θελημα — ινα και 8, 34. — 9, 11. πας ο — και ειπεν 11, 8. — 46. γουσιν αυτω — εποιησ. ιησους 13, 8. — 14, 7. λεγει αυτω — εωρακατε 16, 21. — 18, 36. οτι εγενηθη — κοσμου του 20, 26. και μεθ — finem. Scriptus videtur (in Aegypto) ante med. saec. V. (C*), uno fere saeculo post (in Palaestina?) primum correctus (C**), secundum correctus unaque ad usum ecclesiasticum instructus (Constantinopoli) saeculo fere nono (C***). Denique saeculo XII. scripturis antiquis spongia deletis superscripti sunt tractatus 38 Ephraemi Syri graece versi. Post interitum regni graeci a Lascari Rhyndacemo translatus una cum aliis cdd. Florentiam, ex libris Catharinae de Medicis in bibliothecam Reg. Paris. commigravit. Ibi scriptura biblica veteri a Petro Allixio saeculo exeunte XVII. primum detecta summo cum studio in lectionibus codicis cum textu Elzev. conferendis versatus est Wetstenius juvenis circa annum 1716. Post quem duorum locorum lectionem invenit Griesbachius, nihil prorsus Scholzius, pauca eaque erroribus plena Fleckius. Roganti vero Fleckio obtemperavit vir de bonis promovendis litteris merentissimus Carolus Hase, bibl. Reg. libr. mss. conservator, curavitque annis 1834. 1835. ut Giobertina quam vocant tinctura chemica ab homine ejus artis perito singulis codicis foliis infunderetur. Qua re ut foliorum scissuris foraminibusque deformium permulta ad majorem scripturae claritatem revocata sunt, ita haud pauca colorem tam fuscum et subnigrum induerunt ut legendi

---

1) De Ni Ti editione quam «ad fidem codicis principis Vatic.» ineptissime instituit Ed. de Muralto 1846. 1848. cf supra p. XLVII sqq.

2) Observandum est in codice C quovis ineunte libro tres versus quippe minio scriptos tantopere evanuisse ut vix litterarum reliquiae erui possent.

difficultas remanserit maxima. Unde factum est ut cl. Fleckius de totius paginae versibus 41 quos edidi nihil nisi duo versus erui posse affirmaret erraretque in notandis aliis gravissime. Cf. cod. Ephr. Prolegg. p. 37 sqq. Totum codicem, in quo eruendo annis 1840—1842. Parisiis indefessa posui studia, accuratissime edidi 4° maj. Lipsiae 1843. praemissis textui prolegomenis uberrimis additaque tabula ad similitudinem manu scriptorum effieta diligentissime.[1])

†D codex Bezae Cantabrigiensis. Do oo Beza, qui academiae Cantabrigiensi anno 1581. Geneva dono misit, sic: «Est hoc exemplar venerandae vetustatis ex Graecia, ut apparet ex barbaris graecis quibusdam ad marginem adscriptis, olim exportatum et in S. Irenaei monasterio Lugduni (qua de re Wetstenius jure dubitabat; cf N. T. Prolegg. I. p. 30 sqq.) ita ut hic cernitur mutilatum, postquam ibi in pulvere diu jacuisset, repertum oriento ibi civili bello anno Domini 1562.» Textum evangeliorum (una cum actis apostolorum) graecum et latinum continet, mutilum Matth. 1, 1. — 20. Βιβλος — παραλαβειν 6, 20. — 9, 2. οπου — βεβλημενον 27, 2. — 12. και δησαντες — πρεσβυτερων Jo. 1, 16. — 3, 26. ελαβομεν — ειπον αυτω. Suppleta sunt post X. fere saeculum (δ*** s. D*,*) Matth. 3, 7. — 16. απο της — του θεου (latine 2, 20. — 3, 8. suppleta IX. fore saec.) Marc. 16, 15. παση τη — finem (latino 16, 6. — finem suppleta IX. fere saec.) Jo. 18, 13. — 20, 13. εν δε καϊφας — τι κλαιεις (latine 18, 2. — 20, 1. suppleta ut antea). Scriptum existimo circa med. saec. VI., quod dubito an idoneis argumentis refutari possit. Splendide edidit Kipling Cantabr. 1793. fol. voll. II.

‡E codex Basileensis K IV. 35. (antea citatus B VI. 21.) Circa medium saeculum XVI. ex manibus Joannis de Ragusio, auctoritate Concilii Basileensis ad Graecos legati, in coenobium Praedicatorum Basileense ex eoque in bibliothecam publicam Basileensem pervenit. Evangelia habet integra exceptis Luc. 3, 4. — 15. ησαιου — περι 24, 47. και αφεσιν usque finem. Praeterea tria folia quorum antiquiorem quandam scripturam (patristicam ut videtur) delevit spongia, minutis litteris suppleta sunt: Luc. 1, 69. — 2, 4. ημιν εν τω — ειναι αυτον 12, 58. — 13, 12. εις φυλακην — προσεφω- 15, 5. — 20. -λως εως — κατεφιλ. αυτον. Totum codicem ineunte anno 1843. contuli collataque mea Muellerus cl. Theol. Prof. Basil. recognovit.[2]) Scriptus videtur saec. VIII. medio.

†F codex Boreeli, nunc Rheno-Trajectinus. Postquam a Wetstenio usque ad nuperos Ni Ti editores repetitum est: «Ubi codex iste nunc lateat rescire nondum potui», Jod. Heringa, clarus dum vivebat in

1) Quae in corrigendis editionis plagulis me absente errata sunt Lipsiae, notata quaeso vide in altero codicis Ephraemi volumine, quo a. 1845. Veteris Ti publicavi fragmenta. Praeterea infra vide ad Act. et Epp.

2) Post nos codicem examinavit S. P. Tregelles qui (cum Muellero) vidit Matth. 15, 25. ibi legi προσεκυνησεν Luc. 16, 9. εκλειπητε Jo. 7, 32. οι φαρ. κ. οι αρχ. ubi falsam Wetstenii notationem in comm. secutus sum Jo. 8, 54. ημων. Corrige etiam Luc. 22, 60. ubi E om ὁ sec.

acad. Rheno-Traj. Prof., reperit latentem Arnhemiae in J. M. Roukensii bibliotheca, ex qua ante decennium fere in bibliothecam publicam Rheno-Trajectinam pervenit. Continet evangelia, sed folia permulta periere. Incipit nunc Matth. 9, 1.; sed 7, 6. — 8, 34. Wetstenii tempore nondum avulsa erant; exit Jo. 13, 34. Desunt praeterea, quorum plura Wetstenii tempore nondum desiderabantur: Matth. 12, 1. — 44. 13, 55. — 14, 9. 15, 20. — 31. 20, 18. — 21, 5. Marc. 1, 43. — 2, 8. 2, 23. — 3, 5. 11, 6. — 26. 14, 54. — 15, 5. 15, 39. — 16, 19. Per evang. Luc. lacunae plurium versuum sunt XXIV. Jo. 3, 5. — 14. 4, 23. — 38. 5, 18. — 38. 6, 39. — 63. 7, 28. — 8, 10. 10, 32. — 11, 3. 11, 40. — 12, 3. 12, 14. — 25. Lectiones hujus codicis variantes a Matth. 7, 6. usque Luc. 11. Wetstenius a viro docto sibi communicatas suis inseruit commentariis. Anno vero 1843. H. E. Vinke egregie de re Ni Ti critica eo promeruit quod edidit Jodoci Heringa disputationem de codice Boreeliano, ad criticorum usum comparatam ita ut editionis ipsius codicis locum teneat. Perlustravi aestate anni 1841. ipsum codicem una cum collatione Jodoci Heringa manu scripta. Adscribendus est saeculo p. Chr. nono.

††F[a] codex Coislinianus Parisiensis. Est is quem Wetstenius actorum F fecit. Invenerat enim in scholiis codicis Coislin. 1., qui Octateuchum cum Regum libris continet, Act. 9, 24. 25. Quae scholia denuo perlustranti mihi anno 1842. evangeliorum actorum et epistolarum loci viginti reperti sunt. Hos edidi et illustravi in Monumentis sacris ineditis Lips. 1846. 4° maj. p. 400 sqq. Prol. § 7. tab. III. nr. 8. Scripta sunt fragmenta ista saeculo fere ineunte septimo. Ex evv. haec sunt: Mt. 5, 48.; 12, 48.; 27, 25. Lc. 1, 42.; 2, 24.; 23, 21. Jo. 5, 35.; 6, 53. 55.

‡‡G codex Andr. Seidelii qui cum codice H ex oriente attulit, post a La Crozio emtus et Chstphoro Wolfio dono datus, qui teste Wetstenio in Angliam transmisit Richardo Bentlejo (?), nunc Harlejanus 5684. Musei Britannici. IV evangelia continet, locis multis mutilus. Incipit Matth. 6, 6. τω πατρι σου. Praeterea desunt Matth. 7, 25. — 8, 9. 8, 23. — 9, 2. 28, 18. — Marc. 1, 13. (sed 28, 18. usque Mc. 1, 8. suppleta sunt litteris minusculis.) 14, 19. — 25. Luc. 1, 1. — 13. 5, 4. — 7, 3. 8, 46. — 9, 5. 12, 27. — 51. (haec litteris minutis supplevit manus recentior, sed non eadem quae Mt. 28, 18 sqq. addidit.) 24, 41. — finem. Jo. 18, 5. — 19. (suppleta eadem manu qua Mt. 28, 18 sqq.) 19, 4. — 27. Collationem codicis cum impressis instituit J. Chstphor. Wolf in Anecdotis gr. III. p. 48 sqq. Hamburgi 1723. Secutus est Wolfium Wetstenius; perpauca supplevit Griesbachius. Accurate vero fragmenta ista omnia cum ed. mea 1841. contuli Londini aestate anni 1842. [1])

1) Nuperrime recognoscens mea S. P. Tregelles observavit haec: Mt. 18, 30. est αλλα non αλλ Jo. 7, 49. 10, 26. 12, 44. αλλ non αλλα Lc. 16, 31. Jo. 21, 25. ουδε non ουδ Mc. 9, 2. Lc. 2, 40. μεϑ non μετα. In transpositionem verborum male citatur G in commentario

H codex Seidelii, post La Crozii et Wolfii, nunc Hamburgensis bibliothecae publicae. Textum 4 evangeliorum continet, sed multis locis mutilum. Incipit Matth. 15, 30. Rursus deficit 25, 33. — 26, 3. Marc. 1, 32. — 2, 4. 15, 44. — 16, 14. Luc. 5, 18. — 33. 6, 8. — 23. 10, 2. — 19. Jo. 9, 30. — 10, 25. 18, 2. — 18. 20, 12. — 25. Ut in hoc indice ita in variis lectionibus secutus sum Wolfium qui l. l. Anecdotorum suorum una cum cod. G codicem H pertractavit. Tamen dubium non est quin nova circa ipsum codicem studia commentarium criticum multis locis completura sint. Quae fore ut S. P. Tregelles propediem suscipiat spes est. Praeterea nuper codicem paucis illustravit Petersen Prof. Hamb. in historia bibliothecae urbis Hamburgensis (Hamburgi 1838.) p. 225. — 229.; indicavit etiam ex notis Lichtenstenii aliquot codicis lectiones, quarum hac suppleut commentarium nostrum: Matth. 16, 2. πυραζει (eandem lectionem G tenet, quod ipse vidi; nimirum Wolfii notam erroris convincere studuit Lichtenstein); 18, 30. αλλα; 26, 31. διασκορπισθησονται Marc. 3, 35. μητηρ μου Luc. 9, 10. βηθσαιδαν.

††J codex Cottonianus Musei Britannici (Tit. CXV .. XIV B). Sunt folia quatuor membranacea purpureo colore tincta, litteris argenteis passim auro scripta. Ejusdem sunt reliquiae codicis cujus folia sex in bibliotheca Vaticana (evangeliorum Γ), folia duo in bibl. Caesarea Vindobonensi (evv. N) asservantur. Quae unius corporis membra hunc in modum disjecerunt ii Graeci qui in occidente vendiderunt. Ista fragmenta Cottoniana miro errore a Wetstenio et omnibus (excepto Woidio) qui sive ante eum (ut Le Long, Blanchini) sive post eum (etiam Scholzius) commemoraverunt ex charta aegyptiaca papyracea constare dicta sunt. Neque quem textum haberent hucusque constitit nisi ex tribus lectionibus a Wetstenio ad Joannem allatis. Nuperrime edidi et illustravi in Monumentis sacris ineditis p. 10 sqq. Prol. § 3. tab. II. nr. 2. Continent Mt. 26, 57. — 65. τεροις συνηχθησαν — ο αρχιερ. διερ 27, 26. — 34. τον δε ιησουν — μεμιγμενον και γευ Jo. 14, 2. — 10. μοναι — μενων αυτος 15, 15. — 22. λος ουκ οιδεν — νυν δε. Exarata existimo ineunte saec. VII. vel exeunte VI.

‡‡K codex Regius Parisiensis Nr. 63., ab insula unde anno 1673. in bibliothecam Colbert. pervenit plerumque Cyprius dictus. Continet evangelia IV integra. Aliorum collationes Scholzius, qui idem descripsit in curis criticis in hist. text. evv. Heidelb. 1820., multis auxit erroribus. Nuper institui collationem ejusmodi quae ipsius codicis locum teneret. Scriptus videtur saeculo nono medio vel exeunte.

---

nostro locis his: Mt. 24, 33. 26, 41. Mc. 2, 9. Lc. 14, 29. 15, 4. 17, 9. Jo. 5, 16. 6, 46. 7, 32. 11, 47. 12, 20. 30. 13, 33. 15, 15. 18, 33. 39. Praeterea Mt. 21, 30. habet ετερω 23, 37. αποκτεννουσα Mc. 1, 26. εξ αυτου 3, 17. αυτου pro του ιακ. 3, 27. διαρπασαι 14, 41. το λοιπον Lc. 7, 20. ειπον Jo. 7, 8. ο καιρ. ο εμ. 7, 36. ουτ. ο λογ. 9, 9. non om εστιν nec add δε Mt. 18, 29. om παντα Lc. 8, 15. G** om ακουειν Lc. 9, 5. dele G qui hiat.

††L codex Reg. Paris. Nr. 62. Textum evangeliorum integrum praebet exceptis locis quinque his: Mt. 4, 22. — 5, 14. οι δε — χειμενη 28, 17. και ιδοντες usque finem Mc. 10, 16. — 30. τας χειρας (exit cod. κατηυλογει τιϑεις) — τω αιωνι 15, 2. — 20. και επηρωτησεν — τα ιδια Jo. 21, 15. συ οιδας οτι usque finem. Post varia hominum criticorum inprimis Griesbachii studia circa hunc «excellentissimum librum», «incredibili cum venerandis illis exemplaribus quae Origenes olim suis manibus versavit consensu» insignem ac prae reliquis omnibus celebri Vaticano codici affinem, nuper totum inserui meis Monumentis sacris ineditis p. 57. — 399. Prol. § 6. tab. I. nr. 7.; III. nr. 7. Ibidem accuratissimis facsimilibus provisum est ne quis amplius pessima Hugii tabula in errorem ducatur. Scriptus videtur octavo saeculo.

‡†M codex Reg. Paris. signatus numero 48., a Francisco des Camps abbate regi Ludovico XIV. primo die anni 1706. dono datus. Evangeliorum textum integrum habet. Totum diligentissime anno 1841. descripsi; hinc multa in nostro commentario vides quae alibi vel desiderantur vel falsa sunt. Exaratus est (— non sine quadam scripturae elegantia, quam male Hugius pro operosa imitatione habuit —) post med. saec. IX.

††N codex Caesareus Vindobonensis. Sunt duo folia (membranacea purpurei coloris, argento scripta et auro) ejusdem codicis cujus sunt J, quem vide, et Γ. Continent Luc. 24, 13. — 21. χουσαν σταδιους — τριτην ταυτην. Nec Treschow (in Tentamine descriptionis codicum etc. 1773.) nec Alter (in N. T. I. 1787. p. 999 sqq.) hos versus sine errore legerunt. Edidi in Monumentis sacris ineditis p. 21. — 24. Prol. § 3. tab. II. nr. 3. Sunt saeculi VII. ineuntis vel sexti exeuntis.

†O [1]) codex Mosquensis S. Synodi Nr. CXX., ex monte Atho. Sunt folia octo (potius dicendum est quatuor; altera enim quatuor nil nisi initium ev. Jo. 1, 1. — 4. exhibent), a bibliopega agglutinata codici homiliarum Chrysostomi. Praeter Jo. 1, 1. — 4. continent Jo. 20, 10. — 13.

---

1) Quod hoc siglo hucusque insigniebatur fragmentum Montefalconii, ex evangelistario potius quam e continuo evangeliorum textu desumtum est. Idcirco ex hoc indice expungendum erat. Difficile quidem est de quatuor versibus quorum tres mutili sunt certi quid dicere; sed in evangelistarium decimi fere saeculi quadrat quum litterarum genus tum signa quibus in ecclesiasticum usum textus distinguitur. Accedit quod v. 14. ad verba οτι πας ο υψων deest numerus Ammonianus. Haec cui non probant quod volo, ei innumera codicum Ni Ti fragmenta offerri poterunt si quis ex tot quae supersunt evangelistariis uncialibus sive singula folia sive foliorum fragmenta decerpere velit. Continet autem fragmentum istud Lc. 18, 11. — 13. αρπαγες — οφϑαλμους cum v. 14. inde a τον οικον. (In quibus lectionem η γαρ εκεινος c cdd pl tuetur.) Haec ipsa incidunt in pericopam Lc. 18, 10. — 14. praescriptam in cod. K τῇ κυριακῇ ιϛ, in cod. M τῇ κυριακῇ τοῦ τελώνου. (Haec ex more minus recte exscripsit Scholz N. T. I. p. 469.)

απηλθον — κλαιεις 15. — 17. λεγει αυτη — θεον υμων 20. — 24. εχαρησαν ουν — ηλθεν ο ιησους. Quibus textus partibus aliquid scholiorum minutis litteris adscriptum est. Edidit textum Chr. Fr. Matthaei, cui est cod. 15., in ed. epp. Pauli ad Thess. et ad Timoth. gr. et lat. Rigae 1785. p. 258. — 260. Idem facsimile exhibuit in ed. Jo. apocalypseos Rig. 1785. post praefationem. Noni videtur esse saeculi.

†P codex Guelpherbytanus rescriptus, cujus antiqua sacri textus scriptura saeculi fere sexti superscriptum habet textum Isidori Hispalensis (originum libb. XX et epp. VI). Accurate ea quae legere poterat cum commentario edidit Franc. Ant. Knittel in Ulphilae versione Gothica nonnullorum capp. ep. Paul. ad Romanos etc. Brunsvic. (1762.) 4. p. 55. — 100. In quibus plura nondum eruta haud dubito quin novis studiis ad lucem revocari queant. Fragmenta autem IV evv. haec sunt (asteriscis insignivi ea folia quibus [* aliqua, ** multa] adhuc latent): Mt. 1, 11. — 21. της μετοικεσιας — δε υιον *3, 13. — 4, 18. νεται ο ιησους — εις 10, 7. — 19. οτι ηγγικεν — οταν δε παρα 10, 42. — 11, 11. και ος — αμην 13, 40. — 50. εν τη — οδοντων **14, 15. — 15, 3. αγορασωσιν — την εν 15, 29. — 39. μεταβας — απολυσας Mc. 1, 2. — 10. ως γεγραπται — αγαπητος εν *3, 5. — 17. επι τη — τον ιακω 14, 13. — 24. αυτοις — εκχυννομενον 14, 48. — 61. συλλαβειν — επηρωτα **15, 19. — 35. αυτω και — φωνει Lc. *1, 1. — 13. ταξασθαι — ζαχαρια 2, 9. — 20. επεστη — προς αυτους *6, 21. — 42. οτι χορτ. — οφθαλμω σου *7, 32. — 8, 2. παιδιοις — επτα 8, 31. — 50. και παρεκαλει — μονον πι 9, 26. — 36. τουτον — εν τω *10, 36. — 11, 4. ληστας — υμιν και μη 12, 34. — 45. εκει και — ερχεσθαι και 14, 14. — 25. ανταποδοθησεται — προς αυτους *15, 13. — 16, 22. παντα — αβρααμ *18, 13. — 39. μοι τω — υιε δαδ *20, 21. — 21, 3. και ου — αληθως 22, 3. — 16. εισηλθεν — εν τη βασ *23, 20. — 32. λατος προσεφ. — οτε *23, 45. — 56. ταπετασμα — βαθεος 24, 14. — 37. και αυτοι — θεωρειν Jo. *1, 29. — 41. ερχομενον — αυτων **2, 13. — 25. και εγγυς — παντας και 21, 1. — 11. εφανερωσεν — μεστον.

†Q codex Guelpherbytanus rescriptus. Sunt fragmenta evv. Lucae et Joannis in eodem codice Isidori reperta ejusdemque cum P aetatis. Edidit Franc. Ant. Knittel l. l. p. 101. — 118. Habentur ibi haec: Luc. **4, 34. — 5, 1. εα τι — λιμνην γενν. *6, 10. — 26. θη η χειρ — κατα *12, 6. — 43. επιλελησμενον — ο δουλος **15, 14. — 31. εγενετο — ειπεν αυτω *17, 34. — 18, 15. ται και — ιδοντες 18, 34. — 19, 11. και αυτοι — μελλει η βα 19, 47. — 20, 17. λαου — τι ουν *20, 34. — 21, 8. οι υιοι — πολλοι γαρ *22, 27. — 46. σω υμων — και ειπεν 23, 30. — 49. ειν τοις ορεσι — οι γνωστοι Jo. 12, 3. — 20. πολυτιμου — εν τη εορτη 14, 3. — 22. μας προς — εμφανιζειν σε.

‡R [1]) codex Neapolitanus rescriptus, Borbonicus II. C 15. Est typicum

1) Quod hucusque hoc siglo insignitum est fragmentum Tubingense, Jo. 1, 38. — 50. ex evangelistario undecimi fere saeculi est propter-

ecclesiae graecae saec. XIV. in quo nuper reperta sunt 12 vel 14 folia reacripta, quorum sub recenti scriptura latent vetera fragmenta evangelica. Quae non recte pro «officii graeci» partibus habuisse catalogi Mss. auctorem Salv. Cirillo, satis apparet ex capitulis Ammonianis in margine notatis. Disseruere de his fragmentis Scotti bibl. praef. et Scholz (Kathol. Zeitschrift für Wissenschaft und Kunst II, 3.), quae non vidi. Paginam unam, Marc. 14, 32. — 39. ϛητεις αυτου — προσευξατο τον, quam adhibitis chemicis aestate anni 1843. legi, edidi in annalibus Vindobonensibus 1847: Anzeigeblatt für Wissenschaft und Kunst Nr. CXVII. p. 8 sq. [1]) Octavi fere saec. est.

S codex Vaticanus Nr. 354. Evangelia quatuor integra habet. «Bis diligenter» contulit Birch (cf. Var. lectt. ad textum evv. Havniae 1801. p. IV.), quem secutus sum. Hinc toties in comm. nostro: S? Ipse nonnisi percurri, pauca exscripsi (cf. annales Vindob. 1847. l. l. p. 7.) et delineavi facsimile. Blanchinus enim nimis eleganter, Birchius ineleganter expressit scripturam codicis. Exaratus est, ut ipse codex testatur, anno 949.

†T codex Borgianus Nr. 1. nunc in collegio Romano pro propaganda fide depositus. Evangelii Joannis fragmenta, quae ad latus habent versionem coptam thebaicam, haec sunt: 6, 28. — 67. ειπον ουν προς — θελετε υπαγειν 7, 6. — 8, 31. ουπω παρεστιν — μαθηται μου εστε. Diligenter edidit Aug. Ant. Georgi in Fragmento evang. S. Jo. graeco-copto-thebaico etc. Romae 1789. Codicem ipse perlustravi et facsimile confeci. Non dubito quin ad quintum sit saeculum referendus.

‡U codex Venetus Marcianus class. I. Nr. VIII. olim Nanianus. Sunt evangelia IV integra. Variantes lectiones a Muentero sibi communicatas exhibuit Birch; cf. Var. lectt. ad text. evv. p. LXV. Totum diligenter contuli auctumno anni 1843. [2]) Saeculi est IX. vel X.

---

eaque immerito in hunc indicem relatum. Cujus rei argumenta haec sunt: XII versus quos continet ex media pericopa Jo. 1, 35. — 52. sunt, quae legebatur τῇ δ' τῆς διακινησίμου. Litterae sine ulla exceptione prorsus eandem formam habent quae in evangelistariis uncialibus serioris aevi usu venit (ut Reg. Par. 278. Coisl. Par. 31. etc.). Est enim imitatio litterarum uncialium antiquarum in usum ecclesiasticum instituta quo tempore hoc scripturae genus jam aboleverat. Item cum evangelistariis convenit et dispositio textus et membranae crassitudo. Porro signa quae textum distinguunt in usum praelegentium ubique posita sunt. Contra deest notatio sectionum Ammonii et canonum Eusebii, quae bis incidit in duas columnas aere excusas. Quarum si altera periisse videri possit, altera ad v. 44. Τῇ ἐπαύριον sine dubio deest. Descripsit Reuss: Beschreibung einiger Handschriften etc. Tubing. 1778.

1) Inde supple in comm. nostro ad Mc. 14, 36. R ad EFHSV etc.; 14, 38. R προσευχετε. Praeterea R habet 14, 33. και ιακ. και ιω. et 14, 35. προσελθων.

2) S. P. Tregelles nuperrime sua exigens ad mea benevole haec mihi transmisit corrigenda, quae ut passim in promtu est maximam partem

V codex Mosquensis S. Synodi. IV evv. continet saeculo fero nono scripta usquo Jo. 7, 39. ουπω γαρ ην, a quibus inde verbis manus recentior saeculi fere XIII. litteris minutis scripsit. Praeterea desiderantur Mt. 5, 44. — 6, 12. και προσευχεσθε — οφειλεταις ημων 9, 18. — 10, 1. την και ζησεται — μαθητας αυτου. Chr. Frid. Matthaei accurato descripsit in ed. epp. ad Thess. ot Tim. p. 265 sqq. facsimili addito ante textum apocalypseos. Idem «bis diligentissime» contulit, eumque sequitur commentarius noster.

††W codex Reg. Paris. Nr. 314. Sunt duo fragmenta Lucae 9, 34. — 47. ακουετε — παρ εαυτω 10, 12. — 22. μοις εν τη — βουλεται ο υιος, saeculo fere VIII. scripta. Post imperfectissimam Scholzii collationem integra edidi in Monumentis sacr. ineditis p. 51. — 56.; illustravi ibidem Prol. § 5. delineavi tab. III. nr. 6.

‡†X codex bibliothecae universitatis Monacensis, olim Landishutensis, post Ingolstadionsis I. 26. «Gerardus Vossius ad publicandum patribus Soc. Jesu communicavit et per R. P. Georg. Baderum Roma misit.» Sunt fragmenta IV evangeliorum, quorum textui additi passim interjecti sunt complurium patrum inprimis Chrysostomi commentarii, scripti illi quidem minutis litteris, sed ejusmodi quae conveniant cum cod. dialogorum Platonis Oxoniensi scripto anno 896. Supersunt fragmenta haec: Mt. [1]) 7, 1. — 9, 20. Μη κριν. — οπισθεν 9, 34. — 11, 24. τι των — η σοι 12, 9. — 16, 28. και μεταβας — βασ. αυτου 17, 14. — 18, 25. και ελθοντων — εκελευσεν αυ 19, 22. — 21, 13. ακουσας — ληστων 21, 28. — 22, 22. τι δε — απηλθον 23, 27. — 24, 2. ακαθαρσιας — καταλυθησεται 24, 23. — 35. τοτε — παρελθωσιν 25, 1. — 30. τοτε — οδοντων 26, 69. — 27, 12. ο δε πετρ. — ουδεν α Mc. inde a 6, 47. integer est, nisi quod 14, 61. — 64. 14, 72. — 15, 4. [2]) 15, 33. — 16, 6. nonnihil litterarum verborumque periit ac 16, 6. — 8. θη ουκ εστιν — γαρ αυτας deest. Lc. 1, 1. — 37. Επειδηπερ — αδυνατησει 2, 19. — 3, 38. η δε — θεου 4, 21. — 10, 37. ηρξατο — ουτως 11, 1. — 18, 43. και εγενετο — θεω 20, 46. πρωτοκλησιας — finem. Jo. 1, 1. — 2, 22. Εν — ο ιησους 7, 1. — 13, 5. και μετα — διεζωσμενος 13, 20. — 15, 25. αμην — δωρεαν 16, 23. εν εκεινη —

---

invitis schedis meis ex errore impressa sunt: Mt. 16, 28. habet εστωτων; Mc. 11, 25. dele U, item Mc. 12, 43. post EFGHS Lc. 20, 1. non om οι scc. Porro dele U Lc. 20, 19. 31. 22, 60. Jo. 7, 36. 8, 2. post EGHK 8, 14. post HK 10, 34. post KL 11, 39. Jo. 9, 23. habet ειπον. Nonnulla alia sed pauca dubia sunt, quippe quae e silentio collationis meae notata, a Tregellio vero (qui quidem ipse testatur locis haud paucis codicum UXE sua ex meis corrigere se debere) non animadversa sunt, ut εαν pro αν Mt. 12, 32. Mc. 9, 42.; ος δε Mt. 22, 5.; αυτου pro εαυτου Lc. 15, 20.; omissum την 19, 23.

1) Apud Scholzium incipit Mt. 5, 41. — 6, 10. sed ne unam quidem ex his lectionem citat. Idem in reliquis aliquoties erravit.

2) Inopte Scholzius 15, 28., quem locum vide in commentario, errore librarii deesse ait.

finem. Quae inter 2, 22. et 7, 1. desiderantur, saeculo fere XII. suppleta sunt. Post Scholzium contuli, exceptis iis quae serius addita sunt, hieme anni 1844.[1] Exeunte nono vel ineunte decimo saeculo exaratus est.

††Y codex bibliothecae principalis Barberinae Nr. 225. Sunt fragmenta evang. Joannis: 16, 3. — 19, 41. γνωσαν τον πατερα — εν τω κηπω, praefixa codici evangeliorum, Theophylacti commentariis instructo, saec. fere XII. De eo sat errorum debebatur Scholzio. Edidi in Monumentis sacr. ined. p. 37. — 50. ibidem illustravi Prol. § 4. addito facsimili tab. III. nr. 5. Incidit ut videtur in octavum p. Chr. saeculum.

†Z codex Dublinensis collegii S. Trin. rescriptus. Insunt haec ev. Matthaei fragmenta, sexto fere saeculo scripta: 1, 17. — 2, 6. ι ουν αι — τον ισραηλ 2, 13. — 20. και την μητερα — παιδ. και την 4, 4. — 13. ο δε αποκρ. — εις καφαρναουμ 5, 45. — 6, 15. ουρανοις — αφητε τοις 7, 16. ϑων σταφυλ. — 8, 6. δεινως βασαν. 10, 40. — 11, 18. λαντα με — μητε πινω 12, 43. — 13, 11. οταν δε — της βασιλ. 13, 57. — 14, 18. δαλιζοντο — και εκελευ 15, 13. — 23. ο δε — οι μαϑ. 17, 9. — 17. του ορους — αυτον ωδε 17, 26. — 18, 6. αραγε — ϑαλασσης 19, 4. — 12. οτι ο — και εισ. ευν. οιτ. 19, 21. — 28. πωλησον — κρινοντες 20, 7. — 21, 8. λωνα μου — ννυον εν 21, 23. — 45. αυτω διδασκον — οι αρχιερ. 22, 16. — 25. αληϑης — πρωτος 22, 37. — 23, 3. κυριον τον — λεγουσιν 23, 13. — 23. υμεις γαρ — γραμματεις 24, 15. — 25. λυγμα της — προειρ. υμιν 25, 1. — 11. των εξηλϑον — ανοιξον η 26, 21. — 29. εξ υμων — μεϑ υμων 26, 62. — 71. μαρτυρουσιν — αυτοις εκει. Haec omnia sed locis haud paucis (quos novis studiis lectum iri vix dubito) mutila splendide edidit Jo. Barrett in Evangelio secundum Matth. ex cod. rescr. etc. Dublinii 1801.

††Γ codex Vaticanus. Sunt folia sex ejusdem codicis purpurei argento auroque scripti cujus partes sunt cdd J et N, quos cf. Fragmenta continent ev. Matthaei: 19, 6. — 13. εισιν δυο — τοτε προσηνε 20, 6. — 22. αυτοις τι ωδε — σου απο 20, 29. — 21, 19. μενων αυτων —

---

1) Item nuper contulit S. P. Tregelles isque in meis correxit partim per errorem impressa, partim e Scholzio invitis schedis meis sumta, partim e silentio collationis meae conclusa. Hinc dele X Lc. 1, 36. 5, 28. 9, 36. post W 22, 4. dele «(?)» et seq «(X?)» Jo. 9, 21. (ubi X ab οιδαμεν ad οιδαμεν transilit). Porro Mc. 10, 44. X habet εαν non αν; 13, 5. habet αυτοις ante ηρξατο 14, 45. duplicat ραββει Lc. 6, 28. habet υμας 11, 49. αποστέλω 14, 24. πο. δε εσονται κλητ. 23, 55. δε αι 24, 21. ηλπιζωμεν Jo. 9, 21. non om αυτος nec 19, 10. ουν (utrumque testabatur contra me Sz, item Lc. 24, 21. ελπιζομεν) 19, 29. post B ap Bart adde X. Praeterea alia pauca quippe e silentio collationis meae conclusa, a Tregellio non animadversa videntur dubia, ut Mt. 14, 3. τη ante φυλακη Lc. 15, 30. των ante πορνων 16, 14. omissum και Jo. 7, 31. μη pro μητι 14, 9. omissum και ante πως (ap Sz a πατερα ad πατερα transilit)

επεινασεν και. Collationem codici adjecit Gaetanus Marini, unde varias lectiones suas petiisse videtur Sz. Edidi in Monumentis sacr. ined. p. 25. — 36. ibidem illustravi Prol. § 3. facsimili expressi tab. II. nr. 4. Saeculi est ineuntis VII. vel exeuntis VI.

†Δ codex Sangallensis graeco-latinus interlinearis. Quatuor evv. habet integra praeter Jo. 19, 17. — 35. σταυρον — οιδεν. Hunc codicem tam affinem esse codici epistolarum Boerneriano Dresdensi (epp. G) ut uterque ejusdem patriae et aetatis habendus sit, docte probat codicis editor Rettig. Ejusdem tamen utrumque librarii esse haud probabile fit. Praeterea cognatio inter ipsum utriusque textum graecum (latinus enim Sangallensis non est quem dicunt vetus italus, sed seriori quadam aetate ad graecum redactus est) intercedit fere eadem atque inter cdd B et D (Clarom. et Cantabr.) Editio codicis titulum habet: Antiquissimus 4 evv. canonicorum codex Sangall. Graeco-Latinus interlinearis nunquam adhuc collatus. Ad similitudinem ipsius libri manu scripti accuratissime delineandum et lapidibus exprimendum curavit H. Ch. Mich. Rettig. Turici 1836.

††Θ codex Tischendorfianus I. bibliothecae universitatis Lipsiensis. Ex itinero orientali ante quiuquennium in patriam attuli. Sunt folia quatuor, quorum tertium fere periit, his Matthaei fragmentis completa: 14, 8. — 29. πτιστου· και — ο δε ειπεν ελ (13, 46. — 55. fere tota deperdita) 15, 4. — 14. λεγων τιμα — αμφοτε. Edidi in Monumentis sacr. ined. p. 1. — 10. commentatus sum ibidem Prol. § 2. addito facsimili tab. I. nr. 1. Saeculi est septimi medii vel exeuntis.

††Λ codex Sinaiticus. Sunt duo fragmenta passim mutila, alterum Mt. 20, 8. — 15. πρωτον usque εμοις, alterum Lc. 1, 14. — 20. αγαλλιασις — δυναμενος, quae in monasterio S. Catharinae ad Sinai montem in tegumento codicis arabici animadverti. Quae legi edidi in annalibus Vindob. 1846. Anzeigeblatt für Wissenschaft und Kunst CXIV. p. 53 sqq. Sunt noni saeculi et quidem ut videtur ineuntis. [1])

---

1) Evangelistariorum codices litteris uncialibus scripti nondum sic ut decet in usum criticum conversi sunt. Innotuerunt ejusmodi plus quadraginta, quorum plurimi in Scholzii catalogo notati reperiuntur. Asservantur Parisiis (plurimi), Romae, in monasterio Grottae ferratae prope Romam, in Anglia (Londini, Oxonii, Cantabrigiae), Vindobonae, Florentiae, Venetiae, Carpentoracte, Madriti, Mosquae, Leidae, Monaci, Lipsiae, praeterea in nonnullis orientalium terrarum monasteriis et alibi. Multos ipse accuratius examinavi et depinxi, ut rescriptos quatuor: Barberinum Venetum Tischendorfianum Vindobonensem, Parisinos multos, Carpentoractensem, Leidensem arabicograecum, Londinenses, plures orientales, de quibus omnibus alibi uberius exponam. In universum dici potest, evangelistariorum altera eaque plura prope ad vulgatam codicum longe plurimorum recensionem accedere, altera eaque pauciora consentire plerumque cum lectionibus codicum EFGHSUV etc. Caute vero distinguendi sunt codices vetustiores a recentioribus; quod eo est difficilius quoniam un-

b) AD ACTUS APP.

†A vide Evv. Integer est. Saec. V.[b]

‡B v. Evv. Integer est. Saec. IV.

††C v. Evv. Saec. V.[a] Supersunt fragmenta haec: 1, 2. — 4, 3. πνευματος — εις την 5, 35. — 10, 42. ειπεν δε — και νεκρων 13, 1. — 16, 36. ος μαναην — εν ειρηνη 20, 10. — 21, 30. λων αυτου — αι θυραι 22, 21. — 23, 18. και ειπεν — προς τον χιλιαρ 24, 15. — 26, 19. πιδα εχων — απειθης τη 27, 16. — 28, 4. φης ην αραντες — ουκ ειασεν. In ed. mea (cf. ad evv.) corrige haec: p. 155, 18. lege ηγγιζεν 171, 1. ιακωβος 173, 20. ο χς 174, 26. προαγαγων 176, 24. Και improbat *** 184, 23. lege Ιδου 185, 1. βοηθειαις 186, 20. αποκτεινωσιν [1])

†D v. Evv. Saec. VI. med. Deficit 8, 29. — 10, 14. προσελθε — εφαγον 21, 2. — 10. επιβαντ. — ιουδαιας 21, 16. — 18. ιεροσολ. — παντ. δε 22, 10. — 20. ων τετακται — συνευδοκων 22, 29. οι μελλοντες usque finem libri.

†E codex Laudianus graeco-latinus (latina ad sinistram, graeca ad dextram exarata sunt) in bibl. Bodlejana Oxoniensi. E Sardinia in Angliam pervenit ibique jam a Beda Venerabili ad commentarios adhibitus (cf. Wtst. N. T. II. p. 450. et alios). Hiat 26, 29. — 28, 26. ο δε παυλος — λεγων (?). Ubique consului editionem rarissimam Thom. Hearnii Oxon. 1715. Scriptus mihi videtur exeunte saec. VI.; Wet-

---

ciales litterae aliquot saeculis postquam jam exoleverant retentae sunt in usus ecclesiasticos. Quae res multos palaeographica tractantes in errorem duxit. Egregia quidem antiquitatis laus tribuenda videtur fragmentis paucis rescriptis Venetis et fragmentis codicis rescripti Barberini (de quibus non satis recte Scholzius disputavit: Biblischkritische Reise p. 108.); utraque enim septimi fere saeculi sunt. Alia sed pauca octavi sunt saeculi et noni (ut is quem ipse deposui Lipsiae, Tisch. V.); longe vero plurimi post decimum saec. (et quidem saec. XI. XII. XIII.) exarati sunt. Bonitate lectionum, quarum multas collegi, insignis est Carpentoractensis liber (idem est quem fama, Haenelii catalogo libb. mss. favente, codicem IV evangeliorum saec. VI. fecit); luxu vere regio prae omnibus eminet liber Sinaiticus, de cujus thesauri occulti ratione viri cl. Abeken et Pruner nuper certiorem me fecerunt.

1) Errorum plena sunt quae de vitiis codicis C in actis app. nuper protulit Bornemann, Grossenh. 1848. p. XXIII. Confudit enim pessime quae ab ipsius scribae errore profecta sunt et quae perperam impressa (notata a me in prolegg. fragm. V. T. e cod. Eph. 1845.); plures errores ipse suo Marte finxit, ut 15, 33. 8, 31.; commiscuit manus diversissimas primam et tertiam; denique mala fide docuit erroribus scribendi imminui auctoritatem codicis C, quum bene nosset in «praestantissimo» D errorum ejusmodi plus esse quam in ullo codice alio.

stenius mavult saec. VII.; Hearnius (anno 1715.) codicem «annorum plus minus mille» dixit.

††F^a v. Evv. Saec. VII. incunt. Praeter 9, 23. 24. quae Wetstenius viderat, inveni 4, 33. 34. 10, 13. 15. 22, 22.

‡†G codex bibliothocae Angelicae (monachorum ordinis S. Augustini Romae) A 2. 15. antea cardinalis Passionei. Incipit 8, 10. μις του ϑεου. Selectis locis jam a Blanchino et Birchio collatum contulit «integrum» Scholz anno 1820., «vere integrum» Fleck anno 1833., ut in codico notatum est. Ipse contuli diligentissime aestate anni 1843. quo factum est ut multa a Scholzio praetermissa notarem, alia ab eodem male notata corrigerem. Non potest scriptus esse ante med. saec. IX. (Blanchino septimi vol octavi esse saeculi videbatur.)

‡†H codex Mutinensis 196. saeculi noni. Incipit 5, 28. και βουλεσϑαι. Rursus desunt 9, 39. — 10, 19. αι χηραι — ιδου 13, 36. — 14, 3. ιδια — τερατα. Praetoroa 27, 4. κακειϑεν usquo finem Actorum supplevit litteris uncialibus manus saeculi fere XI. Reliqua quoque quae desiderantur suppleta sunt sed manu sat rocenti XV. vel XVI. saeculi. Post imperfectissimam Scholzii collationem, licet ipso dicat: «Integre collatus in usum hujus editionis», fragmenta antiqua omnia accurate contuli auctumno a. 1843. Ad epp. cath. passim est h i. o. H minusc. e Sz.

c) AD EPISTOLAS CATHOLICAS.

†A v. Evv. Nihil deest. Saec. V.^b

‡†B v. Evv. Nihil doost. Saec. IV.

††C v. Evv. Saec. V.^a Desiderantur Jac. 4, 2. — 1 Pe. 1, 2. ουκ εχετε — πνευματος 1 Pe. 4, 6. — 2 Pe. 1, 1. εις τουτο — σωτηρος ιησ. χρ. 1 Jo. 4, 2. — 3 Jo. 3. εστιν — η ψυχη Jud. 1. — 2. ιουδας — πληϑυνϑειη. In ed. mea (cf. ad evv.) corrige, ut in promtu est, 194, 46. (in textu et in notis) εκδικησιν

‡†G codex Angelicus 2. 15. Idem qui G Actorum; v. Acta. Nihil deest. Saec. IX.

J codex Mosquensis S. Synodi Nr. XCVIII. ex monasterio S. Dionysii montis Athus. Matthaeio dicitur cod. g; Scholzio cod. 102. Epistolas catholicas continet integras, adjuncta catena patrum. Idem ad epp. Pauli siglo K insignitur, Scholzio numero 117. Chr. Fr. Matthaei contulit eumque sequitur commentarius noster. Descripsit Matthaei in epp. Pauli ad Rom. Tit. et Philemonem Rigae 1782. p. 265 sqq. facsimili pracmisso editioni VII cpistolarum catholicarum Rigae 1782. Noni videtur esse saeculi.

d) AD EPISTOLAS PAULI.

†A v. Evv. Saec. V.^b Deficit 2 Co. 4, 13. — 12, 6. επιστευσα — εξ εμου

‡†B v. Evv. Saec. IV. Desunt Heb. 9, 14. ριει την συνειδησιν usque finem, quae supplevit manus multo recentior, siglo b a me notata. Praeterea desunt epistolae IV ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem.

††C v. Evv. Saec. V.ª Perierunt Ro. 2, 5. — 3, 21. κατα δε την — υπο του νομου 9, 6. — 10, 15. ουχ οιον — εαν 11, 31. — 13, 10. ϑησαν τω — πληρωμα 1 Co. 7, 18. — 9, 6. εν ακροβυστια — του μη ερ 13, 8. — 15, 40. παυσονται — αλλα ετερα 2 Co. 10, 8. — Gal. 1, 20. ουκ αισχυνϑησομαι — ου ψευδομαι Eph. 1, 1. — 2, 18. παυλος — προσαγωγην 4, 17. — Phil. 1, 22. τουτο ουν — και τι αι 3, 5. μιν, εβραιος usque finem 1 Thess. 2, 9. — 2 Thess. 3, 18. μνημονευετε — αμην Heb. 1, 1. — 2, 4. πολυμερως — πνευμ. αγιου 7, 26. — 9, 15. αμιαντος — μεσιτης 10, 24. — 12, 15. πης και χαλων — μιανϑ. πολλοι 1 Tim. 1, 1. — 3, 9. παυλος — το μυστη 5, 20. — 6, 21. τους αμαρτανοντας — μετα σου. [1])

‡†D codex Claromontanus, Rogius Paris. Nr. 107., graeco-latinus. Claromontanum dixit Beza possessor, Wetstenius e probabili conjectura mavult Lugdunensem vel Cluniacensem dici. A fratribus Puteanis (in ipso codice est: «codex τοῦ μακαρίτου Puteani») legatus est bibliothecae Regiae. Continet epistolas Pauli omnes exceptis paucis versibus Ro. 1, 1. — 7. παυλος — αγαπητοις ϑεου. Praeterea 1 Co. 14, 13. — 22. διο ο λαλων — σημειον εισιν manus alia sed satis antiqua supplevit [2]). Perquam difficile est correctores, quos variis temporibus codex expertus est, recte distinguere. Secundus quidem corrector (D***; octavi fere saeculi), quem saepissime citavimus, pleraque quae attigit jam correcta inveniebat; hinc D*** ad duo plerumque spectat, quorum alter (D***a) ab altero (D***b) perraro ita differt ut differentia notari potuerit. D** pauca attigit, nec fere plura qui D*** insecuti sunt. Aliquoties, ubi quotus correxerit certo dici nequit, Dcorr notavimus. Hunc codicem Wetstenius «bis et quantum potuit accuratissime» contulit, Griesbachius uberius descripsit in Symbb. crit. II, 31. — 77. Praeterea Sabatier latinum textum ex D et E inseruit operi suo bibliorum ss. Ipsi paucis abhinc annis totum codicem graecum et latinum accurato transscripsimus, utrumque textum brevi foras daturi. [3]) Scriptus est, mea quidem sententia, exeunte saec. VI.

E Sangermanensis, ex incendio abbatiae S. Germani (in suburbio Parisino) ante hoa triginta fere annos Petropolitanus factus, nil est nisi codicis Claromontani identidem jam correcti apographum idque satis

---

1) In ed. mea (cf. ad evv.) corrige haec: 223, 28. in notis lege *Post* χϛ 239, 18. corrige διαιρεσεις 242, 31. τη εμη 243, 25. ετι ρυσεται 281, 38. ανεζητησεν

2) Hanc in commentario nullo signo distinximus.

3) Asservatur Oxonii exemplar codicis Claromontani manu Sarravii anno 1684. factum. Quo ne quis qui ipsum codicem Parisiensem minus cognitum habet in errorem ducatur, notandum duco, exemplar illud Oxoniense ad repraesentandum Parisiense tantum non inutile esse. Satis enim habuit Sarravius scripturam exhibere a tot correctoribus profectam, veterrima non expressa nisi quando planissima esset. In ipso vero Parisiensi codice pagina nulla est quin correctorem sit experta; nec raro fit ut quid prima legerit manus lectu difficile sit.

vitiosum (cf. inprimis monstra scripturae codicis E ex conflatis lectionibus duarum vel trium manuum codicis D orta, ut δικαίωσινην Ro. 4, 25.; μετὰ τανεῖτα τοῖς δώενδεκα 1 Cor. 15, 5.; νιδιζομενοϑεατριζομενοι Hob. 10, 33.), ut viderunt probaruntque Sabatarius, Wetstenius, Griesbachius (cf. Symbb. crit. II, 77. — 85.) aliique. Quae contra disputantur ab Ed. de Muralto in catalogo cdd. bibl. imp. publ. gr. et lat. (Petrop. 1840.) nullius pretii sunt. De aetate codicis difficilis quaestio est; poterat enim facile quia sive hoc sive illo saeculo imitando antiquo litterarum generi studere. Hinc de octavo (quod falsissimum videtur), de decimo, de undecimo, de decimo quinto saeculo cogitarunt. Lectiones codicis E inprimis e Wetstenio sumsimus; quae enim aliter nuper exhibuit Ed. de Muralt in commentario vitiis scatente, magna cum cautione adhibenda erant. Saepe igitur vera lectio hujus codicis nobis mansit dubia; modo enim ille tertiam modo primam manum codicis D sequitur, modo varias ejus lectiones confundit, modo suo Marte errat. Ceterum hiat Rom. 8, 21. — 33. του ϑεου — κατα 11, 15. — 25. ει γαρ — πληρωμα 1 Tim. 1, 1. — 6, 15. παυλος — και μη (?κ. μο?) Heb. 12, 8. παντες usque finem.

††F codex graeco-latinus Augiensis (i. e. monasterii Augiae Majoris in Helvetia), anno 1718., postquam in manus privatorum hominum dudum transierat, emtus Richardo Bentlejo (qui maximi fecit), quinquennio fere post a Thoma Bentlejo legatus collegio S. Trinitatis quod Cantabrigiae floret. Heidelbergae apud Lud. Chr. Mieg vidit et contulit, sed cum magna negligentia [1]), Wetstenius (tum juvenis); postea accurate, quamquam non accuratissime [2]), variantes lectiones in exemplar suum Oxoniense anni 1675. transtulit Rich. Bentley. Quae Bentleji notae quum in exemplari Oxoniensi sepultae mansissent neque criticorum nostri temporis quisquam Cantabrigiam ire aequum duxisset, hucusque sola Wetstenii collatione acquiescendum erat. Quam esse imperfectissimam satis ipse vidi quum anno 1842. in collegio S. Trin. Cantabr. egregia cum liberalitate exceptus totum codicem diligenter conferrem. Qua in re simul videndum erat quae ratio Augiensem inter et Boernerianum (i. e. codex G qui sequitur) intercederet. Quam ad definiendam fere haec faciunt. Lectiones quidem quibus alter ab altero differt paucae sunt, sed sunt tamen in quavis epistola. Porro post Rom. 14, 23. in Boerneriano vacuum spatium quod momentum habet relinquitur, non item in Augiensi. Neque in hoc finita ad Philemonem epistola inveniuntur verba quae in illo leguntur: προς λαουδακησας αρχεται επιστολη. Neque magis notae variae in margine Boerneriani conspicuae habentur in Augiensi. Denique eo differunt

1) Nec enim solum innumeras lectiones praetermisit sed etiam multas quae ibi non sunt retulit.

2) Ita non animadvertit omissa haec in codice: Rom. 10, 15. των ante ευαγγελ. 15, 16. ευπροσδεκτος 15, 22. ενεκοπτην 16, 8. μου. Porro Rom. 9, 31. notat εφϑαχεν, sed codex habet εφϑοχεν 2 Co. 1, 10. notat και ετι, sed est και οτι 1 Co. 10, 7. non vidit πειν; 10, 22. notat πιειν, sed est πειν, aliis quae ibidem differunt plane praetermissis etc.

quod codex Augiensis latinam interpretationem eamque veterem vulgatam adscriptam habet, Boernerianus vero graecis superscriptam eamque veterem italam. Contra mira est utriusque consensio in lectionibus longe plerisque in ipsisque multis calami erroribus. Item hae in utroque textu graeco (latinus enim Augiensis his locis non hiat) lacunae prorsus conveniunt: 1 Co. 3, 8. — 16. ο φυτευων — του θεου 6, 7. — 14. ηδη μεν — δυναμ. αυτου Col. 2, 1. — 8. και οσοι — στοιχεια του Philem. 21. πεποιθως usque finem. Praeterea deest in utroque (latinus Augiensis habet) epistola ad Hebraeos. Inde consequitur utrumque ad idem exemplar graecum antiquius conformatum esse, ita quidem ut ubi differunt quae antiquior fuerit lectio ambiguum sit. Eadem vero utrique [1]) et patria (ipsa Helvetia?) tribuenda erit et aetas. Hanc quidem quod attinet, latinus epilogus in Aug. cod. post epist. ad Hebr. positus, qui videtur esse Rabani Mauri, ultra quam saeculi noni partem alteram vetat progredi. (Bentlejus anno 1718. «plus 800 annorum» habuit.) Ceterum incipit cod. F Rom. 3, 19. μω. λεγει· ινα παν· στομα *dicit ut omne os.*

†G codex graeco-latinus Boernerianus (saeculo XVII. erat Pauli Junii Leidensis), nunc bibl. Regiae Dresdensis. Plura ad hunc spectant quae modo de cod. F disputata sunt. Confer etiam quae ad Δ evangeliorum notavimus. Praeter lacunas quas cum cod. F communes habet (1 Co. 3, 8. — 16. 6, 7. — 14. Col. 2, 1. — 8. Philem. 21. usque fin. Item deest ep. ad Heb.), hiat Rom. 1, 1. — 5. αφωρισμενος — πιστεως 2, 16. — 25. τα κρυπτα — νομου ης. Totum textum graecum cum interlineari versione latina veteri typis exscribendum curavit Chr. Fr. Matthaei. Misenae 1791. [2]) Saeculi noni videtur esse.

†H codex Coislinianus Nr. 202. bibliothecae Regiae Paris. Olim XIV constabat foliis, sed — ut in ipso codice notatum est — «post incendium bibliothecae librorum impressorum et subitaneam translationem manuscriptorum non sunt inventa nisi XII folia.» Duo folia, quae Parisiis desiderantur, in bibl. imperiali Petropol. habentur; continent Gal. 1, 4. — 10. ημων — πειθω 2, 9. — 14. και βαρν. — αληθειαν. Reliqua fragmenta haec sunt: 1 Co. 10, 22. — 29. εσμεν — η ελευθερια 11, 9. — 16. ανηρ — του θεου 1 Tim. 3, 7. — 13. δει δε — εν χριστω ιησου Tit. 1, 1. — 3. παυλου αποστ. επιστολη πρ. τιτον. (haec ad ipsum locum non retulimus) παυλος — του σωτη 1, 15. — 2, 5. απιστοις ουδεν — αγαθας 3, 13. ζηναν usque finem. Heb. 2, 11. — 16. δι ην αιτιαν — σπερματος αβρααμ 3, 13. — 18. αχρις ου — μη εισε 4, 12. — 15. ζων γαρ — ασθενιαις ημων. Praeter alia quae argumenta epp. ad Heb., I. ad Tim. et ep. ad Tit. spectant, ibi haec leguntur, quemadmodum ex ipso codice descripsi: ἔγραψα καὶ ἐξεθέμην κατὰ δύναμιν στειχηρὸν· τόδε τὸ τεύχος παύλου τοῦ ἀποστό-

1) Accedit codex evangeliorum Sangallensis (Δ), de cujus cognatione cum cod. epistolarum Dresdensi vidimus supra.

2) Nuper cl. Anger ep. ad Eph. perlustrans a Matthaeio passim nonnihil erratum esse vidit, et quidem praeter orthographica quaedam 4, 16. μετρους pro μερους 4, 18. εσκοτισμενος pro εσκοτισμενοι.

λου πρὸς ἐγγραμμὸν καὶ εὐκατάληπτον ἀνάγνωσιν. τῶν καθ' ἡμας ἀδελφῶν· παρῶν ἁπάντων τολμης συγγνώμην αἰτῶ. εὐχὴ τῆ ὑπὲρ ἐμῶν. τὴν συνπεριφορὰν κομιζόμενος· ἀντεβλήθη δὲ ἡ βίβλος. πρὸς τὸ ἐν καισαρία ἀντίγραφον τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἁγίου παμφίλου χειρὶ γεγραμμένον αὐτοῦ. Haec folia tegumento libri manuscripti agglutinata Parisios olim translata sunt ex monte Atho. Edidit Montefalconius in biblioth. Coislin. p. 251. erratis paucis, ut 1 Co. 10, 29. τι, quod debebat esse ινα (quod in scissa membrana fere periit) τι. Quicquid fragmentorum exstat, ipse accuratissime cum accentibus, apiritibus variisque punctis transscripsi. Videntur esse saeculi sexti.

††F[a] v. Evv. Saec. VII.[a] Fragmenta epp. haec habet: 1 Co. 7, 39. 11, 29. 2 Co. 3, 13. 9, 7. 11, 33. Gal. 4, 21. 22. Col. 2, 16. 17. Heb. 10, 26.

‡J codex Angelicus Romanus. Idem est qui G actorum et epp. catholicarum. Deficit Heb. 13, 10. ουκ εχουσιν usque finem. Saec. IX.

K codex Mosquensis. Idem ad epp. cathol. siglo J insignitur. Deficit Rom. 10, 18. — 1 Co. 6, 13. αλλα λεγω — και ταυτην και 1 Co. 8, 7. — 11. τινες δε — απεθανεν. Saec. fere IX.

Praeterea fragmentum vetus («fragm vet» s. «fragm vet ap Mt») litteris uncialibus exaratum, anno 975. adhibitum compingendo codici Gregorii Naz., ex Matthaeii commentariis citatur. Ibi continentur, paucis mediis deperditis: Heb. 10, 1. — 7. 10, 32. — 38. Cf. Matth. ep. ad Heb. p. 58. Poterat siglo L insigniri.

e) AD APOCALYPSIN.

†A v. Evv. Integer est. Saec. V.[b]

††B codex Vaticanus Nr. 2066. olim Basilianus (i. e. monachorum Basilianorum in urbe) Nr. 105. Praeter varia patrum scripta Apocalypseos textum continet integrum. Hujus quum prima notitia a Blanchino ad viros doctos perlata esset, Wetstenius operam dedit ut collationem nancisceretur. Quam Quirinio cardinali intercedente revera nactus partim commentario partim appendici Novi Testamenti sui inseruit. Ista vero collatio tam erat imperfecta ut ne universam quidem codicis indolem proderet, ex quo, ut exemplo probem, toto cap. VII. unam tantum lectionem variantem afferebat eamque falsam, quum notandae essent viginti quatuor. Mihi vero aestate anni 1843. quum concessum esset aliquos codicis versus facsimili exprimere, contigit ut in conficiendo facsimili variantes lectiones omnes editioni meae Lipsiensi adscriberem. Quod maxima cum cura feci; sed in tanta temporis brevitate nusquam errare difficile erat. Totum textum quomadmodum nactus eram edidi in Monumentis sacr. ined. p. 407. — 432. cum Prolegg. § 8. et facsimili tab. III. nr. 9. Ibi paucis aliquot locis, certe duobus, errorem se deprehendisse, nuperrime indicavit Tregelles (A prospectus of a critical edition etc. p. 20.); legendum enim esse 16, 9. εξουσιαν non την εξουσιαν (quod vereor ne ipse male viderit) et 16, 12. εφρατην non τον εφρατην. Praeterea dubito an 20, 11. recte ediderim του. Scriptus videtur codex circa initium saeculi octavi.

††C v. Evv. Deficit 3, 19. — 5, 14. νοησον — και προσε 7, 14. — 17. οἱ ερχομενοι — ο θεος παν 8, 5. — 9, 16. και ειληφεν — αριθμον αυτων 10, 10. — 11, 3. εφαγον αυτο επικρ. — προφητ. ημερας 16, 13. — 18, 2. τα ως βατρ. — ακαθαρτ. κ. φυλακη 19, 5. και οι μεγαλοι usque finem. Saec. V."

2) LITTERIS MINUSCULIS SCRIPTORUM. [1]

Hujusmodi a saec. X. ad XVI. exarati cum evv. textu plus 500 exstant; accedunt evangelistaria (i. e. codices qui pericopas ecclesiasticas ex evv. continent) plus 150 (alia plus 50 litteris uncialibus scripta jam supra commemoravi). Porro ad actus app. et ad epp. catholicas pertinent plus 200, ad epp. Paulinas fere 300; quibus addenda sunt lectionaria (i. e. cdd. lectionum ex act. et epp.) fere 60. [2] Denique Apocalypsin continent fere 100. Ex his omnibus perpauci ita excussi sunt ut nihil memorabile desit, sat multi majorem partem cum impressis collati, plurimi fere nonnisi cursim collati vel inspecti modo, et quidem ab Henr. Stephano, Millio, Wetstenio, Bengelio, Griesbachio, Birchio, Moldenhauero, Altero, Matthaeio, Scholzio, Rinckio, Dermoutio, Reichio, a me et aliis. Plurimi uberius descripti sunt a Wetstenio, Griesbachio, Matthaeio, Scholzio. In commentariis meis passim diserte hi fere citantur (insigniti * signo aliquatenus [** propius] accedunt ad antiquissimorum textum codicum):

a) AD EVANGELIA.

*1. Basil. saec. 10. 4. Par. s. 12. 6. Par. s. 11. 11. Par. s. 12. **13. Par. s. 12. 15. Par. s. 10. 17. Par. s. 16. 20. Par. s. 12. 21. Par. s. 10. **22. Par. s. 11. 27. Par. s. 11. 28. Par. s. 10. 29. et 32. Parr. s. 12. **33. Par. s. 11. 42. Flor. 44. Lond. s. 11. 48. Oxon. s. 13. 56. Oxon. a. 1502. 61. Dublin. s. 15. **69. Leicestr. s. 14. 71. Cantabr. s. 12. 74. Oxon. s. 13. ... **102. Flor. (fragm. pauca) *106. anglicus s. 10. 113. Londin. s. 11. 114. Londin. s. 13. 116. Londin. s. 12. *118. Oxon. s. 13. 119. Par. s. 12. 121. Par. a. 1284. **124. Vindob. s. 12. 130. Vatic. s. 13. *131. Vatic. s. 11. 142. Vatic. s. 11. **157. Vatic. a. 1118. 182. Flor. s. 12. 187. Flor. s. 12. 198. Flor. s. 13. ... 206. Venet. s. 15. **209. Venet. s. 14. 225. Vindob. a. 1192. 236. anglicus (?).

1) Quae de his brevissime noto, fere omnia et tota ad aliorum inprimis Scholzii notationes conformata sunt. Apud eundem quaerat si quis plura desiderat.

2) Inter lectionaria duo tantum, ut videtur, litteris uncialibus scripta sunt: alterum Loidense arabico-graecum (idem in evangelistariis locum tenet), alterum Trevirense (ex lectionibus V. Ti, evv. et epistolarum compositum; editum a. 1834.). Accedit breve fragmentum Lipsiense (Tisch. VI. F) Heb. 1, 3. — 12., de quo ut de ceteris mss. Tischendorfianis exposui in Serapeo a. 1847. Nr. 4. 5.

238. Mosq s. 11. 243. Mosq. s. 14. 245. Mosq. a. 1199. 251. Mosq. s. 11. 255. Mosq. s. 13. 262. Par. s. 10. 271. Par. s. 12. 274. Par. s. 10. ... 300. Par. s. 11. **346. Mediol. s. 12. 359. Mutin. s. 14. 406. Venet. s. 11. **435. Leidensis. 440. Cantabr.

b) AD ACTUS APP.

**13. Par. (evv. 33.) s. 11. *27. Londin. s. 15. **40. Vatic. s. 11. **81. Barberin. s. 11. *95. Venet. (evv. 209.) a. 14. *96. Venet. s. 11. **137. Mediol. s. 11. *142. Mutin. s. 12. *180. Argentorsc.

c) AD EPP. CATHOL.

3. Vindob. *5. Par. s. 12. 6. Par. s. 11. 7. Par. s. 10. **13. Par. (evv. 33.) s. 11. *25. Londin. s. 1087. *27. Londin. s. 15. *29. Genev. s. 12. **31. Leicestr. (evv. 69.) s. 14. 34. Dublin. s. 16. *36. Oxon. s. 13. 38. Leidens. s. 13. **40. Vatic. s. 11. 63. Vindob. s. 14. 66. Vindob. a. 12. *68. Upsal. s. 12. *69. Guelph. s. 13. *73. Vatic. s. 11. 81. Barber. s. 11. *95. Venet. (evv. 209.) s. 14. *96. Venet. (Paul. 109.) s. 11. 99. Mosq. a. 1445. 100. Mosq. s. 11. *114. Par. s. 13. 126. Par. s. 10. **137. Mediol. s. 11. 162. cf ad 1 Jo 5, 7. 163. Vatic. s. 14. 173. cf ad 1 Jo 5, 7. *180. Argentorsc.

d) AD EPP. PAULINAS.

1. Basil. (evv. 1.) s. 10. 4. Basil. s. 15. 6. Par. (evv. 6.) s. 11. 9. Par. s. 10. 10. Stephani. 11. Cantabr. s. 11. **17. Par. (evv. 33.) a. 11. 21. Par. s. 11. 23. Par. s. 11. 26. Cantabr. s. 12. 28. Oxon. s. 12. *31. Londin. a. 1087. 36. Oxon. s. 13. **37. Leicestr. (evv. 69.) s. 14. 38. Oxon. s. 13. 39. Oxon. s. 11. 41. Oxon. s. 11. 44. Leid. s. 13. **46. Vat. (act. 40.) a. 11. *47. Oxon. s. 12. 48. Francf. ad Viadr. **53. fragm. ep. ad Heb. Hamb. s. 10. (unc. litt.?) *55. Monac. s. 11. 61. ex mg ed. Mill. 62. Lond. s. 13. *64. Lond. fragm. epp. ad Cor. s. 10. (ejusd. cd. qui 53.?) 66. Londin. s. 16. apogr. ed. Erasm. 1. cum lectt. in mg. 67. [**67.**] Vindob. a. 12. *71. Vindob. s. 12. 72. Havniens. a. 1278. **73. Upsal. (epp. cath. 68.) s. 12. 74. Guelph. s. 14. *80. Vat. (epp. cath. 73.) s. 11. 89. Vatic. s. 12. 93. Neapol. a. 10. *108. Venet. (evv. 209.) s. 14. *109. Venet. (act. 96.) a. 11. 113. ex Atho monte s. 11. 114. Mosq. (epp. cath. 99.) a. 1445. 116. Mosq. s. 13. **137. Par. s. 13. 177. Mutin. s. 15. 178. Mutin. s. 12. 179. Mutin. s. 12.

e) AD APOCALYPSIN.

*2. Par. s. 10. 4. Par. s. 11. *6. Oxon. s. 12. *7. Londin. a. 1087. 8. Londin. s. 12. 10. Cantabr. s. 14. *11. Petavii. **12. Vatic. (act. 40.) s. 11. *14. Leicestr. (evv. 69.) s. 14. 16. Hamburg s. 15.

*17. Par. s. 11. 18. Par. s. 11. *19. Par. s. 11. 21. Vallic. s. 14. 26. Oxon. s. 11. 27. Oxon. s. 11. *28. Oxon. 29. Londin. a. 1407. *31. Londin. s. 15. 33. Vindob. a. 13. 34. Vindob. a. 12. 35. Vindob. a. 14. *36. Vindob. s. 14. 37. Vatic. s. 13. *38. Vatic. s. 13. 40. Vatic. s. 13. *41. Vatic. s. 14. 45. Floront. a. 1093. *46. Venet. s. 14. *47. Dresd. s. 11. 48. Mosq. s. 12. 49. Mosq. s. 15. *51. Par. a. 1364. 53. Par. s. 16. 80. Monac. s. 14. 88. Venet. s. 15. *91. Vatic. (supplet in apocalypsi cod. Vat. 1209.) 92. Dublin. s. 16. (est epp. cathol. 34.; cf. ad 1 Jo. 5, 7.)

B) VERSIONES ANTIQUAE.

aegyptiacae i. e. coptica s. memphitica (cop), sahidica (sah), basmurica (basm). Putantur esse saeculi III. N. T. *copticum* ex mss. bodl. vat. paris. edidit Dav. Wilkins Oxonii 1716. Item nuper Quatuor evangelia ad cdd. ms. berolinensium nec non libri a Wilkinsio emissi fidem etc multo emendatius edidit et variantibus lectionibus expositis atque textu coptico cum graeco (i. e. ed. mea 1841.; ed. Lachmanni 1842.; cod. Ephraemi a mo edito 1843.) comparato instruxit M. G. Schwartzo, Lips. 1846. 1847. Usus sum ad evv. editione Schwartzii (de qua vide si placet quae exposui in Repert. Lips. 1849. fasc. 1. p. 6 sqq.), ad reliquos libros editione Wilkinsii. Fragmenta *sahidica* quorum magna pars in charta papyracea habetur, ad summam antiquitatem referenda, ex toto No To post alios collecta edidit Woide sive is qui defuncti vices sustinuit Henr. Ford in Appendice ad editionem Ni Ti e cod. ms. alex. Oxonii 1799. Haec nos consuluimus, nisi quod quae ad evv. spectant plurima jam excerpta sunt a Schwartzio. Alia vero fragmenta multa et ipsa antiquissima, nondum in usum conversa criticum, Romae asservantur, de quibus refert Zoega Catal. codd. copt. mss. Musei Borg. Tertiae denique dialecti i. e. *basmuricae* fragmenta ediderunt ex epist. I. ad Cor. Georgi et Muenter; ex ev. Jo., I. Cor., Eph., Philipp., I. Thess. et Heb. Zoega et Engelbreth. Nos Joanneis e Schwartzio petitis reliqua ex Engelbrethi Fragmentis basmurico-copt. etc. Havniae 1811. hausimus.

aethiopica (aeth). Haec versio primum suscepta putatur saec. IV. Tres monachi Aethiopes editionem primam curaverunt Romae 1548 et sq., non multis illi quidem instructi subsidiis, ita ut maximam partem Actuum propter defectum autographi e latino et graeco se transtulisse faterentur. Eandem non adeo emendatam repetierunt in polyglottis Londinensibus. Sed his et ceteris praestat editio Bodii: N. T. e veteri aethiopica interpretatione cum graeco ipsius fonte contulit Bode Brunsv. 1753. Nostra aetate alia eaque ut videtur praestantissima prodiit Thomae Poll Platti in Anglia, quam nondum in usum nostrum convertere licuit. Lectiones variantes in criticas Ni Ti edd. congestas eo supplevi quod potissimum ad epp. Paulinas et catholicas et ad apocalypsin contuli textum in polygl. editum.

arabicae (arr), quarum alia ab ipsis Graecis (saec. fore IV.), alia a Syris, alia a Coptis, alia a Latinis (saec. VIII.) petita est. Postea evenit ut alia ex alia interpolaretur. Editiones quae a nobis citantur hae sunt:

ar^{e} i. e. arabica Erpenii Leidae 1616. In ea actus app., epp. Pauli, Jac. 1. Pe. 1. Jo. e syra simplici fluxisse perhibentur, apocalypsis potius e copta; evangelia vero (item 2. Petri, 2. 3. Joannis, ep. Judae?) originem mixtam habere videntur.

ar^{p} i. e. arabica in polyglottis. Evangelia (originis mixtae) potissimum ex editione evangeliorum romana (ar^{r}) 1590. 1591. (1619. 1774.) derivata, reliqua vero adornata sunt ad fidem codicis ex Aleppo allati, cujus textus ex ipso graeco translatus est.

ar^{vat} i. e. arabica versio e graeco Emesae in Syria facta, quam in vaticano codice reperit Scholzius et ad evangelia passim contulit.

Praeterea ad epistolam ad Philemonem citavi e Petermanni specimino polyglotto (vide post ad georg) ar^{h} i. e. arab. Hugii (cf. Hugii Einleitung etc ed. IV. p. 386 sqq. Idem uberius et accurate quum de multis antiquis versionibus tum de arabicis disserit) et ar^{r} i. e. arabicam regiae bibliothecae berolinensis, utramque e copto factam. 1)

armenica (arm). Haec ante med. saec. V. Mesrobi et discipulorum conjunctis iteratisque studiis e cdd. graecis (Epheso et Alexandria in patriam allatis) facta est. Aetate multo seriori armenos cdd. passim ad latinam versionem correctos esse, virorum doctorum opinio fert. Editiones impressae multae habentur; princeps prodiit Amstelodami 1666. Recentiores, non sine studio critico confectae, sunt Zohrabi 1789. et veneta 1805.; item petropolitana a. 1814., mosquensis a. 1834. Anno 1843. quum Armenos in insula S. Lazari prope Venetiam visebam, cl. Aucher, cujus jam tanta sunt de bonis litteris merita, mihi narravit a se monachisque fratribus nuperrime susceptam esse novam bibliorum editionem, quam ad adornandam antiquos cdd. undique conquirerent. Ea nondum quod sciam lucem vidit.

georgiana (georg) s. iberica (iber). Saeculo fere post armenam facta videtur et quidem ex ipsis graecis codicibus. Perexigui adhuc usus critici erat. Codices satis antiquos, quos ipse vidi, monasterium S. Crucis prope Hierosolymam possidet. 2) Docte de hac versione disseruit additis lectt. var. Alter Vindob. 1798. Prodiit editio Mosquae 1743., quam ex interpretatione slavonica interpolatam dicunt; ibidem alia prodiit 1816., unde cl. Petermann, linguarum orientalium longe peritissimus, epistolam ad Philem. hausit. Cf. Pauli epist. ad Philem. speciminis loco ad fidem vv. orientalium veterum una cum earum textu

---

1) In cdd mss. quos nuper ex oriente attuli unus est (Tisch. XXVII.) qui fragmenta epp. Pauli copto-arabica antiqua manu ac nitido scripta continet. Cf. Serapeum 1847. p. 73. Textum, quem cl. Fleischer examine critico minime indignum censuit, nullus dum indagavit. De alio evangeliorum textu arabico e syro facto, quem ex oriente attuli, vide infra p. LXXX. nota 2.

2) Cf. Tischendorf: Reise in den Orient 1846. II. p. 69. et Scholz: Biblisch-krit. Reise 1823. p. 148.

originali graece edita a Petermann, Berol. 1844. Metallo expressum. Indo «iber» ad Philem. 9. citavimus.

gothica (goth). Facta est ex ipso graeco ab Ulfila saec. fere med. IV. Supersunt fragmenta uberrima omnium evangeliorum et omnium Pauli epistolarum, excepta epistola ad Hebraeos. Evangeliorum fragmenta paene omnia in codice argenteo Upsalensi (antea in Westphalia, post Pragae, unde in bello triginta annorum pervenit in Sueciam) summae antiquitatis supersunt. Quadraginta fere versus epistolae ad Romanos adjecta versione latina veteri reperta et edita sunt in cod. rescripto antiquissimo Guelpherbytano a Knittelio; plurima fere omnium (exc. Heb.) epp. Pauli in duobus cdd. rescriptis ejusdem fere cum Ulfila aetatis in bibl. Ambrosiana reperit Angelus Mai; idem cum comite Car. Oct. Castillionaeo edidit. Nuperrime omnia quae supersunt iterum ediderunt de Gabelentz et Loebe Altenburgi et Lipsiae 1836.; qua editione imprimis ad Pauli epistolas omni diligentia usus sum.

persicae (perss). Distinguuntur textus duo, quorum alter e versione syra simplici, alter ex ipso graeco omnino vel certe imprimis translatus est. Edita sunt nonnisi evangelia, et quidem ad syram normam in polyglottis Londin. ($pers^p$), ad ipsum vero graecum a Wheloc et Pierson ($pers^w$) 1657.

saxonica s. anglosaxonica (sax). Octavo fere saeculo facta est, sed ut putant e latino potius quam e graeco. Londini monstratus mihi est evangeliorum codex anglosaxonicus cum interlineari versione latina, qui ipse octavi saeculi esse videbatur. Evangelia tantum edita sunt; hoc videtur aliud quicquam aetatem tulisse. Cf. Usserii hist. controv. de scripturis vernaculis.

slavonica (sl). Instituta est saeculo IX. a duobus natione Graecis. Post passim ad latina exemplaria immutatam volunt contradicente Dobrowskio. De illustrandis conferendisque variis cdd. et edd. totius Ni Ti egregie promeruit Dobrowsky, a quo cum lectt. var. acceptum catalogum cdd. 12 et editionum ad evangelia, cdd. 11 ad act. et epp., testium 11 ad apocalypsin Griesbachius inseruit prolegomenis suis. Hinc in comm. est sl^{ant} i. e. sl. antiqua, sl^{rec} i. e. sl. recentior, quae ad edd. spectant; item $sl^{10.}$ $sl^{4.}$ etc. qui numeri ad catalogum Dobrowskianum a Griesbachio exhibitum referendi sunt. Nuper duo mss. saec. XI. edita, quorum alterum est Remense celebre a Silvestrio splendidissime ad codicis similitudinem publicatum, ad evangelia, item codicem unum Petropol. ad act. et epp. Muraltus contulit. Evangelia primum impressa sunt a. 1512.; tota biblia primum 1570. Textus slavicus vulgaris imprimis ab editione Mosquensi a. 1751. pendet, suscepta jussu imperatoris Petri I.

syriacae. Distinguuntur duae (syr utr i. e. utraque) quarum altera (in Mesopotamia?) saec. II. facta est, pro fide qua graecum expressit Peschito s. simplex dicta (syr), altera anno 508. suadente Philoxeno Monophysitarum episcopo Hierapoli a Polycarpo chorepiscopo profecta, quae litteram graecam etiam pressius priore redderet (syr^p). Quae posterior rursus anno 616. a Thoma heracleensi recognita et cum duobus vel tribus cdd. graecis Alexandriae collata est. A Thoma

profectae sunt lectiones syrae posterioris in margine (syr[p] mg), quas plerumque graeco adscripsit, item asterisci (syr[p] c. ast) et obeli (syr[p] c. ob); quorum hos quidem ad modum hexaplaris operis Origenis verbis probabilitor ex collatione facta omittendis apposuit, illos verbis quae ex collatis exemplaribus demum textui inseruit. Quae quidem signa utrum soli Thomae debeantur an jam ante studia ejus textum syriacum incesserint, dubitatur. Mihi quidem argumentum, quo Hugius Einleitung § 73. p. 335. illa antecedere Thomae aetatem probat, non satisfacit. Certe enim poterat quis opus Thomae ita describere ut notas in margine praetermitteret. Syra posterior edita est, excepta Apocalypsi, 3 tomis a Josepho White Oxonii 1778. 1799. 1803., quo egregio opere ad actus et epistolas diligenter usus sum. [1]) Syrae Peschito dictae editionem Johannis Leusden et Caroli Schaaf (ed. II. 1717.) adhibui. Hanc vero, quae in edd. nostris totum N. T. continet, quum instituerotur primum non habuisse 4 epp. catholicas (Jud. 2. Pe. 2. 3. Jo.) nec apocalypsin probabile est. Cujus ad restituendum antiquissimum textum, a quo textum editum multum abesse persuasum habeo, spes est egregie facturos codices summae antiquitatis nuper ex monasteriis deserti Libyae Londinum advectos. In horum numero unum evangeliorum esse quinti fere saeculi, cujus textum ab edito satis diversum Cureton de optimis sacrisque litteris merentissimus propediem publicaturus esset, cl. Tregelles nuperrime mihi scripsit. Qui si tantae quantae dicitur aetatis est, primus versionis Peschito testis putandus erit, etiamsi prope ad recensionem codicis D accedat. [2])

Praeter syras priorem et posteriorem quae dicuntur innotuit etiam ex evangeliario bibliothecae vaticanae syra quaedam a Michaeli Gottingensi hierosolymitana nuncupata (syr[hr]), de qua accuratius cognoscenda promeruit Adler in Versionibus Ni Ti syriacis denuo examinatis Havn. 1789. lib. III. p. 135. — 202.

LATINAE:

1) *vulgata* i. e. ea quae rogante Damaso Pontifice Romano ab Hieronymo anno 383 et sqq. Romae ita profecta est ut exemplarium latinorum quae tum circumferebantur cum codicibus graecis «sed veteribus nec qui multum a lectionis latinae consuetudine discreparent» collatione instituta textum magna cum cautione emendatum proderet. Quae quidem Hieronymi editio postquam per aliquot saecula cum vetustiorum codicum textu de principatu contendisse videtur, mox in omnium fere usum

1) Suam quandam de hac interpretatione sententiam tuetur G. H. Bernstein vir cl. in commentatione de Charklensi N. T. translatione syriaca. Vratisl. 1837. Contra quem vide Hug: Einleitung ed. IV. p. 340.

2) Ipse quoque e deserto Libyae codicem ms. membr. cum syriaco et arabico 4 evv. textu attuli Lipsiam (cod. Tiach. XII.), cujus textus syriacus scriptus videtur saec. fere X., arabicus vero duobus fere saeculis post additus. Cf. Serapeum 1847. p. 70 sq. Quum non sit Lipsiae qui his studiis vacet, libera utendi facultas dabitur si quis alius his textibus operam navare voluerit. Ad quod viros orientalium linguarum gnaros rursus invitamus.

recepta est, ita ut fere inde a Gregorii Magni aetate merito vulgatae nomine nuncuparetur. Publica autem ecclesiae catholicae auctoritate donata est textus Hieronymiani editio Clementis VIII. a. 1592 (vg s. vg^{cl}); a qua passim differt editio Sixtina a. 1590. (vg^{six}). Utramque vero ab Hieronymianae editionis veritate satis abesse, probatur codicibus ejusdem textus veterrimis, de quibus hi ad commentarium nostrum adhibiti sunt:

amiatinus (am) i. e cod. olim monasterii Amiatae, nunc Laurentianae bibliothecae, circa annum 541. a Servando abbate scriptus. Quem tantum rei sacrae criticae thesaurum quum primum Ang. Mar. Bandini docte illustravisset, F. F. Fleck bene de his studiis meriturus anno 1834., duobus adjutus amicis, cum impressis contulit, suamque collationem a. 1840. edidit ita ut variantes codicis lectiones subjungeret vulgato textui. Ea vero collatio quam imperfecta esset, satis edoctus sum quum anno 1843. totum codicem ipse Florentiae diligentissime pertractabam. Hinc ubique ad commentarium adhibui ea quae mea manu de codice exscripta habeo. Continet Ni Ti (una cum Vetere) textum ab omni parte integrum.

Ejusdem fere cum amiatino vetustatis codex est *fuldensis* (fuld) totius Ni Ti, nisi quod IV evangeliorum loco harmoniam IV evangelistarum in canones et numeros distinctam (cum praefatione Victoris episcopi Capuae) continet. De eo copiose egit, aliquot additis facsimilibus, Jo. Frid. Schannat in Vindemiae litterariae collectione prima p. 218 — 221. Fuldae et Lips. 1723. Totum codicem in rem suam convertit C. Lachmannus cum Buttmanno suo (cf. N. T. I. p. XXVI sq.) Hinc passim, sed nonnisi ubi fuldensem diserte nominavit Ln., ad evangelia citavimus.

Item totius Ni Ti (una cum Vetere) codicem *toletanum* (tol) habemus. Is est ex bibliotheca Toletanae ecclesiae, litteris Gothicis exaratus, cujus collationem a. 1588. a Chstphoro Palomares institutam publici juris fecit Blanchini in Vindiciis canonic. script. Rom. 1740.

De ceteris cdd. ad evangelia modo hi spectant:

em i. e. olim monasterii S. Emmerami, nunc monacensis (plut. IV. Nr. 33.), anno 870. jussu Caroli Calvi scriptus. Collationem hausi e Dissertatione in aureum ac pervetustum ss. evv. cod. ms. etc., quam scripsit P. C. Sanftl, Ratisb. 1786.

for i. e. forojuliensia, qui cum Marci fragmentis pragensibus (prag) a Dobrowskio a. 1778. editis aliisque ejusdem evangelistae reliquiis Venetiae servatis sed paene deperditis (cf. etiam Seemilleri Programma etc. Ingolst. 1784.) IV evv. complectitur. Hausi ex Evang. Quadr. Blanchini, ubi integer textus exhibetur.

fos s. foss i. e. fossatensis. Ex opere Sabatarii innotuit, qui in S. Germani bibliotheca asservatum et mille circiter annorum (a. 1751.) dixit.

gat i. e. S. Gatiani, cum cod. Majoris monasterii (mm) et cod. Corbejensi nr. 195. (ff) a Calmeto ad calcem commentarii in apocalypsin editus ex eoque a Blanchino et Sabatario collatus, a quibus nos petivimus.

harl i. e. harlejanus 1775., saeculi fere VII. Griesbachius contulit loca selecta, quorum var. lectt. indicavit in Symbb. crit. I. 305 — 326.

ing i. e. ingolstadiensis nunc monacensis, saeculi fere septimi. Incipit Mt. 22, 39. Praeterea in Mt. Lc. Jo. sex fere capp. desunt. Codicem

descripsit additis lectionibus variantibus Mc. 12, 21. usque 16, 20. Seemiller in Programmate theol. etc. Ingolst. 1784. Ipse Monaci a. 1844. diligenter contuli, atque hinc passim citavi.

mm i. e. Majoris monasterii. Cf. supra ad S. Gatiani codicem. Nos ex Blanchino et Sabatario hausimus.

mt i. e. Martini turonensis. Cf. supra ad S. Gat. codicem. Ex eo Sabatier nonnisi varias lectiones Marci, Lucae et Joannis excerpsit, quibus nos usi sumus. Trium codicum gat mm mt aetatem quod attinet, Sabatarius (a. 1751.) gat et mt mille sibi annos circiter vindicare dixit, mm octingentos.

pe s. per i. e. perusinus. Sunt multa eaque perantiqua evangelii Lucae fragmenta, quae Blanchini publicavit in Evangeliario Quadr.

prag i. e. pragensis v. supra ad for.

reg. i. e. regius Parisiensis, olim S. Germani, purpuratus aureisque litteris scriptus VII. fere saeculo. Sunt fragmenta evv. Mt. et Mc. quae contuli Parisiis, sed raro citavi.

δ i. e. latinus textus codicis Δ sangallensis. Raro citavi.

Praeterea apud Sabatarium ad Lc. 1, 46. usque ad finem Lc. 1., i. e. ad cantica Mariae et Zachariae, passim citantur: S. Mich., Breviar. Moz., vat. olim regin. Suec. nr. 11.

Porro ad act. epp. et apocalypsin pertinent:

demid i. e. demidovianus Veteris et Ni Ti codex, ex quo Matthaei in ed. Ni Ti sua majore textum actuum, epistolarum et apocalypseos edidit. Scriptus videtur saec. XII. sed haud dubie ex antiquissimo fonte cum magna accuratione petitus est. Descripsit Matthaei in praef. ad epp. cath. p. XXX sqq.

f i. e. versio latina codicis augiensis epistolarum Paulinarum, quam primus contuli et passim citavi. Saec. IX. Cf. supra ad F epp. Paul.

harl i. e. harlejanus 1772. cum epp. Paulinis, item (praeter 3. Jo. et Jud.) catholicis et apocalypsi. Collationem dedit Griesbachius in Symbb. crit. I. 326—382.

lips [4. 5. 6.] Sunt tres apocalypseos codices bibliothecae universitatis Lipsiensis, e quibus jam Matthaeius varias lectiones excerptas in appendice ad apocalypsin Rig. 1785. p. 410 sqq. protulit.

Praeterea a Sabatario ex eoque a nobis passim citantur cdd. usui ecclesiastico destinati:

flor i. e. floriacensis,

lux i. e. luxoviensis. De utroque cf. Sabatier in admonitione praevia in librum actuum app. sub finem.

mar i. e. mariana. Videtur ad codicem Marianae celebris de rebus hispanicis auctoris spectare.

Denique laudatur etiam aliquoties bodl i. e. bodlej. nr. 857. s. VII. ex Millio. [1])

1) Praeter hos vulgatae codices, quorum omnium antiquissimus idemque praestantissimus videtur amiatinus, multi vero aetatem mille annorum superant, hic illic alios exstare examine critico haud indignos

2) *itala* (it) i. e. latina interpretatio quemadmodum primis p. Chr. saeculis in usu erat. Eam secundo jam saeculo et quidem in Africa prodiisse perquam probabile est. Cujus quae ratio esset quum alii saepo tum ipse nuper quaesivi in prolegomenis Evangelii Palatini inediti Lips. 1847. p. XVI sqq. Ibi probavi quod jam Philippo Garbello et Blanchino (cf. Evangeliar. Quadr. p. 30. et 81.) nuperque aliis placuit, textum sacrum non identidem e graeco in latinum translatum, quod ex Augustini et Hieronymi de hac re verbis saepe conclusum est, sed postquam semel translatus esset multis modis variisque temporibus immutatum esse. Italae vero nomen ab Augustino (De doctr. Chr. II. 14 sqq.) usurpatum recte explicuere Hugius, Wisemanus (Two letters on some parts of the controversy concerning 1. John 5, 7. etc Rom. 1835.) aliique. Distinxisse enim Augustinum inter italum i. e. italicum et africanum versionis genus, sive inter codices ex Italia in Africam advectos et africanos non ad italica exemplaria exactos. Horum rursus quae differentia esset, ipse Augustinus haud obscure eo significavit quod l. l. inter emendatos et non emendatos distinxit. Emendata enim exemplaria videntur ab Afris ad Italos advecta ab iisque ad cdd. graecos in Italia usitatos ipsiusque sermonis latini normam correcta; non emendata vero quae textum patriae i. e. africanae originis illibatum conservarunt. Itaque emendati cdd. Augustini ipsum illum italum, non emendati africanum textum purum constituunt. Qua in re videndum est ne systematicam quandam rationem magis quam ipsam veritatem curemus. Quemadmodum enim per se clarum est, quum codices italicos non omnes pari modo ab afra simplicitate discessisse, tum facile potuisse utrumque genus iteratis exemplis confundi: ita documentorum quae supersunt ratio est ejusmodi ut quae africana habemus ea ab italis non prorsus abhorreant, rursusque quae africana ea locis multis prope ad africana accedant. Cujus rei aliquot exempla vide in Prolegg. Evang. Palat. p. XXI sqq. Inde vero hoc sequitur, ubi de codicum antiquorum latinorum usu ad restituendam ipsius graeci textus veritatem agitur, quicquid ex utroque

---

in promtu est. Ipso in itineribus meis vidi alios plures, inter quos non ultimum locum tenet is qui in monasterio S. Trin. Cavae prope Neapolin cum magna veneratione servatur, circa VIII. ut videtur saeculum exaratus. Tuetur ille celebrem locum 1. Jo. 5, 7 sq. in eundem fere modum quo habent cdd. tol. et demid. Ita enim ibi legitur: *Spiritus est qui testificatur quoniam Jhus est veritas. Quia tres sunt qui testimonium dant in terra. Spiritus et aqua et sanguis. et hii tres hunum sunt in Xpo Jhu. et tres sunt qui testimonium dant in coelo. Pater, Verbum et Spiritus, et hii tres hunum sunt. Si testimonium hominum accipimus* etc. Cf. Lettera dell' abate de Rozan su de' libri e msc. preziosi conservati nella biblioteca della ss. Trinita' di Cava etc Napoli 1822. p. 128 sqq.

De Taurinensi evangeliorum codice saeculi VII, item de fragmentis epistolarii VI. saeculi cl. Peyron qua est benevolentia mihi rescripsit, addito lectionum delectu unde non ad insigne quoddam horum textuum ingenium concludere licebat.

quod diximus genere aetatem tulit accurate et caute adhibendum esse, nisi saepe quod revera praestat arbitrii caussa aspernari malimus.

Hujus igitur antehieronymianae versionis codices hi ad evv. pertinent:

a i. c. cod. vercellensis, scriptus ut videtur manu Eusebii martyris saec. IV. Plures in omnibus evv. lacunas habet. Edidit Blanchini in Evang. Quadr. Romae 1749. (afric.)

b i. e. cod. veronensis, IV. vel V. saec. scriptus. Passim lacunas habet. Edidit Blanchini ibidem. (afric.)

c i. e. cod. colbertinus XI. fere saeculi. Integrum edidit Sabatier in Bibliorum ss. latinis versionibus antiquis etc Parisiis 1751. (afric.)

d i. e. cod. cantabrigiensis VI. saeculi. Similes atque D lacunas habet. Edidit Kipling cum graeco textu codicis D evv. et act. Cf. ad D evv. et actuum. [1] (afric.? mixt.?)

e i. e. cod. palatinus vindobonensis IV. vel V. saec. Evv. Jo. et Lc. fere integra sunt; evangelii Mt. dimidia fere pars periit; de Marci textu sex fere capita supersunt. Edidi hoc titulo: Evangelium Palatinum ineditum etc. Lips. 1847. (ital.? mixt.?)

f i. e. cod. brixianus VI. fere saec. Pauca desunt. Edidit Blanchini in Evang. Quadr. (ital.)

ff$^{1.}$ ff$^{2.}$ sunt codices corbejenses antiquissimi. E priore jam Martianay Matthaeum edidit in Vulgata antiqua latina et itala versione ev. Mt. et ep. Jacobi etc. Par. 1695., item Calmet in appendice ad comment. in apocalypsin. Eundem ad Matth. integrum repetiit Blanchini, ex ff$^{2.}$ variantes lectt. ad Jo. Lc. Mc. notavit. Sabatier variantes lectt. ex priore ad Matth., ex altero (capp. 11 ev. Mt. priora desunt) ad 4 evv. attulit.

g$^{1.}$ g$^{2.}$ sunt sangermanenses antiquissimi. Priore ad Matth. jam usus est Martianay l. l., item Blanchini. Utrumque per IV evv. laudat Sabatier.

h i. e. claromontanus nunc vaticanus, maximae vetustatis. Evangelium Matthaei continet mutilum usque 3, 15., rursus 14, 33 — 18, 12. Excerptis usus sum Sabatarii. Post demum vidi haec fragmenta edidisse Angelum Mai in Script. vet. nova collectione Rom. 1828. tom. III. p. 257 sqq. (afric.)

i i. e. vindobonensis V. fere saec. Sunt fragmenta evv. secundum Lucanum (sic codex) et secundum Marcum. Ea publicavit integra Alter in N. Repert. d. bibl. u. morgenl. Literatur III. 115—170. et in Pauli Memorabilibus VII. p. 58—96. Jam ante Alterum Blanchini lectt. var. notaverat. (afric.?)

k i. e. bobbiensis nunc taurinensis V. certe saec. Sunt fragmenta Marci (9 fere capp.) et Matthaei (capp. fere 16). Edidit sed satis vitiose Fleck in suis anecdotis. Ipse denuo integra descripsi et edidi in annalibus Vindob. a. 1847. sqq. (ital.)

1) d ubi cum D consentit non diserte laudavi, nisi ubi D correctorem passus est. D gr s. D^{gr} est D graece. Contra ad epp. DEG(F et f plane diversi sunt) et d e g separatim laudandi videbantur.

l i. e. rhedigerianus VII. fere saeculi. Praeter pauca alia pars magna ev. Jo. periit. Contulit et descripsit Dav. Schulz in progr. Vratisl. 1814; posteaque in editionem III. Ni Ti Griesbachiani lectt. var. transtulit.

Porro ad actus app. adhibiti sunt:

d i. e. cantabrigiensis, vide d ad evv.

e i. e. laudianus saeculi fere VI. exeuntis. Cf. ad E actuum. Edidit cum graeco textu Hearne Romae 1715.

k i. e. bobbiensis nunc vindobonensis V. fere saec. Sunt pauca fragmenta de actuum capp. 23. 27. 28. quae in cod. rescripto bibl. caesar. vindob. legi et edidi in annalibus vindob. 1847. Anzeigeblatt CXX. Ibidem de cl. Eichenfeldi et meis circa codicem studiis refertur.

Item ad epp. catholicas:

ff i. e. corbejensis antiquissimus, quem Martianay iu Vulg. antiq. lat. et itala versione ev. Mt. et ep. Jac. edidit Par. 1695; atque iterum Sabatier in Bibliis suis.

k i. e. bobbiensis nunc vindobonensis, de quo modo explicui. Fragmenta epp. cath. haec legi: Jac. 1, 1—5. 3, 13—18. 4, 1. 2. 5, 19. 20. 1 Pe. 1, 1—12.

Item ad epp. Pauli:

d i. e. claromontanus saec. fere exeunt. sexti. Est versio addita graeco codici D epistolarum nunc regii parisiensis nr. 107, ad quem quae supra notata sunt confer. Edidit Sabatier in Bibliis suis latinis, sed passim minus accurate. Ipse totum transscripsi.

e i. e. sangermanensis nunc petropolitanus. Cf. ad E epp. cujus textum latinum hoc siglo significavimus. Hunc quoque simul cum claromontano, a quo perraro discedit, l. l. edidit Sabatier.

g i. e. boernerianus saec. IX. Versio est graeci codicis G epistolarum, ad quem quae notavimus vide. Edidit una cum graeco Matthaei Misenae 1791.

guelph i. e. guelpherbytanus. Pauca fragmenta sunt ex capp. 11—15. epistolae ad Romanos, quae adjacent textui gothico in foliis palimpsestis guelpherbytanis, una cum gothicis edita a Knittel, Brunsvic. 1762. [1])

---

1) Praeter hos codices italos, quorum plures ut veronensis palatinus vindobonensis brixianus in membrana purpurata argento et auro scripti sunt, nuper alii nonnulli innotuerunt, in usum criticum nondum conversi. Ita fragmenta Matthaei et Marci sangallensia, de quibus Lachmannus N. T. 1842. p. XII. refert; ita evangeliarium monacense vetustissimum et fragmenta epistolarum Paulinarum, quae nuper ex tegumentis codicum frisingensium Monaci protraxit cl. Schmeller; ita pauca aliqua fragmenta actuum et epp. catholicarum in cod. rescr. vindobonensi adhuc latent, quae a cl. Endlicher nuperrime defuncto lectum mihique missum iri frustra speravi.

PATRES ECCLESIASTICI. [1]

a) GRAECI.

°Ammonius alexandrinus saeculi III.
†Amphilochius cappadox saec. IV. ex Gallandii biblioth. Venet. 1765 sqq. VI.
†°Anastasius sinaita saec. VI. ex Galland. bibl. XII.
°Andreas cretensis saec. VII.
†Andreas cappadox saec. VI. Scripsit comm. in Apocalypsin, quem totum contuli in ed. Chrysost. exposs. in Pauli epp. Heidelb. ap. Commelinum 1596. Ibi distingue And^a i. e. ex cod. Augustano, et And^p i. e. ex cod. Palatino. Ubi est simpliciter And, codices consentiunt.
Antiochus Ptolemaidis in Phoenicia episc. saec. V.
Antonius monachus aegyptius saec. IV. Plurima latine ex arabico reddita in Galland. bibl. IV. Ubi «Anton. (qui dicitur Melissa) et Maxim.» conjuncti citantur, spectantur loci communes per utrumque collecti (ed. Tiguri 1546. et alibi) saeculo fere X.
°Apollinaris laodicenus saec. IV.
†Archelaus Casharorum in Mesopotamia episc. saec. III. ex Galland. bibl. III. Fragmenta pleraque nonnisi latine exstant.
†Arethas cappadox saec. X. Ejus comm. in Apocalypsin totum contuli in ed. Oecum. Morelliana Par. 1630.
°Arius alexandrinus saec. IV.
†°Asterius cappadox saec. IV. ex Galland. bibl. III.
†Athanasius alexandrinus saec. IV. ex editione Benedictina et Gallandii fragmentis. Citatur etiam Pseudo-Athanasius (Ps-Ath) modo graece modo latine.
°Athenagoras atheniensis saec. II.
†°Barnabae epistola saec. II. ex ed. pp. apost. C. J. Hefele Tubing. 1847.
†Basilius Magnus saec. IV. ex ed. J. Garnier. Par. 1721.
Basilius seleucensis saec. V.
†Caesarius constantinopolitanus saec. IV. ex Galland. bibl. VI.

1) Vulgari modo impressi sunt qui passim citantur, rursusque in his signum° praefixum est iis quorum perraro mentio fit. Latius vero impressi sunt ii qui saepe citantur, rursusque in his signum°° praefixum habent qui saepissime. Signum† iis apposui quorum scripta in usum commentarii critici ipse denuo adii; quod paucis exceptis non feci nisi inde a prioribus capp. Actorum usque Apocalypsin. Praeterea observandum illud est, Andream, Aretham, Chrysostomum, Jo. Damascenum, Euthymium Zigabenum, Oecumenium, Theodoretum, Theophylactum, item latinos aliquot, saepe citari ex verbis contextis quae eorum commentariis interjecta sunt. Quae ut multis locis a textu ad quem commentarii conformati sunt haud differre certum vel probabile est, ita nec raro suspicionem posterioris aevi movent. Ubicunque vero discrimen commentarii a textu in promtu est, utrumque diligenter indicavimus.

†°Canones apostolici saec. III. ex ed. Cotelerii.
°Cedrenus constantinopolitanus saec. XI.
†Chronicon paschale s. alexandrinum ex ed. L. Dindorf. Bonn. 1832.
°Chrysocephalus saec. fere XIII. Scripsit catenas et homilias.
†°°Chrysostomus (Chr s. Chrs) antiochenus, post constantinopolitanus circa finem saec. IV. Usus sum Montefalconii editione Par. 1835 sqq. Acta app. inde a prioribus capp. et epp. Paulinas diligenter contuli; item codd. a Matthaeio excerptos. Passim etiam Pseudo-Chrysost. (Ps-Chr) citatur.
†Clemens alexandrinus saec. II. Praeter lectiones a Griesbachio excerptas in symbb. crit. tom. II. consului editionem Lips. Klotzii.
†°Clemens romanus saec. II. Praeter 1. ad Cor. epistolam citantur etiam Clem. homiliae. (Clem[homil]). Ex Hefelio et Cotelerio.
†Cosmas indicopleustes alexandrinus saec. VI. ex Galland. bibl. XI.
†Constitutiones apostolicae (Constst) saec. III. ex Cotelerio et Gallandio.
Cyrillus alexandrinus (Cyr) saec. V.
†Cyrillus hierosolymitanus (Cyr hrs s. Cyr[hrs]) saec. IV. ex ed. A. A. Touttée Par. 1763.
†°°Jo. damascenus (Dam) saec. VIII. ex ed. Mich. Lequien Par. 1712. Item codd. ex Matthaeio citavi.
†Mc. Diadochus (Diad s. Mc[diad]) epirotes saec. V. ex Galland. bibl. V.
†Dialogus contra Marcionitas (Dial) saec. III. ex ed. Orig. Par. 1740.
†Dionysius alexandrinus saec. III. ex Galland. bibl. III. (cf. etiam Routh Reliqq. sacr. II.) Inprimis ad apocalypsin citatur.
†Didymus alexandrinus saec. IV. ex Galland. bibl. VI. Plura nonnisi latine supersunt. Consului etiam Lueckii Quaestiones ac vindicias Didymianas etc. Gotting. 1829—32.
°Diodorus tarsensis saec. IV.
°Dorotheus Tyri episc. saec. IV.
°Elias cretensis saec. VIII.
†Epiphanius palaestinensis, post cyprius saec. IV. Pauca recognovi in ed. Petav. Par. 1622.
Ephraem syrus s. IV. Plurima antiquissimis temporibus graece versa.
°Eulogius alexandrinus saec. VI. exeuntis.
Eusebius caesareensis saec. IV.
°Eusebius emesenus saec. IV.
†Eutherius tyanensis saec. V. ex ed. Theodoreti Schulziana 1768 sqq.
†°Eustathius antiochenus saec. IV. ex Galland. bibl. IV.
†Euthalius alexandrinus saec. V. ex Galland. bibl. X.
Euthymius Zigabenus constantinopolitanus saec. XII. ineuntis. Scripsit comm. in evangelia.
°Evagrius syrus saec. IV.
°Gelasius cyzicensis saec. V.
°Gennadius constantinopolitanus saec. V.
°Glycas grammaticus siculus s. XII.
†°Heracleon gnosticus saec. II. ex Origenis commentario in Joannem.
°Hesychius hierosolymitanus saec. IV.
†Hippolytus, discipulus Irenaei, Portus Romani in Arabia episcopus, saec. III. ex Galland. bibl. II. Inprimis multa ex Apocalypsi citat.

†°Ignatius antiochenus saec. II. Ex Hefelo, Cotelier, Bunsen (Hamb. 1847).
†Ireu aeus lugdunensis saec. II. ex ed. Ren. Massuet. Par. 1710. Permulta nonnisi latine exstant. Ir ubi post graecos citatur est i. q. Ir[int].
Isidorus pelusiota saec. V.
†°Justinus martyr palaestinensis saec. II. Citatur etiam Pseudo-Justinus.
†Leontius byzantinus saec. VII. ex Galland. bibl. XII.
†Macarius aegyptius saec. IV. ex Galland. bibl. VII.
°Macedonius constantinopolitanus saec. VI.
°Marcellus apud Eusebium saec. III.
Marcion (Mcion) ponticus saec. II. Fragmenta exstant apud Epiph. et Tertullianum. Collegit Hahn, cujus textum saepo non secutus sum.
†Marcus Diadochus v. antea Diadochum.
†Marcus monachus (Mc[mon]) aegyptius saec. V. ex Galland. bibl. VIII.
†°Martyrium Clementis ex Cotelerio. Cf. ad 1 Co. 7, 14.
Maximus monachus saec. VII. Cf. etiam supra «Ant. et Max.»
†Melotius antiochenus saec. IV. ex Galland. bibl. V.
†Methodius Tyri episc. saec. III. ex Galland. bibl. III.
Greg. nazianzenus (Naz) saec. III. et IV.
°Nestorius constantinopolitanus saec. V.
Nilus constantinopolitanus, post aegyptius saec. V.
Nonnus panopolitanus saec. V.
Greg. nyssenus (Nyss) saec. V.
†°°Oecumenius episc. Triccao in Thracia saec. XI. (?) Ejus nomine exstant commentarii in acta, omnes epp. Pauli et opp. cath., quibus a Morellio Par. 1630. editis diligenter usi sumus. Textus vero commentariis interpositus, qui saepe solus ad rem criticam adhiberi poterat, nou summa cum fide ad ipsius Oecumenii textum editus videtur.
†°°Origenes alexandrinus (Or) saec. III. Ex Griesbachii symbb. crit. et ex ipsa ed. Ruaeana (de la Rue) Par. 1733 — 59.
Quoties Griesbachii studia ex ipsis Opp. Origenis maximeque ex veteri interprete compleri debeant, judicari poterit ad epp. ad Cor., ubi duce saepe usi sumus Rueckerti commentario quamqnam et ipso hic illic corrigendo. Origenis interpretem (Or[int]) passim potius veterem versionem italam quam ipsum Origenem sequi videri constat.
°Gr. Palamas in Atho monte saec. XIV.
Pamphilus palaestinensis saec. IV.
†°Pamphili passio saec. IV. Ex Galland. bibl. IV. E. c. Gal. 4, 26.
†Petrus aloxandrinus saec. III. Ex Galland. bibl. IV. Cf. etiam Routh reliqq. ss. III.
†Philo carpasius saec. V. Ex Galland. bibl. IX. E. c. 2 Co. 2, 16. 6, 16.
†Photius constantinopolitanus circa initium saeculi X. Ex Galland. bibl. XIII. Cf. etiam quae ediderunt Scotti (Neap. 1817.) et Mai (Rom. 1825.)
†°Polycarpus smyrnensis s. II. Ex ed. pp. apost. Tub. 1847. E. c. Act. 2, 24.
°Porphyrius condiscipulus Origenis, rei christianae adversarius saec. III.
†Proclus constantinopolitanus saec. V. Ex Galland. bibl. IX.
Procopius gazaeus saec. VI.
†°Protevangelium Jacobi saec. II. Perraro citavi propter tantam textus ambiguitatem. Propterea nec similibus apocr. usus sum.
°Mich. Psellus constantinopolitanus saec. XI.

+Ptolemaeus gnosticus saec. II. Ex Epiph. (haer. 33.) ed. Petav.
+Scholia varia ex mss. et editis. Fere non citantur nisi quo lectio singulari quoddam momentum habet. E. c. Mt. 27, 10.
+Seniores apud Irenaeum saec. II. Ex Routh reliqq. ss. I. et ex ed. Massueti. Fragmenta eorum pleraque nonnisi latine exstant. [1])
+°Serapion aegyptius saec. IV. Ex Galland. bibl. V.
°Severus antiochenus saec. VI.
+°Smyrnensis epistola saec. II. Est ecclesiae smyrnensis epistola encyclica de martyrio Polycarpi. Ex Galland. bibl. I. E. c. 1 Co. 2, 9.
°Socrates constantinopolitanus saec. V.
°Sozomenus constantinopolitanus saec. V.
°Suidas lexicographus saec. XI.
°Geo. Syncellus saec. VIII.
+Synopsis (adscripta Athanasio) ex ed. Ath. Benedictina Patav. 1777.
+°Tharasius (Tarasius) constantinop. saec. VIII. Ex Galland. bibl. XIII.
°Tatianus syrus saec. II.
°Testam. XII. patriarcharum saec. I. (?) Ad 2 Co. 7, 15.
°Thalassius in deserto Libyae saec. VII.
Greg. Thaumaturgus (Thaum) ponticus saec. III.
Theodorus heracleensis saec. IV.
+Theodorus mopsvestenus saec. IV. Ex fragmentis commentariorum Theodori quae ed. O. F. Fritzsche Turici 1847.
Theodorus pelusiota saec. IV.
°Theodorus Studites constantinop. saec. VIII.
+°°Theodoretus (Thdrt) Theodori^{mop} et Chrysostomi discipulus, Cyri in Syria episc. saec. V. med. Ad epp. Pauli diligenter usus sum editione Schulzii et Noesselti Halae 1769 sqq.
+Theodotus gnosticus saec. II. Quae exstant excerpta ex Theodoto (ἐκ τῶν Θεοδότου etc ἐπιτομαί) in opp. Clementis alex., una cum lectionibus ipsius Clementis a Griesbachio in symbb. crit. excussa sunt.
+Theodotus ancyranus saec. V. Ex Galland. bibl. IX.
°Theodulus (idem qui Thom. Mag.) saec. XIV. ineuntis.
°Theophanes episc. siculus saec. XII.
°Theophilus antiochenus saec. II.
+Theophilus alexandrinus saec. IV. Ex Galland. bibl. VII.
+°°Theophylactus (Thph) Bulgariae archiepisc. saec. XI. Ad acta omnesque epp. Paulinas et catholicas (sed scripsit etiam comm. in IV evv.) diligenter adhibui editionem Venetam (curaverunt de Rubeis et Finetti) 1755 sqq. Ad acta distinguuntur Thph$^{1\cdot}$ i. e. comm. jam a Sifanio a. 1557. editus et Thph$^{2\cdot}$ i. e. comm. e cod. vat. recens erutus a Finettio. Ubi consentiunt, est Thph. Accedit Thph$^{3\cdot}$, qui raro citatur; is est comm. absque textu e cod. florentino-mediceo petitus.
°Timotheus alexandrinus saec. IV.
+Titus bostrensis (Tit) saec. IV. Ex Galland. bibl. V.
°Valentinus, item °Valentiniani saec. II.
Victor antiochenus saec. V.
°Jo. Zonaras constantinop. saec. XII.

1) Rom 11, 21. «μήπως Ir» potius ad Sen. ap. Ir. spectat.

b) LATINI.[1])

°Agapetus I. saec. VI.
°Alcimus cf. Avitus.
°°A m b r o s i u s (Amb) saec. IV.
°°A m b r o s i a s t e r (Ambrst) s. Hilar. diacon. saec. III. vel IV. Ambrst^ms cum Griesb. diximus, quamquam potius ed. venet. dicendum erat, a qua ed. romana aliaeque saepe differunt.
°Ausbertus saec. VIII.
°Apringius (s. Aprig.) saec. VI.
Arnobius saec. IV.
°Avitus i. e. Alcimus Ecdicius Avitus s. V.
Auctor de singularitate clericorum.
Auctor de vocatione gentium.
°Auctor ep. ad Demetriadem a. 413. E. c. Rom. 8, 16. J. q. Pelagius?
°°A u g u s t i n u s saec. IV.
°°B e d a Venerabilis saec. VIII. Bed^gr, i. e. codex graecus apud Bedam, inprimis spectare videtur codicem Laudianum adhuc superstitem ab Hearnio editum (E actorum). Saepe consului ed. Bedae Coloniensem.
°Caesarius arelatensis saec. VI.
°Cassianus saec. V.
C a s s i o d o r u s saec. VI.
°Claudius antissiodorensis, episc. Taurinensis saec. IX.
°Chrysologus (Chrsol) saec. V.
Chromatius saec. V.
°Columbanus saec. VI.
°°C y p r i a n u s saec. III.
Epiphanius (Salaminis in Cypro episc.) cujus comm. in canticum canticorum transtulisse fertur Epiphan. scholiasticus ineunt. saec. VI.
°Eucherius saec. V.
°Fastidius saec. V.
Faustus manichaeus (apud Augustinum) saec. IV.
F a u s t i n u s saec. IV.
°Facundus saec. VI.
Jul. Firmicus Matern. saec. IV.
F u l g e n t i u s saec. V.
Gaudentius saec. IV.
°Gildas saec. VI.
°Gregorius Magnus saec. VI.
°Haymo saec. IX.
°Hesychius s. Isychius (in Levitic. scripsit) saec. V.
°°H i e r o n y m u s saec. IV.
°°H i l a r i u s pictavensis saec. IV.
°Hincmarus saec. IX.
Jacobus nisibenus saec. IV. Armenice et latine in Galland. bibl. V.
°Julianus ap. Augustinum saec. IV.
Juvencus saec. IV.
°Lactantius saec. IV.
°Leo M. saec. V.
°Liberatus saec. VI.
°°L u c i f e r saec. IV.
°Marius Mercator saec. V.
°Martinus papa saec. VII.
°Maximus taurinensis saec. V.
°Maximinus apud Augustinum saec. IV.
Novatianus (Novat) saec. III.
Op i. e. Opus imperfectum in Matth. Putatur saec. X.
°Optatus saec. IV.
°Orosius saec. V.
Orsiesius aegyptius saec. IV. Non-

1) Latinorum patrum lectiones longe plurimorum ex magno opere Sabatarii (Par. 1751.) petii, paucos tantum ut B e d a m, Ambrosiastrum, Luciferum, Orosium, Pacianum, Rufinum, Salvianum, Victorinum aliosque, quemadmodum separatim aut in Gallandii bibl. editi sunt, passim consului. Contra Jacobum nisibenum et Orsiesium aegyptium in hunc catalogum receptos (e latina tantum versione citatos) nonnisi e Gallànd. biblioth. V. hausi.

nisi vetus interpretatio latina exstat. Cf. Galland. bibl. V.
Pacianus saec. IV.
°Paulinus aquilej. saec. VIII.
Pelagius saec. IV. [1]
°Philastrius saec. IV.
°Phoebadius saec. IV.
°Praedest i. e. Praedestinatus, quod opus Oudin cum aliis Vincentio Lerin. s. V. adscripsit.
Primasius saec. VI. Scripsit comm. in apocalypsin.
Promiss i. e. auctor de promissionibus dimid. temp.
°Prosper saec. V.
°Prudentius saec. V.
Quaest i. e. auctor quaestionum ex utroque Testamento.
Rebapt i. e. auctor de rebaptismate saec. III.
Rufinus saec. V.
°Rupertus saec. XII.
°Ruricius saec. V.
Salvianus saec. V.
Sedulius saec. V.
°Siricius saec. IV.
°°Tertullianus saec. III.
Tichonius saec. IV. Sed qui ad apocalypsin persaepe citatur potius est Pseudotichonius.
°Valerianus saec. V.
°Victor vitensis saec. V.
Victor tununensis saec. VI.
Victorinus (Vic) saec. IV. Scripsit in apocalypsin. [2]
Vigilius tapsensis saec. V. (Scripsit etiam sub Idacii nomine libros contra Varimadum.)
°Zeno saec. IV.
°Zosimus saec. V.

SCRIPTURAE COMPENDIA.

Gb significat in evangeliis Griesbachii editionem III. a Dav. Schulzio procuratam a. 1827; in actibus, epp. et apocalypsi Griesb. ed. II. a. 1806.
Gb° — omissionem Griesb. probabilem visam. [3]
Gb°° — omissionem Griesbachio maxime probabilem visam.
Gb' — lectionem a Griesbachio commendatam.
Gb'' significat lectionem a Griesbachio inprimis commendatam.
Gb÷ — aliquid a Griesbachio cum aliqua dubitatione in textum receptum. [4]
Ln — in evangeliis Lachmanni editionem majorem [5] a. 1842; in act. epp. apoc. ed. minorem stereotypam 1831. Ln ubi non di-

1) Idem Pelagius est qui Sabatario Scholiastes Hieronymi citatur.
2) Sero vidi Victorini comm. in epp. ad Gal. ad Phil. ad Eph. ab Angelo Majo editum Scr. vet. nov. coll. T. III. P: II. p. 1 sqq. Ceterum ex ejusdem collectionibus ambrosianis et vaticanis plura ad supplendas patrum collationes peti possunt.
3) Mt 3, 11. Gb° και πυρι: hoc in appendice ed. Schulz. revocatur et v. seq. ad αυτου pro Gb°° substituitur Gb°.
4) Ad ejusmodi lectiones adde Mt 4, 4. Gb+ ὁ 22, 7. Gb+ εκεινος 26, 35. Gb÷ δε.
5) Novum Test. graece et latine. Carolus Lachmannus recensuit, Philippus Buttmannus Ph. f. graecae lectionis auctoritates apposuit. T. prior. Berolini 1842.

serte citatur consentit mecum.

Ln [και] s. Ln [και usq ελθειν] significat Ln και s. verbs και usque ελθειν ut suspecta uncis includit.

Sz significst Scholzii editionem a. 1830. 1836.

ς — Rob. Stephani ed. a. 1550. una cum ed. Elzeviriana (prima a. 1624.) Praeterea ς signum complectitur etiam Gb et Sz, ubi Gb et Sz ab Elzeviriis non differunt. Ubi est ς (= Gb Sz), ibi Gb Sz eandem mecum lectionem receperunt, nisi diserte cum alia lectione citantur.

ς^e — ed. Elzev. (unsque Gb et Sz) ubi a Stephaniana i. e. ς differt.

aldin — editionem ev. Jo. usque VI, 58. ab Aldo susceptam Venetiis 1504.

Bart — Bartoloccium [1]

Bch — Birchium

Btl — Bentlejum

Mt s. Mtth — Matthaeium [2]

Schw — Schwartzium editorem Ni Ti coptici.

Wtst siguificat Wetstenium

ιυ χυ s. ῑῡ χ̄ῡ, item ις χς etc significat ιησου χριστου, ιησους χριστος etc

add significat sddit, addunt, addo

al — alios [3])

al m — alios multos

al pm — alios permultos

al pl — alios plurimos

al longe pl — alios longe plurimos

al sat m — alios sat multos

aliq — aliquot (aliquoties est e. c. Or^aliq)

ap — apud

aut — t siguum saepe in lat. versione codicis G epp. obvium. Ita Eph 3, 16. *gloriae t claritatis*

c — cum i. e. auctoritate [4])

c. ast — cum asterisco [5])

c. ob — cum obelo

cd cdd — codicem, codices

comm — commeutarium

ctra — contra

diff — differunt

dis — diserte

dist. — distinguit, distinguunt

ed edd — editionem, editiones

exc — excepto, exceptis

et. — etiam

evg — evangelisrium

e sil. — e silentio collatorum

gr — graece

hab — habet, habent

in f. — in fine

---

1) De Bart Bch Btl vide ad B in catalogo cdd.

2) Ad hunc pertinet notatio codicum Chrysostomi («Chr^2 ap Mt»), quae plerumque sic habet: «Chri cdd» s. «Chr^2 ap Mt» i. e. Chr^i cdd^2 ap Mt; item «$Mt^{3.\ 8.}$» i. e. Matthaeii codex 3. codex 8.

3) Ubi haec ad cdd. gr. spectant, al sign. minus 10, al m 10—20, al pm 20—30, al pl plus 30; al longe pl ponitur ubi pauci alii differre videntur, al sat m ubi e silentio collatorum concludendum est. Ubi de vv s. pp agitur al m fere 4 significat, al pm fere 6 etc

4) Ubi igitur est «Gb^{o} c A» etc i. e. Gb omitti vult auctoritate codicis A etc; ubi est «Gb^{oo} Ln om c A» etc i. e. Gb vel maxime vult omitti et Ln revera omitit auctoritate codicis A etc

5) Haec «c. ast» «c. ob» inprimis spectant versionem syram posteriorem.

leg, lgtr	signif.	legitur
mg, in mg	—	in margine
minusc	—	cdd litteris minusculis scriptos
ms mss	—	manuscriptum, manuscripta
om	—	omittit, omittunt, omitto
omn	—	omnes
pon	—	ponit, ponunt, pono
perg	—	pergit, pergunt
pr s. prim	—	primum
praem	—	praemittit, praemittunt
Prol	—	Prolegomena

Ps	significat	Psalmum
pp	—	patres
rell	—	reliquos
schol scholl	—	scholion, scholia
sec	—	secundum
tert	—	tertium
text	—	textum
transp	—	transponitur
unc	—	unciales
usq	—	usque
vv	—	versiones
var	—	variat, variant
vet vett	—	vetus, vetera
vdtr	—	videtur [1])

$^{1\ 2\ 3}$ etc sunt numeri cardinales, ut al^{5} i. e. alii quinque; additi patribus significant semel, bis etc ut Or^{3} i. e. Or ter.

$^{1\cdot\ 2\cdot}$ etc numeri ordinales.

* ** *** etc. sign. primam, secundam, tertiam manum etc.

, sign. manum quae deperdita plura supplevit.

= significat excepto, exceptis.

etc in enumeratione testium adhibitum indicat enumerationem abrumpi. Sed id nusquam ad codices graecos unciales valet, qui ubique plene enumerantur.

Alia per se clara erunt.

---

1) «ut vdtr» saepe apposui codicibus minusc. quos lectionem Elz. testari plerumque e silentio collatorum efficiendum est.

BREVIS PROLEGOMENORUM INDEX.

[1]) Ibi adde quod Lc 4, 31. X habet καφερναουμ.

NOTANDA.

Ad Mt 3, 12. lege αποϑηκ.; nota 3, 17. cum 3, 16. conjuncta est; ad 4, 3. lege h pro k; item ad 4, 4. Gb″ pro Go″ Ad Mt. 6, 25. post ff k vg adde aeth arm ar^{r} pers^{w} sax Mt 17, 3. 4. lege Μωυσ. pro Μωϋσ. Mt 26, 48. recipe εαν pro αν Ad Mt 27, 51. ante C al adde B Ad Lc 4, 4. post BL sah adde cop (cf Schw.) Ad Jo 19, 1. lege ο πιλ. λαβων Ad Jo 19, 12. εκραυγαζον ex Btl. (et Bch.) sumsi; sed Bart. testatur εκραυγασαν Act 1, 19. scribe τοῦτ᾽ ἔστιν Act 8, 28. ad Ln ανεγ. τε adde c A Ad Act 16, 35. ante συνηλϑον adde γεν. Act 27, 1. ad σπειρης notandum erat sat cdd minusc et pp tueri σπειρας Ad locos parallelos adde: *Ex 20, 7. et *Dt 23, 21. ad Mt 5, 33; Apoc 1, 7. ad Mt 24, 30; *Zach 11, 12. ad Mt 26, 15; Jo 18, 16ss. ad Mt 26, 69ss; *Ps 69, 22. ad Mt 27, 34; *Es 66, 24. ad Mc 9, 48. Praeterea vide quae in Prolegg ad ϛ et ϛ^{e} (p. XXXVII.), item ad cdd BEGHRUX, item p. XX. ad συνσταυρωϑεντες, item alibi passim adnotata sunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

Lc 3, 23-38. **Β**ίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ. 1
* 1 Chr 2, 1-15. [2] Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 2
3, 1-19. Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, [3] Ἰούδας 3
* Ruth 4, 18-21. δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέν-
νησεν τὸν Ἐσρώμ, Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, [4] Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν 4
τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ
+ Jos 2, 1. ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, [5] Σαλμὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ, 5
Βοὸζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἰεσσαί, [6] Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα. Δαυὶδ δὲ ἐγέν- 6
* 2 Sa 12, 24. νησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, [7] Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν 7
Ῥοβοάμ, Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσά,
[8] Ἀσὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, 8
Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζίαν, [9] Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ, 9
Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν, [10] Ἐζε- 10
κίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς,
Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν, [11] Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν 11
καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. [12] μετὰ δὲ τὴν 12
μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιὴλ

---

* ευαγγ. κ. ματθ. ut CD (D, item B [vide post] μαθθ. atque sic Ln) EKM SUVΔ etc .. B κατα μαθθαιον .. al (ita ς^{e}) το κατα ματθ. ευαγγ. .. al (ita ς) το κατα ματθ. αγιον ευαγγ.

1. Aeth om χυ | δαυιδ ubique .. ς (= Gb Sz) δαβιδ .. Ln δαυειδ cf Prol
3. B ζαρε
4. BΔ sah αμειναδαβ .. al m αμιναδαμ | LΔ al cop νασσων .. al c g$^{1.}$ νχασων (B –σσεων δε?)
5. Ln βοος c C evg^{1} (B cop sah k βοες) | ιωβηδ c BCΔ al cop sah arm Epiph Hier .. ς ωβηδ
6. δαυ. δε c B al^{2} g$^{1.2.}$ (g$^{1.}$ om δε) for k cop sah syr arm ar^{p} pers^{p} Aug Op .. ς add ο βασιλευς | ς (= Gb Sz) Ln σολομωντα c B(?) Δ al
7. 8. Ln ασαφ c BC (D in Lc, cf ad Lc 3, 23.) al^{2} c g$^{1.2.}$ k syr^{p} mg al m
8. 9. Ln οζειαν· οζειας (c BΔ sah) et 9. 10. εζεκειαν· εζεκειας (c B)
10. αμως bis c BC (D in Lc) MΔ al m vv m Epiph al .. ς αμων
10. 11. Ln ιωσειαν· ιωσειας c BΔ sah (item –ει– ad vv. 8—11. D in Lc)
11. MU al m syr hrs syr^{p} c. ast (in cdd al syr^{p} mg) (Ir) εγενν. τον ιωακειμ· ιωακειμ (al ιακειμ· ιακειμ) δε εγεννησεν τον ιεχονιαν (Porphyr. dixit deficere generationem ap Mi) (et. D in Lc infert ιωακειμ)
11. 12. E (μετοικισιας, μετοικησιαν) KLUV al μετοικησιας et μετοικησιαν
12. B γεννα bis | B k σελαθιηλ

13 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ, [13] Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, *Esr 3, 2.
Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ,
14 [14] Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ,
15 Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, [15] Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ,
Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματϑάν, Ματϑὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,
16 [16] Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήϑη
17 Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. [17] Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως
Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυ-
λῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως
τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.
18 Τοῦ δὲ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευϑείσης γὰρ τῆς μη-
τρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελϑεῖν αὐτοὺς εὑρέϑη ἐν γαστρὶ
19 ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. [19] Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν
καὶ μὴ ϑέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήϑη λάϑρα ἀπολῦσαι αὐτήν.
20 [20] ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνϑυμηϑέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ᾽ ὄναρ ἐφάνη
αὐτῷ λέγων Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυίδ, μὴ φοβηϑῇς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν
21 γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηϑὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. [21] τέ- Lc 2, 21.
ξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει
22 τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. [22] τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα
23 πληρωϑῇ τὸ ῥηϑὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος [23] Ἰδοὺ ἡ *Es 7, 14.
παρϑένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐ-
24 τοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεϑερμηνευόμενον Μεϑ᾽ ἡμῶν ὁ ϑεός. [24] διεγερ-
ϑεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγ-
25 γελος κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· [25] καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν Lc 2,
αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 7. 21.

---

13. B γεννα (semel? ter?) | MV al (vg it) cop (non sah) ελιακιμ
14. LMSV al (vg it) αχιμ .. et. αχειν (Δ, D in Lc), αχιν, αχην leg | E ελειουδ
15. Ln μαϑϑαν c B* (item D in Lc)
16. Pro τον ανδρ. μαρ. vv m *cui desponsata maria* (sive *virgo mar.*)
17. E (semel ι semel η) KLUV al μετοικησιας bis
18. Harl mg**: *Genealogia hucusque: incipit evang. sec. matth.* | χυ (Gb') c (D vdtr quia d) 71. vg it sax pers* Ir[2] ([1] dis) Thph ms al .. χυ ιυ B Or(?) .. ιυ 74. pers ms et pers[p] .. ς Ln ιυ χυ | γενεσις c BCPSZΔ al Eus Ath Max (dis) .. ς (= Gb) γεννησις c EKLMUV etc | Ln om γαρ c BC*Z al vg it (non d) Ir Did Epiph Aug Vig al | evg 44. (al?) Ir om μαριας (Vig transp; Op om τ. μ. α.)
19. δειγμ. (Gb') c BZ 1. (vv?) Eus et Chr cum Or(?) in scholl dis .. ς παραδειγματισαι
20. μαριαν c BL al Chri cd[1] Cyr Max cop sah (vg it nusquam –αμ) .. ς Ln μαριαμ | KΔ al γενηϑεν | DL vg it Or Ir al (Protev cdd) αγιου εστιν
22. υπο κυ (Gb') c BCDZΔ al .. ς υπ. του κ. | D al vv m Ir al προφ. ησαιου
23. καλεσουσιν .. D al[2] Eus Epiph Procop (dis) Vig –σεις .. et. *vocabit, –bitis, –bitur* leg | ο ϑεος .. Ln om ο c B (Z dubium)
24. Ln εγερϑεις c BC*Z al[2] Epiph | KZΔ al m δε ιωσηφ
25. B om οὗ | υιον c BZ 1. 33. cop sah (a vdtr) b c g[1.] k Amb[2] al .. ς τον υιον αυτης (om D**L d) τον πρωτοτοκον (g[2.] *unigenitum*)

II.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις 1
Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερο-
σόλυμα [2] λέγοντες Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν 2
(* Nm 24, 17.) γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.
[3] ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης ἐταράχθη καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' 3
αὐτοῦ, [4] καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ 4
ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. [5] οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ Ἐν 5
Jo 7, 42. Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου [6] Καὶ 6
* Mich 5, 2. (1.) σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα,, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα·
ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν
Ἰσραήλ. [7] τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' 7
αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, [8] καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς 8
Βηθλεὲμ εἶπεν Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν
δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. [9] οἱ 9
δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον
ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παι-
δίον. [10] ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα· [11] καὶ 10 11
ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ,
καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν
*E 60, 6. προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. [12] καὶ χρη- 12
ματισθέντες κατ' ὄναρ, μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ
ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.
Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ φαί- 13
νεται τῷ Ἰωσὴφ λέγων Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει
γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. [14] ὁ δὲ ἐγερθεὶς 14

II. 1. ιυ .. al[4] add χυ | δε .. om M* al evgg (vg it *ergo* s. *et*) | τ. ιουδ. .. vg *juda* (sed am for *judeae*, emm g[2.] al Cyp al m *judae*) | al[4] om εν ημ. ηρ. τ. βασ. | CEKLUVΔ al pm cop sah Eus ιερουσαλημ (contra BC*** DMSZ etc)

3. ο βασ. ηρ. c BDZ al[4] cop sah b c k Eus .. ς ηρ. ο βασ. | πασα .. D om, Z al Eus add η

5. B ειπαν | της ιουδ. .. ut v. 1. (v. 6. D al[1] vv m της ιουδαιας pro γη ιουδα)

6. ουδαμως .. D μη, it (ff tol *numquid*) al Tert al *non* | CK al m arm Thdrt γαρ μοι

7. ηκριβωσεν .. D ηκρειβασεν (etiam v. 16.)

8. εξετ. ακρ. (Gb') c BC*D al[6] vv m Eus .. ς ακρ. (al[2] Op om) εξετ. | επαν .. D οταν

9. L al m om ὁ | CKVΔ etc ιδον | εσταθη (Gb') c BCD al[2] Or Eus .. ς εστη (Eus[1]?)

11. ειδον (CEKV etc ιδον) .. ς (= Gb Sz) ευρον

13. κ. ον. φαιν. c B (B vg it sah εφανη, ita Ln) CK al m Thph .. ς φαιν. κ. ον.

14. D al διεγερθεις

παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς
15 Αἴγυπτον, [15] καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα * Hos
τὸν υἱόν μου. 11, 1.

16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν,
καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶ-
σιν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν
17 ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. [17] τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου
18 τοῦ προφήτου λέγοντος [18] Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρ- * Jer
μὸς πολύς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ οὐκ ἤθελεν παρακλη- 31, 15.
θῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ'
20 ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ [20] λέγων Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ (* Ex
21 ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. [21] ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παι- 4, 19.)
22 δίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. [22] ἀκούσας δὲ
ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν
23 εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. [23] καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην
Ναζαρέθ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος (* Es
κληθήσεται. 11, 1.)

III.

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς Lc 3, 1 ss.
2 κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας [2] λέγων Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ Mc 1, 1 ss.
3 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [3] οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ Jo 1, 6 ss.
προφήτου λέγοντος Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν 4, 17.
4 κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. [4] αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν * Es 40, 3.
τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
5 ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. [5] τότε ἐξε-
πορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περί-

---

15. υπο κυρ. (Gb') c BCDZΔ al .. ς υπ. του κυρ.
17. δια (Gb') c BCD (D al υπο [al add του] κυ δια) Z al vv m Chr Hier .. ς υπο
18. L Φων. ερρεμα | κλαυθμος (Gb'') c B (non K) Z 1. 22. vv fere omn Just (vdtr) Hil al .. ς θρηνος και κλαυθμ. | Ln ηθελησεν c DZ (it cdd?)
19. φαιν. κ. ον. c BDZ al vv m (vg it sah εφανη) .. ς κατ οναρ φαινεται
21. εισηλθεν c BC cop .. ς ηλθεν
22. Ln (Gb°) om επι c B al m Eus | Ln τ. πατρ. αυτ. ηρωδ. c BC*
23. ναζαρεθ .. ς ναζαρετ cf Prol | δια .. C al υπο

III. 1. δε c BCU 1. etc it cdd pl cop² etc .. Gb° c DEKLMSVΔ al pm vv m Chr Thph Hil
2. λεγων c B cop sah g²· Hil .. ς και λεγων
3. δια (Gb') c BCD al vv m .. ς υπο
4. D al m om ὁ | ην αυτου c BCD al .. ς αυτου ην
5 LMΔ al m πασα ιουδαια

χωρος τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' 6
αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν 7
Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖς
Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;
Jo 8, 39. 8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας, 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν 8 9
ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς
ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς 10
7, 19. τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν
ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 11 ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς 11
μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μού ἐστιν, οὗ οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι
ἁγίῳ καὶ πυρί· 12 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν 12
ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυ-
ρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
Mc 1, Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην 13
9–11. Lc 3, πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν 14
21. 22. λέγων Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός μέ;
15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπον 15
ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 βαπτι- 16
σθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν
αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περι-
στερὰν ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα 17
Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

---

6. Ln εβαπτιζ. [παντες] c C 33. Hil | ποταμω c BCMΔ al pm vv pl (exc it vg) Or (2; om 1.) al .. ϛ om
7. ϛ βαπτισμα αυτου .. om αυτ. c B al sah Or^{3} | Δ γενηματα
8. ϛ (= Gb Sz) καρπους αξιους
10. ηδη δε (Gb′) c BCDMΔ al vv m Or Ir al .. ϛ ηδη δε και
11. υμ. βαπτ. c B al g$^{2.}$ ff am Just (Clem Or) Bas Cypr al .. ϛ βαπτ. υμας | Om κ. πυρι (Gb°) ESV al pl syr hrs sl Thph Euth (ctra Or^{2} Ath Ir Hil al)
12. αυτου post σιτον om (Gb°°) EL al m a b ff g$^{1.}$ harl* syr utr arm pers Just Clem Cyr Ir Amb .. idem post διαθηκ. add (sic Ln) BELU al b ff g$^{1.}$ harl* syr utr arm pers Cyr Amb
14. ϛ ο δε ιωαννης .. om ιωανν. c B sah .. post διεκ. αυτ. pon a b c d g$^{1.}$
15. αυτω c B al it (g$^{2.}$ om) vg cop .. ϛ προς αυτον
16. βαπτ. δε c BC al vg ff l sah al .. ϛ και βαπτισθ. .. Δ βαπτισθεις | Om ο ιησ. 435. l am | ευθ. ανεβ. c BD (non d) al vv m Chr Hil al .. ϛ ανεβ. ευθ. | Ln ηνεωχθησαν c B et [αυτω] .. αυτ. om B sah tol Ir Hil^{2} Vig | CDKLVΔ ιδεν | B om το (et. cop) et του | D ως pro ωσει | ϛ και ερχομενον .. om και c B cop am a b c g$^{2.}$ h Ir Hil | CE* al προς αυτον .. D* εις αυτ. | D a λεγουσα προς αυτον (πρ. αυτ. et. b h al) Συ ει | CL al m Or Cyr Chr al ηυδοκησα

IV.

1 Τότε Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρα- Mc 1, 12.
2 σθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσεράκοντα καὶ 13. Lc 4,
3 νύκτας τεσσεράκοντα, ὕστερον ἐπείνασεν. 3 καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων 1–13.
εἶπεν αὐτῷ Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.
4 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Γέγραπται Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄν- *Dt 8, 3.
5 θρωπος, ἀλλ' ἐν παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. 5 τότε
παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἵστησιν αὐτὸν
6 ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε
σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ *Ps 91,
σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα 11.
7 σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πάλιν γέγραπται Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν *Dt 6,
8 θεόν σου. 8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν 16.
καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐ-
9 τῶν, 9 καὶ λέγει αὐτῷ Ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς
10 μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· γέγρα- *Dt 6,
πται γάρ Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 13.
11 11 τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον καὶ
διηκόνουν αὐτῷ.
12 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλι- Mc 1,
13 λαίαν. 13 καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲθ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καφαρ- 14. 15. Lc 4,
14 ναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ· 14 ἵνα 14. 15.
15 πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος 15 Γῆ Ζαβου- *Es 9,
λὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία 1. 2.

IV. 1. ιησους c BUΔ (P?) .. ϛ Ln ο ιησ. | C*L Ανηχθη δε ο ις

2. τεσσεραχ. c CLPΔ (B? .. D p̄) .. ϛ Ln τεσσαραχ. | Et. om κ. νυκτ. τεσσ. .. al (D) pon κ. τεσσ. νυκτ.

3. προσ. (add αυτω D al^{2} vv) ο π. ειπ. αυτω c BD 1. 13. 33. al vg a b c ff g$^{1.2}$ k l sah cop syr arm Chr .. ϛ προσ. αυτω ο π. ειπεν .. Ln προσ. αυτω ο π. ειπ. αυτω c D 114. 121. a b c g$^{1.2}$ h sah

4. ο ανθρ. (Gb) c BCDELPUVZΔ .. ϛ om ὁ | εν (Go″) c CD al (vv?) .. ϛ επι

5. Ln (Gb′) εστησεν c BCDZ al sah Eus (non EKLMPSUVΔ etc)

6. Ln κ. ειπεν αυτ. c Z al (vv?)

9. Ln κ. ειπεν αυτ. c BCDZ al (vv?) | ταυτ. σ. παντ. c BCZ al am for Or^{3} (Or^{1} π. σ. τ.) Chr .. ϛ Ln ταυτ. π. σοι .. et. π. τ. σ. lgtr | CELΔ al m προσκυνησεις

10. οπισ. μ. (Gb Sz) c CDELMUZ al vv pm Just Ath Chr al .. Ln [οπ. μ.] .. ϛ om c BKPSVΔ al m vv Or (dis) Ir Hil al

12. ϛ (Gb°°) Ln ακ. δε ο ιησους .. om ο ις c BC*DZ al cop aeth k am for Or^{2} Eus Aug

13. DELMZΔ καταλειπων | ναζαρεθ .. Ln ναζαραθ .. ϛ ναζαρετ. cf Prol. | D κατοικησεν | καφαρναουμ (Gb″) .. ϛ καπερναουμ cf Prol.

13. 15. L ab νεφθαλημ bis .. UV al v. 13. et MV al v. 15. νεφθαλιμ .. D v. 15. νεφθαλειν

τῶν ἐθνῶν, [16] ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκοτίᾳ φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς 16
καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. [17] Ἀπὸ 17
3, 2. τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Mc 1, Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελ- 18
16-20. Lc 5, φούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
1-11. βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. [19] καὶ λέ- 19
Jo 1, 35-43. γει αὐτοῖς Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. [20] οἱ 20
δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. [21] Καὶ προβὰς ἐκεῖ- 21
θεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν
καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. [22] οἱ δὲ εὐθέως 22
ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς 23
αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν
Mc 1, 28. νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. [24] καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς 24
ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας
ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, δαιμονιζομένους καὶ σελη-
νιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. [25] καὶ ἠκολού- 25
Mc 3, 7s. θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱερο-
Lc 6, 17. σολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V.

Lc 6, Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, 1
20 ss. προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [2] καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδί- 2
Lc 6, δασκεν αὐτοὺς λέγων [3] Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν 3
20. 21. ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [4] μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρο- 4
νομήσουσιν τὴν γῆν. [5] μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθή- 5

---

16. εν σκοτια c BD (D σκοτεια) Or .. ς εν σκοτει | φως ειδ. c BC al am for f ff a b c h g[1.] (a b c h g[1.] φ. ειδον .. D al ειδον φως) Or[2] Chr .. ς ειδ. φως | CKLPV etc ιδεν | D* οι καθημενοι
18. DL it (exc ff) Eus παραγων δε | ς (= Gb Sz) περ. δε ο ιησους | CKL ιδεν | C (et. v. 19.) αλεεις
19. Ln αυτοις [ο ις] c C** a c syr aeth Cyr
20. Om ευθεως 251. 435. al harl* Or[1.] Chr al .. et. post αφεντ. pon
21. CKLV etc ιδεν
22. Om ευθεως 251. al a b g[1. 2.] h k
23. εν ολη τ. γαλ. c BC 157. .. Ln om εν c B ap. Btl .. ς ολην την γαλιλαιαν | ς add ο ις post γαλιλ., Ln post περιηγ. .. om c B 157. evg. 20. syr k
24. C al m arm syr[p] mg Or εξηλθεν | ς και δαιμονιζ. .. om και c BC al Eus

V. 1. Ln om αυτω c B | B προσηλθαν
4. 5. Ita c D 33. vg (et. am for etc) a c ff g h k l (non b f) Clem (vdtr) Or (dis) Eus (in canone) Hil[2] al .. ς 4. μακ. οι πενθουντες etc et 5. μακ. οι πραεις etc

6 σονται. [6] μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐ-
7 τοὶ χορτασθήσονται. [7] μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
8 9 [8] μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. [9] μακά-
10 ριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. [10] μακάριοι οἱ
δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
11 νῶν. [11] μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἴπωσιν Lc 6, 22.
12 καθ᾽ ὑμῶν πᾶν πονηρὸν ἕνεκεν ἐμοῦ. [12] χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ Lc 6, 23.
μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας
13 τοὺς πρὸ ὑμῶν. [13] Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωραν- Lc 14, 34, 35.
θῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω κατα- Mc 9, 50.
14 πατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. [14] Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ
15 δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· [15] οὐδὲ καίουσιν λύχνον Lc 11, 33. 8, 16.
καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει Mc 4, 21.
16 πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. [16] οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα
17 ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [17] Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν
18 νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. [18] ἀμὴν Lc 16, 17.
γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία
19 κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. [19] ὃς ἐὰν
οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως
τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς
δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
20 οὐρανῶν. [20] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν
πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασι-
21 λείαν τῶν οὐρανῶν. [21] Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐ φονεύ- *Ex 20, 13.
22 σεις· ὃς δ᾽ ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. [22] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν
ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ᾽
ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽ ἂν
23 εἴπῃ Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. [23] ἐὰν οὖν προσφέ-
ρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός

9. Ln οτι [αυτοι] .. om (Gb°) CD al it (exc f k) vg (ex am gat) Hil al
10. B ενεκα | C της δικαιοσυνης
11. D (D et. ονειδισουσιν) Δ διωξουσιν | ς ειπ. παν πον. ρημα (om ρημα c BD it vg cop aeth syr hrs al .. al om πονηρον) καθ υμων (ita pon et. Ln .. ante παν c D dhk flor syr syr^p ed. Tert Lcif al) ψευδομενοι (Gb° .. om c D d b c g$^{1\cdot}$ h k flor Or Tert Hil al .. et. post εμου pon)
13. Codd^3 μαρανθη | βληθεν εξω καταπ. c BC 1. 33. syr^p ms Or .. ς βληθηναι εξω και καταπ.
19. Om ουν L al (vv lat et al *qui enim*, al *qui ergo*) Cypr Lcif | DL al λυσει
20. D om v. 20. | EKLVΔ al pl Clem^1 Bas al υμων η δικ. (Gb')
21. ερρηθη c BDEKV al m .. ς ερρεθη. Et. vv. ss.
22. ς οργιζ. τ. α. αυτ. εικη .. om c B (Δ ˏεικηˏ) 48. 198. vg (et. cdd omn exc mm) harl aeth ar^p sax Or (Just Ptol Tert Ath vdtr) Hier (dis) Aug (dis) al .. habent Eus Cyr Ir Hil (Ir Hil semel post οργιζ. pon) al
23. DEKMUVΔ al pm Cyr και εκει

σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, [24] ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσια- 24
στηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν
Lc 12, πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. [25] ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου 25
58. 59. εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μή ποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ,
καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. [26] ἀμὴν 26
λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράν-
*Ex 20, την. [27] Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥήθη Οὐ μοιχεύσεις. [28] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι 27 28
14. πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν
18, 9. ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. [29] εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, 29
Mc 9,47. ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν
18, 8. μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. [30] καὶ εἰ ἡ 30
Mc 9,43. δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμ-
φέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά
*Dt 24,1. σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. [31] Ἐῤῥήθη δέ Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα 31
19, 9. αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. [32] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ 32
Mc 10, 11 s. τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι,
Lc 16,18. καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. [33] Πάλιν ἠκούσατε ὅτι 33
ἐῤῥήθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς
ὅρκους σου. [34] ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, 34
ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· [35] μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν 35
ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασι-
λέως· [36] μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα 36
Jac 5,12. λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. [37] ἔσται δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· 37
*Ex 21, 24. τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. [38] Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥήθη 38
Lc 6, 29. Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. [39] ἐγὼ δὲ λέγω 39
ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν

---

24. D καταλλαγηθι

25. μετ αυτ. εν τ. οδ. (Gb') c BDL al a b c g[1.] h Amb al .. ς εν τ. οδ. μ. αυτ. | Ln om σε παραδω sec c B al[3] k (Chr) | D*L βληθης .. D** al βληθησει

27. ς ερρεθη cf ad v. 21. | ς (= Gb Sz) ερρ. τοις αρχαιοις .. om c BDEKSUV etc

28. επιθυμ. αυτην (Gb'' Sz) c BDEKLMSUVΔ etc .. ς επιθ. αυτης .. om αυτ. 236. (Clem) Or[1] Chr[1] al | Ln καρδ. εαυτου c B

29. D a b c g[1.] απελθη pro βληθη

30. εις γ. απελθ. (seu απ. ε. γ. ut D vv Lcif) c BD 1. 22. 33. 157. al vv m Lcif al (Or vdtr) .. ς βληθη εις γεενν.

31. ς ερρεθη (cf ad v. 21.) δε οτι (Gb°)

32. Ln (Gb') οτι πας ο απολυων (c BKLMΔ al pm vv m) et ο απολελ. γαμησας (c B al) | μοιχευθηναι c BD al Thphil Or[2] al .. ς μοιχασθαι

36. τρ. λευκ. ποιησ. η μελ. c B al it vg cop (L pers om η) .. ς τρ. λευκ. η μελ. ποιησ. .. D ποιειν (D** ποιησαι) τριχ. μιαν λευκ. η μελ. .. al aliter pon | EL al τριχαν

37. εσται c B al (vv?) .. ς εστω

38. ς ερρεθη cf ad v. 21.

39. Ln ραπιζει c B, et εις την c B al[10] | D etc om δεξιαν

40 σιαγόνα σου, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κρι-
41 θῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· 41 καὶ
42 ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. 42 τῷ αἰτοῦντί σε Lc 6, 30.
43 δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. 43 Ἠκού- *Lev 19,
σατε ὅτι ἐρρήθη Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν 18.
44 σου. 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε Lc 6, 27s.
45 ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς· 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ 32 ss.
ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς
46 καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγα-
πῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτως ποιοῦσιν;
47 47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε;
48 οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; 48 ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ *Dt 18,
πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν. 13.

VI.

1 Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ
2 τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ
σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν
3 λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημο-
4 σύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 ὅπως ᾖ σου ἡ
ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ

---

39. σιαγ. σου c BD vg it cdd pl Eus .. ϛ σου σιαγ. .. om σου 1. 33. al pm a f h emm Bas al

41. D αγγαρευει .. EKΔ al αγγαρευση

42. δος c BD al Clem .. ϛ διδου

44. ϛ post υμων add (Gb$^{\circ\circ}$) ευλογειτε τους καταρωμενους υμας, (om c B 1. 11. al vg it cdd pl cop Thphil Or^{7} Eus Dial Ir Cyp Tert al) καλως ποιειτε τους μισουντας (Gb Sz τοις μισουσιν) υμας (om c B 1. 11. al k cop Thphil Athen Or^{7} Eus Dial Ir Cyp Tert al) | ϛ ante διωκοντων add (Gb$^{\circ}$) επηρεαζοντων υμας και .. om c B 1. 11. al cop aeth k emm Athen Or^{5} (Or^{2} habet omissis κ. διωκ. υμ.) Dial Cyp Aug Lcif .. praeterea et var. et transpon.

45. KU al m εν τοις ουρ. | Or Eus Ir Cyp al vv m ος pro οτι

46. D al vg it cdd pl Cyp Lcif al εξετε | ουτως c DZ 33. al h k Cyp al .. ϛ το αυτο

47. EKLMSUΔ al pl f h arm al Bas Lcif al τους φιλους (Gb') | ϛ (= Gb) τελωναι pro εθνικοι | το αυτο (Gb') c BDMUZ al pm vv m Cyp al .. ϛ ουτως

48. ϛ ωσπερ (ως Gb') ο π. υ. ο εν τοις ουρανοις (ο ουρανιος Gb'')

VI. 1. δε c LZ 1. 22. 33. al m g$^{1.}$ cop syr utr al Op .. om ϛ Ln | δικαιοσυν. c BD al it (exc fk) vg Hil (Or ms) al .. ϛ (= Gb) ελεημοσυνην

4. ϛ αυτος (Gb$^{\circ}$ .. om c BKLUZ al m vv m Chr al) αποδ. σ. εν τω φανερω (Gb$^{\circ\circ}$) .. om c BDZ 1. 22. 209. al cdd gr. ap. Aug vg ff k cop (Clem Or) Cyp al

ἀποδώσει σοι. [5] καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· 5
ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν
ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. [6] σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ 6
ταμιεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν
τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι.
[7] Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ 7
ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. [8] μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐ- 8
τοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι
Lc 11, 2–4. αὐτόν. [9] οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 9
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· [10] ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ 10
θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· [11] τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιού- 11
σιον δὸς ἡμῖν σήμερον· [12] καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ 12
ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· [13] καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς 13
Mt 18, 35. πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. [14] Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς 14
Mc 11, 26. ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ οὐράνιος· [15] ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν 15
ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. [16] Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς 16
οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως
φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
μισθὸν αὐτῶν. [17] σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ 17
πρόσωπόν σου νίψαι, [18] ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ 18
τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ

---

5. προσευχησθε, ουκ εσεσθε (Gb′) c BZ 1. 22. 118. vg it (et. δ, non d) al m Or Chr Aug .. ς προσευχη, ουκ εση | ς ωσπερ | ς οπως αν (Gb°°) | ς οτι (Gb°°) απεχουσι

6. DEL al ταμειον (D al ταμιον) | D 1. 13. al (vv?) om τω post σου | ς in f add εν τω φανερω .. om BDZ 209. al vg ff $g^{1.2.}$ k cop sah syr hrs* sax Or Hil al

7. B βατταλογησητε .. D* βλαττολογ., D** βλατταλογ. .. EG al βατολογησητε | B ωσπ. οι υποκριται

10. DE**GΔ ελθατω | επι γης c BZΔ 1. 22. 406. $Mt^{3.8.}$ Clem Or^6 (Or^1 hab.) .. ς επι της γης

12. αφηκαμ. c BZ al syr for harl* Or^2 (Or^1 αφιεμεν) Nyss. al .. DELΔ al αφιομεν .. ς αφιεμεν

13. ς (= Gb Sz) in f. add οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τους αιωνας. αμην .. om c BDZ 1. 17. (17. hab αμην) 118. 130. 209. vg (vg ed. *amen* .. om cdd am tol emm al pl) it (exc $g^{1.}$ f .. k *quoniam est tibi virtus in saecula saeculorum*) cop ar^r ar^p ar ms $pers^w$ sax Or graecique al m Tert Cyp (Cyp αμην) al m

14. L al vv m Chrom al in f. add τα παραπτωματα υμων

15. ς Ln ανθρωπ. τα παραπτωματα αυτων (Gb°°) .. om c D 1. 118. al vg a c h $g^{1.}$ ff k syr ar^p sax Aug al .. et. αυτων om

16. ως c BDΔ al .. ς ωσπερ | Ln προσωπ. εαυτων c B al | Δ al οπως αν. | ς οτι (Gb°°) απεχουσι

18. Ln νηστ. τ. ανθρωπ. c B k | κρυφαιω bis (Gb′) c BD (D* εν κρυφια,

19 κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. [19] Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς,
ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέ-
20 πτουσιν· [20] θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς Lc 12,
οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτου- 33. 34.
21 σιν. [21] ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου.
22 [22] Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου Lc 11,
23 ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· [23] ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου 34–36.
πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ
24 σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον. [24] Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δου- Lc 16, 13.
λεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξε-
ται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μα-
25 μωνᾷ. [25] Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, Lc 12,
μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς 22–31.
26 τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; [26] ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀπο-
θήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον 10, 31.
27 διαφέρετε αὐτῶν; [27] τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ
28 τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; [28] καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε;
καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ
29 νήθουσιν. [29] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ
30 περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. [30] εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα
καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ
31 μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; [31] μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες Τί φάγω-
32 μεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; [32] πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη
ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων
33 ἁπάντων. [33] ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν βασιλείαν αὐ-
34 τοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. [34] μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς

D** ε. τω κρυφαιω, postea D εν κρυφαιω) 1. 22. .. ς κρυπτω | ς (= Gb Sz) in f. add εν τω φανερω .. om c BDGKLMSU al pl vv pm (non a b c g[1.] h k) Thph Aug al

21. σου bis (Gb′) c B al vg it (exc f) al m Mac Bas Ephr al .. ς υμων | Ln om και c B

22. Ln ο οφθ. σου (c B it, exc f, Hil al). εαν ουν η ο οφθ. σ. απλ. c B

24. Cod. 28. του ενος | ς (= Gb Sz) μαμμωνα

25. ς post φαγητε add και τι πιητε (Gb°°) .. Ln (c B al m c f g[1.] h lux sah Or) η τι πιητε .. om c 1. 4. 22. a b ff k vg Clem (vdtr) Bas Epiph Chr al Hil Hier (testatur in nonnull. cdd addi) al

28. αυξανουσιν etc c B 1. 4. 33. 118. al Ath Chr .. ς αυξανει· ου κοπια ουδε νηθει

32. επιζητουσιν c B 1. 4. 13. 22. al .. ς επιζητει

33. Om πρωτον 61. b aeth al Op .. 27. προτερον .. 225. πρωτ. απαντων | τ. δικ. κ. τ. βασ. αυτ. c B .. ς την βασιλ. του θεου κ. τ. δικαιοσ. αυτου .. pro τ. θεου leg αυτου (236. 440. cop), των ουρανων (304. Clem[2]); et. om κ. τ. δικαιοσ. αυτ. (119. 245. Clem[1] Chr)

τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ
κακία αὐτῆς.

VII.

Lc 6, 37 s. Mc 4, 24. Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθή- 1 2
Lc 6, σεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 τί δὲ βλέπεις τὸ 3
41. 42. κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ
δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου Ἄφες ἐκβάλω τὸ 4
κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ;
5 ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκόν, καὶ τότε 5
διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
6 Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν 6
ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μή ποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν
Lc 11, 9-13. αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· 7
ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ ὁ 8
αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.
9 ἢ τίς ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον 9
ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ 10 11
οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις
ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς
Lc 6, 31. αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄν- 12
θρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ
Lc 13, 24. προφῆται. 13 εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ 13
εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ
εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ 14

---

34. εαυτης c BGLSV al pm (al –τη s. –την) vv Thph .. ς (Gb°°) praem τα (Δ τα περι αυτ.) c EKMU etc

VII. 2. μετρηθησεται .. ς (= Gb Sz) αντιμετρηθησεται

4. Ln εκ pro απο c B al m

5. την δοκον h. l. c BC .. ς post πρωτον pon

6. καταπατησουσιν c BCLX .. ς καταπατησωσιν

8. Ln ανοιγεται c B

9. η τις (Ln ἤ τις) c B*L al b c h emm (b c h emm τίς, non τὶς) cop sah syr utr arm .. ς (Gb°) add εστιν (et. transp) | ον (M al ος) c BC 1. 13. al a b c g[1.] h mm cop sah .. ς add εαν (LΔ αν) | αιτησει c (B vdtr) CLΔ al a b c g[1.] h mm cop sah .. ς αιτηση

10. η και c BCKMS al m vv (KMS al vv add εαν) .. ς και εαν (L και αν) | αιτησει c BCLΔ .. ς αιτηση

12. CL ινα ποιουσιν | L al vg c ff om ουτως | LX al pm syr[p] Euth ουτως pro ουτος

13. εισελθατε c BCLΔ al .. ς εισελθετε | 118.* a b h l Cyp Hil Lcif al τί (118.* και τι) pro οτι | Ln om η πυλη c Clem (vdtr) Or[4] Cyp Hil Lcif al a b c h k for | L al ερχομενοι .. al εισπορευομενοι .. Chr διερχομενοι

14. οτι c B*X al m cop arm f ff vg mss aliquot Or Gaud[1] .. Gb Sz Ln τι c B**CEGKLMSUVΔ al pl vv pl Ephr Thph al .. al[1] om, al[1] και | Ln [η πυλη] .. om 113. 182.* k (a?) Or[7] (Or[1] hab) Clem (vdtr) Cyp al

15 ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. 15 Προσ-
έχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύ-
16 μασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἅρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν Lc 6, 44.
αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν
17 ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς 12, 33.
18 ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ δύναται Lc 6, 43.
δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς
19 καλοὺς ποιεῖν. 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ 3, 10.
20 εἰς πῦρ βάλλεται. 20 ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.
21 21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Lc 6,
οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 46. 47.
22 22 πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ Κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνό-
ματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ
23 τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 καὶ τότε ὁμολογήσω Lc 13, 27.
αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι
24 τὴν ἀνομίαν. 24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ Lc 6.
αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν τὴν οἰκίαν 47–49.
25 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ
ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν·
26 τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους
τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδό-
27 μησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ
ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ
ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.
28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσ- Mc 1, 22. Lc 4, 32.

---

15. Ln om δε c B al m vv m Ath Hil al
16. Ln σταφυλας c B al (cf C in append.) it vg goth syr^p ms Chr Hil
17. B καρπους ποιει καλους .. Δ καλ. π. καρπ.
18. B Or πονηρους ενεγκειν (Or etiam αγαθους ενεγκειν)
19. Ln παν [ουν] c C**LZ (non B; Ln confundit B et Z) al vv
20. Ln εκ pro απο c C it (exc f k) vg Lcif
21. εν τοις ουρ. c BC (et C* et C**) Z al .. ς om τοις | C** 33. vg it (exc f h) sax Cyp al in f. add ουτος εισελευσεται εις την βασιλειαν των ουρανων
22. επροφητ. c (B? cf ad Mc 7, 6.) CLZ al .. ς προεφητ.
24. Ln [τουτους] .. om B al a g^1. k goth syr hrs Cyp al | Ln ομοιωθησεται c BZ al vv pm Or Chr al (non Cyp Hil Lcif etc) | C* οικοδομησεν (etiam v. 26.)
25. προσεπεσαν (Ln προσεπαισαν) c BCEXZΔ (hi omnes -ε-) al m syr^p mg Cyr Chr al .. ς προσεπεσον
26. Om τουτους 56. al f k syr hrs goth Cyp Lcif | αυτ. τ. οικ. c BCZ .. ς τ. οικ. αυτ.
27. προσεκοψαν .. CM al (.. al προσεκρουσαν, προσεπεσον) Bas Chr προσερρηξαν | 13. 33. al syr hrs arm in f. add σφοδρα
28. ετελεσεν c BC (Z vdlr) 1. 33. al Or Chr .. ς συνετελεσεν

σοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ²⁹ ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς 29
ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

VIII.

Mc 1, Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι 1
40-44. πολλοί. [2] καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων Κύριε, 2
Lc 5, 12-14. ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. [3] καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐ- 3
τοῦ λέγων Θέλω, καθαρίσθητι· καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.
*Lv 14, 2. [4] καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν 4
δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωυσῆς εἰς
μαρτύριον αὐτοῖς.
Lc 7, Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόν- 5
1-10. ταρχος παρακαλῶν αὐτὸν [6] καὶ λέγων Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν 6
τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. [7] λέγει αὐτῷ Ἐγὼ ἐλθὼν 7
θεραπεύσω αὐτόν. [8] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη Κύριε, οὐκ εἰμὶ 8
ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ
ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. [9] καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων 9
ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητι, καὶ πορεύεται,
καὶ ἄλλῳ Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτο, καὶ
ποιεῖ. [10] ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν 10
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ εὗρον.
Lc 13, [11] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνα- 11
28. 29. κλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· [12] οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ 12

---

29. αυτων c BC***KΔ (Z?) 1. 22. al f sah syr hrs al Aug .. om ς .. Ln αυτων και οι φαρισαιοι c C** 17. 21. 33. vg it cdd pl syr utr al Eus .. C* (b Hil) και οι φαρισαιοι

VIII. 1. Ln και καταβαντος αυτου c Z a b c g[1.] h Hil .. BC al vg f ff καταβαντος δε αυτου .. ℵ*Δ k om αυτω prius

2. προσελθων (Gb') c BEMΔ al m sah syr[p] goth (k *introiit*) Cyr Chr al .. ς ελθων

3. ς ο ιησους (Gb°) λεγων .. om c BC* al ff k cop sah aeth goth .. al transp | EL εκαθερισθη

4. προσενεγκον c BC .. ς προσενεγκε | ς μωσης cf Prol.

5. Ln εισελθοντος δε αυτου c BC (Z?) al .. ς (= Gb Sz) εισελθοντι δε τω ιησου .. | ς καπερναουμ cf Prol.

7. ς και (om c B evg 47. b k am sah arm) λεγ. αυτ. ο ιησους (om c B k cop)

8. Ln αποκριθεις δε c B sah | ς (= Gb Sz) λογον

9. Ln υπ. εξουσ. (om υ. εξ. syr hrs) τασσομενος c B al vg it cdd pl Chr Hil

10. Ln ακολουθ. αυτω c C al vg it | παρ ουδενι etc c B 1. 4. 22. al a g[1.] k gat sah syr[p] mg Mcion Aug Amb (1. al Mcion Amb om εν τ. ισρ. .. al ευρον transp) .. ς ουδε εν τω ισρ. τοσ. πιστ. ευρον | G al ηυρον

13 ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [13] καὶ
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ Ὕπαγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι·
καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.
14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν Mc 1,
15 αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. [15] καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, 29–34.
16 καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ. [16] ὀψίας Lc 4, 38–40.
δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν
17 τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν. [17] ὅπως Es 53, 4.
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος Αὐτὸς τὰς ἀσθε-
νείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.
18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν Mc 4, 35.
19 εἰς τὸ πέραν. [19] Καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ Διδάσκαλε, Lc 9,
20 ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. [20] καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώ- 57–60.
πεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ
21 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. [21] ἕτερος δὲ τῶν
μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι
22 τὸν πατέρα μου. [22] ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες
τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.
23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Mc 4,
24 [24] καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύ- 35–41.
25 πτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν. [25] καὶ προσελθόντες Lc 8, 22–25.
26 ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες Κύριε, σῶσον, ἀπολλύμεθα. [26] καὶ λέγει αὐτοῖς
Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ
27 τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. [27] οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν
λέγοντες Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ
ὑπακούουσιν;
28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, Mc 5, 1–17. Lc 8, 26–37.

---

13. ς (= Gb Sz) εκατονταρχω | ς και ως .. om c B al a b $g^{1.2.}$ h k lr Chr | ς ο παις αυτου .. om c B al it vg cop syr hrs | Ln απο της ωρας εκεινης c CΔ al it cdd pl sah Bas al | In f. add και υποστρεψας ο εκατονταρχος εις τον οικον αυτου εν αυτη τη ωρα ευρεν τον παιδα υγιαινοντα CE (c ast.) MXU al pl $g^{1.}$ aeth syr hrs syr^{p} .. singg. var.

15. αυτω (Gb′) .. ς (= Sz) αυτοις

18. Ln οχλον pro πολλ. οχλ. c B

20. GKMX al Clem κλινει .. et. κλιναι leg

21. ς μαθητων αυτου .. om c B 33. al a (b c) sah

22. λεγει c BC al (vg it) .. ς ειπεν

23. εις πλοιον c BC al m Or .. ς εις το πλοιον

25. ς προσελθ. οι μαθηται αυτου (C* vdtr πρ. αυτω οι μ. α.) .. Gb Sz πρ. οι μαθηται .. Ln πρ. [οι μαθηται] .. om c B a c ff k sah cop sax Hier | ς σωσον ημας .. om c BC al

27. ς οτι και .. om c C al vg (non am for) a b c $g^{1.}$ ff cop syr Hil | αυτ. υπακ. c B al Chr .. ς υπακ. αυτω

28. Ln και ελθοντος αυτου c BC al | γαδαρηνων (Gb′ Sz) c BCMΔ ολιγα ap Or 21. 22. al syr utr perss Eus Epiph .. Ln γερασηνων (Gb″) c

ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι,
χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.
[29] καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε 29
πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; [30] ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων 30
πολλῶν βοσκομένη. [31] οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες Εἰ 31
ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. [32] καὶ 32
εἶπεν αὐτοῖς Ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν
χοίρων· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ
εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. [33] οἱ δὲ βόσκοντες 33
ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν
δαιμονιζομένων. [34] καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ 34
Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων
αὐτῶν.

IX.

Mc 2, Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. 1
3–12. [2] καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ 2
Lc 5, 18–26. ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ Θάρσει, τέκνον·
ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. [3] καὶ ἰδού τινες τῶν γραμματέων εἶπον ἐν 3
ἑαυτοῖς Οὗτος βλασφημεῖ. [4] καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν 4
εἶπεν Ἵνα τί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; [5] τί γάρ ἐστιν 5
εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἔγειρε καὶ

---

cdd ap Or it (et. d) vg sah syr[p] mg sax Ath Hil al .. ς γεργεσηνων c C***EKLSUVX (C***LX al γεργεσινων) etc .. cdd ap. Epiph, ap. Vict ant. etc γεργεσαιων (sic sive γεργεσηνων Or legi voluit)

29. ς (= Gb) ιησου, υιε .. om c BC*L al m ff k for tol harl* cop Or Cyp al

30. X al it cdd pl (et. d) Hil βοσκομενων

31. αποστειλον c B al vg it (exc f h) al m Cyr .. ς (=Gb) επιτρεψον ημιν απελθειν.

32. Ln αυτοις [ο ιησους] c C it cdd syr | Ln απηλθαν c B et perg. (et. Gb) εις τους χοιρους c BC* al vv pl (non ff h) Cyr | Gb Ln om των χοιρων c BC*MΔ al vv pl Euth | C al απεθανεν

34. Ln εις υπαντησιν c B 1. 33., et ινα μεταβη c B

IX. 1. εις πλοιον c C***BLX al m Or .. ς εις το (Gb°) πλοιον

2. Ln προσφερουσιν c C et αφιενται c B Or[1] .. D αφιοντε | σου αι αμαρτιαι (Gb') c BCMΔ* al Or[1] .. D (non d) Δ** for k Or[1] Did σοι αι αμαρτιαι .. ς σοι αι αμαρτιαι σου .. et. (ut M) σου αι αμ. σου leg

3. Ln ειπαν c B

4. Ln (Gb') και ειδως c BM al pm vv m (non it vg) | ς ινα τι υμεις .. om c BCD al vg it al Chr Cyp al .. et. transp

5. Ln αφιενται c B .. D αφιονται | σου αι αμ. c BCDEFKLMVX etc .. ς (= Gb Sz) σοι αι αμαρτ. c SUΔ etc .. al (vv m) σοι αι αμαρτ. σου | εγειρε (Gb'') c BCDEFKLMS (non U) VX (non Δ) etc .. ς (= Sz) εγειραι

6 περιπάτει; [6] ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ Ἐγερθεὶς ἆρόν
7 σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. [7] καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς
8 τὸν οἶκον αὐτοῦ. [8] ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν
θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.
9 Καὶ παράγων ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ Mc 2,
τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. καὶ 14–17. Lc 5,
10 ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. [10] καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ 27–32.
οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ
11 Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. [11] καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ
12 διδάσκαλος ὑμῶν; [12] ὁ δὲ ἀκούσας εἶπεν Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες
13 ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. [13] πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν Ἔλεος *Hos 6, 6.
θέλω καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.
14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες Διὰ τί ἡμεῖς Mc 2,
καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; 18–22. Lc 5,
15 [15] καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πεν- 33–38.
θεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν
16 ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. [16] οὐδεὶς δὲ ἐπι-
βάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλή-
17 ρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. [17] οὐδὲ βάλ-
λουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί,
καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον
νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

---

6. CDEFLX al ιδητε | Ln εγειρε αρον c D vg b c ff1 al .. D a f g1. 2. h k Hil εγ. και αρον
8. εφοβηθησαν (Gb'') c BD al vv pm Hil al .. ς εθαυμασαν .. X Ir om
9. εκειθεν ο ις c D al vg it cop Hil .. ς Ln ο ις εκειθεν .. L om εκειθεν | CEKLVX ιδεν | Ln μαθθαιον c BD | D al ηκολουθει
10. Ln ανακ. αυτου c C vg it | C al αμαρτ. κ. τελ.
11. D ειδοντες δε | ελεγον c BCL al Cyr .. ς ειπον | D αμαρτ. κ. τελ. | C* al cop sah ο διδ. υμ. ante εσθιει, D it cdd ante μετα pon .. a (k vdtr) om
12. ς ο δε ιησους (om c B (D vdtr quia d) al sah aeth) ακ. ειπ. αυτοις (Gb° .. om c BC*DX vv Hier Dam) | Ln αλλα οι c B
13. ελεος (Gb') c BC*D al .. ς ελεον | F Or εληλυθα | αλλα αμαρτ. c (B?) CDELMUXΔ .. ς Ln αλλ αμαρτ. | ς (= Gb) in f. add εις μετανοιαν .. om c BDV*Δ al vv m Bas Hier al
14. D ιωανου | Ln om πολλα c B 27. 71.
15. LS al υιοι pro οι υιοι | D al vv του νυμφιου (D νυνφ.) νηστευειν (νηστ. et. Chr Hil) | D*X al νηστευουσιν .. LΔ νηστευσωσιν
16. DGΔ al ρακκους
17. B ει δε μη | Ln απολλυνται c B 142. vg f .. D k απολλυται (omisso εκχειτ.) κ. οι ασκοι .. a om κ. οι ασκ. απ. | Ln αλλα οιν. ν. εις ασκ. βαλλ. καιν. c C | ς (= Gb Sz) αμφοτερα

Mc 5, 22-43. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν προσεκύνει 18
Lc 8, αὐτῷ λέγων Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν
41-56. χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. [19] καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολού- 19
θησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [20] καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμοῤῥοοῦσα δώ- 20
δεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐ-
τοῦ· [21] ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, 21
σωθήσομαι. [22] ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν Θάρσει, 22
θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας
ἐκείνης. [23] καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν 23
τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν [21] Ἀναχωρεῖτε· οὐ 24
γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. [25] ὅτε 25
δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη
Lc 7, 17. τὸ κοράσιον. [26] καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. 26
Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ 27
κράζοντες καὶ λέγοντες Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. [28] ἐλθόντι δὲ εἰς 28
τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πι-
στεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ Ναί, κύριε. [29] τότε 29
ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω
ὑμῖν. [30] καὶ ἠνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ 30
Ἰησοῦς λέγων Ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω. [31] οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμι- 31
σαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.
12, 22. Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν 32
Lc 11, 14. δαιμονιζόμενον. [34] καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. 33
καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.
12, 24. [34] οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ 34
Lc 11, 15. δαιμόνια.

---

18. εισελθων (Gb') c CDEMX al pm et (εἷς ἐλθών, ita Gb Sz) KSVΔ al pm .. ς ελθων .. Ln εις προσελθων c B .. GLU al m (F τις προσηλθεν) τις προσελθων .. et. προσελθων, τις ελθων, τις εισελθων, εις εισελθων leg | ς Ln λεγων οτι .. om c DM 1. 13. 33. al vv m Bas Chr | L χειραν
19. Ln ηκολουθει c CD al vg it (exc f k)
20. K αιμορρουσα .. L αιμορουσα
22. στραφεις c BD al (D 33. 61. εστη στραφ.) .. ς επιστραφεις | DGL θυγατηρ (θυγατερ Or²)
23. ελεγεν (Gb') c BD al vv m Chr .. ς λεγει αυτοις
26. Pro αυτη D al vv αυτου, C al αυτης
27. Ln om αυτω c BD al Chr | L (C*?) al a k om και λεγοντες | υιος (Gb') c B al pm (et. ο υιος leg .. Δ ο υιε?) Ath .. ς υιε
28. Post δε add αυτω U al | Ln προσηλθαν c B | Ln τουτο δυν. ποιησ. c B .. C* δυν. ποιησ. τουτο
29. D ομματων | LU γεννηθητω
30. ηνεωχθησαν c BD .. C* ηνοιχθησαν .. ς ανεωχθησαν | ενεβριμηθη c B* 1. 22. al .. ς ενεβριμησατο
32. Ln om ανθρωπον c B al (vv?)
33. ς (= Gb Sz) οτι ουδεποτε
34. Om versum D a Hil | Ante αρχ. add *belzebul* it cdd

35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδά-
σκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασι-
36 λείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. [36] ἰδὼν δὲ τοὺς Mc 6, 34
ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐριμμένοι 1Pe 2, 25. +Nm 27,
37 ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. [37] τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 17.
38 Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· [38] δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου Lc 10, 2.
τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X.

1 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς Mc 3,
ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν 14 s. 6, 7. Lc 9, 1.
πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος Mc 3,
Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἰάκωβος ὁ 16-19. Lc 6,
3 τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, [3] Φίλιππος καὶ Βαρθολο- 14-16.
μαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ
4 Λεββαῖος, [4] Σίμων ὁ καναναῖος καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παρα-
δοὺς αὐτόν.
5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς
λέγων Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσ-
6 έλθητε· [6] πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
7 Ἰσραήλ. [7] πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες Ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν Lc 9, 2.
8 οὐρανῶν. [8] ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκ- 10, 9.
9 βάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. [9] Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ 11, 5. Mc 6, 8-11.

---

35. ϛ (= Gb Sz) in f. add εν τω λαω .. om c BC*DSΔ al pm vv m Chr al

36. ϛ (= Gb Sz) ησαν εκλελυμενοι | εριμμενοι c B (ερυμμενοι Btl. teste) CL (ερημενοι) .. Ln ρεριμμενοι c D .. ϛ ερριμμενοι .. M al ερρηγμενοι (X ερρημενοι) | CDFLM al pm Chr ως προβατα

X. 1. EFL al m vv m Cyr al εξουσιαν κατα | L al b g[1.] Cyr Thdrt in f. add εν τω λαω

2. L al m εισιν ταυτα | Ln και ιακωβος c B d (non D)

3. Ln μαθθαιος c BD | και λεββαιος c D cdd ap Aug (et. 122. omisso και) k Hes Ruf .. ϛ και λεββαιος ο επικληθεις θαδδαιος (Gb° ο επ. θαδδ.) .. Ln και θαδδαιος c B al vg it cdd al .. 13. 346. και θαδδ. ο επικλ. λεββ. .. 243. ιουδας ο και λεβ. (cdd lat: *et judas zelotes*) .. de C* cf C in append.

4. καναναιος c BCD (D χαν.) L al vg it (et. δ) al .. ϛ κανανιτης | ϛ[e] Ln ιουδας ὁ .. om ὁ c CEFGLUVX al pm | Ln ισκαριωθ c C (it cdd scarioth) .. D am k σκαριωτης .. Or σιμωνος ισκαριωτου | L al Or ος και παρεδωκεν .. XΔ al ο και παραδιδους

7. ηγγικεν c B .. ϛ Ln οτι ηγγικεν

8. ϛ (= Sz) post λεπρ. καθαρ. et Gb Ln (c BCD (D εγειρατε) al m vv m) ante λεπρ. καθαρ. add νεκρους εγειρετε .. om (Gb°) c C***EFKLMSUVX al pl f sah al Eus Ath al .. PΔ al post εκβαλλετε pon

Lc 10, ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, [10] μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ 10
4-12. 9, 3. δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδους· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς
τροφῆς αὐτοῦ. [11] εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς 11
ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. [12] εἰσερχόμενοι δὲ 12
εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. [13] καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω 13
ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς
Lc 9, 5. ἐπιστραφήτω. [14] καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους 14
ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν
11, 24. κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. [15] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ 15
Lc 10, 3. Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. [16] Ἰδοὺ 16
ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι
24, 9. ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. [17] προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν 17
Mc 13, 9-13. ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγω-
Lc 21, 12-17. γαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· [18] καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς 18
Lc 12, 11 s. ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. [19] ὅταν 19
δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται
γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε· [20] οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦν- 20
τες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. [21] παραδώσει 21
δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται
24, 9. 13. τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. [22] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι 22
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθή-
σεται. [23] ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν 23

---

10. ραβδους (Gb'') c CEFGKLMPSUVXΔ (non δ) al pl k cop al .. ς (= Sz) Ln ραβδον | KM al it (non d k l) syr[p] mg Hil al του μισθου αυτου | ς in f. add εστιν (Gb°) .. om c BCL (non P) al h (D al vg it cdd pl Ir Hil post γαρ poD)

11. D al it cdd Hil al om η κωμην .. L al post εισελθ. pon

12. DL al pm vv Hil[2] in f. add λεγοντες Ειρηνη τω οικω τουτω

13. ελθατω c CL al .. ς Ln ελθετω .. SV al εισελθετω .. D εσται | Ln εφ υμας c B al (et. εφ υμ. ανακαμψει leg)

14. αν c BDKL al m .. ς εαν | εξω c BD al vv .. L al εκ .. ς om | Ln εκ των c C al et (de sive a) vg it (non d)

15. γομορρας c C (γη γομορρ.) DLMP al m ff h k Chr .. ς Ln γομορρων

16. B εις μεσον .. CL εμμεσω | L al ωσει οφ. et (et. X) ωσει περ.

18. DFGLXΔ al m (vv) om δε

19. παραδωσιν c BE* al (d f g[1.] k Cyp) .. DGLX al pl vv Ath Hil al παραδωσουσιν (Gb') .. 17. al Or Chr παραδωσωσιν .. ς παραδιδωσιν c CE**FKMSUVΔ etc | K al m Or η τι λαλησετε | Ln [δοθησεται usq. λαλησ.] .. ea om DL al m k flor harl* arm Or al .. CEGVXΔ (Δ λαλησιτε) al m ωρα τι λαλησητε

21. B το τεκνον .. al τεκνα | BΔ επαναστησεται

23. Or[4] εαν pro οταν | DΔ al διωκουσιν | Gb φευγετε εις την ετεραν· καν εκ ταυτης διωκωσιν υμας, φευγετε εις την αλλην c 1. 13. 22. al[5] Or[1] .. Ln φευγ. εις την ετεραν [, καν εν τη ετερα διωκωσιν υμας, φευγετε εις την αλλην]. c D (sed D αλλην pro ετεραν, εαν δε pro καν,

ἄλλην. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις Ἰσραὴλ ἕως
24 ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. [24] Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον Lc 6, 40. Jo 13, 16.
25 οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. [25] ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται
ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκο-
δεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ.
26 [26] μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀπο- Lc 12, 2-9.
27 καλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. [27] ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ Mc 4, 22.
σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ Lc 8, 17.
28 τῶν δωμάτων. [28] καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα,
τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνά-
29 μενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. [29] οὐχὶ δύο στρουθία
ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ
30 πατρὸς ὑμῶν. [30] ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι
31 32 εἰσίν. [31] μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. [32] Πᾶς 6, 26.
οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω
33 κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· [33] ὅστις
δὲ ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν
34 ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [34] Μὴ νομίσητε ὅτι Lc 12, 51-53.

αλλη διωκουσιν pro ετερα διωκωσιν) it cdd Or[1] (alibi παλιν pro υμας; .. L 247. vv Ath Aug al φ. ε. τ. αλλην· καν εκ ταυτης εκδιωξουσιν υμας, φευγετε εις την ετεραν | B al ετεραν (ut Ln) pro αλλην | DM al m it vg (non am) al m om γαρ (Gb°) | C οτι ου μη | ισραηλ c BD .. ς του ισρ. | εως c BX al .. ς Ln εως αν .. al εως ου

24. FM al m vv διδασκ. αυτου

25. L al vv και τω δουλω | Ln τω οικοδεσποτη c B et τοις οικιακοις c B* | DLX (iid. alibi var.) βελζεβουλ .. B (ita ubique) βεεζεβουλ .. *beelzebub* (ubique) vg it cdd syr al Cyp Hier Aug .. et. βεελζεβουν et *belzebud* leg | ς (= Gb Sz) εκαλεσαν .. D καλουσιν .. L εκαλεσαντω .. U al pm Chr al απεκαλεσαν .. al επεκαλεσαντο | CDM (CDM οικιακοι v. 36.) U al m Chr Thdrt οικειακους (Gb″)

28. ς (= Gb Sz) και μη φοβηθητε | αποκτεννοντων c CDUΔ al m .. Gb Sz αποκτενοντων c EGKLMSVX al pl Chr Thdrt al .. ς αποκτεινοντων (ita et. Or) | D* σφαξαι pro αποκτειναι | C al φοβεισθε δε .. L al Isid Dam om δε | Ln [και] ψυχην .. om it cdd cop Or Cyp | EGKMSUVΔ al pm την ψυχην κ. το σωμα | D vg it Ir al εις γεενναν

29. D πωλουνται | L Or[1] (alibi add εις την γην, alibi, ut et. Clem homil. Chr, εις την παγιδα, alibi επι την γην) Nov Op om επι την γην (Gb°°) .. X al επι της γης

31. φοβεισθε (Gb′) c BDL al Or Cyr .. ς φοβηθῆτε | 10. 83. al it cdd πολλω

32. X al Or[1] Hil om ουν | EUV al Or[2] (bis —σει) ομολογηση | D*L (L αυτ. καγ.) al (vg it Hil al) Did καγω αυτον | τοις c BCKV al Or[1] Chr .. om ς

33. δε c BC (C δ') L al .. ς δ' αν (Or[2]) | C 1. Or[2] απαρνησηται (Or[2] post et. απαρνησομαι .. Or[1] αρνησητ. et αρνησομαι) | καγω αυτον c BDΔ al m vg it go Or[2] Chr Cyr al .. ς αυτον καγω (Or[1]) | τοις c BXV al Or[1] .. ς om

ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μά-
*Mich 7, 6. χαιραν. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ 35
θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς,
Lc 14, 26 s. 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ 36 37
μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα
Mt 16, 24 s. ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· 38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ 38
Jo 12, 25. καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. 39 ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν 39
Lc 17, 33. αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ
Jo 13, 20. εὑρήσει αὐτήν. 40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος 40
Lc 10, 16. δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προ- 41
φήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα
Mc 9, 41. δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται. 42 καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν 42
τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μα- 1
θηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πό-
λεσιν αὐτῶν.
Lc 7, 18-35. Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, 2
πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ 3
*Dt 18, 15. ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πορευ- 4
θέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέ- 5
πουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν,
καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν 6

---

35. D al it cdd Hil[1] Op υιον pro ανθρωπον | D*Δ διχασαι
36. U al pm οικειακοι (cf ad v. 25.) .. B οικοικοι
37. B*D al syr[p] ms Cyp[1] om και ο φιλων usq. αξιος
41. λημψεται bis .. ς ληψεται. cf Prol.
42. Ln ος αν c BD (ος εαν c CLPZΔEFGKMSUVX) | D vg it Hil al των ελαχιστων τουτ. | MXZ al ψυχρουν .. D vv pm Clem Or Hil al υδατος ψυχρου | D (E* om μον. ε. ον. μαθ.) al cop go om μονον (Δ* ψυχρουμενον, ** ψυχρ. μονον) | LZ al (vg) απολεσει .. D vv m Cyp al αποληται ει perg ο μισθος αυτ.

XI. 1. M al m συνετελεσεν
2. FLX δεσμοτηριω | D al m aeth Chr (Or τα περι του ιυ) του ιησου | δια (Gb') c BCDPZΔ al syr utr arm go (a b c f h k *discipulos*) .. ς δυο (ita Or Cyr Chr)
4. D a b c ff g[1.] h αποκρ. δε | DΔ ιωαννει | L al cop Or βλεπ. κ. ακουετε
5. Ln [και] χωλοι .. om Z (vdtr) Δ vg c f ff g[2] h cop Or .. D om κ. χωλ. περιπ. | Ln [και] κωφοι .. om vg c f ff g[2] h cop Or | και νεκροι c BDLPZΔ al vv m Chr al (non Or Hil) .. Ln [και] νεκρ. .. ς νεκροι | Ln [και] πτωχοι .. om vg (non for) c f ff

7 ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. [7] Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Lc 7.
Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον 24–26.
8 θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; [8] ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν;
ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν
9 τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. [9] ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν;
10 ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. [10] οὗτος γάρ ἐστιν περὶ οὗ *Mal 3, 1.
γέγραπται Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, Mc 1, 2.
11 καὶ κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. [11] ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ·
12 ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων ἐστὶν αὐτοῦ. [12] ἀπὸ Lc 16, 16.
δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
13 νῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. [13] πάντες γὰρ οἱ προφῆται
14 καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν· [14] καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, *Mal 3, 23.
15 16 αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. [15] ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. [16] Τίνι Lc 7,
δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν 31–35.
17 ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις [17] λέγουσιν Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ
18 οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. [18] ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης Jo 10, 20.

---

6. Ln ος αν c BD al (ος εαν c iisd. qu. 10, 42.)
7. εξηλθατε c BCDGLZ al .. ϛ εξηλθετε .. FΔ εξεληλυθατε
8. εξηλθατε c BCDLZΔ al .. ϛ εξηλθετε .. F εξεληλυθατε | εν μαλακοις c BDZ al vg (non gat) a c ff g$^{1.2.}$ k Hil Tert al .. ϛ add ιματιοις, Ln [ιματιοις] | D ημφιασμενον | Sz (Gb′) βασιλείων (ita sive βασιλειῶν) c EFGKSVX al pl | B om εισιν
9. εξηλθατε c BCDLZΔ al .. ϛ εξηλθετε (et. c P Or) .. F εξεληλυθατε | προφ. ιδ. c BZ (f k conjg. *videre proph.*) .. ϛ Ln ιδειν; προφητην;
10. Ln ουτ. [γαρ] .. om BDZ b g$^{1.}$ k sax Or Amb Op | Ln [εγω] .. om Z c ff g$^{2.}$ Amb | X al αποστελω | και κατασκ. c P cop syr^{p} a b c Chr^{2} (cf Matthaei ad b. l.) Amb^{1} Hier .. ϛ ος κατασκ.
11. EFGLX al εγειγερται | εστιν αυτου c C (Z?) vg it (exc b k) Aug .. ϛ Ln αυτου εστιν
12. D (Clem) οι βιασται
13. επροφητευσαν c (B?) CDZ (Δ προφητευσαν) al .. ϛ προεφητευσαν
14. ἠλιας .. ϛ ἡλιας cf Prol.
15. ϛ Ln ακουειν ακουετω .. om c BD k 32. cf Prol.
16. ϛ (= Gb Sz) παιδαριοις | ϛ εν αγ. καθημ. .. transp (Gb′) c BCDLMΔ al vv Chr al | Ln εν αγορα c (non C) (D εν τη αγορα) 6. 15. al pl vv m Euth Thph .. εν αγοραις c CEFGKLMSUVXΔ etc .. BZ al εν ταις αγοραις | α προσφωνουντα et λεγουσιν (Gb′) c B (C α προσφωνουσιν et και λεγ.) DZ al vg ff g^{2} (k) l cop syr^{p} mg .. ϛ και προσφωνουσιν et και λεγουσιν | τοις ετεροις (Gb′) c B (ap. Bart. et Birch., non ap. Btl.) CDEFKLMXZΔ al pm (*invicem* s. *ad invicem* a b c g$^{1.}$ cop, *aliis* d k goth, *ad alterutrum* f .. rell et vg *aequalibus* s. *coaeq.*) .. ϛ Ln τ. εταιροις (ita GSUV) et ϛ add αυτων .. id om (Gb°) c BDZ al vv
17. λεγουσιν .. ϛ και λεγ. cf ad v. 16. | ϛ εθρηνησ. υμιν .. om c BCDZ al cop vg it cdd Clem Aug

μήτε ἐσϑίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν Δαιμόνιον ἔχει. [19] ἦλϑεν ὁ υἱὸς 19
τοῦ ἀνϑρώπου ἐσϑίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν Ἰδοὺ ἄνϑρωπος φάγος
καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώϑη ἡ σοφία
ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.
Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυ- 20
Lc 10, νάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. [21] Οὐαί σοι Χοραζείν, οὐαί σοι Βηϑ- 21
13-15. σαϊδάν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι
ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. [22] πλὴν λέγω ὑμῖν, 22
Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. [23] καὶ σὺ 23
Καφαρναούμ, ἣ ἕως οὐρανοῦ ὑψώϑης, ἕως ᾅδου καταβήσῃ· ὅτι εἰ ἐν
Σοδόμοις ἐγενήϑησαν αἱ δυνάμεις αἱ ἐν σοὶ γενόμεναι, ἔμεινεν ἂν μέχρι
10, 15. τῆς σήμερον. [24] πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν 24
ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.
Lc10,21. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριϑεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐξομολογοῦμαί 25
σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σο-
φῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· [26] ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι 26
Lc10,22. οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσϑέν σου. [27] Πάντα μοι παρεδόϑη ὑπὸ τοῦ 27
πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν
πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκα-
λύψαι. [28] Δεῦτε πρὸς μὲ πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ 28

---

19. b om versum | B* 124. cdd ap Hier syr utr (syr[p] mg ms τεκν.) cop aeth pers et pers ms εργων pro τεκνων (ita Or Ir etc) | 13. 124. 346. k απο παντων των

20. CKL al pm vv pp ηρξ. ο ιησους

21. χοραζειν c CEFGKMSVX (X χωραζ.) Δ .. L χοραζζη .. D (vg b al *corozain*, am a fl al *corazain*, c al *corozaim*, k *chorazan* etc) χοραζαϊν .. 127. al Or χωρα ζιν .. ς Ln χοραζιν | Ln βηϑσαϊδα (Gb″) c CD (D βεϑσαειδα) LV al pl vv pl Or Bas Chr al (βηϑσαϊδαν c BEFGKMSUXΔ etc) | D εγεγονεισαν .. al εγενηϑησαν | CUΔ al syr[p] sax Or Bas al σποδω καϑημενοι (s. ut Δ καϑημεναι)

23. ς καπερναουμ cf Prol. | ἣ et υψωϑης (Gb′) c E (* ϑης ex ϑησα) FGSUV (ἣ et. D*L) al pm f h Chr cd ap. Hier .. Ln μη et υψωϑηση c BCD (D* η, D** μη) al vg it cdd pl al Ir (L ἣ et υψωϑησει) .. ς ἡ et υψωϑεισα c KMXΔ etc | εως ουρανου c BDΔ al .. ς ε. του ουρ. | DL ab η (*aut* abd .. ἡ L) εως αδου | καταβηση c BD vg it .. ς καταβιβασϑηση | εγενηϑησαν c BCD 1. 157. al (v. 21. εγενηϑησαν 157. al) .. ς εγενοντο | εν σοι γεν. c B .. ς γεν. εν σοι | εμεινεν c BC 1. al .. ς εμειναν .. LXΔ εμεινον .. M εμενον

24. Cdd 5. syr utr λεγ. σοι | D it cdd pl for arm (non cop) Ir υμιν pro σοι

25. εκρυψας c BD al .. ς απεκρυψας

26. Ln ευδοκια εγενετο c B k Ir

27. C al Just[1] κ. ουδ. γινωσκει (Just[2] Clem Or εγνω) | Ln ω αν c D al Clem (Clem[1] εαν) Or Just[3] (οις αν) | Just[3] Clem[5] Or[4] Ir[3] Val (ap. Ir) Tert κ. ω (οις) αν (εαν) ο υιος αποκαλυψη cf Prol.

28. Clem[2] (Clem[1] ed. hab.) Or[3] (Or[1] hab.) om προς με

29 ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ᾽ ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ᾽ ἐμοῦ
ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς
30 ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλα-
φρόν ἐστιν.

XII.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν Mc 2, 23–28.
σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στά- Lc 6, 1–5.
2 χυας καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ Ἰδοὺ οἱ μαθη- *Dt 23, 25.
3 ταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς *Ex 20, 10.
Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυίδ, ὅτε ἐπείνασεν καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; *1 Sam
4 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως 21, 6.
ἔφαγεν, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς *Ex 29, 33.
5 ἱερεῦσιν μόνοις; 5 ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ *Nm 28,
6 ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω δὲ 9. 10.
7 ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν Ἔλεος 9, 13.
8 θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. 8 κύριος γὰρ *Hos 6, 6.
ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
9 10 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 10 καὶ ἰδοὺ Mc 3, 1–6.
ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἔξεστιν Lc 6,
11 τοῖς σάββασιν θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς 6–11.
Τίς ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάβ-
12 βασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ οὖν διαφέρει
13 ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. 13 τότε
λέγει τῷ ἀνθρώπῳ Ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατε-

---

29. πραυς c BC*D* Clem Or[2] (Or[4] πραος) Ath ms Bas .. ς πραος

XII. 1. Ln τοις σαββατοις c B | DU al τους σταχυας
2. CDLΔ al it cdd pl syr ιδοντες αυτους | ειπαν c BC .. ς ειπον
3. ς (= Gb Sz) αυτος και οἱ
4. Ln εφαγον c B | ὃ c BD (V ὃς) al b k harl* .. ς οὓς
5. CD al Cyr εν τοις σαββ.
6. μειζον (Gb′) .. ς (= Sz) μειζων
7. ελεος c (B? cf 9, 13.) CD al Or[1] .. ς ελεον
8. ς (= Gb Sz) εστι και του
10. ανθρ. χειρα c BC vg (non gat mm) k l cop Chr (Chr την χ.) .. ς ανθρ. ην την χειρα .. E (E al ην εχ. ανθρ.) DL (L χειραν) MU (U al ην ανθρ. εχ.) Δ al pm vv m ανθρ. ην εχει τ. χ. | DL al θεραπευσαι | DX al κατηγορησουσιν
11. τις c C*LX al cop ff[1. 2.] g[1.] h .. D al pm vv m τις εστιν (εστιν et. transp) .. ς Ln τις εσται | Ln εγειρει c CD (D et. κρατει) GL 124.
12. Ln τ. σαββατοις c B
13. σου την χ. c BL 1. al .. ς την χ. σου | απεκατεσταθη (Gb′) c BC (**, *?) EFGLMSU (U απεκατεστη) VXΔ al pm .. ς αποκατεσταθη (c DK)

στάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. [14] ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον 14
κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ 15
ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, [16] καὶ ἐπετίμησεν αὐ- 16
τοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· [17] ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ 17
*Es 42, 1-4. Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος [18] Ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγα- 18
πητός μου ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν,
καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. [19] οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ 19
ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. [20] κάλαμον συντετριμ- 20
μένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς
νῖκος τὴν κρίσιν. [21] καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 21
Lc 11, 14-23. Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ 22
ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. [23] καὶ ἐξίσταντο 23
Mc 3, 22-30. πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυίδ; [24] οἱ δὲ 24
Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν
9, 34. τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. [25] εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐ- 25
τῶν εἶπεν αὐτοῖς Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται,
καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. [26] καὶ 26
εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν
σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; [27] καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ 27
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ
ἔσονται ὑμῶν. [28] εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα 28

---

13. Syr it cdd Hil om υγιης
14. εξελθ. δε οι φαρ. (Gb') etc c BC (D it cdd και εξελθ. οι φαρ.) al vg it cdd al Eus Chr .. L al vv οι δε φαρ. εξελθ. .. ς οι δε φαρ. συμβ. ελ. κατ αυτ. εξελθοντες (ita Δ al, omisso εξελθοντες) | L al (it vg) συμβουλ. εποιησαν
15. Ln om οχλοι c B vg it (exc f h) .. X al^2 πολλοι οχλοι (οχλ. πολλ. et. Or Hil) | Cd$^{1\cdot}$ Or om παντας (D 1. it cdd παντας δε ους εθεραπευσεν επεπληξεν ινα μη)
17. ινα c BCD al Or Eus .. ς οπως | C** al^6 υπο ησαιου
18. ὃν c B al^2 ff (ff *quem suscepit*) .. C* (vdtr) D al vg it cdd pl Dial Ir Hil εν ω .. ς εις ον | CD al ηυδοκησεν
20. Hier ob ομοιοτελευτον in f. sublata suspicatur αναλαμψει usque κρισιν *Es. 42, 4. Aliter Or
21. ς (= Gb Sz) εν τω .. et. επι τω leg
22. Ln προσηνεγκαν α. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον c B cop | τον κωφον c BD ff g$^{1\cdot}$ k cop .. ς τον τυφλον και κωφον .. LXΔ al m syr arm τ. κωφ. κ. τυφλ. .. syr^p τ. τυφλον .. vg it cdd pl sax om omnia | λαλειν c BD al vg it al .. ς και λαλειν
24. De βεελζεβουλ cf ad 10, 25.
25. D al^3 ff k ιδων δε | ς ειδ. δε ο ιησους .. om c BD cop k
27. D ει δε και .. et. ει δε, ει γαρ leg .. Or ει | L al om οι | κριτ. εσ. υμ. c BD al it (exc c) al .. ς υμ. εσ. κριτ. .. et. υμ. κρ. εσ. (Ita L), κριτ. υμ. εσ. leg
28. ς (= Gb Sz) εγω εν πν. θεου .. M al vv Did al om εγω

29 ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. [29] ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον
30 δήσῃ τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἁρπάσει. [30] ὁ μὴ ὢν μετ'
31 ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. [31] Διὰ
τοῦτο λέγω ὑμῖν Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀν-
θρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώ-
32 ποις. [32] καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται Lc 12, 10.
αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται
33 αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. [33] Ἢ ποιήσατε τὸ Mt 7,
δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σα- 16-18. Lc 6,
πρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώ- 43. 44.
34 σκεται. [34] γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες;
35 ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. [35] ὁ ἀγαθὸς ἄν- Lc 6, 45.
θρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄν-
36 θρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. [36] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι
πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ
37 λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. [37] ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ
τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων
39 λέγοντες Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. [39] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 16, 4.
εἶπεν αὐτοῖς Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον Lc 11, 29-32.
40 οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. [40] ὥσπερ γὰρ *Jon 2, 1.
ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως
ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς
41 νύκτας. [41] ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ,

---

29. αρπασαι c BC*X 1. al^{2} .. ς διαρπασαι | αρπασει c B 1. al^{3} .. ς διαρπασει .. DGK al pm Chr al διαρπαση .. Δ al διαρπασαι

31. B 1. Ath ante τοις ανθρ. prius add υμιν | Ln om τ. ανθρ. poster. (Gb°) c B al vv m Hil al .. et. αυτοις (*illi* s. *ei* it cdd) leg

32. ος εαν (Gb″) c BCEFGKLMUVXΔ al pm Or .. ς ος αν (c DS) | B add ουκ ante αφεθησ. prius (non Or Cypr etc) | Ln ου μη αφεθη pro ουκ αφεθησ. c B (Or ουχ εξει αφεσιν) | Sz (Gb′) εν τω νυν αιωνι c EFGLMSUV al pl al m .. KXΔ al Did al εν τω αιων. τουτω

35. D* (Or^{1}) om ὁ ab initio | ς (= Gb Sz) αγαθου θησαυρ. της καρδιας | ς (= Sz Gb°) τα αγαθα | LUΔ al m τα πονηρα

36. X al^{3} om αργον .. al πονηρον | ὃ c BD vg it (exc h) Ir Cyp .. L al Or ο αν .. ς ο εαν | λαλησουσιν c BC (D λαλουσιν) .. ς Ln λαλησωσιν

37. D it cdd Hil η εκ pro και εκ | GLX al m Chr al κατακριθηση

38. ς om αυτω .. add c BCDLM al vv m Chr | Ln om και φαρισαιων c B al^{2} (non Or) .. K τ. φαρ. κ. γραμμ.

40. DEFL al m vv Chr Ir al εσται και

41. B νινευιται(?) .. CD** (* νινευεται) LXΔ νινευειται (—ιται Or) | L επι pro εις

*1 Reg 10, 1. καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει 42
μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περά-
των τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολο-
Lc 11, 24–26. μῶνος ὧδε. 43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ- 43
που, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.
44 τότε λέγει Εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρί- 44
σκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ 45
παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ,
καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκεί-
νου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
Mc 3, 31–35. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ 46
Lc 8, 19–21. αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. 47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ 47
Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασιν ζητοῦντές σοι
λαλῆσαι. 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ 48
μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ 49
ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου·
50 ὅστις γὰρ ἂν ποιῇ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός 50
μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

Mc 4, 1–9. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐκάθητο 1
Lc 8, 4–8. παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε 2
αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν

---

42. Cdd² vv Or Hil απο pro εκ | ς (= Gb Sz) σολομωντος (ita CΔ Or)
44. εις usq επιστρ. c BDZ (Z al υποστρ.) .. ς επιστρ. εις τ. οικ. μ. | D (non E) FGX al m syr^p ελθων | Ln [και] σεσαρωμενον c C*Z (vdtr) al it cdd syr^p Chr | EL al it cdd om και extr (EL καικοσμημενον)
45. DE* al πονηροτ. αυτου | E* (** εισελθον) L al εισελθων .. Δ* al ελθοντα | U it cdd Hil om και extr
46. ετι etc c B al vg it (it cdd pl *haec*) al .. ς ετι δε etc .. DLZ Or (Or om δε) λαλουντ. δε αυτου .. et. λαλ. του ιησου leg | Ln οι αδελφ. [αυτου] .. om Z al vg it cdd pl Or (al vg it cdd Or η μητ. αυτου) | CFGXΔ (Δ ιστικ.) ιστηκεισαν .. L ιστηκασι | DL al it cdd Or λαλησ. αυτω
47. BL al ff k om versum | Gb′ σε pro σοι λαλησ. c vg al (cod. 258. σε λαλησ.) .. et. σε ιδειν et λαλ. σοι (D) leg
48. τ. λεγοντι c BD al .. ς τ. ειποντι .. X om (al om αυτω) | D a ff^{1.2.} h k ἢ pro και
49. D al vg it cdd pl al Or om αυτου prius
50. D al om αν | ποιη c CΔ 251. (D ποιει) .. KLZ al ποιησει .. ς Ln ποιηση | LΔ al ff k syr^p mg ουτος | 13. al m b e ff Or Amb και αδελφος

XIII. 1. εν τη c BZ al vg it (exc f) Or² .. ς εν δε τη | D a b e ff g^{1.2.} (D it cdd εξηλθεν ο ις και) om απο τ. οικιας .. Ln εκ της οικ. c Z al Or¹ Chr .. B al Or¹ της οικιας
2. εις πλοιον c BCL (L om εμβαντα .. al εμβηναι omisso καθησθ.) Z al m .. ς εις το πλοιον

3 εἱστήκει. [3] καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων Ἰδοὺ ἐξῆλ-
4 ϑεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. [4] καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν
5 παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἐλϑόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά. [5] ἄλλα δὲ
ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐϑέως ἐξανέ-
6 τειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάϑος γῆς· [6] ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσϑη,
7 καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνϑη. [7] ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνϑας,
8 καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανϑαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. [8] ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν
γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ
9 τριάκοντα. [9] ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
10 Καὶ προσελϑόντες οἱ μαϑηταὶ εἶπαν αὐτῷ Διὰ τί ἐν παραβολαῖς Mc 4, 10-20.
11 λαλεῖς αὐτοῖς; [11] ὁ δὲ ἀποκριϑεὶς εἶπεν αὐτοῖς Ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι Lc 8, 9-15.
12 τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. [12] ὅστις 25, 29.
γὰρ ἔχει, δοϑήσεται αὐτῷ καὶ περισσευϑήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ Lc 8, 18.
13 ὃ ἔχει ἀρϑήσεται ἀπ' αὐτοῦ. [13] διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ,
ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦ-
14 σιν. [14] καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα Ἀκοῇ *Es 6, 9 s.
ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Jo 12, 40. Act 28,
15 [15] ἐπαχύνϑη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως 26 s.
ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφϑαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μή ποτε ἴδωσιν τοῖς
ὀφϑαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῶσιν καὶ ἐπι-
16 στρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. [16] ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφϑαλμοὶ ὅτι Lc 10, 23 s.

---

2. CEFGLXΔ ιστηκει .. D al εστηκει
3. LV al cop om πολλα .. C al Or[1] post παραβολ. pon | Cdd[6] (Z?) Or om λεγων | D (D om του) LMX al m Chr al του σπειραι (Gb')
4. ελϑοντα et κατεφ. c B al[6] .. Ln ηλϑον et και κατεφαγεν c DLZ al Or .. ς ηλϑεν et και κατεφ. | E*KM al pm vv Or τα πετ. του ουρανου
5. D al ευϑυς .. L om | B εξανετειλαν | Ln της γης c B
6. D εκαυματισϑησαν (B εκαυματωϑη) et εξηρανϑησαν
7. D al (vg it) Or εις τ. ακανϑ. | D al επνιξαν
8. C al επεσαν (et. επεσον leg)
9. ς Ln ακουειν ακουετω .. om c BL e ff k
10. C cop προσελϑ. αυτω | Ln οι μαϑητ. αυτου c CX vv | ειπαν c BL .. ς Ln ειπον
11. CZ al[5] cop om αυτοις | Cdd[2] it cdd Eus Tert (non Clem Or) om των ουρανων (et. του ϑεου leg)
13. L c Cyr hrs Ir om αυτοις .. al post λαλω pon .. D* (non d) λαλει (** ελαλει) αυτοις | D al it Eus Cyr Ir ινα βλ. μη βλεπωσιν κ. ακ. μη ακουσωσιν (s. ακουωσιν) κ. μη συνωσιν (s. συνιωσιν .. et. B** al συνωσιν) μη ποτε επιστρεψωσιν | EG συνίουσιν (ita et Ln)
14. ς (= Gb Sz) επ αυτοις | EFGMUV al m ακουσητε (B* ακουσατε) et βλεψητε
15. Ln ωσιν [αυτων] c C it cdd | συνιωσιν (Sz?) c BC etc .. ς (ed. 1624) Gb Ln συνωσιν | EFGKV al m επιστρεψουσιν | ιασομαι (Gb') c BCDE*FGLMSVΔ** al pm .. ς ιασωμαι

βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. [17] ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι 17
πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον,
καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. [18] ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν 18
παραβολὴν τοῦ σπείραντος. [19] παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας 19
καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. [20] ὁ δὲ ἐπὶ τὰ 20
πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς
λαμβάνων αὐτόν· [21] οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, 21
γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται.
[22] ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ 22
μέριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ
ἄκαρπος γίνεται. [23] ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν 23
λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν,
ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.
Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία 24
τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.
[25] ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ καὶ ἐπέ- 25
σπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. [26] ὅτε δὲ ἐβλά- 26
στησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.
[27] προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ Κύριε, οὐχὶ 27
καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; [28] ὁ δὲ 28
ἔφη αὐτοῖς Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ αὐτῷ λέγουσιν
Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; [29] ὁ δέ φησιν Οὔ, μή ποτε 29

---

16. D om τα | Ln om υμων ante οτι c B al a b c ff$^{2.}$ g$^{1.}$ Hil (non f ff$^{1.}$ g$^{2.}$ h k Ir Or) | ακουουσιν c BCDMX al m Or al .. ς ακουει
17. Ln ειδαν c B (ειδον Or) .. KXV ιδον .. D ηδυνηθησαν ειδειν
18. σπειραντος c BX al^{3} syr^{p} .. ς σπειροντος
19. DF al συνιοντος
20. 21. Leg bis ευθεως (EU al v. 20. D al v. 21.)
22. ς τ. αιωνος τουτου .. om c BD a ff g$^{1.}$ h k arm
23. την καλ. γην c B(?)CLΔ al Or .. ς την γην την καλην | συνιεις c BD al Or .. ς συνιών (GL συνιών, EUX συνιῶν, K συνίῶν .. C συνειων) | D it cdd τοτε pro ος δη
24. CΔ ομοιωθη | σπειραντι c BMX al m Or in schol vv m .. ς σπειροντι | B αγρω εαυτου .. D ιδιω αγρω
25. επεσπειρεν c B al vv Clem Or Ir al .. ς εσπειρεν
26. D al it cdd om και ult
27. CDEFGVX al εσπειρες | K al m Chr al om σω | ς (= Gb Sz) τα ζιζανια
28. οι δε αυτω λεγ. c B 157. (157. λεγ. αυτ.) g^{2} h (g^{2} h *dixerunt*) .. Ln οι δε δουλοι αυτ. λεγ. c C .. D a b c e ff^{2} g$^{1.}$ k syr arm λεγουσιν αυτω οι δουλοι .. ς οι δε δουλοι ειπον αυτω (ita et. f ff$^{1.}$) | D al vv m om ουν | FKLM al pm Chr συλλεξομεν
29 φησιν c BC .. ς εφη .. et. λεγει (D) et ειπεν leg

30 συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 ἄφετε συν-
αυξάνεσθαι ἀμφότερα ἕως τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ
ἐρῶ τοῖς θερισταῖς Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ
δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν
31 ἀποθήκην μου. 31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὁμοία Mc 4,31s.
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος Lc 13,19.
32 ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν
σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται
δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖς
33 κλάδοις αὐτοῦ. 33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς Ὁμοία ἐστὶν ἡ Lc 13,21.
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου
σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ Mc 4,33s.
35 χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς· 35 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ *Ps 78,2.
τοῦ προφήτου λέγοντος Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι
κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς.
36 Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων
37 τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν
38 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, 38 ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα,
οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ,
39 39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια
40 αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ
ζιζάνια καὶ πυρὶ καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος.

---

30. L al αφ. συν (ουν et. U al .. id cdd *sed*) αυξανεσθαι | εως c BD al Eulog .. L al Chr αχρι .. ς μεχρι | ς (= Gb Sz) εν τω καιρ. (ita et. CL) | αυτα δεσμας (L δεσμάς KM δεσμᾶς .. ς Ln δέσμας) c LXΔ al^{8} Or (Or δεσμας τα ζιζανια) a b c g^{1} am for gat mm .. D e f ff^{2} k Aug δεσμας .. ς Ln αυτα εις (Gb^{oo}) δεσμας (ita et. vg ed. ff^{1}) | D al vg it (non f k) Aug om αυτα sec | Ln συναγετε c B 1 .. D συνλεγεται
31. DL* al it cdd pl παραβολ. ελαλησεν
32. D al αυξηση et μειζων | K al pm vv pl Hil al παντων των λαχ. | κατασκηνοιν c BD .. ς κατασκηνουν
33. CLMUX al h g^{2} ελαλ. (C παρεθηκεν) αυτοις λεγων .. D k om ελαλησ. αυτοις | GL al pl Cyr al εκρυψεν (Gb′)
34. ουδεν c BCMΔ al m f syr^{p} Clem Or^{1} .. ς ουκ
35. Cdd^{5} cdd ap Eus et ap Hier Porph προφητ. ησαιου | ς in f. add κοσμου .. om c B 1. 22. e k Or
36. ς οικιαν ο ιησους (Gb^{oo}) .. om c BD al vv m Or .. et. transp | Ln προσηλθαν c B (non Or) et διασαφησον ημιν c B Or^{1} (Or^{4} φρασον)
37. ς ειπεν αυτοις .. om c BD vv m Or (vdtr)
39. Ln εστιν ο σπειρ. αυτα c B .. L al^{6} ο σπειρων | αιωνος c BD al Or^{1} .. ς του αιωνος .. et. τ. αιων. τουτου (G) leg .. et. η συντ. του αιων.
40. καιεται (et. Gb Sz) c CEFGKLMSUVXΔ al pl Chr al .. D κατακαιονται (antea συνλεγονται) .. ς Ln κατακαιεται | ς (Gb^{o}) in f. add τουτου .. om c BDP al vv Ir Hil al

41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν 41
ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν
ἀνομίαν, 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται 42
ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν 43
ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.
44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ 44
ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει
καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν 45
ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς
μαργαρίτας· 46 εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν 46
πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία 47
τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους
συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες αὐτὴν ἐπὶ τὸν αἰγια- 48
λὸν καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.
49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ 49
ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς 50
εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὀδόντων. 51 Συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ Ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν 51 52
αὐτοῖς Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρα-
νῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυ-
ροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.
Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆ- 53
Mc 6, 2-6. ρεν ἐκεῖθεν. 54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν 54
τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν Πόθεν
τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος 55

43. D al Or² λαμψουσιν | ϛ ακουειν ακουετω .. Ln [ακ.] ακουετω .. om c ℵ a b e k Hil mss

44. ϛ παλιν ομοια .. Ln [παλ.] ομ. .. om c ℵB vg it (non b f h) cop | D al m Chr εν αγρω | πωλ. παντ. (ℵ al Or¹ om παντ.) οσ. εχ. c ℵD al vv Or¹ .. ϛ π. οσ. εχ. πωλ.

45. ℵ al Chr Amb (non Or) om ανθρωπω

46. ϛ (= Gb Sz) ος ευρων | D 124. it cdd cop Cyp om ενα

48. αυτην c D (D οτε δε επληρ. sine ἣν, tum ανεβιβασαν) PSΔ al⁷ it cdd (it cdd ut D) .. ϛ om | ϛ επι τον αιγ. και .. Ln και επι τον αιγ. c C 1. vg c ff g² sax Cyr .. om (Gb°) c L 13. 124. 346. a | αγγη c B (vdtr) C 1. al Or³ (Or¹ αγγεια) Cyr Isid .. D (D τα αγγια) L (L αγια) X αγγια .. ϛ Ln αγγεια | D εβαλαν

51. ϛ add ab init. λεγει αυτοις ο ιησους (Gb°°) .. om c ℵD vg it (exc f g² h) cop aeth sax Or (vdtr) | ϛ ναι, κυριε (Gb°) .. om c ℵD al vg ff¹·²· k cop syr hrs sax Or (vdtr) Hil

52. Ln λεγει αυτοις c DB** | τη βασιλεια (et. Gb) c BCK 1. 13. 124. 346. al e k syr al Or⁴ Ath Cyr¹⁰ al .. ϛ εις την βασιλειαν .. Ln εν τη βασιλεια (Gb') c DM 42. vg it cdd Ir Chr al

54. εκπλησσεσθαι c BCDEFGL (EFL εκπλησεσθαι) UVXΔ (non KMS) .. ϛ εκπληττεσθαι

55. ουχ sec c BCMΔ etc Or² .. ϛ ουχι

υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαρία καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος
56 καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; [56] καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι
57 πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; [57] καὶ ἐσκανδαλίζοντο
ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν Jo 4, 44
58 τῇ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [58] καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις Lc 4, 24.
πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν Mc 6, 14–29.
2 Ἰησοῦ, [2] καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτι- Lc 9, 7–9.
στής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνερ-
3 γοῦσιν ἐν αὐτῷ. [3] ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν αὐτὸν Lc 3, 19s.
4 ἐν τῇ φυλακῇ διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. [4] ἔλεγεν
5 γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. [5] καὶ θέλων αὐτὸν
6 ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. [6] γενεσίοις 21, 26.
δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρῳδιάδος ἐν τῷ
7 μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ, [7] ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ
8 δοῦναι ὃ ἂν αἰτήσηται. [8] ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς
Δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
9 [9] καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους

---

55. μαρια c C al (vg it) Or[1] Chr .. ϛ Ln μαριαμ | ιωσηφ c BC 1. 33. it (sed k *joses*) vg Or[2] Eus Hier .. ϛ ιωσης (c KLΔ etc .. et. ιωση leg.) .. DEFGMSUVX al m Or[1] ιωαννης (gat mm *et joh. et joseph*) .. cdd[3] om plane

56. DEFGKLVXΔ (non BCMU) al pm vv Or παντα ταυτα

57. πατριδι c BD al a k .. Z al Or[1] ιδια πατριδι .. ϛ πατριδι αυτου | L al f g[1] harl* om κ. εν τη οικ. αυτ.

XIV. 1. D al vv εν εκεινω δε | CZΔ τετρααρχης

2. D it cdd μητι ουτος .. 243. Or[1] οτι ουτος (Or αυτος) | Z al om εν

3. B 13. 124. τοτε κρατ. | εδησεν αυτον εν τη (τη Or[2] atque et. BX al) φυλ. c DZ 61. e k aeth Or[1] .. ϛ εδησ. αυτον και εθετο (et. και εθηκεν et και εβαλεν leg) εν φυλ. .. Ln εδ. αυτ. κ. εν τη φυλ. απεθετο c B (sed B om αυτον) 1. 13. 33. 124. (sed hi[4] ut vdtr απεθετο εν φ. s. εν τη φ.) 346. .. Or[1] εδησεν εν φυλ. και απεθετο .. Or[1] δησας απεθετο εν τη φυλ. | γυναικα c D vg a (vdtr) c e ff g[1] k Aug .. ϛ Ln γυναικ. φιλιππου (φιλ. et. post αυτου pon) .. et. add in f. οτι αυτην εγαμησεν

4. Ln ο ιωανν. αυτω c Z (B?) 251.

6. γενεσ. δε γεν. c BDLZ .. CK al (vv m) γενεσιων δε γενομενων .. al γενεσιοις δε αγομενοις .. ϛ γενεσιων δε αγομενων | D (non d) η θυγ. αυτου ηρωδιας

7. ο αν c BD al .. ϛ ο εαν

8. D it cdd pl syr aeth ειπεν Δος μοι ωδε

9. λυπηθεις et δια τους c BD 1. 13. 124. 346. vg it cdd pl .. ϛ ελυπηθη et δια δε τους

ἐκέλευσεν δοθῆναι. 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 10
11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ 11
ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ 12
σῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 ἀκούσας 13
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν·
καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.
Mc 6, 34–44. Lc 9, 12–17. Jo 6, 1–13. Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ 14
ἐθεράπευσεν τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν. 15 ὀψίας δὲ γενομένης προσῆλθον 15
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρ-
ῆλθεν· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγορά-
σωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐ χρείαν ἔχουσιν 16
ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ Οὐκ ἔχομεν 17
ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. 18 ὁ δὲ εἶπεν Φέρετέ μοι ὧδε 18
αὐτούς. 19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν 19
τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ηὐλό-
γησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ
τοῖς ὄχλοις. 20 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισ- 20
σεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. 21 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν 21
ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
Mc 6, 45–56. Jo 6, 14–21. Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς πλοῖον καὶ προ- 22
άγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. 23 καὶ ἀπολύσας 23
τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀψίας δὲ γενο-

---

10. ιωανν. c BZΘ al .. ς τον ιωαννην

11. επι .. D επι τω .. al εν τω

12. Z al Or ελθοντες | Ln (Gb′) ηρ. το πτωμα c BCDL (DL al vv m add αυτου) al m | εθαψ. αυτον c BΘ a ff .. ς Ln εθαψ. αυτο

13. αx. δε c BDLZ al f k cop syr Or .. ς και ακουσας | Θ al^{1} om ο ιησους | LZ al it cdd syr^{p} mg πεζοι (non Or)

14. CEKLX ιδεν | εξελθων c BD al vg al m .. ς (Gb^{oo}) add ο ιησους .. L al transp | ς (= Gb Sz) επ αυτους

15. Ln προσηλθαν c B | οι μαθηται c BZ al b k .. ς οι μαθηται αυτου | ουν c CZ al cop syr^{p} mg Or .. ς Ln om

16. D 61. k cop aeth syr pers^{p} om ιησους

18. ωδε αυτους c BZ al .. ς αυτους ωδε .. om ωδε D 1. a b c g$^{1.}$ h cop pers^{p}

19. B* κελευσατε, Z ff$^{1.}$ εκελευσεν, Or^{2} κελευει | Ln επι του χορτου c BC* (L επι του χορτους) 1. 22. 33. 124. 157. al Or (vv) .. D al επι τον χορτον | ς (= Gb Sz) και λαβων .. D ελαβεν | ηυλογησεν c CDP al Or^{2} (Or^{1} ευλ.) Chr .. ς ευλογησεν | Θ a om των κλασματων

21. DΔ 1. al ως .. al^{2} vv Or om | Ln παιδ. κ. γυναικ. c D 1. it (exc f) cop Or^{2} Amb

22. C* om ευθεως | ς (= Gb Sz) ηναγκ. ο ιησους | τους μαθ. c CDGLM SUVΔΘ al pl vv m Or^{2} Chr al .. ς (= Gb Sz) Ln add αυτου c B (e sil.) EKPX etc | εις πλ. c B 1. 33. 124. al m Eus Or (? cf Wtst ad h. l. et Gb symbb crit) .. ς Ln εις το πλ. | D al it cdd pl om αυτον .. et. αυτους (Θ) et αυτω leg

24 μένης μόνος ἦν ἐκεῖ. [24] τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασα-
25 νιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. [25] τετάρτῃ δὲ
φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.
26 [26] καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταρά-
χθησαν λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.
27 [27] εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι· μὴ
28 φοβεῖσθε. [28] ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευ-
29 σόν με ἐλθεῖν πρὸς σὲ ἐπὶ τὰ ὕδατα. [29] ὁ δὲ εἶπεν Ἐλθέ. καὶ καταβὰς
ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν
30 Ἰησοῦν. [30] βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος
31 καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων Κύριε, σῶσόν με. [31] εὐθέως δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ Ὀλιγόπιστε,
32 εἰς τί ἐδίστασας; [32] καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ
33 ἄνεμος. [33] οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες
Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.
34 35 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ. [35] καὶ ἐπι- Mc 6, 53-56.
γνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περί-
χωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας,
36 [36] καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

XV.

1 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ Mc 7, 1-13.
2 Φαρισαῖοι λέγοντες [2] Διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παρά-

24. D al vg it cdd Hil om ηδη | D ην εις μεσον της θαλ. βασανιζ. .. B 13. 124. 346. cop syr al σταδιους πολλους (cop ar^p add ωσει εικοσι πεντε) απο της γης απειχε βασανιζ.
25. ηλθεν (Gb″) c BC**P al vv m Or Eus al .. ς απηλθεν | επι την θαλ. c BPΔΘ 1. 13. 124. al Or .. ς επι της θαλασσης
26. Ln οι δε μαθ. ιδοντ. αυτ. c BD al .. et. om οι μαθηται | επι της θαλ. c BCD (et. 1. 13. 124.; non PΔΘ) al m Eus al .. ς επι την θαλασσαν | 265. om οτι .. al (ap Matthaei) φαντασμα ειναι
27. Ln ευθυς c BD et ο ις αυτοις c B 131. .. D al vv om ο ις .. al om αυτοις | D θαρρειτε
28. Ln ο πετρ. (D om ὁ) ειπ. αυτω c B al g^{1}. .. om αυτω Δ al m vg it cdd | CΔ al κελευσον μοι | ελθ. πρ. σε c BCDΔΘ al m vv Eus .. ς πρ. σε ελθ.
29. πετρος c BD .. ς ο πετρος | και ηλθεν c BC* (vdtr) Chri cdd^4 .. ς Ln ελθειν
31. D om ὁ
32. αναβαντων c BD al Or Cyr hrs .. ς εμβαντων
33. BC** (*?) al ff cop aeth (Or?) Did om ελθοντες .. al^3 προσελθ., al^2 οντες
34. εις (C al^6 επι) τ. γ. (om al^2 την, al^1 τ. γ., al^3 γην) γενν. c EFGKLMP SUVX etc vv longe pl Or^4 .. BDΔ syr^p arm επι (arm εις) τ. γ. εις γενν. | γεννησαρετ .. Ln γεννησαρεθ cf Prol
36. 1. 13. 22. al m vv Or^2 ινα καν μονον | EX al αψονται | C al οσοι αν

XV. 1. Ln om οι c B (non C) D al Or | BD al e cop arm Or φαρ. κ. γραμμ.

δοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον
ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε 3
*Ex 20, τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς εἶπεν Τίμα 4
12. et 21, 17. τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καί Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θα-
νάτῳ τελευτάτω· 5 ὑμεῖς δὲ λέγετε Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί 5
Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, καὶ οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ
τὴν μητέρα αὐτοῦ· 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παρά- 6
δοσιν ὑμῶν. 7 ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων 7
*Es 29, 8 Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει 8
13. ἀπ᾽ ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα 9
Mc 7, ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς Ἀκούετε 10
14-23. καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, 11
ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
12 τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ Οἶδας ὅτι οἱ Φαρι- 12
σαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 13
Πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται.
Lc 6, 39. 14 ἄφετε αὐτούς· τυφλοί εἰσιν ὁδηγοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν 14
ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος 15
εἶπεν αὐτῷ Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολήν. 16 ὁ δὲ εἶπεν Ἀκμὴν καὶ 16
ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; 17 οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ 17
στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ 18
ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοι-
νοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πο- 19
νηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.

---

2. B al[2] Or om αυτων | al[3] εσθιουσιν (K –οσιν)
4. ειπεν (Gb″) c BD al vv pl Ptol Or Cyr Ir Hier .. ς ενετειλατο λεγων | ς (= Gb Sz) τιμα τ. πατ. σου
5. Ln om και (Gb°°) c BCD al[5] cop it cdd pl sl[1] Cyr (Or vdtr) | τιμησει (Gb′) c BCDE**Δθ al[13] vg al m Or (om μη) (Cyr?) Aug al | Ln om η τ. μητερα αυτ. (al pm vv Chr al om αυτου) c BD
6. τον νομον c C 13. 124. 346. Ptol .. ς την εντολην c EFGKLMSUVXΔθ etc vg etc Or[1] .. Ln τον λογον c BD vv m Or[1] Ir al
7. επροφητ. c (B?)CDL (Δ προφητευσεν) al Or .. ς προεφητευσεν
8. ο λαος ουτος etc c BDL 33. 124. vg it (exc f) al m Ptol Clem Or Bas Chr Cyp Tert al .. ς (= Gb) εγγιζει μοι ο λαος ουτ. τω στοματι αυτων και τοις χ. μ. τ.
11. B ου το ερχομενον | D κοινωνει bis
12. οι μαθητ. c BD al[5] e .. ς οι μαθ. αυτου | λεγουσιν c BD al[6] .. ς ειπον
14. τυφλοι εισ. οδ. τυφλ. c LZ (vdtr) 1. 13. 33. 124. 346. (item omisso τυφλων BD 209.) al am (vg) it al m Or Bas Cyr Cyp al .. ς οδηγ. εισ. τυφλοι τυφλων | D οδαγοι et οδαγη | LZ al πεσ. εις βοθ. .. D al pm Cyr Chr εμπεσουνται .. Or εισπεσουνται
15. ς in f. add ταυτην .. om c BZ 1. cop ar Or .. et. transp .. Δ αυτην
16. ο δε c BDZ 33. vv m .. ς (Gb°) add ιησους
17. ου c BDZ al vv m .. ς ουπω | B Or[1] εισερχομενον
18. FM al εξερχονται | D al (it cdd) εκεινα | D κοινωνει

20 [20] ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν
οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Mc 7,
22 Σιδῶνος. [22] καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα 24–30.
ἐκραύγασεν λέγουσα Ἐλέησόν με, κύριε υἱὸς Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου
23 κακῶς δαιμονίζεται. [23] ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει
24 ὄπισθεν ἡμῶν. [24] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ
25 πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. [25] ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ 10, 6.
26 λέγουσα Κύριε, βοήθει μοι. [26] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἔξεστιν λαβεῖν
27 τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. [27] ἡ δὲ εἶπεν Ναί,
κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ
28 τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. [28] τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῇ Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ
ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γα- Mc 7,
30 λιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. [30] καὶ προσῆλθον αὐτῷ 31–37.
ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ᾽ ἑαυτῶν χωλούς, κωφούς, τυφλούς, κυλλοὺς
καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ
31 ἐθεράπευσεν αὐτούς, [31] ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς
λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέ-
ποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ.
32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν Σπλαγ- Mc 8, 1–10.

---

20. D εισιν τα κοινωνουντα et κοινωνει

22. εκραυγασεν (E*L –αυασεν, Δ –αυχγασεν) c CEFGKLSUVXΔ etc (M al –γαζεν) .. Ln εκραζεν c BD al^{3} (Z al Or Chr –ξεν) | λεγουσα c BCZ al^{5} a e am cop syr arm Or .. ς praem αυτω, D οπισω αυτου .. vv add αυτω | υιος c BD al Bas .. ς υιε

23. ηρωτουν c BCDX (E*M ηρωτον) .. ς ηρωτων

25. CFGKLSUVXΔ (non BDEM [–νη] etc Or) al pl προσεκυνησεν (Gb″)

26. εξεστιν c D it (exc e f g$^{2.}$ k) pers^{p} Or^{2} Bas acl Hil^{2} al .. ς εστι καλον (Or^{1})

27. B (non Or) om γαρ | D εσθιουσιν

28. D al om ο ιησους | D om ὦ

30. χωλ. κωφ. τυφλ. κυλλ. c CK al D al (D al om κωφ.) LMΔ al (LMΔ al vg κωφ. χωλ.) S (S om τυφλ.) .. ς Ln pon τυφλ. ante κωφ. c EGPUX .. B χωλ. κυλλ. τυφλ. κωφ. .. Or^{2} κωφ. τυφλ. χωλ. κυλλ. .. al aliter | DL εριψαν | D it cdd υπο τους | αυτου (Gb″) c BDL al vv m Chr Aug .. ς του ιησου

31. τον οχλον c CDUΔ 1. 13. 33. (33. 237. βλεποντα) 124. 157. al Or .. ς Ln τους οχλους | B βλεποντας θαυμασαι | B al syr^{p} mg ακουοντας pro λαλουντας, al m ακουοντας αλαλους λαλουντας | 1. vg it (exc f) cop al om κυλλ. υγ. (Hier interpretem id praeteriisse ait) | D al syr^{p} add και ante κυλλ. | και χωλ. c BCDMPΔ al vv .. ς om και | L al (vg it) Or Chr al εδοξαζον

χνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ
ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μή ποτε
ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. [33] καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί Πόθεν ἡμῖν ἐν 33
ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; [34] καὶ λέγει 34
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον Ἑπτά, καὶ ὀλίγα
ἰχθύδια. [35] καὶ ἐκέλευσεν τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. [36] καὶ 35 36
λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ
ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. [37] καὶ ἔφαγον πάντες 37
καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν ἑπτὰ σπυ-
ρίδας πλήρεις. [38] οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυ- 38
ναικῶν καὶ παιδίων. [39] καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, 39
καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγαδάν.

XVI.

Mc 8, Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπη- 1
11-13. Lc 12, ρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. [2] ὁ δὲ ἀπο- 2
54-56. κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Ὀψίας γενομένης λέγετε Εὐδία, πυῤῥάζει γὰρ ὁ
οὐρανός· [3] καὶ πρωΐ Σήμερον χειμών, πυῤῥάζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρα- 3
νός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα
12, 39. τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε; [4] γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, 4

---

32. ς (= Gb Sz) ημερας | B al om ηδη
33. οι μαθηται c B al vg it (exc c f) cop al .. ς οι μαθ. αυτου .. Ln οι μαθ. [αυτ.] | D 1. vg it (exc f) aeth arm ποθεν ουν | C Or cop εν ερημω τοπω
35. 36. Ln και παραγγειλας τω οχλω (τω οχλω et. vv .. C al d τους οχλους) α. ε. τ. γ. ελαβε c BD al Or (dis) | Ln και ευχαριστ. c D al (vv) .. C* (vdtr) a ευχαριστησεν omisso εκλασεν | BD al Chr εδιδου | τοις μαθηταις c BD al it cdd cop arm Chr .. ς τ. μαθ. αυτου .. Ln τ. μ. [αυτ.] | τοις οχλοις c BKLM al m e f ff .. ς Ln τω οχλω
37. το περ. τ. κλ. ηραν c BD al vg it cdd pl .. ς ηραν το περ. τ. κλ. | D σφυριδας
38. B al ησαν ως .. al ησ. ωσει | D al vv παιδ. κ. γυν.
39. ανεβη (et. Gb) c CLXΔEFGHKMUV al pl Chr .. ς Ln ενεβη .. D ενβαινει | μαγαδαν c BD et (*magedan*) vg it (et. δ) Aug (dis) al .. ς μαγδαλα .. CM al cop μαγδαλαν

XVI. 2. 3. BXV (E hab c asterisc) al m cdd ap Hier arm (Or vdtr) om Οψιας usque δυνασθε (hab Eus in can. Chr etc) | EGL al πυραζει bis .. CF (F om και πρ. usq ουρ.) πυραζει v. 2. | K ο ουρ. και γινεται ουτως· και παλιν πρωι etc
3. ς (Gb°°) υποκριται, το μεν .. om c CDLΔ al m vv m | Ln και το μεν c C** .. F om μεν | Pro δυνασθε leg συνιετε (S), δοκιμαζετε (L), δυν. δοκιμαζειν (GMU), δυν. γνωναι s. διαγνωναι
4. D al it cdd om και μοιχαλις | B* σημ. αιται (αιτει?) .. D ζητει σημ.

καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν
αὐτοὺς ἀπῆλθεν.
5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. Mc 8, 15-21.
6 [6] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Lc 12, 1.
7 Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. [7] οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες
8 ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. [8] γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί διαλογίζεσθε
9 ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; [9] οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ
μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφί-
10 νους ἐλάβετε; [10] οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας
11 σπυρίδας ἐλάβετε; [11] πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν;
12 προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. [12] τότε
συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν ἄρτων ἀλλὰ ἀπὸ
τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα Mc 8, 27-30
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων Τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν Lc 9, 18-21.
14 τοῦ ἀνθρώπου; [14] οἱ δὲ εἶπον Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ
15 Ἡλίαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. [15] λέγει αὐτοῖς Ὑμεῖς
16 δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; [16] ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν Σὺ εἶ ὁ Jo 6, 69.
17 Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. [17] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκά-
18 λυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν οὐρανοῖς. [18] κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι

---

4. ς (Gb°) ιωνα του προφητου . om c BDL al am for tol emm ff g[1]· harl (hab Or) | EXΔ καταλειπων

5. ς οι μαθητ. (Δ al om) c BCD al e arm .. ς οι μαθ. αυτου | D it cdd επελαθ. οι μαθ. (it cdd exc e add αυτου) | BK e λαβ. αρτους

6. B om αυτοις?

7. D al it cdd Lcif τοτε pro οι δε | K (non C) om λεγοντες

8. ς (= Gb Sz) ειπεν αυτοις | Ln ουκ εχετε c BD al vg it (exc f) al (non Or)

9. 10. D c f aliique it cdd τοις πεντακισχιλιοις et τοις τετρακισχιλιοις | Ln σφυριδας c BD

11. αρτων (Gb″) c BCKLM al pm vv (non Or) .. ς (= Sz) αρτου | C al υμιν ειπον .. D it cdd Lcif om υμιν | προσεχετε δε (Gb″) c BC*L al cop al Or .. D vv προσεχετε .. C** 33. 346. al προσεχειν· προσεχετε δε .. al προσεχειν, αλλ .. ς προσεχειν

12. της ζυμ. των αρτων c BL al[2] vg g[1. 2.] cop al .. 1. Or. των αρτων .. D al vv της ζυμης .. ς της ζυμ. του αρτου | αλλα c (B?) CDGKLMUΔ (non EF) .. ς Ln αλλ | B σαδδ. κ. φαρ. (et. om κ. σαδδ.)

13. τινα λεγουσιν (Gb′) c BC (C λεγ. με) vg (et. am; non for) c harl** cop aeth al Ir ms Amb[1] .. ς τινα με λεγ. et Ln τ. [με] λεγ.

14. Ln ειπαν c B | ς ἠλίαν cf Prol. | Δ αλλοι pro οι μεν .. D om | Ln οι δε pro αλλοι δε c B

15. Ln αυτοις [ο ιησους] c C al vg it cdd

16. D* d σωζοντος pro ζωντος

17. αποκρ. δε c BD al vv Eus al .. ς και αποκρ. | ς βὰρ Ἰωνᾶ (L βαριῶνα) | εν ουραν. c B . ς ε. τοις ουρ. .. al ουρανιος sive επουρανιος

σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν,
18, 18. καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. [19] καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖδας 19
τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἂν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδε-
μένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὁ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον
ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [20] τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν 20
ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.
Mc 8, Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ 21
31-33. Lc 9, 22. αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἐγερθῆναι. [22] καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ ἐπιτιμῶν 22
Ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. [23] ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ 23
Πέτρῳ Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ μου, ὅτι οὐ φρονεῖς
τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
Mc 8, 34- Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου 24
9, 1. Lc 9, ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκο-
23-27. λουθείτω μοι. [25] ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει 25
10, 39. αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.
Lc 17, 33. Jo 2, 25. [26] τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν 26
δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς
αὐτοῦ; [27] μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ 27
πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ
κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. [28] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσίν τινες ὧδε ἑστῶτες 28
οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

---

18. D επι ταυτην την πετραν .. X ε. ταυτη μου τη πετρ.
19. κλειδας c B*L Or[5] (Or[1] κλεις) .. ς κλεις | ο αν c BD (D et. αν λυσης .. al it exc a Or[2] Eus Chr al utroq. loco οσα αν) .. ς ο εαν
20. Ln επετιμησεν (Gb″) c B*D e cdd ap Or (non Or) arm slav | τ. μαθ. c BCD arm Or .. ς τ. μαθ. αυτου | ς (= Gb Sz) ιησους ο χριστος
21. Ln ηρξατο ις c B(?)D (non Or) .. cdd[6] Chri ap Mth Or[1] Ir om ο ις | B δεικνυναι | ε. ιερ. απ. c BD gr al e Or[4] Ir Hil .. ς απ. ε. ιερ.
22. λεγει αυτ. επιτ. c B al .. ς ηρξατο επιτιμαν αυτω λεγων .. Ln ηρξ. αυτ. επιτ. λεγων (ita Or) .. DF al it cdd ηρξατο αυτω επιτιμαν και λεγειν .. et. aliter leg | D*F ιλεος (D* ειλεος)
23. DKL al m επιστραφεις | ει μου c CB (B εμου) al .. DV Mcell ap Eus vg it cop sah Hil (V it cdd cop Hil μοι ει) ει εμοι .. Ln ει εμου .. ς μου ει (ita et. Or) | D ff sah αλλ α του ανθρωπου
24. B* 157. 209. om ο ιησους
25. εαν c BC .. ς αν | DLΔ ος δ αν απολεσει
26. ωφεληθησεται c BL al e f gat sah syr utr Or Cyr .. ς ωφελειται
28. Ln οτι εισιν c BL al vv Hil (non Or) | ωδε εστωτες (et. Sz) c EFGHVXΔ al pl .. Ln Gb των ωδε εστωτων c BCDLS al pl Or al .. ς των ωδε εστηκοτων c KMU etc .. evg 49. (est moscov. Mth f saec. X.) των ωδε εστωτες | HLUX al m Thdrt γευσονται

XVII.

1 Καὶ μεϑ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰά- Mc 9, 2-13.
κωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος Lc 9,
2 ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. [2] καὶ μετεμορφώϑη ἔμπροσϑεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν 28-36.
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς
3 τὸ φῶς. [3] καὶ ἰδοὺ ὤφϑη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας μετ' αὐτοῦ συλλα-
4 λοῦντες. [4] ἀποκριϑεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ Κύριε, καλόν ἐστιν
ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ ϑέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ
5 Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν. [5] ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φω- Mt 3, 17.
τεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα Οὗτός 2 Pet 1, 17.
6 ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. [6] καὶ
ἀκούσαντες οἱ μαϑηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήϑησαν
7 σφόδρα. [7] καὶ προσελϑὼν ὁ Ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν Ἐγέρϑητε
8 καὶ μὴ φοβεῖσϑε. [8] ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφϑαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον
9 εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. [9] καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνε-
τείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς
10 τοῦ ἀνϑρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερϑῇ. [10] καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαϑηταὶ
αὐτοῦ λέγοντες Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλϑεῖν
11 πρῶτον; [11] ὁ δὲ ἀποκριϑεὶς εἶπεν Ἡλίας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει
12 πάντα· [12] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλϑεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν
ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠϑέλησαν· οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνϑρώπου

XVII. 1. D it cdd Hil και εγενετο μεϑ | D 157. κ. τον ιακ. et D* κ. τον ιωανν. | D Or αναγει | D λειαν pro κατ ιδιαν

2. D κ. μεταμορφωϑεις ο ιησους omisso και seq. | S al^2 om εγενετο .. LU al m εγενοντο .. al γεγονε | D vv Dion alex Hil al ως χιων

3. ωφϑη c BD al am it cdd m .. ς ωφϑησαν | ς μωσης κ. ἠλιας cf Prol.

4. ποιησω c BC b ff g^{1}· .. ς ποιησωμεν (ita Or) | 252* it cdd arm om ωδε | B e σκην. τρ. | μωυσει c BDKΔ al .. ς μωση | ηλια μιαν c BCDKLΔ al pm vv Ephr .. ς μιαν ηλια

5. Cdd^4 ετι δε | Gb νεφελη φωτος c cdd^8 Ephr | ηυδοκησ. c CDG al Or^1 Dam .. ς Ln ευδοκησα | ακ. αυτου c BD al ff Or Tert .. ς αυτ. ακ.

6. επεσαν c BCD .. ς επεσον

7. Ln προσηλϑεν (προσηλϑεν ο ις και et. D vv) ο ις κ. αψαμενος αυτ. ειπεν c B .. 13. 124. 346. προσελϑων ο ις αψαμενος αυτ. ειπ.

8. CKL ιδον

9. D καταβαινοντες εκ | ς (= Gb Sz) απο του ορους (ita Or^1) | εγερϑη c BD sah .. ς αναστη

10. Ln (Gb^o) om αυτου c LZ (non BCD) al vg it (exc f) al

11. ς (Gb^{oo}) ο δε ιησους .. om c BDLZ al vv | ς ειπεν αυτοις .. om c BD al vv .. et. αυτ. ειπ. leg | ς (Gb^o) ερχεται πρωτον .. om c BDL (L πρωτον παντα) al vv m Hil al | D it cdd ερχεται αποκαταστησαι .. L ερχ. και αποκαϑιστησι

12. αλλα c CDKM .. ς Ln αλλ | Δ om εν αυτω .. DFU al m it cdd cop Just om εν .. et. επ et εις (Or) leg

μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. [13] τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάν- 13
νου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.
Mc 9, Καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν 14
14–29. αὐτὸν [15] καὶ λέγων Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ 15
Lc 9, κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.
37–42. [16] καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν 16
θεραπεῦσαι. [17] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ 17
διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;
φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. [18] καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν 18
ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
[19] Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον Διὰ τί 19
ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; [20] ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Διὰ τὴν 20
ἀπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινά-
πεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ
οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. [21] τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν 21
προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.
Mc 9, Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς 22
30–32. Lc 9, Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, [23] καὶ 23
43–45. ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν
σφόδρα.
Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα 24
λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ
δίδραχμα; [25] λέγει Ναί. καὶ ἐλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν 25

---

14. ελθων c D vg it al Hil .. Ln ελθοντων c BZ al .. ς ελθοντων αυτων .. et. ελθοντος αυτου leg | ς (= Gb Sz) γονυπ. αυτω

15. Ln κακως εχει c BLZ Or (non vg it) | D al (d *saepius*, antea *aliquotiens*) it Or και ενιοτε εις

16. B ηδυνασθησαν .. Z ηδυναντο .. K εδυνηθησαν

17. Z for τοτε αποκριθεις .. et. και αποκριθεις et αποκριθεις leg | Cd[1] Or απιστε .. Z πονηρα | Z διεστρεμμενη | μ. υμ. εσομ. c BCD al Or .. ς εσομ. μ. υμ.

20. ο δε c BD al vv m, λεγει c BD al vv .. ς ο δε ιησους ειπεν | DEFGL απιστειαν .. Ln ολιγοπιστιαν c B (non K) al vv m (non it vg) Or cd[1] Chri ap Mth dis | μεταβα c B al Or (Or et. μεταβηθι) Cyr hrs, ενθεν c BD al Or .. ς μεταβηθι εντευθεν | B vv m om εκει

21. B 33. e ff syr hrs aeth (sah ap Woide; non cop) Eus (vdtr) om versum (non Or Chrs Hil etc)

22. Ln συστρεφομενων c B vg it cdd (non c e ff) Hil (Or στρεφομενων et εις γαλιλαιαν)

23. Ln αναστησεται c B al m Or[1] | K al om κ. ελυπ. σφ.

24. D vg it (exc f) και ελθοντων .. Or om αυτων | D (D al διδραγματα) EFG (G semel) HLX al am it cdd διδραγμα bis | ειπαν c BD .. ς ειπον

25. ελθοντα c B 1 ... C al οτε ηλθον .. 33. ελθοντων αυτων .. Ln εισελθοντα (per errorem B ap Btl) .. D it cdd εισελθοντι .. ς οτε εισηλθεν .. et. οτε εισηλθον (U), εισελθοντων, εισελθοντος leg

ὁ Ἰησοῦς λέγων Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων
λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;
26 [26] λέγει αὐτῷ Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἄρα γε ἐλεύ-
27 θεροί εἰσιν οἱ υἱοί. [27] ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς
θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ
ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς
ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες Τίς Mc 9.
2 ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; [2] καὶ προσκαλεσάμενος 33–37 Lc 9.
3 παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν [3] καὶ εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν 46–48.
μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασι-
4 λείαν τῶν οὐρανῶν. [4] ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο,
5 οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. [5] καὶ ὃς ἂν δέξηται
6 ἓν παιδίον τοιοῦτον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. [6] ὃς δ᾽ ἂν σκαν- Lc 17, 2.
δαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει Mc 9, 42.
αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταπον-
7 τισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. [7] Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκαν- Lc 17, 1.
δάλων· ἀνάγκη γὰρ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
8 δι᾽ οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. [8] εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκαν- 5, 30.
δαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν Mc 9,
εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βλη- 43. 45.

---

25. B απο τινος (non Or)
26. Ln ειποντος δε Απο c B 1. vv (non vg it) | ς (Gb°°) λεγ. αυτ. ο πετρος .. om c BD al vv m | CL al[1] aeth (Or) ante εφη add ειποντος δε αυτου (L om αυτου) απο των αλλοτριων
27. LZ σκανδαλιζωμεν | εις θαλασσ. c BKLMUVZΔ al Did .. ς εις την θαλ. | E**FGSXZΔ al m αναβαινοντα | D it cdd ευρησ. εκει (cdd Chri εν αυτω s. εις αυτον)

XVIII. 1. B sah ε. εκ. δε | Ln τη ημερα (Gb″) c cdd ap Or 1. 33. al it (exc f) arm Hil
2. προσκαλ. c BFLV* al vv Chr .. ς Ln προσκ. ο ιησους (et. transp) | D παιδιον εν
4. ς (= Sz, Gb″ —σει) ταπεινωση
5. αν c DLZ .. ς εαν | εν παιδ. τ. c B(?)DLZ al vg al Or Lcif .. ς παιδ. τ. εν .. G al παιδ. εν τ. .. SXΔ al e cop al Chr om εν | KLVZΔ al Or τοιουτο
6. εις τ. τραχ. (Gb″) c EFKMSVXΔ 1. 13. 22. 346. al pl e (e *in collum*) Or[1] Chr .. Ln περι τ. τρ. c BLZ al Or[1] Bas al .. ς (= Sz) επι τ. τρ. (ita DGHU)
7. ς (Gb°) γαρ εστιν .. om c BL al m | Ln om (Gb°) εκεινω c BDFL al vv m
8. αυτον (Gb″) c BDL (U al αυτην) al vv m Hil al .. ς αυτα | Ln κυλλ. η χωλ. c B vg it cdd pl pers

5, 29. Mc 9, 47. θῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, 9
ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν
ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ
πυρός. 10 Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω 10
γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν διὰ παντὸς βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ
Lc 15, 4–7. πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ 12
ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφήσει τὰ ἐνενήκοντα *
ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται 13
εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς
ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα 14
ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν
18, 21. Lc 17, 3s. τούτων. 15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν 15
μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελ-
φόν σου. 16 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, 16
*Dt 19, 15. 2 Co 13, 1. ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ 17
παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρα-
κούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 18
16, 19. ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν
λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῷ. 19 Πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι 19
ἐὰν δύο συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος

---

10. αυτων .. ς add εν ουρανοις, Ln [εν τω ουρανω] c B .. H εν τοις ουρανοις .. al εν ουρανω .. om c 1. 13. 22. al[6] e ff sah al Clem[2] Or[3] Bas Chr Thdrt Hil | D του εν τοις ουραν.

11. ς (Gb°°) ηλθεν γαρ ο υιος του ανθρωπου σωσαι (G al m et vv m ζητησαι και σωσαι .. L** ζητησαι σωσαι) το απολωλος [cf Lc 19, 10.] .. om c BL* 1.* 13. 33. e ff cop sah syr hrs Or Eus (in canone) Hier Juv

12. D a τι δε | αφησει et και πορ. c BDL al it vg cop sah (D vg ff cop sah αφιησιν) .. ς αφεις omisso και (et. αφεις cum και leg) | D al ζητησει

14. μου c BFH al m cop al m (non vg it) Or[3] .. ς υμων .. D* al ημων | D al εν τοις ουρ. | ἓν (Gb′) c BDL al e* harl* .. ς εἷς

15. αμαρτηση (11. 33. al Or al αμαρτη, L αμαρτησει et ακουσει) c B 1. 22. al sah Or .. ς add εις σε | υπαγε c BD al m ff[1. 2.] al Or Chr Bas Hil al .. ς (= Gb) add και

16. Ln μετα σου (.. KLM al m Or σεαυτου) post δυο pon c B ff | D 435. om μαρτυρων .. et. transp ante δυο (L) et post τριων | MUΔ al m (e ff) Or σταθησεται

17. L Or ειπον

18. αν c BDKL (L et. αν λυσητε) al .. ς εαν | εν ουρανω bis c B Or[1] .. DLM (D om εσται δεδεμ. usq γης .. M δεδεμ. εν τω ουρ. et λελ. εν τοις ουρ.) al sah εν τοις ουρανοις .. ς εν τω ουρανω c EFGKUX (HSV?) etc (Or[1])

19. παλιν c DLM (M add δε) 1. etc vg (non mm) e (*iterum audite dico*) ff[2.] l cop (al m e sil.) Or .. Ln παλιν c Δ al ff Cyp[1] (per error. B ap Bd) .. BEFGHKSUVX al pl vv m Bas παλιν αμην | συμφωνησουσιν c BDEHLVΔ etc .. ς Ln συμφωνησωσιν | συμφ. εξ υμων c BDL al (*duob. ex vob.* b e f al Cyp) Or[1] .. ς υμων συμφ.

οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐ-
20 ρανοῖς. [20] οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ
εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.
21 Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει Lc 17, 3. 4.
22 εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; [22] λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς Οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά.
23 [23] διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς
24 ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. [24] ἀρξαμένου δὲ αὐ-
25 τοῦ συναίρειν, προσήχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. [25] μὴ
ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραθῆναι καὶ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἀποδοθῆναι.
26 [26] πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων Μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοί,
27 καὶ πάντα ἀποδώσω. [27] σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου
28 ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. [28] ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦ-
λος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν
δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων Ἀπόδος εἴ τι ὀφείλεις.
29 [29] πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων Μακροθύμησον
30 ἐπ᾽ ἐμέ, καὶ ἀποδώσω σοι. [30] ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν
31 αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. [31] ἰδόντες δὲ οἱ σύν-
δουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσά-
32 φησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. [32] τότε προσκαλεσάμενος

---

19. G*L*X (X al ο εαν) al αιτησονται | V al εν τοις ουρ.
20. D ουκ εισιν γαρ et παρ οις ουκ ειμι εν etc | LΔ εμμεσω
21. προσ. ο (D om) πετρ. ε. αυτω c BD al it cdd cop sah Or al .. ς προσ. αυτω ο π. ειπεν | B ο αδ. μου (.. L om μου) εις εμε
22. αλλα εως c BD .. ς αλλ εως
24. προσηχθη c BD Or .. ς προσηνεχθη | B εις αυτω
25. B 237. om αυτου | ο κυριος c B (vdtr) DL am for emm harl a $g^{2.}$ .. ς Ln ο κυρ. αυτου .. 1. $g^{1.}$ Chr om | εχει c B 1. 56. 58. (etc) sah Or .. ς ειχεν
26. ο δουλος .. DLΔ 33. al[6] vg it syr al add εκεινος | μακροθυμησον c BD al vg a b c e ff h l Lcif .. ς praem κυριε | αποδωσω c D b e (e om et. παντα) $ff^{1.2.}$ cop .. ς σοι αποδωσω .. Ln αποδ. σοι c BL al vg al Or Lcif
27. Ln om εκεινου c B al[2] sah | ELΔ δανιον
28. Ln om εκεινος c B .. al[1] om ο δ. εκ. | αποδος c BDL al vg it cdd pl al Or al .. ς add μοι (Gb°°) | ς (= Gb Sz) ο,τι pro ει τι
29. ς (= Gb) ante παρεκ. add εις τους ποδας αυτου .. om c BC*DLΔ al vg it (exc f) cop sah Or | επ εμε c CBL (ita L et. v. 26., ubi G εν εμοι) .. ς επ εμοι | και c BC*D (D $ff^{2.}$ καγω) EFHMSUVΔ al pl vv m Lcif .. ς (= Gb°° Sz) add παντα, Ln [παντα] c C** (C** al perg σοι αποδ.) GK (K cop post σοι pon) L etc vg c f $ff^{1.}$ $g^{2.}$ l cop sah al
30. D al Dam ηθελησεν | αλλα c (B?) CDEKLMU (non FGHΔ) .. ς (= Gb Sz) αλλ | εως c BCL .. ς εως ου (Dam ε\ ς αν) | CM al vv Chr παν το οφειλ.
31. Ln ιδοντες ουν c BD e | Ln αυτου οι συνδουλοι c B | D (D γειν.) L al vg it (non e) Chr (Chr alibi om) γινομενα | εαυτων c BCEFGKMVΔ al m Or .. ς αὑτων

αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν
ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· [33] οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι 33
τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα; [34] καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ 34
παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον.
*[35] οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκα- 35
στος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

XIX.

Mc 10, 1. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν 1
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορ-
δάνου. [2] καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐ- 2
τοὺς ἐκεῖ.
Mc 10, 2-12. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες 3
Εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; [4] ὁ δὲ 4
ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ᾽ ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ
*Gn1,27. ἐποίησεν αὐτούς; [5] καὶ εἶπεν Ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν 5
*Gn2,24. πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται
οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. [6] ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν 6
5, 31. ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. [7] λέγουσιν αὐτῷ Τί οὖν 7
*Dt24,1. Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι; [8] λέγει 8
αὐτοῖς Ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν
5, 32. ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ᾽ ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. [9] λέγω 9
δὲ ὑμῖν, ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ

---

33. καγω c BDL al Or .. ς και εγω

34. Ln om οὗ c B | το οφειλ. c BD (D al om παν) al vv .. ς το οφ. αυτω

35. ο ουρανιος (Gb′) c BC**DKL al m Or al .. ς ο επουρανιος | ς (= Gb) in f. add τα παραπτωματα υμων .. om c BDL al vg it (exc f h) al m Or al

XIX. 1. D a b c e al Hil οτε ελαλησεν

3. φαρισαιοι c BCLMΔ al .. ς οι φαρ. | ς (Gb°°) λεγοντ. αυτω | ς εξεστιν ανθρωπω (ita et. Or) .. om c BL al Aug (et. ανδρι leg)

4. ειπεν c BDL al vv m Or .. ς ειπ. αυτοις | B al Or[2] Ath al ο κτισας | E al Or[1] αρρεν

5. ενεκα c BLZ Or .. ς ενεκεν | CEΔ al pm vv m Tit al πατερ. αυτου et E al vv m Ath al μητερ. αυτου | ς (Gb″ κολλ.) προσκολληθησεται | Z om οἱ

6. D it cdd μια σαρξ | D it cdd συνεζ. εις εν | D αποχωριζετω

7. ς in f. add αυτην .. om c DLZ al vv m (vv al αυτας, γυναικα, γυναικας) Or[2]

8. D al Chr ουκ εγενετο

9. ς οτι ος .. om c BDZ vv | C ος εαν | ς (= Gb) ει μη επι πορν. .. Ln παρεκτος λογου πορνειας c BD al cdd gr ap Aug vv m Or(?) Chr | B 1. 4. ff Or(?) Tert Aug[2] (Aug[1] non om) om κ. γαμηση αλλ.

10 ἄλλην, μοιχᾶται, καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. 10 λέγουσιν
αὐτῷ οἱ μαθηταί Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυ-
11 ναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οὐ πάντες χωροῦσιν
12 τὸν λόγον ἀλλ' οἷς δέδοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας
μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καί εἰσιν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καί εἰσιν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.
13 Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς Mc 10,
14 καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. 14 ὁ δὲ Ἰησοῦς 13-16.
εἶπεν Ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός μέ· τῶν γὰρ Lc 18,
15 τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐ- 15-17.
τοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.
16 Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν Διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω Mc 10,
17 ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγα- 17-22.
θοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρει τὰς Lc 18, 18-23.
18 ἐντολάς. 18 λέγει αὐτῷ Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ *Ex 20,
19 μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ 12-15. et *Lv
20 τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ 19, 18.

---

9. BCΓ 1. 4. cop ff Or(?) Aug αλλην, ποιει αυτην μοιχευθηναι (Clem εαν γαρ τις απολυση γυναικα, μοιχαται, τουτεστιν αναγκαζει μοιχευθηναι) | DLSC*** al m (non 1. 22. 33. 157. 346.) sah cop ms a b e ff1. 2. g1. h gat mm (non Or ut vdtr) om και ο απολ. γαμ. μοιχ. | CΓΔ al γαμων

10. μαθηται c B al sah e ff g1. .. ς Ln add αυτου

11. λογον c B 1. al e Or Cyp2 .. ς add τουτον et Ln [τουτον]

12. D ηυνουχισθησαν

13. προσηνεχθησαν c BCDL al m .. ς προσηνεχθη | C επετιμων

14. CDL al vv pm (non a b c e etc) Chr ειπεν αυτοις | D 13. 124. κωλυσητε (al1 κωλυητε) | LΔ προς εμε

15. τας χειρ. αυτ. c BDLΔ* al Or .. ς αυτ. τ. χειρ.

16. αυτω ειπ. c B 69. 157. 346. sah a b c e al Hil .. ς ειπ. αυτω | διδασκ. c BDL al a e ff Or Hil1 .. ς (Gb°°) add αγαθε | σχω c BD Or .. ς εχω .. L al vv (L al vv Chr ποιησας sine ινα) Or ms Chr κληρονομησω (post αιωνιον)

17. τι με ερωτ. π. τ. αγ. c BD (D Or1 om του) L 1. 22. vg it (exc f) cop aeth arm al Or (dis) Eus al .. ς (= Gb) τι με λεγεις (.. Δ τι με αγαθον;) αγαθον; | εις ε. ο αγ. c BD (D om ὁ) L 1. 22. arm syr hrs Or, item addito ο θεος s. ο πατηρ (ita c .. *pater in caelis* Ir .. εις αγαθος ο πατηρ Clem), s. θεος ο πατηρ (ita Mcion, Or alibi) cop vg it cdd Ir .. ς (= Gb) ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος (.. U om ὁ) | ε. τ. ζ. εισελθ. c BCD (D it cdd ελθειν) KL al vg it al Or Ir .. ς εισελθ. ε. τ. ζ. | τηρει c BD .. ς τηρησον

18. Ln εφη pro λεγει c B .. L ποιας, φησιν | Ln εφη pro ειπεν c B | D om το

19. ς (= Gb Sz) πατερ. σου | Syr hrs om (eadem omitti vult Or) και αγαπησ. usq σεαυτον

ὁ νεανίσκος Πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς 21
Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς τοῖς
πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ἀκού- 22
σας δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
Mc 10, 23–27. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλού- 23
Lc 18, 24–27. σιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 πάλιν δὲ 24
λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελ-
θεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 25 ἀκούσαντες δὲ οἱ 25
μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;
26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν 26
Lc 1, 37. ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά.
Mc 10, 28–31. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα 27
Lc 18, 28–31. καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς 28
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ,
ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε
Lc 22, 30. καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.
29 καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα 29
ἢ ἀγροὺς ἢ οἰκίας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, πολλαπλασίονα λήμψεται

---

20. Ln ταυτ. παντ. c BDK al m aeth syr Or^{1} Amb Op | εφυλαξα (Gb*) c BDL 1. 22. Ath .. ς εφυλαξαμην atque add εκ νεοτητος μου .. om c BL 1. 22. am for emm harl ff$^{1.}$ g$^{1.2.}$ l Ir Cyp al m

21. Ln λεγει pro εφη c B 69. (vg it) | τοις πτωχ. c BD cop sah .. ς om τοις | εν ουρανοις c BGD al m e sah Cyr hrs Hil al .. ς Ln εν ουρανω

22. ς post νεανισκ. add τον λογον et Ln (c B al syr cop ms) τον λογ. [τουτον] .. it cdd pl *hoc verbum* .. et. τον λογ. ο νεαν. leg .. om c LZ e f h (e f h *hoc*) | B χρηματα

23. πλ. δυσκ. c BCDLZ al vg it cdd pl .. ς δυσκ. πλ.

24. παλιν δε .. FL al a b d ff$^{1.}$ παλιν .. B al vg c g$^{1.2.}$ h Aug και παλ. | CMZ etc υμιν οτι | Z al^{6} (cf scholl ex Or et al ap Wtst et ap Mtth) καμιλον | CKM al m Or^{4} (Or^{1} τρυπημ.) τρυμαλιας .. B Or ms τρηματος .. Or^{1} τρυπης | εισελθ. c CEFHKLMUZΔ al pl cop al m Or^{3} (Or^{1} διελθ.) Chr Aug .. ς (= Gb Sz) Ln διελθειν | ς add εισελθειν in f. versus, item Ln (c DD al vg it cdd pl Or^{1}) post πλουσιον .. om c LZ 1. 33. 124. 157. al ff$^{1.}$ g$^{1.}$ Or^{2} Chr Aug | των ουρ. c Z 1. 33. 157. al vg it al (Clem) Or^{1} Chr Hil al .. ς του θεου

25. ς (= Gb Sz) οι μαθητ. αυτου

26. DM al τω θεω | LZ (cop) δυνατα παντα | ς (= Gb Sz) in f. add εστιν

27. C om τοτε | MX al Κυριε ιδου | D* ηκολουθηκαμεν

28. D al ειπεν αυτω | EGHL καθηση | D**GLMUXΔ Or^{4} καθησεσθε .. Z καθεσθησεσθε | και υμεις .. DLZ 124. Or^{2} (^{3} om) Amb al και αυτοι

29. ς (= Gb) ος pro οστις | ς post μητερα add η γυναικα .. om c BD al a b e ff$^{1.2.}$ h syr hrs Or (dis) Ir Hil | η οικιας h. l. c CL 1. syr hrs cop aeth (e *domos et agros aut* ante *fratres*) for (sed for et. *domum* post αφηκ.) Or Chr Cyr .. ς Ln οικιας η ante αδελφους (K al m vv οικιαν) | D it cdd Hil om η πατερα .. 1. e Or^{3} Ir η γονεις pro η π. η μ. | B 124. του εμου ονομ. | πολλαπλ. c BL sah syr hrs Or^{3} Cyr .. ς εκατονταπλασιονα

30 καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι 20, 16. Lc 13, 30.
καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,
ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωὶ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
2 2 συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν
3 αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν
4 ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς· 4 κἀκείνοις εἶπεν Ὑπάγετε καὶ
5 ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλ-
θον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως.
6 6 περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς
7 Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ Ὅτι οὐδεὶς
ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα.
8 8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ
Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν ἀρξάμενος ἀπὸ
9 τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην
10 ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 καὶ ἐλθόντες οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλεῖον
11 λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγ-
12 γυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντες ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν
ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαστάσασιν τὸ βάρος
13 τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν Ἑταῖρε,
14 οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ

---

30. L aeth εσχ. πρ. κ. πρ. εσχ. | C al και οι εσχ.

XX. 2. συμφ. δε .. EF*GHKMUVX al pl e arm Chr Ant και συμφ. (Gb')
3. D διεξελθων | περι .. ϛ (= Gb Sz) add την | CKX ιδεν .. D al it cdd ευρεν | EFGMUVXΔ al pl και εκεινοις (Gb'')
4. 13. 17. 33. 124. 346. al vv pm Chr al αμπελ. μου | DL ο αν
5. παλιν δε c BCDL 33. al vg $ff^{2.}$ $g^{1.2.}$ l al pm Cyr Op .. ϛ Ln om δε
6. ενδεκατην c BDL al vg it (exc c e f) al Or al .. ϛ add ωραν (Gb°°) | ϛ (= Gb) εστωτ. αργους
7. Ln αμπελ. [μου] c C***DZ al vv m | ϛ (Gb°°) in f. add και ο εαν η δικαιον ληψεσθε (vv m δωσω υμιν pro ληψ.) .. om c BDLZ al vg (non tol) it (exc f h) sah al Or Cyr al
9. Ln ελθοντες δε c B sah .. D al vg it ελθ. ουν
10. και ελθ. c BCDL al e syr Chr .. ϛ Ln ελθ. δε .. Γ vg it cdd sah (sah om δε) ελθ. δε και | πλειον c BC*ZΓ al (vv) Or (Or^1 πλεον) .. D πλειω .. ϛ πλειονα | το ανα c (B?) CLZΓ etc .. ϛ Ln ανα | και αυτοι h. l. c BLZ arm .. ϛ Ln post ελαβον pon
11. D al (vv) εγογγυσαν
12. οτι .. Ln om c BC**D al^1 vg it syr | Ln αυτους ημιν c DLZ al vg it cdd (non Or)
13. B αυτων ενι ειπεν (ap Bch om αυτ.) .. D 124. it cdd Or^1 (Or^1 ενι ειπ. αυτ.) ενι αυτ. ειπ. (Δ μοναδι pro ενι) | LZ vv m (non vg it) Or^1 Antioch συνεφωνησα σοι

0,16. :13,10. ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· [15] οὐκ ἔξεστίν μοι 15
ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι
ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; [16] οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι 16
ἔσχατοι.

Mc 10, Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα 17
32–34. Lc 18, κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς [18] Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερο- 18
31–33. σόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, [19] καὶ παραδώσουσιν 19
αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

Mc 10, Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν 20
35–45. αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι ἀπ' αὐτοῦ. [21] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Τί 21
θέλεις; λέγει αὐτῷ Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ
δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. [22] ἀποκριθεὶς 22
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον
ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ Δυνάμεθα. [23] λέγει αὐτοῖς Τὸ μὲν 23
ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων,
οὐκ ἔστιν ἐμὸν τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου.
[24] ἀκούσαντες δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. [25] ὁ δὲ 24 25
Lc 22, 25–27. Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν

---

14. B εγω pro δε .. Or[1] γαρ
15. ς add ab init. ἢ .. om c BDLZ (et. ει leg) | ο θελω ποιησ. c BDLZ al vg it cdd pl .. ς ποιησ. ο θελ. | ει (Gb'') c B**HS 1. 13. 22. 69. 124. 157. al pl Did Chr .. ς Ln ἢ
16. ς Ln in f. add πολλοι γαρ εισι (Ln εισιν) κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι [cf Mt 22, 14.] .. om c BLZ 36. cop sah (non Or Ir)
17. B 1. sah syr Or[2] (Or[1] κ. αναβ.) μελλων δε αναβαινειν ο (B om ο) ις (Or[2] ο ις ante αναβ., Or[1] post ιεροσ. pon. .. om cdd[3]) | τους δωδεκα (Gb') c DLZ 1. cop aeth arm Or[4] .. ς Ln add μαθητας (cdd m et vv μαθ. αυτου) | και εν τη οδω c BLZ al cop sah al Or[2] .. ς εν τη οδω και .. vg it cdd m pers[w] Hil om ε. τη οδω
18. B om θανατω
19. εγερθησεται c C*LZΓ al Or[1] Chr .. ς Ln αναστησεται
20. απ αυτου c BD .. ς παρ αυτου
21. MΓ al[3] η δε λεγ. αυτω .. B sah η δε ειπεν .. e (syr[p]) *et illa dix.* | Ln [ουτοι] .. om CZ al a e cop sah al Bas al | Ln om σου prim c B | ς (= Gb Sz) om σου sec
22. BG (sed G πίειν) μελλω πιειν .. cdd m Or[1] πινω | ς (= Gb) πινειν, και (Sz ἢ) το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι; .. om c BDLZ 1. 22. vg it (exc f h) cop sah aeth pers[w] Or Epiph Hil al
23. λεγ. αυτ. c BD al vg it al .. ς και λεγ. αυτ. | ς (= Gb) πιεσθε, και (Sz inepte ἢ) το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε .. om c BDLZ etc vide ad v. 22. | L al vg ed (non am) it cdd pl sah Or[1] al ἢ pro και | ς (Gb[oo]) ευωνυμ. μου (ita EGHUVXΔ) | τουτο c CDΔ 33. 346. al m syr[p] sax (U al ante ουκ pon) .. om ς Ln
24. ακουσ. δε c LZ 13. 33. 69. cop sah syr Or .. ς Ln και ακουσ.

26 κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. [26] οὐχ
οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν μέγας γενέσθαι, ἔστω
27 ὑμῶν διάκονος, [27] καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν 23, 11.
28 δοῦλος· [28] ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ Mc 9, 35.
διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.
29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχὼ ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος Mc 10,
30 πολύς. [30] καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες 46–52.
ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. Lc 18, 35–43.
31 [31] ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν
32 λέγοντες Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυίδ. [32] καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώ-
33 νησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; [33] λέγουσιν αὐτῷ Κύριε,
34 ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. [34] σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο
τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

XXI.

1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθσφαγῆ εἰς τὸ Mc 11,
2 ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς [2] λέγων αὐτοῖς 1–10.
Πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον Lc 19, 29–38.
3 δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἄγετέ μοι. [3] καὶ ἐάν τις Jo 12, 12–15.
ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ

---

26. ς (= Gb Sz) ουχ ουτ. δε | Ln εστιν (c BDZ sah) et ος αν (c BD) | υμων c LZ .. ς Ln εν υμιν (B μεγ. εν υμ. γεν., C μεγ. γεν. εν υμ.) | Ln (Gb″) εσται c BCDGKVZ al pl vv m Did
27. Ln ος αν c BDZ | B ειναι υμων πρωτος | Ln εσται (Gb″) c CDKLM (M perg παντων δ.) Z al pl vv Did
28. Post h. v. D it cdd pl (non f l) sax syr^p ms Hil al add (sed differ. inter se): υμεις δε ζητειτε εκ μεικρού αυξησαι και εκ μειζονος ελαττον ειναι. εισερχομενοι δε και παρακληθεντες δειπνησαι μη ανακλεινεσθαι εις τους εξεχοντας τοπους μη ποτε ενδοξοτερος σου etc (cf Lc 14, 8 sqq)
29. BCLZ ιερειχω | D al vv ηκολουθησαν
30. κυριε h. l. c BLZ al vg g$^{1.2.}$ l cop sah syr .. ς pon post ημας .. D al it cdd om | Ln υιε c CDELΓ (LΓ ιησου υιε δ.) al m Or^1 (Or^2 υιος)
31. LΓΔ ινα σιωπησουσιν | εκραξαν c BDLZ al cop sah .. ς εκραζον .. al εκραυγαζον | κυριε h. l. c BDLZ al vg b c g$^{1.2.}$ h l cop sah syr .. ς pon post ημας .. cdd^2 it cdd syr hrs om | Ln υιε c CDLΓ al
32. Ln [ινα] ποιησω c LZ al it cdd sah Or^2
33. ανοιγωσιν οι οφθ. η. c BDLZ al Or vg it .. ς ανοιχθωσιν ημ. οι οφθ.
34. ομματων c BDLZ al Or^1 .. ς οφθαλμων | ανεβλεψ. c BDLZ al vg it al m Or al .. ς add αυτων οι οφθαλμοι

XXI. 1. βηθσφαγη .. ς Ln βηθφαγη cf Prol | εις το c BC** (et.*?) al b c e ff$^{1.2.}$ h Or^1 .. ς προς το | DE al Or om ὁ
2. πορευεσθε (Gb′) c BDLZ al Or Eus Chr .. ς πορευθητε | Ln (Gb′) κατεναντι c BCDLZ al (Or cdd var) Eus Chr | 64. a b c ff$^{1.}$ h cop Chr om ευθεως .. LZ Or ευθυς | αγετε c BD al .. ς αγαγετε
3. BLZ Or ευθυς δε (D και ευθεως)

ἀποστελεῖ αὐτούς. [4] τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ 4
*Zch προφήτου λέγοντος [5] Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου 5
9, 9. ἔρχεταί σοι πραΰς, ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.
[6] πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ 6
Ἰησοῦς, [7] ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ 7
ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. [8] ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν 8
ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δέν-
δρων καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. [9] οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ 9
*Ps 118, οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ, εὐλογημένος
26. ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. [10] καὶ εἰσελ- 10
θόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα Τίς ἐστιν
οὗτος; [11] οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ 11
Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας.
Mc 11, Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάντας 12
15-17. Lc 19, τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν
45. 46. Jo 2, κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περι-
13-17. στεράς, [13] καὶ λέγει αὐτοῖς Γέγραπται Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς 13
*Es 56,7. κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λῃστῶν. [14] καὶ προσῆλθον 14
*Jer 7,11. αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. [15] ἰδόντες 15
δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς

---

3. Gb Sz αποστελλει c CEGKLSUVXZΔ (non δ) al pl d h pors^w Chr . αποστελει c BD (H?) M (M αποστέλει) etc vg it al pl Or

4. ς (Gb°°) δε ολον .. om c CDLZ am it (exc $g^{2.}$) cop aeth ar Or Hil Hier | LZ al υπο του προφ.

5. επιβεβηκ. c D 61. 69. vg ed (et. gat., non am for) a b e $ff^{1.2.}$ h arm sl Cyp Hier .. ς Ln και επιβεβ. | επι sec c BLZΓ al sah al .. ς om | LZ cdd ap Or it cdd om υιον (D* υιον υποζυγιον)

6. D 61. 243. vg it εποιησαν et v. 7. και ηγαγον | συνεταξεν c BCD al .. ς προσεταξεν

7. επ αυτ. c BD (D it cdd επ αυτον) LZ 69. Or .. ς επανω αυτων | τα ιματια c BD b e $g^{2.}$ $ff^{1.2.}$ gat .. ς add αυτων et Ln [αυτων] | ς (= Gb Sz) επεκαθισαν .. et. εκαθισεν (Γ al pm), εκαθησεν (K al), επεκαθησεν, εκαθητο (D), επεκαθησαν (L), εκαθισαν leg .. EG al om και επεκ. επαν. αυτ.

8. DLΔ al αυτων τα ιματ. | Γ εκ των δ. | D c e $ff^{2.}$ Or εστρωσαν

9. αυτον c BCDL al $ff^{1.}$ vv al Or^1 Eus .. ς om | L al Or^1 εκραξαν (D εκραζαν?)

11. D it cdd οι δε πολλοι ειπον (et. πολλοι, πολλοι δε, οι πολλοι δε leg) | ο προφ. ις c BD al cop sah Or^1 .. X 13. 124. al om ις .. ς ις ο προφ. .. Δ ις προφ. | Gb Ln ναζαρεθ cf Prol.

12. ις c BCEMXΔ al Or .. ς ο ις | Ln om του θεου c BL al b cop sah al Or^2 (Or^2 hab.) Chr Hil

13. D om ὁ | ποιειτε c BL 124. cop Or^2 Eus .. ς εποιησατε .. 1. Or^2 πεποιηκατε

14. CEFGKSUVΓΔ al pl sah syr^p Chr al χωλοι κ. τυφλ. (Gb'')

παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυίδ,
16 ἠγανάκτησαν [16] καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς
λέγει αὐτοῖς Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλα- *Ps 8, 3.
17 ζόντων κατηρτίσω αἶνον; [17] καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πό-
λεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.
18 19 Πρωίας δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν. [19] καὶ ἰδὼν συκῆν Mc 11,
μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα 12-14. et
μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ Οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. 19-24.
20 καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. [20] καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν
21 λέγοντες Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; [21] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ
μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε Ἄρθητι
22 καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· [22] καὶ πάντα ὅσα ἐὰν αἰτή-
σητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.
23 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ Mc 11,
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα 27-33. Lc 20,
24 ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; [24] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 1-8.
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι,
25 κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· [25] τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου
πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέ-
26 γοντες [26] Ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύ-
σατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον·
27 πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. [27] καὶ ἀποκριθέντες τῷ
Ἰησοῦ εἶπον Οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν
28 ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. [28] Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν δύο
τέκνα, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν Τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου

---

15. τους κραζ. c BDLF .. ς om τους
16. ειπαν c BDL .. ς ειπον | D al[6] it cdd al Chr om οτι
17. CDE*FKLMUΔ εις καταλειπων
18. επαναγαγ. c B*L .. D it cdd Hil παραγων .. ς Ln επαναγων
19. ου μηκ. c BL .. ς om ου
20. 248. vg b c e (e om et. versu 19.) ff[1. 2.] g[1. 2.] Hier om η συκη
22. εαν c C (D om) EFGKLMSVΔ al m Clem Or .. ς Ln αν
23. Ln ελθοντος αυτου c BCDL al Or[2] | Om διδασκ. evg 64. it (exc g[1.] f ff[2.]) | C g[2.] ff ἢ τις
24. Ln om δε c Z cop vg it cdd pl (non d e g[2.] Op) | D al επερωτησω | Leg καγω υμας et ενα λογον (DF al m vg it Or) | D* d c e ff[1.] h om ὃν .. L ὃ
25. το ιωανν. c BCZ al Or .. ς om το | G παρελογιζοντο | εν c BL (L αυτοις) Z (Z αυτοις?) al (vg it) Cyr .. ς παρ
26. DL al vv m Or om ουν | ως προφ. h. l. c BCLZ al Cyr .. ς post ιωαννην pon | Cdd[4] vv m Cyr ειχον
27. D ειπαν
28. Ln ανθρωπ. τις c CEMUΔ al pl vv pm Or[1] Cyr Hil | δυο τεκν. c B al vg it cop al .. ς τεκν. δυο | ς Ln in f. add μου .. om (Gb[oo]) c C*DKLMΔ al m vv m Or (in txtu) Chr

ἐν τῷ ἀμπελῶνι. [29] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐ θέλω, ὕστερον δὲ μετα- 29
μεληθεὶς ἀπῆλθεν. [30] προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ 30
ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. [31] τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίη- 31
σεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν Ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ. [32] ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιο- 32
σύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπί-
στευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐδὲ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πι-
Mc 12, στεῦσαι αὐτῷ. [33] Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος ἦν οἰκοδε- 33
1-12. Lc 20, σπότης ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ
9-19. ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωρ-
*Es 5, 1. 2. γοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. [34] ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέ- 34
στειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς
αὐτοῦ. [35] καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, 35
ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. [36] πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δού- 36
λους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. [37] ὕστερον 37
δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων Ἐντραπήσονται τὸν
υἱόν μου. [38] οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς Οὗτός ἐστιν 38
ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν
αὐτοῦ. [39] καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτει- 39
ναν. [40] ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς 40
ἐκείνοις; [41] λέγουσιν αὐτῷ Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν 41
ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς
καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. [42] λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐδέποτε 42

---

29. Ln υστερ. [δε] .. om it cdd pl | B 4. 13. 69. 124. 238. 262. 346. tol cop syr hrs arm ar^{p} ar^{e} Isid Dam Pseudoath ειπεν Εγω κυριε, και ουκ απηλθ.

30. προσελθ. δε c BDLZ al vg it (exc h) cop al Cyr .. ς και προσελθ. | ετερω c C*DEFG(?)HKUXΔ al pl vv m Or^{1} Cyr al .. ς (= Gb Sz) Ln δευτερω | B (al, sed ut vdtr non omnes qu. v. 29. c B faciunt) vv et pp qu. v. 29. ειπεν Ου θελω· υστερον (et. add δε) μεταμεληθεις απηλθεν

31. λεγουσιν c BDL al vv m Chr .. ς λεγ. αυτω | Ln O υστερος c B .. D (4. O δευτερος) 13. 69. etc qu. v. 29., vv (exc ar^{e}) et pp iid. qu. v. 29., praetereaq. it cdd, Hipp Hil al, cdd ap Hier O εσχατος

32. ιωανν. h. l. c BCL al c Or Chr .. ς post υμας pon | ουδε c B al^{10} vg it (exc c) cop syr utr Hil Op .. D c om .. ς ου | Or^{2} πιστ. εν αυτω (antea 33. επιστ. εν αυτω)

33. ς (= Gb Sz) ανθρωπ. τις | εξεδετο c CL (cf Prol.) .. ς Ln εξεδοτο

35. U al pm εδηραν

37. Cdd^{3} e g$^{1.2.}$ ff$^{1.}$ gat Or om πρ. αυτους .. D al it cdd Ir al αυτοις .. al εις αυτ.

38. σχωμεν (Gb′) c BDLZ al (vg it) Or Cyr .. ς κατασχωμεν

39. D εξεβαλαν .. Z εξεβαλλον | D it cdd pl Lcif απεκτ. κ. εξεβ. ε. τ. αμπ.

41. ς ς^{e} (1624. 1670. al, ed. Mill., non Gb Sz .. Gb″) εκδοσεται (contra cdd uncial. omn) .. C al εκδωσει

ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, *Ps 118,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ 22. 23.
43 ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; [43] διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθή-
σεται ἀφ᾽ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς
45 καρποὺς αὐτῆς. [45] καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς
46 παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· [46] καὶ ζητοῦντες αὐτὸν
κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λέγων Lc 14,
2 [2] Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν 16–24.
3 γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. [3] καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι
4 τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. [4] πάλιν ἀπέ-
στειλεν ἄλλους δούλους λέγων Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν
μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα·
5 δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. [5] οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν
6 ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· [6] οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες
7 τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. [7] ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη,
καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ
8 τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. [8] τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ Ὁ μὲν
9 γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. [9] πορεύεσθε οὖν
ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς
10 γάμους. [10] καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον
πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος
11 ἀνακειμένων. [11] εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους

---

44. ς (Gb°) και ὁ πεσων (syr^p κ. πας ο πεσ.) ἐπι τον λιθον τουτον (ita Or Lc 20, 18.) συνθλασθησεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πεση, λικμησει αὐτον .. Ln [και ο usq αυτον] .. om c D 33. a b e ff^1. 2. Or. [Cf. Lc 20, 18.]
46. επει c BDL al Or (semper) .. ς Ln επειδη (et. οτι leg) | εις (Gb′) c BL 1. 22. Or^6 .. ς ως

XXII. 1. αυτοις h. l. c BDL al Or .. ς post ειπεν pon
2. F ομοιωθη
4. ητοιμακα (Gb′) c BC*DL al .. ς ητοιμασα (ita et. Or) .. al Euth ητοιμασται | G al Or^1 σιτευτα
5. ος μεν et ος δε c BLC*U (C*U ο μεν et ος δε) al Or .. D it cdd Ir al οι μεν et οι δε .. ς ο μεν et ο δε | επι (Gb′) c BCD al Or .. ς εις
7. ο δε βασ. (Gb″ ο δε βασ. εκεινος) c BL al^4 cop (sed cdd var) sah et (addito ακουσας .. ita Ln) al^4 vg ff^1. g^1. 2. h arm Ir .. CEFGKMSUVXΔ al pl vv και ακουσας ο βασ. εκεινος (ita Sz, Gb′) .. D b Lcif a c e ff^1. 2. εκεινος (a c e ff^2. *ille autem*) ο βασιλ. ακουσας .. ς ακουσας δε ο βασ., item Gb addito εκεινος | X οργισθη | D al vv Or^3 (Or^1 τα στρ.) το στρατευμα
9. εαν c BCFMUVXΔ al pm Or .. ς αν
10. D ευραν | B*L νυμφων pro γαμος | D al των αναχ.

εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. [12] καὶ λέγει αὐτῷ 12
Ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.
[13] τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας 13
ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
(20, 16.) βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [14] πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. 14
Mc 12, Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν 15
13-17. Lc 20, παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. [16] καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν 16
20-26. μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέγοντες Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ
τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός·
οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων· [17] εἰπὲ οὖν ἡμῖν τί σοι δοκεῖ; 17
ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὔ; [18] γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν 18
αὐτῶν εἶπεν Τί με πειράζετε, ὑποκριταί; [19] ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα 19
τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. [20] καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνος 20
ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; [21] λέγουσιν αὐτῷ Καίσαρος. τότε λέγει 21
αὐτοῖς Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
[22] καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν. 22
Mc 12, Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες 23
18-27. Lc 20, μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν [24] λέγοντες Διδάσκαλε, 24
27-39. Μωυσῆς εἶπεν Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ
*Dt 25, 5. ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ. [25] ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτε- 25
λεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ. [26] ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. [27] ὕστερον 26 27
δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. [28] ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ 28
ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. [29] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 29
αὐτοῖς Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ.

---

11. CKLX etc ιδεν | DC*** al μη pro ουκ
12. D it cdd Ir Lcif ηλθες
13. ο βασ. ειπ. c BL al .. ϛ ειπ. ο βασ. | εκβαλ. αυτον c BL al vv pm Or Aug al .. ϛ αρατε αυτον και (α. α. κ. Gb°°) εκβαλ. .. D a b c e ff² h Ir al (omisso δησαντες etc) αρατε αυτον ποδων κ. χειρων και βαλετε αυτ. | Leg βαλετε (DH), βαλλετε, εκβαλλετε (FX), εκβαλατε (Δ), εμβαλετε. εμβαλλετε | M al pm vv pm χειρ. κ. ποδ.
15. D f πως
16. Ln λεγοντας c BL 27. | G 1. 157. al[10] for Or Chr ανθρωπου
17. LZ 33. ειπον | D it cdd om ειπ. ο. ημιν
20. D al b e al om και .. C ο δε | DLZ al vv pm αυτοις ο ιησους | LZ 157. αυτη post επιγραφη pon
21. B om αυτω | D al it cdd pl Did Tert al om ουν | DKΔ Or τω καισαρι
22. απηλθαν c BD al .. ϛ απηλθον
23. Ln om οἱ c BDSZ al pm Or³ (Or¹ οιτινες ελεγον) .. Δ om οι λεγ. usq αυτον
24. Ln ινα επιγαμβρ. c DZ (vg it) .. al και επιγ. | D 33. om τ. γυν. αυτ. | FG al εξαναστησει
25. γημας c BL al Or .. ϛ γαμησας
28. αναστ. ουν c BDL al .. ϛ ουν αναστ.

30 [30] ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι
31 ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. [31] περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε
32 τὸ ῥηϑὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ ϑεοῦ λέγοντος [32] *Ἐγώ εἰμι ὁ ϑεὸς Ἀβραὰμ καὶ *Ex 3, 6.
ὁ ϑεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ ϑεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ ϑεὸς ϑεὸς νεκρῶν ἀλλὰ
33 ζώντων. [33] καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδουκαίους Mc 12,
35 συνήχϑησαν ἐπὶ τὸ αὐτό· [35] καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πει- 28–31.
36 37 ράζων αὐτόν [36] Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; [37] ὁ δὲ Lc 10, 25–27.
ἔφη αὐτῷ *Ἀγαπήσεις κύριον τὸν ϑεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν *Dt 6, 5.
38 ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. [38] αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη
39 καὶ πρώτη ἐντολή. [39] δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ *Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον *Lv 19,
40 σου ὡς σεαυτόν. [40] ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέ- 18.
μαται καὶ οἱ προφῆται.
41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς Mc 12,
42 [42] λέγων Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; λέγουσιν 35–37.
43 αὐτῷ Τοῦ Δαυίδ. [43] λέγει αὐτοῖς Πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ Lc 20, 41–44.
44 αὐτὸν κύριον λέγων [44] *Εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάϑου ἐκ δεξιῶν μου *Ps 110, 1.
45 ἕως ἂν ϑῶ τοὺς ἐχϑρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. [45] εἰ οὖν Δαυὶδ
46 καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; [46] καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο

---

30. γαμιζονται (Gb') c BDL al Clem Or[2] (alibi γαμισκονται et εκγαμιζ.) Ath Isid Thdrt .. et. γαμισκονται, εγγαμισκονται, εγγαμιζονται leg .. ς εκγαμιζονται | αγγελοι c BD al it cdd pl sah arm Or (Or οι αγγ.) .. L al m αγγ. ϑεου .. ς αγγ. του ϑεου (Gb°) | εν τω ουρ. c BL al cop sah Or .. ς om τω .. U οι εν ουρ.

31. K al m syr[p] e Ir Cyp om υμιν .. et. ημιν leg, et. post λεγοντ. pon

32. Ln om ϑεος post ο ϑεος c BLΔ al vv Ir al .. D al vv Eus Chr al om ο ϑεος (Or[2] ο ϑεος ϑεος)

34. D it cdd pl Hil επ αυτον pro ε. το αυτο

35. ς in f. add και λεγων .. om c BL 33. vg e ff[1.] g[2.] l cop sah syr aeth

37. ο δε c BL 33. cop sah .. ς ο δε ιησους (transp D vg it, et. κυριος leg) | ς (= Gb Sz) ειπεν αυτω | EFGUVΔ al m om τη prim (h. l. et. B Clem om .. Gb°°) et sec loco (Gb°)

38. ἡ (D om ἡ) μεγ. κ. πρωτ. (L ἡ πρωτ.) c BDLZ al vv pm (Gb') .. ς πρωτη (Δ ἡ πρ.) και μεγ.

39. B δευτερα ομοιως | αὐτῇ (ita vg it al) .. Δ al Chr Bas αυτης .. D al ταυτη .. EFGKMUVB** (B* αυτη) al pm αὕτη (Gb') | V al m ως εαυτον (Gb')

40. κρεμαται κ. οι προφ. (Gb') c BDLZ 33. syr vg it Tert al .. ς κ. οι προφ. κρεμανται

43. LZ al vv m αυτοις ο ιησους | καλ. αυτ. κυρ. c BD 33. vg it Did .. LZ καλ. κυρ. αυτ. .. al κυρ. καλ. αυτ. .. ς κυρ. αυτ. καλ.

44. κυριος c DZ .. ς ο κυριος | υποκατω (Gb') c BDGLZ al m syr b e h Aug .. ς υποποδιον

45. DKMΔ al pl vv m Dial Hil al εν πνευματι καλει | B al κυρ. αυτ. καλ.

46. B** al m ηδυνατο

ἀποκριϑῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡμέρας
ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

XXIII.

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαϑηταῖς αὐτοῦ 1
2 λέγων Ἐπὶ τῆς Μωυσέως καϑέδρας ἐκάϑισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ 2
Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν, ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, 3
κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν.
Lc 11,46. 4 δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιϑέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν 4
ἀνϑρώπων, τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ ϑέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 πάντα 5
δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ ϑεαϑῆναι τοῖς ἀνϑρώποις. πλατύ-
νουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα,
Mc 12, 6 φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαϑε- 6
38. 39. δρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ 7
Lc 11,43. 20, 46. καλεῖσϑαι ὑπὸ τῶν ἀνϑρώπων ῥαββί. 8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληϑῆτε ῥαββί· 8
εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. 9 καὶ 9
πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ οὐράνιος. 10 μηδὲ κληϑῆτε καϑηγηταί, ὅτι καϑηγητὴς ὑμῶν ἐστὶν εἷς 10
Mt 20,26. ὁ Χριστός. 11 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. 12 ὅστις δὲ 11 12
ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωϑήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωϑήσεται.

---

46. αποκρ. αυτω c BDKLZΔ al m vv .. ϛ αυτω αποκρ. | D al a aeth syr^{p} mg ms Op ωρας pro ημερας

XXIII. 1. B ις pro ὁ ις .. D al post ελαλ. pon .. 11. e om (e sic: *Et dixit illis sup. cathedr.* etc)

2. D al vg it al (Or) Ir al καϑεδρ. μωυσ.

3. EGLMUVZΔ al pm οσα εαν (Gb′) | ϛ (Gb°) post υμιν add τηρειν .. om c BDLZ al vv pm Eus Ir al | ποιησ. κ. τηρ. c BLZD (D al Eus ποιειτε) al vv Hil^{1} .. ϛ τηρειτε κ. ποιειτε

4. δε (Gb′) c B (non K) LMΔ al m vv m Hier al .. D** al vv om .. ϛ γαρ | βαρεα c L 1. 209. a b e ff^{2} h cop syr al Ir al .. ϛ (Gb°) Ln add και δυσβαστακτα | Ln αυτοι δε τω δακτ. αυτ. c BDL al^{2} cop sah syr Ir Amb Hier

5. γαρ (Gb′) c BDL al m vv m Chr al .. ϛ δε | ϛ (Gb°) in f. add των ιματιων αυτων .. om c BD 1. 22. vg (non mm gat) it (exc f ff^{2} h) sah .. LΔ 243. om αυτων

6. δε c BDKLΔ al vv m .. ϛ τε .. et. γαρ leg | FGLVΔ al m πρωτοκλησιαν

7. ραββι c BLΔ 1. 13. 22. al vv fere omn Chr al .. ϛ (Gb°) ραββι, ραββι

8. ο διδασκ. (Gb′) c B al pm Chr .. ϛ ο καϑηγητης addito (= Gb) ο χριστος

9. D evg 26. (vv pm) (Clem) μη καλεσ. υμιν .. et. om υμων, et. transp | Ln υμων ο πατηρ c B al^{3} | ουρανιος c BL al .. DΔ al εν ουρανοις .. ϛ εν τοις ουρανοις

10. οτι etc (Gb′) c BL 33. evg 48. DG vg c ff$^{1.2}$ g$^{1.2}$ h (DG vg etc εις εστιν) et (omisso εἷς) cdd^{2} a d e arm et (omisso εστιν) b .. ϛ εις γαρ εστιν ο καϑηγ. υμων (K al om υμων) ο χρ.

13 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ Lc 11, 52.
15 εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. [15] οὐαὶ ὑμῖν,
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ
τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν
16 υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. [16] οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες
Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ
17 ναοῦ, ὀφείλει. [17] μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ
18 ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν χρυσόν; [18] καί Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ,
οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
19 [19] τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ
20 δῶρον; [20] ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν
21 τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· [21] καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν
22 τῷ κατοικήσαντι αὐτόν· [22] καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ
23 θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. [23] οὐαὶ ὑμῖν, γραμ- Lc 11, 42.
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ
ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν
καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν. ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι.
24 [24] ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον κατα-
25 πίνοντες. [25] οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθα- Lc 11, 39.
ρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
26 ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. [26] Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ
27 ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν. [27] οὐαὶ

---

14. ς (Gb°°) Οὐαι ὑμιν, γραμματεις και φαρισαιοι ὑποκριται, ὁτι κατεσθιετε τας οἰκιας των χηρων, και προφασει μακρα προσευχομενοι· δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα [cf Mc 12, 40. Lc 20, 47.] .. Gb Sz οτι κατεσθιετε usq κριμα ante οτι κλειετε usq εισελθειν pon .. om c BDLZ 1. 33. 118. 208. 209. 346. am for mm gat emm harl a e ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot}$ Or (vdtr) Eus (in canone, vdtr) Hier

15. D (vg it) ινα ποιησητε pro ποιησαι

16. D* om οἱ

17. Ln τι γαρ μειζον εστ. c Z vg it (exc g$^{2\cdot}$) | αγιασας c BDZ .. ς αγιαζων

18. ος αν c BCDFKL al m .. ς ος εαν

19. τυφλοι c DLZ 1. 209. vg a e ff$^{1\cdot 2\cdot}$ g$^{1\cdot 2\cdot}$ l sax .. ς (Gb°) μωροι και τυφλοι .. Ln [μωρ. κ.] τυφλ.

21. κατοικησαντι c cdd uncial omn praeter (e silentio collatorum) BS .. ς (= Gb Sz) Ln κατοικουντι

23. το ελεος c BDL al Cyr Epiph Chr .. ς τον ελεον | δε (Gb°) c BCKLMΔ al pm vv Chr ms .. ς (= Gb) om | αφειναι c BL .. ς αφιεναι

24. Ln om οἱ c BD*L | C* οι διυλιζονται | D τον δε καμ.

25. Ln om εξ c CD al Chr | Pro ακρασιας (c BDLΔ etc) Gb Sz αδικιας (Gb′ ακρασ.) .. et. ακαθαρσιας, πλεονεξιας (M), πονηριας leg

26. τ. ποτηρ. c D 1. 209. evg 21. a e Clem Chr Ir .. ς (Gb°°) Ln add και της παροψιδος | αυτου (Gb″) c B*DE* al m a e aeth .. om cdd^{2} vv Clem Chr Ir al .. ς αυτων

ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις
κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν 28
φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως
Lc 11, καὶ ἀνομίας. 29 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι 29
47. 48. οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν
δικαίων, 30 καὶ λέγετε Εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, 30
οὐκ ἂν ἤμεθα αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε 31
μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.
32 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεις, γεννή- 32 33
Lc 11, ματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; 34 διὰ τοῦτο 34
49-51. ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς·
ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν
ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· 35 ὅπως ἔλθῃ 35
ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος
Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφο-
νεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 36
Lc 13, ἥξει πάντα ταῦτα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. 37 Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, 37
34. 35. ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον
ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς, καὶ οὐκ ἠθελήσατε.
38 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με 38 39
*Ps 118, ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
26. κυρίου.

---

27. Ln ομοιαζετε c B | D Clem Ir pro οιτινες etc habent εξωθεν ο ταφος φαινεται ωραιος, εσ. δ. γεμει etc
28. εστε μεστ. c BCDL al .. ς μεστ. εστε
30. ς (= Gb Sz) bis ἤμεν | αυτων κοιν. c BD al .. ς κοιν. αυτ.
32. B 60. e ar^p ar^e perss πληρωσετε .. DH al it cdd επληρωσατε
34. D al Or^1 Chr αποστελω (D om πρ. υμ.) | εξ αυτων prius c BM 1. 13. 33. 69. 157. 209. al e harl* Or^1 .. ς και εξ αυτ. | D a Ir Lcif om κ. εξ αυτ. μαστιγ. usq υμων (e pro his omnibus: *flagellabitis in synagogis* .. κ. εξ usq μαστιγ. om et. E*)
35. L επελθη .. C** 33. 124. αν ελθη | εκχυννομενον .. ς εκχυνομενον cf Prol | DL απο αιματος | D εως αιματος
36. Gb (sed rursus Gb°) Sz οτι ηξει | παντ. ταυτ. c BEFGKUVX al m (e om ταυτ.) d Ir .. ς ταυτ. παντ.
37. CG(?)K Thdrt ms αποκτεννουσα .. al pm Thph αποκτενουσα (Gb'') | ορνις επισυν. c BDKL al vg it cop Clem Or Bas Cyr Thdrt .. ς επισ. ορν. | τα νοσσια c B Or^1 Cyp .. ς add εαυτης .. DMΔ al add αυτης | αυτης c BXΔ al syr hrs cop gat mm it Cyp Hil (non Ir) .. ς om .. Ln [αυτ.]
38. Ln om ερημος c BL ff^2 cop ms Or ms^1 (Or^3 hab .. hab. et. Clem Ir Cyr al)
39. D al m it cdd οτι ου | D θεου pro κυριου

XXIV.

1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ Mc 13,
2 μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. [2] ὁ δὲ ἀποκρι- 1-9. Lc 21,
θεὶς εἶπεν αὐτοῖς Οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ 5-12.
3 ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται. [3] καθημένου δὲ αὐτοῦ
ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ᾽ ἰδίαν λέ-
γοντες Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρου-
4 σίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος; [4] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
5 αὐτοῖς Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. [5] πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου λέγοντες Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.
6 [6] μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε·
7 δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι, ἀλλ᾽ οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος. [7] ἐγερθήσεται γὰρ
ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ
8 9 κατὰ τόπους. [8] πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. [9] τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς 10, 22.
εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων Mc 13, 13. Lc 21, 17.
10 τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. [10] καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ
11 ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. [11] καὶ πολλοὶ ψευδο-
12 προφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς. [12] καὶ διὰ τὸ πληθυν-
13 θῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. [13] ὁ δὲ ὑπομείνας 10, 22.
14 εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. [14] καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον Mc 13, 10.
τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν,
15 καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. [15] Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως Mc 13, 14-23.
τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων Lc 21, 20-24. *Dan 9, 27.

XXIV. 1. απο τ. ιερ. επορ. c DLΔ 1. 13. 33. 69. 124. 157. al m it vg al pl .. Ln εκ τ. ιερ. επορ. c B 4. .. ς επορ. απο τ. ιερ. | 157. al m it cdd aeth al Chr Thph προσηλθ. αυτω

2. ο δε αποκρ. c BDL al it (exc f) vg cop al m Chr .. ς ο δε ις .. H 2. syr pers^{p} ο δε | Gb^{oo} Ου .. om DL 33. al pm it vg al m (Sz male ex K laudat Ου μη) | ταυτα π. c BCHLMUVX al pl it vg al Chr al .. ς παντα ταυτα | ς (= Gb Sz) ος ου μη κ.

3. Ln οι μαθητ. [αυτου] c CUΔ al vv | L 33. ειπον ημιν | κ. συντελειας c BCL al Cyr hrs .. ς κ. της συντ.

6. D Or μελλετε | Ln om παντα (Gb^{o}) c BDL al g^{2} cop .. et. ταυτα (vv pm), παντα ταυτα (vv m) leg | Cdd fere decem εσται

7. L al εγερθησονται | CKL al εθν. επ εθν. | λιμοι c BDE* al^{3} a b e ff^{2} Cyp Hil Arm .. ς λιμοι και λοιμοι .. L al^{3} vg it cdd λοιμοι κ. λιμοι .. 17. λοιμοι

9. Gb′ θλιψεις c L al m d (e) f (C θλιψειν, D θλειψειν) | παντ. τ. εθν. c BD**FKLMSUVΔ al pl .. ς (= Gb Sz) om των .. C al m syr^{p} c. ob. Chr om των εθνων

11. D (it cdd?) εξεγερθησονται .. al αναστησονται

12. D πληθυναι

14. D al Or Chr Cyp το ευαγγ. τουτο .. al m a arm om τουτο

15. L al syr^{p} mg ms Οταν δε | εστος (Gb′) c B*(D*?) FGLVΔ al pm Cyr hrs .. ς εστως

Lc 17,31. νοείτω, [16] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, [17] ὁ ἐπὶ τοῦ 16 17
δώματος μὴ καταβαινέτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, [18] καὶ ὁ ἐν τῷ 18
ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. [19] οὐαὶ δὲ ταῖς 19
ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
[20] προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαβ- 20
βάτῳ. [21] ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς 21
κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. [22] καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν 22
αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς
κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. [23] τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ Ἰδοὺ ὧδε 23
ὁ Χριστός, ἤ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. [24] ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι 24
καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα ὥστε
Lc 17, πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. [25] ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. 25
22-24. [26] ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· Ἰδοὺ 26
ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. [27] ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται 27
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [28] ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ 28
Mc 13. ἀετοί. [29] Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκο- 29
24-31. Lc 21, τισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες
25-33. πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
[30] καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, 30
καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ
δόξης πολλῆς. [31] καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος 31
φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσ-
σάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. [32] Ἀπὸ δὲ τῆς 32

---

16. Ln εις τα c BDΔ al m Ir Ath Chr al (vv?)
17. Ln καταβατω c BDLZ al m Or | ς (= Gb Sz) αραι τι | D it cdd Ir Cyp al om αυτου
18. Gb″ Ln το ιματιον c BDKLZ al pm vv pl Hipp Cyp al
20. ς (= Gb Sz) εν σαββατω .. DLM al σαββατου
21. Om τοτε cdd^{5} vv Thdrt Chr cd^{1} Op .. et. post μεγαλη pon | D Eus Chr ουκ εγενετο | D εως νυν | DUΔ al Eus al ουδε μη
23. Pro η ωδε leg η εκει (D vv m Thdrt al), ιδου εκει (cdd^{2} it cdd vg cdd Ath al), ιδου ωδε | Ln μη πιστευετε c B* (B** μη πιστευητε?) Or (sed Or mss μ. πιστευσητε)
24. D vg it cdd πλανηθηναι .. LZ al Or πλανασθαι
26. LX al ταμειειοις .. E*G al ταμιοις
27. DG al φαινει | ς (= Gb°° Sz) εσται και η
28. οπου c BDL al it (exc c ff^{2}) vg cop sah Ir al .. ς (Gb°) οπου γαρ .. syr οπ. δε
29. D al πεσουνται εκ
30. εν ουρανω c BL .. D του εν ουρανοις .. ς εν τω ουρ. | D al vg it (exc f Cyp al πολλης και δοξης.
31. LΔ al e cop syr al Chr Thdrt Cyr hrs Cyp om φωνης .. pon ante σαλπ. syr^{p} syr hrs .. D al it (exc e) vg Hil al και φων. | DX al απο | Ln εως των c B 1. 13. 69.

συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς
33 καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· 33 οὕτως καὶ ὑμεῖς
34 ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 34 ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.
35 35 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.
36 36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι Mc 13, 32.
37 τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος. 37 ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, Lc 17, 26 s.
38 οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς
ἡμέραις τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμί-
39 ζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνω-
σαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται ἡ παρου-
40 σία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παρα-
41 λαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται· 41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παρα- Lc 17, 35.
42 λαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. 42 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ
43 ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ Lc 12, 39-45.
οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ
44 ἂν εἴασεν διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε

---

32. ἐκφύῃ .. Gb″ Ln ἐκφυῇ (ἐκφυῆ EFGHKMV vv .. ἐκφύη UX) | B[**]D γινωσκεται

33. DGKU al pl it (non e) vg syr cop Chr ταυτα παντα (Gb′)

34. Ln οτι ου μη c BDFL al vg it Or | DL al m it cdd vg cdd syr Chr[1] ταυτα παντα .. al it cdd vg cdd Bas Chr[1] al om ταυτα

35. παρελευσεται c BDL al m e sl Or ms Mac Chr al Ir al .. ς (= Gb) παρελευσονται

36. ς (= Gb Sz) και της ωρας .. L al Bas ms om και ωρας | Ln post ουρ. add ουδε ο υιος c BD 13. 24. 86. 124. it (exc g[1. 2.] .. e Hil ms[1] *fil. hominis*) for syr hrs aeth arm Chr Or intpr Amb (dis) al .. Hier teste om cdd lat pl et cdd gr maxime Adamantii et Pierii; om cdd gr vett ap Amb; om cdd ap Paulin; om scholl vett; atque in syn. Nicaena ea verba soli Marco tribuit Ath | Gb Ln om μου c BDL al m vv pl Bas Chr al Amb al | Om μονος sah (sah *nisi deus*)

37. Ln ωσπερ γαρ c BD al e Did Op | εσται c BL al c d ff[1.] h harl[*] cop al Or Did .. ς εσται και

38. ως c BL al Or .. ς ωσπερ | ημ. του c L evg 13. a e ff[1.] Or[2] .. ς ημ. ταις προ του .. Ln ημ. εκειναις ταις προ του c B .. D al[3] ημ. εκειναις προ του .. 44. ημεραις προ του | Ln γαμισκοντες c B .. D 33 Chr γαμιζοντες .. evg[1] εγγαμιζοντες

39. εσται c BD al a b ff[1.] g[2.] cop syr .. ς εσται και

40. Ln εσονται δυο c B al | εις bis c BDL (Δ εις π. και ο εις α.) al m .. ς (Gb°) ο εις

41. μυλω (Gb′) c BEFGKLSUVΔ al m Or .. ς μυλωνι | D 13. 69. it (exc g[1. 2.] l) sixt mm gat aeth sax Or intpr Hil al in f. add: δυο επι κλινης μιας (om μιας it[4] mm gat sax Hil al), εις παραλαμβανεται και εις αφιεται

42. ημερα c BDΔ al vv (e *qua hora aut qua die*) Ir Hil .. ς ωρα

43. DL al διορυχθηναι

Lc 12, ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. [45] Τίς ἄρα 45
42-46. ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς
οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; [46] μακάριος ὁ 46
δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. [47] ἀμὴν 47
λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. [48] ἐὰν 48
δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρονίζει μου ὁ κύ-
ριος ἐλθεῖν, [49] καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ 49
καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων· [50] ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν 50
ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, [51] καὶ διχοτομήσει 51
αὐτὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

XXV.

Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵ- 1
τινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμ-
φίου. [2] πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι. [3] αἵτινες 2 3
μωραί, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·
[4] αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων 4
αὐτῶν. [5] χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 5
[6] μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν Ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάν- 6
τησιν. [7] τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς 7
λαμπάδας ἑαυτῶν. [8] αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν Δότε ἡμῖν ἐκ 8
τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. [9] ἀπεκρίθησαν δὲ 9

---

44. η ου δοκ. ωρα c BD 102. g[1.] f vg .. ς η ωρα (L η ωρα η) ου δοκ.

45. ℵ cop Chr καταστησει | ο κυριος c BDL al a e g[2.] h for Hil al .. ς (Gb°) ο κυρ. αυτου | οικετειας c BLΔ al .. ς θεραπειας .. al οικιας | δουναι .. ς (= Gb, sed rursus Gb') διδοναι

46. ουτ. ποιουντα .. ς ποιουντα ουτως

48. μου ο κυριος .. ς ο κυριος μου | Ln om ελθειν c B al[2] cop sah arr (Ir) .. al[3] Or ερχεσθαι

49. ς (= Sz Gb, sed rursus Gb°) om αυτου | ς (= Gb Sz) εσθιειν δε (C al vv Bas τε) κ. πινειν (KM al m εσθιει δ. κ. πινει)

XXV. 1. εαυτων c BDL al .. ς αυτων | υπαντησιν c BC 1. Meth .. ς απαντησιν | D al vv m (syr[p] mg «*id non in omnibus, non in alex. esse*») Hil Or intpr al in f. add και της νυμφης

2. ς π. δ. ησαν εξ αυτ. φρονιμοι κ. πεντε (Sz Gb αι πεντε, sed Gb°) μωρ.

3. Ln pro αιτινες hab. αι δε c Z 1. 157. it cdd pl vg .. BCL 33. cop αι γαρ .. D ff[2.] αι ουν .. vv και αι | ς (= Gb Sz) λαμπ. εαυτων

4. αγγειοις (CE*KL [L αγιοις] XΔ αγγιοις) c BDLZ al[3] h for syr al Arn .. ς αγγ. αυτων | Ln λαμπ. εαυτων c B .. CZ al[1] vg f ff[2.] g[1. 2.] sax pers[w] om αυτων

6. B εγενετο | ο νυμφιος .. ς (Gb°) add ερχεται | εις απαντησιν c B 102. .. ς Ln ε. α. αυτου .. C al vv ε. α. (C συναντησιν) αυτω

7. εαυτων c ABLZ al .. ς αυτων

8. ειπαν c BCL .. ς Ln ειπον

αἱ φρόνιμοι λέγουσαι Μή ποτε οὐ μὴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε
10 μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. [10] ἀπερχομένων
δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐ-
11 τοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. [11] ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ
12 αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι Κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. [12] ὁ δὲ ἀποκρι-
13 θεὶς εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. [13] γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ
14 οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. [14] Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν Lc 19, 11–27.
ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ,
15 [15] καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ
16 τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. [16] πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε
τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα.
17 18 [17] ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. [18] ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν
19 ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. [19] μετὰ
δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον
20 μετ' αὐτῶν. [20] καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν
ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε
21 ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. [21] ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὖ, δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
22 εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. [22] προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο
τάλαντα εἶπεν Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τά-
23 λαντα ἐκέρδησα. [23] ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ
πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν

---

9. ου μη (Gb″) .. ϛ (= Sz) ουκ | D (non L) al αρκεσει | ϛ (= Gb Sz) πορ. δε μαλλον

11. Ln om και c D (D ηλθον) HZ b c cop Aug (hab. et. ABC)

13. ϛ (= Gb Sz) in f. add εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται

16. Cdd[1] c f ff[2.] h syr hrs Op δε πορευθεις (conj. c. ευθεως praecedente) .. Ln πορ. [δε] .. om δε B 1. b ff[1.] g[1.] | DL ηργασατο | Ln κ. εκερδησεν (c A**BCDL al [vv?]) et om ταλαντα (c BL al vv pl)

17. Ln ωσαυτως (D ομοιως .. A ωσαυτ. δε) [και] .. om και C*L al vv | D aeth τα δυο ταλαντα λαβων .. al it vg τα δυο λαβων | εκερδησεν c BC*L al vv fere omn Bas. Op .. ϛ (Gb°) εκερδ. και αυτος

18. Ln το εν ταλαντον λαβ. c A vv | D al it (exc f h) om απελθων | γην c BC (C την γην) L al ff[1.] .. ϛ Ln εν τη γη | εκρυψεν (Gb′) c ABCDL al .. ϛ απεκρυψε .. et. κατεκρυψε leg

19. ϛ χρονον πολυν et μετ αυτων λογον

20. A cop προσελθων δε | εκερδησα c BDL al vv pm (D it vg επεκερδησα) .. ϛ (Gb°) add επ αυτοις .. EG al εν αυτοις

21. ϛ (= Gb Sz) εφη δε αυτω | A* vg it (et. δ, non d) Or[1] ευγε | D vg it arm επει επ ολιγα

22. B 102. om δε | U b ff[2.] cop om και | ϛ (Gb°) ο τα δ. τ. λαβων .. om c ABCL al syr utr .. et. ειληφως leg | D (et. v. 25.) ιδου | D παρεδωκες | v 435. it cdd syr Op al om ταλαντα extr | ϛ (Gb°) in f. add επ αυτοις .. al (sed non EG) εν αυτοις .. om c BD (D f επεκερδησα) L al vv pl

23. A* vg it (et. δ, non d) ευγε | D vg it arm επει επ ολιγα | B 102. h Amb πιστος ης (ita v. 21. Ir Amb[1] Paulin[3] Aug[1]) .. c om ης

χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς 24
εἶπεν Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ
ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· 25 καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν 25
ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 26
κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω
ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν 27
βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν
τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ 28
Mt 13,12. ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευ- 29
θήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30 καὶ 30
τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες 31
οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· 32 καὶ 32
συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς
ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων,
33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύ- 33
μων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι 34
τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα 35
καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ περιε- 36
βάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε
πρός με. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες Κύριε, πότε 37
σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν;
38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιε- 38
βάλομεν; 39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν 39

24. D a b c g[2] Lcif om και | K εγνως σε
26. Ln Δουλε πονηρε c A vg it (exc c?) syr pp gr ap Wetst
27. σε ουν c BCL 33. 120. .. ς Ln ουν σε .. 36. Chr om ουν | B syr[p] τα αργυρια | A it cdd Or Cyr Chr (Chr καγω) Clem (εγω αν ελθ.) εγω ελθων
28. D πεντε pro δεκα
29. D al syr Chr om παντι .. vg it Or[3] (Or[2] om γαρ) παντι γαρ τω εχ. | του δε μη (Gb″) c BDL al (vv?) (non Or) .. ς απο δε του μη | LΔ(H?) al pm (non E**) vg f g[1. 2.] Or Chr Amb al ο δοκει εχειν
30. ς (= Gb Sz) εκβαλλετε
31. ς (= Gb) οι αγιοι αγγ. .. om c BDL al m vv pl Or Eus Ath Cyp al m
32. συναχθησονται c BDKL al pm Thdrt .. ς συναχθησεται | LΔ al και αφορισει | B εριφιων
33. D vv m Cyp om μεν | A al[2] Bas sel Cyp[1] om αυτου
34. A ηυλογημενοι
36. ηλθατε c ABDEFGLΔ al .. ς ηλθετε
37. B* ειδαμεν .. KLΔ al[3] ιδομεν
38. D 124. (vdtr) ειδομεν σε | KL al[2] ιδομεν
39. D vg it (non Cyp) Clem η ποτε σε | KL al[2] ιδομεν | ασθενουντα c BD al Clem Cyp[1] .. ς ασθενη (Δ ασθενην) | D ηλθαμεν

40 πρὸς σέ; [40] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ
41 ἐποιήσατε. [41] τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ
κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ
42 τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. [42] ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν,
43 ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, [43] ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με,
γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέ-
44 ψασθέ με. [44] τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες Κύριε, πότε σε
εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ,
45 καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; [45] τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ
46 ἐμοὶ ἐποιήσατε. [46] καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ
δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

XXVI.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους,
2 εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ [2] Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα Mc 14, 1.
γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. Lc 22, 1.
3 Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν Mc 14, 1.
4 αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, [4] καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα Lc 22, 2. Jo 11, 47.
5 τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. [5] ἔλεγον δέ Μὴ ἐν τῇ
ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.
6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, Mc 14,
7 [7] προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου καὶ κατέ- 3–9. Jo 12,
8 χεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου. [8] ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγα- 1–8.
9 νάκτησαν λέγοντες Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; [9] ἠδύνατο γὰρ τοῦτο πρα-

---

40. Ln [των αδελφ. μου] .. om B ff[1.2] Clem Hil[1] Amb Aug (Aug retinet μου) Gaud
41. L 102. (B?) om οι | D 1. 22. it (exc f g[2]) Just Clem Hipp Ir[4] Or intpr (non Or gr) Cyp Hil al ο ητοιμασεν ο πατηρ μου (Gb′) pro το ητοιμασμ.
42. BL και εδιψησα
44. ς (= Gb Sz) post αποκριθ. add αυτω | AL al[3] ιδομεν
45. 124. 157. al post τουτων add των αδελφων μου . E* post των add αδελφων

XXVI. 1. E al m vg ms pers[p] Chr om παντας .. et. post τουτ. pon
2. D om αυτου οιδατε
3 ς (Gb°) post αρχιερ. add και οι γραμματεις (Δ και γραμμ.) .. om c ABDL al m vv m | D 64. vg (non am) it sah (non cop) καϊφα
4. ς (= Gb Sz) κρατησωσι δολω
7 Ln εχουσα αλαβ. μυρ. c BDL al (et. αλ. εχ. μυρ. leg) vv | Ln πολυτιμου c ADLM al m syr[p] mg al | Ln επι της κεφαλης c BDM al m Chr
8. ς (Gb°°) οι μαθ. αυτου .. om c BDL al vg it (exc c f) cop sah
9 KLΔ al εδυνατο | ς (= Gb Sz) τουτο το μυρον

ϑῆναι πολλοῦ καὶ δοϑῆναι τοῖς πτωχοῖς. [10] γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 10
αὐτοῖς Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς
ἐμέ. [11] πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεϑ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάν- 11
τοτε ἔχετε. [12] βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου 12
πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. [13] ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχϑῇ 13
τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληϑήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν
αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

Mc 14, Τότε πορευϑεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, 14
10. 11. Lc 22, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς [15] εἶπεν Τί ϑέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παρα- 15
3–6. δώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. [16] καὶ ἀπὸ τότε 16
ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

Mt 14, Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλϑον οἱ μαϑηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέ- 17
12–16. Lc 22, γοντες Ποῦ ϑέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; [18] ὁ δὲ εἶπεν 18
7–13. Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ Ὁ διδάσκαλος
λέγει Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μα-
ϑητῶν μου. [19] καὶ ἐποίησαν οἱ μαϑηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 19
Mc 14, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. [20] Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν 20
17–25. Lc 22, δώδεκα. [21] καὶ ἐσϑιόντων αὐτῶν εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν 21
14–23. παραδώσει με. [22] καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκα- 22
στος Μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε; [23] ὁ δὲ ἀποκριϑεὶς εἶπεν Ὁ ἐμβάψας μετ᾽ 23
ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει. [24] ὁ μὲν υἱὸς τοῦ 24
ἀνϑρώπου ὑπάγει καϑὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνϑρώπῳ
ἐκείνῳ δι᾽ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνϑρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ
ἐγεννήϑη ὁ ἄνϑρωπος ἐκεῖνος. [25] ἀποκριϑεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς 25
1 Co 11, 23–25. αὐτὸν εἶπεν Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ Σὺ εἶπας. [26] Ἐσϑιόντων 26

---

9. ϛ (= Gb [sed Gb°] Sz) om τοις (om BFLM Or etc)
10. D om ὃ | D ηργασατο | M εν εμοι
11. EFG al pl Chr al τους πτωχ. γαρ παντοτε (Gb′)
13. B αμην δε .. al αμην γαρ | DL al οπου αν
14. D f σκαριωτης .. cdd it et vg pl *scariot* (ita et. am) s. *scarioth*
15. D και ειπ. αυτοις (antea πορευϑεις) vv m (antea επορευϑη) | DE**GH(?) MUVΔ al Chr και εγω (Gb′) | αργυρια .. A αργυρα .. D a b Eus Or intpr (non Or gr) στατηρας .. et. στατηρας αργυριου leg
16. D (non K) 69. b c h syr hrs al Eus in f. add αυτοις
17. ϛ (Gb°°) λεγοντ. αυτω .. om c BDKLΔ al m vv m | DKU 1. 22. 33. al pm Or ετοιμασομεν
18. A om ο διδασκ. λεγει | D ποιησω
19. G Chr om κ. ητοιμ. το πασχα
20. Ln add in f. μαϑητων c ALMΔ al vv Chr .. al vv add μαϑ. αυτου
22. εις εκαστ. (Gb′) c CLZBM (BM add αυτων) D (D al add αυτων, D al vv om antea αυτω) al vv .. ϛ εκαστος αυτων .. Or om αυτω εις εκ.
23. D ο ενβαπτομενος | ϛ εν τω τρυβλ. την χειρα
24. DZ al ο μεν ουν υιος
25. ADEFKΔ sah etc ραββει
26. D it cdd αυτ. δε εσϑ. ο ιησους λαβων

δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς καὶ εἶπεν Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου.
27 [27] καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Πίετε ἐξ
28 αὐτοῦ πάντες· [28] τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ
29 πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [29] λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω
ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης
ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.
30 31 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. [31] τότε λέγει Mc 14,
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ 26–31.
ταύτῃ· γέγραπται γάρ Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται *Zch
32 τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. [32] μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς 13, 7.
33 τὴν Γαλιλαίαν. [33] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Εἰ πάντες σκαν-
34 δαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. [34] ἔφη αὐτῷ Io 13, 38.
ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι
35 τρὶς ἀπαρνήσῃ με. [35] λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀπο-
θανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθση- Mc 14,
μανεῖ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς Καθίσατε αὐτοῦ ἕως ἂν ἀπελθὼν ἐκεῖ 32–42. Lc 22, 40–46.

---

26. Ln om τον c BCDGLZ al m Thph | Sz (Gb'') ευχαριστησας pro ευλογ. c AEFHKMSUV al pl syr^{p} ar^{e} ar^{r} Bas Chr | Ln δους τ. μ. ειπ. c BDLZ al cop (59. Chr εδωκεν pro εδιδ.)

27. ποτηριον c BEFGLZΔ al m cop .. ς Ln το ποτηριον | Ln om και sec c CLZ al

28. 1. 22. al evgg m C***(?) vv Chr Ir om γαρ | μου της c BDLZ 33. (102?) .. ς μου το της | της διαθ. c BLZ 33. 102. sah (?) .. ς Ln τ. καινης διαθ. (b *novi et aeterni*) | D Chr υπερ πολλ. | εχχυννομενον c A (B?) CDLZΔ al Chr al .. ς εκχυνομενον

29. Ln om οτι c DZ al syr vg (non mm gat) it cdd pl (Or vdtr) Ir Cyp (hab. οτι et. ABCL) | γενηματος c A (B?) CDEFLMUVΔ al pm .. ς γεννηματος | D al (Ir? Chr?) πιω | CLZ al Cyr Epiph Chr καινον (c om .. ante πινω pon Cyp) μεθ υμ.

31. Cdd^{2} b Chr om ο ιζ | ς διασκορπισθησεται (ctra ABCLM al pm Or^{1})

33. ς (= Gb Sz) Ει και παντες | C*** (cf C in app.) EFGHKMU al pm h cop sah εγω δε

34. L (L πριν η) 1. 209. a Or (Or προ) πριν αλεκτοροφωνιας | A cop απαρν. με τρ. | BC al απαρνησει

35. D om ὁ | AEGKUV al pm Chr Thph απαρνησωμαι (Gb') | Gb Sz ομοιως δε και c AEFGHKUVΔ al pl cop sah syr^{p} ms sl Chr Thph

36. γεθσημανει (Gb'') c ABCFK (K γεθσσημανει) S al pm sah al Eus .. LU al m cop vg ed. g$^{1.2.}$ ff$^{1.}$ Hil γεθσημανι .. EG**VΔ γεσσημανει .. D 106. γεθσαμανει .. a b f ff$^{2.}$ mm gat *gethsamani* (a b *geds.*, ff$^{2.}$ *gets.*) .. c *gessamani* .. am *gesemani* .. ς (= Sz) γεθσημανη (ita M) .. G*H γεσσημανη | Ln τ. μαθ. αυτου c ACD al pm vv pm .. 69. 124. al arm αυτοις | ELU al καθησατε | C* al om αυτου .. 33. ωδε .. 225. εκει | εως αν c DKLM**Δ 1. 69. 157. al .. Ln εως ου αν c A .. ς εως ου (c B?EFGHUS?V?) .. CM 22. 33. al Thph εως | εκει προσευξ. c BDL al vg it sah .. ς προσευξ. (DFH al m προσευξομαι) εκει

προσεύξωμαι. 37 καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβε- 37
δαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. 38 τότε λέγει αὐτοῖς Περίλυπός 38
ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
39 καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ 39
λέγων Πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο·
πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ. 40 καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς 40
καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ Οὕτως οὐκ ἰσχύ-
σατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε 41
ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ
ἀσθενής. 42 πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων Πάτερ μου, 42
εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά
σού. 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ 43
ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο 44
τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 45 τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει 45
αὐτοῖς Καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. 46 ἐγείρεσθε 46
ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.
Mc 14, Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ 47
43-50. Lc 22, μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων
47-53. καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς 48
σημεῖον λέγων Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ 49
εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν Χαῖρε, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
50 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες 50

---

38. Gb Sz αυτοις ο ιησους c C***EFGHKMSUVΔ al pl a f h syr^p ms sl Thph (non ABCDL etc vv fere omn)

39. Sz Gb' προσελθων c cdd uncial omn (exc B e silentio collatorum) al pl d (d *accedens* .. vg it pp lat *progressus*) Thph ms | πατερ c LΔ 1. al m am a (it cdd al *mi pater*, al *pater mi s. meus*) Or^9 Eus Did Bas Chr Ir Cyp Hil al .. ς Ln πατερ μου [Versu 42. μου non om nisi evg^1 et cdd^2 Chri, a c Hil^1] | παρελθατω c A (B?) CDEFLΔ al .. ς παρελθετω (ita Or) | Cdd m in f. add ωφθη δε αυτω αγγελος usque επι την γην ex Lc 22, 43. 44.

40. FKM al αυτοις pro τω πετρω | A ff$^{2.}$ g$^{2.}$ gat syr^p mg ισχυσας

42. B 102. g$^{1.}$ om λεγων | τουτο c ABCLΔ 1. 33. 102. al b ff$^{2.}$ sah aeth syr^p Or^2 Chr Amb .. ς (Gb^{oo}) add το ποτηριον .. et. transp (D) | παρελθειν c BDL 1. 102. al vg it (exc f ff$^{2.}$) Or^2 Amb Hil^1 .. ς (Gb^{oo}) add απ εμου, Ln [απ εμ.]

43. παλιν ευρεν αυτ. (Gb'') c BCDL al vv pl (AKΔ al pm sah ευρεν αυτ. παλ.) .. ς ευρισκει αυτους παλιν

44. παλ. απ. πρ. c BCDL al vg it cdd pl .. AKΔ al syr^p απ. πρ. παλιν .. ς απελθ. παλ. πρ. .. U 1. 69. al a for om παλιν | προσηυξ. c ADK al a b .. ς (Gb^o) add εκ τριτου, Ln [εκ τριτ.] .. et. transp | BL al in f. add παλιν

45. ς μαθητας αυτου | λοιπον c BCL al Ath .. ς Ln το λοιπον

48. AEFGHKMVΔ al m Or Eus εαν

49. ABDEFKMΔ etc ραββει

50. ς (= Gb [sed rursus Gb' ᾧ] Sz) ἐφ' ᾧ

51 ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. [51] καὶ ἰδοὺ Jo 18,
εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, 10. 11.
52 καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. [52] τότε
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς·
53 πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. [53] ἢ δοκεῖς
ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι
54 πλείω δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων; [54] πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ
55 ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; [55] ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις
Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με·
καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με·
56 [56] τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν.
τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.
57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρ- Mc 14,
58 χιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. [58] ὁ δὲ 53–65. Lc 22,54.
Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως,
59 καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. [59] οἱ δὲ Lc 22,
ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰη- 66–71.
60 σοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσουσιν, [60] καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων

---

51. L al μετα του ιησου .. B μετ αυτου
52. τ. μαχ. σου c BDL al vv Or Bas Cyr .. ς σου τ. μαχ. .. KU 33. al syr al Chr om σου | εν μαχαιρη c AB*C (s. * s. ** cf C in app.) L al (non Or) .. ς εν μαχαιρα | Gb″ εν μαχ. αποθανουνται c FHKMSUVΔ al pl syr utr perss aeth Bas al
53. C* al syr^{p} mg Or η δοκει σοι | BL 33. vg ff $g^{1.}$ syr utr al m Chr al αρτι pon post μοι | πλειω c BD (non Or) .. ς πλειους | δωδεκα c BDL al it cdd .. ς η δωδεκα, Ln [η] δωδ. | ACL 33. λεγεωνων αγγελων .. KΔ al λεγεωνων αγγελους
54. D vg it πληρωθησονται | C al Or ed. εδει
55. εξηλθατε c ABC (D ηλθατε) EFGLΔ al .. ς εξηλθετε | Ln συλλαβειν με; | ς (Gb°) Ln post ημεραν add προς υμας .. om c BL 33. 102. cop sah Cyr .. A post εκαθεζ. pon | εν τω ιερ. εκαθ. διδ. c BL al syr .. ς εκαθ. διδασκων (Gb° διδ. c 1. 209. Cyr) εν τω ιερω .. Ln εκαθ. εν τω ιερω διδ. c CDK al it cdd
56. Ln οι μαθητ. [αυτου] c B al sah a al
57. D χαειφαν .. vg (non am) it sah *caipham* s. *caiphan* s. *caifan*
58. CFLΔ al m om απο
59. Or^{1} et Or^{1} ms a ο δε αρχιερευς | ς (Gb°°) post αρχιερ. add και οι πρεσβυτεροι | Sz Gb″ θανατ. αυτον (contra BCDJL etc) | θανατωσουσιν c A (B?) CDEFGHJLΔ (Or ap Mtth) al .. ς θανατωσωσιν
60. και ουχ (ADJ ουκ) ευρον (EGJK ηυρον .. 6. 124. ευρισκον) πολλ. προσελθ. ψευδ. (π. πρ. ψ. c AB [D; cf infra] L 33. 102. 124. 301. syr hrs Or^{2} .. πρ. π. ψ. 1. 118. 209. cop sah syr) c BC*J*L 1. 51. 102. 118. 124. 209. evg 23.* vg (et. mss) b $ff^{1.}$ $g^{1.2.}$ l cop sah arm $pers^{w}$ Or^{2} Cyr .. eadem addito και ante πολλων syr syr hrs arr $pers^{p}$ sl^{3} .. D it cdd και ουκ ευρον το εξης· (d *sequentia*, $ff^{2.}$ *exitum*, h *exitum rei*) και πολλοι προσηλθον ψευδομαρτυρες και ουχ ευρον το εξης (d *rei sequentia*, $ff^{2.}$ *quicquam in eo.*

ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο [61] εἶπον Οὗτος ἔφη 61
27, 40. Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκο-
Jo 2, 19. δομῆσαι. [62] καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ Οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί 62
οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; [63] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 63
ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν
εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. [64] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Σὺ 64
εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ᾽ ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθή-
μενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐ-
ρανοῦ. [65] τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων Ἐβλασφή- 65
μησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφη-
μίαν. [66] τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον Ἔνοχος θανάτου ἐστίν. 66
Mc 14, 65. [67] Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ 67
Lc 22, 63–65. ἐράπισαν [68] λέγοντες Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; 68
Mc 14, 66–72. Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία 69
Lc 22, 55–60. παιδίσκη λέγουσα Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. [70] ὁ δὲ 70
ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων Οὐκ οἶδα τί λέγεις. [71] ἐξελθόντα δὲ 71
αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει αὐτοῖς ἐκεῖ Καὶ οὗτος
ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. [72] καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι 72
οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. [73] μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον 73
τῷ Πέτρῳ Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε

---

h *in eum quicquam*, a *exitum rei*, f *culpam*) .. J** 13. al^{3} c και (omissis ουχ ευρ.) πολλ. ψευδ. πρ. ουκ ηυρον (ουχ ευρον) .. Ln και ουχ ευρ. πολλ. πρ. ψευδ. [ουχ ευρον] .. ς (= Gb; Gb και ουχ ευρ. πολλ. ψ. πρ. [Gb° πολλ. ψ. πρ.]) και ουχ ευρον· και πολλ. ψ. πρ. (K al ελθοντων) ουχ ευρον | ς Ln add in f. ψευδομαρτυρες .. om c B (errat Ln) L al^{5} cop sah syr syr hrs aeth arr pers^{p} Or^{1} .. J 157. τινες ψευδομαρτ. .. A* μαρτυρες (vdtr)

61. D f b c ff$^{2\cdot}$ h τουτον ηκουσαμεν (b c ff$^{2\cdot}$ h ηκ. τουτ.) λεγοντα pro Ουτ. εφη | ς (Gb°) Ln add in f. αυτον .. om c B 1. 69. 102. al arm Or^{2} .. CL 33. b c (c *aliud*) Or^{1} ante οικοδ. pon.

63. EF om ἵζ | BGLZ al^{5} vg it^{4} cop Or om αποκριθεις .. D αποκρ. ουν .. U αποκρ. δε | DL al Cyr ορκιζω | C*JΔ al vv m in f. add του ζωντος

65. ς (Gb°) οτι εβλασφημ. | ς (Gb°) in f. add αυτου, Ln [αυτου] .. om c BDLZ 102. vg (non gat mm) a c ff$^{1\cdot}$ g$^{1\cdot}$ h l cop sah

67. εραπισαν c A (B?) CDLZΔ al .. ς ερραπισαν

69. εκαθ. εξω c BDLZ al vv m .. ς εξω εκαθ. .. om evg 47 (semel) .. 13. εκαθ. εξωθεν

70. Gb Sz αυτων παντων (c AC*FHMSUVXΔ etc pers^{w} Chr) ctra BC**DEGLZ etc vv pl .. K al Thph αυτων pro παντων

71. Ln εξελθ. δε [αυτον] .. om BLZ al .. D evg 17. vv εξελθοντος δε αυτου | ACKLX ιδεν | αυτοις εκει (Gb′ Sz αυτοις· εκει) c ACE*FLMUVXZΔ al longe pl go sl .. ς Ln τοις εκει

72. μετα c ABCKLΔ al .. ς μεθ

73. C syr^{p} c. ast. και γαρ γαλιλαιος ει και η etc | D it cdd ομοιαζει pro δηλ. σε π. | L evg 32. om και η λαλια usque ποιει

74 ποιεῖ. 74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄν-
75 θρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ
ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με·
καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

XXVII.

1 Πρωίας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ Mc 15, 1.
2 οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. 2 καὶ Lc 23, 1. Jo 18, 28.
δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμελη-
θεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πρεσβυτέροις
4 4 λέγων Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον Τί πρὸς ἡμᾶς;
5 σὺ ὄψῃ. 5 καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν Act 1, 18.
6 ἀπήγξατο. 6 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν Οὐκ ἔξεστιν βα-
7 λεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν. 7 συμβούλιον δὲ
λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς
8 ξένοις. 8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. Act 1, 19.
9 9 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου Ἱερεμίου λέγοντος Καὶ *Zch 11, 13.
ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο
10 ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως,
καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.
11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν Mc 15, 2–5.
αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς Lc 23, 3–5. Jo 18, 33.

---

74. ς (= Gb Sz) καταναθεματιζειν | BL ευθυς

75. ς (= Gb) τ. ρημ. του ιυ | ς (Gb°) ειρ. αυτω, Ln ειρ. [αυτω] .. om c BDL al vg it^{7} sah arm | D al (vv) om οτι | A Bas πριν η

XXVII. 1. D it cdd συμβ. εποιησαν | D 69. mg ινα (69. mg οπως) θανατωσουσιν α. (69. mg α. θαν.)

2. ς παρεδωκ. αυτον .. om c BC*KL al vg it syr^{p} c. ob. Or | Πιλατω c DL 33. 102. cop sah syr pers (ap Mich.) ar Or Petr alex .. ς Ln Ποντιω Πιλατω ((de πειλατος scriptione cf Prol))

3. Ln παραδους c BL 33. 259. (vv) | εστρεψεν c BL 102. Or^{2} (Or^{1} εστρεφε) .. ς Ln απεστρεψε .. al απερριψε | και πρεσβ. c (B?) CL al m Or^{3} Eus .. ς κ. ταις πρ.

4. Gb″ αιμα δικαιον c B** mg L vg it (et. d, hiat D) al Or^{2} sive ^{3} (Or^{1} sive ^{2} αθωον) | L ειπαν | ς (Gb″ Sz οψη) οψει

5. BL al^{3} Or Eus Chr (5 cdd) εις τον ναον

6. ειπαν c BL .. ς ειπον | EKM al m vg (am *corbanan*, mm *corbanam*) Chr Cyr hrs κορβοναν .. B* a d f g$^{1.}$ h (*corbam* s. *corban*) κορβαν .. X 157. κορβανα .. al κορβονα s. κορβωνα

9. ιερεμιου (cf *Jer. 18, 2. .. ita jam cdd ap Or ap Eus ap Hier cdd gr antiq. ap Aug) .. AC* al ιηρεμιου .. om 33. 157. syr pers^{p} a b cdd ap Aug .. 22. syr^{p} mg ar ms ζαχαριου .. l *esaiam*

10. A* εδωκεν .. cdd^{3} syr utr εδωκα

11. εσταθη c BCL 1. 33. Or ed .. ς εστη | L al^{3} om ις ante εφη

ἔφη αὐτῷ Σὺ λέγεις. 12 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιε- 12
ρέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πι- 13
λᾶτος Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη 14
Mr 15, αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 Κατὰ 15
6–15. Lc 23, δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον.
17–25. 16 εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Ἰησοῦν Βαραββᾶν. 16
Jo 18, 39 s. 17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τίνα θέλετε ἀπολύσω 17
ὑμῖν, Ἰησοῦν Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 18 ᾔδει γὰρ 18
ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 19 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βή- 19
ματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ
δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽ αὐτόν. 20 οἱ δὲ 20
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν
Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν 21
αὐτοῖς Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον Βαραββᾶν.
22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 22
λέγουσιν πάντες Σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ ἔφη Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ 23
δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες Σταυρωθήτω. 24 ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι 24
οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς
χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου·
ὑμεῖς ὄψεσθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ 25

---

12. LX al m Or² Chri cdd om των sec

14. D om προς ουδε; item it (exc h) tol sah arm habent *ullum* pro *ad ullum*.

15. M al m vv τω οχλω ενα δεσμ. .. D al cop ενα δεσμ. τω οχλω

16. et 17. ιησουν βαραββαν c 1.* 118. 209. 299.** syr hrs arm; item v. 17. Or int. (et text. et comm.); item cdd vett. in scholio quod plerumque Anastasii episc. antioch., alibi Chri esse dicitur atque in cdd S (ἀναστασιου ἐπισκοπου ἀντιοχ. Παλαιοις πανυ ἀντιγραφοις ἐντυχων εὗρον και αὐτον τον βαραββαν ἰησουν λεγομενον. οὕτως γουν εἶχεν ἡ του πιλατου πευσις ἐκει· τινα θελετε ἀπο των δυο ἀπολυσω ὑμιν· ἰησουν τον βαραββαν ἢ ἰησουν τον λεγομενον χριστον. etc.) aliisque fere viginti reperitur .. ς Ln om ιησουν utroque versu | D τον λεγ. βαρ. | 17. D 69. syr it (exc ff¹·) δε pro ουν | Post θελετε add των δυο (Or) s. απο των δυο cdd⁵ syr hrs arm sl ed cdd vett. in scholio (cf. ad v. 16.); idem post υμιν add 1.* 118. 209. a (*vobis de duobus mittam*) | B Or post υμιν pergunt τον βαραββαν

20. EF** al αιτησονται

21. DL ειπαν | BL al³ τον βαραββαν

22. D gr 59. mm a b c ff²· h ποιησωμεν | ς (Gb°°) post λεγουσιν add αυτω .. om c ABDKΔ al m vv pl

23. ς Lu ο δε ηγεμων ε. .. om c B 33. 69. 102. al sah arm arr² Chri cdd⁵ .. syr mm πιλατος pro ηγεμων .. DL al vv λεγει αυτοις ο ηγεμων | D εκραξαν

24. Ln κατεναντι c BD | αιματ. τουτου c BD 102. mm a b Chri cdd⁴ .. ς αιμ. του δικαιου τουτ. .. Ln αιμ. τουτ. [του δικαιου] .. AΔ αιμ. τουτ. τ. δικ.

26 ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν,
τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.
27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ Mc 15,
28 πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. 28 καὶ ἐκδύσαντες 16-20. Jo 19,
29 αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ πλέξαντες στέφανον 2 ss.
ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ
αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζον αὐτῷ λέγοντες
30 Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, 30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον
31 τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν
αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.
32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· Mc 15,
33 τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 καὶ ἐλθόντες εἰς 21-26. Lc 23,
34 τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόπος λεγόμενος, 34 ἔδωκαν 26 ss. Jo 19,
αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν 17 ss.
35 πιεῖν. 35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντες
36 37 κλῆρον, 36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς
38 ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, Mc 15,
39 εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. 39 οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφή- 27-32. Lc 23,
32 ss. Jo 19, 18 ss.

---

26. DFL al vg it (exc b) παρεδ. αυτοις | D gat a b c ff^{2}· h syr hrs ινα σταυρωσωσιν αυτον

28. Ln ενδυσαντες c BD 157. a b c ff^{2}· (sed D 157. a b c ff^{2}· aliiq. latt. add ιματιον πορφυρουν και) .. Chri cdd^{3} ενεδυσαν αυτον omissis περιεθ. αυτ. | χλ. (D χλαμυδαν) κοκκ. περ. α. c BDL al vg it cop sah Eus .. ς περ. αυτ. χλ. κοκκ.

29. B al περιεθηκαν .. KΔ al εθηκαν | της κεφ. c BL 69. 124. evg 48. Eus .. ς Ln την κεφαλην | εν τη δεξ. (Gb') c ABD (L επη δεξια) al vv (Eus) .. ς επι την δεξιαν | BDL ενεπαιξαν | Ln βασιλευ c BD al

32. EFG ηυρον

33. F γολλγοθά (eodem accentu EK etc) .. Δ γολγολθα .. 15. al m γολγοθαν (plerumque —θᾶν, raro —θάν) .. 116. γολγαθαν .. vg it cdd pl *golgotha* .. a *golgotaha* .. c *golcotha* | ὅ c ABDE*FGHKLMU al pl vg it Ath .. ς (= Gb Sz) ος | κραν. τοπ. λεγ. c BL 1. 33. 102. 157. 209. ff^{1}· Ath .. ς λεγομ. κραν. τοπ. .. om λεγομ. (Gb^{o}) D al vg it (exc ff^{1}·) cop sah arm .. et. λεγομενον κρ. τοπ., μεθερμηνευομενος (M) κρ. τ., μεθερμηνευομενον κρ. τ., καλουμενον κρ. τ. leg

34. οινον (Gb') c BDKL al^{10} vg it cdd pl syr hrs syr^{p} mg cop sah aeth arm Ath Hil al schol vet .. ς οξος | ηθελησεν c BDE**L al^{5} Chr .. ς ηθελε | D πειν bis .. L cop arm om πιειν prius (et. πινειν leg)

35. βαλοντες c AD al pm .. ς βαλλοντες | ς (= Gb Sz) in f. add [cf *Ps 22, 19. Jo 19, 24.]: ινα πληρωθη το ρηθεν υπο (Δ al δια) του προφητου Διεμερισαντο τα ιματια μου εαυτοις (Δ αυτοις), και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον .. haec om cdd uncial omn (exc Δ) al pl vv pm Chr Tit bost Or int Hil al

37. Cdd pm mm gat a b ff^{1}· cop sah ar^{p} Eus Thph om ῑϛ

μουν αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν 40 καὶ λέγοντες Ὁ καταλύων 40
τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ
τοῦ θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς 41
ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον 42 Ἄλλους 42
ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστιν, καταβάτω
*Ps 22,8. νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτόν· 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν 43
θεόν, ῥυσάσθω νῦν αὐτὸν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱός.
44 τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ συσταυρωθέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. 44
Mc 15, 33-36. 45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 45
Lc 23,44. 46 περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων 46
*Ps 22,2. Ἡλὶ ἠλὶ λεμὰ σαβαχθανί; τοῦτ' ἔστιν Θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατ-
έλιπες; 47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἡλίαν 47
φωνεῖ οὗτος. 48 καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον 48
πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ 49
Mc 15, 37-39. Lc 23, 45-47. ἔλεγον Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας σώσων αὐτόν. 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς 50

---

39. D την κεφαλην αυτων

40. DMΔ al vg (non am) it cdd pl al Eus Hier al Ουα ο καταλυων | L d om εν | Cdd^2 vg it al οικοδομ. αυτον | Ln σωσ. σεαυτον, ει υιος θεου ει, και καταβ. (θεου ει c B vg it [non d, δ] et και c AD al^2 a b c h syr syr hrs Cyr)

41. Ln ομοιως [δε και] .. om δε και AL al^2 for b .. om δε K al^8 vv | D al gat it^5 Cass φαρισαιων pro πρεσβυτ. .. EFGKMSUVΔ al pl vv m Thph πρεσβ. και φαρισαιων

42. βασιλευς c BDL 33. 102. sah .. ς Ln ει (Gb°) βασιλευς | Ln πιστευομεν c A vg it (non d, nec f) .. EFLMΔ al m πιστευσωμεν | επ αυτον c BL al m Cyr .. ς Ln αυτω c AD etc vg it go .. Gb Sz επ αυτω c EFGHKMSUVΔ al pl vv Thph .. et. εις αυτον leg, et. om

43. D al^3 a b h cop sah arm ει πεποιθεν | Ln επι τω θεω c B | A (non E) H al pm ff$^{2.}$ cop om νυν | BL 33. vg (am for it cdd om αυτον posterius) om αυτον prius

44. συν αυτω c BDL (sed DL σταυρωθεντες) .. ς αυτω | ς (= Gb Sz) ωνειδ. αυτω

45. UΔ al εγενετο σκοτ. | 248. l Lact om επι πασ. τ. γην

46. BL al (vv?) εβοησεν | ηλι ηλι (ἡλι hoc spiritu [et. Ln] FM etc; *heli* am gat mm ing for a b d f ff$^{1.}$ g$^{1.}$ .. ἠλι [ut ς] KU etc; *eli* vg c ff$^{2.}$ g$^{2.}$ h) c AFGH(?)KL (L ἀήλι ἀήλι) MS(?)UV(?) etc .. ηλει ηλει DEΔ etc .. ελωει ελωει B etc .. ελωι 33. al | λεμα c B (ap Btl.) L 33. al am ing for a ff$^{1.}$ g$^{1.}$ .. Ln λημα (η pro ε B ap Bch.) .. ς λαμα c D etc gat mm b h (*lamma* vg g$^{2.}$) .. AKUΔ etc f λιμα .. EFGHMSV etc λειμα | σαβαχθανι (ita et. ς) c EFGH(?)KLMS(?)UV .. AB (ap Bch., sed σαβακτανει ap Btl.) Δ σαβαχθανει .. D* ζαφθανει, D** σαφθανει (d h *zapthani*, b *zaptani*, a *zahthani*) .. Ln σαβακθανι cum (*sabacthani*) vg (et. mss) c f ff$^{1.2.}$ g$^{2.}$ (g$^{1.}$ *zabacthani*) | AEFGKMΔ etc εγκατελειπες

47. εστηκοτων c BCL .. ς Ln εστωτων | DL al vv om οτι

49. Ln ειπαν pro ελεγον c B al .. D al ειπον | BCLU al^5 gat mm syr hrs aeth Chr al add in f. αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν, και εξηλθεν υδωρ και αιμα (U κ. ευθεως εξ. αιμ. κ. υδ.) [cf Jo 19, 34.]

51 πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. [51] καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέ-
τασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη,
52 καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, [52] καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ
53 σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν· [53] καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν
μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ
54 ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. [54] ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦν-
τες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα,
55 λέγοντες Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. [55] Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ Mc 15,
ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλι- 40. 41. Lc 23,49.
56 λαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· [56] ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία
ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
57 Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, Mc 15, 42–47.
58 τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσεν τῷ Ἰησοῦ· [58] οὗτος προσ- Lc 23,
ελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλᾶτος ἐκέ- 50–55. Jo 19,
59 λευσεν ἀποδοθῆναι. [59] καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ ἐν 38–42.
60 σινδόνι καθαρᾷ, [60] καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλα-
τόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνη-
61 μείου ἀπῆλθεν. [61] ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία,
καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.
62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ
63 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶτον [63] λέγοντες Κύριε, ἐμνήσθημεν
64 ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. [64] κέλευ-
σον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μή ποτε ἐλ-
θόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ Ἠγέρθη

---

50. FL al Cyr Chr (Or) om παλιν
51. εις δυο hoc loco c BC*L 33. 102. cop .. ς Ln post εσχισθη pon .. om (C**?) Or[2] | C al απ ανωθεν .. L Or ανωθεν
52. A al ανεωχθη .. C* al ηνεωχθη .. C*** 1. 157. al ηνεωχθησαν .. al ηνοιχθησαν | ηγερθησαν c BDGL al Or .. ς ηγερθη
53. Syr hrs om μετα τ. εγ. αυτου .. cdd[3] aeth arr αυτων pro αυτου .. 243. om αυτου
54. γινομενα c BD al[2] vg it Or[1] .. ς γενομενα | Ln υιος θεου c BD gr 102. vg ed b Hil[1] al (ϑ. υ. et. Or) | C f g[1] Aug Vig εστιν pro ην
55. AKΔ al Chr om απο | F 80. αυτω pro τω ιυ
56. CLΔ 1. syr μαριαμ η μαγδ. | CΔ syr και μαριαμ | E al Chri cdd[2] om η του | D*L al vg it al ιωσηφ
57. D αρειμαθειας (vg cdd it cdd *arimathia* s. *arimatia*) | Ln εμαθητευθη c CD al (vv?)
58. ς Ln in f. add το σωμα .. om c BL al m syr hrs (et. αυτο log)
59. εν σινδονι c B (errat Ln) D al vg it cop .. ς Ln σινδονι
60. Ln επι τη θυρα c A al[3] (*ad ostium* s. *osteum* vg it [d *osteo*])
61. BCLΔ 1. syr μαριαμ η μαγδ. | D* om ἡ prius | AD (d h *et alia*. cdd ceteri *et altera*) και αλλη | Δ μαριαμ | D κατεναντι
63. D**E*G 33. 69. 124. 157. al m vg it cop Chri cdd Did ο πλανος εκεινος | L ειπεν· ετι ζων μετα
64. B om αυτον | ς (= Gb Sz) νυκτος κλεψωσιν

ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. 65 ἔφη 65
αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.
66 οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον 66
μετὰ τῆς κουστωδίας.

XXVIII.

Mc 16, Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν 1
1-8. Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ 2
Lc 24, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ προσ-
1-9. ελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα 3
αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ 4
φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5 ἀπο- 5
κριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ
ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ 6
καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι 7
εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ
προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν.
8 καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης 8
ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 καὶ ἰδοὺ ὁ Ἰησοῦς ὑπήντησεν 9
αὐταῖς λέγων Χαίρετε· αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας
καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ φοβεῖσθε· 10
ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται.

---

65. ϛ (= Gb Sz) εφη δε c ACDM*UV(?)Δ etc

XXVIII. 1. LΔ al^2 syr Epiph σαββατω τη | CLΔ syr μαριαμ η μαγδ. | D* om ἡ prius | A 90. και αλλη | LΔ μαριαμ

2. BCL al (vv?) Or Dion alex Chr και προσελθων | ϛ post λιθον add απο της θυρας .. E (i. e. E** ut videtur) FLM**U al pm vv Eus Chr απο τ. θυρ. του μνημειου .. om c BD 60. 84. vg it (exc f h) al Or (vdtr) Dion alex

3. ειδεα c ABCDEM etc .. ϛ Ln ιδεα | ως χιων c BDK al m .. ϛ ωσει χιων

4. εγενηθησαν c BCDL (L εγεννηθησαν) al .. ϛ εγενοντο | ως c ABDLΔ al .. ϛ ωσει

6. Δ al m ff^{2}· om γαρ | ϛ Ln in f. add ο κυριος .. om c B 33. 102. al e cop aeth arm ar^p Chr

7. D vg (non for gat) it (exc c f ff^{2}· g^{2}·) arm Cyr hrs Amb om απο των νεκρων | D a b c ff^{2}· h Cyr hrs om ιδου prius | f (*dixit*) emm (*praedixit*) ειπεν

8. απελθουσαι c BCL al e .. ϛ Ln εξελθουσαι

9. ϛ (Gb^{oo}) ab initio add ως δε επορευοντο απαγγειλαι τοις μαθηταις αυτου .. om c BD al pm vg it (exc f) cop syr arm ar^p perss al Or Chr Hier Aug (.. cdd^2 om απαγγ. τ. μ. α., cd^1 om τοις μ. α.) | ACEFGKMUVΔ al pm Thph om ὁ (Gb^o) | υπηντησεν c BC al m Or Cyr .. ϛ Ln απηντησεν

10. B om ὁ | A(C*?)EFHKUVΔ al m και εκει (Gb′) .. vg it cdd pl εκει | D h (*me videbitis*) με οψεσθαι

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς
12 τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. [12] καὶ
συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια
13 ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, [13] λέγοντες Εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ
14 αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. [14] καὶ ἐὰν
ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερί-
15 μνους ποιήσομεν. [15] οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθη-
σαν· καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον
ἡμέρας.
16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος
17 οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, [17] καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ
18 ἐδίστασαν. [18] καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων Ἐδόθη
19 μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. [19] πορευθέντες μαθητεύ- Mc 16, 15.
σατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίσαντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ
20 τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, [20] διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα
ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας
ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

---

12. D (vv) om τε | D vg it syr αργυριον ικανον

14. Ln υπο του c BD 59. vg it (επι et. Or) | B 102. e Or (Or[1] ed hab.) om αυτον

15. Δ 33. 60. εφημισθη | ημερας c BDL al vv Chri cdd[5] (om Or) .. ς om

17. προσεκ. c BD al vg it Chr .. ς προσεκ. αυτω (al m προσεκ. αυτον)

18. επι της γ. c BD 90.** .. ς επι γης (ita et. Or)

19. ς (= Gb Sz) πορευθ. ουν .. Ln πορευθ. [ουν] .. om cdd uncial omn (exc B? Δ) al longe pl vv Or Ath Bas Cyr Chr Ir al .. D vv νυν | βαπτισαντ. c BD (hiant CL) .. ς Ln βαπτιζοντες | D om του sec

20. D Or[1] ειμι μεθ υμ. | ς (= Gb) in f. add αμην .. om c A* (vdtr) BD al[7] vg (sed add am for) ff[1.] cop arm Cyr Chr Thph

Subscriptio: AEKUVΔ ευαγγελιον κατα ματθαιον (E ματθεον) .. B κατα μαθθαιον .. D ευαγγελιον κατα μαθθαιον ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα ιωαννην (e *secundum mattheum explicit incipit secundum johannem* .. b f *evang sec matthaeum explicit incipit* (f add *evang*) *sec johannen* (f *johannem*) .. for *explicit evangelium secundum matthaeum incipit secundum marcum* atque sic fere cdd reliqui .. a aliique nihil subscriptum habent) .. FM subscriptionem non habent. Praeterea add K στιχχ. βψ' (GS στιχχ. βχ' .. al aliter .. et. ρηματα, κεφαλαια, τιτλοι numerantur) το κατα ματθ. ευαγγελιον εξεδοθη (al το κ. μ. αγιον ευ. εξ.) υπ αυτου εν ιεροσολυμοις (al εν ιερουσαλημ .. al εν παλαιστινη .. al εν ανατολη .. praeterea al add εβραϊστι sive τη εβραΐδι διαλεκτω) μετα χρονους η' της του χριστου (al add του θεου ημων) αναληψεως (al add ηρμηνευθη δε υπο ιακωβου αδελφου του κυριου sive υπο ιωαννου)

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

*Mal 3,1. Mt 11,10. Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ θεοῦ [2] καθὼς γέγραπται 1 2
Lc 7,27. ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσ-
*Es 40,3. ώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· [3] φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ 3
Mt 3, 1-12. Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. [4] ἐγένετο 4
Lc 3, 2-17. Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς
Jo 1, 6-27. ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [5] καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα 5
καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ
ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. [6] καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐν- 6

---

* ευαγγ. κ. μαρκ. ut ADEKLMUΔ .. BF κατα μαρκον .. al (ita ς[e]) το κατα μαρκον ευαγγελιον .. al (ita ς) το κατα μαρκον αγιον ευαγγελιον .. 258. (dresdensis sec. XIII., Mti 17.) ευαγγελεια κατα μαρκον (idem ad Matth. —λιον κ. ματθ.)

1. υιου θεου c BDL 102. .. ς υι. του θ. .. om cdd[2] Ir Or[3] Hier[3] (Hier[1] hab) | Edd al (et. ς Wtst Gb) θεου. [2] ὡς .. al (et. Sz) θεου· [2] ως

2. καθως c BKLΔ al[5] Or[3] (Or[1] ως) .. ς Ln ως | εν τω (D al om τω) ησ. τω πρ. c BDLΔ al m vg it syr syr hrs cop ar[e] go Ir gr (Ir[2] lat ε. τοις προφ.) Or[4] Porph Eus al m .. ς (= Gb Sz; Gb Sz εν ησ. τω πρ.; Gb′ εν τοις πρ.) εν τοις προφηταις .. cd[1] εν τω προφητη .. tol* plane om | ιδου c BD al am ing it Ir Aug al .. ς ιδου εγω | ς (= Gb Sz) in f. add εμπροσθεν σου

3. D 34. in mg a b c d f ff[2.] g[2.] mt go syr[p] ms in mg του θεου υμων (vv citatae ημων) pro αυτου | Ln (ως γεγραπται etc τριβους αυτου) [4] εγενετο .. ς (non Wtst etc) Gb Sz αυτου· [4] εγενετο

4. ο βαπτιζων c BLΔ 33. (73. 102.?) .. ς Ln βαπτιζων (id pon post ερημω D al vg it [exc f]) | κηρυσσων c B 33. 73. 102. .. ς Ln και κηρυσσων

5. Gb″ εξεπορευοντο c EFHLSV al pm vv Thph | ς (= Gb) παντες pon post εβαπτιζ. .. 13. 124. 346. ante εβαπτ. pon .. cdd[5] f om | υπ αυτου hoc loco c BL 102. vg it (exc a) arm Or[2] .. ς Ln post ποταμω pon | D (D εν ιορδανη) mt it cdd pl Or[1] om ποταμω

6. και ην c BL 33. 69. vg (non mt) it cdd pl (et. d) cop ms (και ιω. ην) .. ς ην δε | ο ιω. c BEFGKLM (errat Sz) PUV al pl Thph .. ς Ln om ὁ

δεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ,
7 καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. [7] καὶ ἐκήρυσσεν λέγων Ἔρχεται ὁ
ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα
8 τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. [8] ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει
9 ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ. [9] Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰη- Mt 3, 13–17.
σοῦς ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Lc 3, 21 ss.
10 Ἰωάννου. [10] καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς Jo 1, 29 ss.
11 οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. [11] καὶ φωνὴ
ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
12 13 [12] Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. [13] καὶ ἦν ἐν τῇ Mt 4, 1 ss. Lc 4, 1 ss.
ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ
τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.
14 Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Mt 4, 12. 17.
15 Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, [15] λέγων ὅτι πεπλήρωται Lc 4, 14 s.

---

6. εσθων c BL*Δ .. ς Ln εσθιων

7. A ο ισχυρος | B 102 Or[1] om μου post οπισω | D al[2] mt it[5] Amb om κυψας

8. ς εγω μεν .. Ln εγω [μεν] .. om c BL 33. 102. 124. vg b c ff[1.] g[1. 2.] cop pers[w] Or | υδατι c BΔ al[4] vg (et. am ing; non gat mm mt) Or Aug .. ς Ln εν υδατι | πνευματι c BL al[2] vg (ut antea) b Aug .. ς εν πν. .. Ln [εν] πν. | P al syr[p] c. ast. in f. add και πυρι

9. Ln [Και] εγενετο .. B om και, a om κ. εγεν. | DMΔ al m ο ις | ναζαρεθ (ita et. ς[e], non ς, Mill, Wtst etc) .. ς Ln ναζαρετ cf Prol | ε. τ. ιορδ. υπο ιω. c BDL al m am ing it (exc c f) cop syr sax Or .. ς υπο ιω. ε. τ. ιορδ.

10. ευθυς c BLΔ al .. ς Ln ευθεως .. D vv om | εκ (Gb″) c BDL al m go (vv al?) .. ς απο | ALPVΔ ιδεν (P ιδε ις?) | ς (= Gb Sz) ωσει περιστ. | εις c BD 13. 69. 124. a l .. ς επ .. cdd[8] (Δ ante επ spatium habet) vv ante επ s. εις add και μενον

11. D mt ff[2.] om εγενετο .. a (ante *vox*) f (post *vox*) *venit* .. b post ουρ. pon .. 28. g[1.] ηκουσθη post ουρ. | εν σοι (Gb′) c BD (non d) f. al pm vv pl .. ς εν ω | D**EF (G hiat) HVΔ al m ηυδοκησα

12. Ln ευθεως c ADK al pm | D το πν. το αγιον

13. ς (= Gb) και ην εκει .. om c ABDL al vg it cop arr go Or | K al m arm om εν τη ερημω (a om και ην ε. τ. ερ.) | τεσσερ. c ALΔ (B? .. D μ̄ .. hiant CP; cf ad Mt 4, 2.) .. ς Ln τεσσαρ. | BL al vg it cdd cop Or τεσσ. ημερ. .. add και τεσσαρακοντα (L τεσσερ.) νυκτας (s. κ. νυκτ. τεσσ. ut M) LM al vg it cdd cop Or ms | AM al om οι

14. και μετα c BD (d b om και[illegible]a c cop ms .. ς μετα δε | AEFG*SUV al pl Eus om τον | AEFKMUV** (V* om ο ις) al pm Eus om ὁ | ς (Gb°°) post ευαγγ. add της βασιλειας, Ln [της βασ.] .. om c BL 1. 28. 33. 69. 209. 304. vv m Or[2] .. 32. vg cdd om τ. θεου

15. λεγων c ADEFGHSUV al pm it[3] arr go .. ς (Gb°°) Ln και λεγων .. plane om mt c Or

ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν
Mt 4, τῷ εὐαγγελίῳ. 16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν 16
18-22. Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θα-
λάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. 17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Δεῦτε ὀπίσω μου, 17
καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ 18
δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 καὶ προβὰς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ 19
Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ
καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, 20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες 20
τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον
ὀπίσω αὐτοῦ.
Lc 4, 31-37. Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν ἐδί- 21
Mt 7, δασκεν εἰς τὴν συναγωγήν. 22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 22
28. 29. ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.
23 καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, 23
καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπο- 24
λέσαι ἡμᾶς; οἴδαμέν σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ 25
ὁ Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν 26

---

15. Evg 36. vg it cdd Or om εν

16. και παραγ. (Gb″) c BDL al[8] vv pm .. ς περιπατων δε | KLMV ιδεν | σιμωνος c BLM al a cop arm .. Ln (Gb″) του σιμωνος c AE**Δ al m .. ς αυτου .. Sz αυτου του σιμωνος c E*FHKSUV al longe pl syr[p] go sl .. al αυτου σιμωνος | ς (= Gb Sz) βαλλοντας (Gb′) | ς Ln αμφιβληστρον εν τη .. om c BL 33.·.. al m ante βαλλοντας pon .. al m vv m Thph αμφιβληστρα .. D al τα δικτυα | AL**Δ αλεεις .. DL* (vdtr) αλειεις

17. AC (C hiat v. 16.) LΔ αλεεις

18. L ευθυς | τα δικτυα c BCL al m vg cop arm .. ς (Gb°°) τα δ. αυτων .. D it cdd παντα | B ηκολουθουν

19. προβας c BD (D* προσβας) L al[7] vv m .. ς (Gb°°) πρ. εκειθεν .. Ln πρ. [εκειθ.] .. et. εκειθ. πρ. leg | ACKLMVΔ ιδεν | C**KM al m vv m add in f. αυτων

20. ευθυς c BL al .. ς Ln ευθεως .. et. om, et. transp

21. ς καπερναουμ cf Prol | L al Or[1] ευθυς | εδιδασκ. εις τ. συν. c C (C post εδιδ. pon εν τοις σαββασιν) LΔ (Δ εις τ. συν. αυτων εδιδ.) al (b) syr cop[1] Or[2] .. ς (Gb°°) Ln εισελθων εις τ. συν. εδιδ. .. al εδιδ. εισελθ. εις τ. σ. .. al ελθων pro εισελθ.

22. Ln γραμματ. [αυτων] c CMΔ al vv

23. ευθυς c BL 1. 33. 131. 209. al cop Or .. ς Ln om | C Or ην post αυτων pon | DL al cop[1] it cdd om αυτων | D ενεκραξεν .. 2. εκεκραξεν .. 9. εκραξε

24. Τι c BD al vg it al m .. ς (Gb°) Εα, τι | οιδαμεν c LΔ cop arm Or[2] Thd mops Cyr Bas Cyr hrs (Ir) Tert Paulin .. ς Ln οιδα

25. D 142.* b g[1]· om ο ις | L al m Dam vv απ αυτου

τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.
27 [27] καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συνζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας Τί
ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ᾽ ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκα-
28 θάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; [28] καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ
εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Lc 4,
30 Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. [30] ἡ δὲ πενθερὰ 38-41. Mt 8,
Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 14-16.
31 [31] καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν
32 ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. [32] Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε
ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς
33 δαιμονιζομένους· [33] καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν.
34 [34] καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια
πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.
35 [35] Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον Lc 4, 42-44.

---

26. B 102. om το πνευμα | φωνησαν c BL 33. Or .. ς Ln κραξαν (D [D etiam σπαραξας] al κραξας) | Ln (Gb″) απ αυτου c CDGMΔ al vg it cdd Dam

27. απαντες c BLU al Or .. ς Ln παντες | συνζητειν c A (B?) CDGLΔ etc .. ς συζητειν | πρ. (B e ff^{2}· om προς) εαυτους c ACDEFKMUVΔ 22. 33. 124. 131. 157. 209. 346. al pl .. ς πρ. αυτους | ACE*MΔ** al m λεγοντες | διδ. καινη κατ εξουσιαν· και (ita L interpg .. Ln διδ. καινη· κατ εξουσιαν και etc) c B (addito η post διδαχη?) L 33. 102.; item al addito αυτη post καινη .. ς τις η διδ. η καινη αυτη; οτι κατ εξ. και .. η καινη et. om .. A τ. η καινη αυτη (utrumque varie transp) διδ. etc .. D (D evgg^{3} gat mm mt it [exc f g^{1}·] aeth al om τι εστιν τουτο) τις η διδαχη εκεινη η καινη αυτη η εξουσια οτι και .. Gb′ fortasse τις (omissis τι εστι τουτο) η διδ. η καινη; κατ εξουσιαν και

28. και εξηλθ. c BCDLMΔ al vg it (exc f) cop .. ς εξηλθ. δε | B (sic diserte ap Btl) CL al^{2} b cop ευθυς πανταχου (L πανταχη) .. cdd^{8} vv m om ευθυς

29. ευθυς c BLΔ al .. ς ευθεως .. om D vv | Ln (Gb′) εξελθων ηλθεν c BD al m vv m | L ηλθαν .. ΔF al εισηλθον

30. LMΔ al του σιμωνος | ευθυς c BDL al .. ς ευθεως .. om vv m

31. χειρος c BL (D b) .. ς χειρ. αυτης .. D (b) κ. προσελθ. εκτεινας την χειρα κρατησας ηγειρεν αυτην | BCL al cop arm om ευθεως .. D c ante αφηκεν pon; et. ante ο πυρετος, et. ante διηκονει pon

32. εδυσεν c BD al .. ς εδυ | D εφεροσαν

33. ην ολη η πολ. επισ. c B (B al συνηγμενη) CDL al vg it cdd .. U c om ην .. ς η πολ. ολη επισ. ην | U al πρ. τη θυρα

34. B al τα δαιμ. λαλειν .. D it (exc f) vg αυτα λαλ. | BCGLM al pl vv m Cyr al ηδεισ. αυτον χριστον ειναι (BLM) s. ηδ. αυτ. τον χριστον ειν. (G) s. ηδ. τον χρ. αυτον ειν. (C)

35. εννυχα (Gb′) c BCDL al pm .. ς εννυχον (et. Or) | B al (b d e) om κ. απηλθεν

κἀκεῖ προσηύχετο. [36] καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν Σίμων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, 36
[37] καὶ εὗρον αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε. [38] καὶ 37 38
λέγει αὐτοῖς Ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ
κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. [39] καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς 39
αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
Mt 8, Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν λέγων αὐτῷ ὅτι 40
1-4. Lc 5, ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. [41] καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν 41
12-16. χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει αὐτῷ Θέλω, καθαρίσθητι. [42] καὶ εὐθὺς 42
ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. [43] καὶ ἐμβριμησάμενος 43
αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, [44] καὶ λέγει αὐτῷ Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, 44
ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρι-
σμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωυσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. [45] ὁ δὲ ἐξελθὼν 45
ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν
δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ ἔξω ἐπ᾽ ἐρήμοις τόποις ἦν·
καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

---

35. Ln και εκει c AD al [κακει c BCEFGKLMSUVΔ Or etc]

36. MU al m vg ff^{1} g^{2} δ κατεδιωξεν | σιμων c BL(D) al .. ς Ln ο σιμων .. K (D* τε σιμων D** d τοτε σιμων) al m ο τε σιμων

37. κ. ευρον αυτ. και c BL e .. D κ. οτε ευρον αυτ. .. cd^{1} ευροντες δε α. . om b c .. ς Ln κ. ευροντες αυτ. | Gb″ Sz Ln σε ζητουσιν c AEFGKMSUV al pl a f go Vict [ζητ. σε c BCDLΔ etc]

38. αλλαχου c BCL al cop al .. om ς Ln | Gb Sz και εκει c ACEFGKMUVΔ al pl | εξηλθον (Gb′) c BC (C και εξηλθ.) L al .. ς Ln εξεληλυθα .. Δ al pl (vv pl *veni*) εληλυθα (Gb′)

39. BL ηλθεν pro ην | εις τ. συν. c ABCDKLΔ al pm .. ς (= Gb) εν ταις συναγωγαις

40. ς post παραχ. αυτον add και γονυπετων αυτον .. om c BD al^{8} a b c ff^{2} g^{1} .. syr pon ante παρακαλων .. L al vv και γονυπετων .. al^{8} κ. γονυπ. αυτω | λεγων c B e .. ς Ln και λεγων | D al vv om οτι .. CL vv m κυριε pro οτι

41. και c BD 102. a b e ff^{2} (D a ff^{2} οργισθεις pro σπλαγχν. .. om b g^{1}) .. ς ο δε ιησους (L σπλαγχν. δε ο ις) | αυτου ηψατο c BL (D αυτ. ηψ. αυτου) al .. ς ηψ. αυτου

42. ς (Gb°) και ειποντος αυτου ευθ. .. om c BDL al vv m | ευθυς c BL al .. ς Ln ευθεως | AK al syr^{p} απηλθ. η λεπρα απ αυτ. .. C cop^{2} go η λεπρ. απηλθ. απ αυτ. .. Δ al απηλθ. η λεπρα αυτου | ACGLΔ al εκαθερισθη

43. ευθυς c BDL al .. ς ευθεως

44. Ln om μηδεν c ADLΔ vv | αλλα c A(B?)CDEGKLUΔ etc .. ς αλλ | CL al προσενεγκαι

45. D vv om πολλα | αλλα c A(B?)CDMΔ etc .. ς αλλ | επ c BLΔ al .. ς Ln εν | Ln [ην] .. om B 102. .. b e om ην και | ς (= Gb″ Sz) πανταχοθεν

II.

1 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη ὅτι εἰς Mt 9, 1-8.
2 οἶκόν ἐστιν. 2 καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ Lc 5,
3 τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 καὶ ἔρχονται πρὸς 17-26.
4 αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. 4 καὶ μὴ δυνά-
μενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν,
καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσιν τὸν κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.
5 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ Τέκνον,
6 ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθή-
7 μενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν 7 Τί οὗτος οὕτως λαλεῖ;
8 βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; 8 καὶ εὐθὺς
ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν
ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
9 9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι,
10 ἢ εἰπεῖν Ἔγειρου ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε

II. 1. εισελθων παλιν c B (ap Bart.) DL 28. 33. 124. cop (arm?) a c (c om παλιν) .. Gb'' Sz Ln εισηλθεν παλιν .. ς παλιν εισηλθεν | ς καπερναουμ cf Prol | ηκουσθη c BL 28. 33. 124. cop arm a c .. ς και ηκουσθη, Ln [και] ηκ. | Ln εν οικω c BDL al vv

2. Ln [ευθεως] .. om BL al vv pm

3. Ln πρ. α. φεροντ. παραλ. c C*DG al vv .. BL al am mt g$^{1.}$ φερ. πρ. α. παραλ. | L απο τεσσ. .. Δ επι τεσσ.

4. BL al vg f δ cop syr^{p} al προσενεγκαι (33. προσενεγκειν) | DK* al vv om αυτω (K** al pon ante προσεγγ. .. al αυτον) | κραβαττον c A (B?) CDE (F hiat) G (H?) (K al κραβατον) LMUΔ etc (it cdd vg cdd *grabattum*) .. ς κράββατον | οπου (Gb') c BDL vv .. ς εφ ω .. et. εφ ο, εφ ου, εφ ον leg

5. και ιδων c BCL al^{6} cop e .. ς Ln ιδων δε | Ln αφιενται c B 28. 33. (vg it cdd pl cop *remittuntur*) .. Δ αφιονται .. G al αφεονται | σου αι αμαρτ. c B(?)D (non d) GLΔ al m .. C*(B?) al am mt b e ff$^{1. 2.}$ σοι αι αμαρτ. .. M* al σου αι αμαρτ. σου .. ς Ln σοι αι αμαρτ. σου (Ln [σου])

7. B οτι pro τι | ουτως c BDEGLMUΔ (non ACK) etc .. ς ουτω | λαλει; βλασφημει c BDL vg it cdd pl cop^{1} .. ς λαλει βλασφημιας;

8. ευθυς c BL al .. ς ευθεως .. D al vv pm om | Ln om ουτως c B 102. a g$^{1.}$ b c e ff$^{2.}$ (b c e ff$^{2.}$ *quid cogitarent*, a g$^{1.}$ *quod cog.*) | αυτοι c ACEFHKMSUVΔ al longe pl syr utr go sl Thph .. ς (= Gb Sz) Ln om (c BDL etc) | L al εν αυτοις | λεγει c BL al vg e al .. ς Ln ειπεν

9. Ln αφιενται c B al vv | σου αι αμαρτ. c BEFGKLMUV al longe pl .. ς (= Gb Sz) Ln σοι αι αμαρτ. .. et. σοι αι αμαρτ. σου leg | εγειρου c BL (non K) al (non ita v. 11. nec ll. parall.) .. ς εγειραι .. Gb Sz Ln εγειρε | ς (= Gb Sz) Ln και αρον .. om c CD (non d) L al m vv | κραβαττον c F**KV atque iisdem qu. v. 4. .. ς κραββατον | ς σου τον κραββατον citra ABCDGKLM etc | LΔ και υπαγε .. D vv και υπαγε εις τον οικον σου

10. ACL al ιδητε

ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας,
λέγει τῷ παραλυτικῷ [11] Σοὶ λέγω, ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ 11
ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. [12] καὶ ἠγέρθη καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον 12
ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν
λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδομεν.

Mt 9, Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο 13
9-13. Lc 5, πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. [14] καὶ παράγων εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ 14
27-32. Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι.
καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. [15] καὶ γίνεται ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν 15
ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ
Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.
[16] καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν 16
ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ὅτι μετὰ τῶν
ἁμαρτωλῶν καὶ τῶν τελωνῶν ἐσθίει καὶ πίνει; [17] καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς 17
λέγει αὐτοῖς Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες·
οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

---

10. Gb Sz Ln επι τ. γ. αφ. αμαρτ. c CDLMΔ al pm vv pm .. B al αφ. αμαρτ. ε. τ. γ. (αφ. ε. τ. γ. αμ. c AEFGKSUV etc)

11. ς (= Gb Sz) εγειραι .. K εγειρον | ς (= Gb Sz) και αρον .. Ln [και] αρον | κραβαττον c iisd. qu. v. 9. (et. F) .. ς κραββατον

12. κ. ηγ. και ευθυς c BC* (C ευθεως) L .. ς Ln κ. ηγ. ευθεως και ... D al vg it cdd κ. ευθεως ηγ. και .. et. om ευθυς (ita e ff²) | κραβαττον ut v. 11. | BL 187. in mg εμπροσθεν παντ. .. al ενωπιον π. | Ln [λεγοντας] .. om B b (b *viderant* pro ειδομεν) .. D και λεγειν | ουτως ουδεπ. c BDL al arm (e *sic numquam taliter*) .. ς Ln ουδεπ. ουτως | Ln ειδαμεν c CD .. AKMV etc ιδομεν

14. ACKLMVΔ ιδεν | BE*LM al λευειν .. AKΔ al pm λευι .. D 13. 69. 124. cdd ap Or (videtur) cdd ap Vict scholl a b c e ff¹·²· g¹· ιακωβον

15. γινεται c BL 33. (L 33. al⁴ om εν τω) .. ς Ln εγενετο .. D it cdd κ. εγ. κατακειμενων αυτων | D 1. 28. 118. al³ vv om και ante πολλοι | AC ελθοντες συνανεκειντο

15. 16. D vg it (it s. *qui et* s. *qui*) πολλοι οι και | BLΔ 33. 124. (cop aeth) και ηκολουθουν αυτω και οι (Δ om και οι .. L 33. om οι) γραμματεις των φαρισαιων (γραμμ. των φαρ. et. 28. b cop¹)· και ιδοντες (D b και ειδαν, D postea και ελεγον .. Ln [και] ιδοντες)

16. Ln ιδοντ. οτι εσθιει c B 33. 124. vg it (exc a f .. e om ιδοντες usque τελωνων) cop aeth .. DL (L in litura) ιδ. οτι ησθιεν | μετα τ. αμαρτ. κ. τελ. c BD (D των τελ.) L* vg cdd it aeth cop¹ .. ς μ. τ. τελων. κ. αμαρτ. | Οτι c BL 33. 102. al .. D δια τι .. ς Ln Τι οτι | τ. αμαρτ. κ. των (L om των) τελ. c BDL vv .. ς των τελ. και αμαρτ. | Ln [κ. πινει] .. om BD al a b e ff²· .. et. εσθιετε κ. πινετε leg (G εσθιειτε κ. πινειτε) | CLΔ al vv m in f. add (C add ante εσθιει .. de C recte Wtst, confuse Ln) ο διδασκαλος υμων

17. B οτι ου χρ. | CL al vv ου γαρ ηλθ. | ς (= Gb Sz) in f. add εις μετανοιαν

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ Mt 9,
ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ 14-17.
19 τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; 19 καὶ Lc 5,
εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος 33-39.
μετ' αὐτῶν ἐστιν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν,
20 οὐ δύνανται νηστεύειν· 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν
21 ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21 Οὐδεὶς ἐπί-
βλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει
ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλήρωμα τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.
22 22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ
οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.
23 Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορί- Mt 12,
μων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας. 1-8.
24 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ Ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ Lc 6, 1-5.

---

18. ς (= Gb Sz) των φαρισαιων (Gb′) pro φαρισαιοι | κ. οι μαθηται τ. φ. c BC*L al e .. ς Ln κ. οι των φαρ. .. al vv m και οι φαρισαιοι .. Δ al και των φαρ. .. A plane om | EΔ al (vv) μαθηται σου (Δ σου μαθ.) .. B al sax om μαθητ.

19. εχ. τον νυμφ. μ. α. c BCL al .. ς μεθ εαυτων (ita et. Ln .. μετ αυτ. c BC) εχ. τ. νυμφ. .. DU al vv m om οσον χρ. usque νηστ. (Gb°)

20. C al αρθη (ita D al ap Mt; 1. 13. ap Lc) | ς (= Gb Sz) εν εκειναις ταις ημεραις

21. ς (= Gb Sz) και ουδεις .. DGM al vv ουδ. δε | Ln ρακκους c ADFGM al | EFLΔ al αγναφους | επιραπτει c A (B?) C (D επισυνραπτει) EFGLVΔ etc .. ς Ln επιρραπτει | επι ιματιον παλ. c BCDL 33. .. ς επι ιματιω παλαιω | KΔ al m μηγε | απ αυτ. το πλ. c AKΔ 33. 69. 346. al syr^{p} .. B το πλ. αφ εαυτου .. L al m το πλ. απ αυτου atque ita Ln .. D al^{6} vg it al το πληρωμα (D al^{3} vg it al το καιν. απο του παλ.) .. ς το πληρ. αυτου (Gb^{oo} αυτ.) | L om κ. χειρ. σχ. γιν.

22. CLM** al μηγε | Ln ρηξει c BCDL 33. vg (et. am gat mt mm, sed non ing al) it (exc c e f) | ς ρησσ. ο οιν. ο νεος (Gb^{oo}) .. om c BC*DL al vv m | απολλυται κ. οι ασκ. c B (omnino videtur) L 102. (L 102. εκχειται pro απολλ.) D a b e ff$^{2.}$ i (D a b e ff$^{2.}$ i κ. οι ασκ. απολουνται) cop (cop *perditur cum utribus*) .. ς Ln εκχειται κ. οι ασκ. απολουνται (syr κ. οι ασκ. απολουνται κ. ο οιν. εκχειται) | ς Ln in f. add αλλα οινον νεον εις ασκους καινους βλητεον .. om c D a b ff$^{2.}$ i .. B 102. om βλητεον .. al^{2} e g$^{1.}$ f gat mt mm post βλητεον add και αμφοτεροι συντηρουνται .. καινους et. om, et. νεους leg

23. Ln αυτον εν τ. σ. διαπορευεσθ. c BD [ita pon et. Δ a ff$^{2.}$ mt (vg it) .. διαπορ. et. C] .. CLΔ al m om εν .. C τ. σαββ. διαπορ. αυτον .. L τ. σαββ. παραπ. αυτ. [παραπορ. αυτ. ε. τ. σαββ. c AEGHK (K ε. τ. σαββ. post σποριμ. pon) MSU (U αυτ. παραπ. ε. τ. σ.) V praeterea q παραπ. c LΔ] | οι μαθ. αυτ. ηρξ. c BCD (D gr om αυτου) L al vg it cop .. ς ηρξ. οι μαθ. αυτ. | Ln οδοποιειν c BG | D al vv τιλλειν omisso οδ. ποιειν .. vv al οδ. ποιουντες τιλλειν

24. D vv οι δε φαρ. | ς (Gb^{oo}) εν τ. σαββ.

*1 Sam 21, 6. ἔξεστιν; [25] καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν 25
Δαυίδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; [26] πῶς 26
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους
τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν, καὶ
ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; [27] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Τὸ σάββατον διὰ 27
τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· [28] ὥστε 28
κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

III.

Mt 12, 9-14. Lc 6, 6-11. Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγήν, καὶ ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην 1
ἔχων τὴν χεῖρα· [2] καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει 2
αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. [3] καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν χεῖρα 3
ἔχοντι ξηράν Ἔγειρε εἰς τὸ μέσον. [4] καὶ λέγει αὐτοῖς Ἔξεστιν τοῖς σάβ- 4
βασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ
ἐσιώπων. [5] καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ᾽ ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ 5
τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν λέγει τῷ ἀνθρώπῳ Ἔκτεινον τὴν χεῖρα.
καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. [6] καὶ ἐξελθόντες οἱ Φα- 6
ρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐδίδουν κατ᾽ αὐτοῦ,
ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

---

25. Ln και [αυτος] λεγει α. .. αυτ. (Gb°) om BCLD (D a κ. αποκριθεις ειπεν α.) al[6] vg it cdd pl (vv al ο ιησους) .. λεγει CL al[5] vg it cdd pl

26. BD 102. om πως .. a *et* | B ηλθεν | D 271. it cdd om επι αβιαθ. αρχ. | ς (Gb°) του (c AC[H?]Δ) αρχιερ. .. om c BEGKLM (errant Gb Sz) SUV (Δ του ιερεως) al pl | B (L τοις ιερεις) τους ιερεις .. Δ al vv τ. ιερ. μονοις s. μονοις τ. ιερ. | D it cdd pl και εδωκεν usq ουσιν post εφαγεν pon

27. D a c e ff[2] i om versum | και ουχ c BC*LΔ al vg ff[1] g[1.2] l syr cop .. ς Ln om και

28. D a c e ff[2] i λεγω δε υμιν (a etc add οτι .. b λεγω δε υμ. ο. pro και ελ. αυτ. v. 27.) pro ωστε

III. 1. εις συναγωγην c B 102. .. ς Ln ε. την συναγ. | και εκει c B .. ς και ην εκει .. A κ. εκει ην .. b c e *venit* (c e *accessit*) *ad illum* (e *ad eum*) | D ξηραν

2. Ln παρετηρουντο c AC*DΔ al | CDM (M* om ει) εν τοις σαββ. | Δ al θεραπευει | Ln κατηγορησουσιν c CD

3. τω τ. χ. εχ. ξηρ. c BL 102. a .. CΔ τω τ. ξηραν χ. εχ. .. D 28. vg it cdd pl τω εχ. τ. χ. εξηραμμενην (D* εξηραμενην) .. ς τω εξηραμμενην εχ. τ. χ. | ς (= Gb Sz) εγειραι

4. ADE al m εν τ. σαββ. | LΔ* al m vv pl Vict Thph απολεσαι pro αποκτειναι

5. Et. πηρωσει (*caecitate* vg it cdd pl) et νεκρωσει (D it cdd) leg | την χειρα c BEMSUV al m .. ς Ln τ. χ. σου (et. σ. τ. χ. leg) | απεκατεσταθη (Gb″) .. ς (= Sz) αποκατεσταθη .. C απεκατεστη (vdtr; ap Wtst αποκ.) | D it cdd sax add in f. ευθεως | ς (= Gb Sz) in f. add υγιης ως η αλλη

6. ευθυς c BCΔ al .. ς Ln ευθεως .. om DL al vv .. et. transp | εδιδουν c BL 13. 28. 69. 124. 346. .. ς εποιουν .. CΔ Thph εποιησαν .. D gr ποιουντες (a *exierunt facientes*)

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν θά- Mt 12,
λασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησεν· καὶ ἀπὸ τῆς 15. 16. Lc 6,
8 Ἰουδαίας 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ 17-19.
Ἰορδάνου καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολύ, ἀκούοντες ὅσα
9 ποιεῖ, ἦλθον πρὸς αὐτόν. 9 καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον
10 προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺς
γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται ὅσοι εἶχον
11 μάστιγας. 11 καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν,
12 προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 12 καὶ
πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν.
13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός, καὶ Lc 6,
14 ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 14 καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ 12-16. Mt 10,
15 ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν 15 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ 1-4.
16 17 δαιμόνια. 16 καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· 17 καὶ Ἰάκωβον
τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέ-

---

7. μετα τ. μ. α. ανεχωρ. c BCDLΔ al vv m .. ς (= Gb) ανεχωρ. μ. τ. μαθ. αυτ. | εις c DP al m .. ς (= Gb) προς | ηκολουθησεν (Gb'') c ABGK**LMPS al pm .. D al a b c (b c *sequebantur illum* pro ηλθον πρ. αυτ.) e ff^{2} i plane om .. ς ηκολουθησαν (c CEFHUVΔ etc) et add αυτω (Gb°°, Ln [αυτω] .. om c BCDL al cop a b c e ff^{2} i .. Δ αυτον .. 388. τω ιησου .. ηκολουθ. αυτω s. αυτον s. omisso pronomine post ιουδαιας pon CΔ al vg f g$^{1.2}$ l, post πληθος 116. vv^{2} | D vv om απο sec

8. D f και οι περαν | Ln [οι] περι .. om BCLΔ b c d e f i | D και οι περι σιδ. (d om οι) | ακουοντες c BΔ al^{7} cop .. ς ακουσαντες | CD al α pro οσα | ποιει c BL .. ς Ln εποιει (et. εποιησεν leg) | D ηλθαν .. U ηλθεν

9. B πλοιαρια .. F cdd^{2} Mtthi προσκαρτερει

10. K (K εθεραπευεν) U al απτωνται | A 28. vv m και οσοι

11. D om τα bis, tum habet (non d) οταν ουν | εθεωρουν c BCDGLΔ al m .. ς εθεωρει | προσεπιπτον (Gb'') c A (B προσεπιπταν) CDFGKLM (P?) Δ al pm .. ς προσεπιπτεν | εκραζον (Gb'') c ABCDFGKLΔ al pm .. ς εκραζε | DK al λεγοντες | CM al syr^{p} c. ast. post ει add ο χριστος (69. ο θεος)

12. Gb Sz φανερον αυτον (c AEFGHKLMPSUV etc .. αυτ. φαν. c BCDΔ etc) | ποιωσιν c DKL 13. 69. 124. 346. al .. ς Ln ποιησωσιν | Ln add in f. [, οτι ηδεισαν τον χριστον αυτον ειναι]

13. A*L απηλθεν .. D vv m ηλθον

14. D vg it cdd ινα ωσιν $\overline{\iota\beta}$ | BC* (vdtr) Δ (Δ ινα ωσ. μ. αυτ. δωδ. ους κ. α. ωνομ.) al vv δωδεκα ους και αποστολους ωνομασεν | B 102. evg 48. om ινα sec | EU al ινα αποστελλει

15. ς Ln post εξουσιαν add θεραπευειν τας νοσους και .. om c BC* (vdtr) LΔ 102. cop

16. BC* (vdtr) Δ add ab initio και εποιησεν τους δωδεκα .. 13. 69. 124. 346. ab initio add πρωτον σιμωνα | ονομα τ. σιμ. c BCLΔ al c e ff^{2} cop .. ς Ln τ. σιμ. ονομα | Δ vg it cdd πετρος

17. Gb° του ante ιακωβου .. om CKSΔ al m .. AFG(?) al αυτου ιακωβου .. 28. 69. al g$^{1.2}$ αυτου (om ιακ.)

ϑηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· 18 καὶ Ἀνδρέαν 18
καὶ Φίλιππον καὶ Βαρϑολομαῖον καὶ Ματϑαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον
τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν καναναῖον 19 καὶ Ἰούδαν 19
Ἰσκαριώϑ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· 20 καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ ὄχλος, ὥστε μὴ 20
δύνασϑαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν. 21 καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ 21
Mt 12, ἐξῆλϑον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. 22 καὶ οἱ γραμματεῖς 22
24-32. Lc 11, οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν
15 ss. τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 23 καὶ προσκαλεσάμενος 23
αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκ-
βάλλειν; 24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισϑῇ, οὐ δύναται σταϑῆναι 24
ἡ βασιλεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισϑῇ, οὐ δυνήσεται 25
ἡ οἰκία ἐκείνη στῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέ- 26
ρισται, οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. 27 ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς 27
τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελϑὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ
πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 ἀμὴν 28

---

17. D gr al syr ονομα | βοανηργες c ABCKLMΔ** (* βοαναργες) .. D al βοανεργης .. ς βοανεργες | e post *simoni petrum* (item b c post *fratrem jacobi*) pergit *communiter autem vocavit eos bounerges quod* etc *tonitrui. erant autem hi simon et andreas jacobus et johannis*[1.] *philippus* etc

18. Ln μαϑϑαιον c D (B?) | D a (?) b ff[2.] i (e om sed add *judas* post βαρϑολομ.) λεββαιον, item (λεβης τελωνης) cdd ap Or | καναναιον c BCDLΔ al vg it cop syr .. ς κανανιτην

19. ισκαριωϑ c BC (D vv m σκαριωϑ .. c *scariotha* .. e *cariotha* .. f *scariothen*) LΔ al tol (*iscarioth*) .. ς ισκαριωτην

20. ο οχλος c ABDL (cf Monum. sacr. Prol. pag. 23.) Δ al cop (ms[1] om o) .. ς οχλος | μηδε c ABD (D gr αρτους) KLUΔ al cop .. ς μητε

21. D vv και οτε ηκουσαν περι αυτου οι γραμματεις και οι λοιποι .. pro οι παρ αυτου leg *discipuli sui* (mm gat .. vg l δ *sui*), *cognati sui* (syr), οι περι αυτου, οι μετ αυτου | D εξεσταται (D** εξεσται) αυτους (it cdd *exentiat eos*), item 13. 69. omisso αυτους .. al εξεστι .. c e om οτι εξεστη usq καταβ. ελεγον v. 22.

22. De βεελζεβουλ cf ad Mt 10, 25.

25. δυνησεται c BCLΔ ing fuld mm mt gat a g[1.] .. ς Ln δυναται | η οικ. εκ. στηναι c BL al K al (K al στ. ante ἡ pon) .. D η οικ. εκ. εσταναι .. Ln η οικ. εκ. σταϑηναι c CΔ .. ς σταϑηναι η οικ. εκ.

26. D it cdd pl pro ανεστη etc σαταναν εκβαλλει, μεμερισται (D* μεμερισϑαι) εφ εαυτον | και μεμερισται .. C*(?)Δ εμερισϑη και .. BLC*(??) και εμερ. | στην. c BCL .. ς Ln σταϑηναι .. D σταϑ. η βασιλεια αυτου | D το τελος

27. αλλ c BC* (vdtr) LΔ 1. 13. 28. 33. 69. 124. 131. 209. 346. cop arm syr[p] mg a d ff[2.] (a d ff[2.] *nemo autem* .. L 1. 13. al[7] αλλ ουδεις δυν.) .. C** (vdtr) G και .. ς Ln om | Gb Sz Ln ουδεις δυναται c ADEFGHKLMSUV etc (ου δυν. ουδ. c BC [et * et **] Δ etc) | BCLΔ al εις την οικιαν του ισχυρου εισελϑων τα σκευη αυτου διαρπασαι .. D al vg it cdd pl om αυτου .. G om εισελϑ. ε. τ. οικ. αυτ. | Gb* διαρπαση c AEFGKUV .. D διαρπαζει

λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτή-
29 ματα καὶ αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἐὰν βλασφημήσωσιν· [29] ὃς δ' ἂν βλασφη-
μήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ
30 ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ἁμαρτήματος. [30] ὅτι ἔλεγον Πνεῦμα ἀκάθαρτον
ἔχει.
31 Καὶ ἔρχονται οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στή- Mt 12,
32 κοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. [32] καὶ ἐκάθητο περὶ 46-50.
αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου Lc 8, 19-21.
33 καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. [33] καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει
34 Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί; [34] καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς
περὶ αὐτὸν καθημένους λέγει Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.
35 [35] ὃς ἂν ποιήσῃ τὰ θελήματα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ
καὶ μήτηρ ἐστίν.

---

28. τ. υι. τ. ανθρ. τα αμαρτ. (Gb″) .. ς τα αμαρτ. (F al om τα αμαρτ.) τ. υι. τ. ανθρ. | ς (= Gb Sz) om αἱ | οσα c BDE* (sed ipse * corr. οσας) GH(?)Δ al .. ς οσας | εαν c BCFL (L βλασφημησουσιν) Δ al .. ς Ln αν

29. D gr a b i go om εις prius | D al it cdd Ath Cyp[2] om εις τ. αιωνα (Gb[°]) | αλλα c ADLΔ etc .. ς αλλ | DLΔ al a c e al Cyp[1] ενοχ. εσται | αμαρτημ. (Gb″) c BL 28. 33. (αμαρτιας C* ut videtur D 13. 69. 346. Ath Pseudath) vg (non tol) it (exc f) cop arm go Cyp Aug .. ς κρισεως .. et. κολασεως leg

30. D al it cdd εχειν .. C (aeth) αυτον εχει .. Δ al οτι ελεγ. οτι etc

31. και ερχ. c BCDG (DG al it cdd κ. ερχεται) LΔ al vv m .. et. και ερχ. ουν .. ς ερχονται ουν | οι αδ. αυτου c AKM al, item BCDGLΔ al vv m .. ς (= Gb Sz) om αυτου | Gb Sz Ln η μητηρ αυτου κ. οι αδ. αυτου c BCDGLΔ al vv m .. et. η μητηρ κ. οι αδ. αυτου, et. η μητηρ αυτου κ. οι αδελφοι leg | στηκοντες c B (.. εστηκοντες ap Btl) C*Δ 28. .. GLC** s. *** (vdtr) al εστηκοτες .. ς εστωτες | καλουντ. α. c BCL al[9] .. A ζητουντες αυτον .. ς φωνουντες αυτον (cd[1] αυτω) .. Δ a plane om (Gb[°])

32. περι αυτ. οχλ. (Gb′) c ABC (D προς τον οχλον) KLMΔ (Δ εκαθηντο) al pl vv m .. ς οχλ. περι αυτ. | κ. λεγ. c BCDLΔ al vg b e (e *et dixerunt*) f l cop syr syr[p] ms mg .. ς ειπον δε | κ. αι αδελφαι σου c ADEFHMSUV al longe pl it (exc e ff[1.] g[1. 2.]) gat sl go syr[p] mg .. ς (= Gb Sz) om c BCGKLΔ etc

33. ᵔκ. αποκρ. α. λεγ. c BC (C κ. απ. λεγ. α.) LΔ al vv .. ς Ln και απεκριθη αυτ. λεγων | Ln (Gb′) και pro ἢ c BCLVΔ al pm vv | ς Ln αδελφ. μου .. om c BD 102. arm

34. Ln pon κυκλω post αυτον c BCLΔ cop .. 1. 13. 28. 69. al vv τους κυκλω π. αυτ. (Gb″) .. D b τους κυκλω sine περ. αυτ. .. cdd[2] a e syr aeth al om κυκλω | Ln (Gb′) ιδου c ADGKMΔ al pl

35. ς ος γαρ αν .. om c n b e a c Aug (a c Aug praemittunt *et*) cop | τα θεληματα c B .. ς Ln το θελημα | D it cdd μου (*mihi*) αδελφος | αδελφη c ABDLΔ al pm vv m .. ς (Gb[°°]) add μου | Cdd pm vv m μητηρ μου

IV.

Mt 13, Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνάγεται 1
1-23. Lc 8, πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς πλοῖον καθῆσθαι
4-15. ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν.
2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ 2
διδαχῇ αὐτοῦ 3 Ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο 3 4
ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ
κατέφαγεν αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες καὶ ὅπου οὐκ εἶχεν 5
γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 καὶ ὅτε 6
ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.
7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέ- 7
πνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν 8
καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς
τριάκοντα καὶ εἰς ἑξήκοντα καὶ εἰς ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν Ὃς ἔχει ὦτα 9
ἀκούειν ἀκουέτω. 10 καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ 10

IV. 1. D it cdd pl ηρξατο παλιν | D προς την | συναγεται c BCLΔ al (et. συνερχεται, συναγαγεται, συνερχονται leg) .. ς συνηχθη .. A al syr utr συνηχθησαν | πλειστος c BCLΔ .. ς Ln πολυς | Ln εμβαντα post πλοιον pon c BCDLΔ al vv m | εις πλοιον c BCKLM al m .. ς Ln ε. το πλ. | D καθησθ. περαν της θαλασσης (similiter it cdd pl) | D περαν της θαλασσης omissis επι της γης (similiter it cdd pl .. et. επι την γην leg) | ησαν c BCLΔ al d .. ς Ln ην

2. D vv πολλαις .. om it cdd

3. C al ακουσατε | σπειραι c B 102. .. om D gr cop[1] .. ς του σπειραι

4. D (D εν τω σπειραι) F al vv m om εγενετο | D ηλθαν .. HKΔ al ηλθον | ς (= Gb Sz) τα πετ. του ουρανου | D κατεφαγαν (cd[1] κατεφαγον, non HKΔ)

5. και αλλο c BCLM** (M* b αλλο) Δ al a d, item D al (D al και αλλα et D perg επεσαν) .. ς αλλο δε | D al vg it cdd τα πετρωδη | και οπου c B a (vdtr) D b c e ff[2] i (D it[5] και οτι) .. ς οπου .. Ln [και] οπου | ευθυς c BCDLΔ etc .. ς ευθεως | Ln β. της γ. c B .. D β. την γην .. L γης βαθ. .. cdd[3] βαρος της γης

6. κ. οτε etc c BCDLΔ vg it cdd .. ς ηλιου δε ανατειλαντος | BD εκαυματισθησαν | D εξηρανθησαν

7. CD al b επι τας

8. αλλα c BCL al cop e (e *alia* et. vv. 5. 7.) .. ς Ln αλλο | C al m επι την | C εδιδοσαν et εφερον | αυξανομενον (Gb′) c AB (—να ap Btl) CDLΔ al .. ς αυξανοντα | εις ter c BC*L (L εἰς, tum bis ἐν) Δ (δ *unum*) al Naz .. EFGKMUV al pl syr[p] aeth sl Ephr Bas al Hier ἐν (Gb′) .. ς Ln ἓν

9. ς (= Gb Sz) ελεγ. αυτοις | ος εχει c BC*DΔ .. ς ο εχων | D syr[p] mg it cdd pl in f. add και ο συνειων συνειετω

10. και οτε c BCDLΔ vg it cop .. ς οτε δε | ηρωτων c ABC (C ηρωτουν) LΔ al .. D επηρωτων .. ς ηρωτησαν (et. επηρωτησαν leg) | D al it cdd οι μαθηται αυτου pro οι π. α. συν τ. δ. .. L 359. om οι π. α.

11 αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. [11] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμῖν τὸ
μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν
12 παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται, [12] ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, *Es 6,
καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μή ποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ 9. 10.
13 ἀφεθῇ αὐτοῖς. [13] καὶ λέγει αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην,
14 καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; [14] ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει.
15 [15] οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν
ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον
16 εἰς αὐτούς. [16] καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι,
οἳ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν,
17 [17] καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενο-
18 μένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. [18] καὶ
ἄλλοι εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον
19 ἀκούσαντες, [19] καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου
καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσιν τὸν λόγον,
20 καὶ ἄκαρπος γίνεται. [20] καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπα-
ρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν

---

10. τας παραβ. c BCLΔ am gat mm mt $g^{2\cdot}$ .. D al it cdd pl τις η παραβολη αυτη .. ς Ln την παραβολην

11. το μυστηρ. δεδοτ. c BC* (vdtr) L 102. .. Ln δεδοτ. το μυστ. .. ς (Gb°°) δεδ. γνωναι το μυστ. .. om c ABC*KL al m $ff^{1\cdot}$ cop | B τοις εξωθεν | τα παντα .. DK al m παντα .. et. transp, et. ταυτα leg, et. om (c $ff^{2\cdot}$ $g^{1\cdot}$ i) | D al it cdd pl λεγεται

12. E*FGHΔ al Or^{2} μη βλεπωσιν (Δ al^{2} Or^{2} om κ. μη ιδ., cd^{1} a om ακουωσιν και) | CM al ακουσωσιν | D*L al συνωσιν | AK al m Or^{1} αφεθησεται (Gb′) .. D** (* αφεθησομαι) it cdd αφησω | ς (Gb°°) in f. add τα αμαρτηματα, Ln [τα αμ.] .. om c BCL al b cop arm Or^{2} .. Δ τα αμ. αυτων .. cdd^{8} Thph τα παραπτωματα

15. D vv οις pro οπου | B οι οταν pro και οτ. | ευθυς c BCLΔ al .. ς Ln ευθεως | αιρει .. D αφερει .. CΔ αρπαζει | εις αυτους c B 1. 13. 28. 69. 108. 209. (vv? cf Wtst) .. CLΔ c cop syr^{p} mg arm (?) εν αυτοις .. ς Ln εν ταις καρδιαις αυτων .. A 1 aeth απο της καρδιας αυτων

16. D al vv m Or om ομοιως .. ante εισιν pon CLΔ al | ευθυς c BCLΔ al .. D al m vv om .. ς ευθεως | 13. 28. 69. 124. 131. arm Or om αυτον

17. F προκαιροι | D vv θλ. και διωγμ. | ευθυς c BCLΔ al .. ς Ln ευθεως

18. αλλοι c BC*DLΔ vg it cdd pl cop .. ς (= Gb) ουτοι .. cdd m vv om αλλοι εισιν | KΔ (non δ) al om οἱ prius | AC**EFGHKMSUV al longe pl vv (non cop) om ουτοι εισιν (Itaque lectio quae plerumque recepta dicitur: και ουτοι εισιν οι usque λογον, in nullo codice unciali invenitur; de reliquis non satis constat) | ακουσαντες (Gb′) c BCDLΔ al cop .. ς Ln ακουοντες

19. ς (= Gb) τ. αιων. τουτου .. om c BCDLΔ al vv | M* om κ. η απατη τ. πλ. .. D (similiter it cdd) και απαται του κοσμου | D al it cdd pl arm om και αι π. τα λ. επιθυμ. | D 124. it (exc f $g^{2\cdot}$) ακαρποι γεινονται (γιν.)

20. εκεινοι c BCLΔ .. ς Ln ουτοι

Mt 5, 15. ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν. 21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι 21
Lc 11, 33. et 8, 16. μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην, οὐχ
Mt 10, 26. ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; 22 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν, ἐὰν μὴ φανερωθῇ· 22
Lc 12, 2. οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὦτα 23
Mt 7, 2. Lc 6, 38. ἀκούειν, ἀκουέτω. 24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ 24
Mt 25, 29. μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 ὃς γὰρ ἔχει, 25
Lc 19, 26. δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
26 Καὶ ἔλεγεν Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρωπος βάλῃ τὸν 26
σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, 27
καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 αὐτομάτη 28
ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρης σῖτος ἐν
τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, 29
Lc 13, 18. 19. ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. 30 Καὶ ἔλεγεν Πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασι- 30
Mt 13, 31–33. λείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως, 31

---

20. ἐν (ς Ln ἕν .. Gb' ἐν) c cdd uncial accentibus praeditis ut vdtr omn (cf ad v. 8. .. L ἐν, tum bis ἐν sed sine accentu) etc .. B al^3 om εν sec (hoc om et. C* ut vdtr) et tert (hoc om et. al^1) [h. l. nullus cd εις habet]
21. οτι c BL .. al ιδετε .. ς Ln om | ερχετ. ο λυχν. c BCD (D απτεται ο λ. .. et. καιεται leg) LΔ al vg it cop al .. ς ο λυχν. ερχεται | D και ουχ .. Δ ουχι | τεθη sec (Gb') c BCDLΔ al longe pl (vv?) .. ς επιτεθη
22. κρυπτον (Gb') c BDKMU al longe pl vv Thph .. ς τι κρ., Ln [τι] κρ. | εαν μη (Gb') c A (B ap Bch) CKL 33. 102. 108. 346. al m .. Ln εαν μη ινα c B (ap Btl) Δ .. ς ο εαν μη c EFGHMSU (U ος αν) V etc .. D 49. vv αλλ ινα .. et. ει μη ινα (1. 13. 28. 69. 131. .. ita et. pro αλλ ινα in sqq leg), ινα μη, ο μη, ο ου, ο ου μη leg | ελθ. ε. φ. c CDLΔ al .. ς Ln ε. φ. ελθη .. B ff^2· φανερωθη
24. Gb om και προστεθ. υμ. c DG 114, (sed 114. add τοις ακουουσιν) gat b e g^1· cop^1 (arm pon post ακουετε .. cdd^2 bis hab .. cdd^3 om υμιν) | ς (= Gb) in f. add τοις ακουουσιν .. om c BCDGLΔ al vv m (et. αυτοις, et. *credentibus* leg)
25. εχει c BCLΔDE*FK al (DE*FK al αν εχει) .. ς αν (al εαν) εχη | D 271. προστεθησεται pro δοθησεται
26. ως c BDLΔ al m tol e (e *quomodo homo cum mittit*) cop (cop *modo hominis qui jacit*) .. ς Ln ως εαν .. C ως αν .. al m ως οταν .. et. ως οτι, et. ωσπερ leg | D σπορον (sine τον) βαλη .. C* β. το σπορ.
27. EFU al m καθευδει | EFGLM al m εγειρεται | βλαστα c BCDLΔ al .. ς βλαστανη .. EF al m βλαστανει | BD al m μηκυνεται (B μικυν.)
28. ς (Gb°) αυτομ. γαρ | πληρης σιτος c BD (D πληρης ο σειτος) (C* vdtr πληρης σιτον, item cd^1 ap Mtth) .. ς πληρη σιτον .. et. πληρες σιτον, et. πληροι σιτον leg
29. D vv και οταν .. et. οταν γαρ leg | παραδοι c BDΔ .. ς παραδω | ευθυς c BCL .. ς Ln ευθεως
30. πως (Gb') c BCLΔ al m b e syr^p mg .. ς Ln τινι | C al pl (vv) ομοιωσομεν .. K al arr^2 Thph ομοιωσω | τινι c BC* (vdtr) LΔ al m Or .. ς ποια | αυτ. παρ. θωμεν c BC* (vdtr) LΔ al cop b (*ponemus*) e (*damus*) Or .. ς παραβολη παραβαλωμεν αυτην
31. Gb Sz Ln κοκκον (κοκκω c BDΔ [Δ κοκως] etc)

ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ
32 τῆς γῆς, [32] καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μείζων πάντων τῶν
λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ
33 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. [33] Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολ-
34 λαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἐδύναντο ἀκούειν· [34] χωρὶς δὲ παραβο-
λῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.
35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης Διέλθωμεν Mt 8, 23-27.
36 εἰς τὸ πέραν. [36] καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν Lc 8, 22-25.
37 ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ. [37] καὶ γίνεται λαῖλαψ
μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη
38 γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. [38] καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον
καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διδάσκαλε, οὐ μέλει
39 σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; [39] καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν
τῇ θαλάσσῃ Σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο
40 γαλήνη μεγάλη. [40] καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε
41 πίστιν; [41] καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους Τίς
ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

---

31. DL επι την γην | μικροτερον c BDLMΔ al[8], et ον c BL (L ων) Δ al (vdtr) e (*minor cum sit*) .. DM** al f h εστιν (D** —ρος μεν εστιν) .. ς μικροτερος et perg παντ. τ. σπερμ. εστιν .. εστιν om c BLΔ al (vdtr) .. Δ pon post γης sec (praeterea cf DM** al f h) | Ln [των ε. τ. γης] .. ea om C b c .. D α εισιν επι τ. γ.
32. D e i om και οταν σπαρη (et. αυξηθη, et. φυη leg) | μειζ. π. τ. λαχ. c BCDLM**Δ al vv m .. ς παντ. τ. λαχ. μειζ. .. ACELV al μειζον | B κατασκηνοιν
33. LΔ (praeterea cf C ubi πολλαις ελαλει rescripta sunt) 1. 28. 33. 108. 118. 131. al m b c e cop al m Vict om πολλαις (Gb°) .. D ff[2.] g[1.] l ante παραβ. pon | εδυναντο (Gb'') c A (B?) DEGKLMV al pm .. ς ηδυναντο c CF (HS?) UΔ etc
34. B και χωρις | D καθ ιδιαν | τ. ιδιοις μαθ. c B (sic diserte ap Btl .. ap Bch vdtr αυτου add) CLΔ .. cd[1] it cdd[3] τ. μαθητ. .. ς Ln τοις μαθ. αυτου
36. Ln om δε c BC* (add C**) LΔ al vv | ς (= Gb) πλοιαρια
37. μεγαλη ανεμου c BDLΔ al m vv m .. ς ανεμου μεγαλη .. C al (cop *magnus ventus*) αν. μεγαλου | και τα c BCDLΔ al vv .. ς τα δε | EFL al pm επεβαλεν .. D εβαλεν .. U ενεβαλλεν (al ενεβαλεν, al επεβαλλον) | ηδη γεμ. το πλ. (Gb'') c BCDLΔ vv m .. ς αυτο ηδη γεμ.
38. BCLΔ evg 48. κ. αυτος ην | εν τη c ABCDLΔ al m .. ς (= Gb Sz[?] sed Gb' επι) επι τη | εγειρουσιν c BC*Δ al (.. D al εγειραντες, cd[1] διεγειραντες omisso και seq) .. ς Ln διεγειρουσιν
39. D al εγερθεις | D al vv. και τη θαλ. και ειπεν
40. Ln om ουτως (ς ουτω .. ουτως c ACEGLMU etc) c BDLΔ vg it cop .. al[7] post τι pon | Ln (Gb'') ουπω pro πως ουκ c B (ap Btl ουκ) DLΔ al[9] (et. iid. [7] qui τι ουτως) vg it (e plane om .. f *quomodo nondum*) cop arm
41. D al vv εστιν ουτος | D (D κ. η θαλ. κ. οι αν.) E al m it cdd οι ανεμοι | αυτω υπακουει c BCLΔ (BL [al?] υπ. αυτ.) 1. 13. 28. 69. 346. al (nonnulli etiam αυτω υπακουουσιν) .. ς Ln υπακουουσιν αυτω .. D om αυτω

V.

Mt 8, 28-34. Lc 8, 26-39.

Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν. 1
2 καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν 2
μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, 3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν 3
ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι,
4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διεσπάσθαι 4
ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν
αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν 5
καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 καὶ ἰδὼν 6
τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 καὶ κράξας 7
φωνῇ μεγάλῃ λέγει Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου;
ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ Ἔξελθε τὸ 8
πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν Τί ὄνομά 9
σοι; καὶ λέγει αὐτῷ Λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρε- 10
κάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ 11
ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν 12

V. 1. Gb' ηλθεν c CG (G add ο ιησους) LMΔ al m vv m | γερασηνων (Gb') c BD vg it (et.˙ δ) sax Nyss .. ς γαδαρηνων .. LUΔ al pm vv m (Or? Epiph? Thph? al) γεργεσηνων [cf ad Mt 8, 28.]

2. Ln εξελθοντος αυτου c BCLΔ al m .. D vv εξελθοντων αυτων | ευθυς c CLΔ etc .. ς ευθεως .. Ln om c B vv | Ln υπηντησεν c BCDLΔ al m Dam | D vv ανθρ. εκ τ. μν.

3 D vv ος ειχεν τ. κατοικ. | ς (= Gb Sz) εν τ. μνημειοις | ς κ. ουτε (ουδε c BCDLΔ al) αλυσεσιν (αλυσει c BC*L al c e) ουδεις (ουκετι ουδ. c BC*DLΔ al vg it [exc i]) ηδυνατο (εδυν. c A [B?] C*DEGKLVΔ al pl .. M ετολμα)

4. D (similiter it cdd) οτι πολλακις αυτον δεδεμενον πεδες και αλυσεσιν εν αις εδησαν διεσπακεναι και τας πεδας συντετριφεναι και μηδενα αυτον ισχυιν δαμασαι | ισχ. αυτον c ABCKLMUΔ al m vv .. ς αυτ. ισχυεν

5. ς (= Gb Sz) ε. τ. ορεσι κ. εν τ. μνημασιν (D al μνημειοις)

6. και ιδων c BCLΔ al cop .. ς Ln ιδων δε | AKLM al pm om απο (Gb°) | ACLΔ al προσεκ. αυτον

7. λεγει (Gb'') .. ς ειπε

8. A al vv απο pro εκ

9. ονομα σοι .. ς σοι ονομα | λεγει αυτω .. ς (= Gb Sz) απεκριθη λεγων | λεγιων c B*CDLΔ al cop syr (vg it) .. ς λεγεων | Ln post μοι add εστιν c AB al vg it (sed varie pon) .. D εστιν μοι ον. λεγ.

10. AΔ al m vv Dam παρεκαλουν | BCΔ αυτα αποστειλη .. L al b e αυτον αποστ. .. AM al m cop it cdd αποστ. αυτους .. K al syr αποστ. αυτον

11. ς (= Gb Sz) προς τα ορη | DLU al vv m om μεγαλη (Gb°°) .. M 346. post βοσκ. pon .. cd[1] μεγαλων, cdd[2] pers[w] πολλων, cdd[2] μεγαλη πολλων | ALΔ al b d βοσκομενων

12. ADKM al m vv παρεκαλουν

αὐτὸν λέγοντες Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.
13 [13] καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα
τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ
κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 [14] καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς
15 τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός. [15] καὶ ἔρχονται πρὸς
τὸν Ἰησοῦν καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον, ἱματισμένον
16 καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. [16] καὶ
διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ
17 τῶν χοίρων. [17] καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων
18 αὐτῶν. [18] καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαι-
19 μονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. [19] καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ
Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα
20 ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. [20] καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο
κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες
ἐθαύμαζον.
21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, Mt 9, 1. Lc 8, 40.

---

12. Post αυτον add ς παντες οι δαιμονες, Gb Sz οι δαιμονες (Gb°°), Ln [παντες] οι δαιμονες .. om παντ. c BCDKLMΔ al pm vv pm; om οι δαιμον. c BCLΔ al m cop aeth (cd¹ post λεγοντες pon .. D τα δαιμονια) | D ειποντα (L λεγοντας sic) | D απελθωμεν

13. DH al (it cdd) και επεμψεν (D κ. ευθεως κυριος ιησους επεμψεν) αυτους (D add εις τους χοιρους) | Om ευθεως (Gb° .. Ln [ευθ.]) BCLΔ al m syr cop arm aeth pers^p b e .. et. post ο ις pon, aliter pon D | Om ο ις (Gb° .. Ln [ο ις]) BCELΔ (D it cdd κυριος ις .. i *dominus*) al syr cop arm b e | A*F al³ om τα ακαθαρτα .. K om τα (sed πνεύματὰ his accentibus habet) .. cd¹ τα ακαθ. πν. | B? (ap Bch) al m εισηλθεν | LE ορμησεν | ς (Gb°°) post θαλασσαν add ησαν δε, Ln [ησ. δε] .. om c BC*DLΔ vv m .. cdd³ syr^p ησαν γαρ (syr ms om ως δισχ.)

14. και οι (Gb'') c ABCDLMΔ al m vv m .. ς οι δε | ς (= Gb Sz) βοσκ. τους χοιρους .. αυτους c BCDLΔ al vv m | απηγγειλαν c ABCDKLM al pl .. ς (= Gb Sz) ανηγγειλαν c EFGUΔ(HSV?) etc | ηλθον (Gb'') c ABKLMU al pl vv .. ς εξηλθον

15. ιματισμενον (Gb') c BDLΔ al m vv vg it cop .. ς και ιματισμενον (M* utrumque om) | Gb°° τον εσχ. τ. λεγ. (ς λεγεωνα .. λεγιωνα c BLΔ etc) .. om D al² vg (non mt) it aeth pers^w (cd¹* om τ. λεγ. .. cop *hunc quocum erant daemones*)

16. Gb'' διηγησαντο δε c DEFHUV al longe pl it cdd

18. εμβαινοντος (Gb'') .. ς εμβαντος | ινα μ. α. η c AB (? .. μ. α. ινα η ap Btl) CKLMUΔ al pm e syr arm go .. ς ινα η μετ αυτ.

19. ς (= Gb Sz) ο δε ιησους ουκ .. Ln και [ις] ουκ c C ex errore Wtst .. και ουκ c ABCKLMΔ al m vv m | απαγγ. c BCΔ al .. ς αναγγ. .. D al διαγγειλον | ο κυρ. σοι c BCΔ it cdd .. ς Ln σοι ο κυρ. | ς (= Gb Sz) εποιησεν

21. D al vv om εν τω πλοιω .. B al² om τω

συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. [22] καὶ 22
Lc 8, 41-56. ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει
Mt 9, 18-26. πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, [23] καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ 23
θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ ἵνα
σωθῇ καὶ ζήσῃ. [24] καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος 24
πολύς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. [25] καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη 25
δώδεκα, [26] καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ 26
παρ' αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον
ἐλθοῦσα, [27] ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν 27
ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· [28] ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τῶν ἱμα- 28
τίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. [29] καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος 29
αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. [30] καὶ εὐθὺς 30
ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστρα-
φεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν Τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; [31] καὶ ἔλεγον αὐτῷ 31
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις Τίς μου
ἥψατο; [32] καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. [33] ἡ δὲ γυνὴ 32 33
φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν
αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. [34] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Θυγάτηρ, 34
ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς
μάστιγός σου. [35] ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου 35
λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;

---

21. D vv om και ην

22. ς (Gb°) και ιδου ερχ. .. om c BDLΔ al vv pm | D a e ff i om ονομ. ιαειρος

23. κ. παρακαλει (Gb') c ACL al .. D it cdd παρακαλων .. ς Ln παρεκαλει | D it cdd ελθε αψαι αυτης εκ των χειρων σου | τας χειρ. αυτη c BCLΔ (Δ τ. χ. σου) al vv .. ς αυτη (AK al αυτω) τ. χειρ. | ινα (Gb') σ. κ. ζηση c BCDLΔ al (ζηση et. vv m) .. ς οπως σωθη και ζησεται

24. U απηλθον .. D al[1] υπηγεν | CL al ηκολουθησεν

25. Ln (Gb°°) om τις c ABCLΔ al vg b c e ff i | BCLΔ al δωδεκα ετη

26. τα παρ αυτης c AB (sed αυτην ap Bch) EFGKLMSUV al longe pl Thph .. D al vv m τα εαυτης .. ς (= Gb Sz) τα παρ εαυτης c C (H?) Δ etc

27. BC* (vdtr) Δ al ακουσ. τα περι

28. DK al pl it cdd ελεγ. γ. εν εαυτη | εαν αψ. καν τ. ιμ. α. c B (ap Btl καν om vdtr) CLΔ al .. ς Ln καν των ιμ. αυτ. (D it vg του ιματιου αυτου .. 33. εαν μονον αψομαι του ιματιου α.) αψωμαι

29. ευθυς c BCLΔ al .. ς Ln ευθεως

30. ευθυς c BCLΔ al .. ς Ln ευθεως | D (D κ. ευθεως επιγνους ο ις καὶ (om d) την δυν. εξελθ. απ αυτου και επιστραφεις εν τ. ο. ειπεν .. similiter it cdd) al[1] it cdd om εν εαυτω .. V εαυτω .. L al εν αυτω

33. αυτη c BCDL al a cop syr .. ς επ αυτη, Ln [επ] αυτη .. Δ (item F ap Wtst) εν αυτη .. al επ αυτην

34. Ln ο δε ιησους c CDM** al m vv | θυγατηρ c BD .. ς θυγατερ .. C** al θαρσει θυγατερ

36 [36] ὁ δὲ Ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ
37 Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. [37] καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ᾽ αὐτοῦ συνακο-
λουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
38 Ἰακώβου. [38] καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ
39 θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, [39] καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐ-
τοῖς Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει.
40 [40] καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα
τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου
41 ἦν τὸ παιδίον. [41] καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ Ταλιθὰ
42 κοῦμ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. [42] καὶ
εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ
43 ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. [43] καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα
μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

VI.

1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ Mt 13, 53–58.
2 ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [2] καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο
διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέ-
γοντες Πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα τούτῳ, καὶ αἱ
3 δυνάμεις τοιαῦται αἱ διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι; [3] οὐχ οὗτός ἐστιν

---

36. παρακουσας c BLΔ e .. ϛ ευθεως (Gb° .. praeter BLΔ e om D al[6] vv pl .. al post ακ. pon) ακουσας, Ln [ευθ.] ακουσας

37. μετ αυτ. συνακολ. c BCLΔ .. ϛ αυτω συνακολ. .. Ln αυτω ακολουθ. c AK al .. D al παρακολουθησαι αυτω s. αυτω παρακ. | τον πετρ. c BCΔ .. ϛ Ln om τον | Gb′ αυτου pro ιακωβου c DGΔ al[5] a syr[p] (sed add c. ast.) .. H al του ιακωβου

38. ερχονται (Gb″) c ABCDFΔ al vv m .. ϛ ερχεται | ϛ (= Gb Sz) om και post θορυβον

40. D it (exc f) οι δε κατεγ. | K al[1] κατεγελουν | ο δε .. Ln αυτος δε c BCDLΔ al vg it .. M al ο δε ιησους | ϛ (= Gb Sz) απαντας | ϛ (= Gb) in f. add ανακειμενον, Ln [ανακ.] .. om c BDLΔ al a b e ff i cop ar[p] .. et. κειμενον, κατακειμενον et aliter leg

41. B 346. ταλειθα .. Δ ταλιτα .. D (praemittit ραββι) θαβιτα .. al ταβιτα s. ταβηθα (a g[2.] *tabitha*, b i *thabitha* etc) | κουμ c BCLM al ff Suid Thph Euth .. ϛ Ln κουμι .. A κουμει .. al κουμη .. a g[2.] om | ϛ (= Gb Sz) εγειραι

42. ευθυς c BLΔ al .. ϛ Ln ευθεως | D vg it ην δε | CΔ al ωσει (s. ως) ετων | ευθυς c BCLΔ al cop (D vv παντες, al οι γονεις αυτου) .. om ϛ Ln

43. γνοι c ABDL al .. ϛ γνω

VI. 1. ερχεται c BCLΔ syr[p] mg .. ϛ Ln ηλθεν

2. διδ. εν τη συν. c BCDLΔ al .. ϛ εν τη συν. διδ. | οι πολλοι c BL 13. 28. 69. 346. al .. ϛ Ln πολλοι | DFLΔ al ακουσαντες | δοθ. τουτω c BLΔ .. ϛ Ln δοθ. αυτω | κ. αι (c BΔ al[2]) δυν. τοι. αι (c LΔ vv m) δια τ. χειρ. αυτ. γινομεναι (c BLΔ al) .. ϛ Ln και (sed ϛ [= Gb Sz] οτι και ..

ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ
Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς;
Lc 4, 24. καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν 4
Jo 4, 44. προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, 5
εἰ μὴ ὀλίγοις ἀῤῥώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. 6 καὶ ἐθαύμαζεν 6
διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.
Mt 10, 1-15. Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. 7 καὶ προσκαλεῖται τοὺς 7
Lc 9, δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς
1-6. ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, 8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα 8
μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς
τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε 9
δύο χιτῶνας. 10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὅπου ἂν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ 10
μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς 11
μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν

C*DK al m vv m ινα και) δυναμεις τοι. δια τ. χ. αυτ. γινονται (DK al γινωνται .. C γεινονται cf append codicis)

3. Syr hrs om ο τεκτων .. cdd^{5} mm gat tol a b c e i (g$^{1.2.}$ *Joseph fabri filius et*) arr aeth arm Chr ο του (cd^{1} om του) τεκτονος υιος και (Or adv. Celsum disputans «ουδαμου των εν ταις εκκλησιαις φερομενων ευαγγελιων τεκτων αυτος ο ιησους αναγεγραπται») | της c BCLΔ al^{4} .. om ς Ln | και αδελφ. c BCDL (DL κ. ο αδ.) Δ al vv m (vv al m nil nisi αδελφος hab) .. ς αδ. δε | ιωσητος c BDLΔ al a cop sax (121. vg b e f g$^{1.2.}$ ιωσηφ .. c ff i om κ. ιωσ.) .. ς ιωση | και ουκ .. D vg it cdd ουχι και .. Δ ου (οὐ? .. cop *et ejus*)

4. και ελεγ. c BCDLΔ al vv m .. ς ελεγε δε | AL ιδια πατρ. αυτου (L al εαυτου) | B (non ap Btl) D**E (D*, item E* ut vdtr ταις συγγ.) FGLUVΔ al m συγγενευσιν | συγγ. αυτου c BC*KLM**Δ (Δ εαυτου) al vg it cdd cop .. ς om αυτου, Ln [αυτου]

5. εδυνατο c A (B?) CKLM al .. ς Ln ηδυνατο | ποιησ. ουδ. δυν. c BCLΔ al vv .. D vv Or ουδ. ποιησ. δυν. .. ς ουδ. δυν. ποιησ.

6. Cdd^{2} ff (e om κ. εθαυμαζ., Δ om κ. εθ. δια τ. α. αυτ.) εθαυμαζον .. BE* (vdtr) εθαυμασεν

8. CLΔ al αρωσιν | K vg it cdd εν τη οδω | μη αρτ., μη πηρ. c BCLΔ al cop .. ς Ln μη πηρ., μη αρτ.

9. αλλα c ABCDLU etc .. ς αλλ | ενδυσησθε (et. ς .. ενδυσησθαι ADΔ) c ACDEFG (H?) K (K εδυσησθε) MUVΔ al cop arm go sl .. B* al ενδυσασθε .. L al ενδεδυσθαι (vg it cdd pl *ne induerentur* .. a *nolite indui* .. e *neque vestiri* .. d *ne indueritis* .. Gaud *ne induerent*) .. ς^{e} (= Gb Sz) ενδυσασθαι c B** (H?) S etc

10. Δ (b *ait*) λεγει | οπου αν c ADLΔ etc .. ς οπου εαν | D a ff i om εις οικιαν

11. ος αν τοπος μη δεξ. c BLΔ 13. 28. 69. 124. 346. cop syr^{p} mg, item omisso τοπος C* (vdtr) 1. al^{2} .. ς Ln οσοι αν (Ln εαν) μη δεξωνται (KH al δεξονται) | 1. 13. 28. 29. 209. (209. add τους λογους) ακουση s. ακουσει

12 τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 12 καὶ ἐξελθόντες
13 ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον
ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους καὶ ἐθεράπευον.
14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα Mt 14,
αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἀνέστη, καὶ διὰ 1. 2. Lc 9,
15 τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλίας ἐστίν· 7-9.
16 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἷς τῶν προφητῶν. 16 ἀκούσας δὲ ὁ
17 Ἡρώδης ἔλεγεν Ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἠγέρθη. 17 Αὐτὸς Mt 14,
γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν 3-12. Lc 3,
φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι 19. 20.
18 αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι
19 ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ
20 ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο
τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν,
21 καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν. 21 καὶ γενο-

---

11. D 33. vv (vg it cdd *de*) om τον υποκατω | ϛ (= Gb) in f. add αμην λεγω υμιν, ανεκτοτερον εσται σοδομοις η γομορροις (33. γη σοδομων και γομορρας .. cd[1] om η γομορρ.) εν ημερα κρισεως η τη πολει εκεινη .. eadem Ln [ ] .. om c BCDLΔ al vg it (exc a f g[2.]) cop (sed ap Schwartz. leguntur) arm ar[r] pers[w] Vict lat (teste Wtst) et Zacharias Chrysopol. ex Ammonii monotess. ista esse Matthaei notant; plurium cdd scholl non attingunt

12. εκηρυξαν c BCDLΔ al syr syr[p] mg .. ϛ Ln εκηρυσσον | μετανοωσιν c BDL .. ϛ μετανοησωσι

13. CDMΔ al εξεβαλον

14. C***DF al it cdd vg cdd ηρωδ. ο βασιλ. | M (non K) al pm post ηρωδ. add την ακοην ιησου | ελεγεν c ACEFGKLMUΔ (HSV?) etc .. Ln ελεγον c B (D ελεγοσαν) 6. 271. mt a b ff Aug Beda | DS al vv m ο βαπτιστης | εκ νεκρ. ανεστη c AK al m Thph .. ϛ εκ νεκρ. ηγερθη .. Ln εγηγερται εκ νεκρ. c BDLΔ al (C ηγερθη εκ νεκρ.) vv m

15. ϛ (= Gb† Sz) om δε prius | προφητης c BC*LΔ al[4] Or (D it cdd οτι εις τ. πρ. omissis reliquis .. cdd ap Euthym ο προφ.) .. ϛ add εστιν, Ln [εστιν] .. it cdd *venit* .. cd[1] ανεστη in f. vers. pon | ϛ (= Gb Sz) ἢ ὡς

16. CDK*UV al pm cop om ὁ (cdd[5] om ο ηρωδης) | ελεγεν c BCLΔ al .. ϛ Ln ειπεν | ϛ (Gb°) οτι ον .. om c BDL al vg it syr | D cop (sed non ap Schwartz.) om ιωαννην (Gb°°) | ουτος c BDLΔ al vg c ff g[1. 2.] Or .. 33. f syr syr[p] mg aeth al Hier αυτος (Gb′) .. ϛ (= Gb Sz) ουτ. εστιν· αυτος, Ln ουτ. [εστιν· αυτ.] .. al aliter | ηγερθη c BLΔ al cop syr hrs .. ϛ Ln ηγ. εκ νεκρων .. D al vv εκ νεκρων ηγ. .. C al Or ηγ. απο των νεκρων

17. D al om ὁ | ϛ (= Gb Sz) εν τη φυλ. | D vg a b c f g[1.] (i om οτι α. εγαμ.) εγαμ. αυτ.

18. D al om ὁ | D al vv m om οτι

19. Ln εζητει pro ηθελεν c C* a b c d i | C* αυτον απολεσαι | AKΔ al εδυνατο

20. B om και post αγιον | BL (cop .. cf Schw) ηπορει pro εποιει .. Δ ar[p] om εποιει και

μένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον
ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς
Γαλιλαίας, [22] καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ 22
ὀρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασι-
λεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι· [23] καὶ 23
ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασι-
λείας μου. [24] καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς Τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ 24
εἶπεν Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. [25] καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς 25
μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα Θέλω ἵνα ἐξαυτῆς
δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. [26] καὶ περί- 26
λυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ
ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. [27] καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκου- 27
λάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. [28] καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφά- 28
λισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι
καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ
αὐτῆς. [29] καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα 29
αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

---

21. Ln ὅ τε pro ὅτε .. om D vg it (ff *el* .. aliter f) | εποιησεν c BCDLΔ al .. ϛ εποιει
22. Cdd[3] vv pl om αυτης .. BDLΔ al αυτου pro αυτης της .. cd[1] om της | ηρεσεν c BC*L (Δ confuse: ηρωδιαδος· ορχησαμενην και· ρεσεν·) al c ff cop .. ϛ και αρεσασης | ο δε βασ. ειπ. c BC*LΔ al .. Ln ειπεν δε ο βασ. c A cop .. ϛ ειπεν ο βασιλ. | D al vv ο θελεις .. L ο εαν θελεις .. Δ ο εθελης
23. L om αυτη .. D 28. vv αυτη πολλα | BΔ al ο τι εαν .. D ει τι αν .. cd[1] ο εαν | AK al vv αιτησης με .. L al vv m om με | LΔ εως ημισυ .. D και το ημισυ .. K εως ημισου .. S al[1] Thph εως ημισεως
24. και c BLΔ (Δ ελθουσα) al cop .. ϛ Ln η δε | αιτησωμαι (Gb′) c ABCDGLΔ al .. ϛ αιτησομαι | του βαπτιζ. c BLΔ al syr[p] .. ϛ Ln τ. βαπτιστου
25. ευθυς c BCΔ al .. ϛ ευθεως .. DL vv om (Gb°) | D it cdd om μετα σπουδ. | D it cdd βασ. ειπεν (ειπεν pro ητησ. λεγ. et. al[4] syr al) δος μοι επι πινακι ωδε | εξαυτ. δως μοι c BCLΔ vv m .. ϛ μοι δως εξαυτ. | L al του βαπτιζοντος
26. ανακειμενους c BLΔ al .. ϛ Ln συνανακειμενους | αθετ. αυτην c BCLΔ .. ϛ Ln αυτ. αθετ.
27. ευθυς c BCLΔ .. ϛ Ln ευθεως | D al[4] vg it arr om ο βασιλευς | σπεκουλατορα c AB (C non patet) D (D —τοραν) EFG (H?) KLMSUVΔ (i. e. cdd uncial omn) al pm syr[p] mg .. ϛ σπεκουλατωρα | ενεγκαι c BCΔ cop .. ϛ Ln ενεχθηναι | Ln in f. add [επι πινακι] c CΔ al vv
28. και απελθ. c BCLΔ al vv .. ϛ ο δε απ. | D a om αυτου (K αυτου τ. κεφ. ad v. 27. pertinet) | LΔ al vv Thph om αυτην prius | D al vv om αυτην alterum (Gb°)
29. ηλθαν c BL .. ϛ Ln ηλθον | ϛ (et. Wist .. non ϛ[e] etc) εν τω μνημ. c D al

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν Lc 9,10 s.
31 αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. [31] καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε Mt 14,13. Jo 6, 1 s.
ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν
γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.
32 33 [32] καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. [33] καὶ εἶδον
αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἔγνωσαν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων
34 συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς. [34] Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, 8, 1 ss.
καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, Mt 14, 14–21.
35 καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. [35] καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης (9, 36.)
προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, Lc 9, 11–17.
36 καὶ ἤδη ὥρα πολλή· [36] ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ Jo 6, 5–13.
37 ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. [37] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτοῖς Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἀπελθόντες

---

30. παντα οσα (Gb') c BCDELVΔ (Δ εποιησεν) al m vv pl .. ς π. και οσα

31. λεγει c BCLΔ al vv .. ς Ln ειπεν | Cdd^{5} vv m om αυτοι, cdd^{2} transp .. D it cdd υπαγωμεν pro υμ. αυτ. κατ. ιδ. | LΔ επ ερημον | αναπαυσασθε (Gb') c AB (diserte Bch, tacet Btl) CMΔ al m .. ς Ln αναπαυεσθε | ευκαιρουν (Gb') c AB (D ευκαιρως ειχον) EFGLVΔ (LΔ ευκαιρου) al m .. ς ηυκαιρουν c CKMU (HS?) etc

32. EFGHY al pm απηλθεν | Ln εν τω πλοιω εις ερημ. τοπ. c BLΔ al^{3} (D vg it [exc b] και αναβαντες εις το πλοιον απηλθ. εις τον etc)

33. D ειδαν .. AKLMVΔ etc ιδον | Cd^{1} (saec. XI.) αυτον υπαγοντα | ς (= Gb Sz) post υπαγοντας add οι οχλοι | εγνωσαν c B*D al^{3} .. ς επεγνωσαν et add (exc Gb) αυτον .. id om c BD al^{7} vg it (exc f) arm perss .. cd^{1} post πολλοι pon .. AKLMUΔ al pl vv m αυτους (id cd^{1} post πολλοι) | και προηλθον (LΔ al^{11} προσηλθον .. D 28. al b συνηλθον .. al προσηλθεν, προηλθεν et aliter) αυτους (Δ al^{2} αυτοις .. D b αυτου .. 28. αυτω .. al προς αυτους .. al πρ. αυτον) c BLΔD al m vv .. Gb και ηλθον εκει (omisso εκει praecedente) c 1. (similiter it cdd) .. syr κ. προηλθον αυτον εκει (omisso εκει praeced.) .. ς (= Gb) κ. προηλθον αυτους και συνηλθον προς αυτον .. A κ. προηλθ. αυτ. κ. συνεδραμον προς αυτον .. 69. κ. προ. α. κ. συνεισηλθον προς αυτους

34. KLMVΔ etc ιδεν | ς (= Gb) ειδ. ο ιησους .. Ln [ο ις] ειδ. .. om c BL al vv .. AU al pm vv ante ειδεν pon .. D (και ειδων) al vg it cdd post οχλον (D om και seq) pon | επ αυτους c BDF al vg it cdd .. ς επ αυτοις | AK al αυτους διδασκειν

35. αυτω οι μαθ. αυτου (Ln [αυτου]) λεγουσιν (BLΔ al ελεγον) .. DK al vv οι μαθητ. αυτου λεγουσιν αυτω .. A οι μαθητ. αυτω λεγουσιν .. al (non K) οι μαθ. λεγ. αυτω .. cdd^{4} it cdd om αυτου | D it cdd ηδη δε

36. τι φαγωσιν (Gb'') c BLΔ al a d ff i cop .. D τι φαγειν .. vg it cdd *cibos quos manducent* .. ς αρτους· τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν, Ln [αρτους·] τι [γαρ] φαγωσιν [ουκ εχουσιν].

37. D vg it cdd και αποκριθεις | AL al c om αυτοις prim .. D it cdd pl αυτοις ο ιησους

ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν.
38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες 38
λέγουσιν Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάν- 39
τας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ 40
πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. 41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε 41
ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ
κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐ-
τοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ 42
ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα 43
καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι 44
ἄνδρες.
Mt 14, 22-33. Jo 6, 15-21 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον 45
καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον.
46 καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 47 καὶ 46 47
ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος
ἐπὶ τῆς γῆς. 48 καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ 48
ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται
πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς·
49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἔδοξαν φάντασμα 49

---

37. L* al tol it cdd pl Euth αγορασομεν | ς (= Gb Sz) διακοσ. δηναρ. | δωσομεν c AB (ap Bch) LΔ al vg it .. B (ap Btl) D al δωσωμεν .. ς δωμεν .. Ln sic interpg: αρτους; και δ. α. φαγειν. et ς sic: αρτους, κ. δ. α. φαγειν;

38. D vg it cdd και λεγει αυτοις ο ιησους (vg a al om ο ις) | BLΔ ποσ. εχ. αρτ. | ιδετε (Gb'') c BDL al b c cop syr .. ς και ιδετε, Ln [και] ιδ. | Ln λεγουσιν [αυτω] c AD al vv

39. Ln ανακλιθηναι c B*G al m (Or[1] πασιν ανακλιθηναι, Or[1] παντας ανακλιναι) | L al[2] om συμποσια alterum .. D κατα την συνποσιαν

40. ανεπεσαν c BEFGMV al .. ς Ln ανεπεσον | L al om πρασιαι alterum | κατα bis c BD cop .. ς ανα

41. LΔ al ηυλογησεν | τ. μαθηταις c BLΔ al d g[2.] cop .. ς Ln τ. μαθ. αυτου | παρατιθωσιν c BLM*Δ al[6] .. ς Ln παραθωσιν

43. κλασματων δωδ. κοφινων πληρωματα c B al[5] .. LΔ κλασματα δωδ. κοφινους πληρωματα .. ς Ln κλασματων δωδ. κοφινους πληρεις .. FU το περισσευον (F —ων) των κλασμ. etc ut ς

44. M* al[1] om ησαν | D al vg it (exc c f) Thph om τους αρτ. | ς (= Gb Sz) ωσει πενταχ.

45. ευθυς c BLΔ al .. ς Ln ευθεως | A βηδσαϊδαν .. D al βησσαϊδαν .. Δ βησαϊδα .. al βιθσαϊδα et aliter | απολυει c BDLΔ al (D αυτος δε απολυει .. Δ εως ιδειν αυτον απολυει) .. ς απολυση .. K al m απολυσει

47. ALM*Δ εμμεσω

48. ιδων c BDLΔ al vg it (exc i) .. ς ειδεν .. AKMVX ιδεν | περι c BLΔ al it cdd .. ς και περι | D it cdd pl ο ιησους pro προς αυτους (al[1] syr it cdd πρ. αυτ. ο ις) | GH om κ. ηθ. παρελθ. αυτ.

49. BLΔ al επι τ. θαλ. περιπατ. εδοξ. οτι φαντ. εστιν

50 εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταράχθησαν. καὶ
εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ
51 φοβεῖσθε. 51 καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος·
52 καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς
ἄρτοις· ἦν γὰρ αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.
53 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρὲτ καὶ προσωρμί- Mt 14, 34-36.
54 σθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν
55 55 περιδραμόντες ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις
56 τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστίν. 56 καὶ ὅπου
ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγο-
ραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ
κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ
ἐσώζοντο.

---

50. B ειδαν .. KLMXV ιδον .. D it (exc f) om γαρ αυτ. ειδον | ευθυς c BLΔ (BLΔ 33. c ο δε pro και) .. D 33. c i om .. ς Ln ευθεως | G al om θαρσειτε

51. D al b om λιαν (Gb°) | B (errat Ln) L 102. vv om εκ περισσου (Gb°) .. D περισσως .. 1. εκπερισσως | D* εξεσταντο, ** εξεισταντο | ς (Gb°°) in f. add και εθαυμαζον, Ln [κ. εθαυμ.] .. om c BLΔ al^5 vg c i l cop (syr εθαυμ. κ. εξιστ. εν εαυτ. .. a *stupebant cum admiratione*)

52. BLM**SΔ al m cop syr^p mg αλλ ην pro ην γαρ | αυτ. η καρδ. (Gb') .. ς (= Sz) η καρδ. αυτ.

53. ηλθον επι τ. γ. γενν. (de γεννησαρετ, γεννησαρεθ etc cf Prol) .. BLΔ (sed Δ om ηλθον) al επι τ. γ. ηλθ. (cd^1 ηλθ. επι τ. γ.) εις γενν. .. X al ηλθ. εις τ. γ. γενν. ((Loco Mt parallelo 14, 34. BDΔ syr^p ηλθ. επι τ. γ. εις γενν. .. arm εις τ. γ. ηλθ. εις γενν. .. C al ηλθ. επι τ. γ. γενν.)) | D al it cdd pl syr perss om και προσωρμισθ.

54. ευθυς c BLΔ al .. ς Ln ευθεως | Ln in f. add [οι ανδρες του τοπου εκεινου] c AGΔ al vv; item omisso εκεινου al m vv

55. χωραν c BLΔ al vg it cdd pl cop .. ς Ln περιχωρον | κραβαττοις c A (B?) D (D γραβαττοις) F**GKLMUV etc .. F*Δ etc κραβατοις .. ς κραββατοις c E (HS?) etc .. de vv cf ad Mc 2, 4. | M al cop go φερειν .. cd^1 επιφερειν, vv προσφερειν (D ηρξ. επι γραβ. φερειν παντας τους κακ. εχοντας· περιεφερον γαρ αυτους οπου αν ηκουσαν τον ιησουν ειναι .. similiter it cdd) | Ln om εκει c BLΔ 102. vv .. cdd^2 post εστιν pon

56. XΔ al οπου εαν | ALM al εισεπορευοντο .. Δ εισπορευονται | F al^3 κωμην | M* ε. πολιν η κωμας .. M** al ε. πολεις η κωμας | εις πολ. η εις αγρ. c BL (L supplet in mg εις αγρους cf Monn sacr .. om η ε. αγρ. cdd^2 syr g^{2}·) Δ al am (am *in villas aut in civitates*) it cdd (D εις αγρ. η εις τας πολις) (F al^3 εις πολ. η αγρ. .. vg *in villas aut civitates*) .. Ln [εις] πολ. η [εις] αγρ. .. ς om εις bis | ετιθεσαν c BLΔ al .. ς Ln ετιθουν | DΔ al om αν .. U εαν | Ln ηψαντο c BDLΔ al | Δ διεσωθησαν .. al εσωθησαν .. al διεσωζοντο

VII.

Mt 15, 1-20. Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινες τῶν γραμμα- 1
τέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. ² καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 2
κοιναῖς χερσίν, τοῦτ᾽ ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας τοὺς ἄρτους, — ³ οἱ γὰρ 3
Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας
οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ⁴ καὶ ἀπ᾽ 4
ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ
παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ
κλινῶν — ⁵ καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς Διὰ 5
τί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,
ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; ⁶ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Καλῶς 6
Es 29, 13. ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται Οὗτος
ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ·
⁷ μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 7
⁸ ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. 8

VII. 2. BLΔ 33. (cop?) οτι (sed Δ ειπον οτι) κοιναις χ. τ. ε. α. εσθιουσιν (vg it *manducare*) | τους αρτ. c BDLΔ al .. ς om τους .. cdd^{8} vv αρτον | ς (= Gb Sz) in f. add εμεμψαντο

3. πυγμη .. Δ om .. D πυκμη (d *primo*) .. cd^{1} πυγμην .. it *momento, subinde, crebro* (*crebro* et. vg syr^{p} go), *prius crebro, pugillo* .. syr *sedulo*, aeth *intense*, cop *multis vicibus* | E al νιψονται

4. απ .. ς απο | D (similiter vv) απ αγ. οταν ελθωσιν | B al^{8} Euth ραντισωνται .. E* (vdtr) FΔ al βαπτιζωνται .. L al βαπτιζονται .. KX al βαπτισονται | B α (απερ ap Bart) ελαβον | AL al Or Chr χαλκειων | BLΔ al cop om και κλινων (hab Or)

5. και (Gb′) επερ. c BDL al vg it (exc f) syr cop .. ς επειτα επερ. .. Δ επειτα και (sed cf Δ ed. Rettig) .. cd^{1} ειτα | D al it cdd λεγοντες Δια | ου περιπ. οι μ. σου c BLΔ 33. cop .. ς Ln οι μ. σ. ου περιπ. | κοιναις c BD (D κοιν. ταις χ.) al vg a g^{2} i cop al (cdd^{4} κοιν. χερσ. ανιπτοις) .. ς (= Gb) ανιπτοις

6. ο δε c BLΔ al syr cop aeth pers^{p} .. ς Ln ο δε αποκριθεις | καλως c BLΔ al vg it cdd .. ς οτι καλως, Ln [οτι] καλ. | επροφ. c BDLΔ al .. ς προεφ. | ως (M ωστε) γεγρ. .. D it cdd και ειπεν .. 1. arm ως ειπεν .. BL add οτι | Ln ο λα. ουτ. c BD vg it (a ff om ουτ.) | D (non d) a b c με αγαπα (aeth et αγαπα et τιμα) | απεχει .. D αφεστηκεν (perg αφ) .. L απεστιν .. Δ απεστη .. vg (emm mt ing *abest*) it cdd pl *est*

8. αφεντες c BD (sed D it vide infra) LΔ al cop arm go it (exc f l) .. ς add γαρ | ς Ln in f. add βαπτισμους (it cdd *baptizantes*) ξεστων και ποτηριων, και αλλα (A al om) παρομοια τοιαυτα πολλα (cdd παρ. πολλ. τοι., al τοι. π. παρ., al πολλ. παρ. ταυτα) ποιειτε (F [errat Wtst etc] K al ποιειτε πολλα .. syr pers^{p} om ποιειτε .. D [similiter it cdd] παρομοια α ποιειται τοιαυτα πολλα .. praeterea D 28. it [exc f l] βαπτισμ. ξεστ. etc ante αφεντες pon) .. om c BLΔ 1. 102. 209. 251. (item 17.* omisso simul v. 9.) cop arm

9 [9] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παρά-
10 δοσιν ὑμῶν τηρήσητε. [10] Μωυσῆς γὰρ εἶπεν Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ *Ex 20,
τὴν μητέρα σου, καί Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. 12. et 21, 16. (17.)
11 [11] ὑμεῖς δὲ λέγετε Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί Κορβᾶν,
12 ὅ ἐστιν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς· [12] καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν
13 οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, [13] ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
14 [14] καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς Ἀκούσατέ μου
15 πάντες καὶ σύνετε. [15] οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον
εἰς αὐτὸν ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευό-
17 μενα, ἐκεῖνά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. [17] καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς
οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν.
18 [18] καὶ λέγει αὐτοῖς Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν
τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι,
19 [19] ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ
20 εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; [20] ἔλεγεν
δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21 [21] ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ

---

9. B 28. om κ. ελεγ. αυτ. | B al^{1} τηρητε .. D (d *tradatis*) 1. 28. 209. syr (it Cyp Hier Zeno *statuatis*) στησητε (Gb″)

11. Δ al om ὅ ante εαν

12. Ln om και c BDΔ al cop it cdd pl .. L οτι | ς τω πατρ. αυτου η τη μ. αυτου .. om αυτου bis c BDL al vv (al^{3} vg ff g$^{2.}$ l om sec, cd^{1} om prius) .. Δ om τω π. η τη μ.

13. D it (exc f) sax syr^{p} mg post υμων add τη μωρα

14. παλιν (Gb′) c BDLΔ vv m .. ς παντα | B 59. λεγει αυτοις | ακουσατε c BDL al .. ς ακουετε | L al cop om παντες .. Δ om μου παντες | συνετε c BHLΔ 238. .. D συνιτε .. ς συνιετε

15. Δ ὅ ante εισπορευομενον pon | B το κοινουν αυτον pro ο δυν. α. κ. | LΔ κοινωσαι αυτον | τα εκ τ. α. εκπορ. c BDLΔ 33. cop vg it go .. ς τα εκπορ. απ αυτου (evgg^{5} om απ αυτου .. cdd^{3} εξ αυτου) | BLΔ al^{3} om εκεινα | B om τον

16. ς Ln ει τις εχει ωτα ακουειν, ακουετω .. om c BL (in Δ a prima manu suppleta nequo ad ipsum text. pertinere vdtr) 28. 102. cop (evgg^{2} transpon)

17. Δ om αυτου | την παραβολ. (Gb′) c BDLΔ al vg it .. ς περι της παραβολης

18. ουτως .. ς ουτω | LUΔ al m syr^{p} mg f ουπω νοειτε

19. D ου γαρ εισερχεται ε. τ. καρδ. αυτ. αλλ ε. τ. κ. και ε. τ. οχετον εξερχεται | καθαριζων c ABEFGHLSXΔ al m Or Chr .. D καθαριζει .. ς καθαριζον c KMU (V?) etc

20. D (non d) F al ελεγον | εκεινο (nemo om) .. D it cdd εκεινα

21. Δ al οι διαλ. των ανθρ.

ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, [22] μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονη- 22
ρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία,
ἀφροσύνη· [23] πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ 23
τὸν ἄνθρωπον.

Mt 15, 21–28. Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου. καὶ εἰσελθὼν 24
εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν· [25] ἀλλ' εὐθὺς 25
ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκά-
θαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· [26] ἡ δὲ γυνὴ ἦν 26
Ἑλληνίς, Σύρα Φοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον
ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. [27] καὶ ἔλεγεν αὐτῇ Ἄφες πρῶτον χορτα- 27
σθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ
τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. [28] ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ Ναί, κύριε· 28
καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων
τῶν παιδίων. [29] καὶ εἶπεν αὐτῇ Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξελήλυθεν 29
ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον. [30] καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς 30
εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξελη-
λυθός.

---

21. πορν. κλοπ. φον. [22] μοιχειαι c BLΔ al cop .. D πορνεια (d *adulteria*) κλεμματα μοιχειαι (d *fornicationes*) φονος (d —νοι) .. a b c i μοιχ. κλοπ. πορν. φον. .. ς Ln μοιχ. πορν. φον. [22] κλοπ.

22. D πλεονεξια (item it cdd) δολος πονηρια (πονηρια et. it cdd) | Cdd m vv ασελγειαι | D al vv βλασφημιαι | D al b υπερηφανιαι

23. GK al εκπορευονται

24. εκειθεν δε c BLΔ al (cop) .. ς Ln και εκειθεν | M al syr Or² ηλθεν .. LΔ εξηλθεν .. al εισηλθεν | Ln ορια c BDLΔ al Or² | τυρου (Gb') c DLΔ 28. a b ff i Or² .. ς Ln τυρ. και σιδωνος | ς (= Gb°° Sz) ε. την οικ. | Δ 13. 69. 124. 346. Or ηθελησεν | B ηδυνασθη .. KΔ al εδυνηθη

25. αλλ ευθ. ακ. γ. c BLΔ al f cop syr^p mg go .. D (similiter it cdd) γυνη δε ευθεως ὡς ακουσασα .. ς Ln ακουσασα γαρ γυνη .. singg var | Δ it cdd εισελθουσα .. al προσελθ.

26. η δε γ. ην c BDLΔ al a cop .. ς ην δε η (U om η) γυνη | συρα φοινικ. (Gb Συραφοιν., sed sejungunt EFGHMSVX) c B (ap Bch) EF (EF —κησσα) GHMSVX al pl Euth Thph .. Sz (?) Ln συροφοινικισσα c A (B ap Btl) KLS mg V mg Δ (Δ ελλην) al cop arm sl Bas .. ς (= Gb et [?] Sz) συροφοινισσα (ita vg it cdd etc) .. U (non M) al a συραφοινισσα .. D i φοινισσα | ς (= Gb Sz) εκβαλλη | L al⁸ om εκ (Gb'') .. D al απο

27. κ. ελεγ. c BLΔ al cop (vg it cdd pl *qui dixit*) .. D a g^{1.} * και λεγει .. ς ο δε ιησους (X om ις̅) ειπεν | εστ. καλ. c BDLΔ al vv .. ς καλ. εστ. | τ. κυν. βαλ. c B 1. 28. al .. ς Ln βαλ. τ. κυν.

28. D al vv om ναι | BΔ al vv om γαρ .. D it cdd αλλα και | εσθιουσιν c BDLΔ al .. ς εσθιει

29. D al² vv m αυτη Υπαγε, δια τουτον (al² add τον) λογ. εξελ. etc | εκ τ. θ. σ. το δαιμ. c BLΔ cop² .. ς Ln το δαιμ. εκ τ. θ. σου

30. το παιδ. βεβλ. (D al vv pl την θυγ. βεβλ.) επι (L υπο) την κλινην (al της κλινης) και το (om Δ) δαιμ. εξελ. c BDLΔ al m vv pl .. ς το δαιμ. εξελ. και την θυγατερα βεβλημενην επι της κλινης

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν Mt 15,
32 θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. 32 καὶ φέ- 29.
ρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογγιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ
33 αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν
ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἥψατο τῆς
34 γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει
35 αὐτῷ Ἐφφαθά, ὅ ἐστιν Διανοίχθητι. 35 καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί,
36 καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 καὶ διε-
στείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο, αὐτοὶ
37 μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέ-
γοντες Καλῶς πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ
ἀλάλους λαλεῖν.

VIII.

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων Mt 15,
2 τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς 2 Σπλαγχνί- 32-38.
ζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσιν καὶ οὐκ
3 ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν,
4 ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν εἰσίν. 4 καὶ
ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τις

---

31. ηλθ. δια σιδ. (Gb') c BDLΔ al vv pm .. ς και σιδωνος ηλθε | εις c BDLΔ al .. ς (= Gb) προς .. cdd[2] παρα

32. Ln κωφ. και μογ. c BDΔ vv m Synops | μογγιλαλ. (Gb') c BEFLXΔ al pm .. ς Ln μογιλαλον | D την χειραν .. Δ al vv τας χειρας

33. Δ al λαβομενος .. E* al m επιλαβ. | D it cdd πτυσας ante εβαλεν pon

34. D al[4] ανεστεναξεν | D (similiter it cdd) εφφεθα .. Δ επφαθα

35. ς και ευθεως, Ln κ. [ευθ.] .. om c BDLΔ (L ευθεως Δ ευθυς ante ελυθη) al vv | ηνοιγησ. c BD (L ηνοιχθησαν) Δ al (.. al διηνοιγησαν) .. ς διηνοιχθησαν

36. D 28. μηδενι μηδεν | λεγωσιν c BLΔ al .. ς Ln ειπωσιν | αυτοις c ABLXΔ al m vg (al?) .. ς αυτος αυτοις (cdd[2] αυτοις αυτος .. D it cdd om οσον δ. α. διεστ.) | αυτοι c BD (D οἱ δὲ αυτοι) LΔ al cop arm .. ς om

37. B cop πεποιηκ. ως και | αλαλους c BLΔ al .. ς Ln τους αλαλ.

VIII. 1. παλιν πολλ. (Gb') c BDGLMΔ al m vv pl .. ς παμπολλου (X πανπολου, al πολλου, cd[1] παλιν παμπολλ.) | ς (= Gb Sz) προσκαλ. ο ιησους | τ. μαθητ. c DLΔ al vv m .. ς Ln τ. μαθ. αυτου

2. L al vv τ. οχλ. τουτον .. D του οχλου τουτου | ς (= Gb Sz) ημερας (cum uno Δ etc, ap Mt c nullo cd uncial) .. B ημεραις τρισι | ς προσμ. μοι .. om c BD (D τρις εισιν [D τρ. εισιν και πρ. ap Mt] απο ποτε ωδε εισιν) | LXΔ al εχωσιν

3. E 157. om εαν | Cdd[5] ε. τον οικ. | και τινες c BLΔ (D [it cdd] οτι και τινες εξ) al cop .. ς τινες γαρ (vv τίν. δε .. ff τινες) | απο c DLΔ 1. 13. 28. 69. al .. ς Ln om | εισιν c BLΔ cop .. Ln (et. ς) ηκασιν c AD al m .. ς[e] ηκουσι

4. οτι c BLΔ .. ς Ln om

ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; [5] καὶ ἠρώτα αὐτούς Πόσους ἔχετε 5
ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν Ἑπτά. [6] καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ 6
τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν, καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. [7] καὶ 7
εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας εἶπεν παρατιθέναι καὶ αὐτά.
[8] ἔφαγον δὲ καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων 8
ἑπτὰ σπυρίδας. [9] ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. 9
Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν 10
Mt 16, 1-4. εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. [11] καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο 11
συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ,
πειράζοντες αὐτόν. [12] καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει Τί ἡ 12
γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ
ταύτῃ σημεῖον. [13] καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. 13
Mt 16, 5-12. [14] Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' 14
Lc 12, 1. ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. [15] καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων Ὁρᾶτε βλέπετε 15
ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. [16] καὶ διελογί- 16

---

4. D 69. vv m om ωδε (al varie transp) | EKH al αρτον | AK al[7] επ ερημιαις

5. ηρωτα c BLΔ .. ς Ln επηρωτα .. M επηρωτησεν .. al επερωτα | D al vg it αρτ. εχ. .. X om αρτ. | ειπαν c BΔ .. ς Ln ειπον

6. παραγγελλει c BDLΔ .. ς παρηγγειλε | Ln [και] ευχαριστ. c CDSV al m vv | παρατιθ. c BCLMΔ al .. ς Ln παραθωσιν

7. ειχαν c BDΔ .. ς ειχον | κ. ευλογ. (c EGHSUVX etc) .. BCLΔ al vv κ. ευλογ. αυτα .. Ln κ. ταυτα ευλογ. c AFK al vv .. M al vv κ. αυτα ευλογ. | παρατιθεναι c BDLM**Δ al .. Ln παρατεθηναι c A evgg[2] .. ς παραθειναι .. EFHK al παραθηναι | παρ. και αυτα (c AEFGHKMSUX etc) .. C και ταυτα παραθετε (33. παραθετε και αυτα) .. BLΔ al και ταυτα παρ. .. V al[8] pers[p] παρ. αυτα .. cdd[8] vv m παρ. (sed ea documm ut vdtr omn hab antea ευλογ. αυτα s. ταυτα ευλ. s. αυτα ευλ.) .. D και αυτους εκελευσεν παρατ. .. M** al παρ. τω οχλω .. Gb° και αυτα

8. Ln και εφαγον c BCDLΔ al vv m (.. cdd[3] add παντες; add παντες post εχορτ. KM al) | Ln σφυριδας c A*D

9. ς Ln post δε add οι φαγοντες (Gb°) .. om c BLΔ al cop

10. ευθυς c BCLΔ al .. ς ευθεως .. D it cdd om | AKMU al m εμβας ευθεως | Ln εμβας [αυτος] c B .. D (it cdd) αυτος ανεβη | L al m go εις πλοιον | D c f εις τα ορια | δαλμανουθα .. B δαλμανουνθα, D* μελεγαδα, ** μαγαδα, cdd[6] vv μαγδαλα s. μαγδαλαν, it cdd *magidan* s. *magedan* (*-dam*, *-da*)

11. D εξηλθοσαν | συνζητ. c A(B?)CDE*GLΔ etc .. ς συζητ. c E**FHM(S?) UX(V?) etc | D συνζ. συν αυτω | D το σημειον

12. M al στεναξας | αυτου .. AL εαυτου .. DM* al[2] vv om | ζητει σημ. c BCDLΔ al vv .. ς σημ. επιζητει | BL om υμιν | Δ al[5] vv ου pro ει

13. παλιν εμβ. c BCDLΔ al it cdd arm cop[1] .. ς εμβ. παλ. et add (Gb°°) εις το πλοιον, item Ln εις πλοιον .. om c BCLΔ tol ff g[1.]

14. D μετ αυτων

15. D al vv om ορατε | Ln ορατε, [και] βλεπ. c C al vv

17 ζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχουσιν. 17 καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς
Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε;
18 πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέ-
19 πετε καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε καὶ οὐ μνημονεύετε; 19 ὅτε τοὺς
πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμά-
20 των πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ Δώδεκα. 20 ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς
τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ
21 λέγουσιν αὐτῷ Ἑπτά. 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Οὔπω συνίετε;
22 Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρα-
23 καλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ
τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα
24 αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτόν Εἴ τι βλέπεις; 24 καὶ
ἀναβλέψας ἔλεγεν Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπα-
25 τοῦντας. 25 εἶτα πάλιν ἔθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
καὶ διέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν τηλαυγῶς ἅπαντα.

---

16. πρ. αλληλους c BD 1. 28. 209. it (exc f g[2.]) .. ς add λεγοντες | εχουσιν c B 1. 28. 209. (cop) it (exc f) .. D ειχαν .. ς εχομεν
17. γνους c BΔ i cop .. ς Ln add ο ιησους (L vg b ff add post αυτοις) | πεπωρωμ. c BCDLΔ al a cop .. ς ετι πεπωρ. (cd[1] οτι, vv ουτω)
18. Ln μνημονευετε, (hac interpunctione)
19. Δ al[5] οτι .. al[2] vv om οτε | cdd[3] vv ους εκλασα | U οσους .. DMΔ al vv m και ποσους | κλασμ. πληρ. ηρ. c BCLΔ al vv .. ς πληρ. κλασμ. ηρ. .. D al[1] κλασμ. ηρ. πληρ. .. cdd[5] it cdd (et. d) om πληρεις (AFGM al πληρης)
20. B c και οτε .. Δ vg g[1. 2.] cop οτε και .. C f οτε δε και .. L οτε | Ln επτα [αρτους] c CM** al vv | D al[1] vg it ποσας σφυριδας κλασμ. | και λεγ. αυτω c B (dis ap Bch; ap Btl om και) CLΔ (Δ om και) al cop vg g[1. 2.] l .. ς Ln οι δε ειπον
21. DFK al m vv λεγει | ουπω c CK (K ουπως) LΔ al[8] .. Ln πως ουπω c ADMUX al m vv m Thph .. cdd[5] f arm πως ουν ουπω .. ς πως ου
22. ερχονται (Gb″) .. ς ερχεται | C al βηθσαϊδα .. Δ βησσαϊδα .. D al[1] go it cdd[4] βηθανιαν
23. εξηνεγκεν c BCLΔ (Δ εξενεγκεν) .. ς Ln εξηγαγεν | AK al vv m αυτου pro αυτω | D επερωτα | βλεπεις c CD*Δ (cop aeth arr perss) .. ς Ln βλεπει
24. D al vv λεγει .. C ειπεν | ανθρ. οτι ως etc (et. ς .. Gb′) c ABC*EFG (H?) KLMSUVXΔ al pl go Euth Thph .. ς[e] ανθρ. ως δενδρα περιπατ. c uno D ex cdd uncial etc
25. D vv και παλιν (vv al om ειτα) | εθηκεν c BL .. ς Ln επεθηκεν .. D επειθεις | διεβλεψεν c BC*LΔ al cop .. C** arr ενεβλεψεν .. D vg it cdd[5] pers[w] ηρξατο αναβλεψαι .. cdd[2] εποιησεν αυτον αναβλεψαι και διεβλεψεν (?) .. plane om (Gb°) syr pers[p] (pers[p] om et. κ. απεκατεστη) aeth .. ς Ln εποιησεν αυτον αναβλεψαι | απεκατεστη c (B αποκατεστη) CLΔ al .. Ln απεκατεσταθη .. ς αποκατεσταθη (c D (H?) U etc) | ενεβλεπεν c BL al (Δ al[1] ανεβλεπεν .. al[1] εβλεπε) .. ς ενεβλεψεν .. FM* al m Thph ανεβλεψεν (cd[1] διεβλεψ., Vict εβλεψ.) .. D vv Pseudochr ωστε αναβλεψαι | απαντα (Gb″) c BCD (D παντα) LMΔ al vv pl .. ς (= Sz) απαντας

[26] καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων Μηδὲ εἰς τὴν κώμην 26
εἰσέλθῃς.
Mt 16, Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισα- 27
13–20. Lc 9, ρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων
18–21. αὐτοῖς Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; [28] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες 28
ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν
προφητῶν. [29] καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 29
ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ Χριστός. [30] καὶ ἐπετίμησεν 30
Mt 16, αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. [31] Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς 31
21–23. Lc 9, 22. ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ
τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκταν-
θῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι, [32] καὶ παῤῥησίᾳ τὸν λόγον 32
ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.
[33] ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ 33
καὶ λέγει Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ
Mt 16, τὰ τῶν ἀνθρώπων. [34] Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθη- 34
24–27. Lc 9, ταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνη-
23–26. σάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.

---

26. ϛ (=Gb Sz) τον οικον | μηδε εις τ. κωμ. εισελθ. c BL 1.* 209. cop .. c *ne cui diceret in castellum* .. k *nemini dixeris in castello* .. D υπαγε εις τον οικον σου και μηδενι ειπης εις την κωμην .. cdd^{5} i vg it cdd^{6} υπαγε εις τον οικον σου και εαν εις την κωμην εισελθης μηδενι (cdd^{3} add μηδεν) ειπης μηδε εν τη κωμη (μηδε ε. τ. κωμη om vg it cdd^{6}) .. syr^{p} mg και εαν εισελθης εις την κωμ. μηδενι ειπης εν τη κωμη .. differunt al .. ϛ Ln μηδε εις τ. κ. εισελθ., μηδε ειπης τινι (Δ ειπις τιν) εν τη κωμη

27. D it (exc c f g$^{1.2.}$ εις καισαριαν | DLΔ al vv m om αυτοις

28. ειπαν c BC*LΔ syr cop .. ϛ Ln απεκριθησαν | αυτω λεγοντ. c BC*DLΔ al vg it (f om αυτω) cop .. ϛ om | οτι ιωανν. c B .. ϛ Ln om οτι .. C*Δ al^{3} οι μεν ιωαννην | D al it cdd cop^{1} αλλοι δε ηλ. .. Δ al vg αλλοι ηλ. | οτι εις c BC*L cop .. D vg it ως ενα .. ϛ ενα

29. D al it cdd αυτος δε | επηρ. αυτ. (Gb') c BC*DLΔ al vv .. ϛ λεγει αυτοις | αποκριθεις c BL al cop syr vg .. ϛ αποκρ. δε .. Ln και αποκρ. c A al it cdd | L al vv add in f. (contra Or dis) ο υιος του θεου του ζωντος (τ. ζ. om L al^{1})

30. Ln μηδενι ειπωσιν c CDG

31. υπο (Gb') .. ϛ απο | ϛ (= Gb Sz) om των sec ac tert

32. ο πετρ. αυτον c BL a .. ϛ αυτον ο πετρ. .. D it cdd om αυτον

33. A (non E) K al f syr^{p} ο δε ιησους | πετρω c BDL .. ϛ τω πετρω | και λεγει c BCLΔ (Δ k add αυτω) ff k cop .. ϛ Ln λεγων | D (non d) al om τα post αλλα

34. DXΔ it om αυτοις | οστις .. Gb' Ln ει τις c BC*DLΔ al m syr^{p} mg vg it Or Synops | ακολουθειν c C*DEFGHMSUVXΔ (Δ ελθειν και ακολουθιν) al pl vv pm Or Thph .. ϛ (= Gb Sz) Ln ελθειν c ABKL etc

35 [35] ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν Mt 10,39.
ἀπολέσει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει Lc 17, 33.
36 αὐτήν. [36] τί γὰρ ὠφελεῖ τὸν ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ
37 ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; [37] τί γὰρ ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
38 [38] ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ μὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ Mt 10,33.
τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται Lc 12, 9.
αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν
1 ἁγίων. (IX.) [1] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες ὧδε
τῶν ἑστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

IX.

2 [2] Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Mt 17, 1-8.
Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν Lc 9,
3 μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν· [3] καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγέ- 28-36.
νοντο στίλβοντα λευκὰ λίαν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως

---

35. γαρ εαν c BCKMΔ etc .. ς Ln γαρ αν | την ψ. αυτου .. B εαυτου τ. ψυχ. (?) .. D** al (? non K) τ. ψ. εαυτου .. Or cd[1] τ. εαυτου ψ. | απολεσει c BCD** (v. infra) Δ al .. ς Ln απολεση | τ. εαυτ. ψ. c B (dis ap Bch) C***EFGHKMSUVX al pl .. ς (= Gb Sz, sed Gb° τ. ε. ψυχ.) Ln τ. ψ. αυτου .. D i * αυτην .. Or om | D a b i (k) arm aeth Or om εμου και .. Δ εμου η .. D* (etiam d*) om ος δ' αν απολ. τ. ε. ψ. item k (post απολεσει αυτ. pergit: *propter evgl autem salvavit illam*) | ς (= Gb Sz) ουτος σωσ. α.

36. ωφελει c BL (L οφελει) a .. ς Ln ωφελησει | τον ανθρ. c AC*D al m Or .. ς om τον .. C***EFGHLMXΔ al m Petr alex ανθρωπος (Gb') | κερδησαι et ζημιωθηναι c BL (L κερδησας) .. ς Ln εαν κερδηση τ. κ. ο. κ. ζημιωθη .. C 33. Petr alex εαν τ. κ. ο. κερδηση κ. ζ.

37. τι γαρ c BLΔ 28. cop Or (D η τι γάρ) .. ς Ln η τι atque add δωσει ανθρωπος .. ca om c Δ .. BL (cop?) δοι (L δω) ανθρωπ. | B εαυτου .. C αυτω

38. γαρ εαν c BCEFLMVXΔ etc .. ς γαρ αν .. D δ αν | D εμε

IX. 1. ωδε των c BD* (k* c *sunt hic quidam ex iis qui adstans* [c *de hic stantibus*]) .. ς Ln των ωδε .. 1. cop Or ωδε post εστηκ. pon; b i om | D a b ff εστηκ. μετ εμου | E*KLX al m γευσονται

2. μετα c BC (vdtr) DGLΔ etc .. ς μεθ | A ο ΙΣ παραλαμβ. | XΔ al m και ιακωβον | και ιωανν. c ABEFGHMSVΔ al .. ς (= Gb Sz) κ. τον ιω. c CDKLUX etc | D αναγει | κατ ιδιαν .. om cd[1] syr sah al .. cdd[2] λιαν | μονους .. om cdd[5] syr arr .. cdd it cdd vg *solus*

3. εγενοντο c ADGKLVX al pm (Or) Thph .. ς εγενετο | λευκα λιαν c BCLΔ 1. d k sah cop[1] aeth arm .. ς (Gb°°) Ln add ως (K al ωσει) χιων .. evgg[3] Or ως το φως | ουτως c BCLΔ al m ff k cop sah aeth arm arr Or .. om ς Ln .. X a om οια γναφ. (cdd m Thph κναφευς) usque λευκαναι (Gb°) .. D (similiter it cdd) ως ου δυναται τις λευκαναι επι της γης .. pers[p] *ut homines intuitum non possent ferre*

λευκᾶναι. [4] καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωυσῇ, καὶ ἦσαν συλλα- 4
λοῦντες τῷ Ἰησοῦ. [5] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ Ῥαββί, 5
καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ
Μωυσῇ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν. [6] οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ 6
ἐγένοντο. [7] καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἦλθεν φωνὴ 7
2 Pet 1,17. ἐκ τῆς νεφέλης Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ.
[8] καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον 8
Mt 17, μεθ' ἑαυτῶν. [9] Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο 9
9–12. (Lc9,37.) αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. [10] καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες 10
τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. [11] καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες Ὅτι 11
*Mal 4,5. λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; [12] ὁ δὲ ἔφη αὐ- 12
τοῖς Ἡλίας ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα· καὶ πῶς γέγραπται
ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενηθῇ; [13] ἀλλὰ 13

---

4. et 5. μωυση c B* (v. 5. B) C (μωση) K (v. 5. μωυσει) U etc .. ς μωσει c AB** (non v. 5.) EFGLMX (HSV?) etc .. Ln μωυσει c DΔ etc | ς ἡλίας et ἡλία cf Prol

4. EM al vv ωφθησαν | D 1. a και συνελαλουν (cdd[3] vv om κ. ησαν)

5. De ραββει et ηλεια cf Prol | D it cdd θελεις ποιησω (al θελ. sive ει θελ. ποιησωμεν) pro και ποι. | V al m ποιησομεν | τρ. σκ. c BCLΔ al vv .. ς σκ. τρ.

6. αποκριθη (Gb″) c BC*LΔ al k cop (Or απεκριθη) .. ς Ln λαλησῃ sine ullo cd uncial .. Gb″ λαλησει c ADEFGHKMSU (ex –σῃ corr –σει ab ipso * ut vdtr) VX al longe pl | εκφ. γ. εγ. (Gb′) .. ς ησαν γαρ εκφοβοι (K al εμφοβοι)

7. BCLΔ vv εγενετο (Gb′) pro ηλθεν | ς (= Gb Sz) λεγουσα Ουτος c ADL etc (Δ λεγων) .. om c BCEFGHKMSUVX etc | ακου. αυτ. c BCDL al vv .. ς αυτ. ακου. (pro his Δ εν ω ηυδοκησα)

8. CKLMXΔ (ιδον ουδενα) etc ιδον | Ln ειδον ει μη c BD al vv | B 33. c pon μ. (B μετα) εαυτ. post ειδον .. om cd[1] it cdd

9. Ln και καταβ. (c BCDLΔ 33. vv) αυτ. εκ (c BD 33.) του ορ. | S μεταβαιν. | ς διηγησ. α ειδον | D ειδοσαν .. KLVX ιδον | KX al διηγησονται

10. συνζητ. (item vv. 14. 16.) c A(B?)CDGLΔ (Δ non vv. 14. 16.) etc .. ς συζητ. | D 1. 13. 69. 118. 124. 209. 346. vg it syr perss τι εστιν (M το τι εστ.) οταν εκ νε. αναστη (Gb′)

11. Οτι .. om cdd[2] aeth .. vg it cdd (al *quia*) *quid ergo* .. et. τι, πως, πως ουν leg | Ln [οι φαρισαιοι και] οι γραμμ. c L vg it cdd (non C) | ς ἡλίαν et vv sqq ἡλίας cf Prol

12. εφη (Gb′) c BCLΔ cop syr pers[p] .. ς Ln αποκριθεις ειπεν | ηλιας c DL 1. 28. 209. vg it syr syr[p] mg pers .. ς Ln ηλ. μεν | αποκαθιστανει c AB (D αποκαταστανει) LΔ al .. C syr[p] mg vg it αποκαταστησει .. ς αποκαθιστα | AKMΔ al m syr[p] mg Vict Euth καθως pro και πως | Ln ανθρωπου; et εξουδενηθη. | εξουδενηθη c BDL (L εξουθενηθη) .. ς εξουδενωθη .. cd[1] εξουθενωθη

λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον,
καθὼς γέγραπται ἐπ᾽ αὐτόν.
14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ Mt 17,
15 γραμματεῖς συνζητοῦντας αὐτοῖς. [15] καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν 14–21.
16 ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. [16] καὶ ἐπηρώτησεν Lc 9, 37–42.
17 αὐτούς Τί συνζητεῖτε πρὸς αὐτούς; [17] καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου
18 Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· [18] καὶ
ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς
ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν,
19 καὶ οὐκ ἴσχυσαν. [19] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως
πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με.
20 [20] καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς
21 ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. [21] καὶ ἐπη-
ρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;
22 ὁ δὲ εἶπεν Ἐκ παιδιόθεν· [22] καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ
εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ᾽ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνι-
23 σθεὶς ἐφ᾽ ἡμᾶς. [23] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ Εἰ δύνῃ; πάντα δυνατὰ

---

13. M* al vv m om και prius | KL al syr syr^p mg εν αυτω | X om αυτω οσα ηθελ. | ηθελον c BC*DL .. ς Ln ηθελησαν

14. BLΔ k ελθοντες et ειδον (Δ ιδον .. B* ειδαν) | KMV ιδεν | D 28. προς pro περι | συνζητ. .. ς συζητ. cf ad v. 10. | BCLΔ al προς αυτους .. G πρ. εαυτους

15. ευθυς c BCLΔ al .. ς Ln ευθεως | ιδοντες α. εξεθαμβηθησ. (Gb″) .. ς ιδων α. εξεθαμβηθη | AC προτρεχοντες .. D it cdd pl (*gaudentes*) προσχεροντες

16. αυτους c BDLΔ al vv m .. ς (= Gb sed rursus Gb″) τους γραμματεις | πρ. αὑτους (Gb′) .. ς πρ. αὑτ. (ita U) .. AGM al m πρ. εαυτους .. D εν υμειν (*inter vos* vg it cop pers^w)

17. απεκριθη αυτω c BDLΔ al cop a b c i k .. ς αποκριθεις (C add αυτω) εις εκ τ. ο. ειπεν

18. εαν .. ς αν | D (d *applontat*) ρασσει | τ. οδοντ. (Gb″) c BC*DLΔ al vv .. ς add αυτου, Ln [αυτου] | ειπα c BFL (non C) al .. ς Ln ειπον

19. D al vv και pro ο δε | αυτοις c ABDLΔ al m vv longe pl .. ς (= Gb Sz) αυτω .. C al^9 plane om (Gb°)

20. D vg it cdd pl om προς αυτον .. evg^1 πρ. τον ι̅ν̅ | C**SV al m vv ιδον | το πν. ευθυς c BCLΔ al vv m .. D it cdd om ευθυς .. ς ευθεως το πν. | Ln συνεσπαραξεν c BCLΔ 33. .. D εταραξεν .. vg it *conturbavit*

21. ως .. B εως .. C*LΔ (Δ om τουτο) al εξ ου .. al αφ ου | εκ παιδ. c BCGLΔ al .. D Chr εκ παιδος .. ς παιδιοθεν

22. και εις π. α. εβ. και ε. υδ. c BCLΔ a (a εβαλ. αυτ.) .. ς Ln αυτον και εις (Sz Gb^+ add το) πυρ εβ. και ε. υδ. .. D it cdd αυτον εις πυρ και ε. υδ. βαλλει | δυνη (item v. 23.) c BDL (L non v. 23.) Δ al .. ς δυνασαι

23. DKMU al m syr utr pers om το .. arm ειπας, cop arr *quid est quod dicis* | ς τό, ει δυνασαι πιστευσαι· .. Ln Το ει δυνη (cf ad v. 22.)

τῷ πιστεύοντι. 24 εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν Πιστεύω· 24
βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, 25
ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ Τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν
πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς
αὐτόν. 26 καὶ κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ 26
νεκρός, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας 27
αὐτὸν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν 28
εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν Ὅτι ἡμεῖς οὐκ
ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ 29
δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

Mt 17, Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ 30
22. 23. ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ· 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν 31
Lc 9, αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ
43-45. ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.
32 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. 32

Lc 9, Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα 33
46-48. αὐτούς Τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους 34
Mt 18, 1-5. γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. 35 καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς 35

πιστευσαι (pergit παντα etc sine interpunctione) .. om πιστ. (Gb°°) c BC*LΔ al k cop arm aeth arr

24. ευθυς c BLΔ c cop .. C* και .. ς και ευθεως, Ln [και] ευθεως .. 28. ευθεως δε | ελεγεν c A*BC*LΔ 28. k cop aeth arm .. ς μετα δακρυων (cd¹ post κραξας pon) ελεγε | ς (= Gb Sz) πιστευω κυριε | KS al μοι pro μου

25. D vg it και οτε ειδεν | ALMXΔ al pm ο οχλος | ς το πν. το αλαλ. κ. κωφ. | επιτ. σοι c BCLΔ al vg (non am etc) ff k cop .. ς Ln σοι επιτ. | Ln απ αυτου c C*Δ al vv

26. κραξας et σπαραξας c BC*DLΔ (Δ σπαραξαν) al .. ς (= Gb) κραξαν et σπαραξαν αυτον (Ln σπαραξας [αυτον] .. αυτον om c BC*DLΔ al b ff i sl) | τους πολλ. c ABLΔ al .. ς om τους

27. αυτον της χ. .. Ln της χ. αυτου c BDLΔ al vv m .. C* αυτον της χ. αυτου

28. Ln κ. εισελθοντος αυτου c BCDLΔ al | AM al ε. τον οικ. | ς επηρ. αυτ. κατ ιδ. | D al ηρωτων .. C επηρωτουν | Οτι .. A (non C) DK al m δια τι .. al οτι δια τι .. al τι οτι

29. ς Ln add in f. και νηστεια .. om c B k .. Δ και τη νιστεια .. syr persᵖ arm νηστεια και ante προσευχ. pon

30. κακειθεν c BDLΔ .. ς και εκειθεν | Ln επορευοντο c B*D it cdd | γνοι c BCDL .. ς γνω

31. B k om αυτοις (k *dicens*) | D (non d) χειρ. ανθρωπου | D (non d) αποκτεινουσιν | D a c g¹· k cop arr om αποκτανθεις | μετα τρ. ημ. (Gb″) .. ς τη τριτη ημερα

33. ηλθον c BD (D ηλθοσαν) al⁷ (.. al³ εισηλθον) vg it (et. δ, non f) syr persʷ .. ς ηλθεν | ς καπερναουμ cf Prol | ς (Gb°°) προς εαυτους διελογιζ.

34. Ln [εν τη οδω] .. ea om ADΔ a b f i go (non Or)

δώδεκα καὶ λέγει αὐτοῖς Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχα- 10, 43.
36 τος καὶ πάντων διάκονος. [36] καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ
37 αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς [37] Ὃς ἂν ἓν τῶν τοιού- Mt 10, 40.
των παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ Jo 13, 20.
38 δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. [38] Ἔφη αὐτῷ ὁ
Ἰωάννης λέγων Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα Lc 9, 49 s.
39 δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν. [39] ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ
40 ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με· [40] ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν
41 καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. [41] ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος Mt 10, 42.
ἐν ὀνόματι ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσει τὸν
42 μισθὸν αὐτοῦ. [42] Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πίστιν Mt 18, 6–9.
ἐχόντων, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν Lc 17, 2.
43 τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. [43] καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ Mt 5, 30.

---

35. D k om και λεγ. usque διακονος

36. ACL εμμεσω | C αναγκαλισαμ., D* ανκαλ., L εναγκαλεσαμ., X εναγκαλησαμ. etc

37. ς ος εαν bis | DX al om εν (cdd^{3} ex .. vg it *ex s. unum ex*) | CΔ al των παιδ. τουτων .. Or^{1} των παιδιων | D al^{4} (vv) εν pro επι | Δ Or τω εμω ονοματι | δεχηται c BL a c .. ς Ln δεξηται

38. εφη αυτω c BLΔ (C αποκριθεις δε εφη αυτω) cop syr .. ς απεκριθη δε αυτω, Ln απεκρ. [δε] αυτω .. D al vg it cdd απεκριθη αυτω | ο ιω. (c BCLMXΔ etc) .. Gb Sz Ln om ο | λεγων .. om C (v. antea) Δ cop syr ar k .. D it cdd και ειπεν .. al (hi και αποκριθεις) ειπεν, al και λεγει | D ειδαμεν .. EKLVXΔ etc ιδομεν | εν (c BCDLΔ etc .. ita v. 39. cdd^{5}) .. om ς (non ς^{e}) Gb Sz c AEFGKMSVX etc .. U al m επι | Gb om ος ουκ ακολ. ημιν (D 90. a k μεθ ημων) c BCLΔ al^{4} syr cop aeth arr perss f | εκωλυομεν c BDLΔ al^{2} .. ς Ln εκωλυσαμεν | ς (Gb°°) Ln add in f. οτι ουκ ακολουθει (B ηκολουθει) ημιν (L μεθ ημων) .. om c DX 1. 13. 28. 69. 106. 209. al^{3} vg it (exc f) arm (syr^{p} hab c. ast.) .. cd^{1} om omnia post δαιμονια, cdd^{4} add tantummodo ος ουκ ακ. ημιν

39. D al^{7} arm it (exc c f) om ιησους (sed D it add αποκριθεις) | D al^{1} it cdd pl om αυτον | Δ ποιει (vg it *faciat*) | F* 1. 28. 209. it (et. d, non f) arm om ταχυ

40. ς (non ς^{e}) Gb Sz Ln υμων bis (ημ. bis c BCΔ etc k cop syr^{p} mg etc .. UX al m υμ. υπ. ημ. .. L ημ. υπ. υμ.) c ADEFGKMSV etc vv pl Vict

41. ς (= Gb Sz) εν τω ονομ. μου οτι | Δ al ποτισει | οτι c BC*DLXΔ etc .. om ς, Ln [οτι] | απολεσει c BDE al .. ς απολεση

42. ACEFGKMUXΔ etc ος εαν | D (non d) σκανδαλιζη | Ln τ. μικρ. τουτων c ABC**DLΔ, item sive τουτων τ. μικρ. al m vv pl | πιστ. εχ. c C*D a; item πιστευοντων (sine ε. εμε) Δ b ff i k cop^{1}; πιστων (sine ε. εμε?) 256. .. ς Ln πιστευοντων εις εμε | D (vv?) περιεκειτο | μυλ. ονικ. (Gb') c BCDLΔ al vv pl .. ς λιθος μυλικος .. al^{5} Thph μυλωνικος λιθος | περι .. D al^{3} επι | D (vg it) εις τ. θαλ. εβληθη

43. BLΔ al^{2} σκανδαλιση .. EHX σκανδαλιζει | Cd^{1} σκανδ. σε post η χ. σου pon

σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς
τὴν ζωήν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ
τὸ ἄσβεστον. 45 καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· 45
καλόν ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα
Mt 5,29. βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. 47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, 47
ἔκβαλε αὐτόν· καλόν ἐστίν σε μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς γέενναν, 48 ὅπου 48
ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 πᾶς γὰρ πυρὶ 49
*Lv 2,13. ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται. 50 καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν 50
Mt 5,13. δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα,
Lc 14,34. καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

---

43. εστ. σε c BCLΔ al a .. D vv εστ. σοι .. ς σοι εστι | εισελθ. ε. τ. ζ. c ABCDLΔ al vg it syr cop arm .. ς ε. τ. ζ. εισελθ. | D al gat a ff k βληθηναι ε. τ. γ. | LΔ al^{3} syr pers^{p} om ε. το π. το ασβ. (Gb°) .. D it cdd οπου εστιν pro εις .. F του πυρος, item addito του ασβεστου syr^{p} gat

44. ς (Gb°) Ln οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται .. om c BCLΔ 1. 28. 118. 251. 255. k cop arm

45. D καν | L σκανδαλισει (al^{1} –ση) .. X σκανδαλιζει | Ln καλον [γαρ] c AK al c | εστ. σε c ABCEFGHKLVXΔ etc .. ς (= Sz) εστι σοι c M*U etc .. DM**S etc σοι εστιν | F al ε. τ. ζ. εισελθ. | D vg it cdd arm χωλ. εισελθ. ε. τ. ζ. αιωνιον | ς (Gb°°) in f. add εις το πυρ το ασβεστον, Ln [ε. τ. π. τ. ασβ.] .. om c BCLΔ 1. 28. 118. 251. al^{3} b k cop arm syr pers^{p} .. F aeth του πυρος, item addito του ασβεστου vg it cdd (.. it cdd^{3} *ubi* pro εις) syr^{p}

46. ς (Gb°) Ln οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται .. om c iisdem qu. v. 44. (255. om et. v. 45.) item al^{4} (sed ^{3} om et. v. 45.)

47. D και ο οφθ. σ. ει (ει pro εαν et. al^{1}) σκανδαλιζει (–ζει et. X) σε | εστ. σε c B (B σε εστ.) LΔ (M* εστ. σοι, vg it *est tibi*) .. al om σε s. post εισελθ. pon .. ς Ln σοι εστιν | D al (it cdd *ire*, *introire*, *incidere*) απελθειν pro βληθ. | εις γεενν. c BL 28. (ita v. 45. M*X 13. 28.) .. ς Ln ε. την γεενν. et ς (Gb°) add του πυρος, quod om c BDLΔ 1. 28. 118. 209. vv m .. F (omissis εις γεενναν) εις το πυρ το ασβεστον

48. (hunc versum nemo om) GSVX al om αυτων

49. D al^{2} tol a b c ff i pers^{p} om πας (arr παν .. cdd^{5} π. γ. αρτος) γαρ πυρι (C εν πυρι .. X πυρι αλι sic) αλισθ. (cdd^{2} g^{1} δοκιμασθησεται) | BLΔ al m cop^{2} arm om και πασα (D [al?] it cdd [al?] πασα γαρ pro κ. π.) θ. αλι (cdd m vg cdd it cdd om αλι) αλισθ. (k sic hunc versum hab: *omnia autem substantia consumitur*)

50. D γενησεται | ACDLΔ (Δ al –σηται) αρτυσεται .. K al vv m αρτυθησεται .. M al (non K) vv m om αυτο | αλα c A*BDLΔ al .. ς αλας (U το αλας)

X.

1 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας καὶ πέραν Mt 19, 1–9.
τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει
2 πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. [2] καὶ προσελθόντες Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν
3 εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. [3] ὁ δὲ ἀποκρι-
4 θεὶς εἶπεν αὐτοῖς Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωυσῆς; [4] οἱ δὲ εἶπαν Ἐπέτρεψεν *Dt 24, 1. Mt 5, 31.
5 Μωυσῆς βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. [5] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
6 7 [6] ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· [7] ἕνεκεν τούτου *Gn 1, 27. *Gn 2, 24.
8 καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, [8] καὶ ἔσονται
9 οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. [9] ὃ οὖν
10 ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. [10] καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν
11 οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων αὐτόν. [11] καὶ λέγει αὐτοῖς Ὃς ἐὰν Mt 5, 32.
ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· Lc 16, 18.

X. 1. ς κἀκεῖθεν contra BCDEUΔ al m | και περαν c BC*L cop aeth .. C**DGΔ al pm vg it al περαν .. ς δια του περαν (cd[1] δια το π.) | συνπορ. c ABCΔ etc .. ς Ln συμπορ. .. D al vv συνερχεται (s. συμπορευεται) et perg. παλ. (et. om) ο οχλος | D vv πρ. αυτ. ως ειωθει, και παλιν

2. ς (= Gb Sz) οι φαρισαιοι | D a b k (ff *quidam*, c *acced. quidam*) om προσελθ. φαρ. (cdd[2] post αυτον pon) | επηρωτων c B (C επηρουν, corrige επηρωτουν) DLM (Δ ηρωτων) al vg it (Or?) .. ς επηρωτησαν

3. 4. ς μωσης cf Prol

4. ειπαν c B (errat Ln) CD etc .. ς ειπον | επετρ. μ. c BCDLΔ al .. ς μ. επετρ. .. cdd[4] (cop?) μ. ενετειλατο

5. ο δε ις c BCLΔ (c *ipse vero*) cop .. ς Ln και αποκριθεις ο ις | D al vv om υμιν

6. D al[2] b ff syr pers[p] om κτισεως | D al vv m om αυτους | ς in f. add ο θεος, Ln [ο θ.] .. om c BCLΔ c ff cop

7. D al m vv m και ειπεν Ενεκεν | DM τ. πατερ. (M** add αυτου) κ. τ. μητ. εαυτου (M αυτου, h. l. αυτου add et. vv) | ς Ln in f. add και προσκολληθησεται προς την γυναικα (Ln τη γυναικι c ALΔ al vv .. C γυναικι) αυτου .. om c B evg 48. go (k *et inprobitas mulierem*)

8. ACFKM**U al pm vv σαρξ μια

9. D (non d) om ουν | AG al om ὁ | Δ (non δ) χωριζεσθω

10. εις τ. οικ. (Gb'') c BDLΔ al b .. ς εν τη οικια | οι μαθ. c BCLΔ al a c k cop .. ς add αυτου, Ln [αυτου] | π. τουτου c ABCLMXΔ al m a sl (syr?) .. ς π. του αυτου .. D it cdd π. του αυτου λογου .. al[4] π. αυτου .. K al[5] harl* plane om (cdd[2] post αυτον pon) | επηρωτων c BC (C -τουν) LΔ (Δ επερ.) al .. ς Ln επηρωτησαν

11. Ln Ος αν c BCDLΔ al .. al[6] a arm Εαν ανηρ | K al απολυσει | Cdd[4] syr aeth al Tert om επ αυτην .. cdd[2] επ αυτη

12 καὶ ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοι- 12
χᾶται.
Mt 19, Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ 13
13–15. Lc 18, ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν 14
15–17. αὐτοῖς Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός μέ, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ
τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ 15
δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά. 16
Mt 19, Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν εἷς καὶ γονυπε- 17
16–26. Lc 18, τήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν
18–27. αἰώνιον κληρονομήσω; 18 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Τί με λέγεις ἀγαθόν; 18
*Ex 20, οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. 19 τὰς ἐντολὰς οἶδας Μὴ μοιχεύσῃς, 19
12–16. μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς,
τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. 20 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ 20
Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. 21 ὁ δὲ Ἰησοῦς 21
ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε
ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ
δεῦρο ἀκολούθει μοι ἄρας τὸν σταυρόν. 22 ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ 22

---

12. κ. εαν αυτη (nullus γυνη) απ. τ. α. α. (Gb′; sed Gb° αυτης, id om evgg[3], item D al[5] arm it cdd pl; C αυτου) c BCLΔ (Δ pergit και) [αυτη et. cop .. απολυσασα et. evgg[3]] .. ς Ln κ. εαν γυνη απολυση τον α. αυτης και .. D al[5] it cdd pl arm κ. γυνη εαν εξελθη απο του ανδρος (it cdd[2] add αυτης) και | γαμηση αλλ. c BC*LΔ (Δ αλλην) al .. D al vv αλλ. γαμηση .. ς γαμηθη αλλω | It cdd add *super illum*

13. BCLΔ al αυτων αψηται (non Or) | BCLΔ c k cop επετιμησαν αυτοις

14. ς (= Gb Sz) Ln και μη .. om και c BEFGHKM*SUVXΔ al pl cop sl Thph

15. Ln ος αν c iisd. qu. v. 11. | D εις αυτ. εισελευσεται

16. D it cdd και προσκαλεσαμενος (L εναγκαλεσ., X εναγκαλησ. et aliter leg) | κατευλ. τιθ. τ. χ. επ α. c BCL (L κατηυλ.) Δ al cop syr[p] ms Vict .. ς Ln τιθ. τ. χ. επ α. ηυλογει (Gb′ Sz Ln ευλογ. .. FGK** al Thph ευλογησεν) αυτα .. D it cdd επιθει τ. χ. επ α. και ευλ. α.

17. AKM al m arm ιδου τις (M om τις) πλουσιος προσδρ. (.. et. προδραμ., δραμων, προσελθων leg) .. al aliter

18. D ει μη μονος εις θεος (b *unus ac solus*, c ff gat *solus*)

19. Ln μη φονευσ. ante μη μοιχ. pon c BCΔ al vv .. syr pers[p] post κλεψ. pon .. cdd[4] f plane om (Gb°) .. D (non d) k πορνευσης pro φον. | B*KΔ al m Thph om μη αποστερ. (a c *non abnegabis*, k *ne abnegaveris*) | Ln μητερα σου c CF al vv

20. B cop ο δε εφη αυτω, C vv και αποκρ. εφη αυτω, Δ εφη αυτω, K al[1] vv om αυτω | K al om διδασκ. | Ln παντα ταυτα c D (non C!) cdd vg cdd it Or | Ln εφυλαξα c AD 28. Or | KM al m vv add in f. τι ετι υστερω

21. AK al om ιησους | σε c BCMΔ al .. ς Ln σοι | ς (Gb°°) τοις πτωχοις | Ln [αρ. τ. σταυρ.] .. om BCDΔ al vg it (exc a, vide infra) cop Clem Hil al .. ante δευρο pon G al a syr aeth al Ir .. add σου post σταυρον al[14] vv

23 ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ περιβλεψά-
μενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα
24 ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ μαθηταὶ
ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει
αὐτοῖς Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς
25 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ
τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
26 θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς
27 Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει Παρὰ
ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά ἐστιν παρὰ
28 τῷ θεῷ. 28 Ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα Mt 19,
29 καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν 27–30.
ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα Lc 18, 28–30.
30 ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ
ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ
ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ
31 αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. 31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι
καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

---

22. D (it cdd) εχ. πολλα χρηματα

24. A (om et. ιησους) al g^{2} om παλιν, cd^{1} post αποκρ. pon | τεκνα .. om EGK al^{10} .. Ln τεκνια c A al Clem (vg it *filioli*) | BΔ k cop^{1} (cop edd *his quorum cor positum*) om τους πεπ. επι (ς add τοις, Gb^{oo}) χρημ. (hab Clem) .. a *qui pecunias habent vel confidentes in eis*, c *divitem*

25. Ln om της bis (Gb^{o}) c ACKMΔ al (prius om et. F al; poster. et. G al) | Gb$''$ ραφιδ. εισελθειν c AEFG(H?)MSUVXΔ al longe pl vv Clem Thph

26. BCΔ cop ar^{p} προς αυτον .. M* πρ. αλληλους .. cd^{1} εν εαυτοις .. om ar^{r} ar^{e} Clem

27. εμβλεψ. c BC*Δ al^{4} cop a (vg it cdd pl *et intuens*) .. ς Ln εμβλ. δε | Ln [τουτο] αδυν. | παρα θεω (Gb$'$) c BCEFG(H?)MUVXΔ al longe pl Clem al .. ς Ln παρα τω θ. | DΔ al m a b c ff k arm om (Gb^{o}) παντα γαρ (cd^{1} om) δυν. εστ. (B al om .. cd^{1} add τω πιστευοντι) παρα (cd^{1} om) τω (cd^{1} om) θεω

28. ς (= Gb Sz) και ηρξατο .. leg et. ηρξ. δε (K al m vv), ηρξ. ουν, τοτε ηρξ. | λεγ. ο πετρ. c BCΔ (cop) .. ς Ln ο πετρ. λεγ. .. diff al | ηκολουθηκαμεν c BCD .. ς ηκολουθησαμεν

29. εφη ο ις c BΔ cop .. ς αποκριθεις δε (Gb Ln om δε .. Sz και αποκρ.) ο ις ειπεν (D om ειπεν) | M al syr cop οικιας .. D b om | η μητ. η πατ. (D a ff k harl* om η πατ.) c BCΔ al^{1} c f go .. ς η πατ. η μητ. et add (Gb^{o}) η γυναικα .. om c BDΔ al^{3} vg it (exc f) cop arm Or (dis) | ενεκεν sec .. ς (= Gb Sz) om, Ln [ενεκ.]

30. Ln και μητερα c ACD al vv .. KMX al m vv και πατερα και μητερα (cdd^{2} add και γυναικα) .. et. κ. πατερας κ. μητερας et κ. μητ. κ. πατ. leg | B αιωνιαν

31. Gb Ln om οι contra B (errat Ln) CEFGHSU etc

Mt 20, ᾿Ησαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων 32
17–19. αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ
Lc 18, παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ
31–33. συμβαίνειν, ³³ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ 33
ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ
κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν,
³⁴καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐ- 34
τὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.
Mt 20, Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης υἱοὶ Ζεβεδαίου 35
20–28. λέγοντες αὐτῷ Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν.
³⁶ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Τί θέλετέ με ποιῆσαι ὑμῖν; ³⁷οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ 36 37
Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ
δόξῃ σου. ³⁸ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε 38
πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτι-
σθῆναι; ³⁹οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Τὸ 39
ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτι-
σθήσεσθε· ⁴⁰τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν 40
Lc 22, ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται. ⁴¹καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο 41
23–27. ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. ⁴²καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς 42
ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατα-
κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. ⁴³οὐχ 43

---

32. BC* (C** και οι) LΔ 1. cop οι δε ακολουθ. .. DK al^{8} a b Chr om και ακολ. εφοβ. (c k *qui sequebantur eum s. illum*)
33. Ln (Gb^{oo}) om τοις sec contra AB (H?) LUΔ etc
34. κ. εμπτυσ. α. κ. μαστ. α. c BCLΔ al^{3} it cdd pl vg cop syr hrs .. D al^{3} it cdd^{2} om κ. μαστιγ. α., al om κ. εμπτυσ. α. .. ς κ. μαστ. α. και εμπτυσ. α. | A**D al g^{2} om και αποκτ. αυτ. .. Ln [αυτον], om BLΔ al b c | μετα τρ. ημ. (Gb″) c BCDLΔ al it (exc f g^{2}) cop syr^{p} mg .. ς τη τριτη ημερα
35. υιοι c AKMUX al m .. BC cop οι δυο υιοι .. ς Ln οι υιοι | λεγοντ. (D al^{1} a Or και λεγουσιν) αυτω c BCDLΔ vv Or .. ς om αυτω | D (non d) al it cdd om ινα | σε c A (αιτησομεν) BC (C* ο τι αν) D (D al ο αν σε ερωτησωμεν) K (K al σε αιτησ.) LΔ al m vv m .. ς om
36. με ποιησαι c B (dis ap Btl .. με ποιησω ap Bch) L etc .. ς ποιησαι με .. Δ al^{3} ποιησαι .. Gb″ Ln ποιησω c C (item D omissis τι θελετε) al^{8} .. al^{2} vv ινα ποιησω
37. ειπαν c BC*DLΔ etc .. ς ειπον | σου εκ δεξ. c BC*LΔ .. ς Ln εκ δεξ. σου | εξ αριστερ. c BL (L σου εξ α.) Δ .. ς Ln εξ ευωνυμων σου (Ln [σου] .. om σου et. D vv)
38. D πειν | ἢ (Gb″) .. ς και
39. ειπαν c BDLΔ .. ς ειπον | το ποτηρ. c BC*LΔ cop .. ς Ln το μεν ποτηρ.
40. η εξ c BDLΔ al vg it cop .. ς και εξ | ς (= Gb Sz) ευωνυμ. μου
41. D it cdd pl syr hrs cop^{1} οι λοιποι δεκα
42. ς ο δε ιησ. προσκ. αυτους

οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν,
44 ἔσται ὑμῶν διάκονος, [44] καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος,
45 ἔσται πάντων δοῦλος. [45] καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν
διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον
ἀντὶ πολλῶν.
46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ Mt 20,
καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος 29–34.
47 τυφλὸς προσαίτης ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. [47] καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς Lc 18,
ὁ Ναζαρηνός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν Ὁ υἱὸς Δαυὶδ Ἰησοῦ, 35–43.
48 ἐλέησόν με. [48] καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ
49 μᾶλλον ἔκραζεν Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. [49] καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
Φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ Θάρσει,
50 ἔγειρε, φωνεῖ σε. [50] ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας
51 ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. [51] καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί
θέλεις ποιήσω σοι; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ Ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω.
52 [52] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς
ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

---

43. ς ουτω ctra cdd uncial omn etc | εστιν c BC*DLΔ vg it .. ς εσται | Ln ος αν c BDLΔ | BCLΔ μεγ. γεν. εν υμ. .. D (vv) μεγας εν υμιν ειναι | CXΔ al εστω | ς (= Gb Sz) διακ. υμων ctra cdd unc omn etc

44. ος εαν c ACEFG (H?) KLM (S?) UV al pl .. ς Ln ος αν c BDXΔ etc | Ln εν υμιν ειναι πρωτ. c BCLΔ (Δ vg it cdd πρ. ειν.) al vg it .. D al υμων ειν. πρωτ.

46. Ln ερχεται c D al^{2} it cdd Or | CL (B?) ιερειχω bis | απο ιερ. .. D it (exc c g^{2}) go Or εκειθεν et D it go pergunt μετα των | 13. 28. 69. al it cdd Or ιδου ο υιος | ς (= Gb^{+}) om ὁ contra BCDLSΔ al m Or | τυφλος c BDLΔ al Or .. ς ο τυφλος | προσαιτης c BLΔ k cop .. ς Ln προσαιτων post οδον, item D (Or) επαιτων .. C* plane om

47. ναζαρηνος c B (B εστ. ο ναζ.) LΔ al vg it Or .. D l ναζορηνος (D** ναζωρ.) .. ς ναζωραιος .. al^{2} ff ναζαραιος | Ln Υιε δαυ. (Ln ubique δαυειδ cf Prol) c BCLM**Δ al .. D al Or υιος omisso ὁ | L al^{7} vv Or om ιησου .. al^{4} vv ante ο υι. pon

48. B al^{2} επετ. αυτον | D al Or υιος .. al^{2} ο υιος

49. ειπ. Φων. α. c BCLΔ al k cop syr^{p} mg .. ς Ln ειπ. (evg 48. vg it εκελευσεν) αυτον φωνηθηναι (cd^{1} φωνησαι) | D it cdd sax οι δε λεγουσιν τω τυφλω | εγειρε (Gb″) .. ς εγειραι

50. αναπηδησ. c BDLM**Δ al vg it cop syr^{p} mg go Or .. ς αναστας | D al vv προς αυτον

51. αυτω ο ις ειπ. c BCDLΔ vv .. ς Ln λεγει αυτω ο ις (K al vv ο ις λεγ. α.) | BCKLΔ al m vg it cdd σοι θελ. ποιησω | ς (= Gb Sz) ραββονι

52. BLΔ cop και ο ις | ευθυς c BLΔ etc .. ς Ln ευθεως | ς (= Gb) ηκολ. τω ιησου

XI.

Mt 21, 1–11. Lc 19, 29–38. Jo 12, 12–15.

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰς Βηθφαγῆ καὶ Βηθανίαν 1
πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 2 καὶ 2
λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς
εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς
ἀνθρώπων κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. 3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ 3
Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει· καὶ εὐθὺς αὐτὸν
ἀποστέλλει ὧδε. 4 καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν 4
ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. 5 καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων 5
ἔλεγον αὐτοῖς Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; 6 οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς 6
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. 7 καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν 7
Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ 8

XI. 1. D al vv m ηγγιζεν (s. –σεν) .. M al –σαν | ιεροσολ. c BCDLΔ al sah Or .. ϛ ιερουσαλημ | Cdd^4 και ηλθον εις βηθφ., evgg cop και ηλθεν ε. βηθφ. .. Δ και εις βηθφ. (de βηθφαγη, βηθσφαγη etc cf Prol) .. Gb Ln και εις βηθανιαν omisso βηθφ. c D vg it (exc f g^2) Or (dis) | B το ελαιων | Ln απεστειλεν c (C επεμψεν .. απεστειλ. ap Wtst) F al^5 sah it cdd

2. ευθυς c BLΔ etc Or .. ϛ Ln ευθεως | D it cdd sah om εις αυτην | Ln ουδεις ουπω ανθρ. c BLΔ Or, item sic s. ουδ. ανθρ. ουπω (C) s. ουπω ουδ. ανθρ. (K) s. ουδ. πωποτε ανθρ. (Α) s. ουδεπω ουδ. ανθρ. ACK al m vv m | BCL (–θησεν) Δ al Or εκαθισεν | λυσ. α. κ. φερ. (Gb'') c BCLΔ cop sah vg it Or .. ϛ λυσαντες αυτον (D* add και) αγαγετε .. Ln λυσατε αυτ. και αγαγετε (ita ut vdtr cdd^2)

3. L al ποιειτε· τουτο (al^4 τουτω) .. cdd^3 om ποι. τουτο .. cd^1 vg c k om τουτο .. D al^4 it cdd arm Or^1 λυετε τον πωλον pro ποι. τουτ. | ϛ οτι ο κυρ. .. om c BΔ al a b c i k | ευθυς c BCDLΔ etc Or .. ϛ ευθεως | ϛ (= Gb Sz) αποστελει | Leg αποστ. παλιν αυτον (B), αυτ. παλιν αποστ. (C*), αυτ. αποστ. παλιν (DL Or^2 .. alibi Or om παλ.), αποστ. παλιν omisso αυτον (Δ)

4. και (cdd^2 arm om και) απηλθ. c BLΔ c (k) Or^1 .. ϛ απηλθ. δε .. D vv m Or^1 και απελθοντες (omisso και seq.) .. al^9 απηλθ. ουν | ϛ (= Gb Sz) τον πωλον | προς θυραν c BLΔ Or^2 .. ϛ Ln πρ. την θυρ.

5. M al m Or εστωτων

6. ALΔ ειπαν | ειπεν (Gb'') c BCLΔ al vv m Or (D ειρηκει et D al m vv pl Thph add αυτοις) .. ϛ ενετειλατο

7. φερουσ. c BLΔ Or (a b ff i *ducere*) .. C al^9 αγουσιν (Gb') .. ϛ Ln ηγαγον | ϛ (= Gb) επεβαλον | B τα ιμ. εαυτων, D al^1 τα ιμ. αυτου, al^3 b ff i k arm om αυτων | D al^5 καθιζει | επ αυτον c BCDLΔ al .. ϛ επ αυτω (al επ αυτων, επ αυτην, επ αυτα)

8. και πολλοι c BCL (L κα π.) Δ k cop .. ϛ Ln πολλ. δε | L om αυτων .. B εαυτων .. K αυτου | D al^6 εστρωννυον | AKM al m vv εν τη οδω

9 στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. [9] καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολου-
θοῦντες ἔκραζον Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·
10 [10] εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυίδ, ὡσαννὰ
11 ἐν τοῖς ὑψίστοις. [11] Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περι- Mt 21, 17.
βλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν
μετὰ τῶν δώδεκα.
12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπείνασεν. Mt 21,
13 [13] καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα τι 18. 19.
εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ
14 καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. [14] καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ Μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα
ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο Mt 21,
ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς 12-16.
τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περι- Lc 19, 45-46.
16 στερὰς κατέστρεψεν, [16] καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ Jo 2, 14-17.
17 ἱεροῦ, [17] καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν Οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος *Es 56, 7.
προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν *Jer 7, 11.

---

8. στιβαδ. c BDEG (EG στειβαδ.) KLMUΔ al m Or^1 .. al syr^p mg στυβαδ. .. ς στοιβαδ. | κοψαντ. εκ τ. αγρ. (αγρων et. syr^p mg .. cop δενδρων εκ των αγρ.) c BC (C εκοπτον) LΔ Or (Or add εστρωσαν εις την οδον) sah .. ς Ln εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εις (D om εις) την οδον (KM al m vv εν τη οδω)

9. εκραζον c BCLΔ al c ff k cop sah Or .. ς (Gb°) add λεγοντες, Ln [λεγ.] | D b ff om ωσαννα [al m vv add τω (s. εν s. εν τοις) υψιστω (-στοις)]

10. AD*KM al vv m και ευλογημενη | Δ (X om ο ερχομ. v. 9.) al a om η ερχομ. | ς (= Gb Sz) βασιλ. εν ονοματι κυριου | Ln ὡσαννα et δαυειδ ubique cf Prol

11. D εισελθων | ς (Gb°°) post ιεροσολ. add ο ιησους | εις το c BCLMΔ al vv pm Or .. ς και εις το | D it cdd om και | CLΔ (Δ add δε) Or οψε | B al^1 om της ωρας .. D al^1 om της .. al^5 της ημερας | D it cdd in f. add μαθητων

13. KM al m syr συκην μιαν | ς (= Gb+ Sz) om απο | ς ευρησει τι | D it cdd^6 ηλθ. ειδειν τι εστιν ε. α., Or^2 a f ηλθ. ως ευρησων τι ε. α. | D it cdd pl om ελθων επ α. | D Or μηδεν (L ουδεν ουχ) ευρων (omisso και v. 14.) | Ln φυλλα [μονα] c 13. 28. .. C* al vv Or μονον | ο γαρ etc c BC*LΔ syr (similiter cop) .. ς Ln ου γαρ ην καιρος (Ln ο καιρος c D Or al) συκ.

14. ς (= Gb Sz) αποκρ. ο ιησους | ς εκ σου εις τ. αιωνα | ς (= Gb Sz) ουδεις | DU 1. 13. 69. 346. al Or^2 φαγη

15. ς (= Gb) εισελθ. ο ιησους | ς om τους sec | D k Or (Or ανεστρεψ. post κολλυβ. add) om κατεστρεψεν (transp syr c)

17. και ελεγ. c B, item addito αυτοις CLΔ al cop Or .. ς λεγων αυτοις, Ln λεγ. [αυτ.] (cd^1 αυτοις λεγ.) | D al^2 vv om ου (al οτι, al *enim*) | Ln om οτι c CD al^3 it cdd arm | πεποιηκ. c BLΔ Or .. ς Ln εποιησατε

σπήλαιον λῃστῶν. [18] καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ 18
ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος
ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
Mt 21, Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. [20] καὶ παρα- 19 20
20-22. πορευόμενοι πρωὶ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. [21] καὶ ἀναμνη- 21
σθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ Ῥαββί, ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται.
[22] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ἔχετε πίστιν θεοῦ. [23] ἀμὴν 22 23
λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν
θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ
λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. [24] διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύ- 24
χεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. [25] καὶ ὅταν 25
Mt 6, 14. στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
Mt 21, 23-27. Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος 27
Lc 20, αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
1-8. τεροι, [28] καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι 28

---

18. οι αρχ. κ. οι γρ. (Gb') .. ς οι γραμμ. κ. οι αρχ. | απολεσωσιν c ABCDEGHLM**UVX al pl Or .. ς απολεσουσιν c KM*(S?)Δ etc | Ln εφοβ. γ. [αυτ.] .. om AK al c (a *populum*) | πας γαρ c BCΔ 1. 13. 28. 69. al cop .. ς Ln οτι πας

19. οταν c BCKLΔ al m .. ς Ln οτε | AE**GHV**X al εγινετο (s. εγειν.) | Ln εξεπορευοντο c ABKM*Δ al vv (L om .. al[3] post πολεως pon)

20. ς πρωι παραπορ. | ACKL (L πρω ιδον) MX etc ιδον (Δ ιδοντες) | CDEX etc ραββει | DLΔ al Or εξηρανθη

22. ς (=Gb Sz) om ὁ (c B? H? S?) | D al[5] arm it cdd ει εχ. π. (D add του) θ.

23. αμην c BD al m vg it syr (syr[p] hab c. ast.) al .. ς add γαρ | D al vv om οτι | πιστευη c BLΔ (Δ πιστευει) .. ς Ln πιστευση .. X al m πιστευσει | ὃ c BD (D πιστ. το μελλον ο αν ειπη γενησεται αυτω) LΔ al[2] cop it cdd .. ς Ln ἃ | λαλει c BL (ο λα omissa syllaba λει exeunte versu) Δ al[2] .. ς λεγει | Δ και εσται αυτω | ς (Gb°) Ln add in f. ο εαν ειπη .. om c BCD (D v. supra) LΔ al vg it cdd cop

24. ς οσα αν [αν (Gb°°) om c BCDLΔ al] προσευχομενοι [πρ. και (Gb') c BCDLΔ vv] αιτεισθε (cdd[13] Thph αιτησθε .. al[3] αιτησεσθε), π. ο. λαμβανετε [ελαβ. (Gb') c BCLΔ cop .. D al vv λημψεσθε]

25. στηκετε c A(B?)CDHL (L εστηκετε .. Δ εστηκηται) M**UVX al pm (E στηκειτε) .. ς στηκητε | D al[2] αφησει .. X αφίη

26. ς Ln ει δε υμεις ουκ αφιετε, ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις (τοις om CDK al .. al[9] om ο εν τ. ουρ. .. al[1] ο ουρανιος) αφησει (D al vv longe pl add υμιν) τα παραπτωματα υμων [cf Mt 6, 15.] .. om c BLSΔ al[7] g[2.] k l arm cop (cop[1] in mg ** add; cop[1] supplet Mt 6, 15.) | Post ista M al m add λεγω δε υμιν Αιτειτε, και δοθησ. υμιν usque ανοιγησεται ex Mt 7, 7. 8.

27. DX al vv m ερχεται

28. ελεγον c BCLΔ al a b c f cop .. ς Ln λεγουσιν | D al[7] k om η τις usque ποιης .. a b ff i arm om ινα τ. π. | ἢ c B(C?)LΔ al cop syr[p] mg .. ς Ln και

29 τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς; ^{29}ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς
Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ
30 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. ^{30}τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ
31 ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. ^{31}καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες
32 Ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ^{32}ἀλλὰ
εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν
33 Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. ^{33}καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν
Οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

XII.

1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν Ἀμπελῶνα ἄνθρωπος Mt 21,
ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ ᾠκοδό- 33-46.
2 μησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ^{2}καὶ ἀπέ- Lc 20,
στειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν 9-19.
3 λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος· ^{3}καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ
4 ἀπέστειλαν κενόν. ^{4}καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον·
5 κἀκεῖνον ἐκεφαλαίωσαν καὶ ἠτίμησαν. ^{5}καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον

---

28. Ln εδωκ. τ. εξουσ. ταυτ. c BCLM**Δ al^{8} vv m

29. ο δε ις c BCLΔ al g$^{1.}$ k cop syr .. ς Ln add αποκριθεις | υμας c B (C?) LΔ .. ς υμας καγω .. Ln καγω υμας c AK al vv .. EFUVX al m υμ. και εγω .. al^{1} υμ. εγω | D al vv om και prius

30. Δ ει το | το ιω. c AB (ap Bch του pro το) CDLΔ 33. .. ς om το .. C al^{4} syr aeth pergit ποθεν ην (al^{1} om ην, al^{2} εστιν) omisso ην seq (om ην et. L; Δ om η)

31. διελογ. (Gb') .. ς ελογιζοντο | D al^{5} it cdd λεγ. Τι ειπωμεν; εαν | DM al vv pl ερει (D vv λεγει) ημιν | δια τι c AC*LMXΔ al m vv pl .. ς add ουν

32. αλλα .. ς αλλ εαν (Gb^{oo} εαν) .. D al m vv εαν | D** (D* φοβουμεν) al^{8} vv pm φοβουμεθα | BC al syr^{p} mg τον οχλον | Ln παντες c CD al | D it (exc g$^{2.}$) arm ηδεισαν pro ειχον | οντως οτι c BCL (Δ τον ιω. οντως ως προφητην) al^{3} .. ς Ln οτι οντως .. al m c k aeth al om οντως .. D αληθως

33. τω ιυ λεγ. c BCLΔ al vv .. ς Ln λεγ. τω ιυ (cdd^{2} go λεγ. αυτω) | ο ις (om ο ις cdd^{4}, cd^{1} post αυτοις pon) c BCLΔ al a c f k cop al .. ς ο ις αποκριθεις .. Ln [αποκριθεις] ο ις

XII. 1. λαλειν c BGLΔ al syr syr^{p} mg vg it .. ς λεγειν | ανθρ. εφ. c BCL (L εποιησεν) Δ al cop .. ς Ln εφυτ. ανθρ. | εξεδετο c A (B?) CK (errat Sz) L etc (cf Prol) .. ς Ln εξεδοτο | D τοις γεωργ.

2. των καρπων c BCLΔ al syr f (k) .. ς Ln του καρπου | D it cdd pl ινα απο του καρπου του αμπ. δωσουσιν αυτω

3. και λαβ. c BDLΔ al a b i k cop .. ς οι δε λαβ.

4. DΔ al και εκεινον | εκεφ. κ. ητιμ. c BDL (L ητιμασαν) Δ (ητωμασαν) al^{1} cop vg it .. ς λιθοβολησαντες (Gb^{oo} .. om et. al^{5} arm) εκεφ. κ. απεστειλαν (al^{1} απελυσαν) ητιμωμενον (al^{4} ητιμασμ.)

5. και .. ς (= Gb) κ. παλιν

ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέννοντες.
[6] ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς 6
λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. [7] ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς 7
ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν,
καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. [8] καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ 8
ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. [9] τί ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 9
ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.
*Ps 118, 22. 23. [10] οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο- 10
μοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· [11] παρὰ κυρίου ἐγένετο 11
αὕτη καί ἐστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; [12] καὶ ἐζήτουν αὐτὸν 12
κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς
τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
Mt 22, 16-22. Lc 20, 20-26. Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν 13
Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. [14] καὶ ἐλθόντες λέγουσιν 14
αὐτῷ Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός·
οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν ὁδὸν
τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ
δῶμεν; [15] ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειρά- 15
ζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. [16] οἱ δὲ ἤνεγκαν· καὶ λέγει αὐτοῖς 16

---

5. ους bis c BD (D sec. loco αλλους) LΔ al .. ς τους | αποκτενν. c ABCDEUV etc (FGHKX etc αποκτενοντες, L αποκτιννουντες, M αποκταινοντες, Δ αποκτιναντες, al[1] αποκτιννυντες) .. ς αποκτεινοντες

6. ετι ενα ειχ. (ειχ. et. C** al) υι. αγ. (αγ. sine αυτου et. CD vv m)· απ. αυτ. (αυτ. sine και et. X** al a syr arm) εσχ. πρ. α. (ε. π. α. et. C al) c BLΔ etc .. ς ετι ουν (cdd[5] syr υστερον δε ετι) ενα υι. εχων αγαπ. αυτου (Gb° .. cd[1] αυτω) απεστ. και αυτ. (D κακεινον απεστ.) πρ. αυτ. (D it om πρ. αυτ.) εσχ. .. Ln ετι [ουν] ενα εχων υι. αγαπ. απεστ. [και] αυτ. εσχ. πρ. α.

7. D vv m οι (om εκειν.) δε γεωργ. | Post γεωργ. add ιδοντες αυτον (cdd[2]), θεασαμενοι αυτον (cdd[2] vv), θεασ. αυτ. ερχομενον (cdd[2] arm syr[p] ed c ast et ms in mg), item addito προς αυτους (cdd[15]) | πρ. ε. ειπ. c BCLΔ al[6] vv .. ς Ln ειπ. (ς ειπον ctra BCDLΔ etc) πρ. ε. | D al vv pm om οτι

8. απεκτ. αυτ. c BCLΔ al k al (cd[1] it cdd pl om αυτ.) .. ς Ln αυτ. απεκτ. | εξεβ. αυτ. c AB (B -λαν) CDM al m vv m .. ς om αυτον

9. τι c BL cop g[2]. .. ς Ln τι ουν

12. D απηλθαν

13. D it cdd om πρ. αυτον | D παγιδευσωσιν

14. και c BCD (D και επηρωτων αυτον οι φαρισαιοι .. al aliter) LΔ al cop it cdd .. ς οι δε | GK al m b am ανθρωπου | Ln ειπε ουν ημιν, εξεστιν c C** (C*M al ειπον) D (sed CD al[2] vv ει εξεστ.) al vv | Ln δουν. κηνσ. καισ. c BCLΔ al vv (D ημας δουν. επικαιφαλαιον καισ.) | D vv m om δωμ. η μη δωμ. (al[1] vv m om η μη δωμ.)

15. DG al arm it cdd pl ο δε ιησους | D al[4] go it cdd ιδων (Gb') | G al m vv post πειραζ. add υποκριται

Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Καίσαρος.
17 [17] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ
τῷ θεῷ. καὶ ἐθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.
18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν Mt 22,
19 μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες [19] Διδάσκαλε, Μωυσῆς ἔγραψεν 23-33.
ἡμῖν ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ Lc 20, 27-38.
τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα *Dt 25,5.
20 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [20] ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα,
21 καὶ ἀποθνῄσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. [21] καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν,
22 καὶ ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως [22] καὶ οἱ
ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
23 [23] ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ
24 ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. [24] ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐ διὰ τοῦτο πλα-
25 νᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; [25] ὅταν γὰρ

---

16. Ln [οι δε] ειπ. .. om AD it cdd | ειπαν c BCDLΔ etc (Δ λεγουσιν) .. ς ειπον | Cdd^8 vv om αυτω

17. ο δε ις c BCLΔ al (vv) .. ς και αποκριθεις (D αποκρ. δε) ο ις | ειπεν c BD .. ς Ln ειπ. αυτοις | τα καισ. αποδ. c BCLΔ al syr cop .. ς Ln αποδ. (add ουν M al vv) τα καισ. (D τα του κ. τω) | εθαυμαζ. c B (B εξεθαυμ.) D** (D* –ζοντο) LΔ vv m .. ς εθαυμασαν

18. επηρωτων c B (C –τουν) DLΔ al vv .. ς επηρωτησαν

19. ς μωσης cf Prol | AFMX al καταλειπη, E al^1 καταλειπει, C al^1 καταλειψει .. D al^1 it εχη | μη αφη τεκνον c B (–κνον dis ap Bch, –κνα ap Btl) LΔ al^3, item (–κνα) C al^1 cop (τεκνον et. k) .. ς Ln τεκνα μη αφη | γυναικα c BCLΔ al cop .. ς Ln add αυτου (Gb°) | AC al m εξαναστησει

20. ς^e (= ς Gb Sz) επτα ουν

21. μη καταλιπ. σπ. c BCL al^1 c cop .. ς Ln και ουδε αυτος (ff *et non*, d *et nec hic*, X al^3 κ. ουδ. ουτος, D al^1 add ουκ) αφηκε σπερμα (k omnia om) | D ff i om κ. ο τριτ. ωσαυτ.

22. και οι επτα ουκ c BCLM*Δ (Δ in mg post και add ελαβον αυτην) al^4 (M* al^3 post επτα add και [non B]) cop (c *deinde omnes septem et non*, k *et omnes septem* omissis ο. αφ. σπ.) .. ς και ελαβον αυτην (A al^2 add ωσαυτως και, vg go syr^p ωσαυτως .. D i και ωσαυτως ελ. αυτ.) οι επτα, και ουκ, Ln κ. [ελ. αυτ.] οι ε., και ουκ | εσχατον (Gb″) c BCKL al m, addito δε GH al m, addito γαρ Δ .. ς εσχατη (MU al add δε) .. D evg 36. om εσχ. παντ. (a *postea et* .. al aliter) | κ. η γ. απεθ. (Gb′) .. ς απεθανε και η γυνη

23. εν τη c BC*EFHLSUVXΔ al pl k cop al .. ς (Gb°°) Ln add ουν c AKM etc; post αναστ. add DG al vv | Ln [οτ. αναστ.] .. ea om BCDLΔ al c k syr cop al (Gb°°) .. cdd^3 (cdd^2 οτ. ουν αν.) pon ante εν τη (aeth hab οταν [ουν?] αναστ. omissis εν τη αναστ.) | AD al^1 η γυνη

24. εφη α. ο ις c BCLΔ al^1 (k *respondit illis*) .. ς Ln και αποκριθεις (D al a αποκρ. δε) ο ις ειπεν αυτ. | Δ a c i k Thph om Ου | D Or μη γινωσκοντες

ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς
ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ 26
*Ex 3, 6. ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωυσέως ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς
λέγων Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ 27
ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πολὺ πλανᾶσθε.
Mt 22, 35–40. Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συνζητούντων, 28
(Lc 20, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν Ποία ἐστὶν ἐντολὴ
39.) πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρώτη ἐστίν Ἄκουε Ἰσραήλ, 29
*Dt 6, 4. 5. κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν 30
Lc 10, 27. σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς
*Lv 19, ἰσχύος σου. 31 δευτέρα αὕτη Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 31
18. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς 32
Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας ὅτι εἷς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος

---

25. γαμιζοντ. c BCGLUΔ al Dam (D γαμιζουσιν) .. ς γαμισκονται c EKMSVX etc Or .. AFH al εκγαμισκ. | DΔ etc αλλα | B (non C) Or οι αγγ. | Gb Sz Ln om οι (c CDFKLMUΔ etc, sed hab ABEGHSVX etc Or)

26. ς μωσεως cf Prol | ς (= Gb Sz) επι της βατ. | πως c BCLΔ al m .. ς Ln ως (al³ ωσει) | θεος bis c BD Or (D Or et. post Εγω, alibi Or ter ὁ θ.) .. ς ο θεος

27. θεος c BDK (de K errat Sz) LM**XΔ al m (Or variat) .. ς ο θεος | ς (= Gb Sz) αλλα θεος ζωντ. | πολ. πλ. c BCLΔ k cop .. ς Ln υμεις ουν (G al vv υμ. δε) π. πλ.

28. συνζητ. c A(B?)CDGLΔ etc .. ς συζητ. | Ln ιδων c CL al vv .. και ιδων D al vv pl (non cop) | απεκρ. αυτ. c BCLΔ al m cop Thph .. ς Ln αυτ. (cdd aliquot om) απεκρ. | εντ. πρ. πα. c BCLUΔ al cop .. ς Ln πρ. πασων (Gb Sz Ln παντων) εντ. .. D al it (exc g¹·) om παντ.

29. απεκρ. ο ις c BLΔ al cop .. ς Ln ο δε ις απεκρ. αυτω .. D it cdd αποκριθεις δε ο ις ειπεν αυτω .. al aliter | οτι (D al vv om οτι) πρ. ε. c BLΔ cop (plane om k) .. ς οτι πρ. πασων των εντολων (Gb'), Sz οτι πρ. παντων τ. εντ., Gb οτι πρ. παντων εντολη (c AU al m), Ln οτι πρ. παντων [εντολη εστιν] .. C ff οτι πρ. παντων εντολη εστιν αυτη .. D al vv παντων πρωτη .. X al οτι πρωτη παντων .. al aliter

30. X(B?) om της prim et B om της ter (in seqq?) | K 157. al om κ. εξ ο. τ. ψυχ. σ. | ς Ln post ψυχ. σ. add και εξ ολης της διανοιας σου (a b i *et ex totis viribus tuis*) .. om c D 157. evg 49. c ff g¹· k (k om et. κ. εξ ο. τ. ψυχ. σ.) syr hrs arm Cyp³ (A post καρδ. σ. pon, cd³ post ισχ. σ.) | ς Ln add in f. αὕτη πρωτη (K al m add παντων) εντολη (cd¹ om, cd¹ παντων εντολων) .. om c BELΔ cop (a?)

31. δευτερα c BLΔ (Δ η δευτ.) cop b i Hil (k praemittit *deinde*) .. ς και δευτ., Ln [και] δευτ. .. D al vv δευτ. δε | αυτη c BLΔ cop .. ς Ln ομοια αὕτη (Ln αὐτῇ) .. leg et. ομ. ταυτη (D etc), ομ. αυτης | HX al m ως εαυτον

32. B om και | D (D it cdd Hil ante διδασκ. pon) EFLXΔ etc ειπες | ς (= Gb Sz) οτι ε. εστ. θεος | D a om αλλος

33 πλὴν αὐτοῦ. [33] καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης
τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς
34 ἑαυτὸν πλεῖόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ ϑυσιῶν. [34] καὶ ὁ
Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίϑη, εἶπεν αὐτῷ Οὐ μακρὰν εἶ Mt22,46.
ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ ϑεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Lc20,40.
35 [35] Καὶ ἀποκριϑεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ Πῶς λέγουσιν Mt 22, 41-46.
36 οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός ἐστιν Δαυίδ; [36] αὐτὸς Δαυὶδ εἶπεν ἐν Lc 20,
τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ Εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάϑισον ἐκ δεξιῶν 41-44.
37 μου ἕως ἂν ϑῶ τοὺς ἐχϑρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. [37] αὐτὸς *Ps110,1.
Δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόϑεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος
38 ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. [38] Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν Βλέπετε ἀπὸ Mt23,6s.
τῶν γραμματέων τῶν ϑελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς Lc11,43. 20,46.
39 ἐν ταῖς ἀγοραῖς [39] καὶ πρωτοκαϑεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτο-
40 κλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· [40] οἱ κατέσϑοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ Mt23,14.
προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα. Lc20,47.
41 Καὶ καϑίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐϑεώρει πῶς ὁ ὄχλος Lc 21,
βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά· 1-4.
42 [42] καὶ ἐλϑοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης.
43 [43] καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαϑητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω

---

33. BKX al om της prim | συνεσεως .. D a i δυναμεως. cdd[5] vv ισχυος (iidem συνεσ. pro ισχ.) | ς post συνεσ. add και εξ ολης της ψυχης (D add αυτου, al σου), Ln [κ. ε. ο. τ. ψ.] .. om c BLΔ 1. 33. al a cop Mcell ap Eus (D it cdd arm Hil om κ. ε. ο. τ. ισχ.) | BLΔ 33. περισσοτερον εστιν | ς (= Gb Sz) των ϑυσιων

34. DLΔ al vv m om αυτον | D al tol cop om ουκετι (et. transp, al[1] ουκ)

35. BDLM**Δ al m k cop δαυ. (de δαυ. cf Prol) εστιν

36. αυτος c BLΔ al a k cop .. ς add γαρ, Ln [γαρ] .. D arm και ουτος (it cdd *ipse autem*) | Cdd[3] vv λεγει, item X (post αγιω) | εν (om B) τω πν. τω (om B?) αγ. c BDLUΔ etc .. Gb Sz om τω bis | Ειπεν c BLM**UXΔ etc .. Gb Sz λεγει c ADEGHKM*SV etc (ita Justin ter in Ps hab) | κυριος c BD .. ς ο κυρ. | καϑισον c B .. ς Ln καϑου | D** εως ϑησω (* ϑωσω) | υποκατω c BD 28. cop arr perss .. ς Ln υποποδιον

37. αυτος c BDLΔ al vv .. ς add ουν, Ln [ουν] | αυτ. εστ. υι. c BL etc .. ς Ln υι. αυτ. εστ. .. D it cdd εστ. υι. αυτ. .. Δ εστ. αυτ. υι.

38. κ. εν τ. δ. α. ελ. c BLΔ 33. k cop .. ς Ln κ. ελ. αυτοις εν τ. δ. αυτ. .. D it cdd ο δε διδασκων αμα (s. om αμα) ελ. αυτ. | Cdd m c syr al κ. φιλουντων ασπασμ.

39. AFKLUX etc πρωτοκλησιας

40. κατεσϑοντ. c B .. ς Ln κατεσϑιοντ. .. D al οι κατεσϑιουσιν | D al om τας et των | D al it syr hrs χηρ. και ορφανων | D vv m om και | KM al μακρᾶ .. L al μακραν | λημψ. c A (B?) DLXΔ .. ς ληψ.

41. 1. 13. 28. 69. al arm syr[p] mg Or και εστως | καϑισας c BLΔ a k cop .. ς add ο ιησους, Ln [ο ις] | BU al απεναντι | FMUV al m Thph εβαλον

42. D vv Or ελϑουσα δε | D vv om πτωχη (Gb°)

43. Gb Ln ειπεν αυτοις c ABDKLMUΔ etc (λεγ. α. c EFGHSUVX etc)

ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων
εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· [44] πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· 44
αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν
βίον αὐτῆς.

XIII.

Mt 24, 1-8. Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν 1
Lc 21, 5-11. μαθητῶν αὐτοῦ Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.
[2] καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ 2
μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. [3] καὶ καθημένου αὐτοῦ 3
εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν
Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας [4] Εἰπὸν ἡμῖν πότε ταῦτα 4
ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; [5] ὁ δὲ 5
Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. [6] πολλοὶ 6
ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανή-
σουσιν. [7] ὅταν δὲ ἀκούετε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· 7
δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. [8] ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος 8
καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί.
Mt 10, 17-22. Lc 21, 12-19. [9] ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς 9

---

43. D vv Or^{2} η πτωχ. αυτη | U al πλειω | Ln εβαλεν c ABDLΔ etc | βαλλοντ. (cdd^{3} [non M] vv om τ. βαλλ.) c cdd uncial omn exc F (HS?) .. ς βαλοντων

XIII. 1. εις εκ c AD (errat Ln) FXΔ al m (cop vg it *unus ex*) .. ς Ln om εκ

2. και ο ις c BL 33. al e syr cop pers^{p} .. ς κ. ο ις αποκριθεις .. Ln κ. αποκριθεις ο ις | Ln αφεθη ωδε c BDGLM**Δ al pl vv m | BGLMUXΔ al m επι λιθον (cdd^{2} ε. λιθου) | L 106. 252.* om μη | 106. al^{3} καταλυθησεται

3. επηρωτα c BL al^{6} syr^{p} mg .. ς Ln επηρωτων (AEFGH επερ., Δ επιρ.)

4. ειπον c BDL al .. ς ειπε | DEMXΔ al m οταν (MΔ οτε) μελλει | τ. συντ. παντ. c BL (L ταυτ. μελλ.) .. ς παντ. ταυτ. συντ. .. Ln ταυτ. π. συντ. c AGHKM al pm vv .. Δ 13. al^{2} (k) om παντα

5. ο δε ις (ις om cdd^{2} a k) c BL 33. cop syr arr syr^{p} .. ς Ln add αποκριθεις .. DG al vv και αποκριθ. (G al add αυτοις) ο ις | ηρξ. λ. α. (X om αυτ.) c BL al m vg it cdd .. ς αυτ. ηρξ. λεγ. .. D al vv ειπεν αυτοις | DH al πλανησει

6. πολλοι c BL .. ς Ln add γαρ | G εν τω (*in* vg it) | D al vv om οτι

7. ακουετε c B 124. .. ς Ln ακουσητε | D al μη θορυβεισθε | δει c ℵ cop .. ς Ln add γαρ

8. KLΔ** (Δ* αντι εθνον) al επ εθνος | ς Ln και (om c BDL al cop) εσοντ. σ. κ. τ. και (om c BL al cop arm .. D vg it arm om εσοντ. seq) εσοντ. λιμ. et ς (Gb*) add και ταραχαι (om c BDL al vg it cop aeth ar^{e} Vict)

9. Sz Ln (Gb') αρχη c BDKLUΔ al m vv fore omn | D al vv om βλεπετε δ. υμ. ε. | παραδ. υ. c BL al^{2} cop .. ς Ln παραδ. γαρ υ. .. al^{4} και παραδ. υ. .. D a ff i k ειτα υ. αυτους παραδ.

εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασι-
10 λέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 10 καὶ εἰς πάντα
11 τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς Lc 12, 11 s.
παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ
12 πνεῦμα τὸ ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ
πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν
13 αὐτούς. 13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ
14 ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα Mt 24, 15-25.
τῆς ἐρημώσεως ἑστηκὸς ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ Lc 21, 20-24.
15 ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ *Dn 9, 27.
καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν μηδὲ εἰσελθάτω τι ἆραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ,
16 16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον
17 αὐτοῦ. 17 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν
18 ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος.
19 19 ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ'
ἀρχῆς κτίσεως, ἣν ἔκτισεν ὁ θεός, ἕως τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται.
20 20 καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ·
21 ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. 21 καὶ

---

9. ς^{e} (non ς Gb Sz al) Wtst al Ln συναγωγας· s. -γας, | Evv m syr utr g^{2}· κ. εν ταις συναγωγαις αυτων | AK al ηγεμον. δε | B ενεκα

10. πρωτ. δει c BD al vv .. ς δει πρωτ.

11. και οταν c BDL 33. cop vg it (exc ff) .. ς οταν δε | ς (= Gb Sz) αγαγωσιν | ς (Gb^{oo}) post λαλησητε add μηδε μελετατε, Ln [μ. μ.] .. om c BDL al vv pm (cdd^{3} ante τι pon .. 38. Or μ. προμελ.) | Ln ο αν c AD etc

12. και παραδ. c BDL al vv .. ς παραδ. δε | B επαναστησεται

14. ς (= Gb) post ερημωσεως add το ρηθεν υπο (al^{8} δια) δανιηλ του προφητου, Ln [το etc] .. om c BDL vg it (exc c k) cop al Aug (dis) Vict (vdtr) Thph (vdtr) | εστηκος c D (BL εστηκοτα) 28. .. ς^{e} εστως c KMUX (HS?) etc .. ς εστος c AEFGVΔ al .. al^{7} στηκον

15. Ln om δε c BFH cop Or (D vv και ο) | Ln [εις τ. οικ.] .. om BL 61. c k cop syr pers^{p} (Or ε. τ. οικ. αυτου) | εισελθατω c A (B?) DLΔ al .. ς -θετω | τι αραι c BKL etc .. ς Ln αρ. τι

16. αγρον c BDLΔ al .. ς add ων

17. D (non d) om δε | L τ. ενθηλαζουσαις .. D 28. τ. θηλαζομεναις

18. γενηται χειμ. c B (al^{1} arm χ. γεν.) (D it cdd χ. γενωνται) (L al a χ. ταυτα γενηται [L γινεται] s. γ. τ. χ. s. χ. γ. τ.) .. ς (Gb^{oo}) γεν. η φυγη υμων χειμ. | In f. add η σαββατου (L), μηδε σαββατω et similia

19. D al vg it θλιψεις οιαι ουκ εγενοντο τοιαυται et γενωνται | D al^{1} vv om ην (ην c BC*L 28. .. ς ης) εκτ. ο θ. | D ουδε μη .. FG al ουδ ου μη

20. εκολ. κυρ. c B (ο κυρ.?) L vg it cdd .. ς Ln κυρ. εκολ.

Lc 17,23. τότε ἐάν τις εἴπῃ ὑμῖν Ἴδε ὧδε ὁ Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε.
[22] ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα 22
πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς. [23] ὑμεῖς δὲ βλέπετε· 23
Mt 24, προείρηκα ὑμῖν πάντα. [24] Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλῖψιν 24
29-31. Lc 21, ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,
25-28. [25] καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις 25
αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. [26] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ 26
ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης.
[27] καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκ 27
Mt 24, τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. [28] Ἀπὸ δὲ 28
32-35. Lc 21, τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς
29-33. γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκεται ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·
[29] οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν 29
ἐπὶ θύραις. [30] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις 30
οὗ ταῦτα πάντα γένηται. [31] ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ 31
Mt 24,36. λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. [32] Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς 32
ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ ἄγγελος ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.

---

21. DL αν τις | ειπ. υμ. c B .. ς Ln υμ. ειπ. | ς Ln ιδου (ιδε c BL) ωδε ο χρ. ἢ (om c LU al pm vg [et. am] k l Thph auctor de prom [Gb°] .. B syr prag και) ιδου (ιδε [ita et. Ln] c BDL 28. .. om C 63.) | ς (= Gb Sz) μη πιστευσητε

22. C εγερθ. δε | ς Ln ψευδοχριστοι και (ea om c D 124. i k) ψευδοπρ. κ. δωσουσι (ποι. c D 13. 28. 69. 124. al a sax Vict) et και (om c BD gr) τους εκλ.

23. ς Ln βλεπετε· ιδου (Ln [ιδ.]) .. om c BL 28. a cop | AKM al απαντα

24. ς Αλλ εν

25. εσ. εκ τ. ουρ. c ABC al m vv m .. D οι εκ τ. ουρ. εσ. .. ς του ουρ. εσ. | πιπτοντ. c BCDL al m vv m .. ς εκπιπτ.

26. X e om εν νεφελ. (cd[1] ε.˙νεφελη) | Ln δυν. κ. δοξ. πολλ. (et. πολλ. δοξ. lcg) c AMΔ (falso B ap Ln) al m vv

27. LΔ al αποστελλει (X αποστέλει) | αγγελ. c BDL cop[1] a c ff i k .. ς (Gb°) add αυτου, Ln [αυτ.] | FLM al vv επισυναξουσιν | εκλεκτ. c DL 1. 28. al a e ff i k .. ς Ln add αυτου

28. Ln ηδη ο κλ. αυτ. c ABCDL al vg it arm .. diff al (Δ om ὁ) | ἐκφύῃ .. Ln ἐκφυῇ cf ad Mt 24, 32. | γινωσκεται c ABDLΔ al .. ς Ln γινωσκετε | K το τελος

29. ς ουτω | Ln ιδητε (D al it cdd add παντα) ταυτα c ABC(D)L al vv

30. B μεχρις οτου .. D al m εως ου s. αν | ταυτα παντα c BCLΔ al m cop d (it cdd m om ταυτα) .. ς Ln παντ. ταυτ.

31. Gb Sz γη παρελευσεται (ctra BDKU etc) | μ. παρελευσοντ. c BL (non K) al .. ς Ln μ. παρελθωσιν

32. ς (= Gb Sz) και pro η | AEFG (non M) SVX al pl Eus al om της sec (Gb°°) | αγγ. ε. ουρ. c B (Aug *neque angelus neque virtus*) .. ς Ln οι αγγελοι οι (οι om D [errat Ln] K*LU al m) ε. (D al add τω) ουρ. (U al vv των ουρανων) | X prag Bas (cdd gr ap Amb?) om ουδε ο υι. (sax add *hominis*) | Cdd[6] vv m Ir al in f. add μονος

33 34 33 βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. 34 ὡς ἄν- Mt 25,
θρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ 13 ss.
τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα
35 γρηγορῇ. 35 γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας Mt 24, 42.
36 ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· 36 μὴ ἐλθὼν Lc 21,
37 ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. 37 ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω· 34 ss.
γρηγορεῖτε.

XIV.

1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἐζήτουν οἱ Mt 26,
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτεί- 3-5.
2 νωσιν· 2 ἔλεγον γάρ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μή ποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.
3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, Mt 26,
κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πι- 6-13.
στικῆς πολυτελοῦς, συντρίψασα τὴν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆς Jo 12, 1-8.
4 κεφαλῆς. 4 ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς Εἰς τί ἡ ἀπώλεια (Lc 7, 36 ss.)
5 αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω
δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.
6 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον
7 εἰργάσατο ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, καὶ
ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
8 8 ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐντα-

---

33. αγρυπνειτε c BD 122. a c k tol* .. ς add και προσευχεσθε [cf Mt 26, 41.]
34. DX al αποδημων | B οιχ. εαυτου | εκαστω c BC*DL al cop a c e ff k .. ς και εκαστω
35. η οψε c BCLΔ .. ς Ln om η | μεσονυκτιον c BCLΔ .. ς Ln μεσονυκτιου (Or –τιω)
37. ὅ (Gb″) c BCKLXΔ al vv pm (D vv εγω δε λεγω υμιν) .. ς ἅ

XIV. 1. D a ff om κ. τα αζυμα (vv των αζυμων) | D vv om εν δολω (U εν λογω .. Δ al m om εν)
2. γαρ c BC*DL vv m .. ς δε | D (antea Μη ποτε) it cdd om μη ποτε (al ινα μη) | εσται θορ. c BCDL al k syr .. ς Ln θορ. εστ. (Δ θορυβου οντος)
3. συντριψασα c BL cop .. ς Ln και συντρ. | την c BCLΔ .. ς το .. Ln τον c ADEFKSUVX al | κατεχεεν c BCLΔ al .. ς add κατα, D al επι
4. προς εαυτ. c BC*L cop i .. ς Ln add και λεγοντες (D vv και ελεγον .. al λεγοντες .. al^{1} κ. ελεγ. ante προς pon)
5. U al τις pro εις τι | KL al εδυνατο | D k om γαρ | ς (= Gb Sz) om το μυρον (D al πραθ. το μυρ. τουτ.) | δην. τριακ. c CDL vv .. ς τριακ. δηναρ.
6. D ηργασατο | ς (= Gb Sz) εις εμε
7. D al^{2} μεθ υμων | αυτοις c BCDLΔ al .. ς αυτους | BL cop παντοτε ευ
8. ς (= Gb Sz) ειχεν | εποιησ. c BL al^{6} cop .. ς αυτη, εποι. et Ln [αυτη] εποι. .. Δ εποι. αυτη (l *hoc fecit*) | Ln το σωμ. μου c BDLM** al vv

φιασμόν. ⁹ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον 9
τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
Mt 26, Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώτης ὁ εἷς τῶν δώδεκα ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς 10
14-16. Lc 22, ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. [11] οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ 11
3-6. ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως
παραδοῖ.
Mt 26, Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν 12
17-19. Lc 22, αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς
7-13. τὸ πάσχα; [13] καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς 13
Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
βαστάζων, ἀκολουθήσατε αὐτῷ, [14] καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ 14
οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει Ποῦ ἔστιν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου
τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; [15] καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώ- 15
γαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον· καὶ ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. [16] καὶ ἐξῆλ- 16
θον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν
Mt 26, αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. [17] Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ 17
20-25. Lc 22,14. τῶν δώδεκα. [18] καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 18
21-23. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.
[19] ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· Μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος 19
Μήτι ἐγώ; [20] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος 20
μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον· [21] ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει 21

---

9. δε c BDEGKLVΔ al a (et. γαρ et και leg) .. ς om, Ln [δε] | Gb'' οπ. εαν | το ευαγγ. c BDL al a ff i k .. ς add τουτο, Ln [τουτο]

10. ιουδ. c ABCDELMΔ al pm Or al .. ς (Gb°°) ο ιουδ. | ισχαρ. c BC* (ισχαριωθ?) D (σχαριωτης) al Or .. ς ο ισχαρ. | ο εις c B(C*?)LM cop .. ς Ln om ὁ (A om ο εις τ. δ. .. D ε. εκ τ. δ.) | αυτον παραδ. c BCLΔ al k Eus .. ς Ln παραδω (–δοι et. Ln c B[C?]D [προδοι]) αυτ.

11. AKU al pm Eus αργυρια | ς ευκαιρ. αυτον | παραδοι c BD .. ς παραδω

12. D vv om αυτου | 1. 11. 69. 108. al pm ετοιμασομεν | DΔ al vv ετοιμασ. σοι | KL al ινα φαγεις

13. D vv δυο εκ

14. ς οπου εαν | μου prius c BCDLXΔ al m syr^{p} mg vg it cdd pl sax .. ς om, Ln [μου] | D al φαγομαι .. G al φαγωμαι

15. ανωγαιον c BMSUX al m syr^{p} mg .. ς ανωγεον c P etc .. Gb Sz Ln αναγαιον c ACDEFGHKLV etc .. Δ αναγεον, al ανωγεων et aliter | Ln [ετοιμ.] et Gb° .. om AM*Δ al m vv Vict al | και εκει c BCD (κακει) L al cop syr vg it cdd go .. ς Ln om και

16. BLΔ al cop om αυτου | D it cdd εποιησαν pro ευρον

18. BCL ο ις ειπεν (D λεγει) | B sah των εσθιοντων pro ο εσθιων

19. ηρξαντο c BL cop (sah ηρξ. δε) .. ς Ln οι δε ηρξ. .. C al και ηρξ. | ε. κατα ε. c BLΔ .. ς Ln ε. καθ εις (Or ενα) .. C εις εκαστος | BCLPΔ al vg (non gat mt) al pm (hab it cdd pl syr^{p} mg Or) om κ. αλλ. Μ. εγω (Gb°)

20. ς (Gb°) ο δε αποκριθεις | BCL al om εκ | Ln μ. εμου την χειρα c A vv pm | BC* εις το εν τρυβλιον (D* ε. το τρυβαλιον)

21. οτι c BL cop sah .. ς Ln om | D a c i παραδιδοται pro υπαγει

καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος
22 ἐκεῖνος. [22] Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ Mt 26,
23 ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν Λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. [23] καὶ λα- 26-29.
βὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. Lc 22, 19 s.
24 [24] καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννό- 1 Cor 11, 23 ss.
25 μενον ὑπὲρ πολλῶν. [25] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ Lc 22, 18.
γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
26 27 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. [27] καὶ λέγει αὐ- Mt 26, 30-35.
τοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται Πατάξω Lc 22, 39.
28 τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. [28] ἀλλὰ μετὰ τὸ *Zach 13, 7.
29 ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. [29] ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ Jo 16, 32.
30 Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. [30] καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Lc 22, 33 s.
Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς Jo 13, 36 ss.
31 ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. [31] ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει Ἐάν 14, 72.

---

21. D εστιν γεγραμμενον | D a om ο υι. του ανθρ. sec | καλον c BL prag c i l .. ς add ην, Ln [ην] | ALΔ η ουκ εγενηθη (ita A et. Mt 26, 24.)

22. λαβων c BD a ff i k sah .. ς add ο ιησους, Ln [ο ις] .. al post αρτ. | M al τον αρτ. | D al[1] a (k) ευλογησεν και (al m vv m και ευλογησας .. U και ευχαριστησας) | ς (= Gb Sz) λαβετε, φαγετε c EFHM**SVX etc | D τουτ εστιν

23. ποτηριον (Gb') c BCDLXΔ al m .. ς το ποτηριον

24. ς Ln το (Ln [το] Gb°; om c CD**ELVX al) της καινης (Gb°°; om c BCDL al k cop [sah pon post διαθηκ.]; ff om το τ. καιν. διαθηκ.) το περι (υπερ et. Ln c BCDLΔ al) πολλ. εκχυνομενον (εκχυνν. [ita et. Ln c A(B?)CDLPΔ etc] υ. π. c BCL cop) | 9. 48. 69. al cop sah add εις αφεσιν αμαρτιων

25. CDL cop it cdd vg cdd om ουκετι | D a f προσθω πειν (Gb') | γενημ. (Gb'') c A (B?) CEFLMUVXΔ etc .. ς Ln γεννημ. c DK (HS?) etc

27. ς Ln σκανδαλισθ. εν εμοι (Gb°°; om c BC*DHLSVX [mire errat Sz] Δ etc cop[2] am ing prag emm gat g[1] ff) εν τη νυκτι ταυτη (Gb°°, Ln [ε. τ. ν. τ.]; om c iisd et G etc cop[2] a f ff i k) | τα προβ. διασκ. c B (B –σεται) CDL al sah k (–σονται et. AFGKΔ etc) .. ς Ln διασκορπισθησεται (Ln –σονται) τα προβ. (EFKM etc add της ποιμνης)

28. C και pro αλλα

29. ει και c BCGL al cop syr arm .. ς Ln και ει .. D και εαν | D (vv) σκανδαλισθωσιν

30. ς (= Gb Sz) om συ | DS (S om et. ταυτη τ. ν.) vv om σημερον (l transp) | ταυτ. τ. νυκτ. c BCDL al vv .. ς εν τη ν. ταυτ. | D al[1] vv om η δις .. C om δις (et. transp) | με απαρν. c BCD (L om με) Δ al vv .. ς απαρν. με

31. ACGMSU al pm vv m ο δε πετρος | εκπερισσως (Gb') c BCD al (L al περισσως, Δ εκ περισιας) .. ς εκ περισσου | ελαλει c BDL .. ς ελεγεν et add (Gb°) μαλλον .. om c BCDL al vv pl (et. ante εκπερ. pon)

με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ
πάντες ἔλεγον.
Mt 26, Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεῖ, καὶ λέγει τοῖς 32
36-46. Lc 22, μαθηταῖς αὐτοῦ Καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι. 33 καὶ παραλαμβάνει 33
40-46. τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμ-
Jo 18, 1. βεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, 34 καὶ λέγει αὐτοῖς Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου 34
ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπιπτεν 35
ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ
ὥρα, 36 καὶ ἔλεγεν Ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ 36
ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. 37 καὶ ἔρχεται 37
καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ Σίμων, καθεύδεις;
οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε ἵνα 38
μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ πάλιν 39 40
ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν κατα-
βαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 καὶ ἔρχεται τὸ 41
τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς Καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν
ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρ-
τωλῶν. 42 ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν. 42

---

31. Ln δεη με c ABD**L al vv | EFGKMUVX al pm απαρνησωμαι | D (non d) al om και

32. Ln ω ονομα c C vg it (al^{1} ω το ο.) | γεθσημανει (Gb″) c A (B ?) CLMSV etc, D γησαμανει, EFGH γεσσημανει, X γεσσημανεις, KUΔ γεθσημανι etc (cf ad Mt 26, 36.) .. ς γεθσημανη | DX al m (B ?) προσευξομαι

33. ς (= Gb Sz) τον ιακωβον c ABKL etc (ABK etc et. τον ιω.) | μετ αυτ. c B (B ap Btl τον μ. α. ιω.) CD al .. ς μεθ εαυτου | D* (vg *taedere*, c d *taediari*, k *taedium pati*, a *acediari et deficere*) αχηδεμονειν

35. προελθ. c BFKM etc .. cdd unc rell omn etc syr utr ff προσελθων (Gb′) | επιπτεν c BL .. ς Ln επεσεν

36. ACK al παρενεγκαι | το ποτ. τ. απ εμ. c ABCGLUXΔ etc .. KM etc απ εμ. το π. τ. .. D etc τουτ. το π. απ εμ. .. ς το ποτ. απ εμ. τουτο c EFHSV etc | D (similiter it cdd) ουχ ο (al ουχ ως) ε. θ. αλλ ο (al αλλ ως, CU al αλλ ει τι, G al αλλ ο τι) συ θελεις

37. D al m ff k pers^{p} ισχυσατε

38. B προσευχετε? | ελθητε c B cop Cyp (cop Cyp ita et. ap Mt) (c k *transeat a vobis*) .. ς Ln εισελθητε

39. D a c ff k om τ. αυτ. λογ. ειπ.

40. παλ. ελθ. ευρ. α. c BL cop ar^{p} pers^{w}, item omisso παλιν D a c ff k .. ς υποστρεψας ευρ. α. παλιν | BCLΔ al αυτ. οι οφθ. | καταβαρυν. (Gb″) .. ς βεβαρημενοι | ς αυτω αποκριθ.

41. λοιπον (Gb″) c A(B?)CDEFGLSV**X etc .. ς το λοιπ. c (B?)(H?) KMUV*Δ etc | Edd et cdd αναπαυεσθε; et. ap Mt | D al vv m (simil. it cdd) απεχει (.. cd^{1} επεχει .. cd^{1} aeth k om) το τελος και η ωρα | AFKU al m εις χειρας

42. C ηγγισεν | D ηγγ. ο παραδιδων με

43 Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, Mt 26,
εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ 47-56.
44 τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. 44 δεδώκει Lc 22, 47-53.
δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός Jo 18, 1-12.
45 ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσ-
46 ελθὼν αὐτῷ λέγει Ῥαββὶ ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέ-
47 βαλον τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 εἷς δὲ τῶν παρεστη-
κότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ
48 ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ὡς
49 ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· 49 καθ'
ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατεῖτέ με·
50 ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες.
51 51 καὶ εἷς τις νεανίσκος συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ
52 γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς
ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται Mt 26, 57 s.
54 αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 καὶ Lc 22, 54 s.
ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Jo 18, 13 ss.

---

43. ευθυς c BCLΔ etc .. ϛ ευθεως .. D al vv m om | ο ιουδ. c AB .. ϛ ιουδ. | ο ισκαρ. c ADKMU al pm vv pl Or Thph (D [σκαρ.] al Or om ὁ) .. ϛ om | ων (Gb°°) c EFGHMVX etc .. Ln om .. Δ al εκ | οχλ. c BL al vv m .. ϛ add πολυς, Ln [πολ.]

44. G (non C) παραδους | FL al συσημον, Δ συνσημον, D al σημειον | LΔ (Δ ο) etc ον εαν | απαγετε c BD (D al vv add αυτον) L al .. ϛ απαγαγετε .. F al αγαγετε

45. ευθυς c BCLΔ .. ϛ ευθεως (B al vv om ελθων ευθ.) | αυτω λεγει .. DF vv al λεγ. αυτω .. EGHSV al m vv αυτ. λεγ. αυτω | ABCDEX ραββει (-βι FGKLMUΔ[HSV?]) | ραββ. ραββ. .. Ln (Gb°) om alterum c BC* DLMXΔ al vv m .. C** al m vv χαιρε ραββ.

46. επεβ. (B επεβαλαν, ap Bch επιβ.) τ. χ. αυτω c B (ap Bart, επ αυτω ap Btl, επ αυτον ap Bch) DL al vv .. CΔ al επεβ. τ. χ. αυτων (Δ αυτον) .. AK al vv επεβ. τ. χ. αυτων επ αυτον .. M*S al vv επεβ. επ αυτον τ. χειρ. .. ϛ επεβ. επ αυτον (Sz επι αυτ., Gb°) τ. χ. αυτων .. Ln επεβ. τ. χ. επ αυτον

47. εις δε c ABLM al m vv m .. D και τις .. ϛ εις δε τις | D 1. 435. om την | ωταριον c BD 1. syr^p mg .. ϛ ωτιον

48. D om ως | ϛ εξηλθετε ctra ABCDEGLXΔ etc | Ln με;

49. εκρατειτε c B (L ου κρατησατε) .. ϛ Ln εκρατησατε

50. εφ. παντες c BCLΔ al cop .. ϛ Ln παντ. εφ.

51. Ln κ. νεαν. τις c BCL vv .. D νεαν. δε τις | συνηκολ. c BCL (Δ συνηκολουθησεν) .. ϛ ηκολουθει c D etc .. Sz Gb'' ηκολουθησεν c cdd unc rell omn etc | ϛ (Gb°°) in f. add οι νεανισκοι .. om c BC*DLΔ cop syr perss arr vg it Thph (al transp, al τον νεανισκον pro αυτον)

52. Ln [απ αυτ.] .. om (Gb°) BCL al c k syr cop aeth al

53. DLΔ al vv m Or om αυτω .. C syr προς αυτον .. al αυτου | Ln κ. οι γραμμ. κ. οι πρεσβ. c ADK al vv Or (D Or om οι bis)

ἀρχιερέως, καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος
Mt 26, πρὸς τὸ φῶς. 55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ 55
59-68. Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ ηὕρισκον· 56 πολλοὶ 56
γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.
57 καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες 58 ὅτι 57 58
Jo 2, 19. ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν
χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω.
59 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιε- 59 60
ρεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί
οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. 61
Lc 22, πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
67 ss. τοῦ εὐλογητοῦ; 62 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν 62
τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ
τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας 63
αὐτοῦ λέγει Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἠκούσατε τῆς βλασφη- 64
μίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι
Mt 26, θανάτου. 65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν τὸ 65
67 s. Lc 22, πρόσωπον αὐτοῦ καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ Προφήτευσον,
63 s. καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.
Mt 26, Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδι- 66
69-75. Lc 22, σκῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέ- 67
54-62. Jo 18, ψασα αὐτῷ λέγει Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ. 68 ὁ δὲ 68
15-18. ἠρνήσατο λέγων Οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις· καὶ ἐξῆλθεν
25-27. ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα 69

---

55. ηυρισκ. c BDLΔ (LΔ ουκ .. Δ ηρισκ.) etc .. ς ευρισκ.
58. A al καταλυω | D go om τουτ. | D it (*suscitabo* s. *excit.*) αλλ. αναστησω (Or ms ανοικοδ.) αχειροπ.
60. ς (= Gb Sz) εις το μεσον | Edd ουδεν; τι .. B ουδεν ο τι
61. ουκ απ. ουδ. c BCL al cop Or .. ς Ln ουδεν απεκρ. (D εσειγα κ. ουδ. απεκριθη) | F (ap Wtst) al Or επηρωτησεν (v. 60. cdd[8] επηρωτα) .. A επερωτα | AK al vg cd ff Euth του θεου τ. ευλογ.
62. ς (= Gb Sz) καθημ. εκ δεξ. | D om και ερχ. (d om tantum και)
64. Ln την βλασφημιαν c ADG al vv (DG al vv add αυτου s. του στοματος αυτου) | ενοχ. ειν. c BCLΔ al l (D ff om ειναι) .. ς Ln ειν. ενοχ.
65. ελαβ. c ABC (DG al m syr[p] ελαμβανον, al[1] κατελαβον) KLSVΔ al cop .. ς εβαλλον c H? etc .. EMUX al εβαλον
66. κατω ε. τ. α. c BCLU**X al (D al vv Eus om κατω) .. ς Ln ε. τ. α. κατω
67. D (non d) om Και | τ. ν. ησθα τ. ιυ (cdd aliquot om τ. ιυ) c BCL .. DΔ al vv pm Eus τ. ιυ τ. ναζ. (D ναζορηνου, Δ ναζωραιου) ησθ. .. ς τ. ναζ. ιυ ησθα
68. ουτε ο. ουτε c BDLCGSΔ al (CGSΔ al ουκ ο. ουτε) .. ς ουκ ο. ουδε | συ τι c BCLΔ al (D al vv om συ) .. ς τι συ | Ln [κ. αλεκτ. εφων.] .. om BL cvg 17. c cop (sah ante κ. εξηλθ. pon, al κ. ευθεως αλ. εφ.)

70 αὐτὸν ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. [70] ὁ δὲ
πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ
71 Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. [71] ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν
72 καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. [72] καὶ ἐκ δευ-
τέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν, καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα δὶς φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ· καὶ
ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

XV.

1 Καὶ εὐθὺς ἐπὶ τὸ πρωὶ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ Mt 27,
τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν 1. 2. et 11–14.
2 Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ. [2] καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Lc 23, 1–5. et
Πιλᾶτος Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει 13–16.
3 4 Σὺ λέγεις. [3] καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. [4] ὁ δὲ Πιλᾶτος Jo 18,
πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν λέγων Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατη- 28 ss.
5 γοροῦσιν. [5] ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν
6 Πιλᾶτον. [6] Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον ὅνπερ ἠτοῦντο. Mt 27, 15–26.
7 [7] ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες Lc 23, 17–25. Jo 18, 39 ss.

---

69. ς Ln post αυτον add παλιν .. om c BM al cop sah arr (CLΔ al post ηρξατο pon, D [παλ. δε ειδουσα αυτ. η παιδ.] it cdd ante ιδουσα, al ante αυτον, al post λεγ.) | B vv ειπε pro ηρξ. λεγ. | παρεστωσιν c BCKLΔ al Eus .. ς Ln παρεστηκοσιν | D al (non L) vv οτι και (D pergit αυτος)

70. F (ap Wtst) GMX al m Eus ηρνησατο | D παρεστηκοτες .. G al περιεστωτες | Cdd[3] a go om κ. γ. γαλ. ει (Gb°) | ς (Gb°°) in f. add και η (Δ om η) λαλια σου ομοιαζει (aeth δηλον σε ποιει) .. om c BCDL al vg a c ff g[1.] k Eus Aug (cd[1] ante και γαρ pon)

71. ς (= Gb) ομνυειν (Gb′) ctra BELSUVX al pl (D a λεγειν) | D (non d) K al go om τουτον

72. Ln και ευθυς εκ, Gb+ Sz κ. ευθεως εκ c BL (BL –θυς, sed L c om εκ δευτερ.) DG al vv pm Eus (om c ACEHKMSUVXΔ etc) | το ρ. ως c ABCLΔ al m .. Gb″ Sz το ρ. ὅ c cdd unc rell omn exc M .. ς του ρηματος ου | D al[1] a pers[p] om οτι usq απαρνηση | δις φων. c B (C*?) k .. ς φων. δις .. C*? Δ al vv om δις | τρ. με απαρν. c BC (et * et **) LΔ vv .. ς απ. με τρ. | Δ al[1] επιλαβων

XV. 1. ευθυς c BCLΔ .. ς Ln ευθεως | Ln om επι το c BCDL etc Or | CL ετοιμασαντες (D al vv Or εποιησαν et και δησαντες) | CDG al vv Or απηγαγον et D vv Or add εις την αυλην | πιλατω c BCDLΔ al Or .. ς τω πιλ. (de πειλ. cf Prol)

2. αυτω λεγει c BC (? α. ειπεν?) D (hiat L) al .. ς Ln ειπεν αυτω

3. D (non d) κατηγορουσιν

4. επηρωτα c BU (hiat L) al[9] syr[p] mg a k .. ς Ln επηρωτησεν | κατηγορ. c BCD al (vv m?) .. ς καταμαρτυρουσιν

6. A ον παρητουντο (cf Δ ed Rett.) .. DG al ον αν (s. εαν) ητ.

7. στασιαστ. c B (et ap Btl et ap Bart) CDK (hiat L) 1. 13. 69. al sah .. ς συστασιαστων (AGHΔ συνστασιαστ.)

ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. [8] καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι 8
καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς. [9] ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων Θέλετε 9
ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; [10] ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ 10
φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. [11] οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν 11
τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. [12] ὁ δὲ Πιλᾶτος 12
πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς Τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε τὸν
βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; [13] οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν Σταύρωσον αὐτόν. 13
[14] ὁ δὲ Πιλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς Τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς 14
ἔκραξαν Σταύρωσον αὐτόν. [15] ὁ δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ 15
ἱκανὸν ποιῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν
Mt 27, Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ. [16] Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον 16
27–31. αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν
Jo 19, σπεῖραν· [17] καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ 17
2. 3. πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον· [18] καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν Χαῖρε 18
ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· [19] καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ 19
καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. [20] καὶ 20
ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν
τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια.
Mt 27, 31–37. Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν αὐτόν. [21] καὶ ἀγγαρεύουσιν 21
Lc 23, 26–31. Jo 19, 17 ss. παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπὸ ἀγροῦ, τὸν πατέρα

---

8. αναβας c BD vg c ff (a *accensa*, k om) cop sah go (aeth *ascendit et clamavit*)... ϛ αναβοησας | D al[1] a k go ολος ο οχλ.
9. D om υμιν
10. AK al επεγινωσκεν .. D al ηδει | AE (παρεδοκ.) GVXΔ al παρεδωκεισαν (al[1] παρεδεδωκ.) .. DH al παρεδωκαν | B al[3] cop om οι αρχιερ.
11. D vv επεισαν, al vv ανεπεισαν, al ανεστησαν | D om τον sec
12. παλ. (D al prag ff k syr cop om) αποκρ. c BC al vg c l sah syr[p] go .. ϛ αποκρ. παλ. | ελεγεν c BC etc .. ϛ Ln ειπεν | BCΔ al cop sah om θελετε | B om ὃν et AD al vg it sah arm om ον λεγετε | τον c ABC (D τω [D* om τω] βασιλει) Δ al .. ϛ om
13. Ln π. εκρ. λεγοντες c AD (εκρ. παλ.) KM al vv (G al syr[p] mg π. εκραζον (s. -ξαν) ανασειομενοι υπο των αρχιερεων και ελεγον)
14. εποι. κακον c BCΔ .. ϛ Ln κακ. εποι. | ϛ (= Gb Sz) περισσοτερως c ESUVX etc | Ln εκραζον c ADGKM al m (non BCEHSUVXΔ [-ζαν? cf ed Rett.] etc)
15. D ff k om βουλ. τω οχλ. το ικ. ποι. (B ποιειν) .. C β. ποι. το ικ. τω οχλ. | B παρεδ. δε etc, D τον δε ιν̅ φρ. παρεδ.
16. D καλουσιν (ACΔ συνκαλ.)
17. ενδιδυσκ. (Gb′) c BCD (ενδυδισκ.) FΔ al .. ϛ ενδυουσιν | D επιτιθεασιν
18. ϛ (= Gb Sz) Ln βασιλευ c BDMSVX etc (ctra ACEFGHKUΔ etc)
20. D om ενεπαιξ. αυτω | τα ιδια .. D gr om (Gb°) .. Ln αυτου c BCΔ vv (et. αυτου τα ιδ. leg) | Ln αγουσιν c A (it cdd *duxerunt*) | σταυρωσουσιν c ACDLPΔ al .. ϛ -σωσιν .. B om ινα σταυρ. αυτ. .. D al[1] ff om αυτ. (et. ινα σταυρωθη, ωστε σταυρωσαι αυτον leg)
21. απο c BDX etc .. ϛ απ

22 Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 22 καὶ φέρουσιν
αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος.
23 24 23 καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον, ὁ δὲ οὐκ ἔλαβεν. 24 καὶ
σταυροῦσιν αὐτὸν καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον
25 26 ἐπ᾽ αὐτὰ τίς τί ἄρῃ. 25 ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 καὶ
ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
27 δαίων. 27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ Mt 27,
29 ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 29 καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν 38–44.
κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες Οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναὸν Lc 23, 32–43.
30 καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, 30 σῶσον σεαυτὸν καταβὰς ἀπὸ τοῦ Jo 19, 18.
31 σταυροῦ. 31 ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ
τῶν γραμματέων ἔλεγον Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι,
32 32 ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ· καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ,
ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον
33 αὐτόν. 33 Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν Mt 27,
34 ἕως ὥρας ἐνάτης. 34 καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ 45–54. Lc 23, 44–47.

---

21. Cd[1] (nr. 47.) et cdd ap Erasm αλεξ. του ρουφ. (ff om κ. ρουφ.)
22. D al αγουσιν | επι .. BC**FLΔ al m επι τον | FGKMLUVΔ al pm γολγοθαν | D τοπ. γολγ. | AB μεθερμηνευομενος
23. εδιδ. αυτω c BC*LΔ cop arm .. ϛ Ln add πιειν (D πειν) | B 33. ος δε
24. κ. σταυρ. α. και c BL (L om και sec) c ff k d (d om και sec) cop sah .. ϛ Ln κ. σταυρωσαντες α. | ϛ (= Gb Sz) διεμεριζον ctra cdd unc omn | K (βάλοντ. sic) LMV al βαλοντες | D al[1] ff k om τις τ. α.
25. ACK al τριτη ωρα | D ff k εφυλασσον pro εσταυρ.
27. B vv εσταυρωσαν .. D gr σταυρουνται (postea λησται) .. Δ συνσταυρουσιν (om συν αυτω) | c post δεξιων add *nomine Zoathan*, post ευων. α. *nomine Chammatha*
28. ϛ (Gb**) Ln και επληρωθη η γραφη η λεγουσα Και μετα ανομων ελογισθη .. om c ABCDX al pm k sah (hab Or Eus in canone) [cf Lc 22, 37. *Es 53, 12.]
29. D Eus κ. οι παραγοντες | D k om αυτων | οικοδομ. h. l. c BDL k cop sah .. ϛ post ημεραις pon | τρισιν c ACDPV al (Ln confundit B et P) c k sah .. ϛ εν τρισιν
30. καταβας c BDLΔ .. ϛ και καταβα .. P al Eus κ. καταβηθι
31. ϛ (= Gb Sz) ομοι. δε και (ita etiam B) | Edd pl post σωσαι plene interpg
32. του ισρ. (c ACEFGHMPSUVX etc) .. Ln om του c BDKLΔ etc | L καταβα | Ln πιστευσ. αυτω c C***DFGHPV** al pl vv m Eus (et. επ s. εν αυτω, εις αυτον leg) ctra ABC*EKLM**SUV*XΔ etc | Ln συν αυτω c BL (D om αυτω)
33. και γενομενης c BDGLMSΔ etc .. ϛ γενομ. δε | D al[1] Eus εφ ολης της γης
34. τη ενατ. ω. (de ενατος et εννατος [sic ϛ] cf Prol) c BDFLX al vv Eus .. ϛ τη ω. τη ενν. | D εφωνησεν .. M al ανεβοησεν | D k om ο ις | μεγαλη c BD (errat Ln) L al ff k cop .. ϛ Ln add λεγων

῾Ελωὶ ἐλωὶ λαμὰ σαβαχθανί; ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον ῾Ο θεός μου
ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; [35] καί τινες τῶν παρεστηκότων 35
Jo 19, ἀκούσαντες ἔλεγον Ἴδε ῾Ηλίαν φωνεῖ. [36] δραμὼν δέ τις γεμίσας σπόγγον 36
29. 30. ὄξους περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων Ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται
῾Ηλίας καθελεῖν αὐτόν. [37] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. 37
[38] καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ᾿ ἄνωθεν ἕως κάτω. 38
[39] ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως ἐξέ- 39
πνευσεν, εἶπεν Ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.
Mt 27, Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν καὶ 40
55. 56. Lc 23, 49. Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆτος
μήτηρ καὶ Σαλώμη, [41] αἳ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ 41
καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς ῾Ιερο-
σόλυμα.
Mt 27, Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν προ- 42
57–61. Lc 23, σάββατον, [43] ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, 43
50–55. Jo 19, 38–42.

---

34. ἐλωι bis (*heloi* g[1] l am ing prag gat mt) .. ϛ ἐλωι .. D al vv m Eus ηλει s. ηλι | λαμα c BD al am gat .. ϛ λαμμα sine cod unc .. Ln λεμα c CLΔ al vv .. AKMPUX al vv Ath al λιμα .. EFGHSV al λειμα | A σιβακθανει, B ζαβαφθανει, CG σαβαχθανει, D ζαφθανει | B om ο θ. μου alt .. AEFGK al pm vg ms(?) Eus Thph om μου prius | εγκατ. (–λειπες EGL, –λειπας K) με c BL al (D vv ωνιδισας με) cop vg al .. ϛ με εγκατ.

35. παρεστηκοτων .. DU al παρεστωτων, B εστηκοτων, A εκει εστηκοτων (Δ om και τινες usq ακουσαντ. .. C om ακουσ.) | ιδε c BFLUΔ al m .. ϛ Ln ιδου .. C al arm οτι, K al οτι ιδου, D vv plane om | ϛ ἡλιαν cf Prol

36. τις c BLΔ (om και et. cop c ff) .. ϛ Ln εις και (sed Ln om και c B cop c ff) | περιθεις c BD (επιθεις) L al cop .. ϛ add τε | DV al m vv m αφες

38. απ c BDLX (vdtr) al .. ϛ απο

39. οτι ουτως c BL (non K) cop ar (cop ar om et. ουτως) .. ϛ (ϛ ουτω) Ln add κραξας (D [om οτι] ουτ. αυτον κραξαντα και εξεπνευσεν, d *sic eum exclamasse et exspirasse*, k *quia sic exclamavit* [om εξεπν.], arm οτι κραξας εξεπν.) | ουτ. ο α. c BDLΔ al vv .. ϛ ο α. ουτ. | BLΔ vg υι. θε. ην .. D k θε. υι. ην

40. Syr pers[p] om εν αις ην και .. BL am prag tol om ην .. DGU al pm vv pm om και | BC al μαριαμ η μαγδ. .. D om η | η ιακ. c B (errat Ln) CKUΔ al, item (omisso η) DF** (ap Wist) L al m .. ϛ η του ιακ. | ιωσητος c B (η ιω.) D gr LΔ (ιωσηβτος) al cop .. ϛ ιωση .. aeth vg it (cd[1] sax ιωσηπος) *joseph*

41. αι και .. Ln om και c BX al vv .. ACLΔ al vv om αι (Gb°) | CDΔ al Thph om και διηκ. αυτ. .. cd[1] διακονησαι αυτω

42. Ln πρὸς σάββατον .. προσσαββατον hab ABEGLV al pm .. D πριν σαββατον

43. ελθων (Gb'') .. ϛ ηλθεν | D al om ὁ | D vv αριμαθιας (cf ad Mt 27, 57.)

ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας
44 εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. [44] ὁ δὲ
Πιλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυ-
45 ρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν· [45] καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ
46 κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ Ἰωσήφ. [46] καὶ ἀγοράσας σινδόνα,
καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ
ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν
47 τοῦ μνημείου. [47] ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτος
ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

XVI.

1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Mt 28,
ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλεί- 1-10.
2 ψωσιν αὐτόν. [2] καὶ λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνη- Lc 24,
3 μεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. [3] καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς Τίς ἀποκυ- 1-10.
4 λίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; [4] καὶ ἀναβλέψασαι
5 θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. [5] καὶ
ἐλθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς
6 περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. [6] ὁ δὲ λέγει αὐταῖς
Μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον·
7 ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. [7] ἀλλὰ ὑπάγετε

---

43. τον c BLΔ .. ς Ln om | D το πτωμα
44. D vv εθαυμαζεν | παλαι .. Ln ηδη c BD al[1] vv m(?) Thph (Δ και ειπεν pro ει παλαι) | D τεθνηκει
45. D παρα (παρα et. al) του κεντουριωνος | πτωμα c BD (D add αυτου) L .. ς σωμα (D πτωμα et. v. 43.)
46. ς και (om c BD [pergit λαβων] L cop) καθελων | Ln εθηκεν c BC**DL al (A καθηκεν, K κατεθηκαν) | AM al αυτο | D εν τω μν. .. B εν μνηματι
47. η (c ABCGΔ al) ιωσητος (c BLΔ al k cop; A al vg l ιωσηφ; D ff ιακωβου; al[4] syr hrs arm ιακωβου και ιωσητος μητηρ; c *jacobi et joseph*) .. ς ιωση | τεθειται (Gb') c ABCDL (τεθηται) Δ (τεθυτα?) al .. ς τιθεται

XVI. 1. D και πορευθεισαι omissis διαγεν. usque σαλωμη, item k servatis διαγ. τ. σαββ. | E al pm om η του .. L om η .. CGMUVX al m om του (Gb°)
2. της μιας .. D om της .. LΔ al Eus τη μια .. Ln μια c B 1. | σαββατων .. D σαββατου .. Ln των σαββατων c BKL al Eus
3. εκ .. Ln απο c CD al vv Eus al
4. ανακεκυλ. c BL .. ς Ln αποκεκυλ. (k sic hab v. 4: *subito autem ad horam tertiam tenebrae factae sunt per totum orbem terrae et descenderunt de caelis angeli et surgent in claritate vivi dei simul ascenderunt cum eo et continuo lux facta est Tunc illae accesserunt ad monimentum et vident revolutum lapidem fuit enim* etc)
5. ελθουσαι c B 127. .. ς Ln εισελθουσαι | ACGKLMVXΔ etc ιδον
6. D c ff και pro ο δε
7. αλλα c A(B?)CDGKLΔ etc .. ς αλλ c EMU(SV?) etc

εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν
Mt 28, 14. Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. [8] καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυ- 8
γον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ
οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

---

7. C*D al και ειπατε

8. ς (= Gb Sz) ταχυ εφυγον | Ln ειχεν γαρ c BD vg c k l syr cop | D ειπαν

9—20. om c B (cf quae in hanc rem scripsi Stud. und Kritiken 1846. Nachricht vom vaticanischen Bibelcodex) k [k sic finit evangelium: *Omnia autem quaecumque praecepta erant et qui cum puero erant breviter exposuerunt posthaec et ipse jhesus adparuit. et ab orientem usque· usque in orientem· misit per illos sanctam et incorruptam* (** add *praedicationis*, * *–nem?*) *salutis aeternae· amen·*] arm mss venet ar vatic .. L ita pergit: φερετε που και ταυτα+ Παντα δε τα παρηγγελμενα τοις περι τον πετρον συντομως εξηγγιλαν· μετα δε ταυτα και αυτος ο ις, απο ανατολης και αχρι δυσεως εξαπεστιλεν δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα· της αιωνιου σωτηριας÷ (hucusque consentiunt c cod L syr[p] mg et cod 274.) εστην δε και ταυτα φερομενα μετα το εφοβουντο γαρ+ Αναστας δε etc .. 22. sic: εφοβ. γαρ+ τελος εν τισι των αντιγραφων εως ωδε πληρουται ο ευαγγελιστης· εν πολλοις δε και ταυτα φερεται Αναστας etc .. 20. 300. notant: εντευθεν εως του τελους εν τισι των αντιγραφων ου κειται· εν δε τοις αρχαιοις παντα απαραλειπτα κειται .. scholion Sev. antioch. in cdd m sic: εν μεν ουν τοις ακριβεστεροις αντιγραφοις το κατα μαρκον ευαγγ. μεχρι του εφοβουντο γαρ εχει το τελος· εν δε τισι προσκειται και ταυτα Αναστας etc .. similia cdd al exhibent .. 1. 206. 209. habent: εν τισι μεν των αντιγραφων εως ωδε πληρουται ο ευαγγελιστης, εως ου και ευσεβιος ο παμφυλου εκανονισεν· εν αλλοις δε ταυτα φερεται Αναστας etc .. ΛL al m, item am et ing ** ultra v. 8. non add Eusebii et Ammonii numeros .. in cdd al sequentia notantur asteriscis .. in catenis patrum nulla refertur hujus pericopae explicatio .. non attingunt Just Clem alex .. defecisse hos versus olim in mss m testantur Dion alex Eus (Eus ad Marin. testatur εν τουτω [sc. εφοβ. γαρ] σχεδον εν απασι τοις αντιγραφοις περιγεγραπται το τελος, eaque mss in quibus desunt ultimi versus τα ακριβη appellat) Sev antioch Vict antioch Greg nyss Hier (Hier ad Hedib. «*in raris fertur evangeliis*», «*omnibus Graeciae libris pene hoc capitulum in fine non habentibus*») Euth. Contra agnoscit jam Ir. Textum sic exhibent ς Ln:

Jo 20, 1. 9–18. Ἀναστὰς δὲ [F ap Wtst 13. 69. al m vv Thph add ο ιησους] πρωὶ 9
πρώτῃ σαββάτου [K al pm σαββατων .. diff al] ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ
[C μαριαμ] τῇ [D om] Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς [Ln παρ' ἧς] ἐκβεβλήκει
ἑπτὰ δαιμόνια. [10] ἐκείνη [Ln add δὲ] πορευθεῖσα [K al ἀπελθοῦσα] 10
ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν.
[11] κἀκεῖνοι [C*LU al[1] cop εκεινοι] ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' 11
Lc 24, 13 ss. αὐτῆς ἠπίστησαν. [12] μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν 12
ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. [13] κἀκεῖνοι 13
ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις [L ἐκεῖνοι] ἐπί-

14 στευσαν. [14]ὕστερον [Ln add δὲ] ἀνακειμένοις αὐτοῖς [L al vv om]
τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ
σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον [Ln add ἐκ
15 νεκρῶν] οὐκ ἐπίστευσαν. [15]καὶ εἶπεν αὐτοῖς [D προς αυτους] Πορευ- Mt 28,
θέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα [D al[1] vv om .. D vv add και] κηρύξατε 19 s. Lc 24,
τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. [cdd aliquot iique maxime graeci ap 47 ss.
Hier haec add: *Et illi satisfaciebant dicentes: Seculum istud iniquitatis
et incredulitatis substantia est, quae non sinit per immundos spiritus
veram Dei apprehendi virtutem. Idcirco jam nunc revela justitiam tuam.*]
16 [16]ὁ [D*** οτι ο] πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας
17 κατακριθήσεται. [17]σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει·
[C*LΔ (ρακολουθ.) ακολουθησει .. Ln παραχ. ταῦτ.]. ἐν [L επι] τῷ ὀνό-
ματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν καιναῖς [C*LΔ
18 cop arm om], [18]ὄφεις [CLM**XΔ al cop arm syr[p] c ast ante οφ. add
και εν ταις χερσιν] ἀροῦσιν· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ [C* ουδεν]
αὐτοὺς [Δ αυτοις] βλάψει [Gb Sz Ln βλάψῃ]· ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας
19 ἐπιθήσουσιν, καὶ καλῶς ἕξουσιν. [19]ὁ μὲν οὖν [C*L al[1] vv om ουν] Lc 24,
κύριος [Ln add ἰησοῦς] μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη [5 ἀνε- 50 ss. Act 1, 9.
λήφθη] εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν [CΔ εν δεξια] τοῦ θεοῦ·
20 [20]ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦν-
τος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.
C* (?) D*** (inde a v. 15. recentior manus scripsit) EF ap Wtst
GKLMUVXΔ etc vv pm add αμην .. l om v. 20. .. sah ms v. 20.
sic legit: *exeuntes terni in quatuor climata caeli praedicarunt evangelium
regni in mundo toto, Christo operante cum iis in verbo confirmationem cum
signis sequentibus eos et miraculis. Atque hoc modo cognoverunt (cognitum est)
regnum dei in terra tota et in mundo toto Israelis in testimonium gentium
omnium, harum quae existunt ab oriente ad occasum.*]

Subscriptio: ACEKLUΔ ευαγγελιον κατα μαρκον .. B κατα μαρκον ..
D*** ευαγγελιον κατα μαρκον ετελεσθη αρχεται πραξις αποστολων
(k *evangelium cata marcum exp. incip. cata mattheum feliciciter* [sic] ..
ing *explicit evangelium secundum marcum incipit argumentum evang secd
lucam* .. cdd vg al *explicit evangelium secundum marcum*) .. MX nil sub-
scriptum habent .. GS (etiam K add) al: το κατα μαρκον [G add αγιον]
ευαγγελιον εξεδοθη [G -δωθη] μετα χρονους ι′ [K δεκα, al ιβ′] της
του χριστου [G al κυριου] αναληψεως. In cdd pl numerantur στιχοι
[K al αψ, GS al pl αχ′, al αχϛ′, al χιλ. πενταχοσ. πεντηχ. et aliter],
ρηματα, κεφαλαια, τιτλοι. Praeterea notantur haec: εγραφη ρωμαϊστι
εν ρωμη (ita etiam syr) s. εν αιγυπτω . υπηγορευθη υπο πετρου,
επεδοθη μαρκω τω ευαγγελιστη, και εκηρυχθη εν αλεξανδρεια και
παση τη περιχωρω αυτης

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασϑαι διήγησιν περὶ τῶν 1
πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, [2] καϑὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ 2
ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, [3] ἔδοξεν κἀμοὶ 3
παρηκολουϑηκότι ἄνωϑεν πᾶσιν ἀκριβῶς καϑεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε
Θεόφιλε, [4] ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήϑης λόγων τὴν ἀσφάλειαν. 4
Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας 5
ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν
ϑυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. [6] ἦσαν δὲ δίκαιοι 6
ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ ϑεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ
δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. [7] καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καϑότι 7
ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις
αὐτῶν ἦσαν. [8] ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφη- 8
μερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ ϑεοῦ, [9] κατὰ τὸ ἔϑος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν τοῦ 9
ϑυμιᾶσαι εἰσελϑὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, [10] καὶ πᾶν τὸ πλῆϑος ἦν 10
τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ ϑυμιάματος. [11] ὤφϑη δὲ αὐτῷ 11
ἄγγελος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ ϑυσιαστηρίου τοῦ ϑυμιάματος. [12] καὶ 12
ἐταράχϑη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. [13] εἶπεν δὲ πρὸς 13
αὐτὸν ὁ ἄγγελος Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσϑη ἡ δέησίς σου,
καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ Ἰωάννην· [14] καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ 14

---

* ευαγγ. κ. λουκ. ut ACDEKLMUXΔ .. BF κατα λουκαν .. al (ita ς[e]) το κατα λ. ευαγγ. .. al (ita ς) το κ. λ. αγιον ευαγγ.

1—4. 130. gr et lat om hos vv. | 1. F al m om εν

2. D καϑα | K al παρεδωκαν (AX –δωσαν) | X al[1] om γενομ. (al[1] post λογ. pon)

3. καμοι .. b g[1.] bodl go add *et spiritui* (s. *–tuo*) *sancto*

5. BL om του | E ονομα | γυνη αυτω (Gb'[4]) c BC*DL (praemitt ἡ) X (αυτο) al vv .. ς η γυ. αυτου | A (non E) om το | B ελεισαβετ ubique (ita C v. 7.), D* syr[p] al ελεισαβεϑ (D alibi ελισαβεϑ, ελισαβεδ), am d (d alibi *–bed*) e cop *elisabet*, vg it cdd pl *–beth*, b *–bel*

6. εναντ. (Gb') c BCX al Cyr al .. ς Ln ενωπιον

7. ην η (Ln om η c B al[2]) ελισ. c BDLXΔ al .. ς η ελισ. ην

8. ACFMXΔ al pl εναντιον .. K ενωπιον

9. C*D al pers[p] να. του ϑεου

10. ην του λαου .. ς (= Gb Sz) τ. λα. ην c ACDK (H?) etc

15 γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. [15] ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ
οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ
16 κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, [16] καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ
17 κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν· [17] καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν *Mal 4, 5. 6.
πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα
καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.
18 [18] καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ
γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.
19 [19] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστη-
κὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελί-
20 σασθαί σοι ταῦτα· [20] καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι
ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου,
21 οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. [21] καὶ ἦν ὁ λαὸς προσ-
δοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.
22 [22] ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν
ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός.
23 [23] καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν
24 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. [24] μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ
25 ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα [25] ὅτι
οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός
μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ
27 θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, [27] πρὸς παρθένον Mt 1,
ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυίδ, καὶ τὸ ὄνομα 18 ss.
28 τῆς παρθένου Μαριάμ. [28] καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν Χαῖρε, κεχα-
29 ριτωμένη· ὁ κύριος μετὰ σοῦ. [29] ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ

---

14. ς (= Gb Sz) γεννησει
15. Gb om του c ACL al pl Cyr al
17. CLV al προσελευσεται .. F ap Wtst πορευσεται, al προπορ. | ηλιου (MU al ἡλιοῦ. al ἡλιού .. ς ἡλίου cf Prol) .. B ηλεια, L ηλια | AK al Tit τω κυριω | K κατασκευασμενον
19. D ο παρεστως
20. D Or πλησθησονται (Gb′)
21. D προσδεχομενος et (et. syr?) επι τω χρ.
22. εδυν. c AB*K al .. ς ηδυν. | EGMVXΔ al εοραχεν | D al (vv pm) Tit διεμεινεν
25. ς ουτω | Ln om ὁ c CDL al[1] | DXΔ al εφειδεν (X εφιδ.) .. C επιδὲν | DL al om το
26. απο c BL al Cyr hrs .. ς Ln υπο | ναζαρεθ .. ς -ρετ cf Prol
27. εμνηστευμ. c ABL (cf ad 2, 5.) .. ς μεμνηστ. .. D μεμνησμενην | CFL al pm Eus al εξ οικ. και πατριας
28. ς (Gb°) Ln εισελθ. ο αγγελος .. om c BL 1. 131. cop (F ap Wtst al vv post αυτην pon) | ς (Gb°) Ln in f. add ευλογημενη συ εν γυναιξιν [cf 1, 42.] .. om c BL 1. 131. al[1] cop sah arm syr hrs Dam .. additur ad haec etiam κ. ευλογ. ο καρπ. τ. κ. σ. ex 1, 42.
29. ς (= Gb) Ln η δε ιδουσα (om c BDLX 1. 131. al cop[2] sah arm Dam ..

διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ 30
Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλ- 31
λήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.
*Es 7,14. 32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ 32
*Mich 4, 7. κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ 33
τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται
τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ 34
ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ Πνεῦμα 35
ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ
τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγ- 36
γενίς σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος
ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ 37
πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ Μαριάμ Ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ 38
τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν 39
ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον 40
Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν 41
ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ
αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώνησεν 42
κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος
ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ 43
κυρίου μου πρὸς μέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου 44
εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ 45

---

et. *cum audisset* leg) διεταρ. (D al εταραχθη) επι τ. λ. (transp c iisd exc cop sah) αυτου (om c iisdem .. C* om [Gb°°] επι τ. λογ. α., vv *in introitu ejus* s. *ad introitum ejus*)

30. D al⁹ vv αυτη ο αγγ. .. C al e Chron alex Cyp ο αγγ. προς αυτην .

31. συλλημψη .. ϛ συλληψη cf Prol

34. B**C***FM al pl vv m (non it vg) Greg thaum Chr al m εσται μοι

35. A* διοτι | X al m γενομενον | Ln γεννωμ. [εκ σου] c C* al m vv pm Ath (dis) Dial (dis) al pm

36. συγγενις c AC***DEGLXΔ etc .. ϛ συγγενης | BL vv συνειληφεν | ϛ (= Gb Sz) γηρα

37. π. του θεου c BD (post ρημα pon) L .. ϛ Ln π. τω θεω .. al vv τω θεω, al παρα θεω

38. C*D μαρια (ita C*D* et. v. 34.; item C* v. 46. et alibi, D et. v. 39. 46. et alibi) | D απεστη (errat Ln)

39. AK al και αναστασα

41. η ελισαβ. h. l. (Gb″) c BC*DL (non K) al vg it arm Or .. ϛ post ηκουσεν pon

42. CF al m Thph ανεβοησεν | κραυγη c BL Or³ .. ϛ Ln φωνη (Or¹ μεγ. φωνη γινεται εν τη ελ.)

43. B πρ. εμε

44. εν αγ. το βρεφ. (Gb′) c BCDFL etc Or .. Gb Sz το βρ. εν αγ. (cd¹ om εν αγ.)

46 παρὰ κυρίου. [46] Καὶ εἶπεν Μαριάμ Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, *1 Sam
47 48 [47] καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου, [48] ὅτι 2, 1 ss.
ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν
49 μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, [49] ὅτι ἐποίησέν μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός.
50 καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, [50] καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς
51 τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. [51] ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρ-
52 πισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν· [52] καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ
53 θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούς, [53] πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ
54 πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς. [54] ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, *Es 41,
55 μνησθῆναι ἐλέους, [55] καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ 8. 9.
56 Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. [56] Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ
σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέν-
58 νησεν υἱόν. [58] καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμε-
59 γάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. [59] καὶ
ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν
60 αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. [60] καὶ ἀποκριθεῖσα
61 ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. [61] καὶ εἶπαν
πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνό-
62 ματι τούτῳ. [62] ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι
63 αὐτό. [63] καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα
64 αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. [64] ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα-
65 χρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. [65] καὶ ἐγένετο
ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς

---

47. D (vg it Ir *in*) εν τω | (L non habet σωτηριω)

49. Ln μεγαλα c BD*L (*magna* vg it; et. δ et 130. lat) .. CD**E*KU* etc μεγαλια (-ία KU*) | Edd pl και αγι. c antecdd conjg

50. ε. γενεας κ. γ. c BC*L cop syr am for ing mt emm tol Aug .. FM al pm vv pp ε. γενεαν κ. γενεαν (Gb') .. A (in προσευχη μαριας της θεοτοκου, quae est ωδη ια post ψαλτηριον) απο γενεας εις γενεαν (vv) .. ς Ln εις γενεας γενεων

55. εις τον αιωνα (Gb') .. Gb Sz εως αιωνος c A (l. l., non in textu) CFS al pl Greg thaum (utrumque ap LXX frequentiss.)

56. ωσει .. D al vv om .. Ln ως c BL 1.

59. ε. τ. ημ. τ. ογδ. (Gb'') c BCDL (DL al om εν) al vv .. ς ε. τ. ογδ. ημ. | D ηλθαν

60. CD cop[2] sl ms κληθ. το ονομα αυτου ιω.

61. ειπαν c (B?)DLΔ al .. ς Ln ειπον | εκ τ. σ. (Gb') c ABCLΔ al m cop Chron .. ς εν τη συγγενεια

62. αυτο c BDFG al .. ς αυτον

63. C* (vdtr) D πινακιδα | C al m syr[p] mg sl jun Or[1] εσται | L Or[1] εστ. ονομα αυτω | D a b g[1·] και παραχρημα ελυθη η γλωσσα αυτου κ. εθ. π. (b π. εθ.) cf ad v. sq.

64. Gb° παραχρ. κ. η γλωσσ. αυτ. c D a b g[1·] l [cf ad v. 63.] .. diff al .. C* al[1] e om αυτου

65. AK al εγεν. δε

Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, [66] καὶ ἔθεντο πάντες οἱ 66
ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται;
καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπρο- 67
φήτευσεν λέγων [68] Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέ- 68
ψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, [69] καὶ ἤγειρεν κέρας σωτη- 69
ρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυὶδ παιδὸς αὐτοῦ, [70] καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος 70
Act 3, 21. τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, [71] σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν 71
καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς, [72] ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν 72
*Gn 22, 16. πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, [73] ὅρκον ὃν ὤμο- 73
σεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν [74] ἀφόβως ἐκ 74
χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ [75] ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ 75
ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. [76] καὶ σὺ δὲ παιδίον προφήτης 76
ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι
ὁδοὺς αὐτοῦ, [77] τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει 77
ἁμαρτιῶν αὐτῶν [78] διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο 78
ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους [79] ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου 79
καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς 80
ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

II.

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καί- 1
σαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. [2] αὕτη ἡ ἀπο- 2

---

65. L al vv om παντα
66. CD al ακουοντες | DL al e arm ταις καρδιαις | γαρ c BC*DL vv pm .. ς om | D al vv om ην (et. transp, et. *est* leg)
67. επροφ. c A (B?) CL al (D ειπεν omisso λεγ.) .. ς προεφητ.
69. εν (Gb') c BCDLM al Eus Cyr .. ς εν τω | ς του (om c BDL) παιδος
70. ς Ln των (D om) αγ. (Ln αγιων,) των (om c BLΔ al[4] Or Eus) απ. αι. πρ. α. (D it cdd Ir πρ. α. pon ante των α. αι.)
74. εκ χειρος c BDL 13. 33. 69. .. ς add των (K παντων των) | εχθρ. c BL 13. (33.?) 69. e Ir .. ς add ημων, Ln [ημ.]
75. BL vg it cdd pl πασαις ταις ημεραις | ς (= Gb Sz) ημερ. της ζωης ημ.
76. και συ δε c BCDL al cop .. ς Ln om δε | B Or[1] γαρ ενωπιον κυριου
77. αυτων .. cdd[4] vv om .. cd[1] αυτου .. ACM al m vv ημων
78. B ap Bt et Bch επισκεψεται, ap Btl επεσκεψαται .. L επεσκεψαιται .. *visitabit* cop syr (it cdd?)
79. L 36. επεφαναι (–νε), Ir *et apparuit*

II. 1. C* vv epist vet ap Thdret αγουστου | Cdd[5] Eus απογραψασθαι .. L του απογρ.
2. Ln om ἡ c BD (D εγεν. απογρ. πρ.) 131. Eus

3 γραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. [3] καὶ ἐπο-
4 ρεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. [4] ἀνέβη δὲ
καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν
εἰς πόλιν Δαυὶδ ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ
5 πατριᾶς Δαυίδ, [5] ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ,
6 οὔσῃ ἐγκύῳ. [6] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ Mt 1, 25.
7 ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, [7] καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, et 2, 1.
καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν
αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσ-
9 σοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. [9] καὶ ἰδοὺ ἄγγελος
κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβή-
10 θησαν φόβον μέγαν. [10] καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ
γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ,
11 [11] ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει
12 Δαυίδ. [12] καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον
13 κείμενον ἐν φάτνῃ. [13] καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος
14 στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων [14] Δόξα ἐν ὑψίστοις
15 θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. [15] καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλ-
θον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες
εἶπον πρὸς ἀλλήλους Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα
16 τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. [16] καὶ ἦλθον σπεύσαντες

---

2. Syr hrs om της συριας | Ln Κυρινου c B. (κυρεινου) vv pm (*Cyrino* Thph Amb Juv .. A κηρυνιου, al κυρινιου | e om v. 2. sed ita ut ab απογραφεσθαι v. 1. ad απογραφ. v. 3. transiluisse videatur
3. ιδιαν .. Ln εαυτου c BDL Eus | πολιν .. D πατριδα, C* gat χωραν
4. ναζαρεθ .. ς -ρετ, Ln -ραθ cf Prol
5. Ln απογραφεσθαι c AD al Chr Thph (Δ απογραψεσθαι) | AEU συμ | εμνηστ. c AB*C*D*L .. ς μεμνηστ. | αυτω c BDL al perus e f (a b c om εμνηστευμ.) cop al m Eus al .. ς add γυναικι
7. εν φατνη (Gb') c ABDL al Just .. ς ε. τη φατν.
8. D* (it cop) ταυτη pro τη αυτη | D al τας φυλακας
9. BL vv m Eus om ιδου | D al^2 it cdd (vv Eus θεου) om κυριου sec | B σφοδρα pro φοβ. μεγ.
11. Cd^1 om ος εστιν .. Or^3 om ος ε. χρ. | κυριος .. syr hrs κυριου .. d Cyp *jesus* .. e *jhesus dominus* .. cd^1 om
12. B al^1 om το | κειμενον .. D al^1 om .. Ln [και] κειμ. c BLPS al^4 vv m Eus | ς (= Gb Sz) εν τη φατνη
14. Ln εν (om cd^1 vg [non am for harl ing] it [non g^1 nec d δ] Ir Aug al .. vv al και. vv al και εν) ανθρ. ευδοκιας c A (sed υμνος εωθινος in A -κια) D vg it go sax Cyr hrs pp lat ut vdtr omn (contra -κια Or^3 Eus Ath Bas Chr al m)
15. D οι αγγ. απ α. ε. τ. ουρ. .. al^9 vv απ α. οι αγγ. ε. τ. ουρ. .. al^5 om ε. τ. ουρ. | Ln [κ. οι ανθρ.] .. ea om BL al vv pl Eus | L ειπαν .. B (for it cdd) ελαλουν | P al for εως εις
16. L ηλθαν

καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν
τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος 17
αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν 18
περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· 19 ἡ δὲ Μαριὰμ 19
πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ 20
πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.
*Lv 12,3. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, καὶ 21
ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ
συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.
*Lv 12,4. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸν 22
νόμον Μωυσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ,
*Ex 13,2. 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν 23
*Lv 12,8. ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρη- 24
μένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν.
25 καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄν- 25
θρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ
Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ᾽ αὐτόν· 26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματι- 26
σμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν
Χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ 27
εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ
εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς 28
ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν 29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, 29
δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου 30
τὸ σωτήριόν σου, 31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 31

---

16. ανευραν c BL (L ευραν, D al Eus ευρον) .. ϛ Ln ανευρον | H al om τη
17. Ln εγνωρισαν c BDL al Eus | D al vv m om τουτου
18. D ακουοντες | D al[1] εθαυμαζον
19. Ln μαρια c BD (D μαριαν v. 16., μαρια v. 5. et alibi) | B al om ταυτα
20. ϛ (= Gb Sz) επεστρεψαν | AD*KLVXΔ ιδον
21. D al pm syr[p] mg αι ημεραι et D syr[p] mg αι οκτω | ϛ (= Gb Sz) το παιδιον pro αυτον | D al vv m om και sec | ϛ συλληφθ. cf Prol
22. B al[1] om αι | B* om του | αυτων .. cd[1] cop[2] ar[p] Ir (Ir om αυτ. κ. τ. ν. μω.) om .. D al vv m αυτου (Gb') s. αυτης | D om τω
23. Ln εν τω νομω c DF ap Wtst (non B) | D om τω
24. εν τω c BDL al .. ϛ om τω | νοσσ. (Gb') c BEF[a]GHSV al .. ϛ Ln νεοσσ.
25. D vv m om ιδου | B it cdd ανθρ. ην .. F (ap Wtst) al om ην | K al m syr[p] mg ευσεβης | L al Did τω ισραηλ | ϛ (= Gb Sz) αγιον ην
26. D (it cdd) κεχρηματισμενος δε ην | πριν η .. B al[1] Nyss πρ. αν. X al[1] πρ. η αν, L πρ. η να (sic), al Did εως αν, al πριν | K al m Cyr hrs ιδειν
27. A al εισαγειν
28. MU al pm go Cyr hrs εδεξ. αυτον | αγκαλας c BL al a b l (Or) Did .. ϛ add αυτου, Ln [αυτου] | D ηυλογησεν
30. AKLVXΔ etc ιδον

32 33 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. 33 καὶ ἦν
ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ
34 αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν
μητέρα αὐτοῦ Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν
35 τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον· 35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν
ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρ-
36 διῶν διαλογισμοί. 36 καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ
φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀν-
37 δρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν
ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεή-
38 σεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα
ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις
39 λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ. 39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Mt 2,
40 κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. 40 τὸ 22. 23.
δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίᾳ, καὶ χάρις θεοῦ 1, 80.
ἦν ἐπ᾽ αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ᾽ ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ
42 τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ
43 τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, 43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέ-

---

32. εθνων .. D om . b e Ir^{1} *oculorum*

33. ο πατ. αυτ. κ. η μητ. (L add αυτου) c BDL al vg g^{2} vat Or int (dis) Cyr hrs Hier pp gr et lat ap Hier .. ς (= Gb sed rursus Gb″) Ln ιωσηφ (Ln ο ιωσηφ c A al) κ. η μητ. αυτου

35. Ln [δε] .. om BL vv

36. D vv om ην | D al vv και αυτη | μετα α. ε. επτα c BGLXΔ al vv .. ADK al ετη ε. μ. ανδρ. .. ς ετη μ. α. επτα

37. αὐτή (ita EKMU al pl) .. ς Ln αὕτη (ita G etc) | εως c ABL al vg f ff g$^{1.2}$ cop sah ar^{p} Aug .. D vv m om .. ς ως | του ιερου c BD (ναου) F (ap Wtst) L .. ς Ln απο τ. ι.

38. και αυτη c ABDLXΔ (Δ om τη seq) al cop aeth arr Thph .. ς κ. αὕτη αὐτῇ | τ. θεω c BDLX* a cop syr^{p} mg al Nyss Ir .. ς τ. κυριω | ιερουσαλημ (Gb′) c B 1. al^{3} cop sah syr arm go sax am for perus mt tol emm ing it cdd^{6} Ir al (al εν τω ισραηλ, al του ισραηλ) .. ς εν ιερουσ.

39. FLX al παντα | DLΔ al vv pm om τα | εις πολιν c BD* 1. .. ς ε. την πολ. | εαυτων c ABDEGKLMUVXΔ(HS?) etc .. ς αὐτων | ναζαρεθ .. ς Ln -ρετ cf Prol

40. εκραταιουτο c BD (D εκρ. κ. ηυξ.) L vv pl scholl Tit bost Or int Aug al .. ς (Gb^{oo}) add πνευματι | σοφια c BL al^{3} (vv?) .. ς Ln σοφιας | KUX al m επ αυτω, D al vv εν αυτω, M al επ αυτον

41. οι γον. αυτ. .. it cdd^{6} *joseph et maria* (cdd^{2} add *mater ejus*)

42. DL vv εγεν. αυτω ετη | αναβαιν. c ABKLX al vg f .. ς αναβαντων et ς Ln add εις ιεροσολυμα (Gb^{oo}) .. om c BDL al cop sah syr pers^{p} (cd^{1} post εορτης pon)

φειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν
οἱ γονεῖς αὐτοῦ. 44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας 44
ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, 45 καὶ μὴ 45
εὑρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο 46
μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν
διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· 47 ἐξίσταντο 47
δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.
48 καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ 48
Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι
ἐζητοῦμέν σε. 49 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε 49
ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ 50
ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Να- 51
ζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα
τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφίᾳ 52
καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

III.

Mt 3, 1-12. Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, 1
Mc 1, 1-8. ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς
Jo 1, 6-8. 15-28. Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος

---

43. DX al^{7} schol Thph απεμεινεν (al^{1} επεμ.) | εγνωσ. οι γον. α. (Gb') c BDL al vv m .. ς εγνω (Δ al vv εγνωσαν) ιωσηφ και η μητηρ αυτου .. diff al

44. X νομιζοντες | ειν. εν τ. συνοδ. c BDL al vv m .. ς εν τ. σ. ειν. | M al εζητουν | LXΔ al συγγενευσιν | ς (= Gb) και εν τοις γν.

45. ευροντες (D ευρισκοντες) c BC*DL al vv m .. ς (= Gb) add αυτον, Ln [αυτον] | αναζητ. (Gb'') c BCDL al m vv .. ς ζητουντες

46. μετα c BGL al .. ς Ln μεθ | καθεζομενον .. om G .. D al^{2} καθημενον et D al^{1} ante εν τ. ιερ. (haec om al^{3}) pon | ALU etc εμμεσω | και ακου. D al^{4} vv pl om και

47. B om οι ακ. αυτου

48. ειπεν h. l. c BCDLX al vv pm Cyr .. ς post αυτου pon | C*L al και εγω | B ζητουμεν

49. D al gat a b c e f ff l Ir Tert οιδατε | D al vg it Did με ειναι

51. C*DF (ap Wtst) al cop ar^{p} pers^{p} om (Gb°) κ. ηλθεν (Did κ. κατηλθ., aeth ante κ. κατεβ. pon) | ναζαρεθ .. ς Ln -ρετ cf Prol | και η .. Gb' η δε c C***DEGHM al pm cop | παντα τα ρ. c BCEGHLMUVXΔ etc .. Ln τα ρ. π. c ADK (sed AK al απαντα) al a go .. S om τα ρ. | Ln [ταυτα] .. om BDM (a)

52. B προεκοπτ. τη, L Or προεκ. εν τη | DL vv m Nyss Epiph Cyr al (cd^{1} arm^{1} om κ. ηλικ.) ηλικ. και σοφ.

III. 1. D (*procurante* vg it) Eus Chron alex επιτροπευοντος pro ηγεμ. | C ter τετρααρχουντος | AK (non L) ηρωδου της γαλιλ.

τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς
2 τετραρχοῦντος, [2] ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ
3 ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. [3] καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν
περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν
4 ἁμαρτιῶν, [4] ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου
Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας *Es. 40, 3–5.
5 ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. [5] πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος
καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ
6 τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. [6] καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ
7 θεοῦ. [7] Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ
Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης
8 ὀργῆς; [8] ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε
λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύ-
9 ναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. [9] ἤδη δὲ
καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον μὴ
10 ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. [10] καὶ ἐπηρώτων
11 αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες Τί οὖν ποιήσωμεν; [11] ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν
αὐτοῖς Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώ-
12 ματα ὁμοίως ποιείτω. [12] ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπον
13 πρὸς αὐτόν Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; [13] ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μηδὲν
14 πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. [14] ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν
καὶ στρατευόμενοι λέγοντες Τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν αὐτοῖς
Μηδένα διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις

---

1. AB αβειληνης .. CMVΔ al m αβελινης .. D* αβιλλιανης (similiter it cdd). D** Αβιλλινης .. al aliter | L ϛ. αβιληνης τε· ita ut reliqua τραρχουντος ipsa prima ut vdtr manu super lineam adscripta legantur
2. ϛ (= Gb Sz) επ αρχιερεων | Ln καΐφα c CD vg (non am for) it (sed D al vg it καϊφα constanter habent) | ϛ (= Gb Sz) τον του ζαχ.
3. πασαν c ABL al Or[3] .. ϛ add την
4. B βιβλιω | προφητου c BDLΔ al vv m Or Eus .. ϛ (Gb**) add λεγοντος | A (non C) al του κυριου
5. AL*X etc φαραξ | ευθειας c BD al vg it Ir (sed e f Ir ms *in directum*) Or[2] diserte (αντι ενικου Εις ευθειαν [LXX] πληθυντικον ευθειας) .. ϛ ευθειαν
7. D al e f ελεγ. δε | D it cdd βαπτ. ενωπιον αυτου
8. B Or αξιους καρπ. .. D al[1] vv Did καρπον αξιον
9. D vv pl Did om και | Ln [καλον] .. om a ff for am Or (dis)
10. ποιησωμεν (Gb') c cdd unc omn praeter GKU .. ϛ (= Sz) ποιησομεν
11. ελεγ. c BCLX al vv m .. ϛ λεγει
12. ϛKX al pm vv βαπτισθ. υπ αυτου | Ln ειπαν c C*D | ϛ ποιησομεν c GU etc
14. C (om δε) D (om αυτον) vv επηρωτησαν (ita D etiam v. 10.) | ϛ Ln ποιησομεν c A (-σωμεν B dis ap Bch) GKU etc | και ημεις h. l. c BC*L al vv m .. ϛ ante τι pon .. D (ita et. vv. 10. 12.) ινα σωθωμεν | αυτοις c BC*DL al vv .. ϛ προς αυτους

ὑμῶν. 15 προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν 15
ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μή ποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός,
16 ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασιν λέγων Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· 16
ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί·
17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, 17
καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατα-
καύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· 18
Mt 4, 12. 14, 1 ss. 19 ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος 19
Mc 1, 14. τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν
6, 14 ss. ὁ Ἡρώδης, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν καὶ κατέκλεισεν τὸν 20
Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

Mt 3, Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτι- 21
13-17. Mc 1, σθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, 22 καὶ καταβῆναι 22
9-11. τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν
Jo 1, 29-34. ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

Mt 1, Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν υἱός, 23
1-17. * 1 Chr ὡς ἐνομίζετο, τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἡλὶ 24 τοῦ Ματθὰτ τοῦ Λευὶ τοῦ Μελχὶ 24
1, 1 ss. τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ 25 τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼς τοῦ Ναοὺμ τοῦ 25
2, 1 ss.
3, 1 ss.
* Ruth 4,
18-21.

---

15. D al m περι ιωαννου (D ιωανου, ita plerumque)

16. ο ιω. απ. λεγ. .. B Or λεγ. πασιν ο ιω., K ο ιω. λεγ. πασ. (corr ἅπ.). L πασ. λεγ. ο ιω. (D επιγνους τα νοηματα αυτων ειπεν), diff al | Ln υμας εις μετανοιαν c CD (sed D υμ. βαπτ. εν [εν et. al cop] υδατι) it cdd pl syr[p] mg (Or negat dis.)

17. B διακαθαραι (etiam a cop Ir) [pro και διακ.] et κ. συναγαγειν | D al² om την et αυτου (om et. cop² e)

19. ς (= Gb Sz) φιλιππου τ. αδ. αυτ. | B al ο ηρωδ. (vv om ο ηρ.) πονηρ.

20. Ln [και] .. om B al vv | εν φυλακη c BDKLM al m Eus .. ς ε. τη φυλ.

22. ως c BDL al¹ Or .. ς ωσει | D vv εις αυτον | γενεσθαι c BDL cop vg a b c e l Amb .. ς (Gb°°) add λεγουσαν | ευδοκησα c BKMU al m .. ς ηυδοκ. | D a b c ff * l Just Clem cdd ap Aug al Υιος μου ει συ, εγω σημερον γεγεννηκα σε

23. D Ην δε ις (ὁ om et. LUX al) | αρχ. ω. ετ. τρ. c BLX al vg b c g¹·l Or .. ς Ln ω. (D al ως) ετ. τρ. αρχ. | ων υι. ως ενομ. c BL al a Or (υι. ων) .. ς ων ως ενομ. υι. .. D ως ενομ. ειναι υι. .. diff al | του ιω. c BUX al .. ς Ln om του | ἡλι .. ς ἡλι .. ABE (in E ut in al m ordo nominum differt per incuriam librariorum ut vdtr .. post ηλι E add του ιακωβ) GHMS al m ηλει (D post ιωσηφ sic pergit: του ιακωβ του μαθθαν του ελεαζαρ του ελιουδ του ιαχειν του σαδωκ etc usque του σολομων του δαυειδ v. 31. ita ut Matthaei rationem indo a v. 16. usque v. 10. ad Lucam transtulerit)

24. ματθατ .. KLMUX al m vv Bas al ματθαν (s. μαθαν) | BG al λευει | ABEGLMSΔ etc μελχει | ιανναι c BLΔ al vv .. ς ιαννα

25. B ματθαθιου, X al ματατθιου, G al ματθαιου, H al ματθιου, al aliter

26 'Εσλὶ τοῦ Ναγγαὶ [26] τοῦ Μαὰϑ τοῦ Ματταϑίου τοῦ Σεμεῒν τοῦ 'Ιωσὴχ
27 τοῦ 'Ιωδὰ [27] τοῦ 'Ιωανὰν τοῦ 'Ρησᾶ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαϑιὴλ τοῦ
28 Νηρὶ [28] τοῦ Μελχὶ τοῦ 'Αδδὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ 'Ελμαδὰμ τοῦ Ἢρ
29 30 [29] τοῦ 'Ιησοῦ τοῦ 'Ελιέζερ τοῦ 'Ιωρεὶμ τοῦ Ματϑὰτ τοῦ Λευὶ [30] τοῦ
31 Συμεὼν τοῦ 'Ιούδα τοῦ 'Ιωσὴφ τοῦ 'Ιωνὰν τοῦ 'Ελιακεὶμ [31] τοῦ Μελεᾶ
32 τοῦ Μεννᾶ τοῦ Ματταϑὰ τοῦ Ναϑὰν τοῦ Δαυὶδ [32] τοῦ 'Ιεσσαὶ τοῦ
33 'Ιωβὴδ τοῦ Βοὸς τοῦ Σαλμὼν τοῦ Ναασσὼν [33] τοῦ 'Αμιναδὰβ τοῦ 'Αδ-
34 μεὶν τοῦ 'Αρνὶ τοῦ 'Εσρὼν τοῦ Φαρὲς τοῦ 'Ιούδα [34] τοῦ 'Ιακὼβ τοῦ
35 'Ισαὰκ τοῦ 'Αβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ [35] τοῦ Σεροὺχ τοῦ 'Ραγαῦ
36 τοῦ Φάλεκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σάλα [36] τοῦ Καϊνὰμ τοῦ 'Αρφαξὰδ τοῦ Σὴμ
37 τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ [37] τοῦ Μαϑουσάλα τοῦ 'Ενὼχ τοῦ 'Ιάρεδ τοῦ Μα-
38 λελεὴλ τοῦ Καϊνὰν [38] τοῦ 'Ενὼς τοῦ Σὴϑ τοῦ 'Αδὰμ τοῦ ϑεοῦ.

IV.

1 'Ιησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ 'Ιορδάνου, Mt 4, 1-11.
2 καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ [2] ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζό- Mc 1, 12. 13.

---

25. ABEGMSΔ etc εσλει .. L al f εσλιμ .. al aliter
26. σεμεῒν (σεμεειν) c BL al b e cop .. ϛ Ln σεμεΐ .. AEGMSX etc σεμεει | ιωσηχ c BL al b c e ff g[1. 2.] cop arm Naz .. ϛ Ln ιωσηφ | ιωδα c BLX (X ιωδ) al ing (δ) cop .. ϛ Ln ιουδα
27. ιωαναν c ABEGΔ al (LX al ιωανναν, H al ιαναν, U al ιωναν) .. ϛ ιωαννα .. al aliter | A ζορομβαβελ | ABEGLMΔ etc νηρει
28. ABEGLMΔ etc μελχει et (L ανδι) αδδει | ελμαδαμ (ϛ ἐ–, ἑ– i. e. *he*-am for ing b c g[1. 2.]) c BL al cop (vg it) .. ϛ ελμωδαμ .. diff al | Ln ἠρ ut vg f, sed ἤρ it (exc f)
29. ιησου c BL al cop arm vg it .. ϛ ιωση .. diff al | ABGL etc λευει
30. B al vg ed a c σιμεων | B al syr[p] mg cop[1] ιωναμ .. al aliter
31. μεννα c BX al vg it cdd cop[1] (cop[2] μενναν) .. om A al[2], hinc Ln [μεννα] .. ϛ μαϊναν | B c e ναϑαμ | Ln (ut semper) δαυειδ c ABD (G δαειδ) HLΔ etc
32. ιωβηδ c ABF (ap Wtst) LMUX al c cop aeth .. ϛ ωβηδ | βοος c ABDLM*X al it cdd pl cop .. ϛ βοοζ | σαλμων .. B σαλα
33. M* al pm syr[p] αμιναδαμ | τ. αδμειν τ. αρνι (s. –νει) c BLX (X al αδμη, al αλμει, αλμειν) al syr[p] mg cop .. KM (non E) SVΔ al pl vv m τ. αραμ τ. ιωραμ (s. ιωαραμ) .. ϛ Ln του αραμ | εσρων c B (D ασρων) vg (non am for ing) it cdd syr .. ϛ εσρωμ | A om τ. φαρες
35. ϛ (= Gb Sz) σαρουχ | LV al m Naz ραγαβ | AEGHKMSU al m vv Chron alex φαλεγ
36. καϊναμ c BL al .. ϛ Ln καϊναν .. D om | DMX λαμεκ
37. Ln ιαρεϑ c AK b c
38. Naz Nyss Bas Aug Op numerant 77 generationes, Ir 72, harl 75.

IV. 1. πληρ. πν. αγ. c BDEKLX al pl vv m .. ϛ πν. αγ. πληρ. | Cd[1] b om εν τω (cdd[2] Did om εν τω) πνευμ. | εν τη ερ. c BDL vv m .. ϛ εις την ερημον
2. τεσσερ. .. ϛ Ln τεσσαρ. cf Prol

μενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις,
καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος Εἰ υἱὸς 3
εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς 4
*Dt 8, 3. αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος.
5 καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης 5
ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν 6
ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἂν
θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ 7
*Dt 6,13. πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Γέγραπται Προσκυνήσεις 8
κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς 9
Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ
*Ps 91, 11. 12. Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι 10
τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι 11
ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
*Dt 6,16. 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται Οὐκ ἐκπειράσεις 12
κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος 13
ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
Mt 4, 12. 24. Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν 14
Mc 1, 14. Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.
15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ 15
πάντων.
Mt 13, 54 ss. Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέθ, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν 16
Mc 6, 1 ss. κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν,

---

2. Δ* απο | επειν. c BDL vv pl Cyr .. ϛ (Gb°°) υστερον επειν.
3. ειπ. δε c BDL al vg it cop sah .. ϛ και ειπεν
4. πρ. αυτ. ο ις c BLΔ (om ὁ) al vg it cop (al αυτω ο ις .. D tol και αποκριθεις ο ις ειπεν) .. ϛ ις (M al m ο ις) πρ. αυτ. et ϛ Ln add λεγων .. om c BL(D) al vg cop sah | D al m om οτι | F (ap Wtst) KMSU al longe pl Or om ὁ (Gb°°) | ϛ Ln in f. add αλλ επι παντι ρηματι (al m vv Thph add εκπορευομενω δια στοματος) θεου .. om c BL sah
5. αυτον c BDL al e cop sah arm .. ϛ (Gb°°) Ln add ο διαβολος et pergunt εις ορος υψηλον, Ln [ε. ο. υψ.] .. om c BL vv m (D al l υψηλ. λιαν .. e om υψηλ.)
6. ω αν c BD etc .. ϛ ω εαν
7. εμου c BDEF (ap Wtst) HLΔ al pm .. ϛ μου | ϛ (= Gb Sz) παντα
8. Ln ειπ. αυτω ο ις c AKM al m vv .. L al m vv ο ις ειπ. αυτω .. al aliter | B om ὁ | ϛ (= Gb) post ο ις add υπαγε οπισω μου σατανα, Ln [υ. ο. μ. σ.] .. om c BDL al m vv longe pl Or Vig al | ϛ (= Gb Sz) γεγρ. γαρ | Ln κυρ. τ. θ. σ. προσκ. c BDFL al pm vv m
9. ηγ. δε c BL cop sah syr^{p} mg .. ϛ Ln και ηγ. | εστησεν c BL e .. ϛ Ln add αυτον | ϛ (= Gb Sz) Ει ο υιος | EGH al m vg ms Amb om εντευθεν (al transp, al ενθεν)
11. DEFGHSUVΔ al longe pl vv pm Eus Thph Or int (non Or) om οτι (Gb°°)
14. EFGHKVΔ al m om ὁ
16. Ln om την (Gb°) c BDL al m Or (εις ναζαρα) | ναζαρεθ .. ϛ Ln -ρετ (sic falso B ap Ln) cf Prol | FL al Eus Cyr ανατεθραμμ.

17 καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόϑη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου
Ἡσαΐου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμ-
18 μένον 18 Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίσασϑαι *Es 61,
19 πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς 1. 2.
ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεϑραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυ-
20 ρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάϑισεν,
καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν οἱ ὀφϑαλμοὶ ἀτενίζοντες αὐτῷ.
21 21 ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ
22 αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. 22 καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐϑαύ-
μαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος
23 αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον Οὐχὶ ὁ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; 23 καὶ εἶπεν πρὸς
αὐτούς Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην Ἰατρέ, ϑεράπευσον
σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναούμ, ποίησον καὶ
24 ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 εἶπεν δὲ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προ- Jo 4, 44.
25 φήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. 25 ἐπ' ἀληϑείας δὲ λέγω ὑμῖν,
πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσϑη *1 Rg 17, 1.
ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν Jac 5, 17.
26 τὴν γῆν, 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφϑη Ἡλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεφϑα *1 Rg
27 τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ 17, 9.
Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαϑαρίσϑη εἰ *2 Rg 5, 14.
28 μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσϑησαν πάντες ϑυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ

---

16. και ανεστη αναγν. .. om cdd^5 .. pon post προφητου (v. 17.) al^3 syr hrs arm

17. βι. του πρ. ησ. c BL al cop a b am for al .. ς βι. ησ. του πρ. .. D ο προφητης ησαϊας | Ln ανοιξας c ABL al^2 syr cop Hier | D al om το βιβλ. | τον τοπον .. om cdd^3 .. L al om τον

18. ς (= Gb Sz) ενεκεν | ς (= Gb Sz) ευαγγελιζεσϑαι | ς (= Gb) in f. add ιασασϑαι τους συντετριμμενους την καρδιαν, Ln [ι. τ. σ. τ. κ.] .. om c BDL al vv m Or^2 Eus Ath al m (hab lr)

20. ησ. οι οφϑ. c AK (errat Sz) al b cop go .. ς οι οφϑ. ησ. .. BFL al (c) Eus οι οφϑ. ante εν τ. σ. pon

21. D Or om οτι

22. ουχι ο (DL al om ὁ) υι. ε. (a om εστ.) ι. (D ι. ε.) ουτ. c BDL al a .. ς Ln ουχ (Ln ουχι) ουτ. εστ. ο υι. ιωσ.

23. εις την κα. c BDL al Mcion (DL al Mcion om την) .. Gb Ln εις κα. .. ς εν τη καπερν. (cf Prol) .. AK al εν κα.

24. AEV al m αμ. (D al αμην αμην) υμ. λεγ.

25. DK al vv m om δε (syr γαρ) | LX al m vv Bas οτι πολλαι | Ln om επι c BD al vv

26. σαρεφϑα c BKL (L al m αρεφϑα, αραφϑα, αραπτα, αρεπτα) MS al m arm (Or?) Thph .. ς Ln σαρεπτα | σιδωνιας (Gb') c ABCDL (σιδωνας) VX al m vv Or .. ς σιδωνος

27. εν τω ισρ. h. l. c BCDLX al m vv pl .. ς post προφητου pon | Ln ἐλισαιου (*he-* for am ing a, it cdd pl *e-*) c ADGLUΔ al vv | ACLX εκαϑερισϑη | ναιμαν c A (B?) CD** (D* ναιμας) KLΔ (Δ al ναιεμαν) al m (X al vv νεμαν) .. ς νεεμαν (GH al νεεμμαν)

ἀκούοντες ταῦτα, [29] καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, 29
καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο
αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· [30] αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου 30
αὐτῶν ἐπορεύετο.

Mt 7, 28 s. Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν διδά- 31
Mc 1, σκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· [32] καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ 32
21 s. Mc 1, αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. [33] Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν 33
23-28. ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ με-
γάλῃ [34] Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; 34
οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. [35] καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων 35
Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ
μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. [36] καὶ ἐγένετο θάμβος 36
ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τίς ὁ λόγος οὗτος,
ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν καὶ
ἐξέρχονται; [37] καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς 37
περιχώρου.

Mt 8, 14. 15. Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. 38
Mc 1, πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν
29-31. αὐτὸν περὶ αὐτῆς. [39] καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, 39
καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

Mt 8, 16. Mc 1, Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποι- 40
32-34. κίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας
ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. [41] ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, 41
κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ
εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

Mc 1, 35-39. Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ 42
ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ

---

28. D al syr Thph ακουσαντες

29. εως c ACEFGHKLMSUVXΔ al longe pl Mcion Or .. ς (= Gb Sz) Ln add της c B (e silentio collatorum) D* (D** al του) etc | ωκοδ. (EK οκοδ., X -μηθη, D οικοδομηται) αυτ. c DL al a c e .. ς Ln αυτ. ωκοδ. | ωστε c BDL al Mcion Or scholl .. ς (= Gb) εις το

33. D (et omisso πν. al[1] vv) πνευμα δαιμονιον ακαθαρτον

34. εα c BLV* cop Or (D al vv m Tert om εα) .. ς Ln λεγων Εα | Edd (ut Gb Sz) ημας·

35. απ (Gb″) c BDL (non M) V al pm vg it Or .. ς εξ | Gb εις μεσον c DEFGHKSUV al pl Or

38. απο (Gb″) c BCDLQ al m Or (vg it *de*, d *a*) .. ς Ln εκ | D al m ηλθεν ς (= Gb Sz) η πενθ. δε (C al η δε πενθ.) |

40. U al m δυναντος, D δυσαντος, Or δυντος | C al απαντες | D ειχαν | επιτιθεις c BDQ al m (vv) Or .. ς επιθεις | D Or ms vg it εθεραπευεν

41. CX al Or εξηρχοντο | κραυγαζ. c ADEGUVΔ al pl Or .. ς κραζοντα | ς (= Gb) ο χριστος ο υι. τ. θ.

42. ς (= Gb Sz) εζητουν | D επειχον

43 μὴ πορεύεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις
πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο
44 ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

V.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον Mt 4,
2 τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, 2 καὶ εἶδεν 18–22.
δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀπ᾽ αὐτῶν ἀπο- Mc 1,
3 βάντες ἔπλυνον τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν Σίμωνος, 16–20.
ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐκ τοῦ
4 πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους. 4 ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν
Σίμωνα Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν
5 εἰς ἄγραν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν αὐτῷ Ἐπιστάτα, δι᾽ ὅλης
νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω
6 τὸ δίκτυον. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν ἰχθύων πλῆθος πολύ· Jo 21, 6.
7 διερήσσετο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ
ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν
8 ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος
προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων Ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ
9 ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. 9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς

---

43. D e εις τας αλλας πολεις | Ln δει με c B, item post οτι D, item vg it ante ευαγγ. | επι c BL al[3] (a *ob hoc*, d e *in hoc*, f *ad hoc*, vg it cdd *ideo*) .. ϛ εις | απεσταλην c BCDLX al[8] .. ϛ απεσταλμαι
44. εις τ. σ. c BDQ al[8] .. ϛ Ln εν ταις συναγωγαις | CLQ al m cop syr[p] της ιουδαιας .. evgg[2] αυτων (al[1] των ιουδαιων, al[2] τοις –οις)

V. 1. και ακουειν c ABLX al c cop[2] arm .. ϛ Ln του ακ.
2. ACDKLVΔ etc ιδεν | πλοιαρ. c AC*L al[5] a f .. ϛ Ln πλοια (B πλ. δυο) | ACL αλεεις | απ αυτ. αποβ. (Gb'') c BCDL al (vv om απ αυτ., e om απ α. απ.) .. ϛ Ln αποβ. απ α. | επλυνον c B (ap Btl et Bart) D al[1] (al απεπλυνον, al[1] επεπλυνον) .. C*LX al[2] επλυναν .. ϛ απεπλυναν
3. D vv εις εν πλοιον | σιμωνος c BDL .. ϛ του σιμ. | ολιγον .. D οσον οσον | καθ. δε c BL a cop .. ϛ Ln και καθ. | εδιδ. h. l. c BD (D e εν τω πλοιω, al απο τ. πλ.) e .. ϛ Ln ante εκ pon
5. σιμων c BLΔ .. ϛ Ln ο σιμων (X ο πετρος) | B cop om αυτω | ολης c ABL al .. ϛ ολης της | A ελαβαμεν | K al vv pl (non vg it) χαλασομεν (s. –σωμεν) | BL al a cop arm Amb τα δικτυα
6. Gb Sz πληθ. ιχθ. contra BD (H?) etc vg it etc | διερησσ. c BL (C διερρητο, D ωστε τα δικτ. ρησσεσθαι) al (al [B?] διερρ.) .. ϛ Ln διερρηγνυτο (Ln διερηγν. c A) | BDL al vv τα δικτυα
7. μετοχοις c BDL al a .. ϛ add τοις, Ln [τοις] | L ηλθαν | B al[4] (al[1] επλησθη) επλησθησαν | M αμφοτεροι | C* ωστε ηδη .. D vv pm ωστε παρα τι
8. D (ο δε pro ιδ. δε) al[2] a b e syr ar[e] ar[p] om πετρος (al[1] vv[2] om σιμ.) | ιησου (D αυτου τοις ποσιν .. τ. ποσ. etiam al[4] vv) c BEHKSUVΔ al pm .. ϛ (Gb[oo]) του ιυ

σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ᾗ συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ 10
Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι.
καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα Ἰησοῦς Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους
ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα 11
ἠκολούθησαν αὐτῷ.
Mt 8, Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ 12
2-4. Mc 1, πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη
40-45. αὐτοῦ λέγων Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνας 13
τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰπὼν Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα
ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ 14
ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
Lv 14,2. σου καθὼς προσέταξεν Μωυσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 15 διήρχετο δὲ 15
μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ
θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν 16
ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.
Mt 9, Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν 17
1-8. Mc 2, καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης
1-12. κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου
ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. 18 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον 18
ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον
αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀνα- 19
βάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ
εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν 20
Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι 21
οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες Τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλα-
σφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 ἐπιγνοὺς 22

---

9. K al vg it cdd pl εν τη | B (ap Bart) DX l Thph ὧν pro ᾗ
10. C* om υι. ζεβεδ. | ιησους c BL .. ς Ln ο ις
11. Ln παντα c B(D)LU al
12. και ιδων .. cdd² arm om και .. B e cop ιδ. δε .. it cdd Amb *et ipse* (om ιδ. τ. ι.)
13. ειπων .. Ln (Gb′) λεγων c BCDLX al Cyr
14. D a b c e ff l Mcion (vdtr) Epiph Tert Amb ινα εις μαρτυριον η (D* ην) υμιν τουτο
15. θεραπευεσθαι c BC*DL al vv pm .. ς (Gb°) add υπ (A al¹ απ) αυτου (et. transp)
17. Ln οι φαρισαιοι c BS (D συνελθειν [pro κ. ησ. καθ.] τους φαρ.) cop¹ | Ln συνεληλυθ. c A*D al⁸ (al³ συνελθοντες) a go | B πασ. της κωμ. | αυτους .. BL αυτον, K παντας, al¹ τους ασθενουντας
18. EMU al θηναι .. BL syrᵖ c. ast θειν. αυτον
19. ς (= Gb Sz) δια ποιας | B παντων pro του ιησου
20. ειπεν c BL al vv .. ς (= Gb) add αυτω (CD al vv pm Cyr τω παραλυτικω) | D gr F (ap Wtst) al σου αι αμαρτ., item al³ addito σου
21. D (non cop) Τι ουτος λαλ. | αμαρτ. αφειν. c BDL 1. c e Cyr al (L 1. Cyr al αφιεν.) .. ς αφιεναι αμαρτ. | C***DX al vv Cyr εις pro μονος

δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί
23 διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; [23] τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν
24 Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν Ἔγειρε καὶ περιπάτει; [24] ἵνα
δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι
ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ Σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρας τὸ κλινί-
25 διόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. [25] καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον
αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν
26 θεόν. [26] καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλή-
σθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευὶν Mt 9, 9–13.
28 καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. [28] καὶ Mc 2,
29 καταλιπὼν ἅπαντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. [29] καὶ ἐποίησεν δοχὴν 13–17.
μεγάλην Λευὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς
30 καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. [30] καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρι-
σαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες Διὰ
31 τί μετὰ τῶν τελωνῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; [31] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν πρὸς αὐτούς Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ
32 κακῶς ἔχοντες· [32] οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς
33 μετάνοιαν. [33] Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν Mt 9,
πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ 14. 15. Mc 2,
34 ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. [34] ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς 18–20.
τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεύειν;

---

22. Ln (Gb°) om αποκριθεις c CD al^{2} vv

23. D al vv σου (al vv σοι) αι αμαρτ., item addito σου CF (ap Wtst) al | ς (= Gb Sz) εγειραι

24. ALU etc ιδητε | εξουσ. εχ. h. l. c BKL al b f g$^{1.}$ l .. ς Ln post οτι pon | D* επι γης | D*L* αφιναι | Ln (Gb″) τω παραλυτικω c CDFLMX etc contra ABEKSUVΔ etc | ς (= Gb Sz) εγειραι

25. εφ ο (Gb″) c ACEKLMSVXΔ al longe pl .. ς Ln εφ ω c B (e silentio collatorum) U etc (D τὴν κλεινην pro ε. ο κατ.)

26. DMSX al^{11} e om και εκστασ. usq θεον (diff al) | AKLMX etc ιδομεν

27. A (B?) CLM etc λευειν, D al λευει, K al λευι | D al λεγει

28. AELΔ al καταλειπων | Ln παντα c BC** (C* παντας) DL al (M απαν) | ηκολουθει c BDLX al vv .. ς -θησεν

29. ς (= Gb Sz) ο λευις (λευεις A [B?] CLX etc, D al λευει s. λευι) | Ln πολυς τελωνων c BCDL al vv

30. οι φαρ. κ. οι γραμμ. αυτ. c BCL al^{4} vv pm, item omisso αυτων D cop (αυτων om et. X al^{3} vv reliqq fero omn) .. ς οι γρ. αυτων (Gb° αυτ.) κ. οι φαρ. | C* om αυτου | ς (= Gb Sz) om των contra ABCDLMXΔ al longe pl | τελωνων c C*D .. ς Ln add και αμαρτωλων | K om και πινετε

31. B om ὁ | ς αλλ οι

33. ειπαν c CDL .. ς ειπον | Οι c BL al^{2} cop .. ς Ln Δια τι οι | D al^{3} a b c ff l om ομ. κ. οι των φαρ. sed D al^{1} similiterquo it cdd post ιωαννου add και οι μαθηται των φαρισαιων

34. CDLX al m vv m ο δε ιησους | BX 28. νηστευσαι

[35] ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε 35
Mt 9, νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. [36] Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν 36
16. 17. Mc 2, πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει
21. 22. ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ
οὐ συμφωνήσει τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. [37] καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς 37
ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ
αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· [38] ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς 38
ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. [39] καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει 39
γάρ Ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

VI.

Mt 12, Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ 1
1–8. Mc 2, ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσίν.
23–28. [2] τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν; 2
* 1 Sam [3] καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ 3
21, 6. ἐποίησεν Δαυὶδ ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; [4] εἰσῆλθεν 4
εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν

---

35. Ln [και] οταν .. om και CFLM* al m vv pm | MΔ al vv m και τοτε | EKU al νηστευουσιν, Δ al –σωσιν

36. απο c BDLX 1. 22. 33. 131. 157.* al[4] cop syr pers arr vg it cdd .. ς om, Ln [απο] | σχισας c BDL 1. 22. 33. 131. 157. al[1] cop syr pers .. om ς Ln | σχισει et συμφωνησει c BCDLX al (συμφ. et. A Mcion) a e .. ς σχιζει et συμφωνει | το απο c AEFKMSUVΔ al longe pl go sl Thph .. ς (Gb°°) Ln praemitt επιβλημα c B(H?) etc, CLX (non B) al m praemitt το επιβλ., D επιβλημα post καινου add

37. ο οιν. ο νε. c BCDLMXU al pl vv .. ς ο νεος οιν.

38. BCKM etc αλλ | D it Dial βαλλουσιν | ς (Gb°) Ln in f. add και αμφοτεροι συντηρουνται (D a e τηρουνται) .. om c BL 1. 33. 131. 157. al cop

39. D a b c e ff * l om versum | B om και | θελει c BC*L 1. 157. al[3] cop arm .. ς Ln ευθεως (X al ευθυς) θελει | χρηστος c BL 157. al[1] cop .. ς Ln χρηστοτερος

VI. 1. σαββατω c BL 1. 22. 33. 69.* 118. 157. 209. b c e f ** (contra dis Amb) cop aeth syr ar[p] perss .. ς Ln add δευτεροπρωτω (et. δευτερω πρωτω, et. δευτερω leg; syr[p] mg notat, id non in omnibus exx esse) | C*X al πορευεσθαι | δια c ABLΔ al m .. ς δια των | BC*L κ. ησθ. τους σταχ. (D a e f arm ησθ. post χερσ. pon | Ln χερσ. [αυτων] c C vv m

2. ειπον c BC*LX (ειπαν) al[5] a c e cop .. ς (Gb°) add αυτοις, Ln [αυτ.] .. D (ελεγον) αυτω .. al[1] προς αυτους | εξεστιν c BDL al vv m .. ς add ποιειν (L ποιειν post σαββ. add) εν

3. Ln ο ις (B om ὁ) ειπ. (D al ελεγεν) πρ. αυτ. c AC***DKX al pm vv | DHL (HL om τουτο) ουδεποτε | Ln οτε c BCDLXΔ al m | Ln om οντες c BDLX al[9] vv

4. εισηλθεν c BDU Mcion .. ς praemitt ως. Ln πως c LX (non C) al m vv (c et) | ελαβ. και .. Gb° c DK al pm vv m Thph ms lr .. Ln λαβων c BC*LX al[1] syr cop Thph ed

καὶ ἔδωκεν τοῖς μετ᾿ αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς
5 ἱερεῖς. [5] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ
σαββάτου.
6 Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συνα- Mt 12,
γωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ 9-14. Mc 3,
7 ἦν ξηρά· [7] παρετηροῦντο δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ 1-6.
8 ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. [8] αὐτὸς δὲ
ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν
9 χεῖρα Ἔγειρε καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰς ἔστη. [9] εἶπεν δὲ ὁ
Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς Ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθο-
10 ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; [10] καὶ περιβλεψά-
μενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν
11 οὕτως, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. [11] αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας,
καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.
12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος Mc 3,
13 προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. [13] καὶ 13-19. Mt 10,
ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος 2-4.
14 ἀπ᾿ αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, [14] Σίμωνα ὃν καὶ Act 1, 13.
ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ

---

4. και εδωκ. c BL al[2] vv pl Ir al .. ς add και
5. B al[2] arm Mcion om οτι | B cop ο υι. τ. ανθρ. post σαββ. pon
6. δε και .. Ln om και c BLX al m vv pm (non vg it cdd) Cyr | ανθρ. εκει c BL al[7] .. ς Ln εκ. ανθρ.
7. παρετηρουντο (Gb') c ABDLMXΔ al pm Cyr .. ς παρετηρουν .. αυτον c iisd (praeter AΔ) item H .. om Gb Sz Ln c AEFKSVΔ etc | θεραπευει c ADL al .. ς -πευσει | κατηγορειν c B (D κατηγορησαι) SX al m vv m .. ς Ln κατηγοριαν (add κατ FKL al m vv Cyr al)
8. ειπ. δε c BLX al a (D λεγει, antea γεινωσκων) .. ς Ln και ειπ. | ανδρι (Gb'') c BL al[7] schol Cyr (D om τ. ανδρ.) .. ς Ln ανθρωπω | εγειρε (Gb'') .. ς εγειραι .. D εγειρου | και αναστ. c BDLX al vg it cop schol Cyr .. ς ο δε αναστ. | D εσταθη
9. δε c BDL al vg it (om cop) .. ς ουν | B om ὁ | επερωτω c BL al cop vg e f l .. ς Ln επερωτησω | ς τι [ς υμας τι· .. Gb Sz υμας· Τι] (ει c BDL 157. vg it cop scholl Cyr) εξεστ. τοις σαββασιν; (τω σαββ. c BDL vv) | Gb Sz αποκτειναι pro απολεσαι (sed Gb'' απολ.) c AEF (ap Wtst) KMSUVΔ al pl syr ms syr[p] aeth Thph
10. αυτω .. ς (= Gb Sz) τω ανθρωπω (Gb') | Gb om ουτως (ς ουτω) c AEF (ap Wtst) MSUVΔ al pl (syr hab c obelo) Thph, item (sed hab εξετεινεν pro εποι.) DX al m vv pl | απεκατεστ. (Gb'') c A (B?) DEKLMSVXΔ al pl .. ς αποκατεστ. | ς in f. add υγιης (Gb Sz om υγ.) ως η αλλη. Ln [ως η αλλ.] .. ω. η α. om c BLU al[4] vg a e ff l cop sax
11. Ln ποιησαιεν c BL al .. A al[6] ποιησειεν
12. εξελθ. αυτον (Gb') c ABDLX (X om αυτον) al e pers[p] .. ς Ln εξηλθεν
13. D al Eus εκαλεσεν
14. D πρωτον σιμ. | και ιακωβ. c BDKLΔ al m vv m .. ς om και

ʼΙωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον [15] καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, 15
καὶ ʼΙάκωβον ʼΑλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν, [16] καὶ 16
Mc 3, ʼΙούδαν ʼΙακώβου, καὶ ʼΙούδαν ʼΙσκαριὼθ ὃς ἐγένετο προδότης, [17] καὶ 17
7 ss. Mt 4, καταβὰς μετʼ αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ,
25 s. καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς ʼΙουδαίας καὶ ʽΙερουσαλὴμ καὶ
τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι
ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, [18] καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρ- 18
των ἐθεραπεύοντο, [19] καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι 19
δύναμις παρʼ αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας. [20] Καὶ αὐτὸς ἐπάρας 20
Mt 5, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν Μακάριοι οἱ
3 ss. πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. [21] μακάριοι οἱ πει- 21
νῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.
Mt 5, [22] μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορί- 22
11. 12. σωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν
ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. [23] χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρ- 23
τήσατε, ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ
γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. [24] Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς 24
πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. [25] οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλη- 25
σμένοι, ὅτι πεινάσετε. οὐαί, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύ-
σετε. [26] οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ 26
Mt 5, 44. αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. [27] ʼΑλλὰ ὑμῖν 27

---

14. και φιλ. c BDL al vv m .. ϛ om και
15. και ματθ. (Ln μαθθαιον c D) c BDL al vv m .. ϛ om και | και ιακωβ. c D*L (non K) al vv m .. ϛ Ln om και | αλφαιου c BL al[6] .. ϛ Ln τον του αλφ.
16. και prius c BDF (ap Wtst) LQ al vv pm .. ϛ om | ισκαριωθ c B (D vv σκαριωθ) L al Mcion Epiph .. ϛ ισκαριωτην | ος c BL al vv pl Mcion .. ϛ ος και
17. ESVΔ al επι του πεδιν. | BL 1. 118. (1. 118. al om του λαου) οχλ. πολυς
18. ενοχλουμ. c ABL al .. ϛ Ln οχλουμενοι | ϛ (= Gb Sz) υπο | εθεραπ. c ABDLQX al vv m Euth .. ϛ και εθεραπ.
19. εζητουν c BL b e f .. ϛ Ln εζητει
20. D al[2] vv Or[1] Thph om αυτου sec | X al m vv ni οι πτωχ. τω πνευματι
21. D om μακ. οι κλαιοντ. usq γελασ., syr hrs pon ante μακ. οι πειν.
22. DPX (X et. ονειδισουσιν) Δ μισησουσιν | DF (ap Wtst) P al ενεκεν
23. ϛ (= Gb Sz) χαιρετε | τα αυτα c BDQX al Mcion .. ϛ ταῦτα (hoc accentu EKLMU), Gb″ τʼ αὐτά
25. BLXΔ al m f cop al m οι εμπεπλ. νυν | ουαι sec c BKLSX al Or[2] .. ϛ (Gb°) add υμιν (Or[1] add γαρ)
26. ϛ (= Gb Sz) ουαι υμιν | AHL al Ir vg (non am) καλ. ειπ. υμ., B e υμ. καλ. ειπ., D al[1] καλ. υμιν ειπ. | παντες c ABEKMPQUX etc am for ing it al m Chr Ir al .. Gb Sz om c DF (ap Wtst) LSVΔ (non K) al longe pl vv m Mac Tert al | τα αυτα c BDKX al .. ϛ ταῦτα (cf ad v. 23.), Gb″ τʼ αὐτά | B om οι πατ. αυτ. (al[2] Ir οι π. υμων, al[1] οι π.)
27. ϛ αλλ c X (SV?) etc contra ABDEKLMPUΔ etc

λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς
28 μισοῦσιν ὑμᾶς, [28] εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, προσεύχεσθε περὶ
29 τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. [29] τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ Mt 5,
τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ 39. 40.
30 κωλύσῃς. [30] παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ Mt 5, 42.
31 μὴ ἀπαίτει. [31] καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ Mt 7, 12.
32 ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. [32] καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, Mt 5,
ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς 46-48.
33 ἀγαπῶσιν. [33] καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία
34 ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. [34] καὶ ἐὰν
δανείζετε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρ-
35 τωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. [35] Πλὴν ἀγαπᾶτε
τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες·
καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς Mt 5, 45.
36 χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. [36] γίνεσθε οἰκτίρμονες,
37 καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. [37] καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ Mt 7, 1. 2.
κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε,
38 καὶ ἀπολυθήσεσθε· [38] δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιε-
σμένον σεσαλευμένον ὑπερεχχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν·
39 τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. [39] Εἶπεν δὲ καὶ Mc 4, 24.
παραβολὴν αὐτοῖς Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι Mt 15, 14.

---

28. υμιν c BELSUVXΔ etc Or etc .. Gb Sz Ln υμας c ADKMP etc Eus Thph | ς (= Gb Sz) και προσευχ. | περι c BL .. ς Ln υπερ

29. D al^{3} vv m παρεχε αυτω (al στρεψον αυτω) | A al vv χιτ. σου

30. Ln [δε τω] .. BKL al vv om δε .. B Barnab (cap XIX.) om τω

31. A ινα ποιουσιν υμας | Ln [κ. υμεις] .. om B a ff l (e om και) | D al^{1} e Clem Tert (vdtr) om ομοιως .. cdd^{2} ante αυτοις pon

33. B και γαρ εαν, D και ει | DMPΔ al αγαθοποιειτε | D χαρ. υμ. εστ., P vv υμ. εστ. χαρ. | B om γαρ | A om οι

34. δανειζετε (Gb'') c ADEF (ap Wtst) HKLPXΔ al pm (Just ει δανειζετε) .. ς –ζητε c MU(SV?) etc .. Ln –σητε c B al^{1} | λαβειν c BL al Just .. ς Ln απολαβειν | D χαρ. υμ. εστ., diff al, B e om εστιν | και c BL al cop .. ς Ln και γαρ, et ς pergit οι (Gb^{oo}) .. om οι c ABDELMPSUVΔ etc | D a b c e ff l Amb om τα ισα

35. Ln αφελπιζ. c DP | Ln πολυς [εν τοις ουρανοις] c A c, item (*in caelo*) a al Amb | ς (= Gb Sz) του υψιστου

36. γινεσθε c BDL 1. 131. al^{2} vv m .. ς (Gb^{oo}) add ουν | καθως c BL 1. 131. al^{1} c d cop Clem Chr Tert .. ς add και, Ln [και]

37. D al^{8} vv pm Thph om και prim | Ln ινα μη κριθ. c AD vv | και tert c BLSX al m .. ς Ln om | B δικαζετε et δικασθητε | D vv ινα μη καταδικ.

38. V al^{2} vv και πεπιεσμ. | ς και σεσαλ. και .. om και utrumq c BD (D σεσαλ. πεπιεσμ.) L al vv m | υπερεχχυνν. c A(B?)CDE**LPUΔ etc .. ς –χυνομενον | τω γαρ (cdd^{3} vv om) αυτω (X al^{5} om) μ. ω. .. Ln ῷ γὰρ μέτρῳ c BDL al^{3} c (cop)

39. δε και c BCDF (ap Wtst) LX al m vg it .. ς om και

Mt 10, 24. Jo 13, 16. εἰς βόϑυνον ἐμπεσοῦνται; [40] οὐκ ἔστιν μαϑητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· 40
Mt 7, 3–5. κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. [41] τί δὲ βλέπεις τὸ 41
κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφϑαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ
ἰδίῳ ὀφϑαλμῷ οὐ κατανοεῖς; [42] πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου 42
Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφϑαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν
τῷ ὀφϑαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν
ἐκ τοῦ ὀφϑαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφϑαλμῷ
Mt 7, 16 s. el 12, 33. τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. [43] Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν 43
σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. [44] ἕκαστον 44
γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανϑῶν συλλέ-
Mt 12, 34. 35. γουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. [45] ὁ ἀγαϑὸς ἄνϑρωπος 45
ἐκ τοῦ ἀγαϑοῦ ϑησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαϑόν, καὶ
ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος
Mt 7, 21 καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. [46] Τί δέ με καλεῖτε Κύριε κύριε, καὶ οὐ 46
Mt 7, 24–27. ποιεῖτε ἃ λέγω; [47] πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων 47
καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. [48] ὅμοιός ἐστιν ἀν- 48
ϑρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάϑυνεν καὶ ἔϑηκεν ϑεμέ-
λιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδο-
μεῖσϑαι αὐτήν. [49] ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνϑρώπῳ 49
οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς ϑεμελίου, ᾗ προσέρρηξεν ὁ
ποταμός, καὶ εὐϑὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκεί-
νης μέγα.

---

39. εμπεσ. c BDLP al[8] a .. ς πεσουνται
40. διδασκαλον c BDLX al m vg it (Mcion?) Or lr .. ς (Gb°) add αυτου | F (ap Wtst) al[3] Or εστω
41. D al (vv) om το sec
42. πως c B e ff .. ς Ln η πως .. al[1] for perus emm tol g[1. 2.] και πως | D al[1] vv om αδελφε | εκβαλειν h. l. c B al[3] .. L 1. post καρφ. pon, ς Ln post διαβλεψ.
43. παλιν c BLX al[7] b g[1.] cop arm .. ς om, Ln [παλ.]
44. D al vv om γαρ | V al[4] om ιδιου (D vv εκ τ. κ. αυτου) | σταφ. τρυγ. c BCDL (L al σταφυλας) X al .. ς Ln τρυγ. σταφ.
45. D αυτου της καρδ. .. B om αυτου | πονηρος c BDL al a b g[1.] l cop ar[p] .. ς (Gb°°) add ανϑρωπος, Ln [ανϑρ.] | πονηρου c BDL al a (b vg 130. lat arr add ϑησ.) ff g[1.] for am cop arm .. ς (Gb°°) add ϑησαυρου της καρδιας αυτου, Ln [ϑησ. τ. κ. α.] | ς του (om c ABDEKVXΔ al m) περισσ. της (om c ABD al) καρδ. | C (C al vv Dial al το στομ. λαλ.) F (ap Wtst) al m vv m om αυτου (Gb°°)
46. B e ὅ pro ἅ
47. CF (ap Wtst) MX al τους λογους, K* al τον λογον
48. δια το καλ. οικ. α. c BL 33. 157. syr[p] mg cop .. ς Ln τεϑεμελιωτο γαρ επι την πετραν (utrumq conjg aeth)
49. Ln οικοδομουντι c C al | ευϑυς c BCL al .. ς Ln ευϑεως .. D vv om | συνεπεσ. (Gb') c DL 1. 13. 33. 69. al m (*concidit* b e l tol) .. ς Ln επεσεν

VII.

1 Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ
λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.
2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃς Mt 8, 5-13.
3 ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν
πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν
4 δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν
5 σπουδαίως λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ
6 ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς
οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν φίλους ὁ ἑκατόνταρχος λέγων αὐτῷ Κύριε,
μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς·
7 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω
8 ὁ παῖς μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος,
ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητι, καὶ πο-
ρεύεται, καὶ ἄλλῳ Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον
9 τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ
στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ
10 Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς
τὸν οἶκον εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.
11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν, καὶ
12 συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολύς. 12 ὡς δὲ

VII. 1. επειδη c ABC*X al, item addito δε K al (D vv και εγενετο οτε .. ς επει δε | ς καπερναουμ cf Prol

2. F (ap Wtst) KS al m εμελλεν

3. D al vv om πρ. αυτον

4. D a c e ff l pers[w] om πρ. τ. ιησ. .. C πρ. αυτον | A παρεκαλεσαν .. DL al ηρωτων | AC*K al m vv λεγοντ. αυτω | παρεξη (Gb') c ABCDELXΔ al .. ς –ξει (cdd[2] –ξεις)

5. C*D οικοδομησεν (Δ ωικοδ.)

6. D al[6] go om απο | B om πρ. αυτ. .. A επ αυτ. | φιλ. ο (ο om BL) εκατοντ. c BCL (L al –ρχης) X al c e cop .. Δ om ο εκατοντ. .. ς Ln ο εκατοντ. φιλ. | ικαν. ειμι c B b l .. ς Ln ειμι ικαν. | CDLMX al m Chr Thph μου υπο τ. στεγ. (Gb'')

7. D al[3] it cdd pl om διο usq ελθειν | ιαθητω c BL .. ς Ln ιαθησεται

8. F al υπ εμαυτου | DX al πορευου

9. AU al υμιν οτι | EGHSUV al pm ουτε (Gb') .. D aeth ουδεποτε

10. Ln εις τ. οικ. οι πεμφθ. c B (om οι?) DFKLX al m cop a b c e ff | Ln om τον ασθεν. c BL al[3] it cdd pl cop | D om δουλον

11. εν τη c BCD (D om εγεν. εν) KM (S?) etc vv pl .. Gb'' εν τω c AEFGHLUVXΔ al pl vg it cdd (non c e f) pers[w] Thph | B al[3] επορευθη | EG (B?) al ναειν .. al ναειμ | AUX al m om αυτω | Ln [ικανοι], Gb° .. om BDFL al vv pm

ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς μονογενὴς
υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν
αὐτῇ. [13] καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ 13
Μὴ κλαῖε. [14] καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, 14
καὶ εἶπεν Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. [15] καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ 15
ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. [16] ἔλαβεν δὲ φόβος 16
ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἠγέρθη
ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. [17] καὶ ἐξῆλθεν ὁ 17
λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
Mt 11, Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. 18
2–6. [19] καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης 19
*Dt 18, ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσ-
15. δοκῶμεν; [20] παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν Ἰωάννης ὁ 20
βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σὲ λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον
προσδοκῶμεν; [21] ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ 21
μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέ-
πειν. [22] καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ 22
*Es 35, ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν,
5 s. λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγ-
γελίζονται· [23] καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 23
Mt 11, [24] Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους 24
7 ss.

---

12. Ln [τεθνηκως] .. om A al^1 c .. al^1 νεκρος | μονογ. υι. c BLX c .. ϛ Ln υι. μονογ. | αὕτη .. edd αὐτή | ϛ (non ϛ^e) Ln αυτη ην c CLV (male A ap Ln) al m vv m | ικανος (et. ϛ) c ACEFGHKMUVXΔ etc .. ϛ^e (Gb^{oo}) add ην c B (aliter D) L(S?) etc
13. D al vv pm Chr ο ιησους | KUX al m επ αυτην
14. D a ff Νεανισκε νεανισκε
15. B εκαθισεν (c e Ir *sedit*) | A al c απεδωκεν (al^1 παρεδ.)
16. Gb Sz παντας | ηγερθη c ABCD (D εξηγ.) L al .. ϛ εγηγερται | MX al m vv m in f. add εις αγαθον
17. Ln και [εν] παση .. om εν BFL (FL περι αυτ. post περιχ.) al vv
19. D vg it (exc a e) go Amb om τινας | κυριον c BL al^3 a ff g$^{1.}$ tol aeth arm .. ϛ Ln ιησουν (D e ο ιω. λεγει Πορευθεντες ειπατε αυτω [e *inquirite dicentes*]) | BLX al m η ετερον
20. ειπαν c BDGL etc .. ϛ ειπον | B al Cyr απεστειλεν | DLX (non B) al m Cyr η ετερον
21. εκεινη τη c BL al m c (*illa* et. e, om δε et. X a b ff l) cop Cyr Bas sel .. ϛ αυτη δε τη, Ln αυτη τη | L al^1 Cyr ημερα | βλεπειν (Gb') c ABEGHKMSVXΔ al pl (D τυφλους εποιει βλεπ.) .. ϛ το βλεπειν c FLU etc
22. αποκριθεις c BD al vv m Cyr Thph .. ϛ (Gb^{oo}) add ο ιησους, Ln [ο ις] | D vv ειπατε | AL ιωαννει | A ιδατε, KX al ιδετε | Ln om οτι c BLX al m vv | BDF al vv και κωφοι (legitur et. και χωλ., και λεπροι, και πτωχ.) | X al^1 om νεκρ. εγ.
24. Gb' λεγειν τοις οχλοις c DEFGHVΔ al pl vv Thph

περὶ Ἰωάννου Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ
25 ἀνέμου σαλευόμενον; [25] ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλα-
κοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρ-
26 χοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. [26] ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην;
27 ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. [27] οὗτός ἐστιν περὶ οὗ
γέγραπται Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς * Mal 3,1.
28 κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. [28] λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν
γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος
29 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. [29] καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας
καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου·
30 [30] οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς
31 ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. [31] Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώ- Mt 11,
32 πους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; [32] ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις 16-19.
τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες Ηὐλή-
σαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.
33 [33] ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἔσθων ἄρτον μήτε πίνων
34 οἶνον, καὶ λέγετε Δαιμόνιον ἔχει. [34] ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔσθων
καὶ πίνων, καὶ λέγετε Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος
35 τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. [35] καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν
τέκνων αὐτῆς.
36 Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσ-
37 ελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. [37] καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν

---

24. Gb'' Ln εξηλθατε c ABDL al, item -θετε K [non M] al
25. Gb'' Ln εξηλθατε c ABDL al, item -θετε KM al | DK al m Clem διαγοντες pro υπαρχ.
26. Gb'' Ln εξηλθατε c BDL, item -θετε al [non KM] | Or προφ. ιδ.
27. ιδου c BDL al vg it arm cop Mcion(?) Or ms .. ς add εγω | D al[1] a l Tert om εμπρ. σου
28. λεγω c B 33. al cop syr arr pers[w], item praemisso αμην LX al vv .. D al it cdd pl add δε .. ς Ln add γαρ | Gb° Ln om προφητης c BKLMX al m vv m Or[3] (D om μειζ. usq ουδ. εστιν et perg οτι ο μικρ.) | ιωαννου c BL al cop arm syr hrs Or[1] .. ς (Gb°) Ln add του βαπτιστου
31. ς (= Gb Sz) ειπε δε ο κυριος Τινι ουν
32. λεγοντες c DL al[4] a b e ff l cop arr .. al[1] λεγοντα, B al α λεγει, al[1] οι λεγουσιν .. ς Ln και λεγουσιν | DL al vv m om υμιν sec
33. F al vv (Or) om γαρ | B 157. μη εσθ. (157. μηδε πιν.) | εσθ. (εσθων c BD) αρτ. μ. πιν. οιν. c BL al cop arm vg g[1. 2.] .. ς αρτ. εσθιων μ. οιν. πιν. .. D al it cdd aeth Or om αρτ. et οιν.
34. εσθων c (B?) D .. ς Ln εσθιων | ς (= Gb Sz) τελωνων φιλος
35. παντων h. l. c B al vg it .. ς post αυτης pon .. DF (ap Wtst) LMX al pm arm om (Gb°)
36. τ. οικον c BDL al Mcion Epiph Amphil .. ς την οικιαν | κατεκλιθη c BCLX al Mcion Epiph .. ς ανεκλιθη
37. ητις ην h. l. c BL al vg c f l cop pers[w] (item al vv τις ην .. ς post πολει .. D om

ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ
Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου [38] καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς 38
πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ
καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας
αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. [39] ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν 39
εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων Οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ πο-
ταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. [40] καὶ ἀποκριθεὶς 40
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ Διδάσκαλε
εἰπέ, φησίν. [41] Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινί· ὁ εἷς ὤφειλεν 41
δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. [42] μὴ ἐχόντων αὐτῶν 42
ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον ἀγα-
πήσει αὐτόν; [43] ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον 43
ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ὀρθῶς ἔκρινας. [44] καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν 44
γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς
τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μοι ἐπὶ πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν
ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. [45] φίλημά μοι 45
οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλιπεν καταφιλοῦσά μου
τοὺς πόδας. [46] ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ 46
ἤλειψεν τοὺς πόδας μου. [47] οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι 47
αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.
[48] εἶπεν δὲ αὐτῇ Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. [49] καὶ ἤρξαντο οἱ συνανα- 48 49

---

37. και επιγν. c ABFMPSVXΔ al pm cop syr al Antioch .. ς om και | κατακειτ. c ABD (post φαρ. pon) LX al Tit Antioch .. ς ανακειτ.

38. ς (= Gb Sz) παρα τ. π. αυτ. οπισω | F al vg it cdd om κλαιουσα | ADLX al εξεμαξεν

39. Syr hrs om ο καλ. αυτ. .. D ο παρ ω κατεκειτο | D Or η απτομενη αυτου

40. D ειπον | φησιν h. l. c BL al .. ς Ln ante Διδασκ. pon .. AD al εφη

41. χρεοφ. c ADEFG (H?) KL**MPSVXΔ etc .. ς χρεωφ. c BL*U etc

42. εχοντων c BDLP al vg a $g^{1\cdot}$ l (e *et*) Or .. ς (Gb°) add δε, Ln [δε] | Ln om ειπε c BD (om et. αυτων) L al vv pl (P ειπεν, A επι) | αγαπ. αυτ. c BFLX al arm .. ς αυτ. αγαπ. .. Δ al om αυτ., D vv ante πλεον (sic D) pon

43. αποκριθεις c BDL** (om ὁ) al vv m .. ς add δε, Ln [δε]

44. μοι (D a ff $g^{1\cdot}$ post ποδ. pon) επι (X add τους) ποδ. c BDX al a e ff $g^{1\cdot}$ Aug^2 .. L μου ε. τους π. .. ς Ln επι τους π. μου | ς (= Gb Sz) θριξι της κεφαλης

45. L* al m vv m εισηλθεν (Gb') | AEKLMXΔ al διελειπεν | Ln τ. ποδ. μου c P (non B) al vv

46. τ. ποδ. μου c ABEFGHLPUV al pl vv .. ς μου τ. ποδ. c KMXΔ (S?) etc .. om (Gb°) D al vv (L ante ηλειψ. pon)

47. αι αμαρτ. αυτης .. Ln αυτη αι αμαρτ. c vg it cdd pl (D ff l αυτη πολλα) .. P αυτη αι αμ. αυτης, AFK al αυτης αι αμαρτ. | D om οτι ηγαπ. usq αγαπα .. diff al | B αφιεται, και

κείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν;
50 [50] εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς
εἰρήνην.

VIII.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ
κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ
2 δώδεκα σὺν αὐτῷ, [2] καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ
πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή,
3 ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, [3] καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου
Ἡρώδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ
4 τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. [4] Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ Mt 13, 3–8.
5 πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς [5] Ἐξῆλθεν ὁ Mc 4, 3–9.
σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν
ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
6 κατέφαγεν αὐτό· [6] καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν
7 ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· [7] καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν
8 ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό· [8] καὶ ἕτερον
ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατοντα-
9 πλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. [9] Ἐπη- Mt 13, 10. 11.
10 ρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη. [10] ὁ δὲ Mc 4, 10–12.
εἶπεν Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς *Es 6, 9.
δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ
11 συνιῶσιν. [11] ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. Mt 13, 18–23.
12 [12] οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούοντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ Mc 4, 14–20.
αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.
13 [13] οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἳ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν
λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν

---

49. Ln εστιν ουτος c DP al vg it cop
50. D vv εν ειρηνη

VIII. 1. A εξης | K εδιωδευεν
2. ALP al syr μαριαμ
3. M al pm Or Thph σωσαννα | αυτοις (Gb′) c B (dis ap Bart) DEFGHKSUVΔ al longe pl vv pm .. ς (= Sz) Ln αυτω | εκ (Gb″) .. ς απο
5. B α μεν et αυτα | D it cdd syr pers^{p} om του ουρ.
6. κατεπεσεν c BL .. ς Ln επεσεν | D ter αλλο pro ετερον
7. D μεσον .. AL etc εμμεσω
8. ς (= Gb Sz) επι την γην
9. οι μαθ. αυτ. c BD (D add το) L al vv pm .. ς (Gb°) add λεγοντες | B al τις αυτη ειη παραβ., L al τις αυτη η παραβ. .. diff al
10. DL al βλεπ. μη ιδωσιν | A ακουσαντες | συνιῶσιν ut KLM etc; συνίωσιν EGUV etc
12. B (ap Bart) LU al ακουσαντες .. D ακολουθουντες
13. DF (ap Wtst) X al Or επι την πετραν

καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. [14] τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν 14
οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου
πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. [15] τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, 15
οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον
Mc 4,21. Mt 5, 15. κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. [16] Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας 16
Lc 11,33. καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας
Mc 4,22. τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. [17] οὐ γάρ ἐστιν κρυ- 17
Mt 10,26. Lc 12, 2. πτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθήσεται καὶ
Mt 25,29. εἰς φανερὸν ἔλθῃ. [18] βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθή- 18
Lc 19,26. σεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
Mt 12, Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ 19
46–50. Mc 3, οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. [20] ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ 20
31–35. λεγόντων Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε
θέλοντες. [21] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί 21
μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.
Mt 8, 23–27. Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς πλοῖον καὶ 22
Mc 4, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς
35–41. λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. [23] πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν· καὶ κατέβη 23
λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον.
[24] προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες Ἐπιστάτα ἐπιστάτα, 24
ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι
τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. [25] εἶπεν δὲ αὐτοῖς 25

---

14. K (errat Sz) al vv ακουοντες (item al[4] vv v. 15.) | D al[2] c e f μεριμνων πλουτου | A al κ. υπο ηδονων
15. D al[1] vv Or εις την καλην γην | D it cdd Amb om καλη και | L και τελεσφορουσιν | E**F**G**HMX al pl in f. add ταυτα λεγων εφωνει Ο εχων ωτα ακουειν ακουετω (cdd aliquot eadem om v. 8.)
16. DKMUX al m επι την (U al om την) λυχνιαν | τιθησιν ινα c BD (D τιθι) FL al m (non K) .. ς επιτιθ. ινα | B om ινα usq φως
17. D (C hiat) φανερον εσται .. al φανερωθησεται | Ln ο ου μη (ου μη et. F) γνωσθη c BL al[1] (D αλλα ινα γνωσθη, al ει μη ινα γνωσθη) .. Or ο ουκ αποκαλυφθησεται
18. αν γαρ c BL al .. al om αν .. AEFGHMVΔ etc γαρ εαν .. ς Ln γαρ αν | EFGHMUVXΔ etc ος εαν μη
19. DX al παρεγενετο | D al vv η μητ. αυτου | EGKUΔ etc εδυναντο
20. απ. δε c BDLX (X απηγγειλαν) al vv .. ς και απ. | Ln om λεγοντ. c BDL al vv pm | DLX al vv οτι η μητ. | B ιδ. θελ. σε .. D ζητουντες σε
21. Ln ειπ. αυτοις c D (C hiat) al[1] c e | DX al η μητ. et οι αδ. | ς (=Gb) in f. add αυτον
22. εγ. δε .. ς και εγ. | ανεβη c D (D αναβηναι αυτον pro κ. αυτ. αν.) FLM al pm Thph .. ς Ln ενεβη | MV al m ε. το πλ.
23. B a ανεμου (it cdd om) post λιμν. pon
24. X al m vv pm om επιστατα alterum .. D vv κυριε κυριε | διεγερθ. c BL al .. ς Ln εγερθεις | EFG al m vv m Cyr επαυσατο | K al pm vv m γαλ. μεγαλη

Ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους
Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ
ὑπακούουσιν αὐτῷ;
26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντι- Mt 8, 28–9, 1. Mc 5, 1–20.
27 πέρα τῆς Γαλιλαίας. [27] ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ
ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως ὃς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον
28 οὐκ ἐνεδιδύσκετο καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. [28] ἰδὼν
δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν
Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με
29 βασανίσῃς. [29] παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ
τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο
ἁλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο
30 ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. [30] ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς
λέγων Τί σοί ἐστιν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπεν Λεγεών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια
31 πολλὰ εἰς αὐτόν. [31] καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν
32 ἄβυσσον ἀπελθεῖν. [32] ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν
τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσ-
33 ελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. [33] ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ
ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ
34 κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. [34] ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ
γεγονὸς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

---

25. που c ABLX al m .. ϛ (Gb°) add εστιν | B om κ. υπακ. αυτω (k *quod et ventis imperat et aquae obaudiunt illi*)

26. γερασην. (Gb') c BD syr^p mg vg it (cf praeterea ad v. 37.) .. ϛ γαδαρηνων .. LX al vv m γεργεσηνων | αντιπερα (Gb'') c ADEFGHKUVXΔ al pm Hesych .. ϛ -ραν c B(?)L etc .. MS al περαν

27. B al vv om αυτω sec (D και εξηλθον ε. τ. γ. και υπηντ.) | B τις ανηρ .. D a tol * aeth al om τις | B al[1] εχων δαιμ. et BL al vv m pergunt και χρονω ικανω ουκ ενεδυσατο ιματιον | D απο pro εκ | AL al εμεινεν

28. ανακραξ. c BLX al vv .. ϛ και ανακρ. | D al e cop om ιησου (Gb°) | D al g[1.] l om του θεου (Gb°)

29. παρηγγελλ. c ACEGKLUVXΔ (GX al -γγελεν) al m (D ελεγεν) vv .. ϛ παρηγγειλε | εδεσμευετο c BLX al .. ϛ Ln εδεσμειτο | διαρησσ. c A(B?)CD (D διερησσε) UΔ etc .. ϛ διαρρησσ. | B απο | Ln δαιμονιου c C***DE*X syr^p mg vg it

30. Ln om λεγων c B al vv | Ln σοι ον. εστ. c BDL al vv .. C* ον. σοι sine εστ. | D* (** λεγαιων) L cop λεγιων

31. εισηλθ. δαιμ. πο. c B vg .. ϛ δαιμ. πο. εισηλθ. (D πο. γαρ ησαν δαιμ. .. diff al) | Gb' Ln παρεκαλουν c CDFLSU al pm vv pm Cyr

32. Ln βοσκομενη c BDKU al m a syr aeth | παρεκαλεσαν c BC*L al vv .. ϛ -καλουν | D it cdd ινα εις τους χοιρους εισελθωσιν

33. εισηλθον (Gb') .. ϛ -λθεν c B(?)S(?)U etc

34. ϛ (= Gb Sz) το γεγενημενον | D εφυγαν | ϛ (= Gb Sz) κ. απελθοντες απηγγ.

35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονὸς καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον 35
καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ᾽ οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον
καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν.
36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. 36
37 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γερασηνῶν 37
ἀπελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς
πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38 ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ᾽ οὗ ἐξεληλύθει τὰ 38
δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων 39 Ὑπόστρεφε εἰς 39
τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ᾽
ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.
Mt 9, 18-26. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ 40
Mc 5, ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ 41
21-43. ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν
παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη 42
ἀπέθνησκεν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον
αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς 43
προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ᾽ οὐδενὸς θεραπευθῆναι,
44 προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ 44
παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 45
Τίς ὁ ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν, καὶ λέγεις

---

35. B τα δαιμ. εξηλθεν et ποδας ιησου
36. Ln om και (Gb°) c BCDLPX al vv pm | Gb°° ο δαιμονισθ., id om c .. D** ο λεγαιων (* ο λιων) .. vg it cdd *a legione* .. diff vv al
37. Ln ηρωτησεν c ABCKMPX (επηρ.) al a | γερασην. c BC*D vg it sah .. ς γαδαρηνων .. C**LPX al m vv m γεργεσηνων | εις πλ. c DCLX al m .. ς ε. το πλ.
38. Ln ἐδεεῖτο c AP .. DC**LX Cyr εδειτο (D ηρωτα δε αυτον) | λεγων c DDL al vv m Cyr .. ς (Gb°°) praemitt ο ιησους, Ln [ο ις]
39. σοι εποιησ. ο θ. c BLPX al vv .. ς επ. σοι ο θ. .. diff al
40. Gb' Εν δε τω υπ. (B al^2 –στρεφειν) c DL al vv pm (non vg it) Mcion(?) Epiph
41. Ln και ουτος c BD al^7 a f cop (go) | D c sah syr om υπηρχ. και .. K al υπαρχων και et aliter | BP ποδας ιησου
42. KLX al ωσει | D syr syr hrs** δωδεκα αποθνησκουσα | κ. εγ. εν τω πορ. c C*DP al vg it (exc f) Mcion .. ς εν δε τω υπαγειν | CLU (U συνεθλιγον) al m vv συνεθλιβον .. D συνεπνιγαν
43. ς (= Gb Sz) εις ιατρους | DD sah arm om ιατροις usq βιον | Ln βιον αυτης c CX al vv m | D sah ην (pro ητις) ουδε εις ισχυεν θεραπευσαι | απ c AB al^1 .. ς υπ (C υπο, al^1 παρ)
44. D al^1 om οπισθεν .. K post ηψ. pon
45. B al^6 sah syr hrs om κ. οι σ. αυτω | ς (= Gb) μετ αυτου | B (ap Bart) L al cop sah arm om (Gb°) και λεγεις usq μου

46 Τίς ὁ ἁψάμενός μου; [46] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ
47 ἔγνων δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. [47] ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ
ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο
αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.
48 [48] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς
49 εἰρήνην. [49] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου
50 λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. [50] ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σω-
51 θήσεται. [51] εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν
αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παι-
52 δὸς καὶ τὴν μητέρα. [52] ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ
53 εἶπεν Μὴ κλαίετε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. [53] καὶ κατεγέλων
54 αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. [54] αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς
55 ἐφώνησεν λέγων Ἡ παῖς, ἔγειρε. [55] καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς,
56 καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. [56] καὶ
ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ
γεγονός.

IX.

1 Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξου- Mt 10, 1.
2 σίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν. [2] καὶ ἀπέστειλεν 5–14. Mc 6,
αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενεῖς, 7–13.

---

45. D al[5] Mcion (Or?) schol Τις μου ηψατο
46. D (non L) al vv om (Gb°°) ιησους | εξεληλ. c BL al Or .. ς Ln εξελθουσαν
47. απηγγειλ. (P απηγγιλαν) c ABC** (cf C ed in append) DLX al m it cdd syr cop arm .. ς (Gb°°) add αυτω
48. θυγατηρ c BL .. ς Ln -τερ et ς (Gb°) praemitt θαρσει .. om c BDL al vv m | D vv εν ειρηνη
49. Ln απο του c AD al Dam | λεγων c BLX al e cop sah pers[p] .. ς Ln add αυτω | Ln μηκετι c D syr[p] c. ast. (B μη μηκετι?) | Cdd[2] vg it arm Amb αυτον pro τ. διδασκ.
50. απεκρ. αυτω c BLX al vv pm .. ς add λεγων | πιστευσον c BLX .. ς Ln πιστευε
51. εισελθ. c BD etc .. Gb Sz Ln ελθ. | τινα συν αυτω c BC*D (L ουδενα σ. α.) X al vv pl .. ς ουδενα | ς (= Gb Sz) ιακ. κ. ιωανν.
52. ου γαρ (Gb') c BCDFLXΔ al pm vv pm .. ς ουκ | FLMX al m vv m Cyr απεθ. το κορασιον
53. D*KX al κατεγελουν | X ιδοντες
54. αυτος δε c BDLX al vg (non emm) it (exc f) .. ς (Gb°) add εκβαλων εξω παντας και (singg var) | εγειρε c BCDX al (L al -ραι) .. ς εγειρου.

IX. 1. δωδεκα c ADKMSVΔ al pl vv m Dial al .. ς (= Gb Sz) Ln add μαθητας αυτου, C*LX al m vv pl αποστολους | B δυναμ. αυτοις
2. τ. ασθενεις (Gb'') c ADL al .. B om .. ς τ. ασθενουντας .. diff al

3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε 3
πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. 4 καὶ 4
εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 καὶ ὅσοι 5
ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν κονιορτὸν
ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. 6 ἐξερχό- 6
μενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες
πανταχοῦ.

Mc 6, Ἤκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διη- 7
14-16. Mt 14, πόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινῶν ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, 8 ὑπὸ 8
1 ss. τινῶν δὲ ὅτι Ἡλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων
ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρώδης Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν 9
οὗτος περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

Mt 14, Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. 10
13-21. Mc 6, καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην
30-44. Jo 6, Βηθσαϊδά. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος 11
1-13. αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν
ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. 12 ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες 12
δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς
κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν,
ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Δότε αὐτοῖς 13
φαγεῖν ὑμεῖς. οἱ δὲ εἶπαν Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ

---

3. ραβδον c C*DE*FKLM (X ραβδιον) al pl vv pl Thph .. ϛ (= Gb Sz) –δους c ABHSU etc | BC*FL al vv pm om ανα | FL al vv pm εχετε
4. Cd[1] vg c perss Aug Bed μη εξερχ. (diff vv al)
5. CEGMVXΔ al pl οσοι εαν | δεχωντ. (Gb″) .. ϛ δεξωνται | τον κονιορτ. c BC*DLX al vv .. ϛ και τ. κον., Ln [και] τ. κ. | D al m schol vg c cop om απο | B al[2] αποτινασσετε | Syr hrs Tert om επ αυτ. (al transp, et. επ αυτοις, επ αυτης, αυτοις leg)
7. C τετρααρχ. | AX al γενομενα | ϛ (Gb°°) γινομ. υπ αυτου, Ln γ. [υπ α.] .. om c BC*DL al vv m | ηγερθη c BCL al .. ϛ εγηγερται (D ε. νεκρ. ανεστη)
8. προφ. τις c BCLX al m cop go .. D al[3] a e syr προφητης .. ϛ Ln πρ. εις | D ηνεστη
9. ειπ. δε c BCDLX al it cop sah .. ϛ και ειπ. | ϛ (= Gb Sz) ο ηρωδ. | CD cop sah etc οτι ιω. | BC*L al e f ff arm cop sah om εγω sec
10. πολιν καλ. c B (D κωμην λεγομενην) LX al cop sah ar[e] .. ϛ (Gb° τοπ. ερημ., Gb°° πολεως καλ.) Ln τοπον ερημον (A al ερημ. τοπ., al om ερημ., ar[p] om τοπον) πολεως καλουμενης (cdd[4] vv m [et. ar[p]] om πολ. καλ.) | AFL (βιθσ.) UVΔ al pm βηθσαιδαν (D βηδσ.) .. cdd[4] om
11. αποδεξ. c BDLX al m .. ϛ δεξαμενος | MU al τα περι | CL al m ιασατο
12. η δε .. B al[1] (add δε) vv ηδη .. X και | L ειπαν | πορευθεντες .. ϛ (= Gb) απελθοντες (Gb′) | BX al[6] om τους | C* vdtr om καταλυσ. και .. D om κ. ευρ. επισιτ.
13. φαγ. υμεις c B b (it cdd al om υμ.) .. ϛ υμ. φαγ. | ειπαν c BCDL .. ϛ ειπον

ἰχϑύες δύο, εἰ μήτι πορευϑέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν
14 τοῦτον βρώματα. [14] ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ
πρὸς τοὺς μαϑητὰς αὐτοῦ Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα.
15 16 [15] καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας. [16] λαβὼν δὲ τοὺς πέντε
ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχϑύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐ-
τοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαϑηταῖς παραϑεῖναι τῷ ὄχλῳ.
17 [17] καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσϑησαν πάντες, καὶ ἤρϑη τὸ περισσεῦσαν αὐ-
τοῖς, κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.
18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνῆσαν Mt 16,
αὐτῷ οἱ μαϑηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων Τίνα με λέγουσιν οἱ 13–28. Mc 8,
19 ὄχλοι εἶναι; [19] οἱ δὲ ἀποκριϑέντες εἶπαν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι 27.–9, 1.
20 δὲ Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. [20] εἶπεν δὲ
αὐτοῖς Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριϑεὶς εἶπεν Τὸν
21 Χριστὸν τοῦ ϑεοῦ. [21] ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν
22 τοῦτο, [22] εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνϑρώπου πολλὰ παϑεῖν καὶ ἀπο-
δοκιμασϑῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων
23 καὶ ἀποκτανϑῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. [23] ἔλεγεν δὲ πρὸς
πάντας Εἴ τις ϑέλει ὀπίσω μου ἔρχεσϑαι, ἀρνησάσϑω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω
24 τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καϑ᾽ ἡμέραν, καὶ ἀκολουϑείτω μοι. [24] ὃς γὰρ ἂν 17, 33.
ϑέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν Mt 10, 39. Jo 12, 25.
25 ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. [25] τί γὰρ ὠφελεῖται ἄν-
ϑρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωϑείς;

---

13. ς (= Gb Sz) δυο ιχϑ. | 1. 22. 157. al m αγορασομεν
14. D al[1] vv ανδρες ως s. ωσει | Ln κλισ. [ωσει] ανα c BCDL vv al Or
15. DX om κ. ανεκλ. (L al κατεκλ., al[1] εκλιν.) απαντ. (al παντ., al αυτους) .. al[2] om κ. εποι. ουτ. (V om ουτ.)
16. D προσευξατο και ευλογησεν (AF al ηυλογ.) επ (επ et. Mcion it cdd) αυτους (X vv om αυτ.) και εδιδου | παραϑειναι c BCX al (X al[1] –ϑηναι) .. ς Ln παρατιϑεναι
17. Edd αυτοις κλασματων, κοφ. δωδ.
18. συνησαν .. f *occurrerunt* (συνησαν? .. al συνηντησαν, συνηχϑησαν) | BL al (cop sah) οι οχλ. λεγ. | A al vv Ath Dial οι ανϑρωποι
19. ειπαν c BD .. ς ειπον | D η ενα των προφητων pro α. δε οτι usq ανεστ.
20. πετρ. δε αποκρ. c BCL al cop sah .. ς Ln αποκρ. δε ο (om ο [Gb°] EGHSV al pm) πετρ. | D al[1] vv Or ms Τ. χρ. υιον τ. ϑ. .. cop pers[p] *tu (es) christus deus*
21. ς (= Gb) ειπειν τουτο
22. D it cdd μεϑ ημερας τρεις | αναστην. (Gb′) c ACDF*K al pm Or .. ς εγερϑηναι
23. ς (= Gb) ελϑειν, απαρνησασϑω | D a l om κ. αρ. τ. σταυρ. α. (Gb°) | καϑ ημ. c ABKLM etc vv m Ptol Cyr alex etc .. Sz Ln (Gb°°) om c CDEFGHSUVXΔ etc vv (syr[p] notat id non in omnibus exx esse) Or Chr al .. tol post μοι pon
24. CGHUVXΔ al m Thph γαρ εαν | K al[3] αυτος pro ουτ. .. vv m om
25. D it cdd ωφελει (ωφελει et. C) ανϑρωπον κερδησαι (D** –πος εαν –σῃ) et απολεσαι η ζημιωϑηναι (D** –σῃ η –ωϑῃ) .. diff al

26 ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ 26
ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς
καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. 27 λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσίν τινες τῶν αὐτοῦ 27
ἑστώτων οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ.
Mt 17, ᾿Εγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ 28
1–9. Mc 9, παραλαβὼν Πέτρον καὶ ᾿Ιάκωβον καὶ ᾿Ιωάννην ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύ-
2–9. ξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου 29
αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. 30 καὶ ἰδοὺ 30
ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωυσῆς καὶ ῾Ηλίας, 31 οἳ 31
ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν ῾Ιερου-
σαλήμ. 32 ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· δια- 32
γρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς
συνεστῶτας αὐτῷ. 33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ᾽ αὐτοῦ 33
εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν ᾿Ιησοῦν ᾿Επιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι,
καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωυσεῖ καὶ μίαν ῾Ηλίᾳ,
μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. 34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπε- 34
σκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην.
2 Pe 1,17. 35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου 35
ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη 36
᾿Ιησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

---

26. CLM al γαρ εαν | D a e l Or[1] om λογους | Pers[P] om αυτου κ. τ. πατρ. (D al[2] add αυτου) .. syr τ. πατρ. αυτου .. diff al

27. AD (D al οτι αληθως .. KM al αληθ. οτι) LSUΔ al Or αληθως c εισιν conjg | αυτου (Gb′) c BL 1. .. ς Ln ωδε | ς (= Gb Sz) εστηκοτων οι ο. μ. γευσονται | AK al Or οιτινες

28. HLM al ως | Ln [και] παραλαβ. .. om BH 28. vv m | ς (= Gb Sz) τον πετρον | ιακ. κ. ιω. c C***DLMX al m vv pm .. ς Ln ιω. κ. ιακ.

30. C* οι ησαν .. D a (vg it ησ. δε) Arn ην δε .. Mcion om

31. D vg it arm (Or[2]) om οι .. Mcion om οι οφθ. | Ln ελεγον [δε] c C*D al vv .. P sah οι ελεγ., C***M al vv και ελεγ. | AC ημελλεν .. D μελλει | D εις ιερ.

32. ACDK (L ιδαν) VX etc ιδον

33. AGPSUV al pl ειπεν πετρος (Gb′) | DFKL al m vv m τρ. σκην. | ς (= Gb Sz) μωσει μιαν | KPXUΔ etc μωυση s. μωση (cf Prol)

34. επεσκιαζεν c BL al a .. ς Ln –ασεν | εισελθ. αυτους c BL cop (C al αυτ. εισελθ.) .. ς Ln εκεινους εισελθ. (al εισ. εκειν., S εκ. ελθειν, syr pers[P] *cum viderent Mosen et Eliam ascendentes*)

35. ο εκλελεγμ. (Gb′) c BL 274. mg (1. εκλεκτος) a ff l gat cop sah syr[P] mg .. ς Ln ο αγαπητος (utrumq conjg aeth .. C***DM al add εν ω ευδοκησα)

36. ς (Gb°°) ο ιησους | εωρακαν c BC**LX al (CL**X εορ.) .. D* εθεασαν (D** –σαντο) .. ς Ln εωρακασιν (EVWX etc εορ.) .. GH εωρακεισαν (G εορ.)

37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους Mt 17,
38 συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. [38] καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν 14–23. Mc 9,
λέγων Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονο- 14–33.
39 γενής μοί ἐστιν, [39] καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει
καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συν-
40 τρῖβον αὐτόν. [40] καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό,
41 καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. [41] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὦ γενεὰ ἄπιστος
καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν;
42 προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. [42] ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ
43 αὐτοῦ. [43] ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.
Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν πρὸς τοὺς
44 μαθητὰς αὐτοῦ [44] Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους·
ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.
45 [45] οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν
ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος
τούτου.
46 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. Mc 9, 33–37.
47 [47] ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος Mt 18,
48 παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, [48] καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὃς ἐὰν δέξηται 1–5.
τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ Mt10,40. Jo13,20.
δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν
49 ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας. [49] Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωάννης εἶπεν Ἐπιστάτα, Mc 9,
εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν 38–40.
50 αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. [50] εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς
Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν.
51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμψεως

---

37. τη εξης c BLSX al .. ς Ln εν τη εξης (D vv δια της ημερας)
38. εβοη. c BCDL al .. ς ανεβοη. | επιβλεψαι (GH al ἐπιβλέψαι) c ACGHKLMSUVΔ al pl Thph .. ς (= Gb Sz) Ln επιβλεψον c B (e silentio) DEWX etc | μοι εστ. (Gb″) .. ς εστ. μοι
39. B al μολις .. L μογγεις
40. ς (= Gb Sz) εκβαλλωσιν | K al[1] εδυνηθησαν
41. Gb″ Sz τον υι. σ. ωδε contra D (D perus om ωδε) LX etc vv pl
43. ς (= Gb) εποιησεν | ς (Gb°) Ln εποι. ο ιησους .. om c DL al vv m
45. Ln επερωτησαι c CDKM al
47. FK al m vv m (non it vg) ειδως | CD al παιδιον
48. Ln Ος αν | εστιν (Gb″) c DCLX al m vv m Or[3] .. ς εσται (ita cdd ap Or)
49. ιω. c BC* (vdtr) D al .. ς ο ιω. | AK (L ιδαμεν) VXΔ etc ιδομεν | BLXΔ al m εν τω | ς (= Gb°° Sz) τα δαιμ. | BL vv εκωλυομεν
50. ειπ. δε c BCDLX al vv .. ς και ειπ. | B om ὁ | CDLMX al vv m κωλυ. αυτον (X αυτους) | ς (= Gb Sz) καθ ημων, υπ. ημων (AXΔ al κ. υμ., υπ. ημ. .. al κ. ημ., υπ. υμ.)
51. αναλημψ. c A (B?) CDLX etc . ς αναληψ.

αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς
Ἱερουσαλήμ, [52] καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ 52
πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ·
[53] καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς 53
Ἱερουσαλήμ. [54] ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης 54
εἶπαν Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀνα-
λῶσαι αὐτούς; [55] στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς. [56] καὶ ἐπορεύθησαν 55 56
εἰς ἑτέραν κώμην.

Mt 8, 18-22. Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτόν Ἀκολου- 57
θήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. [58] καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες 58
φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. [59] εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον 59
Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον
θάψαι τὸν πατέρα μου. [60] εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς 60
ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
[61] εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος Ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν 61
μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. [62] εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς Οὐδεὶς 62

---

51. Ln το προσ. [αυτου] .. om BL al c .. S al εαυτου | εστηρισεν c BCLVX al (LX al vv εστηρ. ante το pon) .. ς Ln εστηριξεν | A εν ιερ.

52. AEGSV al pl προσ. εαυτου | ACLX etc σαμαριτων | ωστε .. B ως (*quasi* s. *tanquam* a b e l)

54. B al e om αυτου | ειπαν c BCL al .. ς Ln ειπον | απο .. Ln εκ c CD al vv Bas Chr | ς (Gb°) Ln in f. add ως και ηλιας εποιησε [*2 Reg 1, 10. 12.] .. om c BL al e l (l om et. κ. αναλ. α.) vg (et ed et mss ut am for ing etc) cop[1] arm pers[w] sax

55. ς (Gb°°) in f. add και ειπεν Ουκ οιδατε οιου (D al m Clem [ap Mac Chrysoceph] Thdor stud Antioch ποιου) πνευματος εστε υμεις (υμ. om DFU al go vg it Antioch; et. transp) c DF (ap Wtst) KMU etc vv pm Clem ap Mac Chrysoceph Aug Ambr al .. om c ABCEGHLSVXΔ al pl gat fuld g[1.] l cop (exc mss[2]) aeth sax Eus (vdtr) Bas (Cyp?) Gaud

56. ς (= Gb Sz) praemitt Ο γαρ (γαρ om U al m vv Antioch) υιος του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχας ανθρωπων (ανθρ. om vv m) απολεσαι (al αποκτειναι) αλλα σωσαι [Lc 19, 10. Mt. 18, 11.] c F (ap Wtst) KMU etc vv pm Cyp etc .. om c iisd qu v. 55., item D al[1] g[2.] Chr (Chr vdtr et. priora om)

57. Και c BC (cf in append de lectione ecclesiast) LX al cop syr perss arm, item addito εγενετο D al[1] a c e .. ς Ln εγενετο δε | ς οπου αν | ς (Gb°°) in f. add κυριε .. om c BDL al (al[1] post σοι pon) vv m

58. B om ὁ | GMX al κλινει .. al κλιναι

59. D al om Κυριε | Ln πρωτ. απελθειν .. ita cdd[2], item addito και 1. Or vg it .. AK al m Thdret απελθειν πρωτ. (al[3] om απελθειν, al post θαψαι pon) .. B πρ. απελθοντι, D πρ. -οντα

60. αυτω c BDL al a cop .. ς (Gb″) add ο ιησους, Ln [ο ις] (al[1] ο κυριος)

62. ο ις c B .. ς προς αυτον ο ις, Ln ο ις πρ. αυτ. (D c e ο δε ις ειπ. αυτω [d *illis*])

ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

X.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα καὶ
ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ
2 τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. [2] ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐτούς Ὁ μὲν θερι- Mt 9,
σμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ 37. 38.
3 ὅπως ἐργάτας ἐκβάλλῃ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. [3] ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀπο- Mt 10,
4 στέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. [4] μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ 10–16.
5 πήραν μηδὲ ὑποδήματα, καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. [5] εἰς
6 ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. [6] καὶ
ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ
7 μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. [7] ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ
πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ
8 μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. [8] καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε
9 καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, [9] καὶ θεραπεύετε
τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
10 τοῦ θεοῦ. [10] εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελ-
11 θόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε [11] Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολλη-
θέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν ἀπομασσόμεθα

---

62. Ln επιβαλλων c AD (singg var) L | B (ap Bart) al^{5} a b arm Or^{3} Cyr Ir al om αυτου | βλεπων .. al m Or^{3} Cyr Chr al στραφεις | τη βασιλ. c BL al vv m Clem Or^{3} Bas Ir al .. ς εις την βασιλειαν

X. 1. και ετερ. .. BL al^{1} om και | Ln εβδομ. [δυο] c BDM al vv Dial Epiph Clem (recognn) Hil al m (non Eus Nyss Cyr Ir Tert al) | B om αυτους | B(?)K al m syr^{p} c. ob. ανα δυο δυο (item al omisso ανα) | ημελλ. c ABCEMUVXΔ al m .. ς εμελλ. | D vv om αυτος | A al syr^{p} mg a e Thph εισερχ., al διερχ., al εισπορευεσθ.

2. δε (Gb′) c BCDL al m syr^{p} mg a c e go sl (vv al m και ελ.) .. ς ουν | εργ. εκβ. (–αλλη c B [F ap Wtst?] etc .. Gb Sz Ln –αλη) c BD e .. ς Ln εκβ. εργ.

3. ιδου c AB al a e l (vg ms?) arm .. ς add εγω | D μεσον

4. βαλλαντ. c ABCDEFGKLUVΔ etc .. ς βαλαντ. c MX(S?) etc

5. εισελθ. (Gb′) c BCDFLX al idque ante οικιαν c BD (D* seq πρωτον ante οικιαν hab, D** om) e .. diff al .. ς οικιαν εισερχησθε, Ln οικ. εισελθ.

6. ς (= Gb Sz) εαν μεν η | B al vv εκει ην | ς^{e} (= ς Gb Sz) ο υιος

7. εσθοντ. c BD .. ς εσθιοντ. | ς in f. add εστι .. om c BDLX al vv | L μεταβεννεται

8. Ln om δ' (Gb°°) c CDEGMS (U om ην δ') VΔ al pm vv | E*KL*MUX al pl δεχονται

10. εισελθητε (Gb″) c BCDL al (vv m) .. ς εισερχησθε (hoc legitur v. 8. sine ulla fere diff.) | U al m δεχονται, D δεξωνται, al δεξονται

11. εις τ. π. ημ. c ABCDKLMUX al pl vv pl (sed BD al^{3} it [exc f] sax om ημων .. hinc Ln om) .. ς om

ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. [12] λέγω 12
ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει
Mt 11, 21-23. ἐκείνῃ. [13] Οὐαί σοι Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ 13
Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ
καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. [14] πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτό- 14
τερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. [15] καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως τοῦ 15
Mt 10, 40. ουρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως τοῦ ᾅδου καταβιβασθήσῃ. [16] Ὁ ἀκούων ὑμῶν 16
Jo 13, 20. ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ
τὸν ἀποστείλαντά με.

Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες Κύριε, καὶ 17
τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. [18] εἶπεν δὲ αὐτοῖς 18
Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. [19] ἰδοὺ 19
δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ
ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει.
[20] πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαί- 20
ρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Mt 11, 25-27. Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι καὶ εἶπεν Ἐξομολο- 21
γοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα
ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ,

---

11. ηγγικεν c BDL al vv m Thph Tert .. ς (= Gb) add εφ υμας (et. transp)
12. λεγω c ACEGKLUXΔ al longe pl vv pm .. ς (= Gb Sz) add δε, Ln [δε] (et. γαρ leg)
13. χοραζειν c A (B?) CEGKLMSVWXΔ etc (EV al m χωρ.) .. D (*corozain* s. *coraz.* etc vg it) χοροζαϊν .. ς Ln χοραζιν c U (H?) etc | EU al m go βηθσαϊδαν, Λ βηδσ., D βεδσ. etc | εγενηθ. c BDL al .. ς εγενοντο | καθημενοι c ABCFLWX al .. ς -μεναι
14. D al e (vg ms?) om εν τη κρ. (et. transp., et. εν ημερα κρισεως leg)
15. μη et υψωθηση c BDL aeth cop it cdd .. ς ἡ et υψωθεισα | Ln om του c CD | CD* 1. schol (1. schol antea υψωθηση) it cdd (*aut*) η εως | του αδ. c B (ap Bart) LW (W al[1] αδη) al .. ς Ln om του | BD καταβηση
16. AK al vv Ir ο υμων ακουων | W al[1] post ακουει add και ο εμου ακουων ακουει του πεμψαντος με, fere eadem al[3] vv m post με add .. D it cdd ο δε εμου ακ. ακουει του αποστειλαντος με pro ο δε εμε usq με
17. Ln εβδομηκ. [δυο] c BD vg it cdd pl syr[p] mg pers[p] arm | AK al μετα χαρ. ante οι εβδ. pon
18. B al[1] ως αστραπ. post πεσοντα pon
19. δεδωκα c BC*LX al vv pm Or[2] Cyr Chr al m .. ς Ln διδωμι | B την δυν. την | ς (non ς[e]) Gb Sz αδικηση c CFGKSUVWXΔ etc Thph (-σει c ABDELM etc Or)
20. ς (= Gb Sz) χαιρ. δε μαλλον c BSX etc | εγγεγρ. c BLX al Constt Bas Cyr (Or γεγραπται .. al[1] ενεγραφη) .. ς Ln εγραφη
21. DFLWX al vv Clem εν τω πν. | πνευματι .. ς add ο ιησους .. om c BD al cop vg it cdd (LX al ante εν τ. πν. pon) .. Ln add τω αγιω c (plerique hab τω αγ. ο ις) BCDKLX al vv pm (Clem αγαλλιασαμενος εν τω πνευμ. ο ιησ.)

22 ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. [22] καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς
μαθητὰς εἶπεν Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς
γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ
23 ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. [23] καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς Mt 13,
μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέ- 16. 17.
24 πετε. [24] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν
ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ
ἤκουσαν.
25 Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν λέγων Διδάσκαλε, Mt 22, 35 ss.
26 τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; [26] ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἐν Mc 12,
27 τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; [27] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 28 ss.
Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης *Dt 6, 5.
τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, *Lv 19, 18.
28 καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. [28] εἶπεν δὲ αὐτῷ Ὀρθῶς ἀπεκρίθης·
29 τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ. [29] ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν
30 Ἰησοῦν Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; [30] ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ καὶ λῃσταῖς περιέ-
πεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες
31 ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. [31] κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ
32 ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. [32] ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης
33 γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. [33] Σαμαρείτης
34 δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, [34] καὶ προσ-

---

21. ευδ. εγεν. c BC*LX al vv .. ς εγεν. ευδ.

22. Gb om και στραφεις προς τους μαθητας ειπεν c DL al m vg it (exc c ff) cop aeth arm pers^w Ir(?) | ς (= Gb Sz) παρεδ. μοι sine ullo cd unc (K μοι παραδεδοται) | D a c l for perus arm Tert om μου | GFHΔ al pm επιγινωσκει | ω αν c BDW al .. ς ω εαν | AWX al βουλεται

23. D vg it (exc f) om κατ ιδιαν (et. transp) | D al ειπ. αυτοις

24. D a e ff i Meth Tert om κ. βασιλ. (b *et justi*) | ειδαν c BC (C ιδαν) L al .. ς Ln ειδον (KVX etc ιδον)

25. λεγων c BL e cop .. ς Ln και λεγ. | D Mcion om διδασκ. (M διδ. αγαθε)

27. D al it [exc f] aeth εν ολη τη καρδια σ. .. B om της prim | Ln κ. εν ολη τη ψυχη σ. κ. εν ολη τη ισχυι σ. κ. εν ολη τη διανοια σ. c BD (D it [exc f] Tert om κ. ε. ολ. τ. διαν. σ.) L al vv .. U al om κ. ε. ολ. τ. ισχ. σ. | AVX al pm Or[1] ως εαυτον

28. L al ορθ. εκρινας (et. ειπες leg)

29. δικαιωσαι c BC*D (D εαυτ. δικ.) LX al Isid .. ς δικαιουν

30. B (C*?) om δε | C* καταβαινει | C* om και prius | EGHSVΔ al pm vg it cdd εξεδυσαν | C* αφειχαν | Ln om τυγχαν. c BDL al vv m (C –νονταν)

31. B al vg it cdd om εν

32. BX al (vv m ελθων omisso ελθ. seq) om γενομενος | D al vv pm Thph om ελθων (Gb°) | Ln ιδων αυτον c AΔΔ al pm vv m Thph

33. ιδων c BL al b c i l cop[2] .. ς add αυτον, Ln [αυτον]

ελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβι-
βάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ
ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν 35
τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς
ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 τίς τούτων τῶν τριῶν 36
πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; 37 ὁ δὲ 37
εἶπεν Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πορεύου
καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην 38
τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς 39
τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιε- 40
σπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν Κύριε, οὐ μέλει σοι
ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι
συναντιλάβηται. 41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος Μάρθα Μάρθα, 41
μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά, 42 ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία δὲ τὴν 42
ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

---

34. Ln και επιβιβ. c D (non C) al vg it syr | 1. al (non B) vv om αυτον sec

35. εκβαλων c BDL al vg it cop syr aeth arr perss .. ς (Gb°°) praemitt εξελθων (C* al εξελθ. και) | B εδ. δυο δην., D c e δην. δυο εδ. | ειπεν c BDL al vv m .. ς add αυτω, Ln [αυτω] | B ο τι εαν .. K al ο τι δ αν .. X al ει τι αν

36. τις c BL al vg it (exc c e) cop^1 .. ς add ουν, Ln [ουν] | B om των? | πλησ. δοκ. σ. c AB (dis ap Btl) C (D e τινα ουν δοκεις πλησ.) EFGHKLMSUVXΔ (i. e. cdd unc omn) etc .. ς (= Gb Sz) Ln δοκ. σοι πλησ.

37. ειπ. δε c BC*DFLXΔ al m vv .. ς (= Gb) ειπ. ουν .. al^2 vv και ειπ. .. al^2 c syr pers^p arm ειπεν (Gb')

38. BL al vv Εν δε τω π. α. αυτος | D πορευ. αυτον εισελθειν | B om ε. τ. οικ. αυτ. .. C*L al ε. την οικιαν (omisso αυτης .. P εαυτης)

39. C*LP al μαριαμ | παρακαθεσθ. c ABC*L Mac, item προς c BC*L al Mac .. ς Ln παρακαθισασα (K al -θησασα) παρα | του κυριου c BC*DL vv pl .. ς τ. ιησου

40. ABEEGKLMPΔ etc κατελειπεν | ειπον c DL (P ειπεν) al .. ς Ln ειπε

41. ο κυριος c BL al syr^p mg vg a i l Amb .. ς Ln ο ιησους (DKC*** al m vv pon ante ειπεν) | Ln θορυβαζη c BCD (D om μερ. και et περι πολλ.) L al^2 Evagr | a b e ff i l Amb^3 om μεριμν. usque πολλα (cf ad v. seq.)

42. BC** (non *, nec ***) L al^3 syr^p mg cop aeth arr arm Bas al ολιγων δε εστιν χρεια (arm ωδε χρ. εστ.) η ενος (al^1 arr arm om η ενος) .. D a b c e ff i (Clem) Amb^3 om εν. δε εστ. χρ. | B μαριαμ | δε .. om D al^1 vg a b c e ff i Hier Amb^3 .. BL al^4 cop^1 sl ms Bas Antioch Dam γαρ | Gb° απ. Ln [απ] .. om B (ap Bart) DL (non C) it cdd (*illi*)

XI.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς
ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν Κύριε, δίδαξον
ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.
2 [2] εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε Πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ Mt 6,
3 ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· [3] τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον 9–13.
4 δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· [4] καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ
γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς
πειρασμόν.
5 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον καὶ πορεύσεται
πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,
6 [6] ἐπειδὴ φίλος παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς μὲ καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω
7 αὐτῷ· [7] κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη
ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν·
8 οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. [8] λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ
ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς
9 δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. [9] Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται Mt 7,
10 ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. [10] πᾶς 7–11.

XI. 1. A al c Εγεν. δε | DM al it cdd pl και ως επαυσ.
2. ACMPΔ al m προσευχεσθε .. D add μη βαττολογειτε ως οι λοιποι· δοκουσιν γαρ τινες οτι εν τη πολυλογεια αυτων εισακουσθησονται (err. Ln) αλλα προσευχομενοι (D et. in seqq plura ad Mt conformat) | πατερ c BL (L add ημων) 1. 22. 33. 57. 130. 346. vg tol harl** Or Mcion aut Tert scholl (dis) .. ς (= Gb) Ln add ημων (it cdd *sancte*) ο εν τοις ουρανοις | DKU om το | CPΔ al ελθατω .. Nyss et Maxim (Mcion aut Tert similiter) tradunt Lc pro ελθ. η βασ. σ. scripsisse: ελθετω το αγιον πνευμα σου εφ ημας και καθαρισατω ημας | ς (= Gb Sz) in f. add γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι της (om ACDMΔ al) γης, item Ln γεν. το θελ. σ. [ως εν ουρ. κ. επι γης] .. om c BL 1. 22. 130. 346. vg ff arm Or (dis) Mcion aut Tert Hier Aug (dis) .. ως usq. γης om et. a harl
3. Mcion ap Or in catena τ. αρτ. σου
4. αφιομ. c ABCDEGKΔ al m .. ς αφιεμεν (Or[1] syr αφηκαμεν) | LX al m Or[1] παντι τω (al τω omisso παντι) | ς (= Gb Sz) Ln in f. add αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου .. om c BL 1. 22. 57. 130. al[5] vg tol harl arm Or (dis) Mcion aut Tert Hier Aug (dis) scholl (dis)
5. Ln (Gb') κ. ερει αυτ. c ADKM al pm vv m Bas al
6. φιλος c CEFGKSUVΔ al pm vv m Euth Thph .. ς (Gb°) Ln add μου c ABLMX (H?) etc Or .. add μοι DM al[8] c | D παρεστιν απ αγρου και ουκ
7. A και εκειν., D εκειν. δε | D it cdd ερει
8. CLX al vv Or Bas Chr Mac φιλ. αυτου, A al αυτον φ., D αυτον φ. αυτου, al αυτω φ., al αυτου φιλος | Gb' οσον c DEFGHLSUVXΔ al longe pl Or[1] Bas al
9. ανοιχθ. c DEFGHSUV al pl .. ς Ln ανοιγησεται

γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθή-
σεται. [11] τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον 11
ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει;
[12] ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; [13] εἰ οὖν ὑμεῖς 12 13
πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν,
πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν
αὐτόν;

Mt 12, 22–30. Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ 14
Mc 3, 22–27. δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι·
Mt 9, 34. [15] τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον Ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων 15
Mt 12, 38. ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· [16] ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ 16
ἐζήτουν παρ᾽ αὐτοῦ. [17] αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν 17
αὐτοῖς Πᾶσα βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος
ἐπὶ οἶκον πίπτει. [18] εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ᾽ ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς 18
σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με
τὰ δαιμόνια. [19] εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ 19
ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ ἔσονται. [20] εἰ δὲ 20
ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασι-

---

10. ανοιχθ. (Gb′) c AEFGHKSUVΔ al pl .. BD ανοιγεται .. ς ανοιγησεται

11. DLX al vg c Or Aug τις (et. τινος, τι leg) | εξ c ABCDKLMX al pm vv pm Or al .. ς (= Gb[+] Sz) om | B al[1] αιτ. τ. πατ. (al[1] b Aug om τ. πατ., M al om τον) ο υι. .. L al[1] vv om ο (al[1] Or om ο) υι. (al[6] vv m Dial add αυτου), D al[1] syr[p] mg Or ante αιτησ. pon | B ff i l sah om αρτον usq η και | ς (= Gb Sz) ει και ιχθυν | μη αντι .. B και αντι | αυτω επιδ. c BD (ita D et. antea) L al vv .. ς Ln επιδ. αυτ.

12. η και εαν .. BL al Dial η και .. C (C v. 12. ante η και ιχθυν pon) syr και εαν .. D εαν δε και .. al η εαν, al[1] cop sah η | αιτησει c A (B?) CDHKLΔ al m .. ς Ln αιτηση | BL sah om μη

13. DKMX al m Clem Mcion Dial Ath πονηρ. οντες | ς (= Gb Sz) αγαθα δοματα sine ullo cd unc etc | Ln ο πατηρ υμων c CU al vv m | LX al vv om ὁ | L al vv πν. αγαθον, D cdd ap Amb it cdd Or[2] αγαθον δομα, et aliter

14. A* (vdtr) B(D)L al cop om και α. ην | Ln εκβληθεντος c AC (D vg it εκβαλοντος αυτου) LX al

15. De βεελζεβουλ cf ad Mt 10, 25. | τω c A (A των) BCKLM al pm .. ς (= Gb[÷]) om | ADKMX al m syr[p] aeth add in f. ο δε αποκριθεις (K al και αποκρ.) ειπεν Πως δυναται σατανας σαταναν εκβαλλειν (DX al εκβαλειν)

16. εξ ου. εζητ. π. αυτ. c ABCDLX (X om π. αυτ.) al vv m .. ς παρ α. εζ. εξ ου.

17. X al vg it ιδων | CFMX al m μερισθεισα .. ADL al διαμ. ante εφ pon | CKMX al επ οικ. | D πεσιται

18. C al εμερισθη | D ου pro πως

19. Ln om ο: c AD | αυτ. υμ. κριτ. c BD c .. ς κρ. υμ. αυτ. .. ACKLMΓ al m vv αυτ. κρ. υμ. .. al κρ. αυτ. υμ.

20. D etc add εγω ante εν, CL etc post θεου

21 λεία τοῦ θεοῦ. [21] Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ
22 αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· [22] ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος
αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ᾽ ᾗ ἐπε-
23 ποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. [23] ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ κατ᾽ ἐμοῦ
24 ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽ ἐμοῦ σκορπίζει. [24] Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον Mt 12, 43-45.
πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων ζητοῦν
ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν
25 26 ἐξῆλθον· [25] καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. [26] τότε
πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά,
καὶ ἐλθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου
27 χείρονα τῶν πρώτων. [27] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά
τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστά-
28 σασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. [28] αὐτὸς δὲ εἶπεν Μενοῦνγε μακάριοι
οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.
29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν Ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ Mt 12, 38-42.
πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ
30 σημεῖον Ἰωνᾶ. [30] καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς Νινευίταις σημεῖον,
31 οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. [31] βασίλισσα *1 Rg 10, 1.
νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης
καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν
32 σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. [32] ἄνδρες Νινευῖται
ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. *Jon 3, 5.
33 [33] Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ᾽ 8, 16. Mt 5, 15. Mc 4, 21.

21.* DEMX al φυλασσει

22. Ln om ὁ c BD (D om αυτου seq) L al[1] | EX al νικησει | D πεποιθεν

24. DUX al vv οταν δε | E*GS al m ευρισκων | Ln ευρισκον [. τοτε] λεγ. c BLX al b cop syr[p]

25. CDGKS*X al m ελθων | B(?)CL al vv m σχολαζοντα σεσαρωμ. | DL (καικοσμημενον) al vv om και

26. CX al παραλ. μεθ εαυτου | επτα h. l. c BL al .. ς Ln ante ετερα .. DG vv post ετερα (D αλλα pro ετερ.) .. al[1] om | ελθοντα (Gb') c EMSUVΔ al pm Euth .. G al ελθων .. diff al .. ς Ln εισελθοντα | C* (vdtr) D al it cdd om εκει (al[1] αυτου)

27. τις φων. γυν. c BL .. ς τις γ. φ. (D e γ. τις επ. φ. εκ, K al φων. post οχλ. .. diff al)

28. C και αυτ. ειπ., D ο δε ειπ. | ALΔ al μενουν | ς (=Gb) φυλασσ. αυτον

29. γενεα sec c ABDLX al m vv pm .. ς om | ζητει c AB (ap Bart) L al[8] .. ς Ln επιζητει | ιωνα c BDL al vv pm .. ς (= Gb) add του προφητου

30. B al ο ιωνας | τ. νιν. σημ. c BCLX al .. ς Ln σημ. τ. νιν.

31. D ff om εν τ. κρισ. | C al vv om των ανδρ. | X της σοφιας | ς (= Gb Sz) σολομωντος cf Prol

32. D om versum | νινευιται (Gb') c ABCE**GLMUX al longe pl .. ς (= Sz) νινευι c E*KVΔ (HS?) etc (E*VΔ al νινευη)

33. CDU al m vv m om δε | ς (non ς[e] etc) κρυπτον c 1. 28. al[5] Thph ms | L al[5] arm om ουδε (al[1] om, al[1] και, al η) υ. τ. μοδ.

Mt 6, 22. 23. ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. [34] ὁ λύχνος 34
τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ,
καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά
σου σκοτεινόν. [35] σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. [36] εἰ 35 36
οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον μέρος τι σκοτεινόν, ἔσται
φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ παρ' 37
αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. [38] ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ 38
πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. [39] εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν 39
Mt 23, 25. 26. Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρί-
ζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. [40] ἄφρονες, οὐχ 40
ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; [41] πλὴν τὰ ἐνόντα δότε 41
Mt 23, 23. ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. [42] ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς 42
Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν
λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα
20, 46. ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. [43] οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι 43
Mt 23, 6 s. ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς
Mt 23, 27. ἐν ταῖς ἀγοραῖς. [44] οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ 44
ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. [45] ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν 45
νομικῶν λέγει αὐτῷ Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. [46] ὁ δὲ 46

---

33. Ln το φως c CDX (X al βλεπ. τ. φ.) al m Thph
34. D vv pm τ. σωμ. σου | ς (= Gb[+]) om σου prius | οταν c BDL al vv m .. ς (Gb[°]) add ουν | και ολον .. Ln om και c CD (παν) al m vg it sl | εστιν .. KLMX al m vv εσται | KMUX al m vv pm in f. add εσται (D al εστιν)
35. D a b e ff i Aug h. v. sic habent: ει ουν το φ. το ε. σ. σκοτ., το σκοτος ποσον .. cdd[2] om versum (Gb[°])
36. D a b e ff i Aug om versum (Gb[°]) | Cd[1] ff om μη (X ει μη) εχ. (GMX al εχων) μ. τι σκ. | μερ. τι c ABKMX al m .. ς τι μερ. .. CL om τι | B εν τη αστρ. | EX al φωτιζει
37. Ln λαλησαι αυτον c A cop .. al m i f λαλ. αυτ. ταυτα | ερωτα c ABM al[3] e cop .. ς ηρωτα | φαρισ. c BL al[6] .. ς Ln φαρ. τις .. DX al vv τις φαρ.
40. A ουκ ο | CD al a c e sax Tit bost Cyp το εσωθ. κ. το εξωθ. επ.
41. L vv τα οντα | LX al απαντα | D (D al εστ. υμ.) X al m vv Mcion εσται
42. αλλα c DEGLUΔ etc .. ς Ln αλλ | Mcion (ap Epiph et Tert) κλησιν pro κρισ. | D b om ταυτα usq παρειναι (Gb[°]) | ταυτα .. Gb[+] add δε, Ln [δε] c CKLMX al m vv (e f *enim*) | A δει | παρειν. c BL al[2] .. A παραφιεναι, al αφειναι .. ς αφιεναι
43. Ln in f. add [και τας πρωτοκλισιας εν τοις δειπνοις] c CD (om τας) al[6] (al[4] την -σιαν, sed al[2] haec post συναγωγ. add) b
44. υμιν c BCL al[9] vg a c e ff g cop arm Mcion Aug .. ς (= Gb) add γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται (om υπ. D i Lcif), item Ln [γρ. κ. φ. υπ.] | D it εστε μνημεια αδηλα | περιπατ. c ABDEGKSUVXΔ al pm Thph .. ς (Gb[°°]) οι περιπ.

εἶπεν Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία Mt 23, 4.
δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς
47 φορτίοις. 47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ Mt 23, 29.
48 δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 48 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευ- Mt 23, 31.
δοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς,
49 ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν Ἀποστελῶ Mt 23, 34-36.
εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ
50 ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννό-
51 μενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 ἀπὸ αἵματος *Gn 4, 8.
Ἄβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου *2 Chro 24, 21.
καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
52 52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ Mt 23, 13.
53 οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. 53 Κἀκεῖθεν ἐξελ-
θόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν
54 καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, 54 ἐνεδρεύοντες αὐτόν, θηρεῦ-
σαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

---

46. CX al syr^{p} mg βαρεα και δυσβαστ. | B αυτοι υμεις | C al επι των δακτ. .. X τω δακτυλω

48. μαρτ. εστε c BL Or .. ς Ln μαρτυρειτε | οικοδομειτε c BDL a b e (e *vos autem gloriamini*) i l .. ς (Gb°°) add αυτων τα μνημεια, item Ln [α. τα μν.] .. et. αυτ. τα μνηματα, αυτ. τους ταφους, τ. ταφ. αυτ. leg., et. τ. ταφ. α. ante οικοδ. pon

49. Vv. 49. 50. 51. om Mcion (ap Epiph et Tert) | D b Lcif om κ. η σοφ. τ. θ. ειπ. | DX b Lcif αποστελλω | AKU al d om και tert

50. L al syr^{p} mg arr εκδικηθη | εκχυνν. c A (B [ap Bart] 33. 69. εκκεχυμενον) GDEGLUΔ etc .. ς εκχυν. | D it cdd arr Lcif εως της γ. τ.

51. ς απο του (Gb° .. om c BCDLX al) αιμ. α. (KM al m vv m add του δικαιου) εως του (om c BDLX al) αι. ζ. (D al cop^{2} ar^{p} add υιου βαραχιου)

52. D al^{1} a b c e εκρυψατε .. diff al | D al it cdd και αυτοι .. M al αυτ. γαρ | εισηλθατε (Gb″) .. ς -θετε

53. κακ. εξ. αυτ. c BCL al cop (item syr^{p} mg additis ελεγε ταυτα προς αυτους ενωπιον παντος του λαου και κατησχυνθησαν και) .. al^{1} και (Gb″) .. ς Ln λεγοντος δε αυτου (al^{4} om, al^{1} του ιυ) ταυτα (al add παντα, al transp ante αυτου s. post αυτους) προς αυτους (DX al it add ενωπιον παντος του λαου [s. οχλου]; item al^{1} arm additis praeterea κατησχυνθησαν και) | DS al (al^{1} add αυτω) it cdd εχειν .. C επεχειν, H al συνεχειν, al ανεχειν, al ενεχ. αυτω et aliter | LSVΔ al αποστομιζ. (al επιστ.) α. .. D al it cdd συνβαλλειν (συμβ.) αυτω

54. D al it cdd om ενεδρ. α. (Gb°°) .. X al om αυτον (al αυτω) | θηρευσαι c BL al^{5} cop .. Gb Sz Ln praemitt ζητουντες (Gb°°), ς και ζητ. | Gb° θηρ. (al^{1} Thph in comm θηρασαι) τι (K al τι θηρ., al^{2} om τι) εκ τ. στ. α. .. D it cdd αφορμην τινα λαβειν αυτου | ς (Gb°°) Ln add in f. ινα κατηγορησωσιν (AXΔ -σουσιν, D ευρωσιν κατηγορησαι) αυτου .. om c BL cop aeth

XII.

Mt 16, 6. ’Εν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν 1
ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον Προσέχετε
8, 17. ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. [2] οὐδὲν 2
Mc 4, 22. Mt 10, δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ
26. 27. γνωσθήσεται. [3] ἀνθ’ ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκου- 3
σθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται
Mt 10, ἐπὶ τῶν δωμάτων. [4] Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ 4
28–33. τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν
τι ποιῆσαι. [5] ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ 5
ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν,
τοῦτον φοβήθητε. [6] οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο; καὶ 6
ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [7] ἀλλὰ καὶ αἱ 7
τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν
στρουθίων διαφέρετε. [8] λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ 8
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ
ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· [9] ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν 9
Mt 12, 32. ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. [10] καὶ πᾶς 10
Mc 3, 29. ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς
Mt 10, τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. [11] ὅταν δὲ φέρωσιν 11
19. 20. Mc 13, 11. ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε
πῶς ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· [12] τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς 12
ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.

XII. 1. πρωτον cum antecdd conjg ACDEK etc .. ς[e] Wtst Mtth etc (non ς Gb Sz) c seqq conjg (ita GLΔ etc) | BL e των φαρισ. post υποκρ. pon

2. A ταμιοις .. K al m ταμιειοις

4. αποκτεννοντ. c AEKLUVΔ al m .. ς αποκτεινοντ. c B (sic) etc Or[2] .. Gb Sz αποκτενοντ. c DGHSX al pm Ath Thph .. M αποκταινοντ. .. Or[1] αποκτιννυντ. | Ln (Gb′) περισσον c ADK al (–τερον et. Or[4]) | LX al τι περισσ.

5. D al vv om φοβήθητε | εχ. εξουσ. (Gb′) c ABDKLX al m vv m Or[3] Mcion .. ς εξουσ. εχ. | D εις γεενν. βαλειν (al βαλ. ε. την [om Or] γε.)

6. πωλουνται c B al .. ς Ln πωλειται

7. μη c BL al cop sah a b g i l Amb .. ς add ουν, Ln [ουν] | Cdd[6] a πολλω .. D vv m πολλων γαρ | DKGM al pm vv m add in f. υμεις

8. ADΔ al ομολογησει εν εμοι

9. Ln εμπροσθεν τ. ανθρ. c ADKQ al (ενωπ. et. Or) | D al Clem εμπροσθ. τ. αγγ.

10. D εις δε το πν. το αγ. omisso (Gb*) βλασφημ. (id om et. al[1], al[2] a Lcif ante εις pon, it cdd Mcion ap Tert *dixerit*)

11. φερωσιν c D b Clem Or Cyr hrs .. BLX al[9] cop vg it cdd εισφερωσιν .. ς Ln προσφερωσιν (E* al –ρουσιν) | D al[7] Clem εις pro επι | BLQX al Or Cyr hrs μεριμνησητε .. D Clem προμεριμνατε | πως c D al[1] it (exc f) syr pers[p] (sah) Clem Or Cyr hrs Amb .. ς Ln add η τι

13 Εἶπεν δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου
14 μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπε,
15 τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς
Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν
16 τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβο-
λὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου ηὐφόρησεν ἡ χώρα.
17 17 καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω
18 τοὺς καρπούς μου; 18 καὶ εἶπεν Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀπο-
θήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά
19 μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου Ψυχή, ἔχεις πολλὰ
20 ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. 20 εἶπεν
δὲ αὐτῷ ὁ θεός Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ
21 σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; 21 οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ
εἰς θεὸν πλουτῶν.
22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μερι- Mt 6,
23 μνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε. 23 ἡ ψυχὴ 25–33.
24 πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. 24 κατανοήσατε
τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον
οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε

---

13. BFLQ al εκ τ. οχλ. αυτω

14. κριτ. η μεριστ. c BL al sah .. D al[1] a (vdtr) c Tert Mcion ap Tert κριτην .. al δικαστην, Aug μεριστην, al[1] αρχοντα και δικαστην .. ς δικαστην η μερ.

15. πασης (Gb'') .. ς της | αυτου prius .. Gb' αυτω c (B??) EGHMSV al pl Antioch .. D vv m om | εστιν .. D ante η ζωη, K al ante εν τω, al post υπαρχ. αυτ. pon, al[5] om | αυτω c BDFQ al m cop Bas Tit bost Thph scholl .. ς αυτου

16. ηυφορησεν c A (B?) DGKL al .. ς ευφορ. c (B?) EFMQUVXΔ (HS?) etc

17. BL* εν αυτω | Cdd[4] που συναξαι

18. D al[1] vg it cdd pl Amb κακει συναξω | τα γενηματα c ADEFGKMUVΔ al pl Bas Thph .. ς[e] (= ς Gb Sz) τα γεννηματα c Q (?) (HS?) etc .. BLX al m vv m (non vg it) τον σιτον | D al a b c e ff i l om κ. τα αγ. μου

19. D a b c e ff i Leo (l tantum ε. ετη π. hab) om κειμενα (al[1] Clem[2] αποκ.) ε. ε. π. αναπ. (om et. al[1] Clem[2] .. al[1] αναστα ουν) φ. πιε

20. αφρων (et. ς) c A (B?) DEGLQXΔ al .. ς[e] Gb Sz αφρον c KMUV (BHS?) etc Or | BL al[1] sah αιτουσιν (απαιτ. et. Clem Or) | D vv α ουν ητ. | D (vv) Clem[1] Antioch τινος

21. D a b om versum (scholl) | B al[1] αυτω .. L εν αυτω, F al εν εαυτω

22. Ln [αυτου] .. om B c e | λεγ. υμ. c BDLX al m vg it cdd cop sah .. ς Ln υμ. λεγ. | τη ψυχη c ABDLQ al vv m .. ς (Gb[oo]) add υμων | Ln σωμ. [υμων] c B al pm a syr al m Clem[1]

23. Ln η [γαρ] ψυχ. (Gb') c BDLMSVX al pm vv m Clem[2] (om γαρ c AEGHKUΔ etc .. al m syr[p] mg ms ουχι η ψ., al[1] mg μη η ψ., sah οτι η ψ.) | D πλεον (ita D et. alibi) .. al m Clem[2] al πλειων

24. ουτε σπ. ουτε c DL etc e etc .. ς Ln ου σπ. ουδε .. M al ου σπ. ου | FU al pm Clem ταμιειον | D ουτε ταμ. ουτε

τῶν πετεινῶν. [25] τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δύναται ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι 25
πῆχυν; [26] εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; 26
[27] κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει· λέγω δὲ ὑμῖν, 27
οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. [28] εἰ 28
δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον
ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. [29] καὶ ὑμεῖς μὴ 29
ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· [30] ταῦτα γὰρ 30
πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι
χρῄζετε τούτων. [31] πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστε- 31
θήσεται ὑμῖν. [32] μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ 32
Mt 6, 19–21. ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. [33] Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ 33
δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θη-
σαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς
διαφθείρει. [34] ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν 34
ἔσται. [35] Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιό- 35
μενοι, [36] καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, 36
πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοί-
ξωσιν αὐτῷ. [37] μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει 37
γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς

---

25. δυναται c D al[2] (Tert) .. ς Ln μεριμνων δυν. (c δυν. μερ.) | προσθ. h. l. c B .. ς Ln post δυν. pon | πηχυν c B (ap Bch et Bart) D i l cop sah .. ς Ln add ενα

26. א sah om ουν | ουδε c BLQ al .. ς ουτε (D om ει usq δυν. et hab και περι τ. λ. τι μερ.)

27. א al vv τα κρ. του αγρου | πως ουτε ν. ο. υφ. c D a (it cdd al diff) Clem (totos vv 27. 28. citat) .. ς Ln πως αυξανει· ου κοπια ουδε νηθει (F π. –νουσιν· ου –ωσιν ο. –θουσιν) | Ln [οτι] ουδε c ADLMX al pm vv Clem Hier

28. εν αγρω c ABLMU al, idque h. l. c BL al, Ln post σημερον c AKMU al m vv Clem (K al Clem ε. τω α.) .. ς εν τω αγρω (cd[1] τον praemitt) ante σημερον .. DGHX al m vv Cyr hrs του αγρου post χορτον | αμφιεζει c DL, Ln –αζει c B .. ς αμφιεννυσι

29. και τι c BLQ al e cop sah syr aeth .. ς Ln η τι

30. επιζητουσιν c BLX al sah .. ς Ln επιζητει (D Clem ζήτει et perg D (Clem) οιδεν γαρ ο π. υ. .. vg it *quaerunt, inquirunt, requirunt*)

31. αυτου (Gb'') c BD*L vv m .. ς του θεου | ταυτα c BEHL (Q?) SVΔ al pm a e sah arm Tert .. ς (Gb°°) add παντα, Ln [παντα]

32. D al[4] ηυδοκησεν (D οτι εν αυτω ηὐδ., e *in quo*)

33. βαλλαντ. (Gb'') c ABDEKQUVXΔ al sah .. ς βαλαντ.

35. Ln αι οσφ. υμ. c AKQ al m vv Or Ir Cyp

36. D al m Clem Meth τ. κ. αυτων | αναλυση c ABDEHLMQSUVΔ etc .. ς –λυσει c GKPX etc | A al κρουσ. αυτου | D ανυξουσιν

37. D vg it ευρη (Clem εγρηγοροτας ευρη)

38 καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. [38] καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ
καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν ἐκεῖνοι.
39 [39] τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης Mt 24, 43. 44.
ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.
40 [40] καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
41 ἔρχεται. [41] Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην Mt 24, 45–51.
42 λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; [42] εἶπεν δὲ ὁ κύριος Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς
οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ
43 διδόναι ἐν καιρῷ σιτομέτριον; [43] μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν
44 ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. [44] ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ
45 πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. [45] ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος
ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται
τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύ-
46 σκεσθαι· [46] ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ
καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ
47 μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. [47] ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ
κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ
48 δαρήσεται πολλάς· [48] ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρή-
σεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ,
49 καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. [49] Πῦρ ἦλθον Mt 10, 34 ss.

---

38. BLX al[2] sah καν (B και?) εν τη δευτ. καν (B και .. sah η) εν τ. τρ. φυλ. ελθη και (AK al φυλ. και ελθων .. al[4] om ελθη) ευρη (P al ευρησει) ουτ., item al[3] (it cdd) praemissis his: και εαν ελθη τη εσπερινη φυλ. κ. ευρη ουτως ποιουντας, μακαριοι εισιν· οτι ανακλινει αυτους και διακονησει αυτοις· .. D (c e) και εαν ελθη τη εσπερινη φυλακη και ευρησει ουτως, ποιησει· και εαν εν τη δευτερα και τη τριτη, | ς ουτω | εκεινοι c BDL gat mm o ff i (it cdd al Ir) .. ς (Gb°) Ln οι δουλοι εκεινοι
39. ουκ c BKLPS al .. ς Ln ουκ αν | διορυχθ. c BL al .. ς Ln διορυγηναι
40. και υμεις c BLQ al vv m .. ς add ουν, D δε
41. ειπεν δε c BD (D και ειπεν) LX al vv m .. ς add αυτω | D om η και πρ. π. .. και om X al it cdd
42. BDL al l cop[2] και ειπεν | ο φρον. (Gb'') c BD (D al vv add ο αγαθος) EGHKPQSVΔ al m vv .. ς και φρον. c ALMUX etc Or | D την θεραπειαν .. al[2] Or[1] τ. οικετιας .. al[1] Or[1] Nyss τ. οικιας | διδοναι c DLQX al Or[1] .. ς του διδ. | σιτομ. c BD .. ς Ln το σιτομ.
43. LX al vv lr ουτω (ουτως) ποιουντα
44. D al vv αμην λεγω | P al vv υπαρχ. αυτω
45. MX al[8] syr[p] ms cop[2] al[2] Or Ir[1] ο κακος δουλ. εκειν. | D gr εσθιων τε κ. πεινων μεθυσκομενος
47. αυτου prius c BDE*KLX al pl .. ς εαυτου | μη ετοι. μηδε (B al[1] sah η) ποι. .. L al[1] b f ff i Hier syr pers[p] om μηδε ποι. .. D al[1] sax Or Dial Ir (om et. πρ. το θ. αυτ.) Amb om ετοιμ. μηδε .. c e l Cyp Hil *et non paruit s. paruerit*
48. D (πλεον pro περισσ.) U al pm Clem Bas al απαιτησουσιν
49. X praemitt ουκ οιδατε οτι

βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. [50] βάπτισμα δὲ ἔχω 50
βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ. [51] δοκεῖτε ὅτι εἰρή- 51
νην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ' ἢ διαμερισμόν.
[52] ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ 52
* Mich 7, 6. δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν [53] διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς 53
ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ τὴν θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μητέρα, πεν-
θερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.
Mt 16, 2. 3. Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις Ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν 54
ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως· [55] καὶ 55
ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. [56] ὑποκριταί, 56
τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν
τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; [57] τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 57
Mt 5, 25. 26. [58] ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς 58
ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μή ποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν,
καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς
φυλακήν. [59] λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ καὶ τὸν ἔσχατον 59
λεπτὸν ἀποδῷς.

XIII.

Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν 1
Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. [2] καὶ 2
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ

---

49. εις c DEGHSVΔ etc .. Gb″ Ln επι c ABKLMUX etc Clem Or[6] al
50. L al m vv om δε | οτου (Gb′) c ABDKLMU al pm sah Or .. ς ου
51. δουναι .. D ποιησαι | D al (vv) αλλα διαμερ.
52. Ln εν ενι οικω c BD gr (D c e ε. ε. οι. πεντε, τρεις διαμεμ. [e διαμ. π., τρ. .. c om διαμ.]) L c e Hil | D vg it εν δυσιν et εν τρισιν
53. διαμερισθησονται c BDLU al vg it cop Eus Hil al .. ς διαμερισθησεται (puncto posito post τρισιν) | επι υιω (Gb″) c BEGMSUVXΔ al pm sah Eus .. ς Ln εφ υιω | D it cdd επι πατρι αυτου· διαμερισθησονται (s. -σεται) | επι την (την B dis ap Bch; D om) θυγατ. c BDL al[4] sah Eus .. Ln επι θυγατερα, ς επι θυγατρι | ε. την μητ. c BDL al[5] Eus .. ς επι μητρι | X al επι νυμφ. et επι πενθ. | Δ* om αυτης | πενθεραν c BDL al cop[1] Tert (cop[1] Tert om et. αυτης post νυμφ.) .. ς Ln add αυτης
54. την c DEGHKMSUV etc .. Ln om c ABLXΔ al[8] | οτι c AKLUX al m c e cop sah arm Bas .. Ln [οτι], ς om | ς ουτω
55. DL al arr aeth al om οτι
56. D al vv το μεν | DKLX al m vv pl του ουν. κ. τ. γης | X om τον δε usq δοκιμαζ. | D al[1] πλην τον καιρον, L τον καιρον, B τ. καιρ. δε | D it cdd om πως | BL al[1] vv m ουκ οιδατε δοκιμαζειν
58. AX (απαλαχθ.) Δ απαλλαχθαι, D απαλλαγηναι | B om απ | παραδωσει c ABD (D al[1] παρ. σε) al sah Mcion .. ς παραδω | βαλει c BD (D al vv βαλ. σε) X al .. ς βαλλη sine cd unc .. Gb Sz βαλη
59. εως ου .. BL al[1] om ου .. A ε. του .. sah εως αν | τον c AEGHKLUVXΔ (D vv αποδοις τον εσχ. κοδραντην) al longe pl Or .. ς Ln το c (BS?) M etc

XIII. 2. αποκριθεις c BL al vv m .. ς add ο ιησους, Ln [ο ις]

3 πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; [3] οὐχὶ λέγω
4 ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. [4] ἢ ἐκεῖνοι
οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν
αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώ-
5 πους τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλήμ; [5] οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ
μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε.
6 Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τις πεφυτευμένην
ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν.
7 [7] εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν Ἰδοὺ τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν
ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ τὴν γῆν
8 καταργεῖ; [8] ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο
9 τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, [9] κἂν μὲν ποιήσῃ
καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.
10 11 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν. [11] καὶ
ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύ-
12 πτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. [12] ἰδὼν δὲ αὐτὴν
ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθε-
13 νείας σου, [13] καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη,
14 καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. [14] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν
ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι
εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ

---

2. DL al e ταυτα
3. D αλλα, L αλλ η | μετανοησητε (Gb') c ADMX al m vv Antioch .. ϛ μετανοητε (HV al -ειτε) | Ln παντες (M al schol παντως) ομοιως c BDL al scholl syr[p] mg sah
4. Ln δεκα [και] οκτω .. om BDL sah | LX ο πυργ. επεσ. | D του σιλ. | αυτοι c ABKLX al m vv .. ϛ ουτοι .. D al vv om | τους ανθρ. c ABDLMX al sah Bas .. al vg cdd om .. ϛ om τους | ιερουσ. c BDLX al[7] e .. ϛ Ln εν ιερουσ.
5. K αλλα, L αλλ η, D οτι | μετανοησητε c ADLMUX al pm vv Epiph Chr al .. ϛ μετανοητε (al -ειτε) | ωσαυτως c BLM al[8] syr[p] mg Bas .. ϛ Ln ομοιως
6. πεφυτ. h. l. c BDLX al[9] cop arm vg it Petr al .. ϛ post αυτου pon | ϛ (= Gb Sz) καρπ. ζητ. sine cd unc
7. B (ap Bart) DL al vv m Petr Vict τρ. ετη (D vv ε. τρ.) αφ ου ερχ. | Ln εκκοψ. ουν c ALX al vv m Or | SX al pm Bas Thph καταργη
8. κοπρια c ABELMSUVXΔ al longe pl (D κοφινον κοπριων) sah Or al m .. ϛ (= Gb Sz) κοπριαν
9. B (non L) al[2] cop sah arr Cyr ε. το μελλον· ει δε μηγε, εκκ.
11. γυνη c BLX al cop sah vg it cdd .. ϛ add ην (D γ. εν ασθενεια ην πνευματος) | Ln δ. [και] οκτ. .. om B (D ιη) al vv | D** συνκαμπτουσα (D* om μ), X συγκυμπτ. | AX ανακυμψαι
12. Ln απολ. απο της c ADX al vv Thph (non Or)
13. ανορθ. c A (B?) DLMXΔ al .. ϛ ανωρθ.
14. οτι εξ c BL (D οτι τ. σ. εθερ. ις post οχλω) gat mm sah (?) .. ϛ Ln om οτι | αυταις c ABLX al[8] .. ϛ ταυταις | A (A συνερχ.) U om ουν

μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίϑη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν 15
14, 5. Ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν
Mt 12, 11. ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύτην δὲ ϑυγατέρα 16
Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει
λυϑῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 17 καὶ ταῦτα 17
λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ
ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.
Mt 13, Ἔλεγεν οὖν Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ ϑεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω 18
31. 32. Mc 4, αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνϑρωπος ἔβαλεν εἰς 19
30–32. κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ
Mt 13, 33. τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 20 Πάλιν εἶπεν Τίνι 20
ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ ϑεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα 21
γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώϑη ὅλον.
Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν 22
ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. 23 Εἶπεν δέ τις αὐτῷ Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ 23
Mt 7, 13. σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς 24 Ἀγωνίζεσϑε εἰσελϑεῖν διὰ τῆς 24
στενῆς ϑύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελϑεῖν καὶ οὐκ
Mt 25, ἰσχύσουσιν, 25 ἀφ' οὗ ἂν ἐγερϑῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν 25
11. 12. ϑύραν, καὶ ἄρξησϑε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν ϑύραν λέγοντες Κύριε,
ἄνοιξον ἡμῖν. καὶ ἀποκριϑεὶς ἐρεῖ ὑμῖν Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόϑεν ἐστέ.
26 τότε ἄρξεσϑε λέγειν Ἐφάγομεν ἐνώπιον σοῦ καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς 26
Mt 7, 23. πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 καὶ ἐρεῖ Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα πόϑεν ἐστέ· 27
Mt 8, 11. 12. ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. 28 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυϑμὸς 28

---

15. δε (Gb') c BDL al^{6} vv pm .. ϛ ουν (et. και απεκρ. leg) | DU al m vv ο ιησους | υποκριται (Gb'') .. ϛ (= Sz) υποκριτα
16. X ϑυγατεραν | D ιδου ετη ιη
17. E al it cdd om πασιν | B γενομενοις | D it cdd pl εν πασιν οις εϑεωρουν ενδοξ. υπ α. γεινομενοις
18. ουν c BL al^{5} vg it (exc c) cop sah syr^{p} mg .. ϛ Ln δε
19. DFKLUX al εις (D al add τον) κηπ. αυτου | Ln [μεγα] .. om BD (D al vv om εις) L al^{1} a b e ff i syr hrs al Amb | D al^{1} κατεσκηνωσαν .. A al -σκηνουν
20. Παλιν c AEFKMSUVXΔ al longe pl vv Thph .. ϛ (= Gb^{oo} Sz) Ln και παλιν (D ἢ pro και παλιν)
21. εκρυψεν (Gb') c BKLU al pl Thph .. ϛ Ln ενεκρυψεν
22. LX al sah τας πολεις | BL εις (K εν) ιεροσολυμα
24. ϑυρας c BDL al Or (vv) .. ϛ (= Gb) πυλης (Gb')
25. D αφ οτου αν ο οικ. εισελϑη (εισελϑ. et. al^{2} vv) | D sah b (a om κ. κρ. τ. ϑ.) Lcif Faust om τ. ϑυρ. sec | Κυριε c BL al vg a c e cop sah sax .. ϛ add κυριε, Ln [κυρ.]
26. ADKLMXΔ al pl αρξησϑε
27. λεγω .. cd^{1} vv pl om .. B λεγων, S λεγω δε | ουκ οιδα c BL al tol b i Lcif al .. ϛ add υμας, Ln [υμ.] .. D e ουδεποτε ειδον υμας | D al e (Or vdtr) Hier om ποϑ. εστε | παντες c DEGHLSVXΔ al m Just Or .. ϛ (Gb^{o}) Ln add οι c ABKMU etc | ϛ της (om c BDL Just [Or εστε]) αδικ. (D Or ανομιας)

καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ
καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλο-
29 μένους ἔξω. ^{29}καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βοῤῥᾶ καὶ
30 νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. ^{30}καὶ ἰδού εἰσιν Mt 19, 30.
ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καί εἰσιν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι. 20, 16. Mc 10, 31.
31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ
32 Ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. ^{32}καὶ
εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαι-
μόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι.
33 ^{33}πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ
34 ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. ^{34}Ἱερουσαλὴμ Ἱερου- Mt 23, 37–39.
σαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλ-
μένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρό-
πον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε.
35 ^{35}ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἴδητέ με
ἕως ἥξει ὅτε εἴπητε Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. * Ps 118, 26.

XIV.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν
Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι
2 3 αὐτόν. ^{2}καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ^{3}καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων
4 Ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. ^{4}καὶ ἐπιλαβό- Mt 12, 10 ss.

---

28. DX al m οψεσθε | του θεου .. om cd^{1}, A αυτου, al^{1} Ir Amb των ουρανων
29. βορρα c ADEGHKMSUVXΔ al longe pl cop sah syr^{p} vg b c e ff i l .. ς (Gb°°) praemitt απο, Ln [απο] c BL etc
31. αυτη .. DKM al^{9} cop sah ταυτη (al^{1} cop add δε) .. GS al it cdd αυτη δε | ημερα .. Gb' ωρα c ADLX al m syr^{p} mg
32. αποτελω c B (D αποτελουμαι) L al (al^{2} τελω) .. ς επιτελω | Ln τη τριτ. [ημερα] c B al vg it arm
33. Syr ar^{p} pers^{p} Thph comm αυρ. εργαζεσθαι | D al m ερχομενη
34. AKU* al m αποκτεννουσα .. XΔ al m Thph αποκτενουσα (Gb'') | Ln τα εαυτης νοσσια c AD (D c e Ir τα νοσσια αυτης) KM al m sah
35. X al scholl Chr om υμιν | ς (= Gb Sz) ο οικ. υμ. ερημος | ς (= Gb Sz) αμην δε λεγω υμ. | Ln [οτι] .. om BDL al vv | ιδητ. με c ABKM al m cop sah vg it cdd .. ς με ιδ. | ς εως αν ηξη οτε ειπ. c EGU (HS?) etc, Ln ε. αν ηξει ο. ει. c AVΔ al, BL al εως ειπ., MX al vv m εως αν ειπ., K εως οτε ειπ. .. εως ηξει ο. ει. c D (item addito αν post εως AVΔ al. sed om αν et. BKL etc)

XIV. 1. DM al pm vv pm εισελθειν
2. D al vv om τις
3. Ln [λεγων] .. om D al^{1} (non A) a e | Εξεστιν c BDL al f cop syr hrs perss .. ς Ln praemitt ει | θεραπευσαι c BDL al^{4} schol .. ς -πευειν | η ου c BDL al^{8} b e f mm cop sah^{1} syr hrs syr^{p} c ast .. ς om, Ln [η ου]

13, 15. μενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν 5
Τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει
αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι 6
πρὸς ταῦτα. 7 Ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων 7
πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς 8 Ὅταν κληθῇς 8
ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μή ποτε
ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν 9
καλέσας ἐρεῖ σοι Δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν
ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν 10
ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε ἐρεῖ σοι Φίλε, προσανάβηθι
ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι. 11 ὅτι 11
18, 14. πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
Mt23,12. 12 Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, 12
μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς
σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μή ποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ
γένηται ἀνταπόδομά σοι. 13 ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς, 13
ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς, 14 καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν 14
ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν
δικαίων. 15 ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ 15
Μακάριος ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 Ὁ δὲ εἶπεν 16

---

5. Ln om αποκριθ. (Gb°°) c BDKL (non X) al m vv pm | Ln ειπ. πρ. α. c ADK al[5] it cop | υιος (Gb′) c ABEGHMSUVΔ (AU ο υι.) al longe pl scholl e f sah syr utr pers[p] sl ms Tit bost al .. D προβατον .. ς (= Sz) ονος c KLX etc vg it (exc e f) cop etc .. om al[3] ar[p] | πεσειται c AL 1. 13. 69. al m vg it cop sah .. ς εμπεσειται | Ln [εν] .. om ADKLXΔ al m vg b c l | D vv τ. ημ. τ. σαββ. ante και ουκ pon

6. ανταποκριθηναι c BD (οι δε ουκ απεκριθησαν πρ. τ.) L al e l .. ς Ln add αυτω (et. transp, et. προς αυτον omissis πρ. τ. leg)

7. D vg it cdd ελεγ. δε και | AE*KLXΔ etc πρωτοκλησιας (AE*X –η– et. v. 8.)

8. D vg it cdd (Clem) om υπο τινος

9. μετα c ABDGLMVΔ etc .. ς μετ

10. αναπεσε (Gb′) c AEHKSUV al pl (cf Lc 17, 7.), item –σαι, ut Gb, c BGLMXΔ al m Antioch .. D αναπειπτε .. ς (= Gb Sz) –πεσον sine cd unc | ερει c BLX al .. ς Ln ειπη | Ln παντων των συνανακ. c ABLX al[10] cop sah syr utr pers[p] aeth

11. D (non d) ταπεινουται et υψουται (non Clem)

12. D a (it cdd om σου in sqq) om σου prim | L al m om μηδ. τ. αδελφ. σ. | D al[1] a e Cyp om μηδ. τ. συγγ. σ. (Gb°) | B μη γειτονας | D it cdd Cyp μηδε τ. γειτ. μηδε τους πλουσ. | αντικ. σε c BDLX al e f mt arm cop Cyp Ir .. ς σε αντικ. | ανταπ. σοι c BDL a e cop .. ς Ln σοι ανταπ.

13. D αλλα | B δοχ. ποι. (HU al ποιεις, M ποιησης) | Ln αναπειρους c ABDE*L al

15. BLPX al[9] syr[p] mg οστις (ος et. Clem) | Gb′ αριστον c K** (* se ipse correxit) K**MSUV al pl arm sl Clem al

17 αὐτῷ Ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγαν, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς, [17] καὶ Mt 22, 1-14.
ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις
18 Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν πάντα. [18] καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραι-
τεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ Ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην
19 ἐξελθεῖν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. [19] καὶ ἕτερος εἶπεν
Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε,
20 ἔχε με παρῃτημένον. [20] καὶ ἕτερος εἶπεν Γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο
21 οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. [21] καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ
αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ
Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτω-
22 χοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. [22] καὶ εἶπεν
23 ὁ δοῦλος Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. [23] καὶ εἶπεν ὁ
κύριος πρὸς τὸν δοῦλον Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ἀνάγκα-
24 σον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· [24] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν
ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.
25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐ-
26 τούς [26] Εἴ τις ἔρχεται πρὸς μὲ καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν Mt 10, 37.
μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς,
27 ἔτι τε καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. [27] καὶ ὅστις Mt 10, 38.
οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται

---

16. D al it cdd om αυτω (U c αυτοις) | εποιει c B al[2] Or[1] .. ς Ln εποιησεν | μεγαν c BD al pm schol Clem .. ς μεγα
17. Ln [παντα] .. om BL (L ετ. εισιν) b c ff i l .. ante ετοι. pon D a e
18. Ln παντ. παραιτ. c BDLX al vg it arm | Ln [και] ο πρωτ. c P c | D al vv m om αυτω | Ln αναγκ. εχω c DP vg it | εξελθειν ιδειν c BG cop, item -θων ιδειν DL .. ς Ln -θειν και ιδειν
19. D it cdd pl διο ου δυναμαι ελθειν pro ερ. σε (Or[1] om ερ. σε .. cdd ap Or και δια τουτο ου δυναμαι ελθειν), εχ. μ. παρητ.
20. D αλλος et ελαβον | και δια τουτο .. D διο .. al[1] it cdd Clem om δ. τουτ.
21. ο δουλ. c ADKLP vv pm .. ς (Gb[°°]) add εκεινος | Ln αναπειρους c ABDL (P -πιρους) al | κ. τυ. (P om κ. τ.) κ. χωλ. (A al syr hrs om κ. χ.) c BDFKLMU al m vv pm Bas .. ς κ. χω. κ. τυ. | D ενεγκε ωδε
22. BDL 1. e cop arm syr[p] mg Aug[1] γεγ. ο επετ.
23. μου (B om) ο οικ. c ADKLX al e cop .. ς Ln ο οικ. μου
24. E mg F mg GHV mg X al pl (maxime evgg) sl in f. add πολλοι γαρ εισιν κλητοι, ολιγοι δε εκλεκτοι
25. D it cdd pl om πολλοι
26. αυτου (Gb[″]) c ADEFG(H?)KMUVXΔ etc .. ς εαυτου c BLS (BS e silentio) etc | ετι τε κ. c BLΔ (d ff Hil Amb *adhuc etiam et*, e Aug[1] *adhuc et*, b *etiam et*, a Hier Aug[1] *insuper et*; contra vg c f al *adhuc autem et*) etc .. ς ε. δε κ. | ειν. μ. μαθ. c BLMSX al fuld Aug[1] .. ς Ln μου μαθ. ειν. .. K al m vg Hil μου ειν. μαθ.
27. και οστις .. B οστ. ουν, al[1] οστ. γαρ, L Ir om και, D κ. ος | εαυτου c ABL**MΔ al .. ς αυτου

εἶναί μου μαθητής. [28] Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ 28
πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; [29] ἵνα 29
μή ποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ
θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, [30] λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος 30
ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. [31] Ἢ τίς βασιλεὺς πορευό- 31
μενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βου-
λεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι
χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; [32] εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόῤῥω ὄντος 32
πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. [33] οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν 33
ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναταί μου εἶναι
Mt 5, 13. Mc 9, 50. μαθητής. [34] Καλὸν οὖν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι 34
ἀρτυθήσεται; [35] οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλ- 35
λουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

XV.

Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ 1
ἀκούειν αὐτοῦ. [2] καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς 2
λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.
[3] εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων [4] Τίς ἄνθρωπος 3 4
Mt 18, 12–14. ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει
τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως
εὕρῃ αὐτό; [5] καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων, [6] καὶ 5 6

---

27. ειν. μ. μαϑ. c BEFGHLVXΔ al m vv .. ς Ln μου ειν. μαϑ. .. D al vv μου μαϑ. ειν.

28. EHMSUV al pl ο ϑελων | εις c BDL al .. ς (= Gb Sz) τα προς, Ln τα εις (Gb')

29. D (μελλ. λεγ. et. it cdd) ϑεμελ. μη ισχυση οικοδομησαι και π. οι ϑ. μελλουσιν [30] λεγειν ουτ. | XU al αρξονται | αυτω εμπ. c BGKLUX al m .. ς εμπ. αυτ.

31. ετ. βασ. συμβ. c ABDLX al .. ς συμβ. ετ. βασ. | D ουκ ευϑεως καϑισ. | B a b ff βουλευσεται | υπαντ. c ABD (D post επ αυτ. pon) XΔ al .. ς απαντ.

32. Gb' πορρω αυτου c A (ap Ln lectiones confusae) EGHKMSUVΔ (Δ om ετι) al pl Bas Dam .. αυ. πορρ. c BDLX etc | B (B om τα[?]) K al^{10} εις ειρ.

33. D al^{3} om πασιν | DKM al vv τ. υπαρχ. αυτου | Ln ειν. μου μαϑ. c BL al a go .. D vv μου μαϑ. ειν.

34. ουν c BLX al cop^{2} .. ς Ln om | δε και c BDLX al vv .. ς om και | Cdd^{3} μαρανϑη

XV. 1. αυτω εγγ. c ABK (L α. πα. εγγ.) MU al m vv Bas .. ς εγγ. αυτ. | Cdd^{2} vv m Hier om παντες | D al m om οι sec

2. τε c BDL .. ς om

3. D al vv om λεγων

4. εξ αυτ. εν c BDG al e .. ς Ln εν εξ αυτ. | AMUΔ al pl Bas εως ου (al^{1} οτου)

5. DFKLX al pm ωμ. αυτου

ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐ-
7 τοῖς Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. [7] λέγω
ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι
ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίας.
8 [8] Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ
ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ;
9 [9] καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα Συγχάρητέ μοι,
10 ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. [10] οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ
ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.
11 12 Εἶπεν δέ Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. [12] καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν
τῷ πατρί Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. ὁ δὲ διεῖλεν αὐτοῖς
13 τὸν βίον. [13] καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς
ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ
14 ζῶν ἀσώτως. [14] δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ
15 κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. [15] καὶ πορευ-
θεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν
16 εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· [16] καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν
κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου
17 αὐτῷ. [17] εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισ-
18 σεύονται ἄρτων· ἐγὼ δὲ ὧδε λιμῷ ἀπόλλυμαι. [18] ἀναστὰς πορεύσομαι
πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
19 ἐνώπιον σοῦ, [19] οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα
20 τῶν μισθίων σου. [20] καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ
αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη
καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
21 [21] εἶπεν δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σοῦ,

---

6. DF al pm Bas sel Meth συγκαλειται

7. εσται h. l. c BL al .. ϛ Ln post χαρα (et. ante χαρα leg)

8. AFLX al δραγμας [item δραγμην F (sed non v. 9.), X bis, A δραγχην bis] | D al[1] vv m om δραχμην | BLX al εως ου

9. συγκαλει c BKLUXΔ al m .. ϛ Ln συγκαλειται | γειτονας c B (D τ. γ. κ. φιλ.) L al .. ϛ τας γειτ. (M al τους γ.)

10. γιν. χαρα c BLX cop .. ϛ Ln χ. γιν. (D al vv pl χ. εσται) | B om των .. al[3] Mcion om τ. αγγ. | E al εφ ενι

11. E al[2] om ειπ. δε .. al[1] add ο κυριος, similiter al

12. ο δε c ABL cop (sah) .. ϛ και

13. Ln παντα c BDP al | D κακει διεσκ. εαυτου τον βιον

14. ισχυρα (Gb′) c ABDL al .. ϛ ισχυρος | AMS al m Nyss του υστερ.

16. BDL al[8] vv Chr al scholl επεθ. χορτασθηναι εκ των

17. εφη c BL al .. ϛ Ln ειπεν | X al m Πως οι | περισσευοντ. c ABP al scholl Tit bost al .. ϛ Ln -σευουσιν | ωδε λιμω c DU al m vv pl Chr al .. Ln λιμω ωδε c BL al e syr[p] .. ϛ (= Gb Sz) om ωδε

19. ϛ (= Gb Sz) και ουκετι | D gr σου υιος

20. εαυτου c ABEG (H om?) SVΔ etc .. Ln αυτου c DKLMPQUX etc | PX ου μακραν | AKLX etc ιδεν | D ενεπεσεν .. al m Thph επεσεν

21. αυτω h. l. c BD (D ο δε υι. ειπ. αυτ.) L al .. ϛ Ln ante ο υι. (diff al)

οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. [22] εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δού- 22
λους αὐτοῦ Ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ
δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας,
[23] καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε καὶ φαγόντες εὐφραν- 23
θῶμεν, [24] ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ 24
εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. [25] ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος 25
ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ
χορῶν, [26] καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. 26
[27] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν 27
μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. [28] ὠργίσθη δὲ καὶ 28
οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. [29] ὁ δὲ 29
ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε
ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν
φίλων μου εὐφρανθῶ· [30] ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν 30
βίον μετὰ τῶν πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον. [31] ὁ δὲ 31
εἶπεν αὐτῷ Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν·
[32] εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν 32
καὶ ἔζησεν, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

---

21. ουκετι c ABDKL al vv pl .. ς και ουκετι | D gr σου υιος | BDUX al m vv Tit bost al add in f. ποιησον με ως ενα των μισθιων σου

22. Ln Ταχυ εξενεγκ. c BLX (D al ταχεως εξεν.) vv m Hier (syr^{p} c. ast. ταχυ post εξεν.) .. A εξενεγκαντες omisso και seq | στολην c ABD*K*LPQ al .. ς (Gb°) praemitt την | B εις χειρα | DGPX al m vv pl Hier add in f. αυτου

23. φερετε c BLX vg it cop sah .. D ενεγκατε .. Δ al ενεγκοντες, al εξενεγκοντες, al εξενεγκαντες .. ς Ln ενεγκαντες | DX vg it και θυσατε

24. A ουτ. μου ο υι., K al ο υι. μ. ουτ. | B εζησεν | ην απολωλ. c ABL al .. ς και (Gb°°, om ABDLPX al pm vv m Tit bost Dam al) απολωλ. ην (Gb°, om D al m schol) | AEGPV al ηυρεθη

25. AM al ηγγιζεν (D ελθων δε και εγγισας)

26. Ln τι [αν] c BPX al m .. L al it cdd τινα | ειη ταυτα .. KM ε. τουτο .. D al^{1} θελει τουτο ειναι

27. D τον σιτευτ. μοσχ. αυτω (αυτω et. sah)

28. X οργισθη | ALPX al^{3} it cdd Hier ηθελησεν | ο δε c ABDLX al vv pm Hier .. ς ο ουν

29. Ln τ. πατρ. αυτου c ABDGP al pm vv pm | D παρεβην (al Thph παρειδον) σου εντολην | B εριφιον

30. των c ADLX cop sah .. ς om | τ. σιτ. μοσχ. c BDLQ .. ς Ln τον μοσχ. τον σιτ.

31. D a om τεκνον

32. HL vg cdd it cdd Hier al δει .. DK (K al^{1} αγαλλιαθηναι [al^{1} –σθην.] pro χαρ.) εδει post δε pon | εζησεν c BLΔ cop sah .. ς Ln ανεζησεν | και (Gb°, om DX al m vv m Antioch) απολωλ. c ABDLX al m go Ephr Dam al .. ς (Gb°°) add ην | AEGPV al ηυρεθη

XVI.

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς
εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρ-
2 χοντα αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ;
ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν.
3 3 εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται
τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾽ ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.
4 4 ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς
5 τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. 5 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφει-
λετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;
6 6 ὁ δὲ εἶπεν Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Δέξαι σου τὰ γράμ-
7 ματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. 7 ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν Σὺ
δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν Ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει αὐτῷ Δέξαι
8 σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. 8 καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν
οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος
τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυ-
9 τῶν εἰσίν. 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ
τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλείπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.
10 10 ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ

XVI. 1. SV al m cop b d e ff i Hier om και | μαθητας c BDL al e arm .. ς Ln add αυτου

2. D gr al arm om αυτον | ADKLP al cop^2 om σου sec (Gb*) | BDP al e ff δυνη (in nullo cd δυνασαι)

3. L it cdd απ εμου τ. οικονομιαν .. K al^3 με της οικονομιας .. D την οικ. μου | B cop και επαιτειν

4. Ln [εκ] της οικ. c BD al m a go cop .. LX al vg it cdd απο τ. οικ. | X al δεξονται | εαυτων c BPX al .. ς Ln αυτων

5. χρεοφ. c ADEFG(H?)KLMPSVXΔ etc .. ς χρεωφ. c BU etc | DFGMX al pl αυτου

6. LX al m Or βαδους, D* (D** evg 48. καβους) al vg e f Gaud καδους (*cados*) (a *vatos*, gat ff *batos*, b *vathos*) | ο δε sec c ABL al cop Thph (D it cdd ειπεν δε) .. ς και | τα γραμμ. c BDL (*litteras*) b c ff Gaud cop go .. ς το γραμμα (*cautionem* vg a f Hier; e *chirografum*; X το γραμματειον) | D al^1 om καθισ. (al^1 om) ταχ. (al^1 om) .. B e arm syr^p c. ast. ταχεως post γραψον pon

7. D al^3 τω ετερω (al^1 τω δευτερω) | λεγει c BL al^5 vg c e ff b (b *ait et*) cop syr .. ς praemitt και, D (a) ο δε | τα γραμμ. ut v. 6. .. ς το γραμμα ut v. 6. (sed vg *litteras*)

9. και εγω c BL al .. ς Ln καγω | DM vv λεγω υμιν | εαυτοις ποιησ. c BL .. ς Ln ποι. εαυτ. | εκλειπη c ABDLX al (sed DL εκλιπη, ita Sz) a e l* cop syr syr^p mg aeth arm pers^p scholl .. ς (= Sz) εκλιπητε c EFPU etc, item εκλειπητε GHKMSVΔ etc | Ln σκηνας [αυτων] c P b syr aeth al Chr Cyr Amb

10. ελαχιστω .. 131. d e syr al ολιγω, item secundo loco D al^3 vg it cdd pl syr al Dionys

ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ 11
οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ 12
Mt 6, 24 πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; 13 οὐδεὶς οἰκέτης 13
δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον
ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε
θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, 14
καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες 15
ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν·
Mt 11, 12. 13. ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 16 ὁ νόμος καὶ 16
οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται
Mt 5, 18. καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. 17 εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ 17
Mt 5, 32. τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. 18 πᾶς ὁ ἀπολύων 18
19, 9. Mc 10, τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ
11. 12. ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. 19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδι- 19
δύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ᾽ ἡμέραν λαμπρῶς.
20 πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ 20
εἱλκωμένος 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς 21
τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη
αὐτοῦ. 22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ 22
τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ
ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν 23
βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ.

---

12. BL al[1] Thph Euth Or (Or intpr υμ.) ημετερον (al[1] i l Tert εμον) | D al vg it Or δωσει υμιν

13. δυσι ABDEFGKLMPU(HSV?) etc .. δυσιν XΔ etc

14. D al i Or[1] om παντα, K al ante ταυτα pon | DLX al vv m Or Cyp om και prius | Δ οι φαρ. οι

15. B βδελ. ενωπιον κυριου | ς (= Gb Sz) in f. add εστιν

16. μεχρι c BLX al Clem Or[1] schol .. ς Ln εως

17. B sah κεραιαν μιαν

18. KMX al μοιχαται | και ο c BDL al vv pm .. ς (Gb°) κ. πας ο | Gb° απο ανδρ. c D al vv pm (non it vg) | U al μοιχαται

19. πλουσιος .. sah add ονοματι νινευη, item schol «εν τισιν νινευης»

20. τις c BDLX al[5] a e f cop Clem Dial .. ς add ην, Ln [ην] | εβεβλητο c BDLX al[2] a e f i cop (sah arm βεβλημενος) Clem Dial .. ς praemitt ος, Ln [ος] | ειλκωμενος c ABDEFGLPXΔ al m .. ς ηλκωμενος c (H?) KMUVS etc

21. των πιπτοντ. c BL b c e ff i l cop[2] sah syr hrs Clem Dial Amb Gaud .. ς praemitt των ψιχιων (D τ. ψιχων .. al[1] τ. πιπτ. ψιχ.), Ln [τ. ψ.] cf Mt 15, 27. | επελειχ. c ABLX go .. D al[2] Dial Ephr schol ελειχον .. al[1] περιελειχον .. ς απελειχον

22. ς (= Gb Sz) του αβρααμ c B (e silentio) etc

23. αβρααμ c BDLX Or[1] .. ς τον αβρ. | υπ. εν βασ. .. syr hrs om; syr ante εν τω, Or ante επαρ. pon | D vv ε. τω κολπω α. αναπαυομενον

24 [24] καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον
Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ
25 τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. [25] εἶπεν δὲ Ἀβραάμ
Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ
Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.
26 [26] καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται,
ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν
27 πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. [27] εἶπεν δέ Ἐρωτῶ σε οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς
28 αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· [28] ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως
διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον
29 τῆς βασάνου. [29] λέγει δὲ Ἀβραάμ Ἔχουσιν Μωυσέα καὶ τοὺς προφήτας·
30 ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. [30] ὁ δὲ εἶπεν Οὐχὶ πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις
31 ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. [31] εἶπεν δὲ αὐτῷ
Εἰ Μωυσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδ' ἐάν τις ἐκ νεκρῶν
ἀναστῇ πεισθήσονται.

XVII.

1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάν- Mt 18. 6. 7.
2 δαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· [2] λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλι- Mc 9, 42.
κὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν,
3 ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα. [3] προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν Mt 18, 15. 21. 22.
ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες

---

24. FX al καταψυξει

25. ς (= Gb Sz) Ln απελαβες συ c B (e silentio) EFK (errat Sz) MSUVXΔ etc .. om συ c DGHL al pm vg it (exc b) syr cop sah aeth arm sl Ath Ephr Chrs Cyr al m (A post αγαθ. σου, al[1] ante απελαβ. pon) | ωδε (Gb') .. ς οδε sine cd unc

26. ενθεν c ABEFGHLMSUVXΔ etc .. ς (= Gb Sz) εντευθεν c K etc .. D c e Dial om (al[2] ante διαβ. pon) | Ln om οι sec c BD vg it arm (D vv μητε εκειθ. ωδε διαπερασαι)

27. σε ουν c ABD al Thph .. ς ουν σε

29. λεγει δε c ABD (D ειπεν δε) FKLUVXΔ al pl vv m (vg it cdd και λεγ.) .. ς om δε | ς λεγει αυτω, Ln λ. δε αυτω .. om αυτ. c BL d

30. D πατηρ et αλλα | απο .. DF al m vv Dial Thph εκ .. al[2] απο των (sic et. v. seq), al[1] εκ των (V al sic v. seq) | MX al μετανοησωσιν

31. ουδ c ABDGU etc .. ς ουδε | αναστη .. al[2] πορευθη, Dial schol απελθη (it cdd *ad illos ierit* s. *abi.*), D Ir αν. και απελθη προς αυτους

XVII. 1. αυτου c ABDFLMUX al pm vv longe pl .. ς om c EGHKSVΔ etc e | ς (= Gb Sz) om του | τα σκ. μη ελθ. c BLX e etc .. ς Ln μη ελθ. τα σκ. | Ln πλην ουαι δι c BDL al[7] vv

2. λιθ. μυλικ. (Gb') c BDL al m vv pm Mcion .. ς μυλος ονικος .. diff al | D it cdd περιεκειτο et εριπτο (D** εριπτετο) | ενα h. l. c BL .. ς Ln ante των pon

3. εαν c BDL (L add αν) X al m vv pl .. ς (Gb°°) add δε (al[1] γαρ) | DXΔ al αμαρτηση .. ς (Gb°°) add εις σε, om c ABL al vv pm Clem Bas al | A al και εαν μεν

αὐτῷ. 4 καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπι- 4
στρέψῃ λέγων Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.
Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. 6 εἶπεν δὲ 5 6
Mt17,20. ὁ κύριος Εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ
ταύτῃ Ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν
ὑμῖν. 7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσ- 7
ελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ Εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 ἀλλ' οὐχὶ 8
ἐρεῖ αὐτῷ Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως
φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 μὴ ἔχει χάριν 9
τῷ δούλῳ, ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν 10
ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν,
ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς 11
διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. 12 καὶ εἰσερχομένου αὐ- 12
τοῦ εἴς τινα κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν
πόῤῥωθεν, 13 καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντες Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον 13
ἡμᾶς. 14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς 14

---

4. αμαρτηση (Gb'') c ABDLXΔ (de K bis errat Sz) al m .. ς αμαρτη (εις σε om cdd[4] aeth i vg ms .. al[1] επι σε) | Ln και [εαν] επταχις c AK b .. D Clem κ. το επταχ. .. ς add της ημερας, om c BDLX al vv pm Or | επιστρεψη c EFGHKMSUVΔ al longe pl mt f i aeth go sl Or Dam .. ς (= Gb Sz) add επι σε sine cd unc, Ln προς σε (Gb'') c ABDLX al Clem, al[3] Thph εις σε

5. ειπαν c BDLX .. ς ειπον

6. AFKLUVXΔ al pm ει εχετε .. M al εαν εχητε | A om αν sec

7. DL vv om εξ | αυτω c BDLX al m vv m .. ς om, Ln [αυτ.] | Edd ut ς Wtst Gb ευθεως conjg c ερει α., ita (D)KMUΔ; EL al conjg c seqq .. X it cdd om | αναπεσε (Gb') c BDEGHKSUV etc .. ς αναπεσαι c A (L ανπεσαι, MΔ (X αναπαυσαι) etc .. al αναπεσον

8. D (D v. 7. μη ερει) it αλλα omisso ουχι (al[1] ουκ) | AKLMX al m εως αν (al[1] ε. ου) | D al[1] om συ (al[1] και συ) .. vv ante φαγ. pon

9. εχ. χαρ. c BDGL al a e cop Cyp .. ς χαρ. εχ. | τ. δουλω c ABDLX it cdd pl cop .. ς (Gb°) add εκεινω (K εκ. τ. δουλ.) | ς (= Gb Sz) τα διαταχθ. αυτω | ς in f. add ου δοκω, Ln [ου δ.] .. om c BLX al[5] a e cop aeth arm Cyp

10. Ln om οτι c AX al[4] syr aeth vg (non gat) it (non d δ Philastr) Bas Cyp al | ὃ c ABDL al[7] cop vg it sl Or Bas al .. ς (Gb°) οτι ο | GMSVΔ al vv Or οφειλομεν

11. BL om αυτον | X om και αυτ. διηρχ. .. M κ. α. ην διερχομενος | Ln δια μεσον c BL (item D omisso δια) d e .. al ανα μεσον. al δια μεσης, al δ. της | AEFLXΔ etc σαμαριας

12. X και εισελθων εις | L al[1] την pro τινα | απηντησαν (L al m Bas Dam υπηντ.) αυτω .. D e οπου ησαν, it cdd *et ecce* .. Ln om αυτω c BL | οι .. D cop και, it cdd om | BF al[1] ανεστησαν

13. D e και εκραξαν φωνη μεγαλη λεγοντες

15 ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. 15 εἷς δὲ ἐξ
αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν
16 θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν
17 αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Οὐχὶ
18 οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέ-
19 ψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; 19 καὶ εἶπεν αὐτῷ
Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.
20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ
21 παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν Ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία
22 τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν. 22 εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἐλεύσονται
ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν,
23 καὶ οὐκ ὄψεσθε. 23 καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν Ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε Mt24,23. Mc13,21.
24 μηδὲ διώξητε. 24 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ Mt24,27.
τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
25 που ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀπο-
26 δοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς Mt 24, 37–39.
ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· *Gn 7, 7.
27 27 ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε
εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.
28 28 ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγό-

14. AX al εκαθερισθησαν (item AL al v. 17.)
15. D al vv pm οτι εκαθαρισθη
16. D om ευχαρ. αυτ. (vg it cdd om αυτ., al^{1} τω θεω, al^{1} αυτον) | D ην δε pro κ. α. ην | ADL* etc σαμαριτης
17. Ln Ουχ c BL al^{1} (D it cdd ουτοι pro O. οι) | A al δεκα ουτοι | Ln om δε c AD al^{1} vv (vg it cdd *et*)
19. B om η πιστ. (D vg it οτι η π.) usq σε | X in f. add πορευου εις ειρηνην
21. η εκει c BL al e ff g$^{1.2.}$ i l (cop) .. ς Ln η ιδου εκει
22. Ln μαθητ. αυτου c AX al m vv m | D al (vv) ημεραι του επιθυμησαι υμας | D go ημερων τουτων | D mt Mcion Vig^{1} om ιδειν (vv transp)
23. ιδ. εκ. ιδ. ωδ. c BL cop (εκει η) .. ς Ln ιδ. ωδε η (Gb^{o} η .. om BDKLX al pl am sl Thph .. M al vv m και) ιδ. εκει | B al arm om απελθητε (syr^{p} mg πιστευσητε, al^{1} πιστευετε) μηδε et syr pers^{p} om μηδε (e μη) διωξητε (LΔ al διωξετε)
24. B al^{3} om ἡ prius .. LX al^{7} om ἡ sec | υπο τον c ABDK al .. ς υπ | D al e om εις την υπ (al^{2} υπο τον) ουρ. | εσται c AEGHKLMSUVXΔ al longe pl vv pl .. ς (= Gb Sz) add και, Ln [και] c BD etc | Ln om εν τη ημ. (παρουσια al^{1}) αυτ. c BD al^{1} a b e i (c l mm gat Amb *adventus filii hominis*)
25. AK e πολλα παθ. αυτον
26. ς (= Gb Sz) του νωε
27. εγαμιζ. c BDLVX al pm .. ς εξεγαμίζ. | ηλθεν ο .. D e εγενετο | Ln παντας c BDLX
28. LX al (vv) ομοιως καθως

*Gn 19, ραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· [29] ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ 29
15. ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαν-
τας. [30] κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύ- 30
Mt 24, πτεται. [31] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη 31
17. 18. αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ
*Gn 19, 26. ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. [32] μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. [33] ὃς 32 33
9, 24. ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὃς
Mc 8, 35. Mt 10, 39. ἐὰν ἀπολέσῃ, ζωογονήσει αὐτήν. [34] λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται 34
Jo 12, 25. δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται·
Mt 24, 40 s. [35] δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ 35
ἑτέρα ἀφεθήσεται. [37] καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ Ποῦ, κύριε; ὁ δὲ 37
Mt 24, 28. εἶπεν αὐτοῖς Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύ- 1
χεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν, [2] λέγων Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν 2
θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. [3] χήρα δὲ ἦν ἐν 3
τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ

---

28. B οικοδομουν
29. D a e (Ir) om δε | ADKM al θειον και πυρ | Ln παντας c BDLΔ al
30. τα αυτα c BDKX al .. ς ταῦτα, Gb' Ln ταὐτά cf ad 6, 23. | B αποκαλυπτηται (L –λυπται, D –λυφθη)
31. εν αγρω c BL al .. ς Ln εν τω αγρω
33. D al αν | περιποιησ. c BL (b c i *liberare* .. vg it cdd *salvam facere* s. *salvare*) .. D ζωογονησαι .. ς Ln σωσαι | BL al[6] ος δ αν et ALΔ al απολεσει .. X om κ. ος εαν usq ζωογ. αυτ. | απολεση c BD al a arm .. ς Ln add αυτην .. al[2] την ψυχην αυτου (it cdd pl αυτην ενεκεν εμου) | V al m ζωοποιησει .. al vv σωσει
34. AKMU al m δυο ante εσονται, D post μιας pon | Ln [μιας] .. om B c | ς (= Gb Sz) ο εις c B (e sil.) etc | παραλημφθ. c ABLXΔ (Δ non v. seq) etc .. ς παραληφθ. .. DGK al παραλαμβανεται (item DK al[1] αφιεται)
35. Ln εσοντ. δυο c BDL a (it cdd m om εσ.) cop | μια (sic et. ς) c AEG (H?) KLMSUVXΔ etc .. ς[e] (Gb°°) Ln η μια c B (e sil.) D etc | –λημφθ. .. ς –ληφθ. cf ad v. 34. | η δε c BL al .. ς Ln και η (S om η)
36. ς[e] (= ς Gb) δυο εσονται (D al vv om) εν τω αγρω· ο (DU al om) εις παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται c DU al pm vg it (non g[1]; i ante v. 35. pon, e om κ. ο ετ. αφ.) syr arm al (non cop aeth go sl ms) .. om c cdd unc rell omn etc, Bas Thph al
37. EGH al m syr[p] mg al Thph το πτωμα | ς Ln εκει συναχθησ. (επισυν. c BL al) οι (Ln [και] οι, και οι c BLU al m vv Bas Thph Amb) αετοι (ante επισυν. pon c BL al arm)

XVIII. 1. Ln om και c BLM al[8] cop a b c Or[1] (Or[1] γαρ) | αυτους c ABKLMUVXΔ al pl Or[1] .. ς om | εγκακ. (s. ενκακ.) c ABDKLUΔ al .. ς εκκακειν
2. D al syr pers[p] Or[1] Bas om λεγων (Gb°) | DLX al εν τη πολ.
3. ς[e] (non ς Gb Sz) χηρα δε τις

4 ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν
ἑαυτῷ Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι,
5 5 διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν,
6 ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος Ἀκούσατε
7 τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν
τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακρο-
8 θυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; 8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει.
πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;
9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς, ὅτι εἰσὶν
10 δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. 10 Ἄν-
θρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ
11 ἕτερος τελώνης. 11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο
Ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων,
12 ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· 12 νηστεύω δὶς τοῦ
13 σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. 13 καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν
ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ'
ἔτυπτεν τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων Ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.
14 14 λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ

---

4. ηθελεν (Gb′) c ABDLQX al pm (vv) Hipp Chrs Dam | BL μετ. ταυτ. δε (vv om δε) | D vv om και | Ln ουδε ανθρ. εντρ. c BLX al vg it (it cdd Ir ουδε et. v. 2.) cop

5. EG*KMSUVX al pl Bas Naz υποπιαζη (Gb′) .. al pm Thph (Clem?) υποπιεζη

7. ποιηση c BDGMUVXΔ al pl .. ς ποιησει | αυτω c BL (vv om .. D [sine των] βοωντων αυτων) .. ς Ln προς αυτον | μακροθυμει (Gb′) c ABDLQX al vv m [e *patiens est in illis*] Chrs Antioch^2 (al^1 vg f g^2 μακροθυμησει, al^2 it cdd pl μακροθυμων omisso και) .. ς μακροθυμων | D al vg it εν αυτοις, al επ αυτους, al^1 Antioch^2 om

8. GM al m vv Mac Antioch^2 Ir Aug ναι λεγω | DG al vv Mac Ir om οτι | D al^2 om την

9. Ln δε [και] .. om (Gb°) AEGKSUV al pl vv pl (non vg it cdd pl) Bas Thph | B al εξουθενουντες

10. εἷς c BDX .. ς ο εις | D it cdd Cyp και εις τελωνης

11. BL al vv Or Cyp ταυτα προς (D καθ) εαυτ. (it cdd sah om πρ. ε.) | A al προσευξατο | ωσπερ .. Ln ως c D (G?) LQ al Or | AK al e Cyp Aug Vict tun ο τελ. ουτ.

12. B αποδεκατευω

13. BGL al cop sah e Cyp ο δε τελ. | επαρ. ε. τ. ουρ. c BLQX al b c cop sah go .. ς Ln ε. τ. ο. (haec om al^1 i l Or) επαρ. | το στηθ. c BDKLQX al m vv pm Or Antioch .. ς εις το στ. | αυτου .. B al om .. Q Or εαυτου

14. Ln [οτι] κατεβη c KQU al vv Antioch Thph | D sah om ε. τ. οικ. αυτ. (BL** εαυτου) | η γαρ εκ. c AEGHKMPQSUVXΔ al longe pl syr^p go Bas ms Thph .. ς (= Gb Sz) η εκειν. sine cd unc .. Ln παρ εκεινον c BL al cop (D syr pers^p μαλλον παρ εκ. τον φαρισ. .. vg it *ab illo, magis ab illo, prae illum, magis quam ille, quam ille*) Or (Or^1 μαλλον αυτου) Naz schol .. al^1 Bas ηπερ εκεινος, Doroth υπερ εκεινον

Lc 14, 11. Mt 23, 12. ἐκεῖνος, ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν
ὑψωθήσεται.

Mt 19, Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες 15
13-15. Mc 10, δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ 16
13-16. εἶπεν Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν
γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ 17
δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

Mt 19, Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί 18
16-26. Mc 10, ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Τί με 19
7-27. λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. 20 τὰς ἐντολὰς οἶδας 20
Ex 20, 2-16. Μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα
τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 ὁ δὲ εἶπεν Ταῦτα πάντα ἐφύ- 21
λαξα ἐκ νεότητος. 22 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἔτι ἕν σοι λείπει· 22
πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν
τοῖς οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 23 ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περί- 23
λυπος ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς 24
εἶπεν Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
εἰσπορεύονται· 25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης 25
εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 εἶπον δὲ οἱ 26
ἀκούσαντες Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ὁ δὲ εἶπεν Τὰ ἀδύνατα παρὰ 27
19, 29. ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. 28 Εἶπεν δὲ Πέτρος Ἰδοὺ ἡμεῖς 28
10, 30. ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν σοι. 29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω 29

---

14. Ln και ο ταπ. c A al vg it syr (Or κ. πας ο, ως πας ο)
15. επετιμων c BDGL al vv .. ς επετιμησαν
16. BL a cop προσεκαλεσατο αυτα (B om) λεγων, DG al^3 προσεκαλειτο α. λεγ. (pro ειπεν et. ελεγεν et λεγει leg) | D μη κωλυσηται
17. αν c BDLX al Or .. ς εαν
20. σου sec c EGHSUVΔ etc .. Gb^{oo}, Ln om c ABDKLMX al m vv m (non a b c cop etc)
21. AK al e παντα ταυτα | εφυλαξα c ABL al Dial .. ς εφυλαξαμην | νεοτητος c BD l Mcion Dial .. ς Ln add μου
22. ακουσας δε c BDL al vv m Thph .. ς add ταυτα (al^1 e αυτου, vv τουτο) | Gb′ Ln δος c ADLMΔ al pl Bas Dial Thph | ε. τοις ουρ. c ABDL al m (sed AL al om τοις) a e cop etc .. ς εν ουρανω
23. εγενηθη c BL (vv) .. ς Ln εγενετο
24. ο (B om) ις c BL al^3 cop .. ς Ln add περιλυπον γενομενον, qd D it cdd ante ειπ. ο ις pon | ε. τ. β. τ. θ. εισπορ. c BL .. ς Ln εισελευσονται ε. τ. β. τ. θ. .. D al vv ε. τ. β. τ. θ. εισελευσ.
25. S al^5 καμιλον (al^1 -ιλλον) | τρηματος c BD al^1 .. L al^4 τρυπηματος .. ς τρυμαλιας | βελονης (Gb″) c BDL al^8 .. ς ραφιδος | Ln βελον. διελθειν c ADMP al m syr^p (syr^p mg εισελθ.) vg it al Thph | D vv εισελθ. sec post πλουσ. pon
27. Ln om τω c DP al^1 | εστιν h. l. c BDL al^8 a e al .. ς post δυνατα
28. πετρος (Gb′) c AEGHKMPSVΔ al pl .. ς Ln ο πετρ. | αφεντ. τα ιδια (Gb′) c BD (D τα ιδ. αφ.) L al m (al αφ. παντα τ. ιδ., al παντ. τα ιδ. αφ.) vv .. ς αφηκαμεν παντα και

ὑμῖν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς
30 ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ^{30}ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλα-
πλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν Mt 20,
εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προ- 17–19. Mc 10,
32 φητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· ^{32}παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ 32–34.
33 ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, ^{33}καὶ μαστιγώ-
34 σαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. ^{34}καὶ
αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽
αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ τυφλός τις ἐκάθητο Mt 20,
36 παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. ^{36}ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυν- 29–34. Mc 10,
37 θάνετο τί εἴη τοῦτο. ^{37}ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος 46–52.
38 39 παρέρχεται. ^{38}καὶ ἐβόησεν λέγων Ἰησοῦ υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. ^{39}καὶ
οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον
40 ἔκραζεν Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. ^{40}σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν
41 ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν ^{41}Τί σοι
42 θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. ^{42}καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
43 αὐτῷ Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. ^{43}καὶ παραχρῆμα ἀνέβλε-
ψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν
αἶνον τῷ θεῷ.

XIX.

1 2 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. ^{2}καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλού-
μενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος·

---

29. DH al vv οιχιας | η γυν. η αδ. η γον. c BL cop .. ς Ln η γον. η αδ. (DXΔ al sl Cyp^{1} add η αδελφας) η γυν. | B εινεχεν
30. ουχι μη c BL al .. ς Ln ου μη | Ln λαβη c BD (D εαν μη λ.) M al | D syr^{p} ms in mg it Ir Cyp al επταπλασιονα
31. ιερουσαλημ c BDL e cop .. ς Ln ιεροσολυμα | D al^{8} vv longe pl Epiph περι του υιου, Δ του υιου
32. DL al^{7} vv om και υβρισθ. (et. transp, et. κ. μαστιγωθησεται leg) | P al^{6} arm om κ. εμπτυσθ. (al^{1} transp)
34. D al^{4} it (exc f) arm cop^{1} om τουτο
35. επαιτων c BD (D ante εκαθ. pon) L Or .. ς προσαιτων
36. DX vg it παραπορευομενου | Ln τι [αν] c DKLMQX al m Or Dial
37. D al vg a (e i l *nazorenus*) Or ο ναζαρηνος .. M c cop^{1} ο ναζαραιος
38. AEK al sl ms Or om Ιησου (U al m ιῡ υιε δ. v. seq)
39. AK al^{1} a οι παραγοντες | σιγηση c BDLPX al Or^{1} .. ς σιωπηση | EGHM al m εκραζ. (P al Or εκραξεν) λεγων
40. ο ιησους .. A om, D om ο, et. transp | D al it cdd Dial om πρ. αυτ.
41. Τι c BDLX al c cop Dial .. ς Ln λεγων (Or ειπων) Τι

XIX. 2. DG al^{7} vv pm om καλουμενος | και αυτος .. D e i ουτος .. al^{1} vv και ουτος | και ουτ. ην .. D e om .. BK al vv και αυτος .. U κ. αυτ. ην .. L al go και ην (et. αυτος, κ. ουτ., ουτ. ην leg) .. Ln κ. αυτος [ην]

3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, 3
ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. 4 καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκο- 4
μωρέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡς ἦλθεν 5
ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν
Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.
6 καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες 6 7
διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι.
8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον Ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν 8
ὑπαρχόντων, κύριε, πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα,
ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον 9
σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν·
18, 11. ml, 15. 10 ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός. 10
Mt 25, -30. Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολήν, διὰ τὸ 11
ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 εἶπεν οὖν Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς 12
ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι.
13 καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς καὶ εἶπεν 13
πρὸς αὐτούς Πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ 14
ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες Οὐ

---

3. K al εδυνατο (Δ v. 1. διερχετο)

4. E(?)FGHLV al pm Naz ms προσδραμων, al m δραμων', al αποδρ., D προλαβων | BL εις το (al[1] ε. τα) εμπροσθεν (d *ab ante*, e *in priore*) | συκομωρεαν c BDQ al m, item (ut ς) -ωραιαν E*GKU al .. ς[e] Gb Sz συκομορεαν c (H?)LΔ etc, item -οραιαν E**FMSV (Δ συκωμοραιαν) al m | ς (= Gb Sz) δι εκεινης | KU al m εμελλεν

5. D 157. it cdd και εγενετο εν τω διερχεσθαι αυτον (157. vv τον $\overline{ιν}$) ειδεν, και (157. ειδ. αυτον· αναβλεψας δε ο $\overline{ις}$) | B om ὁ | BL al[2] arm cop om ειδ. (KVΔ etc ιδεν) αυτ. και (vv om αναβλεψ.) | H al go om γαρ .. D vv m Ir Amb οτι σημερ.

7. παντ. c ABDEFGHLQUVΔ etc .. ς απαντ. c KM (KM αυτον απ.) S etc | D it cdd om λεγοντες

8. τα ημισεια c BL al (item al[1] τ. -σια) .. Ln τα ημισεα c Q .. ΛΔ τα ημισυ .. ς τα ημιση c EFGKMU (HSV?) etc .. D* τα ημυσοι (** -υση) .. al το ημισυ | μου τ. υπ. c BLQ al cop .. ς Ln τ. υπ. μου (D* al pm μοι .. vv om) | πτωχοις c B al (cop?) et πτ. διδ. c BDLQ al .. ς Ln διδ. τοις πτωχ.

9. προς αυτον .. D post ο (B om) ις .. d e Cyp om .. vv πρ. αυτους | AD cop[1] σωτ. εν τω

11. αυτον h. l. c BL al .. al[1] om .. ς ante ειναι, Ln post ειναι c Q .. D vv ειναι αυτ. εγγυς | D om αυτους (al[1] αυτοις)

12. ουν .. DL δε .. e cop[1] om (al[1] om ειπ. ουν) | D it cdd pl cop Lcif Amb om εαυτω | DH al cop επορευετο

13. D al m αυτου | D (U -τευσθε) al πραγματευεσθε (-σθαι ABDEL etc) | εν ω (Gb'') c ABDKL al m Or (vg it cdd *dum*, al *donec*) .. ς εως (al[2] add αν)

14. D al[1] vv om αυτου prius

15 θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ᾽ ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν
αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους
τούτους οἷς ἔδωκεν τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο.
16 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων Κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο
17 μνᾶς. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ Εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς
18 ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. 18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος
19 λέγων Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησεν πέντε μνᾶς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ
20 Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. 20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων Κύριε,
21 ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γάρ
σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ
22 ἔσπειρας. 22 λέγει αὐτῷ Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε.
ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων
23 ὃ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν;
24 κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. 24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν
25 Ἄρατε ἀπ᾽ αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. 25 καὶ
26 εἶπαν αὐτῷ Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. 26 λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι Lc 8, 18. Mt 13, 12.
27 δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. 27 πλὴν τοὺς Mc 4, 25.
ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ᾽ αὐτοὺς
ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.
28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. Mt 21, 1–11.
29 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγῆ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ Mc 11, 1–10.
Jo 12, 12–15.

---

15. DΔ om εν τω | M al^2 λαβειν pro επαν. α. λαβ. | D (D αυτου pro αυτω) al vv Or om τουτους | Ln δεδωκει c BDL al (al^2 δεδωκεν), item εδεδ. Or | γνοι c BDL .. ς γνω | BDL al^1 (cop) Or τι διεπραγματευσαντο omisso τις
16. K om Κυριε | EFKM al pl η μνας σου, item (exc K) vv. 18. et 20. | δεκ. προσ. μν. c BL al a e .. ς πρ. δ. μν. .. D vv δ. μν. πρ. | προσηργ. c ADE*L al .. ς προσειργ.
17. ευγε c BD al vv Or .. ς ευ
18. D κ. ο ετερος (sic et. al^1, vg it *alter, alius*) ελθων λεγει et πεντ. επ. μν.
19. D cop γεινου και συ | επαν. γιν. c BL al .. ς Ln γιν. επαν.
20. ο ετερ. c BDL al syr^p c ast .. ς om ὁ
22. λεγει (Gb″) c E*GLMS*U al pl a e vg (it cdd praemitt *et*, ff *tunc*) cop syr perss go Thph .. ς Ln add δε (D ο δε ειπεν αυτ.)
23. μου το αργ. c ABL al .. ς το αργ. μ. | τραπεζαν (Gb″) c ADEFGLMSUVΔ al pl .. ς την τραπ. | καγω c BD .. ς και εγω (al^3 κ. ελθ. εγω) | αυτο επρ. c A (A ανεπρ.) BL .. ς επρ. αυτ.
24. D a e om την μναν (b l * Lcif *talentum*)
25. D al^7 b e g^2 Lcif om versum | ειπαν c BL .. ς ειπον
26. λεγω c BL al^6 a cop arm Thph ed .. ς add γαρ, Ln [γαρ], vg it *autem* (i syr al m praemitt και [s. ο δε s. ο χ̅ς̅] ειπεν αυτοις) | αρθησεται c DL al^7 Lcif .. ς add απ αυτου, Ln [απ αυτ.]
27. τουτους c BKLM al cop Did .. ς Ln εκεινους (D e ante τ. εχθρ. μου) .. al^7 om | D θελοντας (item al^7) et βασιλευειν | MS al κατασφαξετε | αυτους c DFL al cop syr syr^p c ast Chrs .. ς Ln om
28. D al^1 e εις ιερουσαλημ
29. βηθφαγη cf Prol

καλούμενον ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν 30 εἰπών Ὑπάγετε εἰς 30
τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον,
ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.
31 καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ ὅτι ὁ κύριος 31
αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 32 ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν 32
αὐτοῖς. 33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐ- 33
τούς Τί λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 34
35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια 35
ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. 36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπε- 36
στρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. 37 ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς 37
τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθη-
τῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνά-
μεων, 38 λέγοντες Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου· 38
ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 39 Καί τινες τῶν Φαρισαίων 39
ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς
σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν Λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ 40
λίθοι κράξουσιν. 41 καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ᾽ αὐτήν, 41
λέγων 42 ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸς 42

---

29. ς ἐλαιῶν | μαθητων c BL al e l Or Amb .. ς Ln add αυτου
30. Ln λεγων c BDL al Or | D om δεδεμενον | πωποτε .. D (non G) al[3] it cdd pl Or[1] om (M al post ανθρ. et aliter pon) | και c BDL al cop[1] .. ς Ln om | DL al[4] om αυτον, AK al vv post αγαγ. pon | D αγαγατε. item D v. 27.
31. D c e ff l om Δια τι λυ. | Ln [αυτω], om (Gb°) BDFL al vv m Or
32. 33. 34. D και απελθ. omissis οι απεσταλμ. usque οι δε (e *et abierunt et sic invenerunt stantem, et cum solverent*)
33. ειπαν c BL Or[2] .. ς ειπον
34. ειπαν c BL Or (D απεκριθησαν) .. ς ειπον | οτι c ABDKLM al pl vv pm Or .. ς om
35. επιριψ. c A(B?)EGLΔ (D επεριψαν) etc .. ς επιρριψ. | εαυτων .. Ln αυτων c BD (D al post ιματ.) L al Or
36. D al[1] om εν τη οδω
37. DLUV al m Or ηρξατο | Ln παντων c BD (sed D γεινομενων pro δυναμ., al[2] γινομ. δυναμ.)
38. H al[2] e (om et. εν ον. κυρ.) l Or om ο ερχ. | B ο βασιλ. .. D al vv om βασιλ., sed post κυρ. add ευλογημενος ο βασ. (s. βασ. ισραηλ) | εν ουρ. ειρ. c BL Or .. ς Ln ειρ. εν ουρ.
39. ειπαν c ABDL Or .. ς ειπον
40. ειπεν c BL cop arm Or .. ς Ln add αυτοις | σιωπησουσιν c AB (D al[1] σιγησουσιν) LΔ al e (*tacebunt*) .. ς -σωσιν | κραξουσιν c BL Or ed[1] (ms et alibi[1] κεκραξοντ.) .. D κραζονται .. ς Ln κεκραξονται
41. επ αυτην c ABDHLΔ al pm Or[3] al .. ς επ αυτη (Or[1])
42. Ln [και γε], om BDL al[1] vv Or (BL Or[1] [Or[1] ει εγνωκας συ τα εις ειρ. σου] και συ post ταυτη pon) | Ln om (Gb°) σου prim c ABDL al vv m (vg a c et και γε et σου hab) Or al

43 εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου· [43] ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι
ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν
44 σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, [44] καὶ ἐδαφιοῦσιν σὲ καὶ τὰ τέκνα σου
ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθῳ ἐν σοί, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔγνως
τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.
45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας, Mt21,12. 13. Mc11,
46 [46] λέγων αὐτοῖς Γέγραπται Καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς· 15–17.
ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. *Es 56,7. *Jer7,11.
47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ Mc11,18.
48 οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, [48] καὶ
οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ
ἀκούων.

XX.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν Mt 21,
τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν 23–27. Mc 11.
2 τοῖς πρεσβυτέροις, [2] καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν Εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ 27–33.
3 ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; [3] ἀποκριθεὶς
δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον, καὶ εἴπατέ μοι

---

42. Ln ειρ. [σου], om BL al[1] Or[1] Ir .. D al vg it (exc a) σοι
43. C*L al παρεμβαλουσιν .. diff al
44. D Or (errat Ln) Eus om εν σοι prius | εν σοι post λιθω c B(?)D (D al vv εν ολη σοι) L al vv m Or (DL al Or επι λιθον) .. ς ante λιθον pon | C om τον | D εις καιρον (om της seq)
45. D e Ελθων δε (al[3] και ελθ.) | ς Ln post πωλουντ. add εν αυτω (Gb°°, om c BCL al m e l cop arm go Or .. al[1] επ αυτω, al[1] εν τω ιερω post αγοραζ.) και αγοραζοντας (Gb°°, om c BL al cop Or[2] et dis .. C κ. τους αγορ. .. D al[1] vv add praeterea και τας τραπεζ. των κολλ. εξεχεεν κ. τας καθ. των πωλ. τας περ. cf Mt et Mc)
46. Και εσται etc c BL al[8] c cop arm Or .. ς Ln οτι (οτι c ACDKM al pm vv .. ς om) ο οικος μου οικ. προσ. εστιν (C** al κληθησεται)
47. L al om το | D al[2] vv pm Or και οι (Λ om οι) πρωτ. (s. πρεσβυτεροι [Or dis] s. αρχοντες) τ. λα. εζ. αυτ. απολ.
48. GDQ al ηυρισκον | DUΔ al[9] Or om το | KLS al pm Or ποιησουσιν (D al[1] vv m add αυτω) | B Or εξεκρεμετο | DM al ακουειν αυτ. s. α. ακ.

XX. 1. τ. ημερων c BDLQ (non A) al m vv pl Mcion Epiph .. ς (Gb°) add εκεινων | οι ιερεις (Gb′) c AEGKUVΔ al pl go sl .. ς Ln οι αρχιερεις | AGUVΔ al om οι sec
2. ειπαν c BL al .. ς Ln ειπον | πρ. αυτον c CD al e f cop al m .. ς πρ. α. λεγοντες, Ln (c BL al[2] [hi duo et a om κ. ειπ.] vg c ff i l) λεγοντ. πρ. α. | Ειπον c B al .. ς Ln ειπε .. CL om ειπ. ημ. | D a e syr και pro η | D vv ταυτ. τ. εξουσ.
3. D al επερωτησω | K al καγω (E al και εγω) υμας | λογον c BL al vv m .. ς (Gb°) ενα λογ., AKMU al λογ. ενα

4 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 οἱ δὲ συνελο- 4 5
γίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ Διὰ
τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 ἐὰν δὲ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἅπας 6
καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.
7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐδὲ 7 8
ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
Mt 21, 33–46. Ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς τὸν λαὸν τὴν παραβολὴν ταύτην Ἄνθρωπος 9
Mc 12, 1–12. ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρό-
νους ἱκανούς. 10 καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα 10
ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες
αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν. 11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ 11
δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 καὶ προσ- 12
έθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. 13 εἶπεν 13
δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγα-
πητόν· ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται. 14 ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ 14
γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος·
ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 καὶ ἐκβαλόντες 15
αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος
τοῦ ἀμπελῶνος; 16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ 16
δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν Μὴ γένοιτο. 17 ὁ δὲ 17
Ps 118, 22. ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν Τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο Λίθον ὃν
ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

---

4. DL το βαπτ. το ιω. (D ut plerumque ιωανου)
5. Ln συνελογιζοντο c CD al vv | Ln ερει ημιν c C it cdd cop^{2} syr | δια τι c BEGLUVΔ al pl vv pm Thph Euth .. ς (Gb°) add ουν. Ln [ουν]
6. D vv και εαν ειπ. Απο των ανθρ. | ο λα. απας c BD (D [err. Ln] post λιθασει ημας pon) L al vg it cdd cop .. ς Ln πας ο λα. | D vv πεπεισμενοι (L –νον) γ. εισιν | D al (vv) γεγονεναι
7. CD ειδ. αυτους | D al το ποθεν .. EK al vv om
9. D e Ελεγεν δε την | Ln αμπελ. εφυτ. ανθ. c D it cdd (C αμπ. ανθ. εφ.) | ς (= Gb Sz) ανθρ. τις | εξεδετο c A(B?)CL etc .. ς Ln εξεδοτο
10. και καιρω c B (D καιρω δε) L al (vv), item al κ. τω κ. .. ς κ. εν (CQ al add τω) καιρω | δωσουσιν c ABLMQ al m .. ς δωσιν | D (vv) δειρ. δε omissis οι δε γε. | B (ap Btl: εξαπ. δειρ. αυτ. ap Bch) L εξαπ. αυτ. δειρ.
11. D e κ. επεμψεν ετ. | ετερ. πεμψ. c ABL (L οιστερον π.) U vv .. ς π. ετερ.
12. τριτ. πεμψ. c B (D κ. τριτ. επεμψεν) L al vv m .. ς π. τριτ. | Ln οι δε κακεινον c AK al vv
13. Ln (Gb°°) om ιδοντες c BCDLQ al scholl vv m (non vg e f)
14. D e om οι γε. | Ln διελογισαντο c AK al vv | πρ. αλληλ. c BDL al syr^{p} mg .. ς Ln πρ. εαυτους | αποκτεινωμεν c ABKMQ al^{7} vv m .. ς (Gb°) praemitt δευτε (et. Or) | C al c (e) και ημων εσται
16. D al^{3} e cop om τουτους (al^{7} εκεινους) | Ln οι δε ακουσ. c AD it cdd | ειπαν c BDGLQ etc .. ς ειπον

18 [18] πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ᾽ ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν πέσῃ,
19 λικμήσει αὐτόν. [19] καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπι-
βαλεῖν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν·
ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.
20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ἑαυ- Mt 22, 16–22.
τοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παραδοῦναι Mc 12, 13–17.
21 αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. [21] καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
λέγοντες Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ
λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις·
22 23 [22] ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὔ; [23] κατανοήσας δὲ αὐτῶν
24 τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς [24] Δείξατέ μοι δηνάριον. τίνος ἔχει
25 εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; ἀποκριθέντες δὲ εἶπαν Καίσαρος. [25] ὁ δὲ εἶπεν
πρὸς αὐτούς Τοίνυν ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ
26 τῷ θεῷ. [26] καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ
λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.
27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνά- Mt 22, 23–33.
28 στασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν [28] λέγοντες Διδάσκαλε, Μωυσῆς Mc 12, 18–27.
ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ∗ Dt 25, 5.
ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξανα-
29 στήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [29] ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν. καὶ ὁ πρῶ-
30 31 τος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· [30] καὶ ὁ δεύτερος [31] καὶ ὁ τρίτος

---

19. Ln εζητουν c CD al m vg it (exc a e) cop | οι γραμμ. κ. οι αρχ. (C φαρισαιοι) c ABCLM al m vv m .. ς οι αρχ. κ. οι γραμμ. | GSV al pl sl ms Mcion om τον λαον (et. τον οχλον et τους οχλους leg) | ειπεν h. l. c BD (D ειρηκεν) GLU al vv .. ς post ταυτην

20. παρατηρησαντες .. om syr pers[p] .. D it aeth go αποχωρησαντες | BCK al m Thph αυτου (C al[1] –τον) λογον .. L αυτους λογους .. D al[1] (vv) αυτου των λογων .. al α. λογω | ωστε c BDL .. ς εις το

22. ημας c ABL al[6] .. ς Ln ημιν | DM διδοναι (D vv φορ. διδ. καισ.)

23. C*D al go πονηριαν | ς (Gb°°) Ln in f. add τι με πειραζετε (C al[1] add praeterea υποκριται) .. om c BL al e cop arm

24. ς (= Gb Sz) επιδειξατε | Ln δηναριον. [οι δε εδειξαν. και ειπεν] c CL al pl c cop al m | αποκριθ. δε .. BL 33. vv m οι δε .. G και αποκρ. .. D 1. 118. al[2] vg it (exc f) om δε | ειπαν c BCL .. ς Ln ειπον

25. πρ. αυτ. c BL al[6] e .. ς Ln αυτοις | Τοιν. αποδ. c BL al cop arm .. ς Ln αποδ. τοιν. .. D a e i l om τοιν. .. al αποδ. ουν | τω καισ. c C*DL al Just .. ς Ln om τω

26. D (vg it) αυτου ρημα επιλαβ. .. BL al του pro αυτου .. et aliter

27. BCDL al m vv pl (sed a *qui contradicunt resurr. non esse*; vg it cdd *q. negant esse resurr.*) οι λεγοντες | B al[3] επηρωτων (al[1] –τουν)

28. αποθανη sec .. Ln ᾖ c BL (D vv αδελφ. απ. ατεκν. εχων γυν.) al[7] vv m (non c f i) | AEH al m εξαναστησει

30. κ. ο δευτερ. c BDL al e (item g[1]· cop addito ελαβ. αυτην) .. ς Ln και ελαβεν (Gb° ελ.) ο δευτ. την γυναικα (· Ln) και ουτος απεθανεν ατεκνος (U* ατεκν. απεθ. .. Gb° τ. γυ. κ. sqq) .. diff al

ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον.
[32] ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. [33] ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος 32 33
αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. [34] καὶ εἶπεν αὐ- 34
τοῖς ὁ Ἰησοῦς Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται,
[35] οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως 35
τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίσκονται· [36] οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν 36
ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστάσεως
Ex 3, 6. υἱοὶ ὄντες. [37] ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωυσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ 37
τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ἰσαὰκ καὶ θεὸν
Ἰακώβ· [38] θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ 38
ζῶσιν. [39] Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν Διδάσκαλε, 39
22,46. καλῶς εἶπας. [40] οὐκέτι γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν. 40
Mt 22, Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι Δαυὶδ υἱόν, 41
-45. Mc 12, [42] καὶ αὐτὸς Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν Εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου 42
-37.
Ps 110,1.

---

31. D a e cop om ελαβ. αυτ. .. Ln add [ωσαυτως,] c AEV al pl syr utr go (al syr[p] mg ομοιως) | ωσαυτ. δε και .. D 33. om δε και (d om tantum δε) .. al m vv om δε | οι επτα (edd οι επτα·) c ABDELSVΔ al pl e ff i cop sl ms Thph .. ς[e] (non ς Gb Sz) add και c GHKMU etc | EKΔ al ου κατελειπον .. D ουκ αφηκαν | D al[1] a e cop τεκνον | Cdd[3] arm it cdd om κ. απεθανον

32. υστερον .. ς add δε (Gb°, om c BDEHSΔ al pl vv m) παντων (Gb°, om c BDL al[7] vv m) | απεθ. h. l. c BDL al[5] .. ς Ln ante και η γ. pon | 226.* (sec. XI., escurialensis) e om versum .. a nil nisi *sed et mulier*. item c i arm *mortua est et mulier*

33. η γυνη ουν ε. τ. α. c BL syr[p] mg .. ς Ln εν τη ουν (al[1] a e om, c *autem*, al transp) αναστ. | DGL al m vv pm scholl εσται γυνη

34. και c BDL al vv pm .. ς (Gb°) add αποκριθεις | γαμουσιν .. D (syr[p] mg «*ex veteri cd syriaco*») gat* mm a c e ff i l Or Cyp (gat* c e ff i l Cyp om γαμ. κ. γαμισκ.) al praemitt γεννωσι και γεννωνται (D γεννωντ. κ. γεννωσιν) | γαμισκ. c BL al[7] Clem Or Nyss Epiph .. ς εκγαμισκ. c EG(H?)QS(?)V etc .. D γαμουνται .. A (non G) KMP (vdtr) UΔ al pl εκγαμιζοντ. .. al γαμιζοντ., εγγαμισκ.

35. γαμισκ. c B al[8] Clem[1] Epiph[1] .. ς εκγαμισκ. c S(?) etc .. Ln γαμιζοντ. c DLΔ al Clem[1] Epiph[1] .. AEGHKMPQUV al longe pl εκγαμιζοντ. .. al εγγαμιζ., εγγαμισκ.

36. ουδε c ADLP al .. ς ουτε | H al om γαρ | D Mcion syr[p] mg (it cdd) ετι μελλουσιν | θεου c A (A al οι υι.) BL al Bas Nyss .. ς Ln του θεου .. D (it cdd) τω θεω pro κ. υι. εισιν (M al arm om) θ.

37. θεον sec et tert c BDL al Or .. ς bis τον θεον

39. ειπαν c BDLQ .. ς ειπον

40. γαρ c BL al cop .. ς Ln δε .. al[1] go om (vg it και ουκετι)

41. ειν. δαυ. υι. c BL (al?) .. G (al?) ειν. υι. δαυ. .. vg υι. ειν. δαυ. .. D om ειν. .. ς Ln υι. δαυ. ειν.

42. BL al cop αυτος γαρ, Q και αυτ. γαρ, al[1] μη αυτ., al[1] και ουτ. | D εν τη βυβλω (-υ- D et. Mc 12, 26.) | Ln των ψαλμ. c DP al | D vv Λεγει | κυριος c BD .. ς ο κυρ.

43 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου [43] ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν Act 2,35.
44 ποδῶν σου; [44] Δαυὶδ οὖν αὐτὸν κύριον καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱός ἐστιν;
45 46 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν πρὸς αὐτούς [46] Προσέχετε Mt 23, 1. 6. 7. 14.
ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ φιλούν- Mc 12, 38–40.
των ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς Lc 11, 43.
47 καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· [47] οἳ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν
χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται, οὗτοι λήμψονται περισσό-
τερον κρίμα.

XXI.

1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα Mc 12, 41–44.
2 αὐτῶν πλουσίους. [2] εἶδεν δέ τινα καὶ χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ
3 δύο λεπτά, [3] καὶ εἶπεν Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη
4 πλείω πάντων ἔβαλεν· [4] ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς
ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν
βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.
5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθή- Mt 24, 1 ss.
6 μασιν κεκόσμηται, εἶπεν [6] Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς Mc 13, 1 ss.
7 οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται. [7] ἐπηρώτησαν δὲ
αὐτὸν λέγοντες Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον

---

43. D εως τιθω τ. ε. σ. υποκατω (υπ. et. al^{1} vv pm)
44. D it cdd (c e ff *si david*) om ουν | αυτον κυρ. c ABKLMQU al m vv Cyr .. ς Ln κυρ. αυτ. | D al vv om και | αυτου υι. c ABKM al cop .. ς Ln υι. αυτ.
45. προς αυτ. c Q .. ς Ln τοις μαθηταις αυτου .. BD arm τοις μαθηταις. al^{1} τοις εαυτου μαθ., al^{1} τοις μαθ. αυτων (ab ειπεν incipit lectio eccles)
46. AGL al arm εν στολ. περιπατ.
47. Ln οι κατεσθιοντες (D –σθοντες) c DPX al^{1} et προσευχομενοι c DP al^{3} vv | A*LX al μακραν (cdd m μακρᾷ, sed cdd pl ut KM μακρά) | λημψ. c A (B?) DLPX etc .. ς ληψ.

XXI. 1. KLMPVΔ etc ιδεν (Q hiat) | ε. το γαζοφ. (EG al –κειον) τα δ. α. c BDLX (non K) al^{8} e syr Or^{2} .. ς Ln τα δ. α. εις το γαζ.
2. KLMPQVΔ etc ιδεν | τινα και c A (A τιναν) EGHSUVΔ al pl .. ς και τινα, Ln [και] τινα c DP etc vg it cop etc (Or^{1}) .. om και (Gb°) BKLM (Q?) X al pm (syr^{p} hab c ast) (Or^{1}) | X al^{1} om πενιχρ. | D al^{1} vv m Or^{3} om εκει | BLQ al cop Or λεπτ. δυο
3. Ln αυτη η πτωχ. c BDLQ al vv (non Or^{2}) | πλειω c D (L πλειονα) QX al .. ς πλειον (al^{1} πλεον)
4. Ln παντες c BDΔ Or | L al m Constt περισσευματος αυτων (al –τοις) | L om εις | τα δωρα c BLX al cop syr hrs .. ς Ln add του θεου | Δ υστερησαντος αυτης | Ln παντα c BDLQX al Or
5. Ln αναθεμασιν c AD (D κεκ. κ. αναθ.) X al syr^{p} mg
6. DL it cdd om ἃ | Ln λιθω (LX al pm λιθον) ωδε c BL al cop (D it cdd λιθω εν τοιχω ωδε) .. X al vv ωδε ante λιθος add
7. D al^{7} vv pl om ουν

ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; [8] ὁ δὲ εἶπεν Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ 8
γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι καὶ ὁ καιρὸς
ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. [9] ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ 9
ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ γενέσθαι ταῦτα πρῶτον, ἀλλ᾽ οὐκ
εὐθέως τὸ τέλος. [10] τότε ἔλεγεν αὐτοῖς Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ᾽ ἔθνος καὶ 10
βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, [11] σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λοιμοὶ 11
καὶ λιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ᾽ οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται.
Mt 10, 17 [12] Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ᾽ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ 12
ss. 24, 9. Mc 13, διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ
9 ss. βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· [13] ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν 13
Lc 12, εἰς μαρτύριον. [14] θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, μὴ προμελετᾶν ἀπο- 14
11 s. λογηθῆναι· [15] ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται 15
ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. [16] παραδοθήσεσθε 16
δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώ-
σουσιν ἐξ ὑμῶν, [17] καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. 17
[18] καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται· [19] ἐν τῇ ὑπομονῇ 18 19
Mt 24, ὑμῶν κτήσεσθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. [20] Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ 20
15-19. Mc 13, στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις
14-17. αὐτῆς. [21] τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν 21
μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν
εἰς αὐτήν, [22] ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα 22

---

8. KM al vv εν pro επι | BLX evg^{1} c om οτι | μη c BDLX al vv m .. ς (Gb°) add ουν
9. γενεσθ. ταυτ. c ADX al .. ς Ln ταυτ. γεν.
10. D al vv om τοτε ελ. αυτ. (Knapp: τοτε, ελ. αυτ.,) et perg εγερθ. γαρ | επ c ADLX al .. ς επι
11. AL al d om τε | και κατα τοπ. c BL al cop arm aeth .. ς Ln κατ. τοπ. και | λοιμ. κ. λιμ. c B al vg it (exc c) Tert (X om λοιμ. κ.) .. ς λιμ. κ. λοιμ. | Ln φοβηθρα c BD | Ln και απ ουρ. σημ. c B .. D vv απ ουρ. και σημ. .. L al^{8} arm απ ουρ. post μεγ., cop post εστ. pon
12. παντων c ADEGKLMSUVXΔ etc .. ς (= Gb Sz) απαντων c (B? H?) etc | απαγομενους c BDL al e (*abducentes*) .. ς Ln αγομενους
14. θετε c ADLMX al et εν ταις κ. (Gb') c ABDLX al vv Cyr Did .. ς (et. Or) θεσθε ο. εις τας καρδιας (al^{5} τας κ. sine εις) | D προμελετωντες
15. αντιστ. η (B arm ουδε, vg *et*) αντειπ. c BL al^{5} e vg arm arr sl Or .. Ln αντιστ. ουδε αντ. c B arm .. ς αντειπ. ουδε (Gb η c AKM al m f Cyr Did) αντιστ. .. D it cdd cop syr pers^{p} Cyp Aug αντιστηναι (d *contradicere*) | απαντες c BL .. ς Ln παντες (it cdd Cyp Aug om)
17. SΔ al^{5} om δια το ο. μ., KMUV al m ante υπο π. pon
19. κτησεσθε (Gb') c AB al m vv pm Or Mac Tert .. ς κτησασθε
20. Ln om την c BD (hab Or^{2}) | DX al vv Or^{1} γνωσεσθε (al^{2} γινωσκετε) | A al Or^{3} (Or^{1} -κεν) ηγγισεν
21. ACL etc εμμεσω | D tol sax sl ms μη εκχωρ.
22. B αυτα εισιν | ς (= Gb Sz) πληρωθηναι c CX etc

23 τὰ γεγραμμένα. [23] οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ
24 ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ, [24] καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας καὶ αἰχμαλω-
τισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ
25 ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. [25] Καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν Mt 24,
ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ 29. 30. Mc 13.
26 ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, [26] ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ 24–26.
προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρα-
27 νῶν σαλευθήσονται. [27] καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχό-
28 μενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. [28] ἀρχομένων δὲ
τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι
29 ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. [29] Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς Ἴδετε Mt 24,
30 τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· [30] ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες 32–35. Mc 13,
31 ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· [31] οὕτως καὶ ὑμεῖς, 28–31.
ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ
32 θεοῦ. [32] ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα
33 γένηται. [33] ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
34 παρελεύσονται. [34] Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μή ποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ
καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ'
35 ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη· [35] ὡς παγὶς γὰρ ἐπεισελεύσεται ἐπὶ
36 πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. [36] ἀγρυπνεῖτε

---

23. ουαι c BDL it (exc f) arr Thph ed .. ς add δε | D θηλαζομεναις, L ενθηλαζουσαις | ς (= Gb Sz) οργη εν τω
24. D al vg it Eus εν στοματι (D ρομφαιας) | τα εθν. παντ. c BGL al a cop .. ς παντ. τα εθν. | αχρ. (-ρι c BL, Ln -ρις) ου c BCDL al m Eus .. ς αχρι | καιρ. εθν. .. D om .. B praemitt και εσονται, L cop syr[p] mg ms praemitt καιροι και εσονται
25. εσονται c BD al .. ς εσται | D vv και απορια | ηχους (Gb'') c ABCLMX al m vv pm .. ς ηχουσης
26. L αι των ουρ., D it cdd Amb αι εν τω ουρανω
27. C al[7] vv εν νεφελαις | D e και δυναμει πολλη και δοξη | Cdd[2] vv πολλης κ. δοξης
28. M αναχυμψατε | D om υμων prius
30. D vv om βλεπ. αφ εαυτ. .. L al vv pm (vg it *ex se* cum προβαλ. conjg) βλ. απ αυτων .. diff al | A διοτι | ηδη sec .. om KX al[6] vv pm .. post εγγ. pon DL al
33. CK al pm a e Thph η γη παρελευσεται (al[4] σαλευθησοντ.) | ου μη παρελευσ. c BDL al .. ς ου μη παρελθωσι
34. ς (= Gb Sz) βαρυνθωσιν c D etc | Ln αι καρδ. υμ. c ABX al vv επιστη ε. υ. αιφν. c BDL al vg it .. Ln αιφν. επ. ε. υ. c A al cop Ir .. ς αιφν. (cdd pm vv m Bas al -διως) ε. υ. (X om ε. υ.) επ. (AD [* ενιφνιος. ** εφνιος] FKLMXΔ etc εφνιδιος) | DK om ἡ
35. Ln εκεινη [35] ως παγις· επ. γαρ (d *autem*) επι c BDL al[1] cop it Tert (non vg Ir) | επεισελευσ. c BD .. ς επελευσ. (al ελευσ., παρελευσ. επιστησεται)

δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν πάντα ταῦτα τὰ
μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
Mt 21, 17. Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχό- 37
Jo 8, 1 s. μενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών. [38] καὶ πᾶς ὁ λαὸς 38
ὤρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII.

Mt 26, 1 ss. Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα. [2] καὶ ἐζή- 1 2
Mc 14, 1 s. τουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο
γὰρ τὸν λαόν.
Jo 13, 2. 27. Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην, 3
Mt 26, 14–16. ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα· [4] καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς 4
Mc 14, 10 s. ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῷ αὐτόν. [5] καὶ ἐχά- 5
ρησαν καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· [6] καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ 6
ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.
Mt 26, 17–19. Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα. [8] καὶ 7 8
Mc 14, 12–16. ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών Πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν
τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. [9] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν; 9
[10] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσει 10
ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν

---

36. δε c BD cop[1] a e .. ς ουν | BLX al cop aeth ar[p] ινα κατισχυσητε | ταυτα παντ. c BDLX etc vv pl .. ACM al a e Tert πα. ταυ. .. C***EFGHKSUVΔ al pl syr Thph om ταυτα (Gb°) | D gat it cdd pl και στησεσθε

37. διδ. εν τω ι. c BK cop vg it cdd pl .. ς Ln ε. τ. ιερ. (evg[1] ορει) διδ. (G om διδ.) | Edd ἐλαιῶν, item EKMUX (X** al των ελ.) etc

38. EMX ορθριζεν | C* (vdtr) U al εν τω ορει | Cdd[4] in f. add και απηλθεν εκαστος εις etc Jo 7, 53. usq 8, 11. (pericopa de adultera)

XXII. 1. DL it cdd ηγγισεν

2. D al vv m εφοβ. δε .. G om εφ. γ. τ. λα.

3. ς (= Gb Sz) ο σατανας c U(B?H?) etc | καλουμ. c BDLX al syr[p] ms .. ς Ln επικαλ. .. diff al, G om τ. καλ. | D gr ισκαριωδ, Or ισχαριωθ

4. Ln post αρχιερ. add και τοις γραμματευσιν c CP (P al om τοις) al vv pm (non vg) Eus (non Or) | και στρατηγοις c AEGHKLMPVX(?)Δ al pl Or .. D(X?) al[1] vv om .. ς Ln κ. τοις στρ. c B(?)CSU etc .. CP al syr utr pers[p] Eus add του ιερου | αυτοις π. α. c BCGKL al .. ς αυτον παραδω (D –δοι) αυτοις .. D it cdd om αυτοις

5. ACKUX al pl syr sl Eus Thph αργυρια (Gb')

6. Ln om κ. εξωμολ. (D ωμολ., P ομολ., U εξομολ., al[1] συνεξωμολ.) c C al[2] it (non d e f) Eus | αυτοις h. l. c ABCL al vv .. D al vv om .. ς ante ατερ pon

7. ACΔ om ῇ | ᾗ c BCDL al .. ς Ln εν η

9. ειπαν c BCDL .. ς ειπον | V al pl ετοιμασομεν | Ln ετοιμ. [σοι] c DP al vv .. B syr[p] mg ms ετ. σοι φαγειν το πασχα

10. CLX al υπαντησει, D al απαντησει

11 οἰκίαν οὗ εἰσπορεύεται. [11] καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας Λέγει
σοι ὁ διδάσκαλος Ποῦ ἔστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν
12 μαϑητῶν μου φάγω; [12] κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρω-
13 μένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. [13] ἀπελϑόντες δὲ εὗρον καϑὼς εἰρήκει αὐτοῖς,
καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. Mt 26,
15 [15] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἐπιϑυμίᾳ ἐπεϑύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν 20 ss. Mc 14,
16 μεϑ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παϑεῖν· [16] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω 17 ss.
17 αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωϑῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ ϑεοῦ. [17] καὶ δεξάμενος
ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν Λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς·
18 [18] λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου Mt 26, 29.
19 ἡ βασιλεία τοῦ ϑεοῦ ἔλϑῃ. [19] Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν Mc 14, 25.
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδό- Mt 26, 26 ss. Mc 14,
20 μενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. [20] καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως 22 ss. 1 Co 11,
μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαϑήκη ἐν τῷ 23–25.
21 αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον. [21] Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παρα- Mt 26,
22 διδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης· [22] ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνϑρώπου 21 ss. Mc 14,
κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνϑρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ 18 ss. Jo 13, 21 ss.

---

10. ου c DEGHSUVΔ etc, item addito εαν AKMP al .. al[1] οπου .. Ln εις ην c BCL .. X εν η (vg it cdd pl *in quam*; am fuld *in qua*, a *qua*, d *ubi*) | PX εισπορευηται (X –ητε)

11. DUX al syr pers[p] om σοι | C al sah το καταλ. μου

12. D εκεινος | K al υποδειξει | αναγαιον c ABD (D sah add οικον) EGHKLMPVΔ etc, item C αναγεον .. SU al ανωγαιον, al ανωγεων .. ς (= Gb Sz) ανωγεον c X etc | X al κακει

13. Ln ειρηκει c BCDL al a (it cdd cett vg *dixit*) .. X al ειπεν

14. οι αποστ. c BD al sah it (exc f) .. LX al οι δωδεκα .. ς οι δωδεκα αποστ.

16. DX (item C*?) om οτι | Ln [ουκετι] .. om ABC* (C** restituit ουκετι ου μη) L al a cop sah Epiph Mcion .. D om ου seq | αυτο c B (C*?) L al vg it (exc f) cop sah syr[p] mg Epiph .. ς εξ αυτου .. D (φαγομαι) al απ αυτου | D εως οτ. καινον βρωϑη

17. Evg 32. b e syr om verss 17. 18.; cf ad v. 19. | Ln το ποτηρ. c ADKMU al m | Evg 13. vg om τουτο | Ln εις εαυτους c CL (L ε. αυτους) M al vv

18. υμιν c BCDGL al vv .. ς Ln add οτι | DG al vv απο του νυν ου μη πιω, BKLM al syr[p] mg ου μη π. απο του νυν (al[1] απ αρτι) | γενημ. c cdd unc omn exc (B?) K .. ς γεννημ. | οτου .. BC** (C* om vdtr) FL al ου | D ελϑη η β. τ. ϑ.

19. A λεγων Λαβετε | D a b ff i l om το υπερ usq εκχυνν. .. b e pro his habent και δεξαμ. ποτηρ. usq ελϑη i. e. vv. 17. 18.

20. και το π. ωσ. c BL cop sah .. ς Ln ωσ. κ. το π. | Syr aeth pers c g[2.] gat mm της καινης διαϑηκης (non cop sah vg it cdd) .. Or «εν ευαγγελιω γεγραπται ποτηριον καινης διαϑηκης» | εκχυννομ. c A (B?) ELΔ etc .. ς εκχυνομ.

21. D al[1] syr pers[p] om μετ εμου

22. οτι c BDL al cop sah .. a d Or om .. ς Ln και | ο υι. μεν c BL cop it cdd pl .. ς Ln ο μεν υι. .. D μεν ο υι. | πορευ. h. l. c BDGL al vg it (exc f) arm Or .. ς ante κατα | D e om τω ανϑρωπω

παραδίδοται. [23] καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα 23
εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
9, 46. Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι 24
Mt 20, 25 ss. μείζων. [25] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν 25
Mc 10, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται· [26] ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, 26
42 ss. ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ
διακονῶν. [27] τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακεί- 27
μενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. [28] ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ 28
διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. [29] κἀγὼ διατίθεμαι 29
ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, [30] ἵνα ἔσθητε καὶ 30
19,28. πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθίσεσθε ἐπὶ
θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. [31] Σίμων Σίμων, 31
ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· [32] ἐγὼ δὲ 32
ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου. καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας
26, στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. [33] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοι- 33
-35. c 14, μός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. [34] ὁ δὲ εἶπεν 34
-31. 13, Λέγω σοι Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ
-38. εἰδέναι με.

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας 35
καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν Οὐθενός. [36] εἶπεν οὖν 36

---

23. D e sah αυτοι δε | συνζ. c A(B?)DGLΔ etc .. ϛ συζ. | DL al[1] cop sah Or om το

25. UX al Or[1] κατακυριευουσιν

26. DL al γινεσθω (D γειν.) | D vv m ως ο μικροτερος | D vv ο διακονος .. Or ο διακονουμενος

27. KM* al Bas ουχ | AL etc εμμεσω

29. A al διατιθημι, et A al syr[p] Or (Or θησομαι) schol add διαθηκην

30. εσθητε c BD* .. ϛ εσθιητε | εν τη βασ. μου .. EFGHSV al pl Euth Thph om (Gb°) .. Or εν τη αληθεια .. D am for tol l om μου | καθισεσθε (Gb″) c BEFKMSUVX al pl .. AGLQ al καθησεσθε (AL -σθαι) .. D καθεζησθε .. Δ καθησθαι .. ϛ καθισησθε c (H?) etc | DX al m vv m επι δωδεκα θρον. (D al θρονους) | B κρινοντες ap Bch post ισρ., ap Btl post φυλας pon

31. Σιμ. c BL cop sah .. ϛ Ln praemitt ειπεν δε ο κυριος (syr pers ο ιησους), item e *ille autem dixit*

32. εκλειπη c A(B?)GQΔ(HSV?) etc .. Gb′ Ln εκλιπη c DKLMUX etc | στηρισον c ABKLMQX (X επιστηρισον) al .. ϛ στηριξον

33. A a b ειπεν δε αυτω

34. ου c BLQX al .. ϛ Ln ου μη | V al pl φωνηση | εως c BL al, item addito ου KMX al, item addito οτου D, item vv longe pl .. Q al πριν .. ϛ πριν η | D al τρις με (με seq non deleto) | Ln με απαρν. ειδεν. c BL al, item απ. με ειδ. Q al, item απ. ειδ. με MX al

35. βαλλαντ. c ABDEFG(H?)KLMS**UVX**Δ etc .. ϛ βαλαντ. c Q(?) etc (Or) | ειπαν c BDL .. ϛ ειπον | ουθενος c AEFG(H?)KMQSVXΔ al pl .. ϛ Ln ουδενος c B (e silentio) DLU etc Or

36. BL al sah ειπεν δε, D e ο δε ειπεν (D it cdd om αυτοις)

αὐτοῖς Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ
ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν.
37 [37] λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί,
38 τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. [38] οἱ δὲ *Es 53, 12.
εἶπαν Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἱκανόν ἐστιν.
39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκο- Mt 26, 30. Mc 14, 26.
40 λούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. [40] γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν Jo 18, 1.
41 αὐτοῖς Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. [41] καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη Mt 26, 36 ss.
42 ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο [42] λέγων Mc 14, 32 ss.
Πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ
43 θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω. [43] ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ
44 ἐνισχύων αὐτόν. [44] καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο.
ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.

---

36. βαλλ. ct ς βαλ. ut v. 35. | D αρει, tum EGHSVΔ al pl Chrs al πωλησει, D πωλησαι ot DEFSUV al pl Chrs al αγορασει

37. D b om υμιν | Ln om ετι c ABDHLX vv pm (sed hab vg it [exc b f Amb]) | Ln οτι και pro το Και c A (sah?) it cdd pl (sed g^{2} am mt gat και οτι) | Ln [γαρ] .. om BD (vv) | BDL 1. vv το περι

38. ειπαν c BDL .. ς ειπον | D αρκει

39. D al vv επορευετο | οι μαθηται c ADLM**(Δ**?) al vg cop arm syr^{p} .. ς Ln add αυτου

41. D απεσταθη .. G 157. απεστη (it cdd *recessit* s. *secessit*; similiter cop sah)

42. FGXΔ al ει βουλη .. K ει ου βουλει .. al^{3} a om | Ln παρενεγκε c BD al vg it (exc d i) Or Dam Tert Amb (Syr cop sah pers arr παρελθετω), item KLM al παρενεγκαι | τουτ. το ποτ. c BDLQ al f ff cop sah .. ς Ln το ποτ. τουτ. | γεν. c BDESX etc .. AGHKLMQUVΔ al m γινεσθω (γειν. AΔ)

43. 44. Ln [ωφθη usq γην] .. om AB 13. (13. ωφθη δε, reliqua supplet ** in mg) 69. (post Mt 26, 39. add) 124. f cop^{1} sah .. asteriscis notant ESVΔ al^{5}, obelis al^{2} .. in L carent numero Ammoniano et canone Eusebiano .. Hil «*et in graecis et in latinis complurimis vel de adveniente angelo vel de sudore sanguinis nil scriptum reperiri*»; idem fere testatur Hier; schol in cod 34. ιστεον οτι τα περι των θρομβων τινα των αντιγραφων ουκ εχουσιν; Epiph (ancor. 31.) ad h. l. αλλα και εκλαυσεν κειται εν τω κ. λουκ. ευ. εν τοις αδιορθωτοις αντιγραφοις etc ορθοδοξοι δε αφειλαντο το ρητον etc .. evgg om in lectione quae est a 22, 39. usq 23, 1. sed hab in lectione Mt 26, 2—27, 2., ubi post v. 20. Jo 13, 3—17. et post v. 39. Lc 22, 43—45. leguntur .. Syri a Photio, Armeni a Nicone, Isaaco catholico aliisq locum de θρομβοις του αιματος του ιδρωτος χριστου delevisse arguuntur; item Anastas testatur: επεχειρησαν παρεπαραι τους θρομβους etc .. habent locum DFGHKLMQUX etc vg it (exc f) cop^{2} etc; agnoscunt Just (c Tryph p. 331. ed. Col) Ir Eus canon (in M etc est σπγ; aliter L ut notavi) Hippol Chrs Tit etc

43. Ln απο του ουρ. c DQU al cop | L επησχυων

44. εγεν. δε .. X al vg it cop και εγεν. | D ωσ, al^{2} ως οι | X al vv m καταβαινοντος | QU al επι της γης

45 καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν 45
κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί καθεύδετε; 46
ἀναστάντες προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.
Mt 26, 47-56. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἷς 47
Mc 14, 43-52. τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν.
Jo 18, 1-12. 48 Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παρα- 48
δίδως; 49 ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν Κύριε, εἰ πατά- 49
ξομεν ἐν μαχαίρᾳ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν 50
δοῦλον καὶ ἀφεῖλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς 51
εἶπεν Ἐᾶτε ἕως τούτου, καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 εἶπεν 52
δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς
τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν
καὶ ξύλων· 53 καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετεί- 53
νατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλὰ αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία
26, τοῦ σκότους.
Mc Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ 54
53 s. 8, 15. ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. 55 περιαψάντων δὲ πῦρ 55
26, ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν.
-75.

14, 72. 45. D al επι τους | ς^c (non ς Gb Sz) μαθητ. αυτου | κοιμ. αυτ. c BDL al .. ς Ln αυτ. κοιμ. .. c om αυτ.

18, 27. 46. D εις πειρ. εισελθητε

47. ετι c ABGKLMUX al m vg cop^1 sah^1 pers^p (a f cop^2 και ετι .. ς (Gb°) add δε | D al m προηγεν | αυτους .. ς (= Gb Sz) αυτων | D vv εγγισας εφιλησεν τον ιησουν | DEΠX al pl vv m add in f. τουτο γαρ σημειον δεδωκει (E δεδοκει, Π al δεδωκεν) αυτοις Ον αν φιλησω αυτος εστιν (X vv add κρατησατε αυτον)

48. ιησ. δε c BLX al .. ς Ln ο δε ιησ. | D τω pro αυτω (B non om)

49. το εσομενον .. cdd^2 b e i om .. D al^1 ff cop syr^p mg pers^w το γενομενον (sah τα εσομενα) | ειπαν c BDLX .. ς ειπον | Κυριε c BLX al i l cop sah .. D τω κυριω .. ς Ln αυτω Κυριε | GH al παταξωμεν | DL ε. μαχαιρη

50. του αρχ. τον δ. c BL al .. ς Ln τον δ. του αρχ. | D αφειλατο | το ους αυτου c BL al vv .. ς αυτ. το ους (DK al vv ωτιον)

51. A sah syr om δε | B om ὁ | τ. ωτιου c BL al .. ς Ln add αυτου

52. ιησους c AB .. D al^1 e om .. ς ο ιησ. | GHΔ al pl syr^p ms προς αυτον | Ln εξηλθατε c BDL al, item -θετε KMX al pm Or al

53. αλλα c DEGLUΔ etc .. ς Ln αλλ | Ln εστιν υμων c BDGKLMX al vv (H om εστ., al^1 om υμ., vv variant)

54. D al^{12} vg a b e f ff i l syr aeth perss arr Eus om κ. εισηγαγ. (al^1 κ. προσηγ.) | ς (Gb^{oo}) εισηγ. αυτον .. om c ABDKLM al pm vg it cop (syr^p c. ob) al m Or Eus Thph | την οικ. c BKLM al^7 Or Eus Thph .. ς Ln τον οικον | D al απο μακροθεν

55. περιαψαντ. c BL Eus^2 .. ς Ln αψαντων | AL etc εμμεσω | συγκαθισ. c AB (err. Ln et Sz) EHKL (err. Sz etc) MSUVXΔ (ALΔ συνκ., LU -θησ.-) etc .. Ln περικαθ. c DG al .. al^1 mg επικαθ., cop sah καθισ. | ς συγκαθ. αυτων .. om c BDKL al it cop sah | μεσος c BL .. D μετ .. ς Ln εν μεσω (A εμμ.)

56 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα
57 αὐτῷ εἶπεν Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. 57 ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων Οὐκ
58 οἶδα αὐτόν, γύναι. 58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη Καὶ σὺ ἐξ
59 αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσης ὡσεὶ
ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διισχυρίζετο λέγων Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ'
60 αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Ἄνθρωπε, οὐκ
οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ,
61 61 καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος
τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον
62 ἀπαρνήσῃ με τρίς. 62 καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσεν πικρῶς.
63 64 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες, 64 καὶ Mt 26, 67. 68.
περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ Mc 14, 65.
65 παίσας σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.
66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιε-
ρεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν,
67 λέγοντες Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἐὰν ὑμῖν Mt 26, 63 ss.
68 εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. Mc 14, 61 ss.
69 69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς

---

57. Ln om αυτον prius (Gb°°) c BD** (non d) KLMSX al pl vv pl (non vg; e i *ei*) | γυναι h. l. c BLX cop sah arm .. ς Ln ante Ουκ .. D pers^{p} om
58. D ειπεν το αυτο pro εφη Και σ. ε. α. ε. | D om πετρ. | εφη sec c BKLM al .. ς Ln ειπεν
60. D al vv τι λεγεις | αυτου .. KM al^{8} syr^{p} c. ast του (K om) πετρου | ς (= Gb Sz) ο αλεκτ. c (B ?) EH(?) U etc
61. D sah στραφ. δε et D al^{9} vv ο ιησους | D al vv om ο πετρ. | BLX al του ρηματος .. al^{1} om | B πριν η | σημερον c BKLMX al m vv pm (al^{2} ante φωνησαι add) .. ς Ln om (cf ll parall)
62. Gb om ο πετρος c BDKLMX al pl vv m (non vg c g^{2*}; sed a b e ff i l om versum)
63. αυτον (Gb'') c BDLM al vv pm .. ς τον ιησουν | D al^{1} vv m om δεροντ.
64. περικαλ. αυτον c BKLM b c ff i, item al sah al περιχ. αυτου το προσωπον .. e plane om (om et. δεροντ.) .. ς add ετυπτον αυτου το προσωπον και, Ln [ετ. α. τ. π. κ.] .. D al vv περιχ. αυτου το πρ. ετυπτ. αυτον και | επηρωτων c BD (D vv ελεγον omisso λεγοντες) KLMX al .. ς Ln add αυτον (al^{1} αυτου) | προφητευσον .. K om .. al vv m add ημιν, X al^{1} sah^{1} ημιν χριστε
66. αρχιερ. τε .. om (H?) V al .. om τε EG (H?) SUΔ al pl a .. D al^{1} και αρχ. | BDK al pm a syr^{p} mg (vv m ηγαγον) Or απηγαγον | εαυτων c ABΔ etc .. Gb'' Sz αυτων c DEGHKLMSUVX al pl sah Or | DLV al om Ει | ειπον c BL (D al om ειπ. ημ.) .. ς Ln ειπε
68. εαν δε c BL al syr Cyr .. D a b ff i (e om εαν δε ερ. ου μη αποκρ., sed hab *mihi neque demittitis*) εαν .. al^{1} c Thph και εαν .. sah εαν και .. al^{1} ει δε και .. ς εαν δε και | ς Ln αποκριθ. μοι (om c BL al^{1} a cop Cyr) η απολυσητε (om c BL al^{3} for cop sah Cyr Amb^{2} .. X al^{1} η απολυσετε .. al η απ. με .. a *sed nec dimittetis me*)
69. δε c ABDLX vg it (c *enim*) cop^{2} arm syr^{p} c. ast (Or απο γαρ τ. ν.) .. ς om

δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν δὲ πάντες Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ 70
πρὸς αὐτοὺς ἔφη Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. 71 οἱ δὲ εἶπαν Τί ἔτι ἔχομεν 71
μαρτυρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

XXIII.

Mt 27, 1. 2. Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον. 1
11–14. 2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα 2
Mc 15, 1–5. τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν
Jo 18, 33. Χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων Σὺ εἶ ὁ 3
βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη Σὺ λέγεις. 4 ὁ δὲ 4
Πιλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον
ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, 5
διδάσκων καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως
ὧδε. 6 Πιλᾶτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλι- 6
λαῖός ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμ- 7
ψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις
ταῖς ἡμέραις. 8 ὁ δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ 8
θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι
σημεῖον ἰδεῖν ὑπ᾽ αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· 9
αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ 10
οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν 11

---

70. ειπαν c BL .. ς Ln ειπον | δε .. AKM al (DK al om ουν seq) ουν
71. ειπαν c BDLX .. ς ειπον | εχομ. μ. χρ. c BL .. ς Ln χρ. εχομ. (–ωμεν EX etc) μαρτ. (D al vv m [non vg it] Thph Amb μαρτυρων) | D vv ηκουσαμ. γαρ (om αυτοι)

XXIII. 1. D al sah αναστάντες | ς (= Gb Sz) ηγαγεν
2. LX al ευραμεν | ημων c BDKLM al pl vv omn Euth .. ς om | mm gat b c e ff i Mcion ap Epiph post ημων add *et solventem legem nostram* (Mcion c om) *et prophetas* (κ. καταλυοντα τον νομ. κ. τους προφ.) | φορ. καισ. διδ. c BL, item D vv φορ. δι. καισ., item cop δι. φ. καισ. .. ς καισ. φορ. (AKM al vv φορον) διδ. | Ln [και] λεγοντα c BL al[1] vv m .. D λεγ. δε | BG αυτον
3. ηρωτησεν c B al .. ς Ln επηρωτησεν
5. DH al[1] ενισχυον | D vv om οτι | D γης pro ιουδ. | BL cop[2] και αρξαμ. | c add in f. *et filios nostros et uxores avertit a nobis; non enim baptizatur sicut nos* (Mcion ap Epiph και αποστρεφοντα τας γυναικας και τα τεκνα add post διδοναι v. 2.)
6. γαλιλαιαν .. BL cop om .. D sah την γαλ. .. c *a galilaea*
7. Ln πρ. τον ηρωδ. c B (D τω ηρωδη οντι αυτω)
8. Ln εξ ικανων χρονων (c BDL al[1] c sah .. HMX al pm vv pl εξ ικανου χρονου) θελων ιδ. (θελ. ιδ. c BD [D θελ. ειδειν αυτ. εξ ι. χρ.] X al vv m .. L om θελων) | ακουειν c BDKLM al pm cop sah aeth ar[v] .. ς (Gb°°) Ln add πολλα (a arm *frequenter* .. U αυτον πολλα .. al πολλ. post περι αυτ. pon) | υπ .. B υπο .. L al παρ | GX al syr om γινομ. (al γεν.)
9. D sah ουκ απεκρ. α. ουδεν
11. X εξουθενωσας

ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα
12 λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Πιλᾶτος
καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν
ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.
13 Πιλᾶτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ
14 τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον
ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν
15 εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 ἀλλ'
οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον
16 θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ. 16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Mt 27, 15-26.
18 18 ἀνέκραγον δὲ παμπληθεὶ λέγοντες Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Mc 15, 6-15.
19 Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον Jo 18,
20 βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 πάλιν οὖν ὁ Πιλᾶτος προσεφώνησεν, θέλων 39 ss.
21 ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες Σταύρου σταύρου
22 αὐτόν. 22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος;
οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.
23 23 οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ
24 κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. 24 καὶ Πιλᾶτος ἐπέκρινεν
25 γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον

---

11. LX al a d cop[2] και ο ηρωδ. | περιβαλων c BL al a b .. ς add αυτον. Ln [αυτ.], item SU al αυτω | L vv επεμψεν | AM om τω

12. BL al vg a b e ff l sah ο τε ηρωδ. κ. ο πιλ. (D c οντες δε εν αηδια ο πιλ. κ. ο ηρ. εγεν. φιλοι εν α. τη ημ., sed c add *nam ante inimici erant ad invicem*) | HU al m om ὁ

14. B 1. ουθεν | EF αιτιαν, G** αιτιαν aut αιτιων .. al om, al transp | D al[1] om ων κατηγ. κατ (om AL al) αυτ.

15. Gb' ανεπεμψεν γαρ αυτον προς ημας (BH syr[p] mg ms υμας) c BHKLM al m vv m .. diff al | D (πεπρ. εστ.) X al pm c cop sl Thph εν αυτω

17. ς (Gb°°) αναγκην δε ειχεν απολυειν αυτοις κατα εορτην ενα (al vv add δεσμιον), item Ln [αναγκ. — ενα] .. om c ABKL a cop[2] (cop[1] hab) sah .. D aeth post v. 19. pon .. in aliis singula variant

18. ανεκραγ. c BL al .. ς Ln ανεκραξαν | ADEMΔ etc πανπληθει (G al -θῆ) | AEFGHKMVΔ al pl (non BDLS[?]UX etc) om τον

19. βληθ. (X al[1] βεβλημ.) εν τη φ. c BLX al .. ς Ln βεβλημενος εις φυλακην

20. ουν .. Ln δε c ADL al[2] vv m (al[1] vv om) | Ln προσεφ. αυτοις (D al vv αυτους) c BDL al vv m

21. σταυρου στ. (Gb'') c BDF[a] Or Cyr scholl .. ς σταυρωσον bis

22. L al vv ουδεν αξιον .. D vv ουδεμιαν αιτιαν | D al[1] vv ευρισκω | D cop sah απολ. αυτον (al om αυτ.)

23. B σταυρωσαι | Ln [κ. τ. αρχιερεων] .. om BL al vg it (non c f, nec d δ) cop sah

24. και Πιλ. c BL (al[1] και ο Πιλ.) vg it (exc c) cop .. ς ο δε Πιλ. (D c επεκρ. δε [c *itaque*] ο πιλ.)

25. απελυσ. δε c ADEFG (H?) LPSUVXΔ etc .. ς (= Gb Sz) add αυτοις, Ln [αυτ.] c B (e silentio) KM etc

βεβλημένον εἰς φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ
θελήματι αὐτῶν.
Mt 27, 32. Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρηναῖον 26
Mc 15, 21. Jo 19, 17. ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ
Ἰησοῦ. 27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ 27
καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς 28
εἶπεν Θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς
κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς 29
ἐροῦσιν Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μα-
* Hos 10, 8. στοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. 30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν Πέσατε ἐφ' 30
ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς Καλύψατε ἡμᾶς· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ 31
ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο 32
κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.
Mt 27, 33–44. Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύ- 33
Mc 15, 22–32. ρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν.
Jo 19, 23. 24. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. 34
διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρους. 35 καὶ εἱστήκει 35
ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες λέγοντες Ἄλλους
ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός.

---

25. εις c BDFK al (Or) .. ς add την (al^{1} εν τη φ.)
26. B απηγον | σιμωνα τινα (CD τιν. σιμ., L al^{1} om τιν.) κυρ. ερχ. c BCDLX al .. ς σιμωνος τινος κυρηναιου του (Gb Sz om) ερχομενου | Ln απο c (non C) D
27. D al^{1} vv m κ. γυναικες | αι και c C***EFGHKMPSUVΔ etc .. Ln (Gb°) om και c ABC*DLX al^{10} vv m Thph
28. ιησους c BL .. ς Ln ο ις (C al ο ις πρ. αυτ. ε., D ο ις ε. πρ. α.)
29. CX al ημερ. ερχ. .. D al vv ελευσονται ημ. | και αι c BCX al .. ς Ln om αι | D*FG al μασθοι, C μαζοι | εθρεψαν c BC*D (C**D al^{2} syr^{p} mg εξεθρ.) L al it cdd pl .. ς εθηλασαν
30. AΔ al αρξωνται | πεσατε c C (s. * s. **) LQXΔ al .. ς Ln πεσετε
31. L om ει | BC om τω prius | C τουτο | DK al m vv γενησεται, EFS al γινεται
32. B cop sah κακουργ. δυο .. l add *Joathas et Maggatras*
33. Ln ηλθον c BCD (D –θαν) LQ al vv m | CGX al Epiph al λεγομενον | C*LQ al ευωνυμων
34. Ln [ο δε usq ποιουσιν] .. om (hab Ir Eus canon etc) BD* al^{2} a b d (in d non supplentur) cop^{1} sah (Mcion?) | Q syr^{p} mg ο δε κυριος | AKM al ειπεν | πατερ .. A om, D** πατιρ | FX al εβαλλον | κληρους (Gb') c AX 1. 33. 131. al vg a o f ff l Aug (dis) syr^{p} (sed mg –ρον) al (cop sah nil definiunt) .. ς Ln κληρον
35. D ορων· εμυκτηριζον | Ln om και sec c D (non C) al^{4} vg it Eus | Cdd pm vv pm Eus αυτον οι αρχ., item D omisso οι αρχ. | λεγοντες c BCD (D και ελεγαν αυτω) LQX al vv pm .. ς (Gb°) praemitt συν αυτοις, Ln [σ. αυτ.] .. diff al | K**M* al σεσωκεν .. D c εσωσας et perg σεαυτον σωσον | D ει υιος ει του θ., ει χς ει ο εκλ. | B υιος pro ουτος | του θ. ο εκλ. c BL 1. 118. (vg it cdd pl *dei electus* .. e om *electus*) Eus ..

36 [36] ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέ-
37 ροντες αὐτῷ [37] καὶ λέγοντες Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον
38 σεαυτόν. [38] ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων Jo 19, 19.
39 οὗτος. [39] Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν Οὐχὶ
40 σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. [40] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος
ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;
41 [41] καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος
42 δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. [42] καὶ ἔλεγεν Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς
43 ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. [43] καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ'
44 ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. [44] Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη καὶ σκότος Mt 27, 45-56.
45 ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης, [45] καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, Mc 15,
46 καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. [46] καὶ φωνήσας φωνῇ 33-41.

C c ff o εκλ. του θ. .. al^{4} cop sah arm syr^{p} ο υιος τ. θ. (cop τ. θ. ο υι.) ο εκλ. (de D cf antea) .. ς Ln ο του θ. εκλ.

36. ενεπαιξαν c BL sah .. ς Ln ενεπαιζον | οξος c ABC*D (D οξ. τε προσεφερον) L a cop .. ς praemitt και, Ln [και]

37. Ln [Ει] .. om A al^{4} a e (D c χαιρε ο βασ. των ιουδ. [c add σωσ. σεαυτ.] περιτεθεντες (sic) αυτω και ακανθινον στεφανον)

38. CDGSU al η επιγραφη | επ αυτω c BL cop sah .. ς praemitt γεγραμμενη, Ln επιγεγραμμενη c ADQ al^{1} b (*inscripta*) .. C*X al επ α. γεγραμμ. .. praeterea ς add γραμμασιν ελληνικοις και (DH b om και) ρωμαϊκοις και (D om και) εβραϊκοις, item Ln [γρ. ε. κ. ρ. κ. εβρ.] .. om c DC*L a cop sah .. singg variant | Ο β. τ. ι. ουτ. c DL a, item addito εστιν D al^{1} e ff, item omisso ουτ. C c .. Ln Ο β. τ. ι. [ουτ.] .. ς Ουτ. εστιν (X al sah add ιησους) ο β. τ. ιουδ.

39. Ουχι c BC*L a b ff cop sah arm aeth (sed C* a b ff cop sah praemitt λεγων) .. ς Ln λεγων Ει .. D e om Ουχι usq ημας (l alia habet)

40. επιτ. α. εφη c BC*LX cop (sah) .. ς Ln επετιμα (E* επετιμησεν) α. λεγων | ουδε .. D οτι ου | C* syr hrs cop sah Chrs εσμεν pro ει [41] και (D ει [d om] και ημεις εσμεν· και ημ. μεν)

41. C a b c (cop) Vict tun απελαβαμεν

42. ιησου c BC*L (item Or post μν. μου) cop sah .. ς Ln τω ιησου | μν. μου c BC*DLM* al a cop sah syr hrs Or^{1} (alibi^{1} add ιησου) .. ς (Gb°) add κυριε, Ln [κυρ.] .. Q c f ff Hil^{1} praemitt κυριε | DQ om οτ. ελθ. | BL vv εις την βασιλειαν σ. (εν etc Or^{2}) .. D εν τη ημερα της ελευσεως

43. Mcion ap Epiph Manichaei ap Chrs om versum (nonnulli ap Or pro spurio hab) | αυτω c BL al e* cop sah .. ς Ln add ο ιησους | σοι λεγω c BC*L .. ς Ln λεγ. σοι (D θαρσει pro αμ. σ. λ.)

44. και ην c C*DL a b e ff cop Or int .. B sah ην .. ς ην δε | ηδη c BC*L cop syr^{p} ar^{p} Or int .. ς om | Syr hrs om κ. σκοτ. usq ενατης

45. κ. εσκοτ. ο ηλιος .. om C** (vdtr) 33. Mcion ap Epiph (Gb°) .. a b c e arm om και .. D εσκ. δε ο ηλ. .. BC*L evgg^{9} cop sah syr^{p} mg Or Or int του ηλιου εκλειποντος (s. εκλιποντ. ut L al Or .. syr^{p} σκοτισθεντος) | BC*L al εσχισθ. δε .. cop sah εσχισθη

Ps 31, (30,) 5. μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά
μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον 47
ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. 48 καὶ 48
πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες
τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον. 49 εἱστήκεισαν δὲ πάντες 49
οἱ γνωστοὶ αὐτῷ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ
τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

Mt 27, 57-60. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς 50
Mc 15, 42-46. καὶ δίκαιος, 51 οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει 51
Jo 19, 38-42. αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, 52 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα 52
τοῦ Ἰησοῦ, 53 καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν 53
ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὔπω κείμενος. 54 καὶ ἡμέρα ἦν 54
παρασκευή· σάββατον ἐπέφωσκεν.

Mt 27, 61. Mc 15, 47. Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ 55
ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ,

---

46. παρατιθεμαι (Gb′) c ABCKMPQUX al m (*commendo* vg it syr cop etc) Just Or Thdot Eus Cyr hrs .. D al pm Ath Bas Nyss Epiph Thdret al παρατιθημι .. ς παραθησομαι c EGHESVΔ etc | X al³ om τουτο usq εξεπν. | τουτο δε c BC*D al c cop¹ .. L 22. syr sah τουτο .. Ln και τουτο c KMP al b d e l Amb cop² .. ς και ταυτα
47. B al ο εκατονταρχης | εδοξαζεν c BDL c e ff cop² .. ς εδοξασε
48. θεωρησαντ. c BCDLX al cop c (b e ff vg *qui s. et videbant*) .. ς θεωρουντες (A al om θεωρ. τα γεν.) | τα στηθη c ABC*DL al for arm .. ς (Gb°°) Ln praemitt εαυτων .. P τα εαυτ. στηθ. .. UX al αυτων τ. στ.
49. οι γν. αυτω c ABLP al .. ς οι γν. αυτου | μακροθ. c ACEGHKMPSUVXΔ etc .. Ln praemitt απο c BDL al | B και αι γυναικ. | BCLX al συνακολουθουσαι
50. ανηρ sec .. D a b e ff om .. C και ο ανηρ .. LX και ανηρ | B sah om και sec
51. CDLXΔ al m συγκατατιθεμενος (s. συνκ.) | D am for it αριμαθιας | ος προσεδεχ. (Gb″) c BCDL al a b e l cop .. KMPUX al arm ος και αυτος πρ. .. al pm vv ος πρ. και αυτος .. al vv ος και πρ. .. ς ος και πρ. και αυτος c AEGHSVΔ etc
52. ουτος .. D* om .. d και, item D supra lineam .. EL ουτως, al κ. ουτος. ουτ. ουν, αυτος, ος | G του κυριου
53. καθελων c BCDL al vg it (exc b) .. ς add αυτο, U al αυτον, c *corpus* | HX al vv (et. c) om αυτο .. al αυτον .. D το σωμα του ιησου εν | αυτον c BCD vg it (exc c) cop (sah?) .. ς αυτο .. al om | ουδ. ουπω c ABDL al syr Or (D Or ουπω ουδ.) .. ς ουδεπω ουδ. .. CKMPU al ουδ. ουδεπω
54. Ln παρασκευης c BC*L al vg it cdd cop sah (D ην δε η ημερ. προ σαββατου) | σαββατον c AC**EGHKMPSUVXΔ al longe pl sah Eus Thph .. ς (Gb°°) Ln praemitt και c B (e silentio) C*L etc .. D om κ. σ. επεφ.
55. δε (Gb′) c ACEFG(H?)KM(S?)UV(X?)Δ etc vv m Eus Thph .. Ln δε αι c BL (L δε ε) P(X?) al m cop sah .. ς δε και c (HS?) etc .. D al vv δε δυο | αυτω .. (C*?)D c om .. B(C*?)L post γαλιλ. pon

56 [56] ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον
ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

XXIV.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα φέ- Mt 28, 1-10.
2 ρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. [2] εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον Mc 16, 1-11.
3 4 ἀπὸ τοῦ μνημείου, [3] εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα. [4] καὶ ἐγένετο Jo 20,
ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν 1 ss.
5 αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις· [5] ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν
καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς Τί ζητεῖτε
6 τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; [6] οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε
7 ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, [7] λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 18, 32 s.
ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι
8 καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. [8] καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ,
9 [9] καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς
10 ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. [10] ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ
Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς αἳ ἔλεγον πρὸς
11 τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. [11] καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ
ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

---

56. C* om δε .. C** al vg it (exc a) syr και υποστρ.

XXIV. 1. βαθεως c A (B?) CDGLMXΔ al pm Eus .. ς βαθεος c EKPUV (HS?) etc | ηλθον .. BL Dion alex post μνημα, D gr (ηρχοντο) it cdd pl post σαββ. pon | C*FXΔ al m Dion alex Eus μνημειον | D it cdd pl sah om αρωματα | αρωματα c BC*L al vg it (exc f) cop aeth Dion alex Eus Aug .. ς (Gb°°) add και τινες συν αυταις (D c sah praeterea add ελογιζοντο δε εν εαυταις τις αρα αποκυλισει τον λιθον)

2. D c sah ελθουσαι δε ευρ. | C*H εκ του μν.

3. εισελθ. δε c BC*DL al a b c e ff l cop sah Eus .. ς και εισελθ. | C ουκ ευρ. | ς Ln in f. add του κυριου (om c D 42. a b e f ff l sah syr ar[p] pers[p] sax) ιησου (om c D a b e ff l)

4. απορεισθαι c BCDL .. ς διαπορεισθ. .. al διαπορειν | D περι αυτου, ιδου | C* παρειστηκεισαν | ς (= Gb Sz) δυο ανδρ. | Ln εν εσθητι αστραπτουση (L λευκαις pro αστρ.) c BD vv m (non cop sah) Eus

5. τα προσωπ. c BC* (C* al vv add αυτων) DGLX al syr utr sah sl .. ς Ln το (Δ om) προσωπον | ειπαν c BCDL al .. ς ειπον

6. αλλα c BLX etc cop sah .. ς Ln αλλ .. C* vv om | D c ff Mcion οσα pro ως

7. D c ff om λεγων | οτι δει h. l. c BC*L (a οτι τον υ. τ. α. δει) .. ς Ln ante τον υιον | a om εις χ. α. αμ. κ. σταυρ. .. D b e ff l om αμαρτ. .. al[3] tol sl ms om ανθρ.

9. D a b c e ff l arm om απο τ. μν. | DEFHKUVXΔ al m παντα ταυτα

10. ησαν δε .. Gb (Sz?) ην δε c KU al m vg a b (e?) f ff cop sah sl (exc ms[1]) .. plane om (Gb°) AD al pl (syr[p] hab c ast) | D vv μαρια η μαγδ. | DL ιωανα | ἡ c ABDKMSUVXΔ al pl syr[p] sah Thph .. ς om | αἱ c KMSUVX (syr[p] c ast) etc .. Ln om (Gb°) c ABD (D ελεγαν) EFGHLΔ al pl b e ff .. al[1] και

11. X al om ενωπ. αυτ. | αυτων sec .. Ln ταυτα c BDL vv longe pl

Mc 16, 12. 13. Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ 13
εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα
Ἐμμαούς, 14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμ- 14
βεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συνζητεῖν, 15
καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐ- 16
τῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Τίνες 17
οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες σκυθρωποί;
18 ἀποκριθεὶς δὲ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν Σὺ μόνος 18
παροικεῖς Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις ταύταις; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ποῖα; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ Τὰ περὶ Ἰησοῦ 19
τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ
ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, 20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν 20
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν
αὐτόν. 21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν 21
Ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει
σήμερον ἀφ᾽ οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν 22
ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι 23

---

12. ς (Gb°) ὁ δε πετρος ἀναστας ἔδραμεν ἐπι το μνημειον, και παρακυψας βλεπει τα ὀθονια κειμενα (om B al cop sah Thph commentar, L vv post μονα, al ante τα hab) μονα (om AK al am mt harl), και ἀπηλθεν προς ἑαυτον (BL πρ. αυτ., vg it cdd *secum*) θαυμαζων το γεγονος, item Ln [ο δε usq γεγονος] cf Jo 20, 5 ss .. om c D a b e l syr hrs (add in margine) Eus canon
13. ησαν .. B post ημερα, X a ante εξ pon (D e ησὰν δε δυο πορ. εξ αυτ.) | K*X* al[4] g[1] syr hrs syr[p] ms arm scholl εκατον εξηκοντα .. e *septem* | D ουλαμμαους, a l *ammaus* .. e ff *ammaus et cleopas* (*-phas*), c *cleofas et ammaus* (Or[5] horum duorum nomina dicit *Simonem* et *Cleopam*; item S mg .. V mg Epiph *Nathanaelem* et *Cl.*, schol *Lucam* et *Cl.*, Amb *Ammaonem* et *Cl.*)
15. συνζ. c A (B?) DGLNPΔ etc .. ς συζ. | ιησους c ABL cop sah .. ς Ln ο ιησους
17. σκυθρωποι c D syr ar[p] ar[e] (syr hrs et [vdtr] Or om σκυθρ.) .. ς Ln praemitt και εστε, sed B και εσταθησαν (item vdtr A*, sunt enim post εσται quinque litterae erasae), L και εστησαν, item *et steterunt* e cop sah aeth
18. εις c DE*LNP al m (X τις) syr hrs cop sah .. ς ο εις | Ln εις [εξ αυτων] c P al vv m | BLNX ονοματι | K al m sah κλεωπας (-πᾶς K) | ιερουσαλημ c ADEFGHKLMNPSUVXΔ etc .. ς (= Gb Sz) Ln praemitt εν c B (e silentio) etc Or .. al[4] sl εις (Gb')
19. B ειπαν (D om οι δε ε. α.) | BL vg it cdd ναζαρηνου | K al m ως εγεν. | Ln [εν] λογω c A c
20. Ln αυτον παρεδ. c AD (D τουτον π.) KP al (π. α. et. Or)
21. PXΔ al e sah (cop?) ελπιζομεν | D vg it cdd ην pro εστιν | και c BDL al syr[p] mg .. ς om | EGLMX etc συμ πασιν | D al vv om ταυτην | B 1. vv m om σημερον, D ante αγει pon
22. D vv om εξ ημ. | B γεναμεναι | ορθριναι c ABDK*LΔ al .. ς ορθριαι

τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ
24 λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. [24] καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον,
25 καὶ εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. [25] καὶ
αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν
26 ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. [26] οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν
27 Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; [27] καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωυ-
σέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς
28 γραφαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ. [28] καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο,
29 καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πоῤῥώτερον πορεύεσθαι· [29] καὶ παρεβιάσαντο
αὐτὸν λέγοντες Μεῖνον μεθ᾽ ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν
30 ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. [30] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ᾽ αὐτῶν λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας
31 ἐπεδίδου αὐτοῖς· [31] αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν
32 αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ᾽ αὐτῶν. [32] καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους
Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ,
33 ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; [33] Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέ-
στρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς
34 σὺν αὐτοῖς, [34] λέγοντας ὅτι ἠγέρθη ὁ κύριος ὄντως καὶ ὤφθη Σίμωνι.
35 [35] καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει
τοῦ ἄρτου.

---

23. D c e cop om και sec | EGLPVXΔ etc εορακεναι

24. L απηλθαν .. Δ απελθοντες (om και seq) | D vv τινες εκ των | Ln om και tert c BD (D ως) vg it sah | KLVX etc ιδον (D e ειδομεν)

25. D om του πιστευειν

26. D Dial οτι pro ουχι

27. D gat mm it cdd pl και ην αρξαμ. | D vv om απο sec | διερμηνευεν c AGP (P διαερμ.) XΔ al .. BLM (M διηρμ.) U al διερμηνευσεν .. D (vv *interpraetans*) ερμηνευειν .. ς διηρμηνευεν c EKV (HS?) etc | L 1. 33. cop (*quae sunt haec quae*) τι ην εν et L om τα | ς (non ς[e] Gb Sz) εαυτου c AGK (non M) PUΔ al pl

28. B ηγγικαν | Ln (Gb′) προσεποιησατο c ABDL al vv | πορρωτερον c AB al .. ς πορρωτερω

29. M al παρεβιαζοντο | D vv om εστιν και | ηδη c BLP (vdtr) al vg (non gat*) it (et. δ, exc c .. it cdd pl ante κεκλ. pon) syr (syr[p] c obelo) cop arr sl ms .. Ln [ηδη] .. ς om

30. D al[1] om τον | Ln ηυλογησεν c AD al | D προσεδιδου pro κλασ. επεδ.

32. ειπαν c BL al .. ς Ln ειπον | B c e l (*excaecatum, exterminatum, obtusum*) tol* Or[3] (om simul [et. it cdd] ως ελ. ημ., alibi[3] hab εν ημιν) om εν ημιν, item D (ην ημων κεκαλυμμενη) | A ελαλησεν | ως sec c BDL al (item Or[3] it cdd omissis ως ελ. ημ.) .. ς και ως (vv m om ως)

33. ηθροισμ. c BD al .. ς συνηθροισμ.

34. D λεγοντες | Ln οντως ηγ. ο κυρ. c BDLP (Ln confundit A et P) al vv m (al[1] b e l om οντ.)

35. D vv οτι pro ως

Jo 20, 19 ss. Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν. 37 πτοη- 36 37
θέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. 38 καὶ εἶπεν 38
αὐτοῖς Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ
καρδίᾳ ὑμῶν; 39 ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι 39
αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει
καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. 41 ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς 41
καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 οἱ δὲ ἐπέ- 42
δωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου· 43 καὶ λαβὼν 43
ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς 44
ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ
Μωυσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν 45
τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγρα- 46
πται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,
47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν 47

---

36. αυτος c BD (D εσταθη) L al (non K) a b e 130.^{lat} sah Cyr Amb .. ϛ (= Gb) add ο ιησους .. P vv post εστη .. X ιησους .. H al c ο κυριος | ALM etc εμμεσω | ϛ (Gb°) Ln in f. add και λεγει αυτοις Ειρηνη υμιν, quae om c D a b e ff l, et Ln pergit [εγω ειμι, μη φοβεισθε] c GP al vv pl [non a b e ff l cop^{1} sah]

37. B θροηθεντες | D Mcion ap Tert φαντασμα pro πνευμα

38. D c e (al) ο δε ειπεν | και τι c B Mcion ap Tert .. vg Aug και .. DL al Dial κ. ινα τι .. ϛ Ln κ. δια τι | τη καρδια c BD a b c e ff l gat mm (non f Tert Hil Amb Vig) sah .. ϛ ταις καρδιαις

39. εγω ειμι αυτ. c BL al a b f l Amb (D vg c e εγ. αυτ. ειμ. .. al^{1} cop sah om αυτ.) .. ϛ αυτος εγω ειμι | D vg it (c post ιδετε hab) syr hrs (syr^{p} hab c ob) om με | L ιδατε | D gr το pro οτι | B Ir (*neque ossa neque carnes*) και σαρκα | D (οστα ουκ εχ. και σαρκας) N al οστα

40. ϛ Ln και τουτο ειπων ἐπεδειξεν (Ln ἐδειξεν c BGHLNX al m Cyr al .. al ὑπεδ.) αὐτοις τας χειρας και τους ποδας (cf Jo 20, 20.) .. om c D a b e ff l

41. Ln κ. θαυμαζ. απο τ. χαρ. c A al^{2} vg it cdd pl sax Cyr alex Cyr hrs | D vg a b l om αυτοις

42. Ln om και απο μελισσιου (Δ μελισσου, al m μελισσειου .. om a b) κηριου (X al^{1} κηριον, al κηριουν) c ABDL e cop^{1} Clem Or

43. K al m vv pl (non a b e etc) in f. add και (s. addito λαβων) τα επιλοιπα (s. και επαναλειφθεν s. κ. τα περισσευματα) εδωκεν αυτοις

44. προς αυτ. c BLX al vg it cdd .. ϛ Ln αυτοις | μου c ADKLNX al cop aeth Hil .. ϛ om, Ln [μου] | ετι ων .. D εν ω ημην | D* πλησθηναι | B απαντα | προφηταις .. B praemitt τοις, L εν τοις

45. B του συνειναι

46. γεγραπται c BC*DL it (exc f) cop aeth arr Ir Hil Aug^{1} .. ϛ (Gb°) add και ουτως εδει, Ln [κ. ο. εδ.] | D al om εκ νεκρ. et b ff l mm gat Ir om τη τρ. ημ.

47. B cop μεταν. εις αφ.

48 εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. [48] ὑμεῖς μάρτυρες τούτων.
49 [49] καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς·
ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν.
50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας Mc 16,19.
51 αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. [51] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς Act 1, 9 ss.
52 διέστη ἀπ' αὐτῶν. [52] καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς
53 μεγάλης, [53] καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες
τὸν θεόν.

---

47. αρξαμενοι c BC*LNX al cop aeth sl .. D syr^{p} mg ms «ex uno cod gr» vg it cdd αρξαμενων .. S al (*incipiens* a c l Aug[1]) αρξαμενος .. al αρξαμενην .. ϛ Ln αρξαμενον c AC***FKMUΔ(HV?) etc

48. υμεις c BC*L mt cop .. ϛ Ln υμ. δε .. D και υμ. δε .. c e Aug[1] και υμ. | μαρτυρες c BD Aug[1] .. ϛ Ln εστε μαρτ. .. C* vv μαρτ. εστε

49. DL al[1] (L al[1] καγω) vv m om ιδου | εξαποστ. c BL (L -ελω) XΔ al .. ϛ Ln αποστελλω .. al vv m -ελω | πολει c BC*DL cop vg it (exc f) Amb al .. ϛ (= Gb) add ιερουσαλημ | D al εως οτου | δυναμιν h. l. c BC*L al .. ϛ Ln ante εξ

50. Ln [εξω] .. om BC*L al[3] cop syr a e Aug | Ln εως προς c BC*L al[1] a, item omisso εως D al[1] .. al[2] εως | D ηυλογησεν

51. D απεστη (err. Ln) | ϛ (Gb°) Ln in f. add και ανεφερετο εις τον ουρανον .. om c D a b e ff l Aug

52. και αυτοι c D a b e ff l Aug .. ϛ (Gb°) Ln add προσκυνησαντες αυτον (om αυτ. al[1] c vg)

53. A* om εν τω ιερω | BC*L cop ar^{p} om αινουντ. και | D a b e ff l gat bodl Aug om και ευλογ. | ϛ (= Gb Sz) in f. add αμην. Ln [αμ.] c AFKMUVXΔ(HS?) etc .. om c (B?) C* (vdtr) DL al vv pm

Subscriptio: A**CKLSUΔ ευαγγελιον κατα λουκαν .. B κατα λουκαν .. D ευαγγελιον κατ λουκαν επληρωθη αρχεται κατ μαρκον (a b d f *evangelium* [b om] *secundum lucan* [a *lucanum*, d *lucam*] *explicit incipit* [d f add *evang*] *secundum marcum* [idem ordo evgg in e] .. for ff *evangelium secundum lucanum explicit* [ff *exp. ev. s. l.* et pergit *incipiunt capitula evangelii secundum marcum*] .. gat *finitum evangelium cata lucan item incipit evangelium secundum marcum* .. contra ing aliique vg cdd *explicit evangelium secundum lucam, incipit prologus secundum johannem*) .. A*FMX nihil subscriptum habent. Praeterea add KS al syr ευ. κατα λ. (K al το κ. λ. ευ.) εξεδοθη μετα χρονους ιε̅ της του χ̅υ̅ αναληψεως. Numerantur στιχοι [KS al pl βω', al βψξ', al βχ', al βχοζ' et aliter], ρηματα, κεφαλαια, τιτλοι. In B numerantur sectiones Lucae 152. (Matth. 170; Mci 62.). Denique notantur haec: εγραφη ελληνιστι εις αλεξανδρειαν την μεγαλην .. εν τη ρωμη .. εν τη αττικη της βοιωταιας .. *in Achajae Boeotiaeque finibus* .. ιταλικου χαρακτηρος υπαρχων .. υπαγορευσαντος αυτω του μακαριου (s. του μεγαλου αποστ.) παυλου .. υπηγορευθη υπο παυλου εν ρωμη .. ar^{e} *finitum est exemplar evang. apost. Lucae medici, quod scripsit graece in urbe aliqua Macedoniae post ascensionem D. N. Jesu Chri ad coelum XXII. anno, XIV. Claudii Caesaris* etc

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν 1
ὁ λόγος. [2] οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. [3] πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, 2 3
καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. [4] ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ 4
ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων· [5] καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία 5
Mt 3, 1. αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. [6] Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, 6
Mc 1, 4. Lc 3, 2. ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· [7] οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ 7
τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. [8] οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, 8
ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. [9] Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει 9
πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. [10] ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ 10
κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. [11] εἰς τὰ ἴδια 11
ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. [12] ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν 12
αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
[13] οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀν- 13

---

* ευαγγ. κ. ιω. ut ACEFGKLMUXΔ .. BD κατα ιωαννην (B -ανην) .. al (ita ς[e]) το κατα ιω. ευαγγ. .. al (ita ς) το κ. ιω. αγιον ευαγγ.

1. L Nyss και ο θεος ην

3. ουδε εν .. D al[7] aldin Heracl ap Or Clem (passim; passim ο. εν) Or[2] (Or[6] ο. εν) ουδεν | Ln οὐδὲ ἕν. ὃ γέγονεν, ita disting C*D (G*?) L al a b e f ff emm sah sl ms Ptol ap Ir Valentiniani ap Ir Heracl ap Or Thdot Clem Or Ath Eus Ir Hil Amb (is de utraq. interpctione disserit) al m .. ουδε εν ο γεγ. conjg EG**KMUX etc cop Chrs Epiph Hier al

4. ην prius .. Ln εστιν c D cdd ap Or et ap Aug it (exc g) gat mm Clem[1] Valentt ap Ir Hil al (non Or Ir[2] Cyp .. Aug et Victorin utrumque) | Clem[1] Or[3] (sed ter hab) aldin om ἡ | B* (sed * [?] supplet in marg) om των ανθρ.

5. B (αυτο-) al[5] e Thdot αυτον

6. ονομα .. praemitt ἦν (D* Ir, non A) s. ᾧ (al[2] Or[1]) s. ᾧ ἦν s. ου εστιν D* al[2] vg it cop Or[1] Ir al | B ιωανης

7. D πιστευσουσιν

8. U al[1] (al[1] et. v. 7.) μαρτυρησει

9. ερχομενον .. vg it (*venientem*) cop cum ανθρωπον conjg

12. D Tert Cyp[1] al (non Ir Hil al; al[1] *enim*) om δε

13. b Ir[3] Tert (οι et -θησαν Valentinianis tribuit) Amb[1] Aug[1] Pseudath ος et εγεννηθη | D* a om οι | E* (sed * [vdtr] suppl in marg) al[3] om ουδε ε. θελ. σαρκ. | B* (sed * [?] suppl in marg) 17.* Eus Chrs Cyr[1] om ουδε ε. θελ. ανδρ. (post αιματ. pon Hil Aug)

14 δρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. [14] καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκή-
νωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς
15 παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. [15] Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ
αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων Οὗτος ἦν ὃν εἶπον Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος 1, 30.
16 ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. [16] ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος
17 αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· [17] ὅτι ὁ νόμος
διὰ Μωυσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.
18 [18] θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον 6, 46.
τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰου-
δαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν Σὺ
20 τίς εἶ; [20] καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ
21 οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός. [21] καὶ ἠρώτησαν αὐτόν Τί οὖν; Ἡλίας εἶ σύ; καὶ
22 λέγει Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη Οὔ. [22] εἶπαν οὖν αὐτῷ
Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; *Es 40, 3.
23 [23] ἔφη Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, Mt 3, 3.
24 καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. [24] καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Mc 1, 3. Lc 3, 4.
25 Φαρισαίων, [25] καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ Τί οὖν βαπτίζεις,
26 εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἡλίας οὐδὲ ὁ προφήτης; [26] ἀπεκρίθη αὐ- Mt 3, 11. Mc 1, 7 s. Lc 3, 16.

---

13. E εκ του θ. | AΔ εγενηθησαν (Ir^{1} *factum est*)

14. D al^{1} Valentt ap Ir Cyr Max Thph πληρη (Aug^{1} *pleni* [sc *unigeniti*], vg it cdd pl *plenum* [sc *verbum*], a e Novat *plenus*)

15. D b om λεγων | ον ειπον .. D**X f add υμιν .. C* ο ειπων, C*** ον ελεγον | Δ om ὁ

16. οτι c BC*DLX 33. (non K) a b e ff cop aeth arm Or^{3} (Or^{2} και) Eus Cyr Hil al .. ς (= Gb) και | vv pm om και

18. EFGKX etc εορακεν | BC*L om ὁ | υιος (Or^{2} s.^{1} Eus Bas^{3} Ir^{1} Tert Hil etc) .. om (Gb°) gat Or^{1} (vdtr) Amb^{1} Victorin^{1} .. θεος BC*L 33. cop (cf Schw) syr aeth syr^{p} mg Thdot Clem^{2} Or^{2} Lucian ap Socr Arius Naz Nyss Did Ir^{1} Fulg Gaud al m .. θεου pers^{p} (non cop; cf Schw) .. etiam υιος θεος (Clem^{2} Or^{1} ed), υι. του θεου (Or^{1} ms Ir^{1}) leg

19. F οτι pro οτε .. Or τοτε | Ln απεστειλ. προς αυτον c BC* al^{3} vv m Chrs (non Or) .. AX al m aldin vg al πρ. αυτ. post λευιτ. add | LΔ al ερωτησουσιν

20. C** s. *** L al b (e om κ. ωμολ. sec .. diff cdd lat al) om και tert | εγω ουκ ειμι (Gb″) c ABC* (D hiat) LXΔ 33. a b e foss cop arm Or^{3} Cyr^{1} Chrs ms .. ς ουκ ειμι εγω

21. B συ ουν τι; ηλιας ει .. C* 33. e (*quid ergo es tu· helias es·*) ff l Or^{5} τι ουν συ ηλ. ει, item omisso συ L a sl ms Cyr .. diff al

22. ειπαν c BC*Δ .. ς ειπον | Ln om ουν c B c (al^{1} om ειπ. ουν, al^{1} om αυτω, diff al)

23. Ευθυν. usque κυριου .. om Or (dis) Cyr

24. απεσταλμενοι c A*BC*L cop Or^{1} Nonn .. ς Ln οι απεστ.

25. ειπαν BC*LX al Or .. ς ειπον | ουδε bis c ABCL al Or (saepe) .. ς ουτε | CΔ ουδε προφ.

τοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει ὃν
Act13,25. ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, ^{27} ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα 27
λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. ^{28} ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο 28
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.
1, 36. Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει 29
Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. ^{30} οὗτός ἐστιν 30
1, 15. 27. ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν,
ὅτι πρῶτός μου ἦν. ^{31} κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τῷ 31
Mt3,16. Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων. ^{32} καὶ ἐμαρτύρησεν 32
Mc1,10. Lc3,22. Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ
οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ᾽ αὐτόν. ^{33} κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ᾽ ὁ πέμψας 33
με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἐφ᾽ ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα κατα-
βαῖνον καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
^{34} κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 34
Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 35
1, 29. δύο, ^{36} καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 36
^{37} καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ 37

---

26. A al om ὁ | μεσος c BC*L ff arm Heracl Or^{10} .. ς (Gb°) Ln add δε (Or^{1}) | στηκει c BGL al (*stat* it [c vg *stetit*] Cyp al cop sl) Or^{1} .. ς Ln εστηκεν

27. ο (B Or^{2} [Or^{4} hab] om) οπισω c DC*L 1. 22. 33. a cop aeth ar^{p} ar^{e} Or^{6} Cyr Amb .. ς (= Gb) praem αυτος εστιν, Ln [α. ε.] (Or^{1}) .. G al Chrs ουτος εστιν .. S e ff l Cyp αυτ. ε. ον ειπον | ερχομενος c BC*L 1. 22. 33. al^{3} b cop aeth arm sl Or Cyr Nonn Chrs ms Amb .. ς (= Gb) add ος (al^{1} a e om) εμπροσθεν μου γεγονεν (al^{1} perg οτι πρωτος μου ην) | εγω h. l. c BX al^{3} sl Or^{4} Aug^{1} .. ς Ln ante ουκ .. CL al m vv m Heracl Clem Or^{2} al om (Gb°°), hinc Ln [εγω]

28. βηθανια c ABC*EFGHLMSVXΔ al longe pl aldin, σχεδον παντα τα αντιγραφα ap Or, vv fere omn Heracl Chrs Cyr al .. ς (= Gb Sz) βηθαβαρα (Gb′) c C**K (err. Sz) U (U βιθαβηρα) 22. 33. 69. al pm cdd ap Chrs ap Euth arm sl (diff mss) Or sic legi voluit (επεισθημεν δε δειν αναγινωσκειν βηθαβαρα), item Eus Suid Hier .. al m aeth Epiph utrumque referunt) | Ln ο ιωανν. c BC al^{1}

29. ς (= Gb Sz) βλεπει ο ιωαννης

30. υπερ c BC* Or^{2} .. ς περι (Or^{1})

31. Gb′ Ln εν υδατι c BCGLX al m (Or) Cyr Chrs (εν τω v. 26 nemo leg. v. 33. al pauci Or^{2})

32. C***GMUX al m ο ιωανν. | ς (= Gb Sz) ωσει περιστερ.

33. ουτος .. A b e αυτος | L 33. εν τω πν. τω αγ. (X εν πν. το αγ.) | C* Or^{3} (alibi ter om) in f. add και πυρι

34. EFGKPV etc εορακα (G add αυτον)

35. AFPXΔ etc ιστηκει | ιωανν. c BL al .. ς ο ιωανν.

36. Ln του θεου [ο αιρων την αμαρτιαν του κοσμου] c C* al^{2} mt foss a ff aeth Cyr Amm (ap Vict capuan)

37. αυτου .. C*LX vv post δυο. B it cdd post μαθητ. pon

38 Ἰησοῦ. [38] στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας
39 λέγει αὐτοῖς [39] Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ῥαββί, ὃ λέγεται ἑρμη-
40 νευόμενον διδάσκαλε, ποῦ μένεις; [40] λέγει αὐτοῖς Ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε.
ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν
41 ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. [41] ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου
εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων
42 αὐτῷ· [42] εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει
αὐτῷ Εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Χριστός.
43 [43] ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Σὺ εἶ
Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.
44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει
45 Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀκολούθει μοι. [45] ἦν δὲ ὁ Φίλιππος
46 ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. [46] εὑρίσκει Φίλιππος
τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ Ὃν ἔγραψεν Μωυσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ
προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.
47 [47] καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναὴλ Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι;
48 λέγει αὐτῷ ὁ Φίλιππος Ἔρχου καὶ ἴδε. [48] εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ

---

38. EFHMV al pm arm Or[1] om δε (Gb°)
39. ειπαν c BC etc .. ς ειπον | BEKP etc ραββει | Ln μεθερμηνευομενον c ABCLX (non K) al[3] Or (v. 42. nemo hab ερμηνευομ., unus ερμηνευεται) .. al[3] ερμηνευεται
40. οψεσθε (Gb') c BC*L 1. 22.* 33. 118. 209. al syr utr Or .. ς Ln ιδετε .. Δ ιδατε (v. 47. ιδε non variat) | ηλθαν c B (dis ap Bch) C .. ς Ln ηλθον | ουν c ABCLX al m a e syr[p] mg cop Cyr Thph (et. δε leg) .. ς om | ειδαν c BC (C ιδαν) .. ς ειδον (AKLVXΔ etc ιδον) | ς (= Gb Sz) ωρα δε | G vv om ως | A εκτη
41. Ln ην [δε] c A al m vv m Thph
42. Ln πρωτον c AMX al m (vv pm) | μεσσ. c AB (e silentio) (H?) L**XΔ etc (cf ad 4, 25.) .. Gb'' μεσιαν c EFG (H?) KL*MSUV al longe pl ut vdtr (et. R evg tubing) aldin syr utr syr[p] mg cop arm Chrs ms Epiph Cyr Thph | L o ε. μεθερμηνευομενος | ς (= Gb Sz) ο χριστος
43. ηγαγεν c BL cop, item (ουτος ηγ.) G al arm Epiph .. ς και ηγ., Ln [και] ηγ. .. al[1] b ηγ. ουν | B om αυτον | εμβλεψας c AEFGHKLMUV al longe pl (et. R evg tubing) aldin vv .. ς (= Gb Sz) Ln add δε c B (e silentio) (S?) XΔ etc vv pl (al a e syr Chrs και εμβλ.) | ιωνᾶ .. Ln ιωανου c B, item ιωαννου L 33. a b (e *frater andreae* pro o υι. ιω.) f ff l mm am fuld foss (hi tres *joanna* s. *joh.*) cop aeth arm | A ος ερμην.
44. ς (= Gb Sz) ηθελ. ο ιησους c (FH?) G etc | ο ιησους c cdd unc omn praeter M (item FH ut vdtr) al longe pl vv pl Chrs al .. ς (= Sz) om c (FH vdtr) M al e arm sl (al?) (Or)
45. Cdd[2] βηθσαϊδαν .. cop it cdd βεδσαϊδα .. variant al pauci
46. LM om ιησουν | Ln ιησουν υιον c B Or[1] (alibi τον ιν̄ τον υι.) Cyr (aliquoties) | AKMΔ al pm Cyr Chrs ms Thph (non Or) om του (Gb°°) | τον απο .. Or[1] om τον .. S του α. | ναζαρετ (Gb'') .. ς ναζαρεθ cf Prol
47. ναζαρετ ut v. 46. | ο φιλ. c BL .. ς om ο (v. 46. nemo ο φιλ. hab)
48. KVX etc ιδεν | ις̄ c BH al .. ς ο ις̄

ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης,
ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. [49] λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ Πόθεν με γινώσκεις; 49
ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα
ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. [50] ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναὴλ Ῥαββί, σὺ εἶ 50
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ ὁ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. [51] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ 51
εἶπεν αὐτῷ Ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις;
μείζω τούτων ὄψῃ. [52] καὶ λέγει αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε 52
τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ
καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

II.

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, 1
καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· [2] ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μα- 2
θηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. [3] καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ 3
Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν Οἶνον οὐκ ἔχουσιν. [4] λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Τί ἐμοὶ 4
καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. [5] λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς δια- 5
κόνοις Ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατέ. [6] ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ 6
κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς
δύο ἢ τρεῖς. [7] λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ 7
ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. [8] καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε 8
τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. καὶ ἤνεγκαν. [9] ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ 9
οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ
ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος [10] καὶ λέγει 10
αὐτῷ Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυ-
σθῶσιν, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.

---

49. ις .. ϛ (= Gb Sz) ο ις | KLXΔ etc ιδον
50. απεκρ. α. ναθ. c BL al b (item e omisso αυτω), item addito και ειπεν X al[1] a f l (et. c omisso αυτω) cop[1] .. ϛ απεκρ. ναθ. και λεγει (Δ al ειπεν) αυτω (Gb° κ. λεγ. α.) .. Ln απεκρ. [αυτ.] ναθ. [και λεγει] | ABE etc ραββει | S al[1] Hil om συ ει ο υι. τ. θ. | ο (AL om) βασ. ει c ABL al .. ϛ ει ο βασ.
51. οτι sec c ABGL al a b cop Cyr .. ϛ om | AKLXΔ etc ιδον | MXΔ al m vv μειζον s. –ζων (sic MXΔ al) | οψη (Gb'') .. ϛ (= Sz) οψει c U etc
52. οψεσθε c BL vg it (exc e Amb) cop aeth arm Or Epiph al .. ϛ (Gb°°) praem απ αρτι (cf Mt 26, 64.)

II. 1. BU al vv τη τριτη ημερα .. M om τη ημερα
3. του ιησου .. U al Chrs αυτου
4. Ln [και] λεγει c AGKLUXΔ al m aldin vv m (non a foss) Cyr Nonn
5. λεγη .. E*FG*HKMUV al pm λεγει
6. λιθ. υδρ. c BLX al vg it cdd .. ϛ υδρ. λιθ. | κειμεναι h. l. c BLX al sl ms .. ϛ Ln post εξ .. al[2] a e arm om; et. ante υδρ., et. ante εξ pon
8. και prim .. al[2] ο δε .. al[2] a b cop syr om | και tert .. BKL al m aldin a cop arm syr[p] mg sl[2] οι δε .. X om και ηνεγχ.
10. Ln [τοτε] .. om BL al it cdd cop | G al vv m συ δε, al[1] vv και συ

11 [11] Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλι-
λαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ
12 μαθηταὶ αὐτοῦ. [12] μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ
ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.
13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα Mt 21, 12 ss.
14 ὁ Ἰησοῦς. [14] καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα Mc 11, 15 ss.
15 καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους, [15] καὶ ποιήσας φρα- Lc 19, 45. 46.
γέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ
τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας
16 ἀνέστρεψεν, [16] καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν Ἄρατε ταῦτα
17 ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. [17] ἐμνή-
σθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου *Ps 69, 9. (10.)
18 καταφάγεταί με. [18] ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Τί
19 σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; [19] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Mt 26, 61.
αὐτοῖς Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.
20 [20] εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς
21 οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; [21] ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ
22 τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. [22] ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ
λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.
23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ
ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει·

---

11. αρχην c ABL al Or Chron alex Chr Cyr (Chr Cyr alibi την α.) .. ϛ την αρχ. | AF εγ κανα (FK al κανὰ)

12. καφαρναουμ .. ϛ καπερναουμ cf Prol | Ln αδελφ. [αυτου] .. om BL a c e Or^{5} (sed L Or^{4} om et. αυτου seq .. al^{5} a b e ff l arm om κ. οι μαθ. αυτ., K al κ. οι μαθ. α. pon ante κ. οι αδ. α.) | Gb′ εμεινεν c AFG al m b cop al Or^{1} Nonn

13. ο ι̅ς̅ .. om 13. 69. 124. 245. 346. Aug .. Δ (Δ ο ις ιεροσολυμα ι̅ς̅) GLMU al vv post ανεβη pon

15. GL 1. 22. 33. al vg it (exc e) syr^{p} mg Or^{1} Cyr Aug ως φραγελλ. | BLX al b cop arm Or^{7} τα κερματα

16. Ln [και] μη c AUX al m vg (non am ing al) a b e al m (non cop) Thph

17. εμνησθησαν c BLX cop .. ϛ (Gb°) add δε, Ln [δε] .. M εμν. δε και .. vv Or τοτε εμν. .. vv και εμν. | B Chr εστιν γεγραμμ. | X Or^{1} οτι ο (Δ om) ζηλ. | ϛ (= Gb Sz) κατεφαγε

18. ουν .. om (Gb°) 33. 69. 346. al^{3} vv (vv al var) .. al^{1} syr δε | ειπαν c BL Or .. ϛ ειπον | AL διγνυεις (Δ διχν.)

19. ι̅ς̅ c ABEFGLMUVXΔ al pl Or Cyr .. ϛ (Gb°°) ο ι̅ς̅ c (HS?) K etc | B Or^{1} om ἐν

20. ειπαν c B Or (sic) .. ϛ ειπον | τεσσερ. c A (B?) GLMΔ etc .. ϛ Ln τεσσαρ. cf Prol

22. ϛ (= Gb Sz) ελεγεν αυτοις c uno K etc | ᾧ .. Ln ὃν c BL Or

23. ϛ (= Gb Sz) om τοις | Ln [εν] τη εορτη .. om εν B | αυτου sec .. om M X al m vv

24 αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν 24
πάντας, 25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· 25
αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, 1
7, 50. 19, 39. ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ 2
Ῥαββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται
ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ.
3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις 3
γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 λέγει πρὸς 4
αὐτὸν ὁ Νικόδημος Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ
δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννη-
θῆναι; 5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ 5
ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ 6
τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. 7 μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι Δεῖ ὑμᾶς 7
γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ 8
ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς
ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. 9 ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ 9
Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ 10
ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11 ἀμὴν ἀμὴν λέγω 11
σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν
μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. 12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ 12
πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13 καὶ οὐδεὶς 13
ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ
*Nm 21, 8. 9. ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. 14 καὶ καθὼς Μωυσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν 14

---

24. ις c BL Cyr .. ς ο ις | αυτον c A*BL Or[1] .. ς εαυτον | EFGH al pm aldin l Euth παντα

25. A vv m Did om οτι | Ln om του c (B ap Btl?) Or[3]

III. 2. ς (= Gb Sz) προς τον ιησουν | AEF etc ραββει | δυναται h. l. c ABL al vv pm Or .. ς post σημεια | L al om τα | L om ᾖ

3. ις c B(E?)FGHKLM al pm Cyr .. ς (Gb°) praem ὁ

4. E*GL al m om ὁ | A* γενηθηναι bis, item v. 7.

5. ις c AEGHKMVXΔ al pl aldin Cyr Thph .. ς (Gb°°) praem ὁ c LU (BS?) etc .. KLM al aldin vv pm add και ειπεν αυτω (αυτ. om L f) | A al om αμην alt | AΔ etc γενηθη

6. A γεγενημενον εκ της (item postea γεγενημ.? non liquet)

8. και που .. Ln η που c A vg (sed non am ing emm harl) it (exc e g l) arm ar syr[p] mg Amb Aug

10. ις c AEGHKLMSUVΔ etc .. ς (= Gb Sz) praem ὁ c (B?) etc

11. L* om αμην alt | EGKLMVΔ etc εοραχαμεν

12. EH al cop pers[w] Aug και ουκ επιστευσατε (al[1] –ετε) | EHK al vv om υμιν sec | GHKMΔ** al pl Cyr Chrs ms Thph πιστευσητε

13. ο ων (A* al[1] om; e Zeno *qui erat*) εν τω ουρ. (al[2] εκ του ουρ.) .. om (Gb°) BL 33. cop[1] aeth Naz Or int[1] (sed [1] dis hab)

15 ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, [15] ἵνα πᾶς
16 ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. [16] οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς
τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πι-
17 στεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. [17] οὐ γὰρ ἀπέ-
στειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' 12, 47.
18 ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. [18] ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ
μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονο-
19 γενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. [19] αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν
εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς·
20 ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. [20] πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ
φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ·
21 [21] ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ
τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.
22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰου-
23 δαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. [23] ἦν δὲ καὶ
Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ,
24 καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο· [24] οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν
25 φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. [25] ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου
26 μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. [26] καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ
εἶπον αὐτῷ Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύ-
27 ρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. [27] ἀπεκρίθη

14. A al a Lcif δει υψωθην. (al[1] δει post ανθρ.)

15. εν αυτω c B (L Thdret επ αυτω), item (*in ipso*) am ing emm mt harl c g Fulg .. Ln επ αυτον c A .. ς εις αυτον .. evg 47.* om semel | εχη (EFMS al pm εχει) c BL 1. 22. 33. 118. 124. al a e cop aeth arm syr hrs Cyr[1] Nonn Cyp Lcif .. ς (Gb°°) praem μη αποληται αλλ, Ln [μ. α. α.]

16. εις αυτον .. evg 47.* (non B) om semel .. L επ αυτω | EFM al m εχει

17. υιον αυτου .. BL 22. 118. 209. 262. Cyr (in comm saepe) Victorin Fulg om αυτου (B om et. v. 16.)

18. Ln [δε] .. om B (Or) ff l Cyp[2] Tert (hab Ir Hil Lcif Amb Fulg)

19. αυτων πονηρα (Gb″) c ABGKLU al m vg c d e f ff cop Ath Cyr Chr Ir .. ς πονηρα αυτων

20. AK al cop Chrs αυτου τα εργα et L (L confuse πον. εστ. οτι) al m cop arr sl add οτι πονηρα εστιν

21. LU al vv Cyr Ir al τα εργ. αυτου

22. A al[1] om ὁ

23. B al[2](3) ο ιωαννης et al[1](2) perg ο βαπτ. | A σαλλειμ .. U al pl aldin cop Eus Cyr Thph (Or ms?) σαλημ (Gb′) .. praeterea pauci diff

24. E*M al om την | B evg 47. om ὁ

25. B των ιωαννου | ιουδαιου c ABEFKLMSUVΔ al longe pl aldin syr utr pers[p] Eus Cyr Chr al .. ς (= Gb Sz) ιουδαιων (Gb′) c G(H?) etc vg it cop al m Or

26. ABDE etc ραββει | D al ιδου

Ἰωάννης καὶ εἶπεν Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ
δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. [28] αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον 28
1, 20. Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.
[29] ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς 29
καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν
ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. [30] ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 30
3, 23. [31] ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς 31
ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων
ἐστίν, [32] καὶ ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν 32
αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. [33] ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι 33
ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. [34] ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ 34
λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα. [35] ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, 35
καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. [36] ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει 36
ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ
θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

IV.

Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας 1
μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, [2] καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ 2
ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, [3] ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν 3
πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. [4] ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. 4
[5] ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ 5
χωρίου οὗ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. [6] ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ 6

---

27. M al ο ιωανν. | L al m vv m (Chrs) λαμβ. αφ εαυτου s. αφ ε. λ. | B ουδε εν αν μη

28. EFMV al pl aldin harl om μοι | Ln Εγω ουκ ειμι c B cop c foss am fuld for .. D it cdd Cyp al om εγω | S al εμπρ. αυτου

29. D εστως

31. D vv m ο δε ων, et D al perg απο της γης | D 1. 22. 118. al a b e ff l arm (item Or[1] non accurate citans, alibi[1] accurate citans nil om) Nonn Tert Hil in f. om (Gb°°) επανω π. εστ.

32. και ab initio .. Gb°°, Ln [και], om BL al[2] cop pers, item qui antea επ. π. εστ. om | EFGKLΔ etc εορακεν | Gb°° τουτο c D 1. 22. 28. 118. a b e ff l al m Eus Quaest (al[1] εκεινο)

34. εκ μετρου (Or dis) .. U al[5] aldin εκ μερους | διδωσιν c BC*L al b e f Cyr .. ς (Gb°°) add ο θεος, Ln [ο θ.] .. vv transp

35. DK al εδωκεν

36. EFLM al pl Cyr Chr την ζωην | M (EK etc μένει) al m b e g cop syr aeth arr Cyr Chrs Thph Ir Cyp al μενεῖ (Gb')

IV. 1. ο κυριος .. D al m vg it (exc f) cop al m Chr Aug ο ιησους

2. C καιτοι | ADK al vv Cyr Chr αυτος (K add ὁ) ιησους .. al[1] (non L) vg it cdd om αυτος

3. D al m vv m Ghr Thph Aug τ. ιουδ. γην | παλιν c BCDLM etc .. om (Gb°) AEFGHKSUVΔ al longe pl syr[p] pers[p] (Or) Chr

5. ς[e] (non ς Gb Sz) σιχαρ sine cod unc .. Hier (dis) Juvenc *Sichem* | ου c C*DLMS (non K) al pm Chr .. ς (= Gb Sz) ὅ | B τω ιωσηφ

Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως
7 ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. [7] ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι
8 ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Δός μοι πῖν. [8] οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπελη-
9 λύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. [9] λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ
ἡ Σαμαρεῖτις Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμα-
10 ρείτιδος οὔσης; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. [10] ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ
λέγων σοι Δός μοι πῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.
11 [11] λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν
12 βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; [12] μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς
ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ
13 υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; [13] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ
14 Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· [14] ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ
τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ
ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν
15 αἰώνιον. [15] λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα
16 μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. [16] λέγει αὐτῇ Ὕπαγε φώνησόν
17 σου τὸν ἄνδρα καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. [17] ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν Οὐκ ἔχω
18 ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· [18] πέντε
γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς

---

6. ουτως .. om 1. 69. 118. 124. vv m (Or) | L επι την πηγην | ως (Gb″) c ABCDL al .. ς ωσει

7. πιν c (B?) C*DL (C*L πειν) etc .. ς Ln πιειν

8. EFK al απεληλυθησαν .. L Chr απηλθον .. al απεληλυθασιν .. B 1. 118. απελυθεισαν

9. Gb° ουν c V* al m vv m (non vg it) | Syr hra om η σαμαρ. | D it cdd pl πως post ων pon | πιν c A (B?) C*DL (C*D πειν) etc .. ς πιειν | ουσης h. l. c ABC*L sl Cyr .. ς ante γυναικος .. D om | D a b e om ου γ. συγχρ. ιουδ. σαμ. (Or[2] hab)

10. D al ο ις | πιν (πειν) c (B?) C*DL etc .. ς Ln πιειν | L al sah Or[1] Cyr[1] om αν sec

11. B om η γυνη | D ουδε | D vv m Amb Aug om ουν | D al syr εχεις υδωρ ζων

12. ιακωβ .. M αβρααμ | C al Or δεδωκεν | αυτου tert .. D om, Or[1] αυτων

13. ς (= Gb Sz) ο ιησους

14. Ln [ου μη διψ. usq δωσω αυτω] .. om C* al[7] l sah sl[1] aax (Or) Amb | διψησει c AD (D om μη) LMΔ (Δ διψει) al pm Or Eus .. ς διψηση | δωσω .. DM al vg (non emm tol ing al) it (exc c) arm praem εγω

15. ερχωμαι c ACDUVΔ etc .. EFGKLM (HS?) al m Thph ερχομαι .. B Or[1] διερχομαι (Or[4] διερχωμαι)

16. αυτη c BC* a Heracl Or .. ς add ο ιησους, item (c A al) Ln [ιησους] .. vv transp | σου τ. α. c B al[5] Or[3] (alibi τ. α. σ.) Chr cd[1] .. ς Ln τ. α. σου

17. Ln ειπεν [αυτω] c CEFGH al vv m | C*DL al[1] Cyr Ανδρα ουκ εχω | οτι α. ουκ εχω (Or[1]) .. εχεις pro εχω D b c e l gat mm pers[P] Or[1] Heracl .. ανδρα post εχω pon al[2] vg it cdd cop sah Or[1].

18. πεντε .. Heracl εξ («παρα δε Ηρακλεωνι ευρομεν Εξ ανδρ. εσχες» Or)

εἴρηκας. [19] λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. 19
[20] οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε 20
ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. [21] λέγει αὐτῇ 21
ὁ Ἰησοῦς Πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει
τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. [22] ὑμεῖς προσ- 22
κυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ
τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· [23] ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ 23
προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ
γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. [24] πνεῦμα ὁ 24
θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσ-
κυνεῖν. [25] λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος 25
Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. [26] λέγει αὐτῇ ὁ 26
Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. [27] Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ 27
αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν
Τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ᾽ αὐτῆς; [28] ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ 28
γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις [29] Δεῦτε ἴδετε 29
ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;
[30] ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. [31] Ἐν τῷ μεταξὺ 30 31
ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες Ῥαββί, φάγε. [32] ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς 32
Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. [33] ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ 33
πρὸς ἀλλήλους Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; [34] λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς 34
Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω

---

19. D a b e l Hil om συ
20. τουτω h. l. c ACDEFGHKLMSUVΔ al longe pl vv m Heracl Or al .. ς (= Gb Sz) post εν c (B?) etc | προσκ. δει c ABC*DL al vv m Or Cyr al .. ς (= Gb) δει πρ.
21. Πιστ. μ. γυν. (Gb″) c BC*L b sah Heracl Or Ath Cyr Hil .. ς Ln Γυν. (F om γυναι) πιστευσον (Ln -ευε, ita h. l. D al Chr) μοι (Δ om μοι) | D vv εν τουτω τω ορ.
23. αλλα c ABD etc .. ς αλλ
24. D* (etiam d) om αυτον .. al^{1} αυτω | D it cdd δει προσκ.
25. GL al m cop sah syr^{p} mg al (non vg it) Or^{1} Cyr Nonn οιδαμεν | μεσσ. c AB (e silentio) CD (–ειας) KLMΔ etc .. Gb″ μεσιας c EG (H?) SUV al pl aldin cop arm syr^{p} Cyr al (cf ad 1, 42.) | C* al Or^{4} (Or^{1} παντα) απαντα
26. A om ὁ prius
27. EKU al m Or επι (D εν) τουτο | ς (= Gb Sz) εθαυμασαν
28. η γυνη .. om 244. syr hrs .. D vv post ουν pon
29. ἅ c BC* a d e (cop sah basm) Or ms .. ς Ln οσα
30. εξηλθον (L εξηρχοντο) c cdd unc omn exc CD, item al pl vv m Or^{1} Chr ms .. ς (= Gb Sz) εξ. ουν sine cd unc (Or^{1} cop basm εξ. δε) .. Ln [και] εξ. c CD b syr utr aeth
31. Εν c C*DL vg it (exc b f) Or^{2} .. ς (= Gb) add δε, Ln [δε] | C al^{2} ηρωτουν | μαθηται .. add αυτου al pl vv m Cyr al
33. D ελεγ. δε (δε et. vv) εν εαυτοις (et. ff, non d) οι μαθ.
34. ποιω c AEGHMSUVΔ etc Or^{1} .. Gb″ Ln ποιησω c BCDKL al^{6} Clem Heracl Or^{3} (Or^{1} του ποιησαι) Cyr al

35 αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερι-
σμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεά-
36 σασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερισμόν. 36 ἤδη ὁ θερίζων
μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα ὁ σπείρων
37 ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός,
38 ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς
θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
39 κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπί-
στευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυ-
40 ρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. 40 ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ
Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ᾽ αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο
41 42 ἡμέρας. 41 καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ
τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ
ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.
43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
44 44 αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι Mt 13, 57.
45 τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Mc 6, 4. Lc 4, 24.
Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ·

---

35. ετι (Gb°) .. om DL (non E) al pl pers^p sl ms Or^5 (Or^4 hab) Cyr al | ς (= Gb Sz) τετραμηνον c (H?) etc

36. ηδη c seqq conjg A (B?) C*DEL al b d l (e vdtr) Cyr .. ς Ln c antecdd conjg ut GKUΔ etc cop Or, item ante προς θερισμ. pon al^1 vg it (exc a b e l) .. plane om a cop^1 aeth pers^p syr hrs sl ms sax (Ir) Chr Hil | ς (= Gb) ηδη. 36 και ο, Ln ηδη. 36 [και] ο .. om και c BC*DL (non K) al a b e l cop^1 Or Cyr (Ir) | ινα c BCLU al e g cop basm arm sl Heracl Or^4 .. ς Ln ινα και | EK al χαιρει .. D aldin χαρη

37. ο αληθινος .. om (Gb°) ὁ C*KLΔ al m Or, item (εστ. ο λογ. αληθ. .. D al εστ. ο λ. ο αλ.) Heracl Cyr Chr

38. D απεσταλκα | L om ὃ | D εκοπιασατε | D Chr ms εκοπιασαν

39. εις αυτον .. om a e Or^1 in textu (alibi^1 hab) .. al^1 post σαμαρ. pon (v. 41. επιστ. εις αυτ. al^6 vv pm Chr) | ἃ c BC*L b e l (cop basm) Or^2 .. ς Ln οσα (Or^2)

40. B ηλθον ουν sino ως | G μειναι προς αυτους

42. DE al vv Or τη δε | Ln [οτι] ουκετι .. om B al b Or Ir | B Or^2 (Heracl σην λ.) λαλιαν σου | αυτοι .. D a αυτου | K* al (K al εγνωμεν, al^1 εγνωκαμεν) vv Heracl Or^1 (Or^2 ante ουτ., Or^1 post εστ.) Victorin om αληθως | ς (Gb°°) in f. add ο χριστος .. om c BC* al^4 vg it (sed non e f, nec d δ) cop syr hrs aeth arm Heracl Or^4 Ir al

43. εκειθεν c BCD al a b e f ff l cop Or Cyr .. ς (Gb°) add και απηλθεν, Ln [κ. α.] .. L al syr^p gat mm και ηλθεν .. for tol c *et fuit*

44. ς (= Gb Sz) ο ιησους c B (e silentio) LM etc

45. D ως ουν et εξεδεξαντο | EFG (παντες) KLV etc εορακοτες | οσα (Gb'') c ABCL al m syr^p Or^4 Cyr Chr (text) .. ς ἃ (Or^1 non accurate) | D εν ιερουσαλημ

καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. [46] ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ 46
τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.
(Mt 8,5ss. Lc 7,1ss.) Καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ· [47] οὗτος 47
ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν
πρὸς αὐτὸν καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν
γὰρ ἀποθνήσκειν. [48] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν Ἐὰν μὴ σημεῖα 48
καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. [49] λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός 49
Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. [50] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς 50
Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. [51] ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι 51
αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ.
[52] ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον 52
οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. [53] ἔγνω οὖν 53
ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὁ υἱός
σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. [54] Τοῦτο πάλιν 54
δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν
Γαλιλαίαν.

---

45. G al^{2} om κ. αυτοι (l *ipse*) γ. η. ε. τ. εορτ.

46. παλιν .. ϛ (= Gb) ο ιησους παλιν, Sz παλιν ο ις | B εν κανα | DL al vv ην δε | D (etiam d) al^{1} a Chron alex Synops βασιλισκος (item D v. 49.) | εν καφαρν. (ϛ καπερν. cf Prol) .. om e (*erat autem illic* etc) vg ms Aug; syr post ην pon; al^{2} vg it cdd om εν (al^{1} εις)

47. C al vv Chr ηλθεν | ηρωτα c BCDL (G om και ηρωτα) al a c l foss arm Or Aug .. ϛ (Gb$^{\circ\circ}$) add αυτον, Ln [αυτ.] | C* (vdtr) cop καταβας ιασηται | K al m Heracl Or εμελλεν

48. EH al πιστευσετε (–ευετε vg it)

49. A al al ms Chr^{1} τον υιον μου (D al vv om μου)

50. E al om ο ιησους | επιστευσεν c BD vg c l syr pers^{p} .. ϛ (Gb$^{\circ}$) praem και, Ln [και] .. L επιστ. δε | ᾧ c DE (F ὧν) GKMUVΔ (HS?) etc .. Ln ὃν c ABC (F ὧν) L | ο ις c ACDEFGK (om αυτω) LMUVΔ al longe pl .. ϛ (= Gb+ Sz) om ὁ c (BHS?) etc

51. αυτου sec (non prius) .. om DL al vg it | υπηντησ. c BCD (ante οι δουλ.) KL al m aldin .. ϛ απηντησ. | και απηγγ. .. om BL cop syr hrs .. D κ. ηγγειλ. (D b add αυτω omisso λεγοντες) .. K al κ. ανηγγειλ. | ο (C* om) παις (Or^{3}) .. DKLU al m aldin (vv pm) Cyr Thph ο υιος | σου (Heracl Or^{1}) .. Ln αυτου c ABC al^{1} vg c d f g l arm Or^{1}

52. την ωρ. παρ αυτ. (B εκεινην pro παρ αυτ.) c ACDKU al m vg a b c e g .. ϛ παρ αυτ. την ωρ. | ειπον (D ειπαν) ουν c BCL al arm .. ϛ Ln και ειπον .. foss e cop basm ειπον | εχθες c ACDKL al .. ϛ χθες

53. εν prius .. om C al vv | οτι sec (Gb$^{\circ}$) .. Ln om c ABCL al^{5} aldin vg it (exc e f) al Cyr

54. BC*G al cop^{2} Or^{2} τουτο δε (e *hoc igitur*)

V.

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς
2 Ἱεροσόλυμα. ² ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμ-
3 βήθρα ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα. ³ ἐν
ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν.
5 ⁵ ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ
6 αὐτοῦ· ⁶ τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη
7 χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; ⁷ ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθε-
νῶν Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς
τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.

V. 1. v al pm vv μετα δε | η εορτη c CEFLMΔ(HS?) al pl aldin cop sah Cyr Thph .. ς Ln om ἡ c ABDGKUV(HS?) etc Or («οὐ προσκειται το ονομα αυτης») .. 131. add η σκηνοπηγια | Syr hrs om των ιουδ. | ιζ c ABDHKL al m .. ς (Gb°°) praem ὁ

2. εστιν .. vv m Chr Nonn Thph ην | επι τ. προβ. .. l syr perss sax Cyr om (Gb°) .. ADGL εν τ. προβ. .. al³ vg (et. for tol al, non am ing mt foss) e (it cdd al variant) aeth arr sl ed Eus Ath Chr Thd mopsv al προβατική | DV al vv λεγομενη | L 33. e l Eus βηζαθα (L) s. βηθζ. .. D βελζεθα .. it et vg cdd *belzatha* (a), *betzeta* (b), *berzeta* (ff) et similiter .. B vg (et. am foss gat al) c cop sah aeth ar[r] syr[p] (sed in mg βηθεσδα) Thph Tert al βηθσαϊδα

3. 4. D it cdd cop sah κατεκειντο | L το πληθ. | πληθος c BCDL al a b e l cop sah sl Chr² .. ς (Gb°°) add πολυ, Ln [πολυ] | ξηρων .. D a b l perss add παραλυτικων | ς (Gb°°) Ln post ξηρων add ἐκδεχομένων (al⁵ απεκδεχ.) τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. ⁴ ἄγγελος γὰρ (al¹ om, L vv δε, diff vv al .. Ln add [κυρίου] c AKL al pm aldin vv m Cyr; al³ του θεου) κατὰ καιρὸν (L κατα καιρω, al² vv post κατεβ. pon, a b ff gat om .. cop¹ *ad hos omnes*) κατέβαινεν (LC*** –βενεν .. A al¹ for foss syr[p] al ελουετο, K ἐλούετον) ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ (a b ff gat om εν τη κολ.) καὶ ἐτάρασσε (C***GHMUV al longe pl vv m Thph Amb) τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς (vg it cdd add εν τη κολυμβ.) μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος (μετα usq υδατ. om a b ff gat Amb¹) ὑγιὴς ἐγίνετο (FL al εγενετο), ᾧ δήποτε (Ln οἱωδηποτοῦν c A .. L υοδηποτε .. K al¹ ᾧ δ᾽ ἂν) κατείχετο (L al¹ κατηχετο, C*** κατηχετω) νοσήματι (eadem hab Cyr Chr Euth Thph scholl Tert Amb; tacet Or) .. haec omnia om c BC* 157. 314. cop² sah Nonn; item εκδεχομ. usq κινησιν om A*L 18.; item αγγελος usq νοσηματι om D 33. f l harl* latt al² arm mss Aug, atque eadem asteriscis notant S al m, obelo al² (item obelo notat syr[p] ο ουν πρωτ. usq νοσηματι)

5. D al¹ vv om τις | και c ACDEFGHLMUΔ al longe pl vv m Eus al .. Ln [και], ς (= Gb Sz) om c B (e sil.) KSV etc | U om τη | αυτου c BC*DL al m vv m Cyr Chr .. Ln [α.], ς om (et. Or)

7. απεκριθη .. A**D λεγει | C**GH al m syr utr syr hrs al Chr ναι κυριε, et C** al vv Chr ms ανθρ. δε | ς (= Gb Sz) βαλλη | εγω .. om V al Aug, al¹ ante ερχ. pon

[8] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 8
[9] καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ 9
καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. [10] ἔλεγον οὖν οἱ 10
Ex 20, 10. Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν
κράβαττον. [11] ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν 11
Ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. [12] ἠρώτησαν αὐτόν Τίς ἐστιν 12
ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι Ἆρον καὶ περιπάτει; [13] ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ᾔδει 13
τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. [14] μετὰ 14
ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἴδε ὑγιὴς
γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. [15] ἀπῆλθεν 15
ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν
ὑγιῆ. [16] καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει 16
ἐν σαββάτῳ. [17] Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι 17
ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. [18] διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ 18
Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα
ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. [19] ἀπεκρίνατο οὖν 19
ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς
ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ

---

8. ς (= Gb Sz) εγειραι | Ln [και] αρον c ADK it cdd | κραβαττον h. v. et vv seqq c A (B?) CDE (v. 8. κραβατον) FGKLMSUΔ etc, item a b d e am al (s. *-atum*) .. ς κραββατον c (H?) V etc

9. Cdd[4] ([2] om simul κ. ηρεν usq περιεπ.) om κ. ευθεως (om D l arm) εγ. υγ. (D al vg it υγ. εγ.) ο ανθρ. (om al[1] gat Chr) | D al vv m κ. εγερθεις ηρεν | C* εαυτου | AL al περιπατει | D e om εν εκ. τ. ημ.

10. ουκ c BC***EFKMUΔ (HS?) etc .. Ln [και] ουκ c AC*DGLV al pm a b e cop sah aeth al Cyr Chr Gaud | Ln τ. κραβ. σου c C*DL al vv pm Cyr Chr Hil al

11. απεκριθη c C***DEFMUV (HS?) etc vv pm .. Ln praem ος δε c AB Cyr, item ο δε C*GKL al m foss f syr utr cop

12. ηρωτησαν c BD al[1] a e ff foss sah arm .. ς add ουν, Ln [ουν] .. et. δε add | Αρον c BC*L (sah *sume eum, abeas*) .. ς Ln add τον κραββατον (Ln κραβαττ.) σου

13. δε .. D* d om | ασθενων (Gb') c D foss b l (pers[p] ασθ. et ιαθ. conjg) .. ς Ln ιαθεις .. Chri cdd[6] τεθεραπευμενος

14. F cop μετα δε | B om ὁ | σοι τι (Gb'') .. ς (= Sz) τι σοι

15. Ln [και] απηλθεν c A b foss al .. D al m cop Cyr (text) Chr ms απ. ουν | ειπεν c CL al a e syr cop Cyr .. ς Ln ανηγγειλεν .. DKUΔ al m Chr απηγγειλεν | αυτον .. D al[6] a e ff l cop sl με

16. οι ιουδ. τ. ιησ. (Gb'') c BCDGLU 33. 69. vg it cdd pl syr .. ς τ. ιησ. οι ιουδ. et ς (=Gb) add και εζητουν αυτον αποκτειναι, Ln [κ. εζ. α. απ.] .. om c BCDL 33. 69. al[3] vg it (exc f) cop arm Cyr[1] Chr Nonn (cf v. 18.)

18. D vv Hil al om ουν | οι ιουδ. .. D Hil ante εζητ. pon, al[1] om

19. D al απεκριθη (ita D et. v. 17.) | B om ο ιησ. | ειπεν .. BL ελεγεν | ποιειν .. V om .. al transp | εαν .. B αν | EM al m βλεπει

20 ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. [20] ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ
τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων
21 δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. [21] ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει
22 τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. [22] οὐδὲ
γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, Act 17, 31.
23 [23] ἵνα πάντες τιμῶσιν τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσιν τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν
24 τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. [24] ἀμὴν ἀμὴν λέγω 1 Jo 2, 23.
ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει
ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ 3, 18.
25 θανάτου εἰς τὴν ζωήν. [25] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ
νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ
26 οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. [26] ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ,
27 οὕτως ἔδωκεν καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· [27] καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν
28 αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. [28] μὴ θαυμάζετε τοῦτο,
ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς
29 αὐτοῦ, [29] καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, Mt 25, 46.
30 οἱ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. [30] οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν
ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία
ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.
31 [31] ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής·
32 [32] ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρ-
33 τυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. [33] ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ 1, 19 ss.
34 μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· [34] ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν
35 λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. [35] ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος

---

19. αν .. om ADL al e (Or εαν) | ποιη .. A al m aldin b e Chr Hil[5] al ποιει, D ποιηση | D it cdd Hil al ποιει ομοιως
20. φιλει .. D Or Chr αγαπα (vg it *diligit*, sed a *amat*) | D δειχνυει. A διγνυσιν (E*LΔ διχν.) | D al[1] α αν αυτ. ποιη | δειξει .. D al[1] e δει-χνυσιν | L al θαυμαζετε
24. D al Clem (των λογων) Chr om οτι
25. B al Chri cdd[4] αχουσουσι, L al Cyr Chri cdd[2] -σωσιν | θεου .. KS al syr[p] mg syr hrs Chr (vdtr) ανθρωπου | ζησουσιν c BDL al[4] Chr[1] .. ϛ -σονται
26. BL b l Cyr Hil al και τω υιω εδωχ.
27. και χρισιν .. Ln om και c AL 33. vg (non am for ing fuld emm mt) it (et. d; non f g) cop al Or[5] Cyr al | οτι υ. α. εστ. cum seqq conjg EM al aldin syr utr arm Chr Dam Thph Euth schol; contra cum antecdd Or Cyr Tert al
28. B al αχουσουσι .. L al αχουσωσιν
29. οι sec c B a e ff Tert Aug[2] (alibi add δε) .. ϛ add δε, Ln [δε] .. cop Ir και οι
30. ποιειν .. D al vv post εμαυτου, al[1] ante εγω pon | B om με | ϛ (= Gb Sz) in f. add πατρος
32. D a e arm οιδατε (al[3] -δαμεν) | L 33. οτι αληθινη | η μαρτυρια .. D* (non d) e add μου, D** al[1] vv m Chr Fulg αυτου
34. D al cop[1] mm ανθρωπων | L ταυτα λαλω

ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν
10, 25. ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· 36
14, 11. τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα
ἃ ἐγὼ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν. 37 καὶ ὁ 37
πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ
ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε, 38 καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ 38
οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ
πιστεύετε. 39 ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν 39
αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ, 40 καὶ οὐ 40
θέλετε ἐλθεῖν πρός μέ, ἵνα ζωὴν ἔχητε. 41 δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ 41
λαμβάνω, 42 ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν 42
ἑαυτοῖς. 43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμ- 43
βάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε.
12, 43. 44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, 44
καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; 45 μὴ δοκεῖτε ὅτι 45
ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν
*Gen3,15. Μωυσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. 46 εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωυσεῖ, ἐπι- 46
*Dt18,15. στεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. 47 εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου 47
γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

---

35. αγαλλιαθηναι c ADEG(H?)KMSUVΔ al longe pl Chr ms .. ς (= Gb Sz) αγαλλιασθηναι c BL etc | A al vv Chr al πρ. ωρ. αγαλλ.

36. Ln μειζων c ABEGM al m .. D Chr μειζονα | δεδωκεν c BL al m .. ς Ln εδωκεν | α εγω ποιω .. om al[2] it cdd Did[1] Chr[1] Hil ms[1] .. Ln om εγω c ABDL al[5] b cop arm Cyr[1] (text) Hil | D al m Chr απεστειλεν

37. εκεινος c BL a, item D εκεινος αυτος .. ς Ln αυτος | D vv m μαρτυρει | ακηκ.. πωπ. c EGHMSUVΔ etc cop etc Cyr (aliquoties) Tert Quaest .. Ln πωπ. (al[1] Hil om) ακηκ. c ABDKL al vg it syr arm Cyr[1] | EGKLMΔ etc εορακατε

38. εν υμ. μενοντα (al[1] οντα) c BL al vg b c f ff l Cyr Hil . ς Ln μεν. εν υμ. | D al απεσταλκεν

41. AK al m arr Cyr Chr ανθρωπου

42. αλλα c BDL etc .. ς αλλ | LΔ al εν αυτοις

43. λημψεσθε .. ς ληψεσθε cf Prol

44. υμεις .. om L al; al[1] Or post πιστ. pon | AL al Cyr Chr πιστευειν | DK etc Or παρ | αλληλων .. Δ al m Or[1] Eus Ephr Hil ανθρωπων (-ποις Or) | Ln [θεου] .. om B a b cop[1] (μονου om al[2]) | ζητειτε .. al[8] e l Ephr Chr Aug ζητουντες

45. υμων sec .. B add προς τον πατερα

46. μωυσει (s. μωσει, cf Prol) c ADEFG(H?)LVΔ etc Or . ς μωση c B (μων.) KM(S?)U etc | D al[7] εμου γαρ

47. πιστευσετε .. B al[1] (non A) vv πιστευετε .. HGSΔ al m Or ms Chr cdd[4] -σητε

VI.

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας Mt 14,
2 τῆς Τιβεριάδος· [2] ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα 13-21. Mc 6,
3 ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. [3] ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ 32-44.
4 ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. [4] ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ Lc 9,
5 τῶν Ἰουδαίων. [5] ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος 10-17.
ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον Πόθεν ἀγορά-
6 σωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; [6] τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν·
7 αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. [7] ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος Διακοσίων
8 δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ. [8] λέγει
αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου
9 [9] Ἔστιν παιδάριον ὧδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια·
10 ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; [10] εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Ποιήσατε τοὺς
ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ
11 ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. [11] ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ
Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ
12 τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. [12] ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς

VI. 1. της τιβερ. .. D al² b e syr^p ms praem εις τα μερη, V al¹ f go praem και (της γαλ. et om et transp)

2. ηκολ. δε c BDL al a b c e ff l cop Cyr .. ς και ηκολ. | F al ηκολουθησεν | εωρων .. Ln εθεωρουν c (Δ al εθεωρων) BDL al Cyr (al εωρακασι, εωρουν, εωρασι) | ς (= Gb Sz) αυτου τα σημεια contra ABDFKLS al pm vv longe pl Cyr al [cf ad haec Jo 2, 23.]

3. D (err. Ln) al vv Chr απηλθεν | δε .. D al vg it ουν .. cop² om | ις c BD .. Δ om .. ς ο ις | εκει .. D al post εκαθ. (D εκαθηζετο) .. al m pers^p om

5. ο ις h. l. c ABDKLM al⁸ vv pm Cyr .. ς post ουν | D vv οχλ. πολ. | D και λεγει | φιλιππ. c BDLΔ al .. ς praem τον | αγορασωμεν (Gb′) c ABDEFGHLMSΔ al longe pl .. ς -σομεν c KUV etc

6. DEFGMUV al pm Tbph ημελλεν

7. D αποχρεινεται | L al ο φιλιππ. | L αρκεσει | D ο. αρκ. αυτ. αρτ. | εκαστος c ABL al vv pl Cyr Chr .. ς add αυτων | Ln [τι] .. om BD b e ff l cop go

9. παιδαριον c BDL al m a b e l aeth al Or Cyr Chr .. ς (Gb°) add εν. Ln [εν] | ος (Gb′) c ABD*GU al m .. ς ὃ

10. ειπεν c BL al foss a syr arm Or .. ς (Gb°) add δε, Ln [δε], item DG al vv ουν (cop και ειπ.) | A b πολ. (c om) χορτ. | ανεπεσαν c ABDEFLMVΔ al m .. ς -σον | ουν c ABDKLU etc vv longe pl Cyr etc .. Gb° c EFGH MSVΔ al pm cop² .. al¹ δε, al³ e Aug και αν. | DL al Cyr om οι | ανδρες .. K (?) al a Aug Cyr ανθρωποι .. A al⁵ ανθρ. ανδρ. | ωσει .. DL ως (vv om)

11. ουν c ABDL al vv m Cyr .. a om .. ς δε (G al και λαβων) | D (D vv ηυχαριστησεν και) al m vv Or εδωκεν (al δεδωκεν) | τοις ανακειμ. c ABL al vv longe pl Or Bas al .. ς (Gb°°) praem τοις μαθηταις, οι δε μαθηται | DM al ομ. δε και

αὐτοῦ Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται.
[13] συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν 13
πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.
Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν 14
*Dt18,15. ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. [15] Ἰησοῦς οὖν γνοὺς 15
ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα,
6, 3. ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.
Mt 14, 22–36. Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θά- 16
Mc 6, 45–56. λασσαν, [17] καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης 17
εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐ-
τοὺς ὁ Ἰησοῦς, [18] ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διεγείρετο. 18
[19] ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν 19
Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινό-
μενον, καὶ ἐφοβήθησαν. [20] ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 20
[21] ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον 21
ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.
Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης ἰδὼν ὅτι 22
πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον,
[23] ἄλλα δὲ ἦλθεν πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον 23
τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου· [24] ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι 24

---

12. B al[6] περισσευοντα
13. επερισσευσαν c BD al .. ϛ επερισσευσεν
14. e om versum | L al ειδοτες | B a cop α εποιησεν σημεια | σημειον c D al am fuld for ing emm it (exc f ff) arm sax Aug Beda .. ϛ (Gb°) Ln add ο ιησους (vg ante εποι. add) | D om αληθως | DM al vv ο ε. τ. κ. ερχ.
15. G al ο ουν ις | ποιησωσιν c ABL (cf Monum sacr ined p. 23.) al Or Cyr .. ϛ (Gb°) add αυτον | ανεχωρησεν (B εχωρησεν) c EFG(H?)MSUVΔ al longe pl aldin cop sah syr pers[p] aeth Or Chr al .. ϛ (Gb°°) Ln add παλιν (al[2] post μονος pon)
17. AK al αναβαντες | LΔ al εις πλοιον | και σκ. η. εγεγ. .. D al[1] go κατελαβεν δε αυτους η σκοτ. | ουκ .. Ln ουπω c BDL al vv m (non vg c ff etc) Cyr Nonn | B πρ. αυτ. εληλυθε | D vv ο ις ante προς
18. διεγειρ. c BGLV al .. ϛ Ln διηγειρ.
19. ως .. Ln ωσει c AD (D al σταδια ωσει) al .. om al[3]
21. εγεν. το πλ. c ABGL al vv Or Cyr Aug .. ϛ το πλ. εγεν. (D εγενηθη)
22. ιδων (Δ ειδων) .. Ln ειδον c AL (L ιδον) vv m Chr .. D al vv ειδεν, al[1] ιδοντες, syr[p] mg εγνωσαν | ἓν c ABL al vv pm .. ϛ (= Gb) add εκεινο (om D al aldin vv Chr) εις ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου (D** al vv του ιησου, D* αυτου ιησου) .. diff al | πλοιον c ABDKL al m vv Cyr Chr .. ϛ (= Gb) πλοιαριον (πλοιαριον ante αλλο non variat)
23. αλλ. δε (om BL al[1] e cop, vv al diff) ηλθ. (KLM al m ηλθον, al[1] διηλθον) πλοιαρ. (πλ. ηλθ. K al) .. D (b) arm αλλων πλοιαριων ελθοντων | Ln πλοια c B al[2] vg it cdd (al?) | B al m εκ της τιβ. | D al[1] a e arm om (Gb°) ευχαρ. (vv –σαντες) τ. κυρ. (al vv τ. ιησου s. τω κυρ. s. τω θεω)
24. AKL etc ιδεν (U εγνω)

Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ
25 πλοῖα καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντες
αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ Ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας;
26 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ
με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτά-
27 σθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν
τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει·
28 τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός. 28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν Τί
29 ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέ-
30 στειλεν ἐκεῖνος. 30 εἶπον οὖν αὐτῷ Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν
31 καὶ πιστεύσωμέν σοι, τί ἐργάζῃ; 31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον
ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμμένον Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν *Ps78,24.
32 αὐτοῖς φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ
Μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου
33 δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. 33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ
θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.
34 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.
35 35 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς
μὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.
36 37 36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε. 37 πᾶν ὃ
δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς μὲ οὐ μὴ

---

24. ς (= Gb Sz) ενεβησ. (L al m ανεβ.) και αυτοι (om αυτ. S al vv m) .. D b ff l ελαβον εαυτοις .. diff al | Ln πλοιαρια c DL (non B) al syr[p] mg vg it Cyr Thph | τον ιν .. K al for αυτον

26. AKUV al ιδετε .. D ειδατε | D vv σημ. και τερατα

27. την βρωσ. sec .. om EFG al vv Clem[1] Aug (hab Or Hil) | D διδωσιν (ita et. vv Chr) υμ.

28. A vv m (non vg it) om ουν | ποιωμεν (et. Or Cyr) .. D (sed D τι εργασωμεθα ινα ποιησωμεν) G (τι ουν) al ποιησωμεν, al vv ποιησομεν .. ς (non ς[e] Gb Sz) ποιουμεν c al m Thph | KM al εργαζομεθα

29. ις c EFGHMUVΔ al pl aldin .. ς (Gb°°) Ln praem ὁ | T τα εργα | AL (-ειτε) T al[9] Or Bas Cyr πιστευητε | T al απεσταλκεν

30. ουν sec .. om (Gb°) L al vv pm (al[2] vv om ουν prius)

32. GL al e cop syr arm om (Gb°°) ουν (b *autem*) | δεδωκ. (et. Or) .. Ln εδωκεν c BDL al[2] Clem [cf 7, 19.] | D αλλα

33. D ο του θεου | AK al vg c f Aug διδους ζωην

35. ειπεν c BLT al a b e foss cop syr arm .. ς (Gb°°) add δε, Ln [δε], item D al m vv ουν (ff praem *et*) | BT πρ. εμε (non Or) | Ln πεινασει c DT al m aldin Thph et διψησει c AD (-ψασει) LTΔ al m aldin Thph (Or -ση bis)

36. K al vv pm om και prius | EFKLTVΔ etc εορακατε | Ln [με] .. om A (in f. add μοι) a b e gat | T και ου μη

37. L al[5] πρ. με ηξει | EK (L μεμε) TΔ ερχ. πρ. εμε

ἐκβάλω ἔξω, [38] ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέ- 38
λημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. [39] τοῦτο δέ ἐστιν τὸ 39
θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ
ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [40] τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα 40
τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ
ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [41] Ἐγόγ- 41
γυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, [42] καὶ ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, 42
οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει οὗτος ὅτι
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; [43] ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς 43
6, 65. Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. [44] οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός ἐμὲ ἐὰν μὴ 44
ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ
*E 54,13. ἡμέρᾳ. [45] ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις Καὶ ἔσονται πάντες δι- 45
δακτοὶ θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς μέ.
[46] οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τις εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος 46
ἑώρακεν τὸν πατέρα. [47] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν 47
*Ex 16,15. αἰώνιον. [48] ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. [49] οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν 48 49
τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· [50] οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐ- 50

---

37. G al Thph εκβαλλω | D a b e Hil om εξω
38. απο c ABLT al sah (sic nemo vv. 33. 41.; D v. 42.; Or[1] [novies εκ] v. 51. etc) .. ϛ εκ | DL* (vdtr) Eus Ath ινα ποιησω | D al vv Did al in f. add πατρος (CK al transiliunt a πεμψ. με ad πεμψ. με seq)
39. πεμψ. με c AB (C; cf ad v. 38.) DLT al[9] vv m Ath Cyr Chr Amb Aug .. ϛ (= Gb) add πατρος (M ab ινα παν ad ινα πας transilit) | D μηδεν pro εξ αυτου | αυτο .. EGHL*SVΔ al pl am for tol αυτον (Gb') | εν c ABDK etc vv pl .. om (Gb°) CEGHLSTUVΔ al pl vv Ath ms Cyr Victorin
40. γαρ .. ϛ (= Gb Sz) δε | του πατρ. μ. (Gb″) c BCDLTU al[9] vv pl Clem Ath ms al .. MΔ al aldin vg it cdd syr hrs al Amb al του πεμψαντος με πατρ. .. ϛ του πεμψαντος με | EKM al εχει | Ln [εγω], Gb° .. om AD al[8] b foss tol al (vg al transp) Clem Ath ms Chr Tert Hil | εν c ADKLSU al vv pl Clem al .. ϛ om
42. BT Ουχι | ιησους .. om M al[8] vv m Chr al | νυν c BCT cop arm .. om a o .. ϛ Ln ουν | ουτος sec c AEGHKMSUVΔ etc vv pl .. Ln [ουτ.], Gb° .. om BCDLT al a ff sah sl ms Cyr Chr (al[1] αυτος)
43. απεκριθη c BCKLT al a o cop sah syr arm al Cyr .. ϛ (= Gb Sz) add ουν, Ln [ουν] | LT 33. om ο | B μετα
44. πρ. εμε c BEMUVΔ al .. ϛ Ln πρ. με | καγω c BCDL al (T εγω) .. ϛ και εγω | ϛ (= Gb Sz) om εν c (B?)Δ etc
45. θεου .. ϛ (= Gb Sz) του θεου | πας .. ϛ (= Gb Sz) πας ουν | ακουσας c ABCKLTU etc Or[2] .. Gb' Sz ακουων c DEGHMSVΔ al pl it cdd vg cdd syr[p] mg go Cyr Hil | BT Or[1] πρ. εμε
46. εωρακ. (εορ. bis EGLMTVΔ, semel K, etc) τις (om U) c BCDGLT al vg it Or Cyr .. ϛ τις εωρ. | B om του
47. ο πιστευων c BLT arm .. ϛ Ln add εις εμε (tacet Or)
49. εν (D a b e praem τον αρτον) τ. ερ. το μ. c BCDT b c e am ing tol al Or Eus Chr Aug .. ϛ το μ. εν τ. ερ.

51 ρανοῦ καταβαίνων ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. [51] ἐγώ εἰμι
ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ
ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σάρξ μου
52 ἐστὶν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. [52] Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ
Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;
53 [53] εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν
σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν
54 ἐν ἑαυτοῖς. [54] ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν
55 αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [55] ἡ γὰρ σάρξ μου
56 ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής ἐστιν πόσις. [56] ὁ τρώγων
μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ.
57 [57] καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ
58 τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ. [58] οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ
καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον
59 τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. [59] ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν
Καφαρναούμ.
60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον Σκληρός ἐστιν
61 ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; [61] εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ
ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο ὑμᾶς
62 σκανδαλίζει; [62] ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα
63 ὅπου ἦν τὸ πρότερον; [63] τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ 2 Co 3,6.

---

50. αποθανη .. B αποθνησκη
51. D 33. Or[3] (alibi[3] –σεται) ζησει | δε .. om D al vv m Clem Or[1] (alibi[3] hab) | εστιν c BCDLT al[2] vg it (exc f) sah aeth Or[2] Ath Cyr[1] Cyp Aug al .. ϛ (Gb°) add (Clem Or[2]) ην εγω δωσω (perss διδωμι, sl εδωκα .. al[1] add υμιν) | υπερ .. U περι
52. Ln οι ιουδ. πρ. αλλ. c CD al m vv m | C al Or ημιν (U post δουν. pon) ουτος | DK al τ. σαρκ. δουν. | Ln τ. σαρκ. αυτου c BT al[1] mg (εαυτ.) vv pl Chr (non Or)
53. φαγητε .. D a Victorin λαβητε | D vv εν εαυτ. την ζωην
54. D Victorin αυτου την σαρκαν et αυτου τ. αιμ. | καγω c BCDGKLU al Or al .. ϛ και εγω | εν c C(K?)MTVΔ al pl vg it (exc a e) cop sah syr go Or[2] Eus Cyr Chr .. Ln [εν], ϛ (= Sz) om c B (e sil.) DEG(HKS?)LU etc
55. αληθης bis (Gb″) c BCF[a]KLT al pm mm tol cop sah al Clem Or[5] (alibi[1] –θως, [1] –θινη) Cyr Chr al .. ϛ αληθως | D om και το usq ποσις
56. D (similiter a ff Victorin) in f. add καθως εν εμοι ο πατηρ καγω εν τω πατρι. αμην αμην λεγω υμειν, εαν μη λαβητε το σωμα του υιου του ανθρωπου ως τον αρτον της ζωης, ουκ εχετε ζωην εν αυτω
57. D al[8] απεσταλκεν | τρωγων .. D Victorin λαμβανων | ζησει (Gb′) c BC (cf ed in append) (K?) LT al m Or Eus Cyr Chr .. D ζη .. ϛ ζησεται
58. εξ c BCT .. ϛ εκ του | οι πατ. c BCLT cop Or .. ϛ (Gb°°) add υμων (al[3] ημ.) et ϛ (= Gb) Ln pergunt το μαννα (al[6] vv add εν τη ερημω) .. om c CDLT 33. e cop sah Or | ζησει (Gb″) c CEG(H?)LSTVΔ al longe pl Or Cyr Chr .. ϛ Ln ζησεται c BDKMU etc
60. D ειπαν | ο λογ. ουτ. c BCDKLT al m e cop etc Chr Thph .. ϛ ουτ. ο λογ.
61. D Chr ως ουν εγνω ο ις οτι εν εαυτοις | C ιδων δε

ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή
ἐστιν. 64 ἀλλὰ εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς 64
ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν.
6, 44. 65 καὶ ἔλεγεν Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς μὲ 65
ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός.
Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω καὶ 66
οὐκέτι μετ᾽ αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα Μὴ 67
καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, πρὸς 68
τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· 69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύ- 69
11, 27. κaμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 70 ἀπεκρίθη αὐτοῖς 70
Mt16,16. Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν.
71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν παρα- 71
διδόναι αὐτόν, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

VII.

Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ 1
5, 18. ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπο-
*Lev: κτεῖναι. 2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. 3 εἶπον οὖν 2 3
23, 34. πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰου-

---

63. λελαληκα (Gb″) c BCDKLTU al m vv longe pl Or Eus Ath Did Cyr Chr al m .. ϛ (= Sz) λαλω | D* d om και
64. αλλα c DL etc .. ϛ Ln αλλ | D vv εξ υ. εισ. τιν., ST al m εισ. τιν. εξ υ. | G al vg^{sixt} am emm for foss ing mm mt tol sax Cyr? Chr? Hier al om μη | D al^{3} παραδιδους
65. οτι .. om K al a Chr | πατρος c BC*DLT (K?) al a b ff l cop arr aeth .. ϛ (Gb^{oo}) add μου
66. D al^{5} vv εκ τ. ουν | απηλθον h. l. c EFG (H?) M (S?) UVΔ etc .. Ln ante εις c BCDKLT al^{9} vv pm Cyr Chr | Ln [εκ] των c BGT al^{1} a b e
67. ουν .. G al a om .. D vv δε
68. ϛ (= Gb Sz) απεκρ. ουν contra BCKL al m a c e f al pm Cyr Bas Cyp (D vv ειπεν δε)
69. ο αγιος c BC*DL Nonn Cosm .. ϛ (= Gb) ο χριστος ο υιος (Gb′) .. cop sah ο χς ο αγ., aeth ο χς ο αγ. ο υιος, al^{1} b Chr ms^{1} Cyp^{1} ο(?) υιος | του θεου c BCDL al^{4} vv pm Cyr Nonn Cosm al .. ϛ (= Gb Sz) add του ζωντος
70. αυτοις (D vv m om, al^{3} vv Nonn αυτω) c EFGHMSVΔ al longe pl vv .. ϛ (Gb^{oo}) Ln add ο ιησους c BCDKLU etc | D al vv Chr εις εξ υμ.
71. DK om τον | ισκαριωτου c BCGL al syr^{p} ms mg arm vg^{sixt} am for gat harl g f Alcuin .. D vv σκαριωθ .. al^{3} syr^{p} mg (τον) απο καριωτου (s. καρυ– s. σκαρι–) .. ϛ ισκαριωτην | εμελλ. c BCKLU al pm Cyr Thph .. ϛ ημελλ. | παρ. αυτ. c BCDL al vg it (exc a) cop sah .. ϛ αυτ. παρ. | Ln om ων (Gb^{oo}) c BC*DL syr pers^{p}

VII. 1. C**D al vv pm om (Gb°) Και (vg al μ. ταυτ. δε) | μ. ταυτ. h. l. c BCDGKLX al m vv pm Cyr Chr (comm) .. ϛ (= Sz) pon post ο (om B) ιησους

δαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς·
4 4 οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι. εἰ
5 ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐ-
6 τοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 6 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς
7 οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. 7 οὐ δύ-
ναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ 15, 18.
8 ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ
οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλή-
9 10 ρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν, οὐ φανερῶς
11 ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ
12 ἔλεγον Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; 12 καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς
ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον Οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ
13 τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον 9, 22.
τῶν Ἰουδαίων.
14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδί-
15 δασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς οὗτος γράμματα
16 οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἡ ἐμὴ 14, 24.
17 διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· 17 ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα
αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἢ

---

3. θεωρησουσιν c (B?) DLMΔ al (hiant AC etc) .. ς Ln –σωσιν | σου sec .. Ln pon ante τα c B cop .. DG (G al ἃ σύ) al m vv m Cyr Bas Chr Thph om
4. Ln τι εν κρ. c BKL al | αυτος .. Ln αυτο c BD* (post παρρησ.) d cop (E* al αυτον)
5. D it (exc g) foss add τοτε s. in f. s. post γαρ s. ante εις | DL επιστευσαν
6. D al vv Cyr Aug om ουν (Gb[°°]) | B παντ. παρεστιν ετοιμ.
8. εορτην c BDKLTX al m vv Cyr Chr .. ς (Gb[°°]) add ταυτην | ουκ c DKM al[3] vv pm Porph ap Hier Epiph Cyr Chr al .. ς (= Gb Sz) Ln ουπω | ο εμ. καιρ. c BDGLTUX al vv Cyr .. ς ο καιρ. ο εμ.
9. ταυτα c DK al m vv pm (al και ταυτα) Cyr Chr .. ς (= Gb Sz) Ln add δε | αυτος (Gb[′]) c D*KLTX al m vv m Cyr .. ς Ln αυτοις .. al[6] vv m Aug om
10. εις τ. εορτ. .. Ln pon ante τοτε c BKLTX al vv m (non vg it [a bis hab]) Cyr | αλλα c BT .. ς αλλ | D al vv m Cyr (Chri cdd variant) om ως
12. πολυς h. l. c BLTX al vv (LM πολλυς, X πολλοις) .. ς ante περι .. D vv om | αλλοι c DFG(HK?)LMSUVΔ al longe pl b e (a *et alii*) syr pers[p] go Euth Thph .. ς (= Gb Sz) Ln add δε c B (e sil.) E(HK?)TX etc | ου .. KT al ουχι
13. L om περι αυτου
14. D al[6] Pseudochr μεσαζουσης | ιησους c BLTUX etc .. ς ο ις
15. εθαυμ. ουν c BDLTX al a c e ff l syr[p] mg cop sah Cyr .. ς και εθαυμ.
16. ουν c BEFGHKMSTUVΔ al longe pl syr[p] sah[1] go sl (vv al απ. δε s. και απ.) .. ς (= Gb[+] Sz) om c DLX etc | B om ὁ
17. X al ποτερον ει | D εκ θεου

ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν 18
ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν
*Ex 24, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 19 οὐ Μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; 19
3. καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπε- 20
8, 48. 10, 20. κρίθη ὁ ὄχλος Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη 21
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἓν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε
*Lev 12, 3. 22 διὰ τοῦτο. Μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ 22
*Gen Μωυσέως ἐστὶν ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
17, 10. ἄνθρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ 23
ὁ νόμος Μωυσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν
σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. 24
5, 18. 25 Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν 25
ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μή 26
ποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 27 ἀλλὰ 27
τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει
πόθεν ἐστίν. 28 ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων 28
8, 14. Κἀμὲ οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα,
ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ οἶδα 29
αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. 30 ἐζήτουν οὖν αὐ- 30
8, 20. τὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει
ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ 31
ἔλεγον ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος

---

19. Ln εδωκεν c BD al
20. απ. ο οχλ. c BLTX al cop sah Aug .. ς add και ειπεν (et. αυτω add .. v. 21. κ. ειπ. post απεκρ. non variat neque fere similia alibi)
21. ις c BEFGHMVXΔ al pl Thph .. ς (Gb°) Ln praem ὁ
22. δια τουτο c antecdd conjg X etc Thph .. ς, item edd pl (non Knapp Theile al) c seqq conjg; ita DEGKLU, item d e etc, item Cyr Chr Euth | DL al εδωκεν | D αλλα | Ln [εν] .. om B b e
23. D al^{1} vv ει ουν | B 33. ο ανθρ.
24. κρινατε (Or) .. Ln κρινετε c BDLT al^{2} Cyr
26. LX al vv Cyr om και prius | D al (vg it cdd *numquid*) Chr μητι | αληθως .. om al^{3} vv m Nonn | ς (= Gb Sz) ante ο χριστ. add αληθως .. om c BDKLTX al pm vv pl Or^{2} Epiph Cyr Chr al
28. D vg it εκραζεν | T εν τω ιερω ιησ. διδ., D ο ιησ. δι. εν τ. ι., al^{4} vv ο ιησ. εν τ. ι. δι., Δ al (non am) om ο ιησ. | K και ελεγεν | και οιδατε .. X al^{1} l Or^{2} (alibi ^{2} hab) Chri cdd^{5} Tert om .. V κ. οιδα .. b ff om οιδ.
29. ς (= Gb Sz) εγω δε | X απ αυτου | D al απεσταλκεν
30. T vv εβαλεν | G al^{8} vv m Nonn (Ir?) τας χειρας | BL al εληλυθεν
31. εκ τ. ο. δε (K al^{4} ουν) πολλ. c BKLTX al m vg it Cyr .. ς πολλ. δε εκ τ. ο. | D ελεγαν | οτι .. Gb° Ln om c BDLTUX al m vv pl Cyr | μη (Gb') c BDEKLTX al m Cyr Chr .. ς μητι | σημεια c BDKLTX al pm vg it sah arm go sl Cyr Chr .. ς (Gb°) add τουτων (M al praemitt)

32 ἐποίησεν; [32] ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ
ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἵνα
33 πιάσωσιν αὐτόν. [33] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ᾽ ὑμῶν 12, 35.
34 εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. [34] ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε,
35 καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. [35] εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι
πρὸς ἑαυτούς Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν
αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδά-
36 σκειν τοὺς Ἕλληνας; [36] τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν Ζητήσετέ με
καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;
37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς
38 καὶ ἔκραξεν λέγων Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. [38] ὁ πι-
στεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ *Zch14,8.
39 ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. [39] τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἔμελ- *Es58,11.
λον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰη- *Joel 2,
40 σοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. [40] Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων 28. (3,1.)
41 ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· [41] ἄλλοι ἔλεγον Οὗτός ἐστιν 1, 21.

---

31. εποιησεν .. D al vv ποιει
32. ηκουσαν .. KMU al m vv add ουν, D al vv δε .. al^2 vv praem και | DL* al a b c e l arm Chr om ταυτα | υπηρετας h. l. c DEGMVΔ al longe pl vv Thph .. ς Ln ante ινα pon | οι αρχ. κ. οι φαρ. c BDEGKLMTUX al vv m Cyr .. ς οι φαρ. κ. οι αρχ.
33. ειπ. ουν .. ς (= Gb Sz) add αυτοις | χρον. μικρ. c BLTX al .. ς μικρ. χρ.
34. Ln ευρησ. με c BTX syr utr cop sah | εἰμί .. vv (ut a c d cop ar [aeth?]) Nonn Thph εἶμι (Gb′), item (exc c d) v. 36. | B in f. add εκει
35. ημεις .. D al^1 vg it om (in aliis varie pon) | D al^1 μητι (vg it *numquid*)
36. ο λογ. ουτ. c BD gr (E*?) GKLUX al arm .. ς ουτ. (T al harl Chr om) ο λογ. | ον .. T οτι | Ln ευρησ. με c BGT syr syr^p c. ob. cop sah | 225. (sec. XII.) post hunc versum add και επορευθη εκαστος etc Jo 7, 53 — 8, 11.
37. DGTXΔ etc ιστηκει | D vv εκραζεν | D b e Cyp al om πρ. με (B εμε)
39. οὗ .. ὅ BEKMUV al m | EGKLMUVΔ al pm ημελλον | Ln οι πιστευσαντες c BLT (ap Georg., –σοντες ap Bch) al^1 | πνευμα (D το πν.) c KT al^2 vg it (exc e f) cop sah syr perss arm Or^4 Ath Cyr Nonn Hesych Hier Amb Victorin Aug al scholl .. ς (Gb°) add αγιον (D** το αγ.), item Ln δεδομενον c B (sed hab αγιον δεδομ.) syr syr^p mg c. ast. vg it (exc harl* f) Amb Victorin Aug al schol (al^1 δοθεν, Chr Thph τουτεστι δοθεν, sah *acceperant*, D f go επ αυτοις [D** –τους]) | ις c (B?) DEGKLMTUVXΔ (HS?) al longe pl Or^3 al m .. ς (Gb°°) praem ὁ (Or^1) | ουδεπω .. Ln ουπω c BD Or^1 .. L al^1 ουδεπωτε (sic uterque)
40. εκ τ. οχλ. ουν c BDL (sic) TX al vv m Or (om ουν) .. ς πολλοι (et. τινες leg, et. varie pon) ουν εκ τ. οχλ. | των λογων c BDEGKLMTUΔ* al longe pl vv pm Or .. ς τον λογον | Ln τ. λογ. τουτων c BD (praem αυτου) LTU al vv .. G al τουτ. τ. λογ., K al vv τ. λογ. αυτου, al αυτου τ. λ., X al τον λογ. τουτον | BD οτι ουτος
41. Ln ab initio αλλοι [δε] c T al vv | DLX al syr^p c. ob. οτι ουτος

ὁ Χριστός· ἄλλοι ἔλεγον Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;
*Ps 89,4. [42] οὐχ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ 42
*Mich 5, 1. τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαυίδ, ἔρχεται ὁ Χριστός; [43] σχίσμα οὖν ἐγένετο 43
7, 30. ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· [44] τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' 44
οὐδεὶς ἔβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.
[45] Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ 45
εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; [46] ἀπεκρίθησαν οἱ 46
ὑπηρέται Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος. [47] ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς 47
οἱ Φαρισαῖοι Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; [48] μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων 48
ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; [49] ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ 49
3, 1. μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. [50] λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, 50
*Dt 19, 15 ss. ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτόν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν [51] Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν 51
ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ;
[52] ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύ- 52
νησον καὶ ἴδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγείρεται.

---

41. αλλοι sec c DEGHK (M al ab ελεγον ad ελεγον transiliunt) SUVΔ al longe pl vv m .. ς (Gb°°) add δε .. Ln οι δε c BLTX al vv Or Cyr | D* ελεγαν
42. ουχ c BLT Or .. ς ουχι | ειπεν .. D al vv λεγει | ερχ. ο χς c BLT vg it cdd (e om ο χς) .. ς ο χς ερχ. (D ante οπου pon, transp et cop sah)
43. εγ. εν τω οχλ. c BD (εις τον οχλον) LTX al vg it cop etc .. ς εν τω ο. εγ.
44. εβαλεν c BLT vv .. ς επεβαλεν
45. KU al om εκεινοι | D ηγαγατε
46. απεκριθ. .. D add δε, al Chr ουν | ελαλ. ουτ. ανθρ. c BLTX 3. 33. Or Cyr Chr^2 .. D ουτ. ανθρ. ελ. .. ς ουτ. ελ. ανθρ. et add (Gb°) ως ουτος ο ανθρωπος, om c BLT 225. 229.* cop for Or Cyr Chr Aug .. a ως και ουτος, D c ff ως ουτ. λαλει, al^2 vv m ως ουτ. ο ανθρ. λαλ.
47. απεκριθησαν c D al^7 vv pm Cyr .. ς (Gb°) Ln add ουν (cop δε) | αυτοις .. om BK al foss l arm (v. 46. nemo add)
48. εκ .. om K al^7 | D πιστευει
49. αλλα c BDGLT .. ς αλλ | επαρατοι c BT al Or Cyr Chr .. ς επικαταρατοι
50. προς αυτον .. ς (Gb°) praem νυκτος .. om c BLT a e sah syr hrs Cyr, idem postpon KUΔ al vv .. Ln add προτερον c BT a (pon ante ελθ.) e (το πρωτον) sah syr hrs, item add το προτερον L al^6 (hi al^6 νυκτ. πρ. αυτ.) Cyr, item νυκτος το προτερ. (X) s. το πρωτον (D)DX al vv m (vv varie pon) | L vv om ων
51. πρωτ. παρ αυτ. c BDK (π. α. πρ.) LTX (πρ. ante ακουση) al m (vv) Or Cyr .. ς παρ α. προτερον (Gb' πρωτον)
52. ειπαν c BDKT .. ς ειπον (Or om κ. ειπ. α.) | T εραυνησον | εκ τ. γ. προφ. c BLTX al vg (non am al) Or Cyr Chr .. ς πρ. εκ τ. γ. | εγειρεται (Gb') c BDKSmgTΔ al pl vg it syr utr (syr^p mg εγηγερτ.) aeth go (cop sah εγερθησεται exprimunt) Or (ο. εξερχεται ουδε εγειρεται) .. U ερχεται .. ς εγηγερται c EG(H?)LMSX etc (sed EGM al εγειγερτ.)
53. — 8, 11. om c ABC (in A et C par foliorum quod periit: 6, 50. — 8, 52. in illo, 7, 53. — 8, 11. in hoc: pericopam de adultera non continuisse, certum est. De C cf ed prolegg pag 31. nota 4.) LTXΔ (L et Δ spatium vacuum habent) al fere quinquaginta (al^1 om 8, 3 — 11.) et evgg mult

a b** f l (hab in mg) cop[2] (item mss al ut vdtr) sah syr (mss pl) syr[p] (mss pl) arm mss ar (e copta facta) go; item praetereunt Or Apollin Thdor mopsv Chr Cyr Bas Cosm Nonn Tlph Tert Cyp Juvenc (videntur etiam om Amm et Eus in can; in GM $\overline{\pi\varsigma}_{\iota}$ notatur ad 7, 46.; $\overline{\pi\zeta}_{\gamma}$ ad 8, 19.).. asteriscis notant E al m, obelis S al plus triginta, asterisco ad 7, 53. et 8, 11. notat M .. transpon (sive 7, 53. — 8, 11. sive 8, 3 — 11.) ad finem evglii Jo al plus decem (et. cod. Tisch. IV. Lips.) .. al[4] post Luc 21., al[1] post Jo 7, 36. hab .. omitti in cdd pl testantur scholl varia.

Habent poricopam DFGHKU (item EMS, vide supra) al longe pl cdd m gr et lat ap Hier vg b* c e ff g l mg aeth syr hrs sl sax perss (in cod vat ad cap X. trahitur) atque vv al quarum mss differunt .. agnoscunt Hier Amb Aug (*nonnullis modicae fidei vel potius inimicis verae fidei* omissionem tribuit; item Nicon ejectam esse vult narrationem ab Armenis, βλαβεραν ειναι τοις πολλοις την τοιαυτην ακροασιν dicentibus) al Constitt Euth (sed in cdd accuratiss deesse aut obelis notari refert). Textum sic habet ς (Gb°°):

53 καὶ ἐπορεύθη (DMS al m vv επορευθησαν, U al pl απηλθεν, al m
απηλθον) ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον (al vv τ. τοπον, al[1] τα ιδια) αὐτοῦ.
VIII. 1 [1]Ἰησοῦς δὲ (U al pl και ο ιησ., και ιησ., και ο ιησ. δε, ο δε ιησ.)
2 ἐπορεύθη (S al -ετο) εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. [2]ὄρθρου δὲ πάλιν (U al pl
Euth add βαθεως s. βαθεος) παρεγένετο (D παραγεινεται, U al pl vv m
ηλθεν s. παρηλθεν, item U al pm add ο ιησους) εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς
ὁ λαὸς (GSU al m οχλος) ἤρχετο πρὸς αὐτόν (om πρ. α. EGHKU al pm;
και πας usq αυτον om al[6]), καὶ καθίσας (al[1] arm om) ἐδίδασκεν αὐτούς
3 (D al om και καθ. ε. αυτ.). [3]ἄγουσι (al[2] φερουσι, al[8] και προσηνεγκαν
αυτω) δὲ (U al vv om) οἱ γραμματεῖς (οι γρ. et om et transpon) καὶ οἱ
Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν (Sz om πρ. α. c DMU al longe pl vv m; et. transpon;
et. πρ. τον ιησουν leg) γυναῖκα ἐν (Sz επι c DMSU al longe pl) μοιχείᾳ
(D επι αμαρτια γυναικα) κατειλημμένην (D ειλημμενην, EGHK al pm
καταληφθεισαν, al[1] καταλελημμενην), καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν (al pl
4 add τω) μέσῳ [4]λέγουσιν (U al pl vv ειπον) αὐτῷ (et om et τω ιησου leg;
praeterea add πειραζοντες EGHK al pl Euth Promiss; D add εκπειρα-
ζοντες αυτον οι ιερεις ινα εχωσιν κατηγορειαν αυτου) Διδάσκαλε, αὕτη
ἡ γυνὴ (M η γ. αυτ.) κατειλήφθη (EGHK al m κατεληφθη, D al κατει-
ληπται, M al pm ηλειπται s. ειληπται, al[1] προκατειληπται) ἐπαυτοφώρῳ
(EGM al -φορω, al -φορως) μοιχευομένη (U al pl vv pm Amb ταυτην
5 ευρομεν επαυτοφωρω [vv pm om] μοιχευομενην). [5]ἐν δὲ (al και εν) τῷ
νόμῳ Μωσῆς (D μωυσης δε ε. τ. ν.) ἡμῖν (D al om, U al vv varie transp, * I et 20, 10.
US al pl vv ημων ante μωσ.) ἐνετείλατο (D εκελευσεν, al[1] εγραψεν) τὰς
τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι (Sz λιθαζειν c DMSU al longe pl vv Cassiod;
al λιθαζεσθαι)· σὺ οὖν (D συ δε νυν, vv συ δε) τί λέγεις (Sz add περι
6 αυτης c MSU al pl vv m Euth Amb al); [6]τοῦτο δὲ (al[2] vv om) ἔλεγον
(S al m ειπον) πειράζοντες (al εκπειρ.) αὐτόν (al om), ἵνα ἔχωσι (al m vv
σχωσι, εχουσι, ευρωσι) κατηγορεῖν (Sz κατηγοριαν c SU al longe pl vv m
et cum iisdem fere add κατ) αὐτοῦ (τουτο δε usq αυτου om D). ὁ δὲ
Ἰησοῦς (al[1] γνους) κάτω κύψας (et. κ. κεκυφως, κ. νευσας, κατακυψ.
leg) τῷ δακτύλῳ (et om et transp) ἔγραφεν (DEGHM al m, al εγραψεν,
καταγεγραφεν) εἰς τὴν γῆν (EGK al longe pl sl add μη [al om, al και]

VIII.

12, 46. 12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς 12
τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ'
ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. 13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι Σὺ περὶ σεαυτοῦ 13
μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. 14 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ 14
εἶπεν αὐτοῖς Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία
μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν

προσποιουμενος). 7 ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες (M al pl επερωτ.) αὐτόν 7
(D al om, al add και), ἀνακύψας (DMS al m vv ανεκυψεν [-ψε] και,
U al pm Euth αναβλεψας) εἶπε πρὸς αὐτούς (DSU al pl vv αυτοις, M al om)
Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος (EG al m -τον) τὸν (DU al pl om) λίθον
ἐπ' αὐτῇ (DEGKMU al pl επ αυτην) βαλέτω (EGK al pm βαλλετω; D επ α.
βαλ. λιθ., EGKS al pm επ α. τ. λιθ. β., U λιθ. β. ε. α., M al β. ε. α. τ. λ. etc).
8 καὶ πάλιν κάτω κύψας (D al sl ms κατακυψ. et D al ff Hier Aug add 8
τω δακτυλω) ἔγραφεν (D al κατεγραφ., M al εγραψεν) εἰς τὴν γῆν (U al
m add ενος εκαστου αυτων τας αμαρτιας). 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες (al[5] om 9
ο. δ. ακ., D εκαστος δε των ιουδαιων, diff al) καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως
ἐλεγχόμενοι (και usq ελεγχ. om DMU al longe pl vv pm Euth al) ἐξήρ-
χοντο (D al -χετο, al εξηλθεν s. -θον, M ανεχωρησαν post ε. κ. ε.) εἷς
καθ' εἷς (haec om D, al εις εκαστος αυτων, al vg transp), ἀρξάμενοι
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων (ε. τ. εσχ. om EGHKM al pl vv m
Hier Amb, D ωστε παντας εξελθειν), καὶ κατελείφθη (K al m -ληφθη)
μόνος (al m om, vv μονη omissis ο ιησ. και) ὁ Ἰησοῦς (D al vv om,
U al pm ιησ. s. ο ιησ. ante μον. pon) καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα
(Sz ουσα c cdd unc omn al longe pl vv). 10 ἀνακύψας (al m -βλεψας, 10
al[1] -νευσας) δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς
(και usq γυναικ. om DMS al pm vv pl Amb Aug, U al pl aeth Euth
ειδεν αυτην και) εἶπεν αὐτῇ (om U al pl pers[p], al[1] προς αυτην, D vv
τη γυναικει) Ἡ γυνή (om DEFGHK al pl vv m Hier Amb, Sz Γυναι
c MSU al longe pl), ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου (om που usq σου
al[8] Aug, om εκεινοι HU al pm vv, om εκ. οι κατ. σ. DM al pl vv m);
οὐδείς σε κατέκρινεν; 11 ἡ δὲ εἶπεν (D κακεινη ειπεν αυτω, diff al) 11
Οὐδείς, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς (D foss ο δε ειπ., al m και ο ις
ειπ. α., EFGKM al pl vv m om αυτη, U al om δε) Οὐδὲ ἐγώ σε κατα-
κρίνω (sic GMU etc, κατακρινῶ H al vv, κρινῶ EFK al m)· πορεύου
(D υπαγε) καὶ (om D al ff cop) μηκέτι (U μη, praemitt απο του νυν
DMU al pl vv m Hier Amb et το λοιπον al[2] Aug) ἁμάρτανε (M add τουτο
δε ειπαν. πειραζοντες αυτον. ινα εχωσι κατηγοριαν κατ αυτου).

VIII. 12. αυτ. ελ. ο ις c BLSTUX al b, item (sed ελαλ. αυτ.) D al m vv ..
EFGHKM al pl Thph Euth αυτ. ο ις ελ. .. ς ο ις (al[1] om) αυτ. (al[5] for
e om) ελαλ. | Ln μοι c BT Or | περιπατηση c BFGKLTUX al pl Or
Cyr[1] .. ς -τησει c DEMΔ(HS?) etc Cyr[1] | D αλλα
14. D al Or ο ιησ. | B al b sah Or[1] Faust ap Aug η μαρτ. μ. αληθ. εστ.,
D αληθεινη μου ε. η μαρτ. | MΔ al pm syr hrs Or[2] Cyr Aug om υμ. δε
(om HKU al m a; b *enim*) ουκ usq υπαγω

15 ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω. [15] ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω 7, 24.
16 οὐδένα. [16] καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι 3, 17.
17 μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. [17] καὶ ἐν τῷ νόμῳ 16, 32.
δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. *Dt19,15.
18 [18] ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας Mt18,16.
19 με πατήρ. [19] ἔλεγον οὖν αὐτῷ Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
Οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα 14, 7. 9.
20 μου ἂν ᾔδειτε. [20] ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδά-
σκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα 7, 30.
αὐτοῦ.

21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς Ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ 7, 33 ss.
ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
22 [22] ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει Ὅπου ἐγὼ
23 ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; [23] καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐκ τῶν 3, 31.
κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου ἐστέ, 1 Jo 4, 5.
24 ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. [24] εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε
ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθα-
25 νεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. [25] ἔλεγον οὖν αὐτῷ Σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐ-
26 τοῖς ὁ Ἰησοῦς Τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. [26] πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν
λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα
27 παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. [27] οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα
28 αὐτοῖς ἔλεγεν. [28] εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν 3, 14. 12, 32.

---

14. η που c DKTUX al pl vg f l cop sah syr[p] ar go Novat .. ϛ (= Gb Sz) Ln και που c BEFGL (HS?) etc

16. GX al vv om δε | αληθινη c BDLTX 33. Or[1] .. ϛ αληθης | D al[1] sah ειμι εγω | D αλλα | D om πατηρ

19. ις c DEFGKLMTUX al pl .. ϛ (= Gb Sz) ο ις c (BHS?) etc Or | T ουδε τον | αν (D vv om) ηδειτε c BLTX al Or[6] Cyr[1] .. ϛ ηδ. αν

20. ϛ (= Gb Sz) ελαλ. ο ιησους contra BDKLT al vv longe pl Or Cyr Chr

21. αυτοις c BDLTX b e Or Cyr .. ϛ (Gb°°) add ο ιησους | UX al m vv Cyr και (al[1] οτι) οπου

22. D* ελεγαν | L αποκτεννει | D* sah Or αυτον

23. ελεγεν c BDLTX al syr[p] mg sl ms Or[1] Cyr .. ϛ ειπεν | X om υμ. ε. τ. τ. κοσμ. ε. | τουτ. του κ. c BT al vv m (vv ita et. sec loco) Or .. ϛ του κ. τουτου

24. D al[2] e πιστευσ. μοι

25. ειπεν c DLX al vv pl Cyr .. ϛ (Gb°°) praem και, D gr al vv add ουν | ὅ τι .. ϛ (non ϛ[e] Gb Sz) Gb″ ὅτι, ita cdd m (sed in antiqss mss utrumque οτι scribitur) .. a c f ff δ gat mm Amb Vig *initium (principium) quod (quod et)* .. vg ed foss emm mt e Amb[1] *principium qui et* .. am ing for tol harl Aug *princ. quia et* (d *init. quoniam et*) .. b *inprimis quia* | Ln υμιν;

26. Cdd pauci b *(cum multa habeam)* e *(multa habens)* Chr Nonn cum antecdd conjg | G al[6] Chri cdd[4] και λαλειν | T και καγω | λαλω (Gb″) c BDKLTXΔ al pl (vv m) .. ϛ λεγω

27. D al vv τ. πατερ. αυτου ελεγ. (DF λεγει) τον θεον

28. Ln om αυτοις c BLT al a .. D al vv αυτοις παλιν | B οτι οταν

τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ποιῶ
οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα λαλῶ. [29] καὶ ὁ πέμψας 29
με μετ᾽ ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ
ποιῶ πάντοτε.

Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. [31] ἔλεγεν 30 31
οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους Ἐὰν ὑμεῖς μεί-
νητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μού ἐστε, [32] καὶ γνώσεσθε 32
τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. [33] ἀπεκρίθησαν πρὸς 33
αὐτόν Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς
σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; [34] ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν 34
Ro6,16s. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρ-
*Gen 21, 10. τίας· [35] ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς 35
τὸν αἰῶνα. [36] ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. 36
[37] οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ 37
λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. [38] ἐγὼ ἃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· 38
καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε. [39] ἀπεκρίθησαν καὶ 39
Mt3,9. εἶπαν αὐτῷ Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ
τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· [40] νῦν δὲ ζη- 40
τεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν
ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. [41] ὑμεῖς ποιεῖτε 41

---

28. ο πατηρ c DLTX al[6] vg it (exc f) sl ms Eus Cyr Hil Faustin .. ϛ (Gb°) add μου

29. με prius .. L add πατηρ | LX al vv pl Cyr Chr και ουκ | μονον c BDLTX al vg it (exc f) al m Eus Cyr Chr Hil .. ϛ (Gb″) add ο πατηρ (al[2] praemitt)

31. TΔ al μενητε | D εν τω εμω λογ.

33. πρ. αυτ. c BDLX al e ff l .. ϛ αυτω÷. add οι ιουδαιοι (X al e), και ειπαν (D al sah), κ. ειπον αυτω

34. Ln om ὁ c B | της αμαρτ. (Gb°°) .. om D b Clem Faustin (hab Or[2] [a Or[1] ante εστιν] Ir Cyp Hil Hier Amb al)

35. D al[1] εις την οικιαν | X al m Clem om ο (D al vv m Cyp add δε, b γαρ) υιος usq αιωνα

36. DMΔ al pm ελευθερωσει

38. ἃ utrumque c BCDX al m vv Or (semper) Cyr Chr; pr et. L al[2], sec et. K al vg b e g .. ϛ ὃ bis (Gb′ ἃ sec loco) | Ln α εγω c BC al Or[3] Chr | EFGKLM etc εορακα | τ. πατρι c BCLX vv m Or[3] ([1] dis) Cyr .. ϛ (Gb°°) add μου | ουν .. om al[5] vv pl Chr Tert Aug, al[2] νυν | ηκουσατε π. του πατρ. (Gb″) c BCKLX al m (al[1] -ετε) f cop sah syr[p] mg aeth arm go Or (semper et [1] dis) Cyr Chr .. ϛ εωρακατε (εορ. EFGMΔ etc) παρα τω πατρι et add (Gb°°) υμων (al ημων), om c BL al sah aeth Or (semper et [1] dis) Cyr

39. ειπαν c BCD Or .. ϛ ειπον | G al om του | ητε (Gb′) .. Gb Ln εστε c BDL al[1] vg ff Or[10] ([3] ητε) Aug | εποιειτε .. vg ff Aug *(facile)* Or[10] ([3] εποιειτε) ποιειτε (Gb′) .. ϛ (= Gb Sz) Ln add αν c B (e sil.) CKLMXΔ etc, om c DEFGHSU al longe pl vv m Or[12] ([1] αν εποι.) Eus[2] Bas Epiph Cyr hrs Chr al (iidem Eus Bas etc confirmant ητε)

τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον αὐτῷ Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννή-
42 μεθα, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. [42] εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ ὁ θεὸς
πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω·
43 οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. [43] διὰ τί
τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον
44 τὸν ἐμόν. [44] ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας 1 Jo 3, 8.
τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς
καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν
λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ
45 46 αὐτοῦ. [45] ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. [46] τίς ἐξ
ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ 1 Jo 3, 5.
47 πιστεύετέ μοι; [47] ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ 18, 37.
48 τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. [48] ἀπεκρίθησαν οἱ 1 Jo 4, 6.
Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ
49 καὶ δαιμόνιον ἔχεις; [49] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ 7, 20. Mt 10, 25.
50 τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. [50] ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν
51 δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. [51] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις
52 τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. [52] εἶπον 5, 24. 11, 25.
αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν
καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ
53 γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα· [53] μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν 4, 12.
Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν

41. ειπον (D –παν) c BL al a b e ff l foss cop syr (syr[p] c. ast.) arm .. ς (Gb°) add ουν | ου γεγενν. (Or[3]; L ουκ εγεννημεθα; al ο. γεγενημεθα) .. Ln ουκ εγεννηθημεν c BD* al[1] (non C)

42. ς (= Gb Sz) ειπ. ουν contra BCEFGHKL al pl vv pl Or | Ln αυτοις ιησους c B | Ln ο πατηρ c B (non Or[5]) | ουδε .. D gr G al c e cop ου | D αλλα

44. ς (= Gb Sz) εκ πατρος | του πατρ. .. om K al emm Or[1] (saepissime hab), add υμων S al pm vv Clem Or[1] (saepissime om) Did Cbr | X om του sec | DLXΔ etc ουκ εστηκ. | U al m οταν λαλει

45. D al[1] it cdd om δε | Ln λεγω [υμιν] c C* al[3] b cop Cyr .. D λαλω | D in f. add υμεις

46. D al[2] om versum | ς (= Gb Sz) ει δε αληθ.

47. DG al[1] om οτι εκ usq εστε

48. ς (= Gb Sz) απεκριθ. ουν οι | ειπαν c BCD Or .. ς ειπον | al m Chr ελεγομεν

49. D al ο ιησ. | vg (non am al) e ητιμασατε (non L!)

50. Cdd[4] arm Or[1] Cyr Chr om δε

51. εαν τις .. D vv m ος αν | τ. εμ. λογ. c BCDLX cop sah al Or Cyr .. ς τ. λογ. τον εμον (al[4] Cbr τ. λογ. μου) | (B εις αιωνα?)

52. ειπον (D –παν) c BC al a b e cop syr arm Or .. ς (Gb°) add ουν | γευσηται .. ς (= Gb Sz) γευσεται (B al[1] θανατον ου μη θεωρηση, Or dis contra) | D al[1] b c ff* l Nonn om ε. τ. αιων. (Gb°)

53. D a b c e ff l om πατρ. ημων (al[1] om ημ.) | οστις .. D a οτι | ς (= Gb Sz) σεαυτ. συ

ποιεῖς; 54 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου 54
οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς
ἡμῶν ἐστίν, 55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. καὶ ἐὰν 55
εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν
καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα 56
(*Gen 18,17.) ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι 57
πρὸς αὐτόν Πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; 58 εἶπεν 58
αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί.
10, 31. 59 ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ᾽ αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν 59
ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 2 καὶ ἠρώτησαν 1 2
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Ῥαββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς
αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν 3
οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ.
4 ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται 4
8, 12. νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ 5
τοῦ κόσμου. 6 ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ 6
πτύσματος, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, 7 καὶ 7

---

54. DΔ* al Or o ιησ. | δοξασω c BC*D al a c e ff l (cop sah) Or Chri cdd³ Amb .. ς δοξαζω | o πατ. μου .. om Chr .. om μου syr hrs (syr^p c. ast hab) Or Tert | ημων (Gb″) c ACGKLMSUΔ al longe pl vv fere omn (etiam am for fuld ing emm tol mm gat mt, sed non vg ed a b c e ff l) Thph Aug .. ς (Sz confuse) Ln υμων c BDEF(H?)X etc
55. Ln καν ειπω c BD | υμων .. Ln υμιν c AD al⁴ Thph | αλλα c BDX etc .. ς αλλ | G om και εαν usq οιδ. αυτον
56. ACKLMX etc ιδεν (AD*X Or¹ antea ειδη)
57. D ειπαν | Cdd² cdd ap Euth Chr Dial de trin ap Ath τεσσαρακοντα (Ir dis πεντηκ.) | D ουδεπω | EFGKLMXΔ etc εορακας
58. ειπεν .. DGKX al pl sah add ουν, al¹ δε, L al praem και | ιησ. c BC .. ς Ln o ις | D a b c e ff l Epiph (saepe) Pseudoath Victorin al (lgu?) om γενεσθαι
59. D τοτε ηραν λιθ. | B om δε | ς (= Gb) in f. add διελθων (CLX al vv Ath [Cyr?] και διελθ.) δια μεσου αυτων (CLX al vv Ath [Cyr?] add επορευετο) και παρηγεν ουτως [Lc 4, 30.] .. om c BD vg it (exc f) sah pers^w arm Or Cyr (in hunc locum) Chr (vdtr) Arn

IX. 1. παραγων .. add o ις s. ις GHM** al vv Chr | ACDKLMXΔ etc ιδεν | EFGKMX al pl γεννητης s. γεννετης (K al) s. γενητης (X al)
2. D e om αυτου λεγοντες | ACDE etc ραββει (X –βη)
3. ς (= Gb Sz) o ιησους | A al γενηθη
4. εμε .. BD (post δει) L cop sah aeth arr Cyr Nonn ημας | με .. L cop sah aeth arr Cyr ημας
5. DLX al vg it cdd pl Cyr Chr ω εν τ. κ.
6. επεχρισεν .. B (C*?) επεθηκεν | αυτου c ABC**L 1. 33. al² (D sl ms

εἶπεν αὐτῷ Ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρμη- *Neh 3, 15.
νεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων.
8 [8] Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτης ἦν,
9 ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; [9] ἄλλοι ἔλεγον ὅτι
οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον Οὐχί, ἀλλ' ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν
10 ὅτι ἐγώ εἰμι. [10] ἔλεγον οὖν αὐτῷ Πῶς οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί;
11 [11] ἀπεκρίθη ἐκεῖνος Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ
ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ
12 καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν νιψάμενος ἀνέβλεψα. [12] εἶπαν αὐτῷ Ποῦ ἔστιν
ἐκεῖνος; λέγει Οὐκ οἶδα.
13 14 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν. [14] ἦν δὲ
σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ
15 τοὺς ὀφθαλμούς. [15] πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέ-
βλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ

αυτω, cop αυτον) .. ϛ om, sed ϛ (Gb°) post οφθαλμους add του τυφλου, Ln [τ. τυφλ.] quod om c BL 1. 33. sl ms .. D vv m (Ir?) Aug Arm αυτου

7. D vv om αυτω | Ln [νιψαι] .. om A* (** και νιψ. post σιλ. add) a b e | Syr pers om ο ερμ. (D μεθερμ.) απεστ. | B om ουν κ. εν. κ. ηλθεν .. al³ vv om ουν

8. προσαιτης .. ϛ (= Gb Sz) τυφλος

9. LX al Aug om αλλ. ελ. οτι (G add ουχ) ουτ. εστ. (G om εστ.) | α. ελ. Ουχι αλλ (–λα C) c BCLX al vg b g cop sah syr syr^p mg aeth arm pers^w Cyr Aug .. ϛ αλλοι (D ετεροι) δε οτι .. Ln αλλ. [δε] ελεγον [Ουχι, αλλ] .. E* om αλλ. usq αυτω εστιν .. diff al pauci | Ln εκειν. δε ελ. c AC**GKUX al m vv pm Thph

10. ουν sec c CDLX al a (om ουν pr) l sah .. ϛ om, Ln [ουν] | ηνεωχθ. c CDEFGLMXΔ al pm (B ενεωχθ.) .. ϛ ανεωχθ. c AKU (HS?) etc | σου .. ϛ^e (= ϛ Gb Sz) σοι

11. απεκρ. εκ. c BCDL al vv m Aug .. ϛ (Gb°) add και ειπεν, Ln [κ. ειπ.] | BL al ο ανθρ. | CL al syr^p c. ast ο λεγομ. | οτι c BL syr hrs .. om ϛ Ln | KX al m f syr^p mg Cyr Chr νιψαι (pro και νιψ.) post υπαγε pon | ϛ (= Gb, sed rursus Gb') εις την κολυμβηθραν του σιλωαμ contra BDLX al vv pm Cyr | ουν c BDLX al cop sah .. ϛ δε .. al vg it (e Amb plane om) και (ante απ.) | νιψαμενος c B cop (item sah *abiens igitur lavi et*, vg *et abii lavi et*) .. ϛ Ln και νιψ. (DX απηλθον ουν et D perg και ενιψαμην και ηλθον βλεπων)

12. ειπ. (–αν c BD; ϛ –ον) c A al⁵ am for ing cop sah syr arr perss arm sax Aug .. ϛ (Gb°) add ουν, BLX al³ vg l Cyr praem και, b f go add δε | D al vv λεγει αυτοις

14. εν η ημερ. c BLX al a b c (e *in quo*) ff mm syr^p mg pers^p Cyr .. ϛ οτε | L om ο ις | ανεωξ. c AEFGKMUΔ (BHS?) etc .. LX al ηνεωξεν .. D al¹ ηνυξεν (–οιξεν)

15. D al¹ επηρωτων, X al¹ ηρωτουν, al ηρωτησαν | UX al m vv pl om και | μου (A ante επεθ., H al vv μοι) επι τ. ο. (Δ add μου) c cdd unc omn etc .. ϛ (= Gb Sz) επι τ. ο. μου

ἐνιψάμην καὶ βλέπω. [16] ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές Οὐκ ἔστιν 16
οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον
Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα
ἦν ἐν αὐτοῖς. [17] λέγουσιν τῷ τυφλῷ πάλιν Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι 17
Lc 7, 16. ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. [18] οὐκ ἐπί- 18
στευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως
ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, [19] καὶ ἠρώτησαν 19
αὐτοὺς λέγοντες Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς
ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; [20] ἀπεκρίθησαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ 20
εἶπαν Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη·
[21] πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς 21
ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ
7, 13. αὐτοῦ λαλήσει. [22] ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰου- 22
δαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ
12, 42. Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. [23] διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι 23
ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε. [24] Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευ- 24
τέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ Δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν

---

16. ουκ εστ. ουτ. π. θ. ο ανθρ. c B (dis ap Btl) DLX al e (om ο ανθρ. item al[4]) l .. ς ουτ. ο ανθρ. ουκ εστ. π. του (Gb[oo], praeter BDLX al om AGK al pm Cyr Chr Thph) θεου | D (ελεγαν) al[7] vv pl Cyr αλλοι δε

17. λεγουσιν (D vv ελεγον) c EFGHKMSUΔ etc vv pm etc .. Ln add ουν c ABDLX al m vg it sah syr[p] c. ast Cyr | παλιν .. om D it cdd pl (cop arm transp) | BLX vv τι συ | ηνοιξεν (DE ηνυξ.) c ADEFGMU(HS?) etc .. BXΔ al ηνεωξεν, KL al ανεωξεν

18. ουν .. om D al[3] it cdd pl cop | ην τυφλ. c DL al b cop sah .. ς Ln τυφλ. ην .. D om (Gb[o]) οτι ην (al[1] εγεννηθη) τ. κ. ανεβλ. (al[1] b om κ. αν.) | αυτ. του αναβλ. (v. 20. G οι γον. αυτ. του αναβλεψ.) .. om αυτ. D al[2] vv .. om τ. αναβλ. 1. 22. 118. al[3] a b c e cop pers[p] Chr (g mm foss gat *ejus qui viderant eum*)

19. D επηρωτ. | D vv ει εστ. ουτ. | FGM al ελεγετε | βλεπ. αρτ. c BDGL al b c ff l .. ς α. βλεπ.

20. απεκριθησαν .. Ln add ουν c B al[1] vg ms .. AEKMSΔ al pl vv add δε | ς απεκριθ. αυτοις, Ln απ. ουν [αυτοις] .. om c BLX al m a e f ff cop sah syr pers[p] aeth Cyr (al[3] αυτω, al[1] post αυτου pon) | ειπαν c BL .. ς Ln –πον

21. ηνοιξεν c DEFGKLMUXΔ(BHS?) etc .. A al[5] ηνεωξεν, al[10] Cyr Chr ανεωξεν | αυτ. ερωτησ. (D επερωτ.) h. l. c BDLX al vv m Cyr Aug .. ς post εχει .. b sah Chr om | DLX al vv m Cyr Aug om αυτος | αυτου .. AEKMX al pl Chr εαυτου

22. AM al syr[p] mg συνετεθεντο, G al –τιθεντο, al Thph συνεθεντο

23. ειπαν c BDU .. ς ειπον (X al ante οι pon) | DL vv om οτι | B επερωτησατε(?) .. D ερωτατε

24. εκ δευτερ. h. l. c BDL al b c e ff l cop sah .. ς ante τ. ανθρ. (D αυτον) | ειπαν c BD .. ς –πον

25 ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. [25] ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος Εἰ ἁμαρ-
26 τωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. [26] εἶπον οὖν
27 αὐτῷ Τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; [27] ἀπεκρίθη
αὐτοῖς Εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν;
28 μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; [28] ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ
εἶπον Σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωυσέως ἐσμὲν μαθηταί·
29 [29] ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωυσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν
30 πόθεν ἐστίν. [30] ἀπέκριθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐν τούτῳ γὰρ
θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἀνέῳξέν μου
31 τοὺς ὀφθαλμούς. [31] οἴδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ᾽ ἐάν
32 τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. [32] ἐκ τοῦ
αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου·
33 34 [33] εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. [34] ἀπεκρίθησαν
καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς;
καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
35 Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν
36 αὐτῷ Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; [36] ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν

---

24. Ln ουτ. ο ανθρ. c BL al vv

25. KS al pl a (e *dixit et*) cop al m Chr om (Gb°°) ουν (al^{1} δε) | εκεινος c ABDL al^{7} vv m Cyr .. ς (Gb°) add και ειπεν | ων .. DL al vv m Cyr Amb^{1} ημην και

26. ουν c BDKLX al m vg it (a e om) al m Cyr .. ς δε | αυτω c BD vv pm Nonn Aug .. ς add παλιν (et.transp) | ηνοιξεν (DM ηνυξ.) c ADEFGLMUXΔ (BHS?) etc .. K al m ανεωξεν, al^{1} ηνεωξ.

27. ουκ .. om 22. vg (exc gat) it (exc a e f) | B τι ουν | DLXΔ al m vv Cyr Chr μαθητ. αυτ.

28. ς (= Gb Sz) ελοιδορ. ουν .. B sah Cyr Amb και ελ., DL al vv m οι δε ελ. | D ειπαν | μαθητ. ει εκ. c AB al Chri cdd^{4} .. ς ει μαθ. εκ., D al vv μαθ. εκ. ει .. L cop om ει (vg [non am] b c e g Amb Aug *sis*, a *esto*) | D b c e ff l arm pers^{p} om δε (syr γαρ)

29. μωυσει (μωσει) c ABDEGKLΔ etc .. ς μωση | A ελαλησεν

30. D al vv om αυτοις | τουτω γαρ c B (D τουτ. ουν) L al Cyr Chr .. ς Ln γαρ (it cdd om) τουτω | X al m (vv m *hoc, hoc ipsum*) εν γ. τουτο | ανεωξ. c AEFGKMUΔ (HS?) etc .. Ln ηνοιξεν c BD (ηνυξ.) L al^{1} .. X ηνεωξεν

31. οιδαμεν c BDGL al^{7} vv m Cyr .. ς (Gb°°) add δε (etiam μεν et *enim* leg) | Ln ο θε. αμαρτ. c BD a e Cyp Aug al | X* al m sah Cyp al αμαρτωλον (X add ανθρωπον, ** ων) | EFMX al ποιει

32. ηνοιξεν c AD (ηνυξ.) EFGKLMU (HS?) etc .. BXΔ** (* ενεωξ.) ηνεωξ., al^{2} ανεωξ. | AX γεγενημενου

33. KU al εδυνατο

34. ειπαν c BD (D vv απ. αυτω κ. ειπ.) .. ς ειπον

35. ηκουσεν .. D al vv και ηκ., ηκ. δε, ηκ. ουν | D om εξω | BD e om αυτω | τ. θεου .. Gb′ τ. ανθρωπου c BD aeth (sah?) Chri cdd^{2}

36. B om απεκριθ. usq ειπεν sed post εστιν add εφη .. Ln om κ. ειπ. c A al^{1} a (om et. εκειν.) (cop^{1} *respondit ei*, ^{1} *respondens dixit*, sah *dixit ei*)

Καὶ τίς ἐστιν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; 37 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς 37
Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. 38 ὁ δὲ ἔφη 38
Πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Εἰς 39
κρῖμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν
καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. 40 Ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα 40
οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῷ Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; 41 εἶπεν 41
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε
ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

X.

Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν 1
αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν
καὶ λῃστής· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν ἐστιν τῶν προ- 2
βάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ 3
ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν 4
τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα
αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ 5
ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἴδασιν τῶν ἀλλο-
τρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι 6
δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. 7 εἶπεν οὖν πάλιν ὁ Ἰησοῦς 7
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. 8 πάντες ὅσοι 8

---

36. Και c BDEFGKMSUXΔ al longe pl syr^{p} ar sl Cyr Chr Thph .. om ς (= Gb Sz) Ln c AL etc vv pl
37. ειπεν (D syr^{p} mg απεκριθη) c BDX al a (vdtr) b e syr utr pers^{p} cop sah arm .. ς (Gb^{oo}) add δε, al vg it cdd Cyr praem και | A om ὁ | EFGKLXΔ etc εορακας
38. αυτω .. D al αυτον
40. ηκουσαν c BL al cop sah arm Cyr .. ς (Gb^{oo}) Ln και ηκ., D al vv ηκ. δε s. ηκ. ουν | D al^{3} vv m om ταυτα | μ. αυτ. οντ. c BDLX al vv m Cyr .. ς οντ. μ. αυτ.
41. DSΔ al m vv ειπ. ουν, ειπ. δε, και ειπ. | B om ὁ | DK al sah om αν | L εχετε | ς ἡ οὖν, Ln ἡ [οὖν] .. om (Gb^{oo}) ουν c BDKLX al vg it (exc a) cop sah Cyr Aug (DLX al^{1} syr^{p} mg (αι ουν) Cyr αι αμαρτιαι υ. μενουσιν)

X. 1. B υμ. λεγ.
3. τα ιδια (om syr hrs) πρ. .. D vv τα πρ. τα ιδ., sah (al) τα πρ. αυτου | φωνει (Gb') c ABDLX al Cyr .. ς καλει | EFΔ al κατα (L κατο)
4. οταν (Gb') c BL al sah .. ς Ln και οτ., K al vv Cyr οτ. δε | παντα (om go) c BDLX al a e cop sah Lcif (b c ff *oves suas omnes*) Cyr (ante τα) .. ς προβατα (syr hrs Chr οτ. αυτα εκβ.) | BX al εκβαλλη | D vv αυτου τ. φων.
5. ακολουθησουσιν c ABDEFGΔ al m Cyr Chr .. ς –θησωσιν
6. τινα ην .. om vv m
7. παλιν (om al^{5} e Lcif, X al post ο ις pon) c B .. ς παλ. αυτοις (vv *ad illos*), Ln αυτοις παλ. c AK al vv | B om ὁ, b om ο ις | B υμ. λεγ. | εγω c BGKLX al pm vv Cyr Lcif .. ς praem οτι, Ln [οτι]
8. D foss b Did Quaest om παντ.

ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ
9 πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ
10 εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. 10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται
εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ
11 περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν
12 ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν
ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ
ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορ-
13 πίζει· 13 ὅτι μισθωτός ἐστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.
14 14 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκουσιν μὲ
15 τὰ ἐμά, 15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ Mt 11, 27.
16 τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. 16 καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω,
ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς
17 φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. 17 διὰ
τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν
18 λάβω αὐτήν. 18 οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν
ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λα-
19 βεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. 19 Σχίσμα 7, 43.
20 πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 ἔλεγον δὲ
21 πολλοὶ ἐξ αὐτῶν Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 ἄλλοι 7, 20.

---

8. προ εμου h. l. c ABDKLX al pl foss gat al m Or[2] (Clem[2] alludens προ κυριου, προ της παρουσιας του κυρ.) Did Isid pelus Manichch ap Thph Hes Lcif Faust ap Aug Hier[3] al .. ς ante ηλθ. sine cd unc etc .. om (Gb°) EFGMSUΔ al pl vg it al m Bas Cyr Chr Aug (dis) al | DX αλλα

10. D cop[1] om κ. περισσ. (X al vv περισσοτερον) εχωσιν

11. τιθησιν .. D vg (b *tradet*) c Aug διδωσιν

12. δε .. om GL 1. vv (DXΔ al ο δε μισθ.) | εστιν c ABLX al Eus Cyr Chr .. ς εισιν | αυτα .. om D vg b syr pers[p] Aug | ς in f. add τα προβατα, Ln [τ. πρ.] .. om c BDL 1. 22.* 33. al[3] aeth arm syr hrs (cop sah αυτα) Lcif

13. οτι .. ς (Gb°) praem ο δε μισθωτος φευγει, Ln [ο. δ. μ. φ.] .. om c BDL 1. 22.* 33. cop sah aeth arm syr hrs Lcif, item epist orientall ad Symm .. A* om μισθωτ. φευγει οτι

14. γινωσκ. με (D εμε) τ. ε. (Gb') c BDL vv longe pl Cyr Epiph Nonn .. ς γινωσκομαι υπο των εμων

15. μου .. om D al (vv?) | τιθημι .. D διδωμι

16. D al[1] a syr utr και αλλα δε (a *quidem*) | δει με c BDLΔ al vg it cop (sah om με) .. ς με δει | AGXΔ al pm Thph ακουσωσιν | BDLX al[2] f cop sah syr[p] mg pers[p] go Chri cdd[2] γενησονται (Gb')

17. με ο πατ. c BDLX al[3] vg it cop .. ς ο πατ. με

18. αιρει .. B ηρεν | D al[2] l go om αλλ εγω usq εμαυτου | λαβειν .. D c αραι | B om την | μου .. om D al[1] a b Chr Tert Hil Novat

19. σχισμα c BLX al vg (non tol) it sah arm pers[p] .. ς (Gb°) add ουν | D al[2] tol Chr om παλιν (et. transp)

20. δε .. om al[1] go, D al ουν, tol *enim*, it cdd pl *et* (ante ελεγον) | D sah οτι δαιμονιον

ἔλεγον Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύ-
9, 32. ναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;
Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν· 23 καὶ 22 23
περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος. 24 ἐκύκλωσαν 24
οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν
αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ. 25 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ 25
5, 36. Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνό-
ματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ 26
8, 45 ss. πιστεύετε, οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν.
10, 3 s. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ 27
ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ ἀπό- 28
λωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.
29 ὁ πατήρ μου, ὃς δέδωκέν μοι, πάντων μείζων ἐστίν, καὶ οὐδεὶς δύ- 29
ναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός. 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. 30
31 Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 31
32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πα- 32
τρός· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον με λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰου- 33
δαῖοι Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι
σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐκ 34

---

21. ανοιξαι c BLX al^{9} Or Chr .. ϛ Ln ανοιγειν
22. δε .. om al^{6} a b (e *et cum facta esset*) Chri cdd^{2} .. BL al^{1} sah arm τοτε (gat cop δε τοτε) | τοις .. om (Gb^{oo}) DEFGKMUXΔ al pl Chr Thph | χειμων c BBLX al^{3} ff cop sah Chri cd^{1} .. ϛ (Gb^{o}) Ln praem και
23. B om ὁ | ϛ (= Gb Sz) στ. του σολομωντος
24. B εκυκλευσαν | D ελεγαν
25. D go om αυτοις | ειπον .. D vg it cdd pl Tert λαλω | ου πιστευετε .. B al^{7} Chri cdd^{2} (f *credidistis?*) ουκ επιστευσατε, al^{2} ουκ επιστευετε .. D al^{9} sah arm Chr add μοι | D a e Tert Vig αυτα
26. αλλα c ABGLΔ etc .. ϛ αλλ | ου γαρ .. Gb* οτι ουκ c DLX al m vv pm (non a c e etc) Or Cyr Chr | Ln [καθ. ειπ. υμ.] .. ea om BKLM* al^{6} vv m .. et. c seqq cjguntur
27. ακουει (Or^{2}) .. BLX al^{6} Or^{3} Cyr Bas ακουουσιν (–σουσιν B? ap Bch)
28. BLM*X al διδ. αυτ. ζ. αιων. | DLX al Cyr Bas Thph ου μη αρπαση (–ση et. EM)
29. B ο δεδωκως .. L al^{1} vg it cop go Tert Hil al (Cyr^{1}?) ο δεδωκεν (U ος εδωκ.) | AX vg it cop go Tert Hil al (Cyr^{1}?) μειζον (ita Ln? cf comm ad h. l.) | παντ. μ. ε. c BDL (X π. εστ. μ. .. vv μ. ε. π.) .. ϛ Ln μειζ. π. ε. | πατρος c BL al Or .. ϛ Ln add μου
31. L al^{1} vv m om ουν | D al^{5} vv m om παλιν (et. transp)
32. Ln εργα καλα c AK al^{5} am for ing foss fuld a c e f syr arm cop sah Ath .. B al^{1} καλα post υμιν pon, al^{2} b om | πατρος c BD e Ath Hil .. ϛ add μου. Ln [μου] | με (L al^{1} εμε) λιθ. c BL al^{1} vg a b e .. ϛ Ln λιθ. με
33. οι ιουδ. c ABKLMX al m vv pl Hil .. ϛ (Gb^{oo}) add λεγοντες | συ .. om (Gb^{o}) DK al^{5} vv Chr Quaest | U al Or εαυτον
34. B om ὁ

35 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα Θεοί ἐστε; [35] εἰ ἐκεί- *Ps 82,6.
νους εἶπεν θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται
36 λυθῆναι ἡ γραφή· [36] ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον,
37 ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον Υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμί; [37] εἰ οὐ ποιῶ
38 τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· [38] εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ
πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ
39 ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. [39] Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πάλιν πιάσαι· καὶ 7, 30.
ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.
40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν
41 Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. [41] καὶ πολλοὶ ἦλθον
πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα
42 δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. [42] καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ
εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας Lc 10,38.
2 καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. [2] ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον 12, 3.
μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς
3 Λάζαρος ἠσθένει. [3] ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι
4 Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. [4] ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Αὕτη ἡ

---

34. υμων (al^{1} ημ., al^{1} μωυσεως) .. om (Gb°) D al^{1} b c e ff l Eus Cyp Tert Hil | οτι c BDLX al^{4} vg it (exc f) syr al Eus Ath ms Cyp Hil .. ϛ om | ειπα c BEG(H?)KLUX etc .. Ln ειπον c ADMSUΔ al pm

35. D a b e ff l Hil εγεν. του θεου

36. G om ειπον | DEG al^{10} Cyr Did Chr Dam om του

37. Sz per error. πιστευητε

38. πιστευητε .. AEGUXΔ al m πιστευετε, D vg it Cyp al (non Amb Vig) θελετε πιστευειν | πιστευσατε c AEGHMSX (Δ –σετε) etc Chr etc .. Ln πιστευετε c BDKLU al | και γινωσκητε c BLX al^{4} cop sah arm Ath Thdret Hil^{3} (*ut sciatis et cognoscatis*) .. ϛ και πιστευσητε .. om (Gb°) D a b c e ff l Cyp al | τω πατρι (Gb′) c BDLX al^{2} vv longe pl Or Ath Dam Hil (Hil^{1} αυτω) .. ϛ αυτω

39. ουν .. om (Gb°) EGHMU al m cop (D και εξ., f εξ. δε) | παλιν h. l. c AKLXΔ al go .. ϛ Ln ante αυτον c B (e sil.) EGM (HS?) U (πιασ. αυτ.) etc .. om D al^{8} vg it (exc f) cop Chr Aug (om παλ. v. 40. al^{8} vv Chr Nonn)

40. D (ut solet) ιωανης | Ln εμενεν c B it (exc f)

41. KLMX al^{7} Or Chr εποι. σημ. (al^{3} Or perg ουδε εν)

42. Ln πολλοι επιστ. c BDL al vg it syr arm sah Chr | εκει h. l. c ABDKLMUX al cop arm syr^{p} go .. ϛ ante εις .. al^{1} (non K) vv m om. al^{2} ante πολλοι

XI. 1. D της μαρ. και της (** om) μαρθ. | A*(?) 157. om κ. μαρθ. | αυτης .. A αυτου (122. εαυτου)

2. B μαριαμ | Δ al εαυτης | D ης και

3. DS al m vv pl αι αδελφ. αυτου | L al^{1} emm εφιλεις

4. D om ὁ

ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα
δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. 5 ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν 5
καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, 6
τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει 7
τοῖς μαθηταῖς Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. 8 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα- 8
10, 31. θηταί Ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις
ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς ἡμέρας; ἐάν τις 9
περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου
βλέπει· 10 ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ 10
ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς Λάζαρος ὁ 11
φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον 12
οὖν αὐτῷ Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ 13
τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου
λέγει. 14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ Λάζαρος ἀπέθανεν, 14
15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν 15
πρὸς αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς 16
Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ 17
μνημείῳ. 18 ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων 18
δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ 19
Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ.
20 ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· 20

---

5. D εφιλει (a d e *amabat*)

7. Ln μαθητ. [αυτου] c ADKΔ al m vv pm

8. D al m vv m οι μαθ. αυτου | ACE etc ραββει

9. ς (= Gb Sz) ο ιησους | ωραι εισ. c ABCKLMX al pl Cyr Chr Thph vv m .. ς εισ. ωρ. (D ωρας εχει η ημερα)

11. D κοιμαται· α. πορ. του εξυπνισαι α.

12. αυτω c A al^2, item (sic Ln) addito οι μαθηται DK al vv m Thph ms (al^4 vv add αυτου), item praemisso οι μαθηται BC*X al vv .. ς (Gb$^\circ$) οι μαθηται αυτου (al^1 ff l om αυτ.) | D κοιμαται

14. ουν .. om A al^2 a cop syr pers^p arm (go δε)

15. αλλα c ACDEFLMU etc .. ς αλλ

16. ACDGLΔ etc συνμαθηταις .. K al μαθηταις .. D al vv m add αυτου

17. Ln ηλθεν et και ευρεν c C*D vv | A**DX al m vv m ο ις εις βηθανιαν | τεσσ. (h. l. omnes –σαρας, non –σερας, Δ τεσσαρες) ημερ. c A*D al e foss cop sah syr pers^p arm .. ς Ln τ. ημ. ηδη .. BC* al τ. ηδη ημ., vv ηδη τ. ημ. | DL vg it cdd pl ε. τ. μν. εχοντ.

18. D Cyr om ως

19. πολλ. δε c BCDLX al vv m .. ς και πολλ. (et. π. ουν leg .. arm πολλοι) | τας περι .. D om .. M om περι (non τας) .. Ln την c BC*LX al | μαριαμ c BCDKLΔ etc .. ς μαριαν | GXΔ al παραμυθησονται | αδελφου c BDL l arm .. ς Ln add αυτων

20. ς (= Gb Sz) ο ιησους

21 Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. [21] εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν
22 Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ὁ ἀδελφός μου ἐτεθνήκει. [22] ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα 11, 32.
23 ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεός. [23] λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς
24 Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. [24] λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα Οἶδα ὅτι ἀναστή-
25 σεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [25] εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς
Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ
26 ζήσεται, [26] καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν
27 αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο; [27] λέγει αὐτῷ Ναί, κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι
28 σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. [28] καὶ
τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα
29 εἰποῦσα Ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. [29] ἐκείνη ὡς ἤκουσεν,
30 ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν· [30] οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς
εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.
31 [31] οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι
αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολού-
θησαν αὐτῇ, λέγοντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.
32 [32] ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ
εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν
33 ὁ ἀδελφός. [33] Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελ-
θόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτά-

---

20. μαρια (h. l. in nullo μαριαμ)
21. η μαρθα c BCDKLX etc .. om ἡ (Gb°°, Ln om per errorem) AEFGH MSUΔ al longe pl Thph | B om τον et Κυριε | ο αδ. μου h. l. c AD al .. Ln in f. vers. c BC*LX al a syr Cyr Chr al (X al Chr μου ο αδ.) .. ς ante ουκ | ετεθνηκει c AC***EFGHMSUΔ etc .. Gb″ Ln απεθανεν c BC*DKLX al Cyr Chr al
22. Ln [αλλα] .. om BC*X al^{4} a Chr | CM etc οσα εαν
23. A om ὁ prius | Sz om σου per errorem
24. η μαρθ. c BC*DKLX al m .. ς om ἡ | X al Chr om ε. τ. αναστ.
27. D al^{1} vv om αυτω
28. τουτο c BCLX al cop go etc .. ς Ln ταυτα | μαριαμ c ABCDKLΔ etc .. ς μαριαν | B(C*?) ειπασα
29. BC*L al f cop sah syr^{p} c. ast εκειν. δε (b ff και εκ.) | Ln ηγερθη c BC*DL al vv Andr; sed iidem praeter D syr^{p} mg ηρχετο
30. D vv ου (vv ουδε) γαρ εληλ. | D αλλα | Ln ην ετι c BC (F ετι ην) X al vv m | D om ἡ
31. και παραμυθουμενοι .. D vv m om και | μαριαμ c BCDKLΔ etc .. ς μαριαν | λεγοντες .. Gb′ δοξαντες c BC*DLX al vv pm (non vg it sah) Andr Nonn (al^{1} δοξαζοντες)
32. μαριαμ c BC*E*L etc .. ς Ln μαρια | ιησους c ABC (C* et **) DKX al .. ς ο ιησ. | αυτου h. l. c ACEFGHKLMSUXΔ al longe pl vv Andr Thph .. ς (= Gb) Ln post ποδας c B (e sil.) D etc | εις .. C*DLX al Andr προς (al^{1} Chr επι) | αυτω .. om D al^{10} vv | μου h. l. c BC*D (D μου ο αδ. απεθ.) LΔ al .. ς Ln post απεθ.
33. ACKLMXΔ ιδεν | D al^{2} sah arm εταραχθη τω πν. ως ενβρειμουμενος (εμβριμωμ.) | A εβριμησατο

ραξεν ἑαυτόν, [34] καὶ εἶπεν Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, 34
ἔρχου καὶ ἴδε. [35] ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. [36] ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Ἴδε 35 36
πῶς ἐφίλει αὐτόν. [37] τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον Οὐκ ἠδύνατο οὗτος ὁ 37
ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;
[38] Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· 38
ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. [39] λέγει ὁ Ἰησοῦς Ἄρατε 39
τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα Κύριε, ἤδη
ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. [40] λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι 40
ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; [41] ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ 41
Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι
ἤκουσάς μου. [42] ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν 42
ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
[43] καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 43
[44] ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, 44
καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει Ἰησοῦς αὐτοῖς Λύσατε
αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.
Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριὰμ καὶ 45
θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· [46] τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν 46
ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς.

---

34. EFGM al τεθηκατε

35. D al² vv pl Apollin και εδακρ.

37. ειπον .. AK al Chri cdd⁴ ελεγον | ηδυνατο c AB (e sil.) EFGLMUXΔ (HS?) .. Ln εδυν. c CDK al

38. K it cdd cop syr om παλιν | AU al εμβριμουμενος .. C*X εμβριμησαμενος (K εμβριμώάμενος) | εις .. D επι (vg it *ad*)

39. Ln om ὁ c AD (non Or) | D vv η μαρθα η αδελφ. | τετελευτηκοτ. (Gb″) c ABC*DKLU al syrᵖ mg (Or?) Andr .. ς τεθνηκοτος (X τεθνεοτος) | D sax Chrysolog om γαρ (Gb°)

40. A al om ὁ | οψη (Gb″) c ABCDEFGHLMSXΔ etc Or Cyr .. ς οψει c K (εαν πιστευσεις) U etc

41. ς (= Gb Sz) λιθον, οὗ ἦν ὁ τεθνηκως κειμενος .. om c BC*DLX al³ vv pl Or Chr (AK al² vv om ο τεθν. κειμ.) .. diff al | οφθαλμους .. add αυτου (εαυτου) D al m vv pm Or¹ Eus Chr¹

42. εγω δε (al it cdd pl Hil Amb al και εγω) .. om δε D c

43. LM etc εκραυασεν .. C* Chr εκραξεν

44. εξηλθεν c BC*L al cop sah Or .. ς (Gb°°) Ln praem και, D vg f και ευθυς | A al m vv m Andr Hier τ. χειρ. κ. τ. ποδ. | AXΔ al m κηριαις | D* περιδεδετο (Or² περιδεδεται) | ις αυτοις c B (C*?) L (L ὁ ις) cop sah Or .. ς Ln ο ις αυτ. (a om αυτ.) | αυτον sec c BC*L al cop sah Or⁵ Bas sel Chr Ir ms .. om ς Ln

45. μαριαμ c BCDL etc .. ς μαριαν (Δ οι ελθ. μετα μαριας) | ἃ (Or constanter) .. A**BCD al³ vv ὅ (al² οσα) | ς (= Gb Sz) εποιησ. ο ιησους

46. D απηλθαν et ειπαν | ἃ (Or³) .. Ln ὅ c CDM al³ b e cop .. A al pm οσα | ιησους c CDL .. ς ο ις

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον
48 Τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; [48] ἐὰν ἀφῶμεν
αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι
49 καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. [49] εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν
Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς οὐκ
50 οἴδατε οὐδέν, [50] οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος
51 ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. [51] τοῦτο δὲ 18, 14.
ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπρο-
52 φήτευσεν ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, [52] καὶ οὐχ
ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορ- 10, 16.
53 πισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. [53] ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύ-
σαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.
54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ
ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγο-
55 μένην πόλιν· κἀκεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. [55] ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ
πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς
56 χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. [56] ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰη-
σοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι
57 οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; [57] δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστιν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

---

47. πολλα .. D vv τοιαυτα | ποι. σημ. c ABGLMX al sah Or .. ς σημ. ποι.
48. GHLXΔ al m πιστευσωσιν | και τον τοπον .. om και DK al vv m
49. D vg (non am) it sah καϊφας (D* κηφας)
50. λογιζεσθ. (Gb'') c ABDL al Or[2] Cyr Chr[1] cdd[2] .. ς διαλογιζ. | ημιν (Or[6] .. om al[1] sl ms Chr[1] Aug) .. DLMX al m vg (non am al) it cdd pl cop sl ms υμιν
51. επροφητ. c BDLX al (M* προφητευσεν) Chri cd[1] .. ς προεφητ. | ημελλ. c ABDLUΔ (HS?) al .. ς εμελλ. c EGKMX (HS?) etc Or | ις c ABDEKLMUXΔ al pm Or Chri cdd[2] .. ς (Gb°°) praem ὁ
52. X al[1] δε μονον | B (non D) αλλα | A τα του θ. τεκν. | D εσκορπισμενα
53. ημερας .. LX al vv ωρας | συνεβουλ. (Or[3]) .. Ln εβουλευσ. c BD al[4] Or[1] Chr
54. BLMX al[4] Or[2] ο ουν ιησους | D al[8] vv m Or[1] Nonn Thph om εκειθ. | D χωραν σαμφουρειν (d *sapfurim*) | εφραιμ .. ita (non -αϊμ) ABDEKMUX etc; L al εφρεμ (ita et. ab Eus scribitur); vg it cop al Ir *ephrem, efrem, ephraem* (gat *efreem*) .. ς ἐφραῒμ (al[1] εφραμ, Chr εφραθα) | διετριβεν .. BL al[1] syr[p] mg Or[3] εμεινεν | μαθητων c BDL al[5] arm pers[p] Or[3] Cyr .. ς Ln add αυτου
55. προ του πασχα .. om (Gb°) 33. 69. al[2] .. D πριν το π., al[5] syr perss προ της εορτης, G post εαυτοις pon
56. D και τον ιησ. | D ελεγαν | LX al arm cop sah εστηκ. (D al[1] εστωτες) εν τω ιερ.
57. δεδ. δε c ABKLMUXΔ (Δ om οι prius) al pl vv omn (exc sl mss?) Or .. ς add και c DEG (HS?) etc | εντολας c BM al[3] syr[p] mg Or[2] .. ς Ln εντολην | D* γνοι

XII.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου 1
11, 43. ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς. [2] ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον 2
Lc 10, 40. ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων
Mt 26, 6–12. σὺν αὐτῷ. [3] ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυ- 3
Mc 14, 3–8. τίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς
(Lc 7, 37 ss.) τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.
[4] λέγει δὲ ὁ Ἰσκαριώτης εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν 4
παραδιδόναι [5] Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων 5
καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; [6] εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν 6
αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλλόμενα
ἐβάσταζεν. [7] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ 7
ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· [8] τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' 8
ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ ἦλθον 9
11, 43. οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν
11, 53. ἐκ νεκρῶν. [10] ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀπο- 10
κτείνωσιν, [11] ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον 11
εἰς τὸν Ἰησοῦν.

XII. 1. λαζαρος c BLX a c e syr syr hrs sah pers aeth (ap Mich) Chri cdd[2] Pseudochrs .. ς add ο τεθνηκως, Ln [ο τεθν.] | εκ νεκρων .. om vg (*ubi L. fuerat mortuus quem susc.*) b ff Chri cdd[2] .. c e *mortuum* | ο (B al[2] om) ις c ABDEGLΔ al pl vv pl Thph .. ς om c KMUX (HS?) etc

2. D και διηκ. μαρθα | εκ c BL vg it Or .. ς Ln om | ανακειμενων συν c cdd unc omn (exc B e sil.) al longe pl Or (X al a om συν αυτω) .. ς (= Gb Sz) συνανακειμενων .. al[1] συνανακ. συν

3. B al[1] μαριαμ | D gr λαμβανει, (cop vg it *accepit*, d *accipiens*) postea D cop vg it (et. d) και ηλειψ. | του ιησου .. B om του .. X αυτου | τ. ποδ. αυτου .. om al[3] sax Or intpr .. diff al | B επλησθη

4. δε c B al cop .. om L al[1] e sah Aug .. it cdd και (ante λεγει) .. ς Ln ουν | ο ισκαριωτης c B .. ς Ln ιουδας σιμωνος (al[1] a e σιμων ιουδας .. Gb[oo] σιμωνος c DL al vv pl Nonn; hab σιμων FGU al it cdd) ισκαριωτης (EFLU al ο ισκαρ., D απο καρυωτου), eaque ς Ln post μαθητ. αυτου pon; pon ante εις c BL al sah [cf 6, 71. 13, 2. 26.] | εκ .. om LQ al | D ος ημελλεν παραδουναι (–δουναι et. al[2], err. Ln) αυτ.

5. D al τοις πτωχοις

6. D it cdd cop Or τουτο δε ειπ. | εχων c BDLQ al vg cop sah Or[2] ([1] εχων και) .. ς Ln ειχεν και

7. αφες .. αφετε vg a sah pers Chr Amb Gaud cdd gr et lat ap Gaud | ινα et τηρηση (Gb') c B (τηρησει?) DKLQX al vv pl Nonn Amb al .. ς τετηρηκεν sine ινα

8. D om versum (cf Mt 26, 11.) .. in aliis pauca variant

9. L ο οχλ. | D ηλθαν | D al[1] b e om μονον | D vg (non tol) it (exc f) Vig om και

10. B εβ. δε και

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι Mt21,1ss. Mc11,1ss.
13 ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ Lc 19, 29 ss.
ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ *Ps 118,
14 ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. 14 εὑρὼν δὲ ὁ Ἰη- 25-26.
15 σοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστιν γεγραμμένον 15 Μὴ φοβοῦ, *Zch 9,9.
θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.
16 16 ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη
Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα
17 ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λά-
18 ζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ 11, 43.
τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιη-
19 κέναι τὸ σημεῖον. 19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς Θεωρεῖτε ὅτι
οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσουσιν
21 ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς
Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.
22 22 ἔρχεται ὁ Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιπ-
23 πος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων
24 Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς

---

12. BL ο οχλ. | Δ om ὁ | ις c cdd unc omn (exc BS?) etc .. ς (Gb°°) praem ὁ | ALX al vv ις ερχετ. | D ιερουσαλημ

13. υπαντησ. c BEFMQΔ(HS?) etc .. DGLX al m συναντ., AKU al pl Or^2 απαντ. | εκραυγαζ. c BDLQ al .. ς εκραζον | Ln εκρ. [λεγοντες] c ADKQX al m a ff foss syr al m .. om c BEFGLMUΔ(HS?) etc vg it cdd pl sah go Or | D ευλογητος | βασιλευς (Gb″) c AEFGHM(S?)UΔ al pl Thph .. ς Ln ο βασ. c DKX etc Or^1 .. BLQ cop aeth Or^1 και ο βασ.

14. KMXΔ al pm Or ms Cyr επ αυτω

15. θυγατηρ c AB (B η θυγ.) DKLQXΔ al .. ς θυγατερ | A om σου

16. ταυτα c BLQ vg b e sah .. ς (Gb°) add δε, Ln [δε] | D ενοησαν | B αυτου (K om) οι μαθητ. | ις c AEGKLMQUXΔ(HS?) al m .. ς Ln praem ὁ c B (e sil.) D etc

17. ουν .. L sah^1 Chr δε | οτι c B (e sil.) DE*(H?)KL etc it (exc f) cop sah syr arr pers^p .. Gb′ οτε c AE**GMQSUXΔ al longe pl vg f syr^p aeth pers^w sl go

18. και .. om EHΔ al m vv m | ς (= Gb Sz) ηκουσε

19. B ειπαν | D al vv Chr πρ. αυτους | DLX al m vv pl Cyr al ο κοσμ. ολος

20. ελλ. τιν. c BDGLMQX al vv .. ς τιν. ελλ. | προσκυνησουσιν c (B?) DLQΔ al .. ς -σωσιν

21. L al vv m om ουν (Gb°) | D προσηλθαν τω φιλ. | MX al ηρωτησαν

22. ὁ c BLX .. ς Ln om | ερχ. (al και ερχ., al ερχ. παλιν, e *deinde venit*) α. κ. φ. και c ABL al a (e) .. ς και (om D arm cop) παλιν (om syr perss aeth arm, cop *iterum venientes* .. D παλ. ο, H κ. παλ. και) ανδρ. (sah it cdd tol ανδρ. δε pro κ. παλ. α.) κ. φιλ.

23. BLX αποκρινεται .. al^3 απεκριθη

Mt10,39. μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. [25] ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν 25
16, 25. Lc17,33. αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ
εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. [26] ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολου- 26
θείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις
ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. [27] νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, 27
καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο
ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· [28] Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν 28
17, 4 s. οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. [29] ὁ οὖν ὄχλος 29
ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον Ἄγγελος
αὐτῷ λελάληκεν. [30] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη 30
16, 11. γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. [31] νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ 31
3, 14. ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, [32] κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ 32
18, 32. τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. [33] τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων 33
ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. [34] ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος Ἡμεῖς 34
*Ps89,29. 110, 4. ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς
*Dan 7, λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς
14. τοῦ ἀνθρώπου; [35] εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς 35
ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς κατα-

---

25. απολεσει .. B απολλυει

26. εμοι (L μοι) τις διακ. c ABKLMUX al m Chr .. D al vv τις μοι (εμ.) διακ. .. ς εμ. δ. τις c EG(HS?)Δ (Δ et. sec loco διακ. τις) etc | εσται .. L 1 Chr om (et. εστω et εστι leg) | εαν sec c BD(G?)LX al[8] vv m (it cdd εαν δε) .. ς (= Gb Sz) και εαν

27. Sz Gb Ln ταυτης;

28. B al[1] μου το ονομα .. LX al m mm g cop al Ath al (Cyr utrumq testatur; utrumq aeth) σου τον υιον | ηλθ. ουν (ουν om X* cop syr arm .. a go δε) .. D και εγενετο | D al[1] vv ουρ. λεγουσα

29. Ln [ουν] .. om B a .. vv δε | εστως c BEFHL(S?)UΔ etc .. Ln εστηκως c ADGKMX al m | και (om D al l cop sah go) ακουσας (X al –ων) ελεγεν (LU al cop sah am fuld b c d e –γον)

30. ις c BDGKUX al pl .. ς (Gb°) Ln praem ὁ (BL al ις s. ο ις post ειπεν) | η φ. αυτ. c ABDGLMUX al m vv Cyr Chr al .. ς αυτ. η φ. | γεγονεν .. D vv m Hil al ηλθεν

31. D (non L) al[3] vg b g l sah syr hrs Leo Promiss om τουτου prius (Gb°°)

32. D al και εγω | εαν .. B αν, al Or[1] οταν | εκ .. DL al απο | παντας (Or[5] Ath Epiph Cyr Chr Bas sel Thph) .. D (ελκ. παντ.) al[1] vg it go sax (cop sah *unumquemvis*) Ir Aug (dis) al latt omn παντα

33. KUX al pm εμελλεν

34. ουν c BLX al sah syr[p] mg .. ς Ln om (H al om αυτω) | λεγ. συ c BLX sah Chr .. ς Ln συ λεγ. | οτι sec .. om (Gb°°) EFGHΔ al pl vg g sl | τις εστ. (D add ουν) ουτ. (om cop b c go sl ms Victorin) ο υι. τ. ανθρ. (τ. α. om sl ms .. L ο λογος ουτος pro ουτ. ο υ. τ. α.) .. om FG al m

35. εν υμιν c BDKLMX al m vv m Cyr al .. ς (= Gb Sz) μεθ υμων | D e cop Aug περιπατ. ουν | ως c ABDKLX al cop sah syr[p] mg Cyr Did .. ς εως | LUXΔ al η σκοτια

36 λάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. [36] ὡς τὸ φῶς
ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Lc 16, 8.
37 Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. [37] το-
σαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς
38 αὐτόν, [38] ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπεν Κύριε, *Es 53, 1.
τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; Ro 10, 16.
39 40 [39] διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας [40] Τετύ- *Es 6, 9 s.
φλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα Mt 13, 14 s. Act 28,
μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ 26 s.
41 ἰάσομαι αὐτούς. [41] ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ (*Es 6, 1.)
42 ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. [42] ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπί-
στευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ 9, 22.
43 ἀποσυνάγωγοι γένωνται· [43] ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων 5, 44.
44 μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. [44] Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν Ὁ πι-
45 στεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, [45] καὶ ὁ
46 θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. [46] ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλή- 8, 19.
47 λυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. [47] καὶ ἐάν τίς 8, 12.
μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ
48 ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. [48] ὁ ἀθετῶν ἐμὲ 3, 17.
καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν
49 ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [49] ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυ- 5, 45.
τοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν 14, 10.

---

36. ως c iisd. qu. v. 35. praeter KX .. ς εως | ις c BDL (non K) .. ς ο ις

37. G cop om δε | G al m syr^{p} ms (mg –ευον) Eus επιστευσαν

39. DKL al εδυναντο | οτι .. D και γαρ (cop^{1} και)

40. επωρωσεν c AKLX al Eus (D ab αυτων ad αυτων transilit) .. ς Ln πεπωρωκεν | D και μη νοησουσιν | στραφωσιν c BD* al .. ς επιστραφ., KLMX al Eus Did επιστρεψωσιν (al –ψουσιν) | ιασομαι (Gb'') c ABDEFG (H?)KMSUXΔ etc Did .. ς ιασωμαι c (H?) L etc

41. D al Did Chr Hil Hier ταυτα δε | οτι c ABLMX al e cop sah Epiph .. ς οτε | KMX etc ιδεν | αυτου prius .. D al^{1} του θεου αυτου .. al^{2} gat cop sah syr^{p} (mg αυτ.) syr hrs του θεου

42. F*G ομολογουν

43. ηπερ .. LX al^{8} Chr ms υπερ (al ἤ)

44. δε .. D al ουν | D al^{1} vv εκραζεν κ. ελεγεν | αλλα c BDGLΔ etc .. ς αλλ

45. U al^{1} b om versum | D om και

46. B om πας

47. και μη (om D a b c ff l foss Amb; κ. μη φυλ. om e) φυλαξη (Gb'', sed Gb° μη) c AB(D)KLX al m vv pl Ath Nonn .. ς και μη (om al m f go) πιστευση | D* αλλα σωσω

49. εγω .. om G al^{1} Chr Tert ăl .. D al^{1} ante ουκ pon | εξ .. L al vv Cyr Chr Did Tert αφ (L) s. απ | αυτος .. G ουτος | X εμοι | δεδωκεν c ABMX al m Cyr Did .. ς εδωκεν

τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. 50
6, 63. ἃ οὖν λαλῶ ἐγώ, καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

XIII.

Mt26,17. Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ 1
ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας
τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. 2 καὶ δείπνου 2
13, 27. γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ
3, 35. αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, 3 εἰδὼς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ 3
ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει,
4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον 4
διέζωσεν ἑαυτόν· 5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν 5
τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.
6 ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον. λέγει αὐτῷ Κύριε, σύ μου νίπτεις 6
τοὺς πόδας; 7 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ 7
οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. 8 λέγει αὐτῷ Πέτρος Οὐ μὴ νίψῃς 8
μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ
ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. 9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, μὴ τοὺς 9
πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. 10 λέγει αὐτῷ 10

---

50. D αιων. εστ. ζωη .. al ζ. ε. αιων. | Ln εγω (D al^{1} a emm Chr om) λαλω c ABLMX al m vv m Bas

XIII. 1. ηλθεν c AB (D παρην) KLMX al pm Or Cyr Chr .. ς εληλυθεν c EFGH (S?) UΔ etc

2. γινομενου c BLX Or^{4} .. ς Ln γενομενου (Or^{1}) | A του τε διαβ. | ινα παρ. (παραδοι c BD*) αυτ. ιουδ. σιμωνος (M σιμων) ισκαριωτης (LM g vg arm –ωτου) (Gb'') c BLMX b g vg arm (cop) Or^{7} .. ς Ln ιουδα (om al m c) σιμωνος ισκαριωτου (D απο καρυωτου) ινα (ι. σ. ισκ. ινα Or^{3}) αυτ. παραδω (D Or παρ. αυτ. .. Ln παραδοι αυτ.)

3. ειδως c BDLX al vg it (exc b f) aeth Or^{2} (alibi^{1} add ο ις, ^{1} ουν ο ις) Chr Aug .. ς (Gb°°) add ο ιησους, Ln [ο ις] | δεδωκεν .. BKL al Or (sed ^{1} δεδ.) εδωκεν

4. D al^{5} vg it cdd syr Bas Hil τα ιματ. αυτου (non Or)

5. D al^{4} arm ειτα λαβων υδωρ βαλλει | D al vv μαθητ. αυτου

6. U al b l om ουν | D τον πετρον (om b) σιμωνα | λεγει c BDL e l cop syr pers^{p} Or .. ς (Gb°°) Ln praem και | αυτω c B b Or .. ς add εκεινος .. vv pm *Petrus* s. *Simon*

7. KMΔ al ο ιησους

8. LΔ al m Or ο πετρος | νιψης (D al m Or^{1} –ψεις) μου *(mihi)* τ. π. (D al μου νιψ. τ. π.) c BCL al vg it cdd pl syr Or^{7} .. ς ν. τ. π. μου (Or^{1}) | αυτω c B .. Ln ιησους αυτω c AC*L Or Amm .. ς αυτω ο ις .. GK al αυτω ις .. C***D b e cop ιησους

9. B πετρ. σιμων .. D om σιμων | μου .. om (Gb°) D (D vv μον. τ. ποδ.) EGH al m a b c e ff l Euth

Ἰησοῦς Ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' 15, 3.
ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.
11 [11] ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες 6, 64.
καθαροί ἐστε.
12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
13 καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; [13] ὑμεῖς
φωνεῖτέ με Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.
14 [14] εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ
15 ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· [15] ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα
16 ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. [16] ἀμὴν ἀμὴν λέγω 15, 20.
ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων Mt 10, 24. Lc 6, 40.
17 τοῦ πέμψαντος αὐτόν. [17] εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 22, 27.
18 [18] οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ *Ps 41, 9. (10.) Act 1, 16.
γραφὴ πληρωθῇ Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν
19 πτέρναν αὐτοῦ. [19] ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε 14, 29.
20 ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. [20] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα Mt 10, 40.
πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. Lc 9, 48.
21 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ Mt 26, 21-25.
22 εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. [22] ἔβλεπον Mc 14, 18-21.
23 εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. [23] ἦν ἀνακεί- Lc 22, 21-23.

---

10. ις c B Or .. ς Ln ο ις | ο. εχ. χρ. c ABC* Or^6 .. ς ου χρ. εχ. | ἢ c AC***E*G (K η μη) MSUXΔ etc .. Ln ει μη c BC*D (την κεφ. νιψασθ. ει μη τ. ποδ. μονον) L al^8 (K) Or^1 (^{3}) Chr al^1, item *(nisi ut)* vg it cdd Amb .. E**FH al om .. Gb° η τ. ποδ. c for foss gat harl c Or^6 Tert *(non habet necesse rursum.)*, item (addito *iterum*) mm Hier al | αλλ εστ. .. D vv Cyr^1 Chri cdd^3 εστιν γαρ
11. οτι c BCL (D om δια τουτο usq εστε) it cdd pl Cyr .. ς om
12. και ελαβεν .. Ln om και c A (C**?) L al (al^1 λαβων) it cdd pl cop syr al (non BC*C***D unc rell omn etc Or Chr Dion alex etc) | αυτου .. om D vv | και ανεπεσεν c BC* al e etc Or, item Ln και αναπεσων c AL al (vv pl) Chr al .. ς αναπεσων
13. C**EFGHM al pl Cyr Chr Did Amb (non Or Hil) ο κυρ. κ. ο διδασκ.
14. DK al vv Or^1 τ. ποδ. υμ. | D vv m ποσω μαλλον και υμεις
15. AKM al pl Cyr (non Or) δεδωκα | DFGM al pm ποιειτε
17. MS al Chri cdd^2 ποιειτε
18. Ln εγω [γαρ] c AK al pm c l cop syr al Cyr | ους .. BCLM al^2 Or^4 Cyr τινας .. a *quod*, arr arm *quem* | D vv πληρ. η γρ. | μετ εμου (Or^2) .. BCL al^1 tol Or^3 Cyr (comm) μου | AU 1. επηρκεν
19. πιστευσητε (Or^2 –ευητε) στ. γεν. c BL a b e g am for fuld ing mt Or^3 .. ς Ln (sic Or^2) στ. (Or^1 επαν) γεν. πιστ. (c Or^1 –ευητε)
20. αν c (A α) BCKLMX al (Or variat, et. οντινα, ον αν habet) Cyr .. ς εαν | D al^1 syr Chr και ο λαμβ. εμε
21. ις c BL al .. ς Ln ο ις | B υμεν λεγω
22. εβλεπον c BC al e arm pers^p Or^1 .. ς (Gb°) Ln add ουν, al m vv Or^1 δε
23. ην c C*L al^3 Or^2 .. ς Ln add δε (syr^p c. ast); vg it cdd ουν .. aeth al praem και

μενος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα
ὁ Ἰησοῦς· [24] νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ Εἰπὲ τίς 24
ἐστιν περὶ οὗ λέγει. [25] ἀναπεσὼν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ 25
λέγει αὐτῷ Κύριε, τίς ἐστιν; [26] ἀποκρίνεται οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἐκεῖνός ἐστιν 26
ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει
καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. [27] καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε 27
εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς Ὃ ποιεῖς ποίη-
σον τάχιον. [28] τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· 28
[29] τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ 29
Ἰησοῦς Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα
τι δῷ. [30] λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ. 30
Ὅτε ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, 31

---

23. ς (= Gb Sz) om εκ | D (a) ον και | B om ὁ (al^{1} e om ο ις)

24. ουν .. om C* al^{1} c ff (e *et huic annuit*) arm | και λεγ. α. (αυτω Or^{1} om) Ειπε (om vg g Or^{1} ms; *interroga* a c f ff) τις εστιν c BCLX 33. vg it cdd pl aeth Or (aliquoties) .. ς πυθεσθαι τις αν ειη (Gb° τις α. ε. cum c e cop .. D add ουτος) | περι ου λεγει .. om al^{2} b ff l

25. αναπεσων (Gb′) c BC*KLX (non M) al m Or^{2} scholl .. ς επιπεσων, et ς (Gb°) Ln add δε c AEFG(HS?)U etc .. om c BC e pers^{p} Or .. DLMXΔ al vv pm (al και επιπ.) scholl ουν | Gb° εκεινος c sah (cop syr al εκ. ο μαθητης) | ουτως c BCEFGHLMXΔ al pl go Euth, item ουτος KSU al^{6} .. ς Ln om c AD etc vg it etc Or (text)

26. ουν c BC*LX a syr^{p} mg Or .. ς om, Ln [ουν] .. D al e αυτω | M om ὁ | βαψω το ψ. και δ. (L δω) αυτω (Or^{1} om αυτω, ^{1} om κ. δ. αυτ.) (Gb′) c BCL aeth (cop *intingam bucellam ut dem eam ei*) Or^{3} (diserte: οὐ γεγραπται Ἐκεινος ἐστιν ᾧ ἐγω δωσω το ψ., ἀλλα μετα προσθηκης του βαψω· βαψω γαρ, φησι, το ψ. και δωσω) .. ς Ln βαψας (Ln εμβ. c ADK al) το ψωμιον επιδωσω (MX al^{1} δωσω αυτω) | βαψας ουν c BCLX 33. a Or^{2} Cyr .. ς Ln και (al^{1} om, Or^{1} ὅ) εμβαψας (D al^{2} Or^{2} βαψας (Gb′), Or^{1} εμβ.) | B om το | λαμβανει και c BCLMX 33. Or^{5} (^{1} diserte) .. ς Ln om | σιμωνος .. al^{3} vv Or (aliquoties) σιμωνι | ισκαριωτου c BCLMX al^{6} am for fuld g Or^{3} ms .. ς Ln -ωτη (D απο καρυωτου)

27. D e om μετα το ψωμ. | τοτε (e *statim*) .. om DL vv m Or^{5} (ter hab) Cyr Amb | ο σατανας .. om ὁ D*Δ | ις c BL .. ς Ln ο ις | ACDEFLΔ etc ταχειον .. X εν ταχει

28. δε .. om B al^{3} .. al^{3} γαρ (iidem v. 29. τινες δε)

29. επει .. D vv οτι | ιουδ. c ABLMUX al^{9} Or .. ς ο ιουδ. | ις c B Or .. ς Ln ο ις | D δοι

30. εξηλθ. ευθυς (Gb′) c BCD (G ab εξηλθ. ad εξηλθ. transilit; sed ευθεως non praecedit) LX al vv m Or^{3} .. ς ευθεως εξηλθ. | Cdd (ut AEKMU etc, item vv, item Chr Thph) et edd (ut ς [non ς^{e} etc] Bengel, Knapp) ην δε νυξ cum seqq οτε εξηλθ. conjg. (Cyr ην δε ν. οτε εξηλθεν. οτε ουν εξηλθ.)

31. Οτε c AEF(H?)KMSU (λεγει ουν ο ις) Δ al longe pl foss syr utr arr go sl sax Chr Thph .. ς^{e} (non ς Gb Sz) Ln add ουν c (B?) CDLX etc vv pm Or Cyr | ις c BLΔ al .. ς Ln ο ις

32 καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς
33 δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν 7, 33 s.
μεθ᾽ ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου
34 ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν
καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα 15, 12. 17.
35 καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ
36 μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. 36 Λέγει αὐτῷ Σίμων
Πέτρος Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασαί
37 μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ Πέτρος
Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ
38 σοῦ θήσω. 38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦς Τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Mt 26, 34.
ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρνήσῃ με τρίς. Mc 14, 30. Lc 22, 34.

XIV.

1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς 14, 27.
2 ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή,
3 εἶπον ἂν ὑμῖν. ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· 3 καὶ ἐὰν πορευθῶ 14, 18.
καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς πρὸς 12, 26. 17, 24.

---

32. ει (al^{1} και ει, vv ει δε s. ει ουν) ο θ. εδοξ. εν αυτω c AC**EGHKLMSUΔ etc vg (et. am for etc, non fuld [sed servat ει] harl) e f cop go al pm Or^{2} Cyr Nonn Hil^{3} .. Ln [ει usq αυτω], om BC*DLX al^{9} a b c ff g harl fuld syr^{p} Tert Amb

33. μικρον .. LX al m vv Cyr Chr al add χρονον | D al vv Cyr om οτι | εγω υπαγω (Gb′) c ABCDGKLMUX al pl vv pm Or^{3} al m .. ς υπ. εγω c E(HS?)Δ etc

34. X al^{3} om καθως (D add καγω, al vv Cyr εγω) ηγαπ. usq αλληλους

36. απεκριθη (D λεγει) c BC*L al vg (non fuld foss) it cop arm go .. ς (Gb°) add αυτω | ις c ABC*L .. ς ο ις | οπου .. DSmgUX al pl vv pm Or^{2} Cyr al add εγω | D vv μοι συ (D** συν) ακολουθησαι αρτι | ακολ. δε (b foss Or^{1} add μοι) υστ. c BC*LX al vg it Or^{4} Cyr Chr .. ς υστ. δε ακολουθ. μοι (Gb°° μοι c [praeter citatos modo] A al vv pm Chr ms; D ante ακολ. pon)

37. πετρος (om D al) .. ς (= Gb Sz) praem ὁ c (B?)L*M etc | κυριε .. om 33. al^{3} vg (non tol) cop | C*DLX al^{1} sl Cyr Chr νυν ακολουθησαι (BC* -λουθειν); iidem (exc D sl) al^{5} om αρτι (Gb°°)

38. αποκρινεται c ABC*LX al^{8} syr^{p} (cop) .. ς απεκριθη, et add (Gb°°) αυτω .. om c iisdem et D (D vv απ. ις και ειπεν αυτω) KM al vv m | ις c ABC*DKLX al .. ς (Gb°) praem ὁ | D vv οτι ου μη | φωνηση (Gb′) c ABGKUXΔ al pl .. ς φωνησει | αρνηση c BDLX al Or .. ς απαρνηση

XIV. 2. οτι c ABC*DKLX al m vg b c ff syr arm al Cyr Thdret .. ς om

3. και εαν .. D καν | και ετοιμασω c CJL(S?)UX 1. 18. 33. 124. al pl vg it (exc f) etc Cyr Amb Hier .. Ln om και c ABEGHKΔ al m go sl** ms (Or^{1}?) Phot .. DM al pl f cop (*ut parem*) syr Thph Euth schol ετοιμασαι .. al^{1} ετοιμασων .. al^{3} sl* ms om κ. ετοιμ. υμ. τοπ.; al^{1} sl ms om κ. εαν πορ. κ. ετ. υμ. τ. | BDJKLX al m Cyr τοπ. υμιν | παραλημψ. .. ς παραληψ. cf Prol

11,33.36 ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε. 4 καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε 4
τὴν ὁδόν. 5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ 5
πῶς οἴδαμεν τὴν ὁδόν; 6 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ 6
ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.
8, 19. 7 εἰ ἐγνώκειτε μέ, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἄν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώ- 7
σκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος Κύριε, δεῖξον 8
ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Τοσοῦτον χρόνον 9
12, 45. μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν
τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 οὐ πιστεύεις 10
12, 49. ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω
ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα
αὐτός. 11 πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ 11
μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων 12
εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων
ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε 13
16, 23. ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.
Mt11,24. 21. 22. 14 ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω. 15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ 14 15

---

4. Ln [εγω] .. om DLX al[6] (B?) a b e ff arm Chr Amb | οιδ. τ. οδ. (Gb′) c BC*LQX al a cop aeth pers[p] sl ms (al[1] τ. οδ. οιδ., al[1] οιδατε) .. ς οιδ. και τ. οδ. οιδατε, Ln οιδ. [και] τ. οδ. [οιδ.]

5. και πως .. Ln om και c BC*L a b | οιδαμ. τ. οδ. (Gb′) c BC*D (D b Tert τ. ο. οιδ.) a b Cyr Tert .. ς δυναμεθα (J δυνομεθα) την οδ. (K τ. ο. δυν.) ειδεναι

6. C*L om ὁ

7. με .. om A al[1] .. D εμε | εγνωκ. αν c AC***EGHJKMSUΔ etc .. Gb′ αν ηδειτε (LX ειδητε) c BC*LQX (X al[1] ηδ. αν) al[3] Cyr Ath .. D* γνωσεσθαι | Ln [και] απ .. om και BC*LQ (vdtr) X al | κ. εωρ. (εορ. EJK** LMXΔ etc) αυτ. .. om al[5] .. Ln [αυτον], om BC* Ir

9. AL om ὁ | Ln τοσουτω χρονω c DL (L* vdtr τοσουτον) Q vv Cyr (non Or) | KLX etc εορακως (KX –κος); iidem et EGΔ etc εορακεν | Ln om και c BQX al[1] (al[1] om και πως usq πατερα) vv Cyr Ir Hil al

10. λεγω c BJLX e cop syr[p] mg .. ς Ln λαλω .. D al aeth λελαληκα | εν εμοι c BL vg b e ff Or Did Aug Faustin al .. ς praem ὁ, Ln [ὁ] | αυτος h. l. c LX 33. Cyr[1], item αυτου BD vv Hil Aug .. ς Ln ante ποιει, et Ln post εργα add [αυτου] c BD (sed BD om αυτος) vv Hil Aug

11. και ο πατ. εν εμοι (D Hil ο π. εν εμ. καγω ε. τ. πατρ.) .. om A | ς[e] (= ς Gb Sz) εν εμοι εστιν | αυτα .. om al[3] ff cop syr hrs al Chr Tert Hil[1] .. B al[1] αυτου | πιστευετε c DL 33. vg c e f g syr syr hrs al Tert Hil Amb .. ς (Gb°) Ln add μοι

12. πατερα c ABDLQX al[8] vv pl Cyr Chr al .. ς (Gb°°) add μου

13. BQ αιτητε

14. X al[6] b syr hrs arm Chr Nonn om versum | εαν τι .. D al αν τι, U al vv m και εαν τι, al εαν, εαν ουν, ο εαν, ινα οτι αν | αιτησητε .. Ln add [με] c BEΔ al pm vv pm .. et. τον πατερα, αυτον, μοι leg | εγω .. AL al vv m Cyr Aug τουτο .. BM* εγω τουτο

16 με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε· [16] κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ 15, 10.
17 ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα ᾖ μεϑ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, [17] τὸ 15, 26.
πνεῦμα τῆς ἀληϑείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ ϑεωρεῖ αὐτὸ 16, 17.
οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ᾽ ὑμῖν μένει καὶ ἐν
18 19 ὑμῖν ἔσται. [18] οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. [19] ἔτι
μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι ϑεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ ϑεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ 16, 16.
20 καὶ ὑμεῖς ζήσετε. [20] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσϑε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ
21 πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν. [21] ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου 15.
καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπη-
ϑήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ
22 ἐμαυτόν. [22] Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε, καὶ τί γέ-
23 γονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; [23] ἀπε-
κρίϑη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεϑα καὶ μονὴν
24 παρ᾽ αὐτῷ ποιησόμεϑα. [24] ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ·
καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. 7, 16.
25 26 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ᾽ ὑμῖν μένων· [26] ὁ δὲ παράκλητος, τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς δι- 16, 13.
27 δάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. [27] εἰρήνην ἀφίημι
ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καϑὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ
28 δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσϑω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. [28] ἠκού-
σατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, 3.

---

15. BL al[2] cop Eus Cyr τηρησετε .. al[3] τηρησητε
16. καγω c BDQ al Cyr .. ς και εγω | ῇ c B (sed B b post αιωνα pon, ita Ln) LQX a b c e f ff Cyr hrs Did Amb Hil Lcif al .. ς μενη
17. αυτο ter .. D*L αυτον, tertio loco et. G** | Ln γινωσκει [αυτο] .. om B a Lcif | υμεις c BQ al a b Lcif Quaest .. ς add δε, Ln [δε] | μένει (hoc accentu EGKMU etc) .. μενεῖ vg (non tol it cop go etc Lcif) aeth Nonn al | εσται .. Ln εστιν c BD* al[5] it tol syr pers[p] go Lcif
19. ουκετι .. Δ b e ου | LQ om με sec | ζησετε c BLX .. ς Ln ζησεσϑε
20. υμεις .. Ln ante γνωσεσϑ. pon c BLM*QX al[1] vg (non foss) .. om A al[1] b emm syr aeth syr[p] Cyr Chr Victorin, hinc Ln [υμ.] | E**GMUΔ al m Chr και εγω
21. καγω c BDLQX al .. ς και εγω
22. D ουχ ο απο καρυωτου | και τι c GHKMQSUΔ al longe pl syr[p] sl Chr Thph .. ς (= Gb Sz) Ln om και c ABDELX etc
23. ς (= Gb Sz) ο ιησους | ποιησομεϑα c BL (-σωμαιϑα) X (D e pers[p] ελευσομαι et ποιησομαι) al[7] Or[5] Eus Ath ms Did Naz Nyss Epiph Cyr Thdret Antioch Chri cd[1] .. ς ποιησομεν .. MΔ al m ποιησωμεν
24. D cop ου τηρησει | πατρος .. om B (ap Bart) al[5] Did Chri cdd[6] [cf 5, 30. 6, 38 sqq et al]
25. παρ υμιν .. L*X al παρ υμων
26. ὃ .. LX Chri cdd[3] ον | D vv ο πατηρ μου | ἅ .. al[3] Or Cyr hrs οσα | ειπον .. D al[1] vg it (*quaecumque* [e *quae*] *dixero*) αν ειπω .. X al εγω ειπον | υμιν (Or .. it cdd om) .. BL al[1] υμιν εγω .. Cyr εγω
28. ηγαπατε .. D*L al αγαπατε

10, 29. ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μού
13, 19. ἐστιν. 29 καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύ- 29
12, 31. σητε. 30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου 30
ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ 31
Mt26,46. τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε
Mc14,42. ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

XV.

Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. 1
2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν 2
13, 10. φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη ὑμεῖς καθαροί 3
ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4 μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 4
καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν
τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. 5 ἐγώ εἰμι ἡ ἄμ- 5
πελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει
καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 ἐὰν μή τις 6
μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν
αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ 7
14, 13. ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν.
8 ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γενή- 8
σεσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπησεν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ὑμᾶς ἠγά- 9

---

28. οτι πορευομαι c ABDK*LX al[9] vv fere omn Or Cyr Chr al .. ς (= Gb Sz) οτι ειπον Πορευομαι | ο πατηρ c AD*LX al[5] vg b c e ff aeth sl mss[2] Cyr (comm) Chr Ir Cyp Tert Hil[5] al; item addito ο πεμψας με Or[7] Hier .. ς (Gb°) add μου, Ln [μου]

30. ς (= Gb Sz) του κοσμ. τουτου | ουκ εχει (Or) .. Gb' ευρησει c K al[8] f aeth Ath[1] Cyr Thdret al Hil[2] al scholl .. et. ευρισκει (ut Or[2] Ath[1] Macar Nyss al Hil[2] al), ουχ ευρησει, εχει leg .. D a post ουδεν add ευρειν

31. Ln [και] .. om A*E b ff | ενετειλατο μοι .. Ln εντολην εδωκεν μοι (X δεδωκεν μ., Cyr μ. δεδ., 33. δεδωκει μ., b e Hil Maximin *mihi dedit*) c BLX al[1] vg it Cyr Hil Maximin .. al[1] εδωκ. μ. εντ., al[1] εδ. μ. ο πατ. εντ. [cf 12, 49.] | D e l aeth om ο πατηρ

XV. 1. M* om ἡ prius | ὁ sec .. om DΔ

2. καθαιρει .. D vv m Hil al καθαριει | καρπ. πλ. c BLM*X al vg it .. ς πλ. καρπ.

4. μεινη .. BL (D? ap Wtst) a μενη | Ln μενητε c ABL d

5. ουδεν .. om D* d .. B ουδε εν

6. Ln μενη c ABD | αυτα .. Gb' αυτο c DLXΔ al m vv pl (non it cdd pl cop) Cyr | το πυρ c AGKLMSUΔ al longe pl Chr .. ς (= Gb+ Sz) Ln om το c BD(H?)X etc [cf Mt 3, 10. 7, 19. Lc 3, 9.]

7. μεινητε .. Δ μενητε | μεινη .. L μενει, al μενη | Ln ο αν c B | αιτησασθε (Gb') c ABDLMX al pl b e ff cop pers[w] go Chr .. ς αιτησεσθε .. al vv αιτησασθαι s. (ut Δ) -σεσθαι

8. γενησεσθε c AEG(H?)K(S?)UΔ etc .. Gb' Ln γενησθε c BDLMX al[9] vv m Chr al .. al[3] γενησησθε | εμοι .. D* al[1] μου

9. υμας ηγαπ. c BD*L al a b e .. ς ηγαπ. υμ.

10 πησα. μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. [10] ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, 14, 15.
μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τοῦ πατρὸς τὰς ἐντολὰς τετή-
11 ρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. [11] ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ 17, 13.
12 ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. [12] αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ 13, 34.
13 ἡ ἐμὴ ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. [13] μείζονα ταύτης
ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. 1 Jo 3, 16.
14 15 [14] ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. [15] οὐκέτι 8, 31.
λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος·
ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου
16 ἐγνώρισα ὑμῖν. [16] οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, 6, 70.
καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς 14, 13.
ὑμῶν μένῃ, ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῴη
17 ὑμῖν. [17] ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 13, 34.
18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμί- 7, 7.
19 σηκεν. [19] εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ
τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ
20 τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. [20] μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν
Οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς 13, 16. Mt 10, 24.
διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. Lc 6, 40.
21 [21] ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ 16, 3.
22 οἴδασιν τὸν πέμψαντά με. [22] εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν 9, 41.
οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.
23 24 [23] ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. [24] εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα 7, 31.
ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ 10, 38. 14, 11.

---

10. μου prim .. A τας εμας | L τηρησετε | μου sec .. X al τη εμη | του πατρος h. l. c B a b ff Chri cdd^{1} Novat (sine μου c iisdem et c) et addito μου g vg Chri cd^{1} .. ς τ. πατρ. μου post εντολας, Ln του πατρος post εντολας pon | μένω .. EGUX al μενῶ

11. ᾖ (Gb″) c ABD al^{6} (item al^{1} ante εν) vg it (exc f) al m scholl .. ς μεινη

13. ουδεις .. B ουδε εις | τις .. om D* it cdd pl arm Lcif al

14. ποιητε .. LMX al ποιειτε, D* vg it ποιησητε | ἃ (Gb″) c BDLX al vv m Amb al .. ς οσα

15. λεγω υμας c ABGLX al vv m Cyr Chri cdd^{2} (non Or) .. ς υμ. λεγ. | ἃ .. D*S al^{5} vg it (exc a e) Chr Thph Amb οσα

16. D αλλα | KX al μεινη, J al μενει | BL αιτητε | δωη c EGHJM (δωει) X al pl (al m Cyr δωση s. δωσει) .. ς Ln δω

17. D om ινα

18. D it (exc f) cop aeth arm Cyp om υμων | J εμισησεν

19. D e om δε | ουκ εστε .. D* d (Or^{1}) ητε (sine ουκ)

20. D τους λογους ους εγω

21. DX al^{7} Chri cd^{1} arm om παντα | εις υμας (Gb′) c BD*L al b c ff syr syr^{p} mg Chr .. X (non E) al υμας .. ς υμιν

22. ειχοσαν c BJ*L al^{3} Or^{2} ms Cyr^{3} .. D* ειχαν .. ς ειχον

24. πεποιηκεν c EGMUΔ(HS?) etc .. Ln εποιησεν c ABDKLX al^{10} Chr | ειχοσαν c BL al (J deficit) .. D* ειχαν .. ς ειχον

ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. [25] ἀλλ' ἵνα 25
*Ps35,19. 69,5. πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με
14, 16. δωρεάν. [26] ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ 26
16, 7 s. πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος
Act5, 32. μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· [27] καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' 27
ἐμοῦ ἐστέ.

XVI.

Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. [2] ἀποσυναγώγους 1 2
9, 22. ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ
λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. [3] καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν 3
τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. [4] ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα 4
μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ
εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. [5] νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, 5
13, 36. 14, 5. καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με Ποῦ ὑπάγεις; [6] ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα 6
ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. [7] ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν 7
λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παρά-
κλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς
ὑμᾶς. [8] καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ 8
δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. [9] περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν 9
εἰς ἐμέ· [10] περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω καὶ 10
12, 31. οὐκέτι θεωρεῖτέ με· [11] περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου 11
κέκριται. [12] ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν 12
ἄρτι· [13] ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς 13

---

24. EGKLMXΔ etc εορακασιν
25. αλλ (ita et. D, non αλλα) .. om al[2] (non M) vv | γεγραμμ. h. l. c BDGLX al vg it arm Or Cyr .. ς ante εν τω pon
26. πατρος bis .. D al vv m Amb al πατρ. μου
27. δε .. om D al vv m

XVI. 2. B om υμας sec (ap Btl; prius ap Bch) | A τω κυριω
3. ποιησουσιν .. ς (= Gb Sz) add υμιν (al υμας s. εις υμ.)
4. αλλα .. om D* vv Chr | Ln η ωρα αυτων c AB al[2] syr go; item (omisso αυτων seq) L al[8] vg it (exc a) arr Cyp Aug | μνημονευητε (–ετε ELΔ al, –σητε D** [D* –νευτε] al) αυτων .. om αυτ. D al[1] a arm pers[w] sl
6. A om αλλ
7. KLY al a go Cyr υμιν λεγω | εαν γαρ c BDL(S?)Y etc vg ff g cop etc .. Gb+ Sz Ln add εγω c AEGHKMUΔ al pl vv m Did Bas Chr al | ουκ ελευσεται .. BL al[1] Chr ου μη ελθη
9. ου πιστευουσιν (al[1] –ετε) .. al[2] vg it (exc b l) aeth al schol Quaest ουκ επιστευσαν
10. Gb°° μου c DL al vg it (exc c f) al m Cyr Chr Aug Victorin
12. υμ. λεγ. c BLY al vg it (exc a) Or[1] (Cyr?) Tert Hil[1] al .. ς Ln λεγ. υμ.
13. δε .. om D al[2] e arm (it cdd *enim*) Or[1] Hil

ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ λα-
14 λήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. [14] ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ
15 ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. [15] πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· 17, 10.
16 διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. [16] μικρὸν 14, 39.
17 καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. [17] Εἶπον οὖν ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους Τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν Μικρὸν
καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω
18 πρὸς τὸν πατέρα; [18] ἔλεγον οὖν Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν; οὐκ
19 οἴδαμεν τί λαλεῖ. [19] ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον Μικρὸν καὶ οὐ θεω-
20 ρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; [20] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπη-
21 θήσεσθε, ἀλλὰ ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. [21] ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ
λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι
μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν
22 κόσμον. [22] καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς,
καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ'
23 ὑμῶν. [23] καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν 14, 13.

---

13. εν τη αλ. π. (Gb') c DL 1. 33. cdd ap Aug b c ff l (c l *docebit* pro *deducet*) go Cyr^1 Hil^1 ms Tert^1 (vg Aug *docebit vos omnem veritatem*) .. Ln εις την αληθειαν πασαν c ABY Or^2 Eus al .. ς εις (et. προς leg) πασ. τ. αληθ. | D αλλα | οσα αν c EMUY (HS?) etc Or, item οσαν GΔ, item οσα εαν AK al .. Ln om αν c BD*L al Mcell ap Eus Cyr hrs Epiph | ακουση .. -σει DE*H (L al^1 vv -ει) Y al vg Or Mcell ap Eus Cyr hrs Epiph

14. λημψ. (et. Y) .. ς ληψ. cf Prol

15. ειπον .. add υμιν L al vv Cyr Cyr hrs | λαμβ. .. ς (= Gb Sz) ληψεται

16. ου .. Gb' Ln ουκετι c BD gr L al^4 vg it cdd syr^p al Or Cyr Chr Nonn | ς (Gb°) in f. add οτι εγω (Gb Sz om) υπαγω προς τον πατερα, G etc add μου, Ln [οτι υπ. πρ. τ. π.] .. om c BDL a b e ff cop sah Or (vdtr)

17. B ειπαν | ου .. D gr al^1 ουκετι (D pergit οψεσθε) | εγω .. Ln om c ABLM al^6 vv Thph

18. D^A al^3 a b e om ελεγ. ουν | τουτο τι εστιν .. Ln τι ε. τ. c BD* (pergit το μικρ. ουκ οιδ. ο λεγει) LY al vv m Or | το .. om BLY al Or | B om τι λαλει (de D vide ante)

19. εγνω c DL al vv m (Or) .. ς (= Gb) Ln add ουν .. U al vv m δε (et. και εγνω leg) | ις c BL .. ς Ln ο ις | A al gat om αυτοις

20. δε sec (et. Or) .. Gb°, Ln om c BD 1. it cdd pl cop syr hrs al Cyp | αλλα c DLUY etc .. ς Ln αλλ

21. Y οτι ηκει | ωρα .. D al^1 it cdd syr pers^p Amb^1 ημερα | θλιψεως .. D c foss Amb λυπης | BC εγενηθη

22. Ln νυν μεν λυπην c BC*DLMY al^5 vv m (al^1 μ. λ. ν., al^1 μ. ν. λ.) | εχετε c B (e sil.) CEGKM (HS?) UYΔ etc .. Ln εξετε c ADL (εξητε) al^7 mt am fuld a b c cop sl mss^2 Antioch Chri cdd^3 | αιρει .. Ln αρει c BD* vg a c ff Hil al

23. και .. om X al^2 e Chr Hil (a *sed*)

λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου.
24 ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήμ- 24
15, 11. ψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν 25
παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν.
26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν 26
ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ 27
ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ
πατρὸς ἐξῆλθον. 28 ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· 28
πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν 29
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
2, 25. λέγεις. 30 νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε 30
ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. 31 ἀπεκρίθη αὐτοῖς 31
Mt 26, 31. 56. Ἰησοῦς Ἄρτι πιστεύετε; 32 ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορ- 32
8, 16. πισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι
ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. 33 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην 33
16, 11. ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν
κόσμον.

XVII.

11, 41. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς 1
τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν,

---

23. υμιν c BCD*LY al (non K) vv pm Or Cyr Amb .. ς (Gb°°) add οτι, Ln [οτι] | αν (DY** Or[1] Ath εαν) τι (Gb') c BCDLY vg it al Or[2] Ath Cyr .. A sl[1] ms αν .. ς οσα αν (εαν KM Chr) .. X al ο εαν | εν τ. ον. μου h. l. c BC*LXYΔ sah Or[2] Cyr .. ς Ln post πατερα
24. A al Cyr Thph ητησασθε | λημψ. .. ς ληψ. cf Prol
25. ερχεται c C*D*LXY al vv m .. ς (= Gb Sz) Ln praem αλλ (Chr και) | D εν παρρ. | απαγγελω (Gb') c A (B?) C*DKLMUXY al .. ς αναγγελω
26. ου .. L* om .. emm *nunc* .. a om και ου λ. υ. οτι
27. L με | L al[2] om κ. πεπιστ. | παρα του πατρ. c BC*DLX, item (omisso του?) al[2] vv m (non vg it) Cyr Did .. ς π. του θεου .. Ln παρα θεου c A al Chri cdd[3] (ff mm gat *a deo patre*) | X al[2] Chr in f. add και ηκω
28. εκ c BCLX al cop Hil (saepe; alibi *a* s. *de*) .. Chr απο .. ς παρα (D om εξηλθ. εκ τ. πατρ.) | D και ηλθον
29. λεγουσιν c BC*D* al e syr[p] (mg add αυτω) go Hil ms .. ς add αυτω, Ln [αυτω] | εν c BCD .. ς om
30. Y om νυν | απο .. D παρα
31. ις c BC .. ς ο ις | Ln πιστευετε· (pro ;)
32. εληλυθεν c ABC*D*LX al cop sah .. ς praem νυν (al[1] vg it [exc f] ηδη) | καμε c BC*L al .. ς Ln και εμε
33. εχετε c ACEG (H?) KLMSUXY al longe pl (Δ al om εν τ. κ. θλ. εχ.) for foss mm e (e *habeatis*) cop syr utr go Eus Bas Thdret (Or diff cdd) Cyr (saepe, alibi εξετε) al .. ς (= Gb Sz) Ln εξετε c B (e sil.) D etc it (exc e) etc Hil al

XVII. 1. επηρεν et και ειπεν c AC***EG (om και) HKMSUYΔ etc c e f ff

2 ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2 καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, Mt 11, 27.
3 ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. 3 αὕτη δέ ἐστιν 6, 39.
ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέ- 1 Jo 5, 20.
4 στειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτε- 5, 36.
5 λείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, 4, 34.
παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.
6 6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ
κόσμου. σοὶ ἦσαν κἀμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν·
7 8 7 νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 ὅτι τὰ
ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον καὶ ἔγνωσαν
ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 17, 25. 16, 30.
9 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν 14, 16.
10 δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ 16, 15.
11 ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ
οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον
αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 17, 22.

---

go etc .. Gb′ Ln επαρας et ειπεν c BC*DLX al[6], item evgg fere omnia (sed non in media lectione), et. M mg (ubi initium lectionis notatur), a b vg cop sl[1] ms (retinet και) Or Cyr | ινα c ABC*D al vv pl Or[1] Nonn Hil Amb (non Vig Victorin) .. ς (Gb°) add και | BK om ὁ | υιος c BC* (U?) al d e ff Or[1] Victorin .. ς Ln add σου | MΔ al δοξασει

2. δεδωκας .. EGKΔ al m εδωκας | δωση (L δως, D Aug εχη pro δ. α.) .. EUYΔ al pl δωσει

3. δε .. om L | γινωσκουσιν c ADGLYΔ etc .. ς Ln γινωσκωσιν

4. ετελειωσα c D (και το εργ. ετελ.) EGHKMSUXYΔ etc c e g l vg go etc Cyr (text) Cyp Amb Hil[3] Zeno Novat .. Ln τελειωσας c ABCL al[4] b ff cop aeth syr[p] ms (ed c. ast) Cyr (aliquoties) Hier Hil[2] | CDK al Chri cdd[5] εδωκας

5. D* πατηρ

6. δεδωκας pr c CEG (H?) LM (S?) UXYΔ etc Or (sic) .. Ln εδωκας c ABDK al[2] Chri cdd[6] | καμοι c BY al .. ς Ln και εμοι | δεδωκ. sec c CEG (H?) M (S?) UXYΔ etc Or .. Ln εδωκ. c ABDKL al[5] Chri cdd[5] Did | τετηρηκαν c BDL .. ς -κασι (al ετηρησαν)

7. εγνωκαν .. UX al -σαν, S al -κασιν, al[8] vv pm Victorin (non vg g Hil) -κα, al[1] εγνων | δεδωκ. c CDEG (H?) KLM (S?) UXYΔ etc .. Ln εδωκ. c AB (εδωκες) al[2] | X al[3] παρα σοι | εισιν c BCLXY al cop sah .. ς Ln εστιν

8. εδωκας c AB (-κες) CD al .. ς δεδωκας (postea unus A εδωκα) | Ln [και εγνωσαν] .. om AD a e (om et. οτι) go (al[1] post αληθως pon)

9. D εδωκας

10. σα εμα .. D vg cop sah syr aeth pers add εστιν | δεδοξασμαι .. D εδοξασας με

11. καγω c BC*DLX al Or Cyr .. ς και εγω | B πατηρ | ᾧ c ABCEGHKL MSYΔ al pl Ath ms Cyr al .. ς (= Gb Sz) ους c D** etc vg al m Ath ed Epiph Aug Leo .. ο D*UX al vv | LM al εδωκας | και c BMSUY al m vv m .. ς Ln om | ημεις .. X add εν, item al[5] syr[p] εν εσμεν

[12] ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέ- 12
18, 9. 13, 16. δωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς
ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. [13] νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα 13
15, 11. λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν
αὐτοῖς. [14] ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν 14
15, 18 s. αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
Mt 6, 13. [15] οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς 15
ἐκ τοῦ πονηροῦ. [16] ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ 16
11. κόσμου. [17] ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά 17
ἐστιν. [18] καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς 18
He 2, 11. εἰς τὸν κόσμον· [19] καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ 19
αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. [20] Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ 20
καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, [21] ἵνα πάντες 21
ἓν ὦσιν, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν
ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. [22] κἀγὼ τὴν δόξαν 22
11. ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς ἕν, [23] ἐγὼ ἐν 23
αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετελειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ
κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγά-
12, 26. πησας. [24] πάτερ, ὃ δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν 24
14, 3. μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγά-

---

12. μετ αυτων c BC*DL al vg it (exc f) cop sah Cyr Hil² Aug .. ς (Gb*) add εν τω κοσμω (et. transp) | ᾧ c BC*L al cop Cyr .. ς Ln ους | C εδωκας | και εφυλ. c BC*L al d cop arm Cyr Hil .. ς om και, Ln [και]
13. εν αυτοις .. AX εν εαυτοις, C* εν ταις καρδιαις εαυτων
14. D εγω δε εδωκα τ. λ. σ. εν αυτοις | D al⁶ a e μισει
15. B τηρησεις(?)
16. εγω .. D al vv καγω | ουκ ειμι (Gb′) h. l. c ABCDLXΔ al vv m Cyr Chr .. ς post κοσμου
17. B Cyr (text) om τη | σου c C***EGHKMSUXY al fere omn cop etc .. Gb**, Ln om c ABC*DL 1. vg it sah go Cyr Did | B η αληθεια
19. Ln [εγω] .. om A (non C) al⁸ vv Did al (al¹ transp) | ωσιν κ. αυτοι (Gb″) c ABC*DKLXY al pl vv m Ath Cyr .. ς κ. αυτ. ωσιν
20. ς (= Gb Sz) πιστευσοντων
21. παντες εν .. C* om εν | D πατηρ | εν ημιν c BC*D a b c e sah arm Ath ms Hil¹ Vig .. ς (Gb**) add εν (et. Or² Cyp Hil¹ al) | BC* Clem πιστευη
22. καγω c BC*DLX al .. ς και εγω | Ln εδωκας c AD (non K) al m Clem | AKM al⁶ εδωκα | ημεις εν c BC*DL al e mm sl mss Clem Cyr Hipp .. ς (Gb*) Ln add εσμεν (vv transp)
23. D Chri cdd¹ εις το εν | ινα sec c BCDLX al a e g cop al Cyr Chri cdd⁵ (sic) Hipp .. ς και ινα | ηγαπησας pr (Clem Cyr Amb Hier¹) .. Gb′ ηγαπησα c D al⁷ a b gat cop al m Chr Hier¹
24. Ln πατηρ c ABX | ὃ c BD cop go vg ms (ap Ln) .. ς Ln ους | Ln ους εδωκας c A (non B) al⁵ Chri cdd² | AKU και εκεινοι | G θεωρησωσιν | D al¹ Cyp¹ om την εμην | ην δεδωκας c ACDLMX al pl (B?) Eus Cyr Hipp .. ς ην εδωκας

25 πησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου· [25] πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ 16, 3.
26 ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· [26] καὶ 17, 6.
ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς 15, 9.
με ἐν αὐτοῖς ᾖ κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

XVIII.

1 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ Mt 26, 36
χειμάῤῥου τῶν κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ ss. Mc 14, 32 ss. Lc
2 μαθηταὶ αὐτοῦ. [2] ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, 22, 39 ss.
3 ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. [3] ὁ οὖν Lc 21, 37.
Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπη-
4 ρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. [4] Ἰησοῦς οὖν
εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνα ζη-
5 τεῖτε; [5] ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἐγώ
6 εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. [6] ὡς οὖν
εἶπεν αὐτοῖς ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσαν χαμαί.
7 [7] πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς Τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον Ἰησοῦν τὸν
8 Ναζωραῖον. [8] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ
9 ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. [9] ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι 17, 12.
10 οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. [10] Σίμων οὖν Πέτρος Mt 26, 51
ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ss. Mc 14, 47. Lc 22,
ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 50 s.
11 [11] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. τὸ
ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό; Mt 26, 42.

---

25. Ln πατηρ c An | και prius .. om D vv m | εγνων .. D εγνωκα

XVIII. 1. ις c BL* .. ς Ln ο ις | των κεδρ. c BCEGHK (sic) LMUXY al omn (exc 123. .. al[8] των κενδρων, al[1] τ. δενδρων) Or etc [cf Βασ. β' 15, 23. Βασ. γ' 15, 13. etc] .. D a b cop sah του κεδρου .. Gb Sz Ln τοῦ Κεδρών c ASΔ 123. vv m Hier Amb [cf Joseph Antiqq 8. 1, 5.]

2. ιησους c BLX al[2] .. ς Ln ο ις .. EGMSYΔ al pl και ο ις

3. Ln και των φαρισ. c B Or[1] .. DL vv Cyr και εκ των φ.

4. ουν .. DLX al vv m Cyr δε | ειδως (C ιδως) .. D al[4] syr hrs aeth ιδων (D ειδ.) | Δ al[10] Thph τα (om Y al) επερχομενα | εξηλθεν και λεγει c BC*D al vv Or[2] Cyr (sed variat) Chr .. ς εξελθων ειπεν

5. λεγει αυτοις c D al[4] b e Or[2] .. ς Ln add ο ιησους (B a post ειμι add) | ADGXΔ etc ιστηκει

6. A al[1] om ουν | οτι c CEGHKMSUYΔ etc Or .. Gb°, Ln om c ABDLX al[5] vv pm (Or[1] libere citans) | απηλθαν c BD .. ς -θον | επεσαν c BCDE*LX al .. ς -σον (G απηλθεν et επεσεν) | AC χαμε

7. επηρωτ. αυτ. c ABCLUXY al vv m Or Cyr .. ς αυτ. επηρ. (D vv add λεγων) | D οι δε ειπαν παλιν (παλ. et. Or[1])

8. ις (Gb'') c ABCEG**(H?)KLMSUYΔ al pl Cyr Thph .. ς ο ις .. DX al vv m Or αυτοις ο ις

9. D al εδωκας

10. ωταριον c BC*LX syr[p] mg (vg it *auriculam*) .. ς Ln ωτιον

11. ς (= Gb Sz) την μαχαιρ. σου | DΔ al Chr εδωκεν

Mt26,57. 'Η οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συν- 12
Mc14,53. Lc22,54. έλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, [13] καὶ ἀπήγαγον πρὸς Ἄνναν 13
πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ
11, 50. ἐκείνου· [14] ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει 14
Mt26,58. ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. [15] Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ 15
pp Σίμων Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς
τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως,
[16] ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ 16
20, 2. ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν
Mt26,69. Πέτρον. [17] λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός Μὴ καὶ σὺ ἐκ 17
pp τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος Οὐκ εἰμί. [18] εἱστή- 18
κεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος
ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινό-
μενος. [19] Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν 19
αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. [20] ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐγὼ 20
Mt26,55. παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ
pp ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλά-
λησα οὐδέν· [21] τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα 21
αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. [22] ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς 22
τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών Οὕτως
ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; [23] ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Εἰ κακῶς ἐλάλησα, 23

---

13. απηγαγον .. Ln ηγαγον c BD al[4] a cop .. ς add αυτον, Ln [αυτον] .. om c BC*DG** XΔ al a c ff Cyr Chr Thph | G** αναν (item G v. 24.) | γαρ .. G syr[p] δε | C (postea καϊαφ.) D (in seqq D** καϊαφ.) vg (non am fuld; sed fuld variat) it καϊφα

14. απολεσθαι c AC**EG**HKMSUYΔ etc .. Gb'' Ln αποθανειν c BC*D** LX al m vv fere omn Cyr Chr Nonn

15. τω ιησου .. C* αυτοις | ο αλλος .. Ln om (Gb°) ὁ c AD** al[2] Nonn (vg it cop sah syr al *alius;* v. 16. it cdd pl *ille alius,* vv al om, al *ille*) | B vv γνωστ. ην

16. AD** XΔ etc ιστηκει | ο αλλος .. om Y al vv; al m vv εκεινος (cf ad v. 15.) | ο γνωστ. του αρχ. c BC*LX (sed X ος ην pro ὁ) cop .. ς Ln ος ην γν. τω αρχιερει (sah *quem pontifex noverat*)

17. τω πετρ. h. l. c BC*LX al vg b c ff g Cyr .. ς post θυρωρος

18. AXYΔ etc ιστηκ. | Ln ην δε και ο πετρ. μ. αυτ. c BCLX al (s. μ. α. και ο. π.) vv m Cyr | Y εστηκως

20 Ln [αυτω] .. om C al[2] a b foss (for *eis*) | λελαληκα c ABC*LXYΔ al[8] Cyr .. ς ελαλησα | ς (= Gb Sz) εν τη συναγ. c (B ?) etc | παντοτε (sic etiam ς Sz; contra ς[e] παντοθεν sine cd unc) c C***D** EGHKMSUYΔ al longe pl syr[p] go sl (ed recens) Thph .. Gb Ln παντες c ABC*LX al[16] vv pl Cyr Bas Nonn

21. ερωτας c ABC*LXY al[2] Cyr Chr et ερωτησον c BC*LX al[5] Cyr Chr .. ς επερωτας; επερωτησον

22. X al[3] a om δε | Ln εις παρεστηκ. των υπηρ. c B (ap Btl; ap Bch παρ. εις τ. υ.) a .. C*LXY al[2] vv εις τ. παρεστωτων (Y al –στηκοτων) υπηρ.

23. ις c BC*L .. ς ο ις

24 μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; [24] Ἀπέστειλεν
25 αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. [25] Ἦν δὲ Σίμων Mt 26,
Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν 71–75.
26 μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν Οὐκ εἰμί. [26] λέγει εἷς Mc 14,
ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ 70–72.
27 ὠτίον Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; [27] πάλιν οὖν ἠρνή- Lc 22,
σατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 58–62.
28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ Mt 27, 1
πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλ' ss. Mc 15, 1 ss. Lc
29 ἵνα φάγωσιν τὸ πάσχα. [29] ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλᾶτος πρὸς αὐτοὺς καί φησιν 23, 1 ss.
30 Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; [30] ἀπεκρίθησαν
καὶ εἶπαν αὐτῷ Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν
31 αὐτόν. [31] εἶπεν οὖν αὐτοῖς Πιλᾶτος Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν
νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν 12, 33.
32 ἀποκτεῖναι οὐδένα. [32] ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν σημαί- Mt 20, 19.
33 νων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. [33] Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ pp
πραιτώριον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ
34 ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; [34] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο
35 λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; [35] ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος Μήτι ἐγὼ
Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί·

---

24. αποστειλεν c AC*** D*.* EG (H?) KMSUY al pl Thph .. ς[e] (= ς Gb Sz) Ln add ουν c BC*LXΔ etc it cdd .. al m vv m s. δε add, s. *et* aut *tunc* praem

25. X al Chr om σιμων | αυτου ει .. C* ει εκεινου, C** ει του ανθρωπου εκεινου | ηρνησατο .. add ουν EGMYΔ al pl go (vv al diff) Thph | ειπεν .. A al λεγει

26. LX al it cdd al ο συγγενης ου

27. πετρος c ABC*D*.*EGKLYΔ etc Cyr .. ς (Gb°) praem ὁ c MUX (HS?) etc

28. Gb°° ουν c LMU al pl b (f g go δε, sah *post haec*) Or Thph | πρωι (Gb") c ABCD*.*LMUXΔ al pl Cyr al .. ς πρωια | αλλ ινα .. Ln αλλα c ABC*D*.*Δ al[1] vv

29. Ln εξω προς αυτ. c BC*LX al[5] for syr al (Cyr?) .. al m vv m Cyr (?) Noun πρ. αυτ. εξω | φησιν (Gb') c BC*LX al Cyr .. ς Ln ειπεν | Ln [κατα] .. om B

30. ειπαν c BC .. ς ειπον | κακον ποιων c BL e *(mali aliquid faciens)* sah *(fecisset malum)*, item κακοποιων C* al a *(male faciens)* .. ς Ln κακοποιος

31. Ln [ουν] .. om 254. (non C) vv m (al[1] sah δε) | πιλατος c BC* .. ς Ln praem ὁ | ειπον c BC al e cop al m Or .. ς add ουν, AD*.*KU al δε

32. του ιησου .. LΔ al[2] τ. θεου, al[1] go Chr τ. κυριου | KL al pl εμελλεν

33. παλιν h. l. c BC*D*.*GLXYΔ al vv m Cyr .. ς post πραιτωρ. c AEKM U (HS?) etc

34. απεκριθη (AD*.*U al –κρινατο, sed D*.* vv praem και) c ABC*D*.* LMUXY al vv pm Cyr .. ς (Gb°°) add αυτω | ις c BLX al .. ς ο ις | Ln Απο σεαυτου c BC*L | D*.* al[1] vv m Chr om συ | M al aeth αλλος σοι (M αλλο σοι) ειπεν | BC*D*.*L vg (non am fuld for ing) cop sah ειπον σοι

35. εμοι . A μοι

τί ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ 36
κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ
ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις·
νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πι- 37
λᾶτος Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς
εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον
8, 47. ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς
φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν 38
19, 4. πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἐγὼ οὐδεμίαν
Mt27,15 ss. εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπο- 39
Mc15, 6 ss. Lc λύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰου-
23,17 ss. δαίων; 40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες λέγοντες Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν 40
Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

XIX.

Lc23,16. Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσεν. 2 καὶ 1 2
Mt27,26 ss. Mc15, 15 ss. οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κε-
φαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο πρὸς 3
αὐτὸν καὶ ἔλεγον Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ
ῥαπίσματα. 4 Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος καὶ λέγει αὐτοῖς Ἴδε 4
18, 38. ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν εὑρίσκω.
5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορ- 5

---

36. ις c ABCD*,*EGKLMUXY al pl Cyr Thph .. ς (Gb°°) praem ὁ | D*,* al Chri cd[1] τουτ. ην η εμη βασ. | αν h. l. (Or[1]) .. BLX al[7] vv Or[3] Cyr Chr post ηγωνιζ. pon

37. ις c LXΔ al pl .. ς Ln ο ις | Ln εγω. [εγω] .. om alterum BD*,*LY al m vv Cyr Chr Cyp Amb

38. ευρ. εν α. αιτ. c BLX al vg b c e (a cop sah al) .. ς αιτ. ευρ. ε. αυτω .. diff al

39. L συνηθ. υμων | Ln απολ. υμ. bis c BD*,*KLUX al m vv pm Cyr; pr et. c GΔ, non AEM(HS?)Y etc, om υμιν al[1] Chri cdd[4]; sec et. c AY. non EGM(HS?)Δ etc, om υμιν al[3] Chr

40. LM εκραυασαν (item 19, 6.) | ουν .. om S al m a e g al Aug | παλιν .. om GKU al pl vv pl Chr Nonn | παντες .. om BLX al m (D*,* post λεγοντ. pon) | D*,* om τον

XIX. 1. LX al vv λαβων ο πιλ. τον ιν εμαστ.

3. κ. ηρχ. πρ. αυτ. c BLUX al[16] vv longo pl Cyr Nonn Aug .. ς om | εδιδοσαν (-ωσαν LX) c BLX al Cyr .. ς εδιδουν

4. εξηλθ. ουν c EGM(HS?)UYΔ etc b ff vg (mss pl om ουν) etc Chr .. Gb om ουν c D*,* al[6] vv pm .. Ln και εξηλθ. c ABKLX al[7] syr aeth | παλιν .. om al[3] b ff al Thph | εξω pr .. om al[7], LX al vv post πιλατ. pon, Y ante παλ. | αιτ. εν α. ουδ. ευρ. c LXY al[3] (item al sed ουχ pro ουδεμ.) .. Ln ουδ. αιτ. ευρ. εν α. c B al[1] .. ς εν α. ουδ. αιτ. ευρ. .. varie diff al, maxime vv

5. B om ὁ | εξω .. om al[1] vv m Aug .. post ουν pon KU al m vv

6 φυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. 6 ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν Mt 27, 23.
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες Σταύρωσον σταύ- pp
ρωσον. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· 18, 31.
7 ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι* Lev 24,
Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι 16.
8 υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν 10, 33.
9 λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ Mt 26, 63 ss. pp
λέγει τῷ Ἰησοῦ Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Mt 27, 12
10 10 λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ss. Mc 15, 4 s.
11 ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; 11 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὐκ
εἶχες ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν·
12 διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου
ἐζήτει ὁ Πιλᾶτος ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες
Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα
13 ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13 ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τῶν
λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς
14 τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 ἦν δὲ παρα-
σκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις Ἴδε ὁ βασι-

---

6. σταυρ. σταυρ. c B (H?) L etc am ing emm for tol mt sl mss[2] etc .. Gb Sz Ln add αυτον c AD*,*EKMSUXYΔ al longe pl vv longe pl Chr (sed non cdd ap Mtt) Thph Aug [cf v. 15. Mc 15, 13. Lc 23, 21.]

7. Ln om ημων c BD*,*LΔ vg it Or Hil al | ς^e (= ς Gb Sz) του θεου | S al m Thph θεου υι. | εαυτον h. l. c BLM (αυτον) XY al vv Or Cyr Cyp .. ς ante υιον

10. λεγει c AX al pm vv m (non vg it) Cyr .. ς (= Gb) Ln add ουν | απολ. σε et σταυρ. σε hoc ord. c ABE* e syr .. ς σταυρ. σε et απολ. σε

11. απεκριθη .. Ln add [αυτω] c BD*,*L al[3] vv | ις c BD*,*EKUXY* al pl (non A) .. ς (Gb°°) praem ὁ | AD*,*LY al[9] (cop) εχεις | κατ εμου h. l. c BD*,*KLX al vv .. ς post ουδεμιαν, Y al ante εξουσ. pon .. Chr om κ. εμ. ουδ., al[4] Hil al om ουδεμ. | Ln δεδομ. σοὶ c B (-μενην) D*,*LY (it cdd Ir al) .. X om σοι | Ln παραδους c BEUΔ (vv)

12. Ln ο Πιλ. εζητ. c BLMX al vv .. K al ο πιλ. post αυτον pon | εκραυγαζον c A (εκρυγ.) BLM (LM om γ) Y al m Or .. D*,* al m εκραυγασαν .. ς εκραζον | Εαν .. B αν | D*,* al vv m πας γαρ | εαυτον .. ς (= Gb Sz) αὑτον c (B?) etc

13. των λογ. τουτ. (Gb″) c ABL (τον -γων -των) M (των -γον -των) al, item τουτων τ. λογ. D*,*EYΔ al pl, item s. τουτων τ. λ. s. των λ. τ. vv m Aug .. ς τουτον τον λογον (al Cyr τον λ. τ.) | βηματος c ABD*,*LUX al m Cyr .. ς (Gb°°) praem του | Y εβραιστει | D*,* om δε | Gb′ γαβαθα (-θᾶ M etc; -θά EKU etc) c H (non L) al pl vv (it cdd *gabtha, gennatha, gennetha, gennaesa* etc)

14. ωρα ην (Gb″) c ABD*,*LMUX al pl vv Cyr Chron alex .. ς ωρα δε c E (HS?) Y (Y om δε anteced) etc .. K al sl ms ω. δε ην .. al[8] vg b e f pers[p] ωρα | ως c ABEKLXY al pm .. ς ωσει c D*,*M (HS?) U etc | εκτη c ABEKMUY (HS?) etc Valentt ap Ir etc vv ut vdtr omn .. Gb″ τριτη c D*,* (non d*,*) LX al[4] Chron alex («καθως τα ἀκριβη ἀντιγραφα

λεὺς ὑμῶν. [15]ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι Ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. 15
λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ
ἀρχιερεῖς Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. [16]τότε οὖν παρέδωκεν 16
αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.
Mt 27,32 Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, [17]καὶ βαστάζων αὐτῷ τὸν σταυρὸν 17
ss. Mc 15, ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ,
21 ss. Lc 23, 26 ss. [18]ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ 18
ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. [19]ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ 19
ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βα-
σιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. [20]τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν 20
Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς·
καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. [21]ἔλεγον οὖν τῷ 21
Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων Μὴ γράφε Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων, ἀλλ᾽ ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. [22]ἀπεκρίθη 22
ὁ Πιλᾶτος Ὃ γέγραφα, γέγραφα.
Mt 27,35. Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ 23
Mc 15,24. Lc 23,34. ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος,

---

περιεχει, αὐτο τε το ἰδιοχειρον του εὐαγγελιστου» «*Ephesi servatum*») Nonn Sev antioch (in scholio passim repetito ad locum Eusebii [?] προς Μαρῖνον provocans) Ammon Thph (hi tres Sev Amm Thph ϛ [i. e. εκτη] cum γ [i. e. τριτη] a librariis confusum dicunt) .. sah in fragm Borg om ωρα ην ως εκτη

15. εκραυγ. (L εκραυασαν) ουν εκ. c BLX al b e Cyr .. ϛ Ln οι δε εκρ. (A –γασον, D*,*KY al –γαζον .. U al m add λεγοντες)

16. ουν sec c BD*,*LX al^3 a b c e ff foss cop (syr hrs Or) .. ϛ δε .. al^3 om (Gb°) παρελ. (L παραλαβον) ουν τον ιησ. .. legitur etiam παραλαβοντες δε (s. οι δε παραλαβ. ut M al) τ. ιν (U al m) s. οι δε παρελαβον τ. ιν (Y) et aliter | ιησουν (Gb′) c BLX al^7 a b c e ff cop Cyr .. Gb Sz add και ηγαγον, ϛ και απηγαγον (U al m om και), praetereaque MU al pm vv Thph ed Euth add εις το πραιτωριον s. εξω εις το πραιτ. s. εις το σταυρωσαι (et. και επεθηκαν αυτω τον σταυρον pro και ηγαγον leg)

17. αυτω (ita BX al) s. εαυτω c BLX al vg it (Or) Cyr, D*,* al εαυτου; item εαυτου post σταυρ. AUY al Chr .. ϛ αὐτοῦ post σταυρ. | τον sec .. Y το, ES al pm vv Thph τοπον, al τον τοπ. | ὃ c AK al^{16} a c f Cyr .. ϛ ος .. LX al vv m om ο λεγεται (LX al εβρ. δε) | Y* εβραιστη et ** –στει | B sah γολγοθ .. D*,* γολγοτα, X γαββαθα, e *gulgotha* etc cf Mt et Mc

19. εθηκεν .. AK al^{10} (sah ar?) επεθηκεν

20. ϛ (= Gb Sz) της πολ. ο τοπ. | X om ὁ | ρωμ. ελλην. c BLX al^6 e cop sah Cyr .. ϛ Ln ελλην. ρωμ. (D*,* ter –σται)

21. των ιουδαιων .. om al^2 syr ar sax am (foss *sacerdotum*, a *princ. sacerdotum et princ. Judaeorum*) | BLX al ειμι post ιουδ. pon

23. τον ιν .. 124. vg g sah αυτον | και εποιησαν .. D*,* (L και ποιησαν .. cop sah λαβοντες εποιησ.) ποιησαντες | τεσσερα .. ϛ Ln –σαρα cf Prol

καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι᾽ ὅλου·
24 [24] εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ
αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα Διεμερίσαντο τὰ *Ps 22,
ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν 19.
25 οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν· [25] εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Mt 27,
Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ 55 s.
26 Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. [26] Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν
μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ Γύναι, ἴδε ὁ υἱός
27 σου. [27] εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ Ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς 20, 2.
28 ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια. [28] Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ *Ps 69,
Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει Διψῶ. 21. (22.)
29 [29] σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους καὶ Mt27,48.
30 ὑσσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. [30] ὅτε οὖν ἔλαβεν PP
τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν Mt27,50.
τὸ πνεῦμα. PP
31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ *Dt21,23.
σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ Mc15,42.

---

23. a b (al[3] c Cyp τον δε χιτ. επει ην αρ. omisso ουν seq; similiter al[1] Eus) ff syr al om και τ. χιτ. | αραφος c A(B?)D***EKLMUXY(HS?) etc .. ς Ln αρραφος sinc cd unc etc

24. ειπαν c LX etc .. ς Ln ειπον | ουν .. D*** δε .. al om | εσται .. D*** vg it εστιν | Ln om η λεγουσα c B al[1] a b c e ff sah pers [cf 13, 18. 19, 36. ubi nemo add η λεγ.] | LX al sah εποι. ταυτα .. a emm pers[p] om οι μεν usq εποιησ.

25. AD***X ιστηκεισαν s. -κισαν | L μαρια του κλωπα

26. ον ηγαπα .. L* al[2] om | Ln [αυτου] .. om BLX al[2] b e arm (ad μητερα nullus cd gr add αυτου) | ιδε (Gb″) c BD*** (ειδε) MX al pl Or Cyr Chr .. ς ιδου

27. ιδε c BL (non M) al m Cyr Chr .. ς ιδου | ωρας .. A(E*?) al pl sah sl ms ημερας | αυτην ο μαθ. c B (e sil.) D***U etc cop sah vg it (exc e) etc Amb[2] (U al pl vv m add εκεινος) .. Gb Sz ο μαθ. αυτην c AEGHKLMSXY al pl e arm sl ms Cyr Thph

28. U al pm vv m Eus Chr Thph μετα ταυτα | ειδως (MX ιδως) .. Gb′ ιδων c EKSY (ειδων) al pl vv Cyr Thph .. BM* Chri cd[1] vv Hil post ο (B om) ιησ. pon | ηδη παντα c ABD***LUXY al Did (al m vv m Chr al m om ηδη, Chr ante οτι, al[1] post τετελ. pon) .. ς παντα ηδη

29. ουν .. Gb°, Ln om c ABLX (1. 33.?) a b e foss (cop sah δε, ff Hil *et erat*). | οι δε πλ. σπ. οξ. κ. υσσ. .. Ln σπογγον ουν μεστον του (του om B ap Bart) οξους υσ. c BLX 1. 33. b e ff (c) Cyr Hil (al[4] a sl ms om οι δε usq οξους .. cop sah om ουν .. μεστον του οξους et. vg) | Ln υσωπω c B (ap Btl; sed υσσ. ap Bart) a c .. al[1] και υσσωπου

30. ο ιησους .. om a emm (item B ap Bch, sed ap Btl tantum ὁ om) .. E al vv ante το οξ. pon

31. επει παρασκ. ην (D*** επι παρασκευι sine ην .. om d***) .. LXY al[7] vv fere omn Cyr Chr Nonn ante ινα pon | M om ην γ. μ. η (η om AE al) ημερα | εκεινου .. D***L al vv post σαββ. pon .. ς[e] (non ς Gb Sz) εκεινη

σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη
καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν 32
τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυρωθέντος αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰη- 33
σοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ
σκέλη, 34 ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, 34
21, 24. καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ 35
*Ex 12, ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ
46. *Ps ὑμεῖς πιστεύσητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ Ὀστοῦν 36
34, 20. οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει Ὄψονται εἰς 37
*Zch 12, 10. ὃν ἐξεκέντησαν.

Mt 27, 57-61. Μετὰ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν 38
Mc 15, 42-47. μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα
Lc 23, 50-55. ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν
τὸ σῶμα αὐτοῦ. 39 ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς 39
τὸ πρῶτον, φέρων μῖγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 ἔλαβον 40
οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμά-
των, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ 41
ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω
οὐδεὶς ἐτέθη· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς 42
ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

Mt 28, 1ss. Mc 16, 1ss. Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωὶ 1
Lc 24, 1ss. σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ

32. συνσταυρ. c A(B?)D**ELY .. ϛ συσταυρ. cf Prol
33. D**MXY etc ιδον | ηδη αυτον c BL Or .. ϛ Ln αυτ. ηδη (c ff Promiss om ηδη)
34. D** αλλα | ευθυς h. l. c BLXY (–εως) al a b (e om) Or .. ϛ Ln ante εξηλθ. | D**MUY al pl ευθεως (Gb″)
35. D**EGK etc εορακως (–κος K) | αυτου .. post εστιν pon EGKU al pm; post μαρτυρια HY al pl vv Cyr Chr al | Ln και εκειν. c BY al Or[1] | M al ιδεν s. ειδεν | και c AD**KLUX al pl vv fere omn (non cop) Or Cyr .. ϛ (= Gb Sz) om c (BHS?) EGMYΔ etc | B Or πιστευητε
36. γαρ .. K al[8] δε | αυτου .. al pl vv m Or[1] Cyr al απ αυτου
38. μετα c EGKMSXYΔ al pl cop[1] sah syr pers[p] .. ϛ (Gb°°) Ln add δε (ff *ergo*) c ABD**(H?)LU etc [cf 5, 1. 6, 1. 2, 12. 3, 22. etc ubi cdd et vv s. δε add s. και praem] | ιωσηφ c BD**EGKLMUX al pl .. ϛ (Gb°°) praem ὁ c AYΔ(HS?) etc | ο απο .. Ln om ο c ABD**L al[1] | μαθητ. του .. B om του | Δ το σ. το ιυ | αυτου c BLX al[7] sah aeth (A al om και επετρεψ. usq αυτου) .. ϛ του ιυ .. vv m αυτο pro το σ. α. (item ηλθον et ηραν)
39. δε .. E ουν | προς αυτον c ABLU(?)XY (sah[1]?) Cyr .. ϛ πρ. τον ιησουν | B ελιγμα .. al σμιγμα (e *malagmam*) | ϛ (= Gb Sz) ωσει
40. ιησου .. A θεου | εν οθονιοις c AD**EGHMSUΔ al longe pl vv Nyss Thph .. ϛ (= Gb+ Sz) Ln om εν c BKLXY etc
41. ετεθη (et. Or) .. B ην τεθειμενος

XX. 1. AL μαριαμ

2 μνημείου. [2] τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν 19, 26.
ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἦραν τὸν κύριον 21, 7.
3 ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. [3] ἐξῆλθεν οὖν 13, 23.
4 ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. [4] ἔτρεχον
δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου
5 καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, [5] καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ
6 ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. [6] ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν
αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,
7 [7] καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων
8 κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. [8] τότε οὖν εἰσῆλθεν
καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ
9 ἐπίστευσεν· [9] οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
10 11 ἀναστῆναι. [10] ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί. [11] Μαρία
δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν
12 εἰς τὸ μνημεῖον, [12] καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους,
ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ
13 Ἰησοῦ. [13] καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι
14 ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. [14] ταῦτα εἰποῦσα
ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει 21, 4.
15 ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. [15] λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς;
ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστα-
16 σας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. [16] λέγει αὐτῇ

---

2. Syr pers om ον εφιλ. (al[2] vv ηγαπα) ο ιησ. (e om ο ις) | S al[1] e syr aeth arm al Chr οιδα

3. Syr pers om αλλος (iidem et a aeth om et. v. 8.)

4. και (om b sah) ο ·. Ln ο δε c A al[3] a c e d ff | U προεφθασεν, al προελαβε, al tol εδραμε | AEGLXΔ etc ταχειον

5. Ln τα οθ. κειμ. c AX al[3] c mt cop sah Nyss

6. ουν .. om al[1] .. vv και s. δε και .. B (D** ap Mill) LX al cop sah ουν και

8. D**LMX etc ιδεν | D** (non d) και ουκ επιστ.

10. αυτους c BL etc .. ς Ln εαυτους

11. μαρια .. O al[1] -ιαμ | ALOX etc ιστηκει | πρ. τω μνημ. (Gb″) c ABD** (το -ιω) EGLMΔ al pl Nyss al .. ς πρ. το μνημειον | εξω h. l. c BDOXΔ al vg f g sl (cop sah arm *extra apud* [sah arm om] *sepulc. flens*) .. ς post κλαιουσα .. Ln om c A vv m | (B εις μνημειον?)

12. D** (non d) om εν λευκ. καθεζομ. | Ln εν λευκοις, καθεζομενους ενα (sic distinguit)

13. τι κλαιεις .. D al[5] aeth sl mss[2] (non vg etc) add τινα ζητεις | B και λεγει | D τεθεικαν

14. ταυτα c ABDSX al[8] vv pm Cyr .. L add δε .. ς (= Gb Sz) praem και | ις c A (B?) DEGKLMSUXΔ i. e. cdd unc omn .. ς (= Gb) praem ὁ

15. ις c BKL al .. ς ο ις | εβαστασας .. D ηρες | εθηκ. (D τεθεικας) αυτον .. ς (= Gb Sz) αυτ. εθ.

'Ιησοῦς Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ 'Εβραϊστί 'Ραββουνί,
ὃ λέγεται διδάσκαλε. [17] λέγει αὐτῇ 'Ιησοῦς Μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ 17
ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ
εἰπὲ αὐτοῖς 'Αναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν
μου καὶ θεὸν ὑμῶν. [18] ἔρχεται Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς 18
μαθηταῖς ὅτι ἑώρακεν τὸν κύριον καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
Lc 24, 36. Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυ- 19
ρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν 'Ιουδαίων,
(Mc 16, 14.) ἦλθεν ὁ 'Ιησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς Εἰρήνη ὑμῖν.
(Lc 24, [20] καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχά- 20
40.) ρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. [21] εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν Εἰ- 21
17, 18. ρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. [22] καὶ 22
τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. [23] ἄν 23
Mt 18, 18. τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκρά-
τηνται.

---

16. ις c BDLO .. ϛ ο ις | μαριαμ c BLO al cop sah Nyss Sev .. ϛ Ln μαρια | εβραιστι c BDLOXΔ al[5] (non K) vv longe pl (non a g vg [sed hab foss gat mm]) .. ϛ (= Gb+) om, Ln [εβρ.] | X al m ραβουνι .. D ραββωνει (-νει et. B sah)

17. ις c BDLM* .. ϛ (Gb°) praem ὁ | μου απτου (Or[5]) .. B απτ. μου .. evg 47. (litt uncial) om μου | πατερα prim c BDX b e Or[2] ([3] add μου) Ir Max .. ϛ add μου, Ln [μου] | πορ. δε (Or[2]) .. om δε A Or[1] Did .. DL al[1] pers[p] πορ. ουν .. Or[1] Ir αλλα πορ. | αδελφ. μου .. om μου D e Or ms[1] Ir | G transilit a προς τον ad προς τον

18. μαριαμ c BL al sah .. ϛ Ln μαρια | αγγελλουσα c ABX, item (*nuntians*) a d e .. ϛ απαγγελλ., EGΔ al αναγγελλ. (-γελουσα L*XΔ al) | BX vg a ff g cop sah aeth εωρακα, S al[1] -καμεν | D c e aeth και α ειπεν αυτη εμηνυσεν αυτοις .. αυτη om b, vg ff g cop sah μοι, al[5] αυτοις .. f *omnia quae* pro ταυτα

19. Gb° ουν c GX al pm vg ms .. al[4] q e cop sah syr pers[p] δε | σαββατων c ABL .. ϛ των σαββ. | μαθηται c ABD al[3] a gat harl* syr .. ϛ (Gb°) add συνηγμενοι (syr[p] c. ast post ησαν .. b *inclusi*) .. LUΔ al sah aeth αυτου συνηγμ. | D om ὁ

20. εδειξεν et πλευρ. αυτοις c ABD (al?) .. ϛ εδειξ. αυτοις et πλευρ. αυτου | και τας c AB .. ϛ om και | D al vv οι μαθ. αυτου

21. ειπεν ουν .. vv om ουν (sah δε) .. LOX cop Cyr και ειπεν | παλιν c DLOX al vv m Cyr Aug .. ϛ Ln ο ιησους παλ. .. al παλ. ο ις | πεμπω .. D*L (antea απεστειλεν) ο al[2] Cyr αποστελλω

22. D vv om και pr .. a om κ. τ. ειπ. | D vv m ενεφυσησεν αυτοις (alludentes Clem Or: τοις αποστολοις, τοις μαθηταις)

23. αν bis c BEGKLMO(S?)UXΔ etc Or Cyr Chr .. Ln εαν c AD al | B vg a e f Cyp al τινος bis | αφιενται c BEGKMSUΔ etc Or[2] (vg it *remittuntur* s. *-tentur* et postea *detenta sunt; a remissa erunt*, postea *tenebuntur*) etc .. Gb' Ln αφεωνται c ADL (-ονται) OX al[4] Cyr Chr | EX al κρατειτε (antea Or[1] αφιετε s. -ιητε) .. D vv κρατησητε

24 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ'
25 αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. [25] ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί Ἑωρά-
κάμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν
τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ
26 βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. [26] Καὶ
μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ'
αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον
27 καὶ εἶπεν Εἰρήνη ὑμῖν. [27] εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ Φέρε τὸν δάκτυλόν σου
ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν
28 πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. [28] ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ
29 εἶπεν αὐτῷ Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. [29] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὅτι
ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.
30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν 21, 25.
31 μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· [31] ταῦτα δὲ
γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ,
καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

XXI.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θα-
2 λάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. [2] ἦσαν ὁμοῦ Σίμων
Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς

---

24. D om ὁ | ις c BD .. ς ο ις

25. EGKLMXΔ etc εοραχαμεν, iidem exc M v. 29. εορακας | D c εις τας χειρας | τυπον pr .. f syr(?) syr hrs(?) pers[p] τοπον | D al μου τον δακτ. | τυπον sec .. Ln τοπον c A al[4] vg a b c g (non f) δ syr utr perss Or (ap Or verba εν ταις χ. usq τυπ. τ. ηλων non citantur) Hil Amb[1] (Aug[1] *nisi digitos meos misero in locum clavorum et cicatrices ejus tetigero*, similiter alibi) .. al[3] e (item fuld?) (sah[1]?) ab ηλων ad ηλων transiliunt .. D και βαλω usq ηλων (al[4] ποδων) post πλευρ. αυτ. pon | μου τ. χειρ. c BD (τας –ρας) L cop sah .. ς Ln τ. χειρα (A –ραν) μου (vv om)

26. D ο θωμας | D al ερχετ. ουν

27. μη γινου .. D (vg it *noli esse*) μη ισθι

28. ς (= Gb) και απεκρ. | ς (= Gb Sz) ο θωμας | D al[1] om ὁ sec

29. B om ὁ | ς (= Gb Sz) θωμα, πεπιστευκας | Ln πεπιστευκας;

30. B (item E*?) σημεια α | D om ὁ | μαθητων c ABEKS al[7] f (sah?) .. ς add αυτου (syr[p] c. ast)

31. G* om versum | B πιστευητε | ς (= Gb Sz) ο ις | D vv ις (a om) χριστος (Ir om) υιος εστιν (s. εστ. υι. .. X om εστιν) | ζωην .. Ln add [αιωνιον] c C*DL al[11] vv pm (non vg [exc gat] a c) Cyr[1] Chr Nonn Ir al

XXI. 1. παλιν .. om G al pm pers[p] sl mss[2] Chr; et. ante φανερ. (D al[1] vv) et post ο ιησ. pon .. ς Ln add ο (om BC) ιησους, om c DM al e pers[p] Chr [ab εφανερωσεν incipit lectio eccles] | μαθηταις .. C***DHMUX al m vv m add αυτου (al m praeterea add εγερθεις εκ νεκρων)

2. ο απο .. D vv ος ην απο

Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.
3 λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος Ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ Ἐρχόμεθα 3
καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ
νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. 4 πρωίας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς εἰς τὸν 4
20, 14. αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 λέγει οὖν 5
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ
Οὔ. 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, 6
καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλή-
19, 26. θους τῶν ἰχθύων. 7 λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ 7
Πέτρῳ Ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν,
τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν
θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μα- 8
κρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον
τῶν ἰχθύων. 9 ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν 9
κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς 10
Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 ἀνέβη οὖν Σίμων 11
Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων
ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.
12 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν μαθη- 12
τῶν ἐξετάσαι αὐτόν Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. 13 ἔρχεται 13

---

2. οι του .. DE al vv οι υιοι s. οι υι. του (C υιοι post ζεβεδ. add)

3. Ln [και] εξηλθον (-θαν D) c AP (ηλθον) vv .. GLX al m vv m εξηλθ. ουν | ϛ (= Gb Sz) ανεβησαν c Δ etc | πλοιον c BC*DLXΔ al vv pl Aug .. ϛ (Gb°°) add ευθυς | C* ουδε εν

4. ηδη .. om al m vv pm | γινομενης (A γειν.) c AC*EL al .. ϛ Ln γενομ. | ις c ABCDEP al .. ϛ (Gb°) praem ὁ | εις c BCEGHKPSΔ etc .. Gb' Ln επι c ADLMUX al m Cyr (Clem alludens επι τω αιγ.) | ηδεισαν .. LX al vv Cyr εγνωσαν

5. U al m vv m om ουν | Ln [ο ιησ.] .. om A* (vdtr) a .. B om ὁ | AD προσφαγειον

6. D ειλκυσαι, Δ ειλιχυσαι | ισχυον c BCDL al vv .. ϛ ισχυσαν

7. D ηγαπα ις | εβαλ. εαυτον .. D* ηλατο, ** ηλλατο

8. D ηλθαν | αλλα c ABC(G?) etc .. ϛ Ln αλλ | A πηχεων

9. βλεπουσιν .. P vv ειδαν | κειμενην .. om tol .. a b c ff καιομενην

10. B om ὁ | απο .. DL εκ (b *ex*, vg it cdd pl *de*)

11. ανεβη (L 1. Cyr ενεβη) ουν c BCLX 1. 22. 33. 91. al[1] cop syr utr arr Cyr .. ϛ Ln om ουν (c *tunc adscendit*) | εις την γην c AB (dis ap Bd) CLPXΔ al .. ϛ επι της γης c EGKM(HS?)U etc .. D al[7] (B? ap Bcb) επι την γην | ιχθ. μεγ. c B (e sil.) CEKM(HS?)U etc c etc .. Ln μεγ. ιχθ. c ADGLXΔ al[2] vg it cdd pl (e om μεγ.)

12. B om ὁ | ουδεις c BC .. ϛ Ln add δε (b d e *tamen* .. vg a *et nemo*)

13. ερχεται c BCDLX 1. 22. 33. 91. al[8] (non K) vv m (vv al s. δε add s. και praem) Cyr .. ϛ (= Gb) add ουν

Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον
14 ὁμοίως. [14] τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς 20,19.26.
ἐκ νεκρῶν.
15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς Σίμων
Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι
16 φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Βόσκε τὰ ἀρνία μου. [16] λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον
Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ
17 σε. λέγει αὐτῷ Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. [17] λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον Σί-
μων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον
Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι 16, 30.
18 φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Βόσκε τὰ προβάτιά μου. [18] ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου
ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει
19 καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. [19] τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δο- 12, 33.
20 ξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. [20] ἐπιστρα- 13, 36. 2Pe1,14.
φεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα,

---

13. ις c BC (vdtr) D .. ς ο ις

14. GLX al vv τουτο δε | ις c BCD .. ς ο ις .. S al[1] ff mm om, L post μαθητ. pon | μαθηταις c ABCL al[6] a e ff am mt fuld cop arm .. ς (Gb°) add αυτου

15. K ηριστησεν | ο ις .. om S al[7] vg ms Aug .. D vv ante τω σιμ. pon | ιωαννου c BC*D (D ιωανου atque sic Ln) L (al[1] ιωαννα) vg it (exc c *bariona*) cop sah Nonn .. ς ιωνα. Item vv. seqq. | πλεον c BCDLSX al Chr al .. ς πλειον (al[1] it cdd om πλ. τουτων) | Βοσκε .. DU al vv praem ο ιησους | αρνια .. C*D al[1] a b c e ff gat mm (hi *oves*, non *agnos*) Chr προβατα

16. παλιν .. C vv ante λεγει .. D c om (al[1] vv om δευτερ.) | ιωαννου .. Ln ιωανου, ς ιωνα cf ad v. 15. | D μου τα προβ. | προβατα .. C al[2] -τια (b *oviculas*), al[2] vg g αρνια

17. C om το prius | ιωαννου .. Ln ιωανου, ς ιωνα cf ad v. 15. | Ln [και] .. om A a b | ειπεν sec .. ADX al vv λεγει | B al[1] om αυτω ante Κυριε | παντα συ c BC*D al a e ff tol Amb (vv aliae συ οιδ. παντ.) .. ς συ παντα | ις c BC .. ς ο ις .. om D al[3] vg (exc foss mt) it (exc f) cop sl mss[2] | προβατια c AC .. ς Ln προβατα .. al[1] emm mm gat αρνια

18. οτε .. C* οτι | C**D 1. 19. 22. 33. syr[p] mg arm Cyr Chr αλλοι σε ζωσουσει (s. -σιν, C** ζωσωσιν σε .. B [C*?] αλλος ζωσει σε) κ. οισουσιν (1. 19. 22. syr[p] mg Cyr αποισουσιν σε, D απαγουσιν σε, Chr cdd[2] Nonn αξουσιν) | Ln οισει [σε] c A (D) vv m

19. τουτο pr (Or[1]) .. D Or[1] ταυτα

20. επιστραφεις c ABC al vg b c e g arm pers[p] .. ς (Gb°) add δε (Chr ουν .. a ff foss praem και) | D om ὁ sec

ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν Κύριε, τίς
ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; [21] τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ Κύριε, 21
οὗτος δὲ τί; [22] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, 22
τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει. [23] ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελ- 23
φούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι,
τί πρὸς σέ;
19, 35. 3 Jo 12. Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας ταῦτα, 24
καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. [25] ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα 25
20, 30. πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐτὸν
οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία.

---

20. αυτου .. C (vdtr) του ιησου | ειπεν .. CD al^{1} vv add αυτω | κυριε .. om C* al^{1} .. G και

21. τουτον c AEGHKMSUXΔ etc .. Ln add ουν c BCD 33. vg it cop syr^{p} c. ast Or Cyr

22. μοι ακολ. c ABC*D 1. 33. vg it (exc f) Or Cyr .. ς ακολ. μοι

23. Ln ουτ. (om al^{2} Or Cyr Chri cdd^{3} Hier) ο λογ. c BCD 1. 33. it (exc g) gat | και ουκ ειπεν .. BC 33. c cop^{1} Or ουκ ειπ. δε | X om ο ις | D αποθνησκεις | D αλλα

24. B ο και μαρτυρ. | Ln και ο γραψ. c BD (vv) .. al^{5} vv ο και γρ. | οιδαμεν .. Chr Thph οιδα s. οιδα μεν | αυτου η μαρτ. ε. c BC*, item εστ. α. η μ. D evg 48. .. ς εστ. η μαρτ. αυτ.

25. Versum om 63. (Dublinensis membr. fol.) .. pro additamento habet scholion multorum cdd .. agnoscunt Or Cyr Chr Aug Gaud | οσα c AC**DEGKM(HS?)UΔ etc .. Ln α c BC*X al^{3} Or Cyr Chr | D ο χριστος ιησους | ουδε c ACEKMUX(HS?) etc Or^{3} etc .. Ln ουδ c BD(G?)Δ 1. Or^{1} | C* Or^{1} χωρησειν | ς (= Gb Sz) in f. add αμην c EG(H?)KM(S?)UXΔ etc am c f etc .. om c ABC (sed cf ed in append) D al^{7} vg (exc am) it (exc c f) al fere omn Or Chr

Subscriptio: ACEΔ ευαγγελιον κατα ιωαννην .. B κατα ιωαννην .. D ευαγγελιον κατα ιωανην ετελεσθη αρχεται ευαγγελιον κατα λουκαν (e d f *evangelium cata* [d f *secund*] *johannem* [d *johanen*] *explicit incipit* [d f add *evangelium*] *cata* [d f *sec*] *lucan* .. a *explicit evangelium secundum johannem incipit secundum lucanum* .. b ff *evangelium sec johan* [ff *joannem*] *explicit* [b add *in deo*] *incipit sec lucan* [ff *lucanum. amen.*] .. c *explicit evangelium johannis* .. g mt gat mm *expl evang secundum* [gat mm *cata*] *johannem* [gat mm *joann.*] etc) .. KMUX nihil subscriptum habent. Notant praeterea S al ευαγγ. κ. ιω. εξεδοθη μετα χρονους $\overline{\lambda\beta}$ (al $\overline{\lambda}$, al τριακοντα) της του $\overline{\chi\upsilon}$ (al^{1} add του θεου ημων) αναληψεως .. G το κ. ιω. ευαγγ. εξεδοθη μετα χρον. $\overline{\lambda}$ της του $\overline{\chi\upsilon}$ αναλυσεως. Numerantur στιχοι [S al m βτ', al βσι' s. βκδ' s. ατλ', al^{1} δισχιλιοι τριακοσιοι], ρηματα, κεφαλαια, τιτλοι. In B numerantur sectiones 80. Denique passim haec leguntur: εγραφη ελληνιστι εις εφεσον επι δομετιανου βασιλεως ..

εν πατμω τη νησω .. συνεγραφη υπο τουτον ιωαννην οτε ην εν εξορια εν πατμω τη νησω υπο τραϊανου του βασιλεως και εξεδοθη εν εφεσω δια γαϊον τον ξενοδοχον (–ιου του –χου?) των αποστολων (Suidas: οτε απο της εν πατμω εξοριας επανηλθεν ων ετων ͞ρ) .. ar[e] *finitum est ev. Jo. filii Zebedaei apostoli unius ex duodecim. Scriptum illud graece populo urbis Ephesi post ascensionem domini nostri in coelum corpore anno trigesimo regnante Nerone imperatore romano. Finiuntur autem cum illo IV evv. sancta, ceu quattuor flumina vitae, et gloria sit Deo* etc.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, 1
ὧν ἤρξατο Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, [2] ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλά- 2
μενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη·
[3] οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς 3
τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ
περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· [4] καὶ συναλιζόμενος αὐτοῖς παρήγγειλεν 4
ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· [5] ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ 5
βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. [6] οἱ 6

---

* πραξεις αποστολων c B (dis ap Bch; πρ. των απ. ap Btl) al, item al praemissis λουκα ευαγγελιστου .. D πραξις αποστολων .. al Or Chr Synops al πραξεις των αποστ. (ita Gb Sz etc) .. AEGH (sed hi[4] ad calcem libri habent; in A abscissus titulus, item in C isque in fine hiat; GH initio manci sunt) al cop πραξεις (4. πραξις) των αγιων αποστ. (ita ς Wtst etc) .. al add συγγραφεισαι (4. –σα) παρα του αγιου λουκα αποστολου και ευαγγελιστου s. simile quid .. d Aug[3] *actus apostolorum* .. Hil[1] *liber actorum*, item[1] *liber actuum*

I. 1. ιησους c BD .. ς praem ὁ c AE etc

2. δια πν. αγ. .. cum seqq conjgunt syr utr ar[e] aeth Cyr Aug Vig; cum antecdd vg lux cop etc Chr Thph Oec etc | ους εξελεξ. .. D (Aug) add και εκελευσε κηρυσσειν το ευαγγελιον, item (omisso κ. εκελ.) sah syr[p] mg Idac (Vig) lux (cum εντειλ. conjg) | ανελημφθη c A (B?) CD (D sah syr[p] mg Idac post ημερας pon) E etc .. ς ανεληφθη

3. D* τεσσ. ημερων (sine δι), ** δι ημ. τεσσ. (d *post dies quadraginta*) .. Amb Vig om δι ημ. τεσσ. | τεσσερακ. c A (B?) CD etc .. ς τεσσαρ. c E etc | E οπταννομενος .. D* οπτανομενοις

4. συναλιζομενος (*cum conversaretur* e* lux) c AB (e sil.) CDE etc Thph[1.] .. Gb' συναυλιζομ. c 4. 27. 31. 36.* 40. al pm Eus Did Epiph Thph[2.] (non comm) .. D συναλισκομενος (** –λισγομ.) μετ αυτων .. vv pl *convescens* (vg e** etc) s. *convivens* (d etc) | αυτοις παρηγγ. c ACE (–γελλεν) etc vv Chr etc .. ς Ln παρ. αυτ. c B (e sil.) D (praem μετ αυτων) etc Phot Thph | D vg lux aeth Hil Aug Hier ην ηκουσ. φησιν (d am om) δια του στοματος μου (in D est ην ηκουσα^τε φησιν δια του στοματος μου)

5. D ιωανης | βαπτισθ. h. l. c ACE etc vv ut vdtr omn Or Thph Amb Gaud .. Ln post πνευμ. c B .. D Hil Victorin Aug al post αγιω praeterea eque D* (tol) Hil Aug al add και ο μελλετε λαμβανειν | D* d sah Aug in f. add εως της πεντηκοστης

μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ
7 τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; [7] εἶπεν δὲ πρὸς αὐ-
τούς Οὐχ ὑμῶν ἐστιν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν
8 τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, [8] ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσῃ
9 τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. [9] καὶ ταῦτα εἰπὼν
βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλ-
10 μῶν αὐτῶν. [10] καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου
αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσιν λευκαῖς,
11 [11] οἳ καὶ εἶπαν Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐ-
ρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως
ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.
12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶ-
13 νος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. [13] καὶ ὅτε εἰσῆλθον,
εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης
καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματ-
θαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.
14 [14] οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν
γυναιξὶν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

---

6. επηρωτ. (–τουν C*** al[1]) c C***DE etc Thph .. Ln ηρωτων c ABC* (–τουν) | D αποκαταστανεις εις (** om) την β. του (** τω) ισρ.
7. ειπεν δε c A etc vg cop etc Thph .. B ειπ. ουν, C Aug ο δε ειπεν, D και ειπεν, E ο δε αποκριθεις ειπ. (pergit αυτοις)
8. λημψ. c A(B?)CDE etc .. ς ληψ. | μου c ABCD al Or[1] .. ς μοι c E etc Or[1] Thph | και παση (Gb') c AC*D al[7] cop Or[1] Hil .. ς κ. εν π. c B (e sil.) C***E etc Or[1] Thph | ADE etc σαμαρια
9. D καυτα (sic) ειποντος αυτου νεφελη υπεβαλεν αυτον και απηρθη απο (** add των) οφθ. α. (similiter sah Aug[1] al) | B αυτων βλεποντ.
10. CE etc παριστηκεισαν | εσθησ. λ. c ABC* al[3] vg cop sah syr arm Eus Promiss .. ς εσθητι λευκη c C***DE etc Cosm Thph Aug
11. ειπαν c ABC*D .. ς ειπον c C***E etc | εμβλεπ. c ACD (ενβλ.) etc Cosm .. BE (e *aspicientes*) al m Eus Chr (diff mss) Thdrt Thph[1.] βλεπ. .. Epiph ατενιζοντες | αναλημφθ. .. ς –ληφθ. ut v. 2. | εις τ. ουρ. sec .. om D 33.* tol Aug[1] Vig Avit (al[4] sah ab ουρανον prim ad ουρ. sec transiliunt) | ουτως .. al[10] Thdrt ουτος
12. E vg εις ιεροσολυμα
13. D gr εισηλθεν | εις το υπ. ανεβ. c ABC (et * et ***) al vg (Or) Chr Thph[2.] (comm) Bed .. ς αν. ε. το υπ. c DE etc tol cop sah etc | ιωανν. (D ιωανης) κ. ιακ. c ABCD al vg al pl Aug (Bed πετρ. κ. ιω. κ. ανδρ. κ. ιακ.) .. ς ιακ. κ. ιω. c E etc Bed gr (sed praem ανδρ. και) | Lu μαθθαιος c (B?) D
14. τη προσευχη c ABC*DE h al[4] vv fere omn Chr[1] Thph[2.] (comm) Cyp al .. ς (= Gb) add και τη δεησει c C*** etc Thph (text) (Or alludens τη δεησ. και τη πρ.) [cf Phil 4, 6.] | γυναιξιν (D* ταις γυν.) .. D add και τεκνοις | μαριαμ c BE 27. 40. 81. 96. 142. al sah .. ς Ln μαρια c ACD etc | B om του | και τοις (Gb'') c AC*D al[4] vg cop sah arm Cyp Aug .. ς κ. συν τ. c B (e sil.) C***E etc

Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελ- 15
φῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι· 16 Ἄν- 16
δρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλα-
βοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ὑμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον 17
τῆς διακονίας ταύτης. 18 οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς 18
ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ· 19 καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερου- 19
σαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελ-
* Ps 69, 25.(26.) δαμάχ, τουτέστιν χωρίον αἵματος. 20 γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν 20
Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ,
* Ps 109, 8. καί Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων 21
ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος
Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας 22
ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν
γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον 23

---

15. και εν c ABC etc cop etc Thph Aug^{1} .. DE sah syr^{p} mg Aug^{1} εν δε .. vg εν | D ο πετρ. | ACE εμμεσω | αδελφων (Gb') c ABC* al^{5} vg cop sah aeth arm .. ς μαθητων c C***DE etc Thph Cyp Aug^{2} | τε c AB (e sil.) E gr etc Thph$^{2\cdot}$ .. CD** d** (* γαρ, d* *praeterea*) al vg e cop syr utr Cyp Aug δε .. om Thph$^{1\cdot}$ sah | ως .. AC al^{2} Thph$^{2\cdot}$ ωσει | εικοσι c ABC (D ρ̄κ̄) E (–σει) etc .. ς εικοσιν

16. εδει c AB (e sil.) CD**E etc vv longe pl Or al .. D* vg d Ir ms Aug Vig Gild δει | γραφην c ABC* h al^{8} vg al pl Or^{2} Eus Ath Did Vig Gild .. ς (Gb°) add ταυτην c C***DE etc | ιησουν c ABC* (al?) Eus (al?) .. ς praem τον c C***DE etc Thph

17. εν c ABCDE h al m vv Eus .. ς (= Gb Sz) συν (Gb') | και .. D* (non d) ος

18. μισθου c ABCD (D sah syr^{p} c. ast Eus Aug add αυτου) E h al longe pl Eus Chr al .. ς (= Gb, item Sz?) του μισθ. | πρηνης .. AC al^{6} schol πρινης .. d e *pronus*, vg Bed *suspensus*, Aug *dejectus in faciem* .. Papias ap Thph$^{2\cdot}$ πρησθεις | ελαχησεν .. al^{8} schol Thph$^{1\cdot}$ –κισεν | A Thph$^{1\cdot}$ Gaud om παντα

19. και .. D gr al^{1} Aug ο και .. sah και τουτο | ιδια .. al^{2} ιουδαια .. D vv m Aug om | E al^{1} Aug αυτων διαλ. | ακελδαμαχ c A (A 40. αχελδ.) B (sic ap Bch et Bil) D (D tol Aug ακελδαιμαχ; am lux Bed *acheldemac*, item demid 96.^{lat} *–mach*) E (–μαχ, e *–mas*) al vv (sah *akyldamach*) Eus (αχελδ.?) .. ς ακελδαμα c C etc cop vg etc

20. αυτου pr .. al m vg (non am demid al) d* aeth arm αυτων | εστω .. D* η | λαβετω c ABCD al Eus Chr .. ς λαβοι c E etc (Thph –βη)

21. χρονω .. D τω χρ. | ᾧ c ABC*D** (* ως, d* *quoniam*) .. ς εν ω c C*** (item ** vdtr) E etc | D vv Aug add in f. χριστος

22. ανελημφθη c A (B?) DE etc .. ς –ληφθη c C etc | συν η. γεν. c ABCD al^{3} vg arm Chr^{2} Aug .. ς γεν. (al^{1} post μαρτ. pon) συν η.

23. D* d ar^{p} Aug εστησεν (reprobat Chr) | ιωσηφ .. B (ap Bart) al^{2} syr^{p} sah ιωσην

24 Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν. [24] καὶ προσευξάμενοι
εἶπαν Σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων
25 τῶν δύο ἕνα [25] λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, 17.
26 ἀφ᾽ ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. [26] καὶ ἔδωκαν
κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη
μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

II.

1 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν *Dt 16, 9 s.
2 ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. [2] καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ
3 ἦσαν καθεζόμενοι, [3] καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ
4 πυρός, ἐκάθισέν τε ἐφ᾽ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, [4] καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες
πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα
5 ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. [5] Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες
Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν·
6 [6] γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη,

---

23. βαρσαββαν c ABE al m am cop sah syr[p] Eus ms .. ς -σαβαν c C etc Pap s. Eus .. D tol aeth -ναβαν (cf 4, 36.) | D μαθθιαν, item v. 26.

24. ειπαν c ABCD .. ς ειπον | ον εξελ. h. l. c ABCDE h al longe pl vv m Eus al m .. ς (= Gb Sz) post ενα

25. τον τοπον (Gb′) c ABC*D (τοπον τον) vg cop sah Procop (dis) Aug .. ς τ. κληρον | αφ (Gb′) c ABCD al[5] cop (vg e *de*; d Aug *a*) Bas Aug .. ς εξ (sah *in*) | τοπ. τ. ιδιον .. C ιδ. τοπ., A τοπ. τ. δικαιον, al[1] τοπ. αυτου

26. αυτοις c ABCD** al[7] vg cop sah sl aeth Chr[1] .. om syr ar[e] Aug .. ς αυτων c D*E etc Chr[1] | D* om ὁ | D** συνεψηφισθη (* συψηφ.) | ενδεκα .. D ιβ̅

II. 1. και εν τω .. D και εγενετο εν ταις ημεραις εκειναις του | απαντες (h al m sl Thph[2]· add οι αποστολοι) .. om E al[1] Chr .. Ln παντες c ABC* (D οντων αυτων παντων) al m Ath (non Thph) | ομοθυμ. c C***E etc (e *simul*, vg *pariter*) Thph .. om D cop (sah *inter se* pro ομ. ε. το α.) syr .. Ln ομου c ABC* al[1] sl ms[1] Ath | al[1] om ε. το α.

2. εκ .. E απο | D al[6] βι. πν. | ολον .. om al[5] Cyr .. D (sed d *totam*) e Vig[2] παντα | καθεζομενοι c CD .. ς καθημενοι c AB (e sil.) E etc Thph

3. εκαθισεν (-σαν D* et ** gr vv m Ath[1] Cyr[1]) τε c AC***D**E etc Thph .. Ln και εκαθ. c B (D* gr και εκ. τε) al[2] Ath[2] Chr Cyr Cyr hra .. C* e Aug εκαθισεν δε

4. απαντες c C etc Cosm Thph .. Ln παντες c ABDE al | E το πν. το αγιον | αποφθ. αυτ. c ABC*D al vv Ath Cyr[4] Did al .. ς αυτ. αποφθ. c C***E etc

5. ησ. δε εν (A εις) ιερ. (D εν ιερ. ησαν) κατ. (C cop Aug[1] κατ. εν ιερ.) ιουδ. (E ιουδ. κατ.) ανδρ. (C* ανδρ. ιουδ.) ευλ. (D ευλ. ανδρ. .. Aug[2] om ευλ., [1] hab) c B (e sil.) etc vg cop etc Hil Hier, item ACDE etc

ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο 7
δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες Οὐχὶ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες
Γαλιλαῖοι; 8 καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν 8
ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, 9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοι- 9
κοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ
τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς 10
Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε
καὶ προσήλυτοι, 11 Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς 11
ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; 12 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ 12
διηποροῦντο ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; 13 ἕτεροι 13
δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.

Σταθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ 14
καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερου-
σαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥή-
ματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύουσιν, ἔστιν 15
γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ 16

---

6. οτι .. D gr και | ηκουον c ADE etc Thph .. B al^{2} ηκουσεν, C ηκουεν, al^{3} ηκουσαν | E al^{6} om εις | τη ιδ. δι. (vg e Aug^{1} *lingua sua, sua ling.*, Bed *–am suam*) λαλ. αυτ. .. D syr λαλουντας ταις γλωσσαις (d *lingua sua*) αυτ. (Aug^{1} *suo sermone et suis linguis loq. eos*)

7. εξιστ. δε c BD h al pl aeth ar sl mss^{2} Chr Aug^{3} .. ς (= Gb° Sz) add παντες c ACE etc vg cop sah etc, al^{3} απαντες | λεγοντες c ABC al^{1} vg cop sah aeth .. ς add (Aug^{3} praem) προς αλληλους | ουχι c B .. Ln ουχ c DE .. ς ουκ c AC etc | απαντες c ACD al .. ς παντες c B (ο sil.) E etc | εισιν .. C* al^{1} post λαλ., vg cop post γαλ. (al^{1} γαλ. ante εισ.)

8. E εκαστ. ακου. | τη ιδ. διαλ. .. D* gr vg (non am) al Aug^{2} (sed^{1} τ. ιδιαν δ.) Hier την διαλεκτον | E ημ. διαλ. | AC*** (**?) E* 1. 13. Thph$^{2.}$ εγενηθημεν

9. ελαμιται (E etc) .. AC* (vitiose εμαλειται; C*** ελαμηται) D ελαμειται, B αιλαμειται (d *aelamitae*) | και οι .. D* gr om και | ιουδαιαν .. Hier *Syriam*, Tert Aug^{1} *Armeniam* .. om Thph$^{1.}$ | D* vg (non am *) om τε

10. D vg om τε | D gr αιγ. τε

11. μεγαλεια (sic AD etc B?) .. CE etc μεγαλια

12. παντες .. om al^{2} | διηπορουντο c AB .. ς Ln διηπορουν | αλλ. πρ. αλλ. .. al^{1} Chr^{1} Aug^{1} om; al vv Thph$^{1.}$ προς αλληλους, αλληλοις, αλληλους .. D syr^{p} mg Aug^{1} add επι τω γεγονοτι (D perg και λεγοντες) | αν θελοι c E etc Thph .. Ln θελει c A (A al^{1} post τουτο) BCD al^{6} (et al^{2} θελη) Chr (item vv)

13. ς (= Gb Sz) χλευαζοντες c E etc | γλευκους .. D add ουτοι, item varie positum vg cop sah al

14. πετρος c CE etc Thph$^{1.}$ .. Ln ο πετρ. c ABD al^{4} Thph$^{2.}$ | ενδεκα .. D* d* δεκα et D al^{1} syr Aug add αποστολοις | D* d επηρ. πρωτος (E προτερον post αυτου) | απεφθ. (al^{4} επεφθ., C Aug add λεγων) .. D (om αυτοις) vv ειπεν (sah απεκριθη) | Ln παντες c ABCD (ante οἱ) al^{1} (non E Thph etc) | D om και post εστω

15. D* gr (non 1.*) vg e Aug Gaud ουσης (*cum sit*) ωρας της ημ. γ̄

17 προφήτου 17 Ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ * Joel 2,
τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν 28–32. (3, 1 ss.)
καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ
18 πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται· 18 καί γε ἐπὶ τοὺς δού-
λους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ
19 τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ
οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα
20 καπνοῦ. 20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα,
21 πρὶν ἢ ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. 21 καὶ ἔσται πᾶς Ro 10, 13.
22 ὃς ἐὰν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 22 Ἄνδρες Ἰσραηλῖται,
ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδε- 10, 38.
δειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσιν καὶ τέρασιν καὶ σημείοις,
οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε,
23 23 τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χει-
24 ρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε, 24 ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς
ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐ-
25 τοῦ. 25 Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν Προορώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου * Ps 16,
26 διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν ἵνα μὴ σαλευθῶ. 26 διὰ τοῦτο 8–11.

---

16. ς Ln in f. add ιωηλ .. om c D Ir Hil Aug Rebapt ap Cyp .. sah syr Gaud ante προφ. pon

17. εσται c D cop sah syr Ir Hil Aug Rebapt ap Cyp .. ς Ln και εστ. | εν τ. ε. ημ. .. B sah μετα ταυτα, C al^1 arm Cyr hrs Constst Thph^2 μετ. ταυτ. εν τ. ε. ημ. | ο θεος c AB (e sil.) C etc cop sah syr etc Thph^2 .. DE al^1 vg Thph^1 (vdtr) Ir Hil al κυριος .. 47. mg Chr κυρ. ο θ. | D* gr πασας σαρκας | υμων pr (om al^{1**}) et sec (om C) .. D Hil Hier Rebapt ap Cyp αυτων; iidem (sed tacet Hil) om υμ. tert, item (et. C*?E; sed tacent Hil Hier) quart | ς (= Gb Sz) ενυπνια c E etc (om D* gr)

18. γε .. D* d εγω | D Rebapt ap Cyp Hier om εν τ. ημ. εκ., item και προφητ.

19. A al^2 sah syr ar^e om ανω (item κατω syr ar^e) | D om αιμα usq καπνου

20. D* μεταστρεφεται | Ln om ἤ (Gb°) c ACDE 13. | ημεραν c BD .. ς την ημ. c ACE etc | D om και επιφ.

21. ος εαν c BE al .. ς Ln ος αν c ACD etc | D* του κυρ.

22. αποδεδειγμ. (–διγμ. A[B?]CD**E) α. τ. θ. c BCD** (* δεδοκιμασμενον .. diff al) al^5 vg al Ath Epiph Chr al Ir Fulg .. ς α. τ. θ. αποδ. | D* al d sl ms^1 εις ημας | οις .. D* οσα | E vg (non am demid) al Thph ο (om C) θ. δι αυτ. | ACE εμμεσω | καθως c ABC*DE al m vv pm Ath Ir al .. ς (Gb°°) add και | αυτοι .. al^1 vv υμεις, E υμ. παντες

23. εκδοτον c ABC* al^4 vv pl Ath Ir Victorin Fulg .. ς (Gb°°) add λαβοντες c DE etc Cosm Thph | χειρος (Gb″) c ABC*D al^6 Ath Cyr .. ς –ρων c E etc vv ut vdtr omn pp | ανειλατε (Gb″) c ABCDE al m Ath Thph^1 .. ς –λετε

24. λυσας .. E Bed gr add δι αυτου | θανατου c ABCE gr rell omn Bed gr aeth ar^p sah etc Epiph^1 Thdot anc Cosm .. Gb′ αδου c D vg e cop syr ar^e Polyc Epiph^1 Pseudath Ir Fulg Cass [cf *Ps 18, 5. 6. 116, 3.]

25. E al μεν γαρ | προορωμην c A(B?)CDE etc .. ς προωρωμην | D syr (om ενωπ. μ.) ar^e τ. κυρ. μου (non Ir Fulg)

ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ
13, 35. σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, [27] ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν 27
μου εἰς ᾅδην οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. [28] ἐγνώρισάς 28
μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.
[29] Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παῤῥησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ 29
πατριάρχου Δαυίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐ-
τοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. [30] προφήτης οὖν ὑπάρχων 30
*Ps89,4. καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ
καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, [31] προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστά- 31
27. σεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ
εἶδεν διαφθοράν. [32] τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες 32
ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. [33] τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγ- 33
γελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο
*Ps110,1. Mt22,44. ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. [34] οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρα- 34
Mc12,36. Lc20,42. He 1, 13. 1Co15,25. νούς, λέγει δὲ αὐτός Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου

---

26. ηυφρ. c ABCDE al Clem .. ς ευφρ. | μου η καρδ. c B Clem .. ς Ln η κ. μ. | επ c A (B e sil.) E etc .. CD εφ

27. αδην (Gb″) c ABCD al[17] Clem Thph .. ς αδου c E etc Or

28. D* gr γνωρισας | A* (vdtr) al[1] ευφροσυνην

29. D το μνημιον | εν ημιν .. D vv παρ ημ., al[5] Thph[2.] εν υμιν

30. ειδως (C ιδως) .. D* gr ειδων | οσφυος .. D* καρδιας (d *praecordia*) .. *ventris* am syr aeth Ir Victorin | καθισαι c AB (ap Btl; tacet Bch ut saepe) CD** h al[3] vg cop sah syr aeth arm Ath Cyr Ir Victorin Fulg Vig (Ath Vig add τον χν κατα σαρκα) .. ς (= Gb) praem το (om D* al[3]) κατα σαρκα (E al[3] Bed gr om το κ. σ.) αναστησειν (D*E al[5] –στησαι) τον χριστον (D gr E al[4] Bed gr sl ed et ms[1] add και, al[5] add τε post καθισαι) c 1. 13. (D*E) etc d ar[p] Thdret Thph (Chr) | τον θρονον c AB CD al (Or ap Wtst) .. ς του θρονου c E etc

31. προϊδων (–ειδων ACE) .. D** (* item d om πρ. ελαλ. π. της) al[7] Thdret προειδως | B om της | οτι ουτε [ουτε (Gb″) c ABCD al[7] Bed gr vg e Eus Nyss Chr Cyr Ir Victorin Fulg .. ς ου c E gr (ουκ) etc cop sah syr etc Thdor mop Thph Oec] εγκατελ. [εγκ. (Gb″) c ABC (C* –λημφθη) DE al pm Eus Thaum Nyss Chr Thdret Thdor mop Thph Oec .. ς κατελειφθη c 1. etc et ς (= Gb) add η ψυχη αυτου c E 1. 13. etc ar[p] Bed gr Thdor mop Fulg Philast (item Chr ante εγκατ.); ea om c ABC*D al vg cop sah syr aeth ar[e] Did Ir Victorin] ε. αδην [–ην c B al[17] Eus Thaum Nyss Thph[2.] .. ς Ln –ου c ACDE etc] ουτε [ουτε (Gb″) c AB (sic) CD al[13] (vv pp lat) Eus Nyss Cyr Chr .. ς ουδε c E etc]

32. τουτον .. add ουν D* (omisso τον) E Amb | D vv μαρτ. εσμεν

33. την τε .. D και την | του πν. του αγ. c ABCE al (*spiritus sancti* vv ut vdtr omn pp lat) .. ς του αγ. πν. c D etc Cosm Thph | τουτο (E Bed gr vv m Ir Cyp al add το δωρον) ο .. D* d υμειν ο .. al[2] vg ed item am lux Bed τουτον ον | υμεις c ABC*D al m vv longe pl Cyr Did Amb Philast .. ς (Gb[oo]) praem νυν c C***E etc ar[p] Cosm Thph | και βλεπετε c BD al[1] .. Ln [κ.] βλ. .. ς om και

34. λεγει δε .. D ειρηκεν (et. vg [non am] *dixit*) γαρ | ειπεν .. D am cdd lat ap Bed λεγει | D om ὁ

35 36 [35] ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. [36] ἀσφαλῶς
οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν
ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.
37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέ-
τρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους Τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Lc 3, 10.14.
38 [38] Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν
ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν
39 δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. [39] ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς
τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακρὰν ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος Eph 2, 13.
40 ὁ θεὸς ἡμῶν. [40] ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρε-
41 κάλει λέγων Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. [41] Οἱ μὲν οὖν Phil 2, 15.
ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ
42 ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι· [42] ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ

---

35. D* om αν

36. CD πας ο οικ. | και κυριον c ABCDE al longe pl etc .. ς^e (non ς Gb Sz) om και | αυτον h. l. c ABCD** al m vv Ath Bas Nyss Chr al Ir al .. ς (= Gb Sz) post χριστ. (Gb´) c E etc (et. post θεος pon) .. D* (al^1? al^1 om αυτ. κ. χν?) d om | εποι. ο θ. c B vg (non am) aeth syr cop Leont Tert Amb .. ς Ln ο θ. εποι. | D* om τον

37. ακ. δε (E gr Aug ουν; non Ir) .. D syr^p mg τοτε παντες οι συνελθοντες και ακουσαντες | E κατηνυγησαν | την καρδιαν c ABC al Chr .. ς τη καρδια c DE etc | ειπον τε (E και ειπ., al^1 ει. δε, al^3 Aug^1 ειποντες) .. D και τινες εξ αυτων ειπαν (** ειποντες) | λοιπους .. om D al^1 (non cop nec aeth) Aug^1 (alibi om τ. πετρ. κ.) | τι ποιησωμεν c ACE al pm Bas .. ς Ln τι (D Ir Aug^2 add ουν) ποιησομεν c B (e sil.) D etc | DE Bed gr tol syr^p mg Aug^2 Promiss add in f. επιδειξατε ημιν

38. δε .. ς add εφη c E etc .. plane om c B al^6 demid .. AC al vg Cyr Chr Hier φησιν post Μεταν., D Ir φησιν post αυτους, al^4 syr ar^p aeth arm ειπεν ante (δε) πετρ. | επι τω c AE rell ut vdtr omn Bas Cyr Thdret Thph etc .. Ln εν τω c BCD Epiph | ιυ χυ .. praem του κυριου DE al^4 vv pm (vv Oec Ir om χυ) Bas Cyr Thdret Epiph Cyp Lcif Hil al (non Fulg) | αμαρτιων c D (sic) E al fere omn syr ar^p etc Ir Cyp Lcif Amb Aug^2 .. Ln των (om al^1) αμαρτ. υμων (υμ. B ap Btl, sed ημων ap Bch item C) c ABC al^2 vg cop sah aeth Vig Fulg (Aug aliquoties) | λημψ. .. ς ληψ. ut 1, 2.

39. υμιν et υμων .. D Aug^1 ημειν et ημων | οσους c B (e sil.) DE etc Thph .. Ln ους c AC al^1

40. D gr (non vv) ετερ. δε | διεμαρτυρατο (Gb″) c ABCDE al m Chr Thph .. ς -ρετο | παρεκαλει c E 1. etc Thph .. Ln add αυτους c ABCD al m vv fere omn Lcif | D al vg al ταυτ. της σκ.

41. αποδεξαμενοι c ABC al vv m Clem Chr^1 (vdtr) Aug^1 (al^1 Thph υποδεξ., al^1 καταδεξ., al^1 δεξ. .. D πιστευσαντες; syr^p mg Aug conjg. αποδεξ. κ. πιστ.) .. ς (Gb^{oo}) praem ασμενως c E etc syr ar^p etc | εν c ABCD al vg aeth ar^p .. ς om

42. D και ησαν πρ. | Ln [εν] τη c A al^1 vg d al

διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς
προσευχαῖς.
Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλά τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ 43
τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. 44 πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ 44
4, 32 ss. καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρα- 45
σκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν· 46 καθ᾽ 46
ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ᾽
οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας,
47 αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος 47
41. 5, 14. προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ᾽ ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

III.

Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ 1
14, 8. τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. 2 καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας 2
μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ᾽ ἡμέραν πρὸς τὴν
θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ
τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· 3 ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλ- 3

---

42. D post αποστ. add εν ιερουσαλημ, item tol post προσευχ. | τη κλ. c ABCD al, item (*communicatione fractionis panis*) vg cop sah syr aeth .. ς praem και

43. εγινετο (BCD εγειν.) c ABCD al vg cop syr .. ς εγενετο c E etc sah ar^{p} etc | τε c ACD**E etc .. B cop δε .. D* al^{2} om | E al^{1} σημ. ου μικρα | E al vv δια των χειρων τ. αποστ. | εγιν. (CD εγειν.) .. al m Thph$^{2.}$ Oec ed εγεν., E al^{2} εγινοντο .. AC syr cop sah aeth ar^{p} ante δια pon, sed ACE al m vv m Thph$^{2.}$ post αποστ. add εν (al εις) ιερουσαλημ praetereaque AC al vv add φοβος τε ην μεγας επι παντας [cf 5, 5. et alibi] atque iidem (et alii pauci) pergunt 44 και παντες δε

44. δε (cf ad v. 43.) .. D τε | πιστευοντες c ACDE etc Thph .. B h al m Or Thph$^{2.}$ –σαντες | B al^{1} Or Salv om ησαν et και | D παντα

45. D (syr omisso η υπαρξ.) και οσοι κτηματα ειχον η υπαρξεις | A εμεριζον | πασιν .. D (non cop) praem καθ ημεραν

46. καθ ημερ. τε (D* παντες τε, ** καθ ημεραν· παντες τε) προσκαρτ. (D προσεκαρτερουν) ομοθ. (om D al^{2}, C al post ιερω pon) | κλωντ. τε etc .. D και κατ οικους αν (** om) επι το αυτο κλωντες τε αρτον

47. λαον .. D (non Or) κοσμον | τη εκκλ. c E (item D al^{5} syr arr praemisso εν) al longe pl Bed gr Thdrt Thph .. Ln (Gb^{o}) om c ABC (al? al^{3} antea τοις σωζομενοις) vg cop sah aeth arm Cyr

III. 1. επι το αυτο δε π. c E al longe pl Bed gr Thph item (post ανεβ.) syr arr .. Ln επι το αυτο (haec D al^{1} post καθ ημερ. 2, 47. pon et D cap. III. incipit ad modum fere lectionariorum Εν δε ταις ημεραις ταυταις πε.) ad 2, 47. adnectit pergens πετρ. δε c ABC item al (al^{4}?) vg cop sah aeth arm Cyr Lcif (vdtr) | D ιωανης, item vv. seqq | AC ανεβεννον (A αναιβ.) | D ante επι add το δειλεινον

2. D* syr (non ar^{e} arm Lcif) και ιδου τις | υπαρχων .. om D syr (al?) Lcif | θυραν .. E al^{8} Bas sel πυλην | D* παρ αυτων εισπ. αυτων

3. ος ιδων .. D al^{1} ουτος ατενισας τοις οφθαλμοις αυτου και ιδων

4 λοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. [4] ἀτενίσας δὲ
5 Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν Βλέψον εἰς ἡμᾶς. [5] ὁ δὲ ἐπεῖχεν
6 αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. [6] εἶπεν δὲ Πέτρος Ἀργύριον
καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνό-
7 ματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. [7] καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς
δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις
8 καὶ τὰ σφυρά, [8] καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν
9 αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος αἰνῶν τὸν θεόν. [9] καὶ εἶδεν
10 πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· [10] ἐπεγίνωσκόν τε
αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ
πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμ-
βεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην συνέδραμεν πᾶς
ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶνος ἔκθαμβοι. 5, 12.
12 [12] ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν Ἄνδρες Ἰσραηλῖται,

---

3. εισιεναι .. D* gr ειναι | λαβειν c ABCE (E add παρ αυτων) etc vg cop (item *ut darent* syr sah aeth) .. Gb** c D (D vv αυτους ελεημ.) h al^{50} fere vv Thph Lcif

4. D εμβλεψας δε ο πετρ. | D* συν ιωανην και ειπεν | D ατενισον εις

5. επειχεν .. D gr ατενισας | DE al vv Lcif τι λαβ. (E λαβ. τι) π. αυτ. (C αυτου)

6. ειπ. δε π. (D ο πετρ.) c B (e sil.) (D)E etc reg syr aeth ar^{p} etc Thph Lcif al .. AC vg cop sah πετρ. δε ειπ. | C ουκ | περιπατει c BD sah .. ϛ praem εγειραι και, Ln [εγ. κ.] c C etc Thdrt^{2}, item εγειρε και AE al pl etc Thph$^{2\cdot}$, εγειρε syr, αναστα Epiph [cf Lc 5, 23. et alibi]

7. ηγειρεν c DE al longe pl Thph .. Ln add αυτον c ABC al^{3} vv fere omn Bas uterq Cyp Lcif | D reg και παραχρ. εσταθη και εστ. | Ln αι βασ. αυτου c ABC (vv) | A σφυδρα, item C* omisso σ, 1. σφυρια

8. περιεπατει .. add χαιρων (E) s. -ρομενος DE | αινων c A sah Lcif, item (omissis περιπ. κ. αλλ. .. al^{2} περιπ. ante εις pon) D reg (reg κ. αλλ. ante κ. εισηλθ.) .. ϛ praem και, Ln [και]

9. C al ιδεν | αυτον h. l. c ABCD vg (sah) .. ϛ ante πας | θεον .. C κυριον

10. τε (om sah) c DE gr al longe pl syr utr aeth ar^{p} etc Thph Lcif .. Ln δε c ABC al^{3} vg reg e cop Bas sel | αυτος c AC al^{5} vg reg aeth ar^{p} etc Bas sel Lcif .. ϛ Ln ουτος c B (e sil.) DE etc vv Thph | ην .. al^{2} Chr εστιν | D καθεζομενος | C θαμβου | συμβεβ. .. D γεγενημενω

11. αυτου .. ϛ (= Gb Sz) του ιαθεντος χωλου | Ln τον ιωανν. c AB | πρ. αυτ. (om al^{1} Chr^{2}, al^{2} πρ. αυτον) h. l. c ABC al vg reg colb syr aeth arm sah .. ϛ ante πας c E etc cop syr^{p} ar^{p} etc | σολομωνος c DE etc .. ϛ (=Gb Sz) Ln σολομωντος c A (σαλομ.) B(?)C etc | D (similiter reg) sic: Εκπορευομενου δε του πετρου και ιωανου συνεξεπορευετο κρατων αυτους· οι δε θαμβηθεντες εστησαν εν (εν item al^{2}) τη στ. τ. καλ. σ. εκθ.

12. D αποκριθεις δε ο πε. ειπεν πρ. αυτους (πρ. αυτ. et. vv) | ο πετρ. c ABCD al .. ϛ om ὁ c E etc

τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσε-
Lc20,37. βείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ 13
pp Ex3,6. καὶ Ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰη-
σοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον
Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· 14 ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον 14
ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ 15
5, 31. ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς
μάρτυρές ἐσμεν. 16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον, ὃν 16
θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι'
αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.
17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ 17
ἄρχοντες ὑμῶν· 18 ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων 18
τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 μετα- 19
νοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας,
ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου 20 καὶ 20
ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν 21
μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς

---

12. D ως ημων τη ιδ. δ. η ευσ. (η ευσ. om Ir[1], al[1] post πεποι., vv m Ir[1] [non am demid colb Cass aeth ar[p] cop sah] *aut potestate*) τουτο πεποιηκοτων τουτο περιπ. αυτ. (E vv Ir Cass τουτον)

13. κ. ισ. (D ισαχ) κ. ιακ. c B (e sil.) E al longe pl sah syr ar[p] etc Thdot anc Thph[1.] .. Ln add θεος ante ισ. et ιακ. c AD al[3], vg aeth cop ar[e] (arm add ante ισ.), item ο θεος C al[4] Chr Thph[2.] | D ιησουν χριστον | ς (= Gb Sz) om μεν c D etc contra ABCE al longe pl etc vg syr[p] al Chr Thph Ir al | παρεδωκ. .. DE syr[p] mg Ir add εις κρισιν (E κριτηριον) | D απηρνησασθ. | αυτον c DE al pl etc .. Ln (Gb°) om c ABC al[10] (vv pl Ir Hier) Did | D πειλατου τοῦ κρειναντος (C al -νοντος) εκεινου απολ. αυτον (αυτ. et. al[1] vv) θελοντος

14. D δικαιον εβαρυνατε (item Ir) και (E add μαλλον) ητησατε | E Aug ζην και χαρισθ. υμ.

16. επι .. om B al[3] .. al[1] (vg d e cop sah aeth) εν | D* gr τουτον θεωρειτε και οιδατε οτι εστερεωσεν | Ln εστερεωσεν· το

17. DE ανδρες αδελφοι | οιδα .. D επισταμεθα .. al οιδατε | D οτι υμεις μεν | επραξατε .. D* add πονηρον, D** al[1] syr[p] mg Ir al το πονηρον

18. ἃ .. D gr ο, demid vg[sixt] Ir ms Vig *qui* (syr aeth arm ως) | αυτου h. l. (Gb″) c BCDE al[8] vg syr utr ar[e] arm Ir Vig (al[1] ** Vig utroq loco habet) .. ς post προφητων pon c A (sed A om παθ. τ. χριστ.) etc cop aeth ar[p] etc .. utroque loco om al[2] sah (Chr[1])

19. εις .. B προς | D (vv pl; non am) τας αμ. υμων | D Tert επελθωσιν | E tol cod lat ap Bed post αναψυξ. add υμιν, item post ελθ. Bed gr syr syr[p] c. ast cop ar[p] Chr (comm) Ir Tert | E al m om του

20. ς (= Gb Sz) προκεχηρυγμενον [cf 13, 24.] contra ABCDE al fere omn vv m Chr Euthal al | χν ιν c BD gr E al m Thph .. ς ιν χν c AC etc vv fere omn Cosm Ir (Tert om ιν)

22 διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ᾽ αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. [22] Μωυσῆς μὲν Lc 1, 70.
εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν * Dt 18,
ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 15. 19. (* Gen
23 [23] ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολε- 17, 4.)
24 θρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. [24] καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ
καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας.
25 [25] ὑμεῖς ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς * Gen
πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου 12, 3. 22, 18.
26 ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. [26] ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας Gal 3, 8.
ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀπο-
στρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV.

1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς

---

21. των c ABCD h al^{6} vv m Or Chr^{1} Ir Tert .. E al pl (vv) Chr^{1} Chron alex Thph παντων των .. ς (= Gb Sz) παντων c paucis ut vdtr Cosm .. al^{1} αυτων των, al^{2} sah plane om | απ αιων. αυτου c ABC al Chron alex etc, item praemisso των E al, item αυτ. (al^{1} add των) απ αιω. al^{1} Or vg .. D (αυτου τῶν πρ.) al^{1} arm Cosm Ir Tert om (Gb°°) απ αιω. .. ς απ αιω. pon post προφητων .. diff alii

22. μεν c ABCDE al m vg cop sah aeth al Chr^{1} Ir .. ς (= Gb Sz) add γαρ | ειπεν (Gb″) c ABC al^{5} vg cop syr .. ς praem προς τους πατερας (al add υμων s. ημων) c paucis ut vdtr Thph .. eadem (addito ημων D al sah aeth Ir, addito υμων E al Bed gr) postponunt DE al m Bed gr sah aeth arm ar^{p} Chr^{2} Ir | υμων pr c AD etc vg ar^{p} etc Chr^{1} Ir .. om B al^{1} cop (syr om ο θ. υμ.) Chr^{1} .. CE al m syr^{p} sah aeth Justin Thph Oec ημων | υμων sec .. D gr al^{5} Thph$^{1\cdot}$ ημων | C al^{3} λαλησει

23. εαν c AC al pl Thph .. ς Ln αν c B (e sil.) DE etc | εξολεθρευθ. c A (B?) CD etc .. ς εξολοθρευθ. c E etc

24. D (vv) om δε | D κατεξης | οσοι c AB (e sil.) C* (vdtr) C***E etc .. C**D** (* ο) gr (vv) οι | ελαλησαν .. C** aeth (non cop) arm επροφητευσαν | κατηγγ. c AB (C*?) DE al longe pl vv pl Chr al Ir .. ς (= Gb Sz) προκατηγγ. c C** al pauc Cosm

25. οι υιοι c ABCE al pl etc .. ς (= Gb+ Sz) om οι c D etc | ης .. D* ην | διεθ. (al εθετο) ο θ. c ACE al ut vdtr omn vg syr aeth ar^{p} etc Chr Cosm al .. Ln ο θ. διεθ. c BD cop sah | υμων c AE al^{4} sah arm sl Chr Chron alex Thph (variat) Ir ms .. ς Ln ημων c B (e sil.) CD etc | ς (= Gb Sz) om εν contra ABCDE etc | C επευλογηθ. .. A* (vdtr) al Chr al ευλογηθ.

26. αναστ. ο θε. c BC al syr ar^{p} .. ς Ln ο θε. αναστ. | τον π. αυτ. c CDE vv longe pl Chr Chron alex Thph$^{3\cdot}$ Ir .. ς (= Gb Sz) add ιησουν c AB (e sil.) al ut vdtr omn ar^{p} al Cosm al | D Chron alex εξαπεστειλεν | D Chr^{1} Thph Ir om αυτον | D gr ευλογουντας | απο .. D εκ | υμων c ADE al pl (item vv omisso εκαστ.) Cosm al .. Ln αυτων c C* al^{3}, αυτου al^{8}, item s. αυτων s. αυτου vv m Ir .. plane om B Chr^{2} Thph$^{3\cdot}$

IV. 1. λαον .. add τα ρηματα ταυτα DE reg syr syr^{p} mg ar^{e} Thph$^{1\cdot}$ Lcif | αυτοις .. om D vg Lcif | BC al^{1} aeth οι αρχιερεις

καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, 2 διαπονούμενοι διὰ τὸ 2
διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν
5, 18. τὴν ἐκ νεκρῶν, 3 καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν 3
εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. 4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν 4
λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡς χιλιάδες πέντε.
Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ 5
τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, 6 καὶ Ἄνναν 6
τὸν ἀρχιερέα καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ Ἀλέξανδρον καὶ ὅσοι ἦσαν
ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, 7 καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν μέσῳ ἐπυνθάνοντο 7
Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; 8 τότε Πέτρος 8
πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ
πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραήλ, 9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ 9
3, 6. 15. ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν 10
ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν
* Ps 118, 22. τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 οὗτός ἐστιν ὁ λίθος 11
Mt 21, 42.
pp

---

1. D om κ. ο στρ. (vv –γοι) του ιερ. (syr pon post σαδδ.)

2. διαπονουμ. .. C* και διαπ. (vdtr) .. D** καταπον. (* καιαπον.) | D αναγγελλειν τον ιησουν εν τη αναστασει | την εκ c ABCE gr etc vg syr utr cop etc Thph[2] .. Gb″ των c D h al pl e reg sah aeth ar[p] Chr Thph[1] Lcif

3. επεβαλον (al[4] –λλον) .. D gr επιβαλοντες et κ̇α̇ι̇ εθεντ. | εθεντο c B (e sil.) D etc reg Thph[1] Lcif .. add αυτους ACE al m vv fere omn Chr Thph[2] | D al[1] επαυριον

4. A om τον λογον | D και αριθμ. τε εγεν. ανδρ. | ο αριθμ. c AE etc .. Ln om ὁ c BD (D om et. των) | ως c BD al .. om A vg (et. am demid, non reg) cop sah aeth .. ς ωσει c E etc

5. D* αυριον ημεραν | D συνηχθησαν οι αρχ. κ. οι πρεσβ. και γρ., item αννας etc̄ | αυτων c AB (e sil.) E etc vg sah etc .. om D al[2] syr cop aeth arr | τους πρ. κ. τους γρ. c AB (cf antea D) al pm .. ς bis om τους c E etc | εν (Gb″) c ABDE al pm sah (vv pl *in jerusalem*) Chr[1] .. ς εις c 1. etc .. syr om ε. ιερ., transp Thph[2]

6. Ln και αννας ο (om B ap Btl) αρχιερευς κ. καϊαφας κ. ιωαννης (D ιωναθας) κ. αλεξανδρος c AB (D vide ante) al[3] | αρχιερατ. .. al[5] ιερατικου (*sacerdotali* vg e cop ar[p])

7. εν μεσω c DE al longe pl Chr Thph .. ς (= Gb Sz) Ln εν τω μεσω c AB (e sil.) al ut vdtr paucis

8. του (al[1] om, al[2] add λαου) ισρ. c DE al ut vdtr omn Bed gr reg syr ar[p] (libere mutat aeth) etc Thph Ir Cyp Amb .. Ln om c AB vg colb cop sah Cyr Fulg | E al vv m Cyp in f. add ακουσατε

9. ανακρινομεθα .. DE reg syr ar[e] Ir Cyp add αφ υμων | επι .. D al[3] επ

10. ιυ χυ (χυ om am aeth ar[p]) .. E vg (et. reg; non demid am nec pp lat) praem του κυριου (vg add ημων, non reg) | E Bed gr syr[p] mg reg Cyp υγιης (E σημερον υγ., Bed gr υγ. σημ.) και εν αλλω ουδενι.

ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γω-
12 νίας. [12] καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν
ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι
13 ἡμᾶς. [13] Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παῤῥησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ
καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον,
14 ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, [14] τόν τε ἄνθρωπον
βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.
15 [15] κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς
16 ἀλλήλους [16] λέγοντες Τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ
γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ
17 φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι· [17] ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανε-
μηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ 5,28.40.
18 ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. [18] καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν
τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.
19 [19] ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς Εἰ δίκαιόν

---

11. εξουθενηθεις (Thdrt Thph[1.]) .. al Or Did Oec Thph[2.] -θενωθεις s. -δενωθεις | οικοδομων (Gb'') c ABD al pm Or Did .. ς -μουντων c E etc

12. Gb° και ουκ usq σωτηρια (η σωτ. om D) c reg Ir Cyp auct de rebapt ap Cyp Aug Amb Ambst Leo item omisso simul v. 11. Quaest [cf ad v. 10.] | ουδε (Gb') c AB al plus[30] cop sah Did Thdrt .. D reg Cyp al ου .. ς ουτε c E etc | ον. ε. ετερ. c B (e sil.) etc am etc Thph .. AE al vv Cyr ον. ετ. ε., D aeth Avit ε. ετ. ον., Thdrt vv ε. ον. ετ. | υπο τ. ουρ. c ABDE etc vv longe pl Thdrt Ir al .. om h al[10] ferc ar[p] sl ms Thph (al[1] transp) | D al vv pp lat om εν | B υμας (non Thdrt Ir etc)

13. D ιωανου (ut solet) | D om και ιδιωτ. | D cop επεγ. δε

14. τε (Gb') c ABD** (* om) E al m vg sah syr aeth arr Lcif .. ς δε c 1. etc cop etc | D gr reg ειχ. ποιησαι η αντιπειν

15. D gr om δε (variant vv) | αυτους .. al[2] αυτοις | απελθειν .. D gr reg απαχθηναι | συνεβαλλ. c AE al plus triginta vg syr cop etc Thph[1.] Lcif .. ς συνεβαλον c B (e sil.) D etc sah aeth ar[p] Thph[2.] •

16. ποιησωμεν (Gb') c AE gr al pl d Thph .. ς -σομεν c B (e sil.) D etc vv longe pl Lcif Amb | γεγονεν .. D* gr γεγονεναι, al[4] εγενετο | D gr φανερωτερον εστιν | αρνησασθ. c E etc Thph .. Ln αρνεισθαι c ABD al[10] Bas sel

17. A** αλλ (om D gr) ινα δε | D επι πλεον τι | λαον .. E syr[p] mg reg Lcif add τα ρηματα ταυτα (reg *istorum*) | απειλη c E al longe pl ar[p] syr[p] Thph etc .. Ln om c ABD al[5] vv pl Bas sel Oec Lcif | απειλησωμεθα c AB (e sil.) E etc vv fere omn Thph[1.] Lcif .. Gb'' -σομεθα c al[20] ferc aeth Chr (mss diff) Thph[2.]; item D** (* επιλ.) απιλησομεθα ουν | μηκετι .. A al[1] μη

18. και καλ. αυτ. .. D syr[p] mg reg Lcif συγκατατιθεμενων δε αυτων τη γνωμη φωνησαντες αυτους et D perg παρηγγειλαντο κατα το μη φθ. | παρηγγ. c ABD gr E al m vg arm syr[p] (ar[p]?) Chr .. ς (Gb°) add αυτοις c 1. al pl vv pm Thph Lcif | Ln om το c B (de D vide ante)

19. D vv αποκρειθεις (vv -θεντες) δε πε. κ. ιωανης (A ο ιω.) | ειπ. (B ειπαν) πρ. α. c ABDE al m vg cop arm etc Chr .. ς πρ. α. ειπ. c 1. etc

ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε·
5, 29. 20 οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ 20 21
προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολά-
σωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ
γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν 22
γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.
Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς 23
αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμο- 24
* Jer 39 θυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν Δέσποτα, σὺ ὁ ποιή-
(32), 17. σας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,
* Ps 2, 25 ὁ διὰ στόματος Δαυὶδ παιδός σου εἰπών Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ 25
1. 2. λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρ- 26
χοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ
αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον 27
παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλᾶτος σὺν
ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου 28
προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔφιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, 29
καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου

---

20. ειδαμεν c ABD al .. ς –δομεν c E etc (al ιδομεν)
21. D al^5 vv m Lcif μη (al^2 μηδε) ευρισκ. (al^1 ευρηκοτες .. D vv add αιτιαν) | E al^1 om το | κολασωντ. c AB (e sil.) DE etc .. Gb° –σονται c al plus triginta Chr Thph | E φοβουμενοι τον λαον· παντ. γαρ (π. γαρ et. Lcif)
22. τεσσερ. c A (B?) (D $\overline{\mu}$) etc .. ς Ln τεσσαρ. c E etc cf Prol | E ο ανθρ. πλ. τεσσ. | γεγονει c BD .. ς εγεγονει c AE etc | D Lcif om τουτο
23. ειπαν c ABD .. ς –πον c E etc
24. ακουσαντες .. D add και επιγνοντες την του θεου ενεργειαν | E vv την (item al^1) φων. αυτων | ειπαν c ABD al .. ς –πον c E etc | συ c AB am demid cop Ath Amb, item (*tu es*) vg Hil Aug al .. al^1 Chr^1 ο θεος, al ο θ. ημων s. κυριε (al^1 om δεσπ.) ο θ. s. κυρ. ο θ. ημων, al Thph$^{1.}$ Ir συ ει ο θεος .. ς συ ο θεος c DE etc Lcif
25. ὁ (ὁ δια πνευματος αγιου [πνι αγιω s. εν πνι αγ. vg aeth] ὁ [sive sine ὁ] syr cop sah ar^e aeth sl mss Did Ath ms Ir Lcif al) δια (και δια Lcif) στοματος (add του πατρος ημων vg sah syr^p ar^e Ath ms Ir) δαυ. παιδ. σου (Ath al^1 π. σου δαυ.) ειπων .. D ος δια πνευματος αγιου δια του στομ. λαλησας δαυ. παιδος (d –δι) σου .. Ln ο του πατρος ημων δια πνευματ. αγιου στοματος δαυ. παιδος σ. ειπ. c ABE al^7 (syr^p) (Ath) .. diff al pauci [itaque cdd gr minusc longe pl ar^p Thph etc tuentur ο δια στ. δ. π. σου ε.] | παιδος c ABDE al pl Ath Chr^1 Thph$^{1.}$ .. ς (= Gb Sz) του παιδ.
27. εν τη πολ. (A add σου) ταυτη c ABDE al plus viginti vv omn (exc ar^p) Chr Cyr Cosm Ir Tert^2 Lcif Hil al m .. ς (= Gb Sz) om | D al^1 σου παιδα | λαοις .. E (e aeth *populo*, syr *synagoga*) al^2 vv Thph$^{1.}$ Hil Aug λαος
28. Ln om σου sec c A*B (sic, non prius) al^2 am* e* Hil Lcif Amb
29. εφιδε (–ειδε) c A (B?) DE etc .. ς επιδε (al –ειδε) | D gr E vg cop ar^p Hil Lcif πασ. (om al^5 syr aeth Thph$^{1.}$ comm) παρρ.

30 [30] ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι
31 διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. [31] καὶ δεηθέντων αὐτῶν
ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ
ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παῤῥησίας.
32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία,
καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ᾽ ἦν αὐτοῖς 2, 44.
33 ἅπαντα κοινά. [33] καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπό-
στολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάν-
34 τας αὐτούς. [34] οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες
χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκο-
35 μένων [35] καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ 2, 45.
36 ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. [36] Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνά-
βας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως,
37 Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, [37] ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγ-
κεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

V.

1 Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ
2 ἐπώλησεν κτῆμα, [2] καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίης καὶ τῆς

---

30. σου εκτειν. c D (d *cum manus extendas*) E al[7] (vv pl) Chr .. A σε εκτ. .. Ln εκτ. σε c B .. ς σου εκτ. σε c 1. etc | D* al γενεσθαι

31. του αγ. πν. c ABD al am .. ς πνευμ. αγ. c E etc vv pl | DE Bed gr Ir Aug (non Lcif Amb) add in f. παντι τω θελοντι πιστευειν (πι. om Aug)

32. η καρδ. c D**E al ut vdtr omn Or[2] Leont Thph .. Ln om η c ABD* Or[2] | η ψυχ. c BE al ut vdtr fere omn Or[2] Leont Thph .. Ln om η c AD al[1] Or[2] (Ath Thdrt ην αυτοις κ. μια και ψ. μια) | μια .. DE Bed gr Cyp[2] Amb Zeno add και ουκ ην διακρισις (E χωρισμος) εν αυτοις ουδεμια (E τις) | και (om E) ουδε εις (D al ουδεις) τι (D om) τ. υπ. αυτω (D –του, al m Thph –των, h al[3] om) | D αλλα | απαντα c AE etc .. Ln παντα c BD al[1]

33. δυν. μεγ. c ABD al vg ar[p] Ir Aug Ors .. ς μεγ. δυν. c E etc vv pl | AE al m vv Thph[1] Aug Ors (non Ir) οι απ. το μαρτ. | ιυ .. Ln add [χριστου] c A (ιυ χυ του κυρ., item addito ημων al vv; syr arr ιυ χυ sine του κυρ.) DE al m vv m Chr (B του κυρ. ιυ της αναστ., al[2] om τ. αναστ.)

34. τις υπηρχεν .. Ln τις ην c A (item B ην τις) F al m Cyr | D οσοι γ. κτ. ησαν χ. ἡ οικ. υπηρχον (** om, item d) πωλ. και φεροντες (** πωλ. εφερον, d π. και εφερον) τ. τι. των πιπρασκοντων (** –κομενων, item d)

35. διεδιδετο c A (B?) DE etc .. ς –δοτο c 1. etc cf Prol | καθοτι αν .. al om αν .. al καθο s. καθο αν

36. ιωσηφ (Gb') c ABDE al m vg cop (cop item al[2] ο επ. βαρσαββας; cf 1, 23.) syr aeth arm sl[antiq] Chr[1] Epiph .. ς ιωσης c 1. etc sah arr sl[recent] Chr[1] Thph | απο c ABE h al pl Thph .. ς υπο c D etc | B ερμη-νευομενον, al μεθερμηνευομενος, al[1] om | D κυπρ. λευειτης τω γ.

37. αγρου .. D χωριου (* –ιον) | παρα .. E al Thph προς

V. 1. Ln ονομ. αναν. c AD al[2] vg (al) | σαπφειρη c AE (–φφιρη) 1. al ut vdtr pl .. Ln σαπφειρα c BD (* σαφφυρα, ** –ιρα) al pm Chr (Or Thdrt)

2. απο .. D εκ | συνειδυιης c ABE .. ς –υιας

γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.
[3] εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν 3
σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαί σε ἀπὸ τῆς
τιμῆς τοῦ χωρίου; [4] οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ 4
ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω
ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ. [5] ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, 5
πεσὼν ἐξέψυξεν· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας·
[6] ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. 6
[7] Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ 7
γεγονὸς εἰσῆλθεν. [8] ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὴν ὁ Πέτρος Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου 8
τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν Ναί, τοσούτου. [9] ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐ- 9
τήν Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες
τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσιν σέ. [10] ἔπεσεν 10
δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ
νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα
αὐτῆς. [11] καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάν- 11
τας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.
Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέρατα 12

---

2. γυναικος c ABD gr al^{8} arm .. ϛ (Gb°°) add αυτου c E etc | εθηκεν .. D εθετο, al τεθεικεν
3. ο πετρ. c ABE al m Chr .. ϛ om ὁ c D etc | ανανια .. D vg^{sixt} προς ανανιαν (E al vv Thph s. ante s. post (ο) πετρ. add προς αυτον) | επληρωσεν (Chr Leont Valer Bed gr Cyp Lcif al) .. vg Bed επειρασεν (utrumq Ath Epiph Aug Vig Fulg) .. Thdrt^{2} ηπατησεν | D gr το αγ. πν. | σε sec (pr om al pauci) c D al pl Leont .. ϛ Ln om c AB (e sil.) E etc
4. το πρ. τουτο .. D sah ποιησαι (** add το) πονηρον τουτ. (d *facere dolose rem istam*)
5. D gr ακουσας δε, E και ευθεως ακουων | ὁ c ABE al pl Chr Thph .. ϛ (= Gb Sz) om c D etc Or | D παραχρημα (E v. 6. αναστ. δε παραχρ.) πεσων | ακουοντας c ABD al^{6} vg cop sah ar^{e} Or Lcif .. ϛ (Gb°°) add ταυτα c E etc (al^{1} syr transp .. similia add aeth ar^{p})
7. D διαστεμα
8. απεκριθη c B al sah (ειπεν) .. ϛ Ln απ. δε (al^{1} Or και απ.) c A etc .. D vg ειπεν δε, item syr aeth al Lcif και ειπ. (E προς ἡν ὁ πε. εφη) | πρ. αυτην c ABD(E) al m ar^{p} Or Lcif .. ϛ αὐτῇ | ο πε. c DE al ut vdtr omn Or Chr al .. Ln om ὁ c AB (al^{1} om ο πετρ.?) | ειπε μοι .. Or λεγων .. D gr επερωτησω σε (pergit ει αρα) | η δε .. D* η δη .. B om
9. ο δε πετρ. c BD al vg .. ϛ add ειπε (Or φησιν) .. E vv ειπεν δε πε. | D συνεφωνησεν | κυριου .. D του κυρ., al vv Chr^{1} Bas Avit το αγιον | E ειστανται επι τ. θ. (A ταις θυραις)
10. επ. δε (sah vg om) .. D vv m Lcif και επ. | προς c ABD Or .. ϛ παρα .. al επι, al υπο | A ευραν, E ηυραν | D gr (similiter syr ar^{e}) και συνστειλαντες εξηνεγκαν και εθαψ.
11. A sah om επι
12. B aeth ar^{p} δια τε | εγιν. c ABDE al pl vv pl Chr Lcif .. ϛ (non ϛ^{e} Gb Sz) εγενετο (Gb') c 4. 14. al ar^{p} Cyr Oec Thph

ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολο-
13 μῶνος· [13] τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ᾽ ἐμεγά-
14 λυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· [14] μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ,
15 πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· [15] ὥστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν
τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου
16 Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. [16] συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆ-
θος τῶν πέριξ πόλεων Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους
ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.
17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις
18 τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου [18] καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ
19 τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. [19] ἄγγελος δὲ
κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξαγαγών τε αὐ-
20 τοὺς εἶπεν [20] Πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα
21 τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. [21] ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον
εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν
22 Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. [22] οἱ δὲ

---

12. πολλα (om al^{2}) h. l. c 4. al ut vdtr longe pl Chr Thph al .. Ln ante εν c ABDE al (vv ut vdtr omn) Lcif | απαντ. c D al ut vdtr omn Chr Thph al .. Ln παντες c ABE .. additur συνηγμενοι (syr cop), εν τω ιερω (D al^{1} sah aeth), εν τω ναω συνηγμενοι (E) | D εν τη στ. τη | σολομωνος c BDE al pm .. ς Ln -μωντος c A etc Chr Thph

13. D aeth και ουδεις των λοιπ. | B ουθεις

14. A al οι πιστ. | πληθη .. D* al πληθι (s. -θει), al πληθος

15. κατα (al^{1} και κατα) c D* (omisso τας) 4. al ut vdtr pl (vv omn sine και; vg sah syr al Lcif *in plateas* s. *in plateis*; cop *per plateas* .. plane om aeth) Chr Oec Thph .. Ln και εις c ABD** (E και εν ταις πλατιες, Thdrt alludens εν ταις πλατ.) al m (al^{2} om και) | D al (nulla versio) ασθεν. αυτων | E τιθ. ενπροσθεν αυτων | κλιναριων (Gb″) c A (praem των) DD al m (vg d e Lcif *lectulis*) Cyr hrs .. ς κλινων c E etc Thdrt al | κραβαττων c ABD etc (*grabattis* am d e, *grabatis* vg) .. ς κραββατ. c E etc (4. κραβατων) cf ad Mc 2, 4. 9. | E al vv pm Thdrt Thph^{2}· η σκ. αυτου | B al^{6} επισκιασει | αυτων .. E (similiter vg [am paullulum differt] Lcif) add και ρυσθωσιν απο πασης ασθενιας ης ειχον, item D απηλλασσοντο γαρ απο πασης ασθενιας ως ειχεν εκαστος αυτων

16. E διο συνηρχετο | D* om και το, ** om το | ιερουσαλημ (A* vdtr ιηλ pro ιλημ) c AB al^{1}, item vg (et. am, non demid) cop sah syr ar^{e} etc Lcif .. ς (Gb°) praem εις c D (* περι pro περιξ) E etc ar^{p} etc | D απο | οιτινες .. D gr al vv m Lcif και (et. οι και et οιτ. και leg) | D ιωντο

18. A επεβαλλον | χειρας c ABD al^{4} vg syr ar^{e} arm Thph Lcif .. ς (Gb°°) add αυτων c E etc | D add in f. και επορευθη εις εκαστος εις τα ιδια

19. Ln om της c ABD (τοτε δια ν. αγγ. κυρ.) al^{1} | ανοιξας c A al^{5} (etc) vg sah .. ς Ln ηνοιξε (-εν) c BE etc (D* gr ανεωξαν, ** -ξεν item Chr) | εξ. τε .. B al^{1} εξ. δε .. E και εξ. (sah *eduxit eos dicens iis*)

21. συν αυτω .. D add εγερθεντες το πρωι | D συνκαλεσαμενοι (servato και seq)

παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες
δὲ ἀπήγγειλαν ^{23}λέγοντες ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν 23
πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες
δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. ^{24}ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε 24
ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐ-
τῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. ^{25}παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς 25
ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες
καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. ^{26}Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέ- 26
ταις ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ
λιθασθῶσιν· ^{27}ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπη- 27
ρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς ^{28}λέγων Παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν 28
μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱε-
ρουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ᾽ ἡμᾶς τὸ
αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ^{29}ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι 29
εἶπαν Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ^{30}ὁ θεὸς τῶν πα- 30
τέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ

---

22. παραγ. υπηρ. c AB al m vg cop syr aeth ar^{p} etc (Chr) Lcif .. ς υπηρ. παραγ. c D (D vg syr^{p} mg add και ανυξαντες την φυλακην) E etc sah etc | E o. ηυρον, D ουκ ευρ. | εν τη φυλ. .. om vg aeth (syr^{p} mg?) ... D εσω | D* αναστρ. και απηγγ.

23. E gr vv pm (non sah) om οτι | το c ABD h al^{4} (etc) e syr utr aeth .. ς add μεν c E gr 1. etc vv m pp | E bis ηυραμεν | εστωτας c ABDE al longe pl vv omn Chr Thph Lcif .. ς (= Gb Sz) praem εξω c cdd paucis Chr in textu | επι c ABD al (am d e sah *ad; Lcif in janua*) .. ς προ c E etc vg cop etc

24. ο τε ιερ. (E Bed gr οι ιερεις, al^{3} ar^{e} sl^{rec} Chr Thph$^{1\cdot}$ ο τε [ar^{e} om] αρχιερευς, syr aeth οι αρχιερεις) και ο στρ. τ. ι. κ. οι αρχιερεις (sl^{mt} ο αρχιερευς) c 1. al ut vdtr pl ar^{p} (sl^{ant}) Thph$^{2\cdot}$ etc (al^{1} add και οι σαδδουκαιοι) .. Ln ο τε στρ. τ. ι. κ. οι αρχ. c ABD al^{8} vg cop sah arm Lcif .. al^{1} ο τε στρ. κ. ο ιερευς του ι. | E Bed gr εθαυμαζον μεν τε και διηπ. π. αυτ. τι αν θελοι ειναι τ.

25. οτι c ADE h al longe pl vv fere omn Chr Oec Thph$^{1\cdot}$ .. ς (= Gb Sz) praem λεγων c B (e sil.) etc Thph$^{2\cdot}$ Lcif

26. ηγαγεν c AD*E al ut vdtr omn vg al pl Chr Thph Lcif .. Ln ηγεν c BD** (d *deducebant*) | D* d om ου | D gr φοβουμενοι γαρ | ινα c A 1. etc .. Ln om c BDE al^{4} | Ln (εφοβ. usq λιθασθ.)

27. D* gr Lcif ο ιερευς

28. Παραγγελια c AB vg d cop Ath Cyr Lcif Praedest .. ς (Gb$^{\circ}$) praem ού c D gr E Bed gr al ut vdtr omn vv pm (Chr ουχι) Thdrt al | διδασκειν .. A al^{1} Chr^{1} Cyr Thdrt λαλειν | και ιδου .. D* d om και | A al Cyr Chr επληρωσατε | D* εφαγαγειν | τουτου .. D* sah (vg *istius*) εκεινου, al om

29. πετρος c ABE al pl Chr .. ς ο πετρ. (D** [item * post ανθρωποις] ο δε πε. ειπεν [d *respondit*] προς αυτους) | ειπαν c ABE .. ς ειπον c 1. etc

30. A cop ο δε θεος | B τον ιησουν .. E Bed gr τον παιδα αυτου ιησ.

31 ξύλου· 31 τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ,
32 δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 32 καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν
αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον ὃ ἔδω-
33 κεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ
34 ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. 34 Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος
ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν
35 ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, 35 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς Ἄνδρες
Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε
36 πράσσειν. 36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί
τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων, ὃς ἀνῃρέθη,
καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν.
37 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπο-
γραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες
38 ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. 38 καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπό-
στητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ

---

31. δεξια .. D* sah Ir δοξη | B (Chr^{1} επι τω δ.) του δουναι | D** al των αμαρτ. | D* d sah aeth (ar^{p}) in f. add εν αυτω (cf ad v. 32.)

32. εσμεν .. B aeth om .. Ln post μαρτυρ. pon c A am syr Ir | αυτου c E al ut vdtr pl Chr^{1} Thph .. Gb°° c AD* al^{11} vv pl Chr^{1} Did .. al post μαρτ., syr^{p} post ρημ. pon .. Ln εν αυτω c B al^{3} Ir, al^{1} αυτω | D* d παντων τ. ρημ. τουτ. | δε c E al ut vdtr pl Chr Thph$^{1.}$ .. Ln om c ABD* al^{8} (vv fere omn Ir) Did Thph$^{2.}$ | ὃ .. om B al^{2} cop .. D*E ον

33. ακουσαντες (E al vv m add ταυτα s. τα ρηματα ταυτ.) .. al^{20} fere ακουοντες | εβουλευοντο c DH al ut vdtr longe pl vg syr arr Chr (comm) Thph$^{1.}$ ($^{2.}$ –σαντο) Lcif .. Ln εβουλοντο c ABE al m cop sah aeth Chr^{2}

34. εν τω συνεδριω (E add αυτων) .. om syr ar^{e} .. D gr E cop ar^{p} εκ του συνεδριου | εξω .. B al^{1} post ποιησαι | βραχυ c ABDE al pm (al^{3} om) Chr^{2} .. ς βρ. τι c 1. etc (item H al m Thph$^{1.}$ ante ποι.) | τ. ανθρ. (Gb′) c AB al^{1} vg (et. demid am* [sed ipse * *apostolos* ex *homines* fecit], non tol) cop arm Chr^{2} .. ς τ. αποστολους c DEH etc syr sah aeth al Chr^{1} Thph

35. τε .. C al^{1} cop δε | αυτους .. D (item sah) τους αρχοντας και τους συνεδριους

36. εαυτον c A*BCH etc vg (et. am demid, non tol) cop sah al Chr Thph .. praem μεγαν D .. add μεγαν A**E (male citatur **) al m tol syr arr sl^{rec} (Or alludens) Cyr Hier | προσεκλιθη (Gb″) c AB al m, item –κληθη C (* vdtr –θησαν) D* (** –κλειθησαν) EH al pl Cyr (item vg ar^{p} *consensit* .. cop sah syr aeth arm *adhaeserunt* s. *secuti sunt* s. *accesserunt*) .. ς προσεκολληθη c al ut vdtr pauc (al^{1} –θησαν) Chr Oec Thph .. al προσετεθη (*appositi sunt* Hier), προσεκληρωθη etc | ανδρ. αριθμ. c ABCE al m demid (vv pm non exprim αριθμ.) Cyr .. ς αρ. ανδρ. c DH etc vg | ως c AB CDE al m .. ς ωσει c 1. etc | ος ανηρεθη .. D gr ος διελυθη αυτος δι αυτου (idem cum d om διελυθησαν) | D al ουθεν

37. λαον (Gb′) c A*B al^{1} vg e Eus Cyr .. ς λα. ικανον c H etc .. E al cop Chr ικαν. λα. .. C (* πολυ) D gr λα. πολυν (Or alludens πολυ πληθος) | D al^{1} om παντες | οσοι .. C* et *** οι

38. εασατε c DEH al ut vdtr omn Chr Thph .. Ln αφετε c ABC | αυτους .. D al^{1} add μη μιαναντες τας χειρας, E Bed gr μη μολυνοντες τας χ. υμων

ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· [39] εἰ δὲ ἐκ 39
θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρε-
θῆτε. [40] ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους 40
δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀπέ-
λυσαν. [41] Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, 41
ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι· [42] πᾶσάν τε ἡμέραν 42
ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ᾽ οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι
τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

VI.

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο 1
γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο
ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. [2] προσκαλεσάμενοι δὲ 2
οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς
καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. [3] ἐπισκέψασθε 3

---

38. αυτη c ABCDE etc vv m Or Chr Thph[1]· .. Gb° c H al plus triginta sl[ant] et sl ms Oec Thph[2]·

39. δυνησεσθ. (Gb′) c BCDE al plus triginta vg sah syr Or Chr Oec Thph[2]· .. ς δυνασθε c AH etc cop al Thph[1]· | αυτους (Gb″) c ABCDE al[20] fere am aeth arm Bed .. al[1] αυτον, vg ms om (Or τουτου διδασκαλιαν) .. ς αυτο c H etc vv pm Chr Oec Thph[2]· .. praeterea E Bed gr add ουτε υμεις ουτε οι αρχοντες υμων, item D (similiter demid syr[p] c. ast; item similia [exc ουτε usq τυρ.] al[2]) ουτε υμεις ουτε βασιλεις ουτε τυραννοι· απεχεσθαι ουν απο των ανθρωπων τουτων | D* al[1] vv pm (non vg) om και

40. δειραντες .. E add αυτους | λαλειν .. E add τινι, A add αυτους | απελυσαν c ABC Thph[2]· .. ς Ln add αυτους c DEH etc

41. ουν .. D al[1] syr[p] add αποστολοι | κατηξιωθ. h. l. c ABC al m vg syr cop sah ar[p] (cop sah ar[p] ατιμασθ. ante υπερ pon) Or Thdrt Ambrst[2] Quaest .. ς ante ατιμασθ. c DEH etc Chr Thph Lcif | ονοματος c ABCDH al m cop sah syr ar[e] Ammon .. ς (= Gb Sz) add αυτου c cdd ut vdtr paucis (versione nulla) Or[2] Lcif .. E al pl vv m pp m add ιησου (vg ar[p] Thdrt[1]) s. του ιυ s. του κυριου ιυ (E sl Thph[1]·) s. του κυριου (syr[p] Bas Ambrst[1] .. Thdrt[1] του δεσποτου) s. του χριστου (tol Chr Thdrt[1] Thph[2]· Ambrst[1] Quaest) s. ιυ χυ s. του θεου (Thdrt[1] ms)

42. τε .. D al[2] vg e cop sah Lcif δε | τον χν ιν c AB al[30] fere vg (et. demid, non am tol) syr[p] Bas Cyr hrs Ir .. ς ιν τον χν c H etc am tol syr aeth cop al Lcif etc .. E al[1] Chr ιν χν, CD al[1] sah τον κυριον ιν (D sah add χν), al aliter

VI. 1. D* add in f. εν τη διακονια των εβραιων (antea D* om τη sec[?])

2. D* (d *itaque*) sah (vv al diff) om δε | ειπαν c ABC .. ς ειπον c DEH etc .. D vv Cyp add προς αυτους | ημας c AB (e sil.) EH al ut vdtr omn Mac Marc mon Chr Thph[1]· .. CD Thph[2]· ημιν

3. επισκεψ. (B επισκεψαμεθα [sic], et. επιλεξασθε, εκλεξασθε leg) ουν (Ln δη c A .. B δε .. aeth sah Quaest om) αδελφ. (Ln om c A [sic]

οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις πνεύματος
4 καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· [4] ἡμεῖς δὲ τῇ
5 προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. [5] καὶ ἤρεσεν
ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ
Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα,
6 [6] οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν
αὐτοῖς τὰς χεῖρας.
7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μα-
θητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ
πίστει.
8 Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ ση-
9 μεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. [9] ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς
τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ
10 Κιλικίας καὶ Ἀσίας συνζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, [10] καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντι-
11 στῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. [11] τότε ὑπέβαλον ἄνδρας

---

al[1] aeth Bas Marc mon Or int Quaest) c CEH al fere omn vv pl pp .. D τι ουν εστιν αδελφοι επισκεψασθαι | D Marc mon εξ υμ. αυτων ανδρας | πνευματος c BD al[2] am lux cop syr[p] ar[e] Chr (comm) Thph[1.] (comm) .. ς (Gb[oo]) add αγιου c ACEH etc, syr κυριου | καταστησομεν c ACDE al pl sah syr ar[p] Bas Chr Oec Thph[1.] .. ς[e] (= ς Gb Sz) -σωμεν c B (e sil.) H etc vv pl (et. d e *constituamus*) Marc mon Thph[2.]

4. D ημ. δε εσομεθα (d *sumus*) et λογ. προσκαρτερουντες (d *perseveramus*) .. E al pl (vv) Ephr Bas Chr Marc mon Procop προσκαρτερησωμεν (vg e *instantes erimus*)

5. ο λογος .. D vv m add ουτος | ενωπιον .. C εναντιον | πληθους .. D add των μαθητων | Ln πληρης c AC*DEH al m (item AEH v. 3.) | E al προχωρον | BE al νικανωρα (D gr νικορα) | D τειμωνα .. C** al τιμονα | C αντιοχεαν

6. D gr (item sah ar[e] [syr?]) ουτοι εσταθησαν | και .. D gr οιτινες

7. θεου c AB (e sil.) CH etc .. DE al[1] vg syr[p] Chr (text) κυριου | E των μανθανοντων | ιερεων .. al[5] syr Thph[2.] ιουδαιων | D* υπηκουον αν .. AE al Chr υπηκουεν, al[1] -σαν

8. χαριτος c ABD al plus[20] vg cop sah syr ar[e] arm (aeth χαρ. θεου) Did Nyss Chr al[3] Aug (pergit *et spir. sancto*) Gaud (pergit *et veritate*) .. ς (= Gb Sz) πιστεως c H etc ar[p] .. E χαρ. και πιστ. | DE al Bed gr sah syr[p] c. ast Aug add in f. δια (al[1] υπερ) του ονοματος (E εν τω ονοματι) κυριου (E al του κυρ., al[1] τ. κ. ημων, al[1] om) ιυ χυ (syr[p] c. ast om ιυ χυ)

9. E καθ ο (e *adv. quem*) ανεστ. τινες | της λεγ. .. A al[7] cop sah των λεγομενων .. al[1] om | Ln om και ασιας c AD* d al[1] | συνζητ. c A (B?) CDE .. ς συζητ. c H etc

10. D οιτινες ουκ | DE Bed gr τη σοφ. τη ουση εν αυτω κ. τω πν. τω αγιω ω ελ. et pergunt (item syr[p] mg; similia cd lat[1], item versio bohem. ad v. 9.) δια το ελεγχεσθαι αυτους (E Bed gr διοτι ηλεγχοντο) υπ (D* επ) αυτου μετα πασης παρρησιας· μη δυναμενοι ουν (D* ου) αντοφθαλμειν (E Bed gr επιδη ουκ ηδυναντο αντιλεγειν) τη αληθεια

λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωυσῆν
καὶ τὸν θεόν, [12] συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς 12
γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέ-
δριον, [13] ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας Ὁ ἄνθρωπος οὗτος 13
οὐ παύεται ῥήματα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου·
[14] ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος κατα- 14
λύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωυσῆς.
[15] καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον 15
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

VII.

Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; [2] ὁ δὲ ἔφη 1 2
Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ
πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν
*Gn 12,1. ἐν Χαρράν, [3] καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ τῆς 3
συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. [4] τότε ἐξελθὼν 4
*Gn 12,5. ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν. κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν
τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν

---

11. Gb′ ρημ. βλασφημιας c D gr al[1]
12. E και ταυτα ειποντες συνεκ. τε | C* και γραμματ.
13. εστ. τε .. D* και εστ., H al[3] e cop εστ. δε | ψευδεις .. D add κατα (** κατ) αυτου | C vv m (non vg lux ar[p]) Chr (non Thph) ουτ. ο ανθρ. | ρηματα c ABCD al[6] vg cop sah syr utr ar[e] Chr Procl[1] .. ς (= Gb Sz) add βλασφημα c EH etc aeth arm (lux ar[p]) Procl[1] Thph | λαλων h. l. c ADEH etc Chr Thph .. ante ρημ. pon BC al vv fere omn Procl | αγιου c ADEH al plus[40] vg (et. am demid; non tol .. lux add *et Deum*) cop aeth arm Nyss ms Chr (comm) Thph[1.] .. ς (= Gb Sz) add τουτου c B (e sil.) C etc sah syr al Thph[2.] etc
15. D* gr ητενιζον δε αυτω | απαντες c D**H al ut vdtr longe pl Chr Oec Thph[2.] .. Gb″ Ln παντες c ABCD*E al[5] pluribusve Thph[1.] | D al[3] καθημενοι | ειδον c B (e sil.) CE etc .. A ειδαν, H al ιδον, D και ειδον | D add in f. εστωτος εν μεσω αυτων

VII. 1. DE Bed gr tol germ ο αρχ. τω στεφανω | αρα c DEH al ut vdtr longe pl Chr Oec Thph .. Gb°° Ln om c ABC al[5] (e *enim*, non exprimunt d vg al pl .. al[3] om ει αρα) | D τουτο
2. χαρραν (item v. 4.) .. E al (Aug) χαρρα. D al m vg (non am demid etc) syr aeth χαραν
3. εκ .. D* απο (d *de*) | και της c BD* sah Thph[1.] .. ς και εκ της c AC EH etc vv pl (sed d syr aeth *a* [antea *de* s. *ex*]) Thph[2.] Ir Aug | συγγ. (CDE -νιας) σου .. E al sl Aug add και εκ του οικου του πατρος σου | την c ABCDE al .. ς (= Gb+) om c H etc Thph
4. D* και κατωκησεν | εν .. al[2] om, H al pm Thph εις, al επι | κακειθεν .. D* d κακει ην et και μετωκ. | μετωκισεν .. D*EH al Oec -κησεν, item omisso αυτον al Thph[1.] (Hier *migravit*, item d *intrans migravit*; sed vv pl Ir [Aug] *transtulit illum*)

5 κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα
ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρ- *Gn 12, 7.
6 ματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτως *Gn 15, 13. 14.
ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δου-
7 λώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν
δουλεύσουσιν κρινῶ ἐγώ, εἶπεν ὁ θεός, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται
8 καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δια- *Gn 17, 10.
θήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐ-
τὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακὼβ τοὺς
9 δώδεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέ- *Gn 37, 28. 39, 2.
10 δοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, 10 καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ
πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον *Gn 41, 40.
Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴ-
11 γυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν *Gn 41, 54.
Αἰγύπτου καὶ Χαναὰν καὶ θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ ηὕρισκον χορτάσματα
12 οἱ πατέρες ἡμῶν. 12 ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέ- *Gn 42, 45.

---

4. κατοικειτε .. DE syr[p] c. ast Aug add και οι πατερες ημων (E Aug υμ.) οι προ ημων (E Aug om οι πρ. η.)

5. και επηγγ. c AB (e sil.) CEH al ut vdtr omn cop Thph .. D vv fere omn Ir αλλ επ. | δου. αυτω ε. κ. αυτην c BCDH al[30] fere Thph (vv pl δ. αυτω αυτην ε. κ. s. δ. αυτην αυτω ε. κ.) .. Gb' δου. αυτην ε. κ. αυτω c AE al m .. ς αυτω δου. ε. κ. αυτην c paucis ut vdtr (nec vv)

6. ουτως (H* al m vv αυτω, al iol Ath αυτω ουτως) ο θ. (D Ir add προς αυτον, item vv λεγων [λεγ. et. Chr] πρ. αυτ.) | αυτου .. al[4] vg[sixt] al m σου | αυτο .. D vv m αυτους | κακωσουσιν .. C al vv (Thph[1.] comm) add αυτο (E κακ. αυτο κ. δουλ.)

7. και το .. C al sah (syr?) το δε | εαν c ACEH al ut vdtr omn pp .. Ln αν c BD | δουλευσουσιν c ACD gr al cop sah syr Ir .. ς Ln -σωσιν c B (e sil.) EH etc (vv m) pp | ειπ. ο θ. c DEH al ut vdtr omn vv ut vdtr omn Chr Thph (text et comm) Ir al .. Ln ο θ. ειπ. c ABC | C* al (cop) λατρευσωσιν

8. ουτως .. al m ουτος (sah ουτως ουτος?) | ο ισ. c D (D ut solet ισαχ) H al ut vdtr fere omn Chr Oec Thph[2.] .. Ln om ὁ c AB (ap Btl et Bch) CE al[2] Thph[1.] | ο ιακ. c B (silent Btl et Bch) D**H al ut vdtr fere omn Chr Oec Thph .. Ln om ὁ c ACD*E al[3]

9. Thph[2.] in textu οι δε αδελφοι ιωσηφ ζηλωσαντες απεδ. αυτον

10. εξειλατο (Gb'') c ABCDE (BCD εξιλ.) al m Thph[2.] .. ς -λετο c H etc Thph[1.] al | αυτω χαριν .. D gr χαρ. αυτ., A om αυτω | ολον c B (e sil.) DH al ut vdtr longe pl e ar[p] pp .. ACE gr al m vv longe pl εφ ολον

11. την (al[2] om) γ. αιγ. c (D**)EH al ut vdtr fere omn aeth syr[p] ar[p] al pp .. Gb' Ln την αιγυπτον c ABC(D*) al[1] vg cop sah syr (D εφ ολης της [** add γης] αιγυπτου) | ηυρισκον c BE al .. ς Ln ευρισκ. c ACDH etc pp

12. σιτια (Gb'') c ABCDE al m (al σιτεια) .. ς σιτα c H etc pp (al Thph[1.] σιτον) | εις (Gb'') αιγ. c ABCE al .. ς εν αιγυπτω c DH etc Thph

*Gn 45, 1. στειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· [13] καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη 13
Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος
*Gn 45, 9. Ἰωσήφ. [14] ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ 14
46, 27. *Dt 10, 22. καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. [15] καὶ κατέβη 15
*Gn 49, 33. Ἰακώβ, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, [16] καὶ μετετέθησαν 16
*Jos 24, 32. *Gn εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυ-
49, 30. 23, ρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ τοῦ Συχέμ. [17] καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος 17
17. 33, 19. τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ
*Ex 1, 7 s. ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, [18] ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει 18
*Ex 1, 10. τὸν Ἰωσήφ. [19] οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς 19
πατέρας τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.
*Ex 2, 2 ss. [20] Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωυσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ. ὃς ἀνετράφη 20
μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός· [21] ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀνείλατο 21

---

13. εν .. D al^{1} επι | ανεγνωρ. c CDEH al ut vdtr fere omn Chr Thph al .. Ln εγνωρ. c AB (al^{1} εγνωσθη) (e *agnitus est*, d *recognitus est*, vg *cognitus est* etc) | D εγενηθη | ιωσηφ sec c BC al .. ς του ιωσηφ c DH etc pp .. Gb′ αυτου c AE al^{1} vg arm

14. ιακωβ h. l. c ABCDE al m vg cop sah arm .. ς post αυτου c H etc syr utr ar^{p} etc pp .. om (Gb^{oo}) al^{5} aeth | συγγενειαν c A (B vdtr) CH al fere^{40} am demid (et. tol ut vdtr) arm Chr Oec Thph .. ς (= Gb Sz) add αυτου c (B?)DE etc vv pl | D (εν ·ō· και ·ē· ψυχ.) H al m vv m ψυχ. post πεντε pon (D syr^{p} εν ε. π. ψυχ. cum seqq conjg vdtr)

15. και κατ. (Gb′) c ACE al m vg syr aeth al .. ς κατ. δε c B (e sil.) H etc vv m pp .. D al^{3} syr^{p} κατεβη | ιακωβ c B .. ς Ln add εις αιγυπτον (aeth εις γην αιγυπτου)

16. D μετηχθησαν | syr ar^{e} μετετεθη et ετεθη | ᾧ c ABCDE al pm Thph$^{1.}$ .. ς (= Gb Sz) ὃ c H etc Thph$^{2.}$ al | εμμωρ c ABCDH al m cop (sah εμωρ) Chr .. ς εμμορ c E etc Thph$^{1.}$ comm (al vg [non am] item Thph$^{1.2.}$ text εμορ) | του συχ. c D (d *et sychem*) H al ut vdtr pl vg aeth ar^{p} Chr Oec Thph .. plane om syr ar^{e} .. Ln του εν συχ. c AE al^{3} tol cop syr^{p} .. BC al^{8} sah arm εν συχ.

17. A ως δε | B ηγγισεν | ωμολογ. c ABC al^{2} vg (*confessus erat*; ms^{1} *constituerat*) sah syr^{p} mg (aeth) .. DE Bed gr tol επηγγειλατο .. ς ωμοσεν c H al ut vdtr longe pl vv m pp

18. αχρι c (B?)CD etc Thph$^{1.}$ .. ς αχρις c AEH etc pp | ετερος c DEH al ut vdtr pl arr syr^{p} (sl^{ant}?) Chr Oec Thph .. Ln add επ αιγυπτον c ABC al^{20} fere vg (*in Aegypto*) syr syr^{p} mg al m (al^{1} αιγυπτου) | ηδει τον .. DE εμνησθη του

19. ουτος .. D και | πατερας c BD am* (sed ipse * add *nostros*) .. ς add ημων | εκθετα h. l. c ABC .. ς post ποιειν .. al post αυτων

20. πατρος c ABCH al pl Chr .. ς (= Gb Sz) add αυτου c DE etc vv omn Thph

21. εκτεθεντα δ. α. c EH al pl (cop al) (al nonnulli Chr Thph om αυτον sec) .. Ln -θεντος δ. αυτου c ABCD al^{9} vg .. DE syr^{p} c. ast add παρα (E εις) τον ποταμον | ανειλατο (Gb″) c ABCDEH al m .. ς -λετο c 1. al pl pp

22 αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. 22 καὶ
ἐπαιδεύθη Μωυσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις
23 καὶ ἔργοις αὐτοῦ. 23 ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταέτης χρόνος,
ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς
24 υἱοὺς Ἰσραήλ. 24 καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν *Ex 2, 11 s.
25 ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν δὲ
συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν
26 αὐτοῖς· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχο- *Ex 2, 13.
μένοις, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε·
27 ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν *Ex 2, 14 ss.
28 εἰπών Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ᾽ ἡμῶν; 28 μὴ ἀνε-
29 λεῖν με σὺ θέλεις ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς τὸν Αἰγύπτιον; 29 ἔφυγεν δὲ
Μωυσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ
30 ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. 30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη *Ex 3, 2 ss.

---

21. D* om και | εαυτη .. D* al αυτη | B om εις

22. εν παση σ. c ACE al vg ms cop sah aeth syr^{p} Or^{2} Pseudojustin Bas Thdret .. ς Ln om εν c H al ut vdtr pl vv Chr^{1} Thph .. B πασης σοφιας .. D* (item sine την Clem alludens Chr^{1}) πασαν την σοφιαν | ην δε c AB (e sil.) CH al ut vdtr fere omn e cop Thph .. DE gr vv pl ην τε, al^{1} και ην | εργοις c AB (εν εργ. και λογ. α.) CDH al plus^{30} e cop (al) (Just?) Chr Thph .. ς (Gb$^{\circ\circ}$) praem εν c E gr etc vg aeth syr^{p} | αυτου c ABCDE al m vg syr cop sah al .. ς (=Gb Sz) om c H etc ar^{p} syr^{p} pp

23. τεσσεραχ. (D ·μ̄· ετης αυτω) .. ς Ln τεσσαραχ. cf Prol | επι .. H (al? sed falso C ap Wtst) εις | E al του επισχ. | B om τους sec

24. αδικουμενον .. DE vv add εκ του γενους αυτου (D om αυτ.) | D* ημυνετο | D aeth add in f. και εκρυψεν αυτον εν τη αμμω (Thph^{2}· comm και κατεκρυψεν εις γην)

25. αδελφους c BC vg (et. am demid; non tol) Fulg .. ς Ln add αυτου (vv add τους υιους ισραηλ) | σωτ. αυτοις c ABCD al vg cop Fulg .. ς αυτ. σωτ. c EH etc

26. τη τε (Gb″) c A (B?) CD** (D* d τοτε) H al pm vv m Chr Oec Thph .. ς^{e} (non ς) Gb Sz τη δε c (B e sil.) E etc vv m | μαχομενοις (D* gr –νος) .. D* add και ειδεν αυτους αδικουντας | συνηλλασσεν (Gb′) c BCD (H συνηλλασεν) al^{7} pluribusve vg (*reconciliabat*) e sah (aeth) Promiss .. ς συνηλασεν c A (sic) E gr etc vv pm pp | C*H συνηλλ. αυτοις | εστε c ABC (D τι ποιειτε ανδρες αδελφοι ινα τι αδικειται εις [** om] αλληλους) E al^{b} pluribusve vg sah syr Chr Promiss .. ς (Gb$^{\circ\circ}$) add υμεις c H etc syr^{p} (vv rell transp) Thph Oec

27. D ειπας | και .. E vv η | ημων (Gb′) c ABCH al^{30} fere Thph^{1}· (et text et comm) .. ς ημας c DE etc

28. εχθες c (B?) CD al .. ς χθες c A (B?) EH etc

29. D* --- (?) και (d *adque ita*) εφυγαδευσεν μωυσης, E εφυγαδευσεν δε μωυσην | D* δυω

30. D* και μετα ταυτα πλησθεντων (** πληρωθ.) αυτω (** om; add et. syr ar^{e}) ετη (** ετων) | τεσσερ. .. ς Ln τεσσαρ. cf Prol

αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν πυρὶ φλογὸς βάτου.
31 ὁ δὲ Μωυσῆς ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ 31
Mt22,32 κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου 32 Ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, 32
PP ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωυσῆς
οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος Λῦσον τὸ ὑπόδημα 33
τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον 34
τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν
ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς
27. Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον τὸν Μωυσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες Τίς σε κατέ- 35
στησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν
ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 οὗτος 36
ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
3,22. ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 οὗτός ἐστιν 37
*Dt18,15 ὁ Μωυσῆς ὁ εἴπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς

---

30. αγγελος c ABC al vg cop sah .. ς (Gb°) add κυριου (aeth θεου) | πυρι φλογ. (Gb″) c ACE al m vg syr ar^{e} .. ς Ln φλογι πυρος c B (e sil.) DH etc vv m Thph al

31. εθαυμαζεν c DEH al plus^{40} Aug Thph$^{1.}$ .. ς (= Gb Sz) Ln -ασεν c A (om το op.) B (e sil.) C etc vv pl Thph$^{2.}$ al | D* και προσερχ. α. και κατ. et D syr aeth perg ο κυριος ειπεν αυτω λεγων | κυριου (al^{2} om, item E Bed gr sed add εκ του ουρανου λεγουσα) c AB(D) al m am demid cop arm syr^{p} (syr aeth) .. ς (Gb°°) add προς αυτον (Aug λεγουσα. vg πρ. α. λεγ.)

32. C εγω (E vg [non am] add ειμη) θεος | ο θεος sec .. C om ὁ | ισ. (CD ισαχ) κ. ιακ. c ABC al^{5} vg ms syr utr cop sah arm .. ς ο θεος ισ. κ. ο θεος ιακ. c D (bis om ὁ) EH etc aeth arr al Thph al

33. ειπ. δε (al^{2} om) α. ο (A al^{2} om) κυρ. (E vv ο θεος, ar^{p} om) .. D και εγενετο φωνη προς αυτον | D** al λυσαι | το υποδ. (C* add σου εκ, C**E al m Bed gr vv m add εκ) τ. π. σου (B σ. τ. π.) | εφ ω c ABCD** (* ου) .. ς εν ω .. C (C* συν) al sah arm add συ

34. ιδων (C al ειδ.) .. D* και ιδ. γαρ | ADE ιδον | αυτων c ACEH al ut vdtr fere omn vv fere omn pp .. Ln αυτου c BD al^{1} | D al ακηκοα | C** νυνι | αποστειλω c ABCDE (-στιλω) al Chr .. ς -στελω c H etc Thph

35. δικαστην c AB (e sil.) H al ut vdtr pl vg (non tol) Thph$^{1.}$ .. CDE al pm vv longe pl (syr^{p} c. ast Chr Thph$^{2.}$ add εφ ημων (CD) s. εφ ημας (E) | και αρχ. (A al Chr^{2} αρχηγον) c BDE al^{5} syr^{p} .. ς om και c ACH etc vv pl pp | απεσταλκεν c ABDE al^{10} fere .. ς -στειλεν c CH etc pp | συν (Gb′) c ABCDE al^{8} vg sah syr^{p} (vv rell pl *per manum*) Chr^{2} .. ς εν c H etc d Chr^{1} Thph

36. D* ο ποιησας | γη αιγυπτω c AEH al plus^{40} e* Chr Oec Thph$^{1.}$ .. Ln τη αιγ. c BC al^{4} (item al^{4} sine τη) d sah .. ς (= Gb Sz) γη αιγυπτου c D etc vv pl Thph$^{2.}$ | τεσσερ. .. ς Ln τεσσαρ. cf Prol

37. ο μωυσης .. DH al m om ὁ | ειπας c ABCD .. ς ειπων c EH etc | ο θε. (om al^{2} syr^{p} Chr^{1}) c ABD vg sah aeth .. ς (Gb°) praem κυριος c CEH etc vv pm Ign (ms^{1} om ο θ.) Chron al, praetereaque ς (= Gb Sz) post θεος add υμων contra ABCD al m vv pl Ign Eus Chr Chron (EH etc ημων)

38 ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. [38] οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ *Ex 19,3.
ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ
39 τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, [39] ᾧ οὐκ ἠθέ-
λησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστρά-
40 φησαν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, [40] εἰπόντες τῷ Ἀαρών Ποίησον
ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωυσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν *Ex 32,1.
41 ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. [41] καὶ ἐμοσχο- *Ex 32,6.
ποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ
42 εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. [42] ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς *Jer 19, 13.
καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγρα-
πται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι *Am 5, 25-27.
43 ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ, [43] καὶ ἀνελάβετε τὴν
σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥεφάν, τοὺς τύπους οὓς
ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς; καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.
44 [44] Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς *Ex 25, 40.
διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωυσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει,
45 [45] ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ *Jos 3, 14.
κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῶσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων

---

37. ως (D* ωσει) εμε c ABH al plus^{30} sah al Chr^{2} Thph$^{1.}$ .. ς add αυτου ακουσεσθε (D* ακουεσθε .. e* *quem audistis*) c CD**E etc

38. D* om του sec | B εξελεξατο | al m λογον ζωντα

39. ω .. D gr οτι | αλλα c ABCDEH etc .. ς αλλ | D al^{1} απεστραφησαν | τη καρδια c H al^{50} fere cop (εν τη) syr^{p} ar^{p} Chr^{2} Oec Thph Ir .. ς ταις καρδιαις c D (om αυτων seq) E etc vg syr al .. Ln εν ταις καρδ. c ABC al^{2} sah

40. D ειπαντες | E ο εξαγαγων | γεγονεν c DEH al ut vdtr longe pl Chr Oec Thph .. Ln εγενετο c ABC al^{4}

41. D* απηγοντο | ευφρ. c ABCEH etc .. D al^{2} ηυφρ.

42. C sah εστρ. δε αυτους | ABD (non CEH) al Or στρατεια | D om των | τεσσερ. (A ετ. τεσσ. post ισρ. .. variant al) .. ς Ln τεσσαρ. cf Prol | C in f. add λεγει κυριος

43. θεου c BD al syr sah arm Or Ir Philast .. ς add υμων (in LXX nemo om) | ρεφαν (Gb') c (A al ραιφαν) CE (e *refam*, item aeth) al m (al Oec ρεφφαν) syr utr cop sah arr Or ms Cyr Thdrt Thph$^{1.}$ Hier .. H al ρεφα s. –φφα .. al Just ραφαν .. D al vg Ir ρεμφαμ .. B al ρομφα .. ς ρεμφαν c paucis ut vdtr Thdor ant Chr Thph$^{2.}$ .. diff al

44. τοις c ABCD** (* εν τ. πατερεσιν) H al plus^{40} e am lux cop ar^{p} sl (syr ar^{e} των πατ.) Chr Thph$^{1.}$ .. ς (Gb^{oo}) praem εν c D*E gr etc syr^{p} (vg sah *cum*, aeth *apud*, d *penes*) Thph$^{2.}$ | A al υμων | ς (non ς^{e} Gb Sz) om εν (per errorem ut vdtr; male Sz testes citat; cf Prol) | D al om ὁ | μωυση (ς [= Gb Sz] μωση c A etc cf Prol) c ABCEH etc Chr Thph .. D al μωυσει (D* –σι) | εωρακει c AB (e sil.) C al ut vdtr longe pl Thph (vg etc *viderat*) .. DE (d e *viderat*) H (DH εορ.) al m (cop sah *vidit*) εωρακεν

45. E al εξεωσεν (Wtst Gb Sz ἔξωσεν)

*Ps132,5. ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυίδ· [46] ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ ϑεοῦ καὶ 46
*1Reg ἠτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ ϑεῷ Ἰακώβ. [47] Σολομὼν δὲ οἰκοδόμησεν 47
6,1. αὐτῷ οἶκον. [48] ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ, καϑὼς ὁ 48
17,24. προφήτης λέγει [49] Ὁ οὐρανός μοι ϑρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν 49
*Es66, 1s. μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς κατα-
παύσεώς μου; [50] οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησεν πάντα ταῦτα; [51] Σκληρο- 50 51
τράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, καϑὼς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. [52] τίνα 52
τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προ-
καταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται
Gal3,19. καὶ φονεῖς ἐγένεσϑε, [53] οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, 53
Heb2,2. καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.
Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυχον 54
τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. [55] ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενί- 55
σας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν ϑεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ
Mt26,64. ϑεοῦ, [56] καὶ εἶπεν Ἰδοὺ ϑεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν 56
τοῦ ἀνϑρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ ϑεοῦ. [57] Κράξαντες δὲ φωνῇ με- 57
γάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοϑυμαδὸν ἐπ' αὐτόν,
[58] καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιϑοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέ- 58

---

46. E ηυρεν | τω ϑεω c ACE al ut vdtr omn vv omn Chr Oec Thph .. Ln τω οικω c BHD (D σκην. ευρ. τω οικ. ιακ., d *tabern. invenire sedes domui j.*)
47. σολομων c B (e sil.) DEH etc .. AC σαλωμων | οικοδομ. c B*D (al?) .. ς Ln ωκοδ. cf Prol | αυτω .. H al[4] Thph[1.] εαυτω
48. χειροποιητοις c ABCD (ο δε υψ. ου κατ. εν χ.) E al[5] vv pl Pamph Fulg .. ς add ναοις c H (sic) al ut vdtr pl Chr Thph Aug | D ως .. E gr (item e**) al καϑ. και
49. μοι .. D* (d *meus*, item vv al) μου et D add εστιν | η δε (al[1] τε) γη .. B vv pl (non vg syr[p]) και η γη | ποιον .. al Chr praem και | B al[1] οικοδομησατε | τις .. D ποιος | D al vv m Thdrt add in f. εστιν
50. παντ. ταυτ. c ACDE al .. ς ταυτ. παντ. c B (e sil.) H etc vv ut vdtr omn pp
51. τη καρδ. c EH al ut vdtr longe pl cop sah syr Ath Chr[1] Cyr hrs Thdrt Thph .. Ln καρδιαις c ACD, item praemisso ταις al[10] fere vv m Chr[1] Hier .. B καρδιας .. et. υμων additur | ως c AB (e sil.) CEH etc Ath Chr Thdrt Thph .. Ln καϑως c D (al?)
52. οι πατ. υμων .. D* d εκεινοι | D απεκτ. αυτους τους προκαταγγελλοντας π. (** add της) ελευσ. | εγενεσϑε c ABCDE al m Or .. ς γεγενησϑε c H etc Thph al
54. D ακουσαντες (sic et. al[1] vv) δε αυτου | D* και εβρ. τε | οδοντας .. E al m vv m add αυτων
55. D ιησουν τον κυριον εκ δ. του ϑε. (C al Thph[2.] αυτου) εστ.
56. διηνοιγμ. c ABC al[5] Ath Cyr hrs .. ς ανεωγμ. c D**H etc Chr Constst Thdrt Thph .. D* ηνεωγμ. | ACE al vv pl (non am) Nyss Chr al pm (non Ath Constst Thph Ir) εστ. εκ δεξ.
57. κραξαντες .. al[1] d –ντος | D συνεσχαν
58. εκβαλ. .. A al vv Thph[2.] add αυτον | ελιϑοβ. .. D vv m add αυτον

59 θεντο τὰ ἱμάτια παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου, 59 καὶ
ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα Κύριε Ἰησοῦ,
60 δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ Κύριε, Lc 23, 46.
μὴ στήσῃς αὐτοῖς ταύτην τὴν ἁμαρτίαν. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Lc 23, 34.
(8,1.) (8, 1.) Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

VIII.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν
τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰου-
2 δαίας καὶ Σαμαρείας πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέ-
3 φανον ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 Σαῦλος
δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων
τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν.
4 5 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον· 5 Φί-
λιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χρι-
6 στόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυ-
7 μαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλῶν
γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο·

---

58. ιματια c H al plus[40] sl[ant] et mss Thph[1.] .. ς Ln add αυτων c ACDE etc vv pl Chr Thph[2.] Oec .. B εαυτων | νεανιου .. D vv add τινος, al Chr[1] Thph[1.] του

59. ιησου (sah om) .. C al[7] ar[e] Chr Thdrt add χριστε

60. D φωνην (et. C*) μεγαλην et D vv add λεγων | D* al στησεις | ταυτ. τ. αμ. c ABCD vg sah syr aeth ar[p] Petr Ir Cyp al .. ς τ. αμ. ταυτ. c EH etc cop syr[p] Chr[3] Thdrt Chron al

VIII. 1. μεγας .. D sah add και (sah add μεγαλη) θλειψεις | δε sec (Gb'') c BCDEH al plus[40] vg cop sah syr[p] Eus Isid Chr[1] Thph (al[2] om, al Chr[1] και π. s. π. γαρ) .. ς τε c A etc syr aeth etc | D* om της | DE σαμαριας | D* sah Aug add in f. οι εμειναν εν ιερουσαλημ

2. συνεχ. (al –σαντο) δε (D** d E gr aeth τε, cop om) .. D* gr συνκομισαντες | εποιησαντο c EH al ut vdtr pl Chr[1] Oec Thph .. Ln εποιησαν c ABCD al m (al add τον) Thdrt Chr[1]

3. D ο δε σαυλος | E gr aeth ελυμηνατο

5. κατελθων .. D* gr και ελθων | Ln εις την πολιν c AB al[2] | CDE σαμαριας

6. δε (Gb') c ABCD** (item D* gr [syr ar[e]] ως δε ηκουον παν οι οχλοι πρ. [syr ar[e] add αυτω και επιστευον] τοις λεγ.) al m vg c cop sah syr[p] Eus .. ς τε | D* al om του | ομοθυμαδον .. D* ενιζοντο? και ενιζοντο?

7. πολλων c H al ut vdtr longe pl cop ar[p] etc Chr Thph Oec .. Ln πολλοι c ABC (D**? απο πολλοις ***? --- πολλοις *, d *a multis*) E al[3] (item vg syr utr sah) | φωνη μεγ. c ABCDEH etc .. ς (= Gb Sz) μεγ. φων. | εξηρχοντο (Gb') c ABCDE al[15] Thph[2.] .. ς –χετο c H etc Chr Thph[1.] .. syr syr[p] c. ast sah add εξ αυτων

πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐϑεραπεύϑησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ 8
χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. 9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν 9
τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔϑνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί
τινα ἑαυτὸν μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες 10
Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ ϑεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσεῖχον δὲ 11
αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. 12 ὅτε δὲ 12
ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ ϑεοῦ
καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.
13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισϑεὶς ἦν προσκαρτε- 13
ρῶν τῷ Φιλίππῳ, ϑεωρῶν τε δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα ἐξίστατο.
14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμά- 14
ρεια τὸν λόγον τοῦ ϑεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην,
15 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα 15
ἅγιον· 16 οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βε- 16
βαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 τότε ἐπετίϑεσαν 17

---

7. E al syr[p] Chr πολλ. δε και .. al cop sah al πολλ. τε | D al εϑεραπευοντο (non vg etc)

8. εγεν. δε c ABC al m (al[1] και εγ. δε) cop (d sah om δε) Thph[2.] .. ς και εγ. c EH etc vv m (vg al εγ. ουν) Thph[1.] al (D gr χαρα τε μεγ. εγ.) | πολλη χ. c ABC al (am aeth *magn. gaud.*) .. ς χ. μεγαλη c DEH etc vv pl Thph al

9. D gr προϋπαρχων | D* om και | εξιστανων c ABC (D*? εξειστανεν?) al .. ς εξιστων c D**EH etc Bed gr Thph al | E om το | CDE σαμαριας

10. απο c H al[50] ar[p] (item syr? syr[p]?) Oec Thph Ir .. ς (Gb°) Ln praem παντες (al απαντ., al[1] post λεγ. pon; et. post μεγαλου additur αυτων cf Ebr 8, 11.) | καλουμενη c ABCDE al[9] vg cop aeth ar[p] arm syr[p] Or[2] Ir (al[2] η λεγομενη) .. ς (= Gb Sz) om c GH etc sah syr Chr Thph

11. ACDEH μαγιαις | εξεσταχεναι c (B?) DG etc .. A (* –χειναι) C (εξειστ.) EH al εξισταχεναι .. al εξεστηχεναι

12. περι c ABCDE al[2] (vv pl) .. ς praem τα c GH etc Thph al | ιυ χυ c ABCDEGH al longe pl Chr Thph .. ς (= Gb Sz) praem του c paucis ut vdtr | A al om τε

13. D* (d) ην και προσχ. | τε .. B τα, al[1] δε | δυν. κ. σημ. c EGH al plus[40] syr[p] ar[p] sl Chr Thph Oec .. ς (= Gb Sz) Ln σημ. κ. δυν. c ABCD etc vv m | γινομενα (ς [= Gb Sz] Ln –μενας) c GH al[36] pluribusve ar[p] sl mss[2] Thph Oec .. ς (Gb°°) Ln praem μεγαλας s. –λα c ABC (sed C al[3] om γινομ.) DE etc vg syr (sed syr[p] habet c. ast) al (sed cop sah ante δυν., al[1] Chr post δυν., aeth ante σημ. pon)

14. D ιερουσαλημ | CDE σαμαρια | πετρον c ABCDE (E αυτον pro αυτους) al m Chr[2] .. ς (Gb°°) praem τον c GH etc Thph

15. B προσευξαντο (–ηυ– ACDEGH etc)

16. ουδεπω (Gb″) c ABCDE al m Did Chr .. ς ουπω c GH etc Thph | D* επι (E εν pro επ) ουδενα | κυρ. ιυ .. GH al pl ar[p] Oec Thph[1.] χριστου ιυ (al ιυ χυ) .. D κυρ, ιυ χυ

17. επετιϑεσαν c A (B –ϑοσαν) C (–ϑεισαν) D** al m Eus Did Cyr hrs .. ς –τιϑουν c D*EGH etc Thph al

18 τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. [18] ἰδὼν δὲ ὁ
Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ
19 πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα [19] λέγων Δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν
20 ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. [20] Πέτρος
δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν
21 δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. [21] οὐκ ἔστιν σοι μερὶς
οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι
22 τοῦ θεοῦ. [22] μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι
23 τοῦ κυρίου, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· [23] εἰς
24 γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα. [24] ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ Σίμων εἶπεν Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν
ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.
25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου
ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγ-
γελίζοντο.
26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων Ἀνάστηθι καὶ
πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερου-
27 σαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. [27] καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ

---

18. ιδων c ABCDE al pl Constst Bas Chr^{2} Taras Dam .. ϛ (= Gb Sz) θεασαμενος c GH etc Thph | το πν. c B sah Constst .. ϛ Ln add το αγιον

19. λεγων .. D praem παρακαλων και | εαν c AB (e sil.) CEG etc Thph Oec .. ϛ (non ϛ^{e} Gb Sz) αν c DH al m Constst Chr Cyr hrs Taras | επιθω .. D add καγω (Constst add post ινα) | EH al λαμβανει

20. D om Το et σου

21. E al μερος | D al^{1} om γαρ | εναντι (Gb'') c ABD al [m?], item -ιον C al [m?] lr Bas Chr Dam .. ϛ ενωπιον c EGH etc Constst Ath Taras Thph

22. κυριου (Gb'') c ABCDE al^{9} vv m Constst Ath Bas Chr Amb .. ϛ θεου c GH etc vv m Taras Thph

23. D* ην (εν? ** εις) γαρ πικριας (** -αν) χολη (** -ης) κ. συνδεσμω (** -ον) | DE al^{2} Constst Chr θεωρω

24. EH al^{3} om ὁ | D (aeth) ειπεν προς αυτους | Δεηθητε .. D al^{2} syr^{p} c. ast Constst praem παρακαλω | D al^{1} περι εμου | κυριον .. D al pm syr utr (θεον syr^{p} mg) aeth ar^{e} vg ms θεον | D επελθ. μοι τουτων των κακων ων (** ων .. G ως) ειρ. (h. l. E add κακων) μοι, praetereaque D* syr^{p} mg add ος (om syr^{p} mg) πολλα κλαιων ου διελιμπανεν

25. G al pm Thph^{1} διαμαρτυρομενοι | του (al^{1} om) κυ .. al^{4} om .. A al m syr cop aeth arr vg ms (non vg [nec am demid] sah syr^{p} etc) Thph^{1} (comm) τ. θεου | υπεστρεφον c ABD al^{7} vg Aug .. ϛ -εψαν c CEGH etc vv pl Thph al | ιεροσολυμα (Gb'') c ABCDE al m Chr .. ϛ ιερουσαλημ c GH etc Oec Thph | τε .. D cop sah δε | ευηγγελιζ. (Gb') c ABCDE al^{7} sah vg Aug .. ϛ -λισαντο c GH etc vv pl Thph al

26. Ln πορευθητι c CD (D al^{1} αναστας πορ.) al^{3} | κατα .. E al Chr προς | επι .. H εις

ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς
ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερου-
σαλήμ, 28 ἦν τε ὑποστρέφων καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ ἀνα- 28
γινώσκων τὸν προφήτην Ἠσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ 29
Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιπ- 30
πος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἠσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν
Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 ὁ δὲ εἶπεν Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην 31
ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθί-
*Es 53, 7. 8. σαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη 32
Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείραντος
αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν τῇ ταπεινώσει 33
αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι
αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φι- 34
λίππῳ εἶπεν Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ
ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξά- 35
μενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡς δὲ 36
ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχος
Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, 38

---

27. βασιλισσης c ABCD (* add τινος) E al[2] .. ς (Gb°) praem της c GH etc Chr Thph | ος sec c B (e sil., sed cf Btl) C**D**EGH al ut vdtr omn cop syr[p] (syr aeth) etc Chr (εληλυθεν) Thph .. Ln om c AC*D* vg sah Oec | εις .. D** (* om) G εν

28. τε .. BC e cop sah syr[p] Chr δε | καθ. c D* al[6] vg cop ar[p] .. ς Ln praem και | C om του | D* om αυτου | αναγινωσκων c D sah sl[rec] item (praemisso και) vg .. ς και (sed al m Thph[1.] om) ανεγινωσκε c B (e sil.) CEGH etc vv pl Chr Thph[2.] .. Ln ανεγ. τε .. al ανεγ. δε | τ. προφ. ησ. (D ἴσαΐαν) c ABDEGH etc am demid cop syr[p] Chr Thph .. C al vv m ησ. τ. προφ.

30. ησ. τ. προφ. c ABC al vg (et. am demid) sah al m .. ς τ. πρ. ησ. c EGH etc cop syr[p] Thph

31. E al[1] vv m (non syr[p]; vg *et quomodo*) om γαρ | A om αν | CE al οδηγησει (C με οδ.) | τε .. E cop sah δε

32. κειραντος c ACEGH al fere[20] Ign Chron .. ς Ln -ροντος c B (e sil.) etc Or Cyr hrs Thph | ουτως .. GH al ουτος

33. αυτου pr c CEGH al ut vdtr fere omn vv fere omn Chr Oec Thph .. Ln om c AB al[1] vg (Ir om εν τη usq ηρθη) | δε c EGH al ut vdtr omn tol cop arr Thph Ir .. Ln om c ABC vg sah syr[p] (syr aeth *et*)

34. εαυτου .. H αὐτου | E τινος (cop sah om) ετερου .. al[2] αλλου τιν.

35. E al[2] om ὁ | ιησουν .. sah syr ar[e] Or praem κυριον .. sah aeth add χριστον

37. ς (= Gb Sz) εἶπε δε (om am** ar[p]) ὁ Φιλιππος (al syr[p] om) Εἰ (E εαν) πιστευεις ἐξ ὁλης της καρδιας (E al vv Bed gr Cyp Praedest add σου), ἔξεστιν (vg ms om; E Bed gr σωθησει, e* *suscepis* e** *salvus eris* .. diff al). ἀποκριθεις δε εἶπε Πιστευω τον υἱον του θεου εἶναι τον Ἰησουν Χριστον (E Bed gr Π. εις τον χν τον υι. τ. θεου .. diff al) c (E) al fere[20] qui citantur etc (Bed gr) vg (non am*) arm ar[p] sl (sed non

καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος,
39 καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. [39] ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου
ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπο-
40 ρεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. [40] Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον,
καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς
Καισάρειαν.

IX.

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς 22, 3 ss.
2 τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ [2] ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς 26, 12 ss.
Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας,
3 ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. [3] ἐν δὲ τῷ
πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε περιή-
4 στραψεν αὐτὸν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, [4] καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν
5 φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; [5] εἶπεν δέ Τίς εἶ, 1 Co 15, 8.
6 κύριε; ὁ δέ Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. [6] ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε

---

mss[2]) syr[p] c. ast Ir (gr et lat) Oec Thph[2.] (text) Cyp Hier Aug Praedest Pacian .. om c ABCGH al plus[60] qui citantur am* cop sah syr (syr[p] habet c. ast) aeth ar[e] sl mss[2] Chr[2] Oec ms Thph[1.] Bed

38. E al[3] cop syr[p] εις το υδ. αμφοτ.

39. εκ .. E al[7] απο (non vv) | πνευμα .. A* Aug αγγελος .. A** (sed ipse * correxit) al[7] arm syr[p] c. ast sl ed Bas Did Hier[1] Cassiod Rhaban add αγιον (syr[p] c. ast κυριου) επεπεσεν επι (al εις) τον ευνουχον· αγγελος δε | H ιδεν | B αυτου την οδον

40. E ηυρεθη | A τας πολ. πα. ευηγγ. | AE καισαριαν

IX. 1. ετι .. om al fere[4] sah

2. εαν .. E al Chr αν | A al[2] οντ. της οδ.

3. εξαιφν. (CE εξεφν.) τε c ABC al[6] .. ς και εξ. c EGH etc Chr al | περιηστρ. c B (ap Btl; ap Bch vdtr περιεστρ.) EGH etc Chr al .. Ln (et. edd Elz sed non 1624. nec ς nec Mill Wtst etc) περιεστρ. c A* (vdtr) C*** (* περιστρ.) al (B?) | αυτον h. l. c EGH al ut vdtr longe pl vv omn Chr al .. Ln ante περιεστρ. c (A αυτ. φ. περ.) BC al[5] | εκ (Gb˅) c ABCG al m vv m Thph[2.] .. ς απο c EH etc vv Chr Thph[1.]

5. C τις ει συ | ο δε c ABC al[5] vg .. al[3] cop aeth arm add ειπεν, al[1] Hil κυριος, E al κυριος προς αυτον .. ς (Gb°°) add κυριος ειπεν c GH etc Thph al | ιησους .. ACE al[3] syr syr[p] c. ast cop aeth ar[e] (non vg sah etc) Hil Aug Amb[1] add ο ναζωραιος (Ir ο χς) | ς (= Gb Sz) in f. add σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν. [6] τρεμων τε και θαμβων ειπε Κυριε, τι με θελεις ποιησαι; και ὁ κυριος προς αὐτον c nullo cd gr ut vdtr vg (sed non am* nec am** nec tol) aeth (sed differt in singg) ar[p] arm (ed. Zohrab., sed addito αλλα) georg syr[p] c. ast sl[ed] Thph[2.] text Oec[ed] text (Hil) .. pro his αλλα c ABCE (E 180. syr ar[e] post v. 4. add σκληρ. σοι πρ. κ. λακτιζειν) GH rell ut vdtr omn am* (item ** sed add σκλ. usq λακτ. post v. 4.) tol syr syr[p] mg cop sah al m Chr Thph[1.] Oec[ms]

6. αλλα cf ad v. 5. | B εισιθι

εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν. [7] οἱ δὲ ἄνδρες οἱ 7
συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα
δὲ θεωροῦντες. [8] ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἠνεῳγμένων δὲ τῶν 8
ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς
Δαμασκόν. [9] καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. 9
Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς 10
αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. [11] ὁ δὲ 11
κύριος πρὸς αὐτόν Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην
εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ
προσεύχεται, [12] καὶ εἶδεν ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπι- 12
θέντα αὐτῷ χεῖρα ὅπως ἀναβλέψῃ. [13] ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας Κύριε, 13
ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου
ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλήμ· [14] καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων 14
2. δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. [15] εἶπεν δὲ πρὸς αὐ- 15
τὸν ὁ κύριος Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος τοῦ βαστάσαι
τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ· [16] ἐγὼ 16
γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.
[17] Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐ- 17
τὸν τὰς χεῖρας εἶπεν Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς
ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύ-

---

6. ο τι (Gb') c ABC al[7] Cyr .. ς τι c E (δει σε) GH etc Chr Thph
7. ενεοι (Gb') c ABCEH etc .. ς εννεοι c G etc
8. σαυλος c ABCE al .. ς praem ὁ c GH etc | ηνεωγμ. c CE al .. A ηνοιγμ. .. ς ανεωγμ. c B (e sil.) GH etc | δε sec .. GH al m vg aeth arm ar[p] Chr Thph τε | ουδεν c A*B o vg syr utr ar[e] aeth sah (aeth sah *non*) .. ς ουδενα c CE gr GH etc cop al Chr Thph
9. ουδε .. C και ουκ (sic)
10. εν ορ. ο κυρ. (Gb') c ABCE al[5] vg aeth .. ς ο κυρ. εν ορ. c GH etc vv pl Thph al
11. αναστας (Chr om) .. Ln αναστα c B syr utr cop sah: item addito και vg (sed am αναστας) aeth
12. AH etc ιδεν | ανδρα c A vg cop sah aeth .. ς praem εν οραματι c EGH Bed gr etc, idem add BC al | αν. ονομ. c ABCE al vg arm (aeth sah Chr om ονομ.) Thph[2.] .. ς ον. αν. c GH etc Thph[1.] | χειρα (al[1] praem την) c GH al ut vdtr longo pl syr utr sah ar[e] Chr Thph Oec .. AC al χειρας .. Ln τας χ. c BE al vv m Ant et Max | G αναβλεψει
13. ανανιας c ABCEGH etc .. ς (= Gb Sz) praem ὁ c cdd minusc | ηκουσα c ABCE al m .. ς ακηκοα c GH etc Chr al | εποιησ. h. l. c BCE al am .. A post ιερουσ. .. ς ante τοις c GH etc vv pl Chr Thph Oec
15. εστιν μοι c ABC al vg syr utr al .. ς μοι εστ. c EGH etc vv Archel Thdrt Thph al | Ln των εθνων c BC* Cyr | τε pr c ABCE al[8] Thph[2.] .. ς om c GH etc Thdrt Thph[1.] al
16. αυτω .. G al[1] αυτον | al[3] Thph[1.] om αυτον
17. C vv m τας χειρ. επ αυτ. | E al σαυλε αδ. | Gb° ιησους c GH al pl vv m (non vg syr utr etc sed am syr utr ar[e] ante απεστ. με pon) Oec Thph (non Chr)

18 ματος ἁγίου. [18] καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡσεὶ
19 λεπίδες ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, [19] καὶ λαβὼν τροφὴν
ἐνίσχυσεν.
20 Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς, [20] καὶ
εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
21 τοῦ θεοῦ. [21] ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν
ὁ πορθήσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ 8, 1 ss.
ὧδε εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 9, 2.
22 [22] Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυνεν τοὺς Ἰουδαίους τοὺς
23 κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. [23] Ὡς
δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐ- 2 Co 11,
24 τόν· [24] ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ 32. 33.
25 τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· [25] λαβόντες δὲ
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.
26 Παραγενόμενος δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθη- Gal 1,
ταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἔστιν μαθητής. 18 s.
27 [27] Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ

---

18. απεπεσαν c ABCEH al Thph[1.] .. ς -σον c G etc Thph[2.] al | αυτου h. l. c AB al .. ς post οφθαλμ. | ωσει c CEGH rell ut vdtr omn pp .. Ln ως c AB | τε (C** al cop al δε) c ABC*H al pl vv pm (aeth ar[p] transpon) .. ς (Gb[oo]) add παραχρημα c EG etc syr[p] sl (exc ms[1]) pp

19. BC* al[4] ενισχυθη | Εγεν. δε c ABCE al m vv pl Chr .. ς (= Gb Sz) add ο σαυλος c GH etc ar[p] sl Thph | των .. GH al pm sl (vdtr) Chr Thph[2.] add οντων

20. τ. ιησουν c ABCE al m vv longe pl Ir .. ς (= Gb Sz) τ. χριστον .. diff al

21. εν .. A al (cop?) εις | τους επικ. (al sah syr praem παντας) .. om al[4] | εληλυθεν (Gb″) c E gr GH al plus[40] vv pl Chr Oec Thph .. ς Ln εληλυθει c AB (e sil.) C etc e etc

22. ενεδυναμουτο .. CE al add τω (E εν τω) λογω | συνεχυνεν (C -χυννεν, Chr συνησχ., al[1] συνεσχ., al[1] εσυνεχ.) .. E al Thph[2.] συνεχεεν | B om τους pr

24. παρετηρουντο (Gb″) c ABCEF al m Or .. ς -ρουν c GH etc Thph al | δε και (Gb″) c ABCEF (item omisso και G al cop sah syr[p] arm) al m vg Or .. ς τε c H etc syr al Thph al | A al (vv) om τε | A οπ. πιασωσιν αυτ. idque post πυλας pon

25. αυτον οι μαθ. c EGH al ut vdtr fere omn vg cop sah syr utr al Chr Oec Thph .. Gb′ Ln οι μαθ. αυτου c A (B ap Bch, οι μ. αυτον ap Btl item al[1]) CF am demid Or Hier .. al[3] aeth ar[p] vg ms οι μαθ. | δια τ. τ. καθηκ. c ABCEF al[9] vg al Or Petr alex Hier, sed hi pl (non E al nec Chr Oec al) add αυτον: sic Ln (Gb′) .. ς καθ. δια τ. τ. | C σφυριδι

26. Παραγ. δε c ABC al vv m Chr (comm) Hier .. ς (= Gb Sz) add ο σαυλος c GH etc vv Thph al .. E al Bed gr ar[p] add ο παυλος | εν ιερ. (Gb′) c BEGH al plus[30] Oec[ed] Thph[1.] .. ς εις ιερ. c AC etc Thph[2.] al | επειρατο c EGH al ut vdtr fere omn Chr Thph .. Ln επειραζεν c ABC al[3] | ἔστιν .. ς Ln etc ἐστίν

27. αυτον .. al[1] Chr αυτου

διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ,
καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαῤῥησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν 28
μετ᾽ αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλήμ, παῤῥη-
σιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, 29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς 29
τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπιγνόντες δὲ οἱ 30
11, 25. ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐξαπέστειλαν εἰς Ταρσόν.
Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ 31
Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ
κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνετο. 32 ἐγένετο 32
δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς
κατοικοῦντας Λύδδα. 33 εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ 33
ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. 34 καὶ 34
εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ
στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη, 35 καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοι- 35
κοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.
Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη 36

---

27. AGH etc ιδεν | ς του (om c ABC al[8]) ιησου .. A al[1] mg κυριου, al sl ms Chr του κυρ. ιυ, ιυ του κυρ. et aliter

28. GH al pl sl mss[2] Chr[1] Thph[1.] om και εκπορ. | εις ιερ. (Gb″) c ABCEG al fere[50] Chr[1] Oec Thph[1.] .. ς εν ιερ. c H etc | παρρησιαζ. c ABC al[4] arm aeth vg ms .. ς (Gb°) praem και c EGH etc vv pm Thph al | του κυριου c ABE al[4] vg cop sah syr[p] arm Hier .. ς add ιησου (al[1] praem) c C (sed C al[6] syr aeth sl ms[1] Chr[1] om του κυρ.) GH etc Thph al

29. ελληνιστας .. A ελληνας (vv m *Graecos;* vg [non am demid etc] *loq. gentibus et disputabat cum Graecis*) | ανελ. αυτ. c ABCE al m vv pl Chr .. ς αυτ. ανελ. c GH etc Thph

30. καισαρειαν (CE –ριαν) .. A ιεροσολυμα | εξαπεστειλαν c AE al m vg arr .. ς add αυτον c B (e sil.) CGH etc vv m Chr Thph

31. η μεν ουν εκκλησια usq επληθυνετο (Gb′) c ABC al m vg syr cop sah aeth arm ar[e] Dion alex Thph[2.] .. ς αι μ. ο. εκκλησιαι (E add πασαι) etc ειχον etc οικοδομουμεναι (E –νοι) κ. πορευομεναι (E –νοι) etc επληθυνοντο c EGH etc syr[p] ar[p] Chr Thph[1.] Oec | E σαμαριας | του κυριου .. A al Chr om του

32. λυδδα c AB al[4] .. ς λυδδαν c CEGH etc Chr al cf Prol

33. E ηυρεν | ονομ. αιν. c ABCE al[7] vg syr ar[p] arm (cop sah aeth) etc Thph[2.] .. ς αιν. ονομ. c GH etc Chr Thph[1.] | επι κραβαττου c AB (–ββατου?) C al Chr .. ς επι κραββατω c EGH (sed EGH al κραβαττω) etc Thph

34. ιησους .. A al[5] vv m Thph[2.] Amb Cass praem ο κυριος | ο χριστ. c AEGH al ut vdtr longe pl Chr Thph al .. Ln om ὁ c BC al[4]

35. ειδαν c ABC .. ς ειδον (H ιδον) c EGH etc | λυδδα .. ς –δαν ut v. 32. | σαρωνα (Ln σαρῶνα) c A (σαρρ. sed vox est in rasura) BCE al (cop sah, item al) Thph[2.] .. ς[e] (non ς Gb Sz) σαρωναν c al m .. GH al pl sl Chr Thph[1.] ασσαρωνα

36. B om ην | ταβιθα: sic AEGH etc Cyr hrs Thdrt Thph[1.] .. BC ταβειθα .. al m Bas Chr Thph[2.] Oec ταβηθα

λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἔργων ἀγαθῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν
37 ἐποίει. [37] ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀπο-
38 θανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ. [38] ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδης
τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἀπέστειλαν
δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες Μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν.
39 [39] ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς
τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπι-
δεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ᾽ αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς.
40 [40] ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ Mt 9, 25.
ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν Ταβιθὰ ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς
41 ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. [41] δοὺς δὲ αὐτῇ
χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν, φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέ-
42 στησεν αὐτὴν ζῶσαν. [42] γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ
43 ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. [43] ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι
αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ. 10, 6.

X.

1 Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ
2 σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, [2] εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν
σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ

---

36. εργ. αγαθ. c BCE al vv pl .. ς αγ. εργ. c AGH etc ar^p Chr Thph

37. αυτην sec h. l. c GEGH al ut vdtr fere omn Chr Thph .. B om .. Ln post εθηκαν c A al^1 (vg al) | υπερωω c B (e sil.) GH al ut vdtr longe pl Chr^2 Thph$^{1.}$ (text) .. Ln praem τω c ACE al^4 Thph$^{1.}$ (comm) Thph$^{2.}$

38. λυδδης c B (e sil.) EGH al ut vdtr fere omn Chr Thph .. A λυδδα .. C λυδδας | Gb° δυο ανδρ. c GH al plus^{40} ar^p sl ms Chr^1 Oec Thph$^{1.}$ | μη οκνησης δ. ε. ημ. c ABC*E al (al^1 -σεις) vg (cop sah οκνησαι et ημων) .. ς μη οκνησαι δ. ε. αυτων c (C*** vdtr) GH etc vv m Chr Thph

39. C al ο πετρος | Bas Chr (vg al) περιεστησαν | A επιδιγνυμ.

40. εξω παντ. c AB (e sil.) EH al ut vdtr fere omn aeth etc Chr Thph .. Ln παντ. εξω c G al^3 vg al m | θεις c G al ut vdtr longe pl (vv m) Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln και θεις c ABCE al^9 cop (al) Thph$^{2.}$ (Chr comm vdtr) | ηνοιξεν .. al^6 διην., Thph$^{2.}$ ηνεωξε .. E sah praem παραχρημα

41. δε prius .. A syr aeth τε

42. της c AEG rell ut vdtr omn Chr Thph .. BC* om | επιστ. πολλ. c ABCE al vg aeth arm .. ς πολλ. επιστ. c G etc vv pm Chr Thph

43. ικανας .. C al τινας | αυτον h. l. c CG al ut vdtr longe pl Chr Thph .. Ln post δε c AE al^7 .. B al^1 om

X. 1. τις c ABCEG al pm Chr .. ς (Gb°°) add ην c 1. etc vv ut vdtr omn Thph | E καισαρια | G om εκατονταρχ. | σπειρης c ACEG al ut vdtr pl Thph Oec .. B al m Chr σπειρας

2. τε (Gb°) c G al ut vdtr longe pl Chr (comm) Thph Oec .. Ln om c ABCE al^5 vv fere omn Chr (text)

10, 30 ss. θεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός, [3] εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ ὥραν 3
ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα
αὐτῷ Κορνήλιε. [4] ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν Τί 4
ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου
11, 13. ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. [5] καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας 5
εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· [6] οὗτος 6
ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. [7] ὡς 7
δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ
στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, [8] καὶ ἐξηγησάμενος 8
ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.
Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων 9
ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. [10] ἐγένετο 10
δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγέ-
11, 5 ss. νετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, [11] καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ 11
καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον

---

3. C ιδεν | ωσει (al[3] sah arm om; al m Dam Thph[2.] ως, Thph[1.] ως εις) c G al ut vdtr pl Chr (ωρα ενατη) Oec .. Ln add περι c ABCE al pm Dam Thph[2.]

4. εμπροσθεν c AB al[4] .. ς ενωπιον c CEG etc Chr Thph

5. ανδρ. εις ιοππ. c ABCE al[4] vv fere omn .. ς εις ι. ανδρ. c G etc ar[p] Chr Thph | τινα c ABC al m vg (et. am tol, non demid) cop syr[p] mg arm .. ς om c EG etc syr sah al Chr Thph Ir | ος επ. πε. c ABC etc Chr[1] .. Gb' τον επικαλουμενον (Or alludens Chr[1] καλουμενον) πετρον c EG al pl Oec Thph

6. C al vv m σιμωνι τινι | ς (= Gb Sz) in f. add ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν (al cop sl[cd] ος λαλ. ρηματα προς σε usq οικ. σου cf 11, 14.) c pauc ut vdtr vg (et. demid, non am tol etc) aeth Thph[2.] .. om c ABCEG h al pl vv pm Chr Thph[1.]

7. G al om ὁ sec | αυτω pr c ABCE al m vv pl .. ς (= Gb Sz) τω κορνηλιω c G etc syr[p] ar[p] Chr Thph | οικετων c ABCE al arm .. ς (Gb[oo]) add αυτου c G al ut vdtr longe pl vv pl Chr Thph

8. και .. al[1] d Thph[1.] om | απαντ. αυτ. c ABE al cop sah .. ς αυτ. απ. c CG etc vv m Chr Thph

9. εκεινων c B (e sil., errat Sz) C al ut vdtr pl e vg etc Chr Thph .. Gb' αυτων c AEG al pm .. al[2] om | A tol in f. add της ημερας

10. αυτων (Gb'') c ABCE al pm am demid tol etc Or .. ς εκεινων c G etc Chr Thph | εγενετο (Gb'') c ABC al[14] cop (aeth *venit*) Or .. ς επεπεσεν c EG etc vv pl Chr Thph .. al[7] Clem επεσεν

11. E ηνεωγμ. | καταβαινον (om al[1] d syr sah [και ιδου σκ.] ar[e] syr[p] [ante καθιεμ. add καταβ. και] Amb [Clem liberrime citans]) c ABC** (item * vdtr sed non liquet) E h al m vg d cop aeth syr sah ar[e] syr[p] (Clem) Or .. ς (= Gb Sz) add επ αυτον (al –τω) c G etc ar[p] Chr Thph | C** om μεγαλην | E Ath τετρασιν | καθιεμενον c ABC** (* non liquet) E al[5] vg aeth arm Or[4] Cyr Thdrt Aug .. ς (Gb[oo]) praem δεδεμενον (syr utr sah transp ante τεσσ., d Constst post αρχ.) και c (C*?) G etc ar[p] (al[1] cop δεδεμ. omisso και καθ., item Clem εκδεδεμ.) Chr Thph

12 ἐπὶ τῆς γῆς, [12] ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς
13 καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. [13] καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν Ἀναστὰς
14 Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. [14] ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι
15 οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. [15] καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευ-
16 τέρου πρὸς αὐτόν Ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. [16] τοῦτο δὲ ἐγέ-
17 νετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. [17] ὡς δὲ
ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, καὶ ἰδοὺ οἱ
ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν
18 τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, [18] καὶ φωνήσαντες ἐπυνθά-
19 νοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. [19] Τοῦ δὲ
Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ Ἰδοὺ
20 ἄνδρες ζητοῦσίν σε· [20] ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς
21 μηδὲν διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. [21] καταβὰς δὲ Πέτρος
πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν

---

12. της γης h. l. c ABCE al m vv m Clem Or Constst Thdrt .. ς post τετραπ. c G etc ar[p] Chr Thph .. al[5] d sah (aeth om versum) Amb om (Gb°) | ς (Gb°°) ante και τα (τα c G etc Clem Chr Thdrt Thph[2.]; om c ABC** (item *?) E Or[2] Constst Thph[1.]) ερπετα habet και τα θηρια c G etc syr[p] ar[p] Chr Thph (item ante και πετειν. E al Or[1]) .. om c ABC** (* non liquet) al[5] vv pm Clem Or[2] Constst Thdrt Thph[1.] comm Aug Cassiod | πετεινα c ABC** Or[2] .. ς τα πετ. c C*EG etc Clem Constst Chr Thdrt Thph

14. και c AB al m d vg sah syr utr arr Clem Or[1] Constst Aug Amb .. ς η c CD gr EG etc cop al Chr Thph al

15. ACG (-ρησεν) al[2] (al[1] -θαιρισεν) Nyss εκαθερισεν (non B e sil. E etc) .. Or[1] Thph[2.] εκαθηρεν

16. ευθυς c ABCE gr al (al[2] syr[p] mg -θεως; al[2] ευθυς αν. παλιν) vg cop aeth .. al[2] d syr sah ar[e] arm Amb om (Gb°°) .. ς παλιν c G etc e syr[p] ar[p] Chr Thph, item D gr post ανελ. | ανελημφθη .. ς -ληφθη cf Prol

17. εν εαυτω (B al[1] αυτω) .. D add εγενετο | AC ιδεν | και ιδου c CDEG al ut vdtr longe pl aeth Chr Thph .. Ln om και c AB al[4] (vv pl) | E om οι pr | απο c ACG al ut vdtr longe pl Chr Thph[1.] ([2.] παρα) .. BE al[6] υπο | D Thph[2.] om του pr | του σιμ. c ABCD al Chr Thph[2.] .. ς om του

18. BC επυθοντο

19. διενθυμ. c ABCDEG al pl Chr Thph .. ς (= Gb Sz) ενθυμ. | αυτω h. l. c AC al vg sah .. B cop om .. ς post ειπεν c EG etc vv Chr Thph | ανδρες c DGH al plus[50] syr[p] ar[p] sl[mt] arm (add τινες) Constst Chr Cyr hrs Thph[1.] Aug Amb al .. ς (Gb°) Ln add τρεις c ACE etc vg (cop al ante ανδρ.) syr[p] mg Thph[2.]; B δυο | D ζητουντες

20. D* (vv pl) αναστα | οτι (Gb'') c ABCDEH al[8] Bas Did Cyr hrs Thph[1.] (comm) .. ς διοτι c G etc Chr Thph (text)

21. κατ. δε .. DE syr τοτε κατ. | πετρ. c AB (e sil.) CH al ut vdtr longe pl Thph[1.] .. DEG al[7] Chr Thph[2.] ο πετρ. | τους ανδρας (C* arm αυτους) c ABCDEG al plus[50] vv longe pl Chr Thph[2.] .. ς (= Gb Sz) add τους απεσταλμενους απο (al Thph[1.] υπο) του (H om) κορνηλιου προς αυτον | τις η (B om η) .. D syr[p] praem τι θελετε η (syr[p] om η)

πάρεστε; [22] οἱ δὲ εἶπαν Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ 22
φοβούμενος τὸν θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰου-
δαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. [23] εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς 23
ἐξένισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελ-
φῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. [24] τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθεν εἰς 24
τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος
τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. [25] Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ 25
εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς
πόδας προσεκύνησεν. [26] ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστηθι· 26
κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. [27] καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ 27
εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, [28] ἔφη τε πρὸς αὐτούς Ὑμεῖς ἐπί- 28
στασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι
ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ ἔδειξεν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄν-

---

22. ειπαν c ABCE .. ς ειπον c D (D sah syr add προς αυτον) GH etc | D gr syr κορν. τις | D υφ ολου

23. εισκαλ. ουν .. al vv εισκ. s. και εισκ. s. εισκ. δε .. E τοτε προσκαλ. (e *introducens*) .. D 40. τοτε εισαγαγων (d *ingressus*), item vg sah syr ε. ουν s. και ε. praetereaque D 40. sah add ο πετρος, syr *Simon* | D 40. vv εξεν. αυτ. | αναστας c ABCD al m vg cop sah syr aeth .. ς (= Gb Sz) ο πετρος c GH etc ar^{p} Thph$^{1.}$ .. E al pl syr^{p} ar^{e} al Chr Thph$^{2.}$ αναστ. ο πετρ. | των απο .. D al om των | ιοππης c cdd unc omn al longe pl Chr Oec Thph$^{1.}$ .. ς (= Gb Sz) praem της | D συνηλθαν

24. τη δε (Gb″) c ABCD (d *quoque*) E al vg cop sah syr utr Thph$^{1.}$ .. ς και τη c GH etc aeth al (Chr^{1}, ^{1} om αυτω. τη δε επ. εισ.) Thph$^{2.}$ | εισηλθεν c BD al aeth syr^{p} (–θον in mg) Thph$^{1.}$ .. ς –θον c A (C –θαν) EGH etc vv pl (Chr^{1}) | D al om την | ACDE καισαριαν | D ην προσδεχομενος αυτ. και συνκαλ. | φιλους .. D syr^{p} mg add περιεμεινεν

25. του c ABCEG al longe pl Chr Bas Thph .. ς (= Gb Sz) om c H etc | ποδας .. al m vv pl Thph$^{2.}$ add αυτου | D syr^{p} mg hunc versum sic habent: προσεγγιζοντος δε του πετρου εἰς την καισαριαν προδραμων εἱς των δουλων διεσαφησεν παραγεγονεναι αὐτον. ὁ δε κορνηλιος ἐκπηδησας και συναντησας αὐτω πεσων προς τους ποδας προσεκυνησεν αὐτον (D** –τω)

26. ηγειρ. αυτ. c ABCDE al m (vv omn) Chr Thph$^{2.}$ .. ς αυτ. ηγειρ. c GH etc Thph$^{1.}$ | αναστηθι .. D τι ποιεις, item syr^{p} addito αναστηθι | καγω αυτ. (D sah om αυτ.) c AGH al ut vdtr pl Marc mon Thph$^{1.}$ .. B και εγω αυτ., C Thdrt κ. αυτ. εγ., E al vv Chr και γαρ εγω, al m κ. γ. εγ. αυτ., Thph$^{2.}$ κ. γ. α. ε. (cf Lc 7, 8.) | ειμι .. D* (et. d) E cop aeth add ως και συ

27. D* και εισελθων τε και ευρεν pro κ. συνομ. usq ευρισκ.

28. επιστασθε .. D Aug^{1} praem βελτιον | D* αθεμιστον | αλλοφυλω .. D gr al^{1} vv praem ανδρι | καμοι c ABCDE al .. ς και εμοι c GH etc Chr Thph | εδειξ. ο θε. c AE al vg aeth ar^{p} .. ς Ln ο θε. εδ. (D επεδειξ.) c B (e sil.) CDGH etc

29 ϑρωπον· [29] διὸ καὶ ἀναντιῤῥήτως ἦλϑον μεταπεμφϑείς. πυνϑάνομαι οὖν,
30 τίνι λόγῳ μετεπέμψασϑέ με; [30] καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη Ἀπὸ τετάρτης 10, 3 ss.
ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων καὶ τὴν ἐνάτην προσευ-
χόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσϑῆτι
31 λαμπρᾷ [31] καί φησιν Κορνήλιε, εἰσηκούσϑη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεη-
32 μοσύναι σου ἐμνήσϑησαν ἐνώπιον τοῦ ϑεοῦ. [32] πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ 11, 13.
μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σί-
33 μωνος βυρσέως παρὰ ϑάλασσαν, ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. [33] ἐξαυ-
τῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σέ, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν
πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ ϑεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστετα-
34 γμένα σοι ἀπὸ τοῦ ϑεοῦ. [34] Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν Ἐπ'
35 ἀληϑείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ ϑεός, [35] ἀλλ' Ro 2, 11.
ἐν παντὶ ἔϑνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς
36 αὐτῷ ἐστίν, [36] τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζό-
37 μενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος. [37] ὑμεῖς
οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καϑ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Mt 4, 17.

---

29. D αναντιρητως | DE al μεταπ. υφ υμων | E τινι τω λογω

30. τεταρτης .. D* της τριτης (d *nustertiana*) | ταυτης της .. D της αρτι | νηστευων και c A**DEH al ut vdtr longe pl Bed gr (item cdd lat ap Bed) sah syr utr ar^{p} sl Chr (text) Thph, item G νηστ. omissis και την usq μου .. Ln om c A*BC al^{3} vg (item cdd lat ap Bed) cop aeth arm ar^{e} (Chr comm vdtr) | ενατην c ABCD al^{4} (E Bed gr και προσευχ. απο εκτης ωρας εως ενατης) .. ς (Gb^{oo}) add ωραν c H etc Chr Thph

32. εν οικ. σ. (al arm add τινος) β. .. G al παρα τινι σιμωνι βυρσει | ος παρ. λαλ. σοι c CDEGH Bed gr al ut vdtr longe pl vv pm (sah add ρηματα εν οις σωϑηση) Chr Thph .. Gb^{o} Ln om c AB al^{7} vg cop aeth

33. προς σε .. D syr^{p} c. ast add παρακαλων ελϑειν (** add σε) προς ημας | D cop sah συ δε | D εν ταχει παραγεν. | D* νυν ιδου παντ. | ενωπ. τ. ϑεου (al^{3} κυριου, item B per error. ut vdtr ap Bch) .. Gb' ενωπ. σου c D* vg syr sah aeth arm Bed (non Bed gr Chr Thph) | παρεσμεν (Thph$^{1\cdot}$ text et comm παρεστηκαμ.) .. om D* sah | D syr ακουσαι βουλομενοι (D** om) et D add παρα σου | D al^{2} sah om παντα (A post σοι pon) | απο c ACD .. E παρα .. ς υπο c B (e sil.) GH etc | ϑεου c DGH al ut vdtr longe pl syr sah aeth arr Chr Thph .. Ln κυριου c AB (cf Btl) CE al^{7} vg cop syr^{p} arm

34. το στομα (D am cop aeth pon ante πετρ.) c B (e sil.) DGH al ut vdtr fere omn am al Chr .. ACE al vv pl Thph add αυτου | προσωποληµπτ. c A(B?) CDE .. ς -ληπτης

35. A αλλα | εστιν (sic Thdrt Chr Cyr hrs Thph) .. A (aeth) Constst (sed ms^{1} εστιν) εσται

36. C (cf C in append) D gr al^{1} tol syr syr^{p} c. ast sah τον γαρ λογ. | ον c C (cf C in app) DEGH al ut vdtr omn syr utr arr etc Chr (text et comm) Cyr hrs Thph .. Ln om c AB vg cop sah Ath

36 sqq. Editores interpungendo differunt.

37. B (aeth) om υμεις | E γεναμενον, C γεγονος | D om ρημα | αρξαμενον c B (e sil.) G al ut vdtr longe pl Ath Chr (text et ^{2} comm) Thdrt Thph ..

Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης, [38] Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ 38
Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν
εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ δια-
2, 32. βόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ, [39] καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν 39
3, 15. 5, 30. ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ Ἱερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖ-
λαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. [40] τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ 40
καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, [41] οὐ παντὶ τῷ λαῷ ἀλλὰ μάρτυσιν 41
Lc 24, 43. τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινες συνεφάγομεν καὶ
Jo 21, 13. συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· [42] καὶ παρήγ- 42
γειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ
17, 31. ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. [43] τούτῳ πάντες οἱ 43
3, 24. προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ
πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα 44
τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. [45] καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ 45
περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ
2, 4. τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται· [46] ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσ- 46
8, 30. σαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος [47] Μήτι τὸ 47

Ln –μενος c ACDEH al[4] et add [γαρ] c AD e vg Ath Ir (non Chr Thdrt Thph Hil Faustin Amb)

38. ναζαρεθ (Gb') .. ς –ρετ cf Prol | ως εχρ. αυτ. (Ath Chr Thdrt Cosm Thph Ir al m) .. D vv m Bas ms Faustin ον εχρισεν | D αγιω πνευμ. | ος (Chr Thdrt Cosm al m) .. D vv Ir Faustin ουτος, al[1] Thph[2.] ως | D καταδυναστευθεντας | E gr υπο τ. σατανα

39. ημεις (AD gr υμ.) c ABCDE al m vv Chr Ir ms .. ς (= Gb Sz) add εσμεν c GH etc vv m Cosm Thph al (al vv post μαρτ.) | παντων (Thph[2.] τουτου και παντ.) .. D αυτου | ιερουσαλημ c BD al vg (et. demid al, non am) syr arr al .. ς εν ιερ. (et. Chr Cosm Thph Ir) | ον και c ABCDEGH al longe pl vv m pp .. ς (= Gb Sz) om και (et. Cosm) | ανειλαν c ABCDE al .. ς –λον c GH etc

40. D* d μετα την τριτην ημεραν | αυτον .. D* (non A) al d (syr aeth al) αυτω

41. C (syr sah al) ημιν υπο τ. θ. | συνεφαγ. .. C al vv add αυτω | συνεπ. αυτω .. D syr[p] c. ast add και συναναστραφημεν (D* συνεστρ. d *conversi*) | νεκρων .. DE vv m Cassiod Vig al (non Chr Cosm Oec Thph Ir etc) add ημερας μ̄ (D) s. δι ημερων μ̄ (E)

42. παρηγγ. .. D ενετειλατο | αυτος c AH al ut vdtr longe pl d e vg aeth al (Consist) Chr Cosm Oec Thph Ir .. Gb' Ln ουτος c BCDEG al[9] syr utr cop sah arr

43. τουτω .. GH τουτον, al τουτο

44. επεπεσεν c BEGH al ut vdtr longe pl pp .. Ln επεσε c AD al

45. οσοι c AD gr EGH al ut vdtr omn ar[e] etc Chr Rebapt al .. Ln οι c B vv pm Vig al | B συνηλθαν | του αγ. πν. c AEGH al ut vdtr fere omn Chr al .. Ln του πν. του αγ. c BD** (* του πν. αγ.) al[1] (vv fere omn)

46. ο πετρ. c D (ειπεν δε ο πε.) EGH al fere omn Oec Thph .. Ln om ὁ c AB al[2] Chr

ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ 2, 4.
48 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς; [48] προσέταξέν τε αὐτοὺς
βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι
ἡμέρας τινάς.

XI.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰου-
2 δαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. [2] ὅτε δὲ ἀνέβη Πέ-
3 τρος εἰς Ἱερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς [3] λέγοντες
ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 10, 25 ss.
4 5 [4] ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων [5] Ἐγὼ ἤμην 10, 9 ss.
ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, κατα-
βαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ
6 τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· [6] εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν καὶ εἶδον
τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ

---

47. κωλ. δυν. τις c GH al ut vdtr longe pl Chr Oec Thph .. (D κωλ. τ. δυν.) .. Ln δυν. κωλ. τ. c AB al .. E al δυν. τ. κωλ. .. varie diff vv | καθως c EGH al ut vdtr longe pl Chr Oec Thph .. Ln ως c AB al (D ωσπερ)

48. τε c AGH al ut vdtr fere omn vg aeth al (D syr τοτε ante προσετ.) Chr Oec Thph Rebapt .. BE al cop sah syr[p] al δε | αυτους .. A al vv αυτοις | βαπτισθηναι h. l. c DEGH al ut vdtr fere omn vv longe pl Chr Rebapt al .. Ln ante τοτε pon c AB al am demid | του κυριου c GH al ut vdtr pl arr .. Gb′ Ln ιησου χριστου c AB (sed του χυ ap Btl) E al pm vv pm Cyr hrs Chr Rebapt al .. D al vg[ed] al του κυρ. ιυ χυ, al m Thph[1.] του κυρ. ιυ et aliter | ηρωτησαν .. D παρεκαλεσαν | επιμειναι (D* διαμ.) .. D vv m praem προς αυτους

XI. 1. D (syr) Ακουστον δε εγενετο τοις αποστ. κ. τοις αδ. τοις (D* οι) εν τη ιουδαια

2. οτε δε c ABE al m vv m Hier Cassiod .. ς και οτε c GH etc vv m Chr al | ιερουσαλημ c AB al .. ς ιεροσολυμα c (D)EGH etc Chr al | D (aliqua similiter syr[p] c. ast) versum sic habet: ὁ μεν οὐν πετρ. δια ἱκανου χρονου ἠθελησαι (** –σε) πορευθηναι εἰς ἱεροσολυμα· και προσφωνησας τους ἀδελφους και ἐπιστηριξας αὐτους πολυν λογον ποιουμενος δια των χωρων διδασκων αὐτους· ὁς και κατηντησεν αὐτοις και ἀπηγγιλεν αὐτοις την χαριν του θεου· οἱ δε ἐκ περιτομης ἀδελφοι διεκρινοντο προς αὐτον

3. εισηλθες h. l. c A (item B –θεν) D al[8] vg cop sah aeth arm ar[p] Thph[2.] .. ς post εχοντας c E (item G –θεν) H etc syr utr Chr Thph[1.] | BG al m syr utr (non syr[p] mg) εισηλθεν et συνεφαγεν | D* συν αυτοις

4. ο πετρ. c GH al ut vdtr fere omn Oec Thph .. Ln om ὁ c ABDE al[2] Chr | D gr τα κατεξης (** καθ.)

5. D cop εν ιοππ. πολει | H ιδον, item v. sq. | D* gr om εν sec | A καταβαινων | D τετρασιν cf ad 10, 11. | αχρι c A (B ?) G etc .. ς Ln αχρις c (B e sil.) EH al ut vdtr pl .. D al εως

6. Pauci testes transp της γης | D* om τα ter

οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι Ἀναστὰς Πέτρε θῦσον 7
καὶ φάγε. 8 εἶπον δέ Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέ- 8
ποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ 9
τοῦ οὐρανοῦ Ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ 10
τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς 11
τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ
10, 20. Καισαρείας πρὸς μέ. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς. ἦλθον 12
δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
ἀνδρός. 13 ἀπήγγειλέν τε ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ 13
10, 5. 32. σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι
Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, 14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σὲ ἐν 14
οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν 15
10, 44. ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.
1, 5. 16 ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος κυρίου, ὡς ἔλεγεν Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν 16
ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν τὴν ἴσην 17
δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον
Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ δὲ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν; 18 ἀκού- 18

---

7. ηκ. δε και c ABE al m vg cop sah .. D al syr aeth arr και ηκ. .. Thph$^{2\cdot}$ ηκ. τε .. ς ηκ. δε c GH etc syr^{p} Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec | D* (vv) αναστα
8. D ειπα | κοινον c ABDE al m vv pm Chr Epiph al .. ς (= Gb Sz) praem παν c GH etc
9. D εγενετο (**, item d add δε) φωνη εκ του ουρ. προς με | απεκρ. δε c AB al^{8} vg cop sah arm Epiph .. ς add μοι c EGH etc vv m Chr al (D προς με) | φωνη (Thph$^{2\cdot}$ post ουρ. pon) εκ δευτ. (D al^{1} ar^{e} om, al^{1} δευτερα) .. BE al syr^{p} Chr Epiph εκ δ. φ. | AG al εκαθερισεν, item H al εκαθαιρισ., al Thph$^{1\cdot}$ εκαθηρε s. εκαθαρε
10. ανεσπ. παλιν c ABD al^{6} vg cop aeth arm .. ς παλ. αν. c EGH etc syr^{p} al (al om s. ante εγεν. pon) Chr al
11. ημην c EGH al fere omn vv omn Chr al .. Ln ημεν c ABD al | AE καισαριας, D –ραιας
12. το πν. μοι c ABD vg cop sah .. ς μοι το πν. c EGH etc | αυτοις c D syr^{p} .. ς (Gb°) add μηδεν διακρινομενον (al^{2} –νος sed ^{1} antea συνελθε) c EGH etc; item Ln μηδεν διακριναντα c AB (sed B ap Btl item al –νοντα) al (Thph$^{2\cdot}$ μη διακριναντι) | δε .. D al om (syr al τε)
13. τε c EGH al ut vdtr longe pl syr aeth (sah om) al Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln δε c ABD al plus^{10} vg cop arr syr^{p} (arm) Chr Thph$^{2\cdot}$ | AH ιδεν | D om τον pr | αυτω c DEGH al ut vdtr omn vv pl Chr al .. Ln om c AB cop aeth | ιοππην c ABD al fere^{30} vv pl .. ς (= Gb Sz) add ανδρας c EGH etc syr^{p} ar^{p} Chr al
15. λαλειν .. D aeth add αυτοις | D al επεσεν | D* επ αυτοις | D ως
16. A εμνησθημεν | κυριου c B (e sil.) GH al ut vdtr pl Chr Thph$^{2\cdot}$ Oec .. Gb Sz Ln του κυρ. c ADE al m Thph$^{1\cdot}$
17. D aeth Aug Rebapt (non Chr Thph Amb al) om ο θεος | δε c EGH al ut vdtr pl sah syr^{p} Thph$^{1\cdot}$ .. Gb° Ln om c ABD al pm vv pl Chr al Aug al | δυνατος (Thph$^{1\cdot}$ comm δυναμενος) .. om al^{2} cop | D (similiter testes pauci alii) add in f. του μη δουναι αυτοις πνευμα αγιον πιστευσασιν επ αυτω

σαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες Ἄρα γε καὶ
τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωήν.
19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στε- 8, 1. 4.
φάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λα-
20 λοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. [20] ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν
ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν
21 πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. [21] καὶ ἦν χεὶρ
κυρίου μετ᾽ αὐτῶν, πολύς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν
22 κύριον. [22] Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱερου-
σαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας·
23 [23] ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει
24 πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ, [24] ὅτι ἦν ἀνὴρ
ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος
25 ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. [25] ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ 9, 30.
26 εὑρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. [26] ἐγένετο δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον Gal 2, 11.

---

18. Ln εδοξασαν c BD** (* εδοξαν) al[2] (vv fere omn) Chr text Thph[2.] | αρα γε c EGH al ut vdtr longe pl Chr al .. Ln αρα c ABD al sah | D om την | εδ. εις ζω. c EGH al ut vdtr longe pl vv pl Chr al .. Ln εις ζ. εδ. c ABD al[2] am tol demid

19. επι στεφανω c B (e sil.) GH al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thph[2.] Oec .. Gb" Ln επι στεφανου c AE al[3] d vg (*sub Stephano*) Thph[1.] .. D απο του (** om) στεφανου | AE αντιοχιας (ita passim) | D vg μονοις

20. ελθοντες c ABDEG al plus[20] cop sah syr[p] al Chr .. ς (= Gb Sz) εισελθ. c H al ut vdtr pl vg syr ar[p] Thph | ελαλουν c DEGH al ut vdtr fere omn vv fore omn Chr al .. Ln add και c AB al[4] vg (al[1] ελαλ. και συνεζητουν) | ελληνας c AD* (vg al m inter ελληνας et –νιστας non vdtr distinguere; cf 6, 1. et alibi) Eus Chr[comm2] Oec[comm] Thph[3.] Cassiod (*gentiles*) .. ς (= Gb Sz) ελληνιστας c B (e sil.) D**EGH al ut vdtr omn Chr[text] Oec[text] Thph[text] | ιησουν .. D al ar[p] (om τ. κυρ.) add χριστον

21. και ην .. D[gr] ην δε | ὁ c AB al .. ς om c DEGH etc

22. της εν .. BE al Chr της ουσης εν | ιερουσαλημ c ABD al .. ς ιεροσολυμοις c EGH etc | E Chr τα περι αυτων | διελθειν c DEGH al ut vdtr omn syr[p] ar[p] sah (ελθειν) .. Ln om c AB (sic) vv pm | D* εως της αντιοχ.

23. D[gr] ος και παραγ. | Ln την χαρ. την c AB | τω κυριω .. B al vv praem εν

24. B om τω κυριω

25. εις ταρσον c AB(D) al[4] am* (item cdd[lat] al) syr cop sah arm (syr[p] mg) .. ς (Gb[oo]) add ο βαρναβας c EGH etc vv Chr al | ευρων c ABE al pm Chr Chron .. ς (Gb[o]) add αυτον c GH etc (syr[p] c. ob) | ηγαγεν c AB al plus[30] vv m Chron Thph[1.] .. ς (Gb[o]) add αυτον c EGH etc | D syr[p] mg versum sic habent: ἀκουσας δε ὁτι σαυλος ἐστιν εἰς θαρσον (** ταρσ.) ἐξηλθεν ἀναζητων αὐτον· και ὡς συντυχων (d *et cum invenissent deprecabantur,* syr[p] mg *qui cum collocutus esset cum eo* etc) παρεκαλεσεν αὐτον (* om) ἐλθειν εἰς ἀντιοχειαν

26. αυτοις c ABE al[6] .. ς αυτους c GH etc Chr al .. al[1] (vv) om | και pr c AB (vg) syr[p] Ath Vig .. ς om c EGH etc | E sah Chr om ολον

συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε
πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.
Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται 27
21, 10. εἰς Ἀντιόχειαν· [28] ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος ἐσήμανεν 28
διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκου-
μένην· ἥτις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. [29] τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπο- 29
ρεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· [30] ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς 30
12, 25. πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

XII.

Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρῴδης ὁ βασιλεὺς τὰς 1
χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. [2] ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκω- 2
βον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρᾳ. [3] ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς 3
Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν
ἀζύμων, [4] ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσιν 4
τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα
ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. [5] ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· 5

---

26. GH (item D vdtr) al pl Thph[1] om εν pr | BD** al πρωτως, al πρωτους | A εις αντιοχειαν | D* (priora et. syr[p] mg) sic versum habet: οἵτινες παραγενομενοι ἐνιαυτον ὅλον συνεχυθησαν (syr[p] mg *congregati sunt*) ὄχλον ἱκανον· και τοτε πρωτον ἐχρηματισεν (–σαν?) ἐν ἀντ. οἱ μαθ. χριστιανοι (paullum differt d; D** non satis liquet)

27. ταυταις .. B αυταις

28. αναστ. δε εις .. D Aug ἦν δε πολλη ἀγαλλιασις· συνεστραμμενων δε ἡμων ἐφη εἷς | εσημανεν c A (D[gr] εφη σημενων) EGH al ut vdtr omn vv pl Chr al .. Ln εσημαινεν c B d vg Chron Aug | μεγαλην (Gb'') c ABD** al[4] Epiph Euthal .. ς μεγαν c D*EGH etc Chr Chron al | ητις (Gb'') c ABDE al[7] Epiph Euthal Chron .. ς οστις c GH etc Chr al | και c EGH al ut vdtr longe pl syr (cop) ar[p] Chr al .. Gb° Ln om c ABD al[6] vv pm Chron | ς (= Gb Sz) add in f. καισαρος (c EGH etc vv Chr Cassiod al) contra ABD al vg cop sah aeth arm Chron

29. ευπορειτο c ABD (οι δε μαθηται καθως ευπορουντο) EH al m Thph[1] .. ς ηυπορ. c G etc Chr al | A al ωρισεν

30. B al[1] cop om προς

XII. 1. D τας χ. ηρωδ. ο βασ. | D syr[p] c. ast add in f. εν τη ιουδαια

2. D aeth ar[p] (Chron) και ανειλεν | D ιωανου ut solet | AD** μαχαιρη

3. ιδ. δε (Gb') c ABE al m vg lux cop sah Chr[comm] .. ς και ιδ. c DGH etc vv pm Chr[text] etc | ιουδαιοις .. D add η επιχειρησεις αυτου επι τους πιστους | E al του συλλ. (E συνλ.) | ημεραι c B (o sil.) GH al ut vdtr pl Chr[1] Oec .. Gb (Sz?) Ln αι ημερ. c ADE al fere[35] Chr[1] Thph

4. ον και .. D τουτον | E εν φυλακη | A παραδιδους | αυτον pr .. D vg (non am) om, al[1] vv transp | A al[6] (syr utr *tradere;* syr[p] mg *producere*) αγαγειν

προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν περὶ
6 αὐτοῦ. [6] ὅτε δὲ ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ
ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσιν
7 δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. [7] καὶ ἰδοὺ ἄγ-
γελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν
πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπε-
8 σαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. [8] εἶπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν
Ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει
9 αὐτῷ Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. [9] καὶ ἐξελθὼν ἠκο-
λούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου,
10 ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. [10] διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν
ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτο-
μάτη ἠνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως
11 ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. [11] καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν
Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξεί-
λατό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν
12 Ἰουδαίων. [12] συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς
Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι

---

5. εκτενης c A**EGH al ut vdtr fere omn vv pm Chr Oec Thph .. Ln εκτενως c A* (vdtr) B al^{3} vg (e) Lcif Cassiod (D sic: πολλη δε προσευχη ην εν εκτενεια περι αυτου [π. α. om **] απο της εκκλ. π. τ. θ. πε. αυτ.) | B om πρ. τ. θε. | περι (Gb'') c ABD al^{11} .. ς υπερ c EGH etc Chr al

6. ημελλ. c BEG al .. ς Ln εμελλ. c ADH etc Chr al | προαγαγ. c AB (προσαγαγ.) al^{5} pluribusve .. ς προαγειν (et. αγειν, προσαγειν leg) | αυτον h. l. c ABDE al m vv m Chr .. ς ante προαγ. c GH etc vv Thph Oec | D om ο | D cop φυλ. δε | A προς τη θυρα

7. D vv επεστη τω πετρω | D επελαμψεν τω | παταξας .. D vv Lcif νυξας | εξεπεσαν (sic, non επ–) c ABDE al (et. επεπεσαν?) .. ς –σον c GH etc | D^{gr} vv m Lcif αυτου pon in f.

8. τε c AG al ut vdtr longe pl syr aeth ar^{p} etc Chr Thph^{2} Oec .. Ln δε c BDEH al vv m Thph^{1} | G vv πρ. αυτ. ο αγγελ. | ζωσαι (Gb') c ABD al m sah Bas Chr$^{comm\,2}$ .. ς περιζωσαι c EGH etc Chr^{text} Thph Oec

9. ηκολουθει c ABD al^{5} tol arm al .. ς (Gb°) add αυτω c EGH etc | G al γενομενον | υπο c AH al m syr^{p} mg Chr^{1} Thph^{2} .. ς Ln δια c BDEG etc vv m Chr^{1} Thph^{1} Oec | D al vv εδοκ. γαρ (Thph^{1} αλλ εδοκ.)

10. D πρ. κ. δευτ. φυλακην | ηλθαν c AB .. ς ηλθον | G syr om την φε. ε. τ. πολ. | ηνοιγη c ABD (ηνυγη) al m .. ς ηνοιχθη c EGH etc | εξελθοντες .. D add κατεβησαν τους επτα βαθμους και | D al m (Chr Thph^{1} diff mss) Oec προσηλθαν s. –θον | απεστη .. A απηλθεν, al^{1} εξηλθ.

11. εν εαυτω (B ap Bch αυτω) γεν. c ABD al^{5} vg ar^{p} al Lcif .. ς γεν. ε. εαυτ. c EGH etc | αλ. οτι (Thph Oec) .. DE vv Chr Lcif οτι αληθ. | B al ο κυρ., al ο θεος | εξειλατο c ABDEGH al m .. ς (= Gb Sz) –λετο | E al vv Lcif και εκ πασης | A syr om του λαου

12. συν. τε (om al^{1}) c B (e sil.) EGH etc vv m Chr al .. A al m cop sah συν. δε .. D και συν. | της μαριας c ABD al .. ς om της

καὶ προσευχόμενοι. 13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος 13
προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν 14
φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδρα-
μοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ 15
πρὸς αὐτὴν εἶπαν Μαίνῃ. ἡ δὲ διισχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον
Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες 16
δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν 17
διηγήσατο πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε
Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη
εἰς ἕτερον τόπον. 18 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς 18
στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐ- 19
τὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ
κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυ- 20
μομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν,
καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ᾐτοῦντο εἰρή-
νην διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. 21 τακτῇ δὲ 21
ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ
βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς· 22 ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει Θεοῦ φωνὴ 22
καὶ οὐκ ἀνθρώπου. 23 παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου 23

---

13. αυτου c ABD al m vv pm Thph$^{2\cdot}$ .. ς (= Gb Sz) του πετρου c EGH etc syr^p al Chr al | D* εξω (vdtr; item d) pro του πυλ. | E al m cop sah ρωδη (al^1 ρωθη) | D (non E) ον. ρο. υπαχ.

14. τον πυλ. .. E (vv) αυτω την θυραν | D* και εισδρ. δε | D* om τον sec

15. ειπαν c AB .. ς -ον c EGH etc .. D** ελεγον (pergit αυτη), D*(?) Chr om | ελεγον c AD (D vv add προς αυτην Τυχον) EGH al ut vdtr fere omn Chr al .. Ln ειπαν c B al^1 | εστ. αυτ. c AB .. ς αυτ. εστ.

16. D om πετρ. (Gb°) | D* εξανοιξ. δε και ιδοντες α. και εξ. | ειδαν c AB .. ς -ον c EGH (ιδ.) etc

17. A κατασισαντος δε αυτου σιγ. | διηγησατο (D syr syr^p c. ast praem εισηλθεν και) c A al^6 vg .. ς Ln add αυτοις (al^1 praem) | A αυτον ο κυρ. | τε c ABE al vg syr aeth sah .. ς δε c DGH etc vv pp

18. ουκ ολιγ. .. D al^1 Lcif om, al vv Cassiod μεγας

19. δε .. A aeth ar^p τε | απαχθηναι (Petr alex απαγχθ.) .. D*^{gr} vv αποκτανθηναι (pauci al variant) | την c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln om c ABDE al^7 | A διετριψεν

20. δε (D γαρ, al τε) c ABD al^6 vv pm Euthal Lcif .. ς (= Gb Sz) add ο (om E al Thph$^{1\cdot}$) ηρωδης | D οι δε ομοθυμ. (οι δε ομ. et. syr^p mg) εξ αμφοτερων των πολεων (εξ α. τ. π. et. syr^p c. ast) παρησαν πρ. τον βασιλεα | του βασιλ. .. D αυτου | A ητησαντο | D vg Lcif τας χωρας αυτων, al vv m την χ. α., E al α. την πολιν | απο .. D al^2 εκ

21. B al^2 om ὁ | B al^1 om και (vg Lcif *vestitus sedit*, am *vestitus est seditque*)

22. ο δε etc sic etiam D praemissis his: καταλλαγεντος δε (d om) αυτου τοις τυριοις (syr^p c. ast *reconciliatus est iis autem*) | GH al pm vv m φωνη (D vg syr Lcif φωναι) θεου

23. D al αυτ. επαταξ.

ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.
24 25 Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρνάβας δὲ καὶ 6, 7.
Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

XIII.

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ
διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λού-
κιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος καὶ
2 Σαῦλος. 2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ
3 ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. 3 τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι
4 καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες
ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατῆλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέ-
5 πλευσαν εἰς τὴν Κύπρον, 5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν

---

23. την δοξ. c AB al ut vdtr pl .. Gb Sz Ln om την c DEGH al plus^{30} Chr Thph Oec | D και καταβας απο του βηματος γενομ. σκωλ. ετιζων και ουτως εξεψ.

24. θεου .. B vg ar^{p} κυριου | A ηυξανετο, D* ευξανε

25. D* απεστρεψ. | εξ ιερουσ. c A etc cop Chr; item απο ιερ. DE al m vg Chr^{ms}, item απο s. εξ ιερ. addito εις αντιοχειαν E al m vv m Cassiod .. BGH al pl ar^{p} sl^{ant} Chr^{ms} Oec Thph εις ιερ., al^{7} sah sl^{ms} εις (al^{1} add την) αντιοχ. | και ιω. c D**EGH al ut vdtr longe pl cop sah syr^{p} al Chr Thph Oec .. Ln om και c ABD* (τον ιωανην) al^{4} vg syr al | A al m Thph$^{2\cdot}$ επικαλουμενον

XIII. 1. ησαν δε c ABD al^{8} vv pl Vig .. ς (Gb°) add τινες c EGH etc syr^{p} Chr al | ο τε .. D* vg Vig εν οις (D**^{gr} Vig add ην και) | B σιμεων | D al επικαλουμενος | A νειγερ .. syr^{p} mg νηγερ | D λουκειος (** add ὁ) κυρ. | D* d ηρ. και τετρ.

2. ειπεν .. E vg syr aeth add αυτοις | τον c cdd unc omn al pl vv pp pm .. ς (= Gb Sz) add τε | σαυλον c ABCDE al m Bas^{ms} Chr hrs Chr (Ath τον παυλ. και βαρν.) .. ς (Gb°) praem τον c GH etc Thdrt Thph Oec

3. προσευξ. .. D add παντες | απελυσαν (om D; al^{2} απηλθον) .. E vv m Lcif al add αυτους

4. αυτοι c AB (C non liquet) al^{8} vg d e syr utr al Amb Vig al .. ς ουτοι c E^{gr}GH etc vv Chr al .. D al^{1} Ath οι | B εκπεμψαντες | του αγ. πν. c ABC** (* latet) D** (* τ. πν. αγ.) al Ath .. ς τ. πν. του αγ. c EGH etc (vv fere omn) pp (sah των αγιων) | κατηλθον .. A απηλθ., Ath ηλθ., D^{gr} καταβαντες δε | την bis c EGH al ut vdtr longe pl Oec (pr et. Thph, sec et. Chr) .. Ln om c ABC** (* non liquet) D al Chron (pr et. Did Chr; sec et. Thph) | AC**DE σελευκιαν | τε .. D al^{1} om (al Chr κακειθεν sine τε, item al addito δε) .. GH al pl d sah syr^{p} mg Thph Oec δε

5. D γενομ. δε | D εν τη σαλαμεινι, AEG al εν σαλαμινη (vg [non am] Lcif Cassiod *Salaminam*) | G al κατηγγελον, D al Chr^{1} -γειλαν (al^{1} -λον)

λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην
ὑπηρέτην. [6] διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ 6
μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦς, [7] ὃς ἦν σὺν τῷ 7
ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρ-
νάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· [8] ἀνθίστατο 8
δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. [9] Σαῦλος δέ, 9
ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν [10] εἶπεν 10
Ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ
πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας;
[11] καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον 11
ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ
περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. [12] τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς ἐπί- 12
στευσεν, ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.
Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην 13
15, 38. τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς

5. θεου .. D[gr] syr cop Lcif κυριου | ειχ. δε (om sah) και (al sl[...] Lcif om) ιω. (D h. l. ιωαννην) υπ. (D sah ar[p] syr[p] mg υπηρετουντα αυτοις) .. E εχοντες μεθ εαυτων και ιω. εις διακονιαν (vg *in ministerio*)

6. D διελθοντων δε (* διαπεριελθ.? και περιε. δε?) αυτων | ολην c ABC DE al pm vv pl Lcif al, item al[1] Chr post νησον .. ς (= Gb Sz) om c GH etc ar[p] Thph Oec | E ηυρον, A ευραν .. C al Thph[2.] add εκει | ανδρα c ABCD sl m vv m Chr Thph Lcif, item post τινα E al[1] vg sah sl[ed] .. ς om c GH etc (arm? sl ms?) Oec | D ονοματι καλουμενον (item al sine καλ.) | βαριησους c B (e sil.) CE etc sah Chr Thph[2.] .. D* βαριησουαν (d -αμ), Lcif *barjesuban* .. AD**GH al longe pl syr[p] mg Thph[1.] Oec Cassiod βαριησουν .. al vg cop arm βαριησου, et aliter .. E Bed[gr] demid Lcif add ο μεθερμηνευεται ελυμας (*paratus* i. e. ετοιμας cf ad v. 8.)

7. D συνκαλεσαμενος | D κ̈α̈ῐ εζητησεν

8. ελυμας .. D* ετοιμας (d *etoemas*) | D* d syr[p] c. ast add in f. επειδη ηδιστα ηκουεν αυτων; item E Bed[gr] οτι ηδεως αυτων ηκουεν

9. ατενισας c ABCG al[7] vg al (cop om ατεν. ε. α.) Chr Lcif al .. ς (Gb[oo]) praem και c DEH etc vv m Thph Oec

10. D* d* arm Lcif Vig Or int om πασης pr | D* υιος? | B του κυριου | D* τας ουσας ευθειας

11. D* η χειρ | κυριου c ABCDEGH al pl Chr Thdrt Thph .. ς (= Gb Sz) του κυρ. c cdd minusc Oec | D εως καιρου | δε c AB (e sil.) EGH al ut vdtr omn sah syr[p] etc Chr Thph Oec .. C vg cop syr aeth arr Lcif Hier τε (D και ευθεως pro πα. δε) | επεπεσεν c CEGH al ut vdtr longe pl Chr Thph[2.] Oec .. Ln επεσεν c ABD al Thph[1.] | B om επ αυτ.

12. τοτε ιδ. .. D ιδ. δε | επιστ. (D add τω θεω, item aeth τω κυρ. omissis reliquis) .. A vv post εκπλ. pon .. DE aeth Lcif praem εθαυμασεν και | B εκπληττομ. | κυριου .. C Vig θεου, et aliter

13. παυλον c ABCDE al[5] Dion alex Chr .. ς (Gb[o]) praem τον c GH etc Thph Oec | E al αναχωρ.

14 Ἱεροσόλυμα. [14] αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς
Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ
15 τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. [15] μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν
προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες Ἄνδρες
ἀδελφοί, εἰ ἔστιν λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε.
16 [16] ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν Ἄνδρες Ἰσραη-
17 λῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. [17] ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου 7, 2 ss.
ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν
γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, *Ex 6, 1.
18 [18] καὶ ὡς τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, 7, 36. *Dt 1, 31.
19 [19] καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν *Dt 7, 1.
20 γῆν αὐτῶν· [20] καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα *Jos 14, 1.
21 ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. [21] κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βα- *1 Sam
σιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς 8, 5. 10, 21. 16, 1.
22 Βενιαμίν, ἔτη τεσσεράκοντα· [22] καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυὶδ
αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας Εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσ- *Ps 89, 21.
σαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.

---

14. αυτ. δε .. E παυλος δε και βαρναβας | A εγενοντο | της πισιδιας c DEGH al ut vdtr omn vv omn pp .. Ln την πισιδιαν c ABC | BC cop ελθοντες

15. ει c D**EGH al ut vdtr longe pl vv m Chr Thph Oec .. Ln add τις c ABCD* al^{15} vg syr cop Cassiod | λογ. (D add σοφιας) εν υμ. c DEG al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln εν υμ. λογ. c ABC (item H omisso [item al] εν) al m vv pl

16. D ο παυλος

17. τουτου c EGH al plus^{50} syr utr ar^{p} sl (al?) Chr Thph Oec Lcif .. ς (= Gb Sz) Ln add ισραηλ c AB (sed B του pro τουτου, al^{1} vv om τουτ.) CD etc vg cop sah (om λαου τουτ.) al | D* εν τη γη | αιγυπτω c CDEGH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln –πτου c AB al (vv ut vdtr omn)

18. DE vv pm (non syr^{p}) om ως | ς Ln τεσσαρακονταετη (C* –την) χρ. cf Prol .. D vv ετη .μ̅. | ετροποφορ. (Gb′) c B (e sil.) C**DGH al ut vdtr longe pl vg (*mores eorum sustinuit*) syr^{p} mg^{gr} Constst (sic; cf 7, 36. Cotel. p. 380.) Or (ad Dt 1, 31. et alibi) Chr (Phot in Lex.) Thph$^{2\cdot}$ ($^{1\cdot}$ ετροφοπορ.) Oec .. Gb Sz Ln ετροφοφορ. c AC*E al^{7} vv pl (*nutrivit*) Ath Mac (Cyr Hes)

19. B sah om και | κατεκληρονομ. c ABCDEGH al plus^{50} Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. ς (= Gb Sz) κατεκληροδοτησεν | BD* al^{2} cop sah om αυτοις | αυτων .. D* syr^{p} c. ast των αλλοφυλων

20. και μ. ταυτ. (D* vv m om με. τα.) h. l. c D**EGH al ut vdtr longe pl ar^{p} al Chr Thph Oec .. Ln (Gb′) ante εδωκεν pon c ABC al^{6} cop arm (Chr?) | ως .. D* εως (vg *quasi post annos* etc, aeth *et post annos* etc) | E al vv εδωκ. αυτοις | B (item A vdtr) om του

21. ο θεος .. al^{12} (cd^{1} lat?) om, al^{1} transp | Ln κεις c ABCD (non EGH etc) et βενιαμειν c ABC (non DEGH etc) cf Prol | ς Ln τεσσαρακ. cf Prol

22. τ. δαυ. αυτ. c ABD (om τον) cop sah .. ς αυτ. τ. δ. c CEGH etc vv pl pp | E ηυρον | D al^{1} τον υιον ιεσσαι | E om ανδρα (om B) κ. τ. κ. μου ος

[23] τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ᾽ ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ 23
Lc 3, 3. σωτῆρα Ἰησοῦν, [24] προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου 24
αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ. [25] ὡς δὲ ἐπλήρου 25
Lc 3, 15. Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν Τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ᾽
Jo 1, 27. pp. ἰδοὺ ἔρχεται μετ᾽ ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.
[26] ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν 26
θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. [27] οἱ γὰρ κατοι- 27
κοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ
τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας
Lc 23, 23. κρίναντες ἐπλήρωσαν, [28] καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες ᾐτή- 28
σαντο Πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· [29] ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ 29
Lc 23, 53. αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον.
[30] ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, [31] ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους 30 31
1, 3. τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες νῦν
10, 40 s. εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. [32] καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα 32
τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπε-

---

23. D ο θεος ουν απο τ. σπ. αυτου | ηγαγεν c ABEGH al longe pl (al[1] ανηγαγ.) vg (et. am, non tol) cop aeth ar[p] Ath Chr[comm] Thph[1.] Oec Aug .. ς (= Gb Sz) ηγειρε c CD etc | σωτ. ιησ. (al[9] Chr[2] om ιησ.) c AB (e sil.) CD (σ. τον ιν) E etc vv pl Thph[2.] Oec Aug .. GH (σ̅ρ̅ι̅α̅ν̅ sic) al pl aeth ar[p] Chr ms Thph[1.] (et text et comm) σωτηριαν

24. παντι τ. λ. ισρ. c B (e sil.) CDE etc vv pl .. GH al pl ar[p] sl mss[2] Chr[comm] Thph Oec om παντι .. A al pl sl mss[2] ar[p] Chr[comm] Thph om τω λαω; GH al m Oec om λαω .. al[2] sah om ισραηλ (al Chr[text] του ισρ.)

25. ιωανν. c ACDEH al Thph[1.] Oec .. ς praem ὁ c B (e sil.) G etc Chr Thph[2.] | τινα με c CDEGH al ut vdtr omn vv fere omn Chr al .. Ln τι εμε c AB sah (ς sic: τ. μ. υ. ειναι; ουκ) | D αλλα | D μεθ εμε

26. και οι .. B om και | AD εν ημιν | Ln ημιν ο λογ. c AD al[3] sah syr[p] mg | C al m aeth arm syr[p] ο λογ. ουτος (al syr aeth arm ar[e] om ταυτης) | εξαπεστ. c ABCD al fere[30] Chr .. ς απεσταλη c EGH etc Thph Oec

27. CE al pl vv Chr[2] (non Thph Oec) om εν | D* οι αρχ. αυτης (sic et. vg) αγνοησαντες τας γραφας (sic et. E syr) | κριναντες .. D praem και

28. D vv m ευροντες εν αυτω | ητησ. etc .. D* κρειναντες αυτον παρεδωκαν πειλατω ινα εις αναιρεσιν

29. ετελεσαν c C (D** –σεν, * ετελουν) EGH etc .. AB(?) al ετελησαν (sic edd Elz [non ς nec ς[e] 1624.] Wtst al) | παντα c ABCDEGH al longe pl Chr Thph .. ς (= Gb Sz) απαντα | B vv pl (non vg syr[p]) τα (om B?) γεγρ. πε. αυτ. | γεγραμμ. .. D* (similia syr[p] mg) add εισιν, ητουντο τον πειλατον τουτον μεν σταυρωσαι, και επιτυχοντες παλιν και | D* και εθηκαν

30. D totum versum sic habet: ον ο θε. (d add *vero*) ηγειρεν

31. ος .. D (vv?) ουτος | D ωφθη τοις συναναβαινουσιν (** –βασιν) αυτω α. τ. γ. ε. ιερ. εφ ημερ. πλειονας (** πλειους) | νυν c AC al fere[20] syr cop sah aeth ar[e] (item και νυν arm); item αχρι νυν D al[1] vg syr[p] .. ς (= Gb+ Sz) om c B (e sil.) EGH etc ar[p] pp | H om αυτου

32. πατερας .. DE (non A) al vv m add ημων | D al γενομ. επαγγ.

33 πλήρωκεν τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν ἀναστήσας Ἰησοῦν, [33] ὡς καὶ ἐν τῷ *Ps 2, 7.
πρώτῳ ψαλμῷ γέγραπται Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Heb 1, 5.
34 [34] ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς
διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ πιστά. *Es 55, 3.
35 [35] διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. *Ps 16, 10.
36 [36] Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη Act 2,
37 καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν· [37] ὃν δὲ 27 ss.
38 ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. [38] γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες
39 ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, [39] καὶ ἀπὸ
πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωυσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ Ro 8, 3.
40 πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. [40] βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς τὸ εἰρη-
41 μένον ἐν τοῖς προφήταις [41] Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ *Hab 1, 5.

---

32. αυτων ημιν (utrumque om cop; om ημιν sah ar^{p} syr^{p} Amb ms [Bed^{gr}?]) c C***EGH al ut vdtr fere omn syr al Chr Thph$^{2.}$ Oec (item al^{1} Thph$^{1.}$ αυτ. υμιν) .. al^{1} ημιν .. Ln ημων c ABC*D vg (tol υμων) aeth Hil (ημ. s. υμ.) Amb (Bed^{gr}?) | ιησουν .. D al sah syr^{p} c. ast Amb Hil τον κυριον (ημων) ιη. χριστον (om syr^{p} c. ast) .. A** αυτον εκ νεκρων

33. ως και .. D ουτως γαρ | πρωτω ψ. c D Or dis (in scholio) Georg alex (item Oec^{ed} ψ. τω πρωτω) Tert Cyp^{ms} Hil^{dis} Hier Cassiod cdd^{lat} ap Bed (conjgunt ψ. 1. et 2. in unum Just Petilian ap Aug; conjungi in cdd hebr. testatur Euth etc) .. ς (= Gb) ψ. τω δευτερω c EG etc vv fere omn Chr Thph Amb; item posito τω δευτ. post γεγρ. ABC al arm; item δευτ. ψ. H al .. Ln ψ. γεγρ. τω πρωτω (sine teste; sed cf ABC etc et D etc) .. 46.* (ut vdtr; est cod. Monac. saec. XI.) cdd^{lat} ap Erasm Bed^{gr}(?) Hes presb ψαλμω (sine numero) | D syr^{p} mg add in f. αιτησαι παρ εμου και δωσω σοι usque περ. της γης e Ps. 2, 8.

34. ανεστ. αυτον .. E syr add ο θεος | μελλοντα (al^{2} Thph$^{1.}$ μελλων) .. E al Chr add αυτον

35. διο c CEGH al fere omn vv pl Chr Thph Oec .. Ln διοτι c AB al^{2} sah .. D syr aeth om | εν (al^{1} add τω) ετερω (al^{1} -ρα) .. D ετερως (vg *alias*, d *alia*)

36. D al^{1} vv om μεν | ACD ιδεν (non item v. seq.)

37. ον .. D^{*gr} ο

38. δια τουτου (al τουτο) .. E al (aeth?) δι αυτου

39. και (D syr^{p} c. ast add μετανοια) c B (e sil.) C***EG rell ut vdtr omn vv fere omn pp .. Ln om c AC* am demid tol | A εδυνηθητε .. D^{gr} ηδυνηθημεν | νομω c ABCD al Chr .. ς τω νομ. c EG etc Thph Oec | D syr^{p} mg εν τουτω ουν | D al^{1} syr^{p} mg add in f. παρα (al^{1} τω) θεω

40. επελθη .. al Chr^{comm} -θοι, al^{1} ελθη | εφ υμ. c ACEG al ut vdtr longe pl vv fere omn Chr al .. Ln om c BD al^{5} am tol (non demid) .. al^{1} εις υμ. post προφ.

41. ιδετε .. E Bed^{gr} ακουσατε | και θαυμασατε .. E al m Bed^{gr} sl add και (om E Bed^{gr}) επιβλεψατε, eadem praem al Chr (sed ^{1} εμβλ.) Thph$^{2.}$

ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ
μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.
Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι 42
αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν 43
πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ
Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι
τοῦ θεοῦ. 44 τῷ τε ἐχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη 44
ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους 45
ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις ἀντι-
λέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. 46 παῤῥησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ 46
Βαρνάβας εἶπαν Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον

---

41. εργαζ. εγω c ABD al vg (non demid) syr sah .. ς εγ. (Thph$^{2\cdot}$ ante εργον pon) εργ. c CEG etc vv m pp | εργον sec c ABC etc vg (non tol) cop sah aeth Thph$^{2\cdot}$ .. Gb° c DEG al fere^{40} tol syr utr arr sl Chr Cosm Thph$^{1\cdot}$ Oec | ὃ (Gb″) c ABCDEG al^{50} Chr Thph .. ς (= Sz) ᾧ c 1. etc Cosm Oec | AG al εκδιηγειται, D* al –γησεται | D syr^{p} c. ast add in f. και εσιγησαν (–σεν syr^{p} c. ast)

42. αυτων c ABCDE al fere^{20} vv pl Chr Cassiod (item additis εκ τ. σ. τ. ιουδ. G al m sl Thph$^{2\cdot}$) .. ς (= Gb Sz) εκ της συναγωγης των ιουδαιων c 1. etc | παρεκαλουν (E om) .. B al^{1} ηξιουν (post σαββ. positum), item Chr^{comm} .. ς (= Gb Sz) add τα εθνη c G etc ar^{p} al Oec contra ABCDE al m vv pl Chr Thph Cassiod | μεταξυ .. D εξης, al^{1} επιον, al^{1} add τουτεστιν το εσομενον | τα (D* om) ρημ. .. al^{1} τον λογον | Gb° ταυτα c h al fere^{30} Thph$^{1\cdot}$ (Gb: «totus versus e variis glossematibus coiisse videtur»)

43. τω π. και τω (DG om) βαρν. .. syr αυτοις | προσλαλ. c EG h al fere^{50} Bed^{gr} vg sl^{ms} Oec Thph$^{1\cdot}$ .. ς (= Gb°° Sz) Ln add αυτοις c AB (e sil.) CD etc vv pl Chr Thph$^{2\cdot}$ | προσμεν. c ABCDE al pm Chr Thph$^{2\cdot}$ .. ς (= Gb Sz) επιμεν. c G etc | DE Bed^{gr} syr^{p} mg add in f. εγενετο δε καθ ολης της πολεως διελθειν (E Bed^{gr} κατα πασαν πολιν φημισθηναι) τον λογον (D add του θεου)

44. τε c BE^{gr}G al pl syr utr aeth Chr Thph Oec (G Oec τοτε pro τω τε) .. ς (= Gb Sz) Ln δε (Gb′) c AC (vdtr) D etc vv m | εχομενω c AC**E* al^{7} .. ς (= Gb Sz) ερχομενω (Gb′) c B (e sil.) C*DE**G etc pp | πασα .. D ολη | τον λογ. τ. κυριου (κυρ. c AB al m am tol sah .. ς θεου c CEG etc vv pm pp) .. D του παυλου

45. ιδοντες δε .. D πολυν τε λογον ποιησαμενου περι του κυριου και ιδοντες | τους οχλ. (aeth om) .. D (sah) το πληθος | τοις .. DE al^{1} syr add λογοις τοις | Ln om του c AB al^{1} contra CDEG etc Chr Thph Oec | λεγομενοις c CDG al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln λαλουμενοις c ABE al^{3} (cf 16, 14.) .. al^{2} ειρημενοις | αντιλεγοντ. και c D al ut vdtr pl syr^{p} ar^{p} sl Chr Thph Oec .. E (al^{1}?) εναντιομενοι (sic) και .. Gb° Ln om c ABCG al plus^{20} vv pm

46. D al^{1} παρρησιασαμενος | τε c ABCD^{gr} al m aeth (sah ar^{p} om; vg *tunc*) .. ς δε c EG etc vv m pp | ο βαρν. .. D Thph$^{1\cdot}$ om ὁ | ειπαν c ABD (add προς αυτους) .. ς –πον | ην .. C al^{1} om; D post πρωτ. pon | D^{gr} om αναγκ., al^{1} Cyr om πρωτ.

τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς
47 τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. [47] οὕτως γὰρ ἐντέ-
ταλται ἡμῖν ὁ κύριος Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰς σωτη- *Es 49, 6. Lc 2, 32.
48 ρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. [48] ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδό-
ξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς
49 ζωὴν αἰώνιον· [49] διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας.
50 [50] οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας
καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον
51 καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. [51] οἱ δὲ
ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον, Lc 9, 5.
52 [52] οἵ τε μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

XIV.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συνα-
γωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε
2 καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. [2] οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν
3 καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. [3] ἱκανὸν μὲν
οὖν χρόνον διέτριψαν παῤῥησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ 6, 12.

---

46. δε c AC (C al^{3} Θr^{3} επει) D**EG al ut vdtr fere omn vv pm Or^{4} Thdrt^{3} Chr^{2} Thph$^{2\cdot}$ Oec .. Ln om c BD* al^{1} cop sah syr^{p} Thph$^{1\cdot}$ | E vg Thdrt^{3} εαυτ. κριν. | E στρεφ. ημεις
47. D* al^{1} Cyr Thdrt εντεταλκεν | D^{*gr} al^{1} om ημιν (et. ante εντετ. pon) | ο κυριος .. DE al Cyp add ιδου | D* Cyp (Aug) φως (sine εις) τεθ. σε | D am demid Aug al τοις εθνεσιν
48. D vv και ακουοντ. τα | εδοξαζον .. D Aug εδεξαντο (cf 11, 1.) | τ. κυριου c A (ν λογ. τ. κυ in rasura) CG al ut vdtr longe pl vv pm pp .. BD^{gr}E^{gr} al^{9} cop Aug^{1} τ. θεου .. al^{1} Chr^{1} om (al^{1} syr utr aeth ar^{e} τον θεον pro τ. λογ. τ. κ., al^{1} τ. θε. και τ. λογ. τ. κ.) | B αιωνιαν
49. διεφ. δε .. D aeth ar^{p} και διεφ. .. al^{1} syr^{p} om δε | A al καθ ολης
50. D^{*gr} παρωτρυνον | ς (= Gb Sz) γυν. και τας c EG etc vv pm Chr al contra ABCD al m sah syr arm Cassiod | DE θλιψιν (D add μεγαλην) και διωγμ. | D al om τον | βαρναβ. c ABCDEG al m Chr Thph$^{2\cdot}$ .. ς (Gb$^{\circ\circ}$) praem τον c 1. etc
51. των (E al syr Thph$^{2\cdot}$ praem απο) ποδων c ABC al m vg syr^{p} arm .. ς (Gb$^{\circ}$) add αυτων c DEG etc vv pm pp | επ .. E εις | ηλθον .. D^{gr} κατηντησαν | E εις το Ικ.
52. τε c AB al^{5} vg aeth ar^{p} .. ς δε c CDEG etc vv pm pp

XIV. 1. αυτους .. D^{gr} αυτον | D ουτως προς αυτους, E πρ. αυτ. ουτ. | D πιστευειν, E θαυμασαι (sed E in f. add και πιστευσαι)
2. απειθησαντες c ABC al pm am etc Thph$^{2\cdot}$ .. ς –θουντες c EG etc Chr al (οι δε usq επηγειραν .. D [similiter syr^{p} mg] οι δε αρχισυναγωγοι των ιουδ. και οι αρχοντες της συναγωγης επηγαγον αυτοις διωγμον κατα των δικαιων) | D syr^{p} mg (cdd lat?) Cassiod in f. add ο δε κυριος εδωκεν ταχυ ειρηνην, item E Bed^{gr} ο δε κυρ. ειρ. εποιησεν
3. A διετριβον | D διατρειψαντες παρησιασαμενοι (* –σιαμενοι) | A μαρτυρ. επι τω

λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν
χειρῶν αὐτῶν. [4] ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν 4
τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. [5] ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν 5
ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι
αὐτούς, [6] συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν 6
καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον· [7] κἀκεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι. 7

Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ 8
κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. [9] οὗτος ἤκουσεν τοῦ 9
Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σω-
θῆναι, [10] εἶπεν μεγάλῃ τῇ φωνῇ Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ 10
ἥλατο, καὶ περιεπάτει. [11] οἵ τε ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπῆραν 11
τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις
κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς, [12] ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον 12

---

3. διδοντι c ABDE al fere[50] vv pm Chr Oec .. ϛ (= Gb Sz) και διδ. c CG etc aeth Thph

4. D ην δε εσχισμενον | οι δε .. D αλλοι δε | D (syr[p] mg?) add in f. κολλωμενοι (hoc et. syr) δια τον λογον του θεου

5. D al Chr om τε | D των ιουδαιων

6. D* σ. και κατεφ. | Ln εις λυστρ. c C*D* | DE περιχ. ολην, vg ολ. περ.

7. ησ. ευαγγ. c CEGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln ευαγγ. ησ. c ABD al | D add in f. και εκεινηθη ολον το πληθος επι τη διδαχη· ο δε παυλος και βαρναβας διετριβον εν λυστροις, item E Bed[gr] vg[sixt] τον λογον του θεου· και εξεπλησσετο πασα η πολυπληθια επι τη διδ. αυτων· ο δε π. και βαρν. διετρ. εν λ.

8. B αδυν. ante εν pon, D al[1] εκαθ. ante αδυν. | D om χωλ. (Gb°) | D* της μητρ. | αυτου c ABCDE al fere[15] vv m .. ϛ (= Gb Sz) add υπαρχων c GH etc (al[1] ων) vv Chr al | περιεπατησεν c ABC al m (Chr?) .. ϛ[e] (ϛ περιεπεπ.) Gb Sz περιπεπατηκει c DEGH al pl pp (Thph[1.] περιεπατηκει)

9. ηκουσεν (Gb″) c ADEGH al pl vg etc Chr Thph .. ϛ ηκουε c B (e sil.) C etc sah etc Oec | λαλουντος .. D add υπαρχων εν φοβω et pergit ατενισας δε αυτω ο παυλος, E (syr aeth) προς ον ατεν. ο παυλ. | εχ. πιστ. c ABCD al am demid al pl .. ϛ πιστ. εχ. c EGH etc vg pp

10. τη c AD**EGH al ut vdtr omn pp .. Ln om c BCD* | αναστηθι c ABGH al ut vdtr longe pl vg aeth ar[p] Chr Thph[1.] Oec .. Ln praem σοι λεγω εν τω (E al om) ονοματι του κυριου (al om τ. κ., E al vv add ημων) ιησου χριστου (al Thph[2.] om χρ.) c CDE al pm Bed[gr] vv pm Thph[2.] (cf 3, 6.) | ορθος .. E[gr]H al m syr[p] mg Thph[1.] -θως .. D syr[p] mg add και περιπατει | ηλατο (E vv praem παραχρημα, D ευθεως παραχρ.) c ABC (D* ανηλατο, ** ανηλλατο) al pm vg (*exilivit et ambulabat*) al Chr (al m Dam ηλλατο, E εξηλλατο) .. ϛ (= Gb Sz) ηλλετο c G (H ηλετο) etc

11. τε c AB al aeth cop .. ϛ δε | ο .. B οπερ | παυλος c ABCDE al Chr .. ϛ praem ὁ c GH etc | D om την | G λυκαονιστῆ (-στι AB [e sil.] CDEH etc) | D al τοις ανθρ.

12. τε .. D al[5] e Chr δε | τον pr c ABC* (D nec τον nec μεν habet) al vv pl .. ϛ (Gb°°) add μεν c EGH etc Chr al | DEGH al Διαν

13 Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. 13 ὅ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς
τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας
14 ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. 14 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι
Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαῤῥήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς
15 τὸν ὄχλον, κράζοντες 15 καὶ λέγοντες Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ
ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τού- 4, 24.
των τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν
16 καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 16 ὃς ἐν ταῖς
παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐ- 17, 24 ss.
17 τῶν· 17 καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν
ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφρο-
18 σύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. 18 καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν
τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

---

12. C*D al om ὁ

13. ο τε c ABC (C Τοτε sed Τ erasum) al^6 (al^1 τοτε ο) vg aeth (ar^p) Chr .. ς ο δε c D (D al^1 οι δε ιερεις etc ενεγκαντες etc ηθελον) EGH etc vv pm Thph Oec | D al^1 του οντ. Διος | D* om της | πολεως c ABC*D al m vv pl .. ς (= Gb Sz) add αυτων c EGH etc syr^p al Chr al | D ταυρ. αυτοις, item E al^1 στεμμ. αυτοις | Gb′ ηθελον c DH al m tol aeth Thph$^{1.}$ (soli D al^1 aeth supra οι ιερεις ενεγκαντες) | D επιθυειν

14. D ακουσας δε (D syr om οι αποστ.) | αυτων c CDEGH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln εαυτων c AB al^4 | εξεπηδησ. c ABC*DE al m vv m Chr Thph$^{1.\ comm}$ .. ς (= Gb Sz) εισεπηδ. c C***GH etc | εις .. C επι

15. D* και φωνουντες | τι .. A* ει (corrige εις?) τι | D om και | H al flor om υμιν, C al Chr ante εσμ., al post ανθρ. pon | υμας .. D flor Ir υμιν et DE flor Ir pergunt οπως (E ινα) απο τ. τ. μ. επιστρεψητε (E –φητε) | θεον ζωντ. (Gb″) c ABCD** (D* al praem τον) E al Ath .. ς τον θε. τον ζωντ. c GH etc Chr al | ος εποι. .. D τον ποιησαντα

17. καιτοιγε c C***GH al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Thph Oec .. Ln καιτοι c ABC* al^2 cop sah Ath .. DE καιγε | εαυτον c CD (post αφηκ. pon) GH al ut vdtr omn Ath Chr Thdrt al .. Ln αὑτον c ABE | G ἤφηκεν (sic) | αγαθουργων (Gb″) c ABC al m Ath .. ς αγαθοποιων c DEG (H αγαθοπων) etc Chr Thdrt al | ουρανοθεν (Gb″) c A 13. vg aeth syr sah (syr sah add αυτοις post αγαθουργ.) Ir ms .. Gb Sz Ln add υμιν c CDEGH al pm flor syr^p sl Ath Thdrt Thph Ir, item ς (= Gb Sz) ημιν c B (e sil.) etc cop ar^p Chr Oec .. syr ar^e Leo αυτοις | A al vv διδ. υετ. | DE εμπιμπλων (D ενπ.) | υμων c CDE al m am demid tol flor syr^p sl Ath Thdrt Thph$^{1.}$ Ir al .. ς (= Gb Sz) ημων c AB (e sil.) GH etc vg^{ed} cop aeth ar^p Chr Leo al .. syr sah ar^e (cdd lat?) αυτων

18. D cop sah μογις | C al m syr^p mg arm sl add in f. αλλα πορευεσθαι εκαστον εις τα ιδια, item Ln add διατριβοντων αυτων και διδασκοντων c C (sed praem αλλα etc, habet διατρ. δε, om και, item om δε post Επηλθ.) D (sed om δε post Επηλθ.; D** habet διατρ. δε) E (διατρ. δε, omisso δε seq) al pm Bed^{gr} syr^p mg arm sl (sed diff mss) ar^e Cassiod (sed ex his et cdd et vv pl cum C [exc και illo] conveniunt)

'Επῆλθαν δὲ ἀπὸ 'Αντιοχείας καὶ 'Ικονίου 'Ιουδαῖοι, καὶ πείσαντες 19
2 Co 11, 25. τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυραν ἔξω τῆς πόλεως, νομί-
σαντες αὐτὸν τεθνάναι. 20 κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰς 20
εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς
Δέρβην. 21 εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκα- 21
νοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ 'Ικόνιον καὶ 'Αντιόχειαν, 22 ἐπι- 22
στηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει,
καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. 23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσ- 23
ευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκει-
σαν. 24 καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν, 25 καὶ 24 25
λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν εἰς 'Αττάλειαν, 26 κἀκεῖθεν 26
ἀπέπλευσαν εἰς 'Αντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ
εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. 27 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν 27
1 Co 16, 9. ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ ὅτι ἤνοιξεν

---

19. επηλθαν c AB .. ς -θον | δε .. CDE etc om cf ad v. 18. | DE Bed^{gr} vg al Cassiod τινες απο αντ. κ. ικ. ιουδ. (D ιουδ. απο ικ. κ. αντ.) | και πεισ. (D al^1 επισεισαντ.) τ. οχλ. .. C al fere^{30} syr^p mg arm sl (diff mss) και διαλεγομενων αυτων παρρησια επεισαν (al pl ανεπ.) τ. οχλ. αποστηναι απ (al om) αυτων λεγοντες οτι ουδεν (al^1 om) αληθες λεγουσιν αλλα παντα ψευδονται | A al λιθοβολησαντες | εσυραν c DEG al m Chr .. ς Ln -ρον c AB (e sil.) CH etc Thph Oec | νομισαντες c CEGH al fere omn Chr Thph Oec .. Ln -ζοντες c ABD al^2 | τεθναναι (D add αυτον) c DEGH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln τεθνηκεναι c ABC al^{10}

20. των μαθ. αυτον c ABCD (* τ. μ. αυτου) al m Chr .. ς αυτον (G al -των) τ. μ. c EGH etc | D λυστραν πολιν | D* την επαυριον

21. ευαγγελιζομενοι c ADEH .. ς -σαμενοι c B (e sil.) CG etc | τε .. D al^2 cop sah δε | την π. εκ. .. D^{gr} τους εν τη πολει | D μαθ. πολλους υπεστρεφον | D al Chr Thph$^{2\cdot}$ om την | Ln κ. εις Ικ. κ. εις Αντ. c ACE^{gr} al fere^{10} (syr?) contra B (e sil.) DGH etc e vg (al pl) Chr Thph Oec

22. C al vv Thph$^{2\cdot}$ Oec (non Chr) και παρακ., D^{gr} vg (non tol) παρ. τε | D* ελθειν

23. κατ (D κατα) εκκ. πρ. c ABCD al m vg syr arm ar^p .. ς πρ. κ. εκκ. c EGH etc vv m pp | D προσευξ. δε, al vv και πρ. s. πρ. τε | D al^2 vg (cop syr^p al?) πεπιστευκασιν (al^2 praemisso και)

24. D cop διελθ. δε | D ηλθαν | εις την c BCE al .. ς Ln om την c AD GH etc pp

25. A am demid εις περγην | τ. λογον .. ACE al m vv m add του κυριου (E ar^e τ. θεου) | ACDE al ατταλιαν (GH -ειαν) cf de talibus Prol | D al^1 syr^p c. ast add in f. ευαγγελιζομενοι αυτους

27. D συναξαντες | ανηγγελλον c ABC (D ανηγγειλον) al m cop .. ς ανηγγειλαν c EGH etc Thph Oec .. E Bas Chr απηγγειλ. | D al vv ο θε. εποι. et D pergit αυτοις (** om) μετα των ψυχων αυτων

28 τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. ²⁸ διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς
μαθηταῖς.

XV.

1 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς, Gal 5, 2s.
2 ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει Μωυσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. ² γενο- 2, 1.
μένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ 15, 7.
πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους
ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ
3 τοῦ ζητήματος τούτου. ³ οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας
διήρχοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπι-
στροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.
4 ⁴ παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπεδέχθησαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας
καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς
5 ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. ⁵ ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν

---

28. διετρ. δε c ABCD al^{9} vg aeth arm .. ς (= Gb Sz) add εκει c EGH etc vv m Chr al

XV. 1. περιτμηθ. (Gb″) c AB (* περιθμητε) CD al^{7} Constst Ath Epiph .. ς περιτεμνησθε c EGH etc Chr al | μωυσεως (s. μωσ. cf Prol) c DEGH al ut vdtr omn Constst Ath Chr Thph Oec .. Ln praem τω c A (sic) BC* .. D syr^{p} mg περιτμ. και τω εθ. μ. περιπατητε (Constst post μωυσεως add και τοις εθεσιν οις διεταξατο περιπατητε) | C al δυνησησθαι (al –σεσθε)

2. δε c BCD^{gr}G al m syr cop sah .. ς Ln ουν c AEGH etc vv m (vv al και) pp | D^{gr} εκτασεως | κ. ζητησ. c ABCDGH al plus^{60} sah al Constst Chr Thph$^{1.}$ .. ς (= Gb Sz) κ. συζητ. c paucis ut vdtr Thph$^{2.}$ Oec .. plane om (Gb^{oo}) E al^{1} vg cop Hier | DE om τω sec | πρ. αυτ. .. D^{gr} (vv) συν αυτοις | εταξαν usq προς .. D syr^{p} mg ελεγεν γαρ ο παυλος μενειν ουτως καθως επιστευσαν (haec et. bodl) διισχυριζομενος (διισχ. om d)· οι δε εληλυθοτες απο ιερουσαλημ παρηγγειλαν αυτοις (syr^{p} mg *tunc* pro αυτ.) τω παυλω και τω βαρν. και τισιν αλλοις αναβαινειν προς (d om προς, hinc *alios ascendere apostolos* etc) | C al και τους πρεσβ. | E εν ιερουσ. | περι .. D al^{1} syr^{p} mg praem οπως κριθωσιν επ αυτοις (D** al^{1} –των)

3. E εκπεμφθ. | την τε c BCD al^{2} .. ς om τε c AEGH etc | DH al Thph$^{1.}$ και την σαμ. (CDEH –ριαν)

4. ιερουσαλημ c CDEGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln ιεροσολυμα c AB al^{2} | απεδεχθ. c CEGH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln παρεδεχθ. c ABD** (* παρεδοθησαν) .. al υπεδεχθ. s. προσεδεχθ. .. praeterea CD (* μεγως) al^{1} sah syr^{p} c. ast Amb Cassiod add μεγαλως | απο c BC al^{4} pluribusve .. ς Ln υπο | D* απηγγειλαντες (** –λαν τε) | D al εποι. ο θε. | C***GH al m vv Thph$^{2.}$ add in f. και οτι ηνοιξεν τοις εθνεσι θυραν πιστεως

5. εξ. δε τ. των απο .. D syr^{p} mg οι δε παρραγγειλαντες αυτοις αναβαινειν προς τους πρεσβυτερους εξανεστησαν λεγοντες (om λεγ. seq) τινες (om των et. Thph$^{1.}$) απο (syr^{p} mg εξαν. κατα των απ. οντες απο) | A (vg mss?) τινες ανδρες

Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγ-
γέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωυσέως.
Συνήχθησάν τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ 6
15, 2. λόγου τούτου. [7] πολλῆς δὲ συνζητήσεως γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν 7
πρὸς αὐτούς Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρ-
10, 9 ss. χαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη
τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. [8] καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς 8
11, 15. ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, [9] καὶ 9
οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς
15, 28. καρδίας αὐτῶν. [10] νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ 10
Gal 5, 1. τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύ-
σαμεν βαστάσαι; [11] ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν 11
σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. [12] ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ 12
ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα
καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. [13] Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς 13
2 Pe 1, 1. ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. [14] Συμεὼν 14
ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ

---

5. οτι .. E ως | τε .. D* δε

6. τε c BC al vg aeth syr ar[p] .. ς Ln δε c ADEGH etc vv m pp | D om οι sec | λογου .. E al[1] syr[p] mg ζητηματος .. al[1] ρηματος

7. συνζητ. [c (B?) CDE .. ς συζ. cf Prol] .. A al m cop sah (arm) ζητησ. | D* ανεστησεν εν πνευματι (ε. π. s. ε. π. αγ. add et. al[1] syr[p] mg Cassiod) πε. και ειπεν | εν υμ. (om ε. υ. al[2] syr sah vg ms) εξ. ο θε. (hoc ordine et. am demid) c ABC al Constst, item alio ordine al m vv m Chr Ir .. ς ο θε. εν ημιν εξ. c EGH etc vv Thph Oec Ir Amb Rebapt .. D*[gr] ημειν (** praem εν) ο θε. εξ. (hoc ord. et. Ir al) | D*E al[1] δια στομ.

8. D ο δε καρδ. ο θε. | C διεμαρτυρησεν | δους c AB al Did .. ς (Gb°) add αυτοις c CE (E sah vg Amb Rebapt om αυτοις antecedens) GH etc vv pl Constst Chr al (al[1] post αγιον pon); D Hier επ αυτους

9. A* om και | ουθεν c BGH al m .. ς Ln ουδεν (Thph[2.] Oec[comm] ου) | D om τε

10. E aeth και νυν τι | C* om ουν (vdtr) | τ. θε. (Hil al τ. κυρ.) etiam c Constst Chr al m .. om vg[ms] (Ir[ed]?) Hier[2] Haymo (pp al: *quid imponitis s. vultis imponere*)

11. του κυριου c A (B?) CDEGH al pl Chr Thdrt Thph Oec .. ς (= Gb Sz) om του | ιησου c ABEGH al pl vv m pp m .. ς (= Gb Sz) add χριστου c CD etc vv Thph[2.] Oec | D[gr] πιστευσομεν

12. D syr[p] c. ast συνκατατεθεμενων (d *desponentes*; syr[p] *quum assensissent*) δε των πρεσβυτερων τοις υπο του πετρου ειρημενοις εσειγησεν (C -σαν) παν (E al απαν) | D* βαρναβαν κ. παυλον εξηγουμενοι

13. απεκριθη .. D syr αναστας ιακ. ειπεν

14. επεσκεψ. .. E επελεξατο, al[1] εξελεξ. et aliter | C εξ εθν. λαβ. | τω c ACDE al m vg syr utr sah (aeth om τ. ον. α.) Constst Chr Procop Thph[1. comm] Thph[2.] Ir Rebapt al .. ς (Gb°°) praem επι c B (e sil.) GH etc cop al Oec

15 ὀνόματι αὐτοῦ. [15] καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς
16 γέγραπται [16] Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν * Am 9, 11. 12.
Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ
17 ἀνορθώσω αὐτήν, [17] ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων
τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ'
18 19 αὐτούς, λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα [18] γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος. [19] διὸ ἐγὼ
κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν,
20 [20] ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν
21 εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. [21] Μωυσῆς
γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς
συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.
22 Τότε ἔδοξεν τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκ-
κλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ
Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄν-

15. τουτω .. GH al τουτο, D* ουτως | D* συνφωνησουσιν

16. D* μετα δε | D επιστρεψω | B κατεστρεμμενα, item al[3] Procop –στραμμενα .. E ανεσκαμμενα | C* (vdtr) al (vv) οικοδομησω sec. loco

17. E al[1] Chr om αν | κυριον .. D aeth ar[p] θεον | Ln om ὁ c BD* (vdtr) | ταυτα c ABCD al m vg cop aeth (sah om ο ποι. τα.) Constst Ir Rebapt al .. ϛ (= Gb Sz) add παντα c H etc Chr al, idem praem EG al sl[mss] Thph[1.]

18. γν. (sah add *haec*) απ αι. c BC al plus[10] cop sah arm(?), item praemissis α εστιν et addito (al[1] aeth om) αυτω al[5] aeth sl[mss] .. ϛ (= Gb Sz) add εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου c EGH etc syr[p] Constst Chr al .. Ln γνωστον απ αι. (D vg syr[p] mg Ir add εστιν) τω κυριω (syr[p] mg om) το εργον αυτου c AD vg syr[p] mg Ir .. diff al (Gb totum versum omitti vult [Gb°] sine teste)

19. E Constst (ed. Cotel., diff mss) εκρινα, al[1] ανακρινω

20. CH (om του pr) al Chr Thph αλλ | απο c ACE[2r]GH al ut vdtr longe pl (vv pl) Constst Chr al .. Ln om c BD[2r] al[4] e Oec | D Ir Cyp Tert Hier (sed legi in exx nonnullis testatur) Ambst (adscribit ea verba Graecis interpolantibus) al om και του (Ln om του c AB al [non E], vide et. Constst) πνικτου (Gb°) contra ABCEGH al ut vdtr omn vv omn (Clem Or testantur ad v. 29.) Constst (sic habent: απο των αλισγ. των εθνων ειδωλοθυτου κ. αιματος κ. πνικτου κ. πορνειας) Chr Thph Oec Vig Evant (vg cop pp lat των –κτων). Praeterea cf ad v. 29. | D al[7] sah aeth sl Ir Cyp Rhaban add in f. και οσα (al add αν) μη θελουσιν (al –λωσιν) εαυτοις (s. αυτοις) γινεσθαι (D γειν.) ετεροις μη ποιειτε (al ποιειν, sah γινεσθαι?)

21. C al εχει ante τους κηρ. pon; D syr utr (vv al diff) εχει τους κηρ. αυτ. (D h. l. repetit εχει, sed D**[2r] om)

22. A om εξ αυτων | τω παυλω c ABCE al ut vdtr pl Thph[2.] (habet et. τω βαρν.) .. DGH al fere[30] Chr Thph[1.] Oec om τω (Gb°°) | καλουμενον (Gb*) c ABCDEG al Constst .. ϛ επικαλ. c H etc Chr Thph Oec | βαρσαββ. c ABCEGH al m am cop sah Constst (D βαραββαν, aeth βαρναβαν) .., ϛ βαρσαβαν c cdd min vv Chr Thph Oec

δρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, [23] γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν Οἱ 23
ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν
καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. [24] ἐπειδὴ ἠκού- 24
Gal 1, 7. σαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευά-
ζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ διεστειλάμεθα, [25] ἔδοξεν ἡμῖν γενο- 25
μένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς
ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, [26] ἀνθρώποις παραδεδωκόσιν 26
τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
[27] ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλ- 27
5, 32. λοντας τὰ αὐτά. [28] ἔδοξεν γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον 28
15, 10. ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν ἐπάναγκες, [29] ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων 29
1 Co 8, 1 ss. καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ
πράξετε. ἔρρωσθε.

---

23. δια χ. αυτ. c AB vg cop .. ς add ταδε (ita et. Constst Chr al; variant vv m) .. CD (syr[p] mg) add επιστολην περιεχουσαν ταδε | και οι αδ. c EGH al ut vdtr fere omn syr utr cop aeth al (al[1] sah om) Constst Chr Thph Oec .. Gb° Ln om και οι c ABCD al[1] vg arm Ath Ir Pacian Vig (Clem Or libere citantes om κ. οι αδ., Clem om et. κ. οι πρεσβ.) | C* om vdtr τοις pr | D τοις εξ εθν. αδελφ.

24. B arm (ως εξ ημων) Constst Vig (non Chr al Ir Pacian al) om εξελθοντ. (al om εξ ημ., aeth om εξ η. εξελθ.) .. G ελθοντες | D* εξεταραξαν | υμων c ABD al vg cop sah aeth Constst Ath Epiph Vig Bed .. ς (Gb°°) add λεγοντες περιτεμνεσθαι (E Bed[gr] add δει .. Chr [sed diff edd] περιτεμνειν αυτους τα τεκνα) και τηρειν τον νομον (eadem fere Ir add post διεστειλ.)

25. εκλεξαμενους c CDEH al ut vdtr longe pl Constst Chr Thph Oec .. Ln –νοις c ABG al[9] | Constst εκπεμψαι | D[gr] αγαπ. υμων

26. D Ir την ψυχην | DE al[1] Bed[gr] syr[p] mg add in f. εις παντα πειρασμον

27. E λογου πολλου | D[gr] απαγγελουντας, al[1] καταγγελλαντας | D* (d al *haec*) al[1] ταυτα, al[1] αυτα

28. τω αγ. πν. c CDEGH al ut vdtr fere omn Constst Cyr hrs Chr Thph Oec Cyp Pacian .. Ln τω πν. τω αγ. c AB al[4] (vv fere omn, item Ir Tert al) Clem | D al[1] πλειον | των επαναγκες (–καις AC[D**?] al Constst) c A al[6] Clem[2] Epiph Cyr Or[int] Pacian (sed diff mss) .. ς (Gb°°) add τουτων c EG etc vv Chr Oec, idem Ln praem c BCD (* om των) H al m vg al Constst Thph Ir al

29. και (om am Cassiod) πνικτων c A*BC al cop sah Clem[2] Or[int] Or (τα πνικτα, ad sensum citat) Cyr hrs (sed mss al om κ. πν.) Gaud (*a sang. i. e. suffocatis*) .. ς κ. πνικτου c A**EGH etc vv m Constst Chr Thph Oec Vig .. ea om (Gb°) D (Cyr hrs, vide ante) Ir Cyp Tert Amb Pacian Hier | πορνειας .. D al fere[10] vv Ir Cyp add και οσα (al add αν) μη θελετε εαυτοις (s. αυτοις, al add υμιν) γινεσθαι (D γειν.) ετερω (s. –ροις) μη ποιειτε (D* ποιειν) | CDGH al aeth πραξατε, E al Thph[2] πραξητε et D (Ir Tert) add φερομενοι εν τω αγιω πνευματι

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες
31 τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. [31] ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ
32 παρακλήσει. [32] Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ
33 λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήρισαν· [33] ποιήσαντες
δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ᾽ εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀπο-
στείλαντας αὐτούς.
35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ
36 εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου. [36] Μετὰ
δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπι-
σκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν
37 λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν. [37] Βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συμπαρα-
38 λαβεῖν καὶ Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον· [38] Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν
ἀποστάντα ἀπ᾽ αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ 13, 13.

---

30. ηλθον c EGH al ut vdtr longe pl vv pl Chr Thph[1.] Oec .. Gb″ Ln κατηλθον c ABCD (praem εν ημεραις ολιγαις) al m vg aeth Thph[2.] (cf 15, 1. et alibi) | D* συναγοντες | E επιδεδωκαν, al Thph[1.] εδωκαν

32. τε c ABCE[gr]GH al pl d syr al (sah aeth om) Chr Thph[1.] Oec .. ς[e] (item Mill, non ς Gb Sz) δε c D[gr] etc e vg cop al Thph[2.] | οντες (E υπαρχοντες) .. D add πληρεις πνευματος αγιου | D al[1] (non sah) om πολλου | επεστηρισαν c CE al (B?) .. ς Ln -ριξαν c A (B e sil.) DGH etc [cf Lc 9, 51. 22, 32.]

33. αποστειλ. αυτους c ABCD al m vv m Thph[2.] Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) αποστολους c EGH Bed[gr] etc syr utr al Chr al

34. ς (Gb[oo]) εδοξε δε τω σιλα (D σειλεα d *sileae*, aeth παυλω) επιμειναι αυτου (CD* [d *sustinere eos*] αυτους, al[2] αυτοις, D** προς αυτους, al αυτοθι .. praeterea D vg[ed] arm [non ed. Venet.] sl[ed] Cassiod add μονος δε ιουδας επορευθη [vv citatae Cassiod add *Jerusalem*]) c CD etc vg[ed] sah syr[p] c. ast (item in syr addidit Tremell, de suo ut vdtr) arm ar[e] sl[ed] Thph[2.] Oec .. om c ABEGH al fere[50] am demid syr cop aeth ar[p] sl[mss] Chr Thph[1.]

35. D ο δε παυλος | D* και μετα ετερ.

36. πρ. (al[1] add τον) β. (al[3] Thph[2.] add ὁ) παυλ. c ABC al vg Thph[2.] .. ς παυλ. (D praem ὁ) πρ. βαρν. | τ. αδελφ. .. ς (= Gb Sz) add ημων c GH etc aeth ar[p] Thph Oec contra ABCD (D al vv add τους, al ημ. τους) E al fere[15] vv pl Chr | πολ. πασ. c ABC al cop .. ς πασ. πολ. c DEGH etc vv pl pp | D εν οις | κατηγγ. .. C al vv εκηρυξαμεν | E το πως

37. εβουλευσατο c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph[1.] Oec (D εβουλευετο) .. Gb′ Ln εβουλετο (al ηβουλ.) c ABCE al fere[12] Thph[2.] (vv ut vdtr omn *volebat*) | A συμπαραλαμβανειν | και (D al[6] om, Gb[o]) ιωανν. (DH -ανην) c AB (B al και τον ιω.) CE al pm vg cop syr[p] arm Chr Thph[2.] .. ς (= Gb Sz) τον ιω. c (D vide ante) GH etc vv m Thph[1.] Oec | CD al m επικαλουμενον

38. ηξιου .. D vv ουκ εβουλετο et D add λεγων | A αποστατησαντα (sic), D αποστησαντα | C** om απο παμφυλ. | D om αυτοις

Gal 2,13. ἔργον, μὴ συμπαραλαμβάνειν τοῦτον. [39] ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε 39
ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν
Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον.
Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ 40
κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, [41] διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἐπι- 41
στηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

XVI.

Κατήντησεν δὲ εἰς Δέρβην καὶ Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητής τις ἦν 1
ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς πατρὸς δὲ Ἕλ-
ληνος, [2] ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 2
[3] τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν 3
αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν
γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.
Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν 4
15,20.29. τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν
Ἱεροσολύμοις.
Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ 5

---

38. εργον .. D tol (item cdd lat al) add εις ο επεμφθησαν | συμπαραλαμβανειν (s. συνπ. ut ABCE) c ABC al^{5} (D τουτον μη ειναι συν αυτοις) .. ϛ -λαβειν c EGH etc Chr Thph Oec

39. δε c ABD al vg cop sah .. ϛ ουν c CEGH etc syr^{p} ar^{p} Chr al | E αποχωρησαι .. al m Chr Thph$^{1.}$ χωρισθηναι | τον τε (H al Thph$^{1.}$ δε) usq εκπλευσαι .. D τοτε βαρναβας παραλαβων τ. μ. επλευσεν

40. E^{gr} σαυλος | D επιδεξαμενος | του (D* om) κυρ. c ABD al^{5} am tol sah ar^{p} Thph$^{2.}$ .. ϛ τ. θεου c CEGH etc vv pm pp | υπο .. D απο

41. Ln την κιλικιαν c BD Thph$^{2.}$ | D vg^{ed} (item demid; non am tol al) syr^{p} mg arm (sed non ed. Venet.) Cassiod add in f. παραδιδους τας εντολας των (arm add απ. και των) πρεσβυτερων

XVI. 1. κατηντ. δε .. D syr^{p} mg Cassiod διελθων δε τα εθνη ταυτα κατηντ. | Ln δε και εις δ. κ. εις λυστρ. c AB al^{3} (εις sec et. Thph$^{2.}$) | D εκει ην | γυναικος c ABCDE al pm vv m Chr Or^{int} Hier .. ϛ (= Gb Sz) add τινος c GH etc vv Thph Oec | ιουδαιας (cdd lat Aug al *viduae*, al^{1} ιουδ. χηρας) .. E om

3. απαντ. c AB (e sil.) GH etc Chr Thph Oec .. Ln παντες c CDE al^{2} | τον π. α. οτι ελλ. c DEGH al ut vdtr longe pl (vv m) Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Gb' Ln οτι ελλην ο πατηρ αυτου c ABC al^{11} (vv) Thph$^{2.}$ (οτι ο π. α. ε.)

4. παρεδιδοσαν c ABC (-δουσαν) DE al .. ϛ -διδουν | πρεσβυτερων c ABCD al m Bas Thph$^{2.}$ .. ϛ praem των c EGH etc Chr al | ιεροσολυμοις c ABCD al vg Thph$^{2.}$ .. ϛ ιερουσαλημ c EGH etc Chr al | D versum sic: διερχομενοι δε τας πολεις εκηρυσσον και παρεδιδοσαν αυτοις μετα πασης παρρησιας τον κυριον ιησουν χριστον, αμα παραδιδοντες και τας εντολας (** add των) αποστ. και πρεσβ. των εν ιερ.

5. D om τη πιστ. | E al fere^{10} (Chr mss quaedam) περιεσσευον

6 ἀριθμῷ καθ᾽ ἡμέραν. [6] διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, 18, 23.
κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
7 [7] ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι,
8 καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ· [8] παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν
9 κατέβησαν εἰς Τρῳάδα. [9] καὶ ὅραμα διὰ τῆς νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη,
ἀνὴρ Μακεδών τις ἑστὼς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων Διαβὰς εἰς Μακε-
10 δονίαν βοήθησον ἡμῖν. [10] ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν
ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ
κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.
11 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθρᾴκην,
12 τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν, [12] ἐκεῖθέν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶν

---

6. διελθοντες c GH al ut vdtr pl (vg *transeuntes vetati sunt*) Chr Thph Oec .. Gb′ Ln διηλθον c ABCDE al pm (vv m) Ath Epiph al | γαλατικην c ABCD al Caes .. ς praem την c EGH etc pp m | D μηδενι λαλησαι | D vv m τ. λογ. του θεου | Chr in f. add την φρυγ. κ. την γαλατιαν αφεντες (mss[2] καταλιποντες) εις την μεσογαιον εσπευδον

7. ελθοντες (D* γενομενην, ** –νοι) c GH al ut vdtr pl Chr Thph Oec .. Ln add δε c ABCDE al pm vv pm (syr aeth και ελθ.) Ath Epiph al | D syr ηθελαν pro επειρ. | εις c ABCDE al plus[20] Epiph Cyr Chr Thph[2·] al .. ς (= Gb Sz) κατα c GH etc Thph[1·] Oec | πορευθηναι c ABE al Cyr Ath Did Thph[2·] .. ς πορευεσθαι c CDGH etc Chr Thph[1·] Oec | ιησου c ABC** (C* demid κυριου) DE al[7] vg syr utr al m Hier Or[int] Vig al, item του ιυ al Cyr al .. ς (= Gb Sz) om c GH etc sah ar[p] sl Chr Thph Oec

8. D διελθοντες | D[gr] κατηντησαν

9. D[gr] vv εν οραματι | της c C (om δια) EGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln om c A** (item * vdtr) BD al[2] | τω π. ωφθη c BD**E al vg .. ς Ln ωφθ. τω π. c ACD*GH etc vv pl pp | D syr sah ωσει ανηρ | τις h. l. c ABCDE al vg Thph[2·] .. ς post ανηρ c GH etc vv pl Chr al .. praeterea ην add ς post ανηρ τις c GH etc vv Chr Thph[1·] Oec, item Ln post μακεδ. τις c ABCD** al Thph[2·], item al post μακεδ. .. plane om ην c D*E al[4] syr cop aeth arm (Chr[comm] vdtr) | D syr[p] c. ast εστως κατα προσωπον αυτου | παρακαλων c DGH al ut vdtr longe pl cop al Chr Thph Oec .. Ln praem και c ABCE al fere[20] vv m | D om αυτον

10. CH ιδεν | ως δε usq οτι .. D διεγερθεις ουν διηγησατο το οραμα ημιν (hucusque consentit sah), και ενοησαμεν οτι | την c ADH al ut vdtr fere omn Chr[comm] Thph[2·] Oec .. Ln om c BCEG al[5] Chr[text] Thph[1·] | ο κυρ. c DGH al ut vdtr longe pl syr utr sah arr al Chr Thph[1·] Oec Ir .. Gb′ Ln ο θεος c ABCE al plus[10] vg cop aeth Thph[2·] Hier | αυτους .. A al m Thph αυτοις .. D τους εν τη μακεδονια

11. δε c AD (D al[1] syr[p] mg Τη δε επαυριον αχθ. [D** αναχθ.] απο) E al vg cop syr[p] mg (vv al και αναχθ.) Chr Thph[2·] .. ς Ln ουν c BCGH etc vv Thph[1·] Oec | της c GH al ut vdtr longe pl Thdrt Thph Oec .. Gb° Ln om c ABCDE al[6] Chr | τη τε c H al ut vdtr longe pl vg syr aeth arr Chr Thph Oec .. D και τη .. Ln τη δε c AB (δ᾽) CEG al[5] cop sah syr[p] | D επιουση ημερα | AD** νεαν πολιν

12. εκ. τε c H al ut vdtr longe pl vg syr cop aeth arr Chr Thph[1·] Oec .. Ln κακειθεν c ABCDE al plus[10] Thph[2·] .. G al sah syr[p] εκ. δε

πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κολώνεια. ἦμεν δὲ ἐν αὐτῇ
τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. [13] τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξῆλ- 13
θομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι, καὶ
καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν. [14] καί τις γυνὴ ὀνό- 14
ματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν,
ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ
Παύλου. [15] ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα 15
Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου
μείνατε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν, παιδίσκην τινὰ 16
ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν
τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. [17] αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ 17
καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου
εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. [18] τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ 18
πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι

---

12. πρωτη .. D vv κεφαλη | Gb° της μερ. c D al^{5} syr utr aeth ar^{e} Chr, B om της (sic et Bch et Btl) .. E^{gr} sl μερις | της sec c BDGH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Gb°° Ln om c ACE al fere^{10} | κολωνεια c BH al pl Chr Thph$^{1.}$ .. ς Ln κολωνία c A (χωλωνια) CDE (κωλονια) G etc Thph$^{2.}$ Oec cf Prol | αυτη τη (Gb′) c D**GH al plus^{30} (item cdd pl) syr sl (al) Chr Thph Oec; al m τη αυτη, αυτη, αυτη δε .. ς Ln ταυτη τη c ABCD*E etc vg al

13. τε .. D al vg cop sah syr^{p} Chr Thph (non Oec) δε | πυλης (Gb″) c AB CD al^{4} vg cop sah (item syr ar^{e} πυλ. της πολ.) auct de vocatione .. ς πολεως c EGH etc vv Chr al | D al^{3} Thph$^{1.}$ τον ποταμ. | Ln ενομιζομεν [c A**BC (–ζαμεν) al^{2} cop aeth (arm) .. D Epiph εδοκει] προσευχην [c A** (non B) C al^{5} cop aeth] | D συνεληλυθυιαις .. CE aeth add ημιν

14. D της πολεως | ηκουεν (E praem ητις) .. Gb′ ηκουσεν c D*^{gr}G al pm vg Chr Thph$^{2.}$ Oec auct de vocatione | BD om του | aeth om προσεχ. usq παυλου

15. και (D al vv add πας) ο οικος .. praem αυτη E al fere^{15} vv m Chr | τω κυριω .. D^{gr} aeth τ. θεω .. al^{6} om .. et. ante πιστην et post ειναι pon | μεινατε c CGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln μενετε c ABDE al^{1}

16. την c ABCE al^{8} Or Thph$^{2.}$ .. ς (= Gb+ item Sz?) om c DGH etc Chr al | πυθωνα c ABC* (D* ap Wtst) al vg (et. am demid, non tol) al (cf cop ar^{p}) Or Amb .. ς –νος c DEGH etc syr utr al Chr al | υπαντ. c BCE al^{6} ac pluribus Or .. ς Ln απαντ. c ADGH etc Chr al | C παρειχετο, Eust παρεσχεν | D* δια τουτου μαντευομενη

17. BD^{gr} al^{1} κατακολουθουσα | B Or om τω | D* (item d*) Lcif om ανθρωπ. | D ευαγγελιζοντε (* –τες) pro καταγγ. | υμιν c BDE (c *novis*) al pl vg syr utr arr Thdrt^{3} (ed. rom. ^{1} ημ.) .. ς (item Gb Sz, non ς^{e}) ημιν c AC** (* non liquet) GH al pl cop sah aeth sl Or Chr Eust Thph Oec Lcif

18. Ln om ὁ c AB contra CD (D sic: επιστρ. δε ο π. τω πν. και διαπον.) EGH al ut vdtr omn pp

εἶπεν Παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῆς·
19 καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. [19] ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ
ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ Σίλαν εἵλκυ-
20 σαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, [20] καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς
τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν,
21 Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, [21] καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν 17, 6.
22 παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν. [22] καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος 21, 21.
κατ᾽ αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον 2 Co 11.
23 ῥαβδίζειν, [23] πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, 25.
24 παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς, [24] ὃς παραγ-
γελίαν τοιαύτην εἰληφὼς ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ
25 τοὺς πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. [25] κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον
Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐ-
26 τῶν οἱ δέσμιοι. [26] ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ
θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνεῴχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι,
27 καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. [27] ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ
ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν
28 ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. [28] ἐφώνησεν δὲ
φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος λέγων Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες

18. C παραγγελω | ονοματι c ABCE al Eust Ath Thdrt Chr .. ς praem τω c DGH etc Thph Oec | D ινα εξελθης | D aeth ευθεως pro α. τη ωρ.

19. ιδοντ. δε (Ln om δε c A* [vdtr] .. B syr aeth και ιδ. .. Eust θεασαμενοι ουν) usq εργ. αυτων .. D ως δε ειδαν οι κυρ. της πεδισκης οτι απεστερησθαι της εργ. αυτ. ης ειχαν δι αυτης | σιλαν c CD al[3] .. ς Ln praem τον | ειλκ. (C ηλκ.) .. E εσυραν

20. ειπαν c ABEH .. ς -πον c CDG etc

21. D* (item d) al[1*] τα εθνη (** εθη omisso τα, G ηθη) et D pergit α ο. ε. ημας παραδεξασθαι ουτε π. ρω. υπαρχουσιν

22. D και πολυς (πολ. et. al[1] vv Lcif) οχλ. συνεπεστησαν κατ α. κραζοντες τοτε οι | περιρηξ. c A (B?) CDEGH .. ς περιρρηξ. sine cd unc

23. τε .. B al[1] c cop δε | D τηρεισθαι

24. ος .. D ο δε | ειληφως c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Gb'' Ln λαβων c ABCDE al[10] .. al[1] λαμβανων | εβαλεν .. A al ελαβεν | ησφ. αυτων c ABC* al .. ς αυτ. ησφ. c C**DEGH etc | D εν τω ξυλω

25. D* κατα δε μεσον της νυκτος (E μεσοννυκτιον) | D ο παυλ. | C ο σιλ. | C (Or) και οι δεσμ.

26. ηνεωχθ. c BCD al Thph[2.], item AE al ηνοιχθ. .. ς ανεωχθ. c GH etc Chr al | δε c ABDE al m cop sah syr[p] Thph[2.] .. ς τε c CGH etc vv m Chr al | B Lcif Cassiod om παραχρ. | ανεθη (al ανειθη) .. D* ανελυθη, item al ανελυθησαν s. διελυθησαν s. ελυθη s. ανεωχθη

27. D syr aeth ar[p] και εξυπν. γ. | C vg (non am demid) (cop sah) Chr τ. θυρ. ανεωγμ. | D* και σπασ. | Ln την μαχαιρ. c BCD (cf Mc 14, 47. ubi nonnisi D al[1] om την) | ημελλ. c ABCEG al .. ς εμελλ. c DH etc (Thph[2.] ηθελεν) | C* al ανελειν | A εκπεφυγεναι

28. Ln μεγ. φων. (μ. φ. s. φ. μ. ante λεγ. pon B al vg cop sah syr ar[p]) c AB (ap Bch; φ. μ. ap Btl) al am cop sah syr | BC* al Thph[1.] om ὁ | E ποιησης | D[2r] τι κακον

γάρ ἐσμεν ἐνϑάδε. [29] αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομος γενό- 29
μενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ Σίλᾳ, [30] καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω 30
Jo 3, 16. etc ἔφη Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωϑῶ; [31] οἱ δὲ εἶπαν Πίστευσον ἐπὶ 31
τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωϑήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. [32] καὶ ἐλάλησαν 32
αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [33] καὶ 33
παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πλη-
γῶν, καὶ ἐβαπτίσϑη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα, [34] ἀναγα- 34
γών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέϑηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιᾶτο πανοικὶ
πεπιστευκὼς τῷ ϑεῷ. [35] Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ 35
τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες Ἀπόλυσον τοὺς ἀνϑρώπους ἐκείνους. [36] ἀπήγ- 36
γειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέ-
Jac 2, 16. σταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυϑῆτε· νῦν οὖν ἐξελϑόντες πορεύεσϑε ἐν
εἰρήνῃ. [37] ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατα- 37
κρίτους, ἀνϑρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακήν, καὶ
νῦν λάϑρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλϑόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγα-
γέτωσαν. [38] ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα 38

---

29. D φωτα δε ετησας | γενομενος .. C*D[gr] al[3] Chr υπαρχων | D* vv m Lcif προσεπ. προς τους ποδας | σιλα c BC*D .. ς praem τω c AC** EGH etc

30. D κ. προηγαγεν αυτ. εξω et D syr[p] c. ast add τους λοιπους ασφαλισαμενος και et D (item vv) pergit ειπεν αυτοις

31. ειπαν c ABC (vdtr) DE .. ς -πον c GH etc | επι .. E al εις | ιησουν c AB al[4] vg cop Oec (sed diff mss) Lcif .. ς add χριστον c CDEGH etc vv pm Thdrt Chr al | E al m vv m (non Chr etc) πας ο οικ.

32. του (D om) κυριου .. B aeth τ. ϑεου | συν (Gb″) c ABCD al m vg Lcif .. ς και c EGH etc vv pl Chr al

33. D* (item d) ελυσεν | D αυτ. εβαπτ. | B al[1] απαντες

34. D* και αναγαγ. τε .. C al[6] cop syr[p] αν. δε | οικον c BC al m Lcif .. ς Ln add αυτου | D* και παρεϑ. | ηγαλλιατο (Gb″) c C* (vdtr) D al fere[35] syr sah Chr Oec Thph[1.] .. ς Ln ηγαλλιασατο c ABC**EGH etc | AC al πανοικει, al[1] πανοικοι .. E om (sah post ϑεω pon) .. D συν τω οικω αυτου | D πεπ. επι τον ϑεον

35. γεν. (E γεναμενης) απ. οι στρ. τους .. D syr[p] mg συνηλϑον οι σστρατηγοι (sic) επι το αυτο εις την αγοραν και αναμνησϑεντες τον σεισμον τον γεγονοτα εφοβηϑησαν και απεστειλαν τους | D al[1] syr[p] mg add in f. ους εχϑες παρελαβες

36. D syr ar[e] και εισελϑων (syr ar[e] ακουσας) ο δεσμοφ. απηγγ. | δε .. E[gr] sah aeth τε | Ln om τουτους c BCD[gr] al[5] Chri cdd[2] (aeth om τ. λογ. τουτ.) | απεσταλκαν c AB .. C απεστειλαν .. ς απεσταλκασιν c DEGH etc | D om εν ειρ.

37. E aeth om πρ. αυτους | Δειραντες .. D (item syr, sed om ακατακρ.) praem αναιτιους | εβαλαν c BD .. ς -λον c AEGH etc | G Thph[2.] αλλ | E αυτ. ημας (om H al fere[30] sl[ant] Oec) ελϑοντ.

38. απηγγ. (Gb′) c ABDE al plus[20] Chr (text ανηγγ.) Thph[2.] .. ς ανηγγ. c GH etc | δε .. E[gr] vv τε

39 ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, [39] καὶ ἐλθόντες
παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως.
40 [40] ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες 16, 14.
τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξῆλθον.

XVII.

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσα-
2 λονίκην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. [2] κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ
Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς
3 ἀπὸ τῶν γραφῶν, [3] διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει Lc 24, 26 s.
παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς ὃν 9, 22.
4 ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. [4] καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώ-
θησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ,

---

38. ταυτα .. D syr ar[e] add τα ρηθεντα προς τους στρατηγους | εφοβ. δε [c AB(D) al m cop .. ς και εφοβ. c EGH etc] usq εισι .. D οι δε ακουσαντες οτι ρω. εισ. εφοβηθ.

39. κ. ελθοντες .. D και παραγενομενοι μετα φιλων πολλων εις την φυλακην (ε. τ. φ. et. 137. syr[p] c. ast) | παρεκ. α. κ. εξ. ηρ. (A Thph[2.] ηρωτουν, E –τησαν .. variant vv, 137. aeth ar[e] om κ. εξ. ηρ.) απελθ. (c AB al fere[15] .. ς εξελθ. c EGH etc Chr al) απο (c AB al m .. E εκ .. ς om c GH etc Chr al) τ. πολ. .. D syr[p] c. ast, item fere 137. παρεκ. αυτ. εξελθειν ειποντες Ηγνοησαμεν τα καθ υμας, οτι εσται ανδρες δικαιοι· και εξαγαγοντες παρεκαλεσαν αυτους λεγοντες (137. syr[p] c. ast om και εξαγ. usq λεγοντ.) Εκ (137. και εκ) της πολεως ταυτης εξελθατε (137. –θετε) μηποτε παλιν συνστραφωσιν ημειν επικραζοντες (137. μηπως επιστρ. παλ. οι επικραξαντες) καθ υμων

40. εκ .. B al[3] Thph[2.] απο .. al om | D e ηλθον | προς c ABDEGH al plus[50] (vv pl) Chr Thph .. ς (= Gb Sz) εις c paucis ut vdtr Oec | Ln ιδοντ. παρεκ. τ. αδελφ. c AB al[2] cop contra (D)EGH al ut vdtr fere omn vv fere omn Chr Thph Oec .. D Cassiod ιδ. τ. αδ. διηγησαντο οσα εποιησεν κυριος αυτοις παρακαλεσαντες (** παρεκαλεσαν τε) αυτους | D εξηλθαν

XVII. 1. E διελθοντες | απολλωνιαν c (D)GH al ut vdtr fere omn Chr Thph[1. text] Oec .. Ln praem την c ABE (την απολλων. κ. την αμφιπ.) al[3] Thph[1. comm] Thph[2.] | και απολλ. ηλθον .. D και (** om) κατηλθον (** add και) εις απολλωνιδα κακειθεν | B al[1] ε. την θεσσαλ. | ἦ c EGH al ut vdtr longe pl Chr Oec Thph .. Ln om c ABD al[4]

2. D* aeth ar[p] και κατα το | D vv m o παυλος | D om και | διελεγετο c GH al ut vdtr longe pl vg Chr[4] Thph Oec .. Ln διελεξατο c AB al[2] .. Gb' διελεχθη c DE al[6] Chr[1] (item al[2] διηλεχθη) | απο (D εκ) τ. γρ. cum διελεγ. conjg G etc Chr[comm] etc

3. D om τον | ο χς ις c B (sed habet ο ις) GH al ut vdtr longe pl Oec Thph .. Ln χς ις c AD al[2] Chr[1] .. E al vv m Chr[1] ις ο χς .. al ο ις χς

4. επεισθησαν .. E al (vv) επιστευσαν, al[1] εβαπτισθ. | B om τω sec | D post τω σιλαια (sic) add τη διδαχη πολλοι et om τε (H δε) | ελληνων .. al[5] Thph[1.] om .. Ln praem και c AD al[2] vg cop | πλ. πολυ c ABDE al plus[10] vv fere omn Chr[1] Thph[2.] .. ς πολ. πλ. c GH etc Chr[1] Thph[1.] Oec

γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. ⁵προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ 5
ἀπειθοῦντες τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες
ἐθορύβουν τὴν πόλιν, ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς
ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· ⁶μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυραν τὸν Ἰάσονα καί 6
τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην
ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, ⁷οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· 7
καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα
Lc 23, 2. λέγοντες ἕτερον εἶναι Ἰησοῦν. ⁸ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολι- 8
τάρχας ἀκούοντας ταῦτα, ⁹καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος 9
καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.
Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον 10
καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν
ἀπῄεσαν τῶν Ἰουδαίων· ¹¹οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσα- 11

---

4. γυν. τε .. D vv m και γυναικες

5. προσλαβ. δε οι ι. οι (al^{1} Thph$^{1\cdot}$ om) απειθ. (al^{1} Chr^{comm} οι απειθ. ιουδ.) c GH al fere^{55} ar^{p} sl^{ms} Chr^{comm} Thph$^{1\cdot}$ (sic et. Sz) .. eadem Gb omissis οι απειθ. c 142. (Mutin. saec XII.) .. eadem al^{1} (Basil. saec XI.) omissis οι ι. οι απ. .. ς (= Gb Sz) Ln ζηλωσαντες δε οι απειθ. (Ln om απειθ. c AB al^{12} vv pm .. al^{1} Thph$^{2\cdot}$ απειθησαντες, item E post πονηρους) ιουδ. και προσλαβ. (al^{1} om κ. πρ.) c (ABE al vv pm) paucis ut vdtr Chr^{text} (Thph$^{2\cdot}$) Oec .. D οι δε απειθ. ιουδ. συνστρεψαντες .. al^{1} aeth ζηλωσαντες (aeth add τε και) προσλαβομενοι | ανδρ. τιν. c ABE al^{5} pluribusve vg sah (al m om τιν.) Thph$^{2\cdot}$ (Chr^{comm} om ανδρ.) .. ς τιν. ανδρ. c D (ante των αγ. pon) GH etc | D aeth ar^{e} om και οχλοπ. | D εθορυβουσαν | επιστ. τε (δε sah) c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln και επιστ. c ABDE al m Thph$^{2\cdot}$ | ADE al m Thph$^{2\cdot}$ ιασωνος, item (sed non A) vv. 6. 9. | αγαγειν c H al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln προαγαγ. c AB al fere^{10} vg (*producere*) item Chri cdd^{2} .. E al προσαγαγ., G al αναγαγ., D^{gr} al^{1} cop sah al εξαγαγ.

6. εσυραν c DE al^{5} Chr .. ς Ln -ρον c A (B e sil.) GH etc | τον c EGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln om c ABD al^{1} | DE al Thph$^{2\cdot}$ ιασωνα (D* ισωναν) cf ad v. 5. | τινας .. E Bed^{gr} add αλλους | A al^{1} βοωντας .. D βοωντ. και λεγοντες | ουτοι .. D* (tol) add εισιν

7. πρασσουσιν (A -σι) c ADEGH etc Chr Oec Thph$^{1\cdot}$ .. ς πρατт. c (B e sil.) etc Thph$^{2\cdot}$ | λεγ. ετ. ειν. c DGH al ut vdtr longe pl vv pm Chr^{comm} Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln ετ. λε. ει. c A al vg syr^{p} Chr^{text} .. B ετ. ει. λε., E λε. ει. ετ., al om ειναι

8. τ. οχλ. .. E την πολιν | D και εταραξεν (d -ξαν) τους πολ. και τον ο. ακουσαντες (** -τα) τ.

9. DE al Thph$^{2\cdot}$ ιασωνος ut vv. 5. 6.

10. A om ευθ. δ. της (της c EGH al ut vdtr longe pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln om c BD al^{4} Petr alex Thph$^{2\cdot}$) νυκτ. | D al om τε | βεροιαν c AB (e sil.) DEGH etc vv ut vdtr omn Chr Thph$^{2\cdot}$ .. al m Oec Thph$^{1\cdot}$ βερροιαν | απη. (E vv m εισηεσ.) των ιουδ. c EGH al ut vdtr pl (vv pl απ. εις τ. σ. τ. ιου.) Chr Oec Thph$^{1\cdot}$ .. ς Ln τ. ιου. απ. c ABD etc vg Thph$^{2\cdot}$

11. D^{gr} ευγενεις | D εν τη θεσσ.

λονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ'
12 ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. [12] πολλοὶ μὲν
οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχη-
13 μόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· [13] ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσα-
λονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ
14 λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντες τοὺς ὄχλους. [14] εὐθέως δὲ τότε
τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν·
15 ὑπέμεινέν τε ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. [15] οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν
Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ 18, 5.
Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν, ἐξῄεσαν.
16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν.
17 [17] διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις
18 καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. [18] τινὲς
δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρείων καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί

---

11. το c B (e sil.) GH al ut vdtr longe pl Chr[2] ([1] cdd[3] om) Thph (Thph[1.] et. comm) Oec .. Ln om c ADE al m | D*E al fere[15] Thph[1.] Oec εχει, al[1] εχοιεν

12. D[gr] τινες μεν ουν αυτων | επιστ. .. D 137. add τινες δε ηπιστησαν | ελληνιδων usq ολιγοι .. D* (item d) ελληνων και των ευσχ. ανδρες και γυναικες ικανοι επιστευσαν

13. DE al[1] om της | De βερροια cf ad v. 10. | D οτι (** add ο) λογ. (** add του) θεου κατηγγ. (et. Cassiod. om υ. τ. παυλ.) εις βεροιαν και (** om) επιστευσαν και ηλθον εις αυτην (** om ε. α.) | σαλευοντες c EGH al ut vdtr pl aeth ar[p] sl Chr Thph Oec Cassiod .. Ln add και ταρασσοντες c ABD (* τασσοντ.) al fere[25] vv pm | D syr ar[e] add in f. ου διελιμπανον

14. ευθ. δε τοτε (al[2] vv om) τον (al τον τε sine τοτε) .. D syr ar[e] τον μεν ουν (sed d *statimque*) | D οι αδ. εξαπ. απελθειν | ως c GH al ut vdtr pl Chr Thph Oec .. Ln εως c ABE al[7] vg .. D (d *ad mare versus*) al[6] vv m om | υπεμεινεν c AD 27. 40. (επεμ.) 137. syr sah .. B al υπεμειναν. E απεμειναν, al Thdrt Thph[2.] επεμειναν, item vg etc (*remanserunt*) .. ς υπεμενον c GH etc Chr Oec Thph[1.] | τε c ABE al m aeth syr[p] ar[p] Thph[2.] .. ς Ln δε c DGH etc vv m Chr Thdrt al | ο τε .. D al om τε

15. καθιστανοντ. c AB al (D* καταστανοντες) .. ς καθιστωντ. c D**E GH etc | ηγαγον c ABD al m tol al Thph[2.] .. ς (Gb[oo]) add αυτον c EGH etc vv pl Chr al | και λαβ. .. D παρηλθεν δε την θεσσαλιαν· εκωλυθη γαρ εις αυτους κηρυξαι τον λογον· λαβ. δε | εντολην (E[gr] vv επιστολην) .. D add παρα παυλου, E vv m απ αυτου | B al[3] τον τιμοθ. | D οπως εν ταχει | H al Thph[2.] εξιεσαν

16. αυτους .. D* al[1] αυτου | D* om το | θεωρουντος (Gb') c ABE al plus[20] Chr[1] Thdrt Euthal Thph[2.] .. ς -ρουντι c DGH etc Chr[2] (ad h.l.) Thph[1.] Oec

17. D al[1] sah (cop) syr[p] mg και τοις εν τη | D* παρατυχοντας

18. και pr c ABDGH al plus[35] vv Chr .. ς (= Gb[+]; Sz?) om c E etc vv pm Thph Oec | στοικ. (c A [B?] DEGH etc cop sah Thph[2.] .. ς στωικ. c [B?] etc Chr al) c AB al .. ς praem των | D*G al m Chr Thph[1.] (?) Oec συνεβαλον

τινες ἔλεγον Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ Ξένων δαι-
μονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν
εὐηγγελίζετο. [19] ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, 19
Mc 1, 27. λέγοντες Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη δι-
δαχή; [20] ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα 20
2, 12. οὖν γνῶναι τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι. [21] Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδη- 21
μοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν καινότερον.
[22] Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔφη Ἄνδρες 22
Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. [23] διερχό- 23
μενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ
ἐπεγέγραπτο Ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ
14, 15. καταγγέλλω ὑμῖν. [24] ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, 24
οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς
κατοικεῖ, [25] οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός 25
τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· [26] ἐποίησέν 26

---

18. D* al^{1} θελη, al θελει | ευηγγελιζετο c BG al plus^{30} sah syr^{p} arm sl mss^{2} Chr .. ς praem αυτοις c minuscc Oec .. Ln add αυτοις c AEH al fere^{30} vg al Thph Oec .. al^{6} syr ar^{e} αυτου ευηγγ. αυτοις (item al^{1} omisso αυτοις) .. D om (Gb°) οτι τον usq ευηγγελ.

19. D 137. syr^{p} (sed usq τινας c. ast) μετα δε ημερας τινας επιλαβ. αυτου ηγαγ. (A ηγον) αυτον επι τον (D* om, item 137.?) αρ. (ADEG [αγριον] etc αριον, et. am *Ariopagum*, d e *Arium pagum*, item cop sah) παγ. πυνθανομενοι και λεγ. | τε .. B al vv δε | αυτη η .. Ln om η c BD | D* απο σου | λαλουμενη .. E λεγομενη, D^{gr} vv καταγγελλομενη

20. εισφερεις (D φερεις, syr ar^{e} σπειρεις) .. DE vv m seu praem (D) seu add (E) ρηματα | τι αν θελοι (al Thph$^{2\cdot}$ -λη) c DEGH al ut vdtr longe pl vg (*quidnam velint haec esse*) etc Chr Thph Oec .. Ln τινα θελει c AB al fere^{8} sah (*quae haec sint*) al | E om ταυτα

21. επιδημουντ. .. D^{gr} sah add εις αυτους | ηυκαιρ. c ABDE al Thph$^{2\cdot}$ Oec .. ς ευκαιρ. c GH etc Bas Chr Thph$^{1\cdot}$ | η sec c ABD al vg sah syr^{p} .. ς και c EGH etc vv m Bas Chr al | ακουειν c DEGH al ut vdtr omn Bas Chr Thph Oec .. Ln add τι c AB (item vv omisso τι altero)

22. Ln om ὁ c AB Thph$^{1\cdot}$ | AE εμμεσω (non DGH)

23. αναθεωρων .. D* διιστορων (d *perspiciens*), Clem^{1} ιστορων | E ηυρον | επεγεγρ. (Clem^{1} αναγεγρ., Or εγεγρ., et aliter) .. D ην γεγραμμενον | ο et τουτο c A*BD vg Or Hier .. ς ον et τουτον c EGH etc vv pl Clem Ath Chr Cosm Thph Oec Aug

24. υπαρχ. κυ. c ABE al vg (*cum sit dominus*) Clem^{1} Thdrt^{1} Thph$^{2\cdot}$ .. ς κυ. υπαρχ. c DGH etc pp m

25. ανθρωπινων (Gb′) c ABD al fere^{15} vg Clem^{2} Thdrt^{1} Ir .. ς ανθρωπων c EGH etc vv pl Chr Thdrt^{1} Cosm al | προσδ. al^{1} e Thdrt^{2} (sed ^{1} in uno tantum cd) Ir praem ως | τινος .. D* (** supplet τι αυτος) al om | αυτος (H al Chr^{1} om) διδους (H al Clem^{1} Chr^{1} δους) .. D (vv) οτι (** om) ουτος ο δους (** ουτ. διδ.) | και τα c ADE (om τα) al ut vdtr pl vg syr^{p} arm sl^{rec} Clem^{2} Chr Thdrt^{1} Cosm Thph$^{1\cdot}$ (Ir *et omnia fecerit; [26] qui fecit*) .. ς (non ς^{e} Gb Sz) κατα c BGH al longe pl (al^{1} και κατα) ar^{p} sl^{ant}

τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου
τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοι-
27 κίας αὐτῶν, [27] ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, *Es 55,6.
28 καί γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. [28] ἐν αὐτῷ γὰρ
ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν
29 εἰρήκασιν Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. [29] γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ
οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ
30 ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. [30] τοὺς μὲν οὖν χρόνους 14, 16.
τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις, πάντας
31 πανταχοῦ μετανοεῖν, [31] καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ῇ μέλλει κρίνειν τὴν

(sah *unicuique*, item ferc cop) Thdrt[1] Thph[2.] Oec .. 13. syr ar[e] om και τα παντ.

26. τε (al[1] δε) .. om DE (vv) | αιματος c DEGH al ut vdtr longe pl Bed[gr] syr utr arr sl Thdrt[2] Chr saepe Cosm Thph Oec Ir .. Gb° Ln om c AB al[6] vg cop sah aeth (εποι. εξ εν. c και παντα conjg) Clem Bed | εθνος (Thdrt Chr Cosm Thph[1.]) .. al vg syr[p] mg sl ms mg Clem Thph[2.] Ir γενος | D[gr] ανθρωπου | παντος προσωπου c ABD al[7] Clem .. ς παν (al[3] om) το (E Thdrt[1] om) προσωπον c EGH etc Chr Thdrt Cosm al | προστετ. c ABD**EGH al plus[60] vv ferc omn Clem Ammon Chr Cosm Thph Oec .. ς (Gb') προτεταγμ. c D* etc sl[-d] (Ir *praefiniens*) .. al[3] τεταγμ.

27. ζητειν .. D[gr] praem μαλιστα, al[1] αυτον | τ. θεον c ABGH al pl vg syr utr cop sah aeth ar[e] Chr Thph[2.] Oec Hil Amb .. D Ir το (corrige ὅ? τί? d *quod*, Ir *illud quod*) θειον εστιν (postea D* αυτο pro -τον) .. ς (= Gh Sz) τ. κυριον (Gb') c E etc ar[p] sl (arm?) Cosm Thph[1.] | ψηλαφησειαν .. D -φησαισαν (et ευροισαν), E al m Oec -φησειεν (E -σιεν et ευρυεν), al -φησαιεν | και c B (e sil.) EGH al ut vdtr longe pl vv pm Clem (sic) Chr Cosm Thph Oec .. Ln ἤ c AD al[6] vg (et. am demid; non tol) sah Ir | και γε (Gb') c BDGH al fere[50] Did Thph[1.] Oec[ms] .. AE Clem καιτοι .. ς καιτοιγε c min multis ut vdtr Chr Cosm Thph[2.] Oec[-d] (Ir *quamvis etiam*, vg etc Amb *quamvis*) | D ον (correctum ων) αφ (αφ et. E al) ενος εκ. ημ. (sed corrector add υπαρχων) | A*G al υμων | E al[1] Clem υπαρχοντος (al[3] απεχοντα)

28. εσμεν .. D add το καθ ημεραν | D ωσπερ και (Ir *et quemadm.*) των κ. υ. (al cop ημας) τινες (syr *quidam dixit*) | ποιητων (sic Or Chr Cosm Thph Oec etc .. syr *e sapientibus*) .. om (Gb°) D (non cop) Ir Aug Amb Pac al | του .. D* al τουτου, E** al αυτου

29. D* ουτε χρυσω | E al Dam Thph[2.] χρυσιω (hoc et. Thdrt[1] sed diff ms[1]) η αργυριω | και .. D[gr] Ir η (cop sah aeth om) | E[gr] al aeth ἀνθρωπων

30. D* vg τ. αγν. ταυτης | E (vg) και τους χρ. μεν ουν | D* παριδων, ** al[1] περιδων(?) | B απαγγελλει | παντας (Gb') c ABD (* ινα παντες) E al[7] item (*ut omnes poen. agant*) vg d cop sah (syr ar[e] *omnibus ut omnes* etc) Ath[1] Cyr Chron Aug (Hier om) .. ς πασι c GH etc aeth al Ath[1] Chr Thdrt Cosm Thph Oec Ir

31. καθοτι (Gb'') c ABDE al m (al[3] καθο) Ath Thdrt[4] Eulog Cyr Chron Thph[2.] al (vg *eo quod*, d Ir *quoniam*) .. ς διοτι c GH etc Chr Thph[1.] Oec | D (Aug) κρειναι pro εν η μ. κρ.

οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν
ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. [32] ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, 32
οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν Ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν.
[33] οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν· [34] τινὲς δὲ ἄνδρες κολλη- 33 34
θέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ
ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

XVIII.

Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον. 1
Ro 16, 3. [2] καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσ- 2
1 Co 16, 19. etc φάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ,
διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ
τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, [3] καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν 3
20, 34. παρ' αὐτοῖς καὶ ἠργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ. [4] διελέγετο 4
δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ
Ἕλληνας.
17, 15. Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, 5

---

31. εν (D om) ανδρι .. D Ir add ιησου | E ορισεν | D παρεσχειν (sic), al^{2} παρασχειν

32. ειπαν c BE .. ς Ln ειπον c ADGH etc | περι τ. και παλιν. [33]ουτως c AB al^{6} Thph$^{2.}$ (και ουτ.), item omisso και DE al^{3} vg arm .. ς παλιν πε. τουτ. [33]και ουτως c GH etc vv m (sed aeth ar^{p} sl πε. τουτ. παλ., sah om παλ.) Chr Thph$^{1.}$ Oec

34. ὁ .. D τις .. Ln om c B (B αρεωπαγ.) | D om και γυν. (E add τιμια) ον. δαμ. | ετεροι .. al^{7} add πολλοι

XVIII. 1. δε c D (αναχωρησας δε omissis μ. ταυτ.) EGH al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thph Oec .. Ln om c AB al^{3} vg cop | χωρισθεις c BD (vide ante) al^{1} vg sah Aug .. ς (Gb°) add ο παυλος

2. DEG al m τεταχεναι, al m προστεταχ. (Thph$^{1.}$ προσταχθεναι sic), al διατεταχθεναι, Thph$^{2.}$ διατεταχθαι | B om κλαυδιον (D* –ιος) | D om τους | απο sec c ABDEG al pm vg (*a Roma*) etc .. ς εκ c H etc Chr al | ρωμης .. D add οι κε κατωκησαν (* –σεν) εις την αχαΐαν | αυτοις .. D αυτω ο παυλος

3. D om ειναι | E (sed e *manebat*) GH al fere^{10} Chr Thph εμεινεν | D al προς αυτους | ηργαζετο c ADE al .. ς ειργ. c GH etc (B ειργαζοντο) | D om (Gb°) ησαν γ. σκ. τ. τεχν. | τη τεχνη c ABEG al^{15} Chr .. ς την τεχνην c H etc Thph Oec

4. D sic: εισπορευομενος δε εις την συναγωγην κατα παν σαββατον διελεγετο (tol *ingrediebatur* pro *disputabat*) και εντιθεις το ονομα του κυριου ιησου (εντ. το usq ιησ. et. vg [non am tol] syr^{p} mg) και (** om) επιθεν δε ου μονον ιουδαιους αλλα και ελληνας .. cdd^{lat} ap Bed om versum

5. ως δε κατηλθ. (et. ηλθον leg) .. D παρεγενοντο δε | G al om της | D*^{gr} τοτε pro ο τε | D al om ὁ ante τιμοθ.

συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις τὸν Χρι- 28.
6 στὸν Ἰησοῦν. [6] ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτινα-
ξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν 20, 26.
7 ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. [7] καὶ μεταβὰς
ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, Co 4, 11.
8 οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. [8] Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος 1Co 1, 14.
ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων
9 ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. [9] εἶπεν δὲ ὁ κύριος δι' ὁράματος 16, 9.
10 ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς, [10] διότι 23, 11.
ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός
11 ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. [11] ἐκάθισέν τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ
12 διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. [12] Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος
τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγα-

---

5. τω λογω c ABDEG al vv pm Bas Thdrt Chr[ms] .. ϛ (= Gb Sz) τ. πνευματι (al[1] add τω αγιω) c H ctc arm syr[p] mg (ar[p] sl) Chr Thph Oec | ο παυλος .. D om ο | D al[1] διαμαρτυρουμενος | AH al[1] om τοις ιουδ. | τον χν (D add κυριον) ιν c EGH al ut vdtr pl Chr Thdrt Thph[1.] Oec .. Ln praem ειναι (al transp) c ABD al ferc[25] (vv pl; sed syr[p] c. ast) Bas Thph[2.]

6. αντιτασσ. (D[*gr] ετι τασσ.) .. D syr[p] mg praem πολλου δε λογου γεινομενου και γραφων διερμηνευομενων | εκτιναξ. .. D tol (item cdd[lat] al) add ο παυλος | D al m τα ιμ. αυτου s. αυτ. τα ιμ. | D* εγω αφ υμων νυν | D*GH* al syr ar[e] (in Chr diff mss) πορευομαι

7. εκειθεν .. D* 137. απο του ακυλα | ηλθεν c B (e sil.) D**EGH al ut vdtr longe pl cop syr[p] ar[p] sl Chr Thph[1.] Oec .. Ln εισηλθεν c AD* (D* perg ε. τον οικον) al[10] vv m Thph[2.] | ονοματι (D* –τος) .. A 2. 30. al[1] aeth om | ιουστου c AD*GH al ut vdtr longe pl aeth sl Chr Thph[1.] Oec .. 2. 30. om .. BD**[gr] τιτιου ιουστ., E al vg (sed am * om versum) cop al Hier τιτου ιουστ., syr sah ar[e] Cassiod τιτου, ar[p] (cop?) τιτ. υιου ιουστ. | AD al συνομοροουσα

8. D ο δε αρχισ. κρισπ. | D εις τον κυριον | συν .. H* εν | G al m (vv) Thph Oec[ed] ακουσαντες | D ακουοντ. εβαπτ. πιστευοντες τω θεω (τω θε. add et. syr ar[e]) δια του ονοματος του κυριου ημων ιησου χριστου (δια etc ad επιστ. add et. 137. syr[p] c. ast)

9. D om ὁ | εν νυκτι h. l. c EG (item H της νυκτος) al ut vdtr longe pl sah cop aeth syr[p] sl al Chr Oec .. Ln ante δι ορ. c B al[5] vg Thph[2.] .. D Thph[1.] post τ. παυλω .. A (sed habet εν οραματι cf 9, 10. 12. 10, 3.) syr ar[e] (Chr[comm]?) om

10. D[gr]E (item sl? sl om του κ. σε?) om σοι

11. εκ. τε c E[gr]GH al ut vdtr longe pl aeth al Chr Thph Oec .. D και εκ. (D vv add εν κορινθω, al[1] vv εκει) .. Ln εκ. δε c AB al[8] vg e cop sah syr[p] | εν (al[3] om) αυτοις .. D[gr] al vv αυτους

12. ανθυπατευοντος c EGH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln ανθυπατου οντος c ABD al[9] | B cop sah οι ιουδ. ομοθ. | τω π. και (sah syr[p] c. ast add επιθεντες τας χ. αυτω) .. D συνλαλησαντες μεθ εαυτων επι τον παυλον και επιθεντες τας χειρας

γον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, [13] λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτος 13
τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. [14] μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν 14
τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους Εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδίκημά τι
ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν·
[15] εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ᾽ 15
Mt 27, 24. Jo 18, 31. ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. [16] καὶ ἀπή- 16
λασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. [17] ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην 17
τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων
τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.
Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀπο- 18
2. ταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας,
κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. [19] κατήντη- 19
σαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς
τὴν συναγωγὴν διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις. [20] ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ 20
πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ ἐπένευσεν, [21] ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών 21

---

13. λεγοντες .. D praem καταβοωντες και | αναπ. (H al^{1} πειθει, al ανατρεπει) ουτ. (et. om) c AB al^{6} Thph$^{2.}$ .. ς ουτ. αναπ.

14. ουν c G (G al om ην, A* η, al transp) H al ut vdtr longe pl Oec .. Gb° Ln om c ABDE al ferc^{20} (nec exprimunt vv) Chr Thph | D (al^{1}?) vg ω ανδρες ιουδ. | αν ηνεσχ. c DEGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln αν ανεσχ. c B 13., item omisso αν A al^{3}

15. ζητηματα (Gb′) c ABD**E^{gr} al m vg syr utr cop sah arm ar^{e} sl Thph$^{1.}$ .. ς ζητημα c D*GH etc ar^{p} Chr Thph$^{2.}$ Oec .. al^{1} ζητ. τι | εστιν .. D^{gr} εχετε | κριτης c ABD al vg cop aeth (ar^{p}) .. ς add γαρ c EGH etc syr utr al Chr al | D ου θελω

16. απηλασεν .. D* (d *abjecit*) al^{1} απελυσεν

17. D* απολαβομενοι | παντες c AB al vg cop ar^{e} Chr^{comm} (sed om una παντ.) Bed^{lat} .. ς (Gb^{oo}) add οι ελληνες, al ιουδαιοι s. οι ιουδ. | D* μετα σωσθ. (d *cum sosthenen*)

18. E επιμινας | D* επλευσεν (d vg *navigavit*), E** εξεπλευσεν (e *enavigavit*) | εν κεγχρ. (D κενχρειαις, H al m sah κεχρεαις, al κεγχραις, aeth om εν κεγχρ.) την κεφ. c AB al vg Thph$^{2.}$ .. ς την κεφ. εν κ. c DEGH etc | D* προσευχην (d *orationem*)

19. κατηντησαν c ABE al d tol (item cdd^{lat} al) syr sah ar^{e} (syr sah add in seqq. ο παυλος) .. D^{gr} καταντησας .. ς κατηντησε c GH etc vv m Chr al | EH al m Chr Thph$^{1.}$ Oec και εκεινους .. D και τω επιοντι σαββατω εκεινους (item 137. syr^{p} c. ast τω επ. σαββ. add post εφεσον) | AGH al κατελειπεν | αυτου c BGH al ut vdtr fere omn pp .. Ln εκει c ADE al (κακ. κατ. αυτ. om sah, eadem v. 21. post θελοντος add syr ar^{e}) | διελεχθη c EGH al ut vdtr fere omn Chr Thdrt (διηλ.) Thph$^{1.}$ Oec .. Ln -λεξατο c AB al^{3} Thph$^{2.}$ .. D al^{2} vg (non am) al διελεγετο

20. δε .. D* syr aeth τε | αυτων (al^{1} om) .. D**G al (vv) Thph$^{2.}$ αυτον | μειναι c AB al plus^{10} vg aeth (syr^{p} vide post) .. ς (Gb′) add παρ αυτοις c DEGH etc (syr^{p} c. ob add; tol sah arm εκει .. al^{1} παραμειναι αυτοις)

21. αλλα c ABDE al m Thph$^{1.}$ Oec .. ς αλλ c GH etc Chr Thph$^{2.}$ | αποταξαμ. (E al Thph$^{2.}$ add αυτοις) κ. ειπων c ABDE al^{10} vg aeth arm

Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου,
22 [22] καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλη-
23 σίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν, [23] καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερ-
χόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ἐπιστηρίζων πάντας
τοὺς μαθητάς.
24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ 1 Co 3, 5.
25 λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. [25] οὗτος Lc 24, 19.
ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει
καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ 19, 3.
26 βάπτισμα Ἰωάννου, [26] οὗτός τε ἤρξατο παῤῥησιάζεσθαι ἐν τῇ συνα-
γωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσελάβοντο
27 αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδόν. [27] βουλομένου δὲ
αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγρα-
ψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν. ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο
28 πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος· [28] εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις

Thph[2.] (syr ar[e] om αλλ. αποτ. και, eadem amplificat sah) .. ς απεταξατο αυτοις ειπων c GH etc vv Chr Thph[1.] Oec .. praetereaque ς (Gb°°) add Δει (al[1] sl οτι δει) με παντως (al[2] om) την εορτην την (D ημεραν pro την) ερχομενην (d *solemnem diem festum*) ποιησαι εις ιεροσολυμα (al Thph[2.] ιερουσαλημ) c DGH etc demid syr utr arr sl Chr Thph Oec, sed om c ABE al[9] vg (et. am tol) cop sah aeth arm (cf 19, 21. 20, 16.) | παλιν (D sah om) c ABE al[6] vg (ut antea) cop aeth .. ς (Gb°°) add δε c GH etc syr utr al Chr Thph[1.] Oec (demid Thph[2.] και παλιν) | ανηχθη c ABD al[7] vg sah arm sl .. ς praem και c EGH etc vv (sed cop ανηχθ. δε) pp (syr[p] mg pro και ανηχθη usq αναβας sic: ακυλαν δε κατελιπεν εν εφεσω· αυτος γαρ εν πλοιω αχθεις ηλθεν εις καισαρειαν· αναβ. δε, similiter 97. 137. syr)

22. D και αναβας

23. D κατεξης | επιστηρ. (D al praem και) c DEGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln στηριζων c AB al[1]

24. απολλως .. D (D al post ονοματι) απολλωνιος, al[2] scholl cop arm απελλης | D γενει (sine τω) αλεξ.

25. D ος ην κατ. εν τη πατριδι τον λογον (τ. λογ. et. al m) του (B al[1] Thph[1.] om) κυριου (et. χυ et ιυ leg) | D απελαλει (d *eloquebatur*) .. B ελαλει δε | του (D al[2] om) ιησου c ABDE al plus[15] vg syr utr cop sah aeth arm ar[e] sl Thph[2.] Aug .. ς του (al[1] om) κυριου c GH etc ar[p] Chr Thph[1.] Oec (al[1] τ. χυ)

26. D[gr] H sah om τε (cop al δε) | D* om τη | D* vv και ακουσ. | πρισκ. κ. ακυλ. c ABE al vg cop aeth .. ς ακυλ. κ. πρισκ. c DGH etc vv m pp | D εξεθοντο, H -θετο | την οδον (Gb″) c D .. ς τ. του θεου οδ. c GH etc Chr al .. Ln τ. οδ. του θε. c AB al m vv Thph[2.] .. E al vv m τ. οδ. του κυριου .. al τον λογον του κυρ., Cassiod *scripturas domini*

27. A (D[gr]) al[2] Thph[1.] (non vg etc) συνεβαλλετο (al[2] συνελαβετο) | (D) 137. vg (non tol) syr[p] Bas sel Aug cdd[lat] ap Bed om δια τ. χαρ. | D syr[p] mg versum sic exhibent: εν δε τη εφεσω επιδημουντες τινες κορινθιοι και ακουσαντες αυτου παρεκαλουν διελθειν συν αυτοις εις την πατριδα αυ-

5. διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν
Ἰησοῦν.

XIX.

18, 24. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα 1
τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν τινὰς μαθητάς, [2] εἶπέν 2
τε πρὸς αὐτούς Εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν
18, 25. Ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. [3] εἶπέν τε Εἰς τί οὖν ἐβα- 3
πτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. [4] εἶπεν δὲ Παῦλος 4
1, 5. 11, 16. Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν
13, 24. ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν.
8, 16 s. [5] ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, [6] καὶ ἐπι- 5 6
θέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου χεῖρας ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς,

---

των· συνκατανευσαντος δε αυτου οι εφεσιοι εγραψαν τοις εν κορινθω μαθηταις οπως αποδεξωνται τον ανδρα· ος επιδημησας εις την αχαϊαν (ε. τ. αχ. add et. ad παραγεν. 137. syr[p] c. ast, item εν τη αχ. al[1]) πολυ (D* –λυν) συνεβαλλετο (d *contulit*) εν ταις εκκλησιαις·

28. E κατηλεγχετο, al[1] διακατηλεγετο, al διελεγετο | δημοσια .. E Bed[gr] add και κατ οικον | επιδεικνυς .. D 137. praem διαλεγομενος και | D vv τον ιν ειναι χν .. E om τον .. diff al

XIX. 1. A**G al απολλων, al[1] απελλην (cf Oec ad h. l. p. 142.) | ανωτερικα .. al[3] Thph[1]· ανατολικα | AE al m Hier κατελθειν | εγενετο δε usq ελθειν .. D syr[p] mg sic: θελοντος δε του παυλου κατα την ιδιαν βουλην πορευεσθαι εις ιεροσολυμα ειπεν αυτω το πνευμα υποστρεφειν εις την ασιαν· διελθων δε τα αν. μ. ερχεται | ευρειν c AB al[6] (cop) vg Fulg .. ς ευρων c (D)E (ευρον) GH etc vv m pp [cf ad v. 2.]

2. τε c AB al[5] vg (item δε al[1] cop) .. ς om c iisdem qu. ευρων | οι δε c ABDE al[4] syr[p] am tol Hier .. ς (Gb[oo]) add ειπον c GH etc (al[5] Chr ειπαν, al Marc mon post αυτον pon) | D (sah) αλλ ουδε (corr. est ουδ ει) πν. αγ. λαμβανουσιν τινες ηκουσαμεν | ουδε c (D*)EGH al ut vdtr omn Chr Thdrt Marc mon Thph Oec .. Ln ουδ c ABD**

3. ειπ. τε c B (e sil.) GH al ut vdtr longe pl vv Chr al .. D al ειπ. δε, AE al vg cop Hier ο δε ειπ., syr[p] Marc mon ειπ. ουν etc .. praeterea ς (Gb[oo]) add προς αυτους (al vv Thph[2]· αυτοις) c GH etc Chr Marc mon al contra ABDE al m vg syr[p] arm | ειπαν c ABE al .. ς –πον c GH etc Chr Marc mon al .. D ελεγον

4. δε .. H al aeth Thph[1]· τε | D al[4] ο παυλος | μεν c EGH al ut vdtr longe pl syr utr cop arr sl Chr Marc mon Thph Oec .. Gb[oo] Ln om c ABD al[7] vg sah | τ. ιν (Gb″) c ABE al vg cop aeth syr[p] Marc mon Hier Fulg .. D[gr] τ. χριστον .. ς τ. χριστον ιησ. (al d sah arm τ. ιν χν)

5. D (vv) ακουσ. δε τουτο | του (D* al[1] om) κυρ. ιυ .. D syr[p] c. ast add χριστου (hoc add et. al vv Hier Amb) εις αφεσιν αμαρτιων (eadem add Hier v. 4.)

6. χειρας c ABH al plus[10] .. D (ante του π.) vv χειρα .. ς τας χειρας c EG etc Chr Marc mon al | ηλθεν .. D Hier ευθεως (ευθ. et. tol et cdd[lat] al) επεπεσεν | D* al[1] επ αυτοις

7 ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. [7]ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ 2, 4. 10, 46.
δεκαδύο.
8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαῤῥησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς
9 διαλεγόμενος καὶ πείθων περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. [9]ὡς δέ τινες 8, 12.
ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλή-
θους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν δια-
10 λεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. [10]τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε
πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου,
Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.
11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, 5, 12.
12 [12]ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ 5, 15.
σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε
13 πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι. [13]Ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν
περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύ- Lc 9, 49.
ματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν

---

6. τε .. D al[1] cop sah δε | επροφητ. c ABD al .. ς προεφητ.

7. δεκαδυο c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph[1.] Oec .. Ln δωδεκα c ABDE al[9] Thph[2.] (Chr ms[1]?)

8. εισ. δε .. D al vv add ο παυλος | επαρρησιαζετο (E[gr] –ασατο) .. D syr[p] mg praem εν δυναμει μεγαλη | περι c BD al[1] vv ut vdtr pl (Chr[comm]?) .. ς τα περι c AEGH etc Chr[text] al [cf 8, 12.]

9. ως δε τινες .. D τινες μεν ουν αυτων | τ. οδον .. additur του κυριου (E al vv), του θεου (al vv), της πιστεως (ar[p]) | του (al[10] praem παντος) πληθους .. DE al[1] vv add των εθνων | D vv τοτε αποστας ο παυλος | H al[1] αφορισεν | D το καθ ημ. | τυραννου (D[gr] al –ννιου) c AB al[3] tol (et cdd[lat] al) cop sah .. ς add τινος c D (D 137. syr[p] c. ast praeterea add απο ωρας ·ε· εως δεκατης) EGH etc vv m Chr Thph Oec

10. ωστε usq ελληνας .. D* εως (d *ita ut*, c item syr *usque quo*) παντες οι κατοικουντες τ. α. ηκουσαν τους λογους τ. κ. ιουδαιοι κ. ελληνες | τ. κυριου c ABDEH al fere[15] vv pl .. ς (= Gb Sz) add ιησου c G etc ar[p] sl (aeth *verbum Dei*) Chr Thph Oec

11. τε .. D*[gr] al[2] cop syr[p] Thph[1.] δε | επ. ο θε. c GH al ut vdtr longe pl vg (non am demid) syr utr cop aeth al Chr Thph[1.] Oec .. Ln ο θε. επ. c ABDE al[5] am demid sah arm Thph[2.]

12. αποφερ. (Gb') c ABE al[15] vg (*deferrentur*) al ut vdtr pl .. ς επιφερ. c DGH etc Chr al .. al[2] περιφ. | ἢ .. D[gr] arm η και, al vv Cyr hrs Thph[2.] και | D om τα sec | εκπορευεσθ. c ABDE al fere[20] .. ς (= Gb Sz) εξερχεσθ. (Gb') c GH etc Chr Thph Oec, et quidem addito απ αυτων c iisdem et sah (εξ α.) ar[p] sl contra ABDE al fere[15] vv pl

13. τινες και (Gb'') c ABE al[15] syr; item addito απο H al m vg arm syr[p]; item addito εκ al[1] ** .. ς τινες απο c GH etc cop al Chr Thph[1.] Oec .. D al[2] τι. εκ .. al[1] (vdtr) sah Thph[2.] τινες | ορκιζω c AB (ap Btl –ζωμεν?) DE al fere[10] (al[1] εξορκ.) vg cop sl Cassiod .. ς (= Gb Sz) ορκιζομεν (Gb') c GH etc (al[8] εξορκ.) vv pl Chr Thph Oec

᾿Ιησοῦν ὃν Παῦλος κηρύσσει. [14] ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ ᾿Ιουδαίου ἀρχιε- 14
ρέως ἑπτὰ υἱοὶ οἱ τοῦτο ποιοῦντες. [15] ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν 15
εἶπεν Τὸν ᾿Ιησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες
ἐστέ; [16] καὶ ἐφαλλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ᾿ αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα 16
τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων ἴσχυσεν κατ᾿ αὐτῶν, ὥστε γυ-
μνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. [17] τοῦτο 17
δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν ᾿Ιουδαίοις τε καὶ ῞Ελλησιν τοῖς κατοικοῦσιν
5, s. 11. τὴν ῎Εφεσον, καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ᾿Ιησοῦ, [18] πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο 18
ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. [19] ἱκανοὶ δὲ τῶν 19
τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον
πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριά-
δας πέντε.

---

13. παυλος c ADEH al m Chr .. ς (Gb^{oo}) praem ὁ c (B e sil.) G etc Thph Oec

14. τινες c AGH al fere omn e vg (et. am tol) al m (vv al om) Chr Thph Oec .. Ln τινος c B(D)E^{gr} al^{2} Bed^{gr} vg^{sixt} demid syr cop | υιοι h. l. c ABE 14.* 15. 18. 40. (et ut vdtr al m) vg arm (sah) .. ς ante σκευα (A σκευια) c (D)G (ιουδαιοι) H etc vv pm Chr al .. 13. 31. 180. om | Ln om οι c AB 14.* 15. 18. 13. 180. al^{1} syr | D syr^{p} mg versum sic habent: ἐν οἱς και υἱοι (syr^{p} mg add ἑπτα) σκευα τινος ἱερεως ἠθελησαν το αὐτο ποιησαι· ἐθος εἰχαν τους τοιουτους ἐξορκιζειν· και εἰσελθοντες προς τον δαιμονιζομενον ἠρξαντο ἐπικαλεισθαι το ὀνομα λεγοντες Παραγγελλομεν σοι ἐν ἰησου ὀν παυλος κηρυσσει ἐξελθειν (D* εξ. κηρ.)

15. D τοτε απεκριθη το πν. το π. (** add και) ειπ. | ειπεν c EGH al ut vdtr longe pl sl ar^{p} (αποκρ. δε αυτοις) Thph$^{1.}$ Oec .. Ln add αυτοις c ABD al fere^{20} vv pl Chr Thph$^{2.}$ | BE^{gr} al^{3} syr^{p} τον μεν ιησουν (om μεν et. Chr saepe Thph Oec)

16. εφαλλομ. c (D εναλλομενος) EGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln εφαλομενος c AB al^{1} | ο ανθρ. επ αυτ. c AB al am syr^{p} Thph$^{1.}$ .. ς επ (D vg etc εις) αυτ. (al^{2} arm om ε. α., E ε. αυτοις post πονηρον) ο ανθρ. c (D)GH etc (vv pl) Chr Thph$^{2.}$ Oec | κατακυρ. (Gb′ –σαν c AE GH al fere^{40} Chr Thph$^{1.}$ .. D κυριευσας, al κρατησας) c ABDE al^{7} cop arm ar^{p} .. ς (Gb^{oo}) praem και c GH etc Chr al | αμφοτερων (Gb′) c ABD al plus^{15} vg syr^{p} arm Thph$^{2.}$ .. ς αυτων c GH etc .. E om planc | εκφυγειν .. A add αυτους

17. E τοις ιουδαιοις | DE sah om τε | A*D 137. om την | επεπεσ. c B (e sil.) GH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln επεσεν c AD (φοβ. επ.) E (επεεν) al^{1} | D al^{2} om του

18. τε .. D al cop sah δε | D πιστευοντων, E al^{1} πιστευσαντων | εξομολ. .. B (vv) add τας αμαρτιας αυτων

19. δε .. D*^{gr} om .. E syr utr aeth ar^{p} Bas Chr τε | D* των περι τα εργα | D συνενεγκ. και τας | E vg al κατεκαυσαν | E συνκατεψηφισαν | E ηυρον

20 Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν. 6, 7. 12, 24.
21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν 1 Co 16, 5.
τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι μετὰ (18, 21.)
22 τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. [22] ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν 20, 22. 23, 11.
Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς Ro 15, 23.
ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ro 16, 23.
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς
24 ὁδοῦ. [24] Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυ-
25 ροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην, [25] οὓς
συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν Ἄνδρες, ἐπί-
26 στασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, [26] καὶ θεω-
ρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας
ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ
27 οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. [27] οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος 17, 29.
εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος

---

20. του κυρ. ο λογ. c AB .. ϛ ο λογ. (D syr ar^p η πιστις) τ. κυρ. (D [vide post] E al vv m τ. θεου) | D sic: ουτως κ. κρ. ενισχυσεν και η πιστις του θεου ηυξανε (** –νεν) και επληθυνετο

21. D τοτε pro ως δε επλ. (E –ρωθησαν, al^2 –ρουτο) ταυτα | DE al^1 cop o (om D al^1) παυλ. εθ. | E al om εν | Ln διελθειν c AD (sed postea και πορευεσθαι) E | Ln την αχαΐαν c ADE al^2 contra B (e sil.) GH al fere omn Chr Thph Oec | ιεροσολυμα c ABDE al vg Chr^{comm} Thph$^{2.}$ .. ϛ ιερουσαλημ c GH etc Chr^{text} Thph$^{1.}$ Oec

22. D aeth και αποστ. εις | E al om την | χρονον .. D^{gr} al^1 add ολιγον. al praem τινα | D (vv) εν τη ασια

23. Ln ουχ ολιγ. c AD (uterque ουκ v. seq.); non B (e sil.) EGH etc

24. D^{gr} ην pro ονοματι (d sah om) | B om αργυρους | παρειχετο c A**B (e sil.) GH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln παρειχε c A* (sic; male Spohn) D (praem ος) E al | εργ. ουκ ολ. c EGH al ut vdtr fere omn syr^p ar^p (cop) Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln ουκ ολ. εργ. c ABD al^3 vg al Thph$^{2.}$

25. ους .. D 137. vv m ουτος omisso και seq. | εργατας (al^1 om) .. D^{gr} (item *artifices* e tol; vg *opifices*) τεχνετας (sic; * –ταις) | ειπεν .. D εφη, et D vv m add προς αυτους | ανδρες .. D sah syr^p c. ast add συντεχνειται (al^1 αδελφοι) | ημιν (sic) (Gb′ υμων?) c ABDE al m vg cop sah Thph$^{2.}$ (item Chr ap Wtst) .. ϛ ημων c GH etc vv Chr^2 (ed. Montf.) Thph$^{1.}$ Oec

26. D om οτι | D al^1 εως εφ. (D –σιου; d *ipsius ephesi*), al Thph$^{2.}$ της εφ. | Ln αλλα και c AD^{gr}G al fere^{10} demid syr ar^p Chr Thph$^{1.}$ contra B (e sil.) EH al ut vdtr longe pl d vg (et. am) cop sah al Thph$^{2.}$ Oec | D* al^1 om της | D ουτος τις τοτε (d *hic quidam tunc*) | E απεστησεν | οτι .. D^{gr} add ουτοι

27. E^{gr} (vv) om δε | D al^1 ημ. κινδ. (D** –νευσει) | A al^1 το μερ. κινδ. ημ. | ιερ. αρτεμ. (Gb′) c DEH al plus^{20} Chr Thph$^{1.}$ Hier .. ϛ Ln αρτ. ιερ. c AB (e sil.) G etc Thph$^{2.}$ Oec (vg sah om θεας)

εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐ-
τῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. ^{28}ἀκούσαντες δὲ καὶ 28
γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.
^{29}καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ 29
Ro 16,23. 27,2. θέατρον συναρπάσαντες Γαΐον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους
2 Co 1,8. Παύλου. ^{30}τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ 30
εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· ^{31}τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, 31
πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.
^{32}ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, 32
καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν. ^{33}ἐκ δὲ τοῦ 33
ὄχλου προεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ
δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.

---

27. ουθεν c ABH al m .. ς ουδεν c DEG etc pp | λογισθηναι c B (e sil.) GH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln λογισθησεται c ADE al^{1} (vv pl) | μελλειν c B (e sil.) EGH al ut vdtr longe pl Chr Oec .. Ln μελλει c A*(D) al fere^{10} (vv) Thph | τε c AE (vide post) al ut vdtr pl vv pl Oec Hier .. ς (non ς^{e} Gb Sz) δε c BGH al ut vdtr pl vg Chr Thph .. al om (porro E al om και) .. D sic: αλλα καθερισθαι μελλει | την μεγαλ. c GH al ut vdtr longe pl vv pl Chr Thph Oec .. Ln της μεγαλειοτητος c ABE al fere^{15} sah .. D om τ. μεγ. αυτης (αυτης om et. B, al^{1} αυτοις) | ην (B om; D* η) ολη η (BD om) ασια (al^{1} η ασια ολη) και η (B om) οικ. σεβ. (d sic: *sed destrui incipiet tota asia et orbis terrarum colitur*)

28. D (vv aliquot) ταυτα δε ακουσ. | εκραζον .. D 137. syr^{p} mg praem (137. και) δραμοντες εις το αμφοδον (137. εδφοδον) | D al om ἡ

29. η πολις c AB al^{2} vg cop arm .. ς add ολη c EGH etc sah syr^{p} al Chr Thph Oec; praem ολη D (et * et **) syr aeth al [cf 21, 30.] | της c AD** (* συνεχυθη ολ. η π. αισχυνης) GH al plus^{40} Chr Thph Oec^{ed} .. ς (= Gb+ Sz) Ln om c B e sil. (D*)E etc | τε .. D^{gr} al cop δε | D και συναρπ. | μακεδονας .. D* -νες, al^{2} -να, al^{2} -νιας, al^{1} om | παυλου c ABDEGH al longe pl Chr Thph .. ς (= Gb Sz) του παυλου

30. του δε π. c D (βουλ. δε του π.) EGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln παυλου δε c AB al^{2} | ουκ ειων (E εων, GH ειον, al^{1} ειασαν) α. οι μ. .. D (syr ar^{e}) οι μαθ. εκωλυον

31. οντες .. D υπαρχοντες | αυτω .. E al^{1} (vv) αυτου.

32. D al^{1} om τι (nec exprimit vg al) | D η γαρ εκκλ. (al add ολη) ην | D^{gr} πλειστοι | ενεκεν c DEGH al ut vdtr fere omn Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln ενεκα c AB al Thph$^{2.}$ | H συνεληλυθασιν, G Thph$^{1.}$ -λυθησαν (Oec^{ed} -λυθεσαν)

33. προεβιβ. c D** (* κατεβιβ., d *distraxerunt*, vg *detrax.*) GH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln συνεβιβ. c ABE al^{6} (nulla ut vdtr versio) | προβαλοντ. (Gb') c ABEH al ut vdtr pl Chr (et text et comm) Oec .. ς^{e} (item Gb Sz, non ς) Ln προβαλλοντ. c DG etc Thph | αυτον .. G* al αυτων | ο δε .. A demid (item cdd^{lat} al) ο ουν | την χειρα c AB (e sil.) EGH al ut vdtr longe pl Thph$^{1.}$ Oec .. D al fere^{10} Chr Thph$^{2.}$ τη χειρι | E τω λαω

34 [34] ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ
35 ὥρας δύο κραζόντων Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. [35] καταστείλας δὲ
ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀν-
θρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης
36 Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; [36] ἀναντιῤῥήτων οὖν ὄντων τούτων δέον
ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν.
37 [37] ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦν-
38 τας τὴν θεὸν ὑμῶν. [38] εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται
ἔχουσιν πρός τινα λόγον, ἀγόραιοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκα-
39 λείτωσαν ἀλλήλοις. [39] εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ
40 ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. [40] καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως
περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ δυνησόμεθα δοῦ-
41 ναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης. [41] καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν
ἐκκλησίαν.

---

34. επιγνοντες (B? H al Thph$^{1.}$ –γνωντ.) c ABDEGH al longe pl Chr Thph .. ς (= Gb Sz) επιγνοντων c minuscc Oec | D (vg cop sah) om εκ | B al ωσει | A κραζοντες | D* om ἡ | B μεγ. η αρτ. εφεσ. bis habet

35. DE al Thph$^{1.}$ κατασεισας (d *conpescuisset*, c vg *sedasset*) | B al^{2} cop τον οχλ. ο γρ. | E (*dixit* vg al) εφη | ανθρωπων (al praem των) c ABE al m vg syr cop (sah) aeth arm ar^{e} Thph$^{2.}$ .. ς ανθρωπος c D** (* ο ανθρ.) GH syr^{p} al Chr Thph$^{1.}$ Oec | εφεσιων (E vv post πολιν, al^{1} praem των) .. D ημετεραν (d *vestram*) | D* ναοκορον, EG al νεοκορον | ουσαν .. D ειναι | μεγαλης c ABDE al fere^{20} vv pm Isid .. ς (= Gb Sz) add θεας c GH etc aeth ar^{p} sl^{ed} Chr Thph Oec | D al^{1} διοσπετους

36. A al τουτων (al^{2} om) οντων | πρασσειν c A(B?)DEGH etc Chr Thph Oec .. ς πραττειν c B (e sil.) etc

37. τουτους .. D syr^{p} mg add ενθαδε | D μητε ιερ. μητε | την θεον c ABD**E*GH al longe pl (Chr?) Thph$^{1.}$ .. al m (sed non GH) Chr τον θεον .. ς (= Gb Sz) την θεαν c D*E** etc Thph$^{2.}$ Oec | υμων c B (e sil.) E^{*fr}GH al ut vdtr longe pl vg cop syr^{p} aeth al Chr Thph$^{2.}$ Oec .. Gb″ Ln ημων c ADE** al^{7} e syr sah arr Thph$^{1.}$

38. δημητρ. .. D vv add ουτος, al praem ὁ | εχ. πρ. τ. (al πρ. τινας, D πρ. αυτους τινα, d *cum aliquo quendam*, sah om) λογ. c ABDEGH al longe pl vg al m Chr Thph .. ς (= Gb Sz) πρ. τ. λογ. εχ. | ς (non Gb Sz, sed Wtst etc) ἀγοραῖοι (sic GH) .. de ἀγόραιοι cf Steph. Thes. Gr. Ling. I. p. 430 sq.

39. περι ετερων c AD (E περ ετερον sic distinctum; c vg *alterius rei*) GH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln περαιτερω c B al fere^{15} (d *ulterius*) | D* (d *in legem ecclesiae*, item sl) εν τω νομω εκκλησια (–σιας? D** εν τη ενν. εκκλησιας[?])

40. D σημερ. ενκαλεισθ. στασεως μηδ. αιτ. οντος | περι ου (G* οὖν) c B (e sil.) DE al ut vdtr pl vg (et. am demid tol) cop sah al Chr^{comm} Thph$^{2.}$ Oec .. Gb÷ add οὐ c AGH al plus^{30} vg^{ms} syr utr aeth ar^{p} arm sl mss^{2} Chr^{text} Thph$^{1.}$ | δουναι (Gb″) c GH al plus^{40} Thph$^{1.}$ Oec^{ed} .. ς Ln αποδουναι c AB (e sil.) DE etc Chr Thph$^{2.}$ | της συστρ. (sic, non συνστ., ADEGH etc) c DGH al ut vdtr longe pl vv pm Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln praem περι c ABE al fere^{15} d syr (cop?) arm sl mss Thph$^{2.}$

XX.

Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον προσκαλεσάμενος ὁ Παῦλος 1
τοὺς μαθητὰς καὶ ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορευθῆναι εἰς τὴν Μακεδονίαν.
2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν 2
εἰς τὴν Ἑλλάδα, 3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς 3
19, 29. ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν ἐγένετο γνώμη
27, 2. τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας 4
Ro 16, 21. Σώπατρος Πύῤῥου Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέ-
23. Eph 6, 21. 2 κουνδος καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τύχικος καὶ
Tim 4, 20. Τρόφιμος· 5 οὗτοι προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι· 6 ἡμεῖς δὲ 5 6
16, 8. ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθο-

---

XX. 1. προσκαλεσ. c ADGH al ut vdtr longe pl vv pm Chr Thph[1.] Oec .. BE al fere[10] cop sah aeth Thph[2.] μεταπεμψαμενος, al μεταστειλαμενος | D om ὁ | κ. ασπασ. c GH al ut vdtr pl Chr Thph[1.] Oec .. Ln και (sl om; D et * et ** add πολλα) παρακαλεσας (D* παρακελευσας s. –λεσσας) ασπασ. (D* αποσπασ., E και ασπασ.. D** al m vv pm [pleraeque add αυτους] Thph[2.] ασπασ. τε, al[1] ασπασ. δε) c AB al[5] cop al, item D**E al m vv pm Thph[2.] | πορευθηναι c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph[1.] Oec .. D al[3] om .. Ln πορευεσθαι c AB al plus[10] Thph[2.], item post μακεδ. E | την c ADH al ut vdtr longe pl Chr Thph[1.] Oec .. Ln om c BEG al fere[10] Thph[2.]

2. D παντα τα μερη εκεινη (** –να) | παρακ. αυτους .. D[*gr] χρησαμενος

3. τε .. D al[2] e cop δε | γενομ. αυτω c (D και γενηθεισης [* –θεις] α.) GH al ut vdtr omn vg (*factae sunt illi insidiae*) etc Chr Thph Oec .. Ln αυτ. γενομ. c ABE | μελλοντι (E –λων, al m Chr[1] –λοντος) αναγ. (E al αγεσθ.) ε. τ. σ. (al[1] om μελλ. usq συρ.) εγ. γνωμη (AE al m –μης) του (al om) υπ. δια (cop εκ, syr sah εις –ιαν) μακ. .. D syr[p] mg ηθελησεν αναχθηναι εις συριαν· ειπεν δε το πνευμα αυτω υποστρεφειν δια της μακ.

4. συνειπ. δε αυτω αχρι .. D syr[p] mg μελλοντος ουν εξειεναι αυτου (d *comitari eum*) μεχρι (syr[p] mg *comitati sunt eum usque*) | B al[1] vg aeth ar[e] Bed om αχρι της ασιας | σωπατρος .. al plus[15] cop sah arm ar[e] sl[2] Thph[1.] Oec Bed σωσιπατρ. | πυρρου c ABDE al[30] vg cop sah syr[p] mg arm sl (sl[int] post βεροι. pon) Thph[2.] Or[int] Bed .. ς (= Gb Sz) om c GH etc syr aeth arr Chr Thph[1.] Oec | GH (A*?) al βηροιαιος, D*E βερυαιος (d *beryensis*, e *beroensis*), al Thph[1.] Oec[ed] βερροιαιος (cf ad 17, 10.) | σέκουνδος (cf Prol) .. ς Ln σεκοῦνδος | δερβαιος (A al praem ὁ) .. D* δουβεριος (d *Doverius*) | τιμοθεος .. syr ar[e] add *Lystrensis*; 137. (teste Sz) εφεσιος | ασιανοι (D sah εφεσιοι) .. Ln ante ασ. plene distinguit; non ita Thdrt (cf ed. Schulze III. 442.) | τύχικος (D ευτυχος) .. ς Ln τυχικός (cf Prol)

5. ουτοι c DGH al ut vdtr longe pl vg syr ar[p] sl al (sah add μεν; aeth *et illi*) Chr Thph[1.] Oec .. Ln add δε c ABE al[10] cop syr[p] | A (vdtr) E[gr] GH al pl προσελθοντες | ημας .. D[gr] αυτον | D*E τροαδι (E –δει); item E v. seq. τροαδα

μεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν
ἡμέρας ἑπτά.
7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον ὁ
Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέν τε
8 τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ
9 οὗ ἦμεν συνηγμένοι. 9 καθεζόμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ
τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου
ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω
10 καὶ ἤρθη νεκρός. 10 καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συμπερι-
11 λαβὼν εἶπεν Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀνα-
βὰς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας
12 ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλή-
θησαν οὐ μετρίως.
13 Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον,
ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ ἦν διατετα-
14 γμένος μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον,

6. D om την | αχρι (c ABG al Thph[1.] .. ς αχρις c H etc pp .. E al[1] απο) ημ. πε. .. D πεμπταιοι | οὗ c B (e sil.) GH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. AE al[1] οπου, al[2] ου και, D εν η και (d om και)

7. δε .. D aeth τε | E om τη | D[gr] μια πρωτη | ημων c ABDE al fere[20] vv pl Chr[2] Thph[2.] Aug .. ς (= Gb Sz) των μαθητων c GH etc ar[p] al (Chr[1]?) Thph[1.] Oec (Cassiod om) | κλασαι c ABEGH al pl Chr[2] Thph[1.] .. ς (= Gb Sz) του κλ. c D etc (Chr[1]?) Thph[2.] Oec | τε .. D[gr] om, al[5] cop sah syr[p] Bas Thph[1.] δε

8. D υπολαμπαδες | ημεν c ABDEGH al pl vv pl Chr Thph[2.] .. ς (= Gb Sz) ησαν | E om συνηγμ. (al[1] συνηθροισμ.)

9. καθεζομενος c ABDE al m .. ς καθημενος c GH etc Chr Thph Oec | E om νεανιας (al[1] post ονομ., al[1] –νισκος) | D επι τη θυριδι κατεχομενος υ. βαρει | του παυλου .. D om του | απο .. DH al m Chr Oec[ed] υπο | E πεσων omisso και seq | D*[gr] και ος ηρθη (ap Mill: και επηρθη)

10. D επεσεν επ αυτω, al Chr Thph[2.] επεπ. επ αυτω | συμπεριλ. (ADE συνπ., C* –βαλων, al συμπαραλαβ.) .. C add αυτου, al Chr Thph[2.] αυτον, al αυτω | D* και ειπεν

11. τον c ABCD* al Thph[2.] .. ς om c D**EGH etc Chr Thph[1.] Oec | τε .. D[gr]E[gr] al Thph[1.] δε | αχρι c AC**E al Thph[1.] Oec[ed] .. ς Ln αχρις c (B e sil.) C*DGH etc

12. ηγαγ. usq ζωντα (ea om al[1]) .. D ασπαζομενων δε αυτων ηγαγεν (d –γον, item al[3] arm ηγαγεν) τ. νεανισκον ζ.

13. AEH al plus[30] Chr Thph[1.] προσελθοντες, D vv κατελθοντ., al προσαχθεντ., al[1] εμβαντ. | επι το .. D al εις το | επι την c ABCE al Thph[2.] .. ς εις την c DGH etc Chr Thph[1.] Oec | ασσον c AB (e sil.) CDEH vg (et. am demid tol) cop etc Chr al .. al vg[mss] aeth ar[e] ασον, al νασον, G (non v. seq.) al m syr utr sah ar[p] θασον s. θασσον. Item v. seq. | ην διατετ. c DGH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln διατετ. ην c ABE al, item εντεταλμενος ην C al | D al[1] ως μελλων | E αυτ. μελλ.

14. C* om δε (vdtr) | συνεβαλεν c CDGH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln συνεβαλλεν c ABE (e *convenisset*) al

ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην, [15] κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες 15
τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς
Σάμον, καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλίῳ τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον.
[16] κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται 16
αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ,
(18, 21.) 19, 21. τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.
Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρε- 17
σβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. [18] ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐ- 18
τοῖς Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν
19, 10. Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, [19] δουλεύων τῷ 19
20, 31. κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν
συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων, [20] ὡς οὐδὲν ὑπεστει- 20
λάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δη-
μοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, [21] διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν 21

---

14. μιτυληνην c B (e sil.) CDH etc .. AE μιτυλινην, G μυτυλινην

15. E και εκειθ. | αντικρυς c ACDEG al m Thph[2·] .. ς αντικρυ c BH etc | ετερα .. B al εσπερα | D[*gr] παρελαβομεν, al Thph[1·] παρεβαλλομεν | και μειναντ. εν τρωγ. τη εχ. c DGH al ut vdtr longe pl syr utr sah arr sl Chr Thph Oec .. Gb″ Ln τη δε εχ. c ABCE al[4], item al[4] vg cop (om και) arm Hier και τη εχ. (aeth om και μειναντ. usq μιλητον) | τρωγυλιω c D (D[gr] τρωγυλια, d *trogylio*) G (τρογυλιω, item al m), item -λιω non -λλιω al pl (sed legitur τρογγυλιω [et. Thph[1·]], στρογγυλιω, στρογυλιω), item syr sah arr sl Chr Thph[2·] Oec .. ς τρωγυλλιω c H etc syr[p] Oec | D* al ερχομενη

16. κεκρικει (Gb″) c A (male Spohn) BC*DE al m vg (*proposuerat*) etc (Thph[2·] κεκρικε) .. ς εκρινε c GH etc Chr Thph[1·] Oec | οπως usq χρονοτρ. .. D μηποτε γενηθη αυτω κατασχεσις τις | ην c G al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln ειη c ABCE al[10] .. DH aeth om ει δυν. ην α. | D aeth εις την ημερ., H τη ημερα | εις ιεροσολυμα c B (e sil.) CD** (* εν ιεροσολυμα) GH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. AE al[5] εις (sed [1] εν) ιερουσαλημ

17. D μετεπεμψατο pro μετεκαλεσατο

18. E[gr] εσκληρυνοντο pro παρεγενοντο | προς αυτον .. Ln add ομου οντων αυτων c A (item D 40. mg ομοσε οντ. [D* ομως εοντ.] αυτων; E al[1] ομοθυμαδον; vg *et simul essent*) contra BCGH al fere omn vv fere omn Chr Thph Oec | επιστασθε .. D add αδελφοι, item al sah praem | πως usq εγενομην .. D ως τριετιαν η και πλειον ποταπως (** πως) μεθ υμ. ην παντος χρονου (** μ. υμ. τον παντα χρ. εγενομην)

19. τω κυριω .. C al Chr[text] add μεθ υμων | δακρυων c ABDE al fere[10] vg syr cop sah ar[e] Lcif .. ς (= Gb Sz) praem πολλων c CGH etc syr[p] aeth ar[p] sl arm Chr Thph Oec | C al συμβαινοντων, al[1] συμβεβηκοτων

20. C των συμφερ. υπεστειλ. | D sl[rec] et [ms 1] Lcif om μη | D Thph[1·] Lcif Hier om υμας | D κατ οικ. και δημ.

21. H al Thph[1·] διαμαρτυραμενος, D* -ρουμενος

22 τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν. [22] καὶ
νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν (18, 21.) 19, 21.
23 αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς, [23] πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ 21, 4. 11.
24 πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν. [24] ἀλλ'
οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς τελειῶσαι τὸν δρό-
μον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρ-
25 τύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. [25] καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα
ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διῆλθον κηρύσ- 38.
26 σων τὴν βασιλείαν. [26] διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι

---

21. θεον c BCE al[7] Bas Chr Thph[1.] .. ϛ Ln praem τον c ADGH etc Thph[2.] Oec | πιστ. την c B (e sil.) EGH al ut vdtr longe pl (Bas) Chr Thph Oec .. Gb* Ln om την c AC al fere[10], item D (D[gr] pergit δια του κυριου ημ. ι. χυ) | E om ημων | ιησουν c BGH al fere[35] sah aeth syr[p] sl mss[2] Bas Thph[1.] Oec Lcif .. ϛ Ln add χριστον c ACDE etc vv m Chr Thph[2.]

22. εγω h. l. c ABCE al vg (et. demid, non am) Ath[mss] (Ath[ed] Lcif om) Thph[2.] .. ϛ ante δεδ. pon c DGH etc | D ιεροσολυμα | συναντησοντα c B (e sil.) G etc Ath Chr Oec .. C al[6] Ath[edd 2] Thph[2.] συμβησομενα .. AD[gr]E[gr]H al Thph[1.] συναντησαντα | B εμοι | D μη γεινωσκων

23. D[gr] το αγ. πν. | E om κατα (D vv m Lcif add πασαν) πολιν | AE al Ath[edd 2] (Ath[1] διαμαρτυρειται) διεμαρτυρατο | μοι c ABCDE al fere[30] vv pm Ath Cyr hrs Chr (post πνευμα) Bas Thdrt[ms 1] (ed με) Thph[2.] Lcif Hier .. ϛ (= Gb Sz) om c GH etc | DEGH al m Ath[1] (sed diff mss) λεγων | με (sab syr ar[e] σε) h. l. (Gb'') c ABCEH al plus[15] vg al Ath[1] (vv pl Ath[1] post μενουσιν, ibidem D μοι) Bas Cyr hrs Did Chr Thph[1.] .. ϛ post δεσμα c G etc Thdrt Thph[2.] Oec | D vg (non demid al, sed habet am sub ÷) sah syr[p] c. ast Lcif add in f. εν ιεροσολυμοις

24. ουδενος λογου ποι. τ. ψ. τιμ. εμ. c BCD** item syr sah aeth arm ar[c] (sed hae vv, excepta arm, non exprimunt τιμιαν), item Lcif (*pro nihilo aestimo animam meam cariorem esse mihi*); similiter Amb: *nec facio an. me. cariorem mihi* et Aug: *non enim facio an. me. pretiosam* (s. *–osiorem*) *mihi* .. Ln ουδενος λογον εχω ουδε ποιουμαι τ. ψ. τι. εμ. c AD* (sed habet εχω μοι et τ. ψ. μου [μου om d] τι. εμαυτου, d exprimit ουδενος τουτων) al[4] (item fere vg: *nihil horum vereor, nec facio animam meam pretiosiorem*) .. ϛ ουδενος (al[3] ar[p] add τουτων) λογον (al[2] λογου) ποιουμαι, ουδε εχω την ψυχ. μου (μου praeter ABCD** al Lcif om et. G al Ps-Ign Chr) τιμ. εμαυτω c EGH etc ar[p] sl Chr[text] (in comm est: ουκ εγω τιμιαν την εμαυτου ψυχην) Thph Oec (cf et. Ps-Ign: Cot. II, 101.) | ως .. E al m ωστε, C al[1] ως το, D του | B τελειωσω | τον δρ. μου c ABD al[5] vg cop sab syr aeth ar[e] Lcif Amb .. ϛ (Gb°°) add μετα χαρας c CEGH etc syr[p] ar[p] sl Chr Thph Oec | διακονιαν .. D vg Lcif Amb add του λογου | D al παρελαβον | D sab Lcif διαμαρτ. ιουδαιοις και ελλησιν | του (D* om) θεου (ex errore vdtr dici B om; pertinet omissio ad v. seq.)

25. E al fere[10] syr arr Lcif om ιδου (Gb°) | C al[1] syr οιδα εγω (al[1] [Ir] om εγω) | την βασ. c ABC al[4] cop syr[p] arm Chr .. ϛ (Gb°°) add του θεου c EGH etc vv m Thdrt Thph Oec .. D sah add του ιησου, Lcif τ. κυριου ιησου

26. διο (al add και) c B (e sil.) CGH etc .. AE al plus[10] διοτι | διο usq οτι .. D* αχρι ουν της σημερον ημερας

18, 6. καϑαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· [27] οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ 27
ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ ϑεοῦ. [28] προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς 28
καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔϑετο ἐπισκόπους,
1 Pe 5, 2. ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵμα-
τος τοῦ ἰδίου. [29] ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι 29
βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, [30] καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν 30
ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαϑη-
19, 8. 10. τὰς ὀπίσω αὐτῶν. [31] διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα 31
καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουϑετῶν ἕνα ἕκαστον. [32] καὶ 32
τὰ νῦν παρατίϑεμαι ὑμᾶς τῷ ϑεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ
δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι καὶ δοῦναι κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις

---

26. εγω c AGH al ut vdtr longe pl cop sl (al) Bas[1] Chr[2] Thph[1.] Oec .. Gb′ Ln ειμι c BCDE al fere[15] vg al Bas[2] Chr[1] Dam al .. al vv Hier Gild εγω ειμι s. ειμ. εγ. | E al m vv m pp (sed non Chr Thph[1.] Oec al) add in f. υμων

27. D[*.r] al sl[rec] (Lcif) om μη | υμιν h. l. c AEGH al ut vdtr fere omn vv pl Bas[3] Chr Thph Oec Ir Hier Gild .. Ln post ϑεου c BCD (* ημιν) al vg

28. ουν c CEGH al ut vdtr longe pl syr utr al Chr Thph Oec Ir .. Gb° Ln om c ABD al[5] item lectionarr vg cop al (Did Thdrt Lcif al) | D* αυτοις | D[gr] το αγ. πν. | κυριου c AC*DE al[14] qui citantur cop sah syr[p] mg arm (aeth) (syr in polygl) Eus Ath[cd 1] Constst (συντρεχετε εἰς την ἐκκλ. του κυ ἣν περιεποιησατο τω αἵματι του χυ) Did Ammon Chr[1] (praeterea ad h. l. comm sic: εἴ γε ὁ δεσποτης ὑπερ της ἐκκλησιας [sed ὁ δεσπ. usq ἐκκλ. om cd[1]] οὐδε του αἱμ. ἐφεισατο του ἑαυτου) Maxim Thdor stud Thph[3.] al Ir (i. e. Ir[int]) Lcif Aug Hier Sedul al .. ϛ (=Gb) ϑεου c B (sic) al fere[20] vg (et. am demid tol etc) syr[p] cd[1] Ath[1] Ath[1 ed] (sed aliter mss[4]) Chr[3] (i. e. ter ad h. l., sed vide supra) Epiph (Bas) Antioch Caelest Thph[2.] Oec Amb Ors Cassiod Ferrand Prim al .. Gb′ κυριου και ϑεου c C***GH al plus[100] sl Thph[1.] .. legitur etiam κυριου ϑεου, κυρ. του ϑεου, ϑε. και κυρ., χριστου (χρ. syr ar[e] Or[1] sed alibi [1] την εκκλ. sine genitivo Ath[cdd 3] Thdrt[2] al) | D sah (Ir *sibi constituit*) περιποι. εαυτω | του αιμ. τ. ιδ. c ABCDE al fere[20] vv pl Did Ir Lcif al .. ϛ (= Gb Sz) του ιδ. αιμ. c GH etc Ath Chr Caelest (τω ιδ. αιμ.) Thph Oec

29. εγω οιδα (Gb″) c A (item B praemisso οτι) C*D al[6] vg cop (εγω δε) Caelest Ir Lcif Hier .. ϛ εγω γαρ (aeth *et ego*) οιδα τουτο (al vv m Thdrt om τουτο) c C***EGH etc syr[p] al Chr Thph Oec | DE αφεξιν, G αφηξιν

30. B sah aeth om αυτων pr | D[gr] (vv) του αποστρεφειν | αυτων c CDEGH al ut vdtr omn Bas Chr Thph Oec .. Ln εαυτων c AB

31. A νυκταν | DE al plus[15] vv pl Thph[2.] (non Bas) Lcif Hier Ors add in f. υμων

32. υμας (H υμιν) c ABD al[4] vg syr utr cop sah ar[e] Ors Hier .. ϛ (Gb°) add αδελφοι c CEGH etc aeth ar[p] sl Chr al | εποικοδομ. c GH al ut vdtr longe pl Chr[dis] («οὐκ εἶπεν οἰκοδομησαι ἀλλ᾽ ἐποικοδομησαι, δεικνυς ὁτι ἠδη ᾠκοδομηϑησαν») Thph Oec .. Gb″ Ln οικοδομησαι c ABCDE al[6] .. praeterea add (DE al vv m) s. praem (al[6] syr Chr[1] Ors) υμας (al[1] ημ.) | δουναι c ABDE al vg cop .. ϛ add υμιν (al Thph[2.] ημ.) c CGH etc vv pl Chr (sed Chr[1] post κληρονομ. pon) Ors al | ACE al[2] την κληρ. (A add αυτου)

33 34 πᾶσιν. [33] ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸς ἐπεθύμησα· [34] αὐτοὶ
γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ 18, 3.
35 χεῖρες αὗται. [35] πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμ-
βάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
36 ὅτι αὐτὸς εἶπεν Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. [36] καὶ
37 ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. [37] ἱκα-
νὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ
38 Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, [38] ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, 25.
ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν
εἰς τὸ πλοῖον.

XXI.

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυ-
δρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν
2 εἰς Πάταρα. [2] καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες
3 ἀνήχθημεν. [3] ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώ-

---

32. πασιν .. D^{gr} (d a medio v. 31. usq 21, 2. hiat) των παντων
33. ἢ pr .. D vg (non am) και .. Ln (falsus de testibus) om sine teste | ουθενος c AE (B? al?) .. ς Ln ουδενος c B (e sil.) CDGH etc .. praeterea DE add υμων (al^1 τουτων)
34. αυτοι c ABCDEGH al longe pl vv pl pp m .. ς (= Gb Sz) add δε | γινωσκ. .. A οιδατε, Chr επιστασθε | μου .. D* add πασιν | αυται .. D sah μου, vv m μου αυται
35. παντα .. Ln cum v. 34. conjg. (non ita AEGH Bas^3 al nec CD etc) .. C*D** al m (syr) ar^p και παντα .. D* πασι(?) .. aeth om π. υπ. υμ. | A των ασθ. αντιλ. | D* (item A*?) cop sah om τε (item al qui habent μνημονευετε) | G al plus^{30} vg al Chr Thph$^{1\cdot}$ τον λογον, al m του λογου | A al^5 Chr Bas om ιησου | D* ουτος | μαλλ. διδ. c ABCDEGH al pl vg al pp m .. ς (= Gb Sz) διδ. μαλλ.
36. D* ειπας | D* om αυτου | G συμ πασιν | C* al^1 om αυτοις (al^1 sah om πασιν) | D προσευξατο
37. κλαυθμ. εγεν. c ABCDE al vg (al pl libere vertunt) Thph$^{2\cdot}$ .. ς εγ. κλ. c GH etc Thph$^{1\cdot}$ Oec (Chr εγεν. δε κλ. ικ.) | D** al^2 Thph$^{1\cdot}$ om του
38. D μαλ. επι τ. λ. οδ. et D* pergit οτι ειπεν | D* om αυτου | εις .. D επι

XXI. 1. ως δε εγ. αν. ημ. (A** ημ. αν., * vdtr om αν.) αποσπ. (BE** -θεντες) .. D* και επιβαντες ανηχθημεν· αποσπασθεντων δε ημων | ηλθομεν .. D ηχομεν | D om την | κω c ABCDE al plus^{40} (vv pl) Thph$^{2\cdot}$ Oec .. ς (= Gb Sz) κων c G (κῶν) H (κῶν) etc (vg *Coum*, sed am *Cho*) Chr^2(?) | εξης .. D επιουση | την ρο. c AB (e sil.) EGH al ut vdtr fere omn Thph Oec .. Ln om την c CD al^1 Chr^2 | AC πατερα | D sah vg^{ms} (sed non am demid etc) add in f. και μυρα (sah -ρρα)
2. E al διαπερουν, G al Thph$^{2\cdot}$ διαπερον
3. ς (et. Mill, non ς^e Gb Sz) ἀναφάναντες c minusc pauc Chr^1 (sed diff mss) | E om την | A al^2 pluresve vg (et. demid, sed non am) om και | AGH al καταλειποντες (sed GH -πόντες)

νυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν
τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. 4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς 4
20, 23. ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύ-
ματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐξαρτίσαι ἡμᾶς 5
τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν
γυναιξὶν καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν
αἰγιαλὸν προσευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ 6
πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς 7
Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν
παρ᾽ αὐτοῖς. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς Καισάρειαν, καὶ 8
6, 5. εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά,
ἐμείναμεν παρ᾽ αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες 9
προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόντων δὲ ἡμέρας πλείους κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς 10

---

3. A* om επλεομ. | κατηχθημ. c C (sic) DGH al ut vdtr fere omn vv m Chr Thph Oec .. Ln κατηλθομεν c ABE al vg cop sah (al) | H al εκει | ην το πλ. c GH al fere omn (item accurate syr[p]) Chr Thph Oec .. Ln το πλ. ην c ABCE al[2] (hiat D cf Prol)

4. ανευρ. δε c ABC*E al plus[15] vg cop sah Thph[2.] (Oec και ανευρ. δε) .. ς και ανευρ. c C***GH etc vv m Chr Thph[1.] | τους c ABCE al ut vdtr pl Thph[2.] Oec .. GH al pl Chr Thph[1.] om | αυτου (al[1] om, al[1] εκει) c B (e sil.) CH al ut vdtr longe pl vg al (Chr[ms]?) Thph[1.] Oec .. AEG al Thph[2.] αυτοις; vv pm Chr[2] ([1] εμειναμ.) προς αυτους | B ελεγαν | επιβαιν. c ABC al[5] Thph[2.] .. ς αναβαιν. c EGH etc Chr (Did) Thph[1.] Oec | ιεροσολυμα c ABCE al m vg Thph[2.] .. ς (= Gb Sz) ιερουσαλημ c GH etc Chr al

5. εξαρτ. ημ. c ABE al .. ς ημ. εξαρτ. c CGH etc pp | A al[1] om εξελθοντες

5. 6. προσευξαμενοι [6] απησπασαμεθα (C απεσπ., al[3] ησπασ., al[1] απησπασαμενοι, A al[1] [aeth?] απησπασμεθα) αλλ. και c ABCE al m (syr aeth ar[e]) .. ς προσηυξαμεθα (G al Chr Oec προσευξ., al[1] προσηυξαμεν). [6] και ασπασαμενοι αλλ. c GH etc (vv pm) Chr Thph Oec

6. ανεβ. c AC al Thph[2.] .. Ln ενεβ. c BE al Chr .. ς επεβ. c GH etc Thph[1.] Oec

7. κατηντησ. c B (e sil.) CGH etc .. AE al κατεβημεν | A al[1] επεμειναμεν

8. εξελθοντες c ABCE al pl vv pm Chr Thph[2.] .. ς (= Gb Sz) add οι περι τον παυλον c GH etc aeth ar[p] sl Thph[1.] Oec (al οι αποστολοι) | B ηλθαμεν .. ς (non ς[e] Gb Sz) ηλθον c GH al pm Thph[1.] Oec | οντος c ABC EGH al longe pl Eus Chr Thph Oec .. ς (= Gb Sz) του οντ. c minusc pauc ut vdtr

9. θυγ. παρθ. (Chr om) τεσσ. c EGH al ut vdtr longe pl syr[p] mg Thph Oec .. Ln θυγ. τεσσ. παρθ. c AB al am demid .. C al παρθ. θυγ. τεσσ. .. vv pl τεσσ. θυγ. παρθ.

10. επιμεν. δε c ABCH al[7] syr[p] (de vv pl non liquet) Bas .. ς add ημων c EG etc syr[p] mg etc Chr al

11 Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος, [11] καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας 11, 28.
τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν
Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως
δήσουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.
12 [12] ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ
13 μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. [13] ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος Τί ποιεῖτε
κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι
ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ
14 κυρίου Ἰησοῦ. [14] μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες Τοῦ
κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω. Lc 22, 42.
15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερο-
16 σόλυμα· [16] συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν,
ἄγοντες παρ᾽ ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

---

11. D* ανελθων δε | εαυτου (Gb″) c ABCDE al pm (vv m Aug Cassiod) Bas Cyr hrs (Chr[ms]?) item (δησας εαυτον χειρων κ. ποδων) Or .. ς τε αὐτου c GH etc Chr Thph Oec | τ. ποδ. κ. τ. χειρ. c BCDEGH al plus[30] vg al m Bas Cyr hrs Thph .. ς τας χειρ. κ. τ. ποδ. c A etc cop sah al Chr (om τας et τους) Oec item (vide ante) Or | εις ιερουσ. c D al[5] Chr Epiph, item praemisso απελθοντα Or .. ς Ln εν ιερ. | D* Chr Thph[1.] Oec om οἱ

12. D Thph[1.] om τε | D aeth οι εντ. τον παυλον | D επιβαινειν | E al Bas om αυτον | C 13. 40. add in f. τοτε (sic)

13. απεκρ. τε (om τε al[5] ar[p]) c GH al plus[35] aeth sl Thph Oec .. ς απεκρ. δε c C* etc syr[p] Chr .. D ειπεν δε προς ημας .. Ln τοτε απεκρ. c ABC** (δε enim erasum est; praeterea vide ad v. 12.) E al[8] vv m Cassiod, additque και ειπεν post ο παυλ. c AE al fere[15] vv m Cassiod | συνθρυπτ. .. D* θορυβουντες | γαρ .. E[gr] vg[ms] Tert[1] δε | δεθηναι .. D add βουλομαι | εις ιερ. (Or add γενομενος) .. al[5] Bas Thdrt[2] Cyr Aug om .. A aeth post εχω pon | ιυ .. CD al vv pp m (non Bas) add χριστου

14. ειποντες .. D οι (** om) ειπ. προς αλληλους | του κ. το θελ. c AB CE al vg arm .. ς το θελ. του κ. (D[gr] al aeth arr θεου) c DGH etc vv pl Chr al | γινεσθω (s. γειν.) c ABCDE al plus[10] .. ς γενεσθω c GH etc Chr al

15. τας ημ. ταυτ. .. D[gr] τινας ημερ. | επισκευασ. (Gb′) c ABEG al plus[40] Pamphil Chr (diff mss?) Thph[1.] Thph[2.comm] Oec .. C al παρασκευασ., H al επισκεψαμενοι, D αποταξαμενοι .. ς αποσκευασαμενοι c minuscc Thph[2.text] | CD al Chr Thph[1.] αναβαινομεν | ιεροσολυμα (Gb″) c ABCD (cf ad vv. 15. 16. 17. Prol sub codico D) E al Chr .. ς ιερουσαλημ c GH etc vg Thph Oec

16. D* om συνηλθ. δε και (al vv add τινες, E vg add εκ) των μαθ. | αγοντες (al αγαγοντ.) .. D ουτοι δε ηγαγον et DE vv add ημας | παρ ω .. D*[gr] προς ους | ξενισθ. .. D syr[p] mg add και παραγενομενοι εις τινα (syr[p] mg την) κωμην εγενομεθα παρα | D* (et. d) tol (item cdd[lat] al) νασωνι, Thph[1.] μανασωνι, vg[sixt] et [ms] cop ιασωνι, al μνασω s. -σσω | D sah μαθ. αρχ.

Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς 17
οἱ ἀδελφοί. [18] τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκω- 18
βον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. [19] καὶ ἀσπασάμενος αὐ- 19
τοὺς ἐξηγεῖτο καθʼ ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ
τῆς διακονίας αὐτοῦ. [20] οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἶπόν τε 20
αὐτῷ Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν
πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν· [21] κατηχή- 21
θησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωυσέως τοὺς κατὰ
τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ
1 Co 14, τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν. [22] τί οὖν ἐστίν; πάντως ἀκούσονται ὅτι ἐλήλυθας. 22
15. [23] τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν 23
ἔχοντες ἐφʼ ἑαυτῶν· [24] τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ 24
* Nm 6, δαπάνησον ἐπʼ αὐτοῖς ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται
21. πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐ-
τὸς φυλάσσων τὸν νόμον. [25] περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς 25

---

17. απεδεξ. c ABCE al m Chr[comm] .. ϛ εδεξαντο c GH (D deficit) etc Chr[text] Thph Oec

18. δε c B (e sil.) CDGH al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thph Oec .. AE[gr] al[2] syr[p] ar[p] τε | παντ. (om sah) τε παρ. .. D* ησαν δε παρ. αυτω | οι πρ. .. D al[1] add συνηγμενοι (vg *collecti sunt*)

19. D*[gr] ους ασπαμενος (sic) διηγειτο ενα εκαστ. ως επ. ο θε. τοις

20. GH ακουοντες | D Thph[2.] εδοξασαν | θεον (Gb″) c ABCEG al[25] vv pm Chr Thph .. ϛ κυριον c DH etc sah syr[p] Oec | ειπ. (E al[1] ειπαν) τε (al[1] και ειπ., cop Thph[2.] ειπ. δε) αυτω .. Ln ειποντες αυτω c C al pl syr[p] Chr, item omisso αυτω D | εν τοις ιουδ. (Gb″) c ABCE al m vg aeth cop Ambrst .. D vv Hier Aug εν τη ιουδαια .. ϛ ιουδαιων (al των ιουδ.) c GH etc syr[p] al Chr Thdrt[2] Thph (sed Thdrt[2] Thph[2.] post πεπιστ. pon) Oec .. al[4] plane om | παντες .. D (vv Hier) add ουτοι

21. D* κατα εθνη | παντας c BCD**EGH al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thph Oec .. Gb° Ln om c AE al[1] vg cop Hier Aug (D* εισιν ut vdtr pro παντ.) | D Hier om λεγων | E vg Hier Aug μη οφιλειν περιτεμν. | D* μητε εν τοις εθνεσιν αυτου (** αυτους) περιπ.

22. παντως ακουσ. (Gb′) c BC* al[5] cop sah syr[p], item arm (om παντως), item fere aeth (*et nunc necesse est ut audiant* omissis τι ο. εστ.) syr ar[e] .. ϛ Ln παντ. δει (D** add το) πληθος συνελθειν (Ln συνελθ. πληθ. c AC**E al vg sl; al[1] om συνελθ. [?]), ακουσ. γαρ (C** om γαρ) c AC**DEGH etc vg sl Chr Thph Oec | B εληλυθες

23. ὅ .. E οπερ

24. επ αυτοις c B (e sil.) CEGH al longe pl Chr Thph Oec .. Ln επ αυτους c A al[3]; D εις (Thdrt προς) αυτους | D** (* ξυρωνται) E ξυρησονται, GH Thph[2.] ξυρισωνται | γνωσονται (al Thph[2.] -σωνται) c ABCDE al m vv m Hier Aug .. ϛ′(= Gb Sz) γνωσι (Gb′) c GH etc (vv) Chr Thph[1.] Oec | ων .. C al περι ων | A αλλα και στοιχεις .. D*[gr] αλλ οτι πορευου (sic) et D* om και seq | φυλ. τ. ν. c ABCDE al vg al m Chr Thph[2.] .. ϛ τ. ν. φυλ. c GH etc vv Thph[1.] Oec

25. εθνων .. E Bed[gr] ανθρωπων .. D sah add ουδεν εχουσι λεγειν προς σε et pergunt ημεις γαρ

ἐπεστείλαμεν κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα 15, 28.
26 καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. 26 τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας
τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων
τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ * Nm 6, 5 ss.
ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.
27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας 24, 18.
Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον καὶ
28 ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 κράζοντες Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοη-
θεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ
τόπου τούτου πάντας πανταχῇ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν
29 εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. 29 ἦσαν γὰρ προεω-
ρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι 20, 4.
30 εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο
συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ
31 ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι
ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης ὅτι ὅλη συγκέχυται Ἱερουσαλήμ,

---

25. επεστειλ. c ACEGH al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thph Oec .. Ln απεστειλ. c BD^{gr} al^{1} cop syr^{p} ar^{p} | D* κρεινοντες | φυλασσεσθ. c AB al^{3} vg syr cop sah aeth ar^{e} .. ϛ (Gh^{oo}) praem μηδεν τοιουτον (–το CE al) τηρειν αυτους ει μη (al αυτ. αλλα) c CDEGH etc (nonnulli om αυτους seq) syr^{p} al Chr al | D al^{1} om τε | αιμα c ABCD al (E sic: απο ιδωλοθυτων και αιματος κ. πνικτου κ. πορνιας) .. ϛ το αιμ. c GH etc Chr Thph Oec | D sah Hier Aug om και (al^{2} om, al^{3} Chr Thph$^{2\cdot}$ add το) πνικτ. (syr ar^{e} sic ordinant: κ. πορν. κ. πν. κ. αιμ.)

26. DE al om ὁ | εχομενη (al ερχομ.) .. D επιουση | εισηει .. D εισηλθεν | εως ου (al^{1} om ου; al^{1} ε. ο. προσενεχθη) .. D οπως (d *donec*) | D om ἡ

27. D συντελουμενης δε της εβδομης ημερας | EG al ημελλον | C οι usq ιουδ. post ιερω pon .. D οι δε α. τ. ασ. ι. εληλυθοτες | Ln συνεχεαν c C al^{6} .. al συνεσχον, E συνεχεινησαν τε | E al (non cop) om παντα | A επεβαλαν, D επιβαλλουσιν, al Thph$^{1\cdot}$ επεβαλλον | επ α. τ. χ. (Gh″) c ABC DE al plus^{15} vg syr utr al Chr Thph$^{2\cdot}$ .. ϛ τ. χ. επ α. c GH etc cop sah al Thph$^{1\cdot}$ Oec

28. DE ιστραηλειται (E –λιται) | E βοηθησαται | τουτου .. AC** al praem του αγιου | πανταχη (Gh″) c ABCDE al m .. ϛ πανταχου c GH etc Chr Thph Oec | τε (al cop δε) .. D al om | D* al^{1} * εισηγεν et D* om το | B**E al (Chr^{ms}?) κεκοινωνηκεν .. D* εκοινωνησεν, ** εκοινωσεν

29. προεωρ. c ABCDE etc cop syr utr al Thph$^{2\cdot}$ .. GH al fere^{50} vv m Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec^{ed} εωρακοτες (s. εορ. ut GH) | D^{gr} ενομισαμεν (d *putaverunt*) | D om ὅ

30. E τον παυλον | D ειλχων εξω

31. τε c ABE al syr aeth al .. ϛ δε c D** (* και ζητ.) GH etc vv m pp | σπειρης .. al m Chr Oec –ρας | συγκεχυται c E (συνχ.) GH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln συγχυννεται c ABD al^{1} (B al^{1} citantur –υνεται; AD συνχ.)

32 ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' 32
αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύ-
πτοντες τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ 33
ἐκέλευσεν δεθῆναι ἁλύσεσιν δυσίν, καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη καὶ τί ἐστιν
πεποιηκώς. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου 34
δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν
εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη 35
βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἠκο- 36
22, 22. Lc 23, 18. λούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες Αἶρε αὐτόν. 37 μέλλων τε 37
εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ Εἰ ἔξεστίν
μοι εἰπεῖν πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ 38
(5, 36.) ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς
τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ 39
22, 3. Παῦλος Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ
ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς
τὸν λαόν. 40 ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν 40
12, 17. κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν
τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων

---

32. παραλαβων c ADEGH al ut vdtr omn vg (*adsumtis*) etc pp .. Ln λαβων c B (d *sumptis*) | εκατονταρχας c ABD*E al .. ς –χους c GH etc Chr Thph Oec

33. τοτε εγγ. c ABDE etc vv pl Chr Thph$^{2.}$ .. GH al plus^{40} vv Thph$^{1.}$ Oec εγγ. δε .. diff al .. al^{1} εγγ. | αν c EGH al fere omn Chr Thph Oec .. Ln om c ABD al^{4}

34. αλλο τι .. D syr^{p} Chr αλλα | επεφωνουν c ABDE al m Thph$^{2.}$ .. ς εβοων c GH etc Chr Thph$^{1.}$ Oec (al^{3} Chr^{ms}[?] επεβοων) | μη δυν. δε αυτου c ABD (και μη δ. α.) E al sah Thph$^{2.}$ .. ς μη δυναμενος δε c GH etc Chr al

35. επι .. D εις | D τον παυλον βαστ. υπο | οχλου .. D λαου

36. D om του λαου | κραζοντες (Gb″) c ABE^{gr} al plus^{15} syr cop al Thph .. ς κραζον c DGH etc Chr Oec | αιρε (d *tollite*) .. D^{gr} αναιρεισθαι

37. Gb° ο παυλ. c D (cf ad v. 35.) .. arm ar^{p} al ante εις pon | D τω χειλιαρχ. αποκριθεις ειπεν (ειπ. et. al) | ειπειν (D λαλησαι) c DGH al fere^{50} vv m Thph$^{1.}$ Oec^{ed} .. ς (Gb°°) Ln add τι c ABE etc vg (non tol al) cop al Chr Thph$^{2.}$ | G al ελληνιστη

38. ουκ αρα (G al ἆρα, H etc ἄρα) .. D ου | D εγυπτιος | E εξαναστατωσας | al^{1} τετρακοσιους | E σιρικαριων

39. ταρσ. usq πολιτης .. D^{gr} εν ταρσω δε της κιλ. γεγεννημενος | επιτρεψ. .. D συνχωρησαι (d *cujus rogo obsecro autem mihi*)

40. επιτρ. (D* praem και) δε (vv variant) .. G al^{1} om δε | αυτου .. D sah του χιλιαρχου | D εστως ο παυλ. ε. τ. α. και σεισας | τω λαω .. H al fere^{10} Chr (sed diff mss) τον λαον .. D vv προς αυτους | D πολλ. τε (*et* et. vg sah al) ησυχειας γεν. (B ante σιγης pon; A γεναμενης) | A τη ιδια διαλ.

XXII.

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ
2 ἀπολογίας. 2 ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσφωνεῖ αὐτοῖς,
3 μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καί φησιν 3 Ἐγὼ μέν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος,
γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει 21, 39.
ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ 5, 34.
πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ
4 σήμερον, 4 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ 26, 9 ss. 8, 3.
5 παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, 5 ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς 9, 1.
μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ᾽ ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος
πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε
6 ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 Ἐγένετο δέ μοι 9, 3 ss.
πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ 26, 12 ss.
7 τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδα-
φος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις;
8 8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην Τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς μέ Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς
9 ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεά-
10 σαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. 10 εἶπον δέ Τί

XXII. 1. νυνι c ABDEGH al longe pl Thph .. ς (= Gb Sz) νυν c minusc Chr Oec

2. προσφωνει c DEH al fere^{15} am tol (item cdd^{lect} al) Thph$^{1.}$ Oec .. G al m προσεφωνησεν .. ς Ln προσεφωνει c AB etc Chr Thph$^{2.}$ | D om αυτοις (A* –των?) | παρεσχ. (Thph$^{2.}$ παρειχ.) ησυχ. .. D ησυχασαν

3. μεν c GH al ut vdtr longe pl cop syr^{p} al Chr Thph Oec .. Ln om c ABDE al^{6} vg sah ar^{p} al | D ιουδ. ανηρ εν τ. της κ. γεγ. (A al γεγενημ.) | δε .. al aeth Thph$^{1.}$ τε; sah ar^{p} om | Post ταυτη non interpg edd Elz (secus Gb etc) | B al Chr γαμαλιηλου | D παιδευομενος (H al m Chr add δε) | D om υπαρχων (nec vg exprimit) | D εσται υμ. παντ.

4. ος .. D syr aeth και | D al μεχρι | D al^{5} am cop φυλακην

5. D al om ὁ | D μαρτυρησει, B εμαρτυρει, 137. επιμαρτυρει | D ολον το πρ. (H πρεσβυτερεῖον) | παρ ων και .. D al^{1} vv m om και | D παρα των αδελφων pro προς τ. αδ. | E aeth αξαι | D εκει | D εν ιερουσ.

6. Εγεν. usq μεσημβρ. .. D* ενγιζοντι δε μοι μεσημβριας δαμασκω | DE εξεφνης | εκ .. D* απο | D**E al περιεστραψεν (D** –ψαι, * –ψαμε)

7. επεσα (Gb′) c ABEH al fere^{30} Ath Thph .. ς επεσον c D (D Ath και επεσ.) G etc Chr Oec | D al^{1} (vg) σαυλε σαυλε | E al Bed^{gr} demid syr^{p} mg Ath add in f. σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν (Sz etc male ad v. 8.)

8. τε (vv om) .. D al δε | με c DEGH al ut vdtr omn Ath Chr Thph Oec .. Ln εμε c AB

9. εθεασαντο c ABH al^{7} vg syr cop arm ar^{e} Bed .. ς (Gb^{oo}) add και εμφοβοι εγενοντο c DEG etc Bed^{gr} sah syr^{p} al Chr (agnoscit Chr^{comm}: οθεν και εμφοβοι γινονται. Eadem in scholl adscribuntur Maximo.) Thph Oec .. al και (?) εμφοβοι γενομενοι | E^{gr} al ηκουον

10. D ειπα

ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρὸς μέ Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμα-
σκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι.
[11] ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγού- 11
9, 17 ss. μενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν. [12] Ἀνανίας δέ τις 12
ἀνὴρ κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων
Ἰουδαίων, [13] ἐλθὼν πρὸς μὲ καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνά- 13
βλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. [14] ὁ δὲ εἶπεν Ὁ θεὸς 14
τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν
τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, [15] ὅτι ἔσῃ 15
μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. [16] καὶ 16
νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου,
9, 26. ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. [17] Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς 17
Ἱερουσαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει
[18] καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερου- 18
σαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. [19] κἀγὼ 19
εἶπον Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ
τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· [20] καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τὸ αἷμα 20
7, 58. Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν

---

10. Gb^{o} κυριος c D sah (om ο δε κυρ.) aeth (*et dixit mihi*) .. al^{3} Oecrd om ειπεν | περι usq σοι (σοι om E, al σε) .. H al Chr τι σε δει (al^{2} utrumque conjg; similiter vg)

11. B ουδενεβλεπον (οὐδ' ἐνέβλ.? οὐδὲν ἔβλ.?) | E al^{1} εβλεπον, al Thph$^{2\cdot}$ ανεβλ. (d [D hiat], item syr^{p} mg *ut autem surrexi, non videbam*) | A χειραγωγ. απο

12. ανηρ c A vg (et. am demid tol etc) .. ς add ευσεβης c E al ut vdtr pl Oec; al praem .. Ln add ευλαβης c BGH al plus^{35} Chr Thph (aeth *bonus et timens Deum sec. leg.*, syr *justus in lege* etc) | A* μαρτυρομενος | κατοικουντων (om d Chr^{2}, al^{1} praem μαθητων και των) .. add εν δαμασκω GH al fere^{50} vv m Chr^{1} Thph (al^{1} post ιουδ. add)

13. με c EGH al ut vdtr omn Chr Thph Oec .. Ln εμε c AB (cf ad v. 7.) | A εβλεψα

14. AG al προεχειρησατο | και ιδειν .. A* om και | A al^{1} om του

15. B μαρτ. αυτω πρ. π. ανθρ. εση | E al^{8} pluresve ων τε εωρ. (G etc εορ.)

16. αυτου c ABE al m vv pl Chr Thph$^{2\cdot}$ .. ς (= Gb Sz) του (al om) κυριου (et. ιησου additur)

17. υποστρεψαντι .. al Chr Thph$^{2\cdot}$ –φοντι, al –ψαι, al με –ψαντα | προσευχομενου μου .. E al^{4} (vg al) Thph$^{2\cdot}$ –μενω (al^{1} Thph$^{2\cdot}$ add μοι), al^{1} –μενον (Chr^{text} om antea και) | με .. G al^{3} μοι, al^{4} arm om

18. ιδειν .. al^{5} d ειδον (male citatur sah etc) | την c EGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. Ln om c AB al^{3}

19. E d e vg al (*qui credebant*) τ. πεπιστευκοτας

20. εξεχυννετο (νν c A, B? al? cf ad Lc 11, 50. 22, 20. pp) c ABE al^{7} Thph$^{2\cdot}$ .. ς εξεχειτο c GH etc Chr al | στεφανου c BEGH al ut vdtr fere omn vv omn Chr Thph Oec .. Gb^{oo} c A al^{1} (al^{2} post μαρτ. σ. pon) | G al^{6} (Chr^{ms}?) πρωτομαρτυρος (al^{1} syr^{p} πρωτου μαρτ.) | A al^{1} εστως | συνευδοκων c ABD (vdtr; d deficit) E 40. (al?) vg cop sah (aeth) ..

21 καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. [21] καὶ εἶπεν πρός μέ
22 Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. [22] Ἤκουον δὲ 9, 15.
αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες
23 Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. [23] κραυγα- 21, 36. 25, 24.
ζόντων τε αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων
24 εἰς τὸν ἀέρα, [24] ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμ-
βολήν, εἴπας μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι᾽ ἣν αἰτίαν
25 οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. [25] ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν
πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον 16, 37. 23, 27.
26 ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; [26] ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελθὼν τῷ
χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων Τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος
27 Ῥωμαῖός ἐστιν. [27] προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ Λέγε μοι,
28 σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη Ναί. [28] ἀπεκρίθη ὁ χιλίαρχος Ἐγὼ πολλοῦ
κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη Ἐγὼ

ς (= Gb Sz) add τη αναιρησει αυτου (aliter syr ar[e]) c GH etc syr[p] ar[p] sl al Chr Thph Oec | και φυλασσων (al[1] φυλ. τε) c ABDE al ut vdtr pl vg cop sah al .. GH al plus[40] syr[p] ar[p] sl al Chr Thph[1.] Oec om και

21. C προς εμε | E[gr] al[1] εθνος | D Ath εξαποστελλω, E[gr] αποστελλω

22. D vv ηχουσαν | καθηκεν c ABCDEGH al longe pl Hipp Ath Chr Thph[1.] .. ς (= Gb Sz) –κον c minuscc Thph[2.] Oec (et. –κει, –καν leg)

23. C al pm Chr Thph[1.] Oec[ed] κραζοντων | τε c ABC aeth ar[p] .. ς δε c DEGH etc | D om αυτων? | DEGH al m Thph Oec[ed] ριπτοντων | αερα .. Gb′ ουρανον c D syr Cassiod

24. ο χιλ. εισαγ. αυτ. c ABCDE al vv Chr Thph[2.] .. ς αυτ. ο χιλ. αγεσθ. (sed Gb Sz εισαγ.) c GH etc (item aeth ar[p] sl[edd] αγ.) Thph[1.] Oec | ειπας c ABCDE al .. ς ειπων c GH etc Chr al | E al εταζεσθαι, al[1] εξετ., D* ανεταζειν | A al[2] Chr γνω | D al[1] κατεφωνουν (D perg περι αυτου), al[1] mg Chr κατεβοων, al εφωνουν (perg αυτω)

25. προετειναν c BG al fere[20] (al[1] –ναντο) Chr (diff mss); item προετεινον AE al Thph[2.]; item προσετειναν CD al (item vv fere omn *adstrinxissent* s. *ligavissent* etc); item προσετεινον Chr (vide ante) .. ς (= Gb Sz) προετεινεν c minuscc Oec (H al Thph[1.] προσετεινεν) | εκατονταρχον (D al[1] –ρχην) c D syr[p] Chr .. ς (Gb°) Ln add ο παυλος (vv m transpon) | D εξεστ. υμ. post Ει pon

26. D τουτο ακουσας ο | εκατονταρχης c ACD al .. ς –χος c (B e sil.) EGH etc Chr al | τω χιλ. απηγγ. (D* επηγγ.) c ABCDE al m vg al m Chr Thph[2.] .. ς απ. τω χιλ. c GH etc ar[p] sl Thph[1.] Oec | D al syr[p] (sed c. ast) αυτω pro λεγων | τι c ABCE al[10] vg al m .. ς (= Gb Sz) praem ορα c DGH etc aeth ar[p] sl Chr al | D* aeth om γαρ

27. D τοτε προσελθ. ο χ. επηρωτησεν αυτον | συ c ABCDEH al longe pl vv m Ammon[ms] .. ς (= Gb Sz) praem ει c G etc vg (non am tol al) al Chr al | εφη Ναι .. D ειπεν Ειμι

28. απεκριθη c AG al ar[p] sl Chr .. Ln add δε c BCE al cop syr utr al .. ς add τε c H etc vg al Thph Oec .. D και αποκριθεις (perg ο χιλ. [* add και] ειπεν αυτω) | πολλου .. D (item cd ap Bed) οιδα ποσου | C om την | D παυλος δε εφη

δὲ καὶ γεγέννημαι. 29 εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες 29
αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός
21, 33. ἐστιν καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

XXIII.

Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖται 30
παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιε-
23, 28. ρεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐ-
τούς. (XXIII.) 1 ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν Ἄνδρες ἀδελ- 1
φοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς
ἡμέρας. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύ- 2
πτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. 3 τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν Τύπτειν σε 3
μέλλει ὁ θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον,
*Lv 19, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον Τὸν 4
15. ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; 5 ἔφη τε ὁ Παῦλος Οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, 5
*Ex 22, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς
28. κακῶς. 6 γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ 6
26, 5. ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρι-
24, 21. σαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ

---

29. ευθεως ουν .. D τοτε (inde ab οι μελλοντες deficit D[gr] et [lat]) | E vg πολιτης ρωμ. | ην αυτον c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph[1.] Oec .. Ln αυτ. ην c ABCE al[4] Thph[2.] | A** (A* al m Thph[1.] δεδωκως, al[2] δεδοικ.) C δεδηκως (aeth om και οτι η. α. δεδ.)

30. επαυριον .. 137. επιουση | 137. κατηγορειτο | παρα c GH al ut vdtr longe pl Thph[1.] Oec .. Ln υπο c ABCE al fere[25] Chr Thph[2.] | 137. πεμψας ελυσεν | αυτον c ABCE al m vv pl Chr .. ς (= Gb Sz) add απο των δεσμων c GH (sic) etc ar[p] sl Thph Oec | συνελθειν c ABCE al pm vg al m Chr Thph[2.] .. ς (= Gb Sz) ελθειν c GH etc syr cop al Thph[1.] Oec (al[2] εισελθ.) | παν c ABCE al pm (al[1] απαν) vg (*omne*) Chr Thph[2.] .. ς (= Gb Sz) ολον c GH etc Thph[1.] Oec | συνεδριον c ABCE al fere[20] vg cop sah syr[p] al Chr .. ς (= Gb Sz) add αυτων c GH etc arr (syr) al Thph Oec

XXIII. 1. ο (B al Chr[2] om) Π. τω (40. vg[ed] Thph[2.] Lcif εν τω) συνεδρ. c BGH al ut vdtr longe pl vv pl Chr Thph Oec .. Ln τω συν. ο Π. c ACE al[3] vg syr Lcif

2. επεταξεν .. C al[8] εκελευσεν

3. C vg (non am) al ειπ. πρ. αυτ. | C* Or (sic) κεκονιασμενε | παρανομων .. E vg al Lcif al παρα τον νομον

4. B ειπαν

5. Αρχοντα c CEGH al ut vdtr fere omn Chr Thph[1.] Oec .. Ln praem. οτι c AB al[2] Thph[2.]

6. εκραζεν c BC al .. ς Ln εκραξεν c AEGH etc vg etc Chr al | φαρισαιων sec (Gb") c ABC al[7] vg syr Tert .. ς -σαιου c EGH Bed[gr] etc vv pl Chr al | B (cf ct. C* in append.) cop al (non vg al m) om εγω sec (sic)

7 κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων
8 καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. 8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέ-
γουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μηδὲ ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ Lc 20, 27.
9 ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. 9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες PP
γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες Οὐδὲν κα-
κὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ
10 ἄγγελος; 10 πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ
διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρ-
11 πάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. 11 τῇ δὲ
ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν Θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω 18, 9.
τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ, οὕτως σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι. 19, 21.
12 Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμά-
τισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσιν 21.
13 τὸν Παῦλον. 13 ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμο-

---

7. λαλησαντος (B al^{5} λαλουντος) c CGH al ut vdtr pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln ειποντος c AE al m (vg *dixisset*) Thph$^{2\cdot}$ | εγενετο .. B επεπεσεν (male Bch επεσεν) | σαδδουκαιων c ABC al pm Thph$^{1\cdot}$ .. ς praem των c GH etc Oec (E al syr^{p} sl Chr Thph$^{2\cdot}$ των σαδδ. και φαρ. .. al m om και σαδδ.) | E διεσχισθη

8. Ln om μεν c B e vg sah contra ACE^{gr}GH etc cop syr utr al Chr al | μηδε c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Ln μητε c ABCE al fere^{15} Thph$^{2\cdot}$

9. γραμματεις (Gb') c GH al ar^{p} fere^{25} Oec (item al^{1} syr ar^{e} praemisso τινες) .. ς οι γραμμ. c minuscc Thph$^{1\cdot}$ .. BC al m vv Did Chr^{1} Thph$^{2\cdot}$ τινες (alibi Chr^{1} om, item syr^{p}?) των (C εκ των) γραμματεων .. Ln τινες c AE al^{3} vg cop | Ln om του μερους (Thph$^{1\cdot}$ το -ρος; al^{2} του γενους) c AE al^{3} vg cop (sah *quidam scribarum et pars phar.*, aeth *scribae et phar.*) | αγγελος c ABC*E al^{3} vg cop aeth syr^{p} arm, item ut vdtr Ammon Isid pel Euthal Chr (Chri cdd^{2} in ipso textu om) Thph Oec .. ς (= Gb Sz) add μη θεομαχωμεν (H -χόμεν) c C***GH etc sah ar^{p} sl (Chr$^{text\ ed}$) Thph^{text} Oec^{text} (syr ar^{e} add *quid est in hoc?*)

10. γενομ. (B γινομ.) στασ. c BEGH al ut vdtr omn syr al Chr Thph Oec .. Ln στασ. γεν. c AC vg sah al | ευλαβηθ. c GH al ut vdtr longe pl Thph$^{1\cdot}$ Oec .. Gb' Ln φοβηθεις c ABCE al^{14} Chr Thph$^{2\cdot}$ | CE απ αυτων | καταβαν c ABCE al ut vdtr m syr al Chr .. GH al fere^{60} vg al Thph Oec καταβηναι και | αγειν c B (e sil.) CGH al ut vdtr fere omn vv m Thph Oec (al^{2} Chr αγαγειν) .. Ln απαγειν c AE (vg syr^{p} (al?) *deducere*, Lcif *reducere*) | B al^{1} vv om τε

11. θαρσει c ABC*E al^{9} vg al m Chr Lcif .. ς (= Gb Sz) add παυλε c C*** GH etc ar^{p} sl (syr aeth ar^{e}) Thph Oec Cassiod Ambrst | C διεμαρτυρου

12. δε .. B aeth syr^{p} τε | συστρ. οι ιουδ. (sive ut al^{1} syr^{p} al Chr Thph$^{2\cdot}$ οι ι. σ.) c ABCE al^{15} cop syr^{p} aeth arm Chr Thph$^{2\cdot}$ .. ς (= Gb Sz) τινες των ιουδαιων συστρ. c G (G al σ. τιν. τ. ι.) H etc vv Thph$^{1\cdot}$ Oec | C al m syr syr^{p} (sed habet syr^{p} mg) ar^{e} arm Chr om λεγοντες | A al^{3} Chr ανελωσιν

13 τεσσεραχ. .. ς Ln τεσσαρ. cf Prol

σίαν ποιησάμενοι, [14] οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρε- 14
σβυτέροις εἶπαν Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηθενὸς γεύσασθαι
ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. [15] νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χι- 15
20. λιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας
διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι
αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. [16] Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελ- 16
φῆς Παύλου τὸ ἔνεδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμ-
βολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. [17] προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν 17
ἑκατονταρχῶν ἔφη Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον,
ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. [18] ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν 18
πρὸς τὸν χιλίαρχον καί φησιν Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με
ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι.
[19] ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' 19
ἰδίαν ἐπυνθάνετο Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; [20] εἶπεν δὲ ὅτι οἱ 20
15. Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον κατα-
γάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ
αὐτοῦ. [21] σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν 21
12. ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν
μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι
τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. [22] ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσεν τὸν νεανίαν, 22

---

13. ποιησαμενοι (Gb′) c ABCE al m Thph[2]· .. ϛ πεποιηκοτες c H etc Chr Thph[1]· Oec .. G al ποιησαντες

14. ειπαν c ABCE al .. ϛ -ον c GH etc | μηθενος c AG (al) .. ϛ Ln μηδενος c B (e sil.) CEH etc

15. Syr[p] mg (similiter sah Lcif) *Nunc igitur rogamus vos ut hoc nobis faciatis, ut quum congregaveritis consessum, indicetis tribuno ut producat eum ad nos* (Lcif *vos*) | οπως c ABCE al m vv pl Chr Lcif .. ϛ (Gb°°) add αυριον c GH etc (al[1] transp) ar[p] Thph Oec | καταγ. αυτ. c ABCEG al m vg al Lcif .. ϛ αυτ. καταγ. c H etc vv pp | εις c ABE al sah .. ϛ προς c CGH etc Chr al | C al vg syr Lcif ακριβ. διαγινωσκ. (C γινωσκειν, al[1] διαναγιν.) | 137. syr[p] mg του (E om) ανελ. αυτ. εαν δεη και αποθανειν

16. το ενεδρ. (Gb′) c BGH al plus[30] Chr Thph[1]· Oec .. ϛ[e] (item Gb, non ϛ Sz) Ln την ενεδραν c ACE etc Thph[2]·

17. ἑκατονταρχῶν .. ϛ Ln -άρχων | εφη .. C al ειπεν | B al[1] απαγε. al[1] επαναγαγε, al[1] απαγαγετε | τι απαγγ. c CGH al ut vdtr fere omn vg al m Chr Thph Oec .. Ln απαγγ. τι c ABE al[1]

18. νεανιαν c BGH al ut vdtr longe pl Chr al .. Ln -ισκον c AE al m

19. A επυνθ. κατ ιδ.

20. H* συνεθοντο | τον π. (40. om τ. π.) κατ. εις το σ. c ABE al am demid Chr .. G al vv pl κατ. τ. π. εις τ. σ. .. ϛ εις τ. σ. κατ. τ. π. (τ. π. κατ. Thph[2]·) c H etc Thph[1]· Oec | μελλων c ABE al[6] cop aeth .. GH al m Thph[1]· μελλοντα .. al plus[10] Chr μελλοντων .. ϛ μελλοντες c minuscc vv pm Thph[2]· Oec

21. τεσσερακ. .. ϛ Ln τεσσαρ. cf Prol | εισ. ετοιμ. c ABE al Thph[2]· .. ϛ ετ. εισ. c GH etc

22. νεανιαν c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln -ισκον c ABE al[6]

23 παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς μέ. 23 Καὶ
προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν Ἑτοιμάσατε στρα-
τιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδο-
μήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός,
24 24 κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσιν
25 πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον
26 τοῦτον 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν.
27 27 τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναι- 21, 23.
ρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην αὐτόν, μαθὼν 22, 27.
28 ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· 28 βουλόμενός τε ἐπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνε- 22, 30.
29 κάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον
ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανά- 6. 9.
30 του ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. 30 μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν 20.
ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς
κατηγόροις λέγειν αὐτοὺς ἐπὶ σοῦ. 24, 8.

---

22. B προς εμε
23. B al^{1} τινας δυο | ἑκατονταρχῶν .. ς Ln -άρχων ut v. 17. cf Prol | εβδομηκ. .. 137. syr^{p} mg sah aeth εκατον | δεξιολαβους c B (o sil.) EGH al ut vdtr fere omn (et. syr^{p} mg graece) Chr Thph Oec .. Ln δεξιοβολους c A et cd ap Erasm (syr *jaculantes dextra*, ar^{e} *jaculatores*, ar^{p} *sagittarios*, vg al *lancearios*, cop syr^{p} *stipatores*)
24. E διασωσουσιν, 40. -σωσονται | AH al m Thph$^{1\cdot}$ φιλικα, al φιληκα; item v. 26. | 137. vg (non am demid tol al) syr^{p} c. ast Cassiod (arm eadem post διασωσωσιν) add in f. ἐφοβηθη γαρ μηποτε ἁρπασαντες αὐτον οἱ ἰουδαιοι ἀποκτενωσι και αὐτος μεταξυ ἐγκλημα ἐχη ὡς ἀργυριον ειληφως
25. περιεχ. c AGH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln εχουσαν c BE al^{8}
26. H* (sed ipse * ut vdtr in mg supplet φιλικι) om φηλικι
27. συλλημφθ. .. ς συλληφθ. cf Prol | εξειλαμην c ABE al^{4} .. ς -λομην c GH etc | αυτον c GH al ut vdtr longe pl Thph .. Gb° Ln om c ABE al fere^{15} vg Chr Oec
28. τε c ABE^{2r} al vg syr aeth ar^{p} sl (sah ουν) Thph .. ς δε c GH etc e cop syr^{p} Chr Oec | επιγν. c AB al m Chr^{ms} .. ς γνωναι c EGH etc pp (Thph$^{1\cdot}$ μαθειν)
29. EG ηυρον | G al plus^{30} (aeth ar^{p}) Chr om δε | εχοντ. εγκλ. c AB al fere^{15} vg Thph$^{2\cdot}$ .. ς εγκλ. εχ. c EGH etc Chr al
30. Gb° εις τον usq εξαυτης c aeth; al^{1} εξαυτης et al^{1} εσεσθαι εξαυτης omissis ceteris; al^{3} vg om εις τ. ανδρ. (Chr post εσεσθ. pon); praeterea vide seqq | μελλειν c GH al ut vdtr pl Chr Thph Oec .. Ln om c ABE al^{9} (al^{1} om μελλ. εσεσθ.) | εσεσθαι c B al^{5} .. ς add υπο των ιουδαιων c GH etc syr sah al (Chr υπο τ. ιουδ. εξ αυτων επεμψα) Thph Oec (απο τ. ι.) .. Ln add εξ αυτων c AE al^{8} vg arm syr^{p} | εξαυτης c BG (add ουν) H al ut vdtr longe pl vv m pp .. Ln om c AE al^{5} vg al Chr (vide ante) | E vv τ. κατηγ. αυτου | αυτους c AG (praem τα πρ. αυτ.) 13. (40. αυτου) (vg cop sah) .. ς τα (om B e syr) προς αυτον c (B) EG (vide ante) H etc vv m (sed om vg cop [sah]) Chr Thph Oec | ς (Gb°) in f. add ερρωσο c EG etc vv m (Chr) Thph Oec .. H al^{16} Chr^{edd} et ^{edd} ερρωσθε [cf 15, 29.] .. om c AB 13. am (item mss al) cop sah aeth

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες 31
τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα, [32] τῇ δὲ ἐπαύ- 32
ριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
παρεμβολήν. [33] οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἀναδόντες 33
τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. [34] ἀνα- 34
γνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι
ἀπὸ Κιλικίας, [35] Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου 35
παραγένωνται, κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

XXIV.

23, 2. Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ τῶν πρε- 1
σβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι
κατὰ τοῦ Παύλου. [2] κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος 2
λέγων [3] Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ κατορθωμάτων γινο- 3
μένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντη τε καὶ πανταχοῦ
ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. [4] ἵνα δὲ μὴ 4
ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ
ἐπιεικείᾳ. [5] εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσιν 5
πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς
21, 28. τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, [6] ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν 6

---

31. της c GH al ut vdtr longe pl Thph[1.] Oec .. Ln om c ABE al[4] Chr Thph[2.]

32. απερχεσθ. c ABE al[8] .. ϛ πορευεσθ. c GH etc Chr Thph[2.] (Thph[1.] εισπορευεσθ.) Oec

33. και (al[2] vv m om) τον (al[1] om) παυλον .. E om (vv transp; al[1] Chr om αυτω)

34. αναγν. δε c ABE al m vv pm Chr .. ϛ (= Gb Sz) add ο ηγεμων c GH etc

35. και .. om al[3] vv m Thph[1.] | κελευσας c ABE al[4] syr[p] Thph[2.] .. ϛ εκελευσε τε (al[1] sah δε) c GH etc vv pl Chr al | ηρωδου c B (sed praem τω) GH al pl Chr Euthal Thph Oec .. ϛ (Gb°) Ln praem του c AE minuscc | αυτον h. l. c ABE al vg al Thph[2.] .. ϛ post εκελευσε τε c GH etc Chr al

XXIV. 1. πεντε .. A τινας | των πρεσβ. c GH al ut vdtr longe pl syr cop aeth al (Chr om των) Oec .. Ln πρεσβ. τινων c ABE al m vg sah syr[p] arm Thph

2. B om αυτου

3. κατορθωμ. c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Gb′ Ln διορθωμ. c ABE al fere[10] Chr[ms] ap Wtst | G al Thph[2.] γενομενων | φῆλιξ (ita H etc) .. Ln φήλιξ cf Prol

4. εγκοπτω (AE ενκ.) .. G al Thph[2.] εκκοπτω, al (item A* vdtr) κοπτω | E (cop sah sl) σε (om G Chr) ακουσαι

5. στασιν c GH al ut vdtr longe pl syr utr sah aeth arr Thph[1.] .. Gb′ Ln στασεις c ABE al[11] vg cop Chr Thph[2.] Oec

8 καὶ ἐκρατήσαμεν, [8] παρ᾽ οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τού-
9 των ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. [9] συνεπέθεντο δὲ καὶ
10 οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. [10] Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος,
νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε
κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολο-
11 γοῦμαι, [11] δυναμένου σου ἐπιγνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι 21, 15. 18. 26. 27.
12 δεκαδύο ἀφ᾽ ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ. [12] καὶ οὔτε ἐν 22, 30.
τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, 23, 12. 32. 24, 1.
13 οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, [13] οὔτε παραστῆσαι δύ-
14 νανται περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. [14] ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι
κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, s.

---

6. εκρατησαμεν c ABGH al fere^{40} am tol (item cdd^{lat} al) cop sah sl mss^{2} Bed .. ς (Gb^{oo}) add και κατα τον ἡμετερον νομον ἠθελησαμεν (al^{4} ηβουληθημεν s. εβουλ.) κρινειν (–νειν c minuscc Thph$^{2\cdot}$ Oec; Gb″ κριναι c E al^{25} Chr Thph$^{1\cdot}$ .. al^{2} ηβουληθημεν κριναι κατα τ. ημ. νομ.). [7] παρελθων (al^{2} ελθων) δε λυσιας ὁ χιλιαρχος (al^{2} ο χιλ. λυσ.) μετα πολλης βιας (al^{5} βια πολλη) ἐκ των χειρων ἡμων ἀπηγαγε (al^{2} αφειλετο και προς σε απεστειλε, item omissis reliquis al^{3} sl ms^{1}), [8] κελευσας (Oec κελευων; al arm add και) τους κατηγορους (al^{1} κελευσασθαι επι σε παραγγειλας τοις –ροις) αὐτου (al^{2} om) ἐρχεσθαι ἐπι σε (επι σε om al^{3} sl ms^{1}; al fere^{15} Chr Thph$^{1\cdot}$ επι σου; al^{1} επι σοι, E (sic) al^{2} προς σε) c E etc cdd ap Bed syr utr (aeth) al Chr Thph Oec Cassiod [cf 21, 32. 23, 27. 30.]

8. παρ ου c ABGH etc vg (*a quo*) (cop περι ου?) etc Chr Thph Oec .. E al^{1} π. ω, al^{7} π. ων | E al δυνησει, sah Chr Thph$^{1\cdot}$ δυνασαι | αυτος (etiam και praemittitur; al^{1} αυτου, al^{1} αυτους) .. A (vv) om

9. συνεπεθ. c ABEGH al longe pl Chr Thph .. ς (= Gb Sz) συνεθεντο (Gb′) c minuscc Oec

10. τε c ABE^{gr} al^{6} aeth ar^{p} (cop om) Thph$^{1\cdot}$ .. ς δε c GH etc vv pm Chr al | κριτην .. E al plus^{30} syr^{p} sl Chr^{bis} Thph Alcim add δικαιον | ευθυμως (Gb″) c ABE al m vg (al ut vdtr omn) Ath Thph$^{2\cdot}$ .. ς ευθυμοτερον c G (–μωτερον) H etc Chr Thph$^{1\cdot}$ Oec

11. A om σου | επιγνων. (Gb′) c AE al plus^{15} Thph .. ς γνωναι c B (e sil.) GH etc Chr Oec | δεκαδυο (ς [= Gb Sz] praem ἤ sine cd unc etc) c GH al ut vdtr longe pl Chr Oec .. Ln δωδεκα c ABE al^{9} Thph | E (non A) 137. vv προσκυνησαι | εις (Gb″) c AE al plus^{15} cop sah Thph .. ς εν c B (e sil.) GH etc Chr Oec

12. E ηυρον | E^{gr} πρ. τινας | επισυστασ. c GH al ut vdtr longe pl (vg *concursum*) Chr Thph Oec .. Ln επιστασιν c ABE al^{7}

13. ουτε c AEGH al ut vdtr omn Chr Thph Oec .. Ln ουδε c B (sah ter ουδε) | παραστησαι c ABEG al ut vdtr longe pl vv pl Chr (praem νυν, item al^{4}) Thph$^{2\cdot}$ Oec .. ς (non ς^{e} Gb Sz) praem με (al μοι) c minuscc m sl^{int} (Chr^{ms}?) Oec, item με νυν (al μοι νυν) H al Thph$^{1\cdot}$ | δυνανται c GH al ut vdtr longe pl sah syr^{p} aeth Chr Thph Oec .. Ln add σοι c ABE al m vv m (al praem) | νυνι (al^{2} cop aeth Oec om) c AB al^{5} Thph$^{2\cdot}$ .. ς νυν (al sah transp) c EGH etc

πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις,
23, 6. [15] ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν 15
μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. [16] ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ 16
ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ
11, 29. etc παντός. [17] δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου 17
Gal 2, 10. 21, 26 s. παρεγενόμην καὶ προσφοράς, [18] ἐν οἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, 18
οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι,
[19] οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 19
[20] ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν, τί εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα στάντος μου 20
ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, [21] ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐ- 21
23, 6. τοῖς ἑστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ'
ὑμῶν. [22] Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ 22
23, 26. τῆς ὁδοῦ, εἴπας Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ

---

14. B om πασιν | B al^{1} Chr om τον | και τοις (al^{1} schol om τοις) c AGH al fere^{30} pluribusque vg cop sah aeth al Thph$^{1.}$ Oec .. Gb (Sz?) και τοις εν τοις c E al fere^{20} Thph$^{2.}$ .. ς^{e} (ς και τοις) και εν τοις c B etc syr utr Chr

15. C 180. om τον | εσεσθαι c ABC al^{5} vg cop sah arm Chr Thph$^{2.}$ .. ς (Gb^{oo}) add νεκρων c EGH etc

16. και αυτος (Gb'') c ABCEG al m vg syr utr sah Thph$^{2.}$ .. al fere^{10} arm sl Chr Thph$^{1.}$ δε και αυτ., al^{1} τε αυτος .. ς δε αυτ. c H etc cop Oec | εχειν c ABCE etc vg al pm Thph Oec .. Gb' εχων c GH al plus^{50} ar^{p} sl Chr | G al m Chr Thph$^{2.}$ προς τε (non ABCEH etc)

17. παρεγενομην (A om) h. l. c BC al^{7} vg Thph$^{2.}$ .. ς post πλειονων c GH etc; E al post προσφορ.

18. εν (Thph$^{1.}$ εφ) οις c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph$^{1.}$ Oec .. (Sz?) Gb' Ln εν αις c ABCE al^{12} Thph$^{2.}$ | E ηυρον | δε c ACE al pl vg cop sah syr^{p} ar^{p} Thph$^{1.}$ Oec .. ς^{e} (non ς Gb Sz) om c B (e sil.) GH etc (Gb Sz θορυβου. τινες δε: ita AC etc) | απο .. CE al m syr^{p} Thph των απο et (exc C al) ιουδαιων

19. εδει c ACE al ut vdtr pl syr utr cop al Chr^{1} Thph .. ς (non ς^{e} Gb Sz) δει (Gb') c BGH al fere^{40} sah aeth sl Chr^{1} Oec | εμε c ABCE al .. ς με c GH etc

20. η .. AC ει | τι c ABCEGH al plus^{60} vv pm Chr Thph .. ς (= Gb Sz) praem ει c minuscc vg syr^{p} al Oec | E ηυρον | εν εμοι c CEGH al ut vdtr fere omn vv omn Chr Thph Oec .. Ln om c AB 40. (al^{1} post αδικημ. pon)

21. E al syr^{p} Thph$^{1.}$ φων. ταυτ. | εκεκραξα c AC al fere^{20} Chr^{3} Thph$^{1.}$ Oec .. ς Ln εκραξα c B (e sil.) EGH etc Thph$^{2.}$; al^{1} εκηρυξα | εν α. εστ. c ABCE al vg cop Thph .. ς εστ. εν α. c GH etc syr utr al Chr Oec | C om εγω | εφ c ABC al^{5} syr (aeth) .. ς υφ c EGH etc

22. ανεβ. δε α. ο φηλ. c ABCEH al vv pl Chr (ο φηλ. αυτ.) .. ς (= Gb Sz) ακουσας δε ταυτα ο φηλ. ανεβ. αυτ. c G etc ar^{p} sl (sah hiat ap Woide) Thph Oec | ειπας c ABC .. ς ειπων c EGH etc

23 καθ᾽ ὑμᾶς, [23] διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε
ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.
24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ
γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ
25 περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. [25] διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιο-
σύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι ἔμφοβος
γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν
26 μετακαλέσομαί σε, [26] ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ
τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ.
27 [27] Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· 25, 9.
θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπεν τὸν
Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱερο-
2 σόλυμα ἀπὸ Καισαρείας, [2] ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι 15.
3 τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν [3] αἰτούμενοι 24, 1.
χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν 23, 15 ss.

23. διαταξ. c ABCE al cop syr[p] arm Thph[2.] .. ς (Gb°) add τε c H etc vg al m; G add δε | αυτον c ABCE al fere[10] vg cop al Thph[2.] .. ς (= Gb Sz) τον παυλον c GH etc | υπηρετειν c ABCE al[5] vg syr utr cop arm ar[e] .. ς (Gb°°) add η προσερχεσθαι c GH etc ar[p] sl (hae vv και πρ.; aeth προσερχ. pro υπηρ.)

24. Ln τιν. ημ. c AE 137. vg al | B om ο φηλ. | τη γυν. c C*GH al fere[40] Chr .. ς (= Gb Sz) add αυτου c E etc Thph[1.] Oec .. Ln τη ιδια γυν. c B al fere[20] syr[p] mg Amn Thph[2.] .. A al τη ιδια γ. αυτου | C* (ηκουεεν) om αυτου | χριστον c A (C* et ** vdtr) H al ut vdtr pl syr ar[e] Thph[1.] Oec .. Sz Ln add ιησουν (praem am aeth ar[p]) c BEG al fere[40] vg cop syr[p] al Chr Thph[2.]

25. Gb″ του μελλοντ. κριμ. c C al[5] arm Chr[1] | εσεσθαι c GH al ut vdtr longe pl Chr[2] Thph Oec .. Gb Sz Ln om c ABCE al[12] | A al εμφοβ. δε | H al εχων (G εχουν) | καιρ. δε μεταλαβ. (A παραλαβ., al m Chr[1] et [1ms] Thph[1.] λαβων) .. E vg καιρω δε επιτηδιω

26. αμα και c ABCEGH al fere[50] vv pl Chr Thph[1.] .. ς (= Gb Sz) αμα δε και c minuscc cop Thph[2.] Oec | B om αυτω | υπο τ. π. c ABCE al[5] vg syr utr arm (aeth) .. ς (= Gb Sz) add οπως λυση (al m ινα απολυση) αυτον c GH etc cop arr sl Chr Thph Oec | ωμιλει (G ομιλ.) .. C al διελεγετο

27. τε .. al m vv m Chr Thph δε | χαριτας c H al ut vdtr longe pl (nulla ut vdtr versio) Thph[1.] Oec .. Gb′ Ln χαριτα c ABC al[2] .. EG al m Chr Thph[2.] χαριν

XXV. 1. A τη επαρχειω

2. H al Thph[2.] Oec ενεφανησαν (iidem fere sic etiam 23, 22. 24, 1. 25, 15.) | τε c ABC al vg syr aeth al Chr Thph[2.] Oec .. ς δε c EGH etc cop syr[p] al Thph[1.] | οι αρχιερ. (Gb′) c ABCEG al plus[20] vv omn Chr[text] Thph[2.] .. ς ο αρχιερευς c H etc Thph[1.] Oec (item al Chr[comm] ο τε αρχ.)

3. κατ .. C al vv Chr[text] παρ | E al εις ιεροσολυμα | 137. Chr ενεδρον

ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. 4 ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη 4
24, 23. τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισάρειαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκ-
πορεύεσθαι· 5 Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ συγκαταβάντες, εἴ τί ἐστιν 5
ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς 6
ἡμέρας οὐ πλείους ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον
17. καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 παραγενο- 7
18. μένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰου-
24, 5 s. δαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀπο-
24, 12. δεῖξαι 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων 8
οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. 9 ὁ Φῆστος δὲ θέλων 9
24, 27. τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν Θέλεις
εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ᾽ ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ 10
ὁ Παῦλος Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρί-
νεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 εἰ 11
μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀπο-
θανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείς με δύναται

---

4. εις καισαρ. (Gb′) c ABCE al .. ς εν καισαρεια c GH etc Chr al | E om μελλειν

5. δυνατοι h. l. c ABCE al vg arm (cop) Chr^{comm} .. ς ante εν υμιν c GH etc syr^{p} Thph Oec (al^{1} syr arr Lcif om φησιν; variant aeth sl) | τουτω (Gb^{oo}: om al^{2}) c GH al ut vdtr longe pl cop syr utr al Chr Thph Oec (sed al fere^{30} vv Thph$^{2.}$ sive add sive praem ατοπον) .. Ln ατοπον (sine τουτω) c ABCE al^{12} vg arm sl ms^{1} Lcif

6. ου (E^{gr} al^{9} syr^{p} om; Gb+) πλειους (B -ονας) οκτω (al^{4} sl^{ed} om) η δεκ. c ABC(E^{gr}) al fere^{20} (item al m) vg o cop arm Thph$^{2.}$; item omisso ου πλειους 137. syr utr sah al .. ς (= Gb, Sz?) πλειους η δεκα (al^{3} οκτω) c GH etc Chr^{text} (Chr^{comm} om πλ. η) Thph$^{1.}$ Oec | A (vv κατεβη και) και τη επαυρ. (al τη δε επ.) | G syr utr cop al αχθ. τ. π.

7. περιεστησαν c H al ut vdtr longe pl cop al Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln add αυτον c ABCG al fere^{10} vv m Lcif (item αυτω E al Thph$^{2.}$) | αιτιωματα c cdd unc omn al longe pl Chr Thph$^{2.}$ .. ς (= Gb Sz) αιτιαματα c minuscc Thph$^{1.}$ Oec | καταφερ. c ABC 40. al vg al Lcif .. al^{2} καταφερ. του παυλου .. E επιφερ. τω παυλω .. ς φεροντες (ita nihil addens 73.) κατα του παυλου (Gb^{oo} κατ. τ. π. .. al^{3} vv m κατ αυτου) c GH etc syr^{p} al Chr Thph Oec

8. του (E am demid Lcif add δε) παυλ. απολ. c ABC(E) 40. 137. al^{5} vv pm Thph$^{2.}$ (Lcif) .. ς απολογ. (al Thph$^{1.}$ add δε) αυτου c GH etc ar^{p} al Chr (Thph$^{1.}$) Oec

9. δε .. A al^{1} ουν (variant vv) | θελ. τοις ιουδ. (Gb′) c ABCE al^{6} vg al m Thph$^{2.}$ .. ς τοις ι. θελ. c GH etc Chr Thph$^{1.}$ Oec | A χαριτα | κριθηναι c ABCE al^{7} Thph$^{2.}$ .. ς κρινεσθαι c GH etc Chr al

10. A om ὁ | B al^{1} εστως ante επι pon (sed cf B ap Btl) | B ηδικηκα | C al γινωσκεις

11. ουν (Gb″) c ABCE al fere^{15} cop sl Chr^{comm} Thph$^{2.}$ .. ς γαρ c GH etc vv m Chr^{text} Thph$^{1.}$ Oec | E al vg syr Chr^{comm} η αξιον | H al m του αποθανειν

12 αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. [12] τότε ὁ Φῆστος συλλα- 9. 16.
λήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καί-
σαρα πορεύσῃ. 23, 11. 19, 21.
13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη
14 κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον. [14] ὡς δὲ πλείους
ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦ-
λον λέγων Ἀνήρ τίς ἐστιν καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 24, 27.
15 [15] περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 1. 2. 24.
16 πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ᾽ αὐτοῦ δίκην· [16] πρὸς οὓς
ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν 11.
ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε 5.
17 ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. [17] συνελθόντων οὖν ἐνθάδε ἀνα-
βολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέ- 6.
18 λευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· [18] περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν 7.
19 αἰτίαν ἔφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ, [19] ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας 23, 29. 26, 3.
δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν
20 ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. [20] ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτων

---

11. αυτοις c AB (e sil.) EH etc Chr Thph Oec .. CG al^{6} τουτοις

12. G τ. συμβούλου, C τ. συνεδριου, al^{1} τ. συνεδρ. και του συμβ. | E επικαλισαι, al^{1} επικαλησαι

13. τινων .. om 137. al^{2} syr utr Chr (al^{2} τριων, al transp) | C** arm βερενικη .. C* (vdtr; cf C in append.) βερηνικη (sed infra v. 23. C βερονικης) .. e tol demid (item cdd^{lat} al) Cassiod βερονικη | C κατηντησεν | ασπασομενοι c B (e sil.) etc vg syr utr al Chr Thph$^{2.}$ Oec .. A (C cf in append) E^{gr}GH al plus^{20} item (vdtr) cop aeth ar^{p} Thph$^{1.}$ ασπασαμενοι

14. H al plus^{20} vv Thph$^{1.}$ Oec^{-d} διετριβεν

15. ενεφανισαν (de -νησαν cf ad v. 2.) .. E vv m add μοι | δικην c EGH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Gb′ Ln καταδικην c ABC al^{12} Bas (vg etc *damnationem*)

16. τινα (Ath [sic] Chr Thph Oec) .. Gb″ τινι c C al^{3} Bas (Thdrt om) | ανθρωπον c ABCE al^{10} vg (sed vg *damnare*, am *donare*) cop sah arm (syr^{p} vide post) Ath Thdrt Bas Act chalced .. ς (Gb°°) add εις απωλειαν c GH etc syr syr^{p} c. ast arr sl (aeth) Chr Thph Oec | εχοι .. al m Thph εχει (al^{1} Bas εχη, item al Bas λαβη; Thdrt σχοιη) | τε .. BE^{gr} δε

17. συνελθ. ουν c B al^{13} .. ς (Gb°) Ln add αυτων c AEGH (C add post ενθαδε, item 137. αυτ. δε) etc Chr Thph Oec

18. εφερον (Gb″) c ABCEG al m .. ς επεφερον c H etc Chr Thph (al^{1} Thph$^{2.}$ add κατ αυτου) Oec (al^{2} υπεφερ.) | υπεν. εγω c EGH al ut vdtr longe pl Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln εγω υπεν. c ABC al (item vg etc) Thph$^{2.}$ | Ln add in f. πονηραν c AC* (** πονηρα) al m am (vg *malum*) al m (sed vario transp) Thph$^{2.}$; item BE al^{4} πονηρων .. om c GH al ut vdtr longe pl ar^{p} sl Chr Thph$^{1.}$ Oec·

19. A ειχ. πρ. αυτους

20. εις prius .. AH al fere^{30} Thph$^{1.}$ Oec om; item al Chr^{2} (^{1} εις τ. πε.) qui pergunt περι την; al^{2} om περι; al^{1} om εις την | τουτων (Gb″) c AB CEG al plus^{20} syr cop al Chr^{1} Thph$^{2.}$ .. ς τουτου c H etc

9. ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι
περὶ τούτων. [21]τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν 21
τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω
27, 1. αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. [22]Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον Ἐβουλόμην 22
26. καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.
Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ 23
πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε χιλιάρχοις
καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ᾽ ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φήστου
ἤχθη ὁ Παῦλος. [24]καί φησιν ὁ Φῆστος Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες 24
15. οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν
Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες μὴ
22, 22. δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι. [25]ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον αὐτὸν 25
23, 29. θανάτου πεπραχέναι καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν
11. ἔκρινα πέμπειν. [26]περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ 26
προήγαγον αὐτὸν ἐφ᾽ ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,

---

20. ιεροσολυμα c ABCEH al m am Thph[2.] .. ϛ ιερουσαλημ c G etc | G κριθηναι

21. τηρηθηναι .. C al τηρεισθαι | αναπεμψω (Gb″) c ABCE al fere[20] Thph[2.] .. ϛ πεμψω c GH etc Chr al

22. πρ. τ. φηστον c AB am .. ϛ add εφη c CEGH etc | αυριον c AB vg cop .. ϛ praem ο δε c CEGH etc

23. C cdd[lat] βερονικης (cf ad v. 13.) | H αχροτηριον | χιλιαρχοις c ABCE al m .. ϛ (Gb°°) praem τοις c GH etc Chr al | κατ (C καθ) εξοχ. (al καθ υπεροχην) c ABC al[5] Chr[comm] .. ϛ (Gb°) add ουσι c EGH etc

24. απαν c ABCEG al m Thph[2.] .. ϛ παν c H etc | B al[2] ενετυχεν | και ενθαδε .. syr[p] mg (similiter versio bohem.) pergit: *ut traderem eum iis ad tormentum sine defensione. Non potui autem tradere eum propter mandata quae habemus ab Augusto. Si autem quis eum accusaturus esset, dicebam ut sequeretur me in Caesaream, ubi custodiebatur. Qui quum venissent clamaverunt ut tolleretur e vita. Quum autem hanc et alteram partem audivissem, comperi quod in nullo reus esset mortis. Quum autem dicerem: Vis judicari cum iis Hierosolymae? Caesarem appellavit. De quo nihil certum scribere domino meo habeo.* | Ln βοωντες c AB | ζην αυτον c GH al ut vdtr longe pl Chr[1] Thph[1.] Oec .. Gb′ Ln αυτ. ζην c ABCE al vg al Chr[1] (comm) Thph[2.]

25. καταλαβομενος c GH al ut vdtr longe pl syr[p] aeth ar[p] etc Chr Thph Oec .. Gb″ Ln κατελαβομην c ABCE al vg cop syr | αυτον θανατου c ABCE 40. am demid tol (item cdd[lat] al) .. ϛ θαν. αυτ. c GH etc Chr al (al[1] om αυτον; al[2] post πεπραχ., al[1] vv Thph[2.] ante αξιον pon) | και c GH al ut vdtr longe pl syr[p] al Chr Thph[1.] Oec .. Gb° Ln om c ABCE al vg al Thph[2.] | πεμπειν c ABC al m vg arm .. ϛ (Gb°°) add αυτον c EGH etc vv m Chr Thph (sic) Oec

26. C ασφαλως | τω κυριω .. al m vv (syr[p] mg ημων) Thph[2.] add μου | προηγαγον .. E[gr] al προσηγ., A επηγ.

27 ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· [27] ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ
πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

XXVI.

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐπιτρέπεταί σοι περὶ σεαυτοῦ
2 λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο ἐκτείνας τὴν χεῖρα· [2] Περὶ πάντων
ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μα-
3 κάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον, [3] μάλιστα γνώστην ὄντα
σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι
4 μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. [4] τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου ἐκ νεότητος τὴν
ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασιν πάντες
5 Ἰουδαῖοι, [5] προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσιν μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ 22, 3.
τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. Phil 3, 5. 23, 6.
6 [6] καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ 24, 15.
7 θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, [7] εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ
νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκα-
8 λοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων. [8] τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς

---

26. AE 137. Thph[2.] εχω | γραψω c AB (ap Btl –φω per errorem vdtr; male Sz al «B –ψω» ad γραψαι prius adnotant.) C al[5] syr[p] (vv al pl etiam antea –ψω pro –ψαι exprimunt) Thph[2.] .. ϛ γραψαι c EGH etc

27. G al πεμποντι | E vg al μη post αιτιας pon

XXVI. 1. G επιτετρεπται, 137. al Thph[2.] επιτετραπται | περι (Gb'') c AC EH al m .. ϛ υπερ c B (e sil.) G etc Chr al | εκτ. τ. χειρ. (137. τας –ρας) h. l. c GH al ut vdtr longo pl syr[p] Chr Thph[1.] Oec .. Ln ante απελογ. c ABCE al m vv pl Thph[2.]

2. επι σ. μελλ. απολ. (al m –λογησασθαι) σημερ. (απ. σημ. c EGH al pm vg syr[p] al Chr Thph[1.] Bed .. Gb Sz Ln σημ. απολ. c ABC al[8] syr Thph[2.] Hier .. al[2] Amb om σημ.) c [ABC] EGH al pl vv m Chr Thph .. ϛ (= Gb Sz) μελλ. απολ. επι σ. σημ. c minuscc Oec

3. C al[2] σε (al[1] om) οντα | A al[2] cop aeth om παντων | AE al κατα ιουδαιων | GH al m Thph[2.] ηθων (A al εθνων) | AC al sl[ms 1] Oec post ζητηματων add επισταμενος, idem (al[1] mg επιστ. δηλονοτι) s. simile al m vv alio loco | δεομαι c ABE al m vg aeth syr[p] arm .. ϛ (Gb[oo]) add σου c CGH etc syr al Chr al

4. εκ νεοτητ. c BC*H al[5] .. ϛ Ln praem την c AC**EG etc Chr al | τε c ABE[gr] al syr ar[e] .. ϛ om c CGH etc | παντες c BC*E al[9] Chr[comm 2] .. ϛ add οι c AC**GH etc

5. θρησκειας c A (B e sil.) GH etc .. Ln –σκιας c CE etc

6. εις (Gb') c ABE al[8] .. ϛ προς c CGH etc Chr al [cf 13, 32.] | πατερας c GH al ut vdtr pl sl[ms] (al?) Thph[1.] Oec .. Gb[+] Sz Ln add ημων c AB CE al fere[30] vv pl Chr Thph[2.] | G al[1] υπο θεου

7. H al λατρεύων | B καταντησειν | ϛ (= Gb Sz) υπο των ιουδ. contra codd unc omn al longo pl Chr Chron Thph (non Oec) | Ln add in f. βασιλευ c ABCE al m vv m Chron Thph[2.] .. ϛ βασιλευ (Gb[o]) αγριππα (Gb[oo]) add post εγκαλ. c GH etc vv Chr al .. al[7] syr aeth βασ. αγρ. pon in f., ar[p] ante περι ης .. plane om c A al[2] [cf 26, 2.]

8. Edd m ut Wtst (non Mill) Gb Sz τί; ἄπιστον (ita vdtr E, non ACGH etc)

8, 3. 9, 1. ἐγείρει; [9] ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζω- 9
22, 4 s. ραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· [10] ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, 10
καὶ πολλούς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν
ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον,
[11] καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον 11
βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς
9, 3 ss. ἔξω πόλεις. [12] Ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας 12
22, 6 ss. καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων, [13] ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν 13
εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμψαν
με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους· [14] πάντων τε καταπεσόντων 14
ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρὸς μὲ καὶ λέγουσαν τῇ
Ἑβραΐδι διαλέκτῳ Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέν-
τρα λακτίζειν. [15] ἐγὼ δὲ εἶπα Τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν Ἐγώ εἰμι 15
Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. [16] ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· 16
εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα
ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, [17] ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ 17
τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγώ σε ἀποστέλλω [18] ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, 18

---

9. B om μεν

10. ὃ .. B διο | τε pr c ACE al (item omisso και al[1] Thph[2]·) .. al[2] δε .. ς om c B (e sil.) GH etc | εν c ABCEG al plus[20] vg al .. ς (= Gb+ Sz) om c H etc Chr al | τε sec .. H al cop syr[p] Thph[2]· δε | E om αυτων

11. τε .. B om .. E[gr] cop δε

12. και pr c GH al ut vdtr longe pl (al[1] post πορ.) syr al Chr Thph[1]· Oec .. Gb°° Ln om c ABCE al[12] vg al m Thph[2]· | E al om την | της παρα (al[4] Thph[2]· om της; B [sic] om παρα) c CGH al ut vdtr longe pl Chr Thph[1]· Oec .. Ln om c AE al[3] (vg etc)

13. AC (sic) H etc ιδον

14. τε (Gb″) c ABCE al m vg syr utr al Thph[2]· .. ς δε c GH etc | Ln om ημων c B (non ACEGH etc) | φ. λαλουσαν πρ. με (al[1] μοι) κ. λεγ. (Gb° και λεγ. c H al[7]; item [vide post] E al Thph[2]·) c G(H) al ut vdtr pl aeth ar[p] al Chr Thph[1]· Oec .. Ln φ. λεγουσαν πρ. με c ABC al vg al m; item E al Thph[2]· φωνης λεγουσης πρ. με

15. ειπα c ABCEH al m Thph[2]· .. ς ειπον c H etc Chr al | κυριος c ABCEG al fere[20] vg syr utr cop arm ar[e] sl Thph[2]· .. ς om c H etc aeth ar[p] Chr Thph[1]· Oec | E vv ειπεν προς με

16. ειδες (ACH ιδες) .. B (item C* vdtr) 137. al[2] arm syr[p] (cf White in adnott.) Amb Aug add με

17. και (al vv Thph[2]· praem των ιουδαιων, al om και) των c CGH al ut vdtr longe pl vg al Chr Thph[1]· Oec .. Ln και εκ των c ABE[gr] al[3] Thph[2]· | εγω (Gb″) c ABCEG (sic) H al longe pl vv m Chr Thph[1]· Aug (vg al Thph[2]· νυν εγω) .. ς νυν c minuscc Oec | σε αποστελλω (H al vv -στελω) c GH al ut vdtr longe pl cop syr ar[p] al Chr Oec .. Ln αποστελλω (al Thph[1]· -στελω) σε c ABE al vg syr[p] aeth Thph[1]· .. C εξαποστελλω σε, al Thph[2]· εξαποστελω σε

18. αυτων .. E tol (item cdd[lat] al) Aug τυφλων

τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ
τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγια- 20, 32.
19 σμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. [19] ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην
20 ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, [20] ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ
Ἱεροσολύμοις εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν
ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας
21 ἔργα πράσσοντας. [21] ἕνεκα τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ 21, 27.
22 ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. [22] ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ
θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ με-
γάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι 24, 14.
23 καὶ Μωυσῆς, [23] εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν
24 φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν. [24] ταῦτα δὲ
αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ φησίν Μαίνῃ, Παῦλε·
25 τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. [25] ὁ δέ Οὐ μαίνομαι,
φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀπο-
26 φθέγγομαι. [26] ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παῤῥη-
σιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ
27 γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. [27] πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα,

---

18. AH al m Chr Thph[1.] Aug αποστρεψαι (al fere[20] Chr[ms] υποστρ.) | της εξουσ. c AB (e sil.) H al ut vdtr longe pl Chr Thph[1.] Oec .. CEG 137. al (vg etc) Thph[2.] praem απο | ηγιασμ. .. E add πασιν [cf 20, 32.]

20. πρωτ. τε c AB al .. ς om τε c EG (G om et. τε seq) H etc | και ιερ. c B (e sil.) GH al ut vdtr longe pl Chr Oec .. Ln κ. εν (137. al κ. τοις εν) ιεροσ. c AE (ιερουσαλημ) al m Thph | Ln om εις c AB (cdd[lat]? non vg am demid tol) | απηγγελλον c ABE etc vg al m (Thph –γελον) .. ς (non ς[e] Gb Sz) απαγγελλων c GH al m ar[p] Oec .. al pm Chr απαγγελλω, et aliter | E αξια τε

21. με (A al vv post συλλαβ., EG al Chr Thph[2.] post ιουδ. pon, al[1] Chron om) οι (BG al[2] Chron Thph[2.] om) ιουδ. | E al m vg al Chron οντα εν τω

22. απο c ABE al m Chron Thph[2.] .. ς παρα c GH etc Chr al | μαρτυρομενος (Gb″) c ABGH al longe pl vg etc *testificans* Chr Chron Thph[1.] .. ς –ρουμενος c E etc Thph[2.] Oec

23. τε c ABE[gr]H (H μελλειν [Sz male ad v. 22.] καταγγέλειν) al plus[20] Chr Thph[2.] .. ς om c G etc Chron Thph[1.] Oec

24. E vg τ. δε λαλουντος αυτου και απολ. | φησιν c ABE al[8] Chr[comm] Thph .. ς εφη c GH etc (vg etc *dixit*) Chr[text] Oec (et. ειπε et εφωνησε leg)

25. ο δε c GH al ut vdtr longe pl syr[p] ar[p] al Thph[1.] Oec .. Ln add παυλος c ABE al[15] vg al m Thph[2.] | αλλα c A (B?) EG al Chr Thph Oec .. ς αλλ c H etc

26. B om και | B 137. 180. om τι (et. transp) | ουθεν c B .. Ln om c AE (sed vide post) al[7] (al om ου, al habent ουδεν πειθ.) .. ς ουδεν c GH etc Chr al | ου .. E** (* item e ουδεν) al m ουδε | H al m om εστιν (al varie transp)

τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. [28] ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον 28
Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι. [29] ὁ δὲ Παῦλος Εὐξαίμην ἂν 29
τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς
ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς
τῶν δεσμῶν τούτων. [30] ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη 30
καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς, [31] καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλή- 31
23, 9. 29. λους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος
25, 25. οὗτος. [32] Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρω- 32
25, 11. πος οὗτος εἰ μὴ ἐπικέκλητο Καίσαρα.

XXVII.

25, 12. Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν 1
τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ
σπείρης Σεβαστῆς. [2] ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν 2
19, 29. 20, 4. τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου
Col 4, 10. Μακεδόνος Θεσσαλονικέως· [3] τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλαν- 3
θρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους
πορευθέντα ἐπιμελείας τυχεῖν. [4] κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν 4
Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, [5] τό τε πέλαγος τὸ κατὰ 5

---

28. πρ. τ. παυλ. c A (postea πειθη) B al^{7} vg .. ς (Gb^{oo}) add εφη c EGH etc (al ειπεν) | γενεσθαι c EGH al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thph Oec [Thdrt V, 930. ed. Sch. Παρ' ὀλίγον με πείθεις ὁμοουσιαστὴν γενέσθαι] .. Ln ποιησαι c AB 13. 17. 40. cop (*facere me*) syr^{p} mg

29. ο δε π. c AB al^{7} vg syr^{p} .. ς (Gb^{oo}) add ειπεν c GH etc (al^{7} εφη) | μεγαλω c AB al^{4} (^{5}?) vg syr utr cop al .. ς πολλω c GH etc aeth Chr Thph Oec

30. ανεστη τε c AB al^{7} vg al m; item αν. δε al^{5} cop syr^{p} Chr; al^{1} και αν. .. ς (= Gb Sz, sed rursus Gb'') και ταυτα ειποντος αυτου (al^{1} om αυτ.) ανεστη (Thph$^{2.}$ add τε) c GH syr^{p} c. ast al Thph Oec

31. A cop al αξιον θαν. | Ln η δεσμ. αξ. c B al^{4} vg | πρασσει .. A al^{1} vg praem τι

32. εδυνατο c AGH al ut vdtr longe pl Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln ηδυνατο c B al^{4} Thph$^{2.}$ | επικεκλ. c AG (–κλειτο) al m Thph .. ς επεκεκλ. c BH etc Chr Oec

XXVII. 1. A al^{4} demid cop syr ar^{e} Thph$^{1.}$ παρεδιδου

2. A αδραμυντηνω, al –μυντινω, G al αδραμυττινω, et aliter | μελλοντι (Gb'') c AB al plus^{20} am (item cdd^{lat} al) syr utr cop aeth arm ar^{e} (al m –τα s. –τος) .. ς μελλοντες c GH etc vg (ar^{p}; sl?) Chr al | 137. πλεειν | τους κατα c GH al ut vdtr pl Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln praem εις c AB al^{7} Thph$^{2.}$; item al^{8} επι (vg etc *circa*)

3. τε .. G al vv Chr δε | A ιουλιανος (item v. 1. syr^{p} mg) | ς (et: edd Elzev Mill, sed non ς^{e} 1624. Wtst Gb Sz) om τους contra ABGH etc Chr Thph Oec | πορευθεντα c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln –θεντι c AB al^{8} Thph$^{2.}$

τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς
6 Λυκίας. [6] Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς 28, 11.
7 τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. [7] ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυ-
πλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς
8 τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, [8] μόλις τε
παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λι-
9 μένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασαία. [9] Ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ
ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρελη-
10 λυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος [10] λέγων αὐτοῖς Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ
ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ
11 καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. [11] ὁ δὲ ἑκατοντάρχης
τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπείθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου
12 λεγομένοις. [12] ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν,
οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴ πως δύναιντο καταν-
τήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ
13 λίβα καὶ κατὰ χῶρον. [13] Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέ-
14 σεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. [14] μετ᾽ οὐ

---

5. διαπλευσ. (H πλευσαντες) .. 437. syr[p] c. ast add δι ημερων δεκαπεντε | κατηλθομεν (A –θαμεν) .. al m Oec κατηχθημεν .. al vv ηλθομεν | μυρα c G al ut vdtr longe pl syr utr Chr Thph Oec Hier .. Ln μυρρα c B (item syr[p] mg graece «εις μυρραν») .. H μοιρων .. A vg cop al Cassiod Bed λυστρα .. al[1] Bed[ar] σμυρναν

6. κακει .. A al κακειθεν .. al[6] κακεισε .. al[2] και | εκατονταρχης c AB al Thph[2.] .. ς –αρχος c GH etc Chr Thph[1.] Oec | αλεξανδρινόν (hoc acc. GH al ut vdtr pl Thph[2.] Oec; item –δρηνόν B** al m Thph[2.] .. ς Ln –δρῖνον) .. B al m Thph[1.] –δρηνον, al –δρενον | H al om την | ενεβιβ. c AB (e sil.) GH etc Oec .. al plus[20] Chr Thph[2.] (item Thph[1.] ανεβιβασαμεν) ανεβιβ.

8. A al[1] vv om τινα | A al πολις ην | λασαια c GH al ut vdtr longe pl syr utr al Chr Thph Oec (al λασσαια, λισαια, λασια) .. B al[4] cop λασεα .. Ln ἅλασσα c A al[2] syr[p] mg (*alasa*) .. vg aeth quidam ap Hier *Thalassa*, odd[lat] *thessala*

10. φορτιου c ABGH al longe pl Chr Thph[1.] .. ς (= Gb Sz) φορτου c minuscc Thph[2.] Oec | G** al υμων

11. εκατονταρχης ο ABGH al fere[40] Chr Thph .. ς (= Gb Sz) –αρχος c minuscc Oec | επειθ. μαλλ. c GH al ut vdtr longe pl syr[p] aeth al Chr Thph[1.] Oec .. Ln μαλλ. επ. c AB al[4] vg al Thph[2.] | Ln om του c AB contra GH al ut vdtr omn Chr Thph Oec

12. πλειονες c AB al[5] .. ς πλειους c GH etc Chr al | κακειθεν c H al ut vdtr pl syr[p] Thph Oec .. Sz Ln εκειθεν c ABG al fere[30] vg al m Chr | A δυνανται

13. ἆσσον .. edd Elz pl (et. 1624. Mill) Sz (non Gb) Ἄσσον (hoc acc. G al; item *Asson* vg cop aeth, non ar[p]; item Ἆσσον Chr Thph Oec, sed hi non attingunt in comm)

πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐροκλύδων·
15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ 15
ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον 16
Κλαύδην ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἣν ἄραν- 17
τες βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς
τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. 18 σφο- 18
δρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, 19 καὶ τῇ 19
τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν· 20 μήτε δὲ ἡλίου 20
μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλί-
γου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.
21 Πολλῆς τε ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ 21
21. αὐτῶν εἶπεν Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνά-
γεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.
22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία 22
ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. 23 παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ 23
23, 11. τοῦ θεοῦ οὗ εἰμί, ᾧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος 24 λέγων Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· 24
18, 9. Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας

---

14. ευροκλυδων c GH (sed GH εὐρ. non εὐρ.) al ut vdtr longe pl syr (*euroclydon*) syr^{p} (*euraclydon*, syr^{p} mg graece ευρακλυδον) ar^{p} (*excitator fluctuum*) Chr Thph Oec; item B** al^{2} ευρυκλυδων (Gb'') .. Ln ευρακυλων c AB* sah (ευρακηλων) cop (ευτρακηλων) vg Cassiod (*Euroaquilo*) (arm ευρακυκλων; aeth *aquilo maris* omissis τυφ. ο καλ.)

16. κλαυδην c A (litterae υδην abscissae exeunte linea) GH al ut vdtr longe pl (al fere^{10} –δειν s. –δαν, s. –δα; κλαυδα et. syr^{p} ct syr^{p} mg graece, item cop; ar^{p} *Claudius*) Chr Thph Oec [Hierocl et Ptolem Κλαῦδος] .. Ln καῦδα c B vg aeth (item syr *Kyra* s. *Keuda*) tol Hier *Cauden*, Cassiod *Gaudem* [Suid Καυδώ, al Γαυδος, Mela Plin *Gaudos*;] | ισχυσ. μολις (40. μογις) c AB al^{4} vg .. ς μολ. ισχ. c GH etc vv pl pp

17. H al^{6} (non C) βοηθειας | GH al pl syr^{p} mg graece Thph συρτην (am *syrtem*, vg *–tim*); al^{1} –ταν | το σκευος .. al^{4} Chr τα ιστια, al^{1} syr ar^{e} το ιστιον .. Bed *antennas* | εφεροντο .. al^{4} syr cop al –ρομεθα

18. δε c B (e sil.) C (sic) GH al ut vdtr fere omn vg cop syr al Chr Thph Oec .. Ln τε c A al^{1} k ar^{p} al

19. ερριψαμεν c GH al ut vdtr longe pl syr utr cop aeth al Chr Thph Oec .. Gb'' Ln ερριψαν c AB** (* ερειψαν) C al fere^{15} k vg

20. A ουχ ολιγου | B om λοιπον | ελπ. πασα c AB al k vg cop (syr) .. ς πασ. ελπ. c CG (G al π. η ελπ.) H etc vv m pp

21. τε c ABC al fere^{7} k vg syr aeth ar^{p} Thph^{2} .. ς δε c GH etc cop syr^{p} Chr al | GH al ασιτειας | A al^{1} om τοτε | Cop om ο παυλ. (al s. ante σταθ. s. ante ειπεν pon) | A εμμεσω | 137. αναγαγεσθαι | H om της

22. ουδεμια .. al m k vg al –μιας

23. ταυτ. τη νυ. (Gb'') c ABCGH al pm vv pm Chr Thph^{1} (^{2} om ταυτ.) .. ς τη ν. ταυτ. c minuscc syr^{p} Oec | ειμι c BC*GH al ut vdtr longe pl syr utr k al Chr Thph Oec .. Ln add εγω c AC** al^{3} vg cop aeth arm (al^{1} post λατρευω add; al^{1} ante λατρ.?) | αγγελος h. l. c ABC al^{6} .. ς ante του θεου c GH etc

25 τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. [25]διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ
26 ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. [26]εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ 28, 1.
ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.
27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐπεγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν
τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ
28 αὐτοῖς χώραν. [28]καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστή-
29 σαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε· [29]φοβούμενοί τε
μή που κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας
30 τέσσαρας εὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. [30]Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν
ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει
31 ὡς ἐκ πρώρας μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν, [31]εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκα-
τοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ,
32 ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. [32]τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία
33 τῆς σκάφης καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. [33]Ἄχρι δὲ οὗ ἤμελλεν ἡμέρα
γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς λέγων
Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, 27.
34 μηθὲν προσλαβόμενοι. [34]διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο
γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς* γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ *1 Sam 14, 45.

---

26. B ημας δει

27. επεγενετο c A al[1] vg (*supervenit*) .. ς εγενετο c B (e sil.) CGH etc | προσαγειν (al[1] Thph[2.] προαγ., al[1] προσαγαγ.) c ACGH etc (syr utr cop sah al *quod appropinquarent ad terram*) Chr Thph[1.] Oec .. Ln προσανεχειν c B (i. e. Barb. 1. ap Gb) .. 137. προσεγγιζειν (vg *apparere sibi aliq. reg.*)

28. B 13. bis (item semel H) οργυας | και παλ. βολισ. .. al[2] vg om (syr tantum παλιν exprimit) | C* ευρομεν pro ευρον sec

29. τε .. C al vg cop syr[p] Thph[1.] δε (al om) | μη που c BC al[5] cdd[lat] (sah μηποτε) Thph[1.] .. Ln μηπω c A .. ς μηπως c GH etc cop Chr al .. al μη | κατα c ABC al[5] Thph[1.] .. ς εις c GH etc Chr al | εκπεσωμεν c ABCGH al longe pl vg syr utr cop ar[e] sl[ms] Chr .. ς (= Gb Sz) –σωσιν c minuscc sah ar[p] Thph Oec | τεσσαρας (sic et. AC, non –σερας) .. al[6] om | ευχοντο c B*CH al Chr .. ς Ln ηυχ. c AB**G etc

30. A al[3] εκφυγειν | 137. om προφασει | πρωρας c BCGH al ut vdtr omn pp .. Ln πρωρης c A | μελλ. αγκυρ. c GH al ut vdtr longe pl am (vv pl libere) Chr Thph Oec .. Ln αγκ. μελλ. c ABC al[4]

32. απεκ. οι στρ. c ABC 137. al[4] vg syr utr aeth ar[p] Thph[1.] .. ς οι στρ. απ. c GH etc cop sah sl Chr al

33. ημελλ. c BCG al m Thph[1.] .. ς εμελλ. c AH etc Chr al | ημερα (Chr Thph[2.] –ραν) h. l. c GH al ut vdtr longe pl syr utr aeth ar[p] Chr Thph Oec .. Ln ante ημελλ. c ABC al vg al | μηθεν c AB al .. ς μηδεν c CGH etc | προσλαβομενοι c BCGH etc Chr Thph Oec .. Ln –λαμβανομενοι c A al[2]

34. μεταλαβ. c ABC al plus[30] Chr Thph[2.] .. ς (= Gb Sz) προσλαβ. (Gb') c GH etc Thph[1.] Oec | υμετερας c B (e sil.) CH etc vv pl Chr Thph[1.] Oec .. AG al fere[10] syr[p] Thph[2.] ημετερ. | Ln ουθενος c A | απο c ABC 137. al[6] .. ς εκ c GH etc Thph Oec (Chr om)

Lc 21,18. τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. 35 εἴπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρί- 35
στησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι 36
δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἤμεθα δὲ αἱ 37
πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντες δὲ 38
τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν.
39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα 39
κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο εἰ δυνατὸν ἐξῶσαι τὸ
πλοῖον. 40 καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα 40
ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ
πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθά- 41
λασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσά-
λευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. 42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ 42
ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας δια-
φύγῃ· 43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν 43
αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀποῤῥί-
ψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ 44
σανίσιν οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας
διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

---

34. απολειται c ABC al^{11} vg cop syr aeth arm ar^{e} Thph$^{2\cdot}$ .. ϛ (= Gb Sz) πεσειται (Gb′) c GH etc sah syr^{p} ar^{p} sl Chr al

35. ειπας c ABC al .. ϛ ειπων c GH etc | ευχαρ. c B (e sil.) CGH etc Chr al .. A al^{6} ηυχαρ.

36. A al^{1} προσελαβον .. 137. μετελαμβανον, Thph$^{2\cdot}$ μετελαβον

37. ημεθα c AB 40. .. ϛ ημεν c CGH etc | αι (A al om, Chr^{comm} Thph$^{1\cdot}$ post πασ.) πασ. ψ. εν τ. πλ. c ABC 137. al^{5} vg cop arm sl Chr^{comm} Thph$^{1\cdot}$ .. ϛ εν τ. πλ. αι π. ψ. c GH etc syr^{p} al Chr al | διακοσιαι .. B sah ως .. cop εκατον .. Epiph om | εβδομ. .. aeth om | εξ .. A πεντε .. al^{1} om

38. GH al m Chr της τροφης | G εκβαλομενοι

39. B al^{1} εγινωσκον | A προς ον | εβουλευσαντο c GH al ut vdtr pl syr^{p} al Chr Thph Oec .. Ln -λευοντο c BC al^{15}, item -λοντο A al (aeth) | δυνατον (Gb′) c CGH al plus^{50} vv m Chr Oec .. ϛ Ln δυναιντο c AB etc vg al Thph | C (item cop aeth) εκσωσαι

40. αρτεμωνα c ABCH al ut vdtr pl .. ϛ -μονα c G etc

41. επεκειλαν c AB*C al (al επεκηλαν s. -κηλον) .. ϛ εποκειλαν c B**GH (εποκιλαν, item al^{1}) etc | Ln πρῷρα (cf v. 30. cf Prol) .. A πρωτη | εμεινεν c B (e sil.) CG al ut vdtr longe pl cop al Chr Thph Oec .. Ln εμενεν c AH al^{3} vg al | G al^{3} διελυετο | βιας c AB .. ϛ add των κυματων c CGH etc vv pm Chr al .. vg *a vi maris*, aeth *a fluctibus maris*

42. C* om δε | al^{2} κολυμβησας | διαφυγη c ABCG (-φυγει) H al plus^{50} Chr Thph .. ϛ (= Gb Sz) -φυγοι

43. εκατονταρχης c ABC al Thph$^{2\cdot}$ .. ϛ -αρχος c GH etc | al^{2} βουλευματος | τε .. C al cop syr^{p} δε | B εκκολυμβαν | C αποριψαντας

XXVIII.

1 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. 27,26.39
2 ² οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἀνά-
ψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφε-
3 στῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. ³ Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι
πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης διεξελθοῦσα
4 καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ⁴ ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ
θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον Πάντως φονεύς ἐστιν
ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ
5 εἴασεν. ⁵ ὁ μὲν οὖν ἀποτιναξάμενος τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν
6 κακόν· ⁶ οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν
ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων μηδὲν
ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι.
7 ⁷ Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου
ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξέ-

---

XXVIII. 1. επεγνωμεν c ABC 137. al^{2} vg syr utr cop aeth ar^{e} .. ς επεγνωσαν c C*** mg GH etc ar^{p} sl Chr al (C*** mg G al m sl Thph$^{1.}$ post διασωθ. add οι περι τον (C*** mg om) παυλον εκ του πλοος, al οι π. τ. παυλον s. οι π. τ. πα. βαρβαροι | μελιτη .. al^{1} μελιτηνη, item vv m Hier *Melitene* s. *Militene*

2. τε c ABC al^{8} syr utr aeth (ar^{p} *enim*) Thph$^{1.}$ .. ς δε c GH vg cop al Chr al | παρειχαν c AB .. ς –χον c CGH etc | αναψαντ. c GH al ut vdtr longe pl Chr^{3} Thph Oec .. Ln αψαντ. c ABC al^{4} | A cop aeth Chr$^{cd\,1}$ om παντας (al vv m post ημας pon) | G al υφεστωτα

3. τι c ABC al vg (non am) Thph$^{2.}$ .. ς om c GH etc syr^{p} al Chr al | απο (Gb′) c ABCGH al plus^{20} (vg *a calore*) Thph$^{2.}$ .. ς εκ c minuscc Chr Thph$^{1.}$ Oec | διεξελθουσα (Gb′) c AGH al fere^{40} Chr^{text} Thph$^{1.}$ .. ς (= Sz) Ln εξελθ. c B (e sil.) C etc Chr^{comm} Thph$^{2.}$ Oec | καθηψεν c ABGH etc .. Gb′ καθηψατο c C al fere^{25} Chr Phot (Max ap Phot?) Niceph

4. ειδον (GH etc) .. AC ιδον .. B ειδαν | πρ. αλλ. ελεγ. c ABC 137. al vg syr^{p} (syr om πρ. αλλ.) Thph .. ς ελεγ. πρ. αλλ. c GH etc cop al Chr Oec

5. αποτιναξαμενος (Gb′) c AGH al fere^{35} Chr Thph$^{2.}$ .. ς (= Sz) Ln αποτιναξας c B (e sil.) etc Thph$^{1.}$ Oec

6. GH al^{6} Thph$^{1.}$ προσεδοκουν | A al Oec^{ed} πιπρασθαι, al εμπιμπρ. s. εμπιπρ. s. πεπρασθ. | A al προσδοκουντων, G –κοντων | B μηθεν | A al μεταβαλομενοι | B ελεγαν | θε. αυτ. ειν. c GH al ut vdtr pl Chr Oec .. Ln αυτ. ειν. θε. c B vg Thph$^{2.}$ .. A ειν. αυτ. θε. .. al Thph$^{1.}$ αυτ. θε. ειν.

7. Al^{3} vg (*Publii*, am *Puplii*) cop syr utr etc Ath Dam Synops πουπλιω | τρ. ημερ. c AGH al ut vdtr longe pl Chr (sic) Thph Oec .. B 137. al ημερ. τρ.

νισεν. [8] ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ 8
συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξά-
μενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. [9] τούτου δὲ γενομένου 9
καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθερα-
πεύοντο, [10] οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέ- 10
θεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.

Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ 11
νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροις. [12] καὶ καταχθέντες εἰς 12
Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, [13] ὅθεν περιελθόντες κατηντή- 13
σαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτε-
ραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, [14] οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν 14
ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν.
[15] κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν 15
ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχα-
ριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβεν θάρσος.

Ὅτε δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκεν τοὺς 16
δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῳ, τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ᾽ ἑαυ-

---

8. ποπλιου cf ad v. 7. | δυσεντεριω c ABGH al^{8} .. ς –τερια c minuscc Chr al; al –τεριοις, –τεριαις

9. δε c AB al fere^{15} cop syr^{p} sl Chr .. ς ουν c GH etc syr al Thph Oec | G γινομενου .. H add ὑγιοῦς (sic) | B om και (οι sec non om) | εν τη νη. h. l. c AB al vg cop syr al Thph$^{2.}$ .. ς post ασθενειας c GH etc syr^{p} al Chr al | B προσηρχον

10. τα .. A τας | τας χρ. c AB 137. al^{4} syr^{p} (*quae ad usus*) (*quae necessaria erant* vg etc) .. ς την χρειαν c GH etc Chr al

11. H al pl ηχθημεν | αλεξανδρινῷ .. B al Thph$^{1.}$ –δρηνω .. ς Ln –δρίνῳ cf ad 27, 6.

12. ημ. τρ. (137. cop al τρ. ημ.) .. Ln ημεραις τρισιν c B (vg *triduo*)

13. B περιελοντες(?) | G ρηγειον

14. επ c GH al ut vdtr pl Chr Thph$^{1.}$ Oec .. Ln παρ c AB al plus^{15} Thph$^{2.}$ | H 137. al Thph επιμειναντες (sl^{1} μειναντες) .. A επιμεινα (sic) .. al^{5} επι | ηλθαμεν c AB .. ς –θομεν c G (G Thph$^{1.}$ εισηλθ.) H (H om εις) etc .. Ln ante εις pon c A al^{5} vg al Thph$^{2.}$ | Ln om την c A al^{5} Thph$^{2.}$

15. B al^{1} om οι | Vg syr aeth ar^{e} om τα (om al^{1} cop) π. ημ. | εξηλθ. c GH al ut vdtr fere omn syr utr al Chr Thph Oec .. Ln ηλθον c A al^{4} cop aeth, item B ηλθαν | ημιν c ABGH etc Chr Thph$^{2.}$ Oec .. al fere^{25} Thph$^{1.}$ ημων | αχρι c A al .. ς Ln αχρις c (B e sil.) GH etc

16. ηλθομεν c G (H ηλθον) al ut vdtr longe pl vg (et. am demid tol) syr^{p} ar^{p} sl Chr Thph Oec .. Ln εισηλθομεν c A (–θαμεν) B al^{7} syr cop aeth ar^{e} cdd^{lat} | G al^{2} εις την ρωμ. | ο εκατ. παρ. τ. δεσμ. τω στρατοπεδαρχω (–αρχω c GH al pm .. ς –αρχη c minuscc Thph Oec), τω δε π. επετρ. c GH al ut vdtr longe pl aeth ar^{p} syr^{p} c. ast sl Thph Oec .. Gb^{oo} Ln (omissis o εκ. usq στρατ.) επετρ. τω πα. c AB al^{2} vg cop (*praeceperunt Paulo*) ar^{e} arm (item syr *et permisit centurio Paulo*) Chr | B καθ αυτον

17 τὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. [17] Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας
τρεῖς συγκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελ-
θόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν
ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσιν τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱερο- 25, 8.
18 σολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, [18] οἵτινες ἀνακρί-
ναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν 25, 25.
19 ἐν ἐμοί· [19] ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι
20 Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι. [20] διὰ ταύτην 15, 11.
οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς
21 ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. [21] οἱ δὲ πρὸς αὐ- 26, 6. 7.
τὸν εἶπαν Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,
οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ
22 πονηρόν. [22] ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς
23 αἱρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. [23] Ταξά-
μενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἧκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετί-
θετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ
τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε τοῦ νόμου Μωυσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωὶ
24 ἕως ἑσπέρας. [24] καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν·
25 [25] ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο εἰπόντος τοῦ Παύλου
ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προ-
26 φήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν [26] λέγων Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦ- *Es 6, 9 s.
τον καὶ εἰπόν Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε Mt 13, 14 s. Jo 12, 40.

---

17. αυτον c AB al m vg cop syr[p] al Chr[1] .. ς (= Gb Sz) τον παυλον c GH etc | εγω h. l. c AB 137. al[8] vg cop syr[p] arm Thph[2.] .. ς post αδελφοι c GH etc

18. εβουλ. c AB (e sil.) al ut vdtr longe pl Chr etc .. GH 95. 137. ηβουλ.

19. 95. 137. Chr[comm] om των | κατηγορησαι c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Ln -γορειν c AB al[6]

20. H λαλησαι | A εινεκεν

21. ειπαν c ABH al .. ς -πον c G etc Chr al | περι σου h. l. c B (e sil.) GH al ut vdtr fere omn syr utr al Chr Thph[1.] Oec .. Ln post εδεξαμ. c A al[3] vg al Thph[2.]

22. G al aeth ar[p] ακουσαι παρα σου | εστ. ημιν c GH al ut vdtr longe pl vg cop syr[p] sl Chr Thph[1.] Oec .. Ln ημ. εστ. c AB al[6] Thph[2.]

23. ηκον c GH al ut vdtr longe pl Chr Thph Oec .. Gb′ Ln ηλθον c A (-θαν) B al[11] | A παρατειθεμενος pro διαμαρτ. (al Thph[2.] -ρουμενος) | περι c ABH 137. al m vg al m .. ς (Gb[°°]) praem τα c G etc ar[p] etc Chr Thph Oec [cf 8, 12. 19, 8.]

25. A δια η. τ. πρ. post υμων pon | υμων c AB al fere[20] vg[ms] (sed non am demid tol nec k) syr (syr[p] om) sl (sed non sl[rec]) Ath Bas Cyr hrs Did Vig Quaest .. ς ημων c GH etc vg cop al Chr Thph Oec Amb Hier

26. λεγων c BG al[7] pluribusve Thph .. ς Ln λεγον c AH etc Chr Oec (Did λεγοντος) | ειπον c ABEGH al longe pl Chr .. ς (=Gb) ειπε c minusc Thph Oec | ακουσετε (et. H Bas) et βλεψετε c B (e sil.) G al ut vdtr pl Chr Thph[2.] Oec .. AE al m Thph[1.] -σητε et -ψητε (et. H Bas) | G Thph[2.] συνειτε, al συνιετε

καὶ οὐ μὴ ἴδητε· [27] ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς 27
ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μή ποτε
ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν
καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. [28] γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς 28
13, 46. ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
16. Ἔμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας 30
τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, [31] κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ 31
καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παῤῥησίας
ἀκωλύτως.

---

27. ωσιν pr .. A al[10] vv m Thph[2·] Hier[2] ([1] om) Vig add αυτων | AE Thph[1·] επιστρεψουσιν | ιασομαι (Gb') c AGH 137. al plus[30] Thph .. ꞅ Ln ιασωμαι c (B e sil.) E etc Chr Oec

28. B al[1] υμιν εστω | τουτο c AB al[8] e vg (non tol) syr utr cop ar[e] Chr .. ꞅ om c E[gr]GH etc aeth ar[p] sl Thph Oec

29. ꞅ (Gb[oo]) Και ταυτα αὐτου εἰποντος (al ειπ. αυτ.) ἀπηλθον (tol *Et cum non essent intelligentes, egressi sunt*) οἱ ἰουδαιοι, πολλην (Chr παλιν) ἐχοντες ἐν ἑαυτοις συζητησιν (al ζητησιν) c GH etc aeth ar[p] (sed in singg differt) sl Chr Thph Oec .. om c ABE 13. 40. 68. 96.[lat] lect[1·] am demid k (item cdd[lat] al) syr (syr[p] habet c. ast) cop ar[e]

30. Εμεινεν c AEGH al ut vdtr fere omn Chr Thph Oec .. B 13. ενεμεινεν; 137. al[1] επεμεινεν | δε c ABE al[5] vg cop arm (syr[p] vide post) .. ꞅ (= Gb Sz) add ο παυλος c GH etc tol syr syr[p] c. ast aeth al Chr Thph Oec

31. Alii fere[7] am Chr[text] add in f. αμην

Subscriptio: B πραξεις αποστολων .. AEGH al πραξεις των αγιων αποστολων .. 137. τελος συν θεω των πραξεων των αποστολων .. al τελος των πραξεων, item al additis των αγ. απτ., al add συγγραφεισων παρα λουκα του ευαγγελιστου και συνεκδημου φανεντος παυλου του απ. s. συγγρ. παρα του αγ. απ. και ευαγγ. λουκα .. syr[p] *finiti sunt* (et) *descripti actus duodecim app. ss.* .. demid *explicit liber actuum apostolorum.* Praeterea numerantur sectiones in B λϛ', in e LVIII usq 26, 24. (Seqq manca sunt.); in aliis κεφφ. μ' (item Euthal), οζ' (sic cop[ms]); αναγνωσεις ιϛ'; μαρτυριαι λα' .. στιχοι βφκδ' (sic G 137. al), βφιϛ', βφνϛ' (ita et. Euthal), βω' (ita Niceph), τοζ' (sic cop[ms]) .. cdd[lat] *IIMDC versus.*

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώδεκα
φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέ- 1Pe1,6.7.
3 σητε ποικίλοις, [3] γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν κατεργάζεται ὑπο- Ro5,3s.
4 μονήν. [4] ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλό-
5 κληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. [5] εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω
παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται
6 αὐτῷ. [6] αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος Mt21,21.
7 ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. [7] μὴ γὰρ οἰέσθω
8 ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, [8] ἀνὴρ δίψυχος,
9 ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. [9] Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς
10 ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, [10] ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ,
11 ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. [11] ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύ- 1Pe1,24.
σωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέ- *Es40,6s.
πεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πο-
ρείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.
12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμ- 5,11.
ψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. 2Ti4,8.

* B (item A in fine; in AC titulus absciss. est et C in fine hiat) al^{1} ιακωβου επιστολη .. G επιστολη καθολικη του αγιου απ. ιακωβου (al^{1} add του αδελφου θεου) .. al ιακωβου καθολ. επιστ. (sic etiam ς) .. ς^{e} (non Gb Sz) ιακ. του αποστ. επ. καθ. .. ff *incipit epist. jac. feliciter*

I. 3. δοκιμιον (al^{1} -μεῖον) .. al^{3} δοκιμον | υμων c B 81. ff (item cdd^{lat} ap Wtst) syr^{p} (om et. υμων) Cassiod .. ς Ln add της πιστεως c ACGJ etc vv pl (syr κατεργ. υμιν pro υμ. κατ.) Bed

5. A του θεου του διδ. | μη c ABCG etc .. J h al plus^{40} Thph ουκ

7. λημψ. c A(B?)C etc .. ς ληψ. item v. 12. 3, 4. cf Prol | παρα (al^{1} κατα) του (al^{8} om) κυρ. (A* [vdtr] arm sl^{ed} θεου) .. 95.* om

9. B om ὁ prius

11. B om αυτου sec (al^{1} syr^{p} Thph om αυτ. pr) | πορειαις c (B e sil.) CG etc .. A al^{3}ποριαις, al^{1} ευπορειαις (al^{1} τω πλουτω), lux *honoribus* | αυτου .. C* (vdtr) εαυτου

12. ανηρ c B (e sil.) CG etc .. A al^{2} cop sah arr ανθρωπος | GJ al m (nulla versio) υπομενεῖ | επηγγειλατο c AB ff arm (sed ed. Ven. add ο κυρ.) .. al^{4} vg syr aeth cop sl Chrom Gel add ο θεος, C al^{1} add κυριος .. ς (Gb^{o}) add ο κυριος c GJ etc

[13] μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς 13
1Co10,13. ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. [14] ἕκαστος δὲ πει- 14
ράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· [15] εἶτα 15
Ro6,23. ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα
ἀποκύει θάνατον.
Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. [17] πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ 16 17
πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώ-
των, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. [18] βουληθεὶς 18
Ro8,23. ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν
αὐτοῦ κτισμάτων.
Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ 19
ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· [20] ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς 20
1Pe2,1. δικαιοσύνην θεοῦ οὐ κατεργάζεται. [21] διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν 21
καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν
δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. [22] γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ 22
ἀκροαταὶ μόνον παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. [23] ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου 23
Mt7,26. ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς
γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· [24] κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν 24
καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. [25] ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον 25
τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενό-
μενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.

---

13. θεου c ABCGJ al longe pl Eus ap Dam Cyr Thph Oec .. ς (= Gb Sz) του θε. c minuscc

15. ἀποκύει .. al ut vdtr m ἀποκυεῖ

17. A καταβαινων .. al^{3} κατερχομενον (aeth om) | απο .. h al m παρα, Thph$^{1.}$ εκ | τροπης αποσκιασμα (B –σματος?) .. ff *modicum obumbrationis*, Aug *momenti* (ροπης) *obumbratio*

18. τινα .. om al^{2} ff al Cyr Hier alius ap Bed | αυτου c B (e sil.) G etc .. AC al^{1} εαυτου

19. ιστε (Gb') c A (add δε) BC 73. 83. vg ff cop arm syr^{p} mg Aug Bed .. ς ωστε c GJ etc ar^{p} sl .. al^{2} aeth om; syr *et vos* | εστ. δε c BC 81. vg ff cop (arm?) Aug Bed; A 13. και εστω .. ς om δε c GJ etc

20. ου κατεργ. c C*G al ut vdtr pl .. Ln ουκ εργαζ. c ABC*** al^{10}

21. A al^{1} περισσευμα | πραΰτητι c ABCG etc .. al^{4} πραοτητι | υμων c ABCGJ etc vv omn .. al m ημων

22. δε .. h 105. vv om, al^{2} ουν | λογου (al^{1} –γων) .. C** al m aeth arr Thph νομου | μονον h. l. c B al vv ut vdtr omn Hier Bed .. ς ante ακροατ. c ACGJ etc .. al^{5} om

23. A Hier om οτι (A η pro ει) | G cop syr al εστιν post τις pon | λογου c ABCG etc .. al plus^{15} ar^{p} Cassiod νομου

25. τον c AB (e sil.) CG etc .. al^{6} om | ουκ c ABC al^{4} vg ff cop syr ar^{e} Aug Cassiod Bed .. ς (Gb^{o}) praem ουτος c GJ etc syr^{p} aeth ar^{p} (al^{1} ουτως .. praeterea al^{1} om ουτος seq, pro eo ar^{p} και ουτως, aeth και exprimunt)

26 ²⁶ εἴ τις δοκεῖ ϑρῆσκος εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀλλὰ
27 ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ ϑρησκεία. ²⁷ ϑρησκεία καϑαρὰ
καὶ ἀμίαντος παρὰ ϑεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσϑαι ὀρφανοὺς
καὶ χήρας ἐν τῇ ϑλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου
2 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. ² ἐὰν γὰρ εἰσέλϑῃ εἰς τὴν συναγωγὴν
ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσϑῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλϑῃ δὲ καὶ πτωχὸς
3 ἐν ῥυπαρᾷ ἐσϑῆτι, ³ ἐπιβλέψητε δὲ ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσϑῆτα τὴν
λαμπρὰν καὶ εἴπητε Σὺ κάϑου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε Σὺ
4 στῆϑι ἐκεῖ ἢ κάϑου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, ⁴ οὐ διεκρίϑητε ἐν ἑαυτοῖς
καὶ ἐγένεσϑε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;
5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ ϑεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτω-
χοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς 1 Co 1, 27 s.
6 ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; ⁶ ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν.
οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς

---

26. ει c ABGJ al ut vdtr fere omn syr^{p} al (syr al και ει) Thph Oec .. Ln add δε c C 31. vg ff cop Bed | G al^{5} et ut vdtr al m ϑρησκός | ειναι c ABC h al^{5} vv fere omn Bed .. ς (= Gb Sz) add εν υμιν c G etc arr sl Thph Oec (uterque in textu); al^{3} eadem praem | B χαληνων (ap Bart), χαλικων (ap Bch), χαλινιων (ap Btl); in C -αγωγων γλωσσαν in rasura | αυτου c ACG al ut vdtr omn Oec .. B 101. Thph εαυτου | αλλα c A (B?) CG etc Oec .. ς αλλ c B (e sil.) Thph | αυτου c AG al ut vdtr fere omn Oec .. Ln εαυτου c BC 4. Thph | ϑρησκεια c A (B e sil.) CG etc .. Ln (ita semper) -σκια

27. ϑρησκεια .. A al^{3} syr add γαρ; item am ff cop sah syr^{p} c. ast al δε | ϑεω c C**GJ al fere^{40} Thph .. ς (Gb^{oo}) Ln praem τω c ABC* etc Oec | εαυτον .. A σεαυτον, al^{1} αυτον | απο .. C εκ

II. 1. προσωπολημψ. c A (B?) C etc .. ς -ληψ. item v. 9. cf Prol

2. την c AGJ al ut vdtr omn Thph Oec .. Ln om c BC

3. επιβλ. δε c BCJ 69. ff syr^{p} (cop?) Thph .. ς Ln και επιβλ. c AG etc vv pm Oec Bed | ειπητε c ABC al^{6} ff harl al Thph Hes .. ς (= Gb Sz) add αυτω c GJ etc vv m Oec Bed | καϑου c ABC* al^{3} vg ff (vide ante) syr^{p} arm Cyr Aug Bed [sed εκει (sah om) B ff (*illo*) post καϑου pon] .. ς (Gb^{oo}) add ωδε c C**GJ etc vv m Thph Oec | υπο c ACG etc .. B al^{3} syr cop sah ar^{e} επι | Ln υποπ. των ποδων μου c A 13. vg al m

4. ου c AB (sed B* al^{2} [hi^{2} και] ff om ου) C al m vv pl Cyr Antioch Aug Bed .. ς (Gb^{oo}) και ου c G etc sl Thph Oec (uterque in ipso comm ἀρχαιούζῃ φράσει adscribit) | Knapp al πονηρων.

5. τω κοσμω c A*BC (al^{4} syr^{p} vg Bed εν τω κοσμω, sed al^{1} vg Bed s. add s. praem τουτω) .. ς του κοσμου τουτου (sed Gb Sz om τουτου c A**GJ h al longe pl vv m Thph Oec^{comm}) .. 113. plane om | βασιλειας .. A επαγγελειας

6. AC* al^{1} ουχι | υμων c B (e sil.) CGJ etc .. A h al^{5} υμας

κριτήρια; [7] οὐχ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' 7
*Lv19,18. ὑμᾶς; [8] εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν Ἀγαπήσεις 8
Mt22,39. τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· [9] εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, 9
ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. [10] ὅστις 10
γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος.
*Ex20,13ss. [11] ὁ γὰρ εἰπών Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καί Μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ μοι- 11
χεύεις, φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. [12] οὕτως λαλεῖτε καὶ 12
οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. [13] ἡ γὰρ 13
κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.
Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ 14
ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; [15] ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ 15
γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, [16] εἴπῃ δέ τις 16
αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ
δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; [17] οὕτως καὶ 17
26. ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν καθ' ἑαυτήν. [18] ἀλλ' ἐρεῖ τις 18

---

7. ουχ .. A 13. syr^{p} aeth και

8. C syr^{p} ar^{p} al Antioch βασιλικ. τελειτε | 27. 29. vg (non ff) cop Bed τας γραφας | σεαυτον c AB (e sil.) CGJ etc .. al plus^{30} Thph εαυτον

10. C ος γαρ | C cop sah τον νομ. ολον | τηρηση c BC al^{2} vg ff (*servaverit*) item ut vdtr al m Thph Oec Hier al .. A al^{2} πληρωσει, al^{1} πληρωσας τηρησει, al^{2} τελεσει .. ς τηρησει c GJ etc | πταιση c ABC al vg (*offendat*) ff (*peccaverit*) etc Thph Oec Hier al .. ς –σει c GJ etc

11. A ο γαρ ειπας | C al vv Thph Μη φονευσης, ειπ. και Μη μοιχ. | μοιχευεις, φονευεις c ABC (sic) al syr cop .. G Oec –σης, –σης .. ς –σεις, –σεις c J(?) etc vv m Thph Bed (al^{2} arm φον. μοιχ.) | γεγονας .. A 13. εγενου

13. ανελεος (Gb') c AB (ap Btl, –εως ap Bch item 180.) CJ al fere^{30} Oec (al plus^{10} ανηλεος, Cyr ανιλεος, al^{1} ανειλεος, al^{2} ανηλεως, al^{1} ανηλιος) .. ς ανιλεως c G etc Chr Thph | κατακαυχαται (sic GJ al ut vdtr pl vv m Thph Oec Aug Bed al .. A al^{4} vg^{ms}[?] –χασθω; B al –χατε s. –χα τε; C** [* latet] –χασθε, similiter syr) .. ς (= Gb Sz) praem και c minuscc aeth sl^{rec} Thph; Ln add δε c A al^{5} vg ff syr^{p} Oec Aug Bed (et. γαρ additur); om plane c (B, sed vide ante) C (et * et **) GJ h al longe pl vv m | ελεος sec c A etc Thph .. B(?)CGJ h al plus^{50} Oec ελεον [i. e. ἐλεῶν?]; item antea ελεον al fere^{20} Chr

14. το c AC**GJ al ut vdtr fere omn Thph Oec .. Ln om c BC* h (υμας pro το) al^{1} (γαρ pro το) | λεγη (G al λεγει et μη εχει) τις c B (e sil.) GJ al ut vdtr fere omn syr^{p} Thph Oec .. Ln τις λεγη c AC al^{1} vv pl

15. δε c ACGJ al ut vdtr longe pl vg al (syr και εαν) Thph Oec Bed (Cyr γαρ) .. Gb^{oo} c B al plus^{10} vv m | και (A al vv ἢ) λειπομ. c BCJ syr utr cop sah al Antioch .. ς Ln add ωσιν c AG etc vg al Thph Oec

16. ειπη δε .. A al^{4} syr sah aeth ar^{p} sl και ειπη | C* (vdtr) 73. υπαγε | Ln om το c BC*

17. εχη εργ. c ABCJ h al m vg sah syr^{p} al Bed .. ς (= Gb Sz) εργ. εχ. c G etc vv Thph Oec

18. A αλλα

Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω. δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν
19 ἔργων, κἀγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. [19] σὺ πιστεύεις Mt 7, 20.
ὅτι εἷς ὁ θεός ἐστιν; καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ 1 Co 8, 4.
20 φρίσσουσιν. [20] θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς
21 τῶν ἔργων ἀργή ἐστιν; [21] Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδι- *Gn 22, 9.
22 καιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; [22] βλέ- Heb 11, 17.
πεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις
23 ἐτελειώθη, [23] καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ *Gn 15, 6.
τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. Ro 4, 3. Gal 3, 6.
24 [24] ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. Ro 3, 28.
25 [25] ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξα- *Jos 2, 1.
26 μένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; [26] ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα 15. 6, 17. Heb 11, 31.
χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων
νεκρά ἐστιν.

III.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον
2 κρῖμα λημψόμεθα. [2] πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ
πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.
3 [3] εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθε-

---

18. χωρις c ABC h al m vv pl pp^{lat} .. ϛ (= Gb Sz) εκ c G etc ar^{p} sl Thph (Oec om χωρ. τ. εργ.) | εργων c AB al^{4} vg ff cop sah syr utr al (al^{1} ff om et. σου post πιστιν) .. ϛ (Gb^{oo}) add σου c CG etc ar^{p} sl Thph | B σοι δειξω .. ff om | πιστιν c BC al^{4} ff .. ϛ (Gb^{oo}) Ln add μου (vg ff syr^{p} om et. μου post εργ.)

19. εις ο θε. εστ. c C syr^{p} aeth Cyr^{2}, item omisso ὁ B al^{1} Thph, item omisso εστιν ff sl .. Ln εις εστ. ο θε. c A al^{1} vg al .. Ath εστι θεος .. J ο θε. (εις add in mg) εστ. .. ϛ ο (al om) θε. εις εστ. c G etc vv Oec

20. Al^{4} arm ar^{p} om δε | αργη c BC* 27. 29. ff am ** demid (item vg^{mss} al) sah arm (ed. Ven.) Aug Bed .. ϛ νεκρα c AGJ etc vg cop al m Thph Oec

22. A συνεργει, item k (*cooperatur*) | Edd pl (et. Wtst Gb Sz Ln) ετελειωθη;

23. G 69. vv fere omn om δε

24. ορατε c ABC h al m vv m Thph Bed .. ϛ (= Gb Sz) add τοινυν c GJ etc aeth al Oec | al^{4} Thph μονης

25. ομοιως .. C vv ουτως | C al^{4} vv m om δε | αγγελους c ABJ al ut vdtr longe pl vg syr^{p} (syr^{p} mg κατασκ.) ar^{p} Thph Oec Bed .. CGJmg al m vv pm κατασκοπους

26. γαρ (ff δε) .. B syr aeth arm om

III. 1. G πολυ pro πολλοι | λημψ. c A (B ?) C etc .. ϛ ληψ. cf Prol

2. C* (vdtr) aeth δυνατος τε .. al^{6} Dam Thph δυναμενος

3. ει δε (Gb′) c ABGJ al plus^{20} vg ff cop ar^{p} Oec .. Gb Sz ἴδε c C al fere^{40} Dam Thph (in comm: το μεν ἴδε ἀντι του σκοπει); item ϛ ιδου c minuscc ut vdtr pauc (syr^{p} sah al *ecce*, syr *ecce enim*, aeth *et etiam* etc) | A al^{5} arm syr^{p} το στομα | εις c BC .. ϛ προς

σθαι ἡμῖν αὐτούς, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν· 4 ἰδοὺ καὶ τὰ 4
πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται
ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται·
5 οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγαλαυχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον 5
πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. 6 καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας 6
ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα
καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέν-
νης. 7 πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων 7
δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 τὴν δὲ γλῶσσαν 8
*Ps140,3. οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάστατον κακόν, μεστὴ ἰοῦ
θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ 9
καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· 10 ἐκ 10
τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου,
ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. 11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ 11
καὶ τὸ πικρόν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμ- 12
πελος σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.
Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστρο- 13
φῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. 14 εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ 14

---

3. ημιν αυτους (Gb″) c AC al[3] .. ϛ Ln αυτ. ημ.
4. ιδου .. al[1] ει δε | τηλικαυτα .. B praem τα | ανεμ. σκληρ. c BCJ al[8] vg ff syr utr cop sah Dam Bed .. ϛ σκλ. ανεμ. c AG etc aeth ar[p] sl Thph Oec | B ssh om αν (et. εαν leg) | B al[1] βουλεται
5. ουτως .. A al[5] cop aeth ωσαυτως | μεγαλαυχει c B (e sil.) C[**]GJ al ut vdtr omn Thph Oec .. Ln μεγαλα αυχει c AC[*] (vg Bed *magna exaltat*, ff *magna gloriatur*, sed harl *magne exultat*) | ηλικον c A[**] (*?) BC[*] vg Chr Antioch Oec Bed .. ϛ ολιγον c A[*] (vdtr) C[**]GJ etc vv pl Thph
6. η γλ. καθιστ. c ABCJ al[5] vg ff syr (*et ipsa lingua*) syr[p] (vide post) sah cop arm Isid pel Antioch Dam .. ϛ (Gb[oo]) praem ουτως c minuscc syr[p] c. ast sr[p] Thph Oec, item ουτ. και c G al[1] sl (aeth *et ecce*) | γενεσεως (al[6] vv m add ημων) .. Cyrilli schol, item Oec[i] s. Thph[i] schol, item scholl al γεεννης
7. A al[2] om τε sec; al[3] Thph om τε pr | C δεδ. κ. δαμ. (syr om κ. δεδ.)
8. δυν. ανθρ. δαμ. c G al ut vdtr longe pl Thph Oec .. Ln δαμ. δυν. ανθρ. c BC syr[p] .. AJ(?) al δυν. δαμ. ανθρ. | ακαταστατον c AB 7. vg (*inquietum*) ff (*inconstans*) cop arm .. ϛ ακατασχετον c CG etc vv m Thph Oec
9. κυριον (Gb″) c ABC al[2] ff vg[ms] syr cop arm Cyr .. ϛ θεον c GJ etc vg syr[p] al Thph Oec | γεγονοτας .. A al[4] Dam γεγενημενους, al γενομενους
12. ουτε αλυκ. γλυκυ c ABC (et * et **) 83. al[5] (ex his [4] ουδε) vg ff (cop syr sr[e]) .. ϛ (= Gb) ουδεμια πηγη αλυκον (al[4] Thph Oec αλικον, sl[J] αλμυρον) και γλυκυ c GJ etc syr[p] ar[p] sl Thph Oec; praeterea ϛ (Gb[oo]) praem ουτως c C[**]GJ etc vv pl, quod om c ABC[*] 83. arm syr[p] (sed habet c. ast)
13. τις .. al[9] ει τις .. J al m ar[p] om | Ln εν υμιν, δειξ.
14. A al[3] ει δε αρα

ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς
15 ἀληθείας. [15] οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπί- 1, 17.
16 γειος, ψυχική, δαιμονιώδης. [16] ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκατα-
17 στασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. [17] ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή
ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν
18 ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. [18] καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ
σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν
2 ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; [2] ἐπιθυμεῖτε, 1Pe 2, 11. Ro 7, 23.
καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε
3 καὶ πολεμεῖτε. οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· [3] αἰτεῖτε καὶ οὐ Mt 7, 7.
λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.
4 [4] μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστίν; Ro 8, 7.
ὃς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται.
5 [5] ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα
6 ὃ κατῴκησεν ἐν ἡμῖν; [6] μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν· διὸ λέγει Ὁ θεὸς * Prov 3, 34. 1Pe 5, 5.
7 ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. [7] ὑποτάγητε οὖν

---

14. τη καρδ. .. al^{7} vv m Bed ταις -αις | A al^{14} καυχασθε

15. C Did Thph η σοφ. αυτη (ff om αυτη) | B αλλα (non ACG[J?] al ut vdtr omn Thph Oec)

16. εριθεια .. C ερεις | A al^{4} syr εκει και

17. καρπων .. C (** erasit?) al^{4} Did add εργων | ανυποκριτ. c ABC al^{6} vg ff k syr^{p} al m Did Dam Bed .. ς (Gb^{oo}) praem και c GJ etc

18. δικαιοσυνης c ABCG al pl Thph .. ς (= Gb Sz) praem της c J minuscc Oec

IV. 1. ποθεν sec c ABC al^{5} ff cop syr^{p} arm Thph .. ς (= Gb† Sz) om c GJ etc vg al m Oec

2. φονευετε .. edd m φθονειτε contra testes omn | Ln επιτυχειν. | ς πολεμειτε, | ουκ εχετε c ABGJ h al longe pl tol (item vg^{ms} al) .. ς (= Gb Sz) add δε c testibus ut vdtr pauc .. Gb' και ουκ εχ. c al plus^{30} vv pl Thph Oec

3. B δαπανησετε

4. μοιχαλιδ. c AB 13. item (μοιχοι exprimentibus) vg ff syr cop aeth arm Bed .. ς praem μοιχοι και c GJ etc syr^{p} arr sl Thph Oec | ἔχθρα (sic G etc item vv pl) .. Ln ἐχθρά (ita vg ff Bed) | Ln ος εαν c B al^{1} | Gb° ουν c G al fere^{25} Oec (ita nulla versio)

5. Gb Sz λεγει; προς sed etiam εν ημιν; .. A al Oec (in comm ἢ πρ. φθ.) πρ. φθον. c λεγει conjg (non item G etc); hinc al^{1} perg οτι επιποθ., al^{1} επιποθ. δε | κατωκησεν c B (e sil.) GJ al ut vdtr fere omn vv omn Thph Oec Bed .. Ln κατωκισεν c A (-κεισεν) al^{1}

6. G al^{4} (Oec?) ab χαριν ad χαριν transiliunt | ο θεος .. al^{11} arm sl^{ed} ο κυριος

1 Pe 5, 6 ss. τῷ θεῷ· ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· [8] ἐγγίσατε τῷ 8
* Zach 1, 3. θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρ-
δίας δίψυχοι. [9] ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως 9
ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. [10] ταπεινώ- 10
θητε ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρίνων 11
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις,
οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. [12] εἷς ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, 12
Ro 2, 1. 14, 4. ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες Σήμερον καὶ αὔριον πορευσόμεθα εἰς τήνδε 13
τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερ-
δήσομεν, [14] οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; 14
ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· [15] ἀντὶ 15
τοῦ λέγειν ὑμᾶς Ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο

---

7. αντιστητε c GJ al ut vdtr pl ar[p] al Thph Oec .. Ln add δε c AB al ferc[35] vg ff al (al[2] syr aeth add ουν)

8. J om τω | B εγγισει

9. και κλαυσατε .. al[3] syr ar[p] Aug om; A om και | B Thph μεταστραπητω

10. κυριου c ABJ al[3] Or .. ς (Gb[oo]) pracm του c G etc Thph Oec

11. η κρινων (Gb') c AB al[9] vv pm Thph .. ς και κρ. c GJ etc ff al Oec

12. και κριτης c AB al plus[10] vv fere omn Cyr Antioch Euthal Thph[text] Cassiod .. ς (= Gb Sz) om c GJ etc ar[p] Thph[comm] Oec (Did?) | δε c ABGJ al ferc[50] vv pl Antioch Thph Bed .. ς (= Gb Sz) om c minuscc sah Oec | ο κριν. (Gb') c AB al[15] cop sah syr sl (exc ms[1]) Thph .. ς ος κρινεις c GJ etc vv Oec | πλησιον (Gb') c AB al plus[12] vv pl Thph .. ς ετερον c GJ etc ar[p] Oec

13. και αυριον c AB(?)GJ al fere[50] syr[p] ar[p] sl[ant] Cyr Thph Oec .. ς[e] (non ς Gb Sz) Ln η αυρ. (Gb') c B(?) etc vg ff al m | -σομεθα, -σομεν, -σομεθα, -σομεν c (A sed incipit -σωμεθα et -σωμεν) B al ut vdtr pl vg ff syr utr aeth al (cop sah *abibimus ut agamus — mercemur — lucremur*) Bed .. ς (item Gb Sz, non ς[e]) -σωμεθα, -σωμεν, -σωμεθα, -σωμεν c (A vide ante) GJ h al plus[30] sl[ms 1] (item vide antea cop sah) Thph (incipit -σομεθα) Oec | A Cyr om εκει | Ln om ενα c B al[1] vg ff cop sah (non syr utr al)

14. το c GJ al ut vdtr longe pl vv fere omn Thph Oec .. B om .. Ln τα c A al[4] syr[p] | B syr[p] aeth arm om γαρ (ff δε) η | υμων .. al vv Thph ημων | ατμ. γαρ .. Ln om γαρ c A vg al (non ff syr[p] etc) | εστε (-τε B al fere[10] syr[p] aeth ar[p]; AJ al pl Oec -ται; hinc Gb' εσται) c ABJ h al fere[50] syr[p] aeth ar[p] Oec .. ς εστιν c G etc vv m Thph Bed | η προς .. B om η | επειτ. και c ABJ al m vg ff aeth Dam Bed (sed vg aeth Bed και επ.) .. ς επ. δε c minuscc sah al Thph Oec .. G al pl επ. δε και .. al[3] tol harl al m επειτα

15. ζησομεν (Ln θελησῃ, και ζησ. κ. ποι.) c AB al plus[10] ff .. ς ζησωμεν c GJ etc vv pl Thph Oec | ποιησομεν c iisd qu ζησομεν practerea al[6] vv pl et pp[lat] (*voluerit et vixerimus, [et] faciemus*) .. ς (= Sz) -σωμεν c GJ etc Thph Oec

16 ἢ ἐκεῖνο. ^{16}νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις
17 τοιαύτη πονηρά ἐστιν. ^{17}εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρ- Lc 12, 47.
τία αὐτῷ ἐστίν.

V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις
2 ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ^{2}ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν
3 σητόβρωτα γέγονεν, ^{3}ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς
αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ.* Ps 21, 9.
4 ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. ^{4}ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν
ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ
5 αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθαν. ^{5}ἐτρυ-
φήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν
6 ἡμέρᾳ σφαγῆς. ^{6}κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσ-
σεται ὑμῖν.
7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ
ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ
8 ἕως λάβῃ πρώιμον καὶ ὄψιμον· ^{8}μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε
9 τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. ^{9}μὴ στενάζετε, 1 The 4, 15 ss.
ἀδελφοί, κατ' ἀλλήλων, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν 2 The 2, 1 s.
10 ἕστηκεν. ^{10}ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακρο-

---

17. ποιειν (A* vdtr ποιησαι) .. al^{11} syr arm Hier (non Aug Bed) om

V. 3. A και ο αργυρ. post κατιωτ. pon | A (A al^{2} ante ως add ο ιος) G (sic: υμων· ως πυρ· εθησαυρισατε, εν) al syr (om ως) Oec^{comm} ante ως πυρ plene distinguunt; vv Thph post πυρ add ὅ | A syr utr cop al ημερ. εσχατ.

4. εισεληλυθαν c A (-θεν) B .. ς -λυθασιν c GJ etc

5. A 73. cop om και | καρδιας .. 40. 73. syr σαρκας | εν ημερα (A -ραις) c AB 13. 81. vg ff cop (aeth om ε. ημ. σφ.) .. ς praem ως c GJ etc vv m Thph Oec

7. επ αυτω (om aeth arm) c AB (e sil.) etc Oec .. GJ h al plus^{40} Thph επ αυτον (al^{1} επ αυτης) | εως sec c AGJ 40. 73. 95.* 180. al plus^{20} sah syr^{p} sl Thph Oec^{text} .. ς (Gb^{oo}) Ln add αν c B (e sil.) etc syr^{p} mg etc Oec^{comm} | πρωιμον (A προϊμον) c B 31. (praem και τον) vg (et. am demid harl etc) sah arm (aeth) .. ς praem υετον c AGJ etc (al^{1} ante λαβη pon) syr al Thph Oec .. ff cop syr^{p} mg (aeth) Antioch Cassiod s. praem s. add καρπον

8. μακροθυμησατε .. G al vg (non am demid) aeth ar^{p} add ουν

9. αδελφοι (A al^{1} vv add μου) h. l. c AB 13. 31. al vg ff syr^{p} aeth .. ς post αλληλων c G etc syr cop al Thph Oec .. J al^{10} om | κριθητε c ABGJ al plus^{60} vv omn (*judicemini*) Thph .. ς (= Gb Sz) κατακριθ. c minusc ut vdtr pauc Oec | ο κριτης c ABGJ al plus^{55} (et. syr^{p} graece in mg) Thph Oec .. ς (= Gb Sz) om c minusc ut vdtr pauc

10. λαβετε .. A εχετε post μακροθυμ. (item 40.^{mg} 73. servato λαβετε) | αδελφοι (al^{1} om) c AB al fere^{15} vv m Chr Bed .. ς (Gb^{oo}) add μου c G etc syr cop al Thph Oec | αδελφ. (μου) h. l. c ABGJ h al plus^{50} vv pl

2Pe1,21. θυμίας τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρί- 11
ζομεν τοὺς ὑπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος κυρίου
*Ps103,8. ἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν καὶ οἰκτίρμων.
Mt5,34ss. 23,16. Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε 12
τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ,
ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.
Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν, προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις, ψαλλέτω. 13
14 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν, προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλη- 14
σίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ
ὀνόματι κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ 15
ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ.
16 ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, 16
Jo9,31. ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. 17 Ἠλίας ἄν- 17
*1Rg18,1. θρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι,
Lc4,25. καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· 18 καὶ πάλιν 18
προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκεν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρ-
πὸν αὐτῆς.
Mt18,15. Ἀδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ 19

Chr Thph Bed .. ς (= Gb Sz) post κακοπαθ. c minusc ut vdtr pauc (aeth) Oec | τω ονοματι c AGJ al ut vdtr pl Oec .. Ln praem εν c B al pm vv ut vdtr omn Chr (τον λογον εν) Thph Bed (al[1] επι)

11. υπομενοντας c GJ al ut vdtr longe pl cop sah aeth al Thph Oec .. Gb″ Ln -μειναντας c B al[9] vg ff syr utr Bed | τελος .. al[3] ελεος | ιδετε c ABG al[10] et ut vdtr pl Thph .. ς Ln ειδετε c J (e sil.) etc Oec | πολυσπλαγχν. c AB (e sil.) GJ al ut vdtr pl Oec .. Gb′ πολυευσπλαγχν. c al fere[30] Thph (legitur etiam ap Clem Ephr Dam) | εστιν c GJ h al fere[70] ar[p] sl[ms] Thph .. ς (Gb°°) Ln add ο (B om) κυριος c AB etc vv pl Oec (al[1] post οικτιρμ. pon)

12. υπο (al[2] sl[ms] εις) κρισιν c AB 13. 27. 29. al ut vdtr m vg ff syr utr cop sah aeth ar[e] Bed .. ς (non ς[e] Gb Sz) εις υποκρισιν c GJ al plus[70] arm ar[p] sl Antioch Thph Oec

13. Ln εν υμιν; πρ. item ευθ. τις; ψ. item v. 14. εν υμιν; πρ. | Eus ψαλλατω

14. αλειψ. αυτον .. B ff al om αυτον | κυριου c A al[5] .. ς του κυρ. c GJ etc Chr Thph Oec .. al[1] ιυ χυ, al[1] του κυρ. ιυ .. B plane om

16. εξομολογ. c G al ut vdtr longe pl ff aeth arr Thph Oec .. Ln add ουν c ABJ al[10] vg al m Bed; al[1] syr sl[ms1] add δε | τα παραπτ. c GJ al ut vdtr longe pl Thph Oec .. Ln τας αμαρτιας c AB al[7] (Eus) | ευχεσθε c GJ al ut vdtr fere omn Thph Oec .. Ln προσευχεσθε c AB 73. (al[6] v. 15. η προσευχη)

18. υετ. εδωκ. c B (e sil.) GJ al ut vdtr fere omn syr[p] Thph Oec .. Ln εδ. υετ. c A 73. vv pl Bed

19. αδελφοι c G al ut vdtr pl sl Oec .. Ln add μου c ABJ h al pm vv pl Thph Bed | J al επιστρεψει

20 τις αὐτόν, 20 γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ
αὐτοῦ σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν. 1 Pe 4, 8.

ΠΕΤΡΟΥ Α.

1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις δια-
2 σπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυνίας, 2 κατὰ
πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντι-
σμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.
3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Eph 1, 3.
ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' Ti 3, 5. 7.
4 ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, 4 εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ
5 ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς 5 τοὺς ἐν
δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκα- Ro 8, 18.
6 λυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. 6 ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον
7 λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, 7 ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως Ja 1, 2. 3.

---

20. ff sah Ambrst Cassiod om γινωσκετω (B syr^{p} aeth -σκετε) οτι | ψυχην (A 73. 84. praem την) c B (errat Sz) GJ al ut vdtr longe pl ff sah sl Thph Oec .. Ln add αυτου c A al^{8} vv pm Cyr Did pp^{lat} | θανατου .. B ff add αυτου

Subacriptio: B ιακωβου, A al ιακωβου επιστολη, Thph ιακωβόυ επιστ. καθολ., al επιστολη του αγιου ιακωβου, G τελος· του αγ. αποστολου ιακωβου επιστολη καθολικη .. ff *explicit epistola jacobi filii zebedaei* (item k omissis *fil. zeb.*) .. praeterea G al m Thph add στιχχ. σμβ', al σλ'. σλζ'; cop μα' s. μς'. In B numerantur sectt. IX.

---

* B πετρου πρωτη; AC al πετρου επιστολη α̅ (ita Gb Sz), al πετρου καθολικη πρωτη επιστ., του αγ. αποστ. πετρ. επιστ. α̅ (a. επιστ. καθολ. α̅), G επιστ. καθολικη α̅ του αγ. και πανευφημου αποστ. πετρου .. k *inc. epist. petri I.* .. ς^{e} πε. του απ. επιστ. καθ. πρ., ς πε. καθ. επ. πρ.

1. 1. B* om και (al^{2} om) βιθυνιας (k harl** *bitiniae*) .. al^{1} om ασιας (k praem και) .. vv m και γαλ. και καππ. και ασ.

3. ζωσαν .. al^{2} vv pp^{lat} ζωης s. *vitae aeternae*

4. υμας c AB (e sil.) CGJ etc vv pl Oec^{ed} Hier Aug Gild Bed .. ς (non ς^{e} Gb Sz) ημας c minusc ut vdtr pauc harl cop Thph (Oec^{ms}?) .. aeth ημ. και υμ.

6. C** om εν ω | Vg (et. k demid; non am harl) item cop? aeth? Or Fulg Bed; item addito *in aeternum* syr ar^{e} αγαλλιασεσθε (Thph τὸ ἀγαλλιᾶσθε ἀντὶ τοῦ μέλλοντος εἴληπται) | ει δεον c B Clem Thph$^{2 comm}$ (^{1} add εστ.) (et Max^{2} ap Phot εις δεον) .. ς Ln add εστιν .. syr om | G al fere^{30} λυπηθεντας .. al^{1} vv λυπηθηναι

7. δοκιμιον (G -μειον) .. al^{2} -μον | υμων (Or ημων; al^{2} om) τ. πιστ. Clem item vv omn exc vg (non k) τ. π. υμ.

πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου
εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ,
8 ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλ- 8
λιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, 9 κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς 9
πίστεως σωτηρίαν ψυχῶν. 10 περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύ- 10
νησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, 11 ἐρευ- 11
νῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ
προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας,
12 οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ἡμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγ- 12
γέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι
ἀπ᾽ οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τε- 13
λείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χρι-
Ro 12, 2. στοῦ. 14 ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ 14
ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, 15 ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ 15
* Lv 11, 44. 19, 2. 20, 26. Mt 5, 48. αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, 16 διότι γέγραπται Ἅγιοι 16

7. πολυτιμοτερ. c ABC al plus[20] .. ς (= Gb Sz) πολυ τιμιωτερον c GJ (τιμιοτερ.) etc Clem Or Thph Oec | B χρυσου | δια π. δε (68. Clem Or και δια π., al[6] vv pm om δε) δοκιμαζ. (68. al[8] Clem Or δεδοκιμασμενου) .. al[3] om (vg [et. am harl lux, non tol] Aug Fulg Bed om του απολλ.) | δοξ. κ. τιμ. (Clem om κ. τιμ.) c ABC al[15] vg cop syr[p] Or Fulg Bed .. ς τιμ. κ. (GJ al m add εις) δοξ. c G etc syr al Thph Oec

8. ιδοντες c BC al[11] vg syr utr aeth arr sl Polyc (graece: εις ον ουκ ιδοντες πιστευετε πιστευοντες δε, in veteri interpr: *quem cum non videritis nunc diligitis; in quem nunc non aspicientes creditis; credentes autem*) Ir Fulg Bed .. ς ειδοτες c AGJ etc cop Clem Thph Oec | ορωντες .. 68. vg [et. lux; non harl tol, nec k] Polyc[lat vet] Ir (Aug[1]) add πιστευετε, item am Aug[1] sed pergunt *quem cum videritis exultabitis*; al[1] add αγαπατε | αγαλλιασθε c AC**GJ al ut vdtr omn Clem Thph Oec .. BC* (vdtr) Or -ιατε

9. πιστεως c B al[2] Clem Ath Cyr Aug .. ς Ln add υμων c ACGJ etc vv omn Thph Oec Oros Fulg; al ημων (Or libere om της π. υμ.)

10. A (non CG; B?) εξηραυνησαν .. G al εξερευνησαν | J al[5] k Ath[mss2] Oros εις ημας

11. ἐδήλου τό .. al[6] Ath[ed] et [mss pl] Did Cyr hrs ἐδηλοῦτο | χριστου .. B θεου, al[1] om | A al fere[10] Did Cyr Thph προμαρτυρουμενον

12. ουχ εαυτοις .. C** ουκ αυτοις | ημιν (Gb′) c B (e sil.) J al ut vdtr sat m syr cop al Thph Oec .. Gb Sz Ln υμιν c ACG al fere[45] vg syr[p] aeth arr sl[mss2] Vig Bed | ανηγγελη .. et. απηγγ. (al Thph), ευηγγ. (Oec), αναγγελλει (al Did) leg | πνευματι c AB 13. 73. 133. vg sl[ms1] et [ed] Cyr Did Amb Vict vit Bed .. ς (Gb°) praem εν c CGJ etc cop (vv pm *per spir. s.*) Thph Oec Vig

13. τελειως .. al vv Oec Hier cum νηφοντ. conjg

16. αγιοι .. B 31. praem οτι

17 ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος. [17] καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμ-
πτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν
18 χρόνον ἀναστράφητε, [18] εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ,
19 ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, [19] ἀλλὰ
20 τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, [20] προεγνωσμένου
μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων
21 δι' ὑμᾶς [21] τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι
εἰς θεόν.
22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλα-
23 δελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, [23] ἀνα-
γεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος
24 θεοῦ καὶ μένοντος. [24] διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς * Es 40,
ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν· 6 ss. Ja 1, 10 s.
25 [25] τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ
εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

---

16. εσεσθε (Gb′) c ABC al^{11} vg (*eritis;* am *estote* atque ita vv pl) Clem Cyr Opt Bed .. ς γενεσθε c J etc .. G al plus^{20} Thph Oec γινεσθε | αγιος c A*B Clem Cyr .. ς add ειμι c CGJ etc vv omn (sed cop sah ειμι αγ.) Thph Oec

17. –λημπτως .. ς –ληπτως cf Prol | C κριvουντα

18. C 31. vg Thph πατροπ. αναστρ.

20. εσχατου (Gb′) c ABC al^{8} cop syr utr cdd^{lat} Cyr .. ς εσχατων c GJ etc vg sah al Thph Oec | υμας c B (e sil.) C (sic) GJ al ut vdtr longe pl vv omn Thph Oec .. A al^{7} Max ημας

21. πιστους c AB 9. vg auct de vocatione .. ς πιστευοντας (al –σαντας, item alludens [ut vdtr] Polyc) c CGJ etc vv pl Thph Oec

22. τ. αληθειας c ABC 13. 27. 73. vg (et. am demid tol lux harl) cop syr utr aeth arm ar^{e} .. ς (Gb^{oo}) add δια πνευματος c GJ etc ar^{p} sl Thph Oec Gild Vig | καρδιας c AB (vg *simplici ex corde* pro ανυποκριτον [–του?] εκ καρδ.; tol *simplices ex corde puro*) cdd^{lat} Gild .. ς praem καθαρας

23. AC (sic) εκ φθορας φθαρτης | μενοντος c ABC h al^{6} demid (item cd^{lat} al) cop syr^{p} arm Cyr Hier .. ς (= Gb Sz) add εις τον (al^{1} om, 25. τους) αιωνα (25. –νας) c GJ etc vv m Thph Oec [cf 1, 25.]

24. ως pr c B (e sil.) CGJ al ut vdtr longe pl vg (item am ** demid tol) cop syr^{p} mg aeth arr sl Oec Bed .. Gb* Ln om c A al^{8} am * harl syr utr Or (ex Pe? ex Jesaj?) Thph Zeno Innoc III. | αυτης c ABCGJ h al^{7} vg syr utr cop aeth Or (vide ante) Thph Zeno Bed .. ς (= Gb Sz) ανθρωπου (Gb′) c minuscc arr (tol *carnis*) Chr Oec (al^{1} om plane) | αυτου c CGJ al ut vdtr longe pl vg (et. demid tol) cop aeth arr Oec^{ms} .. Gb^{oo} Ln om c AB al^{9} am (item cd^{lat} al) syr utr arm Or (vide ante) Did Thph Oec^{ed} Bed

25. κυριου (Or praem του) .. syr aeth Did Thph του θεου | A om το ρημ. (το ρ. om Thph^{text}) το

II.

Ja 1, 21. Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ 1
φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, 2 ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν 2
ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, 3 εἴπερ 3
* Ps 34, 8. (9.) ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. 4 πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, 4
ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον,
Eph 2, 20. 5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικός, ἱεράτευμα 5
Ro 12, 1. ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ
*Es 28, 16. Ro 9, 33. Χριστοῦ, 6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρο- 6
γωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ.
*Ps 118, 22. Mt 21, 42. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσιν δέ, λίθον ὃν ἀπεδοκί- 7
μασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος
*Es 8, 14. Ro 9, 33. προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 οἳ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπει- 8
*Ex 19, 6. θοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. 9 ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱερά- 9
*Es 43, 20 s. τευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε
*Hos 2, 23. Ro 9, 25 s. τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· 10 οἵ ποτε 10
οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

II. 1. υποκρισεις (B syr cop aeth ar^{p} Ruf Aug -σιν, Clem την -σιν) κ. φθονους (vv m Clem Ruf Aug -νον, G -νου, B φονους) κ. πασας (G πασης, A syr aeth Clem Ruf Aug Gild om) καταλ. (G -λιᾶς, vv Clem Ruf al -λιαν)

2. A al Clem (diff mss) αρτιγενητα | αδολον (Clem om) .. al vv Or^{1} Aug al praem και | εις σωτηρ. c ABCJ al plus^{50} vv pl Clem Cyr Dam Thph^{text} Aug Ruf al m .. ς (= Gb Sz) om c G etc ar^{p} Thph^{comm} (vdtr; addit enim εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ χ̅υ̅) Oec

3. ειπερ c CGJ al ut vdtr omn vg (*si tamen*) item al m Thph Oec Bed .. Ln ει c AB syr Clem | χρηστος .. c G (χ̅ς̅) al fere^{30} Clem Naz Procop Thph^{text} χριστος

4. υπο .. B υπ .. C al^{2} απο

5. οικοδομ. c A*B (e sil.) GJ al ut vdtr longe pl vv pl Clem (ap Nic) Or Thph Oec .. A**C (sic) al plus^{15} vg Cyr Procop (ap Nic) Bed εποικοδομ. | ιερατευμα c GJ al ut vdtr longe pl vg (et. am demid) syr^{p} (syr *et sacerdotes s.*) sl Clem (ap Nic) (Or^{1}) Thph Oec Bed .. Ln praem εις c ABC al fere^{13} tol cop aeth arm ar^{p} Or^{3} Eus Cyr Procop Hil Aug al (sed ar^{p} Procop Tich Fulg^{2} Hier^{3} etiam εις οικον π̅ν̅ι̅κον) | θεω c ABC al .. ς praem τω c GJ etc Clem (ap Nic) Thph Oec

6. διοτι c ABCGJ h al fere^{70} vv pl Thph Aug Bed .. ς (= Gb Sz) διο και c minusc ut vdtr pauc (nulla versio) Oec .. al^{2} διο, aeth *ita enim* | εν γραφ. c AB 38. 73. .. ς εν τη γρ. c GJ etc Thph Oec .. Ln η γραφη c C al fere^{15} vg pp^{lat} | BC εκλεκτ. ακρογων. (syr εκλ. εντ. ακρογ., Oec^{comm} ακρ. εντ. εκλ.)

7. απειθουσιν .. B al^{2} απιστουσιν | λιθον c C** (vdtr) GJ al ut vdtr longe pl Thph .. Ln λιθος c ABC* (vdtr) al^{7} Oec

8. οι .. C* al^{9} syr^{p} οσοι (et. ἥ, ἥ καί, ἅ leg) | απειθουντες .. B απιστουντες

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους, ἀπέχεσθε
12 τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς, [12] τὴν Ja 4, 1. Ro 7, 23.
ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν 3, 16.
ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν 3, 2.
θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.
13 Ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βα- Ro 13, 1ss
14 σιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, [14] εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς
15 ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· [15] ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων
16 ἀγνωσίαν· [16] ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας Ga 5, 13.
17 τὴν ἐλευθερίαν ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι. [17] πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφό-
18 τητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. [18] Οἱ οἰκέται, Eph 6, 5. Col 3, 22.
ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς
19 καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. [19] τοῦτο γὰρ χάρις εἰ διὰ συνεί-
20 δησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως. [20] ποῖον γὰρ κλέος εἰ
ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες
21 καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε· τοῦτο γὰρ χάρις παρὰ θεῷ. [21] Εἰς τοῦτο
γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων 3, 18. 4, 1.

---

11. απεχεσθε c ACG al[20] ac pluribus syr utr cop aeth Did Cypr[2] Zeno Leo (praeterea C* 27. Did add απο) .. ς Ln απεχεσθαι c (B e sil.) J etc vg ar[p] Clem Thph Oec Gelas Bed, praeterea Ln add υμας c (C ex errore Wtst[ii]) vg al pp[lat] (al pauc vv Thph add υμας post παρακαλω s. ante απεχ.)

12. GJ al pm Oec εχοντες (al[1] -τας, al[1] εχειν, B om plane) καλην (Clem[1] Polyc[lat] καλ. εχοντ.) εν τ. εθν. .. variant al | G al fere[25] Clem[edd] καταλαλωσιν | εποπτευοντες c BC al[6] Thph Oec .. ς -σαντες c AGJ etc

13. ουν c GJ al ut vdtr longe pl vg (non am al) syr[p] ar[p] Thph Oec Bed .. Gb[oo] Ln om c ABC al[3] vv pm Did Cassiod Amb | C al cop sah syr[p] aeth κτισ. ανθρ.

14. εκδικησιν c ABGJ h al pl vg al pm Bed .. ς (= Gb Sz) add μεν c C (vdtr) etc syr[p] c. ast sl[ed] Thpb Oec

15. αγαθοποιουντας (C -τες) .. C al[5] Thph add υμας | αγνωσιαν .. 96. 142. Clem εργασιαν

16. Ln ante ως plene, exeunte versu non dist | θε. δουλ. c BCJ al[4] .. ς Ln δουλ. θε. c AG etc

17. GJ h al fere[40] αγαπησατε (al[1] et. τ. βασ. τιμησατε)

19. χαρις .. C al m vv m Eph Dam Thph add παρα τω (al om) θεω .. et. θεου additur | θεου .. C al m syr utr al Anton et Max Thph αγαθην .. A* al add αγαθην

20. υπομενειτε sec .. C om; al[4] vg al -μενετε (idem antea al m Anton et Max vg al) | γαρ sec c AB al[12] sl[ms] Thph Oec Tert .. ς om c CGJ etc vv pl | θεω .. A al m Thph τω θε.

21. γαρ .. al m sl[ed] add και | οτι και .. A syr[p] aeth al om και | επαθεν (et. Thph Oec Tert Cyp al m) .. al[10] syr al Eph Dam Amb Fulg απεθανεν | υπερ .. A περι | ημων υμιν (item Sz; Gb″) c GJ al plus[30] vg sl[ms] Cyr Dam Thph Cyp Tert Fulg Bed .. ς[e] (item Gb) Ln υμων υμιν c AB(?)C

Jo 13, 15. ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ, 22 ὃς ἁμαρτίαν 22
*Es 53, 9. οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 ὃς λοιδορού- 23
μενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι
* Es 53, 4 ss. δικαίως, 24 ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ 24
Col 1, 22. ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν,
οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε· 25 ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ' 25
5, 2. ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

III.

Eph 5, 22. Col 3, 18. Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ 1
εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ
λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν 2
1 Ti 2, 9 s. ὑμῶν. 3 ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων 3
ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, 4 ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν 4
Eph 3, 16. τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ πολυτελές. 5 οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι 5
εἰς θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 6 ὡς 6
* Gn 18, 12. Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε
Eph 5, 25. τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρες 7
1 Co 7, 3. ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ,

---

etc am demid tol harl sah syr[p] al Oec Amb al .. ς (Gb') ημων ημιν c (B?) al m syr cop aeth arr sl[ed] Ephr Aug

23. C παρεδιδ. τε

24. C συνζησωμεν | μωλωπι αυτου c G al ut vdtr pl Thph Oec .. Gb[°] Ln om αυτου c ABCJ h al[25] (nullus om οὗ)

25. B om ητε γαρ | πλανωμενοι c AB 5. 40. item (*sicut oves errabatis*) tol harl Fulg .. ς -μενα c CGJ etc Thph Oec | B αλλα | C επεστρεψατε | G al m ψυχ. ημων

III. 1. αἱ c CGJ al ut vdtr omn Thph Oec .. Ln om c AB | και (B al[3] vv Ps-Ath Fulg al om) ει (h al[1] om) τινες c AG al ut vdtr pl vg al Clem Aug Bed .. CJ al m ει και τινες, al vv Thph Oec Cassiod και οιτινες, al[1] οιτινες | κερδηθησονται (Gb') c ABCGJ al fere[30] Clem (sed ως pro ινα) Thph Oec .. ς -σωνται c minuscc

3. εμπλοκης (C ενπλ.) .. al[13] Clem[cdd2] Oec εκ πλοκης | τριχων c ABG al ut vdtr omn vv pl Thph Oec Aug Amb[3] al m .. Ln om c C arm (vg *capillatura* pro εμπ. τρ.) Clem Cyp | Ln η περιθ. c C vg syr Ps-Ath Cyp Fulg Vig al

4. πρ. κ. ησυχ. c ACGJ al ut vdtr omn vv m Clem Thph Oec Hier .. Ln ησ. κ. πρ. c B vg cop Ps-Ath Aug Amb al (B ap Bch GJ al πραεως) | J al fere[15] om του sec

5. εις c ABC al[6] Dam Thph .. ς επι c GJ etc Oec | θεον c ABCGJ al m Dam Thph .. ς praem τον c minuscc Oec

6. υπηκουσεν c ACGJ al ut vdtr fere omn am syr[p] Thph Oec .. Ln -κουεν c B 31. vg syr aeth ar[p] Aug[2] Fulg | al Thph εγεννηθητε

7. B om Οι | AG al γυναικιω

ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοις χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐκ-
κόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγ-
9 χνοι, ταπεινόφρονες, [9] μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν Ro 12, 17.
ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα
10 εὐλογίαν κληρονομήσητε. [10] ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας * Ps 33
ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι (34), 12-16.
11 δόλον, [11] ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω Heb 12,
12 εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν, [12] ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ 14.
ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.
13 14 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ γένησθε; [14] ἀλλ᾽
εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φο- 2, 20. 4, 14.
15 βηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, [15] κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρ- * Es 8, 12 s.
δίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον

---

7. συγκληρονομοις (Gb′) c minusc ut vdtr pauc (diserto citantur cdd^{7}) vg syr aeth arm arr (cop?) Thph Oec Aug Amb Cassiod Bed .. ϛ (item Gb Sz, non ϛ^{e}) Ln –νομοι c ABCGJ h al fere^{55} syr^{p} (*ut etiam una heredes sitis*) sl Hier | χαριτος .. AC** al cop Hier praem ποικιλης, al^{2} syr^{p} idem add (al^{2} perg και ζ.), cop post ζω. add | al fere^{30} Thph^{comm} Oec^{comm} ζωσης | εκκοπτ. c C** (* latet) GJ al ut vdtr sat m (item ut vdtr syr utr al) Thph (Oec) .. Gb Sz Ln εγκοπτ. c AB h al fere^{15} Sev (vg pp^{lat} *impediantur* item cop al) | B ταις προσευχαις (syr *impingatis in oratt. vestris*)

8. ομοφρονες .. GJ h al add εσεσθε s. –θαι (ita G) | ταπεινοφρ. c ABC al pl am demid syr utr al m Clem Antioch .. ϛ (= Gb Sz) φιλοφρονες c J etc .. G al vg^{ed} sl Thph Oec φιλοφρ. ταπεινοφρ.

9. οτι c ABCJ h al^{6} vg al m Antioch Dam Fulg Bed .. ϛ (Gb^{oo}) praem ειδοτες c G etc syr^{p} mg arr sl Thph Oec

10. αγαπαν usq ημερας .. al^{2} tol Cassiod και αγαπων η.μ. ιδειν | γλωσσαν c ABC al^{4} .. ϛ (Gb^{oo}) add αυτου c GJ etc | χειλη (C* praem τα) c ABCJ al^{8} syr^{p} .. ϛ (Gb^{oo}) add αυτου c G etc

11. δε c ABC* al am** tol harl syr^{p} (ar^{p} και εκκλ.) .. ϛ om c C**GJ etc vv pm Thph Oec | ϛ (non ϛ^{e} Gb Sz) om αγαθον, ζητησατω ox errore ut vdtr

12. οφθαλμοι c ABC*GJ h al fere^{15} Thph .. ϛ (= Gb^{oo} Sz) praem οι c C** minuscc Oec

13. μιμηται c GJ al ut vdtr pl Oec .. Gb″ Ln ζηλωται c ABC al^{18} Clem Dam Thph (vg *aemulatores*, item vv pl; tol *sectatores*, harl *factores*) | B γενοισθε

14. αλλ ει .. A al^{5} ει δε | G al πασχητε, al –χετε, Clem –χομεν | μηδε (137. και ου μη) ταραχθ. c AC al fere omn vv omn Clem Thph Oec .. BG al^{1} om

15. τον χν (Gb′) c ABC 7. 13. 33.^{mg} 69. 137. (item al^{1} ιν χν ημων) vg syr utr cop sah arm ar^{e} Clem Fulg Bed (item Hier *Jesum Chr.*) .. aeth Promiss om .. ϛ τον θεον c GJ etc ar^{p} sl Thph Oec | δε c A (A al^{1} syr arm om αει) B (e sil.) GJ al ut vdtr longe pl ar^{p} sl (syr utr aeth *et*) Clem Thph Oec .. Gb^{oo} Ln om c C al^{11} vg cop arm Or^{3} Bed | A Cyr απαιτουντι (αιτουντι et. Clem Or^{3} Thph Oec)

περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, 16 συνείδησιν 16
2, 12. ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες
2, 20. ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. 17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦν- 17
2, 21. 4, 1. τας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας. 18 ὅτι καὶ 18
Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς
1 Ti 3,16. προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι,
21, 6. Eph 4, 9. 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν, 20 ἀπειθή- 19 20
Mt 24, σασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε
37 ss. κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ᾽ ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί,
*Gn 7,13 διεσώθησαν δι᾽ ὕδατος. 21 ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, 21
οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς
Eph 1,20. Heb 12,2. θεόν, δι᾽ ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 22
πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ
δυνάμεων.

---

15. αλλα c ABC al[11] vg cop syr[p] arm (aeth και) Clem Dam Thph .. ς om c GJ etc vv Oec Bed

16. καταλαλεισθε c B 69. 137. (item ut vdtr vg [et. am demid] syr[p] arm, vide post) Clem .. ς Ln καταλαλωσιν (Gb' Ln -λουσιν c ACJ al plus[20]) υμων ως κακοποιων c ACGJ etc tol harl syr al m (vg arm om ως κακοπ., syr[p] habet c. ast) Thph Oec Bed | C 22. 137. την (137. τη item al[2]) εν χρ. αγνην (22. αγαθην, 137. -θῇ item al[2]) αναστρ. (137. al[2] -φῇ)

17. κρειττον sic AB (e sil.) CG etc, non -σσον | θελοι c ABCGJ h al[60] Clem Thph Oec .. ς (= Gb Sz) -λει (Gb') c minuscc

18. περι .. al[9] [non G] Did Oec[ed] υπερ | αμαρτιων .. al[3] ημων, Did αμαρτωλων .. Ln add ημων c C** (vdtr) al[3] vg [non am tol] syr al Cyp Aug Bed .. AC* (vdtr) G al m cop syr[p] al pp add υπερ ημων (C*G etc) s. υπ. υμων (A etc) | επαθεν c BGJ al ut vdtr longe pl ar[p] sl Thph[comm] Oec Aug[1] .. Gb' Ln απεθανεν c AC al[10] vv pm Cyr Did Thph[text] Cyp Aug[1] | B om τω θεω .. C om τω .. al[1] τω πατρι | πνευματι c ABCGJ h al longe pl Or Cyr Thph .. ς (= Gb Sz) τω πν. c minuscc Oec

19. εν φυλακη .. C al[2] vv m Ath Aug Ruf add κατακεκλεισμενοις | πνευμασιν (sic et. C) .. 137. (item schol ut vdtr) πνευματι .. cod[lat] Cassiod Bed *spiritu veniens* (item cdd ap Bed *in quo et iis qui in carcere erant spiritu veniens praedicavit*), vg[ms] *spiritualiter* (demid *spiritalibus*), Cyr πατρασιν

20. απεξεδεχ. c ABCGJ h al fere[70] vv pl Or Cyr Thph pp[lat] omn .. al m ar[p] απαξ εδεχετο .. ς (= Gb Sz) απαξ εξεδεχετο sine cd? (sed ita et. Or[1ed] Oec[text ed]) | ολιγοι c AB al[6] vg cop Or Cyp Aug Vig Fulg Bed .. ς -γαι c CGJ etc vv m Thph Oec

21. ὃ c ABCGJ h al[50] vg etc Cyr Dam Thph Oec Cyp al m .. ς[e] (non ς Gb Sz) ᾧ c perpaucis ut vdtr (al[1] ὃν) | J al plus[40] vv (non vg syr[p] etc) Thph Oec (similiter Cyr) ο αντιτ. νυν και ημ. σωζ. (Thph σωζ. κ. ημ.) | υμας c A al[12] vg syr utr arm Cyp Aug[saepe] Vig Fulg Bed .. ς ημας c B (e sil.) CGJ etc cop aeth arr sl Thph Oec

22. B om του

IV.

1 Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλί- 3, 18.
2 σασθε, ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας, ^{2} εἰς τὸ μηκέτι ἀν- 2, 21. 24. Ro 6, 6 s.
θρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι
3 χρόνον. ^{3} ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν
κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις,
4 κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις, ^{4} ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ
συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦν-
5 τες, ^{5} οἳ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νε-
6 κρούς. ^{6} εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσιν μὲν κατὰ 3, 19.
ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσιν δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς Ja 5, 8.
8 προσευχάς, ^{8} πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, Ja 5, 20.
9 ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, ^{9} φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ (* Prov 10, 12.)
10 γογγυσμοῦ, ^{10} ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακο- Heb 13, 2.
11 νοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ· ^{11} εἴ τις λαλεῖ, ὡς Phil 2, 14.
λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν Ro 12, 6.

IV. 1. παθοντος c BC al^{3} vg sah Ath^{1} (in cdd^{3}) Thdtr^{1} (vdtr) Oec^{comm} Aug^{3} Amb Fulg Bed .. ς (Gb°) add υπερ ημων (al Thph Oec$^{text\ ed}$ υμων) c AGJ etc Ath^{3} Thdrt^{1} Hier Aug^{1} (etiam varie transponitur) | εν c BJ al ut vdtr pl vg al (sed vv fere omn et. antea εν σαρκι) Oec Hier Aug^{1} (sed pp^{lat} modo *in carne* modo *per carnem* modo *carne* et. antea habent) .. Gb°° Ln om c ACG al fere^{30} Thph Aug^{1} (antea nullus cd^{gr} εν σαρκι) | αμαρτιας (al^{5} praem απο) .. B vg syr aeth ar^{e} αμαρτιαις

3. αρχ. γαρ c AB al^{5} vg syr utr arm Clem Aug^{2} .. ς (Gb°) add ημιν c CGJ etc sl Oec Hier .. al^{15} vv m Thph Aug^{1} add υμιν | χρονος c ABC al^{9} vv pl Clem Aug Hier Cassiod .. ς (Gb°°) add του βιου c GJ etc ar^{p} sl Thph Oec (et. varie transp) | βουλημα (Gb″) c ABC al^{8} Clem Thph .. ς θελημα c GJ etc Oec | κατειργασθαι c ABC (κατειργασασθαι, sed ασ vdtr erasum) al^{6} Clem (sic) Thph (sed editum est κατειργασασθε) .. ς κατεργασασθαι c G (-σθε) J etc Oec | C αθεμιταις

4. C 27. 29. aeth και βλασφημουσιν

5. εχοντι κριναι .. B(C*?) 69. 137. κρινοντι

7. προσευχας c AB 5. 13. (-χην) 137. .. ς praem τας c GJ etc Thph Oec

8. δε c GJ al ut vdtr fere omn vg cop sah syr^{p} al (syr aeth *et*) Thph Oec Bed .. A (vdtr) B 13. am tol harl (non demid) arm Aug om | αγαπη c AGJ al fere^{20} Clem^{5} Chr^{2} Oec .. ς^{e} (item Sz, non ς; Gb°°) praem ἡ c B (e sil.) etc Thph | καλυπτει (Gb″) c ABJ al plus^{40} vg cop arm ar^{p} sl (syr) Clem^{4} Cyr Chr^{2} Antioch Dam Thph Tert al pm .. ς -ψει c G etc

9. γογγυσμου (Gb′) c AB al fere^{20} vg syr utr arr Cyr Thph Fulg^{2} .. ς -μων c GJ etc (nulla versio ut vdtr) Oec [cf Phil 2. 14. ubi nullus cd^{gr} -μου atque etiam vv pl -μων]

10. καθως .. G εν ω, al καθ ο

11. ης .. G h al fere^{20} sl^{ms} ως

Col 3, 17. δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
5, 11. τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν 12
γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, 13 ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς 13
Ro 8, 17. 2 Co 1, 7. τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης
3, 14. αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μα- 14
Mt 5, 10. κάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται.
2, 20. 15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς 15
ἀλλοτριοεπίσκοπος· 16 εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω 16
δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρῖμα 17
ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπει-
* Prov 11, 31. θούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, 18
ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ 19
3, 17. τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ὡς πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν
ἐν ἀγαθοποιίαις.

---

11. A 13. 24. 73. arm arr om εστιν

12. h al^{5} επι τη εν υμ. | 3.* πωρωσει

13. καθο c A (B?) GJ al plus^{40} Clem Thph Oec .. ς^{e} (non ς Gb Sz) καθως c (B?) etc | B Oec^{ed} om του | χαρητε .. G χαρειτε

14. της δοξης c B (e sil.) GJ al ut vdtr pl am lux syr Clem Cyr Oec Tert Fulg .. Gb^{+} Sz Ln add και δυναμεως (al^{1} add αυτου) c A al plus^{25} vv pl (sed syr^{p} sah aeth al δυναμ. conjg c του θε., vg^{ed}: *quod est honoris. gloriae et virtutis Dei*) Ath Thph Cyp Cassiod | αναπαυεται (A al^{3} επαναπ.) c AB (e sil.) GJ etc Clem Thph Oec (vg Cyp Tert Fulg *requiescit*) .. al fere^{40} Ath Cyr Did Eph Antioch αναπεπαυται [cf 2 Co 7, 13. ubi αναπεπ. non variat] | ς (Gb^{oo}) add in f. κατα μεν αυτους βλασφημειται, κατα δε υμας δοξαζεται (al^{1} om κα. δε υμ. δοξ.) c GJ etc harl tol sah syr^{p} c. ast ar^{p} sl Thph Oec Cyp .. om c AB al fere^{20} vg (et. am demid) syr (syr^{p} vide ante) cop aeth arm ar^{e} Tert Amb Bed (item Clem vdtr qui vv 12. 13. 14. citat usq αναπαυεται)

15. αλλοτριοεπισκ. c GJ al ut vdtr fere omn Thph Oec .. A 31. 40. αλλοτριος (40. -ιως) επισκ. .. Ln αλλοτριεπισκ. c B

16. ονοματι (Gb'') c AB al^{12} vv pl Cyr Eph Oec Tert Aug Promiss .. ς μερει c GJ etc ar^{p} sl Thph

17. A om ὁ | αφ .. B απο | ημων c A*B (e sil.) GJ al ut vdtr longe pl vv pl Oec^{text} Aug Fulg Hier Bed .. A** al^{6} aeth sl Thph Oec^{comm} υμων

18. A al^{3} και ο αμαρτ.

19. ως c GJ al ut vdtr fere omn syr^{p} al Thph Oec Hil .. Ln om c AB 9. 13. (π. τω κτ.) 73. vg cop (praem *Deo*) al Ath | αυτων (Gb') c AGJ h al plus^{35} Thph Oec .. B om .. ς εαυτων c minuscc (item al^{2} Ath ante ψυχ.) | αγαθοποιιαις (Gb'') c A al^{13} vg syr utr ar^{e} Hier .. ς -ποιια c B (e sil.) GJ etc cop aeth al Thph Oec .. Ath om

V.

1 Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος καὶ μάρ-
τυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι
2 δόξης κοινωνός· ^{2}ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκα- Act 20, 28.
3 στῶς ἀλλ' ἑκουσίως, μὴ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως, ^{3}μηδ' ὡς κατα- Tit 1, 7. 11.
4 κυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· ^{4}καὶ φανε-
ρωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέ-
φανον.
5 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν Eph 5, 21.
ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, * Prov 3, 34.
6 ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. ^{6}ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα Ja 4, 6.
7 τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, ^{7}πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιῤῥί- * Ps 55, 22.
ψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.
8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυό-
9 μενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ· ^{9}ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, Ja 4, 7.
εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτε-
10 λεῖσθαι. ^{10}ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐ-

---

V. 1. Πρεσβ. c GJ al ut vdtr longe pl cop al Thph Oec Hier^{1} .. Ln add ουν c AB al fere^{15} vg arm syr^{p} c. ast (vv al πρ. δε, και πρ.) Hier^{1} Bed | Ln om τους c AB al^{2} | al m arm syr^{p} sl ως συμπρεσβ.

2. του θεου (et. Vig Bed) .. om 4.* Ps-Ign concil tol^{10} .. al^{4} Cyr Chr al τ. χριστου (et. του κυριου et υμων leg) | μη αναγκ. c B 27. 29. Hier Vig Concil tol^{10} .. ς Ln praem επισκοπουντες c AGJ etc | εκουσιως c BGJ al ut vdtr pl syr (sed post επισκοπ. add πνευματικως) arr (sed ar^{e} post επισκ. add κατα θεον) Oec Vig (*voluntarie ex animo*) .. Ln add κατα θεον c A al fere^{20} vv pm Antioch Thph Aug al (sed al^{2} sl Antioch και κα. θ.) | μη c AG al^{8} syr aeth ar^{p} Oec .. ς Ln μηδε c B (e sil.) J etc vg cop syr^{p} Thph Bed

3. B om versum

5. αλληλοις c AB 13. 27. 29. 68. 81. vg syr cop arm Antioch .. ς (Gb°) add υποτασσομενοι c B (e sil.) GJ etc vv Thph Oec (om antea δε) .. al^{1} υποτασσεσθε, 137. syr^{p} υποταγωμεν | B al^{1} om ὁ

6. Ln add in f. επισκοπης c A al^{10} vv m (non syr al) Eph Max et Anton Hier (non Thph Oec) [cf 2, 12.]

7. Ln επιριψαντες c A

8. ο αντιδ. c ABJ h al longo pl sl^{mss} Thph .. ς (= Gb Sz) praem οτι c G etc vv pl Oec Lcif al m | περιπατει .. al fere^{10} Or^{1} Chr^{saepe} Cyr hrs al m περιερχεται | καταπιη c AG al ut vdtr sat m vg syr utr al Or^{3} Chr^{3} (et ^{1} αρπαση) Ephr Cyr hrs^{2} Thdrt (sic) Isid pel Lcif Ps-Ath Amb al m .. 80. 180. Ath Marc mon καταπιει .. Ln καταπιειν c B (sed om τινα) G (sic: τίνα καταπιεῖν) J al m cop Cyr hrs$^{1\ cd\ 1}$ Cyp Hil al

9. B εν τω κοσμω | υμων .. G syr^{p} om, J al (al^{1} υμιν) vv m post αδελφ. pon

10. υμας (Gb') c ABG al plus^{40} demid cop syr^{p} al m Thph .. ς ημας c J minuscc vg syr al Oec auct de vocatione

Heb 13, 21. τοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει,
4, 11. σθενώσει, θεμελιώσει. 11 αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 11
Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων 12
ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ
θεοῦ, εἰς ἣν ἑστήκατε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ 13
Ro 16, 16. 2 Co 13, 12. καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. 14 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. 14
Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

---

10. δοξαν .. G praem βασιλειαν και | B al^3 om ιησου (hab syr^p c. ast) .. syr ar^p ante χρ. pon | καταρτ. c AB al^{16} vg syr arm auct de vocatione .. ς (Gb°) add υμας c GJ etc vv m (sed syr^p c. ast) Thph Oec | καταρτισει (Gb″) c AB al fere^{25} vg cop aeth al auct de vocatione .. ς -τισαι c GJ etc vv Thph Oec (al^1 -τισας) | στηριξει, σθενωσει, θεμελιωσει c AB (sed AB om θεμ.) GJ h al plus^{50} vv m auct de vocatione Martin .. ς (= Gb Sz) -ξαι, -σαι, -ωσαι (Gb′) c minuscc vv Thph Oec | Gb°° Ln om θεμελιωσει c AB vg aeth (syr) auct de vocatione

11. το κρατος (Gb′) c AB 23. am (item ed^{lat} al) aeth .. al^1 η δοξα ∴ ς praem η (al^1 om) δοξα και c G etc vv Thph Oec (om το); sed al^5 cop syr utr (syr *laus et potentia et gloria*) arm το κρατ. και η δοξ.; J al plus^{20} om και το | αιωνας c B 36. 99. cop arm .. ς Ln add των αιωνων (et. Thph Oec auct de vocatione) | 68. (non cop) om αμην

12. B σιλβανου | του πιστου .. Ln om του c (B vdtr ap Btl) al^4 | εις ην (al^1 ον) .. A εν η | εστηκατε c GJ al ut vdtr longe pl Thph Oec .. Ln στητε c AB al plus^{15}

13. βαβυλωνι .. edd ap Georg Syncell ιοππη, 4.^{mg} ρωμη .. al^{2mg} vg syr arr arm (Thph^{mg}) Oec add εκκλησια (cop *socia electa*)

14. αγαπης .. h al m vg syr al αγιω | χριστω c AB 36. demid harl syr aeth .. ς (Gb°°) add ιησου (ar^p praem) c G etc vv m Thph Oec; praetereaque ς (= Gb Sz) add αμην quod om c AB 25. 27. 29. am harl cop aeth

Subscriptio: AB πετρου $\overline{α}$ .. al πε. επιστολη πρωτη .. G al του αγιου αποστολου πετρου καθολικη επιστολη $\overline{α}$ .. al vv m τελος της $\overline{α}$ (καθολικης) πετρου (αποστολου) επιστολης .. 95. πρωτης γραφης πεφθακε τερμα του πετρου .. praeterea al m item Thph Oec add εγραφη απο ρωμης; G al Thph numerant στιχχ. σλϛ′, al σλβ′, al σμβ′. In B numerantur sectiones VIII.

ΠΕΤΡΟΥ Β.

1 Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἰσό- Act 15, 14.
τιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος 1 Pe 1, 2.
2 Ἰησοῦ Χριστοῦ. [2] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Jud 2.
θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. 2, 20. 3, 18.
3 Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέ-
βειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ
4 καὶ ἀρετῇ, [4] δι' ὧν τὰ τίμια καὶ μέγιστα ἡμῖν ἐπαγγέλματα δεδώ-
ρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες
5 τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς, [5] καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν
παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ
6 ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, [6] ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρα-
7 τείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, [7] ἐν δὲ τῇ εὐσε-

---

* A πετρου β̄, B πε. δευτερα, CJ al πε. επιστολη β̄ s. δευτερα (sic Gb Sz), al η δευτερα πε. επιστολη, al πε. επιστολη καθολικη β̄ s. δευτερα, G al Thph επιστολη καθολικη (Thph om) δευτ. του αγιου αποστολου πε., similiter al .. ς[e] πε. του αποστ. επιστολη καθ. δευτερα, ς επιστολη πετρου καθ. δευτ.

1. 1. Συμεων c AGJ al ut vdtr longe pl Thph (ait: τοῦ Συμεὼν τὸ Σίμων ὑποκορισμός ἐστιν) cdd ap Oec (γράφεται καὶ Συμεών. τοῦ γὰρ Συμεών etc ut Thph) .. Ln σιμων c B al fere[20] Oec (vv omn et h. l. et Act 15, 14. Σιμων exprimunt) .. C om vdtr (cf C in append.)

2. του θε. και ιυ (AG [sic, male Sz ad v. 1.] al pm vv pm Thph[text] Aug al add [al vg Aug Bed[1] praem] χριστου) του κυρ. ημ. (Gb° ημων c al[3] [non AC]) c BCJ (AG etc) al ut vdtr longe pl ar[p] (item vv m) Thph[comm] (Thph[text]) Oec .. am demid harl corb[2] του κυρ. ημ. omissis cett, item addito ιυ χυ 69. 137. 163. syr utr Pelag .. sah om versum

3. Ln sic interpg: ἡμῶν, [3]ὡς et infra: φθορᾶς. [5]καί | A 137. al[2] τα παντα | ιδια δοξ. κ. αρ. (Gb″) c AC 137. al m vg (vg Cassiod Bed *propria gloria et virtute;* Pelag *propria gloriae virtute*) item ut vdtr al m Did Cyr .. ς δια δοξης κ. αρετης c B (e sil.) GJ etc (vv?) Thph Oec

4. ὧν .. al[1] (et pluros?) vg (*per quem;* am Pelag *per quam*) ὅν | ημιν post μεγιστα c B 73. 137. al ut vdtr pl Thph .. Ln post τιμια (A al[2] syr utr sl ms[1] υμιν) c ACGJ al pm vg Oec .. τιμια et μεγιστα hoc ordine c BGJ 73. 137. al fere[30] syr[p] ar[p] sl Thph Oec .. ς Ln μεγ. et τιμ. hoc ordine c AC etc vg al | κοσμω c C al ut vdtr longe pl Thph Oec .. Ln praem τω c ABG al[3] | εν (al[2] om) επιθυμ. .. C al[6] vv επιθυμιας και, item omisso και al[2] vg al pp[lat]

5. αυτο τουτο δε (al[1] om δε) c B (e sil.) C*GJ al ut vdtr longe pl syr[p] Oec .. C** al fere[20] vv m Thph αυτο δε τουτο .. Gb′ αυτω δε τουτω c al[2] .. Gb′ Ln αυτοι δε c A vg (*vos autem* omisso και) al, item addito τουτο al[2] .. Gb′ αυτοι δε τουτω de conjectura | C al[3] am* (sed ipse * [vdtr] supplet) Thph om (137. ante σπουδ. pon) πασαν (syr[p] habet c. ast)

βείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. [8] ταῦτα γὰρ 8
ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν
εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· [9] ᾧ γὰρ μὴ πάρ- 9
εστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ
τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. [10] διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε 10
βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες
οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. [11] οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν 11
ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
Jud 5. Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδό- 12
τας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. [13] δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, 13
3, 1. ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει,
Jo 21, 19. [14] εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ 14
ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. [15] σπουδάσω δὲ καὶ ἑκά- 15
στοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.
[16] οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν 16
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται
γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. [17] λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς 17
Mt 3, 17. τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς
17, 5. δόξης Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. [18] καὶ 18
Mt 17, 1. ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ

---

8. υπαρχοντα c B (e sil.) CGJ al ut vdtr longe pl Thph Oec .. Ln παροντα c A al[4] vg (al?) Cyr | Aeth om και πλεοναζ. | ακαρπους .. al[2] Oec απρακτους, al[2] ασκοπους

9. αμαρτηματων c AJ h al plus[20] Marc mon[1] Dam .. ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') Ln αμαρτιων c B (c sil.) CG etc Marc mon[1] Thph Oec

10. σπουδασατε c BCGJ al ut vdtr longe pl ar[p] sl Thph Oec Amb .. Ln add ινα δια των καλων υμων εργων c A al fere[10] vv pl (et. syr[p]; male Wtst Gb Sz addunt «c. ast») Bed | A παρακλησιν | ποιεισθαι .. Ln ποιεισθε c A (sic) al, item al ποιησθε, item vv pl Bed | A 73. aeth Amb om ποτε

11. εις .. J al m η εις | C* al αιωνιαν, al[2] επουρανιον, al[1] om | al fere[10] om και σωτ. (cop sah al add ημων, item vv al omisso ημ. praeced)

12. μελλησω (Gb') c ABC 25. 27. 29. 126. vg cop sah arm Bed (Hes Phot[ms] Suid); al[1] ου μελλησω (tol Cassiod *non differam*) .. ς ουκ αμελησω c GJ etc vv m Thph Oec | αει (al[5] om) υμας c BCGJ h al pl syr al Thph .. ς (= Gb Sz) Ln υμ. αει c A etc vg al Oec .. et. aliter transp

13. C* vdtr om τω | A al[1] εν τη υπομν.

15. Gb ex errore typogr. om και, item Sz. Qui error etiam ad alios manavit.

17. C παρα του θεου | C*** ανεχθεισης | C* Thph τοιασδε αυτω | B O υι. μου ο αγαπ. μου (μου h. l. add et. cop sah) ουτος εστ. εις ον (de C ad h. l. cf C in append.) | εις ον .. 13. 137. al (vv) Thph εν ω | al[5] vv om εγω | A al Thph ηυδοκησα

18. A εκ του ουρανου

19 ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ, [19] καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν
λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ
τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις
20 ὑμῶν, [20] τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας
21 ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. [21] οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προφητεία
ποτέ, ἀλλ᾽ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ ἄνθρωποι.

II.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσον- Mt 24, 4.
ται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν
ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώ- Jud 4.
2 λειαν, [2] καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι᾽ οὓς ἡ
3 ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, [3] καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις
ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια
4 αὐτῶν οὐ νυστάζει. [4] Εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφεί-
σατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, 9. Jud 6.
5 [5] καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κή- 3, 6.
6 ρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, [6] καὶ πόλεις Σοδό- 1Pe 3, 20. * Gn 7.
μων καὶ Γομόῤῥας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελ- Jud 7.
7 λόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, [7] καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς *Gn 19.
8 τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐῤῥύσατο· [8] βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ

---

18. B (ap Bch; εν αγ. τω ορ. ap Btl) C* 13. Thph εν τω αγιω ορει (al[1] om τω αγ.)

19. A βεβαιωτερον | A al[3] αχμηρω

20. 69. 137. γραφη προφητειας | 9. ιδιας διαλυσεως

21. προφ. ποτε c BCJ 69. 137. al m cop (sah) syr[p] al Did Thph (Vig) .. ς Ln πο. προφ. c AG etc vg al Oec Cassiod al | B αλλα | απο θεου c B 66.** 68. 69. 137. syr[p] cop, item exprimentibus tantum θεου arm Promiss Fulg[1], item addito (praemisso aeth Thph) αγιοι C 27. 29. aeth Did Thph (υπο) .. Vig om .. 180. sah οι αγιοι .. Ln αγιοι του θεου c A, Gb Sz αγιοι θεου c GJ etc, ς οι αγ. θε. c minuscc vg syr al Oec Fulg[2]

II. 2. ασελγειαις c ABCGJ al longe pl vv omn Chr al .. ς (=Gb Sz) απωλειαις c minusc ut vdtr pauc Oec[ed] | οδος .. A 9. sah (pergit της βασιλειας) aeth δοξα

3. GJ al plus[30] (vv aliquot) Thph νυσταξει

4. σειραις c GJ al ut vdtr omn Thph Oec .. Ln σειροις c A (pergit ζοφοις) BC | τηρουμενους c BC*GJ al longe pl vv .. ς (=Gb Sz) τετηρημενους c minusc ut vdtr pauc Thph Oec .. Ln κολαζομενους τηρειν (al[1] -ρεισθαι) c AC** (sed cf C in append) al[6] vg syr (syr[p] c. ast) cop ar[e] pp[gr] et[lat] m [cf v. 9.]

5. αλλα c A (B?) CG etc .. ς Ln αλλ c B (e sil.) etc

6. BC* (**add) 27. 29. 66.** 68. cop om καταστροφη | ασεβειν .. B 69. 137. ασεβεσι (al[1*] om μελλ. ασεβ.)

7. A αναστροφη

ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις
ἔργοις ἐβασάνιζεν· [9] οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους 9
Jud 8. δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, [10] μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω 10
σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦν-
τας. τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες, [11] ὅπου 11
Jud 9. ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν βλά-
Jud 10. σφημον κρίσιν· [12] οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγεννημένα φυσικὰ εἰς ἅλω- 12
σιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ
φθαρήσονται [13] κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν 13
Jud 12. ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν
συνευωχούμενοι ὑμῖν, [14] ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκα- 14
ταπαύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυ-
*Nm 22. μνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα, [15] καταλιπόντες εὐθεῖαν 15
*Nm 22, ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ,
ss. ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, [16] ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑπο- 16
ζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφή-
Jud 13. του παραφρονίαν. [17] οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος 17
Jud 16. ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. [18] ὑπέρογκα γὰρ μα- 18

---

8. Ln om ὁ c B

9. πειρασμου .. al m tol cop syr^{p} Oec^{comm} πειρασμων

10. C al^{14} vv m Eph Thph Hier εν επιθυμιαις

11. βλασφημον c A 40. 68. 69. 73. 137. 180. al^{4} vg syr cop aeth arm ar^{e} Eph Did Bed .. ς (Gb^{oo}) praem παρα κυριω c B (e sil.) CGJ etc syr^{p} c. ast ar^{p} sl Thph Oec, item al m παρα κυριου (et. transp)

12. γεγεννημενα c A*BC al ut vdtr sat m Thph .. ς (item Sz, non ς^{e} Gb, sed Gb') γεγενημενα c A**GJ al plus^{35} Oec | γεγ. (al^{1} vg om) φυσ. (al^{1*} φυσικως, vg *naturaliter*) c ABC al m Eph Thph .. ς φυσ. γεγ. c GJ etc Oec | και φθαρησ. c ABC* al^{4} am harl* (item cdd^{lat} al) syr^{p} aeth arm Eph Hier .. ς καταφθαρησ. c GJ etc vv m Thph Oec

13. κομιουμενοι .. B αδικουμενοι | Ln ἀδικίας. ἡδονήν | απαταις c A*CGJ al ut vdtr omn cop syr^{p} sl Thph Oec .. Gb' Ln αγαπαις c A** (sed ipse* se corr vdtr) B vg syr syr^{p} mg sah arr (aeth) Eph auct de sing cleric .. al αγνοιαις | C ante συνευωχ. add σπιλαδες

14. A al^{3} (vv ut vdtr omn exprimunt *adulterium*) Eph pp^{lat} μοιχαλιας | ακαταπαυστους c CGJ etc .. Ln –παστους c AB . Gb' –παυστου c al fere^{15} vv m Eph Thph pp^{lat} | πλεονεξιας c ACGJ h al plus^{40} (vv omn) Eph Thph Oec .. ς (=Gb Sz, sed Gb') –ξιαις c B (?) etc

15. A καταλειποντες | ευθειαν c ABCGJ h al longe pl Eph .. ς (=Gb Sz) praem την c minuscc Thph Oec | βοσορ c ACGJ etc .. B 81. tol syr sah arm ar^{e} βεωρ | B ηγαπησαν omisso ος

16. B εν ανθρωποις (C* –πουν)

17. και ομιχλ. c ABC 137. al fere^{20} vg al m Eph Oec^{ms} pp^{lat} scholl .. ς (=Gb Sz) νεφελαι c GJ etc syr al Thph Oec^{ed} | τετηρηται c B vg syr utr cop sah aeth Hier Aug Bed .. ς (Gb^{oo}) praem εις αιωνα (al^{2} –νας) c ACGJ etc arr Thph Oec

ταιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείας τοὺς
19 ὀλίγως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, [19]ἐλευθερίαν
αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις
20 ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. [20]εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα 1, 2.-
τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τού- 3, 18.
τοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα Mt 12, 45.
21 τῶν πρώτων. [21]κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς
δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας *Prov 26, 11.
22 ἐντολῆς. [22]συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας Κύων ἐπιστρέ-
ψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί Ὗς λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

III.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς 1, 13.
2 διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, [2]μνησθῆναι τῶν Jud 17.
προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων
3 ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος, [3]τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι 1, 20.
ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰς Jud 18.

---

18. ασελγειας (Gb″) c 27. 29. 66.** 68. 69. 73. 137. al plus[10] vg syr utr sl[ms1] (cop) Eph Hier Aug Bed .. ς (item Gb Sz; sed ς[e] praem εν c minusc ut vdtr pauc Thph Oec) ασελγειαις c ABCGJ al pl sah al (arm εν ασελγ. εν επιθ. σ. Thph[comm] Oec[comm] δια της σαρκικ. επιθυμιας εν ταις ασελγειαις) | ολιγως c AB al[7] vv pl Eph Hier Aug Bed, al[4] ολιγον .. ς (=Gb Sz) οντως c CG (? ap Sz ουτως) J etc arm ar[p] sl Thph Oec, al[3] οντας | αποφευγοντ. (Gb″) c ABC al vv m Thph Bed .. ς αποφυγοντ. c GJ etc vv m Oec Hier Aug

19. υπαρχοντες .. A al οντες | B om και

20. κυριου c B (e sil.) J al ut vdtr longe pl Oec .. Ln add ημων c ACG al[9] vv pl Thph Aug Fastid Salv | G al[3] vv m om και σωτηρος (Hier om κυρ. και)

21. κρειττον c B (e sil.) CG etc Thph Oec .. A al Eph -σσον | A al αυτοις ην (sed A* vdtr om ην) | επιστρεψ. (137. praem εις τα οπισω, eadem add al[2] Thph) c GJ al ut vdtr pl (vg *converti*) Thph Oec .. BC al[4] Dam υποστρεψαι .. A al[5] vv m Eph Cyr Chr epist ad regem Persarum anni 362. (cf Gallandi V, 240.) εις (epist επι) τα οπισω ανακαμψαι .. item εις τα οπισω s. add s. praem vv m Did[lat] Aug Hier Salv Fastid al .. hinc effecit Ln εις τα οπισω υποστρεψαι | εκ c B (e sil.) CGJ al ut vdtr longe pl pp .. Ln απο c A al (vg *ab*) Eph Thph

22. συμβεβηκεν c AB am sah Salv (Promiss) .. ς add δε c CGJ etc Thph Oec (item add *enim* vg cop Aug Fastid, praem *et* aeth al) | εξεραμα (al m -ρασμα, J -ρημα) .. 137. pp m [τον ιδ.] εμετον | κυλισμον c BC* 29. 66.** 69. .. ς Ln κυλισμα c AGJ etc Thph Oec

III. 2. h al[6] om αγιων (vv m post προφ. pon) | υμων (Gb′) c ABCGJ al fere[50] vg al Thph .. ς ημων c minusc Oec .. syr utr sah (add αγιων) al om conjgentes αποστ. του κυριου addito ημων .. 29. harl* om

3. C* πρωτ. προγινωσκ. | εσχατων c ABC** (*-τω) al m vg cop sah al Hipp Antioch Chr Thph Hier .. ς εσχατου c GJ etc syr utr Oec Aug | εν

ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι 4 καὶ λέγοντες Ποῦ ἔστιν ἡ ἐπαγγελία 4
τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὔ-
τως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. 5 λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας 5
ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα
*Gn7,21 τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· 6
7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσίν, πυρὶ 7
Jud 15. τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.
*Ps90,4. 8 ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ 8
ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. 9 οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγ- 9
γελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ
2Ti 2,4. βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.
1Th 5,2. 10 Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρ- 10
ελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ
ἔργα κατακαήσεται. 11 Τούτων οὕτως πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ 11
ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, 12 προσδοκῶντας 12
καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ

(C al^{2} om) εμπαιγμ. c ABC al m vv pl Cyr Chr (item Antioch εν εμπαιγμω οι) pp^{lat} (137. εμπαιγμονης) .. ς (=Gb Sz) om c GJ etc (arm?) Thph Oec | αυτων επιθυμ. c A al ut vdtr pl Oec .. Gb Sz Ln επιθ. αυτ. c BCGJ al plus^{20} Thph Ps-Ilipp

5. 100. θελοντας omisso τουτο | C η γη (item 80. οι ουραν.)

7. τω αυτου c BCGJ al plus^{60} vv m Thph, item omisso τω al Oec^{ed} (sic ς, non ς^{e} Gb Sz), al^{1} του αυτου .. ς^{e} (=Gb Sz, sed rursus Gb') Ln τω αυτω c A etc vg cop al Aug Hier Did^{lat} al | πυρι .. C* 27. 29. al^{5} praem εν

9. κυριος c ABC al^{6} .. ς (Gb$^{\circ\circ}$) praem ὁ c GJ etc Thph Oec | εις c BCGJ al ut vdtr longe pl cop arr sl Thph Oec .. Gb'' Ln δι' c A 5. 13. 73. 137. vv m pp^{lat} | υμας (Gb$^{\sim}$) c ABC al m vv pl Aug Fulg Fastid .. ς ημας c GJ etc cop ar^{p} Thph Oec Bed | τινας .. al^{3} am tol corb^{2} cop al Thph Aug Fulg (non Oec Bed) τινα

10. ημερα c BC 114. (etc) Cyr .. ς praem ἡ c AGJ etc Thph Oec | κλεπτης c AB al m vv pm Cyr Did Aug Pelag Bed .. ς (=Gb Sz) add εν νυκτι c CGJ etc syr^{p} ar^{p} Thph Oec | οι c A (sic) B (e sil.) C al ut vdtr pl Thph Oec .. Gb$^{\circ\circ}$ c GJ al plus^{20} (v. 12. al fere^{4} οι ουραν.) | AJ al^{5} ρυζηδον; 40. sl^{ms} Did^{lat} ριζηδον (13. ρηζιδον); 96. ροιζοδον | λυθησονται c AGJ al ut vdtr fere omn Thph Oec .. Ln -σεται c BC al^{1} Cyr^{2} | και (C add ἡ) γη (al^{1} vg γη δε sine και) και τα ε. α. εργα (al^{1} Oec$^{comm\,ed}$ om) καταχ. (καταχ. c AG al ut vdtr longe pl vv pm; 5. Glyc -σονται .. BJ al^{3} sah syr^{p} mg ευρεθησεται [sah -σονται] .. C syr αφανισθησονται) .. ea om am harl Pelag Cassiod

11. ουτως c BC al^{9} syr^{p} arm sah (sed C al^{4} praem δε; sah *igitur sic*, syr^{p} mg^{1} *sic igitur*) .. al^{3} δε (syr^{p} mg^{1} γαρ?) .. ς Ln ουν c AGJ etc vg al m Thph Oec pp^{lat} | υμας .. al^{7} cop ar^{p} sl$^{ms\,1}$ Thph Pelag ημας .. B om | Gb Sz ευσεβειαις;

12. θεου .. C 27. 29. al^{5} vg al Cyr al m (non Thph Oec) κυριου

13 πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. [13] καινοὺς δὲ* Es 65, 17. 66, 22.
οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς Apoc
δικαιοσύνη κατοικεῖ. 21, 1.
14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώ-
15 μητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, [15] καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυ-
μίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος Ro 2, 4.
16 κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, [16] ὡς καὶ ἐν πάσαις ἐπι-
στολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν οἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ
ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν
17 ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. [17] Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσ- Jud 20.
σεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου
18 στηριγμοῦ, [18] αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ 2, 20.
σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. Jud 25. 1 Pe 5, 11.

---

12. τηκεται c AB (e sil.) GJ al ut vdtr longe pl Cosm[2] Oec al .. Ln τακησεται c C 137. al[12] vv omn pp[lat]; item Thph -σονται

13. A vg aeth Cosm καινην (Cosm add την) γην | κατα το (C*** om) επαγγ. (al[2] παραγγ., al[1] απαγγ.) c B (e sil.) CGJ al ut vdtr longe pl syr ar[P] al Thph Oec .. 5. vg (et. am tol) cop syr[P] Cyr Did Aug Promiss κατα τα -ματα .. Ln και τα -ματα c A harl corb[2.] vg[sixt] sah Hier Bed | A 137. Dam ενοικει

14. αμωμητοι .. Gb′ αμωμοι c A 137. al[9] Phot (vg *immaculati et inviolati*, item syr utr al; Aug. *inviol. et immac.*)

15. δοθεισ. αυτω c ABCJ 137. al[5] vg al pl Nil Phot[2] Thph Aug al .. ς αυτ. (68. om) δοθ. c G etc Oec

16. πασαις c ABC al[3] .. ς (Gb°) add ταις c GJ etc Phot Thph Oec | A al[3] εν αυτοις | οις c CGJ al ut vdtr pl Phot Oec .. Gb′ Ln αις c AB 137. al fere[15] syr utr al Thph | εστιν c BCGJ al ut vdtr fere omn Phot Thph Oec .. A al[7] sah εισιν | C* 27. 29. στρεβλωσουσιν, ** στρεβλωσιν

17. C προγινωσκ. (A προγιγνωσκ.) αγαπητοι

18. αυξανετε (al m -νητε s. νοιτε, al[1] αυξετε) .. C al αυξανεσθε (al[1] -νησθε) | αιωνος c B al[2] harl* Aug Bed .. ς (Gb°) Ln add αμην c ACGJ etc vv fere omn Thph Oec

Subscriptio: AB πετρου β̄, C πε. καθολικη (cf C in append.), al[1] πε. επιστολη, G al του αγιου αποστολου πετρου επιστολη δευτερα, Euthal πετρου επιστ. β̄, item al addito καθολικη, similiter al .. praeterea numerantur στιχοι ρνδ′ (G al Euthal Thph), al ρξ′.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

2, 13. Ὃ ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς 1
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου
Jo 1, 14. 1, 1. 2. τῆς ζωῆς· ²καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦ- 2
μεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν
πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· ³ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγ- 3
γέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ᾽ ἡμῶν. καὶ ἡ κοινω-
Jo 15, 11. 16, 24. νία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χρι-
2 Jo 12. στοῦ. ⁴καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. 4
2, 25. Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλ- 5
3, 11. λομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία.
⁶ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περι- 6
Eph 5, 8. πατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· ⁷ἐὰν δὲ ἐν τῷ 7
φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽
ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης

---

* A (B ap Bch) ιωαννου α̅, B (ap Btl) ιωαννου πρωτη, (in C titulus absciaus est, sed fuisse vdtr ιω. επιστολη α̅), al επιστ. ιω. πρωτη, G al επιστ. καθολικη του αγιου αποστολου ιωαννου, similiter al .. ς[e] ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. πρωτη, ς επιστ. ιω. καθολ. πρωτη, Gb Sz ιω. επιστ. πρ.

I. 2. B 40. και ο εωρακαμεν (40. add και ακηκοαμεν)

3. υμιν c GJ al ut vdtr longe pl vg (et. demid tol; am *et annunc. vobis*) cop al m (Thph και απαγγ. υμ.) Oec Aug[1] Bed .. Ln praem και c ABC al[5] harl (item cd[lat] al; de am vide ante) syr syr[p] c. ast sah Did Aug[1] | C* (non G) al[6] vv m (non cop; vv al om και) Aug om δε

4. υμιν c A** CGJ al ut vdtr fere omn vv pl Thph Oec Aug Bed .. Gb′ Ln ημεις c A*B 13. harl* sah | υμων c AC (C* post πεπληρ. add εν ημιν) J al ut vdtr pl vg (et. demid) cop syr[p] aeth ar[p] sl[ed] et [mss] Thph[text] Oec[text] Aug Bed .. ς (non ς[e] Gb Sz) ημων c BG al m am harl tol (corb[2]· *ut gaudeatis et gaudium nostrum sit plenum*) sah syr ar[e] (sed syr ar[e] add εν υμιν) sl[ms 1] Thph[comm] Oec[comm]

5. εστιν αυτη (Gb′) c BCGJ al plus[50] syr[p] Thph Oec scholl .. ς Ln αυτη εστ. c A etc vv pl (et. syr[p] mg) | αγγελια c ABGJ al longe pl Did Thph[comm] Oec[comm] .. ς (= Gb Sz) επαγγελια c C etc | B 31. (sah) Clem Or[1] ουκ εστ. εν αυτω

6. A εαν γαρ ειπωμεν (al[3] ειπομεν, item al pauc vv. seqq) et ου ποιωμεν

7. δε .. 29. 66.** harl* ar[p] (aeth και εαν) om | G Clem om εστιν | αλληλων .. A* (vdtr) tol (item cdd[lat] al) aeth Clem (non „utrumq habet“) Did Tert (male affertur Oec[comm]; Thph et Oec sic: τῆς κοινωνίας τῆς ἀλλήλων· δῆλον δὲ ὅτι καὶ τῆς ἡμῶν τε καὶ τοῦ φωτός) αυτου .. harl *cum deo* | ιησου c BC 29. 69.* vg[ms] syr sah aeth (κυριου ιυ omissis τ. υι. αυτ. quae al[1] transp) arm Clem Hier Fulg Leo .. ς (Gb°) add χριστου c AGJ etc vg (et. am etc) syr[p] c. ast cop al Thph Oec Tert Aug (sed Aug[1] om ιυ χυ) Bed | καθαριζει .. al m cop sah ar[p] Aug[1] -ρισει s. -ριει

8 ἁμαρτίας. [8]ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν He 9, 14.
9 καὶ ἡ ἀλήθεια ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν. [9]ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν,
πιστός ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς 1 Ths. 24.
10 ἀπὸ πάσης ἀδικίας. [10]ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποι- 2, 14.
οῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. Jo 5, 38.

II.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν τις
ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον, Jo 14, 16.
2 [2]καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέ- 4, 10.
3 ρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. [3]Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκο- Jo 11, 51s.
4 μεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. [4]ὁ λέγων Jo 15, 10.
Ἔγνωκα αὐτὸν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν 4, 20.
5 τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· [5]ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν 4, 12.
τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ Jo 13, 35. 14, 21ss.
6 ἐσμέν. [6]ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν καὶ Jo 13, 15.
αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.
7 Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, 2 Jo 5s.
ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε. Mt 5, 43.
8 [8]πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, Jo 13, 34.
ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. [9]ὁ λέγων

---

8. εν ημ. ουκ εστ. (Gb') c ACJ 137. al[6] vg syr[p] arm Thph Aug[persaepe] Hier Oros[2] Optat Ennod al m .. ς (=Sz) ουκ ε. εν ημ. c B (e sil.) G etc vv m Oec Tert

9. αμαρτιας sec .. C al vv m Aug[plerumque] Hier[1] Bed (sed Cyp al m non add) add ημων | καθαριση .. AC** (vdtr) h al -ρισει | C om ημας

10. 137. al am syr utr Thph εν ημ. ουκ εστ.

II. 2. ιλασμ. εστ. c CGJ al ut vdtr fere omn aeth al Clem Or[saepe] Pet alex Thph Oec Tert Aug[5] Vig al .. Ln εστ. ιλασμ. c AB al[1] vg al m Cyp Hil Aug[aliquoties] al | μονον (Clem Or[saepe] al) .. B al fere[10] cop sah μονων

4. Εγνωκα c CGJ al ut vdtr longe pl cop syr[p] aeth Clem[1] Oec .. Ln praem οτι c AB al fere[15] sah (al ?) Clem[1] Thph Cyp Lcif Tich al | Gb° και sec c A 27. 29.

6. ουτως c CJ al ut vdtr longe pl cop syr[p] ar[p] al Thph Oec Salv (*sic et ipse*) .. Ln om c AB al[5] vg sah al Clem (καθ. κακεινος) Cyr Cyp Caes[rel] al m (G om και α. ουτ. περιπ.)

7. αγαπητοι c ABG al fere[20] vv pl Did Thph Aug Bed .. ς (= Gb Sz) αδελφοι (Gb') c GJ etc aeth ar[p] Oec | ηκουσατε c ABC al plus[10] vv pl Thph Aug Cassiod Bed .. ς (Gb**) add απ αρχης c GJ etc ar[p] al Oec

8. A εν αυτω αληθες | εν υμιν c B (e sil.) CGJ al ut vdtr longe pl vv pl Thph Oec Aug Bed .. Gb' εν ημιν c A al m tol (item cdd[lat] al) syr[p] mg Hier | σκοτια .. A σκια (item al[1] v. seq.)

4, 20. ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως
ἄρτι. [10] ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον 10
3, 14. ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν· [11] ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν 11
Jo 12, 35. καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύ-
φλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα 12
1, 1. αὐτοῦ. [13] γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω 13
5, 18. ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι
ἐγνώκατε τὸν πατέρα. [14] ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' 14
1, 10. ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν
ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. [15] μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ 15
Ja 4, 4. τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πα-
τρὸς ἐν αὐτῷ, [16] ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ 16
ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πα-
τρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. [17] καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπι- 17
θυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

2, 22. 4, 3. 2 Jo 7. Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντίχριστος 18
1 Pe 4, 7. ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχά-
Act 20, 30. τη ὥρα ἐστίν. [19] ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐξ 19
1 Co 11, 19. ἡμῶν ἦσαν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ
2, 27. εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. [20] καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου καὶ οἴδατε 20

---

10. εν α. ουκ εστ. c B (e sil.) GJ al ut vdtr longe pl vv pm Thph Oec Aug Fulg Bed .. AC al[2] sah (aeth ar[p]) Lcif ουκ εστ. εν α.

11. Al[5] αυτου τ. οφθαλμ. (non Or Thph Oec etc)

12. τεκνια (al[4] τεκνα) .. al fere[15] παιδια

13. εγραψα (Gb') c ABCG al plus[30] syr utr cop sah aeth ar[e] sl Cyr Phot Thph Or[int] .. ς γραφω c J minuscc ar[p] Oec .. vg (et. am tol, non demid harl) om εγραψα υμ. πατ. usq αρχης et habet quinquies (demid harl sexies) *scribo* [am quinto loco *scripsi*], item sexies Aug Bed

14. B sah om του θεου

15. πατρος c B (e sil.) GJ al ut vdtr longe pl vg syr utr cop (sic) sah al Or (alibi alludens θεου) Thph Oec Aug[saepissime] al m .. AC al[5] harl aeth Cyr θεου (al[4] θεου και πατρος)

16. αλλα c BC etc Thph .. ς Ln αλλ c AG etc Oec

17. Gb° αυτου c A 5. 13. 27. 29. 66.** arm Or (non Thph Oec Cyp Aug al m)

18. C* εσχατη τη ωρα | AG al[4] aeth om οτι (non Or Thph Oec Ir Cyp Lcif al m) | αντιχριστ. c BC al[3] Or[2] .. ς praem ὁ c AGJ etc Thph Oec | A γινωσκωμεν

19. εξηλθαν c ABC .. ς -θον c GJ etc Or Thph Oec | εξ ημ. ησ. c BC 137. syr utr (sed syr ita bis) cop sah aeth Amb[3] Opt .. ς Ln ησ. εξ ημ. c AGJ etc vg al Thph Oec Ir Cyp al m | 69. syr utr Ir Cassiod om παντες

20. και οιδατε παντα .. B sah οιδατε (sah add υμεις) παντες (παντες et. 9. Isych) .. Aug *ut ipsi vobis manifesti sitis*

21 πάντα. [21] οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε
22 αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. [22] τίς ἐστιν ὁ ψεύ-
στης εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν 4, 3. 2 Jo 7.
23 ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. [23] πᾶς ὁ ἀρνούμε- 2 Pe 2, 1.
νος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα 2 Jo 9.
24 ἔχει. [24] ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ Jo 5, 24. 15, 23.
ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε.
25 [25] καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν 1, 5.
τὴν αἰώνιον. 5, 11.
26 27 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. [27] καὶ ὑμεῖς τὸ
χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις 2, 20.
διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ
ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μενεῖτε Jo 14, 26.
ἐν αὐτῷ.
28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ὅταν φανερωθῇ σχῶμεν παρ- 4, 17. Eph 3, 12.
29 ρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. [29] ἐὰν εἰ-
δῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ 3, 7. 9.
αὐτοῦ γεγέννηται.

---

21. C om παν

23. ο ομολογων τ. υι. και τ. πατ. εχει (Euthal Epiph Cyr^{1} ομολογει pro εχει) c ABC al plus^{30} vv pl Clem Or^{3} Ath Melet Cyr utrque Thph (item ii qui ομολογει) Vig Pelag al (item Cyp Hil al m post τον υι. repetito και τον υιον) .. ς (=Gb Sz) om c GJ etc harl (item cdd^{lat} al, sed non am demid tol) ar^{p} sl Oec

24. υμεις (Gb^{oo}) c ABC 13. 27. 29. 66.** 68. 69. al^{4} vg syr^{p} arm Cyr Bed .. ς (Gb^{oo}) add ουν c G (sic) J etc ar^{p} sl (sah δε; cop syr aeth *et vos*) Thph Oec Aug | εν τω πατρι c ACGJ al ut vdtr omn demid syr utr sah al Thph Oec .. Ln om εν c B vg cop al pp^{lat}

25. ημιν c ACGJ al ut vdtr omn vv fere omn Thph Oec Aug Bed .. Ln υμιν c B am | B αιωνιαν

26. A πλανουντων

27. χρισμα pr .. B 10.** χαρισμα | μενει ε. υ. (Gb′′) c A (A* vdtr ημιν) BC al vv pl Ath Cyr Did Thph Aug al .. ς ε. υ. μενει c GJ etc syr^{p} al Oec (μενει .. 13. 27. 29. 66.** 68. 69. 81. 137. al^{5} vg syr^{p} ar^{p} Thph Aug al μενετω) | διδασκη .. CGJ al^{5} -σκει | αλλ ως .. B al^{1} sah aeth Aug Hier αλλα | το αυτου (Gb′) c C 5. 27. 29. 68. 69. 81. al plus^{10} vg sah (syr) syr^{p} aeth arm arr Ath Cyr Did Aug Fulg Bed .. ς Ln το αυτο c AB (e sil.) GJ etc Thph Oec Hier [cf 2 Pe 3, 7.] | χρισμα .. 10.** χαρισμα; al^{2} cop aeth Cyr^{1} πνευμα | C (vdtr) ψευδες | και καθως .. A sah Aug om και | μενειτε c GJ al ut vdtr pl Thph Oec .. Gb′ Ln μενετε c ABC al m Phot Cyr (vv pl [arm^{ms}] et pp^{lat} *manete*; ar^{p} μενειν exprimit)

28. οταν c GJ al ut vdtr longe pl Thph Oec .. Ln εαν c ABC al^{6} cop sah | σχωμεν c BC 27. 40. 66.** 68. al^{2} Thph .. ς εχωμεν c AGJ etc Oec

29. ειδητε (vg al pl Aug al *scitis*) .. AGJ al pl cop aeth Thph ιδητε | πας c B (e sil.) GJ al ut vdtr longe pl vv pl Thph Oec Aug al .. AC 13. 29. 68. 69. al^{4} vg (et. demid, non am harl tol) sah (syr ap Wtst) και πας

III.

Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα θεοῦ κλη- 1
Jo 17,25. θῶμεν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.
Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα. 2
Col 3, 4. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν
καθώς ἐστιν. [3] καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυ- 3
5, 17. τόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. [4] πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν 4
ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. [5] καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος 5
1 Pe 2, 24. 22. ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. [6] πᾶς 6
2, 3. ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν
3 Jo 11. οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
Παιδία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός 7
Jo 8,44. ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· [8] ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ δια- 8
βόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη
5, 18. 1. ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. [9] πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ 9
τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ οὐ
δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. [10] ἐν τούτῳ φανερά 10
ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δι-
Jo 8,47. καιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
1, 5. 2, 7. 25. [11] ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλ- 11

III. 1. δεδωκεν c B (e sil.) CJ al ut vdtr longe pl Thph Oec .. AG 13. 27. εδωκεν | BJ* al^{4} ar^{p} υμιν | κληθωμεν c GJ al ut vdtr pl cop (pergit *et nos etiam propter*) ar^{p} Oec (Oec^{comm} ἔδωκεν ἡμῖν τέκνα αὐτοῦ γενέσθαι τε καὶ κληθῆναι [item Thph^{comm} γεν. τε κ. λογισθῆναι]) .. Ln add και εσμεν c ABC al^{20} vv pl (sed vg [et. am demid] Aug^{2} Bed syr^{p} al *et simus;* harl tol sah *et sumus*) Thph Aug Bed | ημας c AB (?) C etc vv pl Aug Bed .. GJ al fere^{35} ar^{p} sl^{aut} Thph Oec υμας [cf. 3, 13.]

2. οιδαμεν c ABC 5. 68. vg al m Or^{2} Did Tert Aug^{saepe} al m .. ς (Gb^{oo}) add δε c GJ etc syr cop al Or^{1} Thph Oec Amb^{1} Hier^{1} Quaest

4. η αμαρτια c AB (sic) CGJ etc .. Ln om η sine teste (de B falsus)

5. τας (A non om) αμαρτ. c AB 5. 27. 66.** 81. am demid harl tol cop sah syr^{p} aeth arm Tert Aug Fulg Cassiod .. ς (Gb^{oo}) add ημων c CGJ etc syr vg^{ed} al Thph Oec Bed

7. παιδια c AC 5. 27. 29. cop syr^{p} mg (syr^{p}?) arm Lcif (*filii*) .. ς Ln τεκνια (al^{4} vv m add μου) c B (e sil.) GJ etc vv m Thph Oec Tert (*filioli*) al | μηδεις .. A μη τις

8. A al^{1} tol cop syr ar^{p} Lcif ο δε ποιων

10. C* (vdtr) aeth και πας | ποιων (ACJ h al m add την) δικαιοσυνην .. vg (et. am demid; non harl tol) sah syr^{p} mg Or Tert Cyp Lcif Aug Bed ων δικαιος

11. αγγελια c AB (e sil.) GJ al ut vdtr longe pl vg (*annunciatio*, item Aug^{3} Bed) ar^{p} etc Thph Oec^{comm} Aug Bed .. C 27. 29. 40. 66.** 69. al m harl (*mandatum*) syr utr (et. syr^{p} mg graece) cop sah aeth Cyr Oec^{text} Lcif (*repromissio*) επαγγελια

12 λήλους, [12] οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν *Gn 4,8.
αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν,
τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
13 14 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. [14] ἡμεῖς οἴδαμεν Jo 15,18s.
ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς Jo 5,24.
15 ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. [15] πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελ- 2, 10s.
φὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ Mt 5,21s.
16 ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν. [16] ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην Jo 5, 38.
ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν Jo 15,12s.
17 ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. [17] ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου
καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐ- Ja 2,15s.
τοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ
19 ἀληθείᾳ. [19] καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ
20 ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας ἡμῶν, [20] ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ
ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ γινώσκει
πάντα.
21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παῤῥησίαν 2, 28. 4, 27.

---

12. Aeth om και χαρ. τιν. εσφ. αυτον
13. Μη .. C* 29. 66.** al^{6} vv praem και | αδελφοι c ABC al m vg arm Did Lcif Aug Ors Bed .. ς (Gb^{oo}) add μου c GJ etc vv pm (aeth ημων) Thph Oec
14. αγαπων c AB 27. 29. vg arm (sah ap Münter) Did Lcif Aug Columb Bed .. ς (Gb^{o}) add τον αδελφον c CGJ etc Thph Oec Cassiod, item al fere^{10} vv pm τον αδ. αυτου, item al^{1} τους αδελφους
15. αυτου .. B εαυτου | εν αυτω c B (e sil.) GJ al ut vdtr pl Thph Oec .. Ln εν εαυτω c A (male citatur B) C al pm
16. θειναι c ABC 5. 27. 29. 68. al^{2} Thph .. ς τιθεναι c GJ etc Oec
17. G al m εχει, item GJ al pm θεωρει | B** (*accentu caret) GJ al μενεῖ (Aug^{1} *poterit manere*)
18. τεκνια c ABC al^{12} am syr^{p} arm Clem Dam Aug .. ς (Gb^{oo}) add μου c GJ etc vv pm Thph Oec Bed | τη γλωσσ. c ABCGJ al longe pl Thph .. ς (=Gb Sz) om τη c minuscc Clem Oec | εν c ABCG al longe pl Clem Thph Oec^{comm} .. ς (=Gb Sz) om c J etc
19. και pr c CGJ al ut vdtr longe pl vv pm Thph Oec Aug .. Gb^{o} Ln om c AB al^{6} vg cop syr^{p} Clem | γινωσκομεν c GJ al ut vdtr longe pl vg aeth al Thph^{text} et^{comm} Oec^{text} et^{comm} Aug Bed .. Gb' Ln γνωσομεθα c ABC al fere^{15} vv m Clem (sic) Dam (al^{1} syr^{p} γινωσκομεθα) | Ln ἐσμέν. καὶ ἔμπροσθεν | al m Thph πεισωμεν | τας καρδ. c A** CGJ al ut vdtr fere omn vv pl Thph Oec Bed .. Ln την καρδιαν c A*B 66.** syr sah Aug
20. G al καταγινωσκει | οτι sec .. Ln om c A al^{3} vg al m Oec Aug Bed (Isych *et scimus quia*) | θεος .. C κυριος
21. εαν .. A αν | ημων pr c CGJ al longe pl vv fere omn Thph Oec Cyp Aug^{1} Hier^{1} Isych al .. Ln om c AB al^{4} vg ms (?, non am demid harl tol) Aug^{1} Hier^{1} (*conscientia*), item Or^{1} (ἐὰν μὴ ἡ συνείδησις καταγιν.

3, 14. Mt 21, 22. ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, 22 καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι 22
Jo 9, 31. τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν.
23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ 23
αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολήν.
3, 11. 24 καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· 24
4, 13. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν
Ro 8, 9. 2Co 1, 22. ἔδωκεν.

IV.

Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ 1
2 Jo 7. πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν
2 Pe 2, 1. εἰς τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα 2
4, 15. ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 καὶ 3
πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν, καὶ τοῦτό
2, 22. ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ
ἐστὶν ἤδη.
2, 13. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μεί- 4
ζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ 5
Jo 3, 31. 15, 19. τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. 6 ἡμεῖς ἐκ 6
8, 47. τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ

ἡμῶν. alibi ἐὰν ἡ συνείδ. ἡμῶν μὴ καταγ.) | ημων sec .. om BC al[1] Or[1] (vide ante) | εχομεν .. B 29. εχει .. al εχωμεν

22. εαν .. B al αν | A al λαμβανωμεν | απ c ABC al m .. ϛ παρ c GJ etc Or Thph Oec | AJ al τηρωμεν

23. πιστευσωμεν c B (e sil.) GJ al ut vdtr pl Oec .. Gb' Ln πιστευωμεν c AB al plus[20] Thph | A al[1] sl[ms 1] om του υιου | A ιησου χριστω | εντολην c GJ h al fere[45] Oec[ed] .. ϛ Ln add ημιν c ABC etc vg cop al Thph Lcif Bed; idem al vv m Aug praem

24. ημιν εδωκ. c ABCG etc .. J al fere[20] vv pl Cyr Thph Oec pp[lat] εδ. ημιν

IV. 2. γινωσκετε c AB (e sil.) CG etc cop sah syr[p] aeth ar[p] Oec Ir Lcif .. al[3] γινωσκομεν .. Gb' γινωσκεται c J al fere[40] vg syr ar[e] al Cyr Thph Aug Bed | C χριστ. ιησ. | εληλυθοτα .. B 99. (vv; vg item Ir pp[lat] omn *venisse*) Thdrt εληλυθεναι

3. ο μη ομολογει (ita et. Polyc Nest Cyr Thdrt Thph Oec al Aug[1] Fulg[1]) .. cdd[vett] ap Socr vg Ir Fulg[1] al ο λυει (*qui solvit*), item Aug[1] al additis *in carne venisse* s. (Tich, Tert[1]) *et negat in carne venisse*, item Lcif (*qui destruit*) | τον (c ABG etc cdd[vett] ap Socr Cyr Thdrt al .. Gb° c J al fere[30] Polyc Thph) ιησουν c AB h 13. 27. 29. 69. cdd[vett] ap Socr vv pl Cyr Thdrt Ir Lcif[1] Fulg[1] Tich al .. ϛ (= Gb Sz) add χριστον c GJ etc (et. ante ιησ. pon) .. praetereaque ϛ (= Gb) add εν σαρκι εληλυθοτα c GJ etc syr utr al Polyc Thdrt (sed Polyc Thdrt εληλυθεναι) Thph Oec Cyp al m, sed om c AB 27. 29. cdd[vett] ap Socr vg cop sah (aeth om et. τ. ιησ.) Cyr Ir Lcif Fulg[1] Bed | εκ .. GJ al m sl[ms 1] om .. cdd[vett] ap Socr απο

6. AG al[3] om ος ουκ usq. ημων

ϑεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληϑείας
καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ ϑεοῦ ἐστίν, 3, 11.
8 καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ ϑεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν ϑεόν. [8] ὁ μὴ 5, 1.
9 ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν ϑεόν, ὅτι ὁ ϑεὸς ἀγάπη ἐστίν. [9] ἐν τούτῳ ἐφανε- 4, 16.
ρώϑη ἡ ἀγάπη τοῦ ϑεοῦ ἐν ἡμῖν ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέ- Ro 5, 8. Jo 3, 16.
10 σταλκεν ὁ ϑεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. [10] ἐν τούτῳ ἐστὶν
ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν ϑεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν 4, 19.
ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 2, 2.
11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ ϑεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν 3, 16.
12 ἀλλήλους ἀγαπᾶν. [12] ϑεὸν οὐδεὶς πώποτε τεϑέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλή- 1, 18.
λους, ὁ ϑεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν 2, 5.
13 ἡμῖν. [13] ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν,
14 ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. [14] Καὶ ἡμεῖς τεϑεάμεϑα καὶ 1, 1.
15 μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. [15] ὃς 3, 24.
ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ϑεοῦ, ὁ ϑεὸς ἐν αὐτῷ μένει 4, 2. 5, 1.
16 καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ϑεῷ. [16] καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν Jo 6, 69.
ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ ϑεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ ϑεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ 4, 8.
ἀγάπῃ ἐν τῷ ϑεῷ μένει καὶ ὁ ϑεὸς ἐν αὐτῷ.
17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεϑ' ἡμῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔχω- 4, 12.
μεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καϑὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν 2, 28.
18 ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. [18] φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία 3, 21.
ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος
19 οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. [19] ἡμεῖς ἀγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγά- 4, 10.

---

6. εκ τουτου c B (e sil.) GJ al ut vdtr omn syr utr al Thph Oec Lcif Aug[2] .. Ln εν τουτω c A vg cop sah Bed
7. ο αγαπων .. A add τον ϑεον, demid tol Fulg *fratrem*
8. ουκ εγνω .. A al[7] vv m ου γινωσκει, al[1] ουκ εγνωκε
9. απεσταλκεν (et. Or Thph Oec) .. al m Vict ap Niceph απεστειλεν | ο ϑεος .. al m aeth arm (non ed. Ven.) Aug om
10. B ηγαπηκαμεν | αυτος .. A εκεινος
12. εν ημιν sec h. l. c GJ al ut vdtr fere omn vv pl Oec Aug .. Ln ante τετελ. c A al[2] vg syr Thph .. B ante εστιν
13. δεδωκεν c B (e sil.) GJ al ut vdtr longe pl Thph Oec .. A 13. 27. 29. al Did εδωκεν
14. τεϑεαμεϑα c B (e sil.) GJ al ut vdtr longe pl Thph Oec .. A 27. 29. 66.** 68. al m Cyr εϑεασαμεϑα
15. αν .. B εαν | A al ομολογη | ιησους .. B add χριστος
16. πεπιστευκαμ. c B (e sil.) GJ al ut vdtr fere omn vv pl Thph Oec .. A 13. am tol (non demid harl) cop Aug πιστευομεν | και ο ϑε. εν αυτω .. syr om .. Ln add [μενει] c BGJ h al plus[40] vv m (sed vv m et. exeunte v. 15. repetunt) Cyp[1] Aug al; non add A etc vg aeth al Thph Oec Cyp[1] Bed
17. J al εχομεν   18. B αλλα
19. ημεις (Thph Oec Aug[2]) .. Ln add ουν c A al m vg al Pelag Leo Bed | αγαπωμεν c AB 5. 27. 29. 66.** (sah) Aug[1] Pelag .. ς (Gb°°) add αυτον c GJ etc arr sl Thph Oec Aug[1] .. al[7] vg al m Leo[1] Bed add τον

πησεν ἡμᾶς. [20] ἐάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ 20
μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν,
τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν πῶς δύναται ἀγαπᾶν; [21] καὶ ταύτην τὴν ἐντο- 21
5, 1. 2. λὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ.

V.

4, 15. Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννη- 1
ται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ
αὐτοῦ. [2] ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν 2
2, 5. 2 Jo 6. τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ποιῶμεν. [3] Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ 3
Jo 14, 15. ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ
βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, [4] ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κό- 4
Jo 16, 33. σμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.
4, 15. [5] τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς 5
τοῦ θεοῦ;

[6] Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς ὁ Χριστός· 6
οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦ-
μά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. [7] ὅτι τρεῖς εἰσὶν 7

θεον (am Leo[1] *invicem; aeth nos invicem et amemus Deum*) | αυτος .. Ln ο θεος c A al[7] vg (non harl) Pelag (non Aug[2] Bed)

20. μιση .. J h al fere[20] Thph μισει | πως (Thph Oec Cyp Aug Amb Caes[arel] Bed) .. B 27. 29. 66.** 68. 69. sah syr[p] Lcif Zeno ου

21. απ αυτου .. A vg Bed (non Aug Lcif) απο του θεου

V. 1. και sec .. Ln [και] .. om B al[3] am demid tol sah Hil[1] Aug Vig Fulg (non Cyr[hrs] Thph Oec Hil[1] Maximin Bed)

2. ποιωμεν (Gb') c B 27. 29. 69. al[11] (ex his[4] -ουμεν) vg (non tol) syr utr cop sah aeth arm Thph Lcif Aug[2] Symm Bed [hae vv omn et pp[lat] v. seq. τηρωμεν] .. ς τηρωμεν (al[1] -ρουμεν) c (A, sed A al[5] transiliunt ad τηρωμεν v. seq.) GJ etc arr sl Oec [v. seq. nemo testium ποιωμεν pro τηρωμεν]

4. ημων c AB (e sil.) GJ etc vv pl Thph Oec Aug Bed .. al pm aeth ar[p] cdd[lat] (sed non am demid harl tol) Leo[ms] υμων

5. τις εστ. c AG etc vg (et. am harl) al Oec Bed .. BJ al fere[20] demid tol al m (syr add γαρ, aeth Leo praem και) Cyr Did Thph τις δε εστ. s. (sic B demid tol) τ. εστ. δε

6. αιματος c B (e sil.) GJ al ut vdtr pl vg (et. am demid harl) syr al Thph Oec (uterq et[text] et[comm]) Tert Rebapt Aug[1] al .. al[4] Amb Aug[1] πνευματος .. A al m tol al m Cyr αιμ. και πνευματος .. et. πνευμ. κ. αιμ., αιμ. κ. πν. αγιου leg | ις ο χς c B (e sil.) al ut vdtr sat m syr[p] Thph[comm 1] Oec[comm 1] .. Gb[oo] ὁ c AGJ h al pl (sed J b al m sah Amb χς ις) Cyr Thph Oec | μονον .. B μονω | εν tert c ABG al m syr[p] cop Cyr[2] .. ς om c J minuscc vv pm Cyr[1] Thph Oec Aug | αιματι (tol add *et spiritu*) .. A al[2] Cyr[1] πνευματι .. 66.** 80. αλλα και εν τω αιμ. και εν τω πνευμ. omissis εν τω υδατι .. variant al | το πνευμα sec .. 34. (non G) vg arm Bryenn Aug[1] Amb[1ms] al χριστος

8 οἱ μαρτυροῦντες, [8] τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς
9 τὸ ἕν εἰσιν. [9] εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία Jo 5, 36.
τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρ-
10 τύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. [10] ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει
τὴν μαρτυρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν

---

7. μαρτυρουντες .. ς (=Gb Sz) add ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατήρ, ὁ λόγος καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα. καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. [8] καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ, c 173.** (est cod. Neapol. saec. fere XI., sed** est saec. XVI. vel etiam recentior), item omissis (eadem verba om et. cdd[lat] pl, ed. Complut., Bryenn, Thom[aquin]) v. 8. verbis καὶ οἱ τρ. εἰς τὸ ἕν εἰσιν, omissis quoque articulis, ὁ, ὁ et τό, 34. (est cod. Dublin. collegii Trin. saec. fere XVI.) 162. (est cod[graec] et [lat] Vat. Ottob. ejusdem fere saec.) cdd[lat] pl (non am harl etc nec Alcuini vg) post saec. fere VIII. (etiam demid tol, sed sic cum cdd[lat] al ap Blanchin. transposita et variata habent: *Quia tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus* [tol add *et*] *aqua et sanguis, et* [tol add *hi*] *tres unum sunt* [tol add *in Christo Jesu*]. [8] *Et* [tol om] *tr. s. qui test. dant* [tol *dicunt*] *in caelo, pater, verb. et sp. et hi tr. un. sunt*) Vig [saec. 5. exeunt.] (sed habet *et tres in nobis sunt* pro και ουτ. οι τρ. εν εισ.) Fulg [saec. 6. ineunt.] Cassiod Ansbert, item al m post saec. 9. (Alludere ad eundem locum saepe etiam crediti sunt Tert Cyp Phoebad Eucher Facund., de quibus cf Griesb. N. T. 1806. in append. pag. 13 sqq. Wtst Blanchin. aliosque ad h. l.) Contra praeter citatos om cdd[gr] omn pp[gr] omn (ut Clem Ir Hipp Dion alex Ath Did Bas al pm) vv fere omn (sed male edita sunt in recentiorib. edd. syr et slav; de vg vide ante) item pp[lat] pm (ut Hil Lcif Amb Faustin Hier Aug etc). Scholl gr ad v. 8. sic: τουτέστι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ὁ πατὴρ καὶ αὐτὸς ἑαυτοῦ, et ad ἕν εἰσιν: τουτέστι μία θεότης, εἷς θεός. (cf Griesb. l. l. p. 10.) Schol aliud (ap Matthaei ad h. l.): οἱ τρεῖς δὲ εἶπεν ἀρσενικῶς ὅτι σύμβολα ταῦτα τῆς τριάδος· etc Primum ea graece edita sunt (post graecam versionem concil. Later. a. 1215., Manuelem Calecam[saec. 14.], [item Bryenn[saec. 15.] sed cf Matthaei ad h. l. p. 141.] cf Griesb. l. l. pag 11.) in ed. Complut. a. 1514. (ex qua sumsit et. Ravianus qui dicitur codex), in ed. Erasmi tertia a. 1522. (nondum 1516. 1518.), tum in edd. Rob Steph 1546. — 1569. in edd. Bezae 1565. — 1576.) atque inde (edd enim antiqq. mult. ut Aldi, Wolf. Cephal., Colinaei, om) transiit in edd Elz. Catholicis sancita sunt edd[sixt] (1590.) et [clement] (1592.). Leguntur etiam in edd. neograecis. Lutherus (ante quem ex vg germanice jam versa erant) ea non vertit, sed reperiuntur in edd Lutheranae versionis Tigurinis 1529. 1531. distincta litteris minusculis, in edd posterioribus 1536. — 89. inclusa uncinis, in ed. 1597. ed. Francof. 1593. ed. Viteb. 1596. aliisque (sed non ed. Viteb. 1607. edd Hamb 1596. 1619. 1620.) absque ulla distinctione.

9. οτι sec (Gb″) c AB 5. 6. 27. 29. 34. 66.** vg cop sah arm Cyr Aug Bed .. ς ἥν c GJ etc vv m Thph Oec

10. μαρτυριαν c B (e. sil.) GJ al ut vdtr longe pl vv pm Thph Oec Aug .. Ln add του θεου c A al plus[10] vg cop aeth Bed | αυτω c AGJ h al plus[40] Thph .. ς Ln εαυτω c B (e sil.) etc Oec | θεω ο B (e sil.) GJ al

αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ
2, 25. τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. [11] καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν 11
Jo 3, 36. ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. [12] ὁ ἔχων τὸν υἱὸν 12
14, 6. ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.
Jo 20,31. Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, οἱ πιστεύ- 13
οντες εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. [14] καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παῤῥησία ἣν 14
3, 22. Jo 14, 13. ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει
ἡμῶν. [15] καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι 15
ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν ἀπ' αὐτοῦ. [16] ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν 16
αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐ-
τῷ ζωήν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θά-
νατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. [17] πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία 17
ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.
3. 9. Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, ἀλλὰ 18
ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ ἑαυτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ.
4, 4. [19] οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 19

---

ut vdtr longe pl syr utr Thph Oec Aug Vig .. Gb' Ln υιω c A 5. 27. 29. 66.** al fere^{10} vg syr^{p} mg cop aeth (item addito του θεου al^{1} sah arm ar^{p}) Prim (item Cyr τον υιον al^{1} εις τον υιον, ar^{e} *in eum*) .. plane om am | A al^{3} ουκ επιστευσεν

11. ημιν ο θεος .. B 31. 38. 137. syr^{p} al ο θε. ημ. | εστιν (al^{1} om) .. A ante η ζωη pon

12. A ουχ εχει

13. υμιν c AB h al^{7} vg cop sah syr utr aeth arm ar^{e} Cassiod Bed .. ς (=Gb Sz) add τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου (al^{1} om εις usq θεου) c GJ etc ar^{p} sl Thph Oec | εχετε αιωνιον c AB etc vg syr^{p} Cassiod Bed .. Gb Sz αιων. εχ. c G (G al εχητε) J al plus^{40} Thph Oec | οι πιστ. c A (B τοις πιστευουσιν) h al^{7} vv fere omn (et. ar^{p}) Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) και (al^{1} om) ινα πιστευητε (h al -σητε) c GJ etc sl Thph Oec

14. A al Did εχωμεν | οτι εαν τι (vg etc *quia quodcumque*) .. Ln ο τι αν c A, item (servato εαν s. omisso?) al^{1} | θελημα .. A 31. aeth ονομα

15. A al^{2} om και εαν (Ln αν c B [? cf Bch cum Btl] ap Btl) οιδ. ο. ακ. ημων | ο εαν c BG al m Thph .. ς Ln ο αν c AJ etc Oec | απ c B 5. 13. al .. ς παρ c AG etc (Thph et Oec^{comm} ητηκαμεν αυτον)

16. ιδη c AB (e sil.) G etc Clem Thph Oec .. Ln εἰδῇ (vg pp^{lat} *scit*; contra syr utr cop sah aeth ar^{p} etc *viderit*) | A τοις μη αμαρτανουσιν αμαρτιαν μη πρ. θα. | ερωτηση (J* al -σει) .. al^{6} vv Or (citat tantum εστιν αμαρτια usq ερωτ.) Tert^{2} (non Aug al) praem τις, idem Clem add

17. οὐ (Clem μη) .. 13. 67.* vg sah syr^{p} aeth arm Tert (?) om

18. αλλα c B etc Or .. ς Ln αλλ c AG etc Thph Oec | εαυτον c A** GJ al ut vdtr fere omn Or^{2} Did Thph Oec .. A* B al^{1} αυτον

20 [20]οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν
ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καί ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐ-
τοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.
21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων. 1Co10,14.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

1 [*]Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ
ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν
2 ἀλήθειαν, [2]διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ᾽ ἡμῶν

---

20. οιδαμ. δε c B (e sil.) J al ut vdtr pl cop sl Thph Oec .. G al[8] aeth sl ms[1] om δε .. Gb Sz Ln και οιδαμ. c A al fere[20] vv pm Cyr | A al Did auct incert in opp Chr[i] ed. Montf. VI, 503. εδωκεν | γινωσκωμεν .. G al -σκομεν | τον αληθινον c B (e sil.) GJ al ut vdtr pl syr utr sl[mss] auct incert l. l. Hist Faustin Leo Fulg[2] (item sah Vig Facund qui habent το αληθινον) .. A al fere[30] vg al m Ath Cyr[saepe] Did Bas al Aug Pelag al add θεον .. al[1] praem τον θεον .. Amb *patrem* .. Cyr[1] αυτου | εν τω υιω .. al[5] vv Ath Cyr[1] Did[1] (alibi[1] om εν) Bas al Hil al m om εν τω | ιησ. χριστ. c B (e sil.) GJ al ut vdtr fere omn vv fere omn Ath Cyr Did Thph Oec Hil Faustin Aug Hier al m .. Gb[*] c A 162. vg (et. am harl; non demid tol) Leo (ar[p] Cyr[1] pon ante τω υιω; Cyr[1] habet εν τω αληθ. θεω ιυ χω) | ζωη (Gb') c ABJ al m Cyr[1] Did (Oec ?) .. ς η ζωη c minusc ut vdtr pauc .. G al pm Thph al η ζωη η .. al m Ath Cyr[1] Antioch ζωη η

21. εαυτους c AJ al ut vdtr pl Thph Oec .. Ln εαυτα c BG h al fere[20] | ειδωλων c AB al m vv pl .. ς (=Gb Sz) add αμην c GJ etc vg (sed non am demid tol)

Subscriptio: A ιωαννου $\overline{\alpha}$; item B ap Bch, (sed ap Btl om $\overline{\alpha}$) .. al ιω. ευαγγελιστου επιστολη $\overline{\alpha}$ .. G του αγιου και πανευφημου αποστολου ιω. και θεολογου επιστολη καθολικη $\overline{\alpha}$ .. similiter al .. praeterea al m (non G) Thph add εγραφη απο εφεσου .. numerantur στιχχ. σοδ' (G al pl) s. σογ' s. σξδ' (Thph) s. σπθ'. Denique notabile est in cdd[lat] m, item ab Aug[2] (et. ap Possidium in indice opp Aug) Vig [assumto nomine Idacii] Cassiod, inscribi epistolam *ad Parthos*. cf ad 2 Jo in fine)

---

[*] B (in A titulus abscissus est) ιωαννου $\overline{\beta}$ .. al ιω. επιστ. $\overline{\beta}$, επιστ. καθολ. ιω. $\overline{\beta}$, του αυτου επιστ. $\overline{\beta}$, επιστ. δευτ. ιω. του επι στηθους, G al του αγιου αποστ. ιω. του θεολογου επιστ. δευτ., similiter al .. ς[e] ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. δευτ., ς Gb Sz επιστ. ιω. (Gb Sz ιω. επ.) δευτ.

1. Κυρίᾳ (al[2] praem τη, item aeth και .. 73. τη εκλ. κ.) .. ς κυρίᾳ (vg *dominae*; syr (item vdtr syr[p] et syr[p] mg) aeth ar[p] *Kyriae*; cop sah ambiguae aeque ac graecum) | και ουκ εγω .. A 73. syr Thph ουκ εγω δε, item G praemisso και

2. μενουσαν (ita et. vv fere omn) .. 66.[**] om .. A ενοικουσαν, al sah ουσαν

1Ti 1,2. 2Ti 1,2. ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. [3] ἔσται μεϑ' ὑμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ ϑεοῦ 3
Tit 1,4. πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληϑείᾳ καὶ
ἀγάπῃ.
3 Jo 2. Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀλη- 4
ϑείᾳ καϑὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. [5] καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, Κυ- 5
1Jo 2,7. 5,3. ρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινὴν ἀλλὰ ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. [6] καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη ἵνα περιπατῶμεν κατὰ 6
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολή ἐστιν, καϑὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς,
1Jo 2,18s. 4,1s. ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. [7] ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλϑον εἰς τὸν κόσμον, οἱ 7
μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ
πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. [8] βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργά- 8
σασϑε, ἀλλὰ μισϑὸν πλήρη ἀπολάβητε. [9] πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων 9
ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ ϑεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος
1Jo 2,23. καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. [10] εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην 10
τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν καὶ χαίρειν αὐτῷ
μὴ λέγετε· [11] ὁ γὰρ λέγων χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πο- 11
νηροῖς.

---

3. εσται (al[2] add δε) μεϑ υμων (ς [non ς[e] Gb Sz] ημων c G al m vv m Oec[comm]) .. A syr[p] om | ιυ χυ c AB 27. 29. 33. 69. 73. vg (non tol) sah (om et. παρ. ϑε. πα. και) syr aeth ar[e] .. ς (Gb[oo]) praem κυριου c GJ etc cop syr[p] al Thph Oec

4. περιπατουντας .. al[5] -τα | παρα .. A απο | B om του

5. γραφων (ς [non ς[e] Gb Sz] γραφω c al m syr utr al contra ABGJ etc vg al m Thph Oec) σ. καινην .. Ln καιν. γρ. σοι c A al[3] vg | αλλα c B (e sil.) J etc .. AG etc Thph Oec αλλ | ειχομεν .. A ειχαμεν .. al m εχομεν

6. αυτη η εντ. ε. c ABJ al am syr utr .. ς α. εστ. η εντ. c G etc vv Thph Oec Aug | AJ al m vv ινα καϑως (ex his A 73. retinent simul ινα seq) | G al Thph περιπατειτε

7. εξηλϑον (Ln -ϑαν c A) (Gb″) c AB al m vg (et. am demid harl; tol *prodierunt*, Aug *progressi sunt*) syr utr sah ar[e] (cop al *venerunt*) Ir Bed .. ς εισηλϑ. c GJ etc ar[p] sl Thph Oec

8. εαυτους .. GJ al Ir Lcif αὐτους | απολεσητε et απολαβητε (Gb′) c AB (απολεσηται) al plus[20] vv exc ar[p] (*perdatur* et *accipiamus*), sl[ant] (-σωμεν et -βητε) et sl[ms 1] Chr Isid pel Thph[comm] Oec[comm] Ir Lcif .. ς -σωμεν et -βωμεν c GJ etc sl[ms 1] Thph[text] Oec[text] | ειργασασϑε (Gb′) c iisd qu απολεσητε etc exc B sah syr[p] mg sl[ant] .. ς -σαμεϑα c iisd qu απολεσωμεν item B sah syr[p] mg sl[ant] (43. -σητε, -σασϑε, -βωμεν)

9. προαγων c AB 98. [ms], item *praecedit* am harl et cdd[lat] al sah (item cop?); vg ms[1] *procedit*, vg[ed] (item demid) Lcif *recedit* .. ς παραβαινων c GJ etc syr utr al (al libere vertunt) Thph Oec | διδαχη sec c AB 13. 27. 29. 66.** 68. vg sah syr[p] (sed syr[p] c. ast item syr Lcif[2] add αυτου) Fulg .. ς (Gb[o]) add του χριστου c GJ etc vv m Thph Oec | και τ. υιον h. l. c A (item 31., pergit εχει και πατ.) am demid harl tol Fulg .. ς post πατερα c B (e sil.) GJ etc vv pl Thph Oec Lcif[2]

11. γαρ h. l. c GJ al ut vdtr fere omn Thph Oec .. Ln post λεγ. c AB 5. 31. | χαιρειν c J al fere[25] Oec .. ς Ln praem αυτω c ABG etc vv omn (sed ar[p] *homini scelerato*) Thph .. al[1] χαιρ. αυτον

12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος, 3 Jo 13.
ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ
13 χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. [13] ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου 1 Jo 1, 4.
τῆς ἐκλεκτῆς.

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ. Act 19. 29. 20, 4. Ro 16, 23.
2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς 1Co 1, 15.
3 εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. [3] ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρ- 2 Jo 4.
4 τυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. [4] μειζοτέ-
ραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ
περιπατοῦντα.
5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοῦτο

---

12. εχων .. A* 27. 29. al εχω | A al γραψαι | εβουληθ. c ABGJ al m Thph .. ς ηβουλ. c minuscc Oec | αλλα (G al Thph αλλ) ελπιζ. c BGJ al ut vdtr longe pl syr utr sah ar[p] al Thph Oec .. Gb Sz Ln ελπ. γαρ c A al[15] vg cop arm aeth (οτι ελπ.) .. 68. ελπιζων | γενεσθαι (Gb″) c AB al m vg (et. am demid harl; non tol) syr[p] Thph (item Oec[comm] παραγενεσθ.) .. ς ελθειν c GJ etc vv pl (cop ιδειν υμας) Oec[text] | ημων c GJ al ut vdtr pl syr utr al (sah μου) Thph Oec .. Gb″ Ln υμων c AB al m vg cop aeth sl[rec] | η πεπληρ. c AGJ al ut vdtr omn am syr utr cop sah al Oec .. Ln πεπλ. η c B vg (exc am) Thph

13. της εκλεκτης (al[2] τ. εκκλησιας, al[1] om) .. 114. add της εν εφεσω | ς (= Gb Sz) add in f. αμην c GJ etc syr utr al Thph Oec (al[3] vv praem η χαρις μεθ υμων s. μετα σου) .. om c AB al[7] vg cop sah aeth arm ar[p] Bed

Subscriptio: AB ιωαννου $\overline{\beta}$, item 62. addito προς παρθους (cf ad 1 Jo in fine) .. G (sic) al ιω. επιστ. $\overline{\beta}$, al επιστ. ιω. $\overline{\beta}$ .. al ιω. του θεολογου επιστ. $\overline{\beta}$ καθολικη .. Thph Oec τελος της ιω. δευτ. επιστ. .. praeterea numerantur στιχχ. $\overline{\lambda}$ (G al pl Thph), al $\overline{\lambda\zeta}$, al $\overline{\pi}$

---

* B (in A titulus periit) ιωαννου τριτη (ap Btl; ap Bch $\overline{\gamma}$) .. C al ιω. επιστολη $\overline{\gamma}$, al τριτη επ. ιω. .. G al επιστ. τριτη του αγιου αποστ. ιω., al[1] του αυτου αγ. ιω. του θεολ. επιστ. τριτη, al[1] επ. του αγ. αποστ. και ηγαπημενου προς γαϊον ιωαννου .. ς Gb Sz ιω. επιστ. (ς επ. ιω.) τριτη, ς[e] ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. τρ.

3. συ .. A al om .. al και συ.

4. μειζοτεραν .. 137. μειζονα | τουτων .. al fere[15] vv m (non vg syr[p] etc) ταυτης | C χαρ. ουκ εχω | B al[2] vg (et. am demid; non tol al) cop χαριν | εν τη αλ. c ABC* al .. ς om τη c C**GJ etc Thph Oec

5. εργαση c B (e sil.) CGJ al ut vdtr omn Thph Oec .. Ln εργαζη c A (vg Hier *quidquid operaris*) | και τουτο (Gb′) c ABC al m vv pl (vg Hier

ξένους, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς 6
ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον 7
μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. 8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβά- 8
νειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ 9
ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρέφης οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.
10 διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονη- 10
ροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχε-
ται τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας
ἐκβάλλει.
1 Jo 3,10. Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ 11
τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν. 12 Δημητρίῳ μεμαρ- 12
τύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυ-
Jo 21,24. ροῦμεν, καὶ οἶδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστιν.
2 Jo 12. Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου 13
σοι γράφειν· 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸς στόμα λα- 14

Cassiod Bed *et hoc*) .. ς και εις τους c GJ etc sl (ar^{p} om και εις τους) Thph Oec

6. ποιησεις (al^{6} demid tol Hier ποιεις) προπεμψας .. C vg (non am etc) arm ποιησας προπεμψεις

7. ονοματος c ACG (ap Sz add τουτου) J h al pl am al m Thph Oec Bed .. ς^{e} (= ς Gb Sz) add αυτου c B (e sil.) etc syr syr^{p} c. ast al (Hier add *Domini*) | Ln εξηλθαν c B (non ACGJ etc) | απο c ACGJ etc .. B al^{7} παρα | C om των | εθνικων (Gb') c ABC al m .. ς εθνων c GJ etc Thph Oec

8. υπολαμβ. (Gb') c ABC* al^{9} Thph et Oec^{comm} ut vdtr (etiam Oec^{ms}) .. ς απολαμβ. c C**GJ etc (Thph Oec) | C al γινομεθα, J al m Thph γενωμεθα

9. τι c ABC 7. 68. cop sah, item αν τι 29. 66.** .. al plus^{10} αν (vg *scripsissem forsitan*, item syr utr; Hier *scripsi etiam*) .. ς om c GJ etc aeth ar^{p} etc Thph Oec | διοτρέφης .. ς διοτρεφής

10. εαν .. A αν | C φλυαρ. εις ημας | βουλομενους .. C 5. 7. 27. 29. 66.** vg (sed non am) syr syr^{p} mg sah (non cop) arr arm επιδεχομενους

11. ο κακοπ. c ABCJ h al longe pl vg (et. am demid; non tol) al .. ς (= Gb Sz) ο δε κακοπ. c G etc vv m Thph Oec | C ουκ εωρ.

12. υπ .. G υπο | αληθειας .. A* (omnino sic vdtr) εκκλησιας .. C syr syr^{p} mg arm praem εκκλησιας και της | οιδατε c GJ al ut vdtr pl syr utr aeth ar^{p} sl (exc ms^{1}) Thph Oec .. Gb' Ln οιδας c ABC al^{20} vg d (cf Prol ad D evangeliorum) cop sah arm ar^{e} sl ms^{1} | C αληθ. ημων εστ. η μαρτ., 31. αληθ. εστ. η μαρτ. ημ.

13. γραψαι σοι c ABC 5. 27. 29. 31. 33. 40. 66.** 68. 73. al vv omn (sed al γρ. σοι, al σοι γρ.) exc sl Thph .. ς γραφειν c GJ etc sl Oec | ου θελω .. A ουκ εβουληθην (vg al *nolui*) | G καλαμω | σοι (al^{2} om) h. l. c BCG al longe pl syr al Thph Oec .. Ln post γρ. c A al vv pm | γραφειν c ABC 5. 27. 31. 33. 73. al .. ς γραψαι c GJ etc Thph Oec

14. σε ιδειν c ABC al vg d al .. ς ιδ. σε c GJ etc vv pm Thph Oec | λαλησομεν .. al J m Thph -σωμεν

15 λήσομεν. [15] εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι· ἀσπάζου τοὺς φίλους
κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 Ἰούδας Χριστοῦ Ἰησοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν
2 θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς. [2] ἔλεος
ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. 2 Pe 1,2.
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοι-
νῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ
4 ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. [4] παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρω- 2Pe2,1ss.
ποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ
ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύ-
ριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.
5 Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι ὁ κύριος

---

15. A al^{6} aeth syr^{p} mg οι αδελφοι | al^{3} syr^{p} τους αδελφους | G al pauci cdd^{lat} (tol *vale*) sl add in f. αμην

Subscriptio: AB 137. ιωαννου $\overline{γ}$, C ιωαννου επιστολη $\overline{γ}$, al επ. ιω. $\overline{γ}$ .. G al επιστ. $\overline{γ}$ (al post ιω. pon) του αγιου αποστ. ιω., al του αγ. αποστ. και ευαγγελιστου ιω. του θεολ. επιστ. καθολικη $\overline{γ}$, 180. ιω. επιστ. τριτη προς γαΐον, 62. ιω. $\overline{γ}$ προς γαΐον περι δημητριου ῳ μαρτυρει καλλιστα .. praeterea numerantur στιχχ. λβ' (G al pl Thph), al λα' al λ'

---

* B ιουδα, ACJ ιουδα επιστολη, al επ. ιουδα .. G al Thph επιστ. (al post ιουδ. pon) του αγιου αποστ. ιουδα, al m Oec ιουδα (Oec add αποστ. η) καθολικη επιστ. s. του αγ. ιουδα καθ. επιστ. .. Gb Sz ιουδα επ., ς ι. του αποστ. επιστ. καθ.

1. χυ ιυ c J al fere^{20} tol (item cdd^{lat} al) .. ς Ln ιυ χυ | ηγαπημενοις (Gb') c AB al^{7} vg syr utr cop sah arm ar^{e} (aeth *Deum patrem amantibus*) Or Eph Synops Thph^{comm} Oec Lcif Aug Cassiod Bed .. ς ηγιασμενοις (al^{1} προηγιασμ.) c GJ etc ar^{p} sl Thph^{text} | και (om sah) ιυ χω (al m corb^{2}. Or Eph Thph^{text} Oec^{text} χυ; et. χω ιυ leg) τετηρημενοις .. 163. syr^{p} om, sah post κλητ. pon

3. Ln γράφειν ὑμῖν, περί et γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν | κοινης c GJ al ut vdtr pl ar^{p} al^{mss} Oec .. Ln add ημων c AB (item C vdtr) al fere^{15} vv m Cyr Thph Lcif; item al^{5} vg al Eph Bed add υμων

4. B παρεισεδυησαν | χαριτα c AB .. ς χαριν c CGJ etc | δεσποτην c ABC al plus^{20} vv pm Eph Did Chr Cyr Thph et Oec^{comm} (vdtr) Lcif Cassiod Bed .. ς (=Gb Sz) add (al praem θεον s. θε. και) θεον c GJ etc syr utr (ar^{p}) Thph et Oec^{text}

5. δε .. G Lcif ουν .. al^{1} om | ειδοτας c ABC**.(*non liquet) al fere^{15} vg al m Cyr Lcif Hier .. ς (Gb**) add υμας c GJ etc Thph Oec | απαξ ..

* Nm 14, 35ss. λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλε-
2Pe 2, 4. σεν, 6 ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολι- 6
πόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις
* Gn 19. 2Pe 2, 6. ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πό- 7
λεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω
σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.
2Pe 2,10. 8 Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριό- 8
* Dan 12, 1. τητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγε- 9
*Dt 34,5. λος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωυσέως σώματος,
2Pe 2,11. *Zach 3,2 οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν Ἐπιτιμήσαι
2Pe 2,12. σοι κύριος. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυ- 10
*Gn 4, 8. σικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῷα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. 11 οὐαὶ αὐ- 11
*Nm 22. *Nm 16. τοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μι-
2Pe 2,15. 2, 13. 17. σθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο. 12 Οὗτοί εἰσιν 12
οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευωχούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς
ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθιν-

---

163. Lcif om .. et. post τουτο (ita J al[3]), post κυρ. s. ιησ. (ita Did vdtr) s. θεος (ita Clem), post λαον (ita Cassiod), post σωσας (ita cop sah) pon | παντα c ABC** (*non liquet) al[7] vg cop syr[p] al (syr aeth *omnes*) Cyr Lcif Hier .. plane om 66.** (Gb[o]) .. ς τουτο c GJ etc sah sl Thph Oec (Clem sic: εἰδέναι γὰρ ὑμᾶς βούλομαι ὅτι omissis εἰδ. ἅπ. πάντ.) | ο κυριος c (C*?) GJ al ut vdtr longe pl syr[p] ar[p] sl Thph Oec (Cassiod *Dominus Deus*) .. C** al[3] tol (item cdd[lat] al) syr arm ar[e] Clem Lcif ο θεος .. Gb' Ln ιησους c AB 6. 7. 29. 66.** vg cop sah aeth arm[ed] mg Cyr Did Hier Cassian

6. τε c B (e sil.) CGJ al ut vdtr longe pl syr sah aeth al Clem Or Ath[ed] et[lis] Oec Lcif Vig .. Ln δε c A 54. 137. vg syr[p] cop Ath mss[4] Thph Hier Cassiod | αλλα .. C al Ath Thph αλλ | G al Clem[ms] Or[1] απολειποντας (sed G al -πόντας)

7. τροπ. τουτοις c ABC al[6] Eph .. ς τουτ. (al[1] vg al om, al[1] αυτοις) τροπ. c GJ etc Thph Oec | υπεχουσαι .. A υπερεχουσαι .. 40. απεχουσαι

8. ομοιως .. A ομως

9. ο δε μιχ. ο αρχ. οτε (ὅς syr utr) c ACGJ al ut vdtr omn vv pl Did Thph Oec .. Ln οτε μιχ. ο αρχ. τοτε c B (vg Hier Bed *cum* [Hier *quando*] *Mich. arch. altercaretur* [Hier *disputabat*]) | αλλα c AB etc .. ς αλλ c CG etc Thph Oec

12. οἱ (Gb') c ABG al[12] cdd[lat] syr utr al Pallad Did Aug .. ς om c J minuscc vg al Thph Oec Lcif .. C** (*non liquet) sah sic: ουτοι (sah om) εισιν γογγυσται (sah γογγ. εισ.) μεμψιμοιροι (C** -μυροι, item A v. 16.) κατα τας ιδιας επιθυμιας αυτων πορευομενοι (sah add ουτοι) εν ταις | αγαπαις c B (e sil.) GJ al ut vdtr longe pl vv omn pp[gr] et [lat] .. AC al[3] απαταις .. al[2] ευωχιαις | υμων c B (e sil.) CGJ al ut vdtr omn cop sah syr[p] al Thph Oec Lcif Did .. Ln αυτων c A vg syr arm Lcif Bed | συνευωχουμενοι .. C al m vv m add υμιν | παραφερ. c ABCGJ h al plus[60] Thph .. ς (=Gb Sz) περιφερ. c minuscc Oec (vg etc *circumferuntur*) .. 16. Pallad φερομεναι (16. -νοι)

13 οπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα, [13] κύματα ἄγρια θαλάσ- *Es 57,20
σης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται οἷς ὁ ζόφος
14 τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. [14] Ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδο- *Gn 5,18.
μος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ λέγων Ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ,
15 [15] ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν
περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων
16 τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. [16] οὗτοί εἰσιν
γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ
στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν. 2 Pe 2,18.
17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων 2 Pe 3,2.
18 ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [18] ὅτι ἔλεγον ὑμῖν
ὅτι ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυ- 2 Pe 3,3.
19 μίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. [19] Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχι- 2, 10.
20 κοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. [20] ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς 2 Pe 3,17.
21 τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι. [21] ἑαυτοὺς
ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ

---

13. C al^{8} απαφριζοντα | B πλανητες | αιωνα c ACG al pl (al^{3} αιωνας) Eph Pallad Thph Oec .. ς (= Gb Sz) praem τον c B (e sil.) J etc Did

14. επροφητ. c B (ap Bch; επροεφητ. ap Btl) .. ς Ln προεφ. c ACG etc | αγ. μυριασ. c ABGJ al longe pl vg sl ms^{1} Chron Thph Oec Did .. ς (= Gb Sz) μυρ. αγ. c C etc vv m (sed al vv m αγιων s. αγ. αγγελων et aliter)

15. ελεγξαι (Gb'') c ABCGJ al fere^{50} Eph Chron Phot Thph .. ς εξελεγξ. c minuscc Oec | αυτων pr c GJ al ut vdtr longe pl ar^{p} sl Thph Oec .. Gb^{oo} Ln om c ABC al^{18} vv pl Chron pp^{lat} | ασεβειας (Gb^{o} c C al^{4} demid arm Dam; al^{1} των ασεβειων, Chron πονηρων, Rebapt al *impiorum*) αυτων c AB (e sil.) GJ al ut vdtr longe pl vv m Thph Oec al Did Vig Bed .. al^{5} tol syr al om | σκληρων .. C al fere^{15} vv m Eph Dam add λογων

16. αυτων pr c AB (e sil.) J al ut vdtr pl Thph Oec .. CG al plus^{20} Eph εαυτων

17. A Eph Lcif των προειρημ. ρηματ.

18. J ελεγεν ημιν | επ εσχατου (Gb'') c ABC al pm cop Eph Cyr^{1} Chr Did Thph .. al syr Hipp Cyr^{1} επ εσχατων .. ς εν εσχατω c GJ etc Oec | του χρονου (Gb'') c A al Did Thph, item omisso του BC al^{4} .. al m cop syr Eph Cyr Chr Hipp των χρονων (Gb') .. ς χρονω c GJ etc Oec | εσονται c BC*GJ al ut vdtr longe pl syr utr sl (exc ms^{1}) Thph Oec Lcif .. Gb' Ln ελευσονται c AC** al^{15} vg cop sah al Eph | G εμπαιγκται

19. αποδιοριζ. c AGJ h al fere^{40} vv pl Eph Cyr Did Thph Oec Lcif Cassiod .. ς^{e} (item Gb Sz, non ς) add εαυτους (Gb^{oo}) c B (e sil.) C etc vg syr^{p} Aug Fulg Bed

20. υμεις .. C arm ημεις | εποιx. ε. τη αγιωτ. (A αγιοτ.) υμων (C al tol [item cdd^{lat} al] Eph ημων .. al^{2} aeth arm om) πιστ. c ABC al vv fere omn Clem (in fragm^{lat}) Bed .. ς τη αγ. υμ. πιστ. εποιx. εαυτ. c GJ etc syr Eph Thph Oec

21. BC* (vdtr; ** τηρησητε) syr utr τηρησωμεν .. 180. ar^{p} τηρησαντες

Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον. ^{22} καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, ^{23} οὓς 22 23
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες καὶ
τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταίστους καὶ στῆσαι κατενώ- 24
Ro 16, 25ss. πιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, ^{25} μόνῳ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν 25
1Ti 1, 17. διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα, μεγαλωσύνη, κράτος καὶ
2Pe 3, 18. ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

---

22. ελεγχετε (Gb″) c AB* al^{14} vg cop aeth arr arm schol Thph et Oec^{comm} Cassiod Bed .. ς ελεειτε c GJ etc syr^{p} sl Thph et Oec^{text} (Clem Hier; vide ad v. seq) .. BC** ελεατε | διακρινομενους (Gb″) c ABC al^{17} vg syr (*cum resipuerint*, vide ad v. seq) syr^{p} (*resipiscentes*) cop arm ar^{p} (*cum ambigant*) ar^{e} (*cum fuerint victi*) (aeth?) Clem Thph et Oec^{comm} pp^{lat} .. ς -μενοι c GJ etc sl Thph et Oec^{text}

23. ους δε usq αρπαζ. (Gb″) c ABC al^{14} (item al^{9}) vv pm (et. syr^{p}) schol (Thph et Oec^{comm} vdtr) Cassiod Bed .. ς ους δε εν φοβω σωζ. εκ του (Gb^{oo}; praeter ABC etc om et. GJ al pm Clem Thph Oec) πυρος αρπαζοντ. c GJ etc ar^{p} sl Thph et Oec^{text} | ους δε ελεατε (s. ελεειτε Gb″) εν φοβω (Gb″) c AB al^{14} (item al^{9} sed habent ελεγχετε pro ελ. et^{2} pon εν φοβω ante σωζ.) vv m .. C syr utr εν φοβω omissis roll (al^{5} om plane εν φοβω, Gb^{o}) .. al^{ed} ελεγχετε δε εν φοβω .. ς om c GJ etc ar^{p} sl Thph et Oec^{text}. Totum locum vv. 22. 23. syr sic: *Et quosdam ex illis ex igne rapite; cum vero resipuerint misereminі super eis in timore.* Clem Hier haec citant: καὶ οὓς μὲν ἐκ πυρὸς ἁρπάζετε, διακρινομένους δὲ ἐλεεῖτε (ἐλεᾶτε) ἐν φόβῳ (Hier om εν φ.)

24. (Gb′) αυτους c BJ h al fere^{30} sl ms^{1} et ms^{1} mg Cyr Oec .. ς^{e} (item Gb Sz, non ς) Ln υμας c CG etc (al^{1} post απταιστ. pon) vv pl Thph pp^{lat} .. A 4.** (* om) ημας | απτ. και .. C al m vv m Thph add ασπιλους και s. ασπιλους | C al ενωπιον | αμωμους .. A αμεμπτους

25. μονω c ABC al^{13} vv pl Eph Fulg Bed .. ς (=Gb Sz) add σοφω c GJ etc ar^{p} sl Thph Oec | δια ιυ χυ τ. κ. ημ. (perpauci variant) c ABCG al fere^{25} vv omn Eph Thph Fulg Bed .. ς (= Gb Sz) om c J minuscc Oec | δοξα c ABC al^{10} am tol demid syr^{p} Eph Fulg .. ς (Gb^{oo}) add και c GJ etc vv pl Thph Oec Bed | προ π. τ. αιω. c ABCG al^{15} vg cop syr^{p} aeth arm sl^{ed} et$^{ms 1}$ Eph Thph Fulg Cassiod Bed .. ς (=Gb Sz) om CJ minuscc syr arr (sl^{mss}?) Oec | παντ. (G ap Sz al^{3} cop om) τ. αιωνας .. G al vg (sed non am) cop syr^{p} mg Fulg Bed add των αιωνων | 6. 66.** Cassiod om αμην

Subscriptio: B ιουδα, A (in A sic: ιουδα επιστολη. πραξεις των αγιων αποστολων. και καθολικαι. Similiter syr^{p} post verba: *Finita est epist. Judae apost.* add: *Explicit liber sanctus actuum apostolicorum et epistolarum catholicarum.*) al ιουδα επιστολη (item C al addito καθολικη, sed cdd et vv pl non add καθολικη) .. G al m του αγιου αποστ. ιουδα επιστ., al^{2} τελος γραφης ενθαδε της εξ ιουδα, et aliter .. praeterea numerantur στιχχ. ξη′ (G al pl Thph), al σα′ .. additur etiam (et. Euthal) ομου των ζ′ καθολικων επιστολων στιχχ. αμς′. Syr^{ms}: *Explicit epist. Judae filii Josephi fratris Jacobi.* Arm ed. 1698. hanc epist. scriptam perhibet a. D. 64. ab apost. Juda Jacobi, qui et Lebbaeus et Thaddaeus vocetur et Armenis Persisque praedicaverit.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

1 Παῦλος δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος 1 Co 1, 1. etc
2 εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, [2] ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν Tit 1, 2.
3 γραφαῖς ἁγίαις, [3] περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ 2 Ti 2, 8.
4 κατὰ σάρκα, [4] τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιω-
5 σύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, [5] δι' οὗ
ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνε-
6 σιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, [6] ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χρι- 1 Co 1, 2s.
7 στοῦ, [7] πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις. χάρις 1 Th 1, 1. etc
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ πάν- 1 Co 1, 4.
9 των ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. [9] μάρτυς 1 Th 1, 2.
γάρ μού ἐστιν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ Phil 1, 8.
10 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι, [10] πάντοτε ἐπὶ Eph 1, 16.
τῶν προσευχῶν μου δεόμενος εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θε-
11 λήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. [11] ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι 15, 23.

---

* πρ. ρωμ. c ABC (item DFG in inscriptione singg pagg) al (item 1. praemisso titulo επιστολαι του αγιου αποστολου παυλου) .. al πρ. ρωμ. παυλου επιστολη, παυλου αποστ. επιστ. πρ. ρωμ., J του αγιου και πανευφημου αποστ. παυλ. επιστ. πρ. ρωμ., similiter al .. ς παυλου του αποστ. η πρ. ρωμ. επιστολη

I. 1. χυ ιυ c B am Or^{2} Aug Amb Ambrst Bed .. ς Ln ιυ χυ c AGJ(EK?) etc (hiant CDF) vv fere omn pp^{gr} et^{lat} m

3. γενομενου (ita ct. Or^{saepe} Cyr hrs^{2} Chr Thdrt Thph Oec al, item *qui factus est* vg it Ir Tert Hil al m) .. al^{3} cdd^{lat} ap Aug γεννωμενου

4. ορισθεντ. (ita ct. Or^{4} Ath Chr Thdrt Phot al m, item *destinatus* Tert Hil Ruf^{lis}) .. Mcell ap Eus Thdtiani ap Epiph προορισθεντ., item *praedestinatus* vg it Ir Pelag Arnob al m | κατα πνευμα (109. –ματος) .. Chr^{text} (sed diff mss m et comm (item syr utr sed syr^{p} omisso και) aeth ar^{e} και πνευματι

7. εν ρωμη .. G g om | αγαπητοις θεου .. G d g am Ambrst^{ms} εν αγαπη θεου .. E 82. e om

8. μεν .. om 40.* syr aeth ar^{e} Chr^{Savil} (non ^{Montf}) | περι (Gb') c ABCD*K al m Dam .. ς υπερ c D***EGJ etc Chr Thdrt Thph Oec

9. D* μαρτυρ | μου pr (et. Chr Thdrt ad h. l. Thph Oec) .. D*G al^{8} vv pm Thdrt^{1} pp^{lat} μοι

10. ς (aliter ς^{e} Gb Sz) Ln ante παντοτε non interpg | ει πως .. J (non G) al^{9} οπως

μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, [12] τοῦτο δέ 12
ἐστιν συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε
καὶ ἐμοῦ. [13] οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην 13
15, 22. ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ
καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. [14] Ἕλλησίν τε καὶ βαρβά- 14
ροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· [15] οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρό- 15
θυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. [16] οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι 16
1Co1,24. τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύ-
Ro 2,19. 3, 21s. οντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. [17] δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ 17
*Hab2,4. ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται Ὁ δὲ δίκαιος
Ga 3, 11. He10,38. ἐκ πίστεως ζήσεται.
Eph 5, 6. Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν 18
καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, [19] διότι 19
τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφα-
νέρωσεν. [20] τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν 20
νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶ-
ναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, [21] διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδό- 21
1Co1,20. ξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν
* Jer 10, 14. καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. [22] φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμω- 22

---

12. τουτο δε εστιν .. A vg it (sed g *id est* ^{aut} *hoc enim est*) τουτ εστιν (cop *quod est*)

13. ου θελω (et. Thdrt Chr Thph Oec etc) .. D*EG it Ambrst ουχ οιομαι | τινα καρπ. c ABCD (*τι καρπ.) EGK al longe pl vg it sl pp^{gr} m item^{lat} .. ς (= Gb Sz) καρπ. τιν. c minuscc ar^{p} .. J al^{2} syr cop al om τινα | σχω (G al εχω) και .. om και G al m vv Sedul | E^{gr} om εθνεσιν

15. το κατ εμε .. G ο επ εμε (vg g Sedul^{1} Pelag *quod in me promptum est;* d e Amb al *quod in me est promtus sum*) | υμιν .. D* al^{3} d* g praem εν, item G επ | G g om τοις εν ρωμη

16. το (G επι, g *super*, Aug Vig al^{1} *de*) ευαγγ. c ABCD*EG 5. 17. 67.** 137. 177. 178. vv pm Or Eus Bas Cyr Chr Thdrt Procop Dam Phot pp^{lat}, pm .. ς (= Gb Sz) add του χριστου c D*** JK etc (al^{1} τουτο) ar^{p} sl (aeth αυτου) Thph Oec (Victorin Flavian *Dei*) | D⁎⁎ om εστιν | G g om εις σωτηριαν | πρωτον (al^{2} πρωτω) c ACDEJK etc vv fere omn Or Chr^{dis} Thdrt Dam^{dis} Thph Oec Ruf^{bis} Bed .. Ln [πρ.]; om BG g Tert

17. γαρ (Or al m) .. A Clem δε | εκ πιστεως (et. Clem Chr Thdrt al m Ir Amb al) .. C* praem μου, add idem syr^{p} Eus Hier (Cyp)

18. ανθρωπων .. D*G al praem των

19. διοτι (et. Or Ath Thdrt Thph Oec) .. D*EG al^{1} Chr οτι | ο θε. γαρ c ABCD*EG al m Or Eus Ath^{1} Chr Thdrt al .. ς (=Gb Sz) ο γαρ θε. c D***JK etc Ath^{1} Thph Oec

20. αορατα .. G^{gr} al^{1} ορατα | J (non G) om αϊδιος

21. ηυχαριστησαν (AD* –σθησαν) c A (sed A om η praecedens) CDE al pm Clem Or Eus Ath Cyr (Thdrt, sed variant et mss et edd) Thph .. ς (= Gb Sz) ευχαρ. c (B e sil.) GJK etc Chr Oec | B αλλα

23 ράνθησαν, [23] καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι
εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν.
24 [24] Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν
αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς,
25 [25] οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθη-
σαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς 9, 5.
26 εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. [26] διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη 2 Co 11, 31.
ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς
27 τὴν παρὰ φύσιν, [27] ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆ-
σιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες
ἐν ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει
28 τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. [28] καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκί-
μασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκι-
29 μον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, [29] πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πο- Ga 5, 19ss.
νηρίᾳ πλεονεξίᾳ κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος δόλου κακοηθείας, 1 Co 6, 9ss. 2 Co 12, 20.
30 [30] ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζό- Eph 5, 3ss.
31 νας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, [31] ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόρ- 2 Ti 3, 2ss.

---

23. ηλλαξαν (et. Clem Ath Chr Thdrt[1] Oec) .. K al Eus Cyr Thdrt[1] Thph –ξαντο (Or utrumq)

24. και c DEGJK al ut vdtr longe pl it syr[p] al Ath Chr Thdrt Thph Oec .. Gb°° Ln om c ABC al[7] vg al m Or Did Dam pp[lat] | C* (vdtr) Did Ath[mss] om ο θεος | εν αυτοις c ABCD* al[15] cop (al?) Chr[1] .. ς εν εαυτοις c D***EGJK etc Thdrt Chr[2] Dam Thph Oec

26. χρησιν .. D* κτισιν (d e *sensum*) | παρα φυσιν .. D*G vg it arm Hier al add χρησιν

27. τε c B (sic) D***EJK al ut vdtr pl syr aeth al Oec (item cop ar[e] Hier Ruf[1] qui non exprimunt) .. Gb″ Ln δε c AD*G al plus[10] vg it syr[p] Clem Ath Chr Thdrt Dam Thph Aug al .. C al[8] cop ar[e] Or Hier Ruf[1] om | J om οι | αρσενες pr c BD*G etc Or Eus Oec .. ς αρρενες c ACD***EJ etc Ath[2] Thdrt Chr Thph | αρσ. (c BDEGJ etc Thph Oec .. AC etc Clem Or Ath[2] Thdrt Chr αρρ.) εν αρσεσ. (c BCDEGJ etc Ath[1] Chr Thph Oec .. A etc Clem Or Thdrt Ath[1] αρρεσ.) | εαυτοις .. BK 35. αυτοις | G αντειλαμβανοντες

28. ο θεος .. A 2. Nyss Dam (Ath) Vict tun om (Chr ante αυτ. pon)

29. αδικια c ABCK al[5] cop aeth Eph Bas Chr Isid Max Gennad Dam Aug Ruf[comm] al .. ς (Gb°°) add πορνεια c J etc vv m Thdrt Thph Oec Ennod; item D*EG al vg it Lcif Ruf Ambrst add post κακια omisso πονηρια | πονηρ. πλεον. κακ. c B (e sil.) J (item K omisso πονηρ.) al ut vdtr longe pl syr[p] etc Bas Chr Thdrt Thph Oec .. A Eph Aug πον. κακ. πλεον. .. Ln κακ. πονηρ. πλεον. c C al cop aeth Isid Max Dam (D*EG etc κακ. πορν. [D*** h. l. add πονηρ.] πλεον.) | φονου (G d*g Lcif Ennod φονων) .. A post εριδος (G εριδας?) pon | A Bas om δολου

30. D* κακολαλους

31. αστοργους c ABD*EG it cop Eph[2] Dam Lcif al m .. ς (Gb°°) add ασπονδους c C etc vv m Thdrt Chr (om antea ασυνετους) Oec (al[1] Thph praem; D*** ante ασυνθετ. pon)

γους, ἀνελεήμονας, 32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι 32
οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν,
ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

II.

14, 10. Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις 1
τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. 2 οἴ- 2
δαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα
πράσσοντας. 3 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα 3
πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; 4 ἢ τοῦ 4
πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας
2Pe 3,15. καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;
5 κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις 5
σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ,
6 ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν 6 7
ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον·
Phi 1,16. 8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσιν μὲν τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ 8
Eph 4,31. ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. 9 θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀν- 9
1, 16. θρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλλη-
νος· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, 10
Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.

---

32. επιγνοντες (J al -γνωντες) .. B 80. επιγινωσκοντες; Thph γνοντες; al^{1} Chr ειδοτες .. DE Bas add ουκ ενοησαν, item G al^{1} ουκ εγνωσαν, item al^{1} ου συνηκαν, item *non intellexerunt* s. simile quid vg it pp^{lat} omn (postea D* ου μονον γαρ, al^{2} Bas ου μ. δε, vg al Ambrst και ου μ.) | B ποιουντες et συνευδοκουντες; item ου μ. οι ποιουντες αυτα α. κ. οι συνευδοκουντες quidam ap Isid (citat et. Oec) arm vg d** e g Eph^{1} Bas pp^{lat} m (Clem^{rom} I, 35. liberrime alludens)

II. 1. κρινεις .. C* al^{9} cop ar^{p} syr^{p} c. ast Or Hier praem κριματι

2. δε (et. Thdrt Dam Thph Oec Tert al) .. C al^{8} vg it cop arm Chr Pelag γαρ .. om 32. aeth

3. τουτο .. A τουτω

5. αποκαλυψεως .. A aeth Caes^{rel} ανταποδοσεως | δικαιοκρισιας (Or^{1} δικαιοσυνης) c ABD*EG etc vg it syr cop go al Or^{3}Dam Oec (sic) Ir Cyp Lcif al^{7} .. D*** (: : rursus om) JK al fere^{70} syr^{p} aeth ar^{p} sl^{ms} Or^{3} Eus Eph Bas Chr Thdrt^{saepe} al m Mart praem και | Ln τοῦ θεοῦ; (antea ἄγει,)

8. μεν c AD***EJK al ut vdtr omn syr^{p} etc Or Eph Thdrt Chr Dam Thph Oec Ruf^{3} .. Ln om c BD*G (vv pm non exprimunt nec pp^{lat} m) Thphil | οργη κ. θυμ. (Gb'' c ABD*EG al^{6} vv pl Or Eph Dam Thph pp^{lat} .. ς θυμ. κ. οργ. c D***JK etc syr^{p} Thdrt Oec

9. G al^{3} d* g ιουδαιω et ελληνι

10. δε (et. Chr Thdrt Thph Oec Ir Ruf^{5} al) .. al^{6} (non D) Or om | G g τω εργ. το αγ. παντι

11 12 Οὐ γάρ ἐστιν προσωποληµψία παρὰ τῷ θεῷ. [12] ὅσοι γὰρ ἀνόμως Eph 6,9. etc
ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νό-
13 μου κριθήσονται· [13] οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, Ja 1, 22.
14 ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται. [14] ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον
ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰ-
15 σὶν νόμος, [15] οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς He 8,10.
καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ Ro 9, 1.
16 ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων [16] ἐν ἡμέρᾳ
ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ 16, 25.
17 Ἰησοῦ Χριστοῦ. [17] εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ
18 καυχᾶσαι ἐν θεῷ [18] καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέ- Phi 1,10.
19 ροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, [19] πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι Mt 15,14.
20 τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, [20] παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων,
21 ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· [21] ὁ
οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν
22 κλέπτεις; [22] ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα
23 ἱεροσυλεῖς; [23] ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν
24 θεὸν ἀτιμάζεις; [24] τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς *Es 52,6.
25 ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. [25] περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσ- 1Co 5,19.
σῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν.

---

11. προσωποληµψ. c A(B?)DG etc .. ϛ -ληψ. c JK etc cf Prol | D* om τω
12. εν νομω .. al^{1} Chr^{comm} Epiph^{1} (Mcion) Thph^{text} et ^{comm} Oec^{comm} εννομως
13. νομου bis c ABD*G al (alt et. E) Dam .. ϛ (Gb^{oo}) praem του c D***(E)JK etc Chr Thdrt Phot al | τω c AD***EGJK al ut vdtr omn pp^{gr} m .. om BD*, Ln [τω] | G αλλα ποιηται
14. γαρ (et. Clem al m et^{gr} et^{lat}) .. G (g *enim* ^{aut} *autem*) aeth arm Or^{1} (^{1} om) δε | ποιωσιν c AB al^{6} Clem Or^{3} Dam, item -ουσιν D*G al^{3} .. ϛ ποιη c D***EK etc Chr Thdrt al, item ποιει J al^{7} | ουτοι (et. Clem Or^{1} al m Aug al) .. G vg it Or^{1} Hil Pelag Fulg οι τοιουτοι
15. A ενδιγνυνται (G ενδικν.) | αυτων της συνειδ. .. DEG vv pm Aug τ. συν. αυτων (et. αυτοις τ. συν. s. αυτοις τ. σ. αυτων leg) | G διαλογισμων
16. οτε c DEGJK al ut vdtr longe pl vg (et. am demid harl) it syr^{p} etc Ath Chr Thdrt Thph Oec (Cyr^{brs} οταν κρινη) Ruf^{4} al .. Ln ᾗ c AB al^{2} tol (item cdd^{lat} al) Cyr Dam (ἐν ᾗ) Amb Aug Ambrst | μου .. om 37. d* Tert .. 42. 43. om κατα το ευ. μ. | δια ιυ χυ (B δ. χυ ιυ .. Or εν χω ιυ .. Tert om ιυ) .. D(E?) it Amb add του κυριου ημων
17. ει δε c ABD*EK al pm vg it al m Clem τινες ap Thdr mop (οὐ κατ' ἐρώτησιν, ὥς τινες ὑπέλαβον, ἀναγνωστέον etc) Dam Thph pp^{lat} m .. ϛ (= Gb Sz sed rursus Gb') ἰδέ (ita ϛ^{e}; ἴδε ϛ c J etc) c D***J etc syr^{p} al Chr Thdrt Thdr mop Oec | νομω c ABD* al^{6} Clem Did Chr^{comm} Chr^{i} cd^{1} ap Mt Dam .. ϛ (Gb^{oo}) praem τω c D***EJK etc Thdrt Thph Oec (Chr)
20. διδασκ. νηπιων .. A om (5. ante παιδ. pon)
21. ετερον .. J al^{4} τον ετερον
25. πρασσης .. D* φυλασσης, item *observes* s. *custodias* vg it Aug al

[26] ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ 26
ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; [27] καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως 27
ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς πα-
ραβάτην νόμου. [28] οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ 28
φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· [29] ἀλλὰ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περι- 29
τομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων
ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; 1
[2] πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια 2
τοῦ θεοῦ. [3] τί γάρ; εἰ ἠπίστησάν τινες, μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πί- 3
Tit 1, 2. στιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; [4] μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, 4
*Ps 51, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς γέγραπται Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν
4. (6.) 116, 11. τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. [5] εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν 5
θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων
6, 19. Ga 3, 15. τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. [6] μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς 6
τὸν κόσμον; [7] εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσ- 7
σευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; [8] καὶ 8
6, 1. μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιή-
σωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρῖμα ἔνδικόν ἐστιν.

---

26. τα δικαιωματα .. G g** harl* δικαιωμα | J al Dam φυλασσει | ουχι c DEGJK etc (A non liquet) Chr Thdrt Thph Oec .. Ln ουχ c B 44.Dam

27. G g om η εκ φυσ. ακροβ. | Gb Sz Ln νόμου;

29. αλλα c BD(E?)G etc .. ς αλλ c AJ(K?) etc | εν sec .. G it ος | ου c (al^{3} om) επαιν. ουκ εξ α. αλλ (44.* om) εκ του (D**G al om) θε. (D*E vv pp^{lat} add εστιν) .. 47.* Chr om

III. 1. G om ἡ

2. πολυ .. 120. (et. edd^{2}) Phot (non Oec) πολλη | μεν (al^{3} om) γαρ (syr aeth arm arr [sed arm ar^{e} τουτο] Chr [sed ms^{1} μεν] om utrumq) c AD***JK al ut vdtr longe pl syr^{p} Thdrt Phot Thph Oec .. Ln om γαρ c BD*EG al^{5} vg it (item pp^{lat}) Chr (sed vide ante)

3. Ln τί γὰρ εἰ ἠπ. τινες; | ηπιστησαν .. A ηπειθησαν (Pacian *deliquerunt*) | J al Chr^{i} cdd ap Mt καταργηση

4. γινεσθω (J al Chr γενεσθω, Or in catena^{ms} γενηθητω) .. G εστω .. vg it (g *est aut esto*) pp^{lat} *est* (*sit* latini ap Ruf) | δε .. G it Cyp al γαρ | καθως .. B Thdrt καθαπερ, al^{1} ως, al^{1} καθο | νικησης .. AD al νικησεις

5. κατα ανθρωπον (om Clem κ. ανθρ. λεγω) .. cdd ap Ruf item aeth κατα ανθρωπων (omisso λεγω)

7. γαρ .. A al^{7} harl (item cd^{lat} al) cop Dam δε

8. και καθως .. BK al^{2} ar^{p} om και | οτι .. G al^{2} vg g pp^{lat} m om | τα κακα .. D* om τα

9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους 11, 32.
10 τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, [10] καθὼς γέγραπται ὅτι Ga 3, 22.
11 οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, [11] οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν * Ps 14,
12 τὸν θεόν· [12] πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστιν ποιῶν χρη- 1–3.
13 στότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. [13] τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς * Ps 5, 9
14 γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. [14] ὧν τὸ 140, 3. 10, 7.
15 στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. [15] ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, * Es 59,
16 17 [16] σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, [17] καὶ ὁδὸν εἰρή- 7 s.
18 νης οὐκ ἔγνωσαν. [18] οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐ- * Ps 36, 1.
19 τῶν. [19] οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα
20 πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ. [20] διότι
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ * Ps 143, 2. Ga 2, 16
νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη 1, 17.
22 ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, [22] δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως
Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας. οὐ γάρ
23 ἐστιν διαστολή· [23] πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ 10, 12.
24 θεοῦ, [24] δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως
25 τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, [25] ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν 1 Jo 2, 2.

---

9. προεχομεθα (AJ al -ωμεθα) .. aeth ερουμεν .. D*G 31. d g syr ar^{e} Thdrt Chr^{i} cdd ap Mt Severi schol Ambrst^{ms} Ruf προκατεχομεν (Thdrt Sev κατεχομεν, d etc *tenemus*) περισσον, iidem (exc 31.) syr^{p} aeth om ου παντ. (E ex D* et *** conflavit: τι ουν προκατεχομεθα; ου παντ.) | D*G 31. 89.* (vv) Chr^{i} cdd ap Mt Oec^{comm} ητιασαμεθα | D* om γαρ | A ιουδ. τε πρωτον | υφ .. B (Clem) υπο
10. οτι (et. Thdrt Thph Oec) .. al plus^{40} vv m (sed non vg it syr^{p}) Chr om | ουδε .. D* ουδ
11. ο συνιων (c DEJK al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam Thph Oec) .. Ln om ὁ c ABG | Ln [ο] εκζητ. .. om ὁ B (ζητων) G
12. AG ηχρεωθησαν | ποιων .. DE praem ὁ | B 67.** syr aeth ar^{p} om ουκ εστιν sec
13. A al λαρυξ (G -ρυνξ)
14. Ln ων το στ. [αυτων] c B 17.
19. λαλει .. D*FG al^{1} λεγει (antea Or λαλει pro λεγει)
21. D* al μαρτυρομενη
22. ιησου χριστου c CDEFGJK al ut vdtr omn vv omn Clem Or Thdrt Thph Oec Pelag Ambrst Chrom Bed .. A εν χριστω ιησου .. Chr om .. Ln om ιησου c B Tert | εις παντ. και (Ambrst *vel*) επι παντ. c DEFGJK al ut vdtr longe pl syr utr ar^{p} sl vg (sed demid am al Dam om εις π. και) Thdrt^{bis} Chr Thph Oec Ambrst Ruf^{text} Chrom Bed .. Gb°° Ln om και επι παντ. c ABC al^{1} cop aeth arm ar^{e} (item cdd^{lat}?) Clem Or (alludit) Cyr Aug Ruf^{comm}
25. FG ιλαστηρειον | δια πιστεως (Gb") c C*D*FG al^{4} Or^{3} Eus Bas Cyr Dam Thph .. plane om A Chr^{comm} et Chr^{i} cdd ap Mt .. ς δ. της πι. c B (e sil.) C***D***EJK etc Chr^{text} Thdrt Oec

τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν
τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔν- 26
δειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον
καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως.

Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; 27
Ga 2, 16. οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 λογιζόμεθα οὖν δικαιοῦσθαι πίστει 28
ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνων; οὐχὶ καὶ 29
Eph 4, 6. ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 εἴπερ εἷς ὁ θεὸς ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ 30
πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. 31 νόμον οὖν καταργοῦμεν 31
διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

IV.

Τί οὖν ἐροῦμεν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέναι κατὰ σάρκα; 1

---

25. αυτου pr .. B al εαυτου | παρεσιν .. al[1] πωρωσιν (sed nec Chr nec Thph) .. al[2] παραινεσιν, d* e Aug Ambrst Pelag[comm] *propositum*

26. την c ABCD* al (FG al[2] transiliunt a δικ. αυτου v. 25. ad δικ. αυτου v. 26.) Clem Cyr .. ς om c D***EJK etc Chr Thdrt Thph Oec | και (FG al Ambrst om) δικαιουντα .. D* κ. δικαιουν | πιστεως c FG 52. e g .. ς (Gb°) Ln add ιησου c A (sic) B (e sil.) C (item e sil. EK) etc am d** aeth al Chr Thph Oec[2] Aug Oros .. vg cop Thdrt Pelag Ambrst Ruf ιυ χυ; item d* χυ ιυ; syr ar[e] του κυριου ημων ιυ (ar[e] om) χυ .. DJ al fere[35] Clem Oec[1] ιησουν

27. η καυχησις .. FG vg it Thph[comm] pp[lat] add σου | ουχι .. D* ουκ .. FG ου | D* om δια sec

28. D***K al λογιζωμεθα | ουν c B (e sil.) CD***(E?)JK al ut vdtr longe pl syr utr al Chr Thdrt Thph Oec .. Gb Sz Ln γαρ c AD*FG al[9] vg it cop ar[p] Cyr Dam pp[lat] | δικ. πιστ. α. c ABCDE al d e cop; item δικ. ανθρ. δια πιστεως FG vg g aeth al pp[lat] m .. ς (= Gb Sz) πιστ. δικ. α. c JK (e sil.) etc syr utr al Chr Thdrt al

29. ἢ (A* vdtr 39.** μη; al[1] ει; vv pp[lat] *an*) .. al[4] Thdrt om | μονων c B al plus[10] Clem[2] Ath[1] Julian et Cyr Chr[1] (sed variant mss) Thph (sed Clem Ath[1] post ιουδ. pon) .. DE μονος .. ς Ln μονον c ACFGJK (e sil.) etc Ath[1] Thdrt Oec | ουχι (FG ουχε) και c ABCD(E?)FGK al vv m Clem[2] Ath Julian et Cyr Chr[i] cd[1] ap Mt Dam pp[lat] .. ς (= Gb Sz) ουχι δε και c J etc Thdrt Chr Thph Oec

30. ειπερ (Gb′) c ABCD** al[4] cop (ar[p]?) Clem Or Cyr[2] Did Dam[2]; *siquidem* Hier Pacian .. ς επειπερ c D* et *** EFGJK etc vv pm Ath Chr Thdrt Thph Oec; *quoniam quidem* Amb | D* Or om ὁ

31. ιστανομεν (Gb′) c ABCD** (sic; * περιστανομεν, *** ιστωμεν) FG (στανομεν linea ineunte) al (al[1] συνισταν.) Or Cyr Procop Dam .. ς ιστωμεν c D***EFK etc (al[4] συνιστ.) Chr Thdrt Thph Oec

IV. 1. ευρηκεναι (al[2 mg] ευηρεστηκεναι) h. l. c B (e sil.) JK al ut vdtr fere omn syr utr al Chr Thdrt Thph Oec item Phot et Gennad ap Oec (sic) .. Gb″ Ln post ερουμεν c ACD(E?)FG 5. 24. 73. 137. vv m Eus Cyr Dam Ambrst | πατερα c C***DEFGJK al ut vdtr fere omn vv m Chr Thdrt Gennad Phot (hi duo ap Oec) Thph Oec .. Gb″ Ln προπατορα c ABC* 5. 10. 24. 137. syr cop arm (aeth?) Eus Cyr Chr[comm 1] (alludit) Dam

2 2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς θεόν.
3 3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη *Gn 15, 6. Ga 3, 6.
4 αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ Ja 2, 23.
5 χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ
τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην.
6 6 καθάπερ καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογί-
7 ζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων 7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ * Ps 32, 1. 2.
8 ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται
9 κύριος ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ
ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις 4, 3.
10 εἰς δικαιοσύνην. 10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυ-
11 στίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ᾽ ἐν ἀκροβυστίᾳ. 11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περι- * Gn 17, 11.
τομῆς σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ,
εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων διὰ ἀκροβυστίας,
12 εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα περιτομῆς
τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς
13 ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 οὐ γὰρ διὰ νόμου
ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν *Gn 22, 17. etc
14 εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κλη- Ga 3, 18.

---

2. F αλλα | θεον c ABCD*FG .. ς praem τον c D***EJK etc Thdrt Chr al
3. δε .. D*FG al vg it al Chr pp^{lat} om
4. οφειλημα (D* οφιλεμα) c ABCDEFGJK al longe pl pp m .. ς (= Gb Sz) praem το c minusc ut vdtr pauc Oec
5. D*FG ασεβην (non A [B?] CD*** [E?] J [K?])
6. DEFG καθως και ο (ὁ et. al^{1} Chr$^{comm\,1}$) δαυιδ (D –υειδ)
7. αφεθησαν .. al^{3} (itam multi ap Mill) αφειθησαν (item cdd^{m} in LXX)
8. ᾧ .. BD (E?) G 67.** οὗ (item A al in LXX) | K al λογισεται
9. περιτομην .. DE vv Ambrst Pelag add μονον | και .. al^{6} vv m Chr om | επι sec .. C εις .. al^{2} om (non Chr) | Ln [οτι] .. om BD* 47. | G g om η πιστις (al post δικαιοσ. pon)
10. οντι .. om FG vg it al (non cop syr^{p} al) Cyr pp^{lat} | ἤ .. D⁚E (non am) add και
11. περιτομης (al^{1} add και; Chr και omisso περιτ.) c B (e sil.) C**DEFGJK al ut vdtr longe pl vg it cop al Thdrt (sic) Thph Oec pp^{lat} .. Gb′ περιτομην c AC* al^{7} syr utr Or in schol Eus Cyr utrq (Chr^{1}?) Procop Dam | σφραγιδα .. FG add δια .. J add της περιτομης (sic) | τη .. D (E?) FG al Procop Dam om | δια c AD (E?) FGJ (K?) etc .. ς δι c (B e sil.) C etc | και αυτοις c CDEFGJK al ut vdtr longe pl vg (et. am) it syr utr aeth al Thdrt Thph Oec pp^{lat} .. Gb° Ln om και c AB al plus^{10} demid tol ar^{p} Or in schol Cyr Dam | την (C**D* al om) δικ. .. A al^{5} vv Cyr pp^{lat} εις (al^{1} add την) δικ.
12. εν ακροβ. c ABCD*FG al ut vdtr pm Cyr Procop Dam Oec^{1} .. ς (= Gb) εν τη ακροβ. c D***EJK etc Chr Thdrt Thph Oec^{1} | Gb′ Sz της πιστ. της εν τη ακροβ. c JK al plus^{50} vg (sed non am harl*) al Thdrt Thph^{1} Oec^{1} pp^{lat} (non Aug^{1}) .. D 71. d ο της πιστ. της εν ακροβ. πιστεως
13. κοσμου c ABCDEFG al Dam .. ς (= Gb Sz) praem του c JK etc Thdrt Thph Oec

ρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. [15] ὁ γὰρ νόμος 15
ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ γὰρ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις. [16] διὰ 16
τοῦτο ἐκ πίστεως ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν
Ga 3, 9. παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως
*Gn 17, 5. Ἀβραάμ, ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν, [17] καθὼς γέγραπται ὅτι πα- 17
τέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωο-
ποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, [18] ὃς παρ' 18
ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν
*Gn 15, 5. ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου, [19] καὶ μὴ ἀσθε- 19
*Gn 17, 17. νήσας τῇ πίστει οὐ κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον, ἑκατον-
ταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάῤῥας· [20] εἰς δὲ 20
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ
Jo 9, 24. πίστει δοὺς δόξαν τῷ θεῷ, [21] πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατός 21
ἐστιν καὶ ποιῆσαι. [22] διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. [23] οὐκ 22 23
*Gn 15, 6. ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, [24] ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, 24
οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν

---

14. και .. E vg d e Jul ap Aug Ambrst Pelag (non Aug^{saepe}) om

15. οὐ .. G* που | γαρ sec c DEFGJK al ut vdtr longe pl vg it syr utr al Chr (antea οτι ο νομ. pro ο γαρ νομ.) Oec Ambrst Aug^{3} Bed .. Gb' Ln δε c ABC al^{4} syr^{p} mg cop Thdrt Thph Jul ap Aug Amb Ruf

16. πιστεως .. D* d* add ιησου | ινα .. A al^{2} (non Thph) add η | FG al^{2} harl* d e g om μονον et και

17. επιστευσεν .. FG vv m Ambrst al επιστευσας (D* -σαν [aeth *crediturae sunt*] sed d *credidisti*)

18. Ln εφ ελπιδι e C*D*FG | FG al^{2} f flor (ex parte et. tol harl* mar) vg^{sixt} Thph pp^{lat} m (sed non Jul ap Aug Ambrst al) add in f. ως αι αστερες (al^{2} Thph τα αστρα) του ουρανου και το αμμον (al^{2} Thph κ. ως η αμμος) της θαλασσης (Thph om)

19. τη πιστει .. D*E(?)FG d* f g vg^{sixt} cop syr Jul ap Aug Bed praem εν | ου κατεν. e DEFGJK al ut vdtr fere omn vg it syr^{p} ar^{p} al Chr (ad h. l.) Thph Oec Ambrst Bed .. Gb^{oo} Ln om ου c ABC 67.** 93. 137. am cop syr ar^{e} Chr^{1} et ed^{1} ap Mt Dam Jul ap Aug (al^{1} aeth arm Thdrt ως) | νενεκρωμ. c BFG al^{2} am demid harl syr aeth ar^{e} Chr Epiph Ruf .. ς praem ηδη, Ln [ηδη] e ACDEJK etc vv (sed syr^{p} c. ast, vg Bed e εκατοντ. conjg) Thdrt al

20. FG g aeth om δε (vg e *etiam*; cop *et*) | Aeth om τη απιστ. | B αλλα | FG εδυναμωθη

21. πληροφορηθεις c FG (non D; E?) vg it pp^{lat} m (sed non Aug al) .. ς Ln praem και

22. Ln [και] .. om BD*FG g syr cop ar^{e} (hab vg d e syr^{p} al Thdrt Thph Oec Ambrst Jul ap Aug Sedul)

23. DEFG vg it μονον δι αυτον (Ambrst *tantum propt. ips. solum*) | D**E al vv m pp^{gr} et ^{lat} m add in f. εις δικαιοσυνην (Thdrt praem η πιστις)

24. A εγειροντα

25 κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, [25] ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν * Es 53, 12.
καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

V.

1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ
2 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [2] δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν Eph 2, 18. 3, 12.
εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς 1 Pe 5, 12.
3 δόξης τοῦ θεοῦ. [3] οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν,
4 εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, [4] ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, Ja 1, 3.
5 ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· [5] ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ
ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.
6 [6] ἔτι γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέ-
7 θανεν· [7] μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ
8 τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· [8] συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην ὁ θεὸς
εἰς ἡμᾶς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν·
9 [9] πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα

---

25. δικαιωσιν .. D⁚⁚E al plus[15] Cyr Chron (non Chr Thdrt Thph Oec) δικαιοσυνην

V. 1. εχομεν c B (e sil.) E (e sil.) FG al ut vdtr pl syr[p] aeth sl Sedul Ambrst[1] .. Sz Ln εχωμεν c ACDJK al fere[30] vg it cop syr arr pp[gr] et [lat] pm

2. εσχηκαμεν c BD(E?)FG d* e g aeth Ambrst[1] (Aug Hil?) .. ς (Gb°) add τη πιστει c CJK etc vv pm Thdrt Chr[1] Oec pp[lat], item A al Tit Chr Thph εν τη πιστ. | χαριν .. A χαραν | καυχωμεθα .. B (ap Btl) 4.** -χωμενοι (fortasse ad v. seq. pertinet) | επ .. D*FG εφ

3. ου μον. δε .. D* add τουτο | καυχωμεθα (et. Tit Chr Thdrt Thph Oec Cyp al m) .. (B? vide ad v. 2.) C 80. Or[2] Tert -χωμενοι [cf v. 11.]

6. ετι γαρ c A (vdtr) CD* et *** EK al ut vdtr omn syr[p] (sl?) Chr Thdrt Dam Thph Oec (item Epiph [cum Mcion?] Isid[ms]) Ruf[text] et [comm] .. B ει γε .. cop ar[e] Isid Aug ει γαρ .. J syr ει δε .. D** (sed nec * nec ***) FG εις τι γαρ, item *ut quid enim* vg it Ir Faustin al | ασθενων .. Gb Ln add ετι c ABCD* (non *** vdtr) FG 31. 137. vg it syr utr cop arr aeth (aeth ar[p] antea ετι non exprimunt) Epiph [cum Mcion?] Isid[ms] Dam Ir Faustin al (non Ruf[text] et [comm]) .. Cyr (confundens c. v. 8.) Thdrt[comm] ετι cum οντων ημων (Cyr αμαρτωλων) conjg (Bis igitur ετι ut Ln habent ACD* 31. 137. syr[p] Dam; item Epiph al?)

7. Ir om versum; Or post v. 8. pon | J al om γαρ sec (al[1] δε)

8. 71. om versum | ο θεος h. l. c DEFGJ al[2] vg it syr[p] Dial Thdrt Chr[i] cd[1] ap Mt Thph Ir Aug al .. ς Ln post ημας pon c ACK (e sil.) etc cop Chr Oec .. B om .. syr al Faustin al libere transp | ετι .. om 109. arr Dial (leg et. ει [syr Chr], ει ετι [D**FG pp[lat]], και ετι) | J (sic) Chr ημων οντων

9. D*FG al[2] vv Dial Ir Cyp al (non Chr) om ουν (vide ad ετι v. 8.) | νυν .. al[2] Dial om

δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. [10] εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ 10
τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα
ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, [11] οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ 11
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.
1 Co 15, Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον 12
21. εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώ-
πους διῆλθεν ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· [13] ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν 13
4, 15. κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· [14] ἀλλὰ ἐβασίλευσεν 14
ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωυσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας
1 Co 15, ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος.
45. [15] ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ 15
ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ
καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς
πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. [16] καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· 16
τὸ μὲν γὰρ κρῖμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν
παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. [17] εἰ γὰρ ἐν ἑνὶ παραπτώματι ὁ θάνατος 17
ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος
καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ

---

10. A ab τω θεω transilit ad τω θεω v. 11.

11. ου μονον δε .. D* (E το? τουτο?) FG Ambrst vv add τουτο | καυχωμενοι .. J al fere[30] vv m Thph pp[lat] καυχωμεθα, item FG καυχωμεν

12. διηλθεν c DEFG 62. harl it (syr[p]) Aug[saepe] Amb Pac[2] Leo Bed .. ς (Gb°) Ln praem ο θανατος c ABC etc vv pl Thph Oec Aug[aliquoties] al (sed syr arm Chr Thdrt post διηλθ. pon, et syr[p] c. ast habet ante εις; cop al varie transp)

13. αμαρτια pr (et. Clem Chr Thdrt al) .. 62. al[2] Or Thph praem ἡ | ελλογειται (et. Clem Or[2] Chr Thdrt Thph Oec) .. A ελλογατο, al[3] ελλογειτο, al[1] λελογισται; item *imputabatur* vg (et. am harl* flor etc) g syr utr cop aeth arr sl pp[lat]

14. αλλα c BDE etc (iidem αλλ v. seq.) .. ς Ln αλλ | μη (et. Or[1] [id ex errore editum esse vult Gb] Ath[2] Chr Thdrt Cyr[hrs] Thph Oec Ir Archel Hier[saepe] Aug[4] al; praeterea testatur Aug *aut omnes aut paene omnes* cdd[gr] μη tenere) .. om (Gb*) 62. 67.** al[2] Or[1] ([2]? vide ante) Cyr Ruf[dis] item cdd ap Ruf Amb[dis] item cdd[lat] et [gr] ap Amb cdd[lat] ap Aug (vide ante) Tert Cyp al

15. ουτως και (et. Or Chr Thdrt al) .. B om και | εν χαριτι .. om εν FG

16. αμαρτησαντος .. Gb' αμαρτηματος c DEFG al[2] vg (non am harl*) it (non d**) syr ar[e] Thdrt[text] Aug[2] (non Aug[saepe]) Ruf al | γαρ .. FG al[2] (non g) om; syr[p] habet c. ast | D* d* aeth add in f. ζωης

17. εν (DE add τω) ενι (Gb') c ADEFG g .. Ln [εν τω] ενι de suo .. 47. am demid (item cdd[lat] al) Or[2] εν ενος .. 44. τω .. ς τω του ενος c B (e sil.) CJK etc vv pl Chr Thdrt Thph Oec Aug | δια τ. ενος .. al[2] vv om | Gb° της δωρεας, Ln [τ. δωρ.] .. om B 49. Or[2] Chr[comm] Ir Aug[saepe] Bed .. al[5] ar[p] Thph Ruf την δωρεαν .. 63. vg syr utr al Cyr Isid Thdrt Chr[i] cd[1] ap Mt (item [1] cdd[al]) Oec[comm] Pelag Ambrst add και | C 70.* Or[1] (servato της δωρ.) om της δικαιοσ. | J al[4] εν τη ζωη | βασιλευσουσιν (al[2] -σωσιν) .. al[10] cop Or Chr[1] -λευουσιν

18 τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. [18]Ἄρα οὖν ὡς δι᾽ ἑνὸς παραπτώματος εἰς 1 Co 15,
πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι᾽ ἑνὸς δικαιώματος 22.
19 εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· [19]ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρα-
κοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ
20 διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. [20]νόμος δὲ
παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, Gn 3, 19.
21 ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, [21]ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ
θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ;
2 [2]μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;
3 [3]ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον
4 αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; [4]συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς Ga 3, 27. Col 2, 12.
τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ
5 πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. [5]εἰ γὰρ
σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς Phil 3, 10.
6 ἀναστάσεως ἐσόμεθα, [6]τοῦτο γινώσκοντες ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρω- Eph 4, 22.
πος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι
7 δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· [7]ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς
8 ἁμαρτίας. [8]εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσο- 2 Ti 2, 11.
9 μεν αὐτῷ, [9]εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει·

---

17. B Or[2] ([1] ιυ χυ) χριστ. ιησ.

18. παραπτωματος .. FG 37. 46. το (46. al praem ανθρωπου) παραπτωμα | δικαιωματος .. DEFG το (F και) δικαιωμα

19. ενος sec .. D*FG (FG δια της του εν. ανθρ. υπακ.) d* g item cd[lat] al sl Ir([gr]) Aug[1] ([aliquoties] om) Amb[1] Bed (non Faustin Pac Sedul Ambrst) add ανθρωπου

20. νομος δε .. J νομ. γαρ (errat Sz) | οὗ .. FG οπου

21. βασιλευση .. JK al[20] –σει | B χριστ. ιησ.

VI. 1. επιμενωμεν (Gb″) c ABCDEFG al plus[20] d e cdd[lat] Dam Aug[1] .. J al επιμεινωμεν .. K al m cop Gild επιμενομεν .. ς επιμενουμεν c minuscc vv pl Chr Thdrt Thph Oec Tert al

2. οιτινες .. FG vv m pp[lat] m (non Tert al) add γαρ | CFGJ al m Diod Chr[i] cd[1] ap Mt ζησωμεν

3. χν ιν c ACDEFGJK al ut vdtr longe pl vv m Thdrt (sic) Oec Ir Aug[saepe] al m .. al[1] syr aeth ar[p] ιν χν .. B al m Chr Thph Amb[1] om ιν

4. D*FG om τον | δια (D* vdtr υπο) τ. δοξ. τ. πατρ. (Cyr πνευματος) .. Ir Tert Pac Gaud Chrom om

5. αλλα .. FG vg it pp[lat] (sed non Tert[1] Aug[1]) αμα | αναστασεως .. FG g syr al add αυτου

6. τουτο .. B και τουτο .. al vv τουτ. δε | A aeth καταργηση

8. δε .. FG (g *autem aut enim*) tol (syr sl ουν) γαρ | συνζησομεν (ς συζησ. cf Prol) .. CK al Thph –ζησωμεν, FG –ζησομεθα | αυτω .. D*EFG vg

θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. [10] ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν 10
ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. [11] οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νε- 11
κροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [12] Μὴ οὖν 12
βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς
19. ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, [13] μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ 13
ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ
τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. [14] ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυ- 14
Ga 5, 18. ριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν.
Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; 15
μὴ γένοιτο. [16] οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπα- 16
Jo 8, 34. κοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς
εἰς δικαιοσύνην; [17] χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπη- 17
κούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς, [18] ἐλευθερω- 18
1Co 7, 22. θέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. [19] ἀνθρώπινον 19
13. λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ
μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως

(et. am mar; non demid tol nec vg^{sixt}) it syr Aug^{1} Bed (non Chr Thdrt Thph Oec nec Tert Aug^{2} Amb Pelag Ruf Sedul al) τω χριστω

11. νεκρους μεν (Cyr Dam [non C] μεν νεκρ.) c ADEFG al cop Chr^{i} cd^{1} ap Mt Tert^{2} .. ϛ (= Gb Sz) add ειναι c JK etc vv pl pp^{gr} et ^{lat} m; idem BC Cyr Dam praem | χω ιυ c ABDEFG al vv m Bas Cyr Thdrt Thph et Oec^{comm} Tert^{2} Hil Aug Pelag Sedul Bed .. ϛ (= Gb Sz) add τω κυριω ημων c CJK etc cop syr (sed praem) al Chr Thph et Oec^{text} Ambrst Ruf

12. FG επακουειν | ταις επιθυμ. αυτου c ABC* al^{6} vg d** cop sah syr aeth arm ar^{e} Or^{2} (item ^{1} τ. επιθ. αυτης) Meth (ap Epiph) Antioch Dam pp^{lat} m .. Sz αυτη c DEFG d* (sic, non d**) g Ir Tert Vict tun .. Gb om omnia c 178. e Amb Faustin .. ϛ (= Gb Sz) αυτη (al αυτω, al^{1} om) εν ταις επιθυμιαις αυτου (al^{1} Thdrt αυτης) c C***JK etc syr^{p} ar^{p} sl Chr Thdrt Thph Oec

13. ως c DEFGJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Thph Oec .. Ln ωσει c ABC al^{4} Meth (ap Epiph) Dam | D*FG ζωντες | και τα μελη .. B om τα

14. αλλα c BCD*FG etc .. ϛ αλλ c AD***(E?)J(K?) etc

15. αμαρτησωμεν (Gb′) c ABCDEJK al plus^{30} Clem (Thdrt^{1}?) .. FG d** e** g am harl ημαρτησαμεν .. ϛ αμαρτησομεν c minuscc vv fere omn Chr Thdrt (ad h. l.) Thph Oec | αλλα c BCFG etc .. ϛ αλλ c AD(E?)J(K?) etc

16. ουκ .. D*FG 21.* d* g demid flor harl* Sedul Bed (non Amb Ambrst al) praem ἤ | Gb^{oo} εις θανατ. c DE d e syr sah ar^{e} arm^{venet} Aug (Ruf^{comm}??) (libere Praedest *s. iniquitatis ad peccatum s. justitiae ad sanctificationem*)

17. καρδιας .. A al ar^{p} (aeth *ex toto corde*) Chr^{1} (sed ad h. l. nec ^{text} nec $^{comm 2}$) praem καθαρας

18. δε .. C al ar^{p} aeth ουν .. al^{4} tol (item cdd^{lat} al) cop om (syr aeth τε?)

19. δουλα bis .. FG vg it pp^{lat} pm (sed non Tert Hier) δουλευειν | B al syr ar^{e} Sedul Ruric^{1} om εις τ. ανομ.

20 νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. [20] ὅτε
21 γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. [21] τίνα οὖν
καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων 8, 6.
22 θάνατος. [22] νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ Phil 3, 19.
τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. 1Pe 1, 9.
23 [23] τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ
αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος
2 κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; [2] ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ 1Co 7, 39.
ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ
3 τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. [3] ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρημα-
τίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν
ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ.
4 [4] ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος
τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα
5 καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. [5] ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα
τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ
6 καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· [6] νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου ἀπο-
θανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύ- 2Co 3, 6.
ματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.
7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν
οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος
8 ἔλεγεν Οὐκ ἐπιθυμήσεις. [8] ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐν- *Ex 20, 17..
τολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία 4, 15.
Jo 15, 22.

---

19. δουλα sec .. A οπλα
21. ς (non Gb Sz) τότε, ἐφ ο. ν. ἐπαισχύνεσθε; | το γαρ c ACD***JK al ut vdtr fere omn vv fere omn Clem Chr Thph Oec pp^{lat} .. Ln το μεν γαρ c BD*EFG 73. syr^{p} Thdrt Chr^{i} cdd ap Mt | FG (item vv) add in f. εστιν

VII. 2. ς^{e} anni 1624. et aliae edd Elz^{2} (non ς Mill Wtst etc) om του νομου per errorem
3. μοιχ. χρηματισει (al sl Chr Thdrt –τιζει) .. D(E?)FG vg it al Hier al (non Hil Cassiod al) χρημ. μοιχ. .. A cop Chr^{1} add η γυνη | ο ανηρ .. FG (non D) vv m pp^{lat} m (non d Tert) add αυτης
4. FG καρποφορεσωμεν et καρποφορεσαι
5. D* ημην | εν τη σαρκι .. FG om εν
6. αποθανοντες c A(B?)CJK al^{60} pluribusve am* syr utr cop arr aeth arm sl go Bas Cyr Chr Thdrt Dam al Tert Ruf^{dis} Pelag (vdtr) .. DEFG vg (exc am*) it cdd ap Ruf (sed Ruf diserte improbat) Hier al m του θανατου .. ς^{e} (= ς Gb Sz) αποθανοντος c B? al? | ημας c ACDEJK al ut vdtr omn Chr Thdrt al .. Ln [ημ.] .. om BFG
7. FG om τε
8. D(E?) al κατηργασατο

νεκρά. 9 ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ 9
ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς 10
ζωήν, αὕτη εἰς θάνατον. 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς 11
ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος 12
ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ 13
γέγονεν θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία· ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ
τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν
ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. 14 οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευ- 14
ματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.
19. 15 ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ 15
τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός· 16
20. 17 νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 17
18 οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. 18
15. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὔ· 19 οὐ 19
γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. 20 εἰ δὲ 20
17. ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα
ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ 21
καλὸν ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ 22

---

9. εζων (et. Meth Chr Thdrt Dam Thph Oec) .. B εζην

10. J al^{4} Chr^{i} cd^{1} ap Mt om ἡ sec | αὕτη .. Gb″ αὐτή

13. γεγονεν (d* g pp^{lat} *est*) c JK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Thph Oec .. FG om .. Ln εγενετο c ABCDE al^{3} Meth Dam | αλλα c (A non liquet) DEJ(K?) etc .. Ln αλλ c BCFG etc | αμαρτωλ. η αμαρτ. .. D(E?)FG vv m Aug^{1} Ambrst η αμαρτ. αμαρτωλ.

14. γαρ c B (e sil.) CFGK al ut vdtr longe pl vv pl Or^{3} Tit Chr Phot Thph Oec Aug^{3} Hier^{1} al .. ADEJ al^{2} syr^{p} mg Or^{1} Cyr Thdrt Aug^{1} Hil al δε .. om aeth arm Aug^{2} Hier^{1} | σαρκινος c ABCDEFG al m Meth Eph Nyss Bas Cyr Thdrt^{1} Dam .. ς (= Gb Sz) σαρκικος c JK (e sil.) etc Or Chr Thdrt (ad h. l.) Phot Thph Oec

15. πρασσω (al m ποιω et postea πρασσω) c DEFG it cop go Meth Pelag Amb^{1} al .. ς Ln praem τουτο c AB (e sil.) C etc vv pl Chr Thdrt al Aug al [τουτο seq nemo om]

16. καλος .. FG καλον εστιν

17. αλλα c BDEFGJ etc .. ς αλλ c AC(K?) etc | οικουσα (et. Clem Meth Chr Thdrt al pp^{lat} m) .. B Ambrst (am Ambrst et. v. sq ενοικει) ενοικουσα

18. αγαθον (et. Clem Chr Thdrt Thph Oec) .. FG al Meth Cyr praem το | FG το γαρ κατεργ. το αγαθον | οὔ (Gb″) c ABC 47. 67.** 80. cop arm (arm^{mg} ουχ ευρ.) Meth Procl Cyr cdd^{gr} ap Aug item Aug^{saepe} .. ς ουχ (F ουκ) ευρισκω c DEFGJK etc vv pm Chr Thdrt Thph Oec Hier Sedul al .. al^{1} ου γινωσκω, aeth ουκ εχω

20. θελω c BCDEFG al m vg it syr aeth arm Cyr Chr^{i} cd^{1} ap Mt Thph^{comm} Amb Pelag Aug^{1} Ambrst al .. ς (Gb^{oo}) add εγω c AJK etc cop syr^{p} al Thdrt Thph^{text} Oec Aug^{saepe} (al^{1} Clem Hier^{1} post τουτο, Chr^{text} ante ου pon) | αλλ (item v. 19.) c ACD***EFGJ(K?) etc .. BD* etc αλλα

21. FG g om οτι εμοι το κακ. παρακ.

23 ϑεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνϑρωπον, ^{23} βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν
μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με
24 τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. ^{24} ταλαίπωρος ἐγὼ
25 ἄνϑρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ ϑανάτου τούτου; ^{25} χάρις 1 Co 15, 57.
τῷ ϑεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ
μὲν νοΐ δουλεύω νόμῳ ϑεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

VIII.

1 2 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ^{2} ὁ γὰρ νόμος
τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευϑέρωσέν με ἀπὸ τοῦ
3 νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ ϑανάτου. ^{3} τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν
ᾧ ἠσϑένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ ϑεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι Phil 2, 7.
σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί,
4 ^{4} ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωϑῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περι-
5 πατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ^{5} οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς
6 φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος· ^{6} τὸ γὰρ φρόνημα τῆς
7 σαρκὸς ϑάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη. ^{7} διότι
τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχϑρα εἰς ϑεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ ϑεοῦ οὐχ ὑπο-
8 τάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. ^{8} οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες ϑεῷ ἀρέσαι οὐ δύ-
9 νανται. ^{9} ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα 1 Co 3, 16.

---

22. ϑεου .. al^{1} κυριου .. B νοος

23. A αντιστρ. και αιχμαλ. (sine με) τω νομ. του νοος μου τω οντι | τω νομ. της αμ. c (A)B (e sil.) CJ al ut vdtr longe pl syr utr aeth al Caes Meth Chr Thph Oec .. DEFGK al plus^{10} cop sah vg it go Clem Thdrt pp^{lat} m (s. *in lege* s. *sub lege* s. *in legem*) praem εν

25. χαρις τ. ϑ. (Gb″) c B 213. sah aeth Or^{1}; item χ. δε τ. ϑ. C** (* non liquet) al^{8} cop arm Meth Cyr Dam Paulin Hier^{1} .. DEFG 38. vg it (Thdrt^{comm} vdtr) pp^{lat} pm η χαρις του ϑεου (FG g κυριου pro του ϑε.), item Ir *gratia J. Christi D. nostri* .. ς ευχαριστω (al add δε) τ. ϑ. c AJK etc syr utr go al Or^{1} Chr Thdrt^{text} Thph Oec | D* (sed ipse * suppl. vdtr) om ουν | D (sic) (E?) al vg al εγω αυτος (vv m om αυτ.) | FG 10. vg it pp^{lat} om μεν

VIII. 1. D* syr aeth arm ar^{p} Hier Victorin Praedest om νυν (al^{1} scholl Chr^{2} Thdrt Thph Aug post καταχρ. pon) | ς (= Gb Sz) add in f. μη κατα σαρκα περιπατουσιν (haec sola add AD** 137. vg d** syr arm ar^{e} go Bas Chr^{dis} pp^{lat} m) αλλα κατα πνευμα [cf v. 4.] c D***EJK etc ar^{p} sl Thdrt Thph Oec .. om c BC (** et *) D*FG 47. 67.** 177. d* g cop sah aeth Or^{schol} Ath Cyr Dial Ruf Aug

2. με c ACDEJK al ut vdtr omn vg d e syr^{p} sah aeth go al Thdrt (Chr^{1}, sed mss σε) Thph Oec Tert Hier Amb al .. BFG g syr Chr^{2} (s. ^{3} sed ubique variant mss) Aug (^{1}?) σε .. cop ar^{e} Dial Meth ημας

3. και (om syr Or Did Hil al) περι αμαρτιας .. om 34. 71. 109. Hipp Cyr^{1} Ps-Chr

7. διοτι .. FG οτι

8. DE τω ϑεω

9. BD* (non ACEFGJ [K?] etc) αλλα

θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν
αὐτοῦ. [10] εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ 10
πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. [11] εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν 11
1Co 6,14. ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ
θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.
Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα 12
ζῆν. [13] εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι 13
Ga 5,18. τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. [14] ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ 14
2Ti 1,7. ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ. [15] οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν 15
Ga 4,6. εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν Ἀββᾶ ὁ πατήρ.
[16] αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ. 16
Ga 4,7. [17] εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ 17
Χριστοῦ, εἴπερ συμπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.
Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν 18
μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. [19] ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς 19
κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. [20] τῇ γὰρ 20

---

10. ει δε χς (Thdrt^{1} add οικει) εν υμιν .. FG g om | σωμα .. FG (vv) add εστιν | δια αμ. c A(B?)CD***EFGJ etc .. ς δι αμ. c B(?)D*(K?) etc (al m δια την αμ.) | ζωη .. al^{1} Cyr ζων .. FG g vg (non harl*) al ζη

11. ιησουν c CDEFGJK al ut vdtr fere omn Clem (post νεκρ. pon) Chr Cyr^{hrs} Thdrt Thph Oec .. Ln praem τον c AB 26. 47. .. Ath ιησ. χρ.. Hipp χριστ. ιησ., Thdor^{mop} Did χριστον | χριστον (item ς praemisso τον c JK al ut vdtr pl Thdrt Thph Oec) c BD***E*FG syr^{p} sah al Dial c. Maced. Ir Did Tert^{2} Hil al .. Ln χριστ. [ιησουν] c A (post νεκρ. pon) D*E** al d e pp^{gr} (sed Hipp al praem τον) et ^{lat} m .. C (post νεκρ. pon) vg cop aeth al ιησ. χρ. .. et. τον ιησουν, τον κυριον, τ. κυρ. ιν χν leg | δια του ενοικ. α. πνευματος c ABC al^{13} pluribusve item cdd^{vet} in Dial c. Maced. (Maced: οὕτως οὐ γέγραπται Διὰ τοῦ, ἀλλά Διὰ τό, ἐὰν οὖν που ἓν ἢ δεύτερον ἀντίγραφον εὑρεθῇ ἐσφαλμένον παρ' ὑμῖν. Orthod: ἔχομεν δεῖξαι ὅτι ἐν ὅλοις ἀρχαίοις ἀντιγράφοις οὕτω κεῖται.) cop syr^{p} aeth sl Clem Hipp Ath^{3} Bas^{3} Epiph^{3} Cyr utrq Chr^{2} Mac al Aug^{saepe} Did Amb^{1} Vig al .. ς (item Gb Sz, sed non ς^{e}) δια το ενοικουν α. πνευμα c DEFGJK al longe pl vg it syr sah arr Or^{3} Meth Thdrt Chr (ad h. l. ^{text} et ^{comm}) Severian Max Thph Oec^{comm} Ir Tert Hil Aug^{1} al m

13. του σωματος (Or^{5} Chr Thdrt al) .. Gb' της σαρκος c DEFG vg it sl Or^{2} Ir Tert Did Cyp al m

14. υι. εισ. θε. c BFG g demid am Or^{1} Did Hil^{2} Aug Ruf Bed al .. ACDE al d e vg^{ms} aeth Or^{1} Dam Cassiod Gaud υι. θε. εισ. .. ς εισ. υι. θε. c JK etc vg al m Chr Thdrt al Ir al .. sah om εισιν

15. αλλα c ABC etc .. ς αλλ | F κραξομεν

16. αυτο .. DE auct epist ad Demetr (*itaque*) praem ωστε (item syr cop *et*) .. al^{2} vg (item demid harl* mar*, non am al) Cyr Thdrt Thph Ruf Pel add γαρ | συμμαρτυρει (et. Or Chr Thdrt Thdor^{mop} al) .. al^{3} Clem μαρτυρει

17. κληρονομοι pr .. D* συνκληρονομοι | A συνπασχωμεν

18. γαρ .. A 9. aeth δε (Ambrst *ergo*)

ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα,
21 ἐπ᾽ ἐλπίδι [21] ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας
22 τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. [22] οἴδαμεν
23 γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· [23] οὐ μό-
νον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες καὶ αὐτοὶ
ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ 2 Co 5, 2.
24 σώματος ἡμῶν. [24] τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ
25 ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; [25] εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν
ἐλπίζομεν, δι᾽ ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.
26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν.
τὸ γὰρ τί προσευξόμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα
27 ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· [27] ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδεν 34.
τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.
28 [28] οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν,
29 τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. [29] ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν

---

20. ουχ εκουσα .. FG ου θελουσα | επ .. D*FG εφ

21. οτι .. D*FG διοτι .. 179. αλλα

22. γαρ .. A δε (aeth om; ar[p] *et vero*) | Al[2] (d vg *ingemiscit* item pp[lat]; sed g Aug Sedul al *congemiscit*) Or (non Ath Chr Thdrt Thdor[mop] [[dis]] al) στεναζει

23. και αυτοι sec c (praecedente και αυτοι) B Epiph, item (praecedente κ. ημεις αυτ.) 31. 93. vg d** Aug[2] (sed [1] praeced tantum και ημεις) Ruf .. DFG Amb αυτοι (praecedente κ. ημεις [Amb om] αυτ.) .. Ln [ημεις] και αυτοι c AC al[4] cop Dam .. ς και ημεις αυτοι c JK al ut vdtr pl Chr Thdrt[1] (praeced κ. ημεις αυτοι; alibi [1] om praecedente και ημεις) Thph (αυτοις pro αυτοι?) Oec .. variant al m (al fere[10] post αυτοι pr add οἱ) | D al[3] συνστεναζομεν (συστ.) | DFG d g Ambrst om υιοθεσ.

24. FG (vv) η βλεπομενη | τι και (47.* om τι; 47.[mg] ex veteri cd om τι και .. Thph[ms] add τουτο [sic]; 77. τουτο pro τι, item cop pro τι και) ελπιζει (sic et. D [male Wtst Gb Sz]; A 47.[mg] Cyr υπομενει; vv Amb[1] *exspectat*) c (A)CJK al ut vdtr fere omn syr[p] al Chr Thdrt Thph Oec Amb[1] .. Ln om και c BD (sic) FG vv pp[lat] m

26. τη ασθενεια (Gb'') c ABCD al[7] d vg syr ar[e] Cyr[hrs] Dam pp[lat] pm .. FG g της δεησεως (Ambrst *infirmitatem nostrae orationis*) .. ς ταις ασθενειαις c JK etc vv pm Chr Thdrt Thph Oec | προσευξομεθα (Gb'', non ς ut male Wtst Gb Sz) c DJK al plus[60] Or Naz Cyr[hrs] Mac Chr[1] item Chr[i] cd[1] ap Mt Dam Oec .. FG -χομεθα .. ς Ln -ξωμεθα c ABC etc Chr[2] (ad h. l.) Thdrt[2] Thph | αλλα c DFGJ (K?) etc .. ς Ln αλλ c A (B?) C etc | υπερεντυγχ. c ABDFG 67.** d* g arm Or[3] (ubique add τω θεω) Epiph Dam Aug[1] .. ς (Gb°°) add υπερ ημων (sic al pauc v. 27. pro υπ. αγιων) c CJK etc vv pl Cyr[hrs] Chr Thdrt al Aug[saepe] Did Epiph (in cant. cantic., add *ad Dominum*) Hier al m (al[1] υπ. αγιων; al[1] υπ. ημων εντυγχ.)

28. συνεργει (et. Clem Or[4] Chr Thdrt Cyr[hrs] Thph Oec Leif Aug Amb al m) .. Ln add ο θεος c AB Or[2] | αγαθον c A (sic) BCDFGK etc Or[4] Chr[3] Thdrt[comm] Oec .. Ln praem το c J al plus[25] Clem Or[2] Cyr[hrs] Thdrt[txt] Thph

συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον
ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· 30 οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ 30
οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ
ἐδόξασεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; 31
32 ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν 32
αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; 33 τίς ἐγκα- 33
λέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν· 34 τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς 34
1Pe 3, 22. ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθείς, ὅς καί ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὅς
26. 39. καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν; 35 τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ 35
Χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος
*Ps 44, 22. (23.) ἢ μάχαιρα; 36 καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν 36
2Co 4, 11. ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν 37
ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε 38
θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλ-
λοντα, οὔτε δυνάμεις 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα 39

---

30. προωρισεν .. A προεγνω | ους δε εδικ. .. A aeth και ους εδικ.

32. D*FG d* g ος ουδε υιου ιδιου (D του ιδ. υι.) εφεισ. | αλλα c BD*FG etc .. ς αλλ c ACJ (K?) etc | D*FG om τα

33. Gb Ln ο δικαιων;

34. χριστος c BDK al longe pl syr utr arr al Chr Thdrt Cyr[brs] Thph Oec Hil al m .. Ln add [ιησους] c ACFGJ al[7] vv m Cyr Did Dam Ruf Aug[1] Maximin | μαλλ. δε και c DFGJK al ut vdtr longe pl vg (sed non am*) syr[p] ar[e] etc Chr Thdrt Cyr[brs] Thph Oec Ir Hil Amb Aug Maximin Ambrst al .. Ln om και c ABC al[10] syr cop Cyr Did Dam Ruf Victorin | εγερθεις .. AC al[5] vv pp[m] add εκ νεκρων | και sec c B (e sil.) DFGJK al ut vdtr longe pl d** g am harl** syr utr al Thph Oec Maximin Ambrst .. Ln [και] .. om AC al plus[10] vg d* cop Chr Thdrt Did Cyr utrq Ir Hil Ruf al | B om του

35. τις .. FG vv Ruf Sedul add ουν | του χυ (et. Or[3] [sed Or[1] τ. θε.] Ath[3] Chr[dis] Thdrt Cyr[brs] [sed cdd[2] τ. θε.] Thph Oec Tert Cyp Lcif al m) .. B (Hil[1]; sed alludit potius ad v. 39.) τ. θεου της εν χριστω ιησου .. al[6] scholl flor sl pp[gr] et [lat] m τ. θεου

36. ενεκεν c ABDFGJ etc Clem Or Meth Chr .. ς (= Gb Sz) ενεκα c CK (e sil.) etc Thdrt Dam Thph Oec

37. δια του αγαπησαντος (et. Clem Or Bas Chr Thdrt Dam Thph Oec Aug Ruf al) .. DEFG vg it sl pp[lat] m δια τον αγαπησαντα

38. αγγελοι .. DEFG it Aug[2] Ambrst (non Hil Aug[saepe] al m) -λος | ουτε αρχαι .. C al m syr[p] c. ast pp[gr] et [lat] m (sed non Clem Or Thdrt Chr [ad h. l.] Thph Oec Hil al) add ουτε εξουσιαι; item DE al[4] d** e praem ουτε εξουσια (al[4] -σιαι) [cf Col 2, 15. Eph 6, 12. 1 Co 15, 24.] | ουτε δυναμεις (D* -μις, item *virtus* d g Aug; *fortitudo* Amb[2]) h. l. c ABCDEFG al[6] d g tol cop syr[p] al Or Eus Eph Cyr Dam pp[lat] m .. ς (= Gb Sz) ante ουτε ενεστωτα c JK etc syr go al Chr Thdrt Thph Oec Aug[1] s.[2] (nullus testium plane om ουτε δυν. nisi ut vdtr 121. ap Mt et unus alterve pp[lat] eorum qui ουτε εξουσ. exprimunt)

39. DEFG al[2] vv m pp[lat] (sed Hier[1] *neq. alia quaelibet creatura*) om τις

δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 35.
τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

IX.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυρούσης μοι τῆς 1 Ti 2, 7.
2 συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, [2] ὅτι λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ
3 ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου· [3] ηὐχόμην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς
ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ
4 σάρκα, [4] οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ
5 διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, [5] ὧν οἱ
πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς
6 εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. [6] Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος 1, 25.
7 τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· [7] οὐδ' ὅτι εἰσὶν
σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα· *Gn 21, 12. He
8 [8] τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ 11, 18.
9 τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. [9] ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος Ga 4, 28.
10 οὗτος Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. [10] οὐ *Gn 18, 10.
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς *Gn 25, 21.

---

39. τω κυριω .. AC(E?)FG του κυριου

IX. 1. χριστω .. D*EFG it Ps-Ath (de trin. et sp.) Ambrst (non Aug al) add ιησου | εν soc .. FG συν (g *cum* [*aut*] *in*)

3. DEJK al pm Thdrt[ed] ευχομην | αυτ. εγω h. l. (Gb') c ABDEFG al it syr[p] go Chr Ruf Amb[1] Pac .. ς ante αναθεμα c CJK etc vv m Ath Thdrt al Cyp al (*ego ipse* plerique) | απο .. DEG υπο | των συγγ. μου .. D*FG al[1] d* g Cyr pp[lat] m om μου et DEFG al[5] syr Cyr Thdrt add των

4. A om ων η υιοθ. usq επαγγελιαι, item J om και αι διαθ. κ. η νομοθ. | αι διαθηκαι c ACK al ut vdtr omn d e g al fere omn pp[gr] et [lat] m .. Ln η διαθηκη c BDEFG vg (et. demid harl**, non am harl* tol al) Ath Chr[i] cdd ap Mt Cyp al | DEFG (F και επαγγ., G και ηπαγγ.) item Chr[i] cdd ap Mt η επαγγελια (g *promissa* [*aut*] *promissio*)

5. FG om οι | και εξ ων .. FG g mar item cd[lat] al pp[lat3] (sed non Ir Aug al m) om και (arm post ων pon) | το (C* τα, Hipp[1] ὁ) κατ. σαρκα .. FG Cyr[1] Thdrt[1] om | ο ων .. Chr ([text] ed Montf. nec notatur differentia cdd) om ὁ | επι παντων (Cyr[2] -τας, syr utr Ir Victorin *sup. omnes,* Thdrt[1] ε. παντα, Tert[1] *per omnia*) .. aeth om .. syr ar[e] Ir Tert[1] post θεος pon | θεος .. Eph Cyp[ed] Hil[ed] semel Leo[1] om (sed pp[gr] et [lat] pm habent; praeterea saepe ὁ ὢν etc a pp [ut Ath Caes Thdor[mop]] ita laudantur ut plane cum ὁ χριστός conjungant) | αμην .. pp[lat] pl (non Hier al, nec vg it) om

6. ισραηλ sec (et. Or[2] Caes Chr [sed vide infra] Thdrt Thph Oec Aug[saepe] Tich al) .. DEFG al[2] vg (non tol) it Nyss Chr[cd1] item Chr[i] cdd[2] ap Mt Oec[comm] Aug[1] Ambrst ισραηλιται (DFG -λειται)

7. οτι .. Or (libere; post habet παντως και τεκνα) Oec οσοι (al[1] οτοι), item *qui* vg (et. demid, non am al) go Pelag Aug[1] al (sed non pp[lat] m) | DEFG ισαχ (item DE v. 10.)

8. τουτ εστιν .. B 37. 116. add οτι | FG al[5] Chr om του

ἡμῶν. [11] μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, 11
ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ
*Gn 25, 23. καλοῦντος, [12] ἐῤῥέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, [13] καθὼς 12 13
*Mal 1, 2. 3. γέγραπται Τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα.
Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. [15] τῷ 14 15
*Ex 33, 19. Μωυσεῖ γὰρ λέγει Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω.
[16] ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. 16
*Ex 9, 16. [17] λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε ὅπως 17
ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν
*Ex 7, 3. πάσῃ τῇ γῇ. [18] ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεᾷ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. [19] Ἐρεῖς 18 19
μοι οὖν Τί οὖν ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν;
[20] μενοῦνγε, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ 20
*Es 45, 9. τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι Τί με ἐποίησας οὕτως; [21] ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν 21
ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν
σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; [22] εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν 22
καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη

---

11. μηδε .. FG vg it pp^{lat} m (non Aug al) ἤ | φαυλον (Gb″) c AB al^8 Or^3 Cyr Dam .. ς κακον c DEFGJK etc Chr Thdrt Thph Oec | προθ. του θε. c ABDEFGJK al longe pl vv m Or^3 al pm .. ς (= Gb Sz) του θε. προθ. c minuscc etc | FG μεινη

12. ερρεθη c AB^*D^*EFGK al m Thdrt .. ς ερρηθη c $B^{**}D^{**}$J etc Or Chr al | D^* $harl^*$ d e Or^3 (sed ^{1} praeced λεγεται) Ambrst al^2 om αυτη (Thdrt προς αυτην)

13. καθως .. B Or καθαπερ

14. τω (et. Clem Or $Thdor^{mop}$ al m) .. D^*FG om

15. μωυσει (s. μωσει) c BFG al m Chr^i cdd ap Mt .. ς μωση (s. μωυση ut Gb Sz) c ADEJK etc Thdrt al | γαρ h. l. c BDEFG al Dam .. ς post τω c AJK etc Chr Thdrt al

16. ελεωντος c AB^*DEFG 39. .. ς ελεουντος c B^{**}K etc pp^{gr} m (J ευδοκουντος)

17. οπως .. FG add αν | FJ al Chr^i cd^1 ap Mt ενδειξομαι | J al διαγγελει

18. ελεα c (B^*?)D^*FG .. ς Ln ελεει c A^{**} (in A ον δε θελει usq η ουκ εχει sunt alterius manus) B (e sil.) E (vdtr) JK etc pp m

19. μοι ουν (al^2 arm om ουν) c AB al^5 syr^p go Or^1 .. ς ουν μοι c DEFGJK etc vg it Or^1 Chr Thdrt al | ουν sec c BDEFG d g ar^p Hier Ruf Sedul .. ς om c AJK etc vg al pp m | γαρ c A(B?)DEFGJK al longe pl vv fere omn Or Ath Chr Thdrt $Thdor^{mop}$ Dam al Aug al .. $ς^e$ (non ς Gb Sz) om c B (e sil.) etc g (aeth)

20. μενουνγε h. l. c D^{***}JK al ut vdtr longe pl vv m Or Chr Thdrt $Thdor^{mop}$ Thph Oec .. Ln post ανθρ. c AB (μενουν) 37. 47.* 116. (item Chr^i cd^1 ap Mt συ μεν ουν γε ω ανθρ.) Dam .. D^*EFG 14. vg it aeth pp^{lat} om | εποιησας .. DE syr ar^e $Thph^{ms}$ επλασας | Haeretici nonnulli ap Aug negarunt Paulum dixisse: *O homo* etc

22. FG d^* e g Jul ap Aug om ηνεγκεν | σκευη .. FG g Jul ap Aug Ambrst praem εις

23 ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, [23] καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς
24 δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν, [24] οὓς καὶ
25 ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, [25] ὡς καὶ ἐν
τῷ Ὡσηὲ λέγει Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπη- *Hos 2, 25.
26 μένην ἠγαπημένην, [26] καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐῤῥέθη αὐτοῖς Οὐ λαός *Hos 1, 10.
27 μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. [27] Ἡσαΐας δὲ κράζει
ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς *Es 10, 22 s.
28 θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. [28] λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέ-
μνων ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.
29 [29] καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας Εἰ μὴ κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν *Es 1, 9.
σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμοῤῥα ἂν ὡμοιώθημεν.
30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν
31 δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, [31] Ἰσραὴλ δὲ διώκων
32 νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασεν. [32] διὰ τί; ὅτι
οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου· προσέκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ
33 προσκόμματος, [33] καθὼς γέγραπται Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμ- *Es 8, 14. 28, 16.

---

23. και ινα .. B al^{8} vg cop arm go schol Or$^{\nu}$(libere) pp^{lat} m (non Aug^{saepe} Jul ap Aug al) om και | τον πλουτον .. FG το πλουτος | Sz εἰς δόξαν;

25. εν .. B om (Aug^{1} *sicut Osee dicit*)

26. ερρεθη αυτ. c AB*D*(E?)K al m Thdrt Thph .. ϛ ερρηθη αυτ. c B** D***(E?)J etc Oec .. FG d g Ambrst αν (αν non exprimunt d g Ambrst) κληθησονται (item Ir *in loco liberata* [?] *in quo vocabatur*)

27. υπολειμμα (sic uullus testis in LXX) c AB Eus .. 47. υποκαταλειμμα .. ϛ καταλειμμα c DEFGJK etc Thdrt al .. Chr εγκαταλειμμα

28. εν δικαιοσυνη, οτι λογ. συντετμ. c DEFGJK al longe pl vg it syr^{p} ar^{p} go sl Eus^{1} Chr Thph Oec Hier Ambrst Bed .. Ln om c AB 23.* 47.* 67.** syr (pergit και ποιησει) cop ar^{e} Eus^{1} Dam Aug^{2} (aeth versum sic habet: *quia consummatum et praecisum verbum enarret Deus in mundo* .. Thdrt om συντελων usq λογον)

29. AD***(E?)FGJK al εγκατελειπεν (s. ενκ.) | ομοιωθημ. c A(B?)FGJ etc (Or) .. ϛ Ln ωμοιωθ. c (B c sil.) D (E? K?) etc

30. κατελαβεν .. G add την

31. δικαιοσυνης sec c F (praemisso obelo) JK al fere omn d** vg (et. fam demid etc) syr utr arr go sl Chr Thdrt Thdor^{mop2} Thph Oec Hier^{3} Aug^{4} Pelag Ambrst^{text} Bed (sic) .. Gb$^{\circ}$ Ln om c ABDEG 47. 67.** 140. (al^{2} om εις νομ. δικ.) d* o g cop Procop Dam Or^{int} (hom. in Judic.) Ruf^{text} et ^{comm} Ambrst^{comm} Sedul | εφθασεν .. FG εφθοχεν

32. νομου c DEJK al ut vdtr longe pl d o syr utr al m Chr^{lis} (ad h. l. οὐκ εἶπεν Ἐξ ἔργων, ἀλλ' Ὡς ἐξ ἔργων νόμου, δεικνὺς ὅτι οὐδὲ ταύτην ἔσχον τὴν δικαιοσύνην) Thdor^{mop} Thdrt Thph Oec .. Gb$^{\circ\circ}$ Ln om c ABFG 6. 9. 47.* 67.** g vg cop (Chr^{1}?) Hier Aug Ambrst Ruf al | γαρ c D***EJK al ut vdtr fere omn vg (et. demid harl) syr utr al m Chr Thdor^{mop} Thdrt Thph Oec Aug^{3} Hier Sedul Bod .. Gb$^{\circ\circ}$ Ln om c AB D*FG 47.* am tol it cop go Ambrst Ruf

10, 11. ματος καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυν-
θήσεται.

X.

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις πρὸς τὸν 1
θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. [2] μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ 2
Phi 3, 9. ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· [3] ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιο- 3
σύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ
θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. [4] τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ 4
τῷ πιστεύοντι. [5] Μωυσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, 5
*Lv 18, 5. ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς. [6] ἡ δὲ ἐκ πίστεως 6
*Dt 30, 11–14. δικαιοσύνη οὕτως λέγει Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου Τίς ἀναβήσεται εἰς
τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· [7] ἤ Τίς καταβήσεται 7
εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. [8] ἀλλὰ τί 8
λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. [9] ὅτι ἐὰν ὁμολο- 9
γήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ
σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· [10] καρδίᾳ γὰρ πι- 10

---

33. ο πιστευων c ABDEFG 47. it syr cop aeth go Or Dam Aug Ambrst Ruf Bed .. ς (Gb^{oo}) praem πας c JK etc syr^{p} arr sl Chr Thdor^{mop} Thdrt (addit idem in LXX) Thph Oec Hier Sedul (cf ad 10, 11.) | DEF (om μη; id add et. al^{2}) G ου μη καταισχυνθη

X. 1. η δεησις c ABDEFG 47. Cyr .. ς (Gb^{oo}) add ἡ c JK etc Chr Thdrt al | αυτων c ABDEFG 47.* al^{6} vv pl (Or ap Wtst) Cyr Chr Dam pp^{lat} omn .. ς (= Gb Sz) του ισραηλ c JK etc ar^{p} sl Thdrt Thph Oec | εις c ABDEFG 47.* al it syr cop go Cyr Aug^{1} .. ς (= Gb Sz) praem εστιν c JK etc syr^{p} al Chr Thdrt al; item *fit* vg Aug^{saepe} (semel *sit*) al

3. γαρ (et. Clem Ir al pm) .. A al^{4} (sine versione) Leo δε | ιδιαν δικαιοσυνην c FGJK al fere omn d syr utr aeth arr go sl Chr (ad h. l., item Chr^{i} cdd ap Mt) Thdrt Thph Oec Ir (ita ed. Massuet. ex mss) Tert Amb Aug^{2} al .. Gb^{oo} Ln om δικαι. c ABDE 47. (habet in mg) al^{2} e vg cop arm Clem Cyr Bas Chr^{1} Procop Dam (Ir^{edd2}) Aug^{saepe}

5. B om του | εκ τ. νομου .. A εκ πιστεως (aeth om την δικ. την ε. τ. ν.) | οτι (115. cop om) .. AD* 17.* 47. 67.** vg Dam Ruf al post γραφει pon | Gb* αυτα c ADE 6. 9. 47. 67.** vg Dam Ruf al (d** e go cop Cassiod *eam*, al^{2} aeth ταυτα) | FG g syr ar^{e} Chr Hil om ανθρ. | εν αυτοις .. Gb' Ln εν αυτη c AB 17. 47. 80. vg d** e go cop arm^{ven} Dam Ruf al

8. Additur η γραφη s. post λεγει (sic DE al m vv m Or^{4} al Hil al m) s. post τι (FG) | εστιν (h. l. et. nonnulli in LXX; Or^{2} om; al^{2} Or^{2} add σφοδρα) .. DEFG vv m pp^{lat} post εγγ. σου pon

9. ομολογησης (Cyr ειπης) .. B 71. Clem Cyr add το ρημα | κυρ. ιησουν .. B Clem Cyr οτι κυριος ιησους, item addito εστιν cop al Hil Aug (non Ir al) | ιησουν (aeth χριστον) .. A al Petr Bas add χριστον | A al cop al m Cyr utrq ηγειρ. αυτ.

11 στεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. 11 λέγει 9, 33. * Es 28,
12 γὰρ ἡ γραφή Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται. 12 οὐ γάρ 16.
ἔστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, 3, 22.
13 πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπι- * Joel 2,
14 καλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 14 πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς 32. Act 2, 21.
ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκού-
15 σουσιν χωρὶς κηρύσσοντος; 15 πῶς δὲ κηρύξουσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;
καθὼς γέγραπται Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν *Es 52, 7.
εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.
16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ λέγει Κύριε, *Es 53, 1. Jo 12, 38.
17 τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ
18 ῥήματος θεοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε Εἰς πᾶσαν τὴν * Ps 19,
γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ 4. (5.)
19 ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωυσῆς
λέγει Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροր- * Dt 32, 21.
20 γιῶ ὑμᾶς. 20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει Εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ *Es 65, 1.

---

11. πας (h. l. nemo om) .. E(?) al (sed non DG) Ruf Sedul praem οτι | DEFG ου μη κατ.

12. DE ιουδαιω και ελληνι

14. επικαλεσονται c JK al ut vdtr fere omn vv omn (omn certe futurum exprimunt [go praesens], item pp^{lat} omn) Clem Thdor^{mop} Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln -σωνται c ABDEFG al^{2} | πιστευσουσιν c AJK al ut vdtr fere omn, vv omn et pp^{lat} ut antea, Clem Ath Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln -σωσιν c BDEFG al^{3} item Chr^{i} cd^{1} ap Mt | ακουσουσιν c J al ut vdtr pl, vv omn et pp^{lat} ut antea, Clem Chr (sed non ap Mt) Thdrt Thph Oec .. DEFGK al^{10} Dam -σονται .. Ln -σωσιν c A** (* non liquet) B al plus^{10} Ath Chr^{i} cdd ap Mt

15. κηρυξουσιν c minuscc ut vdtr longe pl, vv omn et pp^{lat} ut v. 14., Clem Chr (sed non ap Mt) Thdrt Dam Thph Oec .. FG -σσουσιν .. Ln -ξωσιν c ABDEJK al^{11} Chr^{i} cdd ap Mt | καθως .. B καθαπερ, Chr^{i} cd ap Mt καθα | των ευαγγελ. ειρην. των c DEFG (FG om των sec) JK al fere omn vg it syr utr arr arm (e sil.) go sl Chr Thdrt Thph Oec Ir (*evang. bona, evang. pacem*, item Tert^{1} Hil^{1}) Tert^{3} (vide ante) Amb^{4} Hier^{2} Hil^{2} (vide ante; alibi^{1} om τ. ευαγγ. τα αγαθ.) al .. Ln om c ABC al^{4} cop sah aeth Clem Or (item Thdor^{mop} vdtr) Dam Ruf^{text} et ^{comm} Epiph^{1} in cant. cantic. (alibi^{1} om *evang. bona*) | τα c D^{corr}JK al ut vdtr fere omn Clem Chr Thdrt Thph Oec .. Gb^{oo} Ln om c ABCD*EFG al^{2} Or Dam

17. θεου c AD***JK al ut vdtr longe pl syr utr aeth arr sl al Clem Ath Thdor^{mop} Chr Thdrt Dam Thph Oec Ruf Sedul .. FG g Hil om .. Ln χριστου c BCD*E al^{7} d o vg cop sah go Aug Pel Ambrst (Beda *Dei Christi*)

18. FG g Ruf al (non Hil al) om μενουνγε | πασαν .. D* d* add γαρ

19. ισρ. ουκ εγνω c ABCDEFG al m vv fere omn Chr Dam (Oec^{comm}?) Hil al .. ς (= Gb Sz) ουκ εγν. ισρ. c J etc syr sl Thdrt Thph Oec^{text}

20. DEFG it om αποτολμα και | ευρεθην (et. Clem Chr Thdrt al Hil al) .. Ln add [εν] c BD*(E?)FG (it) f sah go (ar^{p}?) Ambrst (sed d e Ambrst εμφ. εγεν. pro ευρεθ., item postea ευρ. pro εμφ. εγ.)

ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. [21] πρὸς δὲ τὸν 21
*Es 65,2. Ἰσραὴλ λέγει Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν
ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

XI.

*Ps 94, (93,) 14. Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ 1
γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν.
[2] οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν 2
Ἡλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραήλ;
*1Rg 19, 10. [3] Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκα- 3
ψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου. [4] ἀλλὰ τί 4
*1Rg 19, 18. λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας,
οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. [5] οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ 5
λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν· [6] εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, 6
ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις· εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἔστιν χάρις,
ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἔστιν ἔργον. [7] Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο 7
*Dt 29,4. οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, [8] καθὼς 8
*Es 29,11. γέγραπται Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ

---

20. εγενομην .. BD* (E?) Ruf add εν (d e vide ante)

21. προς λαον .. DE Just Clem επι λα., al[1] εις λα. | και αντιλεγ. (D*E? κ. λεγοντα) .. FG g Hil om

XI. 1. τον λαον (FG g Hil Ambrst al [non Aug[saepe] al] την κληρονομιαν) αυτου .. Ln add [ον προεγνω] c AD* 76. d* (Chr[comm] ad v. 2. spectat) Thph Aug[1] (sed Aug[saepe] non add) Ambrst[comm] | Ln βενιαμειν c ABC (non DEFGJ etc)

2. ς (= Gb Sz) add in f. λεγων c J etc vv pauc Thph Oec contra ABC DEFG al[5] vv pm Eus Chr Thdrt Dam pp[lat]

3. τα θυσ. c ABCFG al[9] vg it cop sah Eus Chr[1] et Chr[i] cd[1] ap Mt pp[lat] .. ς (Gb[oo]) praem και c DEJ etc syr utr al Chr[2] Thdrt al

4. ACFGJ etc κατελειπον (non D; BE?) | τη .. G τω

5. ACD*G etc λιμμα (EK? non D***FJ); B al ληλμμα

6. ει δε εξ εργ. (haec una cum επει η χ. ο. γ. χ. om al[2]), ουκετι εστιν (B om εστιν; C** vdtr al[1] vg d e syr utr al Chr Thdrt pp[lat] etiam antea εστιν pro γινεται habent) χαρις (al[3] om ει δε εξ εργ. usq χαρ.), επει το ε. ο. εστ. εργον (B χαρις; al[1] om επει το usq εργ.) c BJ al fere omn syr utr arr sl Chr Thdrt (uterq in textu; quod non explicant in comm, id minime probat omissionem. Chr[i] cd[1] ap Mt om ει δε usq ουκ. ε. χαρ.[?]) Thph Oec .. Gb Sz Ln om c ACDEFG 47. (sed hab in mg) vg it cop sah arm aeth (sed antea habet ει γαρ εξ εργων pro επει) Dam pp[lat] omn

7. επιζητει .. FG al[3] vv pm pp[lat] επεζητει | τουτο c ACDEFGJ al plus[35] Chr[i] cdd ap Mt et alibi[1] Oec[ms] .. ς (= Gb Sz) τουτου c B (e sil.) etc Thdor[mop] Thdrt al | Ln ἐπέτυχεν; ἡ δέ | 66.** επηρωθησαν (vg it pp[lat] *excaecati sunt*) .. C επερωθησαν (sic)

9 μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. [9] καὶ
Δαυὶδ λέγει Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς * Ps 69, 22 s.
10 σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς, [10] σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ (23 s.)
αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς σύγκαμψον.
11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν
12 παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. [12] εἰ 10, 19.
δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος
13 ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν. [13] ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν.
ἐφ' ὅσον μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω,
14 15 [14] εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. [15] εἰ
γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ
16 ἐκ νεκρῶν; [16] εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία,
καὶ οἱ κλάδοι.
17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεν-
τρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας
18 ἐγένου, [18] μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν
19 ῥίζαν βαστάζεις ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ. [19] ἐρεῖς οὖν Ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι
20 ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. [20] καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ
21 πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· [21] εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν
22 κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μή πως οὐδὲ σοῦ φείσεται. [22] ἴδε

---

9. C καθαπερ και δαυ.

12. A om versum

13. γαρ (aeth om) c DEFGJ al ut vdtr longe pl vg it arr go Chr Thdrt Thph Oec pp^{lat} .. C ουν .. Ln δε c AB al^{5} cop syr utr (sl?) Thdrt$^{cd\,1}$ Dam | μεν c J al ut vdtr longe pl d** e vg syr^{p} al Chr Thdrt Thph Oec Aug al .. DEFG al^{7} d* g al om .. Ln μεν ουν c ABC cop | εγω (FG vv pl [non syr^{p}] Cyr pp^{lat} ante ειμι) .. A al m arm Thdrt$^{cd\,1}$ om | FG al^{2} vg it Thdrt^{1} (^{2} –αζω) pp^{lat} (sed non Aug) δοξασω

14. DEFG (vv ut solent) την σαρχ. μου

15. CFG προληψις (FG –μψις) | FG (g *mundo* ^{aut} *mundi*) κοσμω

16. δε .. A Thdrt^{1} γαρ .. C** go al om | FG al^{4} Chr^{i} cd^{1} ap Mt g arm om ει sec

17. της ριζ. και (BC cop Dam om) της πι. της ελ. εγ. .. D*FG d g (item alludens Cyr^{hrs}, item Ir Aug^{l}) εγενου της πι. της ελ.

18. κατακαυχασαι .. D*FG d g (Hil?) Ambrst (non Aug^{saepe} al) συ καυχασαι | BD* αλλα (non ACD***FGJ)

19. εξεκλασθησαν .. FG ει (et. g) κλασθησαν | οι c B (e sil.) D* al ut vdtr pl Thdrt Thph .. Gb^{oo} Sz Ln om c ACD***FGJ al fere^{30} Chr Thdrt^{cd} Dam Oec

20. εξεκλασθ. c ACD***J al ut vdtr omn Chr Thdrt al .. Ln εκλασθησαν c BD*FG | υψηλοφρ. c CDFGJ al ut vdtr omn Or Chr Thdrt al .. Ln υψηλα φρονει c AB

21. μη πως c DFGJ al ut vdtr longe pl vv pl Chr^{dis} Thdrt Thph Oec Ir Cyp Ambrst al (Or libere: ποσω μαλλον .. aeth *num tibi parcet?*) .. Ln om c ABC al^{6} cop Dam Aug Ruf Ors | φεισεται c A (B?) CDFGJ al plus^{65} Or (vide ante) Chr^{i} cdd ap Mt Thdrt Antioch Dam .. ϛ (= Gb Sz) –σηται c B (e sil.) etc Chr (ed. Montf.) Thph Oec

οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία,
ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ
ἐκκοπήσῃ. 23 κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθή- 23
14, 4. σονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. 24 εἰ γὰρ σὺ 24
ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης
εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐγκεντρισθήσονται
τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ 25
ἦτε ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις
* Es 59, οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθή- 26
20 s. 27, 9. σεται, καθὼς γέγραπται Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσε-
* Jer 31, 33 s. βείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέ- 27
λωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, 28
κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ 29
τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθή- 30
σατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὗτοι 31
Ga 3, 22. νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσιν· 32 συνέκλεισεν 32
γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. 33 Ὦ βάθος 33
πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα

---

22. αποτομια (Gb′) c ABC 67.** Or (alludit) Dam .. ς –μιαν c DFGJ etc Clem Chr Thdrt al | χρηστοτης (Gb′) c ABCD* 67.** Or Eus Dam .. ς –τητα c D***FGJ etc Clem Chr Thdrt al | θεου c ABCD* d* vg (et. am harl tol; non demid al) cop arm Eus Dam Pelag .. ς om c D***FGJ etc Clem Or Chr Thdrt al | BD* επιμενης | Ln ἐκκοπήσῃ,

23. καχεινοι c ABCDFG al m Dam .. ς (= Gb Sz) και εκεινοι c J etc Chr Thdrt al | D* επιμενωσιν

25. εαυτοις c FG 47. 67.** d* (** *vobis ipsi*, item Ambrst) g f vg cop pp^{lat} .. ς praem παρ c CDJ etc Thdor^{mop} Chr Thdrt al, item Ln εν c AB go Dam | πωρωσις .. vg d g pp^{lat} *caecitas* (πηρωσις) cf ad 11, 7. | αχρις (non –ρι) A(B?)CDFGJ etc

26. αποστρεψει c ABCD* 39. 47. 80. .. FG go αποστρεψαι .. ς ϗαι αποστρεψει c D***(E?)J etc vv pl (vg it pp^{lat} *veniet qui eripiat et avertat* [am *–tet*]) Chr Thdrt al

30. υμεις (A post ποτε) c ABCD*EFG al m d g cop aeth ar^{p} go Chr^{sav} Dam Thph Hier Aug^{saepe} Ruf .. ς (Gb°°) praem και c D***J etc e vg (e vg Pel Sedul, item 48. 72. ποτε και υμεις) syr utr Chr (ed. Montf. et cdd ap Mt) Thdrt Oec Ambrst Pel Sedul | νυν .. B Chr νυνι | C Thph ελεηθητε

31. ουτοι .. D*FG al^{1} αυτοι | και αυτοι (al^{3} add υστερον, item Cyr παλιν) .. Ln add [νυν] c BD* 4.** Dam

32. τους παντας pr (ita et. Aug Ruf) .. D*(E?)FG vg it Ir Hier al m τα (om FG) παντα | J al ελεησει

33. και σοφιας (et. Clem Or Ath Tit Meth Caes Melet [om και seq] Cyr^{hrs} Chr Thdrt al Ir al [Hil^{1} om πλουτ. και]) .. E 32. d* e vg (et. am harl, non demid al) Cyp Novat^{2} al m om και | FG του θεου | A ανεξεραυνητα

34 αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. ^{34}τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς * Es 40, 13. 1 Co
35 σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; ^{35}ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθή- 2, 16. *Job 41, 2.
36 σεται αὐτῷ; ^{36}ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ (* Es 40, 14.)
ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 1 Co 8, 6. Col 1, 16.

XII. 16, 27.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παρα-
στῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν
2 λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· ^{2}καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ
μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ
3 θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. ^{3}λέγω γὰρ διὰ Eph 5, 10. 17.
τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν
παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς 1 Co 7, 17.
4 ἐμέρισεν μέτρον πίστεως. ^{4}καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ 1 Co 12, 12.
5 ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, ^{5}οὕτως οἱ πολλοὶ
6 ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη, ^{6}ἔχοντες δὲ 1 Co 12, 27. Eph
χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν 4, 25.
7 κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως, ^{7}εἴτε διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ, εἴτε Eph 4, 11.
8 ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ^{8}εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρακλήσει,
ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλα-
ρότητι.
9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ
10 ἀγαθῷ, ^{10}τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους

---

34. κυριου .. D* d* Zeno θεου
36. αιωνας .. FG** vv add των αιωνων

XII. 1. A vg Aug^{saepe} al τω θε. ευαρεστ.
2. συσχηματιζεσθε et μεταμορφουσθε c B*J al ut vdtr pl vv omn Clem Chr Thdrt Dam Thph^{mg} Oec pp^{lat} omn .. Gb″ Ln -ζεσθαι et -σθαι c AB** DEFG al m Thph Chr^{i} cd^{1} ap Mt | νοος c ABD*FG 47. 67.** cop Clem (Chr^{comm} vdtr) Cyp^{2} .. ς (Gh^{oo}) add υμων c D***(E?)J etc vv pl (g *vestri sensus*) Chr^{text} Thdrt al Aug al | FG om του sec | το (Ln ante το non interpg) αγαθον .. it (non f) guelph go pp^{lat} m (Ruf testatur ita latinos, non item graecos habere) praem τι (*quod*)
3. χαριτος .. J al plus^{20} vv m Thph Aug add του θεου | Aeth om της δοθ. μοι | FG 70. g om παρ ο δει φρονειν | A am syr εμερισ. ο θε.
4. καθαπερ .. D*EFG ωσπερ | μελη πολλ. c AJ al ut vdtr fere omn syr utr go ar^{p} Chr Dam Oec .. Ln πο. μελη c BDEFG al^{1} vg it al Thdrt Thph pp^{lat} | F vg syr al pp^{lat} παντα μελη
5. FG g om εσμεν | το δε c ABD*FG 47.* Antioch Dam .. ς ο δε c D*** EJ etc Chr Thdrt Thph Oec
7. διακονιαν .. al m Bas Thdrt^{cd} ο διακονων | ο διδασκων .. A διδασκαλειαν
Gb^{o} ειτε c D*EFG vg it pp^{lat} (non Aug Ambrst)
9. αποστυγουντες .. FG μεισουντες

14, 18. 16, 18. προηγούμενοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ 11
δουλεύοντες, 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ 12
Col 4, 2. προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξε- 13
Mt 5, 44. νίαν διώκοντες. 14 εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας, εὐλογεῖτε καὶ μὴ κατα- 14
1Co 4, 12. ρᾶσθε. 15 χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ 15 16
15, 5. εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς
συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κακὸν ἀντὶ 17
2Co 8, 21. κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων, 18 εἰ 18
* Prov 3, 4. δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυ- 19
* Dt 32, 35. Heb 10, 30. τοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ
Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. 20 ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ 20
* Prov 25, 21 s. ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν
ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ 21
κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

---

11. κυριω (Gb') c ABD***EJ al ut vdtr fere omn cdd^{gr} ap Hier ap Ambrst ap Ruf ap Bed vv fere omn Clem Ath Bas Chr Thdrt Euthal Thph al Hier Ruf al m .. ς (item Gb, sed non $ς^{e}$ Sz) καιρω c D*FG 5. (item al?) d* g cdd^{lat} ap Hier ap Ruf ap Bed $Nyss^{2}$ Cyp $Ambrst^{dis}$ .. 71. om τω κ. δουλευοντ.

13. χρειαις c ABD***EJ al ut vdtr omn vv fere omn cdd^{lat} ap Ruf (sed plures testatur habere *memoriis*) Clem Chr^{2} (ad h. l.) Thdrt $Thdor^{mop}$ Dam Thph Oec Aug^{1} Bed (Sedul Pel utrumq testantur) .. D*FG cd^{1} ap $Thdor^{mop}$ d* g cdd^{lat} ap Ruf Chr^{1} Hil Ambrst Opt Aug^{1} al μνειαις

14. τ. διωκοντας c B 47. 67.** Clem .. ς Ln add υμας (item al ημας) .. Or τ. εχθρους ημων .. FG g Ruf^{ms} Chrsol om ευλ. τ. διωκ. (a διωκοντες ad διωκοντας transilierunt omisso υμας); eadem DE d e post καταρασθε pon (Amb om ευλογειτε sec)

15. κλαιειν c BD*FG 47. 67. vg it syr^{p} arm go Tert Aug Ambrst Ruf Pel Sedul Bed .. ς praem και c AD***EJ etc syr cop al (Or κλ. μ. κλ. και χαιρ. μ. χ.) Chr Thdrt al

17. Ln καλα [ενωπιον του θεου και] ενωπιον c A** (* non liquet sed om vdtr εν. του θε. κ.) .. FG g vg arm (sed non ed. Ven.) Lcif al m καλα ου μονον ενωπιον του θε. αλλα και ενωπ. (Polyc alludens: προνοουμ. αει του καλου ενωπιον θεου και ανθρωπ.) | παντων c (A*?)BD***EJ al ut vdtr longe pl vv pl Chr (sed ed. Montf. post ανθρ. pon, praem cdd ap Mt) Thdrt (om ανθρωπ.) Dam Thph Oec Ambrst Sedul Bed al .. al^{3} (Polyc) om .. Ln των c A**D*FG al^{3} harl tol guelph it Lcif al (Clem ap Wtst spectat 2 Co 8, 21.)

19. FG ανταποδω (go *retribuo*)

20. εαν ουν c D***EJ al ut vdtr longe pl syr^{p} ar^{p} etc Chr Thdrt Thph Oec .. Gb^{oo} ουν c D*FG al^{6} e g guelph go Cyp al .. Ln αλλα εαν c AB al^{9} vg d* Bas Dam Ruf Bed .. vv m Did Aug εαν γαρ et aliter | B επι της κεφαλης αυτ.

21. A μη νικου | FG απο

XIII.

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ἔστιν 1 Pe 2, 13 s.
ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ τοῦ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν.
2 ^{2}ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν·
3 οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρῖμα λήμψονται. ^{3}οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν
φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξου-
4 σίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· ^{4}θεοῦ γὰρ διάκονός
ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν
μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κα-
5 κὸν πράσσοντι. ^{5}διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν
6 ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. ^{6}διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λει-
7 τουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. ^{7}ἀπόδοτε πᾶ-
σιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν
8 φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. ^{8}Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ Mt 22, 37 ss.
μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν.
9 ^{9}τὸ γὰρ Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ φονεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐκ ἐπιθυμήσεις, *Ex 20, 13 ss.
καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ Ἀγα- *Lv 19, 18. Ga 5, 14. Ja 2, 8.

XIII. 1. πασα ψυχη et υποτασσ. (et. Or Cbr Thdrt Thph al Aug Did Hier Ruf al) .. D*FG d*g harl Ir Ambrst al πασαις et υποτασσεσθε | απο θεου c D*E*FG al ut vdtr sat m Or Thdrt Dam Thph^{text} Oec^{text} .. Gb″ Ln υπο c ABD***E**J al plus^{60} Bas Isid Chr Thdrt^{cd} Thph^{comm} Oec^{comm} | αι δε usq εισιν .. om Hier Ruf Sedul | ουσαι c ABDFG 67.** al^{1} vg it cop aeth arm go Or Ir^{2} Did Ambrst Aug al .. ς (= Gb Sz) add εξουσιαι c D***EJ etc syr utr al Chr Thdrt Thph Oec | του θεου c B (e sil.) J al ut vdtr longe pl Or (sic) Thdrt Chri cd^{1} ap Mt .. Gb Sz Ln om του c ADEFG al plus^{10} Chr Dam Thph Oec

3. τω αγαθω usq κακω (Gb′) c ABD*FG 6. 67.** vg it cop go Clem Dam Ir Cyp Tert Aug Ruf al m .. ς των αγαθων εργων α. των κακων c D***EJ etc syr utr al Chr Thdrt Thph Oec (Ambrst^{cd})

4. σοι .. om FG al^{2} Ambrst vdtr (non Ir Tert al m) | B εις αγαθον | Gb° εις οργην c D*FG 177. d* g .. D***E al fere^{20} d** ar^{p} sl Chr Thdrt ante εκδικος pon

5. αναγκη (al^{2} -γκῃ, vg Aug Ambrst^{mss} Bed *necessitate* s. *-tati*, postea υποτασσεσθε) υποτασσεσθαι .. Gb′ υποτασσεσθε c DEFG it go Ir Sedul^{1} al | FG om και

7. αποδοτε c ABD* 67.** am demid tol cop sah (Or^{2}) Dam Cyp Aug Ruf Cassiod .. ς add ουν c D***EFGJ etc vv m Cbr Thph Oec Ambrst al, item τοινυν Thdrt

8. αλληλ. αγαπ. c ABD(E?)FG al m vv m Or Cyr Chr Thdrt Dam Cyp al .. ς (= Gb Sz) αγαπ. αλληλ. c (E?)J etc syr^{p} al Thph Oec

9. το γαρ .. FG g Amb γεγραπται γαρ | κλεψεις c ABDEFGJ al pl vv m Clem^{2} Or^{2} al et ^{gr} et ^{lat} m .. ς (= Gb Sz) add ου ψευδομαρτυρησεις c minuscc cop al Chr Oec Ruf (et. varie transp. .. sah ar^{e} om ου μοιχ., syr Clem al post φονευσ. pon; al^{1} Clem^{1} Or^{2} Chr om ουκ επιθυμ.) | τω λογ. τουτ. c BDEFG al cop syr^{p} Or^{2} .. ς τουτ. τω λογ. c AJ etc | εν τω

1Co13,4. πήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. [10] ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ 10
ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. [11] Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν και- 11
1 Th 5, ρόν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ
6ss. Eph 5, 11. 14. σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. [12] ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. 12
ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ φω-
τός. [13] ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, 13
Ga 3,27. μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, [14] ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν 14
κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπι-
θυμίας.

XIV.

15, 1. 7. Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις 1
διαλογισμῶν. [2] ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα 2
ἐσθίει. [3] ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν 3
15, 7. 14, 10. ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. [4] σὺ τίς εἶ ὁ κρί- 4
Ja 4, 12. νων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ,
11. 23. δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στῆσαι αὐτόν. [5] ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, 5

(et. Clem Or Chr Thdrt al; Clem[1] Or[1] om εν) .. Ln [εν τω] .. om BFG vg it pp^{lat} | σεαυτον c ABDE al pm (pl?) Or[2] (et. Clem ap Wtst) Dial Thdrt Dam .. ς εαυτον c FGJ etc Clem Chr Thph Oec

10. η αγαπη τω (vg g [sub *aut*] go Cyr Ruf al του) πλησ. κ. ουκ εργ. (D* al m ου κατεργ.) .. A om | ουν (al^2 aeth Ors al om; al^2 γαρ; syr *quia*) .. D**FG it Aug^{saepe} (non Aug[1] al) al δε

11. ειδοτες .. A*FG** ιδοντες | ημας (om syr^p Ruf .. AC 37. 76. Clem υμας) ηδη c FGJ al ut vdtr fere omn g go al Clem Chr Thdrt Thph Oec .. Ln ηδ. ημ. c ABCDE 37. vg d e al Dam pp^{lat}

12. αποθωμεθα .. DEFG αποβαλωμεθα | ενδ. δε (Gb') c ABC*D*E cop sah go Clem Dam .. ς και ενδ. c C***D***FGJ etc vv pm Chr Thdrt al pp^{lat} | οπλα .. ADE 32. 93. d e Ors εργα

13. B Amb εριςι και ζηλοις

14. αλλα c ABD***E etc .. ς αλλ c CD*FGJ etc | B om κυριον | B go χριστ. (al^2 Amb om) ιησ. | D*FG d g Sedul om και | εις επιθυμιας (et. Clem Ps-Ign Chr Thdrt Thph Oec). AC(E?) 1. Cyr Ath $Thdrt^{comm\ cd1}$ Dam εις επιθυμιαν (sl Amb εν -μια) .. FG vg it pp^{lat} εν επιθυμιαις

XIV. 1. διαλογισμων .. 37. 47.* 66.** 73. al^{15} Chr^{comm} Thdrt $Thph^{comm}$ Oec λογισμων

2. ο δε .. FG ος δε | D*FG vg (*manducet*) d** g sah al pp^{lat} m (sed non Tert Hier[1] Aug[1]) εσθιετω

3. εξουθενειτω .. A al^2 κρινετω | ο δε μη c ABCD* 5. d* go Clem[2] Dam .. FG g ουδε ο μη (omisso μη seq) .. ς και ο μη c D***EJ etc vv m Thdrt Thph Oec pp^{lat} .. cop Chr^{comm} ο μη

4. δυνατει γαρ (Gb') c ABCD* (sic) FG .. D***E Bas Chr (syr^p c. obelo add εστιν) δυνατος γαρ .. ς δυνατος γ. εστιν c J etc Thdrt al | κυριος c ABC* cop sah arm go vg^{ms} Aug[1] Ors Opt, item addito αυτου syr ar^e .. ς θεος c C***DEFGJ etc vg it syr^p al Chr Thdrt al (v. 3. ο θεος non variat.)

5. ος μεν .. Ln add [γαρ] c AC al^2 vg it go pp^{lat} (sed non Aug[2] Hier[2])

6 ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. ^{6}ὁ
φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ, καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ
οὐ φρονεῖ. καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ
7 μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. ^{7}οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν
8 ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· ^{8}ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ
ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶ-
9 μεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. ^{9}εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς 2Co 5,15.
10 ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. ^{10}σὺ δὲ τί 1Th 4,14
κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες 14, 4.
11 γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. ^{11}γέγραπται γάρ Ζῶ ἐγώ, 2Co 5,10.
λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογή- +Es45,23. Phi2,10s.

---

5. A al^{2} Chr Thdrt om εν

6. και ο μη φρ. την ημ. κ. ου φρ. c C***J al ut vdtr fere omn syr utr arr sl Chr Thdrt (uterq in textu; ex comm nihil concludi potest) Bas Dam Thph Oec .. Gb^{o} Ln om c ABC*DEFG 23. 57. 67.** vg it cop aeth Aug Hier Ruf al (al^{1} ab ημεραν ad ημεραν, al^{3} ab εσθιει ad εσθιει, J Chri cd^{1} ap Mt mar a τω θεω ad τω θεω transiliunt) | και ο εσθιων c ABCDEFGJ al fere^{60} vv fere omn Chr Thdrt Bas Dam Thph Oec pp^{lat} m .. ϛ (= Gb Sz) om και c minuscc sl^{rec} | ευχ. γαρ .. al^{2} vv m Clem Isid Dam και ευχαρ. | θεω pr .. A al^{1} κυριω

8. εαν τε αποθνησκωμεν bis c BC (CJ al m priore loco αποθανωμεν) E(?)J al ut vdtr pl pp m .. Ln ε. τε αποθνησκομεν c ADFG al fere^{10} Ephr (pr et. Dam) | CJ al Chr^{i} cdd ap Mt τω (FG om) κυρ. αποθνησκωμεν

9. χριστος (Cyr^{hrs} Thph ο χρ., Or^{1} ιησους, al^{2} om) c ABC*DEF al fere^{20} vv pm Or^{3} Cyr utrq Chr^{1} Anast Dam Sedul .. ϛ (Gb^{oo}) add και c C***J etc am syr^{p} al Chr^{1} Thdrt Thph Oec pp^{lat} m | απεθ. κ. εζησ. c ABC cop syr^{p} arm Dion^{alex} Cyr^{saepe} Cyr^{hrs} Chr Anast Dam al Ruf Sedul (εζησ. κ. απεθ.) al, item sed ανεστη pro εζησεν FG g vg schol ap Nic Or^{3} Cyr^{2} Pel Fulg (legitur et. απεθ. κ. ανεζησ.) .. DE d* e Ir Aug^{1} Gaud Ambrst εζησ. κ. απεθ. και ανεστη .. ϛ (= Gb Sz) απεθ. κ. ανεστη κ. ανεζησ. c minuscc Thdrt, item sed εζησεν pro ανεζησεν J al pl Thph Oec etc (et. απεθ. κ. εζησ. κ. ανεστ. et aliter legitur) | κ. νεκρ. κ. ζωντων .. al^{2} d e guelph cop go al Ephr Ir al κ. ζωντ. κ. νεκρ. | J al κυριευσει

10. G* (non F) συ δε τι γαρ | η και συ .. D*EFG 45. it am** (item g am** Ambrst post αδελφ. σου sec add εν τω εσθ.) Ambrst praem εν τω μη εσθιειν | θεου (Gb') c ABC*DEFG 47.^{mg} cop am harl tol mar it Dam Ruf^{lis} (*quod vero in praesenti quidem loco tribunal Dei, ad Cor. vero tribunal Christi posuit, ego quidem puto nullam differentiam* etc) Aug^{1} al .. ϛ χριστου c C** (vdtr) J etc vv pm Or Chr Thdrt Thdor^{mop} al Aug^{1} (alibi^{1} *Domini*) (Ambrst ?)

11. οτι .. FG (g *nisi* ^{aut} *quoniam*) ει μη | πα. γλ. εξομολ. c ACD***J al ut vdtr fere omn vg cop syr^{p} al Chr Thdrt Dam Thph Oec Aug al .. Ln εξομ. π. γλ. c BDEFG it go (syr aeth) Ruf Ambrst Sedul

Mt12,36. σεται τῷ θεῷ. [12] ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει 12
τῷ θεῷ.
Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ 13
μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. [14] οἶδα καὶ πέπεισμαι 14
20. ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' αὐτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοι-
νὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. [15] εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, 15
οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε
1Co8,11. ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. [16] μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 16
1Co8,8. [17] οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη 17
καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ· [18] ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ 18
Χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. [19] ἄρα οὖν τὰ 19
τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. [20] μὴ 20
Tit1,15. ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ
κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· [21] καλὸν τὸ μὴ φα- 21
1Co8,13. γεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει. [22] σὺ 22

---

11. τω θεω (haec male dicuntur om DE; om Eph?) .. 47. syr[p] (τ. θ. in mg) demid sl[ant] τ. κυριω .. syr al μοι (ante εξομ.)

12. ουν c ACD***EJK al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thdrt al m .. Ln om c BD*FG 67.** (vg it Aug *itaque* pro αρα ουν, item alibi ut v. 19.) | C υμων | εαυτου .. C αυτου | δωσει c ACD***EJ al ut vdtr fere omn Polyc (πάντας δεῖ παραστῆσαι τῷ βήμ. τοῦ χυ [haec ad 2 Co 5, 10. conformata vdtr] καὶ ἕκαστον ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγ. δοῦναι) Thdrt Chr[i] cd[1] ap Mt Thph Oec .. Ln αποδωσει c BD*FG 39. Chr (vg it *reddet*) | Ln [τω θεω] (habent et. Chr Thdrt al m Ambrst al[3]) .. om BFG 54. 67.** g Cyp Aug[2] (item vdtr Polyc, vide ante)

13. D*FG κρινετε | προσκομμα (B [syr?] om) τω αδ. η (B [syr?] om .. al[1] ει [?], al m sl [non cop] Chr[i] cd[1] ap Mt Cyr Naz Antioch εις) σκανδ.

14. κυριω .. J al plus[15] χριστω | αυτου c ABDEFGJ al longe pl vv Thdrt[dis] Oec et Sev ap Oec (vg it cop pp[lat] m *per ipsum*) .. ς (= Gb Sz) εαυτου c C etc Chr Dam Thph (syr al *ex se ipso*)

15. γαρ (Gb') c ABCDEFGJ al[8] vg it cop syr[p] mg Dam pp[lat] m .. ς δε c minuscc vv m Chr Thdrt al | FG om ὁ | D***EJ al απολυε .. FG απολλυειν

16. ουν .. FG 3. vv om | DEFG vv pm (non f syr[p] ar[p] al Clem Ath[lat] Dam pp[lat] (sed non auct de sing cleric) ημων

18. τουτω (Gb'') c ABCD*FG 5. vg it cop sah Or et Chr ap Wtst Dam Ruf[dis] Aug[2] Ambrst al .. ς τουτοις c D***EJ etc syr utr al Chr Thdrt al Tert | τω χω c B (e sil.) CD***E(J?) al ut vdtr omn pp m .. Ln om τω c AD*FG

19. Ln ἄρα ο. τὰ τ. ε. διώκομεν (c ABFGJ al Chr[i] cd[1] ap Mt .. -κωμεν c CDEK etc vv omn pp[gr] et[lat] m) καὶ etc ἀλλήλους; (hac interpctione) | DEFG vg (non demid; barl*?) it pp[lat] m (non Aug) add in f. φυλαξωμεν

21. πιειν .. D* πειν .. FG Clem[1] πινειν | προσκοπτει c AC 67.** syr cop aeth ar[e] sl Or[2] Dam Ruf Aug[1] .. ς (Gb°) Ln add η σκανδαλιζεται η ασθενει (et. Chr Thdrt al Ambrst al) .. al[2] Chr[1] σκανδ. η προσκ. η ασθ.

πίστιν ἔχεις· κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρί-
23 νων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· ^{23}ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκρι-
ται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βα- 14. 1.
2 στάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ^{2}ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω
3 εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· ^{3}καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν,
ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν* Ps 69,9. (10.)
4 ἐπ' ἐμέ. ^{4}ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη,
ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα
5 ἔχωμεν. ^{5}ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ
6 αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, ^{6}ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν
ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
7 στοῦ. ^{7}διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελά- 14, 1.
8 βετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. ^{8}λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι
περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν

---

22. εχεις .. Ln praem ἦν c ABC tol Ruf Aug^{2} Pel (non Aug^{1} Ambrst al) | σεαυτον c ABCDEJ etc .. FG σεαυτω .. ς (non ς^{e} Gb Sz) σαυτον c minuscc etc | Al^{5} Chr om ενωπ. τ. θεου

23. ὃ .. D* 37. 71. το | αμαρτια εστιν .. de XVI, 25 — 27. quae a multis post haec verba exhibentur cf ad XVI, 25.

XV. 2. εκαστος c ABCDEFGJ al longe pl vv m pp^{gr} et ^{lat} m .. ς (=Gb Sz) add γαρ c minuscc etc (al vv m δε) | D** (non* nec***) FG al pm g vg (et. am demid tol harl; sed diff mss al) al Bas Chr Thdrt Dam Thph (non Oec) Hier Ruf al (non Aug al; Ambstr om) υμων

3. D*FG om ὁ | επεπεσαν c ABCDEFG al pm Dam .. -σον c J etc (Chr Thdrt Thph Oec)

4. προεγραφη (al^{3} add παντα) c ACD***EJ etc .. D*FG προσεγρ. .. vv m pp^{lat} (non Aug^{3}) εγραφη, item addito παντα B .. Clem η γραφη λεγει | εγραφη (Gb'') c BCDEFG 67.** 80. vv pl Clem Thph^{1} Aug^{3} al .. ς προεγραφη c AJ etc syr^{p} al Chr Thdrt Dam Thph (ad h. l.) Oec | της παρακλ. c DEFG al ut vdtr pl vv fere omn Chr Thdrt^{3} (et alibi^{ed1}) Thph Oec Aug Ambrst Ors al .. Gb+ (Sz?) Ln praem δια c ABCJ al fere^{25} d* Thdrt^{1} | εχωμεν .. B add της παρακλησεως

5. AC*F al vg syr utr al Did Thdrt Ambrst al ιησουν χριστον

7. υμας c ACD***EFGJ al pl vv pl Chr pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) ημας c B (e sil.) D* etc d* aeth sl^{ms} Thdrt al | του c ABCDEFG 37. .. ς om c J etc Chr Thdrt al

8. γαρ (Gb'') c ABCDEFG al^{4} vg it cop go Cyr pp^{lat} m (Epiph aeth ουν) .. ς δε c J etc syr utr al Chr Thdrt al | χριστον (Gb'') c ABC vv m Cyr Ath Epiph Chr^{comm} Dam Ruf .. ς ιησ. χρ. c DEFG etc it harl syr utr al .. J al pl vg al Chr^{text} Thdrt^{2} Thph Oec pp^{lat} χρ. ιησ. | γεγενησθαι c AC**D***EJ al ut vdtr omn Epiph Chr Thdrt Dam al .. Ln γενεσθαι c BC*D*FG Ath

* 2Sm 22, 50. *Ps. 18, 49. (50) πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται 9
Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.
*Dt32,43. 10 καὶ πάλιν λέγει Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν 10 11
* Ps 117. (116) 1. Αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ
*Es11,10. λαοί. 12 καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνι- 12
Mt12,21. στάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλ- 13
πίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ
περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.
Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι 14
καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως,
δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν· 15 τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν 15
ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν
μοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ 16
ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν
ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν τὴν καύ- 17
χησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν 18

---

9. εν εθν. .. al fere[25] vv pm Chr Pel Sedul add κυριε | DEFG ψαλω τω ον. σ.

11. παλιν .. Ln add λεγει c BDEFG 4. vv pm Hier (non Chr Thdrt Dam Thph Oec Ambrst Bed) | πα. τα εθνη τ. κυρ. (ita nemo in LXX) c ABDE 47. d e vg syr[p] arm go Chr Thdrt al pp[lat] .. ϛ τον κυρ. π. τα ε. c CFGJ etc syr al Thph Oec | επαινεσατωσαν (ita in LXX A al[1] Did) c ABC 39. Chr[cd1] et [sav mg] Dam .. ϛ -σατε c DEFGJ etc Thdrt Chr al (al m syr Chr om και praeced)

13. BFG πληροφορησαι υμας (B add εν) παση χαρα κ. ειρηνη | DEFG it (non d**) arm Vig[1] om εν τω πιστ. | εν τη ελπιδι .. D*EFG al[2] d e g Chr[i] cd[1] ap Mt Vig om εν

14. αδελφ. μου (D*EFG d* g Thdrt Ambrst om μου; aeth *nostri* .. Agap Sedul om αδ. μ.) .. DEFG it syr aeth Thdrt post περι υμ. pon | DEFG vv m Chr[comm] Agap om και αυτοι | αγαθωσυνης (DJ -θοσυνης) .. FG vg it pp[lat] (non Agap) αγαπης | πεπληρ. .. DEFG it syr aeth praem και | B al[2] Clem πασ. της γνωσ. | D* (item ***) EFG γνωσεως, αλληλους δυναμενοι | αλληλους .. Gb' αλλους c J al fere[60] syr utr al Chr Thdrt Thph Oec Ruf

15. Ln τολμηροτερως (al[1] τολμηρον) c AB | υμιν c ABC cop aeth Cyr Chr Aug Ruf .. ϛ (Gb°) add αδελφοι (al[2] post μερους) c DEFGJ etc vv m (sed syr utr arm ar[p] αδ. μου) Thdrt al Ambrst al | B αναμιμνησκων | BF Dam απο του (Thdrt om) θεου

16. ειναι .. D*FG γενεσθαι | χρ. ιυ c ABCFG vg it syr[p] al Or (ap Wtst) Cyr Aug al .. ϛ ιυ χυ c DEJ etc syr cop al Chr Thdrt al | B om εις τα εθνη | B ινα γενηθη | FG g Fulg om ευπροσδ.

17. την καυχ. c BCDEFG 37. .. ϛ om την c AJ etc Chr Thdrt al | τον c ABCDEFGJ al longe pl pp m .. ϛ (=Gb Sz) om

18. B vg it Did Dial c. Maced Thdrt[1] Cyr ap Thdrt pp[lat] τολμω | τι h. l. c ABCDEFG al vg it Ath Cyr Did Chr Thdrt Bas Archel al .. ϛ ante ὧν c J etc | λαλειν c ABCJ al ut vdtr longe pl Ath Did Oec, item al Chr Thdrt Thph -λησαι .. DEFG Cyr ειπειν, Bas Dial c. Maced Thdrt[1] Cyr ap Thdrt λεγειν

ὧν οὐ κατηργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ,
19 19 ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος, ὥστε με ἀπὸ Ἰε-
ρουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
20 Χριστοῦ. 20 οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη
21 Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, 21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται * Es 52, 15.
Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν, συνήσουσιν.
22 23 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 23 νυνὶ δὲ
μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασιν τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλ-
24 θεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν, 24 ὡς ἂν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, Act 19, 21.
ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ 28.
ἀφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. Act 20,
25 26 25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἰερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. 26 εὐδόκη- 16. 21, 17.
σαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτω- 1 Co 16.
27 χοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἰερουσαλήμ. 27 εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται 2 Co 8, 9.

---

18. κατηργασατο c DEFGJ (item haud dubie al) .. ς Ln κατειργ. c A(B?)C etc | FG ο χριστος | δι εμου .. B add λογων (–γον ap Bch) | υπακοην .. B ακοην

19. εν δυναμει .. D* (item : :) EFG d* g add αυτου | πνευματος (Gb″) c B Pelag^{comm} Vig^{1} .. Gb Sz Ln add αγιου c ACD* et*** EFG** (*αυτου πν. αγ.) al plus^{15} vv m pp^{gr} et ^{lat} m, item ς (=Gb Sz) θεου (Gb′) c D**J al ut vdtr pl syr al Chr^{text} Thdrt Thph Oec, item al^{1} θεου αγιου | DEFG it ωστε πεπληρωσθαι (g *ut compleretur aut compleverim*) απο ιερ. μεχρι του ιλλ. και κυκλω το | και κυκλω .. J** Thdrt^{1} om και

20. Ln φιλοτιμουμαι c BD*FG .. al^{2} –μουμενος .. vg d e Ruf Pel om | ουχ οπου .. D*FG g Chr Bed οπου ουχ | D*FG al Chr ο χριστ. | FG επ αλλοτριω θεμελιω

21. C (al?) απηγγελη | οψονται .. B 37. cop ante οις pon

22. DEFG ενεκοπην | τα πολλα .. Ln πολλακις c BDEFG

23. εχων sec .. D*FG al^{3} d* g εχω | A om του | ικανων c BC 37. 59. 71. Dam .. ς Ln πολλων c ADEFGJ etc

24. αν c ABC (vdtr) DEFG al Chr^{1} Dam .. ς εαν c J etc Chr^{1} Thdrt al .. praeterea DEFG sl add ουν (d* g *sed cum*) | πορευωμαι c AB (e sil.) C al ut vdtr pl Chr Thph al .. DEFG al^{12} –ομαι .. J al^{1} –σομαι .. Thdrt –σωμαι (vg d e Ambrst *proficisci coepero*) | σπανιαν .. al m Thdrt^{cdd} Thph ισπανιαν | ελευσ. πρ. υμ. c J al ut vdtr fere omn syr^{p} ar^{p} sl Thdrt Thph Oec .. Gb Sz Ln om c ABCDEFG 177. vg it syr ar^{e} cop aeth arm Chr Dam Ambrst Pel Ruf Sedul Bed | γαρ c ABCDEJ al ut vdtr fere omn syr^{p} ar^{p} sl (arm?) Thdrt^{1} Dam Thph Oec (al^{4} Chr^{i} cd^{1} ap Mt Thdrt^{1} δε) .. Gb Sz om c FG (non DE) vg it syr ar^{e} cop aeth (arm?) Chr pp^{lat} (Ambrst *videbo vos et a vobis deducar*) | A al^{1} Dam^{1} πορευομενος | θεασασθαι .. 219. ελθειν προς | αφ c BDEFG al^{15} .. ς υφ c ACJ etc Chr al

25. διακονων c ABC (sic) J al fere omn etc .. DEFG vg it –κονησαι, 73. –κονησων, 23. –κονουμενος

26. B 62. 120. flor Thdrt^{1} et alibi^{cd1} ευδοκησε | FG g μακαιδονες (sic et. d*) και αχαιακοι (sed G om κοι seq in κοινωνιαν) | DEFG των εν ιερ. αγιων

27. ευδοκ. (A Chr^{i} cd^{1} ap Mt ηυδ.) γαρ και οφειλεται .. DEFG d** g Ambrst οφειλ. γαρ

1Co9,11. εἰσὶν αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφεί-
λουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. [28] τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας 28
καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς
24. Σπανίαν· [29] οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας 29
Χριστοῦ ἐλεύσομαι. [30] παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 30
Col 4,12. Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς
προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, [31] ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούν- 31
των ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος
γένηται τοῖς ἁγίοις, [32] ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος 32
θεοῦ καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. [33] ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων 33
ὑμῶν· ἀμήν.

---

27. εισ. αυτ. c ABCDE d e vg cop al Ambrst .. ς αυτ. εισ. c FGJ etc | J om αυτων sec

28. FG τουτο ουν αρα | B al^{2} om αυτοις | FG δι υμας | σπανιαν (leg et. ισπανιαν ut v. 24.) c ABDFG al^{5} Chr .. ς praom την (id v. 24. non omittitur)

29. οιδα δε .. FG γεινωσκω γαρ (γαρ et. vv pp^{lat}) | FG g om ερχομενος | πληρωματι .. D* (E conflat utrque) FG πληροφορια | χριστου c ABCDEFG 67.** 179. am harl demid it cop aeth arm Clem pp^{lat} m .. ς (=Gb Sz) praem του ευαγγελιου του c J etc syr utr vg al Chr Thdrt al

30. υμας c B 76. aeth Chr (et. Chr^{i} cdd ap Mt) .. ς Ln add αδελφοι (al^{1} syr utr cop al αδ. μου .. lectt [et. C*** mg] ar^{p} ante παραχ. υμ. pon, demid ante υμας) | κυριου .. J al lectt praem ονοματος του | προσευχαις .. DEFG 30. mg vg (non am demid mar harl**) it al Pelag add υμων (Vig^{1} μου) | FG d* g vg^{cd} Ruf Bed *om υπερ (al^{2} περι) εμου (al^{1} post θεον pon)

31. και c ABCD*FG 67.** 80. vv pm Dam pp^{lat} .. ς (Gb^{oo}) add ινα c D***EJ etc | διακονια c ACE***EJ al ut vdtr omn vv pl (g *administratio,* vg Sedul Bed *obsequii oblatio,* d** Ruf *ministerium*) Chr Thdrt Dam Thph Oec Ruf al .. Ln δωροφορια c BD*FG d e (*remuneratio*) Ambrst (*munerum meorum ministratio*) | η (J al^{5} Thdrt^{1} Chr [non cd^{1} ap Mt] om) εις c ACD***EJ al ut vdtr fore omn Thdrt^{2} Chr; cd^{1} ap Mt Thph al .. Ln η εν c BD*FG al^{1} (item omisso ἡ al^{1} Chr) | γενηται (al^{2} Dam γενησεται) τοις αγ. c DEFGJ al ut vdtr omn vv fere omn pp^{gr} et ^{lat} .. Ln τοις αγ. γεν. c ABC (syr) Dam

32. θεου c ACD***J al ut vdtr omn vv fere omn Chr Thdrt Dam Thph Oec pp^{lat} .. Ln κυριου ιησου c B .. D*EFG it χριστου ιησου (Ambrst ιησ. χρ.) | Ln ελθων omisso και seq c AC 67.** 71. Ruf | Gb^{o} και συναναπαυσωμαι (J 48. al^{4} -σομαι, 23.* -σω .. DE αναψυξω, FG αναψυχω) υμιν (23.* 48. υμας .. DEFG μεθ υμων) .. B om (hab et. Chr Thdrt Dam Thph Oec pp^{lat} m)

33. 48. om versum | μετα .. DEFG (vv fere omn) praem ητω | αμην c B (e sil.) CDEJ al ut vdtr fere omn vv omn (exc g) Chr Thdrt Dam Thph Oec pp^{lat} .. Gb^{o} Ln [αμην] .. om AFG al^{3} g

XVI.

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς
2 ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς, ^{2} ἵνα προσδέξησθε αὐτὴν ἐν κυρίῳ ἀξίως
τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι· καὶ γὰρ
αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.
3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Act18,2.
4 Ἰησοῦ, ^{4} οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν,
οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν,
5 ^{5} καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγα- 1 Co16,
6 πητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς Χριστόν. ^{6} ἀσπάσασθε Μα- 19. 15.
7 ριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς. ^{7} ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰου-
νίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι
8 ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. ^{8} ἀσπάσασθε
9 Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. ^{9} ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνερ-
10 γὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. ^{10} ἀσπάσασθε Ἀπελ-
λῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.

XVI. 1. Gb° δε c D*FG d* g aeth Sedul | ημων (aeth Chr om) .. AFG al^{2} g (non cop) Thph υμων | ουσαν .. BC* 47. add και | κεγχρεαις .. A (εγ κενχρ.) D*FG κενχρ. .. al pauci κεχρεαις

2. προσδεξ. αυτ. c BCDEFG al^{3} it harl cop syr^{p} al .. ς αυτ. προσδ. c AJ etc vg syr al Chr Thdrt al Ambrst al | αὐτή (vg it *ipsa*) (Gb″) .. ς αὕτη | DEFG d* g και εμου και αλλων (D*** add πολλων) προστατις (FG παραστατεις .. J al Chr^{i} cdd ap Mt προστατης) εγενετο | κ. εμ. (A add τε) αυτ. c ABC al m vg cop al m Chr^{i} cdd ap Mt Thdrt Dam Thph .. ς κ. αυτ. εμ. c J etc

3. πρισκαν c ABCDEFGJ al longe pl vv m pp^{gr} et ^{lat} m .. ς (= Gb Sz) πρισκιλλαν c minuscc syr utr al cdd ap Thdrt (τὴν γὰρ πρίσκιλλαν ἢ πρίσκαν, ἀμφότερα γάρ ἐστιν εὑρεῖν ἐν τοῖς βιβλίοις) Chr Ambrst | cf ad v. 5.

5. και την κ. οικ. α. εκκλ. .. DEFG it transpon ad finem v. 3. | ασιας c ABCD*EFG 6. 67.** vg (non harl*) it cop aeth arm Dam Or^{int} Hier Ambrst Ruf^{dis} al .. ς (= Gb Sz) αχαΐας (Gb′) c D***J etc syr utr al Chr Thdrt Thph Oec | εις χν .. DEFG al^{10} (vv pl) εν χω

6. μαριαμ c DEFGJ al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Thph al .. Ln μαριαν c ABC al^{6} cop al | εις ημας c B (e sil.) C**J al ut vdtr longe pl syr^{p} al (arm?) Chr ^{comm} et Chr^{i} cd^{1} ap Mt Thdrt (sic) Dam Thph (sic) Oec Ruf^{us} .. Gb″ Ln ε. υμας c AC* al^{8} syr cop arr aeth Chr^{text} et Chr^{i} cd^{1} ap Mt; item εν υμιν DEFG vg it Ambrst al

7. συναιχμαλωτους .. B praem τους | οι κ. πρ. εμου γεγοναν (-ναν c AB .. ς -νασιν c CJ etc .. al^{2} om) .. DEFG τοις προ εμου | εν χω .. DEFG d* g pp^{lat} add ιησου

8. αμπλιαν c BC (vdtr) DEJ al ut vdtr fere omn syr utr arr al Chr Thdrt Chron Dam Thph Oec .. AFG 67.** vg it cop aeth Euthal pp^{lat} αμπλιατον | BF om μου

9. εν χω (vg [non am demid] add ιυ .. al^{2} εις χν) .. DEFG al^{4} it arm Chr^{i} cdd^{3} εν κυριω

11 ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν 11
Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶ- 12
σαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις
(Mc 15, 21.) πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ 13
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, 14
Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. 15 ἀσπάσα- 15
σθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμ-
1 Co 16, 20. πᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. 16 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν 16
2 Co 13, 12. 1 Th 5, 26. φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.
1 Pe 5, 14. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ 17
σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνατε
ἀπ᾽ αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν 18
Phil 3, 19. ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπα-
τῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. 19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφί- 19
κετο· ἐφ᾽ ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν,
ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. 20 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατα- 20
νᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.
Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ᾽ ὑμῶν.

---

11. AD* συγγενην

12 AFG ab εν κυριω ad εν κυριω transiliunt.

14. ερμην πα. ερμαν c ABCD*FG al^{4} pluribusvo am harl flor mar it cop syr^{p} aeth Euthal Ruf Bed al .. ς ερμαν πα. ερμην c D***EJ etc vg syr al Chr Thdrt Chron al Ambrst al^{1}

15. ιουλιαν .. Chr^{1} cdd ap Mt ιουλιον .. C*FG 11. ιουνιαν .. Chron om | AFG al νηρεαν | DE ολυμπιαν .. FG ολυμπειδα (vg it pp^{lat} *Olympiadem*)

16. ασπ. υμ. αι εκκλ. πασαι (πασαι c ABCJ [item DEFG it ad v. 21.] al m vv omn Cyr Thdrt [Chr^{comm}?] pp^{lat} .. ς [=Gb Sz] om c minuscc Chr Thph Oec) τ. χριστου .. DEFG it (non d**) om, sed post συγγ. μου v. 21. add και αι εκκ. π. τ. χρ.

17. παρακαλω .. DE (vg it *rogo*) ερωτω | σκοπειν .. DEFG it auct de sing cleric ασφαλως σκοπειτε | παρα .. D* περι | ποιουντας .. DEFG it auct de sing cleric praem λεγοντας η | εκκλινατε .. BC 67.** Thdrt Dam –νετε

18. κυρ. ημ. χω c ABC al m syr^{p} aeth arm Thdrt (E e vg pp^{lat} m χω κω ημ., item Aug Leo omisso ημ.) .. ς (=Gb Sz) κω ημ. ιησου χω c J etc (item al m omisso ημων) syr cop al Chr al .. Gb κω (d* add *et*) χω ημ. c DFG 178. d** g | FG al^{2} δουλευσουσιν | και ευλογιας (al^{1} ενγλωττιας .. al^{2} add και καινης απατης) .. DEFG al^{7} it Chr^{1} cd^{1} ap Mt om

19. DEFG (non it) υπακοη υμων | εφ υμ. ουν χ. c ABCJ al^{3} arm Ruf .. ς χ. ουν το (Gb^{o} c D*FG al) εφ υμ. c D***E (D*FG al) etc Chr Thdrt al | θελω δε (δε om 115. Thph Ambrst Ruf) .. D*EFG it syr al και θελω | σοφους c BDEFGJ al vg it cop al m Clem Caes (sed om et. δε seq) Chr Thdrt pp^{lat} m .. ς (Gb^{oo}) add μεν c AC etc syr^{p} Thph Oec Aug

20. συντριψει .. A 67.** vg (et. am demid harl, non tol) g al Thdrt^{comm} Amb al (non Clem Chr Thph Oec Victorin Ambrst al) συντριψαι | A εν ταχει υπο τ. π. ημων | η χαρ. τ. κ. ημ. ιυ χυ (B om χυ) μ. υμων .. DEFG it (non d**) Sedul om | ς^{e} (= ς Gb Sz) add in f. αμην contra ABCDEFGJ al longe pl vv pl pp^{gr} et ^{lat} m

21 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων (Act13,1. 17, 5.
22 καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. 22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ 20, 4.)
23 γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου Act20,4. 19, 22.
καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πό- 1Co1,14.
λεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός. 2Ti 4,20.
24 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν·
ἀμήν.
25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ Jud 24s.
κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις Eph 3, 20s.
26 σεσιγημένου, 26 φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ'
ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνω-
27 ρισθέντος, 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς 1Ti 1,17. 13,36. etc
αἰῶνας· ἀμήν.

---

21. ασπαζεται (Gb') c ABCD*FG al fere^{10} vg it cop syr^{p} al Chr Thph pp^{lat} .. ς -ζονται c EJ etc syr al Thdrt Oec | μου pr .. B 67.** om | και ιασων .. B om και (47. om κ. ιασ.) | DEFG it add in f. και αι etc vide ad v. 16.

23. ολης (23.* ὁ pro ολης) τ. εκκλ. c ABCD al^{7} syr utr al m .. FG g ολαι αι -σιαι, item ολη η -σια vg [sed am ολης etc] cop [*eccl. omnis*] Sedul Pel .. ς της εκκλησιας ολης c J etc Chr Thdrt al

24. η χαρ. τ. κ. ημων (J υμ., al^{2} om) ιυ χυ (FG g sl om ιυ χυ, al^{1} om χυ) μ. π. υμ. (Chr μεθ υμων) αμην c DEFGJ al ut vdtr longe pl vg (et. demid harl** tol) it ar^{p} sl Chr Thdrt Thph Oec Sedul Bed al .. al^{2} syr (sed diff mss) syr^{p} ar^{e} Ambrst transp post v. 27. .. Ln plane om c ABC 5. am harl* (item cd^{lat} al) cop aeth Ruf

25. 26. 27. Τω δε usq αμην (citant et. Clem Or) h. l. c BCD (sed*** improbavit quamquam nec post 14, 23. addidit) E al fere^{5} (item A al^{3} qui et h. l. et post 14, 23. habent) cdd ap Ruf («*nonnullos*» aliter habere dicit) d e vg (et. am demid harl tol etc item f) syr cop aeth ar^{e} Ruf Ambrst Pelag Bed al .. Gb transp post 14, 23. c (A al^{3} qui utroq loco habent) J al fere^{200} (item lectt^{gr}) syr^{p} ar^{p} sl go (vdtr) arm (ed. Zohrab; in edd^{2} aliis asterisco notantur; in ed. 1698. desunt? post 16, 24. leguntur?) cdd nonnull ap Ruf Chr Thdrt Dam Thph Oec Theodul (item Tert?) .. plane om (D*** ??) F (spatio vacuo post 16, 24. relicto) G (spatio vacuo post 14, 23. relicto) cdd ap Erasm (?) Mcion («*penitus abstulit*», teste Ruf [item Or?], una cum capp 15. 16.) cdd quidam ap Hier (vdtr) cd Tertulliani (??)

25. B χριστου ιησου

26. Gb° τε c DE 34. (nec exprimunt vv nec pp^{lat}, sed syr al postea και κατ) Chr | προφητικων .. Or^{3} cdd ap Hier add και της επιφανειας (*adventum*) του κυριου ημων ιησου χριστου

27. B χριστ. ιησ. | DE d e θεω σοφω | ᾧ ἡ (d e *cujus*) .. 33. 72. f Ruf om .. al^{2} ειη, al^{2} cop Chr^{i} cdd ap Mt αυτω η .. B om ω | αιωνας .. Ln add των αιωνων c A (h. l. sed non add post 14, 23.) DE 80. d e vg syr cop aeth sl Dam Ruf | αμην .. al^{1} am om

Subscriptio: AB*CD* al προς ρωμαιους, item FG addito ετελεσθη, item B**D^{corr} al go addito εγραφη απο κορινθου (eadem addunt praeter J

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

2 Co 1, 1. Παῦλος, κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, 1
Act 18, 17. καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς [2] τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, ἡγιασμένοις ἐν Χρι- 2
στῷ Ἰησοῦ, τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικα-
λουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐ-
Ro 1, 7. etc τῶν τε καὶ ἡμῶν. [3] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ 3
κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ 4
τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, [5] ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, 5
2 Co 8, 7. ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, [6] καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ 6
ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, [7] ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, 7
ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [8] ὃς 8
1 Th 5, 23 s. καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου

---

al pl etiam d** syr utr cop ar^{p} go Thdrt [exc cd^{1}] Oec) .. J του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου, επιστολη προς ρωμαιους· εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου (δια φ. τ. διακ. et. syr utr) .. ς (= Gb Sz) πρ. ρωμ. εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου της εν κεγχρεαις εκκλησιας c minuscc pl cop ar^{p} Oec .. praeterea numerantur στιχοι ϠϠx′ (i. e. 920) (ita J al pl, item Euthal; differunt pauci alii), αναγνωσεις ε′, κεφαλαια ιθ′, μαρτυριαι λθ′ s. μθ′ s. μη′ .. B numerat capp 22, am 51 .. C*** notat: χρη γινοσκιν ωτη εχη η αυτη επι^{ο} κυ. ζ̅ και σαββ. ι̅ (i. e. χρὴ γινώσκειν ὅτι ἔχει ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ κυριακὰς ζ̅ καὶ σάββατα ι̅)

---

* A (vdtr, sed fere absciss. est titulus) BCD al προς κορινθιους α̅ (s. πρωτη) .. FG πρ. κορινθ. αρχεται α̅ (sed G om α̅) .. J του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη πρ. κορινθ. πρωτη .. ς Gb Sz πρ. (ς η προς τους) κορ. επιστολη πρωτη, item ς^{e} praemissis παυλου του αποστολου η

I. 1. κλητος c BCFGJ al ut vdtr omn vv fere omn (syr add και .. cop post αποστ. pon) Chr Cyr^{1} Thdrt^{2} et ^{dis} Thph^{dis} Oec^{dis} Aug Ambrst Bed .. ADE d e Cyr^{1} om .. Ln [κλητ.] | χυ ιυ c BDEFG al^{3} it am demid tol sl Chr Hil .. ς ιυ χυ c AJ etc vv pm Thdrt Thph Oec Aug al

2. B om τη pr | τη ουση (77. om τη ουσ.) ε. κ. h. l. c BDEFG it .. ς ante ηγιασμ. (119.* Or$^{int\,1}$ om ηγ. εν χω ιυ) c AJ etc vv pl pp ^{gr} et ^{lat} m | συν πασιν .. al^{5} συμπασιν | ημων pr (et. Chr Thdrt al Or^{int} [edd al om] Hil Aug) .. A al^{2} (al^{1} υμων) Or Tert Ambrst Pel om | A om χριστου | τε (al^{4} Chr^{1} Thph Or^{int} ημ. τε και αυτ.) .. Ln om c (A*?)BD*FG al^{2}

4. B om μου | A* al^{2} Cyr^{2} om του θεου

5. πασῃ .. al^{3} vg al Or^{1} (non alibi^{2}) praem εν

6. χυ .. FG al^{10} g arm θεου

8. εως .. DEFG αχρι | ημερα .. DEFG it Ambrst Cassiod παρουσια (vg Pel Bed *die adventus*)

9 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 πιστὸς ὁ θεὸς δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, Phil2,2.
11 ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. 11 ἐδηλώθη
γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰ-
12 σίν. 12 λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, 3, 4.
13 Ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, Ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 μεμέρισται ὁ
Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη περὶ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου
14 ἐβαπτίσθητε; 14 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ
15 Κρίσπον καὶ Γάϊον· 15 ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτί- Act18,8. Ro16,23.
16 σθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα 16, 15.
ἄλλον ἐβάπτισα.
17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν
18 σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. 18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ
σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύ- 21, 24. 2Co2,15.
19 ναμις θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται γὰρ Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν *Es29,14.
20 σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συν-
ζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;

---

8. B om χριστου

9. C* om ὁ | δι ου .. D*FG υφ ου

10. DEFG it χριστου ιησου (FG d g ιυ χυ) του (F om) κυ. ημ.

11. μου .. C* (vdtr) d (non D) e (item E ?) Ambrst al (non Aug Sedul al) om | εν υμ. εισιν .. vg syr utr cop Dial Aug al (non Ambrst) εισ. εν υμ.

13. μεμερισται .. al^{4} vv m Eus praem μη | Ln ὁ χριστός. (Thdrt: τοῦτο τινὲς ἀποφαντικῶς ἀνέγνωσαν etc ἐγὼ δὲ κατ' ἐρώτησιν etc) | περι c BD* .. ς υπερ c ACD***EFGJ etc

14. τω θεω c CDEFGJ al longe pl vg (et. am flor harl* tol) it aeth arr go sl Chr Thph Oec Or^{int1} Tert Ambrst .. B 67.** om .. Ln add μου c A al^{8} vg^{sixt} demid harl** syr (syr^{p} c. ob.) cop arm Thdrt^{3} Or^{int1} Pel Sedul Bed [cf v. 4.]

15. εβαπτισθητε c ABC* 17. 37. 67.** 73. 80. al^{4} vg e cop sah syr^{p} mg arm Chr Dam Ambrst (diff mss) Pel Prim Bed (al^{2} εβαπτισθη, al^{1} οτι εις το ο. παυλου εβαπτισθην) .. ς εβαπτισα c C***DEFGJ etc it f al m Thdrt al Tert al

16. εβαπτισα δε .. D*FG βεβαπτικα | FG το λοιπον (Ambrst *ceterorum*) | αλλον .. FG it om (Thdrt αλλων)

17. A απεσταλκεν | χς c ACDEJ al ut vdtr omn Chr Thph Oec .. Ln praem [ο] c BFG Thdrt | αλλα c (A vdtr) BDE etc .. ς Ln αλλ c CFGJ etc | ευαγγελιζεσθαι c A (C non liquet) DEFGJ etc pp m .. B -λισασθαι

18. γαρ (D* om) ο .. B Cyr^{hrs} om ὁ | ημιν (vg [non am**] Pelag al^{2} *id est nobis* .. al^{2} υμιν) .. FG al^{1} it Thdrt^{1} Ir Tert Cyp al^{3} om

20. συνζητ. .. ς συζ. cf Prol | κοσμου c ABC*D* al^{4} Clem^{1} Cyr Did Dam Thph Or^{int} Tert^{1} .. ς (Gb^{oo}) add τουτου c C***D***EFGJ etc vv omn (sed vv m *hujus mundi*) Clem^{1} Or Chr Thdrt Oec Tert^{1} al m (sed pleriq *hujus mundi*)

[21] ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ ϑεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σο- 21
φίας τὸν ϑεόν, εὐδόκησεν ὁ ϑεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶ-
σαι τοὺς πιστεύοντας· [22] ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσιν καὶ 22
Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, [23] ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμέ- 23
νον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔϑνεσιν δὲ μωρίαν, [24] αὐτοῖς δὲ τοῖς 24
κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χριστὸν ϑεοῦ δύναμιν καὶ ϑεοῦ
σοφίαν· [25] ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ ϑεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνϑρώπων ἐστίν, καὶ 25
τὸ ἀσϑενὲς τοῦ ϑεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνϑρώπων ἐστίν. [26] Βλέπετε γὰρ 26
τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολ-
λοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· [27] ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέ- 27
ξατο ὁ ϑεὸς ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσϑενῆ τοῦ κόσμου
ἐξελέξατο ὁ ϑεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, [28] καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου 28
καὶ τὰ ἐξουϑενημένα ἐξελέξατο ὁ ϑεός, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταρ-
Eph 2,9. γήσῃ, [29] ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ ϑεοῦ. [30] ἐξ αὐ- 29 30
τοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήϑη σοφία ἡμῖν ἀπὸ ϑεοῦ,
*Jer 9,23. δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις, [31] ἵνα καϑὼς γέγραπται 31
2Co 10, 17. Ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσϑω.

---

21. FG al[3] arm om γαρ | ευδοκ. c AB (c sil.) DEFGJ etc Clem Or al m .. c al Chr[1] Dam ηυδοκ. | ο ϑεος .. FG τω ϑεω | J πιστευσαντας
22. επειδη (FG επει) και .. FG al g syr aeth om και | σημεια c ABCDEFG al[4] vg it syr utr cop ar[e] go sl Clem[2] al[gr] pm et[lat] m .. ς (=Gb Sz) σημειον c J etc ar[p] (aeth) Thph[text] Oec[text] [cf Mt 12, 39. 16, 4. et alia] | A επιζητουσιν
23. εϑνεσιν c ABC*D*EFGJ al m vv pm pp[gr] et [lat] pm .. ς (=Gb Sz) ελλησιν c C*** etc pp[pauc]
24. FG om τοις | DEFG om τε
25. εστιν pr (67.** εσται) .. 17. Chr[1] (non ad h. l.) Tert[2] om .. DEFG vv pm pp[lat] εστ. utrq ante των pon | εστιν sec c A (est**, sed nec* vdtr om) CDEFGJ al fere omn vv omn Or[2] al m pp[lat] m .. Ln om c B 67.** Tert[2] (vide ante)
26. γαρ (al[3] Or[1] om; Or[2] δε; sed Or[1] γαρ) .. DEFG al[1] g aeth arm Pamph ουν | ου (D* ουδε, item bis syr aeth) πο. δυνατοι (al[1] Ir post ευγενεις) .. FG g cop om
27. AFG al m g ab ινα ad ινα transiliunt .. al aliter erraruut | καταισχυνη (J al -νει bis) τ. σοφ. c BCDEJ al[7] vg d e cop syr utr aeth al ut vdtr omn Or[5] Eus al[gr] et [lat] pm .. ς τ. σοφ. κατ. c minuscc
28. τα μη οντα c AC*D*(E?)FG 17. it aeth Ir Tert Ambrst Ruf Tich .. ς (=Gb[oo] Sz) praem και c B (sic) C***D***J etc vg al pm Or[aliquoties] Chr Thdrt al
29. FG καυχησεται | του ϑεου c ABC***DEFGJ al fere[90] it cop aeth ar[p] sl Or[2] (et[1] omisso του) Eus Eph Bas Chr Dam Thph Aug Tich[2] .. Ir *Domini* .. ς (=Gb Sz, sed rursus Gb′) αυτου c C* (sic) etc vg syr utr al Or[1] Dial Thdrt Oec Ambrst al
30. σοφ. ημιν (Gb″) c A (B σοφ. ημων) CDEFG (FG praem ἡ) al[4] it am demid harl** (item al) Or[saepe] Eus Did Cyr Hier[2] Ambrst Amb[2] .. ς ημιν (et. υμ. leg) σοφ. c J etc syr utr cop al Or[2] Mac[2] Chr Thdrt al Amb[2] Aug al | δικ. τε .. D**(*[item E?] δικ., **και δικ., ***δικ. τε) FG Or[1] Cyr Chr και δικ.

II.

1 Κἀγὼ ἐλϑὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλϑον οὐ καϑ᾽ ὑπεροχὴν λόγου
2 ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ ϑεοῦ. 2 οὐ γὰρ ἔκρινά τι
3 εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. 3 καὶ
ἐγὼ ἐν ἀσϑενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς,
4 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειϑοῖς σοφίας λόγοις, 13.
5 ἀλλ᾽ ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, 5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ 1 Th 1, 5.
ἐν σοφίᾳ ἀνϑρώπων ἀλλ᾽ ἐν δυνάμει ϑεοῦ.
6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τού-
7 του οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· 7 ἀλλὰ Eph 3, 5.
λαλοῦμεν ϑεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν Ro 16, 25.
8 ὁ ϑεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, 8 ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ

II. 1. μαρτυριον c BDEFGJ al ut vdtr longe pl vg it sah syr[p] aeth ar[p] sl Chr Thph Oec Hier Bed al .. Gb″ μυστηριον c AC al[7] syr cop Aug Ambrst al[2] .. ar[e] Thdrt ευαγγελιον (vg arm [non ed. Zohrab] Ambrst[ed] al χριστου pro ϑεου)

2. εκρινα c ABCDEFG al m (Or) Ath Cyr Chr[1] Antioch Dam .. ς (= Gb Sz) add του c J etc Chr Thdrt Thph Oec | τι ειδ. c BC(D*et***E τι εν υμ. ειδ.) al[6] Cyr Bas Isid Chr[1] Hil Victorin Aug[1] .. 17. Ath om τι (Or[3] εγω δε εκρινα μηδεν ειδεναι) .. ς (= Gb Sz) ειδ. τι c AFG etc vv pl pp[gr] et [lat] m | ιν χν (et. Or Ath Chr Thdrt al m Tert Aug[2] al) .. FG al[2] am harl Hil[2] Aug[2] al m χν ιν

3. και εγω c DEFGJ al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Thph Oec .. Ln καγω c ABC al[8] Or Bas Antioch Dam [καγω v. 1. fere non variat] | εν (FG al[1] vv m pp[lat] om) φοβω και εν (DEFG al[2] vv m pp[lat] om .. hinc Gb°) τρομω

4. πειϑοις (AD* πιϑοις, Mac πειϑανοις [sic ed. Galland.]) et λογοις (sed FG 74. ar[e] om λογοις; 77. και λογοις) c AB (e sil.) CDE(FG)J al ut vdtr longe pl vg syr[p] (cop aeth arr) Or[4] Ath[1] Cyr[hrs3] Chr Thdrt Thph Oec Hier[2] Amb[1] Vig Bed .. 18.* al[6] am it syr sah arm Or[3] Eus Ath Glossar N[i] T[i] Ambrst Amb[2] Sedul Leo πειϑοι (Gb″) et λογων (ita syr arm Or) s. των λογων (ita Or[1]) s. λογου (ita am d e sah [Amb[1]]) s. omisso λογ. (ita Gb″ c 18.* g Or[1] Ath Ambrst[comm] Sedul; item Eus? Glossar?) | σοφιας c BDEFG 17. 46. 71. am tol (item al) it syr sah aeth arm Or[5] Nyss Cyr Chr Cyr[hrs1] Epiph Thdrt[cd1] al Hier al .. ς (=Gb Sz) praem (vv et pp [aliquot] postpon) ανϑρωπινης c ACJ etc vg (et. demid) cop syr[p] al Or[2] Ath Mac Cyr[hrs2] Thph Oec Ambrst[comm] Sedul Bed | B αλλα | αποδειξει .. D*et***E αποκαλυψει

5. υμων .. al[4] cop (non sah) Clem Or ημων | FG al om ῃ | B αλλα

6. FG al g aeth (ex his al[1] aeth om et. των καταργ.) ab αιωνος τουτ. ad αι. τουτ. transiliunt

7. ϑεου σοφ. c ABCDEFG al sat m vv m Clem[2] Or[4] Eus al[gr] et [lat] pm .. ς (=Gb Sz) σοφ. ϑε. c J etc

8. ουδεις .. D* ουδε εις

αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν, εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης 9
*Es64,4. ἐσταύρωσαν· ⁹ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ
οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ
θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν· ¹⁰ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύ- 10
ματος αὐτοῦ. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. ¹¹τίς 11
γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου
Mt11,27. τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ
θεοῦ. ¹²ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα 12
τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, ¹³ἃ καὶ 13
4. λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς
πνεύματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. ¹⁴ψυχικὸς δὲ ἄν- 14
θρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν,
Jo14,17. καὶ οὐ δύναται γνῶναι ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ¹⁵ὁ δὲ πνευματικὸς 15
*Es40,13. ἀνακρίνει τὰ πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. ¹⁶τίς γὰρ ἔγνω 16
Ro11,34. νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

---

8. FG εγνωσεν
9. αλλα .. A (Pelag al) om | ειδεν .. C al Clem^{rom} Smyrnens epist ιδεν .. al^{3} Clem$^{1\ cd1}$ Ath$^{1\ cd1}$ Thdrt οιδεν | ἃ sec c DEFGJ al ut vdtr omn Smyrnens epist Constst Or Ath^{2} Chr Thdrt Thph Oec .. Ln οσα c ABC (vdtr) Hipp Ath^{1} Bas Mac Cyr utrq
10. δε .. al^{8} cop sah Clem γαρ .. al^{2} om | απεκ. ο θε. c ABCDEFG al pm vv m Clem Or al ^{gr} et ^{lat} m .. ς (= Gb Sz) ο θε. απεκ. c J etc syr^{p} al Chr Thdrt al | πνευμ. αυτου (tol Vig *sp. suum sanctum*, item Or^{int1} Did omisso *suum*) c DEFGJ al ut vdtr omn vv fere omn Mac Chr Thdrt Thph Oec Or^{int1} Hil al m .. Gb^{oo} Ln om αυτου c ABC cop (non sah) Clem Bas Cyr | AC εραυνα
11. ανθρωπων (et. Or^{saepe} Ath$^{1\ cdd2}$ Ps-Ath Cyr^{hrs2} Chr Thdrt al Hil Amb al) .. A 17. Or^{1} Ath Cyr Tert^{2} Vig om | του ανθρ. sec .. FG g Or^{2} (alibi habet) Hil Amb^{1} Vig^{1} om | τα του θεου .. D* το τ. θ., FG g pp^{lat} τα εν τω θεω | εγνωκεν (Gb'') c ABCDE al fere^{10} vg it Or^{1} Ath^{1} Bas Cyr Cyr^{hrs1} Antioch Dam Hil al .. FG al^{1} Ath^{1} Cyr^{hrs1} Epiph al εγνω .. ς οιδεν c J etc Chr Thdrt al
12. κοσμου .. DEFG vv m pp^{lat} m add τουτου | DEFGJ al Or^{3} (alibi ειδ.) Thph ιδωμεν
13. ἃ .. FG Eus om | διδακτοις sec .. B (teste Bart) διδακτω .. 10. vg arm (item pr et sec it syr ar^{e} Ambrst Gaud) Dam Vig^{1} al διδαχη | πνευματος c ABCD*FG al^{7} vv pm Clem Or^{6} al ^{gr} et ^{lat} m .. ς (= Gb Sz) add (al^{1} praem) αγιου c D***EJ etc syr^{p} al Chr Thdrt al
14. του θεου c ABCDEFGJ al fere omn vv fere omn Clem^{1} Or Thdrt al Hil^{1} Aug^{saepe} al m .. 2. 61. syr Clem^{2} Ptol Ir (^{gr} et ^{lat}) Epiph Ath Chr Thdot ^{anc} al^{5} om
15. ανακρινει c ACD*FG 17. vg it syr cop ar^{e} (aeth) Clem Or Thdrt^{1} pp^{lat} m .. ς (Gb^{o}) add μεν c B (e sil.) D***EJ etc syr^{p} ar^{p} Chr Thdrt (ad h. l.) al | τα c ACD*FG 17. 67. al^{2} Nyss Chr .. Ln [τα]; ς om c B (e sil.) D***EJ etc Clem Or Mac^{2} Thdrt^{1} (sed Thdrt ad h. l. item Did Ir^{1} παντας) al
16. χριστου .. Ln κυριου c BD*FG g Thph^{text} Aug Ambrst Sedul (non Pel Vig Bed)

III.

1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς ἀλλ' He 5, 12
2 ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα· 1 Pe 2, 2.
3 οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι γὰρ ἐστε σαρκικοί. 1, 11s
ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον 11, 18. Ga 5, 20.
4 περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τις Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ 2 Co 12, 20.
5 Ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε; 5 τίς οὖν ἐστὶν Ἀπολλώς; τίς δέ
ἐστιν Παῦλος; ἀλλ' ἢ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ Ro 12, 3.
6 κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξα-
7 νεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστίν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων

III. 1. καγω c ABCDEFG al m Clem Or Chr Dam .. ς και εγω c J etc Thdrt Thph Oec | c εδυνηθην | Gb″ υμιν λαλησ. c D** (non* nec***) J al fere ^{30} vg ar^{p} Clem^{1} Or^{3} Chr Dam (non Clem^{1} Thdrt al) pp^{lat} m (non Hier al) | σαρκινοις c ABC*D* 67.** al Clem^{1} item^{1} ms Or^{3} Nyss .. ς (=Gb) σαρκικοις c D***EFGJ etc | νηπιοις .. al^{5} (Clem^{1}) Thph νηπιους et quidem c seqq conjgentes (ita et. conjgunt pp^{lat} m; in vv aliquot utroq modo cjgi possunt)

2. ου βρωμα c ABC al plus^{15} vg cop syr^{p} Clem^{3} Ir^{gr} et ^{lat} Or^{6} Eus al^{gr} et ^{lat} pm .. ς (=Gb Sz) praem και c DEFGJ etc (Or^{1}) Caes Thph Oec | εδυνασθε c ABCFG al pm Clem Or al m .. ς (=Gb Sz) ηδυνασθε c DEJ etc Or^{1} Caes Dial Thdrt al | ουδε c ABCDEFG al fere^{15} Clem Ir Or^{3} al m .. ς (=Gb Sz) ουτε c J etc Or^{1} Oec | Ln [ετι] .. om B

3. σαρκικοι bis c ABCD***EJ al ut vdtr omn Clem^{2} Or Nyss* al m .. D*FG Or^{1} Nyss** σαρκινοι | εστε σαρκ. c DEFG am harl demid tol it Clem Or^{1} Nyss Cyp Hil Aug al .. ς Ln σαρκ. εστε c AB (e sil.) CJ etc vg^{ed} al Or^{1} Chr Thdrt al | ερις (AFGJ al ερεις, Ambrst al *aemulationes et contentiones* pro ζ. κ. ερ.) c ABC al^{3} vg cop aeth arm Clem^{2} Or^{2} Eus al^{gr} et ^{lat} m .. ς (Gb^{oo}) add και διχοστασιαι (et. Ir^{gr} et ^{lat} Thdrt Chr^{text} al Cyp)

4. D(E vdtr) FG al vv pp^{lat} τις λεγη (J al m -γει) | ετερ. δε εγω (om al^{1} Thdrt .. al^{2} add δε) .. A al^{2} Chr εγω δε | ουκ c ABC 17. Dam .. ς ουχι c DEFGJ etc Dial Chr Thdrt Thph Oec | ανθρωποι c ABCDEFG 17. 67.** 71. vg it cop aeth Dam Or^{int} Did Ambrst Aug al .. ς σαρκικοι c J etc Dial Chr Thdrt al

5. τις bis c CDEFGJ al longe pl syr utr cop arr Chr Thdrt Thph Oec .. Ln τι c AB al^{4} aeth vg it pp^{lat} | απολλ. et παυλ. (Gb″) c ABCD* et*** EFG(FG απολλω) 17. 37. 46. 71. 116. Dam Ambrst Aug Pel .. ς παυλ. et απολλ. c D**J etc Chr Thdrt al Opt auct de vocatione | εστιν sec c ABC 17. 37. 46. 71. 116. .. ς om c DEFGJ etc | αλλ η c D***J al ut vdtr fere omn syr utr sl al Chr Thdrt Thph Oec Opt (*Utique*) .. Gb Sz Ln om c ABCD*EFG 67.** 71. 177. vg it cop aeth arm Dam Ambrst al | c tol* (item cdd^{lat} al) om ως

6. αλλα c ABD*FG etc .. ς αλλ c CD***(E ?) J etc

7. A om ουτε pr | τι .. B repetit | ουτε sec .. C ουδε (cop bis ουδε) | D* αλλα

ϑεός. [8] ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισϑὸν 8
λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. [9] ϑεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· ϑεοῦ γεώρ- 9
γιον, ϑεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

Κατὰ τὴν χάριν τοῦ ϑεοῦ τὴν δοϑεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων 10
ϑεμέλιον τέϑεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποι-
Eph2,20. κοδομεῖ. [11] ϑεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται ϑεῖναι παρὰ τὸν κείμε- 11
νον, ὅς ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς. [12] εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν ϑεμέλιον 12
τοῦτον χρυσόν, ἄργυρον, λίϑους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, [13] ἑκά- 13
στου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ
ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμά-
σει. [14] εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισϑὸν λήμψεται· [15] εἴ 14 15
τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωϑήσεται, αὐτὸς δὲ σωϑήσεται,
Jud 23. οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

6, 19. Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς ϑεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ϑεοῦ οἰκεῖ ἐν 16
2Co6,16. Eph2,21. ὑμῖν; [17] εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ ϑεοῦ φϑείρει, φϑερεῖ τοῦτον ὁ ϑεός· ὁ γὰρ 17
ναὸς τοῦ ϑεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. [18] Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπα- 18
τάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γε-
νέσϑω, ἵνα γένηται σοφός. [19] ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία 19
*Job5,13. παρὰ ϑεῷ ἐστίν. γέγραπται γάρ Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ παν-

---

8. C 31. syr (ar^{p} .. aeth *et*) Aug om δε sec (Thdrt γαρ) | κοπον (al^{1*} σκοπον) .. C τοπον

9. γεωργιον (Or^{1} -ργια) .. D** (non* nec***) al^{1} vg (non harl*) syr^{p} arm Chr pp^{lat} m add εστε (non Clem Or^{4} etc)

10. του ϑεου .. 55. demid (item cdd^{lat} al) Clem Cyr Thdrt^{cd} Aug Bed om | τεϑεικα c C***DEJ (τεϑηκα) al ut vdtr longe pl Or^{2} Chr (sic Montf. ex mss; edd^{al} εϑηκα) Thdrt Thph Oec .. Ln εϑηκα c ABC* al^{4} (Chr) | δε sec .. DE d c Or^{1} Chr Gild om

11. χς ις c C***DE al^{2} vg d e syr^{p} Or^{2} Ath^{1} Chr^{1} Max Dam Hil Hier Aug^{saepe} Ambrst Sedul al .. C* (Hil^{1}) om ις .. Gb Sz ις χς c ABJ al pl vv pm Or^{2} Mcell ap Eus Ath^{1} al m Arnob .. ς ις ο χς c minuscc

12. τουτον c C***DEJ al ut vdtr omn syr utr cop vg it al Or Ath Cyr^{hrs} Chr Thdrt Thph Oec Aug Hier al .. Ln om c ABC* sah Amb | B 73. Clem χρυσιον και αργυριον (-ριον et. C)

13. εκαστου usq γενησεται .. D* d e Ambrst ο ποιησας τουτο το εργ. φανερος γενηται (γενηται et. al^{1}) [cf 5, 2.] | αυτο c ABC al^{7} sah Or^{1} Eus Bas Chr Thdrt^{2} Procop .. ς om c DEJ etc (vv pl pp^{lat}) Clem Or^{1} Chr cdd^{2} Thdrt^{3} Thph Oec

14. μενεῖ (ita vg it syr utr cop sah al pp^{lat}) .. ς (=Gb Sz) μένει (sic D***EJ etc) | εποικοδομ. c A(B ?)DEJ etc .. ς επωκοδ. c C etc

16. οικει εν υμιν .. B al^{2} εν υμ. οικ.

17. φϑερει .. DEFGJ (sed J φϑειρεῖ) am φϑειρει | τουτον c B (e sil.) CJ al ut vdtr fere omn cop sah syr^{p} Mac Did Amphil Chr^{3} Thdrt Thph Oec .. Gb' Ln αυτον c ADEFG al^{2} syr syr^{p} mg al Chr^{1} (vg it pp^{lat} *illum*)

18. εξαπατατω .. DE al^{3} d e add κενοις λογοις

19. ϑεω c CDEFG al Clem .. ς Ln praem τω c AB (e sil.) J etc Or Chr Thdrt al | D* om γαρ | FG om ὁ et τους

20 ουργίᾳ αὐτῶν. [20] καὶ πάλιν Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν *Ps94,11.
21 σοφῶν ὅτι εἰσὶν μάταιοι. [21] ὥστε μηδεὶς καυχάσϑω ἐν ἀνϑρώποις· πάντα
22 γὰρ ὑμῶν ἐστίν, [22] εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος
23 εἴτε ζωὴ εἴτε ϑάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν, [23] ὑμεῖς
δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ ϑεοῦ.

IV.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσϑω ἄνϑρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰ-
2 κονόμους μυστηρίων ϑεοῦ. [2] ὃ δὲ λοιπόν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις ἵνα 1Pe4,10.
3 πιστός τις εὑρεϑῇ. [3] ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ᾽ ὑμῶν ἀνακριϑῶ
4 ἢ ὑπὸ ἀνϑρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· [4] οὐδὲν γὰρ
ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με
5 κύριός ἐστιν. [5] ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλϑῃ ὁ κύριος,
ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν
καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ ϑεοῦ. Ro 2, 29.
6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλὼ δι᾽
ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάϑητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ Ro 12, 3.
7 ἑνὸς φυσιοῦσϑε κατὰ τοῦ ἑτέρου. [7] τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ
8 οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; [8] ἤδη κεκο-

---

20. σοφων .. al^{8} vg^{cd} (item harl*?) Mcion Chr^{cdd} item$^{cd\,1}$ ap Mt Hier ανϑρωπων

21. ανϑρωποις .. FG 17. g pp^{lat} m (non Pel Bed) –πω

22. FG απολλω | υμων (B al^{4} ημων .. FG praem δι) c ABCD*FG 17. al d e Dial Aug Ambrst .. ς (Gb^{oo}) add εστιν c D***EJ etc vv pl Chr Thdrt al

23. B al^{1} ημεις

IV. 1. FG του ϑεου

2. ὃ δέ c D***EJ al ut vdtr longe pl ar^{p} (sl?) Or Chr Thdrt Thph Oec auct de aleator (*hoc quoque*) .. Ln ωδε c ABCD*FG al^{5} vg it syr utr cop aeth ar^{e} arm pp^{lat} m | Gb′ ζητειτε c ABCDEFG al pm cdd ap Oec sl(?) | πιστος .. D* et *** E post ευρεϑη, FG go post τις pon

3. υμων .. A ημων | D* αλλα

4. D d add in f. ϑεος

5. A al κρινεται | ος .. D*EFG it Aug^{saepe} (non Aug^{1} al m) om | του ϑεου .. DE al^{3} om του

6. FG* μετασχηματισα et FG om εις | απολλω c CDEFGJ al ut vdtr omn pp m .. Ln απολλων c AB* (**απο πολλων) | εν ημιν .. D* al d** e vg^{cd} (non am demid harl tol) cop syr^{p} Chr^{1} (non ad h. l.) Antioch Bed εν υμιν | το μη .. FG al om το | ἃ (Gb′) c ABC 31. cop syr^{p} Ath Cyr Chr^{1} cd^{1} ap Mt .. ς ὃ c DEFGJ etc g go (vg d e [*supra quam*] al nil definiunt) Chr Thdrt al | γεγραπται c ABD*E*FG al^{2} vg it pp^{lat} .. ς (Gb^{o}) add φρονειν (Ath φυσιουσϑαι) c C (vdtr) D***E**J etc vv pm Chr Thdrt al | ινα μη .. DE om μη | υπερ .. FG κατα | φυσιουσϑε (DEFG al [A non liquet] –σϑαι .. Thdrt ενα [pro ινα μη εις] μη φυσιουσϑαι) .. al fere^{20} Chr^{1} Dam praem μη

ρεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφε-
λόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, 9
Ro 8,36. ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους,
ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς 10
μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς
2 Co 11, 27s. δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πει- 11
νῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν
12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν, λοιδορούμενοι εὐλογοῦ- 12
μεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημούμενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περι- 13
καθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.
1 The 2, Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ᾽ ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ 14
11. νουθετῶ. 15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ᾽ οὐ 15
11, 1. πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς
Ga 4,19. ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο 16 17
16, 10. ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν
κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς παν-
ταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς 18
16, 7. ἐφυσιώθησάν τινες· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος 19
Ja 4, 15. θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύνα-
μιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀλλ᾽ ἐν δυνάμει. 21 τί θέ- 20 21
λετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραΰτητος;

---

8. Ln εστε; η. επλ.; χ. η. εβασ.; | D***EJ al ωφελον | D*FG om γε | υμιν (E om?) .. D* praem συν

9. δοκω γαρ c ABCD*FG al³ am demid tol it Clem Or Cyr Dam Tert Hil Ambrst .. ς (Gb°°) add οτι c D***EJ etc vv pl Chr Thdrt al Amb al

11. γυμνιτευομεν c ABCDEFG etc (item ed. Compl.) .. ς γυμνητευομ. c J etc (pp m ut editi sunt)

12. FG λοιδορ. και ευλ. et διωκ. και ανεχ.

13. δυσφημ. (Gb″) c AC 17. 46. Clem Or² Eus Cyr Dam .. ς Ln βλασφημ. c B (e sil.) DEFGJ etc Or² Chr Thdrt al | D* ως περικαθαρμα .. G al⁶ ωσπερει (G –ρι) καθαρματα, al ωσπερ καθ.

14. νουθετω .. Gb′ –θετων c AC al⁷ Thph^text

15. B Clem Montan (in collat. Carthag.) Pac om ιησου

16. ουν (aeth Chr¹ cdd ap Mt om) .. D*FG g (sub ^aut) δε | Al⁴ vg (non am demid al) arm (non ed. Zohrab) sl Mac Ath² Chr Amb¹ Pel Bed add in f. καθως καγω χριστου

17. τουτο .. A al⁴ add αυτο | μου τεκν. c ABC 17. 37. 46. 116. arm Chr Dam .. ς τεκν. μου c DEFGJ etc vv pl Thdrt Thph Oec pp^lat | FG πιστος | κυριω .. A χριστω | A αναμιμνησει (sic) | χριστω c AB (e sil.) D***EJ al ut vdtr pl am demid (et cdd al) syr ar^p al Thdrt Thph Oec .. Ln χω ιυ c CD** al m vg al in Chr Dam pp^lat m .. D*FG d κυριω ιυ, e κυριω

18. FG vg it cop al pp^lat om δε

19. J al θελησει | D* d* om ου | λογον .. FG add αυτων | J al m Or (non Clem Chr Thdrt etc) τον πεφυσιωμενον | FG αλλα

21. πραϋτητ. c ABC (*? ** ?) al Dam .. ς πραοτητ. c DEFGJ etc pp^gr pm

V.

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις οὐδὲ ἐν
2 τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. [2] καὶ ὑμεῖς πεφυσιω- Lv 18,
μένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ 7s.
3 ἔργον τοῦτο πράξας; [3] ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ Col 2, 5.
4 πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον, [4] ἐν
τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ
5 πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [5] παραδοῦναι τὸν
τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ 1, 8.
6 ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου. [6] Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ Ga 5, 9.
7 ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; [7] ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε
νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη Χρι-
8 στός. [8] ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ
πονηρίας, ἀλλ᾽ ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

V. 1. εθνεσιν c ABCDEFG al^{6} vg it cop aeth arm Or Mane ap Epiph Tert Lcif al m .. ς (= Gb Sz) add ονομαζεται c J etc syr utr al Chr Thdrt al Cassiod | DEFG g του πα. εχειν τινα

2. αρθη c ABCDEFG al m Mane ap Epiph (item Epiph) .. ς (= Gb Sz) εξαρθη (al^{1} επαρθη) c J etc Chr Thdrt al | πραξας (Gb′) c AC al^{8} Or Mane ap Epiph (item Epiph) Bas .. ς Ln ποιησας c B (e sil.) DEFGJ etc Chr Thdrt al

3. ως pr c D **EFGJ al ut vdtr longe pl syr^{p} al Dial Chr Thdrt Thph Oec Lcif Aug^{2} Pel Bed .. Gb°° Ln om c ABCD* al^{6} vg cop al Mane ap Epiph (item Epiph) Or^{int} Hil al^{3} | FG vv m Lcif al om τουτο

4. ημων pr (syr^{p} c. ast.) .. om A demid (item al, sed non am harl) Bas Lcif Pac | ιυ pr c ABD* d aeth Lcif^{1} .. ς add χυ c D***EFGJ (C vv. 4. 5. scissus est) etc vv pm (sed syr^{p} c. ast) Chr Thdrt al pp^{lat} m | ημων sec .. om am tol harl Or^{4} Thdrt^{ed1} Or^{int1} (sed^{1} habet) Aug^{1} al^{2} | ιυ sec c ABD* 46. d vg syr^{p} aeth Or^{2} Dial pp^{lat} m .. ς add χυ c D***EFGJ etc vv m Or^{2} Chr Thdrt al Lcif^{1} Aug^{1} Pac

5. τον τοιουτον .. FG g αυτον | κυριου c B Or^{3} Or^{int1} Tert^{2} Hil^{2} Aug^{1} Pac^{2} .. ς add ιησου c J etc am tol al Chr Thph Oec Or^{int1} Aug^{2}; DE al d e demid add ιυ χυ; al Dam add ημων ιυ; AFG al m vv pm (et ημων et χυ syr^{p} c. ast) Or^{2} Thdrt pp^{lat} m ημων ιυ χυ, hinc Ln κυριου [ημ. ιυ χυ]

6. ζυμοι (*fermentat* g Hier ex edd^{gr} Pac) .. Gb′ δολοι c D* Bas^{ed} (item Hes vdtr), item *corrumpit* vg d e Sen ap Ir Lcif Or^{int} al m

7. εκκαθαρατε c ABDEFG al fere^{30} vg (et. am demid harl tol) al m Mcion (teste Wtst) Clem Bas Chr Oec pp^{lat} m .. ς (=Gb Sz) add ουν c CJ etc syr^{p} al Thdrt Thph Or^{int} | ημων c ABC*DEFG 17. 46. vg it cop aeth Clem Or^{saepe} (sed^{3} variant mss) Ath Mcion ap Epiph Cyr Chr^{1} Cyp Tert Archel Ambrst Hier Aug^{saepe} al .. ς (Gb°°) add υπερ ημων c J etc syr utr al Or^{1} (et^{3} variant mss) Method Thdrt Ps-Ath Thph Oec | ετυθη c AB (C latet) DEFGJ etc .. ς^{e} (= ς Gb Sz) εθυθη c minusc ut vdtr pauc (si non est edd error qui idem invasit Clem^{ed} Oec^{ed}) | FG ο χς

8. εορταζωμεν c B (e sil.) CFGJ etc .. ADE al m -ζομεν | μηδε .. B μη | πονηριας .. FG πορνειας (g utrq)

Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, [10] οὐ 10
πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἅρπαξιν
ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. [11] νυνὶ δὲ 11
ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ
πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ
τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. [12] τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς 12
*Dt 17,7. ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; [13] τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ 13
ὑμῶν αὐτῶν.

VI.

Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν 1
ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; [2] ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον 2
κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων
ἐλαχίστων; [3] οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικά; [4] βιω- 3 4
τικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ,

---

10. ου παντως c ABCD*EFG al^{3} vg it cop syr Or Tert Lcif al m .. ϛ (Gh^{oo}, praem και c D***J etc syr^{p} al Chr Thdrt Thph Oec | και αρπαξιν (Gb′) c ABCD*FG al^{5} (item al^{1} η και) d g .. ϛ η αρπ. c D***EJ etc vv pl Or Chr Thdrt al Lcif al | ωφειλετε (Gb′) c ACDEFGJ al m vg it syr utr cop al Dam Or^{int} pp^{lat} .. ϛ οφειλετε c (B e sil.) etc Chr Thdrt al

11. νυνι c CDE al ut vdtr pl Chr^{1} Thph Oec .. Ln νυν c ABFGJ al m Bas Chr^{1} Thdrt Dam | ᾖ (ita vg syr utr cop ar^{e} Ir Tert Aug^{aliquoties} al m) .. ϛ (=Gb Sz) ἤ (sic d [item D] e g ar^{p} Aug^{saepe} al) | C πορν. η μεθυσ. η ειδωλ. η λοιδ. η πλεον. η αρπ. .. item variant al pauc | μηδε .. A μη, FG μητε (g *non aut nec*)

12. τι .. FG g ει | και c DEJ al ut vdtr longe pl syr^{p} sl (exc cd^{1}) Chr Thdrt Thph Oec .. Gb^{oo} Ln om c ABCFG al^{6} vg it cop arr sl^{cd1} Chr^{1} (non cdd ap Mt) pp^{lat} m

13. κρινεῖ (ita cdd ut vdtr pl vg cop aeth arm pp^{lat} omn, idem commentantur Chr Thdrt Thph) .. ϛ (= Gb Sz) κρίνει (ita J al ut vdtr sat m d e syr utr ar^{p}) | Ln κρίνετε, [13] τούς et κρινεῖ; | εξαρατε c ABCD*FG al pm vg it cop al Or (item certe εξαρατε pp^{gr} m) pp^{lat} .. ϛ και (om Gb Sz) εξαρειτε (-ρατε Gb″) c D***EJ etc (syr *tollite autem*, syr^{p} *et tollite* etc) Chr (om και?, item cd^{1} ap Mt -ρατε) Thdrt Thph Oec | τον (ita et. graecum diserte ap Aug) .. al pauc Thdrt Thph^{ms} το

VI. 1. υμων (et. Clem Chr^{2} Thph Oec) .. A al m vv (non vg it) Chr^{1} Thdrt praem εξ | πρ. τον ετερον (119. Chr Thph αδελφον αυτου pro ετερ.) .. DEFG 119. it Chr Thdrt Thph Cyp al ante πραγμα pon .. B om τον

2. ἤ ç ABCD*FG al m vv pm (syr^{p} c. ast .. vg g Cyp Aug al *an nescitis*; d e Amb Ambrst *aut nescitis*) Clem Chr Dam Thph (non Thdrt Thdor^{mop} Oec) pp^{lat} (vide ante) .. ϛ (=Gb Sz) om c D***EJ etc | ει .. D** om .. FG εαν

3. Versus 3. 4. 5. 6. om A | μητιγε . FG ποσω μαλλον (vg g Pel Bed *quanto magis*)

4. μεν ουν .. FG γουν | F εχετε

5 τούτους καθίζετε; [5] πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν 15, 34.
σοφὸς οὐδὲ εἷς ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ;
6 7 [6] ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; [7] ἤδη
μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διὰ
8 τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; [8] ἀλλὰ
9 ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. [9] ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι Ga 5, 21.
ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι Ro 1, 29ss.
10 οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται [10] οὔτε Ga 5, 19ss.
κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασι-
11 λείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. [11] καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελού-
σασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, 10, 23.
13 ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. [13] τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ
ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει.
τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι·

---

5. λεγω .. Ln λαλω c B | ενι c BCJ al plus^{60} Chr Thdrt Dam al^{3} .. ς (= Gb Sz) εστιν c DEFG etc Ath | σοφ. ουδε εις (item ουδε εις σοφ. FG al^{3} g Aug al^{2}) c D***J al ut vdtr longe pl syr utr vg ar^{p} Chr (εν υμ. post σοφ. pon) Thdrt Thph Oec pp^{lat} pm .. Ln ουδεις σοφ. c BC al^{5} cop Dam .. Gb° ουδε εις c D*E d* e aeth Ath | ος .. J add ου

6. τουτο .. C al^{2} syr^{p} mg Thdrt ταυτα (D* τουτα) | επι .. D* μετα | FG g add in f. και ου (sic) επι αγιων

7. D* al^{5} cop vg it pp^{lat} om ουν (syr^{p} c. ast) | A syr aeth om ολως | υμιν c ABCDEJ al longe pl vv pm pp^{gr5} .. ς (= Gb Sz) praem εν c minuscc vg al Or Thph

8. D*J etc αλλ | τουτο (Clem τους) c ABCDE al^{7} vg it cop sl^{ms} Antioch pp^{lat} .. ς ταυτα c J etc syr^{p} al Chr Thdrt al

9. θεου βασιλ. c ABCDE al^{5} .. ς (= Gb Sz, sed Gb') βασ. θε. c J etc vv ut vdtr omn Clem Chr Thdrt al pp^{lat} | ουτε semper .. DE ουδε

10. ουτε bis .. DE ουδε | ουτε κλεπτ. ο. πλεον. c AB (e sil.) CDE al ut vdtr longe pl vg it cop aeth al Clem^{1} Oec Ir^{2} Aug^{saepe} al .. D**J al plus^{20} syr utr ar^{p} Clem Chr Thdrt Dam Thph ο. πλεον. (haec om al^{4} Clem^{1} Or) ο. κλεπτ. | ου μεθυσ. c AC al^{6} Clem^{2} Ath^{2} Julian ap Epiph Chr Thdrt .. ς Ln ουτε (DE ουδε) μεθ. c B (e sil.) DEJ etc Ath^{1} Thph Oec | DE θεου βασιλ. | ου κληρον. c J al ut vdtr pl Ign (sed variat lectio; ap. Cot. est κληρονομησαι δυνανται sine ου) Ath^{1} Ps-Ath (quaest. ad Antioch) Chr^{i} cd^{1} ap Mt Cyr^{hrs} Thdrt (ad h. l.) Thph .. Gb° Ln om ου c ABCDE al fore^{20} Meth Julian Ath^{1} Chr Thdrt^{1} Dam Oec (Ign vide ante; item om Polyc libere alludens)

11. αλλα ter c AD (prim***)E etc; pr et sec et. B etc .. C ter αλλ; sec et tert et. J .. ς tertio loco αλλ | ιησου c AD***(E?)J al ut vdtr longe pl ar^{p} sl (syr^{p} vide post) Thph Oec .. D*E (?) al d e Ir^{2} (alibi^{1} tantum *Domini nostri*) Tert Did Aug^{1} al add χυ .. BC (vdtr) al vg syr utr (sed syr^{p} et ημων et χυ c. ast habet) al Or Ath^{3} al m Ir^{1} Cyp al ημων ιυ χυ .. hinc Ln [ημων] ιυ χυ (Clem nil nisi κυριου habet; idem om εν bis)

Ro 8, 11. 2Co4,14. 14 ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως 14
12, 27. αὐτοῦ. 15 οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρας 15
οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἴ- 16
*Gn2,24. Mt 19,5. δατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ, φησίν,
οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστιν. 17
18 φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς 18
3, 16. τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ 19
2Co6,16. οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν
7. 23. οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· 20
δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι· 2 διὰ 1 2

---

14. ημας c ABCDEJK al longe pl vv ut vdtr omn pp^{gr} et ^{lat} pl .. ς^{e} (non ς Gb Sz) υμας c minusc ut vdtr pauc (sic ex errore editum vdtr) | εξεγερει c CD***EJ al ut vdtr fere omn vg (sed vide post) syr utr cop aeth arr sl Ath (^{mss}, sed^{ed} εγερει) Chr Thdrt al Ir Archel Tert al m .. Ln εξεγειρει c AD* al^{2} d e .. B 67.** εξηγειρε (item am harl *suscitavit*; sed saepe *v* et *b* confunduntur)

15. ουκ .. FG praem ἤ | υμων .. A ημων | FG om εστιν | αρας (et. Or Chr Thdrt al Ir Lcif Cyp al) .. al plus^{30} Did$^{text\ ed}$ Dam$^{text\ ed}$ αρα, item η αρα FG | DEFG vv pl pp^{lat} omn μελη πορνης

16. ουκ c DEJK al fere^{40} syr^{p} Mcion ap Epiph (item Epiph) Dial Thdrt^{ed} Dam Thph Tert (vg al Hier al *an nescitis*) .. ς Ln praem ἤ c ABCFG etc vv pl Clem Or Chr Thdrt^{ed} Oec Cyp al (v. 19. nemo ut vdtr om ἤ) | A Epiph Cyp Amb (Tert) om φησιν

18. FG φυγετε | ο εαν .. D* al ο αν

19. τα σωματα (Gb′) c A**J al fere^{40} cop basm syr^{p} aeth arm sl Or^{2} Meth Did (et^{gr} et ^{lat}) Serap Ath item Ps-Ath Bas Cyr Thdrt^{3} Cyr$^{hrs\ 2}$ Antioch Max Dam Thph Hier Aug Ambrst Vig (item *membra vestra* vg Amb Pel Fulg Bed) .. ς Ln το σωμα c A* (vdtr) B (e sil.) CDEFGK etc syr it Chr Thdrt^{1} (i. e. in textu) Oec Or^{int} (nullus pp^{lat}) [v. 20. Did τοις σωμασιν; *membris* Epiph in cant. cantic. *cordibus* Vig^{1}] | B al vg al pm pp^{lat} ut vdtr omn πνευμ. αγιου

20. δη (J δεῖ) .. d e al Ath (sed habet de trin. dial. 1, 7.) Did Thdrt Thph (sed^{ms} δη; Thph^{text} δε) om .. vg g pp^{lat} fere^{13} item Ps-Ath^{lat} (non Ath[?] de trin. dial. 1, 7.), item ut vdtr Chr (sed diff mss: δη αρατε, δη αρα; cd^{1} ap Mt: δοξ. δη τον θε. τουτεστιν αρατε τον θε. Alibi alludens δοξασωμεν δη τ. θε., αρωμεν τ. θε. etc) και αρατε (*et portate s. et tollite*) | ς (= Gb Sz) add in f. και εν τω πνευματι υμων ατινα εστιν του θεου c C***JK etc syr utr al Chr Thdrt^{2} (sed^{1} αυτου pro του θε.) Thph Oec .. om c ABC*D*EFG 17. 46. 67.** 71. 109. cop basm aeth vg it Meth (ap Epiph) Did Cyr Max Dam Ir Tert al pm

VII. 1. εγραψατε c BC 17. 39. 46. 109. am Tert^{2} .. ς Ln add μοι

δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν
3 ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. [3] τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως
4 δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. [4] ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει
ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει
5 ἀλλὰ ἡ γυνή. [5] μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς
καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ * Ex 19, 15.
6 πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. [6] τοῦτο δὲ λέγω κατὰ
7 συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. [7] θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ
ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ
δὲ οὕτως.
8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν μείνωσιν
9 ὡς κἀγώ· [9] εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γάρ ἐστιν
10 γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. [10] τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ

---

2. FG g vg syr utr al pp^{lat} m την πορνειαν | FG al^{3} g Tert om και εκαστη τ. ιδ. α. εχετω (Chr om εχ.)

3. οφειλην c ABCDEFG 6. 17. 46. 67.** 71. 177. vg it cop basm aeth arm Clem^{2} Or^{2} Meth Chr^{2} (alibi^{3} οφειλομενην τιμην) pp^{lat} omn .. ς (=Gb Sz) οφειλομενην ευνοιαν c J etc syr utr al Thdrt Thph Oec | A αποδιδετω | Ln [δε] και .. om δε A al^{1} vg^{cd} (sed non am demid harl tol) syr cop basm arr Or^{1} Chr (non cd^{1} ap Mt) Cyp Hier^{1} al

4. αλλα bis c ABC (sec et. D*) etc .. ς αλλ c D (pr D, sec D***) EFGJ (K?) etc

5. ει (Or^{1} εαν) μητι αν .. Clem ει μη .. B om αν | σχολασητε c ABCDEFG al fere^{10} Or^{2} al m .. ς (=Gb Sz) -ζητε c J etc Meth Chr^{1} Thdrt al | τη προσευχη c ABCDEFG al plus^{10} vg it al m Clem Or^{4} al^{gr} pl et ^{lat} omn .. ς (=Gb Sz) praem τη νηστεια και c J etc syr utr al Chr^{text} (sed non cd^{1} ap Mt, nec habet comm) Thdrt (et ^{text} et ^{comm}) Cyr^{1} Thph^{text} | ητε (d e om) c ABCDEFG al^{7} g (sub *aut*) basm aeth Or Dion Cyr Dam al m Aug^{saepe} (*estote*) .. ς^{e} (non Gb Sz .. ς συνερχησθε c JK al pm Thdrt^{1} al) συνερχεσθε c minuscc ar^{p} Meth Chr Thdrt^{1} Thph (Tatian Clem γινεσθε; vg al pp^{lat} m *revertimini*) | B (Tat ap Clem) Meth om υμων

7. δε (Gb'') c ACD*FG al^{5} am demid it cop go Or Cyr Chr^{1} Dam pp^{lat} pm .. ς γαρ c B (e sil.) JK etc vv m Chr (ad h. l.) Thdrt^{2} Thph Oec | αλλα c BCD* etc .. ς Ln αλλ c AD***EFGJ (K?) etc | εχει (C ut vdtr ante εκαστ. pon) χαρ. c ABDEFG al^{8} am demid tol it basm Clem Or Cyr Cyp Hier^{1} .. ς (=Gb Sz) χαρ. εχ. c JK etc vv m Chr Thdrt al pp^{lat} m | θεου .. DEFG al Thdrt^{1} praem του | ὁ bis c ABCDEFG al^{4} Clem Cyr .. ς ὃς c JK etc Or Chr Thdrt al

8. καλον .. A praem οτι | αυτοις c ABCD*FG al^{3} syr cop Meth Cyr Epiph Chr Dam .. ς (= Gb^{oo} Sz) add εστιν c D***EJK etc vv pl (sed vg it *est illis*) Thdrt Thph Oec | εαν .. B αν | καγω .. DEFG Meth και εγω

9. FG ου κρατευονται | γαμησατωσαν .. FG al^{8} Chr^{savil} γαμειτωσαν (s. γαμητ.) | κρεισσον c ACFGJ etc .. Ln -ττον c BDE etc | D*FG syr Meth om εστιν | γαμησαι (et. Clem^{1} Meth Cyr Chr Thdrt Thph [in mg γαμεισθαι] Oec) .. Gb' γαμειν c AC* al^{5} Clem^{1} Dam (Oec^{comm}?)

Mt 5, 32. ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι, ¹¹ ἐὰν δὲ καὶ χω- 11
ρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα
μὴ ἀφιέναι. ¹² τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς 12
γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω
αὐτήν· ¹³ καὶ γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν 13
μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. ¹⁴ ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος 14
ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα
τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. ¹⁵ εἰ δὲ ὁ ἄπιστος 15
χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς
τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός. ¹⁶ τί γὰρ οἶδας, γύναι, 16
εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; ¹⁷ εἰ μὴ 17
3, 5. Ro 12, 3. ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περι-
πατείτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. ¹⁸ Περιτε- 18
τμημένος τις ἐκλήθη, μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις, μὴ
Ga 5, 6. 6, 15. περιτεμνέσθω. ¹⁹ ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, 19

---

10. αλλα c A (B?) C (vdtr) D* etc .. ς αλλ c D***EFGJ (K?) etc | χωρισθηναι c B (e sil.) CJK al ut vdtr omn Clem Chr Thdrt Thph Oec .. Ln χωριζεσθαι c ADEFG Bas Caes
11. FG vg it go pp^{lat} μενειν αγαμον et καταλλαγηναι
12. λεγω εγω c ABC al cop syr aeth al Clem .. ς εγω (D* praem ουχ) λεγω c DEFGJK etc vg it al Chr Thdrt al pp^{lat} | αὕτη (vg it al ut vdtr m) .. ς αὐτή (J al αὐτῇ)
13. ητις .. D*FG al^{3} vg it Chr (non cd^{1} ap Mt) Thdrt^{1} Thph^{cdd2} pp^{lat} ει τις | ουτος (Gb″) c ABCD*FG al^{3} vg it (al ut vdtr m) Cyr Chr^{1} pp^{lat} .. ς αυτος c D***EJK etc Chr (ad h. l.) Thdrt Thph Oec | B ευδοκει | τον ανδρα (Gb″) c ABCDEFG 17. 37. 46. vg it cop syr aeth arm go Cyr Hier Aug Ambrst Pel Bed .. ς αυτον c JK etc syr^{p} arr sl Chr Thdrt al Tert
14. εν τη γυναικι .. DEFG al^{1} vg it al Martyrium Clem^{tis} (ap Cot.) pp^{lat} m (non Aug cf Sabatier) add τη πιστη | αδελφω (Gb′) c ABCD*EFG al^{3} it cop basm Aug^{dis} Hier^{1} .. ς ανδρι c D***JK etc vg syr utr al Chr Thdrt Thph Oec pp^{lat} pm (sed vg syr ar^{e} Ir Tert al m add τω πιστω) | νυν (et. Clem Thdrt Chr^{i} cd^{1} ap Mt Thph Oec) .. D*EFG Chr νυνι
15. FG al Chr^{i} cd^{1} ap Mt om ἡ | υμας c ACK al^{3} cop (teste Sz) sl Dam Thph Pel Sedul Bed .. ς Ln ημας c B (e sil.) DEFGJ etc vv pl Nyss (antea εκαλεσεν) Chr Thdrt Oec Ambrst
16. FG γυνη et ανηρ | η (al και) τι .. A ει τι
17. εμερισεν (A cop al post κυρ. pon) .. B μεμερικεν | κυριος et θεος c ABCDEFG (G g sec loco ο κυρ. ο θε.) al^{7} vg it al m pp^{lat} m .. ς (= Gb Sz) θεος et κυριος c JK etc syr^{p} al Chr Thdrt al .. al^{4} go θεος bis | FG και εκαστον ως | διατασσομαι .. D*E*FG (*doceo* vg it pp^{lat}), διδασκω
18. D* et*** EFG go εκληθη τις (B κεκληται τις?) | κεκληται τις c ABD*FG (D*FG τις κεκλ.) al 17. 31. 37. 46. (item hoc ord. go) .. ς τις εκληθη c D***EJK etc (vv pl) Chr Thdrt al | Ln ἐκλήθη; et κέκλ. τις;
19. FG om ἡ pr | FG al^{5} pluresve g ab εστιν ad εστιν transiliunt

20 ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. [20] ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ 24.
21 μενέτω. [21] δοῦλος ἐκλήθης, μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύ-
22 θερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. [22] ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπε- Ro 6, 18.
λεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ.
23 24 [23] τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. [24] ἕκαστος ἐν ᾧ 6, 20.
ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ. 20.
25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δί-
26 δωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. [26] νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν
ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.
27 [27] δέδεσαι γυναικί, μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός, μὴ ζήτει γυ-
28 ναῖκα. [28] ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ ἥμαρτες, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος,
οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φεί-
29 δομαι. [29] τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν, τὸ
30 λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, [30] καὶ οἱ κλαίον-
τες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγορά-

---

20. εν ταυτη .. A εν τουτω

21. Ln ἐκλήθης; | D* αλλα | ει και .. FG g om και (cop *sed si potes*, go *sed tametsi potes*; contra syr ar^{p} *quin etiam si potes*)

22. ομοιως c AB al^{4} vg syr (syr^{p} add και c. ast) go Chr^{i} cd^{1} ap Mt Thdrt Amb^{1} Ambrst Pel Bed .. ꞩ add και c JK etc cop al Chr Dam Thph Oec Amb^{1} al .. DEFG it add δε και | FG g al χριστου εστιν

24. αδελφοι (harl flor pp^{lat4} –φος) .. DEFG it Ambrst post εκαστος .. al^{2} Chr Thdrt om | θεω c BDEFGJK al longe pl Thdrt Dam Thph .. ꞩ (= Gb Sz) τω θε. c A (sic) etc Oec .. 13. 26. Chr Thdrt^{1} om παρα θεω (al^{3} π. θεου)

26. οτι καλον .. D*FG (vv) add εστιν | FG Meth om το

27. Ln γυναικί; et γυναικός;

28. γαμησης c A (–ση) B 17. 37. 46. 113.^{ms} Bas Ant et Max Dam .. ꞩ γημης c JK etc Chr Thdrt al .. DEFG λαβης γυναικα, item λαβης sine γυν. Meth .. vg it pp^{lat} m *acceperis uxorem*, Tert^{1} *duxeris* | γημη .. D*FG γαμη | Ln [ἡ] .. om BFG | D* bis ουκ | τη σαρκι (Meth^{2} Thph^{comm} Oec^{comm} post εξουσ. pon) .. D*FG (g *in carne* ^{aut} *carnis*) Oec^{text} praem εν

29. ο καιρος c ABJK al^{20} et ut vdtr al pl vg basm syr^{p} al Eus Meth Bas (Chr) Thdrt pp^{lat} m .. ꞩ^{e} (= ꞩ Gb Sz) praem οτι c DEFG al ut vdtr m it cop arr sl Or Thph al | εστιν το λοιπ. c AB al^{10} cop syr^{p} (item syr?) arm sl Bas Cyr .. D* nil nisi λοιπον .. FG 67.** g vg Meth Ambrst εστιν· (Meth om; Ambrst add και) λοιπον εστιν (Clem citat tantum λοιπον εστιν ινα etc) .. ꞩ (= Sz) το λοιπ. εστιν c D***EJK etc ar^{p} (το λοιπ. ante συνεστ. exprimit, item al^{1}) Thdrt Thph al (Chr praeterit) .. praeterea ꞩ^{e} Gb συν. το λ. εστιν· (ita fere J etc syr utr cop al Thdrt Thph Oec), ꞩ συνεστ.· το λ. εστιν ινα (sic DFG etc vg it al pp^{lat} omn, nisi quod Aug^{1} auct de sing cleric το λοιπ. bis exprimunt) | ꞩ^{e} 1624. et al edd om οἱ per errorem ut vdtr | FG g syr^{p} arm om ωσιν

30. κλαιοντες bis .. FG κλεθοντες

ζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, ^{31}καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ κατα- 31
1 Jo 2,17. χρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. ^{32}θέλω δὲ ὑμᾶς 32
ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ κυ-
ρίῳ· ^{33}ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί. 33
^{34}καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ 34
κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ
τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί. ^{35}τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν 35
σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον
καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. ^{36}εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν 36
παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι,

---

31. τον κοσμον c AB cop basm (Sedul), item addito τουτον D*FG 17. .. ς τω κοσμω τουτω c D***EJK etc Thdrt Thph al | καταχρωμενοι .. J Bas Thdrt^{3} παραχρωμ., al^{1} basm ar^{p} vg it pp^{lat} m (non Tert) χρωμενοι

32. δε (al^{1} Clem γαρ .. libere mutant syr aeth ar^{p}) .. FG 61. it (Ambrst Paulin al) om | αρεσει (etiam vv. seqq) c JK al ut vdtr fere omn Clem Or Meth Ath Thdrt Dam Thph Oec .. Ln αρεση c ABDEFG al^{3} Eus | τ. κυριω .. FG g vg Or Cyp al m τ. θεω (Thph^{ms} αυτω)

33. αρεσει .. Ln αρεση cf ad v. 32.

34. μεμερισται και (Gb″; ita et. Sz sed sic dist: γυναικί· μεμέρισται. καὶ ἡ) c D***(E?)FGJK al fere^{45} it sl Chr Thdrt^{2} Dam (al^{1} μεμ. δε, item addito και syr aeth ar^{e}) .. Ln και μεμερισται και (Ln sic: γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ) c AB al fere^{13} vg syr^{p} Eus Meth Bas Epiph Timoth Euthal Cyp (vdtr) Pel Fulg Prim Bed .. D* cop basm (vdtr) demid Cyr Ath s. Ps-Ath Ephr Aug Hier$^{.1is}$ και μεμερισται .. ς (= Gb Sz) μεμερισται (cum seqq conjg) c E (? si ita habet, falsus est scriba exscribens D) al ut vdtr pauc cdd^{lat} ap Hier Tert al pauc | η αγαμος h. l. c DEFGJK al ut vdtr longe pl it syr utr al Meth Ps-Ath Thdrt Thph Oec Tert Ambrst al m .. al fere^{7} vg basm (vdtr) Eus Cyr Hier^{1} Aug^{1} (*mulier et innupta et virgo*) Pel al transpon post η γυνη (Ath citat η γυνη η αγαμ. μεριμνα etc additque και μεμερισται post ανδρι), item al^{1*}(?) cop Amb^{1}(?) omissis και η παρθενος .. Ln et post η γυνη et post η παρθ. c AB al^{4} aeth (vdtr) Aug^{1} (Gb ad h. l. sic: Gb″ γυναικί. καὶ μεμ. καὶ ἡ γυνή. ἡ ἄγ. μερ. *sive* γυναικί. μεμ. καὶ ἡ γυνή. ἡ παρθ. μερ. *sive* γυναικί. καὶ μεμ. καὶ ἡ γυνή. καὶ ἡ παρθ. ἡ ἄγ. μερ., Gb′ γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγ. μερ.) | και (om A vg cop ar^{p} Or^{2} Ath Did Tert^{1} al) σωμ. και πν. c DEFGJK al ut vdtr omn Or^{1} Meth^{2} Did Thdrt Thph Oec .. Ln [και] (vide ante) τω σω. και τω πν. c A (vide ante) B Clem Or^{1} Ath | B om τα του κοσμ. | αρεσει .. Ln αρεση cf ad v. 32.

35. συμφορον (Gb′) c ABD* 13. 17. 26. 37. 49. Hes .. ς συμφερον (et. Meth Chr Thdrt al) | ευπαρεδρον c ABDEFG al pl Clem Eus Bas al m .. ς (= Gb Sz) ευπροσεδρον c K etc Chr (ad h. l. et cd^{1} ap Mt) Oec .. J προσεδρον, al ευπροσεκτον

36. FG (non basm) ασχημονει (omisso νομιζει) | ουτως .. A τουτο | FG Meth γενεσθαι

37 ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. ^{37}ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ
καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος,
καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον,
38 καλῶς ποιεῖ. ^{38}ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων καλῶς ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ ἐκγαμίζων
39 κρεῖσσον ποιεῖ. ^{39}γυνὴ δέδεται ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν Ro 7, 2.
δὲ καὶ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν
40 κυρίῳ. ^{40}μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώ-
μην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

---

36. ουχ .. D(E?)FG ουκ | G αμαρτаννει | γαμειτωσαν (JK al γαμητ.) .. D*FG vv m Aug -τω (vg d e sl^{ed} pp^{lat} m *si nubat*)

37. εστηκεν c FG it (i. e. d e g) aeth .. ς (Gb°) add εδραιος c JK al ut vdtr pl Thdrt^{1} Thph al atque idem Ln ante μη εχων add c ABDE al fere^{12} (sed al^{1} γενναιος) vg cop basm syr utr sl Bas Thdrt^{1} pp^{lat} m | καρδια c JK al ut vdtr pl syr^{p} sl Thdrt^{1} Dam Thph Oec .. Ln add αυτου c ABDEFG al fere^{15} vv pl Bas Thdrt pp^{lat} m | ιδια καρδ. c AB (sic^{dis} Btl) 31. 37. 39. 46. 73. 74. (Ambrst *suo corde*) .. Ln om ιδια c 67.** (item B ex errore ut vdtr Bch^{u}) .. ς καρδ. αυτου c DEFGJK etc | τηρειν c AB 39. 46. 73. al plus^{15} Bas Thdrt Thph .. ς του (al^{1} το) τηρ. c DEFGJK etc Dam Oec | ποιει c DEFGJK al ut vdtr longe pl vg it syr utr aeth arr sl Bas Thdrt Dam Thph Oec .. Ln ποιησει c AB al^{4} cop basm (al$^{1 ms}$ ποιειτω)

38. FG al^{2} g om ωστε usq ποιει pr; al^{2} totum versum om | εκγαμιζων c J al ut vdtr longe pl Thph Oec Aug^{4} .. Gb′ Ln γαμιζων c ABDE 17. 23. 31. 46. Clem Meth Bas (K 71. 113.** Thdrt Dam εγγαμιζων) .. praeterea Ln add την παρθενον εαυτου (Clem αυτου) c BDE al^{2} (vdtr) vg d e cop basm syr syr^{p} c. ob. al (non ar^{p}; al?) Clem Aug^{1} al m; item την εαυτ. παρθ. A al^{6} (^{8}?) Meth Bas | ποιει .. B 6. 17. 37. 67.** ποιησει | και ο μη c ABDEFG 17. 46. 73. 93. 177. 179. vg it cop basm syr aeth al Clem Meth Bas Chr pp^{lat} m .. ς (= Gb Sz) ο δε μη c JK etc syr^{p} Thdrt Thph Oec | εκγαμ. sec (Gb′) c iisd qu. pr .. Gb Sz Ln γαμιζων c iisd qu. supra (sed 177. 178. 179. pro 31. 46. citantur) item FG (qui antea ωστε usq ποιει om) .. K 39. 113.** Thdrt Dam εγγαμ. | ποιει .. Ln ποιησει c AB 6. 17. 37. 46. 67.**

39. δεδεται c ABD*F^{a} 17. 67.** am demid tol harl** d e cop basm al Clem Or^{2} Cyr pp^{lat} pm (et. Ps-Ath) .. ς (= Gb Sz) add νομω (K Epiph γαμω) c D***EFGJ etc vg syr syr^{p} c. ob. al Thdrt al Ambrst^{1} al | εαν δε και c D***(E?)FG (κεκοιμηθη pro και κοιμ.) J al fere^{40} syr^{p} (item aeth ar^{p} vdtr) Thdrt Oec .. ς Ln om και c ABD*K etc vv m Clem Or Thdrt^{text} al (pp^{lat} *quodsi*, al *si autem*) | κοιμηθη .. A 73. basm syr^{p} mg Clem Bas αποθανη | ο ανηρ (om Clem^{1} Tert Cyp Hier^{1}) c ABK al plus^{40} vg^{ms} Or^{1} Bas Cyr Thdrt^{2} Oec Vig .. ς (Gb°°) add αυτης c DEFGJ etc vv pl (sed syr^{p} c. ast) Or^{1} Dam Thph pp^{lat} m | FG vg it pp^{lat} γαμηθη .. J* γαμησαι

40. δε sec .. B al^{7} tol basm syr^{p} (sed syr^{p} mg δε) Amb Ambrst Vig Sedul (non Tert^{3} Aug Hier al) γαρ | εχειν .. FG g Tert^{3} al εχω

VIII.

Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ 1
Ga 6, 3. γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. [2] εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὐδέπω 2
οὐδὲν ἔγνωκεν καθὼς δεῖ γνῶναι· [3] εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνω- 3
σται ὑπ᾽ αὐτοῦ. [4] περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν 4
εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς. [5] καὶ γὰρ εἴπερ 5
εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ
Ro 11, 36. καὶ κύριοι πολλοί, [6] ἀλλ᾽ ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ 6
ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι᾽ οὗ τὰ πάντα καὶ
ἡμεῖς δι᾽ αὐτοῦ. [7] ἀλλ᾽ οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει 7

VIII. 1. Gb Sz οἴδαμεν· (ὅτι usq v. 3. ὑπ᾽ αὐτοῦ·) .. ς ante οιδαμεν comma ponit

2. ει c AB al[7] am tol harl* (sic vdtr) d e (d e *quodsi*) cop basm arm Clem Melet Nyss Dam Or[int] Tert Cyp Ambrst al m .. ς (Gb°°) add δε c DEFGJK etc vg (et. f demid) syr[p] c. ast g (*si autem* [aut] *quodsi*) Chr Thdrt Thph Oec (Hier *si quis enim*, aeth ar[p] *et si quis*) | εγνωκεναι (Gb′) c ABDEFG al[8] d e (g utrque) Clem Nyss[2] Thdrt[2] Dam (Melet γινωσκειν) .. ς ειδεναι c JK etc Chr Thdrt (ad h. l.) Thph Oec .. al[3] ειναι (vg pp[lat] -- *scire aliquid, nondum cognovit* [pp[lat] nonnulli *scit*] -- *eum scire*) | Melet Or[int] Tert[1] om τι | ουδεπω c DEFGJK al ut vdtr longe pl Nyss Chr Thdrt[4] Dam Thph Oec .. Gb′ Ln ουπω c AB al[6] Clem Melet .. al[2] om | ουδεν c D***EJK al ut vdtr longe pl syr utr al Chr Thdrt[2] Dam Thph Oec .. Gb* Ln om c ABD*FG al[8] vg it cop basm al Clem Melet Nyss Thdrt[2] pp[lat] | εγνωκεν c D***EJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt[2] Thph Oec .. Gb′ Ln εγνω c ABD*FG al[7] Clem Melet Nyss Thdrt[2] Dam .. al[1] ηδει

4. της βρωσ. ουν .. DE al[4] vv m Ir Aug δε της βρωσεως (D* 121. γνωσεως) | ουδεν .. FG add εστιν | ετερος c JK al ut vdtr longe pl syr utr al Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb°° Ln om c ABDEFG al[8] vg it al m Cyr Bas Ir al[lat] m

5. FGK οι λεγομενοι (J transilit ab εισιν ad εισιν) | θεοι pr .. DE d e (Ambrst Pel) add και κυριοι | γης c ABDEFGK al pm Or[2] Cyr utrq (Cyr[hrs 2]) Chr Thdrt[1] Dion[areop] al .. ς (= Gb Sz) praem της c minuscc Thdrt[2] (sed [1] et. εν τω ουρ.) Oec

6. αλλ ημιν (et. Or[2] Cyr[hrs 1] Chr Thdrt al .. A α. υμιν?) .. B basm Ir om αλλ, hinc Ln [αλλ] ημιν .. 17. cop Ath Did Cyr[1] Epiph ημιν δε | FG εις ο θε. | D* om τα pr | και ημεις εις αυτον .. Clem Or[3] (non alibi[2]) Ath Did Cassiod om | δι ου .. B δι ον | δι αυτου .. al[1] δι αυτον | al[4] sl[int] et [mss 3] pp[gr] aliquot add in f. και ἑν πνευμα ἅγιον ἐν ᾧ τα παντα και ἡμεις ἐν αὐτω (contra diserte Chr: ὅθεν δῆλον ὅτι φειδόμενος τῆς ἀσθενείας τῶν ἀκουόντων ταύτῃ ἐχρήσατο τῇ διασκευῇ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τοῦ πνεύματος ἐμνημόνευσεν, item Dam ad h. l. [alibi[2] habet]) Thph Oec

7. συνειδησει c DEFGJ al ut vdtr longe pl vg it syr utr al Chr Thdrt Thph Oec Tert Aug al m .. Gb″ Ln συνηθεια c AB 17. 46. 67.**

ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόϑυτον ἐσϑίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐ-
8 τῶν ἀσϑενὴς οὖσα μολύνεται. [8] βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ ϑεῷ·
οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεϑα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν.
9 [9] βλέπετε δὲ μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς Ro14,13.
10 ἀσϑενέσιν. [10] ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατα-
κείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσϑενοῦς ὄντος οἰκοδομηϑήσεται εἰς
11 τὸ τὰ εἰδωλόϑυτα ἐσϑίειν; [11] ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσϑενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει,
12 ὁ ἀδελφὸς δι' ὃν Χριστὸς ἀπέϑανεν. [12] οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς Ro14,15.
ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσϑενοῦσαν εἰς Χριστὸν
13 ἁμαρτάνετε. [13] διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ Ro14,21.
φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

(67.** 137. Chr[comm] pergunt του ειδωλοϑυτου) 80. 109. syr[p] mg cop basm aeth Dam | εως αρτι h. l. c BDEFG 31. 37. 116. vg (et. am demid harl tol) it syr arm Bas Thdrt pp[lat] .. ς post ειδωλου c AJ etc vv m (cop post τινες δε) Chr Thph Oec | al m om ως

8. παραστησει (Gb′) c AB al[8] cop basm Clem[2] Or[2] Ath Dam .. ς παριστησιν c DEJ etc (FG συνιστησιν) vv pm Or[1] Ath[edd4] Chr Thdrt al Jac[nisib] pp[lat] | ουτε pr c AB al[4] am tol cop basm aeth ar[p] Cyp Aug[2] (Tert[2]) .. ς add γαρ c DEFGJ etc vv m Clem Or Chr Thdrt al Jac[nisib] Ambrst al | ουτε εαν μη φ. υστερουμεϑα (al Chr –ρουμεν) h. l. c A*B 46. am tol demid flor mar cop basm arm Bas Dam .. ς post περισσευομεν (B Or[1] –ομεϑα) c A** (sed servat priore loco μη φαγ., sec loco φαγ.) DEFGJ etc syr utr al Clem Or Chr Thdrt al Jac[nisib] Cyp al

9. ασϑενεσιν (Gb″) c ABDEFG al[7] Clem[2] Dam .. ς ασϑενουσιν c J etc Chr Thdrt Thph Oec (Chr ad h. l. Thph add των αδελφων)

10. A al ειδη | Ln [σε] .. om BFG vg g Or[int] pp[lat] (vg Aug al *eum qui habet*) | ειδωλειω .. ABDJ etc ειδωλιω (AG ιδ.) | DEFG vv pl Or[int] Aug al εσϑιειν τα ειδωλοϑ.

11. απ. γαρ c B 17. cop basm go Clem[1] (alibi libere αλλα απ.) .. A 39. απ. ουν, 46. Dam και απ. ουν .. ς και απ. c DEFGJ etc vg it syr utr al Chr al m Ir Hier al | απολλυται c ABD* (* απολυται, ** –λλυται) al[6] cop go d e Clem[2] Bas Antioch Chr (sed variant et edd et mss) Thdrt[1] Dam .. ς απολειται c D***EFGJ etc vv pm (Chr vide ante) Thdrt ad h. l. Thph Oec Ir Hier al | εν (Gb″) c ABDEFG al Bas Thdrt[1], item *in* vg it (al ut vdtr pm) Ir Hier al .. ς επι c J etc Chr Thdrt Thph Oec .. Clem[2] (Or) Thdrt[ed] om | B Thdrt[1] om σῇ (cop *sua*) | γνωσει .. lect 6.** Chr[dis] (οὐδὲ γὰρ εἶπεν Ἐπὶ τῇ σῇ τελειότητι, οὐδέ Ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, ἀλλ' Ἐπὶ τῇ σῇ βρώσει) βρωσει | ο (D***E al[1] om, item B ap Btl per errorem ut vdtr) αδελφ. h. l. c ABDEFG al vg it cop aeth ar[e] go Bas Ir Hier Ambrst al, item Clem[1] ο αδ. ασϑενων omisso ο ασϑ. (alibi[1] citat tantum απ. γαρ ο ασϑ. τη ση γν.) .. ς αδελφος post ασϑ. c J etc (syr[p] ar[p] ante ο ασϑ.) Chr Thdrt al .. vg[ed] syr om

12. FG om τους | FG it go om και

13. FG το βρωμα | μου pr .. FG g go Cyp Ambrst[ed] om | μου sec .. Gb° c D*FG it Cyp al

IX.

19. Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον 1
15, 8. ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ; ²εἰ ἄλλοις οὐκ 2
2Co3,2. εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίς μου τῆς ἀποστολῆς
ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυρίῳ. ³ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστίν. 3
⁴Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; ⁵μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν 4 5
ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ
Act4,36. τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς; ⁶ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξου- 6
σίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι; ⁷τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς 7
φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; τίς ποιμαίνει ποί-
μνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; ⁸μὴ κατὰ ἄνθρωπον 8
*Dt25,4. 1Ti5,18. ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; ⁹ἐν γὰρ τῷ Μωυσέως νόμῳ 9

IX. 1. ελευθ. et αποστ. hoc ordine c AB al^{8} vg cop syr aeth arm ar^{e} Or Tert Aug Amb Pel Cassiod Bed .. ς (= Gb Sz) αποστ. et ελευθ. c DEF GJK etc it syr^{p} basm go ar^{p} sl Chr Thdrt al Ambrst | ιησουν c AB al^{2} am tol harl sah basm aeth Or Ambrst .. FG (hi ου pro ουχι) demid Tert Aug praem χριστον .. ς add χριστον c DEJK etc vg^{ed} (flor om ιν) cop syr^{p} c. ast al Chr Thdrt al | D***(E?) FG εοραχα

2. A om versum | μου της c B 17. 31. 46. (al ut vdtr) Or .. ς της εμης | εν χυριω (et. Or Thdrt Thph al Aug Ambrst al) .. D* 46. (vdtr) d e tol syr ar^{e} Chr om

3. αυτη εστ. c DEFGJK al ut vdtr fere omn vv omn Thdrt Thph Oec .. Ln εστ. αυτη c AB al^{2} Chr Dam

4. J al εχωμεν. Item vv. seqq.

5. αδελφην (al^{2} –φοι .. Ambrst^{ed} om) γυναιχα (et. Clem^{2} Chr Thdrt al) .. FG g Clem^{1} (libere citat) Tert al m γυναιχας .. arm cdd^{gr} ap Hier αδελφας γυναιχας .. Sedul: *in graeco sorores, non mulieres legitur* .. Helvid Cassiod *uxores* .. vg (et. harl*, non am demid al) *mulierem sororem* | K al om οι sec

6. του c D***(E?)JK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln om c ABD*(E?)FG 17. 46. Isid | Chr^{morel} om μη, syr^{p} c. ast habet (vg pp^{lat} *hoc operandi*)

7. τον χαρπον (Gb′) c ABC*D*FG 17. 46. 137. g tol harl flor (et. cdd al; sed d am* *de fructum*) sah Bed .. ς εχ του χαρπου c C***(?) D***E etc vv pm Chr Thdrt al (C***? Dam εχ των χαρπων) | εσθιει pr .. DEFG it add χαι πινει | τις ποιμ. c BC** (vdtr) DEFG al^{3} vg it sah syr^{p} arm ar^{p} go Chr Thdrt Thph Aug Ambrst al .. ς (Gb°) praem ἤ (aeth χαι) c AC* JK etc syr Dam Oec | της ποιμνης (al^{1} Dial om) .. D*FG al^{2} vv m Chr Thph Aug Hil Ambrst αυτης (al^{1} αυτου)

8. λαλω .. DEFG al^{4} λεγω | η (Mcion ει) χαι ο νομ. (Mcion add μωυσεως) ταυτα (*eadem* τ' αὐτά Ambrst) ου λεγει (Gb″) c ABCDE 46. vv pm Or Epiph Mcion ap Epiph Ambrst al .. FG g syr go η ει (syr *en* pro η χαι) χαι ο νομ. τ. λ. .. ς η ουχι χαι ο νομ. τ. λ. c JK etc sah ar^{p} (om χαι) Chr Thdrt al

9. εν γαρ τω μω. νομω (al^{4} vv m Nyss Chr Thdrt^{1} νομ. μω., Ambrst om μω.) γεγρ. c ABCJK al ut vdtr fere omn vv pl Or^{1} al^{gr} m Aug ..

γέγραπται Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ ϑεῷ;
10 [10] ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι
11 ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. [11] Εἰ ἡμεῖς
ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ ϑερί- Ro 15,27.
12 σωμεν; [12] εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς;
ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεϑα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή
13 τινα ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. [13] οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ *Dt 18,1.
ἱερὰ ἐργαζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσϑίουσιν; οἱ τῷ ϑυσιαστηρίῳ παρεδρεύον- *Nm 18,31.
14 τες τῷ ϑυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; [14] οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς
15 τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν· [15] ἐγὼ δὲ οὐ κέ- Mt 10,10.
χρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· Lc 10,7.
καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποϑανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα τις κενώσει.
16 [16] ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι

Gb' γεγρ. (Hil *ait*) γαρ (D*** om γαρ) c DEFG it Or[1] (alibi[1] εν τω νομω γεγρ.) Hil | φιμωσεις (et. Or[3] Chr Thdrt al) .. Gb' κημωσεις (sic nemo in LXX) c D*FG Hes (et. Thdrt[1] sed ita ut non ipsum textum sacrum citare videatur) | των βοων .. DEFG al[6] (vv pl) praem περι

10. οφ. επ ελπ. ο αρ. c ABC al[9] vg Or Dial Eus Cyr Dam Aug Pel Bed .. FG οφειλει ο εφ ελπ. αρ. οφειλει .. D* ο επ ελπ. αρ. οφ. .. ς επ ελπ. οφ. ο αρ. (E ο αρ. οφ.) c D***EJK etc vv (sed vv m singula libere transp) Chr Thdrt Thph Oec .. al pauc variant | επ ελπ. του μετεχ. c ABC al[3] (sed [1] om του) syr utr (cop) sah basm arm ar[e] Or Eus Cyr Aug; item *in spe fructus percipiendi* vg Pel Bed .. D*FG 46. της (46. add επ) ελπιδος αυτου μετεχειν .. ς της ελπιδος αυτου μετεχειν επ ελπιδι c D***E JK etc Chr Thdrt Dam Thph Oec .. variant al pauc

11. D* d ου μεγα | ϑερισωμεν c CDEFGJ al plus[30] vg it (al m) Thdrt .. ς Ln –σομεν c AB (e sil.) K etc Chr Dam Thph Oec

12. υμων εξουσ. c ABCDEFG etc .. ς (= Gb Sz) εξουσ. υμ. c JK etc | ουκ εχρησ. .. A ου κεχρημεϑα (s. ουκ εχρημ.) | ταυτη .. FG αυτη | τινα εγκ. c ABC 46. 137. vg d e cop (syr) al Tert Ambrst al .. g sah basm arm Clem Or om τινα .. ς εγκ. (D*J al pm Thdrt εκκοπ., al[1] συνεγκοπ.) τινα c DEFGJK etc syr[p] sl Chr Thdrt al

13. εκ του .. D*FG 46. vv m pp[lat] praem τα | παρεδρευοντες (Gb'') c AB CDEFG 17. 46. Eus Procop[1] Dam .. ς προσεδρ. c JK etc Chr Thdrt Thph Oec | Ln συμμερίζονται.

15. ου κεχρημαι ουδενι c ABCD*EFG al m Dam, item D***J 80. ουδενι (80. add ου) κεχρημαι .. ς (= Gb Sz) ουδενι (Thph –δεν) εχρησαμην c K etc Chr Thdrt Thph Oec | ινα τις c CD***E (vdtr) JK al ut vdtr fere omn vg al (sic vdtr) pl Chr Thdrt Dam Thph Oec Hier Aug al m .. FG 26. τις .. Ln ουδεις c BD* (E??) 17. sah Tert Ambrst[ed]; item A ουϑεις μη | κενωσει c ABCD (et * et ***) EFGJ etc .. ς –σῃ c K etc Chr Thdrt al | Ln μου· οὐδείς

16. ευαγγελιζωμαι .. DEFG –σωμαι .. J al[5] Dam –ζομαι | καυχημα .. DEFG it Ambrst[ed] χαρις

ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίσωμαι. [17] εἰ γὰρ ἑκὼν 17
τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. [18] τίς 18
οὖν μού ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγ-
γέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
[19] Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς 19
Act 16, 3. πλείονας κερδήσω· [20] καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα 20
21, 26. Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ
Act 11, 3. νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· [21] τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν 21
Ga 2, 3. ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους· [22] ἐγενό- 22
μην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέ-
Ro 11, 14. γονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. [23] πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέ- 23
λιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. [24] Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ 24

---

16. ουαι γαρ c ABCDEFG al m vv m Or Ath Cyr Chr[1] Or[int] Hier Ambrst al m .. ς (= Gb Sz) ου. δε c JK etc syr utr al Chr ad h. l. Thdrt al | εστιν .. FG g (*est aut erit*) Ambrst Symm εσται .. cop syr al om | ευαγγελισωμαι c ABCDEFG al Chr[1] Elia[cret] .. J al –ζομαι .. ς –ζωμαι c K etc Or Ath al

17. εχω .. 13. 37. ουκ εχω

18. μου (om al[1]; om μου εστ. Thph) c ACK al fere[15] vg cop sah syr arr aeth Cyr Hier Ambrst Pel Bed .. ς μοι c B (e sil.) DEFGJ (sed DEFG post εστ. pon) etc syr[p] al Chr Thdrt al Aug | εστιν .. D*FG it Aug Ambrst εσται | το ευαγγ. c ABCD* al[7] vg d e cop sah arm Cyr Chr[comm 2] Ambrst Aug Pel Bed .. ς (Gb°°) add του χριστου c D***EFGJK etc g syr utr al Thdrt al Hier [cf v. 12.] | A al καταχρασθαι

19. πασιν .. D* d e praem ἐν | πλειονας (et. Or al et [gr] et [lat] m) .. 46. 109. syr[p] (sed [mg] πλειονας) Clem Hier[1] παντας

20. και .. D*E* 37. d e cop sah om | ως pr .. G* 39. 67.** g* Tert Sedul om | μη ων usq νομον c ABCDEFG al m vg it sah syr[p] arm go (add *sed sub gratia*) Cyr Chr Dam Nest Or[int] Ambrst[text] Aug[3] Bed .. ς (= Gb Sz) om c K (J transilit a κερδησω ad κερδησω) etc syr cop al Or Thdrt al

21. θεου et χριστου (Gb″) c ABCD*E (sed ** θεω) FG al[9] vv m Or Did Cyr Chr Isid Dam Oec[comm] Thph Psell Ps-Ath (de trin. et sp.) pp[lat] m .. ς θεω et χριστω c D***JK etc (θεω et. sah syr sl) ar[p] Thdrt Oec[text] | κερδανω (Gb′ κερδανῶ) c ABCFG 17. 37. 46. 109. (Clem) .. ς κερδησω c DE (DE al vv post ανομ. pon) JK etc Or Did Chr Thdrt al | τους c ABCDE 17. 37. 109. al Or Did .. ς om c FGJK etc Chr Thdrt al

22. εγενομην .. FG g add δε και | ασθενεσιν .. DEFG –νουσιν | ασθενης c AB vg d e Or (et. priora citat ter servans ὡς) Cyp Aug Amb Ambrst Bed .. ς praem ως c CDEFGJK etc vv pm Chr Thdrt al | γεγονα .. FG Clem εγενομην | παντα c ABCD*FG 46. Clem Or[1] Naz Cyr Chr[1] .. ς (Gb°) praem τα c D***EJK etc Or[1] Mac Chr[1] Thdrt al | παντως τινας (al[4] –να) .. Gb′ παντας c DEFG vv m (non cop sah syr[p] go al) pp[lat] omn, item praemisso τους 17. Clem Or[1] (alibi παντα) | σωσω .. aeth ar[e] Clem Or[2] Mac Naz[1] Thph[mg] Tert Hier Aug κερδησω

23. παντα (Gb′) c ABCDEFG 17. 37. 46. 67.** 73. 80. vg it cop aeth Naz Chr Schol pp[lat 4], item ταυτα δε παντα sah arm .. ς τουτο c JK etc syr utr al Thdrt Dam Thph Oec

τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως
25 τρέχετε ἵνα καταλάβητε. [25] πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται,
ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. 2 Ti 4, 8. Ja 1, 12.
26 [26] ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα
27 δέρων· [27] ἀλλ᾽ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μή πως ἄλλοις
κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

X.

1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες *Ex 13, 21. 14, 22.
2 ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον, [2] καὶ
πάντες εἰς τὸν Μωυσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, *Nm 9, 15 ss.
3 4 [3] καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον [4] καὶ πάντες τὸ αὐτὸ *Ex 16, 15.
πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέ- *Ex 17, 6.
5 τρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστός· [5] ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν ηὐδό- *Nm 14, 30. 26, 64 s.
6 κησεν ὁ θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. [6] Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν
ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι 11.
7 ἐπεθύμησαν. [7] μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὥσπερ *Nm 11, 4.
γέγραπται Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. *Ex 32, 6.

---

24. ουτως τρεχετε .. FG g praem εγω δε λεγω υμιν
25. K al^{3} sah go Clem Ir om ουν (syr^{p} c. ast)
27. B αλλα | υπωπιαζω c AB (sic) CD* et ⁙ etc Or Chr (ed. Montf.) item Chr^{i} cd^{1} ap Mt^{3} Thdrt^{2} Thph Oec .. Gb' υποπιαζω c FGJK al plus^{30} Eus Serap Eph Naz^{2} Chr^{i} cd^{1} ap Mt^{1} Dam .. D***E al m Clem Naz^{1} Chr^{i} cd^{1} ap Mt^{2} Thdrt^{1} υποπιεζω (D*** υπωπ.) (vg pp m *castigo*, pp al *subjicio, macero, affligo*, d e Ir Paulin *lividum facio*)

X. 1. γαρ c ABCDEFG al^{8} vv m Clem Or al et ^{gr} et ^{lat} m .. ς (= Gb Sz) δε c JK etc syr utr al Chr Thdrt al

2. εβαπτισαντο c B (e sil.) JK al ut vdtr longe pl Or^{2} Chr^{2} ad h. l. Thdrt ad h. l. Dam Oec .. Gb' Ln εβαπτισθησαν c ACDEFG al fere^{15} Dial Bas Cyr Did al m (Thph^{ms} -τιζοντο)

3. αυτο .. AC* (vdtr) 46. aeth (Did?) Promiss om | βρ. πνευμ. εφαγ. c (C*?) DEFGJK al ut vdtr fere omn vv fere omn Or Dial Chr Thdrt Thph al Ir (s. Sen ap Ir) al^{lat} omn .. BC** 93. πν. βρ. εφ. .. Ln πν. εφ. βρ. c A 137. (item Mcion ap Epiph?)

4. A 46. aeth Or^{1} Promiss (Did?) om αυτο | πν. επι. (137. Or^{1} επινον, D* επιαν) πομ. c ABC 46. 137. Or^{2} Cyr Epiph (Hier?) .. ς πο. πν. επι. (ita et. Dial Chr Thdrt al Ir [s. Sen ap Ir] Or^{int} al) | η (FG om) πε. δε c BD* et *** EFG etc Or^{3} .. ς η δε πε. c ACD**JK etc Or^{aliquoties} Chr Thdrt al

5. ηυδοκ. c ABC al^{3} ac pluribus Clem Chr .. ς ευδοκ. c DEFGJK etc Thdrt Dam Oec Thph | Clem Mcion ap Epiph Ir^{1} om ο θεος

7. FG al g (*effici* ^{aut} *efficiamini*) arm μηδε (FG μηδειδωλ.) ειδωλολατρας γινεσθαι | καθως .. D* sl al? add και | FG g om τινες (A vv m add εξ) αυτων ωσπερ | ωσπερ c ABD***(E?)J al plus^{30} Chr Thdrt Dam Thph .. ς ως c CD*K etc Oec | D*FG πειν | FG ανεστη

*Nm 25, 1. 9. 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν ἐν μιᾷ 8
*Nm 21, 5 s. ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν, καθὼς 9
τινες αὐτῶν ἐπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο. 10 μηδὲ γογγύζετε, 10
*Nm 14, 2. 37. καθὼς τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα 11
6. δὲ τύποι συνέβαινον ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς
Ro 15, 4. τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ 12
He 9, 26. πέσῃ. 13 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, 13
1, 9. ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ
πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.
1 Jo 5, 21. 14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. 15 ὡς 14 15

---

8. D*FG εκπορνευωμεν | D*EFG al^{3} Chr^{1} εξεπορνευσαν | επεσαν (Gb') c ABCD*EFG al Chr^{i} cd^{1} ap Mt Thdrt Dam .. ς –σον c D***JK etc Chr Thph Oec | BD*FG (vg it al pp^{lat}) om εν (al^{1} επι) | εικοσι τρεις .. 37. 73. tol (item cdd^{lat} al) syr^{p} (sed ^{mg} εικ. τρ.) arm εικ. τεσσαρες, aeth εικ. δυο

9. FG εκπειρασωμεν | χριστον c DEFGJK al ut vdtr longe pl vg it syr utr cop (ap Wilk.) sah arr sl (ιησ. χρ.) Thdot Mcion ap Epiph (Epiph: ὁ δὲ Μαρκίων ἀντὶ τοῦ κύριον χριστὸν ἐποίησεν) Chr ad h. l. Oec Thph Ir (s. Sen ap Ir) Aug Pel Amb Ambrst .. Gb' Ln κυριον c BC al^{8} cop^{cd} syr^{p} mg aeth arm (sed ^{mg} χν) Epiph (vide ante) Chr^{1} Thdrt Dam Sedul Cassiod .. A 2. sl^{ms} Bed θεον | καθως c ABCD*FG al m vv m Epiph al Ir al m .. ς (Gb°) add και c D***EJK etc syr sl Chr Thdrt al | CD*EFG al m εξεπειρασαν | απωλοντο .. Ln απωλλυντο c (A vdtr) B

10. DEFG 17. d e cop Chr^{2} (non ad h. l.) Aug^{1} γογγυζωμεν | καθως (B 93. καθαπερ) c ABCDEFG al m vv pl Chr$^{cdd\,2}$ ap Montf et $^{cdd\,2}$ ap Mt pp et ^{gr} et ^{lat} m .. ς (Gb°°) add και c JK etc | A απωλλυντο | D* ολεθρευτου, FG ολεθρου

11. ταυτα δε c AB 17. sah Mcion (ap Epiph et Tert) Or^{1} Dial Hipp Cyr alex^{saepe} Cyr$^{hrs\,2}$ Ors^{1} Pac .. ς add παντα c CJK etc vv pm Thdrt Oec Thph Ir Hier al .. DEFG al g (aeth) Or^{1} Chr Aug^{1} Vig παντα δε ταυτα .. Ir^{1} Hil al παντα (δε) | τυποι c DEFGJ al ut vdtr longe pl cop sah syr^{p} al (syr *in exemplum nostrum*) Thdrt^{3} (ad h. l. diserte: ἀντὶ τοῦ ὡς τύποι, alihi^{1} interpretans: ταῦτα τυπικῶς ἐκείνοις συνέβη) Thph ad h. l. Oec (item Dial τυπος) al? .. Ln τυπικως c ABCK al^{11} syr^{p} mg ar^{p}(?) sl(?) item (*in figura* et similiter) vg it Ir (s. Sen ap Ir) al^{lat} omn, item Mcion ap Epiph Or^{3} Hipp Mac Cyr alex^{saepe} Cyr$^{hrs\,2}$ Chr al pm | συνεβαινον c ADEFGJ al ut vdtr longe pl Dial^{1} Chr Thdrt^{3} al m .. BCK al^{10} (sunt iidem qui τυπικως) Mcion ap Epiph Or^{3} Dial^{1} Hipp Cyr$^{hrs\,1}$ Chr^{i} cdd^{2} ap Mt συνεβαινεν .. Mac εγιγνετο, Cyr$^{hrs\,1}$ εγινετο, sah εγενοντο | κατηντηκεν c BD*E*FG 39. 46. Or^{2} Bas^{2} Cyr^{3} .. ς –τησεν c ACD***E**JK etc Or^{3} Chr Thdrt al

13. ουκ ειληφεν (et. Or^{2} Did Chr Thdrt al) .. FG e g Or^{int} pp^{lat} m ου καταλαβη | εασει (et. Or^{2} Ath^{2} Mac^{2} Chr Thdrt al) .. DEFG αφησει | B πειρασθ. υμας | FG al^{1**} d g ου δυνασθε | υπενεγκειν c ABCD*EFGJ al^{8} Mac^{2} Bas^{2} Cyr^{saepe} Chr^{comm} et ^{cdd} ap Mt Thdrt^{1} Thph .. ς (= Gb Sz) praem (D*** add) υμας c (D***)K etc Thdrt^{4} Dam Oec Thph^{ed}

14. ειδωλολατρειας (sic AB? D***E? JK etc) .. CD*FG etc –τριας

16 φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι. [16] τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ 11, 24 s.
εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ; τὸν ἄρτον
17 ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ; [17] ὅτι εἷς
ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέ- 12, 12. Ro 12, 5.
18 χομεν. [18] βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας *Lv 7, 6.
19 κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν; [19] τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι
20 ἔστιν, ἢ ὅτι εἴδωλόν τι ἔστιν; [20] ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις θύουσιν 8, 4.
21 καὶ οὐ θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. [21] οὐ
δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε
22 τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. [22] ἢ παραζηλοῦμεν *Dt 32, 21.
τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;
23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ 6, 12.

---

15. φρονιμοις .. DE vv add υμιν | D* κρινατε (F –νετε) ουν φημι

16. ευλογιας .. FG al^{3} ευχαριστιας | D* ηυλογουμεν | εστιν pr h. l. c AB cop syr Cyr^{2} Aug Bed (Ir *sang. est Chri*) .. ς post χριστου c CDEFGJK etc (B non om του ante αιμ.) | τον αρτον .. al pauc Chr Thdrt ο αρτος | εστιν sec h. l. c A cop syr Cyr Aug Bed .. ς Ln post χριστου c B (e sil.) CDEFGJK etc | χριστου sec .. D*EFG 21. vg it go Dial(?) Thdrt Aug Ambrst Fulg(?) κυριου (sed go Thdrt Ambrst, item syr^{p} mg et. antea κυ pro χυ)

17. αρτου .. DEFG it vg^{sixt} demid harl tol (non am) Ambrst Pel Bed add και του ενος (DE om) ποτηριου

18. ουχ c ACD*FG al Chr .. ς ουχι c B (e sil.) D***EJK etc Thdrt al | D* εσθοντες

19. ειδωλοθυτ. et ειδωλον h. ord. c BC**DE 31. 37. 46. 73. 137. vg d e (g) cop sah aeth Aug Ambrst Pel Bed .. FG (g) bis ιδωλοθυτον .. Mcion ap Epiph ιεροθυτον et ειδωλοθυτον .. AC* Epiph om (Gb^{oo}) η οτι ειδωλον τι εστιν .. 17. 71. (Tert) adversarius ap Aug om οτι ειδωλοθυτ. τι εστιν η .. ς ειδωλον et ειδωλοθυτ. c JK etc syr utr go al Chr Thdrt al | τι εστιν bis .. D*EFG vg it Aug al εστιν τι | η οτι .. DEFG it (Tert) Aug$^{1 mss}$ Ambrst ουχ οτι (Chr^{i} cdd ap Montf et ap Mt ουχ οτι pro οτι priore)

20. αλλ οτι α (sic Aug^{dis}) .. DE α δε, FG αλλα α (item vg it pp^{lat}) | θυουσιν bis (Gb') c ABCDEFG al^{8} Mcion ap Epiph (item Epiph) Eus .. ς θυει c JK etc Chr Thdrt al | δαιμονιοις c BDEFG d e Mcion ap Epiph (item Epiph) Eus Tert Aug^{3} (^{1} diserte) adversar ap Aug (*qui sacrificant*) Ambrst .. ς (Gb^{oo}) praem τα εθνη c AC (J post οτι pon) K etc vv pl Chr Thdrt al Or^{int} | θυουσιν sec .. Ln post θεω pon c ABC 37. 46. 137. ar^{p} Eus Or^{int} Aug | D* et *** EFG it go δαιμονιων (sine των) κοινωνους | γινεσθαι .. B γενεσθαι .. FG (syr utr cop al) ειναι | C ποτ. δαιμονιον (sic)

23. εξεστιν bis c ABC*DE (FG semel, omittunt enim π. εξ. αλλ ου π. οικοδ.) al^{5} vv m Clem Ath Dam Ir Tert al m .. ς (= Gb Sz) praem μοι c (C*** priore loco) HJK etc vg^{cd} harl** syr utr al Or Chr Thdrt al Aug^{1} al

Phil 2, 4. πάντα οἰκοδομεῖ. [24] μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου. 24
[25] πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν 25
*Ps 24, 1. συνείδησιν· [26] τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. [27] εἰ δέ τις 26 27
καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον
Lc 10, 7. ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. [28] ἐὰν δέ τις ὑμῖν 28
εἴπῃ Τοῦτο ἱερόθυτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ
τὴν συνείδησιν. [29] συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ 29
ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;
[30] εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; 30
Co 3, 17. [31] εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ 31
ποιεῖτε. [32] ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκ- 32
κλησίᾳ τοῦ θεοῦ, [33] καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ 33
4, 16. ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. (XI.) [1] Μιμηταί 1
μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

XI.

[2] Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς παρέδωκα 2

---

24. το bis .. A 47. Antioch (Tert) τα | αλλα .. al fere[10] syr arr Clem add και (Clem ζητ. μονον) | ετερου c ABCD*FGH al[5] vg it cop sah arm Clem pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add εκαστος c D***EJK etc syr utr al Chr Thdrt al

26. κυριου γαρ c BCDEFG al .. ς γαρ κυριου c AHJK etc Chr Thdrt al

27. δε c CD***EHJK al ut vdtr longe pl sah (syr) syr[p] go al Thdrt[1] Dam Thph Oec .. Gb° Ln om c ABH*FG al[3] vg it cop Antioch Chr Thdrt[1] (hi duo εαν τις, Chr καλῇ) Jac[nisib] Aug Ambrst al | απιστων .. DEFG vv pp[lat] (non Aug) add εις δειπνον | A cop sah al παντα τα παρατιθεμενα

28. FG vg it go Tert Aug[1] al om υμιν | ιεροθυτον (Gb") c ABH sah Eus (item Clem alludens ut vdtr) .. ς ειδωλοθυτον c CDEFGJK etc Chr Thdrt al | FG g Ambrst δια την συνειδ. omissis εκεινον (om et. Chr[comm 3]) τον μηνυσαντα και | ς (= Gb Sz) add in f. του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης c H**JK etc syr[p] ar[p] go sl Chr Thdrt Phot ap Oec item Oec Thph (hi omnes in comm explicant) .. om c ABCDEFGH* al[12] vg it cop sah syr ar[e] arm Dam Aug Ambrst Pel Bed. Vide et. ad v. 31.

29. ουχι .. D* ου | εαυτου .. H al[3] εμαυτου .. D* (vg it etc *tuam*) σεαυτου | αλλης .. FG it pp[lat 4] (non al[4]) απιστου

30. ει c ABCDEFGJK al longe pl vv omn Clem Cyr al [gr] et [lat] .. ς (= Gb Sz) add δε c minusc ut vdtr pauc Thdrt[text] (om Thdrt ap Oec) Oec

31. τι ποιειτε .. DEFG ποι. τι | FG g Ambrst (Gaud) om ποιειτε sec | C*** add in f. του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης

32. και ιουδ. γιν. c ABC 17. 37. 73. Or Cyr Did .. ς γιν. και (vg al Aug al om) ιουδ. c DEJK etc .. FG γιν. ιουδ. τε

33. παντα πασιν .. FG πασιν κατα παντα .. Thdrt[ed] παντάπασιν (idem ex codice Ni Ti laudat editor Thdrt') | συμφορον c ABC .. ς συμφερον c DEFGJK etc | FG al om το sec

XI. 2. υμας c ABC al[4] cop sah aeth arm Ath Cyr[hrs] Bas Chr Thph[comm] Ors .. ς add αδελφοι c DEFGJK etc vv m (sed syr utr al add μου) Thdrt al | A* al[6] om και | παρεδωκα (G παραδωκα) .. FG d g Ambrst praem πανταχου

3 ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. 3 θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀν-
δρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ Eph 5, 23.
4 δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. 4 πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ
5 κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευ-
χομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν
6 κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 6 εἰ γὰρ οὐ
κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι
7 ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύ-
πτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα
8 ἀνδρός ἐστιν. 8 οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· * Gn 2,
9 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 23. 18.
10 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς
11 ἀγγέλους. 11 πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἐν
12 κυρίῳ· 12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς
13 γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον
14 ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 οὐδὲ ἡ φύσις
15 αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, 15 γυνὴ
δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται.
16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ
ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

---

2. παραδοσεις .. D*FG vg it ar^{p} pp^{lat} add μου | κατεχετε .. C aeth Ath^{2} Chr praem ουτως

3. FG al syr^{p} Ambrst om δε pr | ο χς .. D*FG al om ὁ | του χυ c ABDE 37. 46. (etc) Clem Chr^{1} Thph^{1} Oec^{1} .. ς om του c CFGJK etc Chr^{2} Thdrt Dam Thph^{2} Ooc^{2}

5. D*FG om τη | εαυτης c B (e sil.) D***EK al ut vdtr longo pl Or .. Ln αὐτης c ACD*FGJ al m Chr Thdrt al^{4}

6. B (ap Bch; fortasse ad v. seq. pertinet) η γυνη | κειρασθω .. B add η ξυρασθω

7. ἡ c ABD*FG al Dial Isid Thdrt .. ς om c CD***(E?)JK etc Chr Dam al | FG του ανδρος

10. H 37. η γυνη οφειλει

11. ουτε γυνη χ. ανδρ. h. l. c ABCD (* et ***) EFGH al m vv pm Clem al et ^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) post γυναικος pon c D**JK etc syr utr vg al Chr Thdrt al Pel al | εν κυριω .. Thdrt εν κοσμω

13. εν υμιν αυτοις .. DE d e vg (ot. am demid harl; non tol) pp^{lat} υμεις αυτοι

14. ουδε c ABCD*FGH 46. 73. 137. vg it al m Dam^{1} pp^{lat} .. ς (Gb°°) praem ἤ c D***EJK etc syr^{p} mg al Chr Thdrt Dam al (omnes^{text}) | αυτη h. l. (Gb″) c ABCD (* et ***) EH al^{7} ar^{p} aeth Dam .. ς ante (Sz confuse post) ἡ c D**JK etc vv pm Chr Thdrt al pp^{lat} m .. FG arm Tert om

15. δεδοται c DEFGJK al plus^{40} d e sl^{ms} Chr^{2} Thdrt Oec Tert^{2} .. ς (= Gb°° Sz) Ln add αὐτῇ c AB (sic) etc vv m Chr^{text} Thph^{text} Ambrst al; idem praem CH al^{7} vg syr^{p} Dam Amb al

22. Τοῦτο δὲ παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον ἀλλὰ 17
εἰς τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. [18] πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκ- 18
1, 11. 3, 3. κλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω. [19] δεῖ 19
γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν.
[20] συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φα- 20
γεῖν· [21] ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ 21
ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. [22] μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν 22
καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε
17. τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ.
15, 3. [23] Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύ- 23
Lc 22, 19 ριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον [24] καὶ εὐχαριστήσας 24
s. Mt 26, 26ss. Mc ἔκλασεν καὶ εἶπεν Τοῦτό μού ἐστιν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε
14, 22 ss.

---

17. παραγγελλω ο. επαινων (Gb′) c ABC*FG al fere^{10} vv pm Aug Ambrst Pel Bed .. D* 137. sah -ελλω ο. -νω .. ς -ελλων ο. -νω c C*** (vdtr) D***EJK etc d (sic) cop sl Chr Thdrt al | κρεισσον et ησσον (FG Thdrt ελαττον) c ABCD*(FG) etc .. ς -ττον c D***(E?)J etc | αλλα c ACD* al .. ς Ln αλλ c (B e sil.) D***EFGJ etc

18. υμων .. al^{5} Thph om | εκκλησια c ABCDEFGJK al pm Chr Dam .. ς praem τη c minuscc Oec Thph (Thdrt επι το αυτο pro εν εκκλ.) | D (* et ***) EFG vv υπαρχ. εν υμ. (am demid harl Or Ambrst Bed om εν υμ.)

19. εν υμιν pr .. Gb° c D*FG vg it Or^{int} pp^{lat} pm (non Archel Hier Prim Ansb) .. D***E vv m Archel post ειναι, al^{2} ante αιρεσεις pon | ινα c AC D***EFGJK al fere omn g syr utr cop aeth al Chr Thdrt Dam al pp^{lat} pm .. Ln add [και] c BD* 37. 71. vg d e sah Ambrst | εν υμιν sec .. Gb° c C Or^{edd} Chr Dam^{comm} Hier al

20. ουν .. Gb° c D*E*FG it Clem Chr .. 17. δε | εστιν .. D*FG (d o om) g ετι (vg pp^{lat} *jam non est*)

21. προλαμβανει (sic et. Clem Or Chr Thdrt Dam al) .. A (non C) 46. al m Zonar προσλαμβ. | εν τω .. DEFG επι τω (o vg *ad; g in manducandum*) .. al εις το

22. εις το εσθ. κ. πινειν .. FG g φαγειν και πειν | ειπω υμιν c ABCDEFG al vg it syr cop sah ar^{p} go Dam pp^{lat} .. ς υμιν (arm om) ειπω c JK etc syr^{p} sl Thdrt al (aeth Chr om τι ε. υμ.) | επαινεσω c ACDEJK al ut vdtr omn vv pl Chr Thdrt Dam al .. Ln επαινω c BFG vg it pp^{lat} | ς (non ς^{e} Gb Sz) Ln ὑμᾶς ἐν τούτῳ; (ita conjg. et. CDJ al etc)

23. απο του .. DE παρα | κυριου .. FG g θεου | ιησους (testes pauci add χριστος) .. B 44. om | D*FG εν η νυκτι παρεδ. (vg it al pp^{lat} m *in qua nocte*; Promiss *ea nocte qua*) | παρεδιδετο c A(B?)CDEFGK 46. Dam .. ς -δοτο c J etc Chr Thdrt al | D*FG (non Cyr^{hrs} al m) τον αρτον

24. ειπεν c ABC*DEFG al m am (item al) it cop sah arm^{venet} Bas Cyr (Ath) Chr Dam (hi^{2} non ad h. l.) (Euthal?) Cyp Bed .. ς (=Gb Sz) add λαβετε (vg arm sl Ambrst add και) φαγετε (aeth Sedul om φαγ.) c C***JK etc syr utr al Cyr^{hrs} (εκλασεν και εδωκεν τοις εαυτου μαθηταις λεγων Λαβ. φαγ.) Chr (^{text} et ^{comm} ad h. l.) Thdrt Dam Oec Thph Ambrst | το υπ. υμων c ABC* 17. 67.** Cyr (Cyr^{hrs} om et. το υπ. υμ.) Ath (auct π. πιστ. λογ. ο μειζ. ap Thdrt; eodem loco ed. Galland. additur

25 εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. [25] ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι,
λέγων Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· *Ex24,8.
26 τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. [26] ὁσάκις γὰρ
ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ
27 κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἔλθῃ. [27] ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ
πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ
28 τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. [28] δοκιμαζέτω δὲ ἑαυτὸν ἄνθρωπος, καὶ οὕτως
29 ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· [29] ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ
30 πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. [30] διὰ τοῦτο
31 ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. [31] εἰ δὲ ἑαυ-
32 τοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· [32] κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου
33 παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. [33] ὥστε, ἀδελφοί

κλωμενον) Fulg .. ϛ (Gb°) add κλωμενον c C***D***EFGJK it syr utr go al Chr Thdrt (ad h. l., alibi[2] διδόμενον ἢ κλώμενον κατὰ τὸν ἀπόστ.) Dam Oec Thph; item D* θρυπτομενον, cop sah arm διδομενον, vg Cyp Ambrst[ed] *quod pro vobis tradetur* | FG om την

25. εμω αιματι (Cyr αιμ. τω εμω) .. AC al[7] αιμ. μου | A transilit ab οσακις ad οσακις seq | εαν c BC etc Thdrt .. ϛ αν c DEFGJK etc Chr al

26. A aeth go om γαρ | εαν c ABC etc .. ϛ αν | ποτηριον c ABCD*FG al[4] vg (et. am demid harl) it sah arm Cyr Cyp[1] Ambrst Pel Bed .. ϛ (Gb°°) add τουτο c D***EJK etc tol syr utr cop al Chr Thdrt Dam al Cyp[1] | αχρις (sic ut vdtr omn) ου (ου om Chr[comm] Thph) c ABCD*FG al Ath Bas Nest Cyr Chr[t] cd[1] ap Mt Dam .. ϛ (= Gb Sz) add αν c D***EJK etc Thdrt al

27. FG αισθειηται et πινηται | αρτον c ABCDEFG al[8] am demid harl tol mar it (errat Sabatier) sah syr[p] arm Clem Bas Ps-Ath Thdrt Dam Cyp Or[int] al .. ϛ (= Gb Sz) add τουτον c JK etc vg[ed] cop al (syr ar[e] κυριου postque αυτου pro κυρ.) Chr *al | ἢ c BCD (sic) EFGJK etc vg (et. am demid harl tol) it syr[p] mg al Chr Thdrt Dam al Cyp al m .. A al[4] vg[ed] al m Clem Ps-Ath Or[int] (Hier) Pel Cassiod Chrom και | του κυρ. (et. post αναξ. pon) αναξιως .. D***J al plus[20] syr[p] go pp m add του κυριου | του αιμ. c ABCDEFGJK etc pp pl .. ϛ (= Gb Sz) om του c minuscc Thph | κυριου .. A 17. aeth Hier χριστου

28. εαυτον ανθρ. c CDEFG 46. (etc) vg it go .. ϛ Ln ανθρ. (al[2] Or[2] εκαστος) εαυτ. c AB (e sil.) JK etc vv m Clem Or al m

29. πινων c ABC* 17. sah aeth .. ϛ (Gb°°) add αναξιως c C***DEFGJK etc vv pl pp [gr] et [lat] m (sed Chr αναξ. του κυριου; Or Ath Caes Hil ante εσθ. pon) | κριμα .. cop Or Caes praem εις | το σωμα c ABC* 17. 67.** am* harl* sah (aeth *si non sit pura anima ejus* pro μη διακρ. το σ. quae Or Ath Hil al praetereunt) .. ϛ add του κυριου c C***DEFGJK etc vv m (ar[p] τ. χυ) Chr Thdrt al Ambrst al (Ad vv. 27. 29. cf et. F[a])

31. δε (Gb'') c ABDEFG 17. 46. 109. g (d e vg Or[int] Pel Ambrst al *quodsi*) go Clem Aug[1] .. ϛ γαρ c CJK etc cop sah syr utr al Chr Thdrt al Aug[2] | 46. al m Chr Thdrt al m (non Clem Dam) εκρινομεν

32. υπο .. FG απο | κυριου c ADEFGJK etc Caes Chr (et. ap Dam) Thdrt Dam[1] Oec Thph .. BC al[4] Clem Dam[text] praem του | κοσμω .. FG vg it pp[lat] add τουτω

μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. 34 εἴ τις πεινᾷ, 34
ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρῖμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω
διατάξομαι.

XII.

Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. 2 οἴδατε 1 2
ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι.
1 Jo 4,2 s. 3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει Ἀνάθεμα 3
Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι
ἁγίῳ.
Ro 12,6. Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ διαιρέ- 4 5
σεις διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· 6 καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων 6
εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. 7 ἑκάστῳ δὲ δίδο- 7
ται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. 8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ 8
πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ
πνεῦμα, 9 ἑτέρῳ δὲ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα 9

---

34. ει c ABCD*FG al^{10} vg (et. am harl tol) it cop sah sl Chr^{comm} Cyp Ambrst Pel .. ς (= Gb Sz) add δε c D***EJK etc demid syr utr al Clem Chr Thdrt Dam al Bed | K εις κριστιν | F al συνερχεσθε | AD (E?) FG al διαταξωμαι

XII. 1. αδελφοι .. D*EFG al vg it aeth pp^{lat} (et. Ps-Ath de trin. et sp.) post αγνοειν pon

2. οτι οτε (Gb″) o ACDEJ al fere^{50} vg g syr^{p} (sah) aeth al pp^{gr} pm al^{lat} m .. Ln οτι [οτε] .. ς (= Sz) om οτε c B (e sil.) FG etc d e syr cop ar^{e} Oec^{text} Ambrst .. K al sl^{cd} et^{ed} Thdrt (cd^{1} οτι οτε) Dam Oec^{comm} Aug^{2} οτε | τα αφωνα .. al^{1} om .. FG τα αμορφα | ἂν ἤγεσθε (sic dist. D***J etc) .. B**G al ἀνήγεσθε (Aug *ascendebatis*) .. al^{2} απηγ.

3. DEFG it pp^{lat} m (non Aug al) om λαλων | ιησους (Gb′) c ABC 6. 17. 46.* 109. cop syr utr aeth arr sl Or^{1} Cyr^{3} .. F vg Cyr^{3} pp^{lat} pm (et. Did^{lat}) ιησου .. ς ιησουν c DEFGJK etc it sah Or^{1} Chr Thdrt Dam al Novat Hil^{ed} | κυριος ιησους (Gb″) c ABC 6. 17. 46. 109. 31. 67.** 73. vg syr cop sah aeth arr sl Or^{5} Cyr Did^{gr} Bas Epiph Genn pp^{lat} m .. ς κυριον ιησουν c DEFGJK etc it syr^{p} Ath Mac Dial c. Maced. Chr Thdrt al Did^{lat} Ruf al

5. και ο αυτος .. 73. al^{3} vg al m pp ^{gr} et ^{lat} pm (non Thdrt^{1} Dam Oec Ir^{2} Aug al m) ο δε αυτ.

6. και ο αυτ. c BC 37. 46. 109. 137. Or .. DEFG ο αυτ. δε .. ς Ln ο δε αυτ. c AJK etc (cop *Deus hic idem est*) | θεος c AB (sed post ο ενεργων add εστι) CDEFG al m vv m Eus Ath Bas Chr Thph Ir Hil al m .. ς (= Gb Sz) praem εστι c (B vide ante) JK etc item (sed pleraeque add non praem) syr^{p} al Or Thdrt Dam Oec | D* om τα

7. J 37. al (Clem) om δε

9. δε pr c ACD***JK al ut vdtr fere omn cop sah syr^{p} ar^{p} sl Caes Cyr$^{hrs 2}$ Chr Thdrt^{4} Dam al Did^{1} Hil^{1} Aug^{1} .. Ln [δε]; om BD*EFG 47. 67.** vg it syr Clem Or pp^{lat} m | δε sec (et. Clem Cyr$^{hrs 2}$ Chr Thdrt al m) .. DEFG vg it syr pp^{lat} m om

10 ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύματι, [10] ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ
δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν,
11 ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν· [11] πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ
αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.
12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ 27.
μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός· 6, 15. Ro 12,4s.
13 [13] καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν,
εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἓν Ga 3,28.
14 πνεῦμα ἐποτίσθημεν. [14] καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος ἀλλὰ πολλά.
15 [15] ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς Ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ
16 παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; [16] καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς Ὅτι οὐκ
εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ
17 τοῦ σώματος; [17] εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή,
18 ποῦ ἡ ὄσφρησις; [18] νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν

---

9. ενι c AB 17. 31. 67.** 74. 80. al vg d e pp^{lat} pm (c Tert^{1} Cassiod om εν τω ενι πν.) .. ς αυτω c DEFGJK etc vv pm Clem Chr Thdrt al

10. δε pr .. D*(E?)FG vg it ar^{p} om | DEFG ενεργεια (DE –για), item *operatio* vg it pp^{lat} pm (non Aug^{3} al), al^{1} –γειαι, al^{1} ενεργημα | DEFG it Cyr^{hrs} pp^{lat} m (non Hier al m) δυναμεως | δε sec tert quart c ACJK al ut vdtr omn syr utr cop al m Caes (om quart) Chr Thdrt Dam al .. Ln om c BDEFG vg it Clem pp^{lat} omn | CD*FG al vg it al m Clem Bas^{1} pp^{lat} omn διακρισις | δε quint .. D*E vg it pp^{lat} m (non Hier) om | ερμηνεια c CD***EFGJK al ut vdtr omn Clem Caes Cyr^{hrs} Chr Thdrt Dam al .. Ln διερμηνεια c AD* .. B 109. om αλλω δε ερμ. γλ.

11. το εν (et. Clem Ath^{4} Cyr^{hrs} Thdrt Dam al) .. D*FG 119. Or Chr om το | ιδια (et. Clem Ath^{4} Cyr^{hrs} Chr Thdrt Dam al) .. D* (διερουμενα pro διαιρ. ιδια) FG vg it cop syr al Or (χωρηγουν pro διαιρ.) Epiph Or^{int} Did^{lat} Hil al (contra Hier Aug al *propria*) om

12. και μελη .. D*(E?)FG it Hil Tich μελη δε | εχει πολλα c DEFGJK al ut vdtr fere omn vv pl pp^{gr} m item ^{lat} pl .. Ln πο. εχ. c ABC al^{3} arm Thdrt^{1} Hier | του (D* d e go Hil Ambrst Tich praem εκ) σωματος (al^{1} om) c ABCFGJK al^{6} vv pm pp^{gr} et ^{lat} m .. ς (=Gb^{oo} Sz) add (al^{1} praem) του ενος c DE etc d e ar^{p} sl go Chr^{1} Thdrt^{1} Dam Oec Hil al

13. εν (al^{6} vv Clem om) ενι (FG g om) πνευματι | εις εν .. D* εις εσμεν εν (sic, confuse) | εν πνευμα εποτ. c BCD*FG 17. 73. 80. it am harl syr arr aeth Ps-Ign Ath^{2} Did Chr Thph^{comm} pp^{lat} m (item *uno sp. potati sumus* demid tol cop go sl; praem *in* vg f Vig) .. ς (Gb^{o}) praem εις c D***EK etc Thdrt Thph^{text} .. al^{2} syr^{p} Mac εν πομα εποτ., item al plus^{15} praemisso εις .. al^{6} Oec εν (sed ^{3} εις εν) πομα εποτ. εις εν πνευμα .. Clem ενι ποματι επιομεν .. J al^{3} εις εν πν. εφωτισθημεν .. A εν σωμα εσμεν .. Dam repetit εις εν σωμα εβαπτισθημεν

16. D*E d e go Ambrst om και (Aug^{1} *vel*) | Ln in fine vv. 15. 16. punctum ponit.

17. D* ο οφθαλμ.

18. νυνι c CD***EJK al ut vdtr fere omn Chr^{2} Thdrt Dam Oec .. Ln νυν c ABD*FG al^{2} Thph

τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. [19] εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ 19
σῶμα; [20] νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. [21] οὐ δύναται δὲ ὁ 20 21
ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί Χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς
ποσίν Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· [22] ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη 22
τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, [23] καὶ ἃ δοκοῦμεν 23
ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν,
καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, [24] τὰ δὲ εὐ- 24
σχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ
ὑστεροῦντι περισσοτέραν δοὺς τιμήν, [25] ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, 25
ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη. [26] καὶ εἴτε πάσχει ἓν 26
μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συγχαίρει
12. πάντα τὰ μέλη. [27] ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. 27
9. 10. [28] καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτε- 28
Eph4,11. ρον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα
ἰαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. [29] μὴ πάντες ἀπό- 29
στολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνά-
μεις; [30] μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις 30

---

19. Ln [τα] .. om BFG 17.

20. νυν .. FG al[5] Chr[1] Thph νυνι | Ln [μεν] .. om BD* al[2] d e go Aug

21. δε c BDEJK al ut vdtr pl vg (et. am al) d e syr[p] sl go Chr Thdrt (ad h. l.) Dam Thph Oec Aug[1] Pel Ambrst al .. Ln [δε], Gb Sz om c ACFG al fere[20] demid g cop syr al (Or) Bas (Thdrt[1]) Hier al | ο οφθ. c ACDE FGJ al plus[30] Or Bas Chr Thdrt Dam Oec Thph[comm] .. ς (= Gb Sz) om ὁ c B (e sil.) K etc Thph[text]

23. ἃ .. FG ὃ | του σωματος .. DEFG al[2] vg it Dam pp[lat] praem μελη | εχει .. FG εχειν

24. εχει .. DEFG d e syr add τιμης | αλλα c ABCDEJ etc .. ς αλλ c FG etc | ο θεος (syr[p] om) .. A aeth post συνεκερ. pon | υστερουντι (al[1] το υστερουν) c DEFGJK al ut vdtr fere omn Or Dial Chr Thdrt Oec Thph .. Ln υστερουμενω c ABC 17. 57. 67.** Melet (ap Epiph) Dam | περισσ. δ. τιμην .. B τι περισσοτερον δαυς

25. D*FGJ al fere[25] g arm Bas Antioch Dam Thph Aug[1] Sedul σχισματα | το αυτο .. D*FG τα αυτα | DEFG Thph[ms] μεριμνα

26. ειτε pr c ACDEJK al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thdrt Dam Thph Oec pp[lat] m .. 31. Or ει .. Ln ει τι c BFG vg it syr[p] Ambrst Pel Cassiod Bed | εν pr .. A Or[1] (alibi[1] μελ. εν, item Cyp) om | εν sec (Or Cyp μελ. εν) .. Ln om c AB Thdrt[1] (sed non ad h. l.)

27. FG g Amb[1] σωμα εστε | μερους (Or[2] Chr Thdrt ad h. l. Dam Oec Thph: hl[5] diserte) .. D* vg d e syr[p] (μερους in mg) arm Or[1] Eus Nyss Epiph Cyr[1] Thdrt[1] Procl pp[lat] m (Hil Aug om εκ με.) μελους

28. επειτα sec c ABC 17. 39. 73. 74. 93. Bas Cyr utrq Chr Dam item (bis *deinde*) Aug Ambrst .. DEFG it Hil Amb om .. ς ειτα c JK etc Thdrt Oec Thph, item (*deinde virt. exinde* etc) vg

31 λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ 14, 1.
μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

XIII.

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην
2 δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. 2 καὶ ἐὰν ἔχω
προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν 14, 3 ss.
ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν
3 εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ
σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.
4 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ
5 περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ 10, 24. Phi 2, 4.
6 παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγ-

---

31. μειζονα c ABC al plus^{10} am (et vg^{ms} al) syr (utr?) aeth (al?) Or^{2} Philea martyre ap Eus Thdrt^{comm} Dam Phot Or^{int} Hier^{3} .. ς κρειττονα (–σσ– DEFG etc) c DEFGJK etc Or^{1} Chr Thdrt^{text} Thph^{dis} (οὐκ εἶπε τὰ μείζονα ἀλλὰ τὰ κρείττονα) Oec (sed in comm vdtr μειζ. agnoscere) | και (FG it om) ετι (D* ειτι .. FG ετει)

XIII. 1. γεγονα (vv pm add ως) .. D*E* εν ειμι, item addito ἤ FG | AD al^{1} κυμβ. (sed al^{1} –λος) αλαλαζων

2. και εαν bis c DEFGJK (pr και αν) al ut vdtr fere omn (sec et. C Or^{1}; Or^{3} εαν) Chr Thdrt Dam al .. Ln καν c AB (utrq?) 31., pr et. C; alterum et. Clem Or^{1} citant; sec loco et. και leg | ειδω .. AD* al Eph ιδω .. FG (vdtr) οιδα | παντα .. FG praem τα | aeth Cyp^{1} om πασαν | μεθιστανειν c ACJK al ut vdtr longe pl Or^{2} Chr Thdrt Dam Oec .. Ln –σταναι c BDEFG al fere^{10} Clem Thph .. Meth –σταν | ουθεν (Gb″) c ABCD***(E?)J al m Clem Eph Bas Mac^{1} Dam Oec Thph^{comm} .. ς^{e} (item Gb Sz, non ς) ουδεν c D*(E?)FGK etc Meth Mac^{1} Chr Thdrt Thph^{text} | ειμι .. A pp^{lat} ωφελουμαι

3. και εαν bis c DEFGJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt al .. Ln καν c ABC al Dam; pr et. Clem | ψωμισω (Clem^{1} διαδω) c ABCDEFGJ al longe pl pp pl .. ς^{e} (non ς Gb Sz) –ιζω c K etc | καυθησομαι (Gb′) c DEFGJ al pm Mac (Clem alludens ινα καυθησεται) .. ς –σωμαι c CK etc Chr Thdrt al (item pp^{lat} pl Jac^{nisib}) .. Ln καυχησωμαι c AB 17. aeth cop^{ms} ap Wtst Eph Hier (ex cdd^{gr}, sed *apud Graecos ipsos ipsa exemplaria diversa* esse testatur; tamen *ob similitudinem* καυθησωμαι *et* καυχησωμαι *apud Latinos errorem inolevisse* censet) | ουδεν c B (e sil.) CDEFGJK etc pp pm .. Ln ουθεν c A 31. Bas^{ms}

4. Ln χρηστεύεται ἡ ἀγάπη, (al^{2} Clem Chr Thph Tert om η αγ.; Cyp Aug ante χρηστ. pon) οὐ ζηλοῖ [ἡ ἀγάπη], οὐ (om η αγ. B al fere^{10} vg cop arm Clem al^{3} al^{lat} m; non Thdrt Dam Oec Jac^{nisib}) .. ita singg conjg D, item Dam | A Ephr περπορευεται

5. τα (το al^{1} Chr^{2} [sed cdd^{2} τα]) εαυτης .. B Clem^{1} το μη εαυτης

6. FG επι αδικια

χαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, 7
πάντα ὑπομένει.
Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθή- 8
σονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται. 9 ἐκ 9
12. μέρους δὲ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ 10
τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 ὅτε ἤμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς 11
νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα ἀνήρ,
κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγ- 12
9. ματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε
8, 3. δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. 13 νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, 13
ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

---

7. στεγει .. FG ασταγι

8. η αγαπη .. B om η | εκπιπτει c C***DEFGJK al ut vdtr fere omn vv pl (*excidit* s. *excidet*; am *excedit*) Clem Or^{2} Mac (ap Galland VII. 174.) Chr Thdrt^{2} Dam Oec Thph (item οι τρεις πατερες ap Psell, cf Galland VI. 662.) pp^{lat} pl .. 46. εκλειπει .. Ln πιπτει c ABC* 17. 67.** 80. (Mac?) Nyss Max Andr item (*cadit*) Or^{int} Aug Ambrst | δε c ABC**D*** EJK etc syr^{p} go al (syr γαρ omisso ειτε) pp^{gr} m .. C*D*FGK al vg it cop arm al Did pp^{lat} (item Clem sed om et. ειτε ter) om | B προφητεια (–τια et. A) καταργηθησεται | AD***EFG al g Dam^{text} (sed ^{comm} ποία γνῶσις καταργεῖται; ἡ μερική.) Tert (libere) (Ambrst?) γνωσεις καταργηθησονται (–σις –σεται et. Or Chr Thdrt al pp^{lat} m)

9. δε (Gb') c JK al plus^{60} arr sl^{ms} Or^{1}? Dam? (non ^{text} ad h. l.) Phot^{dis} ap Oec (δὲ ἀντὶ τοῦ γάρ· αἰτία γάρ ἐστι τοῦ διὰ τί μέλλουσι καταργ. κ. παύσ.) Oec .. ϛ Ln γαρ c AB (e sil.) DEFG etc vv m Or^{1} Thdrt al Ir^{1} Hil al .. om 67.** aeth go Or^{1} Melet Chr

10. το εκ c ABD*FG al^{8} vg it cop aeth arm go Or^{4} Ath Dam Ir Or^{int} al m .. ϛ (Gb°) praem τοτε c D*** (E τοτε και?) JK etc syr utr al (Or^{1} και τοτε) Melet Chr Thdrt al | DEFG vg it syr go Hier Aug^{2} al (non Ir Aug^{3} al) καταργ. το (FG Ir al τα) εκ μερ.

11. D* οτε δε ημην | ελαλ. ως νηπ., εφρ. ως νηπ., ελογ. ως νηπ. c AB 17. 80. 93. vg cop aeth arr Clem Or Bas Nyss (Did) Thdrt^{1} Dam Hier Aug^{1} al .. ϛ ως νηπ. ελαλ., ως νηπ. εφρ., ως νηπ. ελογ. c DEFGJK etc syr utr it Chr Thdrt ad h. l. Thph Oec pp^{lat} m | οτε sec c ABD* 67.** al am harl* tol d e go Or^{aliq} Did Hil (Ambrst?) .. ϛ add δε c D***EFG JK etc vv m (aeth *et quum*) Or^{aliq} Chr Thdrt al Tert al (Clem^{1} επειδη et ^{1} επει δε) | γεγονα .. B εγενομην | DEFG it syr^{p} go Bas pp^{lat} m (non Aug al) τα του νηπ. κατηργηκα (–σα Mac)

12. γαρ (et. Clem^{2} al m Aug^{1} Amb^{1}) .. D*(E?)FG vv m Cyr pp^{lat} m om | δι' .. DE al m vv pm (non vg it al) Clem^{2} Thdrt^{2} Tert (non Thdot Or Chr Thdrt^{1} Dam al pp^{lat} pl) praem ως | εν αιγν. (Or^{2} και αινιγματος .. et. εν εσοπτρω κ. εν αιν. leg) .. J al Or^{saepe} Gaud^{1} praem και .. om Clem^{ubique} (habet Thdot) | επεγνωσθην (FG επιγν.) .. FG tol it Cyp praem εγω (item D* praem ω?)

13. νυνι δε μενει .. FG μινει δε (*manet autem* it pp^{lat} m) | J μειζον

XIV.

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα 12, 31.
2 προφητεύητε. [2] ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ ἀλλὰ τῷ θεῷ· 5.
3 οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· [3] ὁ δὲ προφητεύων
4 ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. [4] ὁ λαλῶν
5 γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. [5] θέλω
δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων 1.
δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα 13.
6 ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. [6] νυνὶ δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς
γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκα-
7 λύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ ἐν διδαχῇ; [7] ὅμως τὰ ἄψυχα φω-
νὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ
8 διδῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; [8] καὶ γὰρ
9 ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; [9] οὕτως
καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθή-
10 σεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. [10] τοσαῦτα εἰ τύχοι
11 γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον· [11] ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν

XIV. 2. γλωσσῃ (Mac praem εν, item [et. v. 4.] cop sah) .. DEFG al^{2} g** sl^{ed} Cyr Chr^{1} Aug -σσαις | τω c AD***EJK al ut vdtr fere omn Chr^{1} Thdrt Dam Thph Oec .. Ln om c BD*FG 67.** Chr^{1} (et. Chr^{i} cd^{1} ap Mt) | πνευματι .. FG it flor (item cdd^{lat} ap Mill) Pel Vig Bed πνευμα

3. ο δε .. FG g ει γαρ ο (vg d e *nam qui*)

4. ο λαλων .. FG ο λαλει (G add ^{aut} λαλων) | γλωσσῃ .. DE 46. sl^{ed} Mac -σσαις | εκκλησιαν .. FG g vg (non am domid al) Pel Bed add θεου

5. A cop syr utr al Ambrst υμας παντ. | A am Chr Thph γλ. λαλ. | ινα προφ. (-ευετε G) .. D* vg al pp^{lat3} προφητευειν | μειζ. (J al -ζον, al^{2} κρεισσ.) δε c AB 39. (al?) cop (item Mac ο δε προφ. μειζ. η ο) .. ς γαρ c DE (FG vv γαρ εστιν) JK etc vv pl pp ^{gr} et ^{lat} m | διερμηνευῃ c ABD*** al ut vdtr sat m Thdrt Dam Oec .. JK al plus^{30} Chr Thph -νευει .. D* -νευων (sic), item E addito η .. FG η ο διερμηνευων

6. νυνι c JK al ut vdtr omn Chr Thph Oec .. Ln νυν c ABD*FG Chr^{i} cd^{1} ap Mt Thdrt Dam | D*FG harl** om εν extr (harl** om et. tert)

7. μη .. D*FG post εαν pon | τοις (om G) φθογγοις .. Ln του φθογγου c B (sed sine του quod est ex errore Btl) d e tol Ambrst (vg cop Pel Bed *sonituum*) | διδω (Gb') c D***EFGJ al plus^{40} Thdrt Dam Thph .. ς Ln δω c ABD* etc Or Chr Oec .. K δωτε | D*FG γνωσθη

8. A al^{1} Or σαλπιγξ (-πιξ AJ, -πινξ FG) φωνην | δω .. D* δωη, al^{3} διδω | A Or παρασκευαζεται

9. ευσημον .. D*E al^{3} ευσχημον

10. D*FG g Ambrst^{ed} (non ap Sabatier) om τοσαυτα (e *tantum*) | εισιν c AB DEFG al^{7} Clem Dam Thph .. ς εστιν c JK etc Chr Thdrt Oec | D*FG εν τω (vg [non am] Ambrst Bed *hoc*) κοσμω | ουδεν c ABD*FG 67.** al^{10} vv m Clem Dam Ambrst Bed .. ς (Gb°) add αυτων c D***EJK etc syr utr al Chr Thdrt al | D*EFG (vv) αφων. εστιν

11. ειδω .. AD*J etc ιδω .. FG γινωσκω

δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ
βάρβαρος. 12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς 12
τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 διόπερ ὁ λα- 13
i. λῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι 14
γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν.
15 τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι καὶ τῷ νοΐ· 15
ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ καὶ τῷ νοΐ· 16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς πνεύματι, 16
21. ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχα-
ριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· 17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, 17
ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν 18
μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ· 19 ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός 19
μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

---

11. DEFG al^{7} Clem Chr (^{dis} ο εμοι λαλ. βαρβ.) Dam om εν

12. πνευματων .. 23.^{mg} 73. vv m Or^{int} Amb –τικων | περισσευητε .. A 73. Ambrst ($^{cd\,1}$ *quaerite in prophetis*) προφητευητε

13. διοπερ c JK al ut vdtr omn Chr Thdrt Thph Oec .. Gb' Ln διο c AB DEFG Dam

14. γαρ c ADEFK al ut vdtr fere omn vg syr utr al Chr Thdrt Dam Oec Thph Or^{int} Aug^{1} Ambrst Pel Sedul Bed .. Ln [γαρ]; om BFG al^{2} g sah (al^{1} cop Aug^{1} δε)

15. ADEFG 26. 46. 47. προσευξωμαι bis | και τω pr c FGK 46. 109. al^{2} vg it sah syr sl (aeth arr) Or^{1} (sed ibi om et. και) Dam Or^{int} pp^{lat} omn .. ς Ln praem δε c AB (e sil.) DEJ etc syr^{p} al Or Chr Thdrt Oec Thph | και τω sec c BFG 46. 109. vg it sah syr sl (aeth arr) Or^{1} (servato ibidem δε priore) Ath^{1} Caes Dam Thph pp^{lat} omn .. ς praem δε c ADEJK etc syr^{p} al Or^{1} Ath^{1} Chr Thdrt Oec | FG ψαλω πνευματι

16. ευλογησης c FGJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Oec Thph (item vg e g pp^{lat} *benedixeris*) .. Ln ευλογης c ABDE al^{4} Dam .. al^{2} ευλογω | πνευματι c ABDEFG al Dam (sed BDE al^{1} cop sah praem εν) .. ς (Gb°) praem τω c JK etc Chr Thdrt al .. 32. (item cd^{1} Erasmi) plane om | FG om το | FG g al Hier Aug al ουκ οιδ. τι λεγ.

17. B αλλα | ετερος .. G εταιρος

18. τω θεω c ABDEFG al m am tol (al) it syr utr cop aeth ar^{e} Chr Thdrt^{cd} Hier Sedul Bed .. ς (= Gb Sz) add μου c JK etc vg (et. demid harl) ar^{p} sl Thdrt Dam al Pel Ambrst .. FG vg it syr utr cop al pp^{lat} pergunt οτι | γλωσση (Gb') c A(B?)DEFG 17. 31. vg it Dam Ambrst Pel Bed .. ς –σσαις c (B?)JK etc vv pl Chr Thdrt al Or^{int} [cf ad vv. 2. 4.] | μαλλον .. al^{1} (item Chr^{i} cd^{1} ap Mt) vg d (e *aliis*) aeth pp^{lat} omn om (FG g post γλωσσ. pon) | λαλω c BDEFG 17. 67.** al vv pl Oec Or^{int} pp^{lat} (sed FG etc vide ante) .. A om .. ς λαλων c JK etc Chr Thdrt Dam al

19. αλλα c ABDE etc .. ς αλλ c FGJ etc | δια του νοος c JK al ut vdtr longe pl d e syr^{p} al Mac Chr Thdrt Thph Oec .. Mcion (ap Epiph) δια τον νομον (sine μου), item Ambrst^{text} (*per legem*) Paulin (*in lege*) .. Gb' Ln τω νοι c ABDEFG (FG τω ν. μ. ante λαλησομεν [sic, g *loqui quidem*]) al^{12} vg g syr al Nyss (ινα κ. α. ωφελησω) Epiph Marc^{mon} Dam pp^{lat} m [cf v. 15. ubi nemo δια etc]

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε,
21 ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. [21] ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερο- * Es 28, 11, 12.
γλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ᾽ οὕτως
22 εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος. [22] ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν
οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις
23 ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. [23] ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ
καὶ λαλῶσιν γλώσσαις πάντες, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ
24 ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; [24] ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις
25 ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, [25] τὰ
κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσ-
ωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.
26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν
ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα
27 πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. [27] εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖ- Eph 4, 12.
28 στον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω· [28] ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμη- 5.
29 νευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. [29] προφῆται 22.
30 δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· [30] ἐὰν δὲ ἄλλῳ
31 ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. [31] δύνασθε γὰρ καθ᾽ ἕνα
πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ πάντες παρακαλῶνται.

---

20. ταις δε usq γινεσθε .. FG Or^{int} ινα ταις φρ. τελ. γενησθε

21. ετερογλωσσοις .. FG ετεραις γλωσσαις | ετεροις c DEFGJK al ut vdtr longe pl vv ut vdtr omn Or Consist Chr Thdrt Dam Thph Oec pp^{lat} .. Ln ετερων c AB al^{8} | ουδ ουτως .. FG ουδεπω | FG al εισακουσεται

22. πιστευουσιν sec .. FG πιστοις

23. Ln [ουν] .. om FG 67.** it go Amb Ambrst | συνελθη .. BG* ελθη | DEFG vg it go pp^{lat} ολη η εκκλ. | λαλ. γλωσσ. παντ. c D* et*** E d e go Hil (?) (cop ar^{p} aeth Ambrst λαλ. πα. γλ.) .. Ln παντ. λαλ. (FG al λαλησωσιν [F -λησωσιν]) γλ. c ABFG Bas Thph .. ϛ πα. γλ. λαλ. c JK etc vv m Chr Thdrt Dam Oec Vict^{vit} Bed | B om η απιστ. (Ambrst απ. η ιδιωτ.)

24. δε τις .. A syr (aeth) τε τις

25. τα κρυπτα c ABD*EFG al m vv pm Bas Cyr Chr^{1} pp^{lat} .. ϛ (= Gb Sz) praem και ουτω c D***JK etc syr^{p} al Chr ad h. l. (om ουτως seq) Thdrt al | οντως (al^{2} Thdrt^{comm} om) ο (D*FG 109.* Chr^{1} om) θε. c ABDEFG al m vg it cop syr aeth arm go Or^{int} pp^{lat} m .. ϛ ο θε. οντ. c JK etc syr^{p} sl Chr Thdrt al

26. υμων c DEFGJK al ut vdtr fere omn vv fere omn Chr Thdrt Dam al pp^{lat} .. Ln om c AB 74. cop | A al om διδαχ. (al^{1} διδασκαλιαν) εχει | αποκ. εχ. (al^{6} Chr^{i} cdd ap Mt om α. ε.) γλ. εχ. (K al m om γλ. εχ.) hoc ord. c ABDEFG al vv pl Bas Thph Oec^{comm} pp^{lat} .. ϛ γλ. εχ. απ. εχ. c J etc ar^{p} sl Chr Thdrt Dam | DEFG διερμηνειαν | γινεσθω c A(?)DEFGJK al longe pl pp m .. ϛ (= Gb Sz) γενεσθω c B (o sil.) etc Dam

28. διερμηνευτης (et. Chr Thdrt Dam Oec Thph) .. Ln ερμηνευτ. c B item praemisso ὁ D*FG | εαυτω .. FG αυτω

29. D*FGJ al om οἱ | D*FG αναχρινετωσαν

30. δε .. D*FG vg it Or^{int} Ambrst al (non Cyp .. aeth Hil *et si*) om

31. DEFG vv m παντ. καθ ενα

32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται· 33 οὐ γάρ ἐστιν 32 33
Ro15,33. ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνης.
Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν 34
1Ti2,11s. ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλὰ ὑπο-
*Gn3,16. τάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. 35 εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ 35
τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν
ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους 36
κατήντησεν;
Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἃ 37
γράφω ὑμῖν ὅτι κυρίου ἐστίν· 38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. 39 ὥστε, 38 39

---

32. πνευματα (et. Or[2] Chr Thdrt[cd] Dam Oec Thph Tert Or[int 2] Did[1] al) .. Gb' πνευμα c DEFG al[5] it vg[sixt] syr aeth Or[1] Thdrt Or[int 1] pp[lat] pm | J υποτασσονται

33. A 57. cop syr ο (FG om) θεος (Tert Ambrst om) ακαταστ. | αλλα c ABDE etc .. ς αλλ c FGJ etc | ως εν etc .. ς (non Gb Sz) haec cum antecedd conjg (ita et. Chr Thdrt Dam Thph Oec) .. FG al vg (non am) g (e? non d) al Chr[1] add in f. διδασκω, item Chr[1] cd[1] ap Mt Dam διατασσομαι | Ln ἐκκλησίαις, τῶν ἁγίων

34. 35. DEFG al[1] it Ambrst Sedul hos vv. post v. 40. pon

34. υμων c DEFGJK al ut vdtr longe pl syr utr (sed syr[p] c. ob.) it arr sl Chr Thdrt Thph Oec Amb Ambrst Sedul .. Gb° Ln om c AB al[6] vg cop basm aeth arm Mcion ap Epiph Dial Nyss Dam (Cyp) Pel Bed | ταις εκκλησιαις .. 119. tol cop basm syr aeth al Mcion[1] (ap Epiph) Dial (Cyp) al τη -σια | επιτρεπεται (Gb') c ABDEFG al m vv m Mcion[1] (ap Epiph) Dam pp[lat] .. ς επιτετραπται c K (J -τετρεπται) etc syr[p] al pp[gr] m | αλλα c ABD* etc .. ς αλλ c D*** (E?) FGJ etc | υποτασσεσθαι c DEFGJK al ut vdtr longe pl vg it syr utr al Dial Chr Thdrt Thph Oec pp[lat] .. Ln -σσεσθωσαν c A (add τοις ανδρασιν) B al[7] cop basm Mcion ap Epiph Dam

35. DEFG vg it Ambrst al ει τι δε | μαθειν .. A (**?) al[5] Nyss μανθανειν | A 73. Dam θελωσιν, al Thdrt εθελουσιν | γυναικι (Gb') c AB al fere[15] vg basm aeth arm sl Chr Dam Pel .. ς γυναιξιν c DEFGJK etc it syr utr cop ar[p] Chr[cdd] Thdrt al Ambrst | εν εκκλησια (-σιαις FGJ al it syr[p] Thdrt) h. l. c AB al[5] vg cop basm aeth ar[p] Dam Bed .. ς ante λαλειν (al[3] ante γυν.) c DEFGJK etc syr utr it sl Chr Thdrt al Ambrst

36. FG g κατηντ. μονους

37. επιγινωσκετω (D επιγιγν.) .. B Chr (add ταυτα) γινωσκετω | κυριου (A vv θεου) c ADEFGJK al pl Chr Thdrt Dam Oec .. ς (=Gb Sz) praem του c B (e sil.) etc Thph | εστιν c D*E*FG 14. (sed 14. εισιν) it Or Hil Ambrst[ed] (Amb auct de sing cleric om οτι κυρ. εστ.) .. Ln add εντολη c AB Aug item (οτι εντ. θεου εστ.) cop aeth .. ς εισιν εντολαι (Gb° εντολαι) c D***E**JK etc vv pm Chr Thdrt al Ambrst (sed et. εντολαι εισιν, εισ. αι εντ., εισιν εντολη leg)

38. αγνοειτω c A**B (e sil.) D***EJK al ut vdtr omn syr utr cop (ap Wilk) basm (ap Engelbr) al m Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln αγνοειται (-τε D*) c A* (vdtr) D*FG (FG ηγνοειται) Or, item *ignoratur* d e, item *ignorabitur* vg g Or[int] pp[lat] (Hil *non cognoscetur*) (item cop basm ap Sz)

ἀδελφοί, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε ἐν γλώσσαις·
40 [40] πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

XV.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, Ga 1, 11.
2 ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, [2] δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ
3 εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. [3] παρέ- 11, 23.
δωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν Lc 24,
4 ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, [4] καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι 26 s. Es 53,
5 ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, [5] καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, 8 ss. Ps 16, 10.
6 εἶτα τοῖς δώδεκα. [6] ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, Lc 24,
7 ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν. [7] ἔπειτα 34. 36.
8 ὤφθη Ἰακώβῳ, ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. [8] ἔσχατον δὲ πάντων Act 9, 4.
9 ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. [9] ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν Eph 3, 8.
ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν Act 9.
10 ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· [10] χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ
εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα,
11 οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί. [11] εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖ-
νοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

---

39. Ln αδελφ. [μου] c AD***(E?) al pm vv m pp m | FG om το pr | B 48. om το sec | μη κωλ. h. l. c AB al Dam (cop basm al ante το λαλ. pon) .. ϛ post γλωσσ. c DEFGJK etc vv m pp m | εν c BD*FG cop .. Ln [εν] .. ϛ om

40. δε c ABDEFG al m vv pm (syr[p] *enim*) Chr Thdrt Dam Pel Bed .. ϛ (=Gb+ Sz?) om c JK etc sl Thph Oec Amb al

XV. 1. D(E?) ευαγγελισαμην | D*FG στηκετε

2. λογω .. D* d add και (Ambrst *quod et sermone*) | ει κατεχετε .. D*FG it lux Ambrst οφειλετε κατεχειν

4. τη ημ. τη τρ. c ABDE al d e cop syr[p] ar[p] Cyr utrq Hil al .. ϛ τη τρ. ημ. c FGJK etc vv m Dial Chr Thdrt al Ir al

5. ειτα (et. Or Thdrt Dam al) .. A al[6] Eus Cyr[hrs] Chr επειτα .. D* (item E*) FG μετα ταυτα | δωδεκα .. D* (item E*? **?) FG 122.* vv m «*nonnulli cdd*» ap Aug Phot Dam Archel Hier al m (non Aug) ενδεκα

6. πλειονες (Gb″) c ABDEFG al m Or Eus Cyr .. ϛ πλειους c JK etc Chr Thdrt Dam al | και c A**D***JK al ut vdtr fere omn (syr aeth; al?) Or Chr Thdrt Dam al Archel .. Ln om c A* (vdtr) BD*(E?) FG 67.** al[1] vv pm pp[lat]

7. επειτα bis c AFGK al m Or Cyr[hrs] Dam .. DE al ειτα bis .. ϛ Ln επειτα posteaque ειτα c B (e sil.) J al ut vdtr pl Chr Thdrt al

8. ὡσπερεὶ (D* ωσπερ) τῷ (sic et. D***J) .. Gb″ ὡσπερεὶ τῳ c minusc aliquot Chr (sed de ipso τῳ nihil in comm) .. FG al om τω | FG και εμοι

10. η εις εμε .. D*FG vg it pp[lat] om ἡ | ου κε. εγεν. .. D* πτωχη ουκ εγ., FG πτωχη ου γεγονεν, item it pp[lat] m (sed non Hier al) | αλλα c ABD* etc .. ϛ αλλ c D***(E?) FGJ etc | η συν (et. Ath Chr Thdrt[2] Dam[2] Thph Oec Hier[3] Or[int 2]) .. Ln om ἡ c BD*FG vg it Or[gr] (et [lat]) pp[lat] m

11. ουν (vg Tert Pol *enim*, aeth *et*) .. D*FG it go Ir δε

Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ἐκ νεκρῶν ὅτι ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν 12
16. ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν 13
17. οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κε- 14
νὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· 15 εὑρισκόμεθα 15
δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι
ἤγειρεν τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται.
13. 14. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ Χριστὸς 16 17
οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν,
18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ 18 19
ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.
Col 1, 18. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 20
Ro 5, 12ss. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νε- 21
κρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν 22

---

12. εκ νεκρ. οτι c DEFG it (vv m libero transp) Or .. ς Ln οτι εκ νεκρ. c AB (e sil.) JK etc vg (οτι εγ. εκ νε.) al Chr Thdrt al Ir al | εν υμ. τινες c AB al syr utr Or Chr^{1} (et. cdd ap Mt) Dam Or^{int} .. ς τιν. εν υμ. (et. Chr^{2} Thdrt al pp^{lat})

13. E al e om ει (FG εαν) δε usq εστιν .. Ps-Ign ει δε νεκροι ουκ εγειρονται (ex v. 16.)

14. D* om εγηγερται 14 ει δε χριστ. | E (?) d e Ps-Ign om ει δε χρ. ουκ εγ. | αρα και c ADEFGK al plus^{20} g basm go Dial Oec .. Ln αρ. [και] .. ς (=Gb+ Sz) om και c B (e sil.) J etc vv pm (d e al pp^{lat} om et. αρα) Ps-Ign Constst Cyr^{hrs} Chr Thdrt Dam al Jac^{nisib} | δε και c D***EJK al ut vdtr longe pl syr^{p} (al?) Ps-Ign Constst Chr Thdrt Thph Oec .. Gb^{oo} Ln om δε c ABD*FG al^{5} vv pl Dial Cyr^{hrs} Dam | υμων (Ln ὑμῶν, 15 εὑρ.) .. D* al m basm go al Dial Cyr^{hrs} Oec Ruf Arn Bed ημων

15. D*E arr arm go Tert om και (d e Chr^{i} cd^{1} ap Mt om δε, al^{1} αρα, al^{1} γαρ) | ειπερ usq εγειρ. (et. Chr Dam Thph Oec Archel Jac^{nisib} Pel Bed) .. DE 43. vv pm (non vg^{ed} am demid harl** syr^{p} cop al) Or^{2} (certe ultra ηγειρεν non citat) Thdrt Ir Tert al om | FG οι νεκρ.

17. υμων (pauci ημ.) .. Ln add [εστιν] c BD* vv m pp^{lat} (sed vv pp pleriq post ματαια) | ετι (al οτι, Ir Tert οτι ετι) .. A 31. vv pm Dam praem και, cop add και, go Or pp^{lat} m add γαρ

19. εν χριστω h. l. c ABD*EFG al it go Or^{1} (praemisso μονον) Thph (addito μονον) Ir Clem (praemisso μονον) Amb Ambrst al .. ς post εσμεν c D***JK etc vv pm (sed vv m μονον post ταυτη pon) Or^{1} Chr Thdrt Oec (Dam post μονον pon) Promiss (μονον transp) | παντ. ανθρ. εσμεν (et. Or^{2} al m; Ir *omn. sumus hom.*) .. DE d c vg go (al) pp^{lat} εσμ. π. ανθρ.

20. νυνι (et. Or Chr Thdrt Dam al) .. AFG Dial νυν | FG Dam^{comm} εκ των νεκρ. | ς (= Gb Sz) add in f. εγενετο c D***JK etc syr utr al Thdrt Dam al contra ABD*EFG al vv m Or Dial al m Ir Hil al m

21. ὁ c D***EFGJ al ut vdtr fere omn Ath^{1} Euther Chr (sed et. η αναστ.) Cyr^{hrs} (sed postea η ζωη) Thdrt al .. Ln om c ABD*K 67.** Or Dial Ath^{1} Ps-Ath Dam | δι' bis .. FG δια

23 τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι·
24 ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα
τὸ τέλος ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταρ-
25 γήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν *Ps 110, 1. Mt 22, 44 pp.
βασιλεύειν ἄχρις οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
26 27 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. 27 πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ He 10, 13.
τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς *Ps 8, 6. (7.)
28 τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα· 28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, Eph 1, 22. He 2, 8.
τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα
ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νε-
30 κροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί καὶ ἡμεῖς
31 κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν Ro 8, 36.

---

23. ς, item ς^{e} 1624. et al (non Mill Wtst al Gb Sz) om του ex err. ut vdtr | εν τη π. α. .. FG g vg (non am al) pp^{lat} m οι (*qui*) εν τη π. α. ελπισαντες (vg pp^{lat} m *crediderunt*)

24. παραδιδοι c BFG, item -διδω ADE al (go; item ap Sz basm sah) Eus Ath Did Hipp Bas Nyss al (Or^{2} οτε [^{1} οταν] παραδιδωσιν, ^{1} οτε παραδωσει) .. ς παραδω c JK etc Chr Thdrt Dam al

25. αχρις (A Dam -ρι) ου c ABD*(E?)FG al^{6} Or^{2}(sic) Ath Eus Hipp Epiph^{saepe} Dam al .. ς (Gb^{oo}) add αν c JK etc Or^{1} (alibi εως αν) Caes Cyr^{hrs} (ap Touttée; edd al om) Chr Thdrt al | Ln εχθρ. [αυτου] c AFG al vv pm (non vg^{ed} am demid al syr^{p} al) Or^{3} Mcell ap Eus Caes Cyr^{hrs} al Tert al (non Or^{3} Ath Chr Thdrt ad h. l. Dam al Ir Hil al) | FG g Hier^{1} om αυτου

26. Hunc versum D*E d e tol Hier Ambrst post ποδας αυτου v. 27. pon .. 92. om

27. οτι pr (ot. Or Ath Tit Cyr^{hrs} Chr Thdrt Dam al) .. Ln [οτι] .. om B vg d e pp^{lat} m (non Aug) | υποτεταχται .. FG vv m Hipp Or^{lat} al^{lat} add αυτω | F om τα

28. και c AD***JK al ut vdtr fere omn vg (et. demid) cop basm syr^{p} al Ps-Ign Dial Ath Ps-Ath Caes Marc^{diad} Cyr^{hrs} Chr Thdrt Dam al Tert Or^{int} al .. Gb^{o} Ln [και], om BD*E (?) FG al^{2} am harl tol mar it syr go Or Ir Hier al | ο υιος (et. Ps-Ign^{ms} Or Dial Ath Dial c. Mac. Marc^{diad} Chr Thdrt Dam al Ir al) .. om vg^{ms} (sed non am demid tol harl) Ps-Ign^{ed} Hipp Caes Cyr^{hrs} Ps-Ath Tert al m | τα tert c D***EFGJK al ut vdtr fere omn Or^{ubiq} Dial Ath Tit Caes Cyr^{hrs} Marc^{diad2} Chr Thdrt Dam al .. Gb^{o} Ln om c ABD*(D* ῃ̃ post θε. pon) 17. Hipp

29. FG ποιουσιν, al ποιησωσιν | Edd pl (et. ς Gb Sz) νεκρῶν, εἰ | αυτων c ABD*EFGK al fere^{20} vg it cop basm syr^{p} arm go Or Dial Eph Epiph al^{gr} et ^{lat} .. ς (=Gb Sz) των νεκρων c J etc syr al Chr Thdrt Oec Thph Jac^{nisib}

31. υμετεραν (et. Dial Chr [comm καύχησιν ἐνταῦθα τὴν αὐτῶν προκοπὴν λέγων] Thdrt^{1} [et ad h. l. comm: καύχησιν δὲ αὐτοῦ τὴν πίστιν αὐτῶν ἐκάλεσε] Dam Thph Oec Hil al m) .. ς (non ς^{e} Gb Sz, sed Gb') ημετεραν c A al m Or Thdrt^{text} ad h. l.

καύχησιν ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. [32] εἰ κατὰ ἄνθρω- 32
πον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρον-
*Es22,13. ται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. [33] μὴ πλανᾶσθε· 33
φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. [34] ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρ- 34
6, 5. τάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.
Ἀλλ' ἐρεῖ τις Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; 35
[36] ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· [37] καὶ ὃ 36 37
σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον
εἰ τύχοι σίτου ἤ τινος τῶν λοιπῶν· [38] ὁ δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα 38
καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα. [39] οὐ 39
πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ
κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. [40] καὶ σώματα ἐπου- 40
ράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δό-
ξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. [41] ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σε- 41
λήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.

---

31. καυχησιν .. Ln add αδελφοι c ABK al plus[10] vv pl (sed pm add μου) Dial Aug Pel Bed (non Or Chr Thdrt Dam al m Ambrst) | D*E om ιησ. τω κυ. ημ. (item d e Ambrst sed retinent $\overline{\kappa\omega}$ pro $\overline{\chi\omega}$); Or Chr Aug[1] om τω κω ημ., Dam om ημων (variant al pauc)
32. D*FG om το
33. χρηστα c ABDEFGJK al ut vdtr fere omn (item Clem[hom] Clem[cpit] Ath Chr Thdrt Dam Oec Thph) .. ς (= Gb Sz) χρῆσθ', Ln χρήσθ' (item Clem, Amphil in versibus)
34. λαλω c BDE al m Dial; item *loquor* d e vg (contra 6. 5. *dico*) .. ς λεγω c AFGJK etc Chr Thdrt al
35. B Or αλλα
36. αφρων c ABDEFG al m .. ς αφρον c JK etc pp m | A al[2] Epiph Chr[1] Thdrt[1] (utrq non ad h. l.) ζωογονειται | αποθανη .. add (DE Dial) s. praem (FG vg it Ir al m) πρωτον
38. διδ. αυτω c AB al vg syr utr (cop) al Or Dial Dam Tert al .. ς αυτω διδ. c DEFGJK etc it Chr Thdrt al Ambrst al | το c JK al ut vdtr longe pl Or (sic) Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb[oo] Ln om c ABDEFG al[6] Epiph
39. η αυτη σαρξ .. FG al g Chr[i] cdd ap Mt om σαρξ | αλλα (D* aeth Dial Chr om; G αλλ', syr γαρ) αλλη μεν c ABDEFGJK al plus[60] vg it cop syr[p] aeth al pp[gr] et [lat] m .. ς (= Gb Sz) add σαρξ c pauc ut vdtr testibus | D*(E?) d e syr Dial Tert al ανθρωπου | σαρξ κτηνων (D*E?FG d e syr Tert al -νους; Dam h. l. πτηνων, postea κτην. deniq ιχθ.) .. D*E? FG al[6] vg it syr Chr Tert al om σαρξ | πτην. (D*FG πετεινων) et ιχθ. hoc ord. c ABDE al[6] vg d e cop syr al Or Chr (Dam) Thph Tert al m .. ς ιχθ. et πτην. c FGJK etc syr[p] al Thdrt Oec | σαρξ πτην. c BDEFG al am demid harl tol it cop al (Dam) Thph Tert Ambrst al .. ς om σαρξ c AJK etc syr utr al pp[gr] et [lat] m
40. FG g Tert al om σωμ. sec | αλλα c ABD* etc .. ς αλλ c FGJ(EK?) etc
41. ηλιου, και (vg[ed] am al cop Or[int 1] Hier al om) αλλη .. FG al[1] g ηλ., αλλη δε

42 [42] οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν
43 ἀφθαρσίᾳ· [43] σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθε-
44 νείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· [44] σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα
45 πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν. [45] οὕτως καὶ
γέγραπται Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχα- *Gn 2, 7.
46 τος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. [46] ἀλλ᾽ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ
47 τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. [47] ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός,
48 ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ. [48] οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί,
49 καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· [49] καὶ καθὼς ἐφορέ-
σαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.
50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κλη- 6, 9 s.
ρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.

---

44. ει εστ. usq πνευματικ. (Gb′) c ABCD* (item D***E omisso ει) FG (G* praem καθως, ex errore quem ipse * statim correxit) al m vg it cop aeth arm Dam Aug[3] vel[saepius] Bed, item (in textu, non attingunt in comm) Ambrst Pel, item (libere) Ruf Gaud .. ϛ ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα (σωμα retinent et. nonnulli ex minuscc qu ιει etc, item cop aeth Ruf al) πνευματικόν c JK etc syr utr al Chr Thdrt al Jac[nisib] .. plane om al[7] Chr[1] cdd ap Mt (praetereunt citatis prioribus Or Ir Tert al m)

45. ουτως και .. FG g al Ambrst al καθως | Ln [ανθρωπος] .. om BK al[3] Did Ir Tert[1] al (non Dial Chr Thdrt Dam al Jac[nisib] pp[lat] m) | Al[5] Aug[1] om αδ. pr | αδαμ sec (aeth Quaest ανθρωπος, Mcion ap Tert Dial κυριος) .. Ir[cd] om

46. D* αλλα

47. ο πρωτ. ανθρ. .. C* add αδαμ | εξ ουρανου (FG g vg al pp[lat] m add ο ουρανιος, item Ath ο επουρ.) c BCD*EFG 17. 67.** vg it cop al Or[1] Hipp[ms] Ath Bas Nyss Naz Isid Cyr Apollinarist et Photin ap Epiph Or[int 1] Tert Cyp[saepe] Hil al pl .. ϛ (Gb[oo]) praem ο κυριος (quae lectio Mcioni adscribitur a Tert et in Dial) c AD***JK etc syr utr go al Or[1] Chr Thdrt Dam Thph Oec Or[int 1] Maximin[arian]

48. τοιουτοι (C add ουτοι) και .. FG om και | D*FG ουρανιος et ουρανιοι

49. φορεσομεν c B (e sil.) 17. 46. al ut vdtr sat m syr utr arr aeth arm Or[edd] (non De la Rue) Thdrt[dis] (τὸ γὰρ φορέσομεν προῤῥητικῶς, οὐ παραινετικῶς εἴρηκεν) Thph (ὥστε εἰ ὡς περὶ ἀναστάσεως λεγόμενα, οὐ περὶ πολιτείας [hinc ante explicuerat φορέσωμεν per ἐν ἀρετῇ αὖθις ζήτωμεν] ταῦτα δεῖ νοῆσαι, καὶ τὸ φορέσομεν οὐχ ὡς συμβουλευτικῶς λεγόμενον δεῖ νοῆσαι ἢ γράψαι, ἀλλ᾽ ὡς μέλλοντος πράγματος ἐνδεικτικόν, τοῦτ᾽ ἔστιν μέλλομεν φορέσαι) Oec (is simili modo ac Thph de utraque lectione disserit) .. Ln φορεσωμεν c ACDEFGJK al longe pl vg it cop go sl Thdot Or (ed. De la Rue etc; diff edd al) Caes Bas Cyr Mac (Meth, sed praecedit ινα) Chr[dis] (τοῦτ᾽ ἔστιν ἄριστα πράξωμεν. συμβουλευτικῶς εἰσάγει τὸν λόγον) Epiph Ps-Ath Dam Ir Tert[dis] Cyp Hil Hier al m

50. κληρ. ου δυνανται (et. δυναται leg) .. FG al g cop Mac Chr Tert[1] al ου κληρονομησουσιν | κληρονομει (et. Clem[2] Or Tit Meth[2] al m) .. Ln -μησει c C*D*FG vg it cop pp[lat] (non Or[int])

51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλ- 51
1 Thes 4, 15 s. λαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· 52
σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησό-
μεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν 53
τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται 54
ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται
*Es 25, 8. * Hos 13, 14. ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου 55

---

51. παντες pr (sino μεν) c BC*D* 23.* 219.* d e syr utr aeth ar^{p} go (syr^{p} go add *enim*) Or^{3}, item Hier ex cdd^{gr} (postquam enim latinos habere dixit: *Omnes quidem resurgemus* etc pergit in graecis omnibus esse vel: *Omnes dormiemus* etc vel: *Non omnes dormiemus* etc ita ut μεν legi diserte negare videatur. Idem alibi de his lectionibus agens μεν particulam non attendisse vdtr. Quod idem de Aug dixerim, qui modo et graece et latine legi *quidem*, modo nec gr. nec latine testari vdtr.) item Jac^{nisib} .. ς add μεν, Ln [μεν] c AC**D***EFGJK etc vg g cop al pp ^{gr} et ^{lat} m | ου κοιμηθησομεθα π. δε αλλαγ. c B (e sil.) D***EJK al ut vdtr fere omn item cdd^{gr} ap Hier ap Acac (teste Hier) ap Did ap Pel ap Gennad ap Oec, syr utr cop arr go, item Thdot Or^{1} (et^{2} ap Hier), item Thdor^{heracl} Diod^{tars} Apollin (hi^{3} ap Hier), item Dial Ps-Just (respons. ad orthod.) Tit ap Dam Caes Chr Thdrt^{2} Andr (Max, vide post) Dam Thph Oec Tert (omnino sic; cf Sabat. ad h. l.) Or^{int2} Hier^{3} .. Ln κοιμηθησομεθα (F -σωμεθα), ου παντ. δε (17. αλλ ου πα.) αλλαγ. c C (et* et**) FG 17. (sed FG 17. g praem ουν), item A (sed praemisso οἱ. Ab seriore [sic] correctore lectio confusa vdtr; super μεν enim ου [οῦ i. e. ουν??] notavit intactis reliquis), item cdd^{gr} ap Hier (item ap Acac testo Hier) ap Aug ap Pel ap Ruf ap Occ, itom aeth arm (nec Or^{1} nec Or^{int1} jure citari possunt) Cyr^{hrs} (sic legendum) Did Pamphil (ap Wtst) Max (et hanc et priorem lectionem tractat) Hier .. D* vg d e arm^{mg} cdd^{lat} ap Hier ap Aug ap Pel ap Ruf ap Gennad, item Jac^{nisib}, item Hil^{saepe} Amb Aug al m αναστησομεθα (*resurgemus*, sed am *-gimus*) ου παντ. δε αλλαγ. (Cf praeterea Sabat. ad h. l. Reichii progr. Gotting. festi Chi Nati 1840.)

52. εν ριπη .. C praem ως (sic) | ριπη .. D*EFG 67.** Dial cdd^{gr} (et. Did) ap Hier (ριπη s. ροπη. *Utrumque enim legitur, et nostri interpretati sunt in ictu s. in motu*) ροπη | εγερθησονται (et. Or^{4} Dial Chr ad h. l. Thdrt al) .. ADEFG al^{2} Chr^{1} Dam Thph^{mg} αναστησονται (al^{1} εγειρονται)

53. FG om τουτο sec

54. Gb^{o} το φθαρτ. τουτο ενδ. αφθαρσ. και (habent et. Heracl (alludens) Or^{3} Chr Thdrt^{2} Dam Thph Oec Cyp Hier) c C* (sic) 64. 71. vg cop aeth go Mcion ap Epiph Ath Ir (ibi *Oportet enim* usq *victoria tua* v. 53. usq 55. citat) Hil Aug^{1} Ambrst Fulg Oros Bed .. A arm (item citatur Ir; alludit bis: καὶ πῶς τὸ θνητὸν τοῦτο σαρκίον ἐνδύσεται ἀθανασίαν καὶ τὸ φθαρτὸν ἀφθαρσίαν, διαγγέλλειν. Sed haec potius e v. 53. petita sunt.) το αφθ. usq αφθαρσ. pon post το θν. τ. ε. την (sic, item 17. et fortasse C*) αθαν. και (D* d* [sed ipse* supplevisse vdtr] 1. Or^{1} om κ. το θνητ. τ. ενδ. αθ., FG om οταν δε usq αθανασιαν) | νικος .. habent (ut talia saepe) νεικος BD*; *in contentione* Tert Cyp Hil Hier

56 θάνατε τὸ κέντρον; ποῦ σου θάνατε τὸ νῖκος; [56] τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου
57 ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος· [57] τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ δι- Ro 5, 12
58 δόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. [58] ὥστε, ἀδελ- ss.
φοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ
ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν
κυρίῳ.

XVI.

1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλη- Ro 15, 26.
2 σίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. [2] κατὰ μίαν σαββάτου
ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ
3 ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. [3] ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκι-
μάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς
4 Ἰερουσαλήμ· [4] ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύ-
5 σονται. [5] ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν Act 19, 21.
6 γὰρ διέρχομαι, [6] πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα 20, 2 s.
7 ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. [7] οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν
παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος 4, 19.

---

55. κεντρ. et νικος (BD* rursus νεικος vv. 55. 57.) hoc ord. c A** (*om που σου θ. το νικ.) DEFGJK al ut vdtr longe pl it syr utr arr go sl[ed] Or ([1]) Ath[1] Cyr[hrs 1] Chr[2] ad h. l. Thdrt Euther (in sermone XV.) Thph Oec Ir[1] Tert[1] (Tert al rursus *contentio* pro νικος) Cyp Hil al .. Ln νικ. et κεντρ. c BC 17. 64. 71. vg cop aeth arm sl[ms] (Or[1], sed potius ad Hoseae locum spectat) Eus Ath[1] Did Nyss Cyr Cyr[hrs 1] Bas[seleuc] Dam Ir[1] Tert[1] Hier Amb al | θανατε bis c BCDEFG 39. 67.** vg cop aeth arm Eus Ath[1] Nyss Ir[2] Tert[2] Cyp Amb[saepe] Aug[saepe] al omn .. ς ante το νικ. habet ᾅδη c A** (vide ante) JK etc vv m Or Ath[1] Euther al pm

56. η αμαρτια .. A praem εστιν, vg postpon (item syr post αμαρτ. et post νομ.)

57. διδοντι .. DE al m Ath[cdd 3] Chr Oec δοντι (item vg al pp[lat] *qui dedit*)

58. αμετακινητοι .. A vv m Ambrst al praem και | FG οτι ουκ εστ. ο κοπ. υμ.

XVI. 2. σαββατου (Gb') c ABCDEFG 17. 109.[mg] vg it al Chr pp[lat] .. ς σαββατων c JK etc cop go al Thdrt Dam al | αν c ACDEFGJK etc .. B εαν | ACK al m Dam ευοδωθη (al ευοδουται) | J al γινονται

3. εαν c ACD***EJK etc .. Ln αν c BD*FG etc | ς (non Gb Sz al) δι' ἐπιστολῶν cum antecdd conjg | A εις ιεροσολυμα

4. η αξιον c DEFGJK al ut vdtr fere omn syr utr go al Chr Thdrt Dam al .. Ln αξ. η c ABC al vg it al

6. B 64. 67.** καταμενω (FG παραπομεινω) | η (FG 2. g om) και (B al[3] Chr[i] cdd ap Mt om) παραχ. ινα (FG it ει μη) .. D* ινα ει και παραχ. | D*FG ου αν | J al πορευομαι, al -σομαι s. -σωμαι

7. ελπ. γαρ c ABCDEFG al pm vv pm Chr Dam pp[lat] .. ς (= Gb Sz) ελπ. δε c JK etc syr[p] al Thdrt al

Act19,8. ἐπιτρέψῃ. 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· 9 θύρα γάρ 8 9
2Co2,12. μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.
4,17. Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ 10
Act19,22. 1Ti4,12. γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ· 11 μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. 11
προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς μέ· ἐκδέχομαι γὰρ αὐ-
τὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
3,5. Act19,1. Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ 12
πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ,
ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.
Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. 14 πάν- 13 14
τα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.
1,16. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἔστιν 15
Ro16,5. ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· 16 ἵνα 16
καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κο-
πιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ 17
2Co11,9. Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα αὐτοὶ ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν 18
γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

---

7. επιτρεψη (Gb'') c ABC al plus^{15} (vg it *permiserit*) Chr Thph^{i} cdd ap Mt .. ς -τρεπη .. J -τρεπει

8. D*** (*accentu caret) al m (et. Oec) ἐπιμένω

9. ενεργης (Hier *efficax*, Ambrst *operosum*) .. vg it Aug al *evidens* (εναργης) | J om και (Chr^{comm} Thdrt^{1} Thph add οι) αντικ. πολλ.

10. καγω c A (B 64. 67.** εγω) CJK al m Thdrt Dam Thph .. ς και εγω c DEFG etc Chr (καθως κ. ε.) Oec

11. D*FG it go om ουν | J al εξουθενησει | πρ. με c ACD***EJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Thph Oec .. Ln πρ. εμε c BD*FG Dam | B om μετα τ. αδελφ.

12. πολλα .. DEFG vg it go pp^{lat} praem δηλω υμιν οτι | Chr^{i} cdd ap Mt om μετα τ. αδελφ.

13. FG om τη | κραταιουσθε .. Ln praem [και] c ADE 46. 109. vg (non it) al m pp^{lat} (non Ambrst^{ms} nec Chr Thdrt Dam Thph Oec)

15. D* 71. aeth ar^{P} go om δε | στεφανα .. C*DEFG al fere^{10} vv m pp^{gr} et ^{lat} aliquot add και φορτουνατου (ita DE etc; leg et. φουρτ.) s. και φορτ. και αχαϊκου (ita C*FG etc) | εστιν .. C* (vdtr) DEFG etc (ut antea, item Or^{int}) εισιν

16. κοπιωντι .. FG g add εν υμιν

17. φορτουνατου c A(B?)CDEFGJ 17. al vv (aeth om κ. φορτ. κ. αχ. nec v. 15. add) fere omn (Clem^{rom} Chr^{1}) .. ς φουρτ. c B (o sil.) K etc (ita editum etiam in pp ad h. l.) | υμετερον c BCDEFG 17. al .. ς υμων c AJK etc Chr Thdrt Dam al .. et. ετερων et (post υστ.) μου leg | αυτοι (Gb') c ADEFG al (vg pp^{lat} *ipsi*, d e *illi*, g utrq) Chr Oec .. ς ουτοι c B (e sil.) CJK etc Thdrt Dam al

18. το εμον .. D*FG 46. vg it go Ambrst Pel Bed praem και

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐν κυ- Act18,2.
ρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα σὺν τῃ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. Ro 16, 5.
20 [20] ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλή- Ro 16, 16. etc
ματι ἁγίῳ. 2Th3,17.
21 22 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. [22] εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον, Col 4,18.
23 24 ἤτω ἀνάθεμα. μαραναθά. [23] ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν. [24] ἡ Ro16,24.
ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

---

19. A 34. om versum | αι εκκλησιαι .. C al syr ar^e Chr Bed add πασαι | ασπαζεται c CDEK al go .. ꞓ Ln –ζονται c B (e sil.) FGJ etc vv pl pp m | DE d e ακυλας πολλα | πρισκιλλα .. Ln πρισκα c B 17. am demid harl cop go Pel | DEFG vg it go Pel Ambrst^text ed Bed add in f. παρ οις (F ους) και ξενιζομαι

22. τον κυριον (J al pm vv m Chr Thdrt[1] [non ad h. l.] Thph Pel Victorin add ημων) c ABC* al[4] aeth cop ap Wtst Chr^i cd[1] ap Mt .. ꞓ (Gb°°) add ιησουν χριστον (χριστ. om tol item cdd^lat al arm Thdrt[1] [ad h. l.] Tert .. Victorin *Christum filium* pro ιν χν) c C***DEFGJK etc vv pm pp m | μαραναθά (sic cdd m) .. ꞓ μαρὰν ἀθά (sic D***J etc)

23. κυριου .. AJ al fere[20] vv m Chr Thph pp^lat add ημων | ιησου c B al fere[10] am f tol (item cdd^lat al) go Thdrt .. ꞓ Ln add χριστου

24. μου .. A 73. om (Did ap Hier *Dei* [vdtr]) | ꞓ (Gb°°) add in f. αμην c ACDEJ etc vv pl pp m (sed tantum in textu) .. Ln [αμην] .. om c BFG (inter textum et subscriptionem habet: γενεθητω γενεθητω) 17. 64. g f tol (item cdd^lat al)

Subscriptio: ꞓ (= Gb Sz) πρὸς κορινθίους πρώτη (J al α̅ επιστολη) ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων (απο φιλιππων: ita et. E? d** [*scribens a philippis*] syr^p ar^p sl^ms Thdrt^subscr [sed haec subscriptio spuria est] Dam^subscr [?] Occ^subscr [vide post], item addito μακεδονιας D** syr [certe sic editum est]; go sic: *e Filippa, ut dixerunt quidam; verum potius videtur secundum ipsius apostoli indicium scripta esse ex Asia* .. al απο της ασιας? .. B** al cop Chr^comm Euthal^praefat Thdrt^praef ad II Cor Synops Oec^praef Ebedjesu [ap Assemani] απο εφεσου [al Euthal al add της ασιας]) διὰ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου (J al vv φορτουν.) καὶ ἀχαϊκοῦ καὶ τιμοθέου (δια etc habent et. syr^p ar^p Dam^subscr; item omisso και τιμοθεου Thdrt^praef et subscr .. cop δ. στεφ. κ. αχ. .. syr δια χειρων τιμοθεου) c JK al .. AB*CDG al προς (G praem ετελεσθη) κορινθιους α̅ (G πρωτη; D* add επληρωθη .. DFG add αρχεται πρ. κορ. β̅ [G δευτερη]) .. praeterea numerantur κεφφ. θ' (ita et. Euthal al), αναγνωσεις ε' (et. Euthal al), μαρτυριαι ιζ' (et. Euthal al .. al κ'), στιχχ. ωο' (ita J al, et. Euthal al) s. ωθ' (K al) s. ψνε', Ambrst *versus* 980.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

1 Co 1, 1. etc Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τι- 1
μόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς
1 Co 1, 3. etc ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. ²χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ 2
θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Eph 1, 3. Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ 3
Ro 15, 5. πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, ⁴ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς 4
ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ
θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ,
Col 1, 24. ⁵ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ 5
τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. ⁶εἴτε δὲ θλιβόμεθα, 6
ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ
τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βε-
βαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως
Phil 3, 10. καὶ σωτηρίας, ⁷εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ 7
τῆς παρακλήσεως.

---

* πρ. κορ. β̅ c AB (C vdtr) K al; DG vide ante .. J του αγιου αποστ. παυλ. επιστ. πρ. κορ. β̅ .. ς[e] παυλου του αποστολου η προς κορινθ. επιστ. δευτερα, ς Gb Sz η προς (ς add τους) κορ. επιστ. (ς om) δευτ.

I. 1. χυ ιυ c B syr[p] Thdrt Bed .. ς Ln ιυ χυ c ADEGJK etc vv pl Chr Dam al .. F f om

3. ο πατηρ .. FG om ὁ

4. επι .. C al m Chr Antioch Procop εν | B (sed transilit a θλιψ. ad θλιψ. vel potius a παση ad παση) al Chr[comm 3] om τη | εις .. FG ινα | αυτοι .. DEFG 14. vg it Amb Bod (non Hier Ambrst) και αυτοι | υπο .. F al[2] απο

5. D* το παθημα | ουτως .. DEFG al it (item vg al Dam Ambrst[ed], sed om και seq) add και | του sec c ABCDEFG (J transilit a περισσ. ad περισσ.) K al pl Or al m .. ς (= Gb Sz) om c minuscc

6. ειτε .. D* al[1] ει | B al[1] om και σωτηριας pr (al[1] aeth σωτ. και ante παρακλ. pon) | ὧν .. D*FG (g utrumque) ως | ειτε παρακαλ. usq παρακλ. κ. σωτηρ. (Ln [κ. σωτηρ.], vide infra) h. l. (Gb′) c BDEFGJK al plus[60] it f syr[p] ar[p] sl pp[gr] m .. ς (=Gb Sz) ante και η ελπις pon c minusc ut vdtr pauc (nec versio nec pp ut vdtr) .. Gb ante της ενεργουμ. pon (omissis και σωτηριας) c AC al fere[10] am harl flor (similiter vg[ed] demid, sed exaggerant) syr cop al (item arm sed exaggerat) Eph Antioch Ambrst (item Pel Bed ut vg[ed])

7. ως c ABCD*E* al Or Eph Dam .. FG (d e syr *si*; g om) οι (corrige ει?) .. ς ωσπερ c D***E**JK etc Chr Thdrt al | DEFG vg it al των παθ. εστε | FG it om ουτως

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν
τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ἐβαρήθημεν ὑπὲρ
9 δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· [9] ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς
τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ᾽ ἑαυ-
10 τοῖς ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς, [10] ὃς ἐκ τηλικούτου θα-
νάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, 2Ti 4,18.
11 [11] συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώ- Ro15,30.
12 πων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. [12] Ἡ γὰρ
καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν
ἁγιότητι καὶ εἰλικρινείᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ᾽ ἐν χάριτι 1Co2,4.
13 θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. [13] οὐ γὰρ
ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ᾽ ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω
14 δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, [14] καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ

---

8. υπερ c B (e sil.) JK al ut vdtr longe pl Dam Thph Oec .. Ln περι c ACDEFG al[8] Bas Chr Thdrt Antioch | ημιν c D***EJK al ut vdtr longe pl vv pm Bas Chr Thdrt Dam Ambrst[ms] .. Gb[oo] Ln om c ABCD*FG al[8] vg it Hier al (contra om ημων cop syr Thph Ambrst) | υπερ (D* et ⁝ ⁝ FG παρα) δυν. h. l. c DEFGJK al ut vdtr longe pl vv pl Chr Thdrt Dam al Tert Ambrst al .. Ln ante εβαρηθημ. (al Dam Thph εβαρυνθ., al[1] Oec εβαρυθ.) c ABC al[5] arm Bas Hier

9. αλλα c B (e sil.) DEJ etc .. Ln αλλ c ACFG etc | D* αλλα επι | τω θ. τω εγειροντι (al m Thdrt Thph -ραντι) .. FG θεον τον εγειροντα

10. τηλικουτου θανατου .. d e syr utr go Chr Thdrt Or[int] Hier Ambrst (vg *tantis periculis*) -κουτων -των | και ρυσεται c BC 73. 93. 211. am tol mar g cop aeth arm sl[ms1] Ath (sed non citat οτι κ. ε. ρυσ.) Dam .. Ln [κ. ρυσ.] .. om AD* d e demid syr Chr Ambrst[ed] .. ς κ. ρυεται c D***EFGJK etc vg syr[p] go al Thdrt Thph Oec Or[int] Hier al | εις ον ηλπικ. .. 93. 211. al[2] om .. 31. syr[p] (sed mg εις ο. ηλπ.) (arm) Chr Thph Hier ηλπ. δε | Ln [οτι] .. om BD* 64. .. FG g post και pon | D** FG al[6] vv Hier Ambrst om ετι .. 211. al[3] om οτι κ. ε. ρυσετ. (FG cdd[lat] go ρυεται)

11. υμων υπερ (D*FG περι) ημων (υπ. ημ. syr[p] c. ast, om Sedul, C vg cop Chr[2] post δεησει pon) .. A al[1] ημων υπ. υμ., al[4] cop ημ. υπ. ημ. | FG 64. 67.** it Ambrst[ed] Chr[1] εν πολλω (-λων Ambrst[ed]) προσωπω | ημων .. D**E(?)FJK al fere[40] sl Dam Phot ap Oec item Oec υμων

12. αγιοτητι c ABCK 37. 64. 67.** 73. cop arm Clem Or Antioch Dam[2] Anton .. ς απλοτητι [cf Eph 6, 5. Col 3, 22.] c DEFGJ etc vv pl Chr Thdrt Thph Oec Ambrst al .. al[2] πραοτητι | A syr[p] και εν ειλικρ. | του θε. c ABCDE al Dam[2] .. syr[p] (habet mg) Chr Thdrt Ambrst om (Clem θεον εγνωμεν) .. ς om του c FGJK etc Or Thph Oec | ουκ .. B al[4] vg syr[p] al και ουκ | FG σαρκινη

13. BFG om αλλ | Ln [ἢ] ἅ .. om ἢ A (non D*) al[3] syr arm go .. om ἅ AD* al | η (K al vv m Ambrst al om) και επιγ. .. B al[4] Oec om | οτι και c D***JK al ut vdtr longe pl syr[p] sl Chr Thdrt Thph Oec .. Gb[oo] Ln om και c ABCD*EFG al[5] vv pl Dam pp[lat] | Ln ἐπιγνώσεσθε [14] καθώς

1Co 1, 8. μέρους ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 15
1Co 16, 5. ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, 16 καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ 16
πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι
εἰς τὴν Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν βουλευόμενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρη- 17
Mt 5, 37. Ja 5, 12. σάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ
1Co 1, 9. ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; 18 πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ 18
ἔστιν ναὶ καὶ οὔ. 19 ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν δι' 19
ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ
καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐ- 20
1Co 1, 8. τῷ τὸ ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ 21
βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, 22 ὁ καὶ σφρα- 22
5, 5. γισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀῤῥαβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν.

---

14. Gb Sz μέρους· ὅτι .. ς Ln μέρους, ὅτι | κυριου .. Ln add [ημων] c BFG al plus[10] vv m pp m | ιησου .. D*EFG al m (iid fere qui ημων) vv pm Chr Antioch Thph pp[lat] add χριστου

15. προτερ. (al[1] om, K το δευτερ., J al pm Thph Oec το προτ.) h. l. c AB CDEFGJ al pm vg it syr utr go al Chr Dam pp[lat] .. ς ante ινα c K etc cop al Thdrt al | ελθ. πρ. υμ. c DEFGJK al m vv pm Chr[i] cd[1] ap Mt Thdrt Thph pp[lat] .. ς Ln πρ. υμ. ελθ. c ABC etc syr[p] ar[p] Chr Dam Oec | χαριν .. BJ al[5] Thdrt (Chr[comm] χάριν δὲ ἐνταῦθα τὴν χαρὰν λέγει) χαραν | σχητε c BC al Thdrt[2] Dam .. ς Ln εχητε

16. διελθειν c BCD***EJK al ut vdtr longe pl vg al m Chr[2] Thdrt Thph .. Gb' Ln απελθειν c AD*FG (g utrque) 80. cop (syr[p] mg go *ire*) Chr[1] Dam .. al m vv Oec ελθειν | υφ .. D*FG al m Chr[i] cd[1] ap Mt Thdrt[cd] αφ

17. ουν .. A δε (go *vero igitur*) | βουλευομενος c DEJ (-σομενος) K al ut vdtr longe pl it syr utr aeth ar[p] go sl Thdrt Oec Ambrst .. Gb'' Ln βουλομενος c ABCFG al fere[15] vg cop Chr Dam Thph Bed | FG Thdrt om τη | 67.** al[1] vg Pel om ναι alterum et ου alterum

18. ο προς .. D* om ο | εστιν (Gb') c ABCD*FG al[5] vg it go al Cyr Thph[ms] .. ς εγενετο c D***EJK etc (syr utr al *fuit*) Chr Thdrt Dam al

19. του θε. γαρ c ABC al[4] .. ς γαρ του (FG om) θ. c DEFGJK etc | χς ις c AC .. ς Ln ις χς .. Chr (et. cd[1] ap Mt) om | δι ημων .. FG praem ὁ | DEFG σιλβανου | εγενετο .. C εστι

20. θεου .. A al fere[10] Thdrt praem του | και εν αυτω c D***EJK al ut vdtr longe pl syr[p] al Chr Thdrt (in comm sic: οὗ δὴ χάριν καὶ δι' αὐτοῦ τὸν τῆς εὐχαριστίας αὐτῷ προσφέρομεν ὕμνον.) Thph Oec .. D* d e Ambrst κ. δι αυτου .. Ln διο και δι αυτου c ABCFG al[7] vv pl Mcion ap Epiph Dam Pel Fulg Bed (syr Pel Fulg add *dicimus*) | το (al[1] τα) αμην .. B 80. του αμην | CJ al vg Pel Fulg om δι'

21. BC 57. al sl[ms] υμας συν ημιν (B al[1] υμιν) .. et. ημ. σ. ημ. leg (ita et. f) | D* ο και (vv m pp[lat] και ο) χρισ.

22. ο και (FG vv pp[lat] και ο) .. AC*K al[6] cop syr go Ps-Just Did Chr Dam om ὁ | αρραβωνα c B (e sil.) CDE etc .. Ln αραβωνα c AFGJ

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι
24 φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον. [24] οὐχ ὅτι κυριεύομεν
ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει
ἑστήκατε.

II.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.
2 [2] εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ
3 ἐμοῦ; [3] καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ᾽ ὧν ἔδει Phi 2, 27.
με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν
4 ἐστίν. [4] ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ
πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω
περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.
5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ
6 ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. [6] ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν 1 Co 5, 3 ss.
7 πλειόνων, [7] ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι,
8 μή πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. [8] διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
9 κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· [9] εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα ἵνα γνῶ τὴν δο-
κιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. [10] ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ·

---

23. ουκετι .. FG it cop syr al Ambrst[ed] ουκ
24. DEFG al[1] vv pl Aug Ambrst al της πιστ. υμων

II. 1. δε .. D* τε (aeth *et igitur*) .. et. γαρ leg | εν λυπη h. l. c ABCDEFGJK al plus[40] vv pm pp m .. ς (= Gb Sz) post ελθ. c minuscc etc | ελθειν h. l. c DEFG al vg it syr go al Chr Thph pp[lat] .. ς (= Gb Sz) post παλιν c minuscc cop al .. Gb Sz Ln pon in f. c ABCJK al plus[30] syr[p] Thdrt Dam Oec

2. και τις c ABC cop syr Cyr Dam .. ς (Gb°) add εστιν c DEFGJK etc vv pl Or Chr Thdrt al

3. εγραψα c ABC* 17. am cop arm Dam Ambrst .. ς (Gb°°) add υμιν c C***DEFGJK etc vv pm pp m | τουτο αυτο (DEFG vv m Pel Bed ante εγρ. pon) .. C Chr Thph αυτο τουτο .. A cop om αυτο | λυπην .. DEFG 31. item al m vg it syr[p] c. ast Pel Bed add επι λυπην (-πη al m) | σχω c AB al m Chr Thph Oec[comm] .. ς εχω c CDEFGJK etc Thdrt Dam | αφ .. FG (g vg *de*) εφ

4. FG al vv m pp[lat] αλλ ινα γν. την αγ. | εις .. FG προς

5. D* ουχ εμε | αλλα c ABCJ al m .. ς αλλ c DEFG etc | FG ινα μη επιβαρων

6. FG g aeth om η υπο τ. πλειονων (C πλεονων)

7. μαλλον c CJK al ut vdtr omn vg cop syr[p] al Chr Thdrt ad h. l. Dam Thph Oec Ambrst al, item post υμας DEFG it go Thdrt[1] .. Ln om c AB syr Aug

9. και (al[1] am cop syr go Thdrt Oec Ambrst Sedul om) εγραψα .. FG 31. cop al Chr Thdrt Pel Bed add υμιν (FG υμων) | υμων .. FG g praem παντων | ει .. Ln ἧ c AB .. 109. ως

10. καγω c ABC**DE al Chr Dam .. ς και εγω c C*FGJK etc Thdrt al

καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι᾽ ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χρι-
στοῦ, [11] ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ 11
νοήματα ἀγνοοῦμεν.
Act 16, 8. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύ- 12
7, 5 ss. ρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, [13] οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου 13
τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς
ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.
Col 2, 15. Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ 14
τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι᾽ ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· [15] ὅτι 15
Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμέ-
νοις, [16] οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς 16
ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; [17] οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ καπη- 17
λεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ᾽ ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ᾽ ὡς ἐκ θεοῦ
κατενώπιον τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

III.

5, 12. Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ χρῄζομεν ὥς τινες 1

---

10. ο (D* om; D***E al[2] ω) κεχαρ. (al[5] Chr[comm] Thdrt[cd] Aug om ο κεχ.) ει τι (Aug τινι) κεχαρ. (al[2] aeth Amb[2] Pac[1] om ει τι κεχ.) c ABC (DE)FG al vg it Dam Hier[3] Ambrst Pel Pac[1] Quaest .. ς (=Gb Sz) ει τι κεχ. ῳ κεχ. c D** (DE vide ante) JK etc syr[p] al Thdrt Thph Oec .. diff al

12. εις το ευαγγ. .. FG Dam δια το ευαγγ. (vg it pp[lat] *propter ev.*) .. DE δια του ευαγγελιου | FG και θυρα μοι ην (g super ην habet *esset*) εωγμενη | D(E?) ηνεωγμενης (vide FG)

13. (ς v. 13. incipit ab ἀλλά) τω μη .. DE 17. al[1] εν τω μη .. C** (sic) 73. Thdrt[cd] του μη | D* ευρισκειν | Gb Sz om με per err

16. DE οσμην bis | εκ bis c AB (omnino bis) C al[7] cop aeth (item go sec. loco) Clem Or[3] Dial Nyss Phil[carp] Chr[1] Cyr[1] Max Dam Did[lat] Hil Epiph (in cant. cantic.) .. ς om c DEFGJK etc vv pm Chr ad h. l. Thdrt[2] Cyr[1] Thph Oec al[lat] m (et. Ir)

17. πολλοι .. Gb′ λοιποι c DEFGJ al plus[30] vv m (non d e [g utrumq] vg cop al) Chr Thdrt al (non Dam Oec[text] Ir Hier al m .. Thph[ed] ως πολλοι) | αλλ (B αλλα) ως (om FG 46. [?] vg it cop go Ir al[lat] omn) εξ | FG it demid (item cdd al) syr[p] Ir al m (non Hier) om αλλ sec (syr ar[e] *et*) | κατενωπιον c DEFGJK al ut vdtr longe pl Bas Chr[2] Thdrt Dam (sed Dam[ed] και ενωπ.) al .. Gb″ Ln κατεναντι c ABC al[5] (et al[1] utrque) Chr cd[1] ap Mt | του sec c D***EFGJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Dam al .. Gb° Ln om c ABCD* al[12] Bas (post εκ nemo add του)

III. 1. συνιστανειν c ACD***EJK al ut vdtr longe pl pp m .. FG Thdrt (ms[1] -στανειν) -σταναι .. Ln -σταν c BD* al[2] | η μη c CDEFG 31. 37. 46. 67.** 80. al m vg it (*aut numquid*) item ut vdtr al omn Thdrt pp[lat] (Ambrst *numquid* omisso *aut*) .. ς (= Gb Sz sed Gb′) ει μη c AB (e sil.) JK etc Chr Dam al | Ln ως [περ] c AD* al[2]

2 συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς 1Co 9,2.
ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινω-
3 σκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χρι-
στοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι
θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν λιθίναις ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίας σαρκίναις. *Ex 31,18.
4 5 4 πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν. 5 οὐχ
ὅτι ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ἀφ' ἑαυτῶν ὡς ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανό-
6 της ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθή-
κης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει, τὸ δὲ Jo 6, 63.
7 πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμματι ἐντετυ-
πωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς *Ex 34,
Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωυσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ 29 ss.
8 τὴν καταργουμένην, 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται
9 ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον

---

1. ς (Gb^{o}) add in f. συστατικων c D*** (*–κας) EFG (FG g add επιστολων) JK etc vv pm (23.^{ms} syr^{p} c. ob add προς ετερους) Dam al (Chr in comm ἢ ἐξ ὑμ. συστατικ. ἐπιστολῶν πρὸς ἄλλους .. similiter Thdrt) .. om c ABC 17. 23.** 67.** 80. vg cop arm Chr Thdrt (ms^{1} add) pp^{lat}

2. ημων sec .. 17. 219.* demid aeth sl$^{ms\,1}$ υμων | παντων .. FG των

3. εγγεγραμμενη .. B 67.** 74. vg al Hier al^{2} praem και | D(E?) πλαξιν bis | αλλ c A (B vdtr) CDEFGJ etc .. ς^{e} (item Gb Sz, non ς) αλλα c (B?) etc | καρδιας (ita et. Or Chr Thdrt Dam al Ir Hil al m, item vv pl *cordis*; go *cordium*; sed syr^{p} *in tabulis carneis, in cordibus*) .. Ln –διαις c ABCD(EF?)GJ al m Oec (Thdrt^{comm}: ἡ μὲν γὰρ [διαθήκη] πλαξὶν ἐνεκολάφθη λιθίναις, ἡ δὲ ταῖς λογικαῖς ἐνεγράφη καρδίαις)

4. εχομεν .. A εχω (46. εχωμεν)

5. λογισασθ. c ABJK al ut vdtr longe pl pp m .. Ln –ζεσθαι c CDEFG al | αφ εαυτ. (139. syr Aug^{1} om) h. l. c ADEFG vg it go pp^{lat} .. BC al cop arm Bas Antioch ante ικανοι .. ς post εσμεν c JK etc syr^{p} al Chr Thdrt Dam al | B (ap Bch, non ap Btl) om τι (Chr ante λογ. pon) | C om ως | FG al εξ αυτων

6. αποκτεννει c FGK 46. al ut vdtr sat m Chr^{i} cdd ap Mt, item αποκτέννει (hunc accentum habent D***J al) ACD(E?)J al ut vdtr pl Or^{ms} .. Ln ἀποκταίνει (de conjectura ut vdtr) .. ς –κτεινει c B (sic) etc pp pm (certe sic editi sunt)

7. γραμματι c BD*FG (g *litteris* ^{aut} *littera*) .. ς γραμμασιν c ACD***EJK etc vv fere omn Or Mac Chr Thdrt Dam al pp^{lat} | FG τετυπωμενη | λιθοις c ABCD*FG 17. 67.** 73. 80. g Or^{2} (^{3}?) Did Epiph Thdrt Aug^{1} .. ς (Gb^{oo}) praem εν c D***EJK etc vv pl (sed vg al om εν ante γραμμ.) Or^{1} Mac Chr Dam al pp^{lat} m (sed Ambrst al om εν ante γραμμ.)

9. η (al^{1} om) διακ. c B (e sil.) D***EJK al ut vdtr longe pl vg g cop go al Mac Chr Thdrt Dam al Aug Pel al .. Ln τη διακ. c ACD*FG al^{6} d e am syr utr Or Cyr Ruf (Or^{int} Ambrst Sedul *in s. ex ministerio*) | δοξα (vg^{sixt} al Pel εν δοξῃ) .. D*EFG vv m pp^{lat} add εστιν

περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξῃ. [10] καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται 10
τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης.
[11] εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ. 11
Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παῤῥησίᾳ χρώμεθα, [13] καὶ οὐ 12 13
* Ex 34, 33. καθάπερ Μωυσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, πρὸς τὸ μὴ
ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. [14] ἀλλ᾽ ἐπω- 14
ρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα
ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι
ἐν Χριστῷ καταργεῖται· [15] ἀλλ᾽ ἕως σήμερον ἡνίκα ἀναγινώσκεται 15
Μωυσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· [16] ἡνίκα δ᾽ ἂν ἐπι- 16
στρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. [17] ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά 17
ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. [18] ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκα- 18
λυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα
μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

IV.

Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ 1
ἐγκακοῦμεν, [2] ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπα- 2

---

9. DE al[3] it syr utr al Mac Ambrst al περισσευσει | δοξη c ABC 17. 39. 67.** 80. tol (item al) syr (al) Or ap Wtst .. ϛ praem εν c DEFGJK etc vg it cop syr[p] (go *e gloria*) Or[2] Mac al m Ambrst al

10. οὐ c ABCDEFGJK al longe pl syr utr cop go al pp[gr] pl Hier[2] Aug .. ϛ (=Gb Sz, sed Gb′) ουδε c minuscc vg g (d e *ne*) al Chr (non cdd ap Mt) Thdot[anc] (ουδε γαρ) Thph[ed] | εινεκεν c ABD(E?)FG al m Dam .. ϛ ενεκεν c CJK etc Or al m

13. FGJ etc Oec ετιθη | αυτου c ABCF[a]FGJ al Chr[i] cdd ap Mt Dam Thph Oec .. ϛ εαυτου c DE etc Chr Thdrt | το (D*FG om) τελος .. A vg Ambrst Bed (non al[4]) το προσωπον

14. B αλλα | K al Thph επωρωθησαν | ημερας c ABCDEFG al m (vg it cop al fere omn) Clem Cyr Ambrst al .. ϛ (=Gb[+] Sz) om c JK etc Cyr[hrs] (μεχρι γαρ σημ.) Chr Thdrt Dam al Tert Archel | επι .. DEFG Chr εν | ὅτι .. ϛ (=Gb) ὅ, τι

15. ηνικα c DEFGJK al ut vdtr fere omn Cyr utr Caes Chr Thdrt[3] Dam al .. Ln add αν c ABC 17. 31. Or Thdrt[1] (in cat. Niceph[i]) | αναγινωσκεται c FGJK al ut vdtr longe pl Cyr[hrs] Caes Chr Thdrt[1] Dam Thph .. Ln –σκηται c ABCDE al fere[15] Or Cyr Chr[i] cd[1] ap Mt Thdrt[2] (et in cat. Niceph) Oec | κειται .. D*EFG vg it al ante επι pon

16. ηνικα δ᾽ ἀν (δε sine αν C Mac) .. FG οταν (ν om G) δ᾽ ἀν (Did οταν δε, Chr[1] οταν, alibi[1] οτε δε)

17. οὗ .. FG που | κυριου .. 33. 35. Sedul om .. J το αγιον | ελευθερια c ABCD* 17. 67.** cop syr Cyr Nyss .. ϛ (Gb[oo]) praem εκει c D***EFG JK etc vv pm Ath Dial c. Maced Chr Thdrt Dam al pp[lat] pm

18. FG αποπτριζομενοι .. Mac ενοπτριζομεθα | A 23. Mac Or[int] μεταμορφουμενοι | B καθωσπερ

IV. 1. εγκακουμεν c ABD*FG al .. ϛ εκκακ. c CD***EJK etc pp m

2. αλλα c A (vdtr) BCDE etc .. ϛ αλλ c FGJ etc | κρυπτα .. K εργα

τοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανε-
ρώσει τῆς ἀληθείας συνιστάντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώ-
3 πων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν,
4 ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον, 4 ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τού-
του ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν
5 τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. 5 οὐ Col 1,15.
γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δού-
6 λους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. 6 ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς *Gn 1,3.
ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης
τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.
7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ
8 ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν παντὶ θλιβό-
μενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι,
9 9 διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολ-
10 λύμενοι, 10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες,
11 ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ

2. συνισταντες c CD*FG 17. 39. 93. Chr ap Wtst .. B (item A vdtr sed non liquet) 67.** al -στανοντες .. ς -στωντες c D***EJK etc pp m

4. αυγασαι c B (e sil.) FGJK al ut vdtr longe pl Or[1] Dial Chr Thdrt (αυγησαι) Dam ad h. l. Thph Oec[text] .. CDE 73. Or[1] Eus[1] al[3] καταυγασαι .. A 10. 17. 23. 31. Eus Archel Cyr utrq al m διαυγ. | τον c AB CD*FG al am demid harl (item al) it pp[gr] pm item [lat] m .. ς (= Gb Sz) praem αυτοις c D***EJK etc vv pm Or[1] Chr al | χριστου .. C κυριου | ος .. FG ο

5. χυ ιυ c BJK al ut vdtr fere omn cop syr Cyr[hrs] Chr Thdrt Dam al Ambrst .. Ln ιυ χυ c ACDEFG (FG g κυρ. ιν χν .. et. om κυρ.) vg it al m Mcion ap Epiph[1] Aug al | ιησουν .. A**C 17. Mcion ap Epiph[1] ιησου, item *per Jesum* vg it pp[3] (non Ambrst al); et. χυ et ιυ χυ (cop Cyr) leg

6. B om ὁ pr | λαμψαι c CD***EFGJK al ut vdtr fere omn vv pl Mcion ap Epiph Mac Ath[2] Chr Thdrt Dam al pp[lat] omn .. Ln λαμψει c ABD* 67.** aeth ar[p] (Clem alludens: ἔστιν ἡ ἀλήθεια ἡ κεκραγυῖα Ἐκ σκότους φῶς λάμψει) | ος (al[1] aeth ως; Mac ο) .. D*FG al[1] demid harl (sed am *qui*) it Chr Did Ambrst al om (67.** ουτος, vg[ed] Pel *ipse*) | ημων .. C 3. Dial Chr υμων | του θεου c AB (e sil.) C***D***EJK al ut vdtr fere omn vv pl (Or) Ath Chr Thdrt Dam al Ambrst Amb[1] (et[1] *Domini*) .. Gb'' Ln αυτου c C*D*FG 39. it aeth Dial Cyr (Thph[comm]) Tert al | χυ c AB 17. Or[2] (sed[1] praem του) Dial Ath Chr Thph[comm] Tert .. ς ιυ χυ c CJK etc vv pl Or[1] Thdrt Dam al .. DEFG vg it pp[lat] χυ ιυ

9. FG 73. 92. Eus Chr Max εγκαταλιμπανομενοι (FG ενκ. et G -παννομενοι)

10. ιυ pr (D*FG it aeth χυ .. D***E Tert χυ ιυ .. et. ιυ χυ leg) .. ς (= Gb Sz) praem κυριου c JK etc syr[p] go sl ar[p] (add ημων) Chr Thdrt Dam al Ambrst[nis] al; om c ABCDEFG al[3] vv pm Or[saepe] Cyr Ir Tert Did al | σωματι pr .. DEFG vv pm Ir Or[int 2] al[lat] m add ημων | του ιυ sec .. D* add χυ .. FG g Ir Or[int] al ιυ χυ .. et aliter | A vg (non am demid al) cop al Tert al φανερ. εν τ. σ. ημ.

11. αει (37.** om) .. FG g syr (*sic et* pro ινα και) ar[c] Tert Ambrst (flor *sic*) ει .. Chr και

Ro 8, 36. ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. [12] ὥστε ὁ θάνατος ἐν 12
ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. [13] ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πί- 13
* Ps 116, 10. στεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύο-
1Co6,14. μεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, [14] εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς 14
σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. [15] τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, 15
ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ
εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρε- 16
ται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. [17] τὸ γὰρ παραυτίκα 17
ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος
δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, [18] μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ 18
τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα
αἰώνια.

V.

Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, 1
οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
Ro 8, 23 [2] καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπεν- 2

---

11. FG διδομεθα | ινα και .. C 3. Tert om και | του ιυ .. D* (*** om χυ) EFG it ιυ χυ .. C τοὺ χυ

12. ωστε ο (Dam om ὁ) c ABCDEFG 31. vg it cop syr go al Chr Thdrt Dam pp[lat] .. ς (=Gb Sz) add μεν c JK etc syr[p] c. ob sl Thph Oec Ambrst[ms]

13. Mcion ap Epiph om κατα το γ. Επ. διο (FG g syr utr go add και) ελ.

14. κυριον c GDEFGJK al ut vdtr fere omn vv pl (go om ιησουν) pp[gr] et [lat] m .. Ln om c B 71. 73. vg (et. am demid; non tol) arm, item omisso et. τον Chr[comm] Dam[comm] Thph, Tert Pel Sedul Bed | συν ιησου (71. Chr[comm] Thph[comm] om) c BCDEFG 6. 17. 31. it cop sl Tert (*cum ipso*) Amb Ambrst (differt od. rom.) Pel Bed (93. συν ιυ δια ιυ) .. ς δια ιυ c D***JK etc vv m Chr[text] Thdrt Dam al (al[1] δι αυτου) | D*FG εγιρει (go *suscitat et constituit*)

16. εγκακ. c BDEFG 37. 39. 109. 139.* .. ς εκκακ. c CJK etc pp m | εξω .. D* et ⁑ 73. 137. Bas Thdrt[1] ([2] εξω) εξωθεν | JK 46.* al[10] Thdrt[2] ([1] διαφθ.) Thph φθειρεται | εσωθεν c D***EJK al ut vdtr longe pl Thdrt[2] Thph Oec .. Ln εσω c BCD*FG 137. al[10] Or Ath Chr Thdrt[1] Dam, praetereaque add ημων c BCDEFG al[4] g syr[p] arm Thdrt[2] (Mcion ap Tert[1]), quod om c JK al ut vdtr longe pl vv pl Or Ath Chr Thdrt[1] Thph Oec Tert[2] (et[1] ex Mcion) Lcif Ambrst al

17. ελαφρον .. D*EFG 31. vv pm pp[lat] praem προσκαιρον και (Thdrt[comm]: διὰ τοῦ παραυτίκα ἔδειξε τὸ βραχύ τε καὶ πρόσκαιρον. Similiter Thph) | B Chr om ημων | C* 38. 80. Bas om εις υπερβ.

18. σκοπουντ. ημων .. D*FG it Ambrst[ed] σκοπουντες | προσκαιρα .. FG (g vg al m) add εστιν

V. 1. οικοδομην .. DEFG vg it Chr[1] Ambrst al (non Tert Aug al) praem οτι (priore οτι non deleto) | FG ουκ αχειροπ. (g *non manufact.*)

3 δύσασθαι ἐπιποθοῦντες, ^{3} εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα.
4 ^{4} καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλο-
μεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς 1 Co 15, 53.
5 ζωῆς. ^{5} ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ δοὺς ἡμῖν τὸν 1, 22.
6 ἀῤῥαβῶνα τοῦ πνεύματος. ^{6} θαῤῥοῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδη- Eph 1, 13 s.
7 μοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· ^{7} διὰ πίστεως γὰρ
8 περιπατοῦμεν οὐ διὰ εἴδους· ^{8} θαῤῥοῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκ- Phi 1,23.
9 δημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. ^{9} διὸ καὶ φιλο-
τιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.
10 ^{10} τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Ro 14,10.
Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, Eph 6,8.
εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον. Jo 5, 29.

---

3. γε c CJK al ut vdtr fere omn Clem Mac^{2} Chr Thdrt Dam Thph Oec (vg it Aug Pel al *si tamen* Tert Ambrst al *si quidem*) .. Ln περ c BDEFG 17. 80. (latinos vide ante) item τινές ap Chr (τινὲς δέ φασιν, ὃ καὶ μάλιστα ἐγκριτέον, Εἴπερ καὶ ἐνδυσάμενοι. Eadem affert et. Oec) .. al^{1} ει γαρ | ενδυσαμενοι c BCDE***JK al ut vdtr omn vg cop syr utr go aeth al Clem τινές ap Chr [verba Chr^{i} citat et. Oec] probante Chr (vide ante; ipse Chr legit εκδυσ., explicat enim: κἂν ἀποθώμεθα τὸ σῶμα) Mac^{2} Thdrt Dam al Ambrst Aug Pel Sedul Bed .. Gb' εκδυσ. c D*FG (εκλυσαμενοι ut v. 6. επιλημουντ.) it ar^{p} cdd ap Ambrst Tert (et Mcion ap Tert) Amb Paulin Prim | ει γε και —— γυμνοι .. syr *nisi etiam* —— *nudi*

4. σκηνει c B (e sil.) CJK al ut vdtr fere omn am Or^{ubique} Thdrt ad h. l. Dam Oec Tert^{1} .. Ln add τουτω c DEFG al^{2} (et^{1} praem; ita et. vv pl pp^{lat}) vv ut vdtr fere omn Chr Thdrt^{1} Thph Tert^{1} Ambrst al (C ex errore Wtst^{ii}) | D*FG Thph βαρυνομενοι .. Chr om | εφ ω .. ς (non ς^{e} Gb Sz) επειδη c perpaucis (Oec: ἐφ' ᾧ ἀντὶ τοῦ ἐπειδή) | εκδυσ. .. al pauc ενδυσ. | θνητον .. FG g go al add τουτο

5. κατεργασαμενος (C καταργασ.) .. DEFG vg it syr utr Ir Ambrst -ζομενος | ο (17. om, non item B) δους (Gb') c BCD*FG 17. 67.** 73. 80. vg it cop syr arm Or Ir^{int} Aug Pel Sedul Bed .. ς ο και δ. c D***EJK etc syr^{p} go al Ir^{gr} Chr Thdrt (Dam και διδους sine ὁ) al Ambrst | αρραβ. .. nullus ut vdtr αραβ.

6. ενδημουντες .. D*FG al επιδημ. | εκδημουμεν .. DEFG Chr^{1} αποδημ. | κυριου .. DEFG it (non Tert Lcif etc) θεου

7. ου .. FG g vg al και ου

8. θαρρουμεν δε και .. Or -ντες omissis δε και (item al^{2} -ντες) .. 67.** 73. al om δε και .. variant alii | κυριον (et. Or al m, Tert Mcion ap Tert Lcif al m) .. D* 17. am al Clem Ambrst θεον

9. ενδημ. ε. εκδ. (et. Chr Thdrt Dam al Aug Ambrst) .. 3. 39. vg g syr al Clem Or^{int} Tert Lcif al εκδ. ε. ενδ.

10. τα .. D*FG α omissis προς α (pro his et. α, οσα et aliter leg) .. J Ors om τα δ. τ. σωμ. | δια (et. Clem Or^{5} Caes Ath Cyr^{hrs} Bas Chr Thdrt^{3} Dam ad h. l. al Tert Hier Aug al) .. ιδια (*propria*) vg it arm go Or^{2} Thdrt^{1} Dam^{1} Or^{int} Cyp Lcif Ambrst al pm | φαυλον (Gb'') c C 17. 23. 37. 39. Or^{6} Eus Ephr Ath^{2} Epiph Nyss^{2} Bas^{2} Cyr (plus^{10}) Dam^{1}

Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ πε- 11
φανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.
3, 1. [12] οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν 12
καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους
καὶ οὐ καρδίᾳ. [13] εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 13
[14] ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, [15] κρίναντας τοῦτο ὅτι εἰ 14 15
εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων
ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀπο-
θανόντι καὶ ἐγερθέντι. [16] ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ 16
σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώ-
Ga 6, 15. σκομεν. [17] ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, 17
ἰδοὺ γέγονεν καινὰ τὰ πάντα. [18] τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλά- 18
ξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς

Thph^{comm} (vdtr) al .. ς Ln κακον c B (e sil.) DEFGJK etc Clem Or^{1} Chr Thdrt^{saepe} Dam ad h. l. al [cf Ro 9, 11.]

11. πειθομεν .. -θωμεν 23. 46. 109. Oec^{comm} sub ἄλλως: συμβουλῆς καὶ παραινέσεως· διὸ καὶ διὰ μακροῦ τοῦ ω γραπτέον.

12. γαρ c D***EJK al ut vdtr fere omn arr sl (aeth *et*) Dam Thph Oec .. Gb^{oo} Ln om c BCD*FG al^{4} vv pm Chr Thdrt Ambrst Pel Bed | B 17. υπερ υμων (d e *nobis* pro υμιν) | οὐ (D*FG al^{1} ουκ) .. Ln μη c B 17. 37. 73. al^{4} Thdrt | καρδια c CD***EJK al ut vdtr fere omn syr^{p} go al Chr Thdrt Dam al .. Ln praem εν c BD*FG 17. 37. 73. al^{1} vg it cop syr al pp^{lat} (item Clem alludens)

14. χυ .. C 17. 46. al^{4} syr^{p} Chr Thdrt^{1} (non ad h. l.) Thph^{ms} θεου

15. FG κριναντες | ει c C* al ut vdtr sat m vg (et. am demid etc) cop arr Ath^{mss} (atque hinc ed. Bened.) Chr ad h. l. Cyr^{1} Thph Oec^{text} Ambrst^{ms} Aug^{2} (alibi variant mss) auct de vocatione Bed .. Gb^{o} Ln om c BC**D EFGJK al fere^{30} it syr utr aeth go Ath^{edd} (vide ante) Chr^{1} Cyr^{1} Thdrt Dam (Oec^{comm} vdtr) Ambrst^{ed} lib contra Praedest | απεθανεν sec .. FG al g vg (non am) pp^{lat} aliquot add χριστος

16. ει δε και c C** (*non liquet, cf C in append) D***EJ al ut vdtr longe pl syr^{p} cop go (sed cop go non vdtr* και exprimere) Chr^{2} Thdrt^{2} Dam Thph Oec, item omisso και Or^{int} .. K al^{1} ει δε .. FG vg it al pp^{lat} (et. Did^{lat}) και ει .. Ln ει και c BD* 17. 39. (Or ea quae praecedunt non citat, sed^{1} ει και, alibi^{5} ει γαρ habet; item Nyss libere ει γαρ και) | κα. σα. χν .. DE cop al Hier al χν κα. σα. | D*E(?)FG it Hier^{1} add in f. κατα σαρκα

17. G γεγοναν | τα παντα c D***EJK al ut vdtr fere omn (sed 17. 46. 67.** al m vg syr arr sl Ath^{3} Dial Meth Naz Cyr^{2} Thdrt Procl Thph Hier Ambrst Salv al m ante καινα pon) syr^{p} go item al m (sed syr ar^{e} sl? om τα δε π. v. seq) Or (om τα) Constst Ath^{1} (h. l. mss non variant) Chr Dam Oec Tert^{1} item al^{gr} et ^{lat} pm (ii qui transp) .. Ln om c B CD*FG 67.** am demid (al) it cop aeth arm^{venet} Clem Ath$^{1 ed 1}$ Nyss Cyr^{2} Tert^{1} Hil Aug Promiss

18. D*FG om του pr | χυ c BCD*FG al m vg it cop syr utr aeth arm go Chr (praem του) Tert Hil Aug Ambrst al .. ς (Gb^{oo}) praem ιησου c D*** EJK etc ar^{p} sl Thdrt Dam al

19 καταλλαγῆς, [19]ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ
λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν
20 λόγον τῆς καταλλαγῆς. [20]Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ Eph 6,20.
παρακαλοῦντος δι᾽ ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ.
21 [21]τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς 1 Pe 2, 22 ss.
γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

VI.

1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ
2 δέξασθαι ὑμᾶς, [2]λέγει γάρ Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ *Es 49,8.
σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα
3 σωτηρίας· [3]μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μω-
4 μηθῇ ἡ διακονία, [4]ἀλλ᾽ ἐν παντὶ συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, 4, 2.
5 ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, [5]ἐν πλη- 11,23 ss.
γαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νη-
6 στείαις, [6]ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν
7 πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, [7]ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Ro 12,9.
8 θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, [8]διὰ
δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀλη-
9 θεῖς, [9]ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ 1 Co 15,31.
10 ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, [10]ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ
χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ
πάντα κατέχοντες.
11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν
12 πεπλάτυνται· [12]οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς

19. FGK Thdrt Chr[1] ο θεος | λογιζομενος .. FG αστιζομενος | τον λογον .. D*EFG it praem του (FG om) ευαγγελιου

20. υπερ χυ ουν .. D*(E?)FG g ον υπερ χυ (d e *pro quo Christo*) | D*FG it Chr[i] cd[1] ap Mt Hil Ambrst (non Aug al m) δεομενοι | D*FG it syr[p] mg go pp[lat] m (non Hier Bed) καταλλαγηναι | FG om τω

21. τον c BCD*FG 67.** 71. vg it cop Or Ath Chr[1comm] Thdrt[1] Hil Aug Did Ambrst[ed] Pel Alcim al .. ϛ (Gb[e]) add γαρ c D***EJK etc vv pm Chr Euther Thdrt[3] Dam al Ambrst[ms] | γενωμεθα c BCDE (FG corrupte ενωμῖα) JK al pl Or[1] Chr Thdrt[saepe] Dam Thph Oec .. ϛ γινωμεθα c minuscc (Or[1]?) | K al Eus Sev Chr Thdrt[3] θεου (46. 114. Thdrt[1] om) δικαιοσυνη

VI. 1. και .. al m vv m Thdrt Pol om | D*E*FG it παρακαλουντες | υμας (C al ημ.) .. D* om

2. D*(E?)FG it Sedul καιρω γαρ λεγει | FG δεκτος

3. DEFG al[2] vv pm pp[gr] m pp[lat] add in f. ημων

4. συνισταντες (Gb'') c CD*FG 17. Clem Cyr .. Gb'' -στανοντες c B 31. 73. Dam[1] .. ϛ -στωντες c D***EJK etc Chr Thdrt Dam (ad h. l.) al | D* διακονους

9. ιδου .. FG ετι | παιδευομενοι .. D*FG it Ambrst πειραζομενοι

11. FG vg al Thph ω κορινθιοι

12. C om δε

1Co 4,14. σπλάγχνοις ὑμῶν· 13 τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλα- 13
τύνθητε καὶ ὑμεῖς.
Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ 14
Eph 5,8. 11. καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 τίς δὲ συμφώνησις 15
1Co 10,20. Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ, ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; 16 τίς δὲ συγκα- 16
3, 16. τάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστὲ ζῶντος, καθ-
* Lv 26, 11 s. ὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι
He 8, 10. αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός. 17 Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν 17
*Es 52,11. καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέ-
*Zeph 3, 19 s. ξομαι ὑμᾶς 18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς 18
*Jer 31,9. καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.
*2 Sam 7, 14. (VII.) 1 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσω- 1
μεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες
ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII.

Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα 2

---

13. υμεις .. FG υμας

14. Μη .. FG it arm Amb Ambrst (non al^{lat} pm) praem και | FG vg it pp^{lat} μετα απιστων | D* δικαιοσυνης κ. αδικιας, item D***E –νη κ. –κια .. FG vg it al Or pp^{lat} aliquot δικαιοσυνης μετα (Or και) ανομιας | η τις (Gb″) c BCDEFGJ al m (item al^{2} η τις δε) vv pm Clem Dam Or^{int} Cyp Leif Ambrst Hier al m .. Cyr και τις .. Or^{2} Aug^{1} τις .. ς τις δε c K etc syr^{p} (mg η τις) al Chr Thdrt Thph Oec Tert^{1} | D* d e al Leif φωτος

15. χριστου c BC 13. 17. al^{1} vg d e cop Clem^{1} et$^{1 ms}$ Or^{2} Can^{apost} mss Dam pp^{lat} pl .. ς –στω c DEFGJK etc vv m Clem$^{1 ed}$ Or^{1} Can^{apost} ed Tert^{1} al | βελιαρ c BCJ al plus^{40} vv pm (et. harl*) Clem^{2} Or^{ubique} Can^{apost} (sic Cotel ex mss; al –αλ) Nyss Naz Bas Ephr Chr Thdrt^{saepe} Dam al^{gr} m (sic et. Test$^{12\ patr}$) item Martin .. DEK al syr^{p} mg ^{graece} go (*beliam*) plurimi («corrupte») ap Hier Thdrt^{1} (sic et. carm Sibyll) βελιαν, Tert^{2} *beliae* .. FG d e βελιαβ .. ς^{e} (non ς Gb Sz) Ln βελιαλ c minusc ut vdtr pauc vg g Tit (ita certe editum) (Can^{apost} vide ante) | Ln πιστου c B al^{1} cop (Can^{apost}; sed non ita Cotel ex mss)

16. υμεις οι εστε c CD***EFGK al ut vdtr longe pl vg g syr utr go al Ath Chr Thdrt Dam al Jac^{nisib} Or^{int} Leif Tert al m .. Ln ημεις et εσμεν c BD*J al plus^{10} d e cop Clem (libere) Phil^{carp} (alludens) Aug^{1} Did | καθως ειπεν .. D*EFG it go Tert Aug^{1} λεγει γαρ (syr Tert al om ο θεος .. Clem ο προφητης) | αυτων .. FG g cop sl^{ms} Or^{2} Chr Hil^{1} αυτοις (Chr Hil^{1} sl^{ms} pergunt εις θεον) | μοι c DEFGJK al ut vdtr fere omn vv ut vdtr omn Clem Or Ath Cyr^{hrs} Thdrt (Chr μοι εις λαον) al pp^{lat} .. Ln μου c BC 17. 37. Dam

17. εξελθατε c BCFG al Dam .. ς –θετε c DEJK etc pp m (Clem^{1} εξερχεσθε)

VII. 2. C** εφθειρ. (al διεφθ.) ουδενα .. 46.* 109. om

3 ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς
4 καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. 4 πολλή μοι παῤῥη-
σία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρα-
5 κλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 Καὶ γὰρ
ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σάρξ ἡμῶν, 2, 12.
6 ἀλλ᾽ ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι, 6 ἀλλ᾽ ὁ παρα-
καλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·
7 7 οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρε-
κλήθη ἐφ᾽ ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρ-
8 μόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. 8 ὅτι εἰ καὶ
ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην·
9 βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, 9 νῦν
χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ᾽ ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε 2, 4.
10 γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν
λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου
11 λύπη θάνατον κατεργάζεται. 11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπη-
θῆναι ὑμᾶς πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ

---

3. οὐ (17. om) h. l. c DEFGJK al ut vdtr omn vv ut vdtr omn pp^{gr} m item pp^{lat} .. Ln post κατακρ. c B (Bch: ου λε. πρ. κα., ex err. ut vdtr) C | B om εστε | συνζην c (B?) CDEFG .. ς συζην c JK etc

4. πρ. υμας .. D*E d o al add εστιν | B εν τη χαρα | παση τη (FG om τη) .. D*E* add πολλη

5. εσχηκεν c CDEJ al ut vdtr fere omn Chr Thdrt^{2} Dam al .. Ln εσχεν c BFGK al^{1} | εσχ. ανεσ. c B (o sil.) DEJK al ut vdtr omn cop go al Chr Dam Thph Oec .. Ln ανεσ. εσχ. c CFG vg it al Thdrt^{2} pp^{lat}

6. ο (C 4. om) θεος .. 72. 74. al^{2} Bas Chr Thdrt^{1} om .. cop Dam Ambrst post ταπειν. (vv et. aliter transp) | εν .. C Chr Thph^{ms} επι

7. FG g om δε | D*E ην παρεκληθην | εφ .. J εν | K om υπερ εμου | με (Thdrt Dam εμε) .. DE Thdrt post μαλλον, FG arm post χαρηναι .. K 31. 37. 109. al pauc om

8. επιστολη .. D*E*FG it add μου (syr^{p} add πρωτη) | ει και sec (et. Chr Thdrt Dam Thph Oec) .. Ln ει δε και c B | K μετεμελουμην (K antea μεταμελουμαι), al^{2} εμετεμελομην | βλεπω γαρ .. Ln om γαρ c BD* d e Ambrst^{ms} Aug Bed, item vg Ambrst^{ed} (vg etc *et si poeniteret* [d e *penitet*, Ambrst^{ed} *poenituisset*] *videns quod* [d e Ambrst^{ms} Aug *video quod*]) | E om ἡ | FG g vg al υμας ελυπησεν

9. D* d e om νυν (syr *tamen*)

10. αμεταμελητον (Clem Or^{2} al m) .. 41. Thph^{ms} αμετανοητον, Or^{1} αμελητον, Or^{1} αμεταβλητον | εργαζεται c BCDE 37. (Just?) Clem Or^{2} Chr (et. cdd ap Mt; sed variant mss ap Montf.) Dam .. ς κατεργαζ. c FG JK etc Or^{2} Thdrt Thph Oec (κατεργ. seq non variat)

11. υμας c DEJK al ut vdtr fere omn vv fere omn Clem (accurate vv. 9. 10. 11. citat) Bas Chr Thdrt Dam Thph Oec Bed .. Gb^{o} Ln om c BC FG 17. g Ambrst Aug | D(E?) κατηργασατο | υμιν c B (e sil.) DEJK al ut vdtr sat m d o cop go al Clem Dam Oec .. Ln praem [εν] c CFG al pm vg g al m Bas Chr Thdrt Thph pp^{lat}

ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν.
ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι τῷ πράγματι. [12] ἄρα εἰ καὶ 12
ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ ἀδικη-
θέντος, ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ
ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. [13] διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ 13
τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου,
ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· [14] ὅτι εἴ τι αὐτῷ 14
9, 2. ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ
ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ὑμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγε-
νήθη. [15] καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμιμνη- 15
Eph 6, 5. σκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέ-
ξασθε αὐτόν. [16] χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν. 16

VIII.

Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην 1
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, [2] ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ 2
περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσ-
σευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότητος αὐτῶν· [3] ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρ- 3

---

11. αλλα extr c BD*FGJ etc .. ς αλλ c C(EK?) etc | τω πραγμ. c CD*FG 13. 17. 80. al vg g go Clem Dam (in textu habet το πραγμα) Ambrst[ed] Pel Bed .. ς (Gb°) praem εν, Ln [εν] c BD***EJK etc vv m Chr Thdrt al Ambrst[ms]

12. ουχ .. CD(E?) Dam ουκ | εινεκεν ter c B (?, sed vide Bch) J (pr, non sec et tert) al m (et ut vdtr longe pl) Thdrt Oec .. Ln ενεκεν c CDEFGK al Chr Dam Thph | D*E αδικηθεντος ουδε ε. τ. αδικησαντ. | ουδε .. Ln praem αλλ c B 37. 73. | υμων τ. υπ. ημων (Gb') c CD***EJK al fere[60] ac pluribus (D*F d* υμ. τ. υπ. υμ., G g ημ. τ. υπ. ημ.) e cop syr utr aeth arr Dam Oec[text] .. ς[e] (item Gb Sz, non ς) ημ. τ. υπ. υμ. c B(?) etc vg go al Chr Thdrt al Ambrst al | πρ. υμας (al ημ.) .. al vv m Ambrst Pel om

13. δε h. l. c BCDEFGJK al m vv pm Chr[comm] (et. cd[1] ap Mt) Dam (επειδη pro επι δε) Thph pp[lat] .. al[5] Thdrt om .. ς post περισσοτ. c minuscc aeth al Chr[text] Oec | ημων c BCDEGK al[6] vg it syr go al[3] pp[lat] .. ς υμων c FJ etc cop syr[p] al Chr Thdrt al Bed | C (vdtr) Thdrt περισσοτερον

14. FG g Chr Thph κεκαυχ. υπ. υμ. | C αλλα | παντα .. CFG cop syr[p] (g utrq) Chr παντοτε | CDE d e vg go υμιν εν αλ. ελαλ. | υμων c BF al cop ar[p] (al?) Thph .. ς ημων c DEGJK etc (C non liquet) vv pl pp m | η επι .. Ln om η c B Thph[i] (ap Mt) cd[1] et cd[1*] | επι τιτου .. DEFG al vv m (vg *ad*) Dam προς τιτον

16. χαιρω c (B?) CDEFGJK al pl vv pm pp [gr] et [lat] m .. ς[e] (non ς Gb Sz) add ουν

VIII. 1. γνωριζομεν .. al fere[30] vv m Chr Thdrt Sedul -ζω (al[1] add μεν)
2. D* al Thdrt κατα βαθος | το πλουτος c BC 17. 31. .. ς τον πλουτον c DEFGJK etc

4 τυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι, 4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεό-
μενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς 9, 1.
5 ἁγίους, 5 καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν ἀλλ᾽ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ
6 κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ, 6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον Ro 15, 32.
ἵνα καθὼς προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν etc
7 ταύτην. 7 ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει 1 Co 1, 5.
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ
8 χάριτι περισσεύητε. 8 οὐ κατ᾽ ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων 1 Co 7, 6.
9 σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· 9 γινώσκετε
γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι᾽ ὑμᾶς ἐπτώ-
10 χευσεν πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. 10 καὶ
γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ
11 ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι· 11 νυνὶ δὲ καὶ
τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως
12 καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ
13 ἐὰν ἔχῃ εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις,
ὑμῖν δὲ θλῖψις, ἀλλ᾽ ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα
14 εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, 14 ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς
15 τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, 15 καθὼς γέγραπται Ὁ τὸ * Ex 16,
πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησεν. 18.

---

3. παρα c BCDEFG al .. ς υπερ c JK etc pp m

4. C* (vdtr) πολλ. της παρακλ. | ς (= Gb Sz) add in f. δεξασθαι ημας c testib pauc contra BCDEFGJK al longe pl vv pl pp ^{gr} et ^{lat} m

5. ηλπισαμεν c CDEFGJK etc pp m .. Ln –καμεν c B 80. | CD* αλλα

6. Ln ενηρξατο c B (al^{1} και ενηρξ., al προηρξ.) | J al επιτελεσει

7. περισσευετε .. C Chr –ητε | εξ υμ. εν ημ. c CDEFGJK al ut vdtr longe pl vv pm pp pm .. Ln εξ ημ. εν υμ. c B al^{10} cop (εν υ. εξ η.) syr arm sl^{ms} Or^{int} (*nostra in vos*) Ambrst^{ms} (*in nobis et vobis*) | D*E(?)FG περισσευσητε

8. DE (item *propter* it go Aug Ambrst) δια την ετ. σπουδην | D*FG Chr^{i} cd^{1} ap Mt δοκιμαζω

9. Ln om χριστ. c B (Amb^{1}) .. Chr om ιυ χυ | CK al fere^{20} Or Chr Thdrt^{2} Dam Aug^{1} Paulin δι ημας | υμεις (D*EFG it Ambrst al post πτωχ. pon) et πλουτησητε (C –τισητε) .. al^{5} pp^{gr} m item al^{lat} ημ. et πλουτησωμεν

10. οιτινες .. FG g syr οτι | Syr ar^{e} go το θελ. α. κ. το ποι. | D*FG Or ενηρξασθε | D*FG περσυ

11. του θελειν .. D* το θελ., Chr εκ του θελ.

12. εαν .. D*GJ Chr^{i} cd^{1} Dam αν | εχη (BJ al m εχει) c BC*DEFGK al m vg it go al Clem al ^{gr} et ^{lat} m .. ς (Gb^{oo}) add τις c C**J etc | εχει .. DEFG g add τις

13. δε (et. Clem al m Ambrst al m) .. Ln om c BC al d e aeth (cop *et vobis*) | νυν .. FG** g** om

15. FG al m om ὁ sec (al pauc tol bis ᾧ)

1 Co 15, Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ 16
57. etc καρδίᾳ Τίτου, 17 ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ 17
ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. 18 συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ 18
τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν,
19 οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος 19
ἡμῶν ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ
τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν, 20 στελλόμενοι τοῦτο μή τις 20
6, 3. ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν·
Ro 12,17. 21 προνοούμενοι γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον 21
ἀνθρώπων. 22 συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμά- 22
σαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον
πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. 23 εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ 23
εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χρι-
7, 14. στοῦ. 24 τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ 24
ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

8, 4. Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοί ἐστιν 1
τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυ- 2
8, 10. χῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι, καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν

---

16. διδοντι c B (c sil.) C (sic) K al ut vdtr sat m Chr$^{ms 1}$ Thdrt Dam Thph^{i} cdd ap Mt Oec .. Gb″ Sz δοντι c DEFGJ al plus^{30} (vg it al ut vdtr omn *dedit*) Chr Thph^{edd}

19. ημων pr .. DE al add εγενετο (vg^{ed} al pp^{lat} *est*) | εν (Gb′) c BC (om τη) al plus^{15} vg al m Dam Ambrst al .. ς συν c DEFGJK etc syr^{p} go al Chr Thdrt al Aug | C al υφ υμων | αυτου (al pauc αυτην) c D***EK al ut vdtr longe pl syr utr al Chr Thdrt Dam al .. Gb° Ln om c BCD*FGJ al^{10} vg it cop go al pp^{lat} | ημων extr c cdd unc omn (exc F) al longe pl vv pl pp m .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) υμων c testib pauc .. D*E add τελουσιν (d *volunt* pro *voluntatem*)

20. FG υποστελλομενοι (al^{1} συστελλ.) | FG al υμας | C** (* non liquet) μωμηται

21. προνοουμενοι γαρ ita prorsus (et. Gb) c C al fere^{10} cop go Clem Chr^{t} cd^{1} ap Mt (item Chr ap Wtst), item Sz Ln (Gb′) προνοουμεν γαρ c BD EFG al^{5} vg it syr utr al Chr pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) προνοουμενοι c JK etc Thdrt Dam Thph Oec

22. πολλη .. FG 67.** 69. g om .. B praem δε .. Chr om πεπ. π. τ. ε. υμ.

23. DE d e cop go al Ambrst συνεργ. ε. υμ. | χριστου .. CF κυριου (et. θεου leg)

24. υπερ υμων .. D*G al g υπ. ημ. | ενδεικνυμενοι c BD*E*FG 17. it go .. ς ενδειξασθε c CD***E**JK etc vv pm pp m | εις προσωπον c BCDEFGJK al longe pl vv pl pp pm .. ς (= Gb Sz) praem και c testib perpauc

IX. 1. C al^{3} cop al om γαρ (go *at*) | B εμοι | C 17. 73. om το .. FG 109. Thdrt^{cd} Dam του

2. D*FG περσυ | ὁ .. Ln το c B | εξ (et. it syr^{p} go al Chr Thdrt Dam al Aug) .. Ln om c BC al^{5} vg al m Ambrst al

3 ζῆλος ἠρέθισεν τοὺς πλείονας. [3] ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ 8, 18 ss.
καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς
4 ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, [4] μή πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακε-
δόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα
5 μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ. [5] ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην 11, 17.
παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτί-
σωσιν τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως
ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.
6 Τοῦτο δὲ ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ Ga 6, 7 ss.
7 σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. [7] ἕκαστος καθὼς προαι- * Prov
ρεῖται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ 22, 8.
8 ὁ θεός. [8] δυνατὸς δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν
παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον
9 ἀγαθόν, [9] καθὼς γέγραπται Ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἡ δι- * Ps 112, 9.
10 καιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. [10] ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ * Es 55,
σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν 10.

---

3. DE (non d e) cop Aug al επεμψαμεν | Dam το καυχ. υμων | FG al^{1} g Chr om το υπ. υμων | J al παρασχευασμενοι

4. D* om πως | εαν (D* αν) .. BD** (non * nec ***) syr om | καταισχ. .. D*E(?)J al^{1} d o praem και | C*DEG it vg^{cd} Thph^{comm} Ambrst Aug λεγω (K om ινα μη λ. υ., al^{1} om ημ. ινα μ. λεγ.) | ς (= Gb Sz) add in f. της καυχησεως c D***E* (E** al add ημων) JK etc syr utr al pp^{gr} m; om c BCD*FG al m vg it cop pp^{lat}

5. FG al Thdrt^{cd} προσελθωσιν | εις c CJK al ut vdtr fere omn Thdrt Dam Thph Oec (Chr Thph^{ms} προπεμψαι τ. αδ. ινα προκαταρτ.) .. Ln προς c BDEFG al^{3} | προεπηγγ. (Gb″) c BCDEFG al fere^{10} item (*repromissam* etc) vg it cop go Thph pp^{lat} .. ς προκατηγγ. c JK etc syr utr al Thdrt Dam Oec (Chr Thph^{i} cd^{1} ap Mt om) | D* d e vg Pel al om υμων | FG g arm Chr om ταυτην (Chr^{i} cdd et Thph^{i} cd^{1} ap Mt transp) | και μη .. FG 52. vg it syr ar^{e} Chr^{comm2} pp^{lat} om και | ως sec c cdd unc omn al longe pl pp pm .. ς (= Gb Sz) ωσπερ c minusc ut vdtr pauc

6. επ ευλογιαις (D*FG εν ευλογια, item *in benedictione* it cop go al pp^{lat} m) επ ευλογιαις (D* d e go Cyp al εξ ευλογιας; FG g cop al Aug επ ευλογια) και (D*E aeth ar^{e} sl om) θερ.

7. προαιρειται c DEJK al ut vdtr fere omn syr utr Chr (et. cdd ap Mt) Thdrt Dam al .. Ln προηρηται c BCFG (F* προειρεται, F**G προειρητ.) al^{3} Chr^{cd} ap Wtst, item *proposuit* vel similiter vv pm pp^{lat}

8. δυνατος c C**D***EJK al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam al .. Ln δυνατει c BC*D*FG (nec δυνατος εστιν nec δυναται leg) | δε .. D* al^{3} demid al γαρ | FG al g om παντοτε

9. FG al g vg (non am demid al) Aug ap Wtst add in f. του αιωνος

10. σπερμα .. Ln σπορον c BD*FG 80. | J al τω σπειραντι | χορηγησει (FG –σαι) et πληθυνει (C –νη, EFG –ναι) et αυξησει c BCD*(E*FG) al fere^{15} vv pl Cyr^{1} Cyp Ambrst Aug al .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) –σαι et –ναι et –σαι c D***E**JK etc syr^{p} go Chr Thdrt Dam al

καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· [11] ἐν παντὶ πλουτιζό- 11
μενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι᾽ ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ
Phi 2,30. θεῷ. [12] ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσανα- 12
πληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν
εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· [13] διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξά- 13
ζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας,
[14] καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλ- 14
8, 16. λουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ᾽ ὑμῖν. [15] χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ 15
αὐτοῦ δωρεᾷ.

X.

Ro 12, 1. Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραΰτητος καὶ 1
ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν
δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· [2] δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει 2
ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα
περιπατοῦντας. [3] ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευό- 3
μεθα, [4] τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ 4
θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, [5] λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν 5
ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες
πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, [6] καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδι- 6
κῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.
Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, 7
τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ οὕτως καὶ

---

10. γενηματα c BCDEFGJK al ut vdtr pl Chr[i] cdd ap Mt Thph[i] cdd ap Mt .. ς (= Gb Sz) γεννημ. c minuscc, item ut editi sunt pp m
11. εν παντι .. FG g Chr praem ινα (item vg pp[lat]) | ημων .. C** (sic) al fere[10] g* syr[p] mg Dam υμων | τω θεω .. B θεου .. Ln om τω c D*
12. θεω .. Ln χριστω c B 46. (vg *in Domino*) | Ln θεῷ [12](ὅτι usq χριστῷ),
13. δια .. Ln praem και c B
15. χαρις c BC*D*FG al vg it go Ambrst[ed] Aug Pel Bed .. ς (Gb°°) add δε c C**D***EJK etc vv m (aeth και χαρ.) pp[gr] m Ambrst[ms] Sedul

X. 1. πραΰτητ. c BFG (al?) .. ς πραοτητ. c CDEJK etc | K om μεν | εις .. B δι, al[1] προς
2. C** (inde a δε το usq οπλα της v. 4. omnia rescripta) τη πεπ. ταυτη | C** om τινας
3. περιπατουντες .. Clem[1] οντες, Or[2] ζωντες
4. στρατειας (CDEFG –τιας) .. JK al στρατιᾶς
5. D* E (?) καθαιρουντων | και αιχμαλωτιζοντες (al m Thdrt[1] Dam –τευοντες) .. FG it Ambrst[ed] om και | DEFG it go (antea και εις την) add in f. αγοντες
6. D* ετοιμως εχ. | πληρωθη .. C al Aug add προτερον | D*EFG it al pp[lat] η υπ. υμων (D*F al Ambrst[ms] ημ.)
7. ς βλέπετε; (Thdrt: κατ᾽ ἐρώτησιν ἀναγνωστέον. Aliter Gennad Thph Oec) | χριστου .. D*EFG it flor Ambrst[ms] (sic) add δουλος | αφ .. Ln εφ c B 21. (vg d e *apud*, g *intra*)

8 ἡμεῖς. [8] ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας 12, 6.
ἡμῶν ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, 13, 10.
9 οὐκ αἰσχυνθήσομαι. [9] ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπι-
10 στολῶν. [10] ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ
11 παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. [11] τοῦτο
λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι᾽ ἐπιστολῶν ἀπόντες,
12 τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. [12] οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι
ἑαυτούς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς
13 μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιοῦσιν. [13] ἡμεῖς δὲ
οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ
14 ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. [14] οὐ γὰρ ὡς μὴ Ro 12, 3.
ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθά-

---

7. ημεις c BCD*FG al fere^{10} vv pl pp ^{gr} et ^{lat} m .. ς (= Gb Sz) add χριστου c D***EJK etc

8. τε c CDEJK al ut vdtr longe pl (vg Ambrst al *nam et si*, item syr utr al) Thdrt Dam Oec Ambrst al .. Ln om c BFG al^{6} (it tol Sedul Vig *si enim*, item cop al) Chr Thph | περισσοτερον (al^{7} Chr Thph –ισσον) c BCD*E* FG al^{3} vv ut vdtr omn Oec .. ς praem και c D***E**JK etc Chr Thdrt (add et. και post καυχησ.) Dam Thph | τι (pauci om) .. FG it Ambrst Vig ante περισσ. pon | J al Thph καυχησομαι | ημων .. C* al vv^{3} (al aeth sl υμων) Chr al^{2} om | ο κυριος (D*E*FG al it Vig ο θεος) c BCD* 17. al am tol (item cdd^{lat} al) d e aeth (item syr cop Chr Thph ap Wtst) .. ς add ημιν c D***EFGJK etc g go Thdrt Oec; idem praem 73. vg syr^{p} arm ar^{p} sl pp^{lat} .. add μοι cop syr ar^{e}; idem praem Chr Thph .. 74. add ημων

9. ινα (al^{10} vg al pp aliquot add δε) μη δοξω (D*EFG it Ambrst –ξωμεν) ως αν (ω. α. om D*) εκφοβειν (–βουντες DE d e, item g sub *aut*)

10. Lu ὅτι Αἱ ἐπιστολαὶ μέν φασιν c B, item *quoniam quidem epistolae inquiunt* (*inq.* om plane sl Ambrst) vg g | εξουθενημενος (–νουμενος Dam) c DEFGJK al ut vdtr omn pp m .. Ln εξουδενημενος c B

11. εσμεν .. FG (non g) μεν

12. B τολμω | εγκριναι (D*E add εαυτους, item omisso εαυτ. seq D**) .. FG al^{2} κριναι | D*J αλλ | εαυτους εαυτοις (F αυτοις) .. DEK al Chr Thdrt εαυτοις εαυτους | ου (80. om) συνιουσιν (Ln –ιᾶσιν c B al^{3} Thdrt^{ed}; al^{1} –ισασιν .. 74.** vg Lcif Pel Fulg om ου συ.) [13] ημεις δε c BD***EJK al ut vdtr fere omn cop syr utr go al m Chr Thdrt Dam Thph Oec Aug^{3} .. Gb^{oo} c D*FG 109. (^{gr} et ^{lat}) it Ambrst auct de sing cleric ap Cyp Sedul Vig (Idac)

13. ουκ c BD*FGJK al m Chr Thdrt Dam Thph .. ς ουχι c D***E etc Oec | D*FG εις το αμετρον (vg it *in immensum*, item v. 15.) | Gb^{o} καυχησομεθα (et. –χωμεθα, –χησωμεθα leg; –χωμενοι FG g auct de sing cleric) c D* d e | ημιν (et. transp) .. FGJ al g om | θεος .. DE Vig (Idac) κυριος (Vig add *Jesus*) | FG Chr^{i} cd ap Mt αφικεσθ.

14. ου γαρ ως .. Ln ως γαρ c B 114. 116. posteaque ἑαυτούς; | εφικνουμενοι .. K al αφικν., FG αφικομενοι, Chr εφικομενοι | Ln (ὡς γὰρ μή usq χριστοῦ) .. Gb Sz (ἄχρι γὰρ καί usq χριστοῦ)

σαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι 15
ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν
ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, 16 εἰς τὰ 16
ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα
1 Co 1,31. *Jer 9,23. καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω· 18 οὐ γὰρ ὁ 17 18
ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλὰ ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

XI.

Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. 1
Eph 5, 26 s. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον 2
*Gn 3,4. ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ· 3 φοβοῦμαι δὲ μή πως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπά- 3
τησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτως φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ
Gal 1,6ss. τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν. 4 εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰη- 4
σοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ
ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε· 5 λογί- 5

---

15. εν .. al[2] Dam Thph[i] cd ap Mt praem αλλ | κοποις (Thdrt[cd] πονοις, F vitiose κονοις) .. 3. Dam τοποις | δε .. J al m om

18. συνιστανων (Gb″) c BD*EFG al m (non J**) Or Eph Thdrt Dam .. ς -ιστων c D***JK etc Mac Dial Chr al | εστιν (DE vv post δοκ. pon) .. FG add ὁ

XI. 1. οφελον c BD* (οφιλον) etc Chr Thdrt Dam Thph .. D***EFGJK al pl Chr[i] cd ap Mt Oec ωφελον | ανειχεσθε c DEFGJ al longe pl Chr[mss 2] Dam Oec Thph[i] cd[1] ap Mt .. BK al m Thdrt Chr[i] cd ap Mt ανεχεσθε .. ς[e] (non ς Gb Sz) ηνειχεσθε c minuscc Chr[ed] Thph | τι c BDE al ut vdtr sat m vg go al Thph Bed .. ς (non ς[e]) Gb Sz om c FGJK al pl it al Chr Thdrt Dam Thph[cdd] ap Mt Oec Lcif al | αφροσυνης c BDE al, item praemisso της ς[e] c FG etc Thph, item vg it go al Lcif Bed (sed FG vg it al pp[lat] add μου) .. ς Gb Sz τη αφροσυνη c JK al pl cop pp[gr] m .. al[1] syr[p] al αφροσυνην

3. J om δε | πως .. FG Chr[comm 2] ποτε .. D* (item vg d e al Lcif Aug al) Clem[2] (non alibi[1]) om | ο οφις .. al pauc Chr Dam om ὁ | εξηπ. ευ. c BFG al[3] et al ut vdtr m g cop syr aeth al Clem[2] Or[1] Eus Dam Or[int 1] Hier al .. ς ευ. εξηπ. c DEJK etc d e vg syr[p] al Clem[1] Or[1] al m Lcif al m | D* vg al om εν (et. δια π., δια της -γιας leg) | ουτως c D***EJK al ut vdtr omn vg syr utr aeth al Chr Thdrt Dam Thph Oec Or[int 3] Archel pp[lat] pl .. Gb° Ln om c BD*FG it cop arm Clem[2] Lcif(?) Gaud | της απλοτητος (ita et. Clem[2] Chr Thdrt al Or[int 3] pp[lat] pl; sed al *castitate* al [cum vg] *simplicitate*) .. Ln add και της αγνοτητος c BFG al[2] g tol aeth syr[p] c. ast Archel Aug[passim] Bed; item praem της αγν. και D*E d e Epiph[1] .. et. κ. τ. αγιοτητ. (Ath), κ. τ. αγνειας (Epiph[1]) add | FG om τον

4. ιησουν .. FG 4.* g vg arm pp[lat] χριστον | ελαβετε .. FG εδεξασθε | ανειχεσθε c DEF (ενειχ.) GJK al pl Chr[cd] Dam Thph[i] cdd ap Mt .. ς (= Gb Sz) ηνειχ. c minuscc Chr Thdrt al .. Ln ανεχεσθε c B

6 ζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. [6] εἰ δὲ καὶ ἰδιώ- 12, 11.
της τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν
7 εἰς ὑμᾶς. [7] ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε,
8 ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; [8] ἄλλας ἐκκλη-
σίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, καὶ παρὼν πρὸς
9 ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐθενός· [9] τὸ γὰρ ὑστέρημά μου 12, 13.
προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ Act 18, 5.
10 ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. [10] ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν
ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς
11 12 Ἀχαΐας. [11] διὰ τί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. [12] ὃ δὲ ποιῶ,
καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ
13 καυχῶνται εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. [13] οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι,
14 ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. [14] καὶ οὐ
15 θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. [15] οὐ
μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιο-
σύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
16 Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς
17 ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. [17] ὃ λαλῶ, οὐ
κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς

---

5. γαρ (et. vv omn pp^{gr} et ^{lat} m) .. Ln δε c B | υστερηκεναι .. D*E d e tol (item cdd^{lat} al?) add εν υμιν

6. δε (syr^{p} c. ast) .. D* am demid it al m Hier al om (vg Pel *nam etsi*) | ιδιωτης .. D*E it al add ειμι | φανερωσαντες c BFG 17. g (*manifestantes aut –status sum*) item addito εαυτους al^{2} go arm; 67.** φανερωσαι εαυτους .. ς –ρωθεντες c D***EJK etc vv m Chr Thdrt al Sedul (*manifesti sumus*) .. D* d e am demid flor pp^{lat} m φανερωθεις (*manifestus* s. *–status sum*) .. al –ρωθεντι | FG vv m pp^{lat} om εν πασιν

7. ἢ .. FG vv add μη | εμαυτον .. FGJ al εαυτον

8. ουθενος c B al^{3} (item al ut vdtr) Dam .. ς ουδενος

9. Ln εμαυτον υμιν (K Chr Thph^{i} cd om υμ.) c B al^{1} vg d e al (Aug *me in vobis*)

10. χριστου .. D* (sed vdtr ipse * supplevisse) om | ς (non ς^{e} Gb Sz) ου σφραγισεται (al pauc σφραγησ.) de conjectura ut vdtr | εις εμε .. FG al^{2} εν εμοι | FG al om της

11. B om οτι | D* Thdrt om ὁ

13. D*E ψευδοαποστολοι (d e vg *pseudoapostoli*) | FG om εις

14. ου θαυμα c BD*FG 17. 39. 67.** 74. Or (sic) .. ς ου (Chr ουδεν [ουθεν]) θαυμαστον c D***EJK etc pp m | D* d e Cyp Ambrst (Archel Promiss) ως αγγελος

15. ουν .. D* vv m Lcif Philast om | εσται .. D* d e εστιν (go *fit*)

16. μηγε .. D* μη | καγω μικρον τι c BDEFGJK al pl vg it al m pp^{gr} et ^{lat} m .. ς (= Gb Sz) μ. τι κα. c minuscc syr^{p} al Oec | D(E?)JK al καυχησομαι

17. κα. κυρ. λα. c DEJ al ut vdtr longe pl vg d e cop syr^{p} go al Thdrt Thph Oec Or^{int} Aug al .. Ln λα. κα. κυρ. c BFGK al^{10} g al Chr Dam

καυχήσεως. [18] ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσο- 18
μαι. [19] ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες· [20] ἀνέχεσθε 19 20
γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις
ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει. [21] κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς 21
ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ
κἀγώ. [22] Ἑβραῖοί εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ 22
εἰσιν; κἀγώ. [23] διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· 23
ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισ-
*Dt 25, 3. σοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις· [24] ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσεράκοντα 24
Act 16, 22. παρὰ μίαν ἔλαβον, [25] τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, 25
14, 19. 27, 41. νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· [26] ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις 26
2 Ti 3, 11. ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν,
6, 4 ss. κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις
ἐν ψευδαδέλφοις, [27] κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ 27
καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. [28] χωρὶς τῶν 28
παρεκτὸς ἡ ἐπισύστασίς μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκ-
κλησιῶν. [29] τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ 29
12, 5. ἐγὼ πυροῦμαι; [30] εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι. 30
Ro 1, 25. 9, 5. [31] ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς 31

---

18. D (E?) FG al^{3} Chr Dam (non Thdrt al) om την

20. εις προσ. υμας c BD (et * et ***) EFG al vg it syr^{p} al Dam pp^{lat} .. ς υμ. ε. πρ. c D**JK etc go al Chr Thdrt al

21. FG g ησθ. ημεις | Ln ησθενηκαμεν c B 80. .. DE d e vg^{ed} pp$^{lat 3}$ add εν τουτω τω μερει | D* om δ' | FG g τολμω καγω, εν αφρ. λεγω

22. 23. ς (non ς^{e} Gb Sz) quater εἰσίν,

23. FG g εισιν χριστου | λαλω .. DEFG al Did λεγω | Ln sic: ὑπερεγώ (D*** ὑπὲρ ἐγώ .. J ὕπερ ἐγώ .. υπερεγω G) | εν πληγ. υπερβαλλ. (FG Or^{1} περισσοτερ.; Clem Tert om ε. πλ. υπ.) εν φυλ. περισσ. (FG Or^{1} υπερβ.) [hoc ord. et. Or Chr Thdrt Dam al Hil al] .. Ln ε. φυλ. πε., ε. πλ. υπ. c BD*E d e vg go aeth pp^{lat} m | πολλακις .. D* πολλοις

24. τεσσεραχ. c (B?) DE etc .. FG μ̅ .. ς τεσσαραχ. cf Prol

25. εραβδισθ. c BDEFGJK etc Or Chr^{ms} Thph Oec .. ς ερραβδ. c minuscc Chr al

26. 27. πολλακις ter .. D* d e πολλαις, item v. 27. vg

27. κοπω c BDEFG it go .. ς (Gb°) praem εν c JK etc vg al m Or al^{5} pp^{lat}

28. επισυστασις c JK al ut vdtr fere omn Chr (explicat: οἱ θόρυβοι, αἱ ταραχαί, αἱ πολιορκίαι τῶν δήμων καὶ τῶν πολέων ἔφοδοι. Similiter Thdrt al) Thdrt Dam Thph Oec .. Ln επιστασις (Naz –στασια) c BD EFG al^{3} (et al^{1} επιτασις) .. d e pp *concursus in me;* vg g pp *instantia mea* [cf ad Act 24, 12.]) | μου .. Ln μοι c BFG | η καθ ημ. .. FG καθημερινη (F** praem ἡ)

30. B om μου

31. ο θεος .. D*E d e add του ισραηλ | κυριου c BFGJK al plus^{30} g am go syr^{p} Chr Dam .. ς (Gb°) add ημων c DE etc vv m pp m | ιυ c BFG 17. al^{3} g am go syr^{p} Chr .. ς add χυ c DEJK etc vv m pp m

32 αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. [32] ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασι- Ga 1, 20.
33 λέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν πιάσαι με, [33] καὶ διὰ θυρίδος ἐν Act 9, 25.
σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

XII.

1 Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ 11, 30.
2 ἀποκαλύψεις κυρίου. [2] οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσά-
ρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ
3 θεὸς οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. [3] καὶ οἶδα
τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ
4 οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, [4] ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν 11, 11.
5 ἄῤῥητα ῥήματα ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. [5] ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυ-
χήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. 9. 10. 11, 30.
6 [6] ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ·
φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει τι ἐξ
7 ἐμοῦ. [7] καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη

---

32. δαμασκ. πολιν c D***JK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln πο. δα. c BD*EFG 37. (vv ut vdtr omn) | πιασαι με c BD* d e vg syr ar^{e} arm Procop pp^{lat} .. ς add θελων c D***EJK etc go pp m; idem praem FG g cop syr^{p} al

33. εν σαργ. (112.^{ms} σφυριδι) .. FG om

XII. 1. δη (D* 114. sl Thph δε) c K al ut vdtr longe pl cop aeth cdd^{lat} (ap Wtst) Ath Chr ad h. l. (identidem in comm) Thdrt Dam Oec .. Gb′ Sz Ln δει c BD***EFGJ al fere^{20} it go syr utr ar^{e} (syr syr^{p} c. ob. go ar^{e} Ambrst pergunt *sed* .. ar^{p} sic: *neque opus est mihi glor. neque id mihi conducit*) Chr^{i} cd^{1} et Thph^{i} cd^{1} ap Mt .. al^{2} vg pp^{lat} ει καυχ. δει | συμφερει μοι (D* go syr ar^{e} om μοι) c D (μοι supplet ***) EJK al ut vdtr fere omn it (g *mihi quidem*) syr^{p} al Ath Chr Thdrt Dam Thph Oec Ambrst Sedul .. Ln συμφερον μεν c BFG 17. 67.** (μεν pro μοι et. vg cop Pel Bed) | γαρ .. Ln δε και c B 213. .. FG 73. 80. 118. g vg cop Dam pp^{lat} δε | εις .. FG add τας | κυριου .. FG g χριστου

2. του σωματος (et. Or Caes al m) .. Ln om του c B | εως .. FG add του

3. DE(*?) εν τω σω. | χωρις c BD*E* Meth^{1} Epiph .. ς εκτος (et. Or al m) | ουκ οιδα (et. Or Chr Thdrt al m) .. Ln om c B Meth (al^{4} pp^{3} et. post σωματι add .. al vv m pp^{lat2} om post σωματι v. 2.) | Chr om ο θε. οιδ.

5. υπερ δε .. D* περι δε (antea περι Or) | ταις ασθε. (D* τοις ασθενημασιν) μου (Chr om ει μη usq μου) c D***EFGJK al ut vdtr fere omn vg g go aeth al Ath Thdrt Dam al pp^{lat} m .. Ln om μου c BD* al^{2} d e cop syr utr arm

6. τι c D*E*JK al ut vdtr fere omn d e vg (et. harl*) go syr^{p} al (syr cop ἢ ὃ ἀκ.) Chr Thdrt Dam Thph Oec Ambrst al .. Ln om c BD***E**FG al^{2} am demid tol harl** g aeth arm Or | Ln: ἀσθενείαις [6](ἐὰν γάρ usq ἐξ ἐμοῦ) [7]καὶ τῇ

7. ινα (et. vv fere omn Chr Thdrt^{2} al m Ir al pm) .. Ln praem διο c ABFG 17. g (67. διο pro ινα) | D(E?)J al υπεραιρομαι (item al infra)

μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραί-
ρωμαι. [8] ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ᾽ ἐμοῦ. 8
[9] καὶ εἴρηκέν μοι Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ 9
τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα
ἐπισκηνώσῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. [10] διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθε- 10
νείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ
Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.
6. Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ᾽ ὑμῶν 11
11, 5. συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν
1 Co 9, 2. εἰμι. [12] τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ 12
ὑπομονῇ, σημείοις καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν. [13] τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττή- 13
11, 8. θητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα
13, 1. ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. [14] ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως 14
ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν
ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλ᾽ οἱ
γονεῖς τοῖς τέκνοις. [15] ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι 15

---

7. J al σχολωψ, K al σκωλωψ | σαρκι .. FG g vg al Cyp al add μου | σαταν (σατᾶν J, σατάν D***) c A**D***EJK al ut vdtr omn Or^{1} Ath Mac Chr Thdrt Dam al .. Ln σατανᾶ c A*BD*FG (Or^{2} του σατανα) | ινα μη υπ. c B (e sil.) JK al ut vdtr fere omn syr utr cop go al Or^{2} Mac (hi^{2} non και τη usq υπεραιρ. citant) Thdrt^{2} Dam al Bas pp^{lat} pm .. Gb° Ln [ι. μ. υ.] .. om ADEFG 17. vg it aeth Chr Ir Tert^{1} Aug al^{2}

8. υπερ .. Ln praem [και] c A Thdrt^{2} Ir | D*E d e τον κυ. τρις

9. ειρηκεν .. FG Chr Thdrt^{1} ειπεν | δυναμις c AD*FG vg it go aeth arm Ir$^{gr\ et\ lat}$ Archel Isid Or^{int3} Bas Tert Cyp Hier Ambrst al^{10} .. ς (Gb°) add μου c AD***EJK etc vv m Or Chr Thdrt Pallad al | τελειται c AB D*FG (al?) .. ς τελειουται c D***EJK etc Or Ath al m | μου (et. Or^{2} al m) .. B al^{2} cop syr^{p} Ir | J επισκηνωσει

10. ασθενειαις .. FG g vg (non am al) add μου | A om εν διωγμ. | FG οτε γ. ασθ. τ. δυνατω

11. FG εγεγονα | αφρων c ABDEFGK al m vv pm pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add καυχωμενος c J etc syr utr al pp^{gr} m | A υφ ημων | ουδεν γαρ .. B add τι

12. τα μεν .. FG g αλλ ε (corrige η) τα μεν .. diff al | FG κατηργασθη, DE κατηργασθην | σημειοις c ABD*FG al^{6} it am tol (al) go syr Chr Dam Ambrst Bed (sed FG g syr Chr praem και; B al^{1} Dam add τε) .. ς (Gb°) praem εν c D***EJK etc vv m Thdrt al

13. ηττηθητε c AD***JK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln ησσωθητε c BD* 17. .. FG ελαττωθητε | υπερ .. DE παρα | FG al vv εγω αυτος | αδικιαν .. FG αμαρτιαν

14. τουτο c ABFG al plus^{30} vv pm Chr Dam Thph pp^{lat}, item ante τριτ. DE 93. cop al .. ς (= Gb Sz) om c JK etc (sine versione ut vdtr) Thdrt Oec | καταναρκησω c AB al^{4} aeth Dam .. ς (Gb°) add υμων c D***EJK etc vv pl pp m; item υμας D*FG | αλλα c ABDEFGJ etc .. ς αλλ

15. δαπανησω .. D*E d e Ambrst add και εκδαπανησω

ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἧττον ἀγα-
πῶμαι.
16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος
17 δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. [17] μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ
18 ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; [18] παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελ- 8, 6. 18.
φόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατή-
σαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;
19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ
20 λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. [20] φοβοῦ-
μαι γὰρ μή πως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν
οἷον οὐ θέλετε, μή πως ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυ- 1 Co 3, 3. Ro 2, 29.
21 ρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· [21] μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει etc
με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ 13, 2.
μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ 12, 14.
2 τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. [2] προείρηκα καὶ προλέγω ὡς παρὼν τὸ * Dt 19, 15.
δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι

---

15. ει και c D***EJK al ut vdtr omn vg syr utr al (go *tamen ut*) Chr Thdrt Dam al Pel al .. Ln om και c ABFG (item cop sah, sed habent ἀγαπῶ pro –πῶν) .. D* it Ambrst om ει και | ηττον c D***EJK al ut vdtr fere omn pp m .. Ln ησσον c ABD* (17. ισον) .. FG ελασσον

16. εγω .. FG g Thph add δε | D* ουκ εβαρησα .. FG al[7] Chr ου κατεναρκησα (FG al Chr pergunt υμων) | αλλα c ABD*(E?)FGJ etc .. ς αλλ

17. απεσταλκα (al pp[3] –ειλα) .. DE επενψα (D* in talibus plerumque ν pro μ) | FG g om δι αυτου

19. παλαι c ABFG 67.** al[3] vg (non harl*) d e Ambrst[comm] Pel Bed .. ς παλιν c DEJK etc vv pl pp m | ς ἀπολογούμεθα; | κατεναντι (Gb˝) c ABFG al fere[10] Dam .. ς κατενωπιον c DEJK etc Thdrt al | θεου c ABD*FG al Bas .. ς praem του c D***EJK etc pp m (Chr om κατεν. usq λαλουμ.) | Gb Sz ἐν χ̅ω̅, λαλοῦμεν τάδε πάντα,

20. καγω .. FG Chr Thph[1] cdd και εγω | ερις c A al pm syr arm Chr Thph (uterq et. ap Mt) .. ς ερεις c (B?)DEFGJK etc vv pl pp m | ζηλος c ABD*FG al syr (sed perg et. θυμος etc) arm go Dam .. ς ζηλοι c D***EJK etc vv pm pp m | FG g Chr om ακαταστ.

21. ελθοντος μου c ABFG al (vv pl pp[lat] *cum venero*) et με (et. Gb+) c iisdem et D*E al[8] (vv pl pp[lat]) .. ς ελθοντα με c DEJK etc go pp m, et om με c iisdem exc D*E al[8] | ταπεινωσει c BDEFGJ al m Oec .. ς –ση c AK etc pp m | πρ. υμας .. DE d e cop Thdrt[1] (alibi[1] om) Cyp al pon ante ταπειν. | και πορν. .. D*E d e Tert om και | Ln ἔπραξαν;

XIII. 1. τριτον .. A al fere[30] (ex his al[1] om τουτο) vg aeth pp aliquot praem ιδου | ερχομαι .. A syr ar[e] (cop ap Wtst) ετοιμως εχω ελθειν

2. προειρηκα .. D*E al vg[cd] Ambrst al add γαρ | D* d e syr[p] arm om ως | νυν c ABD*FG al[8] vg it aeth Aug al[3] .. ς (= Gb Sz) add γραφω c D***

ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. 3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ 3
λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν· 4 καὶ 4
γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ
ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ
εἰς ὑμᾶς. 5 ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· 5
ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδό-
κιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. 6
7 εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα 7
ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς
ἀδόκιμοι ὦμεν. 8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ 8
τῆς ἀληθείας. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ 9
ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα 10
10, 8. ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν
ἔδωκέν μοι ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

EJK etc vv pm (cop λεγω; Chr [similiter al] explicans λέγω δὲ καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπιστ.) Chr Thdrt Dam al Ambrst | FG om εις το

3. επει (et. vv pl Chr Thdrt^{2} Dam al) .. FG it pp^{lat2} οτι .. Or^{4} Mac Thdrt^{1} ει, Or^{1} Dial Thdrt^{3} ἤ (vg Or^{int} pp^{lat} m *an;* et. *quid* et *quomodo* leg) | FG g (syr utr) λαλ. εν εμ.

4. και γαρ ει (al^{2} Or^{1} Dial Hipp add και) c AD***EJ al ut vdtr longe pl vg go syr utr al Or^{1} (ει γ. και) Chr Thdrt (ad h. l.) Oec, item (vide ante) Or^{1} Dial Hipp, item Or^{int} Ps-Ath^{lat} pp^{lat} pl (vv Or^{int} pp^{lat} plerique *nam etsi*) .. Ln om ει c BD*FGK al^{3} it aeth Eus (αλλα και ζη) Thdrt^{1} Dam Thph Paulin al^{2} | ημεις c ABDEFG (FG al^{1} arm om γαρ) JK (praem ει) al pl vv m pp^{gr} pm pp^{lat} .. ς^{e} (non ς Gb Sz) praem και c minuscc cop al Chr (cd^{1} ap Mt και γ. ημ. ει) | εν .. AFG vv m συν | ζησομεν c ABD*FG al^{6} Dam .. ς -σομεθα c D***EJK etc Chr (Chr^{1}, et. cdd ap Mt σωζομεθα) Thdrt al | συν .. D* 17. d e Chr^{2} (diff mss) εν | FG g om εκ δυ. θε. (θε. om K) | Ln [εις υμ.] .. om BD**E** flor arm Chr Sedul (d e *in vobis* conjg c. seq. *ipsis.* Ita et. D*: Εις υμας εαυτους)

5. A om εαυτ. δοκιμαζ. | χς (Chr om) ις c AFG al^{2} (item al sine dubio) vg cop Clem Dam Ambrst Bed (non Hier) .. ς Ln ις χς c BDEJK etc | εν υμιν c BD* 17. al Clem Chr^{comm3} .. ς add εστιν, Ln [εστ.] (cop Hier^{gr} οικει ε. υμ., Thph εστ. ε. υ.)

6. δε .. FG (g sub *aut*) γαρ

7. ευχομεθα (Gb'') c ABD*FG al m vv pm Isid Dam Aug al (non Ambrst Cassiod) .. ς ευχομαι (ita et. v. 9. Thph) c D***EJK etc syr al pp m | D* αλλα

8. αλλα c D*(E?)FG etc .. ς Ln αλλ c B (e sil.) D***J etc

9. K al m arm om γαρ | οταν .. FG οτε (et. οτι leg) | και c ABD*FG al vg it cop aeth al Dam pp^{lat} .. ς (Gb^{o}) praem δε c D***EJK etc syr sl Thdrt al (syr^{p} go Chr γαρ, al^{1} δη .. et. δε sine και leg)

10. D(E?)FG al vg it Oec μη παρων | D(E?)FG al χρησομαι | ο κυρ. h. l. c JK al ut vdtr fere omn syr utr aeth arr sl Chr Thdrt Thph Oec .. Ln ante εδωκ. (J al δεδωκ.) c ABD(E?)FG al vg it cop go Dam

11 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ
φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' Ro 15, 33.
12 ὑμῶν. [12] ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ Ro 16, 16. etc
ἅγιοι πάντες.
13 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ
κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

1 Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου ἀλλὰ
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,
2 3 [2] καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας. [3] χάρις Act 16, 6.
4 ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [4] τοῦ Ro 1, 7. etc
δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ 2, 20.
ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, Ti 2, 14.
5 [5] ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. Ro 16, 27. etc

---

11. A om το αυτ. φρ. | DEJ al d e go al Thdrt Thph Ambrst Pel της ειρ. κ. της (al Thph om) αγ. (FG al g om αγαπ. και)

12. αγ. φιλημ. c B (e sil.) DEK al ut vdtr longe pl d e Thdrt Dam Oec .. AFGJ al m vv pl Chr Thph pp^{lat} φιλ. αγ.

13. κυριου .. (E?) al pm vv pm pp ^{gr} et ^{lat} m add ημων | υμων c ABFGJ al harl* g aeth Chr^{i} cdd ap Mt (cd^{1} om et. υμ.) .. ς (= Gb Sz) add αμην c DEK etc

Subscriptio: AB*D al πρ. κορινθ. $\overline{β}$ (D add επληρωθη· αρχεται πρ. γαλατας) .. G ετελεσθη πρ. κορινθ. (om $\overline{β}$) αρχεται πρ. γαλ. .. ς (= Gb Sz) πρ. κορ. δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων (εγ. α. φι. et. B**; item *e Filippa Macidoniae* go .. Euthal απο μακεδονιας) τῆς μακεδονίας (τ. μα. om EJ al ar^{p}) διὰ τίτου (al sl^{cd} add βαρναβα) καὶ λουκᾶ c E(?)JK al pl syr (om κ. λουκ.) syr^{p} cop (Thdrt^{ed}) Oec .. praeterea numerantur στιχοι φϛ' (ita J al pl, item Euthal; diff al pauc), αναγνωσεις δ', κεφφ. ι', μαρτυρ. ια' (haec omnia et. Euthal) .. B sectiones a $\overline{μγ}$ ad $\overline{νγ}$ pergit; am capp 28 numerat.

---

* ABDG (DG vide ante) K al πρ. γαλατας .. J του αγιου κ. πανευφημου αποστ. παυλ. επιστ. πρ. γαλατας .. Gb Sz παυλου επιστ. πρ. γαλατας; ς^{e} παυλ. του αποστ. η πρ. γαλ. επιστολη; ς η πρ. γα. επιστ. παυλου

I. 1. Mcion ap Hier δια ιυ χυ του εγ. εαυτον εκ νε.

3. ημων .. 67.** al fere^{15} Chr^{comm} Dam Aug^{1} om .. A al m demid al Chr^{text} pp^{lat} m post πατρος pon (utroque loco cop aeth)

4. περι c ADEFGJK al fere^{10} Or Thph Oec^{text} .. ς (= Gb Sz) υπερ c B (e sil.) etc Chr Thdrt Dam Oec^{comm} | F αμαρτ. υμων | εκ .. H 71. Or^{2} (et ^{2} εκ) απο | ενεστωτ. αιωνος c DEFGHJK al ut vdtr fere omn vg it go al Or^{1} Chr Thdrt al .. Ln αι. του ενεστ. c AB 39. aeth al Or^{3} Did Dam (vdtr)

5. ᾧ .. H (vg al) add εστιν

Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς 6
ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, [7] ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές 7
5, 10. εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Χριστοῦ. [8] ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν 8
παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. [9] ὡς προειρήκαμεν, καὶ 9
ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα
ἔστω. [10] ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέ- 10
σκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.
Γνωρίζω γὰρ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' 11
ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· [12] οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου 12
παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Act 8, 3. 9, 21. [13] ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' 13
ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· [14] καὶ 14
προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει
Act 22, 3. μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων.
[15] ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας 15
διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ [16] ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγ- 16
γελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ
αἵματι, [17] οὐδὲ ἀπῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστό- 17
λους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

---

6. FG g θαυμαζω δε | FG al Thph^{cd} om ουτως | χριστου (DE 39. vv ιυ χυ, Hier χυ ιυ .. et. θεου leg) .. Gb^{oo} c FG g Tert^{2} Cyp^{2} Lcif om

7. K μετατρεψαι .. Chr^{identidem} ανατρεψαι

8. και εαν .. B Chr Thph καν | K al m Thdrt^{cd} Oec ευαγγελιζεται .. A Eus Ath Cyr utrq Thdrt^{1} Procl al -λισηται (vg it al *evangelizaverit*); et. -σεται leg | υμιν pr (D* Chron υμας) c A(D*)D***EHJK al ut vdtr omn vv fere omn (Chron) Thph Oec Hier al m .. FG g Dial Dam Tert^{2} (alibi ^{1} om υμ. seq) Cyp Lcif al (Caelestin om utrq) om .. B Chr Archel Aug al ante ευαγγ. pon (Thdrt ad h. l. om υμ. seq) | G al^{1} ευαγγελισαμεθα

9. προειρηκαμεν (Ln non interpg) .. al pauc vv m Chr Bed -ρηκα

10. ει c ABD*FG 17. 39. 67.** 71. 80. vg it cop arm (aeth *et si igitur*) Cyr^{3} Dam pp^{lat} .. ς (Gb^{oo}) add γαρ c D***EJK etc vv m Chr Thdrt al

11. γαρ (Gb^) c BD*FG 17. al vg it Dam Hier Aug al .. ς Ln δε c AD***EJK etc vv m (aeth al plane om) Chr Thdrt al Ambrst

12. ουτε c B (e sil.) D***EJK al ut vdtr longe pl Oec .. Ln ουδε c AD*FG al^{7} Eus (item Ath?) Chr al (Thph om ου. εδιδ.) | A δια αποκ.

13. επορθουν (Aug *vastabam*) .. FG επολεμουν (vg it pp^{lat} m *expugnabam*)

15. ευδοκησεν (A Chr Thdrt^{3} Ps-Ath Procop ηυδ.) c BFG al g vg syr (Or^{2} ὁ ἀφορ. etc sine ὁ θε. citat) Dial Chr^{1} Thdrt^{2} Ir^{1} Or^{int} Faust ap Aug Ambrst Hier al .. ς (Gb^{oo}) add ο θεος c ADEJK etc vv m (sed syr^{p} c. ast) Or^{1} Chr^{1} Thdrt^{3} al Ir^{1} Aug al | BD** al αφωρισας

16. ευαγγελιζωμαι (J al -ζομαι) .. D*E* al -σωμαι

17. απηλθ. pr c BDEFG 46. al^{4} syr syr^{p} mg Bas item (αλλα ουδε απηλθ.) Thph^{mg} et Thph^{i} cd ap Mt .. ς ανηλθ. c AJK etc cop syr^{p} Chr Thdrt al | αλλα c ADEFGJ etc .. ς αλλ c B (e sil.) etc

18 [18] ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν, καὶ Act 9, 26.
19 ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· [19] ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων
20 οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. [20] ἃ δὲ γράφω ὑμῖν,
21 ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. [21] ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα Act 9, 30.
22 τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. [22] ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς 15, 41.
23 ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ, [23] μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν
ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει,
24 [24] καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ
2 Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον· [2] ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ
ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ Act 15, 2. 11, 30.
3 τοῖς δοκοῦσιν, μή πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. [3] ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ Phi 2, 16
4 σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· [4] διὰ δὲ τοὺς παρεισά-
κτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν
5 ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· [5] οἷς οὐδὲ
πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου δια-
6 μείνῃ πρὸς ὑμᾶς. [6] ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν
οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ Ro 2, 11.

---

18. A al^{1} cop syr al Dam τρια ετη | κηφαν c AB 17. 67.** 71. cop sah syr syr^{p} mg aeth ar^{e} .. ϛ (= Gb' Sz) πετρον c DEFGJK etc vg it al pp m

19. ουκ ειδον .. D*E*FG ειδ. ουδενα; vg it pp^{lat} [exc Aug Sedul] *vidi neminem*

22. FG al om τω | ταις sec .. D*E* al^{4} της

23. επορθει .. FG επολεμει (vg it pp^{lat} exc Aug ut v. 13.)

II. 1. δεκατεσσαρων .. Chron (ed. Bonn. I. p. 436.): τῷ εἰπεῖν αὐτὸν Διὰ ιδ' ἐτῶν δοκεῖ μοι τοὺς χρόνους τῶν ἀποστόλων τοὺς ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως ἀριθμεῖν αὐτόν. εἰ μὴ τοῦτο δῶμεν, εὑρεθήσεται ὁ χρόνος ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθη καὶ ἀνέβλεψεν ὡς περιέχουσιν αἱ Πράξεις, ἔτη δ'. | DE FG it go al ανεβην (C ανηλθον) παλιν .. cop Chr Ir om παλ.

2. ανεθεμην .. FG ανεβαλομην

3. ουδε .. FG ουτε | B om ὁ

4. δε .. Thdrt: ὁ δὲ σύνδεσμος πρὸς τὴν τοῦ λόγου συνθήκην περιττός. Item Hier: *autem conjunctio superflua.* | ινα .. FG g add μη | καταδουλωσουσιν c ABCDE al (item -σωσιν B**FG 17. Dam) .. ϛ (=Sz) -σωνται c K etc Chr (δουλωσωντ.) Thdrt al (item -σονται J al)

5. οις ουδε (ita et. am demid harl tol f Aug^{2} Amb Hier^{2} Pel^{text} Beda) .. Gb^{oo} c D* d e Ir^{int} (ut editus est) Tert (οἷς οὐδέ Mcioni tribuens) Ambrst («*Graeci e contra: Nec*» etc) Pel^{comm} (vdtr) al^{2} .. cdd^{lat} (Sz perperam add *omn*) ap Hier item ap Sedul (addit *male* ita legi) vg^{cd} om ουδε (Pessime Sz: *Post Caroli M. tempora lectio recepta in cdd lat reperitur*) | A (C?) FG al m διαμενη

6. D*EFG θεος (A al fere^{10} Chr praem ὁ) ανθρ. προσωπ. .. diff al

οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο,
[7] ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευ- 7
μαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, [8] ὁ γὰρ 8
ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν κἀμοὶ εἰς τὰ
Act 15, 13 ss. ἔθνη, [9] καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς 9
καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ
κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· [10] μόνον 10
Act 11, 29 s. τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.
Act 15, 35. Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέ- 11
στην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. [12] πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου 12
Act 11, 3. μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυ-
τόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς· [13] καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ 13
λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει.
[14] ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγε- 14
λίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνι-
κῶς ζῇς καὶ οὐχ' Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; [15] ἡμεῖς 15
3, 11. φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, [16] εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαι- 16
Ro 3, 20. οῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,

---

6. οι δοκ. (FG etc add τι ειναι) .. syr ar[e] om

7. ιδοντες .. c 17. 37. 73. al Oec[text] ειδοτες

8. D* ενεργησεν | καμοι c ACD*FG al m Chr[2] Dam .. ς και εμοι c B (e sil.) D***EJK etc Chr[1] Thph Oec

9. ιακ. κ. (Promiss om ιακ. κ.) κηφ. (A Epiph in cant. cantic.[1] [alibi[1] om κ. ιω.] Apring om κ. κηφ.) et. c Ath Chr Thdrt[2] Dam al Aug Pel Bed .. Gb' πετρος κ. ιακ. c DEFG it go Thdrt[4] Nyss Ir Tert al pm | FG μοι | ημεις c B (e sil.) FGHJK al ut vdtr pl vg it go al m Or Chr[1] Thph Oec pp[lat] .. Gb Sz add μεν c ACDE al fere[30] cop syr[p] Naz Bas Chr[2] Thdrt[2] (alibi[4] αυτοι μεν ε. τ. πε. ημ. δε ε. τα ε.) Dam

10. DEFG (vv pl pp[lat]) ινα τ. πτωχ. | D (E?) μνημονευομεν

11. κηφας (Gb'') c ABCH 17. 46. 67.** 80. al vv pm Clem ap Eus al[3] pp[lat2] .. ς (=Sz) πετρος c DEFGJK etc demid go al Chr Thph Oec Tert al | FG ανθεστην

12. ηλθον c ACD***EHJK al ut vdtr fere omn vv fere omn pp[gr] et [lat] m .. Ln ηλθεν c BD*FG al[2] it (d e g** antea τινα) .. Or (alludens) ελθοντος ιακωβου

13. και οι .. B (al ut vdtr) vg cop go om και

14. AFGJ ιδον | D* οτι ουχ | κηφα (Gb') c ABC 10. 17. 67.** vv pl Eus Ps-Ath (dial de trin.) Did Thdrt Phil[carp] Pel .. ς (= Sz) πετρω c DEFGJK etc | ζῃς h. l. c DEJK al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb'' Ln post ιουδαικως c ABCFG al[4] g am demid (item cdd al[3]) arm Or Phil[carp] pp[lat] m (sed d e pp[lat3] om κ. ο. ιουδ.) | οὐχ' (Ln οὐχ) c ABCD* al Chr[1] Dam (sed D* al Dam ουχι) .. ς ουκ | τι c JK al ut vdtr longe pl syr[p] al Chr Thdrt Thph Oec .. Gb Sz Ln πως c ABCDEFG al[11] vv pl Or Dam pp[lat]

16. ς Ln ἁμαρτωλοί· [16] εἰδότες | δε c BCD* (E?) FGJ al m vg it go sl[ms] Cyr Thdrt[1] pp[lat] .. ς (= Gb Sz) om c AD***K etc vv pm pp[gr] m | ιυ χυ c CDEFGJK al ut vdtr omn vv omn pp[gr] et [lat] pm .. Ln χυ ιυ c AB Aug[1]

καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως
καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα *Ps143,2.
17 σάρξ. [17] εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ
18 ἁμαρτωλοί, ἆρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. [18] εἰ γὰρ ἃ
19 κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. [19] ἐγὼ
20 γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. [20] Χριστῷ συνεσταύρωμαι·
ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει
ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν 1, 4.
21 ὑπὲρ ἐμοῦ. [21] οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιο- Eph 5,2.
σύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

III.

1 Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς
2 Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος; [2] τοῦτο μόνον θέλω
μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πί- 5. Ro10,17.
3 στεως; [3] οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτε-
4 5 λεῖσθε; [4] τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ. [5] ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν
τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πί- 2.
6 στεως; [6] καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δι- *Gn15,6.
7 καιοσύνην. [7] γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ. Ro 4, 3. Ja 2, 23.
8 [8] προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγ-
9 γελίσατο τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. [9] ὥστε *Gn12,3. Act3,25.

---

16. χν ιν .. B cop syr^p al Thdrt^1 Aug^2 al ιν χν | εκ πιστεως c FG g Thdrt^1 Tert Tich .. ς Ln add χριστου (et. χυ ιυ, ιυ χυ leg) | διοτι c CD***EJK al ut vdtr longe pl pp m .. Gb″ Ln οτι c ABD*FG al^5 | εξ ε. νο. h. l. c ABCDEFG al vv pm Thdrt^1 Dam pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) post ου δικ. c JK etc go al Thdrt^1 Thph Oec

18. συνιστανω c ABCD*FG al fere^{10} Cyr .. ς (= Gb Sz) -στημι c D***(E?) JK etc pp m

20. χς .. FG al^1 ο χς | A om ζω tert | του υι. του θε. (et. Clem Chr Thdrt Dam al Ambrst al) .. Ln τ. θεου και χριστου c BD*FG it

III. 1. εβασκανεν (et. Ath Caes Chr Thdrt^1 Dam al) .. al fere^{30} Cyr Chr^1 Thdrt^1 (et alibi^{cd}) -σκηνεν .. praeterea ς (= Gb Sz) add τη αληθεια μη πειθεσθαι (cf 5, 7.) c CD***E**JK etc vg (et. am al m sed non mss omn) aeth al Ath Thdrt^{text} al Pol^{text} al (sed ex his m: μη π. τη αλ.), om c ABD*E*FG 17. 67.** al vv pm exx Adamantii ap Hier Cyr Chr^2 Thdrt^1 al pp^{lat} pm | εν υμιν c DEFGJK al ut vdtr longe pl vg (et. harl demid al, sed demid al pp^{lat} m praem *et*) it syr^p go al Ath (προεγρ. εν υ. και τουτο εστ.) Chr Thdrt^2 Dam al pp^{lat} m .. Gb^{oo} Ln om c ABC al^{10} am tol syr al m Cyr^2 Thdrt^1 Eus^{lat} Archel Aug

2. D*EFG it (Aug?) μαθ. θελω

6. αβρ. επιστ. (FG g Ambrst al επ. αβ.) .. FG g al Ambrst Pol praem γεγραπται | Vv. 6. 7, 8. om Mcion ap Hier

7. C* (vdtr) om οι | Ln υιοι εισιν c B Chr Thdrt Ir^1 Amb

8. D* 67.** προευηγγελισται | ενευλογ. c ABCDJK al pl pp m .. ς^e (non ς Gb Sz) ευλογ. c FG etc

οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. [10] ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων 10
*Dt27,26. νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπικατάρατος πᾶς
*Hab2,4. ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ
He10,38. Ro1,17. ποιῆσαι αὐτά. [11] ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, 11
*Lv18,5. ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται, [12] ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, 12
Ro10,5. ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖς. [13] Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ 13
4,5. τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται
*Dt21,23. Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, [14] ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλο- 14
γία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.
Ro3,5.etc Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην δια- 15
8. θήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. [16] τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐῤῥέθησαν αἱ 16
*Gn22,18.etc ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ
πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός.
*Ex12,41. [17] τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τε- 17
τρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆ-
Ro4,14. σαι τὴν ἐπαγγελίαν. [18] εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγε- 18
λίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. [19] τί οὖν ὁ νόμος; 19
Ro5,20. τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγ-

---

10. οτι c ABCDEFG al fere[10] it al Cyr Dam .. ς (=Gb Sz) om c JK etc vv pm pp m | B 17. 67.** al (non Or) Dam om εν pr | B εγγεγραμμενοις

11. τω θεω .. D*FG al[3] om τω | δηλον .. FG g γεγραπται γαρ, item praemisso δηλ. D*E d e al

12. D* αλλα | ο ποι. αυτα c ABCD*FG 17. 67.** al vv pl pp[gr et lat] m .. ς (=Gb Sz) add ανθρωπος c D***EJK etc

13. οτι γεγρ. (Gb'') c ABCD*FG al vg it al Dam Ir[int] Hier al m .. ς γεγρ. γαρ c D***EJK etc syr utr cop al Ir[gr] al m

14. εν χω ιυ .. B syr al ε. ιυ χω .. Chr om | επαγγελιαν .. D*FG it Tert al[2] (non Hier al) ευλογιαν

15. αδελφοι (vv m add μου) .. A al arm Dam post λεγω pon .. 39. (al ut vdtr) aeth om | C 17. Chr[cd] προκεκυρωμενην | D* επιτασσεται

16. δε .. D*FG vg it Chr pp[lat] om | ερρεθησαν (Gb'') c AB (vdtr; cf ad Ro 9, 12. 26.) CD*FG al m Cyr[2] Thdrt[3] (alibi ερρηθ.) Dam .. ς ερρηθ. c D***EJK etc Chr al .. al[2] Thph εδοθησαν | B αλλα | εφ .. FG επι | ὅς .. D*E (sod d e *qui*) Chr ὅ, item *quod* Ir Tert al m .. G ου (g *quo*)

17. FG al (vg etc *confirmatum* ut v. 15.) Cyr κεκυρωμ. | υπο τ. θε. c ABC 17. 23.* 67.** 80. vg cop al Cyr[2] Dam Hier Aug[persaepe] Pel Bed .. ς (Gb°°) ad εις χριστον c DEFGJK etc vy m (it syr utr Ambrst *in Christo*) Chr Thdrt al | ετη h. l. c ABCDEFG al fere[10] vv m pp[gr et lat] m .. ς (=Gb Sz) ante τετραχ. (al[7] Thph τριαχ.) c JK etc

19. παραβασεων .. D* παραδοσεων .. FG d e (g sub *aut*) Ir[2] Ambrst πραξεων (hi [exc d e] om χαριν) | προσετεθη (Gb') c AB (e sil.) CD*** EJK al ut vdtr longe pl syr utr (*addita est*) al? Thdrt[2] Dam Thph Oec (Aug *proposita est*) .. Gb Sz ετεθη c D*FG al[5] (vg it al pp[lat] pl *posita est*) Clem Or Eus | αχρις .. nullus ut vdtr αχρι | ου .. B al Clem αν | ᾧ .. al fere[20] (cop?) (Or[1], sed variant mss) Cyr Thdrt[1] Dam ὅ .. Chr[cd] (non ap Montf) ως

20 γελται, διαταγεὶς δι᾽ ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. [20] ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ He 2, 2. Act 7, 53.
21 ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν· [21] ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; 1Ti 2, 5.
μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου
22 ἂν ἦν ἡ δικαιοσύνη· [22] ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρ- Ro 11, 32.
τίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.
23 [23] πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκεκλεισμέ-
24 νοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. [24] ὥστε ὁ νόμος παιδαγω- 1 Pe 1, 5.
25 γὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· [25] ἐλθούσης
26 δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. [26] πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ Ro 6, 3.
27 ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· [27] ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτί- 13, 14.
28 σθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. [28] οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι 1Co 12, 13. Col 3, 11.
δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς
29 ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [29] εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα Ro 9, 7 s.
ἐστέ, κατ᾽ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

IV.

1 Λέγω δέ, ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν δια-
2 φέρει δούλου κύριος πάντων ὤν, [2] ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν καὶ οἰκονό-
3 μους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. [3] οὕτως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν
4 νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι· [4] ὅτε δὲ ἦλθεν 9. Col 2, 20.

---

19. αγγελων .. C* al^{2} Thdrt$^{1\ cd1}$ –λου

21. του θεου c ACDEFG (FG om του) JK al ut vdtr fere omn vg g syr utr cop al m Chr Thdrt Dam Thph Oec Hier Aug^{saepe} Ambrst^{ms} al .. Ln [τ. θε.], om B d e Ambrst^{ed} .. 31. τ. χριστου | C* (vdtr) ζωοποιειν | οντως .. FG αληθεια | εκ νο. (B εν νομω) αν (D* al^{6} Dam om) ην (FG om αν ην, al^{1} om ην; al^{5} ην αν) c ADG Cyr .. ς αν ε. νο. ην c D***EJK etc Chr Thdrt al

22. τα (FGK Dam om) παντα (Dam απαντα) .. et. om, et. τους παντας leg | υπο c BCD***EJK al ut vdtr fere omn pp m .. Ln υφ c AD*FG al^{2} Dam | ιυ (17. om) χυ .. J εν χω ιυ

23. συγκεκλεισμ. c CD***EJK al ut vdtr fere omn Clem^{1} Chr Thdrt Thph Oec .. Gb′ Sz Ln συγκλειομενοι c AB (sic Ba et Btl; Bch συγκλεισμ.) D*FG al^{2} Clem^{1} Cyr^{3} Dam

24. γεγονεν .. B Clem^{1} εγενετο | χν (et. Clem^{3} Chr Thdrt Dam al) .. D* E*FG al^{1} it Ambrst add ιησουν

28. ουδε sec (bis al^{1} και, bis al^{1} Clem ουτε) .. D* η | παντες (et. Clem^{2} Or Chr Thdrt Dam al) .. Ln απαντες c AB | εις (A om, pergens εστε χυ ιυ) .. FG vg it cop go sl Or Ath^{1} Ps-Ath Thdrt^{1} Phil^{carp} al^{3} pp^{lat} εν (sed εις et. Clem Ath^{1} Chr Thdrt^{1} Dam al)

29. χυ .. D*EFG it Ambrst εις (d e *unum*; FG g Ambrst παντες εν) εστε εν χω ιυ | αρα .. D*FG add ουν | σπερμα (70. om) .. B cop σπερματος (67.** σπερματα, al^{1} τεκνα) | κατ c ABCDE al d e vg cop arm Thdor^{mop} Dam Ambrst Aug al m .. ς (Gb^{oo}) praem και c FGJK etc vv m Chr Thdrt al

IV. 2. αλλα .. C* (vdtr) FGJ etc αλλ | J αχρις | του πατρος .. B praem της
3. ημεν sec .. D*FG al^{3} ημεθα (al et. priore loco?)

Eph 1, 10. τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον
Ro 1, 3. ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, 5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα 5
3, 13. τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. 6 ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ 6
Ro 8, 15. πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον Ἀββᾶ ὁ πατήρ.
17. 7 ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ. 7
Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσιν 8
θεοῖς· 9 νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπι- 9
3. στρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν
Col 2, 16. Ro 14, 5. δουλεύειν θέλετε; 10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ 10
ἐνιαυτούς; 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. 11
Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν 12
με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην 13
ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ 14
ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς

---

4. γενομενον pr (et. Clem Or Ath^{1} Ps-Ath Meth Cyr^{hrs} Chr Thdrt^{3} al m, *factum* vg [et. am harl*] syr utr cop go al Ir^{3} Tert Hil al) .. al plus^{30} Clem^{cd} Ath^{1} Thdrt^{5} Dam (et. γεννωμ. υ. νο.) Phot (qui utrumq affert) γεννωμενον, item *natum* demid tol al Ir$^{1\,ed}$ [sed non ap Mass.] Cyp al

5. FG Chr^{1} Thdrt^{1} εξαγορασηται

6. υιοι .. DEFG it demid tol vg^{sixt} go pp^{lat} m (non Aug^{1}) add του θεου | B om ο θεος | ημων c ACD*FG al m am flor al it sl^{ms} Ath^{2} (et alibi^{2} mss) Bas Did Ps-Ath al^{2} Tert Hil Ambrst Hier al .. ϛ (=Gb Sz, sed Gb') υμων c B (e sil.) D***EJK etc vv pl Chr Thdrt al Aug al | FG g εν ω κραζομεν

7. FG al g cop om εἶ (109^{lat} *est*) | αλλα c ABCD*FGJ etc .. ϛ αλλ | δια θεου c ABC* (sic) 17. g (item δια θεον FG) vg cop Clem Ath (II, 11. ed. Bened.) Bas^{dis} Cyr Did Ambrst Aug Amb Pel Bed .. aeth arm θεου (sl^{ms} θεου χριστου, sl^{ed} θυ δια του πνευματος) .. 178. (non C*) plane om (Gb^{oo}) .. ϛ θεου δια (al vv^{4} Thdrt^{2} Oec add ιυ) χριστου (Dam -στον) c C***DEJK etc go ar^{p} (item al^{4}) Chr Thdrt^{2} (item Thdrt alibi^{2} Oec, item Dam) .. mar** Hier δια χυ, al^{2} δια ιυ χυ .. al^{2} Dial c. Maced Thph μεν (sed Thph κληρονομος, κληρονομος μεν) θεου, συγκληρονομος δε χυ

8. φυσει (om K d e cdd^{lat} ap Amb Ir Ambrst) μη (Gb'') c ABCD*E al^{6} vg go cop al Ath^{4} Bas^{2} Nyss^{4} Cyr^{saepe} Dam al Hier al m .. ϛ μη φυσει (FG φυσειν) c D***FGJK etc syr^{p} al Chr Thdrt Ps-Ath al

9. D*FG νυνει | FG τον θε. | K al Ps-Ath υπο (F απο) του θε. | D* al^{1} επιστρεφεσθε .. G επιστρεφεται | B δουλευσαι

10. DEFG it Aug κ. ενιαυτ. κ. καιρ. | Ln ἐνιαυτούς.

11. FG εκοπειακα (sic)

13. D*FG al it go Dam Aug al om δε | FG δια | FG om της

14. μου τον c D***EJK al ut vdtr longe pl syr^{p} ar^{p} al Chr Thdrt Dam Oec .. Gb^{oo} μου c C* (vdtr) 23. 31. 80. al^{6} go syr arm ar^{e} Bas Thph .. Ln υμων c ABC** (sed add τον) D*FG 17. 39. 67.** vg it cop Cyr pp^{lat} | αλλα c BFG etc .. ϛ αλλ c ACDEJ etc

15 Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 τίς οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι
16 εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε
17 ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ
18 ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι
19 ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. 19 τεκνία
20 μου, οὓς πάλιν ὠδίνω ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, 20 ἤθελον δὲ 1Co 4,15.
παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν
ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε;
22 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ * Gn 21, 2. 9.
23 ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γε-
24 γέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς ἐπαγγελίας. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλ- Ro 9, 9.
ληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ,
25 εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ. 25 τὸ γὰρ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν
ἐν τῇ Ἀραβίᾳ· συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν

---

15. τις c DEJK al ut vdtr longe pl d e syr^{p} go al Thdor^{mop} Chr Thdrt (τὸ τίς ἀντὶ τοῦ ποῦ τέθεικεν) Thph Oec Aug^{2} Ambrst al .. Ln που c AB CFG al^{8} g vg syr syr^{p} mg cop al Dam Hier Pel Bed | ουν c ABCJ al plus^{15} aeth Thdrt^{ed} Dam Thph .. ς (= Gb^{oo} Sz) add ην c DEK (item η FG) etc vv pm Chr al (et. εστιν, et. νυν leg) | εδωκατε c ABCD*FG (FG praem και) al Dam .. ς praem αν c D***EJK etc pp m

16. ωστε .. D*E*FG it Cyp add εγω

17. CD* etc αλλ | υμας c ABCDEFGJK etc vv omn Eus Chr Thdrt^{2} Dam al pp^{lat} .. ς^{e} (non ς Gb Sz) ημας c pauc ut vdtr minusc (sed editum ut vdtr de conjectura Bezae) | 219.** ζηλωτε | D*EFG it Ambrst Sedul add in f. ζηλουτε δε τα κρειττω χαρισματα (cf 1 Co 12, 31.)

18. D*FG it al Amb^{2} om δε | το ζηλ. c DEFGJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Thph Oec .. Ln om το c ABC al^{4} Dam; sed B al^{3} Dam (καλως δε ζ. εν etc) vg aeth Hier Ambrst al (non Aug Amb al) ζηλουσθε | εν κ. παντ. .. FG g (sl) πα. εν τω αγαθω | μη .. DEFG ου | Ln πρ. ὑμᾶς,

19. τεκνια (et. Clem Meth Bas Chr Thdrt^{4} Dam Phot al) .. Ln τεκνα c BFG | αχρις .. B al^{2} μεχρις

21. F^{a} Or^{2} Hil Amb^{1} οι τον νομον αναγινωσκοντες | ακουετε c ABCF^{a}JK al fere omn vv pm Or^{5} al m Hil al .. DEFG al^{3} vg it (cop) sah arm Or^{3} Cyr pp$^{lat 4}$ αναγινωσκετε

23. B αλλα | Ln [μεν] .. om B vg al Tert Hil al | D* al Or^{2} γεγενηται (sic Sz per errorem) | δια της (et. Or^{3} Thdrt^{1} al) .. AC 17. 73. Cyr Thdrt^{1} Dam δι (al Chr κατ επαγγελιαν)

24. αυται .. FG αυτα | δυο c ABCDEFGJK al longe pl pp m .. ς (= Gb Sz) praem αι c pauc ut vdtr minusc pp aliquot

25. το γαρ αγαρ c JK al ut vdtr longo pl syr utr al Cyr^{1} Chr Thdrt^{2} Thph Oec, item omisso σινα d e Ambrst^{comm} .. Gb' Ln το γαρ c CFG 17. g vg aeth arm Cyr^{aliq} Epiph Dam Or^{int} Hier al m .. go το .. B το αγαρ .. ADE al^{4} cop Cyr^{1} το δε αγ. | συστοιχει (A[B?] CJ etc συστ. non συνστ.) δε (δε et. al om) .. D*FG it vg go η (om D*) συνστοιχουσα | γαρ sec c ABCD*FG al m vv pm Cyr Or^{int} Aug^{4} .. ς (= Gb Sz) δε c D***EJK etc syr^{p} mg al pp m (vg syr al Hier Aug^{3} al *et servit*)

He12,22. Ap3,12. τέκνων αὐτῆς. 26 ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ 26
*Es54,1. ἡμῶν· 27 γέγραπται γάρ Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ 27
βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς
Ro9,7s. ἐχούσης τὸν ἄνδρα. 28 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα 28
ἐστέ. 29 ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ 29
*Gn21,10.12. πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἔκβαλε τὴν παιδί- 30
σκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης
μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. 31 διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα 31
ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

V.

Τῇ ἐλευθερίᾳ ᾗ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν στήκετε καὶ μὴ πάλιν 1
ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.
Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε Χριστὸς ὑμᾶς 2
οὐδὲν ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ 3

---

26. ημων c BC*DEFG al[5] vg it syr utr cop sah go al[2] Or[saepe] Eus (alibi ημ. παντ.) Pamph[1] pass Cyr Chr Thdrt[1] (sed cdd[2] πα. ημ.) Mc[mon] Isid Tert Hil Ambrst Aug[saepe] al .. ς (= Gb Sz) praem παντων c AJK etc ar[p] sl Mac Cyr[hrs] Thdrt[persaepe] Dam al Ir Hier Aug[2] (et. postpon)

27. οὐ .. DEFG μη

28. υμεις et εστε c BD*(E?)FG al[4] it sah aeth Or ap Hier Ir Ambrst Tich Amb .. ς ημεις et εσμεν c ACD***(E?)JK etc vv pm Chr Thdrt al Aug al | DE ισαχ

29. B αλλα

30. παιδισκην .. A add ταυτην | FG al om μη | κληρονομηση c ACFGJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Dam Oec .. Ln –σει c BDE al Thph | της ελευθ. .. D*(E?)FG it demid Hier al μου ισαακ

31. διο c BD*E 67.** al Cyr[1], item *itaque* vg it Ambrst Hier[1] al; item διο ουν sah go .. AC al cop Cyr[1] Mc[mon] Dam Hier[1] Aug[3] ημεις δε, syr ημ. ουν .. ς αρα c JK etc syr[p] al Chr Thph Oec, item αρα ουν FG Thdrt .. 71. plane om (Gb[oo])

V. 1. ς (=Gb Sz) add ουν post ελευθερια c C*** (praeterea cf C in app) JK etc sl Mc[mon] Dam Thph Oec; idem Sz Ln (Gb") post στηκετε c AB C*FG al fere[10] g f vg[cd] go cop (syr) (aeth) Cyr al Aug al .. utroq loco om (sic et. Gb) c DE (item ut vdtr al) vg it syr[p] Thdrt[2] (al?) Hier Ambrst al (cop Chr. τη γαρ ελευθ.) | ᾗ c D***E (sed D; ;E post ημας) JK al longe pl Mc[mon] Chr Thdrt[2] Thph Oec (pro τῇ ἐλευθ. ᾗ FG vg it go pp[lat] ᾗ ἐλευθ. Hinc Gb" ᾗ ἐλ. ἡμ. χρ. ἠλευθέρωσε. στήκετε οὖν) .. Gb[oo] Ln om c ABCD* al[8] cop Dam al | ημας h. l. (Gb") c ABDEFG al am go Cyr Dam[1] (Or[int]) .. ς post χς c CJK etc vv pl Chr (υμας) Thdrt Dam[1] al pp[lat] .. et. post ηλευθερ. (C* ελευθ.) pon (ita Thph) | DEFG it go Aug al δουλειας (AD*FGJ etc –λιας) ζυγω | ενεχεσθε .. D(* et***) E al[7] Thdrt[cd] Oec ανεχ., al Thph[mg] υπεχ.

2. ἴδε (sic JK al m) .. ς ἰδέ | B περιτεμησθε

3. Gb[o] παλιν c D*FG al[3] it go Chr Thph pp[lat3]

4 ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. [4] κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Ja 2,10.
5 Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. [5] ἡμεῖς γὰρ
6 πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. [6] ἐν γὰρ Χριστῷ
Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι᾽ ἀγάπης 6,15. 1Co7,19.
ἐνεργουμένη.
7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; 3,1.
8 ι [8] ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. [9] μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα 1Co 7,6.
10 ζυμοῖ. [10] ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ 1,7.
11 ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἂν ᾖ. [11] ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ
περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον
12 τοῦ σταυροῦ. [12] ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.
13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευ-
θερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. *Lv19,18.
14 [14] ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλη- Mt22,39.
15 σίον σου ὡς ἑαυτόν. [15] εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε Ro13,8s. etc
μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

---

3. ποιησαι .. al[4] syr utr pp[gr] pm πληρωσαι
4. του c AD***EJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam al .. Gb[oo] Ln om c BCD*FG al[2] Thph | D***E al m Chr Dam Thph Oec εξεπεσετε
6. B cop al (Tert) om ιυ (aeth transp)
7. ενεκοψεν c ABCDEFGJK al longe pl pp pm .. ς (=Gb Sz) ανεκ. (ita et. Thdrt[ed]) | Ln om τη c AB (Chr om τη α. μη π.) | FG g demid vg[sixt] cdd[lat] ap Hier Lcif al add in f. μηδενι πειθεσθαι (-σθε)
8. D* al cdd[lat] ap Hier (»*abstulerunt* non«) ap Sedul (Sedul: *male*) d e Or[1] Lcif om ουκ
9. ζυμοι .. D*E* vg d e (g *corrumpit* [aut] *fermentat*) cdd[lat] ap Hier (»*male*«) ap Sedul (»*male*«) Mcion ap Epiph Constst Bas[1] (sed diff mss) Lcif al δολοι
10. εγω .. Ln add [δε] c C*FG al[4] g demid f al Dam Oec[comm] (cop γαρ) | εν κυριω (ε. χω Chr[text]) .. B Chr ap Niceph (sed Chr[comm] et alibi εν κυρ.) om | αν c CDEFGJ etc pp m .. Ln εαν c AB al pauc ut vdtr
11. D*FG al go it demid al Hier Ambrst om ετι pr | σταυρου (23.* χυ) .. AC al[4] cop aeth (Hier?) add του χυ | D*** ἆρα
12. D***(E?)JK al ωφελον | D(E?)FG al Oec αποκοψωνται
13. γαρ .. FG 80. Chr Aug[1] Pac δε | τη σαρκι .. D* 17. vg d e cop go al pp[lat] m της σαρκος .. FG g al add δωτε | δια τ. αγ. .. DEFG 31. it vg[ed] cop go Bas Ambrst al τη αγαπη του πνευματος
14. νομος .. JK al fere[10] λογος | εν ε. λογω .. Gb[o] de conject .. D*EFG it Ambrst praem εν υμιν .. Mcion ap Epiph et ap Tert υμιν .. syr[p] (sed in mg ε. ε. λ.) *in paucis* | πεπληρωται c ABC al[7] Mcion ap Epiph Dam[2] Aug .. ς πληρουται (et. Chr Thdrt Dam ad h. l. al Hier al) | D*FG vv m Mcion ap Epiph pp[lat3] (non Aug[3]) om εν τω | εαυτον c FGJ al ut vdtr pl Chr Thph Oec .. Gb Sz Ln σεαυτον c ABCDEK al ut vdtr pm Mcion ap Epiph Thdrt Dam
15. D*EFG it Cyp[2] al αλληλ. post κατεσθ., υ. αλλ. post αναλωθ. pon | υπο c ACD***EJ al ut vdtr longe pl Thdrt Dam Oec .. Ln υπ c BD*FG etc Bas Chr Thph

Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέ- 16
σητε. [17] ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ 17
Ro 8, 14. τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα μὴ ἃ ἂν θέλητε ταῦτα
6, 14. ποιῆτε. [18] εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. [19] φανερὰ δέ ἐστιν 18 19
Ro 1, 29ss. τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, [20] εἰδω- 20
1Co 6, 9 s. Col 3, 5ss. λολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι,
Eph 5, 5. αἱρέσεις, [21] φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν 21
καθὼς καὶ προεῖπον ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ
Eph 5, 9. κληρονομήσουσιν. [22] ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰ- 22
ρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, [23] πραΰτης, ἐγκρά- 23
τεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος. [24] οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ 24
τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. [25] εἰ 25
ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. [26] μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, 26
ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

---

16. D***E vv m pp^{lat} m τελεσετε

17. δε sec c ACD***JK al ut vdtr fere omn vv pm Chr Thdrt Dam al .. Ln γαρ c BD*EFG 17. vg it cop pp^{lat} (go Clem ουν) | αλλ. αντιχειτ. (al m Thph –κεινται) c ABCDEFG al m vg it go al Dam^{1} pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) αντ. αλλ. c JK etc vv m pp m | ἃ .. D*FG go ὃ (31. οσα) | αν c C** (*om) DEFGJ al ut vdtr longo pl Clem Chr Thdrt Dam al .. Ln εαν c AB al

18. ουκ .. C al^{10} syr^{p} Aug^{1} add ετι

19. πορνεια c ABC 17. al vv pm Clem Mcion ap Epiph Cyr Eph Dam^{1} Tert Hier^{dis} al .. ς (=Gb Sz) praem (al Chr Thph postpon) μοιχεια (–αι FG Or Ir al; FG et. –νειαι, –σιαι, –γειαι usq ερεις, item [in iis quae citat] Or, passim et. al) c DE(FG)JK etc syr^{p} al pp ^{gr} et ^{lat} m

20. ερις c ABD* al .. ς ερεις (ita et. vv ut vdtr omn et pp^{lat}) | ζηλος c (A latet) BD*EFG (FG ζηλους) al go Conc^{carthag} ap Cyp .. ς –λοι c CD*** JK etc vv pl pp ^{gr} et ^{lat} pm

21. φθονοι c B al^{5} demid f* Clem Mcion ap Epiph Ir Cyp Hier^{2} et alibi^{dis} Ambrst Aug .. ς add φονοι, Ln [φον.] et. c Chr Thdrt^{2} (sed^{1} om φθο.) Dam al, cdd^{lat} ap Hier, Lcif al (et. transp) | και sec c ACDEJK al ut vdtr omn vv pl Clem Chr (ad h. l.) Thdrt Dam al Ir Hier al .. Ln [και] .. om BFG vg (et. am demid) al Chr^{1} Tert Lcif al | προειπον .. D*E(**?)FG προειρηκα

22. DEFGJ al Dam αγαθοσυνη

23. πραυτης c ABC al Doroth .. ς πραοτης | εγκρατεια .. D*EFG vg (non am harl) it Bas Pallad Ir Cyp al add αγνεια | κατα .. Thdrt^{cd} και

24. ιησου c ABC al cop sah aeth sl Cyr^{persaepe} Doroth Bas Procop Dam al Aug (alibi^{aliq} ιυ χυ) .. ς om c DEFG (FG add εντες sic) JK etc vg it syr utr al Chr Thdrt Ps-Ath al pp^{lat} pm | σαρκα .. FG g vg al Cyp al add αυτων

25. DEFG it vg (non am demid al) al Aug πνευμ. ζωμ. | FG it Ambrst^{cd} om και | D***EJK al m στοιχουμεν

26. γινωμεθα (JK al Clem^{cd} γινομ.) .. al m Chr al γενωμ. | αλληλοις (et. Clem^{2} Thdrt^{2} Dam al) .. Ln –λους c BG* al fere^{25} Chr Thdrt^{1} ^{cd1} Oec

VI.

1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς
οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰτητος, σκοπῶν
2 σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. [2] ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως Ro 15, 1.
3 ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. [3] εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν
4 ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν. [4] τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ 1Co 11, 28.
5 τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· [5] ἕκαστος
γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.
6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν
7 ἀγαθοῖς. [7] μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρω- Ja 1, 46. etc
8 πος, τοῦτο καὶ θερίσει· [8] ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς 2Co 9, 6.
σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος
9 θερίσει ζωὴν αἰώνιον. [9] τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ 2Th 3, 13. 2Co 4, 16.
10 ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. [10] ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα
τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.
11 12 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. [12] ὅσοι θέ-
λουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι,
13 μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται. [13] οὐδὲ γὰρ οἱ περιτε-
μνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι

VI. 1. προλημφθη (ς -ληφθη cf Prol) .. K προκαταληφθη; al προσλ. al^{1} προβληθη | K al om και | πραυτητ. c B al (cf ad 5, 23.) .. ς Ln πραοτητ. | FG it σκοπ. εκαστος σεαυτ. (Dam εαυτ.) μη κ. αυτος (αυτ. et. D*E) πειρασθη | Ln πραότητος. σκοπῶν

2. αναπληρωσατε c ACDEJK al ut vdtr fere omn syr^{p} al (go *impletis*) Clem Ath Chr Thdrt Dam al .. Ln -σετε c BFG al^{2} vv pl Thdrt^{cd} Aster Procl Marc^{mon} pp^{lat}

3. φρ. εαυτ. c ABC al cop sah Chr .. ς εαυτ. φρ. c DEFGJK vv m pp^{gr} m pp^{lat}

4. B sah om εκαστος

7. εαν c ACD***EJK al ut vdtr longe pl Clem Chr Thdrt Dam al .. Ln αν c BD*FG al Thph | τουτο .. D*FG (vg it) ταυτα

8. εις τ. σ. .. FG τη σαρκι | εαυτου c ABCD***EJK al ut vdtr pl pp^{3} .. D*FG al Thdrt Thph αυτου .. Or^{2} al^{gr} et^{lat} om | σαρκος .. DEFG vv m Chr Thdrt Zeno add αυτου

9. εγκακ. c ABD* al .. ς εκκακ. (sic et. Clem Chr Thdrt al) .. FG εκκακησωμεν | CFGJ al θερισωμεν

10. Ln ἄρα (ita et D***) ---πίστεως; | εργαζωμεθα c CDEFGK (K -σωμεθα item al; et. -σομεθα) al ut vdtr longe pl vv fere omn Clem al m .. Ln -ζομεθα c ABJ al go Oec

12. μη h. l. c ABCDE al vg d e go al Aug al .. ς post ινα c FGJK etc | διωκονται c ACFGJK al m .. ς Ln -κωνται c B (e sil.) DE etc

13. περιτεμνομενοι c ACDEK al ut vdtr sat m vg syr utr sl Mcion ap Epiph Chr Thdrt Dam al Bed .. Gb' Sz Ln περιτετμημενοι c BJ al plus^{40} (F -τεμνημοι, G -τεμνημενοι) it al m pp^{lat} m | θελουσιν .. AC al βουλονται

ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. 14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι 14
εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος
5, 6. 1Co7,19. ἐσταύρωται κἀγὼ τῷ κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομή τι ἔστιν οὔτε ἀκρο- 15
2Co5,17. βυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχοῦσιν, εἰ- 16
Phi 3,16. ρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοιποῦ 17
κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ
σώματί μου βαστάζω.
Phil 25. etc Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος 18
ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

---

13. D(E ?)G* al καυχησονται

14. καυχασθαι (et. Or^{saepe} Ath^{2} Cyr^{hrs} al m) .. AD* καυχησασθ. | κοσμος .. FG al (Clem Bas^{4}) Thph praem ὁ | τω c C***D***EJK al ut vdtr fere omn Clem Or^{7} Ath^{1} Mac Bas^{5} Epiph Chr Thdrt Dam al .. Gb^{oo} Ln om c ABC*D*FG 17. Or^{3} Ath^{1}

15. ουτε (syr sah ου) γαρ (Gb″) c B 17. go syr (syr^{p}) sah aeth arm^{venet} Chr Syncell Hier Aug .. ς Ln εν γαρ χριστω ιησου ουτε c ACDEFGJK etc vv m (sed syr^{p} εν usq ιυ c. ast) Thdrt Dam al Ambrst al | εστιν c ABCD*EFG al vv pm Or al ^{gr} ot ^{lat} .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) ισχυει c D*** JK etc vg al Chr Thdrt al

16. στοιχουσιν (Gb″) c AC*DEFG al it syr utr al m Cyr Hier Aug^{2} Ambrst Ruf .. ς Ln -χησουσιν c B (e sil.) C**JK etc vg al Chr Thdrt al Hil Bed | D*E al om και tert | θεου .. D*EFG d e (g utrquo) κυριου

17. D* al το λοιπον | DE d e vg μηδ. μοι κοπ. | ιησου c ABC* al am demid (item al) aeth arr arm Pet^{alex} Dial Euthal (cd^{1} diff) Epiph (in cant. cantic.) .. ς (Gb^{oo}) praem κυριου c C***D***EJK etc .. et. του χυ, τ. κυ. ημων ιυ χυ (D*FG otc) et aliter leg

18. G g Ambrst om αμην

Subscriptio: AB*CDE (DE add επληρωθη) FG (FG praem ετελεσθη επιστολη) J (praem τελος της) al προς γαλατας .. ς (=Gb Sz) πρ. γα. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης (ita et. B**JK etc syr utr cop al [non go], Thdrt Euthal Hier; contra απο εφεσου Thph Oec Claud^{antiss}) .. praeterea nonnulli add δια τιτου, δια τιτ. και λουκα, δια τυχικου .. numerantur στιχοι σϛγ′ (J al, et. Euthal) al σϛβ′ et aliter, αναγν. β′, κεφφ. ιβ′, μαρτ. ια′ (haec omnia et. Euthal) .. B ab νδ′ ad νθ′ pergit, am sectt 37 numerat.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ τοῖς ἁγίοις Col 1, 1. etc
2 τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [2] χάρις ὑμῖν καὶ Col 1, 2. etc
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ 2 Co 1, 3.
εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν
4 Χριστῷ, [4] καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι
5 ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ [5] προορίσας ἡμᾶς Col 1, 22.
εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελή-
6 ματος αὐτοῦ, [6] εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν
7 ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ, [7] ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος Col 1, 14.
αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος αὐ-
8 τοῦ, [8] ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει [9] γνωρίσας 3, 3. Col 1, 26.

---

* ABDEFG (DEFG praem αρχεται) al πρ. εφεσιους .. J του αγ. αποστ. παυλ. επιστ. πρ. εφ. .. ς^{e} παυλου του απ. η πρ. εφ. επιστ., ς πρ. εφ. επιστ. παυλ., Gb Sz παυλου επιστ. πρ. εφ.

I. 1. χυ ιυ c BDE d e am (item cdd^{lat} ap Wtsl) syr^{p} cop go Dam Ambrst .. ς ιυ χυ c AFGJK etc vv pm pp ^{gr} et ^{lat} m | αγιοις .. A al^{2} vg cop Cyr Hier^{text} al add πασιν | D (E ?) 46. (al ut vdtr) om τοις sec | [εν εφ.] .. ς Ln sine uncis .. om B* (** non * in marg. supplevisse certissimum habeo) 67.** cdd^{vet} et pp^{vet} ap Bas (»οὕτω γὰρ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν παραδεδώκασι καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς παλαιοῖς τῶν ἀντιγράφων εὑρήκαμεν«), item ut vdtr Mcion ap Tert (titulum *ad Laodicenos* ut addidisse accusatur, ita in salutatione verba ἐν ἐφ. non legisse videtur. Epiph ex Mcionis »πρ. λαοδικεας« citat Eph 4, 5. 6.), item testes alii ut vdtr ap Tert, item ap Hier (*quidam putant -- eos qui Ephesi sunt sancti et fideles essentiae vocabulo nuncupatos ut -- ab eo qui est hi qui sunt appellentur. Alii vero simpliciter non eos qui sint sed qui Ephesi sancti et fideles sint scriptum arbitrantur.*)

2. B χριστου ιησου

3. B om και πατηρ | εν (ς [non ς^{e} Gb Sz] om c paucis ut vdtr testib) χω .. D**E al syr^{p} aeth Ath (non cd^{1}) Thph Sedul Victorin add ιυ

4. εν αυτω .. FG (sed g *in ipso*) Did εαυτω | ς (= Gb Sz) ἐν ἀγάπῃ c praecedd conjg (ita Oec; c seqq Chr Thdrt Thph Hier al)

5. ιυ χυ .. B χυ ιυ

6. δοξης .. DE praem της (Dam om της seq) | εν η c DEF (om η) GJK al ut vdtr longe pl vg it go syr^{p} al Bas Chr (ad h. l.) Thdrt Dam al Hier Aug al .. Gb′ Ln ης c AB al fere^{15} syr Chr^{1} .. Thph Ambrst ᾗ | D*EFG (al^{1} ?) vv aliquot cdd^{lat} ap Hier Dial Ambrst al add in f. υιω αυτου

7. D* cop (*accepimus*) Ir εσχομεν | το (FG του) πλουτος c ABD*E (?) FG 31. 67.** al (17. το πληθος) .. ς τον πλουτον c D*** (E ?) JK etc pp m | χαριτος .. A al cop χρηστοτητος

9. FG al^{1} vg it go pp^{lat} Hil al m (non Hier) γνωρισαι

ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ ἣν
Ga 4, 4. προέθετο ἐν αὐτῷ 10 εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνα- 10
Col 1, 16. κεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ
19 s. 3, 11. ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ 11 ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρό- 11
θεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
12 εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ 12
Χριστῷ· 13 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγ- 13
4, 30. 2 Co 1, 22. γέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ
etc πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, 14 ὅς ἐστιν ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονομίας 14
ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.
Col 1, 9. Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ 15
καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 οὐ παύομαι εὐχαριστῶν 16
1 Th 1, 2. Ro 1, 9 s. ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 17 ἵνα ὁ 17
θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῴη ὑμῖν
πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ, 18 πεφωτισμένους 18
1 Pe 1, 13. τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς

---

9. DEFG it go cop Tert Hil om αυτου sec

10. εις .. A κατα την | τα sec c ABDEFGJK al plus[60] (vv omn) pp pm .. ς (= Gb Sz) add τε c pauc ut vdtr minusc | εν τοις c AFGK al ut vdtr pl cop Chr Thdrt[1] Thph Ir (*in coelis — — super terram;* vv pm pp[lat] pl bis *in;* Tert[1] bis *super*) .. Ln επι τοις c BDEJ al fere[40] go Thdrt[1] Dam Oec Tert[1]

11. εκληρωθημεν c B (e sil.) JK al ut vdtr omn vg (*sorte vocati sumus;* it om *sorte*, syr[p] c. ob. habet) go etc Chr Thdrt Dam al Ambrst (*sortiti*) Hier al .. Gb′ Ln εκληθημεν c ADEFG it | D* al προωρισθ. ut v. 5. προωρισας | κατα (D*FG al add την) προθεσιν .. DEFG al fere[10] vv m Ambrst add του θεου | D*FG al om τα

12. δοξης c BDEFGJK al pl Eus Cyr Dam Thph .. ς (Gb[oo]) praem της c A etc Chr Thdrt Oec | D*FG it flor Tert om αυτου

13. υμεις .. AJK al plus[20] sl[ms] Thph[ms] Oec ημεις (perpauci ex his postea ημων et εσφραγισθημεν) | και sec .. DEFG it cop al Ir Did Tert al om (Ambrst om εν ω και)

14. ος c DEK al ut vdtr longe pl d e (*quod est pignus*, vg etc [et. Did] *qui e. p.*) Chr[comm] Thdrt Dam Thph Oec (Phot ap Oec: ὅς ἐστι τὸ πνεῦμα, φησίν. ἐποιήσατο δὲ τὴν μετάληψιν τοῦ ἄρθρου etc) .. Ln ὅ c ABFGJ al fere[15] Ath[2] Euthal Chr[text] | FG al αραβων

15. εν τω (FG om) κ. ιυ .. D*EFG vv m add χω (D*E χυ) .. diff al | αγαπ. (23. praem αμωμον; 46. add της κοινωνιας αυτου) την (et. Cyr[1] Chr Thdrt Dam al Ambrst Aug[1] al) .. Ln om c AB 17. Cyr[1] Hier Aug[1] .. D*FG om την, item posito αγαπην post αγιους al[6]

16. DE πανσομαι | μν. υμων c D***EJK (item FG g υμων post ποιουμ.) al longe pl vv pl Chr Thdrt Dam al Hier Ambrst al .. Ln om υμων c ABD* al fere[10] d e go Hil

17. δωη .. Ln δωη .. B δω | Ln εν επιγν. α. c seqq conjg

18. καρδιας c unc omn al longe pl vv pl pp[gr] et [lat] pl .. ς (= Gb Sz) διανοιας (et. Cyr[brs] Thdrt Oec) | B 17. om υμων | εις usq υμας .. FG ινα οιδατε | τις pr .. FG al[1] Eph τι .. bis τι go sl[ms]

τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ Col 1, 27.
19 ἐν τοῖς ἁγίοις, [19] καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς
ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐ-
20 τοῦ, [20] ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐκά-
21 θισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις [21] ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ 2, 6.
ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομέ- Col 2, 10
22 νου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, [22] καὶ πάντα 1 Co 15, 27. He 2, 8.
ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα * Ps 8, 6.
23 τῇ ἐκκλησίᾳ, [23] ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα Col 1, 18.
ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

II.

1 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρτίαις, Col 2, 13.
2 [2] ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ Col 3, 7.
τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος
3 ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, [3] ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε Col 3, 6.
ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς
4 καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεν τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· [4] ὁ δὲ
θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν
5 ἡμᾶς, [5] καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν τῷ Col 2, 13.

---

18. και τις c D***EJK al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thdrt Dam al Ambrst[ms] Hier al .. Ln om και c ABD*FG al[1] it am tol go Ambrst[ed]

19. FG om υπερβ. (al[1] το υπερμεγεθ.) | D*FG al it Ambrst εις υμας

20. ενηργησεν c DEFGJK al ut vdtr omn Eus Cyr Chr Thdrt Dam al .. Ln –γηκεν c AB Procop | εκαθισεν (et. Chr Thdrt Dam Thph Oec item it cop go al) .. Ln καθισας c AB 17. 23. 57. 80. al fere[10] Eus Cyr Procop, item vg Hier al .. A 17. 23. 57. 80. al cop al Eus Procop pp[lat] add αυτον | επουρανιοις (*caelestibus* vg it pp[lat] pl) .. Ln ουρανοις c B al Hil

21. B εξουσ. κ. αρχ.

23. τα c unc omn al longe pl pp pm .. ς (= Gb Sz) om c minuscc

II. 1. αμαρτιαις (B επιθυμιαις) c JK al ut vdtr longe pl ar[p] (al?) Chr ([text] et [comm]) Dam Thph Oec .. Ln add υμων c BDEFG al fere[15] vv pl Thdrt pp[lat] .. A add εαυτων (ε ante αυ insertum ab * ut vdtr), Cyr ημων

3. FGJ g om και ημεις (D* υμ.); al[4] vv aliquot Tert Ambrst om παντ. (al[1] παντ. ημ., Fortun ap Aug *et nos et omnes*) | ημεν (et. Clem Did Chr Thdrt Dam al) .. B al[2] Or[4] ημεθα | τεκν. φυσει (109. aeth Clem om φυσ.) c B (e sil.) K al ut vdtr longe pl Or[3] Chr Dam Thph Oec .. Ln φυ. τε. c ADEFGJ al[6] vg it etc Or[1] Did Thdrt pp[lat]

4. D*FG al[2] it go pp[lat] m om αυτου (al Cyr[hrs] ante αγαπ. pon)

5. 73. 118. Cyr[hrs] (libere) om ημας | τοις παραπτ. (Ambrst[ed] om?; D*E ταις αμαρτιαις, FG τη –τια) .. B cop syr utr al praem εν | συνεζωοπ. (F** go al add ημας) .. Ln add [εν] c B 17. 73. 118. vg (non am demid al) g (*cum aut in*) cop Chr Dam pp[lat] m

1, 20. Χριστῷ, χάριτί ἐστε σεσωσμένοι, 6 καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν 6
ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 7 ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν 7
τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστό-
τητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ 8
τῆς πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, 9
ἵνα μή τις καυχήσηται· 10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν 10
Col 1, 10. Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς
περιπατήσωμεν.

Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι 11
Ro 2, 26. ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, 12 ὅτι 12
ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ
Ro 9, 4. He 11, 13. Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ
ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· 13 νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ ποτε ὄντες 13
μακρὰν ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. 14 αὐτὸς γάρ ἐστιν 14
ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγ-
Col 2, 14. μοῦ λύσας, 15 τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν 15
ἐν δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν
Col 1, 20. 22. ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ 16
σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. 17 καὶ 17

---

5. χαριτι .. D*EFG vg (non am) it Aug al praem οὐ (D*E ου τη), et. γαρ et δε add .. lect[1] Chr Hil om χα. ε. σεσ.

6. FG g Hil Aug[2] ([1] habet) om εν χω ιυ

7. το υπ. πλουτος (Gb″) c ABD*(E?)FG 17. 67.** Or[1] (sed Or[cd] το υπ. πληθος) .. ς τον υπερβαλλοντα πλουτον c D***(E?)JK etc pp m | DE εν τη χρηστ. | D*FG it aeth om ιυ

8. χαρ. ε. σεσωσμ. .. D*E d e al in αυτου χαρ. σεσ. εσμεν | της c AD***EJK al ut vdtr longe pl Thdrt[2] Dam Thph[comm] Oec .. Gb° Ln om c BD*FG al[4] Chr Thph[text] | D*FG al fere[10] it Chr[comm] Dam Thph[comm] Oec[comm] εξ ημων | Ln (θε. τὸ δῶρ.), Gb Sz (καὶ τοῦτο etc 9 οὐκ ἐ. ἔργ.)

10. χω ιυ (et. om ιυ) .. FG g κυριω | επι .. FG al Chr[1] Thdrt Dam επ

11. FG it Dial[1] δια τουτο (δ. τ. om d e) μνημονευοντες υμεις οι ποτε τα | ποτε υμ. c ABD*E al vg d e Dial[1] Hier Amb al .. ς υμ. πο. c D***(FG) JK etc vv m pp [gr] et [lat] m

12. τω καιρ. c ABD*FG al tol it Chr[comm] Epiph Cyr pp[lat] m .. ς (Gb°°) praem εν c D***EJK etc vv pm pp [gr] et [lat] m | τ. διαθ. (Dial Amb τ. δ. post επαγγ. pon) της (Tert al και της) επαγγ. .. FG g Tert al add αυτων

13. J Ir Tert om ιυ .. diff al pauc | εγγ. εγεν. c DEFGJK al ut vdtr longe pl it al Chr Thdrt Dam al .. Ln εγεν. εγγ. c AB al vg go Dial Epiph Ir Tert al m

15. ς (non Gb Sz) λύσας· 15 τὴν ἔχθρ. etc; Ln λύσας, 15 τ. ἔ. ἐν τ. σ. α., | D* καταρτισας | εν εαυτω c DEGJK al ut vdtr longe pl Ath[2] Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln εν αὑτω c ABF al fere[10] Procop (59.* Ath[1] Thdrt[1] om) | FG κοινον

16. JK al m αποκαταλλαξει | FG al[1] εν εαυτω, item cdd[lat] ap Hier vg it go syr[p] (syr om) al pp[lat] m (non Tert Hier al)

ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς, *Es 57,19.
18 [18] ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι 3,12.
19 πρὸς τὸν πατέρα. [19] Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλ' ἐστὲ Ro 5,2.
20 συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, [20] ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ
θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χρι-
21 στοῦ Ἰησοῦ, [21] ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν 4,16.
22 ἅγιον ἐν κυρίῳ, [22] ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ 1Co 3,16.
θεοῦ ἐν πνεύματι. 1Pe 2,5.

III.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ 4,1.
2 ὑμῶν τῶν ἐθνῶν [2] εἴ γε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ
3 τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, [3] ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ Ga 1,12.
4 μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, [4] πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκον- 1,9.
5 τες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, [5] ὃ ἑτέραις Col 4,3.
γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς Col 1,26.
6 ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, [6] εἶναι τὰ ἔθνη 2,20.
συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ

---

17. ειρην. sec c ABD (D* bis ειρηνη) EFG al vg it go cop aeth arm Eus Procop Cyp Hil al pm .. ς om c JK etc syr utr al Chr Thdrt al Tert

18. J 37. al Chr ([text] et [comm]) om οι

19. αλλ (B αλλα) εστε (Gb″) c ABCD*EFG 31. 71. 73. vg it go Bas pp[lat] pm .. ς αλλα c D***JK etc vv m pp[gr] m pp[lat2]

20. 4.* Mcion ap Tert om και προφ. | ακρογ. .. DEFG (vv m pp[lat]) Or[1] Eus Chr[text] add λιθου (non Or[2] al pm) | χυ ιυ c AB al vg go cop Or[2] Thph Ambrst Hier[2] Aug[saepe] al m .. ς ιυ χυ c CDEFGJK etc vv m Or[1] al m (Chr[text] om ιυ) Hier[2]

21. πασα c BDEFGJK al longe pl Clem al pm .. ς (Gb[oo]) add ἡ c AC etc Chr[text] Thph

22. του (F al om) θεου .. B τ. χριστου

III. 1. χυ (C κυριου) ιυ (al syr al pp aliquot ιυ χυ) .. D*FG it aeth om ιυ .. diff al | εθνων .. add πρεσβευω (DE al[1] sl Ambrst[comm]; d e *postulo*) s. κεκαυχημαι (pauci)

2. τ. θεου .. A αυτου .. DEFG it go ante της χα. pon .. Thph Ambrst[text] om

3. Ln [οτι] .. om B d e Ambrst, item (κα. απ. γαρ) FG g go | εγνωρισθη c ABCD*FG al m vv pm Clem al m pp[lat] .. ς (=Gb Sz, sed Gb′) εγνωρισε c D***EJK etc aeth al Dam (text) Thph Oec

5. ετεραις c ABCDEFGJK al fere[70] vv m Clem[2] Or[3] al pp[lat] m .. ς (=Gb Sz) praem εν c pauc ut vdtr minusc cop al | Or[1] Thdrt[cd] om αγιοις | DEFG al[2] it go cop Thph Hil al αυτου αποστ. | εν (FG Chr add τω) πνευμ. (DE al m vv m Vig add αγιω)

6. επαγγελιας c ABCD* al am demid tol d e al m Or[3] Cyr Chr (alibi explicans add του θεου) Hier Pel Sedul .. ς (Gb*) add αυτου c D***EFG JK etc vg[ed] g syr[p] al Thdrt Dam al Hil al | χω ιυ c ABC al vg go cop

Col 1,25. Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου, ^{7}οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν 7
τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνά-
1Co 15,9. μεως αὐτοῦ. ^{8}ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, 8
Col 1,27. ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ,
Col 1,26. ^{9}καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμ- 9
μένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι, ^{10}ἵνα γνω- 10
ρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς
1, 11. ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, ^{11}κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων 11
2, 18. Ro 5, 2. ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ^{12}ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παῤῥη- 12
σίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.
Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις 13
ἐστὶν δόξα ὑμῶν. ^{14}τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πα- 14
τέρα, ^{15}ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ^{16}ἵνα 15 16

---

syr^{p} (ιυ c. ast) Ambrst Pel al .. ϛ τω (Or^{3} Cyr om) χω c DEFGJK etc it al pp m .. syr αυτω .. diff al

7. εγενηθην c ABD*FG al .. ϛ εγενομην c CD***EJK etc pp m | την δοθεισαν c D***EJK al ut vdtr longe pl syr utr go al Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb″ Ln της δοθεισης c ABCD*FG al^{10} vg it cop pp^{lat} (cf v. 2.)

8. FG al ελαχιστω | παντων c ACDEFGJK al longe pl Or Dial al m .. ϛ (= Gb Sz) add των c (B e sil.) etc go Thdrt Thph | αγιων (4. Chr^{cd} ap Gb ανθρωπων, Archel αποστολων, 46. add αποστ.) .. 72.* Mcion ap Tert om (Gb°) | αυτη .. FG g add του θεου | εν c DEFGJK al ut vdtr fere omn vg it go syr utr al Chr Thdrt Dam al pp^{lat} .. Ln om c ABC al^{3} cop | το α. πλ. c ABCD*(E?)FG al (Dam το α. πλουτον) .. ϛ τον α. πλουτον c D***E(?)JK etc pp m

9. Ln [παντας] .. om A al^{2} Cyr Hil Hier Aug (non Tert al m) | οικονομια c testib fere omn .. ϛ (= Gb Sz) κοινωνια c pauc minusc | αιωνων .. FG g syr^{p} add και απο των γενεων | Mcion ap Tert^{dis} om εν | D*FG Chr^{i} cd ap Mt (semel) om τα | ϛ (= Gb Sz) add in f. δια ιησου χριστου c D***EJK etc syr^{p} c. ast al Chr Thdrt Dam Thph Oec; om c ABCD*FG al vv pl Dial Bas Cyr Tert al m

10. νυν (et. Ath Chr Thdrt Dam al Hier^{2}) .. FG vv m Or Job ap Phot Tert al m om

11. χω ιυ c DEJK al ut vdtr fere omn Ath Chr Thdrt Dam al (Clem om ιυ) .. FG om .. Ln praem τω c ABC* al^{2} .. diff al

12. την sec c CDE (D*E τ. προσαγ. κ. τ. παρρ.) FG (FG την προσαγ. εις την παρρ.) JK al ut vdtr fere omn Ath Chr Thdrt Dam al .. Ln om c AB al^{2} | εν πεπ. .. D* εν τω ελευθερωθηναι

13. εγκακ. c ABD*E al^{5} (ap Wtst) etc .. ϛ εκκακ. c CD***FGJK etc pp m | υμων .. C al^{7} cop arm (harl *mea*) ημων

14. πατερα c ABC 17. 67.** demid (item cd^{al}) cop aeth ar^{e} Thdot Or Did Meth (Did Meth praem θεον και) al m Hier^{dis} al .. ϛ (Gb^{oo}) add του κυριου ημων ιησου χριστου (cf 1, 3. etc) c DEFGJK etc vv pm Chr Thdrt Dam (ad h. l.) al Tert Lcif al

15. ουρανοις (et. Clem Or^{2} al m) .. al m go Or^{cd} Thdrt^{2} al m -νω

δώῃ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ Col 1, 11.
17 τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, [17] κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν
18 διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, [18] ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι καὶ
τεθεμελιωμένοι, ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί
19 τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, [19] γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλ-
λουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ
πλήρωμα τοῦ θεοῦ.
20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα Ro 16,
21 ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, [21] αὐτῷ ἡ δόξα 25 ss.
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν
αἰώνων· ἀμήν.

IV.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι 3, 1.
2 τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, [2] μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραΰ- Col 1, 10.
3 τητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, [3] σπουδά- Col 3, 12 ss.
ζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.
4 [4] ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλή-
5 6 σεως ὑμῶν· [5] εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· [6] εἷς θεὸς καὶ πατὴρ 1 Co 8, 6. 12, 5 s.
7 πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. [7] ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ 1 Ti 2, 5.

---

16. δωη c DEJK al ut vdtr longe pl Ath Mac Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln δω c ABCFG al[3] Bas Meth Cyr utrq al | το πλ. c ABCD*EFG 67.** al (al[1] το πληθος) Ath[cd] Eph .. ς τον -τον c D***JK etc pp m | FG g cop εν δυναμει .. Mac δυναμιν

18. βαθ. κ. υψ. c BCDEFG al vg it go cop syr al[3] Ath Mac Cyr pp[lat] .. ς υψ. κ. βαθ. c AJK etc syr[p] al Or Mac Chr Thdrt al Hier[1]

19. D*FG g go cop om τε | της γν. (τ. γ. om al[1] tol syr) αγ. .. A al syr[p] ar[p] Hier[1] αγ. της γν. (Aug[1] *scientiam caritatis*) | B al[2] ινα πληρωθη παν

20. υπερ (DEFG vg it pp[lat] [exc Hier] om) παντα (E παν) .. Thdrt ad h. l. om

21. ε. τ. ε. εν χω ιυ c D*** (male exscripsit E χω ιυ εν τ. εκκ.) JK al ut vdtr longe pl go syr utr al Chr Thdrt Dam[text] Thph Oec Vig .. Ln ε. τ. ε. και εν χ. ι. c ABC al[3] vg cop al pp[lat] m (Dam[comm] ἐν χω δὲ ιυ τὴν δόξαν τὴν ἀληθῆ λέγει, καὶ ἐν τῇ ἐκκλ. τὸ ὁμοίωμα) .. D*FG it Ambrst εν χ. ι. και (it Ambrst add εν) τη εκκλ. .. 46. Oros om (Gb°) ε. τη εκκλ. | Gb° του αιω. c FG g tol (d e pp[lat2] *in omnia saecula saeculorum*) | 57. 67.** om αμην

IV. 2. πραυτητ. c BC (etc) .. ς Ln πραοτητ. | Ln ἐν ἀγ. c seqq conjg

3. ειρηνης .. K 4. αγαπης

4. καθως και .. B al fere[10] vg (non tol al) go al Chr[1] Ambrst al om και

6. και pr .. al[3] syr al Chr[text] (non [comm2]) Ir[2] (non alibi[1]) om | πασιν c ABC al fere[10] cop aeth ar[e] Eus Ath Naz Epiph Cyr Chr[text] (comm: ὁ ἐν πᾶ. ὑμῖν τοῦτ᾽ ἔστ. ὁ ἐν πᾶσιν οἰκῶν) al Hier Victorin al .. Gb Sz add ημιν (Gb°°) c DEFGJK al fere[10] vg it go syr utr al Dial Dam al Ir[4] al m .. ς add υμιν c minuscc Chr[comm] Thdrt al[2] Ambrst[ms]

* Ps 67 (68), 19. ἡμῶν ἐδόϑη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. [8] διὸ λέγει 8
Ἀναβὰς εἰς ὕψος ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀν-
ϑρώποις. [9] τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα 9
τῆς γῆς; [10] ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν 10
1 Co 12, 28. οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. [11] καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀπο- 11
στόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ
διδασκάλους, [12] πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, 12
εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, [13] μέχρι καταντήσωμεν οἱ 13
πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ
ϑεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χρι-
στοῦ, [14] ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι 14
παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνϑρώπων, ἐν πανουρ-
1, 22. γίᾳ πρὸς τὴν μεϑοδείαν τῆς πλάνης, [15] ἀληϑεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξή- 15
5, 23. Col 1, 18. σωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστός, [16] ἐξ οὗ πᾶν 16
Col 2, 19. τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς
ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν
τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπα- 17
τεῖν καϑὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔϑνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν,

---

7. ημων .. B al Thdrt υμων | ἡ c ACD***EK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt al .. Ln om c BD*FGJ al^{5} Dam

8. ηχμαλωτευσεν (al fere^{10} αιχμ.) .. AJ al^{6} aeth (postea εδωκας) sl (postea ελαβες) Thdrt^{cd} –τευσας | εδωκεν c AC*D*E(?)FG 17. al vg it cop sl^{vnt} Ir Tert Hil al m .. ς (Gb^{oo}) praem και c B (e sil.) C***D***JK etc vv m pp m | Leg et. εν ανϑρωποις (FG etc) s. εν –πω

9. κατεβη (Thph^{cd} εκατεβη) c AC*DEFG 17. 46. 67.** 73. it am* cop sah aeth Thdrt Cyr Chr^{comm} Oec^{text} (comm ὅτι κατέβη πρῶτ.) Ir Lcif al m .. ς (= Gb Sz) add πρωτον c B (e sil.) C***JK etc vv m Thdrt Dam al Ambrst^{ms} al (al^{1} vv προτερον) | κατωτερα (Thdot Or^{1} κατωτατα) c DEFG it go syr ar^{e} Thdot Or^{1} Ir^{2} Lcif al m .. ς (Gb^{oo}) Ln add μερη c ABCJK etc vv m Or^{1} al m Aug^{2} al

12. D* (E ?) FG της διακονιας

13. καταντησωμεν (et. Clem Or Mac al m) .. al fere^{20} Chr –σομεν | D*FG Clem^{1} Or^{1} om οι | FG g Clem^{1} Lcif om τ. υιου

14. FG εν τη πανουργ. | τ. μεϑοδειαν (–ειαν CD***; –ιαν D*FGJK) .. A τας μεϑοδιας | A add in f. του διαβολου

15. αληϑ. δε .. FG αληϑειαν δε ποιουντες | D*FG Clem om ἡ | χς c ABC 17. 67.** 73. Bas Cyr Did Dam .. ς praem ὁ (et. Chr Thdrt al)

16. FG it arm (non ^{venet}) Ir Lcif al om κατ ενεργ. | μερους c B (e sil.) DE FGJK etc it go syr^{p} al Bas^{mss} Thdrt Dam al Ir Lcif al m .. Gb' μελους c AC al vg cop syr al Bas^{ed} Cyr Chr Thph^{ms} Hier al | K om του σωμ. (et. transp) | εαυτου .. D*FG al αυτου

17. λοιπα c D***EJK al ut vdtr longe pl syr utr go al Chr Thdrt («τὰ λοιπὰ ἔϑνη τὰ μηδέπω πεπιστευκότα λέγει») Dam Thph Oec .. Gb^{oo} Ln om c ABD*FG al^{5} vg it cop sah aeth Clem Cyr pp^{lat} (cf 1 The 4, 5.)

18 [18] ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, Col 1,21.
διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐ-
19 τῶν, [19] οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργα-
20 σίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. [20] ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν
21 Χριστόν, [21] εἴ γε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώς ἐστιν
22 ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, [22] ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστρο- Col 3, 9.
φὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς
23 24 ἀπάτης, [23] ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν [24] καὶ ἐνδύ- Col 3,10.
σασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ
ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.
25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλη- * Zach 8, 16.
26 σίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. [26] ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·
27 ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν, [27] μηδὲ δίδοτε τόπον * Ps 4, 4. (5.)
28 τῷ διαβόλῳ. [28] ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργα-
ζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι.
29 [29] πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ' εἴ τις
30 ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. [30] καὶ
μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν 1, 13.

---

18. εσκοτισμενοι c DEFGJK al ut vdtr omn Clem Chr Thdrt al m .. Ln εσκοτωμενοι c AB Ath | FG Thph om οντες (ς ὄντες c seqq conjg) | αγνοιαν .. FG αγνωσιαν

19. απηλγηκοτες (ita Graeci ap Hier^{dis}) .. DEFG απηλπικοτες (FG αφηλπ.), item *desperantes* vg it go syr arr arm (item teste Gb Ir ap Epiph et Ir^{int}) | DEFG 39. it sl^{ant} Clem pp^{lat} m (non Hier al) και πλεονεξιας

21. FG Thph^{cd} η αληθεια

22. DE d e Tert Leif την επιθυμιαν

23. D***K al m vg it al m Chr al pp^{lat} pm (non Tert) ανανεουσθε, item (et. B Clem^{1}) v. sq ενδυσασθε | δε .. B εν (δε εν cop sah)

24. της (al^{3} om) αληθειας .. D*FG it Thph^{cd} et ^{mg} Cyp al (non Tert al m) και αληθεια

25. ς (non ς^{e} Gb Sz) αλληλοιν sine teste ut vdtr

26. οργιζ. .. FG g add δε | επι (D* 3. εν) τω (et. Clem Ath Ps-Ath Chr Thdrt^{2} Dam al) .. Ln om τω c AB

27. μηδε (Gb″) c unc omn al pm Clem al m .. ς μητε c minuscc Chr^{1} Thdrt .. al (Clem) Thph μη

28. το αγ. (haec om Tert) ταις χερσ. (τ. χ. om 17. 67.** Clem^{2}) c J al ut vdtr longe pl sl Chr Dam Thph Oec, item τ. χε. το αγ. B am Ambrst .. K al plus^{10} syr^{p} Thdrt το αγ. τ. ιδιαις χε. (46. syr^{p} τ. χ. αυτου) .. Ln τ. ιδιαις χε. (haec ante εργ. pon syr ar^{e}) c ADEFG al^{7} vg it go cop sah al Bas Naz Epiph Hier al | D*(E?)FG μεταδουναι

29. αλλ c AD***FGJ al ut vdtr longe pl pp m .. Ln αλλα c *BD | χρειας (et. cdd^{gr} ap Hier Clem Chr Thdrt Dam al Hier al) .. Gb′ πιστεως c D*E*FG 46. vg (non am al) it go arm^{mg} Bas^{saepiss} Naz Ant et Max Tert Cyp al m | D* ινα δοι

30. JK al fere^{10} Bas Thdrt λυπητε | D*EFG it go το αγ. πν. | al^{2} aeth Chr om του θε.

Col 3, 8. ἀπολυτρώσεως. [31] πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλα- 31
σφημία ἀρθήτω ἀφ᾽ ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. [32] γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους 32
Col 3, 12 s. χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ
ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, [2] καὶ περιπα- 1 2
Ga 2, 20. τεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν
ἑαυτὸν ὑπὲρ ὑμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.
Col 3, 5. 15. Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν 3
ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, [4] καὶ αἰσχρότης καὶ μωρολογία ἢ εὐτρα- 4
πελία, τὰ οὐκ ἀνήκοντα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. [5] τοῦτο γὰρ ἴστε 5
Ga 5, 21. 1 Co 6, 9 s. γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδω-
λολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ.
2 Th 2, 3. [6] μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ 6
Col 3, 6. Ro 1, 18. τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. [7] μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι 7
1 Th 5, 5. αὐτῶν. [8] ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς 8

---

31. DEFG al vg it cop Clem Ps-Ath Cyp al οργη κ. θυμος

32. δε c AD***EJK al ut vdtr longe pl vg cop sah syr[p] al Chr Thdrt Dam Thph Tert Hier al .. D*FG al[2] it (errat Sab.) ουν .. syr go aeth ar[p] τε .. Ln om c B al[4] Clem Oec | ο θε. εν χω .. al[5] Antioch (alibi ο κυρ.) Tert[1] ο χς .. al[2] Thdrt Dam ο θεος .. al[1] vv aliq pp aliq εν χω (εν χω ιυ Thph) post υμιν pon | υμιν c AFG al ut vdtr pl vg it go cop sah al Clem Cyr Chr[text] Thph[ms] Oec Tert Ambrst al .. Gb′ Ln ημιν c B**DEJK al fere[25] am syr utr ar[p] Chr[comm] Thdrt Thph .. B* Dam om

V. 2. υμας c AB 37. 73. 116. al[5] sah aeth Clem[2] Thph Amb[ms] .. ς Ln ημας | υπ. υμων c B 37. 73. 116. sah aeth Amb[ms] .. Chr[comm 1] Thph (et. ed ap Mt) Leo[1] om .. ς Ln υ. ημων: ita et. Clem [qui semel citat] Or al m pp[lat] m (post προσφ. pon DE)

3. πασα h. l. c AB al cop (sah post πορν.) Clem[1] Eph Tert .. ς ante ακαθαρσ. (et. Clem[1] Chr Thdrt[1] al Hier al) .. 37. Thdrt[2] Thph[ed] om

4. και bis c BD***E**JK al ut vdtr fere omn cop aeth al (syr[p] και αι. η μωρ., syr *neque* bis) Clem Chr Thdrt Dam al Hier al .. Gb″ Ln ἢ c AD*E*FG al[4] vg it sah (go) Bas Eph Antioch Ir Or[int] al (57. η αι. και μ.) .. pauci και pro η seq | τα ο. αν. c DEFGJK al ut vdtr fere omn Clem[1] (alludens; τα μη αν.) Chr Thdrt Dam al .. Gb′ Ln α ο. ανηκεν c AB al[3] (item al[1] omisso ἃ) Clem[1] Eph Antioch Cyr (item *quae* etc vv ut vdtr omn pp[lat])

5. ιστε c ABD*FG al fere[30] vv pm Clem al m Cyp al m .. ς (= Gb Sz) εστε c D***EJK etc syr[p] al Thdrt Dam Thph | ος c ADEJK al ut vdtr fere omn cop syr[p] al (syr al ἢ s. και) Clem Chr Thdrt[2] al m .. Gb′ Ln ὅ c B 67.** al Cyr Hier[2], item (sequente ειδωλολατρια) FG vg it go Cyp Hier[1] al | FG g εις την βασ. τ. θε. κ. χυ (θε. κ. χυ et. ar[e] Ambrst al; al pauc om και θε.; aeth ar[p] Thdrt[1] χυ του θε.)

8. νυν .. FG νυνει

9 περιπατεῖτε, 9 ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δι- Ga 5,22.
10 καιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ, 10 δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, Ro 12,2.
11 11 καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ
12 καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέ-
13 γειν· 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ
14 φανερούμενον φῶς ἐστίν. 14 διὸ λέγει Ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ (*Es 60,1. 26, 19.)
τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός.
15 Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σοφοί, Col 4, 5.
16 17 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ
18 γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύ-
19 σκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντες Col 3,16.
ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλον-
20 τες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων Col 3,17.
21 ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί, 21 ὑπο-
22 τασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 22 Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν Col 3,18. 1 Pe 3, 1.

---

9. φωτος c ABD*E*FG al fere^{10} vv pl Thaum pp^{lat} .. ϛ (= Gb Sz) πνευματος c D***E**JK etc syr^{p} al Chr Thdrt Dam al | DEFGJ Dam etc αγαθοσυνη

10. κυριω .. D*FG vg it pp^{lat} (exc Aug) θεω

13. AJK** al pauc φανερουνται | γαρ .. 109. Sedul Bed δε

14. G in mg notat: *in secreto enoch* | εγειρε c unc omn al pl .. ϛ (= Gb Sz) εγειραι c minuscc | επιφ. σοι ο χς (et. Clem Or^{2} Ath Chr ἔνια τῶν ἀντιγρ. ap Thdrt [probante Thdrto] Dam al Archel [om σοι] Hier al m) .. D* quidam (οἱ μὲν Ἐπιψαύσεις φασὶν τοῦ χ̅υ̅) ap Chr et ap Hier Thdrt (vide ante) d e Or^{int} Ambrst al επιψαυσεις του χυ

15. πως ακριβως .. B al^{5} cop Chr^{1} ακριβ. (d e aeth om) πως

17. συνιεντες c D***EJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam ad h. l. al, item συνιοντες D*FG, item vg it go syr^{p} al m Lcif al m .. Ln συνιετε c AB al^{3} Chr^{ed} Dam^{2} Hier | κυριου (B add ημων) .. A al^{6} vv aliq Thph pp^{lat4} θεου

18. FG εν τω πνευμ.

19. ψαλμοις (et. Thdrt Dam al) .. Ln praem [εν] c B al^{1} vg d e go Chr pp^{lat} | Ln [πνευματικ.] .. om B d e Ambrst^{ed} .. A add εν χαριτι | και ψαλλοντες .. al fere^{10} syr go Aug om | εν (B om) τη καρδια c (B)JK al ut vdtr fere omn syr^{p} aeth sl al Chr^{text} Thdrt Dam Thph Oec .. Gb' Ln ε. ταις καρδιαις c ADEFG 47. vg it go syr syr^{p} mg al Bas Chr^{2} pp^{lat}

20. παντων .. FG g υμων, Thdrt^{1} πα. υμ. | B χυ ιυ | θε. κ. πατρι .. D*E FG al^{2} it go Vig (al ?) πα. κ. θε.

21. χυ c ABDE (DE al^{1} d e add ιυ) FG (FG g praem ιυ) J al plus^{30} vv fere omn Bas Chr Dam^{comm} Oec pp^{lat} .. K κυριου .. ϛ (= Gb Sz) θεου c minuscc ar^{p} Clem Thdrt al

22. ανδρασιν c B cdd^{gr} (ut vdtr omn) ap Hier (« *Hoc quod in lat. exx. additum est subditae sint in gr. cdd. non habetur - - - Sed hoc magis in graeco intelligitur quam in latino.* ») Clem (citat vv. 21—25.) .. ϛ (Gb^{oo}) add υποτασσεσθε c JK etc vv pm Chr al; post γυν. add DEFG al it al .. Ln add -σεσθωσαν c A al m vg go cop Clem^{1} (ibi nil nisi v. 22. citat) Bas al pp^{lat}

1,22. 1Co11,3. ὡς τῷ κυρίῳ, [23] ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς 23
κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος. [24] ἀλλ' ὡς ἡ ἐκκλησία 24
ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί.
Col3,19. 1Pe3,7. [25] Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν 25
τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, [26] ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ 26
2Co11,2. Col1,22. καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, [27] ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς 27
ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν
τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. [28] οὕτως καὶ οἱ ἄνδρες ὀφείλου- 28
σιν ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν
ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· [29] οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα 29
ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν
ἐκκλησίαν, [30] ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ. [31] ἀντὶ τούτου καταλεί- 30 31
*Gn2,24. Mt19,5. 1Co6,16. ψει ἄνθρωπος πατέρα καὶ μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖ-
κα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. [32] τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα 32

---

23. ανηρ c ADEFGJK al pl Dam .. ς (=Gb Sz) praem ο c B (e sil.) etc Clem al m | B al vg al pp[lat] κεφ. εστ. | αυτος c ABD*E*FG vg it Clem Ambrst al .. ς praem και (om et. al[6] cop Or[int] Hier; om et. Gb Sz) et add εστιν (Gb°°) c D***E**JK etc vv m pp m | σωτηρ .. A al[3] Clem praem ὁ

24. D* αλλα | ως c AD*FG al Clem Chr .. ς ωσπερ c D***EJK etc Thdrt Dam al .. B Ambrst[ed] om | ανδρασιν c BD*E*FG 17. 67.** it .. ς (Gb°) praem ιδιοις c AD***E**JK etc vv pl pp m

25. γυναικας c AB 17. al[4] Clem[1] (ubi accurate citat 21—25.) Or Cyr Chr[2] .. ς (Gb°) add εαυτων c DEJK etc (Clem[1] τας εαυτων) Chr ad h. l. Thdrt[2] Dam al .. FG Thdrt[1] add υμων

27. αυτος c ABD*FGJ al fere[15] vg it go cop pp[gr] et [lat] m .. ς (=Gb Sz) αυτην c D***EK etc vv m Chr Thdrt[1] al

28. και οι α. οφ. c ABDEFG 17. al vg it go cop Clem pp[lat] .. ς οφειλ. οι (syr[p] al και οι) ανδρ. c JK etc vv m Chr Thdrt al | D*E* d e (d e omisso ως: *suum corp. diligit qui uxorem s. dil. et se ips. dil.*) το εαυτ. σωμα

29. αλλα c ABD***EJ etc .. ς αλλ c D*FG etc | DEFG it go εκτρ. αυτην (plane om Meth) κ. θα. (vv al αυτην repetunt) | χς c ABD*(E?)FG al plus[20] vv pl pp [gr] et [lat] pm .. ς (=Gb Sz) κυριος c D***(E?)J (om και praeced) K etc ar[p] sl (Dam?) Oec

30. ς (Gb°) add in f. εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου c DE FGJK etc vv pl Ir ([gr] et [lat]) Chr Thdrt Dam al Hier al .. om c AB 17. 67.** cop aeth Meth (sic; 28 extr — 32. accurate citat) Ambrst (vdtr; sed add in explicatione *et de carne* etc)

31. ς τον (et. Or. Meth Tit al m; om c BD*FG) πα. αυτου (et. Meth Tit al; om c BD*FG al vg it syr[p] al Or Thdrt[1] Thph[ed] Hier[dis] al pm) και την (et. Or al pm; om c BD*FG) μητ. (al pauc vv m pp m add αυτου) | και προσκολλ. (D*[E?] FG κολλ.) προς τ. γ. (προς etc c BD***E**JK al ut vdtr fere omn Or[2] Chr Thdrt[2] Dam al .. Ln τη γυναικι c AD*E*FG al[3] [vg it etc pp[lat]] Meth Epiph [ita et. Gen 2, 24. A al m Meth Ath Epiph al pp[lat]]) αυτου .. om Mcion (ap Epiph et Tert) Hier[dis]

33 ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. [33] πλὴν καὶ ὑμεῖς
οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ
δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ Col3,20.
2 ἐστιν δίκαιον. [2] τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ *Ex20,12.
3 πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, [3] ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς
4 γῆς. [4] Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε Col3,21.
αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.
5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα μετὰ φόβου καὶ τρό- Col3,22. 2Co7,15.
6 μου ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, [6] μὴ κατ' ὀφθαλμο- Phi2,12.
δουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα
7 τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, [7] μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν- Col3,23.
8 θρώποις, [8] εἰδότες ὅτι ὃ ἐάν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται Col3,24s.
9 παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. [9] Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε Col4,1.
πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ
κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ. Col3,25.

---

32. εις sec (et. Or[2] Meth Tit Chr Thdrt al m Hil al m) .. Ln [εις]; om BK al fere[10] Ir ([gr] et [lat]) Tert al

33. εκαστος .. FG al -στον .. D*E praem ινα | DEFG vg it ως εα. αγαπατω (D αγαπα)

VI. 1. εν κυρ. c AD***EJK al ut vdtr omn vv fere omn Chr[dis] Thdrt Dam al Hier al .. Gb° Ln om c BD*FG it Clem (sed libere citat; post υμων pergit οἱ πατ. μὴ παροργ. etc) Tert al

2. μητερα .. FG al vv m pp aliq add σου | B 46. om εστιν | εν (DEFG add τη) επαγγελια (al pp m -λιαις)

4. αλλα c ABD* etc .. ς αλλ c D***FGJ etc

5. κα. σαρκα (h. l. et. Chr[2] Thdrt Oec) .. Ln ante κυρ. c AB al plus[10] Clem Chr[1] Dam Thph | al fere[10] Chr[text] Thph[comm] om της | χω .. AJ al vg[cd] cop Chr[1] κυριω

6. χυ c ABD*FG al fere[10] Thph[cd] Oec .. ς (Gb°°) praem του (et. Chr Thdrt al) | Ln ἐκ ψυχ. c seqq conjg

7. ως c ABD*FG al pl vv fere omn Consist Bas al m pp[lat] .. ς (= Gb Sz) om c D***EJK etc ar[p] sl[rec] Thdrt al | B ανθρωπω

8. εκαστ. h. l. c JK al ut vdtr longe pl syr utr al Chr[3] (sed[2] ανθρωπ. pro εκαστ.) Thdrt (add ημων) Dam Thph Oec .. Gb' Ln post οτι c ABDEFG al m vg it al Bas al | ο (B[?] 46. al Thph[cdd] om) εαν (Gb' αν c D*FG al Chr[1] al) τι (Gb° Ln om c AD*[E??]FG al m Bas al .. et. τις leg .. K om εαν τι) | κομισεται c ABD*FG Petr .. ς κομιειται c D***EJK etc Bas Chr al m | κυριου c ABDEFG al ut vdtr pl Petr .. ς (= Gb Sz) praem του c JK etc pp m

9. κ. (om al[1] cop go) αυτ. κ. υμ. (Gb') c ABD*(E*?) al vg go cop arm Clem al Hier al .. J al[6] syr[p] al Petr Ant Cyp Ambrst κ. υμ. κ. αυτ. .. D***(E**?)FG g κ. αυτ. υμ. .. ς κ. υμ. αυτ. c K etc syr al pp m | προσωποληψια .. ς -ληψια cf Prol | παρ (et. εν leg) αυτω .. D*FG it demid (al) pp[lat2] παρα (FG add τω) θεω

Τὸ λοιπόν, ἐνδυναμοῦσϑε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος 10
αὐτοῦ. [11] ἐνδύσασϑε τὴν πανοπλίαν τοῦ ϑεοῦ πρὸς τὸ δύνασϑαι ὑμᾶς 11
στῆναι πρὸς τὰς μεϑοδείας τοῦ διαβόλου, [12] ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη 12
πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς
τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονη-
ρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. [13] διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ ϑεοῦ, 13
ἵνα δυνηϑῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργα-
σάμενοι στῆναι. [14] στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀλη- 14
1Thes,8. ϑείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν ϑώρακα τῆς δικαιοσύνης, [15] καὶ ὑποδησάμενοι 15
τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, [16] ἐπὶ πᾶσιν ἀνα- 16
λαβόντες τὸν ϑυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσϑε πάντα τὰ βέλη τοῦ
1Thes,8. πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. [17] καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου 17
δέξασϑε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα ϑεοῦ, [18] διὰ 18
πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύ-
ματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει
Col.4,3. περὶ πάντων τῶν ἁγίων, [19] καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοϑῇ λόγος ἐν ἀνοίξει 19
τοῦ στόματός μου, ἐν παῤῥησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου,

---

10. το λοιπ. c DEFGJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Thph Oec .. Ln του λοιπου c AB al[3] Cyr Procop Dam | ενδυναμουσϑε (B 17. δυναμουσϑε) c BDE d e go aeth arm Cyr Dam Lcif Hier Ambrst .. ς (Gb°) praem αδελφοι μου (FG al[2] g vg syr[p] ap Wtst Thdrt pp[lat2] om μου) c JK etc vv m pp m .. A add αδελφοι

11. προς το .. DEFG εις το | DE στηναι (K αντιστηv.) υμας | A(B?)D*EFG JK al μεϑοδιας

12. ημιν c AD***EJK al ut vdtr fere omn vg cop syr[p] al Thdot Clem Or Meth Did al pm Cyp Ors al m .. Gb′ Ln υμιν c BD*FG al[3] it go al Lcif Ambrst | προς τας sec .. FG g om (d e Cyp al[2] om αρχ. κ. τας) .. DE vg pp[lat] m και (et. και τας, και προς leg) | τουτου c ABD*FG 17. 67.** 80. vv pl Clem Or Ath al pm Cyp Tert Ors al m .. ς (=Gb Sz) praem του αιωνος c D***EJK etc syr[p] c. ast al Mac Ath[cd1] Did Chr Thdrt al m

13. A κατεργασμενοι (vg g Lcif al *perfecti* .. Hier *operati*)

13. 14. στηναι. [14]στητε ουν .. D*FG d e Cyp Vig στητε (g *stare* aut *stetis*) .. Lcif Ambrst στηναι

14. D*FG Naz Chr[1] (et alibi[m+]) περιεζωσμενοι (al[1] περιζωσμ.)

16. επι (et. Meth Chr Thdrt Dam al Hier Ambrst al) .. Ln εν c B al fere[10] vg it al Meth Naz Cyr[hrs] Cyp al m | D*FG al δυνασϑε | τα sec (et. Or[2] Meth Mac[2] Cyr[hrs] al pm) .. Ln om c BD*FG

17. δεξασϑε (–σϑαι AD***[E ?]JK al pl Cyp[1]) .. Gb° c D*FG it Cyp Tert al m

18. αυτο c AB al Bas Chr[3] Dam[1], item αυτον D*FG, item *in illum* s. *in illo* (*ipso*) vg it pp[lat], item go cop al .. ς (Gb°°) add τουτο c D***EJK etc ar[p] al Chr[text] Thdrt Dam[text] al | αγρυπν. .. DEFG vv m Bas add παντοτε | D* (εν παση τη) FG (E??) it om προσκαρτ. και (al[1] om κ. δεησ.) | περι .. D*E*FG al syr[p] (sed in mg περι) Thdrt υπερ

19. δοϑη c unc omn al longe pl pp pm .. ς (=Gb Sz) δοϑειη c minuscc | του ευαγγ. (et. Chr Thdrt Dam al Hier al) .. Ln [τ. ευ.]; om BFG g Tert (libere) Ambrst[ed]

20 [20] ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παῤῥησιάσωμαι ὡς δεῖ με Col 4, 4.
λαλῆσαι.
21 Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα ὑμῖν γνω- Col 4,7s.
22 ρίσει Τύχικος ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, [22] ὃν
ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακα-
λέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.
23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
24 καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. [24] ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν
κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.*

1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς ἁγίοις 2Co 1, 1. etc
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις. Act16,12. etc
2 [2] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ro1,7.etc

---

20. εν αυτω .. B αυτο | G al παρρησιασομαι (D[E?] παρησ.)

21. ειδ. κ. υμ. c B (e sil.) JK al ut vdtr longe pl syr utr basm al (am *et sciatis vos*) Chr Dam al Hier Ambrst .. Ln κ. υμ. ειδ. (AD*FG al Dam ιδ.) c AD EFG al fere[10] vg it al Thdrt pp[lat] aliq | D*FG it syr ar[e] Hier (non ad h. l.) om παντα (cop al post γνωρ. pon) | υμιν γνωρ. c AJK al ut vdtr fere omn vg syr[p] al Chr Thdrt Dam al Hier al .. Ln γν. υμ. c BDEFG al[3] it al Ambrst

23. αγαπη .. A ελεος

24. ς (=Gb Sz) add in f. αμην c DEJK etc vv pl pp m .. om c ABFG al g am* tol basm (al) aeth Hier[1] Ambrst

Subscriptio: ABDE* (**add επληρωθη· αρχεται .. sequitur in DE πρ. κολοσσαεις) FG (FG praem ετελεσθη επιστολη, et pergunt αρχεται) al basm πρ. εφεσιους .. J εγραφη η επιστ. αυτη η πρ. εφ. απο ρωμης δια τυχικου .. ς (=Gb Sz) πρ. εφ. εγραφη απο ρωμης (α. ρω. B**JK al pl d** syr utr cop ar[p] al [non go aeth] Chr Thdrt Euthal al) δια τυχικου (sic iidem qui α. ρω. exc B**) .. praeterea numerantur στιχοι τιβ' (ita J al pl Euthal; al σπβ'); item (ita et. Euthal) αναγν. β', κεφφ. ι', μαρτ. ς' .. B sectt ab σ̄ ad σ̄ε̄ pergit; am capp 34 habet.

---

* ABDEFG (DEFG praem αρχεται) al πρ. φιλιππησιους (DE –πηνσιους) .. J του αγιου αποστ. παυ. επιστ. πρ. φιλιππισιους .. Gb Sz παυλου επιστ. πρ. φιλ., ς[e] παυλου του αποστ. η πρ. φιλ. επιστολη, ς η πρ. τους φιλ. επιστ.

I. 1. χυ ιυ c BDE 109. (item al ut vdtr) d e cop basm .. ς ιυ χυ c (A non liquet) FGJK etc | Thph[i] ed ap Mt om τ. ουσ. εν φιλ. | σὺν ἐπισκ. .. B**D*** al m Chr Thph Cassiod συνεπισκόπ.

Ro 1, 8. Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν 4 πάντοτε ἐν πάσῃ 4
δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος 5 ἐπὶ 5
τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν,
6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέ- 6
σει ἄχρις ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ, 7 καθώς ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρο- 7
νεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς
δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συγκοι-
Ro 1, 9. νωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. 8 μάρτυς γάρ μου ὁ θεός, 8
ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο 9
προσεύχομαι ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν
Ro 2, 18. ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, 10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, 10
ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, 11 πεπληρωμένοι 11
καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.
Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς 12
προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς 13
ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, 14 καὶ 14
τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου πε-
ρισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν. 15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθό- 15
νον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν·

---

3. D*E*FG it Ambrst Cassiod εγω μεν ευχαρ. τω κυριω ημων επι

5. πρωτης c DEFGJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln praem της c AB 37. | Ln in f. non interpg

6. αχρις c DEFGJK etc .. Ln αχρι c B, item (αχρι ης) A | χυ ιυ c BDEJ al m vg d e Ambrst Aug al .. ϛ ιυ χυ c AFGK etc am* demid al pm pp m (Dam om ιυ)

7. τουτο .. J του | εν tert c BD***EJK al longe pl Chr Thdrt Dam Oec .. Ln [εν]; ϛ (=Gb+ Sz) om c AD*FG al Thph | DEFG vg it (non Ambrst) al της χαρ. μου

8. γαρ μου (DEFG al vv m Chr pp[lat] μοι) c BFG 17. 67.** vg it aeth Thdor[mop] Chr[cd] .. ϛ (Gb°) add εστιν, Ln [εστ.] c ADEJK etc vv pm pp m | χυ ιυ c ABD*EG al am demid sah (al?) Chr[cd] Dam[comm] .. ϛ (= Gb Sz, sed Gb') ιυ χυ ç FJK etc vv m pp m (D*** al vv om ιυ)

9. περισσευη c AJK (K* al –σευει) al ut vdtr fere omn Clem Chr Thdrt Dam al, item –σευοι FG .. Ln –σευση c BDE al

11. καρπον δικ. τον (τον om B al[2]) c unc omn al[25] vg it al m pp aliq [gr] et [lat] .. ϛ (= Gb Sz) καρπων δικ. των c minuscc syr utr al Chr al | θεου (al[1] om) .. D* χυ .. FG g μοι .. harl* *ejus*

12. D* γειγνωσκειν | τα .. FG syr[p] mg το

13. DEFG g vg al Chr[comm] Thph φα. γενεσθ. (Chr add τους) εν χω

14. λογον c D***E**K (J om περισσ. usq κηρυσσουσιν) al ut vdtr longe pl syr[p] (sed add τ. θε. c. ast) ar[p] Chr ad h. l. Thdrt Dam Thph Oec Tert .. Ln add του θεου c AB al plus[20] vv pl Clem Chr[1] et cdd[2] ad h. l. Ambrst al; idem al praem, post λαλ. add D*E* d e .. FG g add κυριου

16 [16] οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι,
17 [17] οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖ-
18 ψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. [18] τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφά-
σει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ
19 χαρήσομαι· [19] οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς
20 ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, [20] κατὰ
τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν
πάσῃ παῤῥησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώ-
21 ματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. [21] Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς
22 καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. [22] εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς
23 ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. [23] συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν
ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ γὰρ μᾶλ-
24 λον κρεῖσσον· [24] τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς.
25 [25] καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα ὅτι μενῶ καὶ συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς
26 τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, [26] ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν
περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς
ὑμᾶς.

---

16. 17. οι μεν εξ αγ. usq κειμαι, [17] οι δε usq μου c ABD (et* et[***b]) EFG al fere[10] vg it al pm Bas Tert (et Mcion ?) al m .. ς (= Gb Sz) οι μεν εξ εριθ. usq μου, [17] οι δε εξ αγ. usq κειμαι c D[***a]K etc (J om οι μεν εξ εριθ. usq μου) syr[p] al pp[gr] m | τον (et. Chr Thdrt Dam al) .. Ln [τον]; om BFG Chr[cd] | εγειρειν (Gb″) c ABD*FG al[3] vg it go al[5] Antioch Dam (non [text] ad h. l.) pp[lat] .. ς επιφερειν c D[***]EK etc syr utr al pp m (Thph[ms] προσφερ.)

18. πλην (et. Chr Thdrt Dam al) .. B Ath[cd] et[edd] οτι .. Ln πλην οτι c AFG al plus[10] g cop sah basm Ath (ita ed. Bened. ex mss) Cyr Thph[ms] .. vg d e pp[lat] m *dum*, Ambrst *dum tamen*, Cyp *verum tamen* | D[***]E al εν αληθεια | Oec: πολλοὶ τῶν αἱρετικῶν παρεποίησαν τὴν γραφὴν ὡς ἔχουσαν Χριστὸς καταγγελλέσθω (ita legit Eus [teste Gb])

19. γαρ .. B al δε | DEFG it go χυ ιυ

20. FG al Ath[edd3] (sed ed. Bened. ex mss αποκαραδ.) χαραδοκιαν | ουδενι .. FG g add υμων | G* cop παρρ. παση

21. χριστος (FG g vg etc add εστιν) .. Gb′ χρηστον c ar[p] Greg M. (bis; dial [lat] et [gr])

22. εργου .. FG vg it al add εστιν | και .. Clem ante τουτο pon

23. δε c unc omn al longo pl vv m pp [gr] et [lat] m (Clem τε) .. ς (= Gb Sz) γαρ c testib pauc | εις το .. DEFG (vg it) Chr (non Chr[text]) om εις .. Or (libere) του | γαρ c AB (c sil.) C 31. 67.** etc cop (al ?) Clem Or[2] Aug[saepe] ac[dis] Ambrst Amb[1] .. ς (non ς[e] Gb Sz, sed Gb[oo]) om c DEFG (sed D*FG d e [g utrq] ποσω pro πολλω) JK al longo pl vv Or[1] Bas al[5] Aug[aliq] al

24. B 80. Petr επιμειναι | εν (et. Thdrt Dam Thph Oec) .. Gb[oo] c AC al[10] Clem Or[3] Petr Cyr Chr

25. συμπαραμενω (et. Chr[dis] Thdrt Dam Thph Oec) .. Gb″ Ln παραμενω c ABCD*FG al[5] (vg it al pp[lat] *permanebo*)

26. D(E ?) al περισσευση | FG g εν εμ. εν χω ιυ

Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε 27
ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν
ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, [28] καὶ 28
μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔν-
δειξις ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· [29] ὅτι ὑμῖν 29
ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ
ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, [30] τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ 30
νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

II.

Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις 1
κοινωνία πνεύματος, εἴ τινα σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, [2] πληρώσατέ μου 2
3, 16. τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι,
τὸ ἓν φρονοῦντες, [3] μηδὲν κατὰ ἐριθείαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ 3
1Co10,24. τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, [4] μὴ τὰ 4
ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. [5] τοῦτο 5

---

27. D* om του sec | Ln ακουω c BD* al fere[10] basm (vg it etc *audiam*)

28. εστιν αυτοις c ABCD*FG al vv m Ambrst Pel. item addito μεν D***E al syr[p] Chr Thph .. ς (=Gb Sz, sed Gb′) αυτ. μεν εστ. c JK etc Thdrt al .. var al | υμιν c D***EFJK etc vg go cop basm syr[p] al Chr Thdrt al Ambrst al; item ημιν C*D*G 73. g sl[ms] Dam .. Ln υμων c ABC** al[4] d e al Chr[ed] Aug (item ημων Cyr) | Ln (ἥτις usq πάσχειν), [30] τόν

29. A al ημιν | το pr (al[2] τα) .. FG al Oec[cl-mm] om

30. οιον .. D*FG vg it pp[lat] (non Tert) add και (item C* post ειδετε) | ειδετε (Gb″) c ACD*E* al pl Clem Chr Thdrt Dam .. ς (=Sz) ιδετε c (B e sil.) D***E**FGJK etc Thph Oec

II. 1. τι .. Gb″ τις c D*ct ⁝ ⁝ J al fere[15], item (sequente παραμυθια) Thdrt Thph | τινα (et. Clem Chr [ed Montf] Thdrt) .. al[10] Chr[1] τι; 109 Thdrt[ed] τε .. Gb (Gb′ τινα) Sz Ln τις c unc omn al fere[50] Bas Chr[edd] ap Mt Dam Thph Oec

2. το εν .. AC al το αυτο

3. κατα c AB (e sil.) D***E etc .. CD*FGJ etc κατ | μηδε κατα (Gb′) c AB (sic) C al vg d o al m Ambrst Aug al .. et. η κατα, και κατα, et. *nihil per* leg .. ς ἤ (et. Chr Thdrt al) | D* et ⁝ ⁝ K al προηγουμενοι | D(E?) FG υπερεχοντες

4. εκαστοι pr c ABFG al vg g pp[lat4] .. ς -στος c C (C** Thph εαυτου, Thph et. ετερου) DEJK etc vv pl pp m | σκοπουντες c ABCDEFG al m vg it al Ath al m pp[lat] .. ς (=Gb Sz) σκοπειτε c J etc vv m Chr Thdrt al (K al Thph -τω) | D*FGK 61. vg it al Bas pp[lat] m (non Aug al) om και | τα sec .. D***EK al plus[30] Oec το .. D*FG al add των | εκαστοι sec c AB (item C vdtr) DE al[5] cop Bas[3] Aug .. ς -στος c JK etc vv m Chr Thdrt al .. FG vg g pp[lat] m om (et. transp), hinc Gb° .. AC (al?) ad seqq trahunt

5. τουτο c ABC 17. 37. cop al[2] Or Ath Cyr[saepiss] Ant et Max pp[lat5] .. ς (Gb°°) add γαρ c DEFGJK etc vv pm (syr *et hoc*) pp[gr] et [lat] m (et. δη et δε leg)

6 φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, [6] ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων
7 οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, [7] ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν
δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς Ro 8, 3.
8 ὡς ἄνθρωπος, [8] ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου,
9 θανάτου δὲ σταυροῦ. [9] διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο
10 αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, [10] ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ * Es 45, 23.
11 κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, [11] καὶ πᾶσα γλῶσσα Ro 14, 11.
ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.
12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ
παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ Eph 6, 5.
13 φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· [13] θεὸς γάρ ἐστιν
14 ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. [14] πάντα
15 ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, [15] ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ 1 Pe 4, 9.
ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἀμώμητα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμέ-
16 νης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, [16] λόγον ζωῆς ἐπέχοντες,
εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ Ga 2, 2.
17 εἰς κενὸν ἐκοπίασα. [17] ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λει- 2 Ti 4, 6.
18 τουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· [18] τὸ δ'
αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι. 3, 1. 4, 4.

---

5. φρονεισθω c C***JK al ut vdtr fere omn cop go al Or Ath Chr (text et comm) Thdrt[2] Dam al (Did λογιζεσθω) .. Gb' Ln φρονειτε c ABC* DEFG al[3] vg it al Cyr[saepe] (alibi φρονειτω εκαστος, item Thdot[anc]) pp[lat]

6. FG al Did om το

7. αλλα c BFG etc .. ς αλλ c ACDEJ etc | Ln γενόμενος. [8]καί (ita et. Wtst al)

8. D* et ⁝ ⁝ FG αχρι

9. ονομα pr c DEFGJK al fere omn Or Ath[3] Chr Thdrt[2] Procl Dam al .. Ln praem το c ABC 17. Dion[alex] Eus Cyr[2] Procop[3]

11. εξομολογησεται c ACD(E?)FGJK al plus[30] Or Ath[edd3] al m (antea fere nullus καμψει) .. ς Ln –σηται c (B e sil.) etc | FG g pp aliq [gr] et [lat] om χς .. var al pauc

12. αγαπητοι .. A lectt aliq demid al αδελφοι | B al[5] vv m (non vg it syr[p] al) Chr[1] pp[lat] aliq om ως | FG it om εν pr | νυν .. DEFG vg it al pp[lat] post μαλλον pon .. al[2] Chr[comm] Thph om | FG g om εν τη απουσ. μου

13. θεος c ABCD*FGK al Dam .. ς (Gb°°) praem ὁ | ενεργων .. A add δυναμεις | ευδοκιας .. C add αυτου

15. γενησθε c B (e sil.) CD***E**JK al ut vdtr omn Chr Thdrt Phil[carp] Dam al .. Ln ητε c AD*E*FG vg it al pp[lat] | αμωμητα c DEFGJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Phil[carp] Dam al .. Ln αμωμα c ABC al[2] Clem (alludit) Cyr (cf ad 2 Pe 3, 14.) | μεσον (Gb'') c ABCD*FG al[5] Clem .. ς εν μεσω c D***EJK etc pp m

16. DE καυχησιν | ουδε .. B ουδ

17. αλλα c A (vdtr) BD*FG etc .. ς αλλ c CD***(E?)J etc | FG και ει

'Ελπίζω δὲ ἐν κυρίῳ 'Ιησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα 19
κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. [20] οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον ὅστις 20
γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· [21] οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, 21
οὐ τὰ Χριστοῦ 'Ιησοῦ. [22] τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ 22
1Th 1,2. τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. [23] τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω 23
πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς· [24] πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι 24
καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.
'Αναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, 'Επαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν 25
καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας
μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, [26] ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς καὶ ἀδη- 26
μονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. [27] καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλή- 27
σιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ
ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. [28] σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν 28
ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. [29] προσδέχεσθε οὖν 29
αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε,
[30] ὅτι διὰ τὸ ἔργον μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ, 30
1 Co 16, 17. ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

---

19. κυριω c AB (e sil.) D***EJK etc vv pl pp^{gr} et ^{lat} m .. Ln χριστω c CD* FG al^{3} it cop | υμιν .. D*E (*?) vv προς υμας | A εκψυχω

20. περι (J υπερ) υμων (D* ημων; Thph^{cd} εμου)

21. χυ ιυ (Gb') c B (e sil.) J al ut vdtr longe pl demid cop syr^{p} al pp m Ambrst^{ms} .. Gb Sz Ln ιυ χυ c ACDEFG al vv m Clem al pp^{lat} m .. K ar^{p} Cyp om ιυ .. praeterea ς (= Gb Sz) praem του contra unc omn etc Clem al m

22. C εδουλ. εν τοις δεσμοις του ευαγγελιου

23. K εκπεμψαι | αφιδωc AB*D*FG 17. .. ς απιδω (C απειδω, et. επιδω leg)

24. τα. ελευσ. (FG vv aliq ελ. τα.) .. AC al fere^{8} vv m pp^{gr} et ^{lat} aliq add προς υμας

25. D*(E?) d e Ambrst Pac om κ. συνεργ. | συνστρ. c A(B?) CDEFG etc .. ς συστρ.

26. παντ. υμ. (B cop υμ. πα.) .. Ln add [ιδειν] c ACDE al fere^{30} vv pm Dam Thph Cassiod (non Chr Thdrt al Ambrst al) | οτι ησθ. .. (C*??) D*E*FG vg it go pp^{lat} αυτον ησθενηκεναι

27. B al^{6} Chr Thph^{cd} θανατου | αλλα c ABDE etc .. ς αλλ c FGJ etc | ηλε. αυτ. c ABC** (* latet) DEFG al vg it al pp^{lat} .. ς αυτ. ηλε. c JK etc vv m pp m | ουκ .. D* ουχ | επι λυπην c ABCDEFGJ al pl Chr^{cdd} Dam Thph^{cd} Oec .. ς ε. λυπη c K etc Thdrt al | D*(E?)FG al εχω

28. D*FG σπουδαιοτερον | ουν .. FG 17. g Thph δε

29. A** 67.** 73. 80. προσδεξασθε

30. εργον c C .. ς (Gb°) add του χυ c DEJK etc; item Ln omisso του c BFG al; item additur κυριου (A al vv), του κυρ., του θεου (cop aeth Chr^{comm}) | παραβουλευσ. c CJK al longe pl, item (ut edd sunt) Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb Sz Ln παραβολευσ. c ABDEFG al .. it *parabolatus* (perg *de anima sua*), vg aeth pp^{lat} *tradens* (sed Ambrst praem *in interitum*), syr utr arr *spernens*; cop *postponens*, go *obliviscens* .. explicantes Thdrt: τοῦ κινδύνου καταφρονήσας, Chr: παρεβουλεύσατο καὶ ἐξέδωκεν ἑαυτόν, Thph: παρεβουλ. τουτέστιν ἐπέρριψεν ἑαυτὸν τῷ θανάτῳ, Hes:

III.

1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν 2, 18. 4, 4.
2 ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. [2] βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε
3 τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν. [3] ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περι-
τομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
4 καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, [4] καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί.
5 εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, [5] περιτομῇ ὀκταή- Ro 11, 1.
μερος, ἐκ γένους Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ
6 νόμον Φαρισαῖος, [6] κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην Ga 1, 13s.
7 τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. [7] ἀλλ᾽ ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγη-
8 μαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. [8] ἀλλὰ μὲν οὖν καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν
εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι᾽ ὃν
τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι ἵνα Χριστὸν κερδήσω,
9 [9] καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ἀλλὰ τὴν
10 διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, [10] τοῦ
γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ τὴν κοινωνίαν
11 τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, [11] εἴ πως
καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.

εἰς θάν. ἑαυτὸν ἐκδούς (Bas forte alludens : πῶς ἄν τις προμηθείη καὶ πρὸς κινδύνους ὑπὲρ τῆς ἐντολῆς κ. κυρίου παραβολεύεσθαι) ; alia vide ap Wtst

III. 1. τα αυτα .. FG ταυτα (g *eadem*) | al fero^{25} Procop Dam το ασφαλες

3. θεου (Gb′) c ABCD***EFGJK al plus^{60} cdd^{gr} «*omn aut paene omn*» ap Aug (item ap Amb ed. Bened.) g vg^{ed} cdd^{lat} pl ap Aug («*exx nonnulla*» θεω) cop syr^{p} mg Eus Ath al pm Or^{int} Aug^{dis} al .. ς (= Sz) θεω c D* al vv pm Thdrt^{1} al pp^{lat} m .. Thph^{ed} θειω | DE και ου σαρκι

4. και .. D*E*FG al^{4} it Aug^{1} om (demid tol ante εγω pon) | αλλος (G al αλλως) .. DEFG al vg it post τις .. 46. 109. syr ar^{e} Chr^{comm} Lcif Ambrst om

5. ς^{e} 1624. item ς al (non Gb Sz) περιτομή | βενιαμειν (ita et. DE) .. Ln –μειν c ABJ etc .. FGK –μην | FG κα. τον νομ.

6. ζηλος c ABD*FG .. ς –λον c D***EJK etc | εκκλησιαν .. FG 122. g vg arm^{edd2} Ambrst al add (122. του) θεου (Amb χυ)

7. αλλ (sic et. DEJ) .. B αλλα .. Ln [αλλα], om AG 17. it Cyr Lcif al | Ln μοι ην c B al^{3} vg it al Thdrt Lcif al

8. μεν ουν c BDEFGJK al plus^{40} pp pm .. ς (= Gb Sz) μενουνγε c A etc Thph .. B (ap Bart) 80. om και sq | χυ ιυ .. AK al m vg al pp^{gr} et ^{lat} aliq ιυ χυ .. Ln praem του c B Thdrt | μου .. A vv m pp^{gr} m pp^{lat2} ημων | ειναι sec c AD***EJK al ut vdtr fere omn vv pm pp^{gr} pm Aug .. Gb^{o} Ln om c BD*FG 17. vg it al Serap pp^{lat} m

9. επι τη πιστ. (D* [E ?] εν π.) .. syr ar^{e} om .. J al syr^{p} al pp m conjg c seqq

10. D* om αυτου pr | Ln om την sec c AB | συμμορφιζομ. (Gb″) c ABD* 17. 67.** 71. Or^{edd} Bas Mac .. FG συνφορτιζομ. item *cononeratus* it go Ir Lcif .. 113.** συμμορφαζομ. .. ς συμμορφουμ. c D***EJK etc Chr Thdrt al

11. την εκ (Gb′) c ABDE al fere^{10} vv pm Bas Chr Dam Ir al m (FG των εκ) .. ς (= Sz) των c JK etc cop al Thdrt al

Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καὶ κατα- 12
λάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ. 13 ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν 13
οὐ λογίζομαι κατειληφέναι· 14 ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, 14
τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον
τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο 15
φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει·
Ga 6, 16. 16 πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν. 16
Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτως περι- 17
πατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. 18 πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν οὓς 18
πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυ-
ροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα 19
ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολί- 20
τευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον
Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν 21
σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνα-
σθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

---

12. ελαβον .. D*EFG it Ir al^{2} (non Tert Hier al m) add η ηδη δεδικαιωμαι (FG δικαιωμαι, G* –ομαι) | και pr .. DEFG 39. 112. it Tert al m om | και sec .. DEFG 67.** 74. g Tert om | χυ c BDE (D***E praem του) FG al it go aeth Clem Mac Dam (praem του) pp^{lat} m .. A al fere^{10} Chr^{1} Thph^{cd} χυ ιυ, item ς (= Gb Sz, sed Gb') praemisso του c JK etc .. et. ιυ χυ, του κυρ. ιυ et aliter leg

13. D* om εγω | ου .. AD* al fere^{35} cop al m Clem al pm Hier^{1} Ambrst ουπω | FG κατειληφοτα

14. τοις δε .. D* (E confuse) FG (vv m) εις δε τα | FG al απεκτεινομ. | εις c AB 17. 73. 80. Clem Ath Chron .. ς επι c DEFGJK etc Chr Thdrt al | FG 46. g vg^{cd} Clem Novat al om του θε. | χω ιυ .. D*E(?)FG it κυριω ιυ χω .. var al

15. τελειοι .. FG g add εν χω ιυ | J al^{6} cdd ap Hier sl^{ms} Clem φρονουμεν | D* om ὁ

16. στοιχειν c AB 17. 67.** cop sah aeth Thdot^{anc} Hil Aug^{saepe} Facund (Sedul) .. ς (= Gb) add κανονι (D*FG it pp ap Evagr Ambrst om; et. ante στοιχ. et aliter pon), το αυτο φρονειν (haec ante τω α. στοιχ. [FG συνστοιχ.] pon DEFG it Ambrst, item [servato καν.] D***E al^{6} vg go al) c JK etc syr (vdtr) syr^{p} (transp καν.) al Chr Thdrt Dam al (cf Ga 6, 16. Phil 2, 2. alibi)

18. D* ελεγομεν | D*(E??) 55. syr om και

20. γαρ .. 80. vg it go syr syr^{p} mg Clem Or^{2} al Ir al m δε

21. συμμορφον c ABD*FG (FG perg του σωματος) vg it go (cop) aeth Eus Ath^{1} et $^{1\,cdd3}$ Cyr^{1} Antioch Ir Or^{int} Tert Cyp al pm .. ς (= Gb Sz) praem εις το γενεσθαι αυτο (Caes om αυτο) c D***EJK etc vv m Or al m Hier al | αυτω c ABD*FG al m Eus Chr^{1cdd} Thph^{cd} .. ς εαυτω (et. Thdrt al m)

IV.

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός
μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.
2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν
3 κυρίῳ. [3] ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες
ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν
συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.
4 5 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. [5] τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν 3, 1. 1Th 5, 16.
6 γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς. [6] μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν
παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν
7 γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. [7] καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα
νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.
8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια,
ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος,
9 ταῦτα λογίζεσθε· [9] ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε
ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ro 15, 33. etc
10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ
11 φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. [11] οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν
12 λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης εἶναι. [12] οἶδα καὶ ταπεινοῦ-
σθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτά-
13 ζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. [13] πάντα ἰσχύω ἐν
14 τῷ ἐνδυναμοῦντί με. [14] πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές μου 1Ti 1, 12.

IV. 1. μου αγαπ. .. B 17. αγ. μου | FG χαρις (g *gaudium*) | FG g και ουτως | D* 108.* om αγαπητ. sec (al^{1} πνευματικοι)

2. ς (non ς^{e} Gb Sz) ευωδιαν c pauc minusc

3. ναι c unc omn al longe pl vv pl pp m ^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) και | γνησ. συνζ. (συνζ. c A[B?]D* et ⁑ [E?] FG .. ς συζ. c D***J etc) c AB DE(?) al (FG εγνησιε γερμανε συνζ.) vg it cop al Isid Thdrt^{cd} Thph pp^{lat} .. ς συζ. γν. c JK etc syr utr al Chr Thdrt al | μετα και .. D*(E?) FG al vg it al (Or) pp^{lat} om και

4. Aeth om παντοτε   5. A πασιν τοις ανθρ.   6. B μετ

7. θεου .. A syr^{p} mg Cyr Procop Amb^{1} Pel^{comm} χυ | νοηματα .. FG it tol Chrom al^{2} σωματα

8. επαινος .. D*E*FG vg (non am* tol) it Ambrst al (non Aug al) add επιστημης

9. ειδετε .. D***(E?) FGJK etc Clem Thdrt Thph^{cd} ιδετε

10. D* εθαλατε, E εθαλετε(?) .. et. ανεθαλλετε, ενεθαλετε leg

12. και prim c unc omn al longe pl vv pm Clem al pm pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) δε | A syr om και post πειναν

13. με c ABD* d e vg cop al^{2} Clem pp^{lat} m .. ς (= Gb Sz) add χριστω c D***EFG (FG χρυ) JK etc g go syr utr al (Or^{1} alludens) Ath^{1} (alibi ιυ χω) Nyss Chr Thdrt Dam al anonym ap Amb; item addito ιυ Or^{3} (alibi add ιυ τω κυρ. ημων)

τῇ ϑλίψει. 15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγ- 15
Act17,14. γελίου, ὅτε ἐξῆλϑον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν
2Co11,9. εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσα- 16
λονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ 17
τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.
18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπα- 18
φροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, ϑυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ
ϑεῷ. 19 ὁ δὲ ϑεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος 19
αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 20 τῷ δὲ ϑεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα 20
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Ἀσπάσασϑε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ 21
σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ 22
1, 13. τῆς Καίσαρος οἰκίας.

Ga 6, 18. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. 23

---

14. DEFG vv m pp^{lat} τη ϑλιψ. μου
15. D*E* al^{5} syr^{p} Chr Thdrt Thph^{cd} om δε (aeth om δε και) | ουδεμια .. D*E*FG it praem οτι (servato οτι pr) | λημψ. .. ϛ ληψ. cf Prol | A* om μονοι
16. Ln [εις] .. om AD* (item E**) al^{3} syr go sl^{ms} Oec^{text} (Ambrst Aug *usibus meis*) | μοι (ita Chr^{dis} ad h. l. Thdrt) .. DEJ al Chr^{1} Procop al^{3} Ambrst Aug μου
17. J al δωμα | αλλα c AB etc .. ϛ αλλ | λογον .. FG al^{2} praem τον
18. A om παρα επαφρ. | τα (D*E* το) παρ υμ. (D*E* add πενφϑεν, FG vg it syr pp^{lat} πεμφϑεντα)
19. πληρωσει c AB (e sil.) D***EJK etc cop al Chr^{2} Thdrt^{cd} al .. Gb′ -σαι c D*FG al plus^{20} vg it al Chr^{1} (et. cdd ap Mt) Thdrt Thph pp^{lat} | το πλ. (Gb′) c ABD*FG 17. 67.** .. ϛ τον πλουτον c D***EJK etc pp m
20. JK al sl om των αιωνων
22. FG g om υμας | J 17. Chr^{cdd} Thdrt Thph Ambrst om δε (aeth al και μαλ.) | εκ .. B απο
23. κυριου c ABFGJK al pl vv m am it al Dam Thph^{cd} Oec .. ϛ (Gb°°) add ημων c DE etc cop al m pp m | του πνευμ. (Gb″) c ADEFG 17. 67.** 73. 80. al^{5} vg it al m Dam pp^{lat} .. ϛ παντων c B (e sil.) JK etc syr utr al Chr Thdrt al | ϛ (Gb°°) add in f. αμην, Ln [αμ.] c ADEJK etc .. om c BFG g sah Chr Oec Ambrst

Subscriptio: AB al πρ. φιλιππησιους .. DE πρ. φιλιππηνσιους (uterq 4, 15. φιλιππησιοι) επληρωϑη· αρχεται πρ. ϑεσσαλονικεις α̅ .. FG ετελεσϑη πρ. φιλ. αρχεται πρ. κολοσσαις .. ϛ πρὸς φιλιππ. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης (ἐ. ἀ. ῥ. addunt B**JK al pl syr utr cop al Chr Thdrt Euthal al) δι' Ἐπαφροδίτου (δ. Ἐ. JK al pl syr utr al Thdrt al; cop δια τιμοϑεου κ. επαφρ.) .. praeterea numerantur στιχοι ση′ (JK al pl Euthal .. diff al pauc), item (ut Euthal) αναγν. β′, κεφφ. ζ′ .. B ab ος′ usq οϑ′ pergit; am numerat sectt 19.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμό- Eph 1, 1. etc
2 θεος ὁ ἀδελφὸς ²τοῖς ἐν Κολασσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χρι-
στῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν. Eph 1, 2. etc
3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Phi 1, 3.
4 πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, ⁴ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Eph 1, 15s. Phi 5.
5 Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας τοὺς ἁγίους ⁵διὰ
τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν
6 τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου ⁶τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς καθὼς Eph 1, 13. 2 Co 6, 7.
καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστιν καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον
καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν
7 τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· ⁷καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συν- 4, 12.
8 δούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, ⁸ὁ καὶ

---

* ABK al syr^{p} mg^{gr} cop πρ. κολασσαεις, item (praem αρχεται) πρ. κολοσσαεις (sed G in summa pagina modo κολασσ. modo κολοσσ. habet) DEFG .. J al του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. κολοσσαεις .. ς^{e} παυλου του αποστ. η πρ. κολοσσ. επιστολη, ς η πρ. κολασσ. επιστ. παυλου, Gb Sz παυλου επιστ. πρ. κολοσσ.

I. 1. χυ ιυ c BFGJ al it am cop syr^{p} Synops Dam Ambrst Hier Cassiod .. ς ιυ χυ c ADEK etc

2. κολασσ. (Gb'') c AB (item C in subscr.) K al plus^{40} cop syr utr sl^{mss} Or Synops Chr^{mss} Thdrt Euthal Dam^{ms} Thph^{cd} Suid al m (eadem forma Polyaen et Hierocl, item Herodot^{cdd} Xenoph^{cdd}) .. ς^{e} κολοσσ. c D (* κολοσσαεις) EFGJ etc vg it (item pp^{lat}) al Clem Chr Thdrt^{cd} Thph (eadem forma Herodot Xenoph Strab al, in numis ap Eckhel) | χω (et. Chr Thdrt Dam al) .. Ln add ιυ c AD*E*FG al^{3} vv m pp^{lat} | πατρ. ημ. c BDEJK al m am harl mar d e sah syr (syr^{p}) aeth al Chr^{dis} (καίτοι ἐν ταύτῃ τὸ τοῦ χυ οὐ τίθησιν ὄνομα) Thph^{dis} Or$^{int\ dis}$ al(?) .. ς (= Gb Sz) add και κυριου ιυ χυ c ACFG etc vg^{ed} (demid syr^{p} c. ast *et Chr. Je. Dom. nostro;* tol *et Je. Chr. D. n.*) g al pp^{gr} m (sed omnes in textu tantum)

3. πατρι c BC* it syr utr cop aeth ar^{e} Ambrst Aug Cassiod .. Ln praem τω c D*FG Chr .. ς (Gb°) praem και c AC** (ευχαριστω) D***(E?) JK etc | B om χυ | περι c ACD***E**JK al ut vdtr longe pl pp m .. Gb' Ln υπερ c BD*E*FG al^{5} Thph (cf v. 9.)

4. χω .. A κυριω | ην εχ. (Gb') c ACD*E*FG al m (al^{1} post αγιους) vg it cop syr^{p} al pp^{lat} .. ς την c JK etc pp m .. plane om B

6. και εστιν c D***E**FGJK al ut vdtr longe pl vg it syr utr al Chr Thdrt Dam al Ambrst al .. Gb°° Ln om και c ABCD*E* al fere^{10} cop sah (arm vdtr) Aug Sedul | και αυξ. c ABCD*E*FGJ al fere^{30} vv fere omn pp^{gr} et ^{lat} m .. ς (= Gb Sz) om c K etc ar^{p} Dam^{text}

7. καθως c ABCD*FG 17. 23. vv pm pp^{lat} .. ς (= Gb°° Sz) add και c D*** EJK etc syr^{p} al pp m | υμων c CD***EFJK al ut vdtr longe pl vv fere omn Chr Thdrt Dam al .. Gb'' Ln ημων c ABD*G al^{8} g Ambrst^{comm} (*«vice apostoli»*)

Eph1,15s. δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, 9
ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ
Eph 1, 8. αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ
1Th2,12. σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, 10 περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ κυρίου 10
Eph 4, 1. εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανό-
μενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ, 11 ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι 11
κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν,
μετὰ χαρᾶς 12 εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν 12
μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, 13 ὃς ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς 13
ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς
Eph 1, 7. ἀγάπης αὐτοῦ, 14 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρ- 14
2Co 4, 4. τιῶν, 15 ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτί- 15
1, 20. σεως, 16 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ 16
Eph 1,10. τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ
εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, 17 καὶ αὐτός 17
ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, 18 καὶ αὐτός ἐστιν 18
Eph1,23. 1Co15,20. ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ
2, 9. τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδό- 19
Eph1,10. 2, 16. κησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι 20 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ 20

---

9. BK 219.* Arn om και αιτουμ. | D** 37. 80. al τη επιγνωσει

10. υμας c D***EJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Dam al .. Gb Sz Ln om c ABCD*FG al fere[10] Clem | εις την επιγν. (Gb') c D***E**JK al ut vdtr longe pl Thdrt Dam Thph Oec, item εν τη επιγνωσει al[4] vv fere omn Chr .. Gb Sz Ln τη επιγνωσει c ABCD*E*FG al minus[10] am tol Clem Cyr Max

12. ς ante εὐχαρ. interpg | τω πατρι (Chr Dam[text] θεω) .. B praem αμα .. C***FG al pl vv pm pp[gr] et [lat] m τω (FG al Did om) θεω και (και .. et. τω leg, et. om) πατρι .. et. τω πα. κ. θε. | ικανωσαντι (D*FG 17. 80. it go al[2] Did pp[lat2] καλεσαντι) .. Ln praem καλεσαντι και c B | C* om εν

14. εχομεν (et. pp[gr] pm item Ir al pm) .. Ln εσχομεν c (A latet) B cop (*accepimus*) | απολυτρωσιν c unc omn al longe pl am (item al) it go cop sah syr al Ath Bas al pm pp[lat] pm .. ς (= Gb Sz) add δια του αιματος αυτου c minuscc vg (et. demid al) syr[p] al Thdrt Oec Ir | D* om την αφεσ. (d e om τ. απολ.) .. vv m pp[lat] m praem και

15. ος .. FG ο

16. Mcion ap Tert om versum | K al om τα pr | τα sec c AC (C Mcell ap Eus Ath al m add τε) D***(E?)JK al ut vdtr fere omn Or[1] Cyr[hrs] Chr Thdrt Dam al (item al m qui add τε) .. Ln om c BD*FG al[2] Or[3] | τα tert .. Ln [τα], om B Or[3] (Or[ubique] al perg: ειτε ορ. ειτε αορ.) | F al om της | FG κεκτισται (C εκτισαι) | Ln ἐξουσίαι (τά usq τῆς ἐκκλησίας), ὅς

17. DEFG Chr[text] om τα

18. ος .. FG ο | αρχη .. B 67.** praem ἡ .. 17. 46. 73. al[3] Chr Dam[1] Oec απαρχη .. Cyr εν αρχη

19. ευδοκ. c B (e sil.) CFGJK al ut vdtr longe pl Thdrt al .. ADE al m Chr Dam ηυδοκ.

πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ,
21 δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [21] καὶ ὑμᾶς Eph 4, 18.
ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς 2, 16. 5, 27.
22 πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν [22] ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ 1, 4.
διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλή-
23 τους κατενώπιον αὐτοῦ, [23] εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ
ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκού-
σατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην Eph 3, 7.
ἐγὼ Παῦλος διάκονος.
24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ
ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώ-
25 ματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, [25] ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ
τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον Eph 3, 2.
26 τοῦ θεοῦ, [26] τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ 3. 5. 9.
27 τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, [27] οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς
γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, Eph 1, 18.
28 ὅς ἐστιν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, [28] ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν
νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ

---

20. δι αυτου (al[1] Chr[1] εαυτου, al[1] αυτης) c ACD***EK al ut vdtr longe pl go cop syr utr al Chr[aliq] Thdrt Dam Oec .. Gb° c BD*FGJ al[10] vg it sah al Or[3] (libere) Cyr Chr[text] Thph pp[lat] | εν τοις .. J al fere[20] Chr Thdrt Dam επι τοις

21. D*E*FG της διανοιας (FG add υμων), item addito *ejus* s. *vestri* s. *domini* it pp[lat] m | D*FG νυν | αποκατηλλαξεν (al pauc απεκατ.) c ACD***EJK al ut vdtr omn vv pl Chr Thdrt Dam al Aug al .. Ln αποκατηλλαγητε c B .. D*FG it Ir Ambrst al αποκαταλλαγεντες (17. –ηλλακται)

22. Mcion ap Tert (ipse Tert?) om της σαρκ. | FG g om αυτου pr | θανατου .. Ln add [αυτου] c A al plus[20] vv pm (non vg it go al) Chr[comm] Ir

23. πασῃ c ABCD*FG al Chr .. ς (Gb°°) add τῃ c D***EJK etc pp m | FG al υπ ουρ. | διακονος .. A al[1] syr[p] mg praem κηρυξ και (κ. κ. et. aeth) αποστολος και

24. νυν .. D*E*FG vg it pp[lat2] praem ος | παθημασιν c unc omn al pl vv pm Thdrt Dam Phot pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add μου c minuscc syr[p] al Chr al | FG al (Or alludens) αναπληρω | FG om τῃ | D* om αυτου | ὅ .. CD*E al fere[10] ος (al[1] οτι) | D* 109. om ἡ

25. εγω .. A al[4] arm add παυλος

26. νυνι (sic ADEJK etc pp pm .. Ln νυν c BCFG al Did, item Clem) δε (37. Did om .. al fere[10] syr[p] arm Clem ο νυν pro ν. δε) εφανερ. (D*E φανερωθεν) | αγιοις .. FG g αποστολοις

27. τι το c ABD*** (* τον πλουτον, item E*?) E (item FG omisso τι) JK al fere[40] Clem Eus Thph[comm] Oec .. ς τις ο c C etc Chr Thdrt | τουτου .. Clem[1] Chr[text] (item[cd] ap Mt[1]) του .. arm Cyr αυτου .. D*FG it pp[lat2] του θεου | ος c CDEJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln ο c ABFG 17. 67.** (*quod* vg it go pp[lat] .. *qui* syr[p] etc)

28. και διδ. πα. ανθ. (Gb° π. α. c D*E*FG al vv m [al[2] om π. α. pr] Clem[1] pp[lat] .. al[3] om π. α. sq) .. J 67.** 73. 109. al[3] Clem[1] Oec[comm] om

1 Ti 4, 10. σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ· 29 εἰς ὃ 29
καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν
ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

II.

4, 13. Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν 1
Λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, 2 ἵνα παρα- 2
κληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν τὸ
1, 27. πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου
τοῦ θεοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως 3
8. ἀπόκρυφοι. 4 τοῦτο δὲ λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανο- 4
1 Co 5, 3. λογίᾳ. 5 εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, 5
χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν
πίστεως ὑμῶν. 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, 6
ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ 7
βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ.
4. 8 βλέπετε μή τις ἔσται ὑμᾶς ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς 8

---

28. σοφια .. FG it add πνευματικη | χω c ABCD*FG al it sl^{cdd} Clem^{2} Chr^{comm1} pp^{lat2} .. ς (= Gb Sz) add ιυ c D***EJK etc vv pm Chr^{aliq} Thdrt al pp^{lat} aliq .. et. ιυ χω leg

II. 1. γαρ .. al fere^{10} syr syr^{p} mg Dam Sedul δε | περι c D* et ***b EFGJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Dam al .. Ln υπερ c ABCD***a al^{6} (cf 4, 12.) | λαοδικεια .. al^{4} syr^{p} c. ast sl add και των (sl om) εν ιεραπολει | εωρακαν c ABC (εορ.) D* Thdrt^{cd} .. ς εωρακασι c D***EJK (D***E εορ.) etc

2. συμβιβασθεντες c ABCD*E* al m vg it syr^{p} al Clem al pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) -θεντων c D***E**JK etc | παν το (B Clem om) πλ. c ABC al Clem .. ς παντα (D* add τον) πλουτον c DEJK etc | τ. θεου c 37. 67.** 71. 80.* 116. (al^{1} και θε.) arm^{venet} .. add (17. του) εν χω Clem^{2} 17. Ambrst; D* it Aug Vig ο εστιν χς (aeth *quod de Cho*); B Hil χυ (sic Ln); Cyr και χυ; AC al vv πατρος του χυ; al vv m Chr Pel πατρος και του χυ; item alia .. ς (= Gb Sz) add και πατρος και του χυ c D***EJK etc (similiter vv m) Thdrt Dam al

3. της sec c AD***EJK al ut vdtr fere omn Clem^{1} Or^{3} Chr Thdrt Dam al .. Ln om c BCD* al^{2} Clem^{1} Or^{2} Did Thph^{cd}

4. δε .. Ln om c (A* vdtr) B Ambrst Aug | μηδεις c ABCDE al m Clem^{1} .. ς μη τις c JK etc Clem^{1} al m | C ημας | C** παραλογισητε | D***J al πειθανολ.

5. αλλα .. D*E* add γε

6. DE 17. it τον κυρ. ιησ. χν .. diff al pauc

7. τη πιστει c BD* al^{4} vg (et. am al, non demid al) it Thph (et. cd ap Mt) Archel Ambrst al .. ς (Gb°) praem εν c AC (sed AC al om τη) D***EJK etc | καθως .. D*E* al vg it pp^{lat} add και | εν ευχαρ. c AC al fere^{15} am tol (item cdd^{lat} ap Wtst) cop Archel .. ς (Gb°) Ln praem εν αυτη c BD***(E**?) JK vv aliq pp m (sed Dam^{text} om εν [om al] ευχ.) .. D*(E*?) al vv m Pel praem εν αυτω

ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ
9 κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, [9] ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα 19.
10 τῆς θεότητος σωματικῶς [10] καί ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν
11 ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, [11] ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περι- Eph 1, 21.
τομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἐπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ
12 περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, [12] συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ Ro 6, 4.
καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος Eph 1, 19s.
13 αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν· [13] καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασιν Eph 2, 1. 5.
καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ,
14 χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, [14] ἐξαλείψας τὸ καθ᾽ ἡμῶν Eph 2, 15.
χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ
15 μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ, [15] ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ
τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παῤῥησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.
16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει καὶ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς
17 ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων, [17] ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα He 10, 1.
18 Χριστοῦ. [18] μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ 8, 5.

---

9. σωματικως (et. Thdot Or Thdot[anc] al m Lcif al m) .. om Ir Archel Cyp al

10. ος c ACJK al ut vdtr omn Cyr[lrs] Chr Thdrt Dam al .. Ln ο c BDEFG | D*FG om ἡ | αρχ. κ. εξουσ. .. D*E* εκκλησιας

11. σωματος c ABCD*E*FG al[7] vv m Clem al pm Hil Or[int] al m .. ς (= Gb Sz) add των αμαρτιων c D***E**JK etc (Or Cyr Tert Cyp om τ. σωμ. τ. αμαρτ.)

12. BD*FG al[3] Chr[1] βαπτισμω | C συνηγερθημεν | των c BDEFG etc Thdrt Dam al .. Gb Sz om c ACJK al sat m Chr Thph

13. υμας pr .. testes pauc ημας, item postea pauc ημων | εν .. Gh° c BJ al fere[20] go sl[uns] pp[gr] m Tert[cd] Amb | τη .. D*E*FG al vv aliq εν τη | D*FG εζωοποιησ. | υμας sec c ACJK al plus[40] vv m Thdrt[cd] Dam Oec, item ημας B al fere[20] Amb (Hil[1]) .. ς (= Gh† Sz) om c DE etc vv m Chr al | ημιν c ABCDEFGK al ut vdtr longe pl vv pl pp [gr] et [lat] m .. ς[e] (non ς Gh Sz) υμιν c J al ut vdtr sat m vg (et. am al, sed non omn) aeth Thdrt pp[lat] m | DE vv m add in f. ημων (υμ.)

14. τοις δογμ. (17. praem συν, pp[lat] aliq *in*) .. Chron (antea σχισας) Hier Ruf om | ηρκεν (et. Chr Dam al) .. D*FG al m Or Thdrt Thph ηρεν

15. απεκδυσαμενος .. FG g Hil[1] Pac (hi omnes om τ. αρχ. κ.) item go syr Hil[saepe] Aug al m add την σαρκα | εδειγματισεν .. B praem και | ἐν αὐτῷ (Gh΄) .. ς ἐ. αὑτῷ (Or[int]: *licet in aliis exx habeatur in semetipso sed apud Graecos habetur in ligno.*)

16. και c B cop syr Or[1] Hier Aug[1] Tich (Tert *et* quater; it Ambrst h. l. *vel*, deinde ter *aut*) .. ς Ln η (et. Or[1] al m) | D*(E*?)FG η νουμηνια (FG νεομ.) η σαββατω | νουμην. c ACDEJK al ut vdtr omn Or al m .. Ln νεομην. c BFG

17. ἅ c ACDEF[a]JK etc Or al m Aug[1] al .. Ln ὅ c BFG it go Epiph pp[lat] aliq | χυ c DEFGJK al pl Chr Thdrt Dam Thph .. ς (= Gb Sz) Ln praem του c ABC etc Oec .. testes perpauci ο χς

θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῆ φυσιούμενος
Eph 4, 15s. ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, [19] καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ 19
πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμ-
βιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ. [20] Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ 20
ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε
*Lv 5, 2. [21] Μὴ ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃς, [22] ἅ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ 21 22
Mt 15, 9. ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; [23] ἅτινά 23
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ
ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

III.

Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός 1
ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· [2] τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς 2
γῆς. [3] ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν 3
τῷ θεῷ· [4] ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν 4
αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
Eph 5, 3. Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, 5
πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία,
Eph 5, 6. Ro 1, 18. Ga 5, 19. [6] δι᾽ ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ. [7] ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε 6 7

---

18. Ln (ut ubique) θρησκια c CD(E?)FG (non A[B?]J etc) | μη c CD***EJK al ut vdtr fere omn (item FG ουκ) vg g go syr utr al Or Chr Thdrt Dam al Lcif Or^{int} al m .. Gb^{oo} Ln om c ABD* al^{3} d e cdd nonnull ap Aug cop Or$^{cdd\ aliq}$ Tert Ambrst Quaest | CD(E?) etc εορακεν
19. κεφαλην .. D*E* vv aliq Novat add χριστον
20. Ει c unc omn al pm vv pm pp ^{gr} et ^{lat} m .. ς (= Gb Sz) add ουν | χω c unc omn al pl pp m .. ς (= Gb Sz) praem τω | τι .. D*E* δια τι .. D*E*FG add παλιν, item vv aliq pp^{lat} m ετι | FG εν τω κοσμ.
21. μηδε bis .. al fere^{10} go Or Ambrst Aug al μη
23. εθελοθρησκεια (h. l. et. Ln –σκεια) .. (A latet) CD*FG etc –σκια .. FG θρησκια | FG it go pp^{lat} m ταπεινοφρ. του νοος | αφειδια (–δια CDE FGJ etc) .. Ln –δεια c B

III. 1. οὗ .. FG που 2. τα pr .. FG ἃ
3. DE om τω pr | JK al fere^{15} om τω sec
4. ημων c (A latet) B (e sil.) D***E**JK al ut vdtr longe pl cop syr utr al Or Oec Hil^{1} Amb .. Gb″ υμων c CD*E*FG al^{5} vg it go al pp ^{gr} et ^{lat} pm | συν αυτω .. A 57. Nyss om (et. transp)
5. μελη c BC* 17. 67.** 71. Clem^{1} Or^{5} (Dam^{comm} vdtr) auct de sing cleric (al) .. ς Ln add υμων c AC***DEFGJK etc
6. ἃ c AB (e sil.) C**D***E**JK etc .. C*D*E*FG d e (utrq g) ὃ | C*FG om ἡ .. Ln [ἡ] | θεου c B (in D ad θεου eodem sticho praeter morem apponuntur επι usq απιθιας ita ut in vetustiori exempl defuisse appareat) sah aeth Clem^{1} et $^{1\ mss\ pl}$ Ambrst^{text} .. ς Ln add επι τους υιους της απειθειας, Ln [ε. usq απ.] (cf Eph 5, 6. ubi nemo om)

8 ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις· [8] νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν Eph 2,3.
9 θυμὸν κακίαν βλασφημίαν αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν, [9] μὴ 4, 31. 4, 22 ss.
ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς
10 πράξεσιν αὐτοῦ [10] καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπί-
11 γνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, [11] ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ga 3, 28.
Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύ-
θερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός.
12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι σπλά-
γχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακροθυμίαν,
13 [13] ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ Eph 4, 2. 32.
14 μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς, [14] ἐπὶ
15 πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. [15] καὶ Eph 4, 3.
ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ Phi 4, 7.
16 ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. [16] Ὁ λόγος τοῦ Χρι-
στοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νου-
θετοῦντες ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν τῇ χάριτι Eph 5, 19 s.

---

7. τουτοις (Gb″) c ABCD*E* al sah go (vg it *illis*) .. ς αυτοις c D***E** FGJK etc

8. τα παντα .. om aeth Clem (libere) .. et. κατα παντα (FG), παντα, απαντα, πασαν leg | FG vv m pp^{lat2} add in f. μη εκπορευεσθω

11. ενι .. D*EFG it vg^{sixt} et $^{cdd\ aliq}$ pp^{lat} m add αρσεν και θηλυ | βαρβαρος .. D*E*FG al vv m Petr pp^{lat} add και | δουλος c B (e sil.) CD***JK etc syr^{p} al Clem al pm .. Ln add και c AD*EFG al^{3} vg it al pm pp^{lat} | τα c B (e sil.) DEFGJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Dam al .. AC al ut vdtr sat m Clem Petr Naz Cyr Oec^{text} om

12. J om ουν | ως .. D*FG ωσει | του c B (e sil.) CD***EJK al ut vdtr pl pp pm .. Gb° Ln om c AD*FG al | B al^{2} sah Did om και (al^{1} ante αγ. pon) | οικτιρμου c ACD*** (* και οικτιρμον) EFGJ al longe pl Clem Or al m .. ς (= Gb Sz) -μων c B (e sil.) K etc Thdrt al | πραυτητ. c ABC al Ant Max .. ς πραοτητ. c DEFGJK etc

13. FGJ al m Thph εχει | D*(E?) μεμψιν .. FG οργην | χριστος c CD*** EJK al ut vdtr fere omn cop sah syr utr go al m (arm θεος του χυ) Clem^{2} Chr Thdrt Dam al Ambrst al .. Ln κυριος c ABD*FG al^{1} vg it Aug^{1} (alibi^{1} *Deus in Cho*) Pel | D*K al m Clem Thdrt ημιν | D*E*FG it al Ambrst add in f. ποιειτε

14. ὅ (Gb″) c ABCFG Clem^{2} al (vg it Ambrst al *quod*) .. D* ος (Gb″) .. ς ητις c D***EJK etc pp m | τελειοτητος .. D*FG it Ambrst ενοτητος

15. FG al om ἡ | χυ c ABC*D*FG al^{6} vv pl Clem^{2} al ^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) θεου c C**D***EJK etc go al Chr al Ambrst al | B 67.** sah om ενι (al^{2} om ε. ε. σωμ.) | D* γενεσθε

16. Ln γίνεσθε [16](ὁ λόγ. usq πλουσίως) ἐν | χυ .. AC* al m ar^{p} (non sah) Thdrt Thph^{ms} θεου .. cop Clem κυριου | ψαλμ. c ABC*D*FG al vg (non demid) it go syr^{p} Clem (Chr ap Wtst) Ambrst^{ed} Paulin .. ς (= Gb° Sz) add και c C**D***EJK etc vv m pp m | υμνοις c BC* D*FG it am demid tol go syr^{p} Clem (Chr ap Wtst) Ambrst^{ed} .. ς (Gb°) add και c AC***D***EJK etc vv m pp m | τη c BD*E*FG 67.**

23. ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ θεῷ, [17] καὶ πᾶν ὅ τι ἐὰν ποιῆτε ἐν λόγῳ 17
ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ
πατρὶ δι' αὐτοῦ.
Eph 5,22. Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ. 18
1 Pe 3,1.
Eph 5,25. [19] οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. 19
1 Pe 3,7. [20] Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ ἐστιν 20
Eph 6,1. 6,4. εὐάρεστον ἐν κυρίῳ. [21] οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα 21
Eph 6,5. μὴ ἀθυμῶσιν. [22] Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα 22
Tit 2,9. 1 Pe 2,18. κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι
17. καρδίας φοβούμενοι τὸν κύριον. [23] ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε 23
Eph 6,7s. ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, [24] εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμ- 24
ψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε·

Clem Chr$^{comm 2}$ Thdrt .. ς om e A (C ἐν χάρι sic) D***E**JK etc Chr^{text} Dam al | τη καρδια e D***EJK al ut vdtr longe pl Clem Thdrt Dam Thph Oec .. Gb Sz Ln ταις καρδιαις c ABCD*FG al fere^{10} vv ut vdtr omn Chr pp^{lat} | θεω c ABC*D*FG al^{4} vv pl Clem Chr^{aliq} Oec Ambrst^{ed} Paulin .. ς (= Gb Sz) κυριω c C**D***EJK etc demid al Thdrt al Ambrst^{ms} Pel

17. D*FG al^{2} vg it go pp^{lat} om και | εαν e BFGJ etc .. ς αν c ACDE etc | JK** al ποιειτε | κυρ. (Gb^{oo}!) ιυ e B (e sil.) D***EK al ut vdtr longe pl am go syr^{p} al Clem (sed edd aliq add χυ) Thdrt Dam al Ambrst .. Ln ιυ χυ c ACD*FG .. al vv pm pp aliq (του) κυρ. ιυ χυ .. J κυριου | πατρι c ABC al vg^{ed} go cop sah syr arr aeth Amb Paulin .. ς (Gb^{o}) praem και c DEFGJK etc vg it al Clem (Clem Thph^{ed} om δι seq) al m

18. FG om αι | ανδρασιν e ABCD***E**K al fere^{25} vv m Clem al Ambrst .. D*E*FG it al Thph Pel add υμων .. ς (= Gb Sz) praem ιδιοις e J etc vv m pp m

19. γυναικας c ABC*D***E**JK etc .. Ln add υμων c C**D*E*FG vv pl pp^{lat} | C**K al fere^{10} Thph^{ms} παραπικραιν.

20. εστιν (46. al^{1} Clem om) h. l. e FGJK al ut vdtr longe pl (vv aliq) Chr Thdrt Dam al .. Ln post ευαρ. c ABCDE al^{3} (vg it al) | εν κω c unc omn al pl vg it al pp aliq .. ς (= Gb Sz) τω κω

21. ερεθιζ. e BD***E**K al ut vdtr longe pl Clem al m .. Gb' Sz Ln παροργιζετε c ACD*E*FGJ al m Thdrt^{ed} Thph

22. FG τ. κυρ. κα. σα. | εν .. C* praem ως | οφθαλμοδουλειαις e C (-λιαις) JK al ut vdtr longe pl Clem Chr$^{comm 1}$ Thdrt Oec .. Gb' Sz Ln -λεια c ABDEFG (DEFG al -λια, FG οφθαλμονδ.) al^{6} Dam Thph (Chr^{text} et $^{comm 1}$ κατ -λειαν) | κυριον e ABCD*E*FGJ al m vv pm Clem al m Ambrst al .. ς (= Gb Sz, sed Gb') θεον e D***E**K etc

23. ο εαν (D*FG Thph^{ed} αν) (Gb'') c ABCD*FG al vv m Thph^{ed} pp^{lat} .. ς (= Sz) και παν ο, τι εαν c D***EJK etc pp m .. diff al | J al ποιειτε | κυριω .. A 61. arr (simile cop) Clem add δουλευοντες | B om και

24. AC**JK al pm Chr Thdrt al ληψεσθε (AC λημψ.) | κληρονομιας .. C** al^{7} vv^{2} pp^{2} add υμων | τω c ABC (et * et **) D*E(?) 47. 71. al^{1} vg cop Pel Bed .. ς (Gb^{oo}) add γαρ e D***(E?) JK etc syr utr go al Clem al m (FG it Ambrst του κυ ημων ιυ [d e Ambrst om ημ. ιυ] χυ ω δουλευετε)

25 [25] ὁ γὰρ ἀδικῶν κομίσεται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωποληµψία. Eph 6, 9.
1 (IV.) [1] οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε,
εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ, Eph 6, 18 s.
3 [3] προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ
4 λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι᾽ ὃ καὶ δέδεμαι, [4] ἵνα φα-
5 νερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. [5] Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς Eph 5, 15 s.
6 ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. [6] ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι Eph 4, 29.
ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
7 Τὰ κατ᾽ ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τύχικος ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ Eph 6, 21 s.
8 πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, [8] ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ
9 τοῦτο ἵνα γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, [9] σὺν
Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα Phi 10.
ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.
10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος Act 27, 2. 15, 37.
ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς, ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέ-
11 ξασθε αὐτόν, [11] καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτο-
μῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν

---

25. γαρ (Gb″) c ABCD*FG 47. 71. al^{3} vg it go cop Clem pp^{lat} m .. ϛ δε c D***EJK etc vv m pp m | κομισεται c BD***EJK al fere^{10} Clem Chr^{comm} Thdrt Thph .. FG –ζεται .. ϛ –ιειται c ACD* etc Dam al | προσωποληµψια (ϛ –ληψ. cf Prol) .. FG vv aliq pp aliq add παρα τω θεω

IV. 1. παρεχεσθε (et. Or al m) .. C al fere^{10} Clem al –χετε | ουρανω c ABC (et * et ** vdtr) al m Clem Or Dam^{1} .. ϛ –νοις c DEFGJK etc Chr Thdrt al

2. εν (69. om; sl Clem^{1} συν) ευχαρ. .. D*E* d e Cyp Ambrst om

3. του (D*FG om) λογ. .. 66.* Clem Thph om .. A add εν παρρησια | ὃ c ACDEJK etc vg d e al pl Clem al pm .. Ln ὃν c BFG g .. al^{1} ου

6. πως δει υμας .. B al υμας πως δει

7. D* καθ εμε

8. γνω et υμων c CD***EJK al ut vdtr longe pl vv pl Chr Thdrt^{comm} (Dam γνῷ τε τ. π. υμ.) al pp^{lat} m .. Gb′ Sz Ln γνωτε et ημων c ABD*FG al fere^{10} it aeth Thdrt^{text} Hier^{1} | J al παρακαλεσει (D* –σαι)

9. DEFG al vg it go Chr pp^{lat} τω αγαπ. και (al^{3} om αγ. και) πιστ. | γνωριουσιν c ACD*** (sic; item E?)JK al ut vdtr omn Chr Thdrt^{2} ad h. l. al .. Ln –σουσιν c B (D* –σωσιν) FG Dam Thdrt^{1} (et^{1} ad h. l.^{ed}) .. al^{1} –ζουσιν | FG vg it pp^{lat3} add in f. πραττομενα

10. δεξασθε .. D*FG al syr arr Thph (sed –σθε commemorat) Ambrst –σθαι

11. συνεργοι .. D*(E?)FG vv aliq Dial Ambrst add μου εισιν

1, 7. Phi 23. μοι παρηγορία. ¹² ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ 12
Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε
τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. ¹³ μαρτυρῶ 13
2, 1. γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν
Phi 24. ἐν Ἱεραπόλει. ¹⁴ ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. 14
Ro 16, 5. ¹⁵ ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' 15
οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. ¹⁶ καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, 16
ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ
Phi 2. Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. ¹⁷ καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ Βλέπε τὴν 17
διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
2Th 3, 17. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. 18
ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

---

12. ς ante δοῦλ. non interpg | χυ ιυ c ABCJ al fere^{10} vg cop arm pp^{lat2} .. ς om ιυ c DEFGJ etc vv m pp m (al^{2} ιυ χυ) | υπερ .. D*FG περι | B al σταθητε (et. ητε leg) | πεπληροφ. (Gb') c ABCD*FG al^{6} .. ς πεπληρωμενοι c D***EJK etc pp m | θεου .. D* d e χυ

13. πολ. πον. c ABC 80. cop; item π. κοπον D*FG (vg it pp^{lat} *mult. laborem*) .. et. πο. ποθον, πο. αγωνα leg .. ς (=Gb Sz) ζηλον πολ. c D***E (sed D***E al πο. ζηλ.) JK etc syr utr al pp m | ACD*FG al λαοδιχια; item v. 15. –χια (et. K) et –χιας (C –χαιας)

15. νυμφᾶν (sic D***J etc) .. Ln νύμφαν (sic B**) | αυτου c DEFGJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Dam al .. AC al^{7} sl^{cd} αυτων .. Ln αυτης c B 67.**

16. η επιστ. (al m vv m pp^{lat2} add αυτη) .. B om | ινα και .. et. om και (D* etc), et. κ. ι. leg (FG g)

18. ς (=Gb Sz) add in f. αμην c DEJK etc vv pl pp m .. om c ABCFG 47. 67.** g aeth Ambrst

Subscriptio: B*C al aeth πρ. κολασσαεις (κολασσ. et. K al), item A addito (ab **?) απο ρωμης .. DE go πρ. κολοσσ. επληρωθη, FG ετελεσθη πρ. κολοσσ. .. ς (=Gb Sz) πρὸς κολοσσαεῖς (κολοσσ. ς^{e}, sed κολασσ. ς) ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης (α. ρ. A [**?] B**JK al pl syr utr al Chr Thdrt al .. cop απο αθηνων) διὰ τυχικοῦ (al pauc add και τιμοθεου) καὶ ὀνησίμου (δ. τ. κ. ον. JK al pl vv m [syr om κ. ονησ. nec agnoscunt ut vdtr Chr Thdrt] pp aliq) .. praeterea (haec omnia et. Euthal) numerantur στιχ. σηʹ (al pauc σνʹ, σνηʹ), αναγν. βʹ, κεφφ. ιʹ .. B a π̄ ad π̄ε̄ pergit; am capp 29 numerat.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων 2 Th 1, 1. Act 17, 1.
ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη. 2 Th 1, 2 etc
2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν Col 1, 3.
3 ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, [3] ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν 2 Th 1, 11. etc
τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς
ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
4 5 ἡμῶν, [4] εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, [5] ὅτι 2 Th 2, 13.
τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν 1 Co 4, 20.
δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε
6 οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. [6] καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε 2 Th 3, 7 ss.
καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύ-
7 ματος ἁγίου, [7] ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ
8 Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. [8] ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυ-
ρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις

---

* ABDE al πρ. (DE praem αρχεται) θεσσαλονικεις α' .. FG αρχεται πρ. θεσσαλονικαιους .. J του αγ. αποστ. πα. επιστ. πρ. θεσσ. πρωτη .. ς[e] Gh Sz παυλου (ς[e] add του αποστολου) προς (ς[e] η πρ.) θεσσ. επιστ. πρωτη, ς η του αγιου πα. πρ. θεσσ. πρωτη επιστ.

I. 1. DEFG σιλβανος | πατρι .. K syr[p] praem και .. A al vv m pp aliq add ημων (A cop perg και [cop om] κυριου [cop add ημων] ιυ χυ) | ς (Gh°) add in f. απο θεου πατρος ημων (DE al Chr[cd] Thdrt Dam om ημ., d e om πα. ημ.) και κυριου (et. add ημων) ιησου χριστου, Ln [απο usq χυ] c A (C vdtr) DEJK etc tol (cop *per Deum* etc) syr[p] c. ast al Chr[text] al (sed omn[text]) .. om c BFG al vg d basm aeth arm Chr[comm] Thph Or[int dis] («-- *pax. Et nihil ultra.*») Ambrst al

2. υμων sec c CDEFGJK al ut vdtr fere omn pp [gr] m et [lat] .. Ln om c AB al[3] am harl**

3. DEFG vv pm Ambrst του εργ. (FG το εργον) τ. πιστ. υμων | D*FG τον κοπον et την υπομονην | A Ambrst[text] om της (et. και της leg) ελπ.

4. θεου .. ACK al fere[10] sah basm Thph[txt] et [comm] praem του

5. εις c B(C*?)JK al ut vdtr longe pl Chr[cd] Thdrt Dam al .. Gb' Ln προς c AC**DEFG al[5] Chr Thph (et. cd ap Mt) .. al[1] εφ | K al μονω | εν tert .. 17. 67.** al fere[10] vv aliq Thdrt[cd] om | εν quart .. B al vv aliq om | εν quint .. AG al[5] am al om

6. κυριου .. A θεου (al χυ)

7. τυπον (Gh") c BD* (D***E al[1] -πος) al[7] d e vg cop sah basm syr al[3] Ambrst al .. ς -πους c ACFGJK etc g syr[p] al pp m | εν sec c ABCDEFG al plus[20] vg it syr utr al Thdrt pp[lat] .. ς (=Sz?) om c JK etc (al Chr om et. τη sq)

8. αχαια c AB (e sil.) al ut vdtr pl vv m Chr Thdrt Thph .. Gh+ Sz Ln praem εν τη c CDEFGJK al fere[30] vg it al Cyr Dam Oec pp[lat] | αλλ εν c ABCD*FG al m vv pm Ambrst[cd] .. ς αλλα και εν c D***EJK etc aeth al pp m

ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν ϑεὸν ἐξελήλυϑεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι·
[9] αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, 9
Act 14, 15. καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν ϑεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν ϑεῷ
ζῶντι καὶ ἀληϑινῷ, [10] καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν 10
ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς
ἐρχομένης.

II.

Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς ὅτι 1
οὐ κενὴ γέγονεν, [2] ἀλλὰ προπαϑόντες καὶ ὑβρισϑέντες καϑὼς οἴδατε ἐν 2
Act 16, 12 ss. Φιλίπποις, ἐπαῤῥησιασάμεϑα ἐν τῷ ϑεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ ϑεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. [3] ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ 3
πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαϑαρσίας οὔτε ἐν δόλῳ, [4] ἀλλὰ καϑὼς δεδοκιμάσμεϑα 4
ὑπὸ τοῦ ϑεοῦ πιστευϑῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀν-
Ga 1, 10. ϑρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ ϑεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. [5] οὔτε 5
γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήϑημεν, καϑὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφά-
Phi 1, 8. Jo 5, 41. 44. σει πλεονεξίας, ϑεὸς μάρτυς, [6] οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνϑρώπων δόξαν, οὔτε 6
ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπό-
στολοι· [7] ἀλλ' ἐγενήϑημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς ϑάλπῃ 7
τὰ ἑαυτῆς τέκνα, [8] οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν 8

---

8. εχ. ημ. c ABCDEFG al m Thdrt .. ς ημ. (K al Dam υμ.) εχ. c JK etc pp m | λαλειν .. C παλιν
9. ημων .. al fere[15] vv m Chr[1 cd 1] Thdrt Dam Oec υμων | εσχομεν c unc omn al longe pl vv pm Chr Thdrt Thph[ms] pp[lat] .. ς (= Gb Sz) εχομεν
10. των sec c BDEFGJ al pl pp m .. ς (= Gb Sz) om c ACK etc Oec

II. 1. FG om την sec
2. αλλα c unc omn al pl vv pl pp pm pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add και | D* om τω
3. ουτε c D***EJK al ut vdtr fere omn Chr[aliq] (Thdrt ουτε bis) Dam Thph Oec .. Ln ουδε c ABCD*FG al[6]
4. FG δεδοκειμασμενοι | ϑεω c BCD* al Clem Bas Oec .. ς praem τω c AD***EFGJK etc pp m
5. FG ο ϑεος
6. υμων .. A ημων | αφ .. DEFG al απο
7. B αλλα (non ACDEFGJ etc) | ηπιοι c AC**D***EJK al ut vdtr longe pl sah basm syr utr al Clem[1] Or[1] Chr (comm: τουτέστιν οὐδὲν φορτικὸν οὐδὲ ἐπαχϑὲς οὐδὲ βαρὺ οὐδὲ κόμπον ἔχον ἀπεδειξάμεϑα. Eadem fere Oec) Thdrt (comm: ἔδειξε διὰ τῆς εἰκόνος καὶ τὴν ἠπιότητα καὶ τὴν κηδεμονίαν) Dam Thph (comm: ἢ καὶ νήπιοι) .. Ln νηπιοι c BC*D*FG al m vg it cop al Clem (ἤπιος οὖν ὁ νήπιος etc) Or[1 dis] Cyr (Dam ap Wtst) cdd ap Thph Or[int] pp[lat] | AC εμμεσω | εαν c BCDEFG etc .. ς αν c AD***J etc | JK al ϑαλπει
8. ομειρομενοι c unc omn al plus[30] pp aliq (Thph diserte: ὁμειρόμενοι. τινὲς δὲ ἱμειρόμενοι ἀνέγνωσαν. οὐκ ἔστι δέ.) .. ς (= Gb Sz) ιμειρομενοι c minuscc Thdrt al (sed plerumque variant mss) | ευδοκουμεν (vg cop pp[lat 2] al *volebamus* .. it Hier al *cupimus*) .. B ηυδοκ.

οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγα-
9 πητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. [9] μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ 2Th 3,8.
τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα
10 ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. [10] ὑμεῖς μάρτυρες
καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν
11 ἐγενήθημεν, [11] καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα
12 ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι [12] καὶ μαρτυρόμενοι Col 1,10.
εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ Eph 4,1.
βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι 1, 2.
παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀν-
θρώπων ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν
14 τοῖς πιστεύουσιν. [14] ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλη-
σιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ
ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν
15 Ἰουδαίων [15] τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφή-
τας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις
16 ἐναντίων, [16] κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ
ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ
ὀργὴ εἰς τέλος.

---

8. εγενηθητε (Gh″) c ABCDEFGJ al pm Bas al .. ς (=Sz) γεγενησθε c K etc (al[2] γενομενοι) Thdrt al

9. νυκτος c ABD*FG al pl vg it cop basm syr utr al Chr[2] Thph pp[lat] .. ς (=Gb Sz) add γαρ c D***EJK etc syr[p] mg al Chr[text] Thdrt al

10. μαρτυρες .. D*E*FG (vv m pp[lat]) add εστε | G π.ως οσιως .. F προς αγιος (sic)

11. ως .. FG πως (vg it *qualiter*; v. 10. *quam*)

12. μαρτυρομενοι c D***E(?)JK al fere [30] Chr Dam Oec .. ς Ln -ρουμενοι c B (e sil.) D*FG etc Thdrt Thph (A al[1] Ambrst[ed] om και [om et. sah basm] μαρτ.) | περιπατειν (Gb′) c ABD*FG al m .. ς -πατησαι c D***EJK etc pp m | A al[8] (vv m) Chr[text] Thdrt pp[lat] καλεσαντος

13. και pr c AB cop syr[p] al Thdrt[cd] Ambrst .. ς om c DEFGJK etc | B αληθ. εστ.

14. τα αυτα c BDEFGJK al pl Or al pm .. ς (=Gb Sz, sed Gb′) ταὐτά c A etc | D* om και υμεις (et. transp) | υπο pr .. D*FG Or[1ed] απο | υπο sec .. FG απο

15. ιν (vv m Thdrt[1] post κυρ. pon) .. al[3] Or[1] Chr[4] (non Chr[text] ad h. l.) Thdrt[1] Phot Oec om | προφητας c ABD*E*FG al[7] vg it al[3] Or[2] Dial Tert al .. ς (= Gb Sz) praem ιδιους c D***E**JK etc cop al m Chr Thdrt al Mcion (Mcioni adscribit Tert) | ημας .. ς (non ς[e] Gb Sz) υμας ex errore ut vdtr | FG αρεσαντων

16. FG ινα σωθησονται | B om τας αμαρτιας | εφθασεν c ACD***EFGJK al ut vdtr omn Or[2] Chr Thdrt Dam al .. Ln -κεν c BD* | η οργη .. DE FG vg it go pp[lat] add του θεου

῾Ημεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ᾽ ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας 17
προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν
ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν 18
Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. 19 τίς γὰρ ἡμῶν 19
Phi 4, 1. ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ
3, 13. κυρίου ἡμῶν ᾿Ιησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα 20
ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.

III.

Act 17, 16. Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν ᾿Αθήναις μό- 1
Ro 16, 21 νοι, 2 καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συνεργὸν τοῦ θεοῦ 2
ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι
ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν 3 τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. 3
αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· 4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, 4
προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε.
5 διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, 5
μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.
Act 18, 21. 6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ᾽ ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου 6
ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγα-
θὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, 7 διὰ 7
τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ᾽ ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει
ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκητε ἐν 8

---

18. διο c D***EJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Dam al .. Gb′ Ln διοτι c ABD*FG al[7] (nemo οτι) | FG al[1] ανεχοψεν

19. καυχησεως .. A Tert αγαλλιασεως | ιυ c ABDEK al fere[30] am al d e syr utr Thdrt al[2] Ambrst[ed] .. ς (Gb[oo]) add χυ c FGJ etc vv m Chr Thph Tert al

III. 1. B διοτι | B ηυδοκησαμεν

2. και (basm al om; FG g praem διακονον) συνεργον (A 67.** 71. 73. vg cop basm aeth [syr[p]] Bas Pel[text] διακονον, atque ita Gb′ Sz) του θε. (ita et. Gb) c D* d e Ambrst, item AFG al g vg cop basm aeth Bas Pel[text] .. B harl* (διαx. pro συνεργ.) arm Pel[comm] om τ. θεου (Gb°) .. ς (= Gb Sz) και (vv m om) διαχον. του θε. και συνεργ. ημων c D*** (E confuse) JK etc syr utr (sed syr[p] x. συν. ημ. c. ast) al Chr Thdrt Dam al .. pauc al diff | παρακαλεσαι c ABD*FG al fere[15] vv pm Chr Thdrt[1] Dam pp[lat] .. ς (Gb°) add υμας c D***JK etc vv m pp aliq | υπερ (Gb″) c ABD*E*FGK al[5] Bas Chr Thdrt[1] .. ς περι c D***E**J etc Thdrt[1] al[3]

3. το c ABDEJK al fere[25] Dam .. FG ινα .. ς τω c minuscc pp m

4. D* προσελεγομεν, FG ελεγομεν | καθως και .. FG it al om και

5. B 37. τ. υμων πιστιν

6. DEFG μνειαν εχετε

7. A al[3] παρακεκλημεθα | επι .. FG 109. g vg go al Pel εν | αναγκ. κ. θλιψ. (Gb″) c ABDEFG al vv pm pp[lat] .. ς (=Sz) θλιψ. κ. αν. c JK etc ar[p] al pp m | ημων .. A υμων (et. cop arm) και

8. AFGJK al m Chr[cd] στηκετε

9 κυρίῳ. [9] τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν
ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
10 [10] νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ
πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν.
11 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευ-
12 θύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· [12] ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ
περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς
13 εἰς ὑμᾶς, [13] εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ
ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

IV.

1 Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ
Ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ
2 ἀρέσκειν θεῷ, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. [2] οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας
3 ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. [3] τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ 5, 18.
4 θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, [4] εἰδέναι
5 ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, [5] μὴ ἐν
6 πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, [6] τὸ μὴ Eph 2, 12.
ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι
ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ

9. θεω .. D*FG g cop al κυριω | D* η εχαιρομεν

11. ιησους c ABD***a (D* om ιησ.) al[5] am demid tol harl* d e aeth pp[lat] aliq .. ς (Gb°) add χς c D***bEFGJK etc vv pm Ath al m

12. ο κυριος (D*E*FG it add ιησους) .. A 73. ο θεος .. syr ar[e] om (Gb°)

13. DEFG (vv pl) τ. καρδ. ημ. | BJ 47. Ath αμεμπτως | DEFG αγιοσυνη .. A al[2] δικαιοσυνη | ιυ c ABDEK al fere[20] am (al) d e aeth Dam Amb .. ς (Gb°°) add χυ c FGJ etc vv pm pp pm | Ln in f. add [αμην] c AD*E al vg d e al m Pel Bed

IV. 1. λοιπον c AB*DEFGJK al pm Chr[cd] Dam .. ς (=Gb Sz) praem το c B** etc Chr Thdrt al | ουν (et. vv pl Thdrt Dam al) .. B* al[8] cop (syr?) Chr Thph om .. d e *autem* | καθως c AD***E**JK al ut vdtr longe pl syr[p] al Chr Thdrt Dam al .. Ln praem ινα c BD*E*FG al[7] vv pm Chr[1cd] ap Mt pp[lat] | ινα c D***E**JK al ut vdtr longe pl syr al Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln praem καθως και περιπατειτε c ABDEFG al[7] am harl 109.[lat] (vg[ed] Pel *sic et ambuletis,* demid *sic et ambulatis ita*) go cop al Euthal (?) Ambrst .. 80. add περιπατητε και, item syr[p] *ambulantes* | B περισσευσητε

2. D*FG παρεδωκαμεν, al[2] δεδωκ. | κυριου (D*E*FG al vv aliq pp aliq add ημων) ιυ (FG al vv aliq pp aliq add χυ)

3. θελημα c B (e sil.) DEJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt al .. Ln praem [το] c AFG al Clem Antioch Dam | D*FG om του

4. εκαστον (AFG –στος) .. BD***a 73. (vv) Chr praem ενα | DEFG it go κτασθ. το ε. σκ.

6. ἐν τῷ .. arm ἔν τῳ | κυριος (FG al vv θεος) c ABD* al .. ς praem ὁ c D***EFGJK etc Clem al m | προειπαμεν (Gb') c B (e sil.) DEFG al ut vdtr sat m .. Gb Sz –πομεν c AJK al ut vdtr pl Clem Chr Thdrt al

διεμαρτυράμεθα. [7] οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν 7
Lc 10,16. ἁγιασμῷ. [8] τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν 8
καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.
Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ 9
5,1. Jo 6,45. ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· [10] καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ 10
εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ
2Th3,12. ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον [11] καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ 11
Eph4,28. πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγ-
Col 4,5. γείλαμεν, [12] ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς 12
χρείαν ἔχητε.
Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα 13
Eph2,12. μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. [14] εἰ γὰρ πιστεύο- 14
1Co6,14. Ro 8,11. μεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας
διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. [15] τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, 15
1Co15,51. 15,23. ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ
φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας, [16] ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν 16
φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, [17] ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ 17
περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν

---

6. D*** (E?) K al m διεμαρτυρομεθα
7. αλλα c BD***E etc .. ς Ln αλλ c AD*FGJ etc
8. D*FG om τον pr | και c D*FGJK al ut vdtr longe pl g vg syr^{p} al Clem Thdrt Dam Oec Bed .. Ln om c ABD***E al fere[10] d e go al m Ath Did Chr $Thdrt^{cd}$ Thph pp^{lat3} | δοντα c AJK al ut vdtr longe pl (vv omn *dedit*) Clem Chr Thdrt Dam al .. Ln διδοντα c BDEFG al fere[10] Ath Did | A αυτο το πν. το αγ. εις | υμας (Gb″) c BDEFGJK al longe pl vv pm Clem (sic) Did Chr^{cd} Dam Oec .. ς ημας c A etc vv m Chr al
9. εχετε c AD***EJK al ut vdtr longe pl syr cop al Thdrt Dam al .. Gb″ Ln εχομεν c D*FG al^{6} vg it go syr^{p} al Chr Thph pp^{lat}; item ειχομεν B (sic) am harl** Pel (al^{4} cop al γραφεσθαι)
10. εις .. B praem και | τους sec (et. και τους leg) c B (e sil.) D***EJK al ut vdtr omn pp m .. Ln om c AD*FG Chr^{cd}
11. χερσιν c BD*E(?)FG al fere[10] vv ut vdtr omn Bas Chr Thph pp^{lat} .. ς (= Gb°° Sz) praem ιδιαις c AD***JK etc Thdrt Dam Oec (al^{1} οικειαις)
13. θελομεν c unc omn al longe pl vv pm pp^{gr} et ^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) θελω | αδελφοι .. 31. 73. demid al Hipp Chr^{1} om .. al^{1} post κοιμωμ. | κοιμωμ. c AB al m Or (sic ex mss pl; al κεκοιμ.) Chr^{1ms} Dam .. ς κεκοιμημ. c DEFG (κεκοιμηνων) JK etc pp m (et. κοιμηθεντων leg, al^{1} κοιμημενων) | AD*FGJ al λυπεισθε | καθως .. D*FG Or Hipp ως | οι μη .. FG om οι
14. κοιμηθεντας .. FG κεκοιμημενους
15. του κυριου .. B τ. ιησου .. Mcion ap Tert τ. χυ .. 4.* τ. θανατου
16. FG (item vg it go al) οι νεκρ. οι | D*FG vg it Cyr $Thdrt^{1}$ $Thph^{ms}$ pp^{lat} πρωτοι
17. K al^{4} οι ζω. ημεις (et. om ημ.) | οι περιλειπ. (B –λειμενοι sic) .. FG g Tert al om | D*(E*?)FG vg it Tert Or^{int} $Hier^{1}$ al m εις υπαντησιν τω χριστω

18 τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. [18] ὥστε
παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

V.

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν 4, 9.
2 γράφεσθαι· [2] αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης Mt24,36. 2Pe3,10.
3 ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. [3] ὅταν λέγωσιν Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰ-
φνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ,
4 καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. [4] Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ
5 ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ· [5] πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε Eph5,8.
6 καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. [6] ἄρα οὖν μὴ καθεύ-
7 δωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. [7] οἱ γὰρ καθεύ-
8 δοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· [8] ἡμεῖς
δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης Eph6,14. 17.
9 καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, [9] ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς
ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
10 [10] τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν 2Co5,15. etc
11 ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. [11] διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε
εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.
12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ 1Ti5,17.
13 προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, [13] καὶ ἡγεῖσθαι
αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν Mc9,50.

---

17. παντοτε .. D* d e παντες | συν .. B εν

V. 1. FG it al pp^{lat2} ου χρια εστιν

2. ημερα c BDEFG al .. ϛ praem ἡ c AJK etc pp m

3. οταν c AFG al^{4} it go syr arm (in mg γαρ) pp^{lat} pm .. ϛ (= Gb Sz) add γαρ c JK etc vg al Dam al pp^{lat} aliq .. Ln add [δε] c BDE cop syr^{p} Chr Thdrt | FG λεγουσιν | K 4. ειρηνην και ασφαλειαν, item Chr^{cd} praemisso εχειν | AD*FG etc εφνιδιος | εφισταται (B επιστατ. [item J al] αυτ.) .. FG d e Hes ap Aug^{2} φανησεται | D*FG εκφευξονται

4. η (al^{2} om) ημ. υμας c BJK al ut vdtr omn go al Chr Thdrt Dam al .. Ln υμ. η ημ. (FG vv m pp^{lat} add εκεινη) c ADEFG vg it pp^{lat} | Ln κλεπτας c AB cop | FG καταλαβοι

5. γαρ c ABDEFGJ al fere^{20} vv pl pp^{gr} m pp^{lat} .. ϛ (= Gb Sz) om c (K?) etc | ημερας .. D*FG al^{1} g add και | εσμεν .. D*FG vv m Ambrst εστε

6. και pr c DEFGJK al ut vdtr fere omn vg (et. demid al) it syr^{p} al Chr Thdrt al Ambrst al .. Ln om c AB al^{2} am (item al) cop syr al Clem^{2} Antioch

7. καθευδουσιν .. FG –δοντες | B οι μεθυοντες

9. B (vv aliq) ο θεος ημας | αλλα c BD***E etc .. ϛ Ln αλλ c AD*FGJ etc | B om χυ

10. υπερ .. B 17 περι | JK al m Chr Thph καθευδομεν (JK et. v. 6. –δομεν), item al fere^{5} Chr Thph γρηγορουμεν | D*E(?) al ζωμεν, A al ζησομεν

12. A προιστανομενους

ἑαυτοῖς. [14] παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, 14
Ro 12,17. παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε
1Pe 3,9. πρὸς πάντας. [15] ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῷ, ἀλλὰ πάν- 15
Phi 4,4. τοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. [16] πάντοτε 16
χαίρετε, [17] ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, [18] ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο 17 18
4,8. γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. [19] τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, 19
[20] προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε. [21] πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε· 20 21
He 13,20s. [22] ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. [23] Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης 22 23
ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ
τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
2Th 3,3. τηρηθείη. [24] πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. 24
Ro 16,16. etc Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. [26] ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς 25 26
πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. [27] ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι 27
τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.
Ro 16,24. etc Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. 28

---

13. B al cop syr^{p} go και (go om) ηγεισθε .. FG ωστε ηγ. | υπερεκπερισσως c BD*FG .. ϛ -ρισσου (-ρισσου 3, 10. non variat) | εαυτοις (et. it go cop al Clem Dam al Ambrst^{ms}) .. Gb'' αυτοις c D*FG al m vg (*cum eis*) syr utr al Chr Thdrt (Thph: γράφεται καὶ ἐν α ὑ τ ο ῖ ς) pp^{lat} aliq

14. FG (sub ^{aut}) Thph^{cd} νουθετειν, παραμυθεισθαι (D* -μυθιτε), αντεχεσθαι (Thph^{cd} et. μακροθυμειν)

15. D* αποδοιη, FG αποδοι | και pr c B (e sil.) JK al ut vdtr longe pl am (item al) syr^{p} al Chr Thdrt Dam al Ambrst^{ms} .. Gb°° Sz Ln om c AD EFG al fere^{15} vv pm pp^{lat} aliq

18. γαρ .. Ln add εστιν c D*E*FG, item sed varie pon al^{3} vv m pp^{lat} | A al του θεου | A εις υμ. εν χω ιυ (ιυ om J al)

19. D*FG ζβεννυτε

21. παντα (c A al ut vdtr sat m cop syr al Cyr [praem γινεσθε φρονιμοι τραπεζιται] Chr^{aliq} Thdrt Oec Ambrst^{ms} .. Gb Sz Ln add δε c BDEFGJK al plus^{50} vg it go syr^{p} al Clem^{2} Bas Chr^{text} Dam Thph pp^{lat} aliq) δοκιμαζετε (K al fere^{30} syr^{p} sl Bas Cyr Chr^{1} Dam -ζοντες), το (al fere^{10} syr Clem^{2} Oec praem και)

23. FG cop αγιασει

25. περι (FG Dam υπερ) .. Ln praem [και] c BD* al minus^{10} d e go syr^{p} al Chr

27. ενορκιζω c ABD*E al Synops Euthal Dam .. ϛ ορκιζω c D***FGJK etc pp m | αδελφοις c BDEFG al it aeth Dam Ambrst Cassiod .. ϛ (Gb°°) praem αγιοις c AJK etc vv pl pp m

28. ϛ (=Gb Sz) add in f. αμην c AD***EJK etc .. om c BD*FG al d e am f (item cdd al) Ambrst

Subscriptio: B*DE (DE add επληρωθη) FG (FG praem ετελεσθη) al πρ. θεσσαλ. α̅ .. J του αγιου αποστ. παυλ. πρ. θεσσ. επιστ. α̅ εγραφη απο αθηνων .. ϛ (= Gb Sz) πρὸς θεσσ. πρώτη ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν (ita AB** JK al pl cop syr al Thdrt Thph al; d** *a ladicia*, item syr^{p}) .. passim additur δια τιμοθεου, δια σιλουανου κ. τιμοθεου, *per Tychicum et Onesimum* .. numerantur στιχοι ρϛγ' (JK etc Euthal .. al σ', ρϛ'), item (ita et. Euthal) αναγν. α', κεφφ. ζ' .. B a π̅ϛ̅ ad π̅θ̅ pergit; am capp 25 habet.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων 1Th 1, 1 s. etc
2 ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. [2] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς 2, 13.
ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς 1Th 1, 2.
4 ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, [4] ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν ἐγκαυ-
χᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως
5 ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, [5] ἔνδειγμα
τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας
6 τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε, [6] εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι
7 τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλῖψιν [7] καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν
ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνά- 1Th 3, 13. etc
8 μεως αὐτοῦ [8] ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ Act 7, 30.
9 τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, [9] οἵτινες
δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς
10 δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, [10] ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ
καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον
11 ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. [11] Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε
περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ

---

* AB al πρ. θεσσαλ. β', item praemisso αρχεται DEFG .. J του αγ. αποστ. π. πρ. θεσσ. επιστ. β' .. ς[e] Gb Sz παυλου (ς[e] add του αποστ. η) προς θεσσ. επιστ. δευτερα, ς η πρ. θεσσ. επιστ. δευτ.

1. 1. DEFG 67.** σιλβανος | DEFG 55. it (Ambrst[ed] ?) χω ιυ

2. πατρος c BDE al[3] d e Thph Ambrst[ed] Pel .. ς (Gb°) add ημων, Ln [ημ.] c AFGJK etc | 177. Dam om v. 2.

4. B al[7] αυτους ημας | εγκαυχ. c AB 17. .. ς καυχασθ. c DE (FG καυχησασθαι) JK etc pp m | D* om ταις sec | B ενεχεσθε

6. A al παρα τω θεω

8. πυρι φλογ. c AJK al ut vdtr fere omn syr[p] mg al Chr Thdrt[text] Dam Thph Ambrst al .. Gb' Sz Ln φλογι πυρος c BDEFG al[1] vg it al pm Mac (Thdrt[comm] vdtr) Thph[ms] Oec Tert al | D*FG διδους | J al fere[10] τον θεον | ιυ c BDEJK al fere[25] vv m pp m .. ς (Gb°°) add χυ, Ln [χυ] c AFG etc vg it al m Chr (non cd ap Mt)

9. Ln ολεθριον c A al[2] sl[ant] Eph Chr[cd] Tert (vg it pp[lat] *interitus* s. *in interitum* [s. *-tu*]) | DEFG al fere[10] Chr[1] (et. cd ap Mt) Thph om του

10. D*E*FG ενθαυμασθηναι .. al[1] θαυμαστωθηναι | πιστευσασιν c unc omn al longe pl vv pm pp pm (Thdrt[comm] praem μη) .. ς (=Gb Sz) πιστευουσιν | 31. Hesych επιστωθη

11. περι .. D* Thph[cd] praem και | ημων (D***EJK al υμων; FG g arm υμων ο θε. ημ.) .. D* 80. am d e syr utr al Vig om (sed syr utr al add υμ. s. ημ. ad κλησεως) | AK al πληρωσει (item al[1] αξιωσει)

πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, [12] ὅπως ἐν- 12
δοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ
κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

II.

Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν 1
1 Th 5, 2s. Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ᾽ αὐτόν, [2] εἰς τὸ μὴ ταχέως 2
σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος
μήτε διὰ λόγου μήτε δι᾽ ἐπιστολῆς ὡς δι᾽ ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ
Eph 5, 6. ἡμέρα τοῦ κυρίου. [3] μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι 3
ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς
* Dan 11, 36. ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, [4] ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ 4
πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-
Act 17, 1. σαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστιν θεός. [5] Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν 5
πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; [6] καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀπο- 6
καλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ. [7] τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται 7
τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· [8] καὶ τότε 8
* Es 11, 4. ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στό-

---

11. DEFGJ etc Dam αγαθοσυνης

12. ιυ c BDEJK al pl d e cop sah aeth Thdrt[cd] Dam Oec .. ς (Gb[oo]) add χυ, Ln [χυ] c AFG etc vv m Chr al pp[lat] | FG g om και υμεις (A ημεις) usq ιυ χυ

II. 1. B syr[p] om ημων pr | K εις αυτον (om εις seq)

2. νοος .. DE al vv pm pp[lat] aliq add υμων | μηδε c ABD* (item μηδε δ. λογου) FG (FG quater μηδε, sed F* μητε δ. λογ.) Or .. ς μητε c D***EJK etc pp m | D* al om ἡ | του (FG Thph om) κυριου c ABD* (E ?) FGJ al fere[15] vv pl Or al pm pp[lat] .. ς (= Gb Sz) τ. χυ c D***K etc

3. αμαρτιας (Or[5] Hipp Cyr[hrs cd] Chr Thdrt[4] al Ir al pm) .. B al[10] cop sah sl[ed] Or[2] (ita mss aliq et edd aliq) Cyr[hrs] Dam Niceph Tert ([1] *deliquentiae*, [1] *delicti*) item (*iniquitatis*) Ambrst[ed] Amb ανομιας

4. FG Or[1] Procop[1] (ap Niceph) επαιρομενος | καθισαι c ABD* al[10] d e vg (go vdtr; post *sedeat* hiat cd) cop sah aeth arm ar[e] Or[3] Hipp Cyr utrq al pm Ir Tert Cyp al pm .. ς (= Gb Sz) praem ως (FG* ινα; g* *ut*) θεον c D***EFGJK etc syr syr[p] c. ast ar[p] Chr (sed om Chr[cd] ap Mt) Thdrt[2] (sed alibi bis εισελθοντα) Oec[text] (non vdtr in comm); item al[3] Thph add post καθισαι | αποδεικνυντα (et. Or[2] Hipp Thdrt[1] al m) .. AFG al fere[10] Or[1] Cyr utrq Thdrt[3] Dam[1] -κνυοντα

5. D*E* Ambrst ετι εμου οντος

6. εαυτου .. AK al fere[10] Or[2] Cyr[hrs] αυτου

7. FG εως αν

8. ο κυρ. c B (e sil.) D***E**J*K al ut vdtr longe pl ar[p] sl[ms] Or[1] vel[2] (var mss et edd) Mac Cyr[hrs] (ed. Touttée) Thdrt[1] Dam[1] (ad h. l.) Oec (et. comm) Vig .. Gb+ Sz Ln add ιησους c AD*E*FGJ** al[6] vv pl Or[1] vel[2] Hipp Ath (ad locum Ath[sii] cf schol cd[cis] Basil ed. Bened. I, 523. item ap Wtst ad h. l.) al fere[10] Ir[1] Tert Hier al pm (Schol ad Ath Ir ις χς, Or[1] ο θεος) | αναλωσει c D***EJK al ut vdtr longe pl Or[1] (ex pl mss)

9 ματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, [9] οὗ
ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ ση-
10 μείοις καὶ τέρασιν ψεύδους [10] καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυ- 2Co 2,15.
μένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι 4,3.
11 αὐτούς. [11] καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ
12 πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, [12] ἵνα κριθῶσιν ἅπαντες οἱ μὴ πιστεύσαντες
τῇ ἀληθείᾳ ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.
13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελ-
φοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτη-
14 ρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, [14] εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς
διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
15 Χριστοῦ. [15] ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς
16 ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν· [16] αὐτὸς δὲ ὁ κύριος
ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς
17 καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, [17] παρακα-
λέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ. 1Th 3,13.

Cyr$^{hrs\ ed}$ Bas^{1} Thdrt^{2} Chr ad h. l. (^{text} et ^{comm}) Dam (ad h. l.) Oec Thph (^{text} et ^{comm}) .. Gb′ Ln ανελει c ABD* al plus^{10} Or^{1} Hipp Mac Cyr^{hrs} Ath (mss al αποκτενει, item schol) al m (ανελει LXX. nemo ibi αναλωσει) .. FG 67.** ανελοι (item Or^{2}) | D* Cyr$^{hrs\ edd\ aliq}$ την επιφανειαν

10. αδικιας c ABFG al Or^{6} Cyr^{hrs} .. ς (Gb°) praem της c DEJK etc Hipp Chr Thdrt al | τοις c ABD*FG al vg it cop sah aeth Or^{5} Cyr^{hrs} Dam^{1} Ir al m .. ς (= Gb° Sz) praem εν c D***EJK etc syr utr al Or^{1} al m | αληθειας .. D*E* d e add χυ | FG εξεδεξαντο

11. D* 67. vv m pp aliq om και | πεμπει (Gb″) c ABD*FG 67.** am (item al) Or^{2} vel ^{3} Bas Cyr^{hrs} Dam^{1} Ir$^{1\ edd\ pl}$ et alibi $^{edd\ m}$ Ambrst^{ed} .. ς (= Sz) πεμψει c D***EJK etc vv pl pp pm (Or^{1} vel ^{2} sed utroq loco var mss) | FG al om αυτους

12. απαντ. c AFG al Or^{2} Cyr .. ς Ln παντ. c B (e sil.) DEJ etc Or^{1} al m | εν c AD***EJK al ut vdtr longe pl cop syr utr al m Or^{2} Chr Thdrt^{1} Dam^{1} al Cyp Hier .. Gb° Ln om c BD*FG al^{7} vg it sah Or^{2} Hipp Cyr utrq al Ir^{aliq} Tert al

13. κυριου (A al praem του .. F απω $\overline{\chi\omega}$, G απο $\overline{\chi\omega}$) .. D* vg al pp^{lat} aliq θεου | ειλατο (Gb″) c ABDEFGJ al Thdrt^{ed} .. ς ειλετο c K (e sil.) etc pp m (ut editi sunt) | υμας .. D* al vv et pp aliq ημας | απ αρχης c ADEJK al ut vdtr fere omn it al pl pp ^{gr} et ^{lat} m .. Ln απαρχην c BFG al^{5} vg Dam^{comm} (ωσπερ απαρχην) Did pp$^{lat\,3}$

14. εις ο .. FG al^{7} vv aliq pp^{lat} aliq add και | υμας .. Ln ημας c ABD* al pauc d e Vig

15. παραδοσεις .. D*E* al vv pauc pp^{lat} pauc add ημων s. υμ.

16. ις χς .. 45. om .. B χς ις .. Ln ις ο χς c A .. var al | και ο (om BD* al) θε. και (BD*FG al vv aliq pp^{lat} aliq ο pro και) π. ημ. .. hinc Ln και [ο] θε. ο π. ημ. .. diff al pauc | FG αιωνιον

17. A vv m τας κα. υμ. | στηριξαι c ABD*E*FG al fere^{10} vv pm pp ^{gr} aliq et ^{lat} .. ς (= Gb°° Sz) add υμας c D***E**JK etc | εργ. κ. λογ. (Gb″) c ABDEJ al m vv pm pp ^{gr} et ^{lat} m .. ς (= Sz) λο. κ. εργ. c FGK etc

III.

1Th 5,25. Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυ- 1
Col 4,3. etc ρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, [2] καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ 2
τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. [3] πιστὸς 3
δέ ἐστιν ὁ κύριος ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. [4] πεποί- 4
Ga 5,10. θαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν καὶ ποιεῖτε καὶ ποιή-
σετε. [5] ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ 5
καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

Ro 16,17. Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 6
1Co 5,11. Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος
καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ' ἡμῶν. [7] αὐτοὶ γὰρ 7
1Th 1,6. οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν [8] οὐδὲ 8
1Th 2,9. δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νύκτα καὶ
ἡμέραν ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· [9] οὐχ ὅτι οὐκ 9
1Co 9,4. ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι
Phi 3,17. ἡμᾶς. [10] καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι 10
εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. [11] ἀκούομεν γάρ τινας περιπα- 11
τοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους·
[12] τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ κυρίου 12
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον

III. 1. FG om το | αδελφ. ante προσευχ. (FG etc), post ημων (DE etc) pon | κυριου .. FG test al pauc θεου | J al τρεχει κ. δοξαζεται

3. FG g om εστιν, iidem v. 2. ante ἡ πίστ. add | κυριος c B (e sil.) D*** EJK al fere omn vv pl pp[gr] m Hier .. Ln θεος c AD*FG al[1] vg (non am demid) it arm[ms] pp[lat] aliq | ος .. A al[3] syr[p] c. ast al auct de vocatione add και | B στηρισει .. FG τηρησει

4. παραγγελλομεν c BD* 17. 67.** d e vg (et. am al; non demid al) Chr[2 comm] pp[lat] m .. ς add υμιν c AD***EFGJK etc; Ln παραγγ. [υμιν και εποιησατε και] (κ. εποι. add c BFG g; om και sq AD*E[?] d e al) ποιειτε (cop syr εποιησατε) κ. ποιησετε (D* ποιησατε, cop ποιειτε; FG al[5] om κ. ποι.)

5. DE vv pm τα. κα. υμ. | την sec c unc omn al pl pp[gr] pm .. ς (= Gb Sz) om

6. κυριου c BD*E*F d e Cyp[1] (alibi[1] om et. κυρ.) .. ς add ημων, Ln [ημ.] c AD***E**GJK etc | DE vg go cop al περιπ. ατακτ. | παρελαβοσαν (ita et. Gb) c A Bas, item ελαβοσαν D*; item Gb'' Sz παρελαβον c D*** EJK al pl vv m pp[gr] et [lat] m .. ς (= Gb Sz) παρελαβε c pauc test (et. syr) .. Ln -βετε c BFG al[3] go syr[p] al Anton Thdrt[1] pp[lat 2]

8. FG ουτε | εφαγομεν .. al fere[20] Dam[1] Ambrst[ed] ελαβομεν | νυκτα κ. ημεραν c ADEJK al ut vdtr longe pl pp m .. Ln -κτος κ. -ρας c BFG al[5] Chr[ed] Dam[1]

10. D* παρανγελλομεν, G παρηγγελλαμεν | ου .. D* μη

11. BDE d e cop syr εν υμ. περιπ. ατ. (B syr ατ. περιπ.) .. var al pauc

12. δια του etc c D***E**JK al ut vdtr longe pl syr utr al Chr Thdrt Dam[1] Thph Oec .. Gb' Ln εν κυριω ιυ χω (D*E* χυ; om cop demid al) c AB D*E*FG al[4] vg it go cop al Dam[1] pp[lat] (1 Th 4, 1. nemo δια etc)

13 14 ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες. 14 εἰ δέ Ga 6, 9.
τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε
15 καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ. 15 καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, 1 Co 5, 11.
16 ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν 1 Th 5, 23. etc
τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.
17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπι- Col 4, 18. etc
18 στολῇ· οὕτως γράφω. 18 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ 1 Th 5, 28. etc
πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.*

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος 2 Ti 1, 1. etc
2 ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν 2 Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ 2, 3.

---

13. εγκακ. c ABD* (ενκακειτε) al .. ς εκκακ. | FG καλον ποιουντ. item praemisso το al Chr^{aliq}

14. ημων .. al fere^{10} aeth Chr ap Thph^{dis} Thph υμων | FG δι επιστολης | και c D*FGJK al ut vdtr fere omn vg g syr utr al Bas al m Ambrst Aug^{saepe} al .. Gb°° Ln om c ABD***E 17. d e go cop Chr Tert | Ln συναναμιγνυσθαι (–μισγεσθαι DE) c ABD* (17.?) d e cop (item go Tert vdtr)

15. D* d e Tert al om και

16. κυριος .. FG al^{3} g vg^{sixt} et ^{edd} Thph pp^{lat} aliq θεος | A 67.** om την | τροπω c A**B (e sil.) D***EJK al ut vdtr fere omn syr utr cop al m Thdrt Dam al (Aug *bono*) .. Gb' Ln τοπω c A*D*FG al^{2} vg it go Chr (cf Montf XI. 625. nota) pp^{lat}

18. FG g om ημων (syr om τ. κυρ. ημ.) | ς (Gb°°) Ln add in f. αμην .. om c B 17. 67.** al^{2} harl tol Chr^{cd} ap Mt^{1} Ambrst

Subscriptio: BDEFG al go aeth πρ. θεσσαλ. β̅ (DE go add επληρωθη, FG praem ετελεσθη; DEFG perg αρχεται πρ. τιμοθεον α̅); item addito (ab **?) απο αθηνων A .. ς πρὸς θεσσ. δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν (α. αθ. et. A [*? **?] B**JK al pl d** cop syr^{p} ar^{p} al Thdrt Euthal al .. contra *e Laodicea Pisidiae* syr Ebedjesu .. απο ρωμης al^{7} pluresve slrd Synops Oec) .. passim additur et. δια τυχικου (syr), δια σιλουανου και τυχικου (cop), δια σιλ. κ. τιμοθεου, *per Titum et Onesimum* .. praeterea numerantur στιχοι ρς' (JK al pl Euthal etc .. al^{1} ρις', cop τπε'), item (ut Euthal) αναγν. α', κεφφ. ς' .. B a ϛα̅ ad ϛγ̅ pergit; am sectt 9 habet.

---

* A al, item (praem αρχεται) DEFG πρ. τιμοθ. α̅ .. J πρ. τιμ. πρωτης επιστολης (–ης –ης sic) παυλου .. ς^{e} παυλου του αποστ. (Gb Sz om τ. απ.) η προς τιμοθ. επιστολη πρωτη, ς η προς τιμοθ. επιστ. πρωτη

I. 1. χυ ιυ c DFG al demid f it (i. e. usque VI, 15. d g) go cop syr^{p} Dam Ambrst .. ς Ln ιυ χυ c AJK etc | D* του σωτηρος, item (transp θεου) al | και (al^{3} ar^{p} om, al^{3} aeth Ambrst^{text} ante σωτ. pon) χυ ιυ c AD*FG al^{3} vv pm pp aliq ^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) και κυριου (κυρ. om et. test al aliq) ιυ χυ (al Thph om χυ) c D***JK etc Thdrt Dam al

ἐν πίστει. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν.
Act 10, 1. Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μα- 3
Tit 1, 14. 3, 9. κεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν [4] μηδὲ προσέχειν 4
μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσιν μᾶλλον
ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· [5] τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν 5
ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυπο-
κρίτου, [6] ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, [7] θέλοντες 6 7
εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων δια-
Ro 7, 12. 14. βεβαιοῦνται. [8] οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, 8
[9] εἰδὼς τοῦτο ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, 9
ἀσεβέσιν καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῴαις καὶ μητρο-
λῴαις, ἀνδροφόνοις, [10] πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύ- 10
σταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται,
[11] κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. 11
Phi 4, 13. [12] καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, 12
1 Co 15, 9. ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, [13] τὸ πρότερον ὄντα βλά- 13
Ga 1, 13. etc σφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα
ἐν ἀπιστίᾳ, [14] ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως 14
4, 9. καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [15] πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς 15
Mt 18, 11. ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν
πρῶτός εἰμι ἐγώ· [16] ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδεί- 16

---

2. πατρος c AD*FG al fere[10] vg it go cop al Or^{int} Ambrst^{ed} al .. ϛ (Gb^{oo}) add ημων c D***JK etc syr utr sah al pp m | χυ ιυ τ. κ. η. c ADFGJK etc .. passim var et transp

3. καθως .. syr ar^{e} om | D* περιμιναι

4. A al[3] εκζητησεις | οικονομιαν c test longe pl .. ϛ^{e} (non ϛ Gb Sz) οικοδομιαν c D*** .. D* Ir ap Epiph οικοδομην (Gb″), item *aedificationem* vg it go syr syr^{p} mg ar^{e} Ir^{int} pp^{lat}

5. Gb Sz Ln [5](τὸ δὲ τέλος usq αἰώνων ἀμήν) [18] | FG om αγαθης

8. χρηται c DFGJK etc Ath Chr Thdrt Dam al .. Ln χρησηται c A 73. Clem

9. D* al d go syr^{p} Lcif και ασεβεσιν | FG g al και ανοσιοις | πατρολ. κ. μητρολ. c AD (* –λωες, *** [item al] –λοαις bis) FGJ (K πατραλοιαις κ. μητρολοιαις) al m Thdrt^{ed} Oec .. ϛ πατραλ. κ. μητραλ. c minuscc Thph, item sed –λοιαις bis al m Chr Thdrt Dam

10. D* εφιορκοις | D* d vg al Bas pp^{lat} add in f. τη

12. και c DJK al ut vdtr longo pl d go syr utr al Dam Oec^{text} Lcif Ambrst .. Gb° Ln om c AFG al foro[10] g vg cop aeth arm Chr Thdrt al Pel Vig Bed | χω .. D* 3. vv aliq Thph (non Thph^{mg}) pp^{lat} aliq praem εν

13. το (Gb′) c AD*FG al fere[10] Dial Chr^{ed} .. ϛ τον c D***JK etc pp m | οντα .. Ln add με c A 73. (item g ante προτερ.) | αλλα c ADFGJ al m (D* add δια τουτο, al Oec add και) .. ϛ αλλ c minuscc | εν .. D* τη

16. πρωτω (J al pm cop sah sl^{ms} Thdrt –τον) .. D* d aeth Ambrst^{ed}(?) Aug[1] om

ξηται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν
17 μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. 17 τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν Ro 16, 27.
αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας Jud 25. etc.
τῶν αἰώνων· ἀμήν.
18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ
τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν
19 στρατείαν, 19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἥν τινες ἀπωσάμενοι
20 περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· 20 ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς 2 Ti 2, 17.
παρέδωκα τῷ σατανᾷ ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν. 1 Co 5, 5.

II.

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐν-
2 τεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάν-
των τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν
3 πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον
4 τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 4 ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς 2 Pe 3, 9.
5 ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. 5 εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀν- 2 Ti 3, 7. Gn 3, 20.
6 θρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, 6 ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ Ti 2, 14.
7 πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις, 7 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπό- 2 Ti 1, 11.
στολος, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πί- Ro 9, 1.
στει καὶ ἀληθείᾳ.
8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ ἐπαίροντας

---

16. χς (om FG Serap) ις c AD al m vg d go al Thdrt^{1} pp^{lat} m .. ς ις χς c JK etc vv m pp m | απασαν c AFG al Serap Chr^{1} (et. cdd ap Mt) .. ς πασαν c DJK etc pp m | D d al pm Thdrt^{1} Aug^{1} μακροθ. αυτου

17. αφθ. (D* vg d syr^{p} mg pp^{lat} m αθανατω) αορ. (FG g add αθανατω) μονω c AD*FG al^{2} vv pl Eus Cyr Thdrt^{2} (ex comm plane patet Thdrt non legisse σοφω, item vdtr Chr et Oec in comm) Tert Ambrst al m .. ς (= Gb Sz) add σοφω c JK etc syr^{p} ar^{p} sl Nyss Naz al m (Thph^{comm} et. explicat) | και .. al fere^{25} om

18. FG απαγγελιαν | D* Clem στρατευση

19. A εναυγαγησαν

II. 1. παρακαλω (et. Or^{3} al m) .. D*FG it sah pp^{lat} aliq -καλει | FG g Or^{1} om παντ. pr

2. FG om εν pr | FG** (vdtr; * ηρειον) ηρεμιον | D* d om παση

3. Ln om γαρ c A 17. 67.** cop sah

5. Ln ἄνθρωπος, | χς ις .. K al syr al pp aliq ις χς

6. J om υπερ | A om το μαρτ., DFG al it vg^{sixt} Ambrst praem οὗ | ιδιοις .. D*FG it harl* Ambrst add εδοθη

7. FG it vg al pp^{lat} εν ω ετεθην .. A ο επιστευθην | 108.* om και αποστ. | λεγω c AD*FG al pl vv pl pp ^{gr} et ^{lat} m .. ς (= Gb Sz) add εν χριστω c D***JK etc | πιστει .. A πνευματι

1 Pe 3, 3 ss. ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμῶν· 9 ὡσαύτως καὶ γυναῖκας ἐν 9
καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν
πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ' ὃ 10
πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. 11 Γυνὴ 11
ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· 12 γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπι- 12
1 Co 11, 9. τρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος 13
*Gn 2, 7. 22. ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα. 14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα 14
*Gn 3, 6. ἐν παραβάσει γέγονεν, 15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνω- 15
σιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

III.

1, 15. Πιστὸς ὁ λόγος Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. 1
Tit 1, 6 ss. 2 δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφά- 2
λιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, 3 μὴ πάροινον, μὴ πλή- 3
κτην, ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, 4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊ- 4
5, 8. στάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος, 5 εἰ δέ 5
τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελή-
σεται; 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρῖμα ἐμπέσῃ τοῦ δια- 6
βόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς 7
2 Ti 2, 26. ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 Διακόνους ὡσαύτως σε- 8
μνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς,

---

8. οσιους .. al[4] Or[2] ([4] –τους) Chr ap Niceph Thph[ed] –τας | διαλογισμων (Gb') c FG 17. 67.** 73. 80. al m g cop syr utr Or[4] Eus Mac Bas Thdrt[2] Dam[comm] Hier .. ς Ln –σμου c ADJK etc vv m Or[3] Chr Thdrt[text] al

9. και (et. Or[1] [ubi priora simul citat] al m Ambrst Hier al m) .. Ln om c A 71. Clem Or[1] (hi [2] γυν. ωσαυτ., priora non citantes) | γυναικας c AD*FG 67.** 71. 73. Clem Or[2] .. ς praem τας c JK etc Chr Thdrt al | κοσμιω (et. Clem Or[1ed] al m) .. D*FG 17. Or[1] et [1mss] –ιως (et. –ιων [K], –ια, et. τιμια leg) | A καταφλεγμασιν | και χρυσ. (–σω c DJK al ut vdtr longe pl Clem Or al m .. Ln –σιω c AFG al m Chr[ed] Thph[ed]) c AD*FG al d (g *aut* [t] *et*) syr cop (et. και μαργ.) al Or .. ς ἢ c D**JK etc vg go syr[p] al Clem al m

12. γυ. δε διδ. c JK al ut vdtr longe pl syr utr al Thdor[mop] Chr Thdrt Dam al Amb al .. Gb'' Ln διδ. δε γυ. c ADFG al fere[10] vg it go al Cyp Ambrst Hier | Ln αλλα c A

13. FG g cop επλ. πρωτ.

14. εξαπατηθ. (Gb'') c AD*FG al fere[10] Bas Chr[1] .. ς απατηθ. c D***JK etc pp m

III. 2. ανεπιλημπτον c ADFG .. ς –ληπτ. cf Prol | νηφαλιον c AD* al pl Or[sa pe] al pl .. ς (= Gb Sz) –λεον c D***(F?)K etc Dam .. GJ al m –λαιον

3. πληκτην c unc omn al pl vv pl pp[gr] pm pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add μη αισχροκερδη c test pauc | FG επιεικην

7. δει δε c AFGH 17. g cop .. ς (Gb[oo]) add αυτον c DJK etc | DFG vg it pp[lat] εχειν καλην

9 10 9 ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ οὗ-
τοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες.
11 11 γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. Ti 2, 1.
12 12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι
13 καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν
περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
14 15 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον· 15 ἐὰν δὲ βρα-
δύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλη-
16 σία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. 16 καὶ ὁμολογου-
μένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί,

---

10. ουτοι .. H 73. αυτοι | ειτα .. D* d vg go pp^{lat} και ουτω

11. A σεμνους | νηφαλιους c ACD*H al pl pp m .. ϛ (= Gb Sz) –λεους c D***(F?)K etc Dam .. GJ al m –λαιους

12. FG g διαχ. δε | καλως .. F καλων

13. τη εν .. FG την εν (46.* om εν π. τη)

14. FG 37. g ελπιζω | FG 6. 67.** 137. arm om πρ. σε (et. transp) | ταχιον (FGK al –ειον) c D***FGJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam al .. Gb' Ln εν ταχει c ACD* al^{3} .. Chr^{cdd} ap Mt ταχεως

15. (A vdtr) D*G al ιδης | δει .. D* vv aliq Or pp^{lat} add σε

16. ος (ita et. Gb; sed Gb' et ὅ et θεός) c A*C* (de utroque cf excursum meum ad 1 Tim 3, 16. Prol ad Cod. Ephr. pag 39 ss.) FG 17. 73. 181.; item cdd Liberati Vict^{tun} Hincmari (affirmantium quippe Macedonium sub Anastasio imp ος in θεος mutasse); item go (cf nota ad h. l. in ed. Gab. et Loeb.) syr^{p} s. syr^{p} mg (cf White in notis ad h. l.) cop sah; item Cyr (sic mss, male diff edd; ὅς Cyrilli testatur et. Oec ad h. l. item al et scholia) Thdor^{mop} (nempe ex eo latine excerptum legitur in actis concil Csttinop ap Mansi IX. p. 221.) Epiph^{2} Ps-Chr item (sed Harduin et Mansi habent ὅ et *quod*) Gelas cyzic s. Mac^{hier} ap Gelas in actis concil Nic 2, 23.; item Hier (in Jesaj. 53, 11.) .. porro ὅς s. ὅ habent syr ar^{e} aeth arm .. porro ὅ (quod Latinos ad ὅς non θεός lectionem conformasse patet) D* vg it pp^{lat} pl (i. e. omn exc Hier). Praeterea ὅς lectioni favere videntur Barnab (epist. 12. ἴδε πάλιν Ἰησοῦς οὐχ ὁ υἱὸς ἀνθρώπου ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τύπῳ καὶ ἐν σαρκὶ φανερωθείς) Thdot (ὁ σωτὴρ ὤφθη κατιὼν τοῖς ἀγγέλοις) Just(?) ad Diogn (ἀπέστειλε λόγον ἵνα κόσμῳ φανῇ, ὃς ὑπὸ λαοῦ ἀτιμασθείς, διὰ ἀποστόλων κηρυχθεὶς ὑπὸ ἐθνῶν ἐπιστεύθη) Clem ap Oec (ὢ μυστήριον· μεθ' ἡμῶν εἶδον οἱ ἄγγελοι τὸν Χριστόν) Or (Ἰησοῦς ἐν δόξῃ ἀναλαμβάνεσθαι λέγεται) Or^{int} (*Is qui verbum caro factus apparuit positus* [s. *positus*] *in carne, sicut apostolus dicit quia manifestatus est in carne, justificatus* etc) Nyss (τὸ μυστήριον ἐν σαρκὶ ἐφανερώθη· καλῶς τοῦτο λέγων, οὗτος ὁ ἡμέτερος λόγος) Bas (τοῦ μεγάλου μυστηρίου ὅτι ὁ κύριος ἐφανερώθη ἐν σαρκί) Nestor ap Arnob jun (τὸ ἐν τῇ Μαρίᾳ γεννηθέν --- ἐφανερώθη γάρ, φησίν, ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πν.) Did (*secundum quod dictum est: manifestatur in carne.* cf Did in 1 Jo. 4. Galland. VI. p. 301. Sed vide infra.) ...... ϛ (= Gb) θεος (i. e. $\overline{\Theta C}$ pro OC) c D***JK al fere omn ar^{p} sl Did (de trin. p. 83.; sed vide ante ex 1 Jo. 4.) Chr Thdrt Euthal Macedon (vide supra) Dam Thph Oec. Praeterea le-

ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

IV.

2 Ti 3, Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί 1
1 ss. τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ διδασκαλίαις
Tit 1, 15. δαιμονίων, 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν 2
συνείδησιν, 3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτι- 3
σεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσιν τὴν
ἀλήθειαν. 4 ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχα- 4
ριστίας λαμβανόμενον· 5 ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. 5
Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος Χριστοῦ 6
Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκα-
2 Ti 3, 10. λίας ᾗ παρηκολούθηκας· 7 τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραι- 7
τοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία 8
πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν,
2 Ti 1, 1. ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. 9 πιστὸς ὁ λόγος 9
1, 15. καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. 10 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζό- 10
Col 1, 29. μεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων,
μάλιστα πιστῶν.

---

ctioni θεός favere putantur Ign (ad Eph 19. θεοῦ [sed Syrus υἱοῦ pro θεοῦ cf Bunsen de epp Ign Hamb. 1847. p. 82.] ἀνθρωπίνως φανερουμένου (al: ὡς ἀνθρώπου φαινομένου) Constst (θεὸς κύριε ὁ ἐπιφανεὶς ἡμῖν ἐν σαρκί) Hipp (θεὸς ἐν σώματι ἐφανερώθη) Thaum s. potius Apollin ap Phot (θεὸς ἐν σαρκὶ φανερωθείς). Praeterea cf Wtst Gb Sz aliosque ad h. l., item facsimile meum codicis C | αγγελοις .. 5. Clem ap Oec ανθρωποις | ανελημφθη c ACD*FG .. ς -ληφθη

IV. 1. πλανοις c ACDFGJK etc vv pl Clem[1] vel [2] Ath[1] et [1 cdd 2] etc pp[lat] m .. al fere[25] vg go (Just) Clem[1] (ex cdd[2]) Or (sed ubique var mss) Ath[aliq] al pm Amb al πλανης (cf 1 Jo 4, 6.) | D* d pp[lat] m om και

2. κεκαυτηριασμ. c CDFGK al ut vdtr longe pl Clem Or (ex mss pl) al m .. Ln κεκαυστηριασμ. c AJ al fere[10] Or ed. Hoesch. Cyr Thdrt[1] (sed ed. Hal. ubique κεκαυτηρ.) | ιδιαν (Or[1] οικειαν; D* εαυτων post συν.) .. 41. 46.* Clem Archel Ambrst om

3. Ar[e] Faust ap Aug απεχοντων | ἃ .. C** ων | μεταλημψ. c AD*FG .. ς -ληψ. c CD***J etc

6. χυ ιυ c ACD*FGJK al m vv pm Thdrt Ambrst al .. ς ιυ χυ c D*** etc syr al Chr Thdrt[ed] al Aug | ᾗ c CDFGJK etc pp m .. Ln ης c A 80. | CFG παρηκολουθησας

7. D* al[1] d am al om δε sec (Ambrst *exercens*)

8. επαγγελιαν (et. Clem Chrou al m pp[lat]) .. Gb' -λιας c K al plus[30] go syr[p] Thdrt[ed] (ap Sz) Euthal Oec[2 ed]

10. και pr c FGJK al ut vdtr fere omn g Chr[1] Thdrt Thph Oec .. Gb° Ln om c ACD al[4] vv pl Chr[1] Dam pp[lat] | ονειδιζ. c DJ al ut vdtr longe pl vv fere omn Chr[3] ([1] diff edd) Thdrt Dam al pp[lat] .. Gb' Ln αγωνιζομεθα c ACFGK al[7] syr[p] ap Wtst (Chr[1]) | D* al ηλπισαμεν | D* επι θεον ζωντα

11 12 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. [12] μηδείς σου τῆς νεότητος κατα- Tit 2, 15. 7.
φρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν
13 ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. [13] ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, 4, 16.
14 τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. [14] μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος,
ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτε-
15 ρίου. [15] ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ
16 πᾶσιν. [16] ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ 4, 13.
ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

V.

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους
2 ὡς ἀδελφούς, [2] πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ
3 4 ἁγνείᾳ. [3] Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. [4] εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα
ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀπο-
διδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 2, 3.
5 [5] ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν καὶ προσμένει
6 ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· [6] ἡ δὲ σπατα-
7 λῶσα ζῶσα τέθνηκεν. [7] καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν.
8 [8] εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν
ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.
9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, ἑνὸς ἀν- 3, 2.
10 δρὸς γυνή, [10] ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ Tit 1, 6.
ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ
11 ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. [11] νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ
12 καταστρηνιάσουσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, [12] ἔχουσαι κρῖμα ὅτι
13 τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· [13] ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερ-
χόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι,
14 λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. [14] βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν,

---

12. εν αγαπη c ACDFG al fere[10] vv pl Clem al Ambrst Hier al m .. ϛ (= Gb Sz) add εν πνευματι c JK etc ar[p] al Thdrt Dam al
15. πασιν c ACD*FG 17. 31. vg it go cop syr utr ar[e] arm Clem (ap Gb) Cyr pp[lat] .. ϛ (Gb[oo]) praem εν c D***JK etc aeth al Chr (omnino; explicat enim: μὴ ἐν τῷ βίῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ λόγῳ etc) Thdrt Dam al
16. αυτοις .. D* d vg (non tol) go al pp[lat] praem εν

V. 4. D* al εγγονα | D* μαθετωσαν .. al[2] vg pp[lat] m μανθανετω | D* των ιδιων οικων | αποδεκτον c unc omn al longe pl vv pm pp [gr] et [lat] pm .. ϛ (= Gb Sz) praem καλον και c minuscc go cop al
5. θεον .. D* Aug Fulg κυριον
7. ανεπιλημπτοι c ACDFG .. ϛ -ληπτοι c D***J etc
8. των sec c CD***JK al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam al .. Ln om c AD*FG | D*FGK προνοειται
10. FG ετεκνοφορεσεν (g *educavit*)
11. καταστρηνιασουσιν c AFG 31. Chr[cd] .. ϛ -σωσι c CDJK etc
14. νεωτερας .. D* al praem τας .. al fere[25] sl (exc mss[2]) pp aliq [gr] et [lat] add χηρας

οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας
χάριν· 15 ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ τις πι- 15 16
στὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκ-
κλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.
1Th5,12s. Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μά- 17
1Co9,9. *Dt25,4. λιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέγει γὰρ ἡ γραφή Βοῦν 18
Lc10,7. ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καί Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ 19
Mt10,10. πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν
*Dt19,15. μαρτύρων. 20 Τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ 20
λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.
2Ti4,1. Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλε- 21
κτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ
πρόσκλισιν. 22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις 22
ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. 23 μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ 23
χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. 24 Τινῶν ἀν- 24
θρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ

---

14. JK al λοιδωριας
15. τιν. εξετρ. c CDJK al ut vdtr omn vv fere omn pp ^{gr} et ^{lat} m .. Ln εξετρ. τιν. c AFG g
16. πιστος η πιστη c DJK al ut vdtr fere omn tol harl** syr utr arr sl Chr (et. comm^{dis}) Thdrt Dam al Ambrst .. Gb° Ln om πιστος η c ACFG 17. 47. am harl* cop arm Ath (alludens) .. vg^{ed} pp^{lat3} om η πιστη (demid g aeth *si quis fideles* [*-lem* aeth] *habet viduas* [*-am* aeth]) | Ln επαρκεισθω c AFG (FG επαριχεισθω) | FG al επαρκεσει
17. FG om εν
18. Βουν αλ. ου φιμ. (D χημωσεις) c DFGJK al ut vdtr longe pl it go syr utr al m Dam Tert .. Ln Ου φι. β. αλ. c AC al^{7} vg cop arm Chr Thdrt al Ambrst al
19. εκτος usq μαρτ. .. cdd aliq^{lat} ap Hier Cyp al m *om* (item praeterit Oec^{comm})
20. τους .. Ln add δε c AD* it demid go Thph; add post αμαρτ. FG
21. χυ ιυ c AD*FG 17. 31. 73. vg it al m Clem Ath Bas al pp^{lat} .. ς (= Sz) κυριου (Gb°°) ιυ χυ c D***JK etc go al Chr al | προσκλισιν c FGK etc vg (*in alteram partem declinando*) it go syr utr al Clem Bas (μήτε ὑποψίαν τινὶ δοῦναι προσπαθείας ἢ προσκλίσεως πρός τινας. Alibi μηδὲν ἡμῶν δυναμένων κατὰ πρόσκλισιν μηδὲ προειλημμένων εἰς τὴν διά τινων διαβολήν) Thdrt (μὴ χάριτι τὸ δίκαιον διαφθείροντα) Dam Thph (repetit Chr^{i} verba [vide infra], post addit τουτέστιν κατὰ προσπάθειαν προσκλινόμενος τῷ ἑνὶ μέρει) Suid et Phot (ἑτεροβάρειαν ἢ ἑτερομέρειαν) .. Ln προσκλησιν c ADJ al fere^{30} cop (*indignationem?*) sl Ath («*ex omn mss*» ed. Bened.) Chr (ἵνα σε μηδεὶς προκαταλάβῃ μηδὲ προοικειώσηται) al .. 93. χαριν
22. D* επιτιθου
23. αλλα c AD*FG etc .. ς αλλ c J etc | σου pr c D***FGJK al ut vdtr fere omn vv fere omn Ath Chr Thdrt Dam Ambrst^{ms} al .. Ln om c AD* 17. d (om bis arm) Ambrst^{ed} Gaud | FG g και δια τας

25 ἐπακολουθοῦσιν· [25] ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ
ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς Tit 2, 9s. etc
ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλα- Tit 2, 5.
2 σφημῆται. [2] οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι
ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ
οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.
3 Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. [3] εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ
προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
4 καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, [4] τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος,
ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις,
5 βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, [5] διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώ- 2 Ti 3, 8.
πων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν
6 εἶναι τὴν εὐσέβειαν. [6] ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρ-
7 κείας. [7] οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγ-
8 κεῖν τι δυνάμεθα· [8] ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις
9 ἀρκεσθησόμεθα. [9] οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν
καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθί-
10 ζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. [10] ῥίζα γὰρ πάντων

---

25. ωσαυτως c DJK al ut vdtr omn vv fere omn pp m .. Ln add δε c AFG g go | τα ερ. τα (al^{1} om) κα. c ADFG al vg it go cop syr utr al Thph pp^{lat} .. ς τα κα. ερ. c JK etc ar^{p} al Chr Thdrt al | προδηλα c A 67.** .. ς add εστι c JK etc; DFG al^{3} εισιν | δυνανται c AD al pl Thdrt Oec^{ed} (Dam om και τα usq δυν.) .. ς δυναται c FGJK etc Chr al

VI. 1. θεου .. D* 17. d vg go pp^{lat} aliq κυριου | JK al βλασφημειται

2. ευεργεσιας .. FG 46. ευσεβειας (al^{1} εργασιας)

4. D* d Lcif γεννωνται | D* vg it go cop pp^{lat} φθονοι | DFGJ vv m Dam pp^{lat} ερεις

5. διαπαρατρ. c ADFGJ al longe pl Clem Bas al pl .. K al διατριβ., al παρατριβ. .. ς (= Gb Sz) παραδιατρ. c minusc ut vdtr pauc Thph | D* απεστραμμενων απο της | ς (Gb^{oo}) add in f. αφιστασο απο των τοιουτων c JK etc tol** syr utr al pp^{gr} m Ambrst al; om c AD*FG 17. 67.** 93. vg it go cop sah aeth Lcif Amb Bed

7. δηλον οτι c D***JK al ut vdtr fere omn syr utr al Bas Mac Chr Thdrt Dam al, item D* αληθες οτι (syr^{p} mg post *mundum* add *vere*; servato *notum est quia?*) d (*verum quoniam*, item Ambrst) vg (*haud dubium quod*) go (*in veritate quod*) .. Polyc (ἀλλ' οὐδὲ ἐξ. τι ἔχομεν) Cyp Aug Paulin αλλ .. cop sah aeth arm και .. Gb' Ln οτι c AFG 17.

8. DFGK al^{2} (it al pp^{lat} m *victum*; item d al perg *et vestitum*) Or διατροφην | K al Chr^{cd} Dam αρκεσθησωμεθα (vv aliq pp^{lat} m *contenti simus*)

9. παγιδα .. D*FG 238. vg it pp aliq ^{gr} et ^{lat} add του διαβολου | ανοητους (ita et. Bas Thdrt al Aug al) .. al^{3} vg it go Chr al Cyp al m ανονητους

τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ
τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.
2Ti 3,17. Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, 11
εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπάθειαν. 12 ἀγωνίζου τὸν κα- 12
λὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ
ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. 13 παραγ- 13
Ro 4,17. γέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ
Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν,
Tit 2,13. 14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας 14
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος 15
καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευ-
όντων, 16 ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς 16
2Ti 4,18. ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν.
Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ 17
ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐν τῷ θεῷ τῷ παρέχοντι ἡμῖν
πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, 18 ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, 18
εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, 19 ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον 19
καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.

---

11. του c DFGJK al ut vdtr fere omn pp pm .. Ln om c A 17. | πραϋπαθ. (Gb″) c AFG 71. 137. Petr Eph Hesych (item fortasse alludens Ign ad Trall. 8. την πραϋπαθειαν ἀναλαβόντες) .. ς (=Sz) πραοτητα (D* al πραϋτ.) c DJK etc Chr Thdrt al

12. εις ην c unc omn al pl vv pl pp^{gr} pm pp^{lat} aliq .. ς (=Gb Sz) add και (et. syr^{p} c. ast Ambrst^{ms} etc)

13. FG παραγγελλων omisso (om et. 17.; go?) σοι | ζωογονουντ. (Gb′) c ADFG al^{6} Ath al m .. ς ζωοποιουντ. c JK etc pp aliq | FG al vv aliq pp aliq ιυ χυ

14. D* 43. Did om σε | -λημπτον (D etc praem και) c AD*FG .. ς -ληπτ. c D***J etc

16. D*E* test al pauc και φως | A al ιδεν | FG g go ανθρ. ουδ. | FG al fere^{15} g om και

17. DE vv m (non syr^{p}) Bas pp^{lat} του νυν αιωνος | εν sec c D***JK al ut vdtr longe pl Or Thdrt Dam al .. Ln επι c AD*FG al fere^{15} Or^{edd} Chr Thph | τω θε. c AD***EJK al ut vdtr fere omn Or al m .. D*FG al Or^{edd} Thph om τω .. praeterea ς (Gb°) add τω (om D*E[*?] al Dam) ζωντι c DEJK etc it vg^{ed} syr utr al Or Chr^{1} Thdrt al pp^{lat} aliq ; om c AFG al fere^{10} am demid tol harl cop sah al Or^{edd} Bas al Hier^{2} al | παντα (et. Or al pm) .. Ln praem τα c A al fere^{5} Bas Chr^{1} .. FG g om .. praeterea ς (=Gb Sz) post πλουσ. pon c A etc contra DEJK al longe pl vv pl Or al pl pp^{lat}

18. FG πλουτιζειν

19. DE d c vg pp^{lat} aliq αποθησαυριζειν | οντως c AD*E*FG al m vv pl pp^{gr} pl pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) αιωνιου c D***E**JK etc mar al Chr al

20 ᾿Ω Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους 2Ti 1, 14.
21 κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ²¹ ἥν τινες ἐπαγ- 2, 16. 2, 18.
γελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.
22 ῾Η χάρις μετὰ σοῦ.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ B.

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ ᾿Ιησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ κατ᾿ 1Ti 1, 1s.
2 ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ ᾿Ιησοῦ ² Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ. 2Co 1, 1. etc
χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ ᾿Ιησοῦ τοῦ κυρίου
ἡμῶν.
3 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδή- Act 24, 14.
σει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου νυκτὸς Ro 1, 9.
4 καὶ ἡμέρας, ⁴ ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶς

---

20. παραθηκην c ADEFGJK al longe pl (item syr^{p} mg^{gr} cop sah) Clem al m .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) παρακαταθηκην (et. Chr al) | FG al (item *vocum novitates* vg it Ir Tert Ps-Ath al m) καινοφωνιας (passim sic et. pp^{mss})

22. μετα σου c DEJK al ut vdtr fere omn vv pl pp m .. Ln μεθ υμων c AFG 17. g (utrq) cop (cf 2 Ti 4, 22. Tit 3, 15. ubi μ. υμ. fere non variat) | ς (= Gb Sz) add in f. αμην c D**JK etc; om c AD*FG 17. d g | sah Chr om v. 22.

Subscriptio: A πρ. τιμοθ. ᾱ addito (ab A**?) απο λαοδικειας .. DE πρ. τιμοθ. ᾱ επληρωθη· αρχεται πρ. τιμοθ. β̄ .. al πρ. τιμοθ. ᾱ .. FG επληρωθη επιστολη πρ. τιμοθ. ᾱ· αρχεται προς αυτον (G** εαυτ.) β̄ .. ς πρὸς τιμόθ. πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις φρυγίας τῆς πακατιανῆς (JK al καπατιανης, al παρακατιανης, παγκατιανης, καπιανης .. haec omnia c JK al pm syr^{p}; ἀ. λαοδ. et. A [*?**?] al d** syr ar^{p} Euthal .. cop απο αθηνων [et. ar^{e}] δια τιτου του μαθητου αυτου; al^{1} Synops [item Euthal ut edd et mss aliq habent] απο μακεδονιας; al^{1} απο νικοπολεως) .. praeterea numerantur στιχοι σλ′ (JK al pl; et. Euthal .. al σλϛ′, σν′, σι′, σα′ [σα′?], υ′, τιε′); item (ut Euthal) αναγν. α′, κεφφ. ιη′, μαρτ. β′ .. am sectt 30 habet.

---

* A al, item (praemisso αρχεται) DEFG πρ. τιμοθ. β̄ .. J του αγιου αποστ. παυλ. επιστολη β̄ πρ. τιμ. .. ς παυλου (ita Gb Sz; ς om; ς^{e} πα. του αποστολου) η πρ. τιμ. επιστ. δευτερα.

I. 1. χυ ιυ c DEFGK al fere^{15} it demid (al) cop syr^{p} Dam Ambrst Cassiod .. ς Ln ιυ χυ c AJ etc vv m pp m

3. θεω c ACD***E**FGJK etc vg (et. am al) syr utr cop al Chr Thdrt al .. D*E* 17. vg^{sixt} demid d e go sah Or Ambrst al^{3} add μου

4. FG (g) cop επιποθω

πληρωθῶ, [5] ὑπόμνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις 5
ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωίδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ,
πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. [6] Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυ- 6
1Ti 4,14. ρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν
Ro 8,15. μου. [7] οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ 7
ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. [8] μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου 8
ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ
κατὰ δύναμιν θεοῦ, [9] τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, 9
οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν
Tit 1,2. ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, [10] φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ 10
τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν
τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου,
1Ti 2,7. [11] εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν· [12] δι' ἣν 11 12
αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπί-
στευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι
εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. [13] ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' 13
1Ti 6,20. ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· [14] τὴν καλὴν 14
Ro 8,11. παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.
4,10.16. Οἶδας τοῦτο ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶν 15
4,19. Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. [16] δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, 16
ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη, [17] ἀλλὰ 17
γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαιότερον ἐζήτησέν με καὶ εὗρεν. [18] δῴη αὐτῷ 18
ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ
διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

---

5. λαμβανων c DEJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Gb' Ln λαβων c ACFG al[3] | D* ενοικησεν | GJK al λοιδι | ευνικη (ita ACDEFGJ etc) .. ς (non ς[e] Gb Sz) ευνεικη c minusc ut vdtr pauc
6. DE υπομιμνησκω | θεου .. A χυ
8. D* 17. του θεου
9. κλησει .. J add τη | κατ (G καθ) .. Ln κατα c AC
10. K φανερωθεντος | CD*FG etc επιφανιας | ιυ χυ c CD***E**FGJK al ut vdtr omn vv pl Or al m pp[lat] .. Ln χυ ιυ c AD*E* d e sah
11. εθνων .. Ln om c A 17.
12. παραθηκην .. al fere[20] Thdor[mop] Chr Thph παρακαταθηκ. | D*E* al[2] om μου
14. παραθηκην c unc omn al longe pl pp pm .. ς (=Gb Sz) παρακαταθηκ. (et. Thph)
15. φυγελος c CDEFGJK al m vg it go syr utr al Bas Chr Dam pp[lat] .. ς φυγελλος c A etc cop al Or Thdrt al
16. επαισχυνθη (Gb') c ACD (*επεσχ., *** επαισχ.) E (vdtr) FG (FG καταισχ.) J al fere[15] Bas al .. ς επησχ. c K etc Chr al
17. σπουδαιοτερον (A al[2] Ant –τερως) c D***EJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Dam al .. Ln –δαιως c C (perg ανεζητ., al επεζητ.) D*FG al[3] Or Bas
18. D*** (E?) K al ελεον (non v. 16.) | κυριου (D***E** Chr[cd] Thdrt[1] –ιω) .. D*E* d e sl[ms] θεω

II.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
2 2 καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πι-
3 στοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. 3 Συγκακο- 1, 8. 4, 5.
4 πάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ. 4 οὐδεὶς στρατευόμενος
ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ.
5 6 5 ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. 6 τὸν
7 κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 νόει ὃ λέγω·
8 δώσει γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν 1 Co 15, 12.
ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυίδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, Ro 1, 3. etc
9 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ Act 28.
10 δέδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ 30 s.
11 σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. 11 Πιστὸς 1 Ti 4, 9.
12 ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ Ro 6, 8. 8, 17.
13 συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· 13 εἰ ἀπι- Mt 10, 33.
στοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.
14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ κυρίου μὴ λογο-
15 μαχεῖν, εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. 15 σπούδασον
σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτο-

---

II. 3. συγκακοπαθ. (Gb'') c AC*D*E*FG al[4] syr[p] mg[gr] cop arm, item (*labora*) vg it pp[lat] .. ϛ συ ουν κακοπ. c C***D***E**JK etc go etc pp m | D*E* συνστρατιωτης | χυ ιυ c ACD*E*FG al vg it go cop syr[p] pp[lat] .. ϛ ιυ χυ c D***E**JK etc syr al pp m

4. στρατευομενος .. FG g vg Cyp al m add τω θεω (go *Domino*)

5. A om δε (vg *nam*)

7. ὃ c ACFG al g go syr sl Chr[comm] .. ϛ ἃ c DEJK etc vv m pp m | δωσει (Gb'') c AC*DEFG al vg it al m Dam pp[lat] .. ϛ (=Sz) δωη c C*** (δωει) JK etc

8. D* 111. μνημονευειν χν ιν (χν ιν ot. d e go Ambrst) | Ln δαυειδ (ut ubique), ϛ δαβιδ cf Prol

9. εν ω .. FG g add και | αλλα c ACD* etc .. ϛ αλλ c D***FGJ etc

11. συνζ. c ACDEFG .. ϛ συζ. | CJ al –ζησωμεν; iidem v. sq –λευσωμεν

12. αρνησομεθα c AC al vg (vg[ed] [non am demid al] et. υπομενουμεν) cop syr (hi[2] et. υπομενουμεν) sl Chr Thph Cyp Tert al .. ϛ αρνουμεθα c DEJK etc (FG g om κ. συμβασ. usq απιστουμ.)

13. γαρ c ACDEFGJ al pm g cop syr al pp[gr] m .. ϛ (=Gb+ Sz) om c K etc vg d o go al Dam al pp[lat]

14. C al Thdrt διαμαρτυρουμενος | του (D* al om) κυριου .. CFG al m vv m pp aliq [gr] et [lat] τ. θεου (al[1] τ. χυ) | λογομαχειν c C***DEFGJK al ut vdtr omn cop syr utr go al Clem Chr Thdrt Dam al .. Ln –μαχει c AC* vg it aeth pp[lat] (et. Or[int]) | εις c DEJK al ut vdtr fere omn Chr[aliq] Thdrt[2] al .. Clem δι, Dam ως .. Ln επ c AC 17. (item επ ουδενι γαρ [om am] FG vg it pp[lat])

15. θεω .. A Dam χω (al[1] κυριω)

Tit 3, 9. μοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. 16 τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐ- 16
3, 13. στασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, 17 καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς 17
1Ti 1, 20. 6, 12. γάγγραινα νομὴν ἕξει. ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φίλητος, 18 οἵτινες περὶ 18
τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ
ἀνατρέπουσιν τήν τινων πίστιν. 19 ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ 19
* Nm 16, 5. 26. ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην Ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καί
Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. 20 ἐν μεγάλῃ 20
1Co 3, 12. Ro 9, 21. δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ
ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν· 21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ 21
ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ
1Ti 6, 11. δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον. 22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπι- 22
θυμίας φεῦγε, δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν
1Ti 4, 7. ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 23 τὰς δὲ μωρὰς καὶ 23
ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσιν μάχας· 24 δοῦλον 24
δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν,
ἀνεξίκακον, 25 ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μή ποτε 25
δῴη αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, 26 καὶ ἀνανήψωσιν 26
1Ti 3, 7. ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου
θέλημα.

III.

1Ti 4, 1. Τοῦτο δὲ γίνωσκε ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ 1
Ro 1, 29ss. χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζό- 2
νες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,

---

16. FG al d e (g utrq) pp^{lat} aliq, item Chr (ὅταν γάρ τι καινὸν ἐπεισενεχθῇ, ἀεὶ καινοτομίας τίκτει) καινοφων. | D*K ασεβεις, D*** –βεια
18. FG 17. om την sec | DE d e go την πι. την τιν. (FG g al την πι. τιν.) ανατρ.
19. κυριου c unc omn al longe pl vv ut vdtr omn pp^{gr} pl pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) χυ
21. A εκκαθερη | ευχρηστ. c AC**D*E*FG al^{5} it go cop syr ar^{e} Eph Chr Thdrt^{1} Oec Ambrst Aug^{2} .. ς (Gb^{oo}) praem και c C*D***E**JK etc vg syr^{p} al Or^{3} Thdrt^{1} al | εις .. DEFG al προς
22. FG g αγαπ. πιστ. | των c DEJK al ut vdtr longe pl d e vg go cop syr al Chr^{comm} Dam Thph Oec Ambrst al .. Ln praem παντων c ACFG al^{5} (sed FG al^{1} om των) g syr^{p} al^{2} Chr^{text} Thdrt Isid | A αγαπωντων
24. αλλα c ADEFG etc .. ς αλλ c CJ etc | ηπιον .. D*E*FG aeth νηπιον
25. εν .. FG vg it (d *cuminmodestia*) συν | πραυτητι c ACD* al^{6} Eph Bas Chr^{mss} .. ς πραοτ. c D***EJK etc pp m (FG πριχοτητι) | C al^{1} αντιδιαθεμενους .. E^{mg} FG αντικειμενους | δωη c ACD*FG al Eph Chr^{cd} Isid .. ς δω c D***EJK etc pp m | A add in f. ελθειν
26. ανανηψωσιν (A ανηψω in rasura habet) .. C –ψουσιν .. D* αναλημψωσιν

III. 1. γινωσκε c CDEJK al ut vdtr fere omn vv pl pp ^{gr} et ^{lat} m .. Ln –σκετε c AFG al^{3} (E??) g aeth sl Aug
2. αχαριστοι .. C* αχριστοι, K al^{1} αχρηστοι

3 4 [3] ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, [4] προδό-
5 ται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, [5] ἔχοντες μόρ-
φωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου.
6 [6] ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες
7 γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, [7] πάν-
τοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. 1 Ti 2, 4.
8 [8] ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωυσεῖ, οὕτως καὶ *Ex 7, 11.
οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδό- 1 Ti 6, 5.
9 κιμοι περὶ τὴν πίστιν. [9] ἀλλ᾽ οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια 5, 24.
10 αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. [10] Σὺ δὲ παρη- 1 Ti 4, 6.
κολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ
11 μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, [11] τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, Act 13, 50.
οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς 14, 2. 19.
12 ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐῤῥύσατο ὁ κύριος. [12] καὶ πάντες δὲ οἱ
13 θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. [13] Πονηροὶ δὲ
ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώ-
14 μενοι. [14] σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος Act 16, 1.
15 ἔμαθες, [15] καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνάμενά
16 σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [16] πᾶσα
γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον,

---

3. DE al g Chr pp[lat] m ασπονδ. αστοργ. .. 238. syr ar[e] om utrquo

6. αιχμαλωτιζοντ. c ACD*E*(?)FG al fere[25] Or[mss] Chr Thdrt al[3] .. ϛ (=Gb Sz) -τευοντες c D***E**JK etc Or[ed] Dam | γυναικ. c unc omn al pl pp pl .. ϛ (=Gb Sz) praem τα c minuscc | επιθυμιαις .. A syr[p] Chr[text] Thdrt[1] add και ηδοναις

8. C* ιωαννης .. am demid (item cdd al) pp[lat] m *jamnes* | FG vg it go pp[gr] pm (non Chr Thdrt Dam al) pp[lat] pl (non Aug[1]) μαμβρης | μωυσει (s. μωσ. cf Prol) c ACDEJ etc Thph .. FGK al m pp m μωυση s. μωση | ουτοι .. F αυτοι | D* αντισταυται

9. A η γαρ διανοια | εσται .. FG al (g utrq) go εστιν

10. παρηκολουθηκας c DEJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam al .. Ln -θησας c ACFG (FG ηκολουθησας) 17. | D* μοι | αγωγη .. D* αγαπη | A Thph om τη αγαπη

11. εγενετο c CDEFGJK etc pp m .. Ln -νοντο c A al[6] | ερρυσ. c CD***EF GJ etc .. Ln ερυσ. c AD* | κυριος .. DE θεος

12. ευσ. ζην c CDEFGJK etc vg it go syr al Ath[2] Chr Thdrt al Hil al m .. Ln ζ. ευσ. c A al[3] syr[p] cop Or[2] Ath[1] | ιυ (et. Or al m Ambrst al) .. Gb* c 39. 46. syr[p] pp [gr] et [lat] m

14. τινος c C***DEJK al ut vdtr fere omn vg go cop syr utr al Chr Thdrt Dam al Hil Aug al .. Ln τινων c AC*FG 17. 71.

15. τα pr c AC*D***EJK al ut vdtr fere omn Clem al pm .. Ln [τα]; om C**D*FG 17. Dam[1]

16. και (et. Or Chr Thdrt Dam al) .. vg cop syr arr Clem (Or[1] θεόπνευστος οὖσα ὠφέλιμός ἐστι) Thdor[mop] ap Facund Tert Ambrst al om | ελεγχον c DEJK al ut vdtr fere omn Or Chr Thdrt Dam al .. Ln ελεγμον c ACFG al[4]

πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, 17 ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ 17
1Ti 6,11. τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

IV.

1Ti 5,21. Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μέλλοντος 1
Tit 2,13. κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτί- 2
μησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ και- 3
ρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας
ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν,
4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύ- 4
2,3. θους ἐκτραπήσονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον 5
Phi 2,17. εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπέν- 6
1Ti 6,12. δομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκεν. 7 τὸν ἀγῶνα τὸν 7
καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· 8 λοιπὸν 8
Ja 1,12. ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσιν
τοῖς ἠγαπηκόσιν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

---

16. FG g om πρ. επανορθ.

17. αρτιος .. D*E τελιος | FG al^{2} εξηρτιμενος, K al m εξηρτημ. (ct. εξηρτυμ., απηρτισμ. leg)

IV. 1. διαμαρτ. c ACD*E(?)FGJ al fere^{10} vv pl Ath Cyr pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add ουν εγω c D***K etc (syr^{p} Thdrt om εγω, al om ουν) | χυ ιυ c ACD*FG al am demid (al) it go (praem τ. κυρ.) cop Bas Did pp^{lat} m .. ς του κυριου (τ. κ. om et. vg aeth arm Ath; syr^{p} habet c. ast; E [?] al om του; al vv m add ημων .. om et. Gb Sz) ιυ χυ c D***(E) JK etc vv m pp m | FG 17. 67.** 73. 109. al Thdrt Thph κριναι | και τ. επιφ. c ACD*FG 17. 67.** am harl tol f it cop Cyr (item agnoscit Chr; habet enim: κατὰ [??] τὴν ἐπιφ. α. κ. τ. βασ. αὐτοῦ. κρίνειν, πότε; ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ αὐτοῦ τῇ μετὰ δόξης τῇ μετὰ βασιλείας. ἢ τοίνυν τοῦτο λέγει ὅτι οὐχ οὕτως ἥξει ὡς νῦν, ἢ ὅτι διαμαρτύρομαί σοι τὴν ἐπιφ. αὐτοῦ καὶ τ. βασιλείαν.) Caes^{vrel} Fulg Bed (*per adventum* vg^{ed} pp$^{lat\,2}$; demid Aug *et per adv.*) .. ς (= Gb, sed Gb′) κατα τ. επιφ. c D***EJK etc go syr utr al Thdrt Dam al

2. C ακαιρ. (al^{2} om) ευκαιρ. | FG al vg it go al Or pp^{lat} παρακ. επιτιμ.

3. C ενεξονται | κατα .. DE προς | τ. ιδι. επιθ. c ACDEFG al fere^{20} vg it go al Eph Thdrt Thph Oec pp^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) τ. επ. τας ιδ. c JK etc vv m Chr Dam Aug | FG al g vg al pp^{lat} m επισωρ. εαυτ.

5. κακοπαθ. (FG και κοπαθ.) .. A add ως καλος στρατιωτης χυ ιυ

6. εμης αναλ. c DEJK al ut vdtr longe pl d e am demid (al) go syr utr al Marc^{mon} Chr Thdrt Euthal^{cdd} Dam^{1} Thph Oec Cyp^{1} al .. Ln αναλ. μου c ACFG al^{5} g vg^{ed} cop arm Eus Ath Eph Pallad al Cyp^{1} al

7. τ. αγ. τ. καλ. c DEJK al ut vdtr fere omn vv pl Or^{3} al pm pp^{lat} m (et. Archel) .. Ln τ. καλ. αγ. c ACFG al^{2} g vg Ath Chr^{1} pp^{lat} aliq

8. πασιν c ACD***E**FGJK etc g go cop syr^{p} al m Chr (οὐκ εἶπε Καὶ σοί, ἀλλά Πᾶσι, δηλῶν ὅτι εἰ πᾶσι, πολλῷ μᾶλλον αὐτῷ.) Thdrt

9 10 Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς μὲ ταχέως. 10 Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν
ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Col 4,21. 14, 10.
11 Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν· 11 Λουκᾶς ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ.
Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγαγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς
12 13 διακονίαν. 12 Τύχικον δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν ἀπέ-
λιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα
14 τὰς μεμβράνας. 14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· 1Ti 1, 20.
15 ἀποδῴη αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· Act 19,33.
16 λίαν γὰρ ἀνθέστηκεν τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ
οὐδείς μοι συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λο-
17 γισθείη· 17 ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ
τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρρύσθην
18 ἐκ στόματος λέοντος. 18 ῥύσεταί με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ 3, 11.
καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Ps-Ath Dam al Cyp Archel Hier Aug^{aliq} al .. Gb° c D*E* 67.** d e vg syr ar^{e} Ambrst al

9. D (E?) πρ. εμε

10. ACD***(E?)FGJ al εγκατελειπεν | K al fere^{30} cop κρισκης (syr go *crispus*, ar^{p} *priscus* et aliter) | γαλατιαν .. C al^{5} am* (cdd al ap Wtst) aeth Eus Epiph (οὐ γὰρ ἐν τῇ γαλατίᾳ, ὥς τινες πλανηθέντες νομίζουσιν ἀλλὰ ἐν τῇ γαλλίᾳ) Hier γαλλιαν (Thdor^{mop} ad h. v. Τὰς νῦν καλουμένας γαλλίας· οὕτως γὰρ αὐτὰς πάντες ἐκάλουν οἱ παλαιοί.) | Ln δελματιαν c C 67.** al plus^{10} (A δερματ.)

11. D*E vg it go al Ir Ambrst συν εμοι μονος | αγαγε c A 31. 71. al Thdrt Dam .. ς αγε c CDEFGJK etc Chr al

13. ς (non ς^{e} Gb Sz) φαιλονην c K al m .. diff al | ACFGJ al απελειπον | D*E* al d e vg pp^{lat} aliq μαλιστ. δε

14. αποδωη c D***E**JK (-δωει) al ut vdtr longe pl d e am (demid?) tol al Thdrt (comm πρόρρησίς ἐστιν, οὐκ ἀρά) Dam^{1} (alibi^{1} -δωσει, sed ibi est περὶ ἀρᾶς ὑπ' ἀποστόλων γενομένης) Thph (ἀντὶ τοῦ ἀποδώσει· μᾶλλον γὰρ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά) Hier .. Gb″ Sz Ln -δωσει c ACD* E*FG al fere^{15} g vg al m Chr Eulog (ap Phot) Dam^{1} (vide ante) Oec Aug (*non ait reddat sed reddet*) al

15. ανθεστηκεν c D***EJK al ut vdtr fere omn pp m .. Ln αντεστη c ACD* 17. (item ανθεστη FG)

16. Ln παρεγενετο c ACFG al^{3} Chr^{1} Euthal^{cdd} | ACD***FGJ al εγκατελειπον

17. A om μοι .. al^{1} Euthal (sed var mss) μου | FG al Oec^{comm} πληρωθη | ακουσωσιν (Gb′) c ACDEFG al fere^{10} Eus Euthal al .. ς -ση c JK etc Chr Thdrt al | Ln ερυσθην c AC (non DEFGJ etc)

18. ρυσεται c ACD* 31. 67.** 71. 80. d e vg cop arm Chr^{1,d} pp^{lat} .. ς (Gb°) praem και c D***EFG (FG vg [non am] it pp^{lat} aliq ερρυσατο) JK etc vv m pp m | K om ὁ | ᾧ .. A αυτω | FG om ἡ

1, 16. Act 18, 2. ῎Ασπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. 20 ῎Ερα- 20
etc στος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα.
Ro 16, 23. Act 21, 29. 21 σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης 21
Phil 25. καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.
Phi 4, 23. Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν. 22

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

Ro 1, 1. etc Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Χριστοῦ Ἰησοῦ κατὰ πίστιν 1
ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ᾽ εὐσέβειαν 2 ἐπ᾽ ἐλπίδι 2
2 Ti 1, 9 s. ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων,
1 Ti 1, 11. 3 ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύ- 3
1 Ti 1, 2. θην ἐγὼ κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ 4
2 Ti 1, 2. 2 Jo 3. etc κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ
Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

---

19. πρισκαν .. al fere[20] vv m pp aliq [gr] et [lat] –σκιλλαν
20. C (A latet) J al απελειπον | μιλητω .. A (C*?) μηλωτω .. ar μελιτη
21. FG g vg (non am) ασπαζονται
22. 67.** al[1] om v. 22. | ο κυριος (et. ημων add) c FG 17. al[1] g aeth .. Ln add ις c A 31. 114; ϛ add ις χς c CDEJK etc | η χαρ. μ. υμ. (109. am al pp [gr] m μ. ημων, syr arm με. σου) .. Gb° c al[1] (est petropol.) aeth Ambrst .. D*E d e ερρωσο εν ειρηνη | ϛ (= Gb Sz) add in f. αμην c DEJK etc; om c ACFG 17. 67.** 71. g aeth Ambrst

Subscriptio: C aeth πρ. τιμοθεον .. DE (DE add επληρωθη) FG (praem ετελεσθη) al πρ. τιμ. $\overline{β}$, item A addito (ab** ?) απο λαοδικειας .. ϛ (= Gb Sz) πρὸς τιμόθ. δευτέρα, τῆς ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα (haec τῆς etc JK al pl syr[p] ar[p]; sed K al om πρωτ.), ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης (ἐ. ἀ. ῥ. JK al pl syr utr cop d** al Synops Thdrt al), ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη παῦλος τῷ καίσαρι [JK al m syr[p] ar[p] add ρωμης s. ρωμαιων] νέρωνι (haec ὅτε etc JK al pl syr[p] ar[p] al pl) .. cop add δια ονησιμου .. praeterea numerantur στιχοι ροβ′ (J [$\overline{ρο}$ και δυο sic] K al pl, al ροθ′ [sic s. ρθ′ Euthal?], ροη′, ροϛ′, ρπ′ et aliter), αναγν. α′, κεφφ. θ′, μαρτ. α′ .. am sectt 25 habet.

---

* A al, item (praem αρχεται) DEFG πρ. τιτον .. J του αγιου αποστ. π. επιστολη πρ. τιτον .. ϛ παυλου του αποστ. η προς τιτ. επιστολη

I. 1. χυ ιυ c A al[3] tol (al) cop syr[p] Ambrst[ed] Cassiod .. D* om ιυ .. ϛ Ln ιυ χυ c D***EFGHJK etc
2. επ (D* εφ) .. FGH εν .. 17. al om
4. και pr (Gb″) c C*DEFG 73. 137. vg it cop syr aeth arm Chr[dis] Dam[dis] Or[int dis] Ambrst al m .. ϛ (= Sz) Ln ελεος c AC**JK etc syr[p] al Thdrt al | χυ ιυ c ACD* al d e vg cop arm Thdrt pp[lat] .. ϛ κυριου ιυ χυ c D***EF GJK etc

5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ
6 καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην, [6] εἴ Act14,23.
τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατ- 1Ti3,2ss.
7 ηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. [7] δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον
εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλή-
8 κτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, [8] ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον,
9 ὅσιον, ἐγκρατῆ, [9] ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα
δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀν-
10 τιλέγοντας ἐλέγχειν. [10] Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι ματαιολόγοι
11 καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς, [11] οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτι-
νες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους
12 χάριν. [12] εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται,
13 κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. [13] ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν
14 αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, [14] μὴ προσ-
έχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν
15 ἀλήθειαν. [15] πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ Ro14,14.20.
ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνεί-
16 δησις. [16] θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ
ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

II.

1 2 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. [2] πρεσβύτας νη-
φαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ

---

5. απελιπον (Gb') c ACD*FG al m Or Bas[mss] .. ς κατελιπον c D***EJK etc pp m (–λειπ. ACFGJ al) | επιδιορθωση c CD***E**JK al ut vdtr pl Or Chr Thdrt al m .. Sz Ln –θωσῃς c A(D* επανορθωσῃς) E* (FG δειορθωσης) al m | J al καταστησεις

7. FG αυθαδην et αισχροκερδην, item 2, 8. υγιην

9. ινα .. FG 17. 73. g add και (73. al vv aliq pp[lat] m om και sq) | εν τη διδ. τη υγι. (var al pauc) .. A τους εν παση θλιψει

10. και pr c DEFGJK al ut vdtr pl it (e *ei* pro *et*?) vg (non am** demid) Chr Dam al Lcif Hil Hier al .. Gb° Ln om c AC al fere[30] vv pl Clem al m Ambrst[ed] Aug (Edd pl, et. ς Ln, post ἀνυπότακτοι interpg) | ματαιολογοι .. FG al m vv pm pp pauc praem και | Ln° μαλιστ. [δε] c CDE demid al Thph Hier[1] | CD* εκ της περιτ.

12. ειπεν .. FG g cop add δε (Thph[ed] γαρ) | FG al[1] Clem om αυτων sec

13. DE vv pl pp[lat] αληθ. εστ. 14. εντολαις .. FG Thdrt ενταλμασιν

15. παντα c ACD*E*FG 17. 46. 67.** 109. vg it Or Tert al m .. ς (Gb°°) add μεν c D***E**JK etc syr[p] al pp m; cop syr (Or) add γαρ | μεμιαμμενοις c ACD*(μεμιανμ.) JK al pm (item FG al μεμειαμενοις) Chr (et. cd ap Mt) .. ς –ασμενοις c D***E etc item (ut editi sunt) Clem Or al m | 174. aeth Ambrst[ed]? Hier[1]? om και απιστ.

II. 2. πρεσβυτας .. al pauc Or –τερους | νηφαλιους .. et. –λαιους (GJ etc) et –λεους (K etc) leg

1 Ti 2, 9. 3, 11. ὑπομονῇ· 3 πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ δια- 3
5, 14. βόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, 4 ἵνα σωφρονί- 4
ζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, 5 σώφρονας, ἁγνάς, οἰ- 5
1 Pe 3, 1. κουρούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος
τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. 6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν, 6
1 Ti 4, 12. 7 περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ 7
ἀφθορίαν, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐν- 8
1 Ti 6, 1. Eph 6, 5. τραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον. 9 Δούλους ἰδίοις δεσπόταις 9
1 Pe 2, 18. ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, 10 μὴ νοσφι- 10
ζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν
τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, 11
12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς 12
ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,
13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ 13
Ga 1, 4. μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν 14
1 Ti 2, 6. ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ
λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

1 Ti 4, 11s. Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μη- 15
δείς σου περιφρονείτω.

---

3. πρεσβυτιδας .. al pauc Or[cd] –τερας | F κατασχηματι | ιεροπρεπεις .. CH** 17. 31. 73. al vv pm Clem Bas Thdrt pp[lat] –πει | AC 73. μηδε οινω

4. σωφρονιζουσιν c AFGH al .. ς –ζωσι c CDEJK etc

5. οικουρους c D***(E**?)HJK al ut vdtr omn Clem al m .. Gb′ Ln –ργους c ACD*(E*?)FG (cf Steph. Thes. sub οἰκουρός, –ργός, –ργέω)

7. D* 1. 37. al Chr Dam εαυτον (sed 1. 37. al Thdrt Dam παντας .. eodem modo legere licet παντασεαυτον in AC) | αφθοριαν (Gb′) c ACD*E* (FG αφθονιαν) K 17. 31. al fere[40] Dam Oec[comm] .. ς αδιαφθορ. c D*** E**J etc Chr al | αφθορ. (C etc add αγνειαν(σεμν. (ς [non ς[e] Gb Sz] add αφθαρσιαν c D***E[**?] JK al plus[30] vv aliq Chr[ms] Thdrt)

8. λεγειν h. l. c ACDEFGJ al vg it al Thdrt Ambrst al .. ς ante φαυλ. c (K εχειν) etc .. var al | ημων c CDEFGJK al longe pl vv pm pp [gr] et [lat] m .. ς (= Gb Sz) υμων c A etc cop al Thdrt al

9. ιδι. δεσπ. c CFGJK al ut vdtr fere omn g al Chr Thdrt Dam al .. Ln δεσπ. ιδι. c ADE al vv pl pp[lat]

10. μη ∴ C**D*FG al μηδε | πι. πασ. (Thph πασιν, sed mg πασαν; vg al εν πασιν) ενδ. c JK al ut vdtr longe pl cop al m Chr Thdrt Dam al .. FG g πα. ενδ. πι. .. Ln πα. πι. ενδ. c ACDE al[5] d e al pp[lat] .. var al | την sec c ACDEFG al Chr Thdrt .. ς (= Gb+ Sz) om c JK etc Dam al

11. ἡ sec c C***D***EJK al ut vdtr omn Clem Cyr hrs[cdd pm] Nyss Chr Thdrt Procl Dam al .. Ln om c AC*D* syr utr, item FG Cyr hrs[ed]; sed FG Cyr hrs[ed] g vg cop al pp[lat] m του σωτηρος ημων pro ἡ σω. (cf 3, 4.)

12. D* om τας 13. FG g cop χυ ιυ 14. DE d e Lcif υπ. ημ. εαυτ.

15. λαλει .. A διδασκε | περιφρον. (sic Hier[dis]) .. al m καταφρ.

III.

1 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, Ro13,1ss.
2 πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, ^{2} μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους 2Ti3,17. 2,24s.
εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραΰτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.
3 ^{3} ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες
ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυ-
4 γητοί, μισοῦντες ἀλλήλους· ^{4} ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία 2,11.
5 ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, ^{5} οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν 2Ti1,9.
ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ
6 παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, ^{6} οὗ ἐξέχεεν ἐφ᾽ ἡμᾶς
7 πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ^{7} ἵνα δικαιωθέντες τῇ
8 ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ᾽ ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. ^{8} πιστὸς 1Ti4,9. 2,3.
ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν 1,4. etc
καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ
9 ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· ^{9} μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις
10 καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. ^{10} αἱ-
11 ρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν νουθεσίαν καὶ δευτέραν παραιτοῦ, ^{11} εἰδὼς
ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.
12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τύχικον, σπούδασον ἐλθεῖν πρός 2Ti4,9
13 με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. ^{13} Ζηνᾶν τὸν νομικὸν
14 καὶ Ἀπολλῶ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. ^{14} μανθα- Act18,24.

III. 1. Υπομιμν. .. A vv^{2} add δε | αρχαις c ACD*E*FG 17. 31. 67. g Dam ap Wtst (non Dam^{2} ed. Lequien) .. ς (Gb°) add και c D***E**JK etc | πειθαρχ. .. και s. praem (FG g arm) s. add (A arm)

2. μηδενα .. FG (g utrq) μη, K μηδεν | πραυτ. c AC 31. 67.** .. ς πραοτ. c DEFGJK etc

3. ανοητοι .. DE vv pauc pp^{lat2} add και | στυγητοι .. D* μισητοι

5. ὧν c C**D***EJK al ut vdtr fere omn Ath (ex mss pl) Cyr^{hrs} Ps-Ath (de s. trin.) Chr Thdrt^{3} al .. Ln ἅ c AC*D*FG al Clem Cyr^{saepe} al | το α. ελεος c AD*EFG (DEFG vv pm pp aliq τ. ελ. αυτ.) al fere^{10} pp pl .. ς τον α. ελεον c D***(E**?)JK etc Chr al | λουτρου c CDEFGJK etc Or^{saepe} Ath Cyr^{hrs} al pm .. Ln praem του c A | πνευματος .. D*E*FG it pp^{lat} m (non Hier) praem δια (syr^{p} c. ob. sl κ. δια ανακ. πν.)

6. οὗ .. D* al ὅ | σωτηρος .. 31. Cyr^{hrs} κυριου, al^{3} θεου

7. γενηθωμεν c ACD*FG al Ath Chr .. ς γενωμεθα c D***EJK etc Cyr^{hrs} al (Thdrt^{ed} γινωμ.)

8. θεω c unc omn al pm Thdrt Dam Thph .. ς (Gb°) praem τω | καλα c ACD*EFGJK al pm Chr Dam .. ς (Gb°°] praem τα c D*** etc Thdrt al

9. γενεαλογ. .. FG g λογομαχιας | DEFG εριν (D*FG ερειν)

10. νουθεσιαν h. l. c DEFG it syr^{p} Chr Thdrt^{1} (pp^{lat} vide post) .. ς Ln post δευτερ. c ACJK etc vg al pp^{gr} et ^{lat} m | και (FG g ἤ) δευτεραν (et. Or Ath^{2} al pl Ir^{1} al pm) .. DE d e cop (Chr ap Wtst) κ. δυο .. Ir^{1} Hier^{1} (notans *in lat cdd legi Post unam et alteram correpi.*) al pm om

13. FG (g sub *aut*) απολλωνα, D***^{a}H* 26. -λων | σπουδ. .. FG ταχεως | D* al m Thdrt^{ed} λιπη

νέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας
χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.
Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς 15
ἐν πίστει.
Ro16,24. etc Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

9. Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς Φιλή 1
μονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν ²καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ καὶ 2
Col4,17. Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ.
Ro1,7. etc ³χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 3
Eph1,15s. etc Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν 4

15. ασπασαι .. A -σασθε | η χαρις [add του κυριου (DE d e) s. τ. θεου (FG etc)] μ. π. υμ. (17. μ. του πνευμ. σου) .. aeth om .. praeterea ς (= Gb Sz) add αμην, Ln [αμην] c D***EFGHJK etc; om c ACD* 17. d aeth Ambrst Hier Pel

Subscriptio: C πρ. τιτον, item addito επληρωθη DE, item praemisso ετελεσθη επιστολη FG, item addito (ab A**?) εγραφη απο νικοπολεως A .. HJ: παυλου αποστολου (J του αγ. αποστ. παυλ.) επιστολη προς τιτον της κρητων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη απο νικοπολεως της μακεδονιας .. ς πρὸς τίτ. τῆς κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον (al om) ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα (haec τῆς κρητ. etc HJK al pl syr[p]) ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεως τῆς μακεδονίας (haec ἐγρ. usq μακ. HJK al pl syr[p], item omisso της μακ. A (**?) al d** syr cop aeth Synops Thdrt Euthal al) .. insuper add δια ζηνα και απολλω (syr), δι επαφροδιτου (Ebedjesu), δι αρτεμα του μαθητ. αυτου (cop) .. numerantur στιχχ. ϟζ' (HJK al pl; et. Euthal etc .. diff al), item (ut Euthal) αναγν. α', κεφφ. ς', μαρτ. α' .. am sectt 10 habet.

* A al, item (praem αρχεται) DEFG πρ. φιλημονα .. JK al παυλου (J al praem του αγ. αποστ.) επιστ. πρ. φιλ. (al[1] add και απφια [-ιαν?] δεσποτας Ονησιμου και αρχιππον τον διακονον) .. ς παυλου του αποστ. η πρ. φιλ. επιστολη

1. δεσμιος .. D*E* d e αποστολος, al pauc δουλος | χυ ιυ .. D*E*J al pm vv m pp [gr] et [lat] aliq ιυ χυ | αγαπητω .. et. add (D*E* etc) αδελφω
2. D* αφφια, FG al g αμφια, al αππια | αγαπητη c D***E**JK al ut vdtr fere omn syr utr (sed syr[p] c. ob. praem αδελφη) al Thdor[mop] (dis: ὥσπερ ἀγαπητὸν ἐκεῖνον ἐκάλεσεν, οὕτω καὶ ταύτην etc) Chr Thdrt Dam al .. Gb'' Ln αδελφη c AD*E*FG al[3] et al[1 mg] it am tol harl* cop al Hes Hier .. et. praem s. add αδελφη | συνστρατ. c ADEFG .. ς συστρ. c JK etc

5 προσευχῶν μου, [5] ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς
6 τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, [6] ὅπως ἡ κοινωνία τῆς
πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν
7 εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν. [7] χάριν γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ
ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ.
8 9 [8] Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, [9] διὰ
τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ
10 δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, [10] παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, 1.
11 ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον, [11] τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ 1Co4,15.
12 δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα. [12] σὺ δὲ αὐτόν, τοῦτ᾽ ἔστιν τὰ
13 ἐμὰ σπλάγχνα, [13] ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ

---

5. DE al fere^{10} vv aliq Ambrst τ. πιστ. κ. τ. αγαπ. | προς c D***FGJK al ut vdtr fere omn pp m .. Ln εις c ACD*E 17. 137. (et. bis leg προς) | ιν .. D*E al d e add χν .. diff al

6. ενεργης .. *evidens s. manifesta* (εναργης) vg d e Hier (add: *sive ut in Graeco melius habetur efficax*) al | αγαθου .. FG al m g al Pel praem εργου | Ln om του c AC 17. | ημιν c ACDEJK al pl vv m pp m Ambrst al .. ϛ (= Gb Sz, sed Gb′) υμιν c FG etc vg^{ed} cop syr utr (sed syr^{p} mg ημ.) al Thph Hier .. am demid sl^{int} om ε. ημ. (al^{1} εν εμοι, ar^{e} εν σοι) | ιν c DEFGJK etc vv pl pp m .. Gb^{oo} Ln om c AC al^{2} cop aeth Ambrst Hier (syr al ιν χν)

7. χαριν (Gb″) c JK al ut vdtr longe pl Chr^{cd} Thdrt Dam Thph Oec^{text} (Thph χάριν ἔχομεν τοῦτ᾽ ἔστι χαρὰν ἔχομεν etc; Hes χάριν interpretatur χαράν; Erotianus: --- καὶ γὰρ πολλάκις οἱ ποιηταὶ τὴν χάριν χαρὰν καλοῦσιν. cf et. 2 Co 1, 15.) .. Gb Sz (item edd m Elz aliaeque) Ln χαραν c ACDEFG al fere^{10} (vv omn pp^{lat} *gaudium*) Chr Oec^{comm} | εχομεν (al^{1} sl εχω) πολλ. c D*** (D π. εχ., item vv) JK al ut vdtr longe pl syr utr al Chr Dam Thph Oec .. Ln πολλ. εσχον (εσχον et. Gb′) c ACFG al^{5} g vg cop al Thdrt pp^{lat} aliq; item π. εσχομεν D*E d e Hier | επι .. D*J al εν

8. D* vg d e Hier πολλ. παρρ. εχω (*habens*) εν χω ιυ

9. αγαπην .. A αναγκην | Ln νυν c A al pauc Thph | χυ ιυ c AC al cop ar^{r} aeth iber Ambrst Hier Amb .. ϛ ιυ χυ c D***EFGJK etc .. D* om | Ln sic: παρακαλῶ. τοιοῦτος ὢν (ὡς Παῦλος), πρεσβύτης, .. Gb Sz παρακαλῶ· et Ἰησοῦ Χριστοῦ· .. ϛ παρακαλῶ, et Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10. εγεννησα c CDEFGJK etc vv fere omn pp m .. Ln praem εγω c A al^{2} sl^{ms} Chr^{1} (et. cdd ap Mt ad h. l.) | δεσμοις c AD*(E?)FG 17. 23.* al vg it pp^{lat} .. ϛ (Gb^{oo}) add μου c CD***JK etc vv pl pp m

11. σοι sec .. FG al fere^{10} g vg Hier al praem και | ανεπεμψα (Gb′ επεμψα c DE al vv aliq Chr) c D***FGJK al ut vdtr fere omn am go syr^{p} al pp m .. Ln add σοι c ACD*E 17. vv pm pp$^{lat\,3}$, item προς σε demid al Chr Ambrst

12. συ δε .. Ln om c AC 17. (hi σοι add; vide ad 11.) | ϛ add in f. προσλαβου (et. post συ δε [al^{4} cop] s. post αυτον [g arm Thdrt] pon) c CDEJK etc .. om c AFG 17.

σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου, [14]χωρὶς δὲ τῆς σῆς 14
γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου
ᾖ ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον· [15]τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν ἵνα 15
αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς, [16]οὐκ ἔτι ὡς δοῦλον ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν 16
ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ·
[17]εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ. [18]εἰ δέ τι ἠδίκη- 17 18
σέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα. [19]ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ 19
χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις.
[20]ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα 20
ἐν Χριστῷ.

Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω 21
ποιήσεις. [22]ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν 22
προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

Col 1, 7. Act12,12. 'Ασπάζεταί σε 'Επαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ 'Ιησοῦ, 23
27, 2. [24]Μάρκος, 'Αρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου. 24
2Ti4,10 s. Col 4, 14. 'Η χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος 25
Phi 4, 23. etc ὑμῶν.

---

13. μοι διακ. c ACDEFG al vg it go pp^{gr} aliq pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) διακ. μοι c JK etc vv m Chr ad h. l. al

14. κατα sec (FG al κατ, item DFG al pr) .. D* vg it pp^{lat} om

17. με c CDEFGJ al pm pp m .. ς (= Gb Sz) εμε c AK etc

18. ελλογα (ενλ. D* al; non ACFGJ etc) c ACD*FG 17. 31. .. ς -γει c D*** EJK etc (cf Stephan. Thes. sub ἐλλογέω)

19. αποτισω .. D* scholl αποδωσω (d etc *reddam*) | D*E* d e add in f. εν κυριω

20. χριστω c ACD*FGJ al m vv pl pp^{3} pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) κυριω c D***EK etc

21. ὅ c DEJK al ut vdtr fere omn vv pl pp m pp^{lat} .. Ln ἅ c AC al^{3} cop syr^{p}

23. ασπαζεται c ACD*E(?) al m vv pl pp ^{gr} et ^{lat} m .. ς (= Gb Sz) -ζονται c D***JK etc

25. ς (= Gb Sz) add in f. αμην c C (cf C in append) D***EJK etc; om c AD* d arm ar^{h} Ambrst^{ed} (et. ap Sab) Hier

Subscriptio: (periit in A) C aeth πρ. φιλ., item (addito επληρωθη) DE (FG manci sunt post v. 30; sed G [non F] g vacuo spatio interposito notat: προς λαουδακησας [g *laudicenses*] αρχεται επιστολη) .. J al syr^{p} του αγιου αποστ. παυλ. επιστ. πρ. φιλημ. και απφιαν δεσποτας του ονησιμου και προς αρχιππον τον διακονον της εν κολοσσαις εκκλησιας· εγραφη απο ρωμης δια ονησιμου οικετου (al pauc et. plura add) .. ς (= Gb Sz) πρὸς φιλήμ. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης (ἀ. ῥ. JK al pl d** cop syr utr al Thdrt Euthal al) διὰ ὀνησίμου οἰκέτου (διά etc K al pl [J al], item omisso οικετ. al cop syr) .. praeterea numerantur στιχχ. λζ' (ita JK al pl; et. Euthal .. al μζ', μβ' et aliter); item (ut Euthal) αναγν. α', κεφφ. β' .. am sectt. 4 habet.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν
ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν
2 υἱῷ, 2 ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας,
3 3 ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ
φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν ποιη-
σάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, 8, 1. etc
4 4 τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ'
5 αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων Υἱός 5, 5. *Ps 2, 7.
μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ *2Sa7,14.
6 εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; 6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν
πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάν- *Ps 97,7.
7 τες ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέ- *Ps104,4.
8 λους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, 8 πρὸς δὲ
τὸν υἱόν Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύ- *Ps45,6s.
9 τητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. 9 ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας
ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως

---

* AB (item C in subscr.) al πρ. εβρ. .. J του αγιου και πανευφημου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. εβραιους, similiter al .. ς η πρ. εβρ. επιστ. (ς [non ς[e] etc] add παυλου)

I. 1. εσχατου c ABDEJK al longe pl vg cop al pp pl .. ς (= Gb Sz) -των c minuscc harl* it al Or[1] al

2. δι ου .. 109. διο | εποι. τ. αι. (Gb") c ABD*E al vg it cop syr al pp[gr] et [lat] m .. ς τ. αι. εποι. c D***JK etc syr[p] al Chr Thdrt al

3. φερων .. B φανερων | καθαρισμον c ABD***a 17. 46.* 47. 80. vg arm Cyr[saepe] Cyr[hrs] Ps-Ath (ed. Bened. II, 337.) Dam[comm] Sedul Cassiod Bed .. ς praem δι εαυτου c D***bEJK etc syr[p] al Chr al, item δι αυτου D* 137. d e ar[p] Cyr[1] al m (Thdrt: τὸ Δι' αὑτοῦ δασέως ἀναγινώσκειν προσήκει ἀντὶ τοῦ Δι' ἑαυτοῦ) .. cop *per quem*, aeth *et per quem* | ποιησαμενος h. l. c JK al ut vdtr longe pl syr[p] al Cyr utr al pm .. Ln ante εκαθισ. c ABDE al vg it Did Ps-Ath Dam[comm] | αμαρτιων c ABD*E* 67.** al vg it cop syr aeth Cyr utr al m Aug Sedul Cassiod Bed .. ς (Gb[oo]) add ημων c D***E**JK etc syr[p] al Chr Thdrt Ps-Ath al

4. B om των

7. αγγελους pr .. D*E al[1] d e Did Chr[cd] (semel) add αυτου | DE al[4] (item ed Tisch VI. F) d e (syr?) πνευμα

8. B 17. om του αιωνος | ραβδ. (Ln praem και [et. c D*E* 17. (?) d e am tol aeth] η c AB [17.?] 53.) ευθ. (Ln praem της c AB 53.) η (Ln om c AB 53.) ραβδ. τ. β. σου (B αυτου) c D***E**JK al ut vdtr fere omn vv pl Chr Thdrt Dam al

9. ανομιαν (*D -ιας) .. A al[7] Eus Cyr Chr[cdd] ap Mt Chron αδικιαν (item A al Eus Ath Cyr *Ps 45. 7.)

* Ps 102, 26-28. παρὰ τοὺς μετόχους σου. [10] καί Σὺ κατ᾽ ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμε- 10
λίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί· [11] αὐτοὶ ἀπολοῦνται, 11
σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, [12] καὶ ὡσεὶ 12
περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτοὺς καὶ ἀλλαγήσονται, σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ
* Ps 110, 1. Mt 22, 44. etc ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. [13] πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε Κάθου 13
ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;
[14] οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα 14
διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

II.

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μή 1
Ga 3, 19. Act 7, 53. ποτε παραρυῶμεν. [2] εἰ γὰρ ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος 2
καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, [3] πῶς 3
ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λα-
βοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,
[4] συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις 4
δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.
Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς 5
* Ps 8, 4-6. λαλοῦμεν. [6] διεμαρτύρατο δέ πού τις λέγων Τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μι- 6
μνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; [7] ἠλάττωσας αὐ- 7
1 Co 15, 27. Eph 1, 22. τὸν βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, [8] πάντα 8
ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα
οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα

---

11. διαμένεις (hoc acc. J al ut vdtr longe pl cop syr utr al) .. D***E al vg it διαμενεῖς

12. ωσει .. D* (E*?) Dam ως | ελιξ. .. D* 43. vg (non harl*) it Tert αλλαξεις | αυτους c D***JK al ut vdtr omn vv pl pp pm .. Ln add ως ιματιον (D*E ειματ.) c ABD*E d e aeth arm

13. D* om αν 14. B Or[2] διακονιας (–ιαν Or[5] al pm)

II. 1. προσεχ. ημ. c ABDE al vg .. ς ημ. πρ. c JK etc | παραρυ. c ABD*J al syr[p] mg[gr] .. ς παραρρυ. c D***E etc

2. J δι αγγελου

4. B συμμαρτυρ. | τε .. al m vg al pp aliq [gr] et [lat] om | αυτου .. D*E* του θεου

5. υπεταξεν .. C vg (non tol harl*) sl[cd] Chron add ο θεος

6. Τι .. Ln τις c C* al[1] d e tol cop Dam (item A al m Ps 8, 4.)

7. D* ελαττωσας | ς (= Gb Sz) add in f. και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου, Ln [και usq σου] c ACD*E etc vv pl Thdrt Sedul al; om c BD***JK al longe pl syr[edd] et [edd aliq] (syr[p] c. ast. habet) sl[ms] Chr Dam al[2]

8. γαρ τω c ACJK al ut vdtr fere omn pp m .. Ln τω γαρ c BDE 23. 53. | DE syr τα πα. υποτ. αυτω | Ln [αυτω] pr; om B d e (Thph om αυτω tert; d e *omnia ejus*)

9 ὑποτεταγμένα. [9] τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν
Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως
10 χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. [10] ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν Ro 11, 36.
τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν
11 ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. [11] ὅ τε γὰρ
ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύ- Jo 20, 17. Mt 28, 10.
12 νεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, [12] λέγων Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς *Ps 22, 23.
13 ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. [13] καὶ πάλιν Ἐγὼ ἔσομαι *2Sa 22, 3.
πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν *Es 8, 17s.
14 ὁ θεός. [14] ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ
αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταρ- 1Co 15, 26. 2Ti 1, 10.
γήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον,
15 [15] καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι
16 ἦσαν δουλείας. [16] οὐ γὰρ δή που ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρ-
17 ματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. [17] ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελ-
φοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς
18 τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. [18] ἐν ᾧ γὰρ πέπον-
θεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

III.

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε
2 τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, [2] πιστὸν ὄντα
3 τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωυσῆς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. [3] πλείονος γὰρ *3, 5. Nm 12, 7.
οὗτος δόξης παρὰ Μωυσῆν ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ

---

9. χαριτι (ita et. [cdd ap Or, ap Hier] Eus Ath Cyr Chr al m Faustin al) .. 53. 67.** syr^{cdd} Nestorianorum (his tribuunt χωρις Thph et Oec) Or (χωρὶς θεοῦ ἢ ὅπερ ἔν τισι κεῖται ἀντιγρ. χάριτι θεοῦ, item alibi: ὅπως χάριτι ἢ χωρὶς θεοῦ etc) Thdor^{mop} (dis: γελοιότατον δή τι πάσχουσιν ἐνταῦθα τὸ Χωρὶς θεοῦ ἐναλλάττοντες καὶ ποιοῦντες Χάριτι θεοῦ, οὐ προσέχοντες τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς γραφῆς etc) Thdrt al Amb Fulg Vig [χωρις θεου collato 1 Co 15, 27. ad v. 8. ουδεν αφ. α. ανυποτ. notatum vdtr]

12. A εμμεσω (non CDEHJ etc) 13. επ .. C*(?) al εν

14. αιμ. κ. σαρκ. (Gb'') c ABCDE al it am (al) cop syr^{p} al Or Eus Ath al pm pp^{lat2}(?) .. ς σαρκ. κ. αιμ. c JK etc | των αυτων .. D*E* (it *eorundem passione*) Eus Thdrt^{1} Hier add παθηματων | θανατου pr .. D*E* it add θανατον

15. JK al Chr^{cdd} απαλλαξει .. A αποκαταλλαξῃ

17. A 17. Ath Chr (Aug Vig) ταις αμαρτιαις

III. 1. D* κατανοησετε | ιησουν c ABC*D* al fere^{10} vv m Ath al^{gr} et^{lat} .. C** s. *** D***EJK al pl vv m Or al m Hil ιν χν .. ς (= Gb Sz) χν ιν c test pauc

2. εν c B cop sah ar^{e} Amb .. ς Ln add ολω (v. 5. nemo om nec *Nm 12, 7.)

3. ουτ. δοξ. c ABCDE al it Chr .. ς (= Gb Sz) δοξ. ουτ. c JK etc pp m | D* παρα μωυσεως

οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. [4] πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινός, 4
*Nm12,7. ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας θεός. [5] καὶ Μωυσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ 5
οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, [6] Χριστὸς 6
δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παῤῥη-
14. σίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος κατάσχωμεν.
*Ps 95, 7-11. Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς 7
*Ex17,7. αὐτοῦ ἀκούσητε, [8] μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπι- 8
*Nm14, 22 s. κρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, [9] οὗ ἐπείρασαν 9
οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη.
[10] διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· 10
4, 3. αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου, [11] ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου Εἰ 11
εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. [12] βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτε 12
ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ
ζῶντος, [13] ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ 13
τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτῃ τῆς ἁμαρ-
τίας· [14] μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς 14
6 ss. ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. [15] ἐν τῷ λέγεσθαι Σή- 15
μερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας
ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· [16] τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; 16
*Nm 14, 22 ss. ἀλλ᾽ οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωυσέως; [17] τίσιν δὲ 17

---

4. παντα c ABC*D*E*K al Chr[cd] .. ς (Gb°) praem τα c C** s. *** D*** E**J etc

6. οὗ [al pauc add ὅ] (ita et. Cyr Did al pm Hier) .. Gb′ ος c D* 6. 53. 67.** vg it Lcif al | εαν c BD*E* 17. 53. .. ς εανπερ c ACD***E**JK etc (εανπερ nec v. 14. nec 6, 3. variat) | κατασχωμεν c B aeth Lcif Amb .. ς Ln praem μεχρι τελους βεβαιαν (al[3] βεβαια, βεβ. om et. syr, al[1] post κατασχ. pon; cop βε. με. τε.; Hier post ημεις pergit: εανπ. την αρχην etc e v. 14.)

9. οὗ .. D*E* οπου | επειρασαν c ABCD*E* 17. it cop (ap Wtst) Lcif .. ς (Gb°) add με c D***E**JK etc (A al[2] it om et. Ps 95.) | εν δοκιμασια (Gb′) c ABCD*E 53. 73. 137. it cop Lcif; item Clem (protrept. § 84.) Did .. ς εδοκιμασαν με c D***JK etc | AC al Did ιδον | τεσσερ. c A (B ?) C etc .. ς Ln τεσσαρ. c J etc (v. 17. et. H) .. DE ·μ̄·

10. διο .. al fere[10] (Cyr Amb) om | ταυτη (Gb″) c ABD* 6. 17. 23. 53. 57. 67.** vg (it *ista*) Clem Did (ita nullus cd Ps 95.) .. ς εκεινη c CD***EJK etc | ειπον (ita Ps 95. A al pm) c BCD***EJK etc Clem Did al m .. Ln ειπα c A (D* ειπαν; ita et. al pauc Ps 95.) al fere[10] Chr[cd**]

12. βλεπετε .. 114. add δε, it aeth *itaque*

13. AC etc χαλειτε | εξ υ. τις c BDEJK al pl etc .. ς (= Gb Sz) τις εξ υ. c ACH etc

14. του χυ γεγ. c ABCDEH etc .. ς (= Gb Sz) γεγ. του (J al om) χυ c JK etc | υποστ. (67.** πιστεως) .. A al[2] vg sl[ms] Hier[1] al add αυτου

15. Ln κατάσχωμεν, [15] ἐν et παραπικρασμῷ. [16] | D*(E*?) σκληρυνετε

16. τίνες (ita et. syr ar[e]) .. ς (= Gb Sz) τινές (ita et. vg it cop syr[p] al)

17. τισιν δε .. Ln add [και] c A it

προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα
18 ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατά-
19 παυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνή-
θησαν εἰσελθεῖν διὰ ἀπιστίαν. 4, 6.

IV.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μή ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς
2 τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ γάρ ἐσμεν
εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς
3 ἐκείνους μὴ συγκεκραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. 3 εἰσερχόμεθα
γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν Ὡς ὤμοσα ἐν 3, 11. *Ps 95, 11.
τῇ ὀργῇ μου Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων
4 ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων. 4 εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης
οὕτως Καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν *Gn 2, 2.
5 ἔργων αὐτοῦ. 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν
6 μου. 6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον
7 εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον διὰ ἀπείθειαν, 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, 3, 19.
Σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς προείρηται Σή- 3, 15. *Ps 95, 7s.

---

17. τεσσερ. .. ς Ln τεσσαρ. ut v. 9. | αμαρτησασιν (al -τανουσιν) .. A 47. απειθησασιν | επεσεν c AB (e sil.) C (sic) HJK al ut vdtr longe pl Mac Bas Dam al .. Ln -σαν c DE Cyr, item -σον al m pp aliq

19. δια c CD***EJ al (item al Thph δια την) .. ς Ln δι c A (B e sil.) D* etc

IV. 1. D* al Mac Thdrt καταλιπομενης .. D*(E*?) add της | J al m Mac Thph δοκει | υμων .. al pauc vg^{sixt} Thdrt ημ. (al^{1} Thph om εξ υμ.)

2. συγκεκραμενος c 17. 31. 37. 41. 114. (-μμενος), item ut vdtr al, vg (et. demid harl, non am tol) it (it Lcif: *verbum auditus non temperatus fidem* [Lcif *fidei*] *auditorum*) syr ar^{e} Cyr^{1} Thdrt^{Herveti} Lcif .. Gb' Ln συγκεκερασμενους c ABCD* al fere^{10} Thdor^{mop}, item (Gb') συγκεκραμενους (al -μμενους) D***EJK al^{60} (qui citantur) Cyr^{1} Mac Chr Thdrt Phot al, item vv pm | τοις ακουσασιν (Thph: ἀκούσαντας λέγει τοὺς πιστεύσαντας· οὗτοι γὰρ τῷ ὄντι ἀκούσαντες ἂν λέγοιντο) .. D* (it Lcif *auditorum*) syr^{p} mg sl των ακουσαντων, Chr^{cd} τους -σαντας .. 71. τοις ακουσθεισιν, item Thdor^{mop}: οὐ γὰρ ἦσαν κατὰ τὴν πίστιν τοῖς ἐπαγγελθεῖσι συνημμένοι· ὅθεν οὕτως ἀναγνωστέον Μὴ συγκεκερασμένους τῇ π. τοῖς ἀκουσθεῖσιν, atque idem (Noesselt conjecit τ. ακουσμασιν) vdtr interpretari Thdrt: μὴ πιστῶς [τὴν τοῦ θεοῦ ἐπαγγελίαν] δεξαμένους --- καὶ οἷον τοῖς θεοῦ λόγοις ἀνακραθέντας. Item vg *ex iis quae audierunt.*

3. AC εισερχωμεθα (Chr^{cd} εισελευσομεθα) ουν (ουν et. al, syr ar^{e} δε), item cop *ingrediemur* (ita et. vg) *ergo* | BD* om την pr | ει .. A om, C* η

4. 109.^{lat} om γαρ (jungens ειρηκ. c καιτοι) | A om εν (om al^{2} Chr) τ. η. τη εβδ.

5. ει .. D* (sic) al^{2} om .. it *et*

6. δια c ACJ etc .. ς Ln δι c (B e sil.) DE etc

7. προειρηται (Gb'') c ACD*E* al fere^{10} vv pm Cyr Chr Thdrt Lcif Bed .. B al^{2} προειρηκεν .. ς ειρηται c D***E**JK etc

μερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας
*Jos22,4. ὑμῶν. [8] εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει 8
μετὰ ταῦτα ἡμέρας. [9] ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 9
[10] ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ 10
τῶν ἔργων αὐτοῦ ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.
Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν 11
τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. [12] ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ 12
θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ
διικνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν,
καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· [13] καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις 13
ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.
8,1. 3,1. Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν 14
2,17s. τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. [15] οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα 15
5,2. μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ
10,22. πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. [16] προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρ- 16
ρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς
εὔκαιρον βοήθειαν.

V.

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων 1
8,3. 9,9. καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ
4,15. ἁμαρτιῶν, [2] μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν καὶ πλανωμένοις, 2
ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν, [3] καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς 3
7,27. περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. [4] καὶ 4
οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ,

---

8. αν .. B αρα 9. B απολειται
10. απο pr .. D*E syr[p] Cyr Chr[cd] add παντων
12. D(E?) αχρις | ψυχης c ABCHJ al fere[10] Or[3] Eus Ath al pm .. ϛ (Gb[oo]) add τε c DEK etc (τε sq nemo om) | C*D* (it) ενθυμησεως (D* perg εννοιων τε)
15. πεπειραμενον (Gb'') c CJK al longe pl Or[2] Nyss Cyr Epiph Chr[cdd] al .. ϛ[e] (item Gb Sz, non ϛ) Ln -ρασμενον c ABDE etc Or[4] Chr al
16. ελεος c ABC*D*E(*?)K al Antioch .. ϛ ελεον c C**D***(E**?)J etc pp m | B om ευρωμεν | D*E* it om εις

V. 1. τε c ACD*** (* τε δωρα) EJK etc .. Ln om c B
2. επει και .. D* και γαρ
3. δι αυτην c ABC*D* al syr utr (item al vdtr; vg *propterea*; it *propt. illam*) Cyr Chr[cd] Thdrt[1] .. ϛ δια ταυτην c C***D***EJK etc (et. δια τουτο et aliter leg) | εαυτου c ACD***EJK al ut vdtr fere omn pp pm .. Ln αὑτου c BD* al | περι sec (Gb') c ABC*D* 17. 31. 47. 73. 118. Chr[cdd] Thdrt[1] .. ϛ υπερ c C***D***EJK etc Chr Thdrt[1] al
4. D* ουχ, item v. 8. D* απ ων | DE al λαμβ. τις | αλλα c ABC*DEK al pl pp m .. ϛ (= Gb Sz) add ὁ c C**J etc Constst Thdrt Thph (C**J al Thdrt αλλ ο)

5 καθώσπερ καὶ Ἀαρών. [5] οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενη- *Ex 28, 1.
θῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμε- *Ps 2, 7.
6 ρον γεγέννηκά σε· [6] καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα 7, 17. *Ps 110, 4.
7 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. [7] ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεή-
σεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ
κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς
8 9 εὐλαβείας, [8] καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, [9] καὶ
τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰω-
10 νίου, [10] προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
χισεδέκ.
11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ
12 γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. [12] καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν
χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς Ga 4, 3.
ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, οὐ 1 Co 3, 2.
13 στερεᾶς τροφῆς. [13] πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιο-
14 σύνης, νήπιος γάρ ἐστιν· [14] τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ
τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε
καὶ κακοῦ.

VI.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα
φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν
2 ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, [2] βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χει-
3 ρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. [3] καὶ τοῦτο ποιή- Jac 4, 15.
4 σομεν ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός. [4] ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας

---

4. καθωσπερ c ABD* (D* al om και) Dam .. Ln καθως c C* (vdtr) Chr Procop .. ς καθαπερ c C**D***EJK etc Thdrt al | ααρων c ABCDEJK al pl pp pm .. ς (= Gb Sz) praem ὁ c minuscc Thdrt

5. γενηθηναι .. A 71. Cyr[lrs] al[3] γενεσθαι

6. εν ετερω .. D*E add παλιν | A (item Chr ubique ut vdtr) μελχισεδεχ (et. 7, 1.; alibi –δεκ)

7. ος .. D* add ων | D* ακουσθεις

9. πασιν (al[1] Chr[cdd] Amb om) h. l. c JK al ut vdtr longe pl Thdrt[1] Dam[1] Oec .. Gb' Ln post εγεν. c ABCDE al fere[10] vv ut vdtr omn Cyr Chr Thdrt[2] al

11. D*(E*?) και περι | D* om ὁ

12. τίνα (sic et. vg it cop syr utr al Hier Aug al, item Or [habet enim διδασκεσθαι τινα], item CDJ etc qui ante τινα interpg) .. Ln τινά .. 67.** om | D* al λογων | ου c B**C 17. vg cop Or[3] Cyr Chr[cdd] Aug Bed .. ς Ln praem και c AB*DEJK etc vv pm Clem[2] Thdrt al

13. δικαιοσ. .. D*E* (vg it etc) add εστιν | γαρ .. D*E* add αχμην (it *adhuc*)

VI. 1. K al syr[p] φερομεθα

2. D* al βαπτισμον | Ln διδαχην c B (d *doctrinam*, e –*na*) .. 43. διαδοχης | BD* om τε sec

3. ποιησομεν c B (e sil.) JK etc .. Gb' –σωμεν c ACDE al plus[30] arm Chr[cdd] Thdrt (vdtr) Dam | J al επιτρεπει

γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους γενηθέντας
πνεύματος ἁγίου 5 καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μελ- 5
λοντος αἰῶνος, 6 καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, 6
ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. 7 γῆ 7
γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν καὶ τίκτουσα
βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλο-
γίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ 8
κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα 9
σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι 10
1 Th 1, 3. τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. 11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον 11
ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπί-
δος ἄχρι τέλους, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως 12
καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. 13 τῷ γὰρ Ἀβραὰμ 13
*Gn 22, ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσεν
16. 17. καθ' ἑαυτοῦ, 14 λέγων Ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πλη- 14
θυνῶ σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας. 16 ἄν- 15 16
θρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντι-
λογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος 17
ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς
βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, 18
ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ κατα-
φυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, 19 ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν 19
τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ

---

7. B** al επ αυτην, al επ αυτη | πολλακις h. l. c BDE al it (syr utr cop al) Chr[1] (Or[1] post υετον, [1] om) .. ς ante ερχ. c ACJK etc | D* 120.** vv m om και sec | D*E* al Dam Thph om του

9. κρεισσονα c ABCD***(E?)J al m .. ς -ττονα c D*K etc (7, 7. et alibi unc omn -ττ-)

10. της αγαπης c ABCD*E* al fere[10] vv pm Chr[2] Antioch Thph Hier .. ς (= Gb Sz) praem του κοπου c D***E**JK etc cop (non basm) al Chr[1] al (Cyr κοπου pro εργου) | ης .. B** ην | διακονουντες .. D* διακουοντες (it *et audimus*)

14. ἦ c J* (ἦμῖν) K al ut vdtr longe pl vv pl pp m .. Ln ει c AB (CJ** ει μη) D (D[corr] ει μη) E al[5] Did Dam, item *nisi* vg it Amb Bed (Gn 22, 17. ει pro η A al unc[3] al)

16. μεν c CD***EJK al ut vdtr fere omn Chr Thdrt Dam al .. Gb° Ln om c ABD* 47. 53. (nec vv exprimunt) Cyr

17. B περισσοτερως (vg) | DE al it al ο θε. βουλ. | A al[2] Thph επιδειξασθαι

18. δια .. D* μετα | θεον (et. Cyr[hrs] al m) .. AC al Cyr Did Chr Thdrt[1] Chron praem τον | JK al Chr[cdd] εχομεν | καταφυγοντες .. al m Chr[cd] Thdrt[1] -φευγοντες

19. DE al εχωμεν | Ln ασφαλην c ACD*

20 καταπετάσματος, [20] ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ
τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

VII.

1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ *Gn 14,
ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βα- 18 ss.
2 σιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, [2] ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν 4.
Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης ἔπειτα δὲ καὶ
3 βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης, [3] ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεα-
λόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφομοιωμένος δὲ
τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.
4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν 2.
5 ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. [5] καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατείαν
λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, *Nm 18,
τοῦτ᾽ ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος 21 ss.
6 Ἀβραάμ· [6] ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν τὸν Ἀβραάμ,
7 καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. [7] χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας
8 τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. [8] καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀπο-
9 θνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. [9] καὶ
ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευὶς ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκά-
10 τωται· [10] ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ
Μελχισεδέκ.
11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ
ἐπ᾽ αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἕτερον

---

19. B καταπετασμ. 20. ις .. D*E* it add χριστος

VII. 1. του υψιστ. c ACDEJK al pl Clem al pm .. ς^{e} (non ς Gb Sz) om του c B(?) etc | Ln ος συναντ. c ABC^{corr}DEK al | D*E* 61. it add in f. και αβρααμ (61. om) ευλογηθεις υπ (61. απ) αυτου omisso αβρ. seq

2. ω .. D* ο | D*E* om απο | B παντος

3. αφομοιωμ. c (B?)CDEJ al .. ς Ln αφωμοιωμ. c A (ℵ e sil.) K etc

4. D* ηλικος | D*E* 67.** om ουτος | και c ACD***E**JK al ut vdtr omn vg (et. demid harl) syr^{p} al Chr Thdrt Dam al Aug Bed .. Ln om c BD* E* am tol it cop basm | A al syr^{p} (vg al) εδωκ. αβρ. | AC**J al m ακροθηνιων

5. λευι (ita et. Ln h. l.) .. BCD* al λευει | ADE al ιερατιαν | αποδεκατοιν c BD* .. ς Ln –τουν c ACD***EJK etc (cf Mt 13, 32.)

6. τον pr c AD***EJK al ut vdtr longe pl Chr Thdrt Dam al .. Gb° Ln om c BCD* al plus^{5} | ευλογηκεν c BD***EJK etc pp m .. Ln ηυλ. c D* al^{1} .. AC al^{5} Chr ευλογησεν (A al^{2} ηυλ.)

9. C*D* ειπεν | δια c ACD***EJ etc .. Ln δι c BD* al | λευις c ABC* (BC* –εις) .. ς λευι (C**D* –ει; BD et. v. 11. λευειτικ.)

10. ὁ c AC***D***EJK al ut vdtr longe pl pp m .. Ln om c BC*D* al^{5} Chr

11. DEJ al ιεροσυνης, item infra | αυτης (Gb′) c ABCD*E* al plus^{5} Cyr .. al m Thph αυτην .. ς αυτη c D***E**JK etc pp m (et. εν αυτη leg) | νενομοθετηται c ABCD* al plus^{5} Cyr .. ς –τητο c D***EJK etc pp m (et. ενομοθετητο leg) | τις .. D*E add γαρ

ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; 12 μετατιθε- 12
μένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. 13 ἐφ' 13
ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέ-
σχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ· 14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ 14
κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωυσῆς ἐλάλησεν. 15 καὶ 15
περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ
ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, 16 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης γέγονεν 16
5, 6. ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. 17 μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς 17
*Ps 110, 4. εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς 18
καὶ ἀνωφελές, 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείτ- 19
τονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20 καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκω- 20
μοσίας, οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ 21
μετὰ ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν Ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ
7, 17. μεταμεληθήσεται Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· 22 κατὰ τοσοῦτο κρείτ- 22
8, 6. τονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. 23 Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν 23
γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δὲ διὰ τὸ 24
μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, 25 ὅθεν καὶ 25
σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ,
πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.
Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, 26
κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενό-
μενος, 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρό- 27

---

12. B om και νομου
13. D* λεγει | προσεσχηκεν (Thph: τοῦτ' ἔστι προσέστη. Oec: ἢ προέστη νοήσεις ἢ προσέσχεν) .. Gb'' προσεσχεν c AC al^{5} (al^{1} μετεσχέν)
14. π. ιερε. ουδ. (Gb') c ABC*D*E al vv m Cyr Chr^{cdd} .. ς ουδ. π. ιερωσυνης c C*** (π. ι. ου.) D***JK etc syr utr al pp m
16. σαρκινης c ABC*D*J (item H in titulo) al pm pp m .. ς (= Gb) -κης c C^{corr}D***EK etc Chr^{ed} Thdrt al
17. μαρτυρειται (Gb'') c ABD*E* al plus^{5} cop sah basm sl Cyr Chr Thph .. ς -ρει c CD***E**JK etc Thdrt al | συ .. D***EK al vv m add ει
19. A 31. εγγιζωμεν 20. D*(E*?) al it syr^{p} ab ορκ. ad ορκ. transiliunt
21. μετα c C (μετ) DEJK al ut vdtr fere omn (al^{1} δι') Dam al .. Ln μεθ c AB Chr (non cdd ap Mt) Thdrt | ς (Gb°) Ln add in f. κατα την ταξιν μελχισεδεκ c ADEJK etc it syr utr al Chr Thdrt al .. om c BC 17. 80. vg (et. am demid tol harl f) sah basm arm Amb Bed
22. τοσουτο c ABCD* (-τω) al Ath^{cd} .. ς -τον c D***EJK etc .. BC* Dam add και
23. γεγονοτες h. l. c B (e sil.) J (K om) al ut vdtr omn vg al m Chr Thdrt Dam al .. Ln post ιερ. c ACDE it f Cyr^{2} Chr^{cd}
24. ιερωσυνην .. D* ιερατιαν
26. και c ABDE syr utr ar^{e} Eus .. ς (= Gb^{+}, Sz?) om c CJK etc vv m pp m | A ακακ. και
27. D* Chr^{cd} ο αρχιερευς

τερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· 5, 3.
28 τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγκας. [28] ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώ- 9, 7. 12.
πους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμο-
σίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃς
2 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, [2] τῶν
ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ
3 ἄνθρωπος. [3] πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας 5, 1.
4 καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. [4] εἰ μὲν
γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ᾽ ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον
5 τὰ δῶρα, [5] οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, 10, 1.
καθὼς κεχρημάτισται Μωυσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· Ὅρα γάρ * Ex 25,
φησιν ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· 40. Act 7, 44.
6 [6] νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστιν 7, 22.
7 διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. [7] Εἰ 11.
γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος.
8 [8] μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, * Jer 31
καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην (38), 31-34.
9 καινήν, [9] οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν
ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς
Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα
10 αὐτῶν, λέγει κύριος. [10] ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ 10, 16.
Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς

---

27. DE al[4] it Chr[cd*] Thdrt[cd] Aug Amb θυσιαν (al[1] f sl[cd] om; Chr[cd] transp) | A 17. 73. 80. Cyr[2] (Chr ap Wtst) προσενεγκας

28. D it καθιστ. ιερεις (D*** αρχιερ.) ανθρωπ. (varie transp vv al)

VIII. 1. επι (43. om) .. A εν | D (E?) μεγαλοσυνης

2. ουκ c BD*E* 17. it arr Eus .. ς (Gb°) praem και c AD***E**JK etc vv pm pp m

4. γαρ c D***EJK al ut vdtr fere omn syr[p] al (syr *et si*, aeth *sic si*) Chr Thdrt Dam al .. Gb′ Ln ουν c ABD* 17. 73. 80. 137. vg it cop sl[ed] | των προσφερ. c ABD*E* 17. 76.** 73. 137. vg it cop aeth arm .. ς (Gb°°) add των (om al[1] Chr[cdd] Dam) ιερεων c D***E**JK etc | νομον c AB al[4] (et al) Thdrt .. ς τον νομ. c DEJK etc

5. ποιησεις (Gb″) c unc omn al pl pp pm .. ς (= Sz) -σης | D (E?) δειχθενταν | Gb Sz (οἵτινες usq ὄρει) .. Ln (Ὅρα usq ὄρει)

6. νυνι c AD***EJK etc pp m .. Ln νυν c BD* Ath | τετυχεν c AD*JK al Ath (sed cdd[3] -χηκεν) Thph Oec .. ς τετευχε c B etc Dam[1] Thph[ed] .. al m pp pm τετυχηκεν | Gb° και c D*EK al fere[10] Thdrt (non cd[1]) Dam[1]

8. αυτοις c BD***EJ al ut vdtr fere omn Chr Dam al .. Ln αυτους c A D*K al[4] Thdrt (vg it etc *vituperans eos*) | D* om επι sec

9. εποιησα .. al pauc pp m διεθεμην | B 34. εν ημεραις | γης .. DE της

10. διαθηκη .. Ln add [μου] c ADE (*Jer 38, 31. A al m pp aliq om μου)

2Co 6,16. τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσο-
μαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. [11] καὶ οὐ μὴ διδά- 11
ξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων
Γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως με-
10, 17. γάλου αὐτῶν. [12] ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρ- 12
8. τιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. [13] ἐν τῷ λέγειν Καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν 13
πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον 1
*Ex 25ss. 40, 3ss. etc κοσμικόν. [2] σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ 2
ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια. [3] μετὰ δὲ τὸ 3
δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, [4] χρυσοῦν ἔχουσα 4
θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν
χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ
*Ez 10,4. βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, [5] ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ 5
δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ
μέρος. [6] Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν 6
διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, [7] εἰς δὲ τὴν 7
δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος ὃ
προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, [8] τοῦτο δηλοῦν- 8

---

10. B επι καρδια (–διαν K al Clem; *in corde* vg Bed; 31. –διαις) εαυτων γραψω

11. D***E Chr[edd] ap Mt διδαξουσιν | πολιτην c unc omn al longe pl vv m Chr[edd] (ap Montf) Thdrt Dam Aug (sic *Jer 38, 34. ed. vat.) .. ς (= Gb Sz) πλησιον c minuscc vg syr[p] mg al Chr al (sic *Jer l. l. A al pm pp m) | D*E 46. it om αυτου sec (D* antea εαυτου) | αυτων pr c D***E**(?)J al ut vdtr longe pl cop syr utr al Thdrt Dam Thph Oec .. Gb[oo] Ln om c ABD*E*(?)K al[5] vv m (basm Clem Bed [item Cyp?] om αυτ. utrq, cop syr[p] om sec) Cyr Chr (*Jer 38, 34. om αυτ. pr A al pp m)

12. JK al ελεος | των αμαρτ. (Cyr ταις –τιαις) αυτ. c B 17. 23. vg cop basm syr ar[e] Clem (libere) Bed .. ς Ln add και των ανομιων αυτων c ADEJK etc (Chr ante κ. τ. αμ. α. pon; 109. om κ. τ. αμ. α. .. *Jer 38, 34. om κ. τ. ανομ. α., sed al pauc ανομ. pro αμαρτ. Infra 10, 17. nemo om κ. τ. ανομ. α.)

IX. 1. και .. B al syr al Thph om | η (D* om) πρωτη c unc omn al pl vv pm pp pl .. ς (= Gb Sz) add σκηνη (var al) | D* και λατρ.

2. αρτων .. B basm add και το χρυσουν θυμιατηριον (iidem v. 4. om χρυσ. θυμ. και) | ἅγια (ς [non ς[e] etc] ἁγία; B praem τα) .. Ln ἅγια. ἁγίων. c A (αγια· αγιων) D*E it

3. BD***(E**?)JK al τα αγια των (et. cop basm) αγιων

4. η βλαστ. .. B 37. om ἡ

5. D*E υπερ δε αυτην (–της E?) | A al χερουβειμ .. Ln –βειν c BD*** (* –βιν, item E?) | δοξης (ita unc omn etc) .. Gb Sz ex errore praem της .. D* it add και | A κατασκιαζον

τος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν
9 ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, 9 ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν
τὸν ἐνεστηκότα, καθ᾽ ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνά- 5, 1.
10 μεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν
καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς καὶ δικαιώμασιν σαρκὸς μέχρι
καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.
11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ 10, 1.
τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τοῦτ᾽ ἔστιν οὐ
12 ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι᾽ αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ
τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑρά-
13 μενος. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντί-
ζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,
14 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν
προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν
ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι. 1Th 1, 9.
15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενο- 12, 24.
μένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν
16 ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. 16 ὅπου γὰρ
17 διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ
18 νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μή ποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος· 18 ὅθεν οὐδὲ
19 ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς *Ex 24, 3 ss.
κατὰ νόμον ὑπὸ Μωυσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων *Nm 19, 6.
καὶ τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε

---

8. D* μηπως πεφανερωσαι | ετι .. D* επι

9. ητις .. D*E it add πρωτη | ὃν c D***EJK al ut vdtr longe pl it cop sah basm syr utr al Chr Thdrt Thph .. Gb′ Sz Ln ἥν c ABD* al[7] vg sl[cdd] Dam Oec (uterq sic et. explicat)

10. και (c BD***EJK al longe pl vg syr[p] al Chr Thdrt Dam al; Gb Sz Ln om c AD* al[8] vv pm Cyr) δικαιωμασιν (c D***EJK al longe pl vg syr[p] al pp m; Gb″ Sz Ln –ωματα c AB al[10] vv m Cyr, item –ωμα D* it sah)

11. μελλοντων (et. Cyr[hrs 2] Marc[diad] Chr Thdrt Procl Dam al) .. Ln γενομενων c BD* it syr utr (sed syr[p] mg μελλ.) Chr[cd**]

12. D* (E?) al m pp aliq ευρομενος

13. τραγ. κ. ταυρ. c ABDE al vv pm Thdrt Bed .. ς ταυρ. κ. τρ. c JK etc syr[p] al Ath al m Amb

14. αιωνιου .. D* al fere[25] vv m Cyr Did al m αγιου | ημων (Gb″) c AD*K al m vv pm Ath Cyr al .. ς υμων c D***EJ etc am al pp aliq | θεω (D* τω θ. τω) .. Ln add και αληθινω c A al[3] cop sl Mac Chr[comm] Thph

17. μη ποτε .. D* μη τοτε, item Isid (– – – οὕτω γὰρ εὗρον καὶ ἐν παλαιοῖς ἀντιγράφοις) | Ln ὁ διαθέμενος;

18. ουδε c ACDEJ b etc .. ς ουδ c minuscc | πρωτη .. D*E* it add διαθηκη

19. K 46.* om πασης .. D* Chr add της | νομον c D***EK al ut vdtr longe pl Chr Dam al .. Ln praem τον c ACD* (om υπο) J al fere[10] Chr[cd] Thdrt Thph | κ. των τραγ. c ACDE (DE aeth τ. τρ. κ. τ. μο.) al Thdrt[cd] .. JK al syr utr arr Chr om .. ς om των c minuscc Thdrt al

*Ex24,8. Mt26,28. τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, [20] λέγων Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς 20
διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. [21] καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα 21
τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐράντισεν. [22] καὶ σχεδὸν ἐν 22
*Lv17, 11. αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ
γίνεται ἄφεσις. [23] ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς 23
τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις παρὰ
ταύτας. [24] οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν 24
ἀληθινῶν, ἀλλ᾽ εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ
τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, [25] οὐδ᾽ ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ 25
ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ·
[26] ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ 26
ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ
πεφανέρωται. [27] καὶ καθ᾽ ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀπο- 27
θανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, [28] οὕτως καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενε- 28
χθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας
ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

X.

8,5. Col2,17. Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν 1
9,9ss. εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ᾽ ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις αἷς προσφέ-
ρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι·
[2] ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνεί- 2
δησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρμένους; [3] ἀλλ᾽ ἐν αὐταῖς 3

---

19. ερα̣ντ. c unc omn al .. ς ερραντ.
20. ενετειλατο .. C al[1] διεθετο
21. εραντ. c unc omn al .. ς ερραντ.
23. D* 67.** cop καθαριζεται | D* παρα ταυτης .. et. π. ταυτα, π. ταυταις leg
24. Ln εισηλθ. (al[1] προσηλθ.) αγια c A al[2] | ὁ c C***D***EJK al ut vdtr fere omn Ath Chr Thdrt[3] Dam al .. Ln om c AC*D* al | C 17. υπ. υμων
25. C al ουδε (al[1] ουχ) | J al προσφερει
26. πολλακις .. D*E πολλα | νυνι c ACJ(?) al Or Chr .. ς νυν c DEK etc pp m | αμαρτιας c CD*** (D* Aug –τιων, Or[1] των –τιων) EJK etc Or[1] al m .. Ln praem της c A 17. 73.
28. και c unc omu al louge pl vv pl pp pm .. ς (= Gb Sz) om | εις σωτ. c CDEJK etc vv pm pp m .. Ln add δια πιστεως c A al plus[5] flor syr[p] sl[cdd] Dam (ex comm vdtr) .. eadem al m arm praem

X. 1. αις c D* (item E*?) J(?) 73. 137. fragm vet ap Mt Chr[cd] Thdrt .. Ln om c A (A** 31. syr[p] al postea αι ουδεποτε) 17. al[3] (syr utr arm) .. ς ας c CD*** (E?) K etc pp m | δυναται c D (* et ***b) EJK al ut vdtr sat m vg it cop al Chr Thdrt[text] Oec (comm: ὁ νόμος τοῦτ᾽ ἔστιν) .. Gb′ Ln δυνανται c ACD***a al fere[30] (syr al) Chr[cdd] Thdrt (ex comm vdtr) Dam Thph (et. ex comm vdtr) | τελειωσαι .. D*E* it καθαρισαι
2. ουκ c unc omn al longe pl vv pm pp m .. ς[e] (non ς Gb Sz) om c test pauc | D* it Chr om ετι | κεκαθαρμ. c J al ut vdtr longe pl

4 ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν· ⁴ ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ
5 τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. ⁵ διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει Θυ- *Ps 40, 7–9.
6 σίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, ⁶ ὁλοκαυ-
7 τώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ηὐδόκησας· ⁷ τότε εἶπον Ἰδοὺ ἥκω, ἐν
κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά
8 σου. ⁸ ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ
περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ηὐδόκησας, αἵτινες κατὰ νόμον προσ-
9 φέρονται, ⁹ τότε εἴρηκεν Ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ
10 τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ, ¹⁰ ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν
οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.
11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς
πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρ-
12 τίας· ¹² αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διη- 12, 2. etc
13 νεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ¹³ τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν 1, 13. etc
14 οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ¹⁴ μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετε- *Ps 110, 1.
15 λείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. ¹⁵ μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ
16 πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι ¹⁶ Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν δια- 8, 10. *Jer 31, 33.

Chr Thdrt Dam Thph Oec .. Ln κεκαθερισμ. c AC, item κεκαθαρισμ. DEK al fere[10]

3. D*(E*?) al vv aliq add in f. γινεται (al pauc antea αναμνησιν)

4. J h al Chr[cd] αφελειν 5. σωμα .. syr[p] mg ωτια

6. DE d (item e?) ολοκαυτωμα | ηυδοκ. c ACD*E fragm vet ap Mt al .. ς ευδοκ. c D***JK etc pp m (et. εζητησας leg)

7. ιδου .. D* it syr add εγω | ο θεος (et. add μου; et. transp) .. K al harl* om

8. θυσιας κ. προσφορας (Gb') c ACD* al vg it al m Cyr .. ς –αν κ. –ραν c D***(E?)JK etc syr[p] al pp m | DE it cop al πε. αμαρτιων | ηυδοκ. c AD*(E?) al Thdrt .. ς ευδοκ. c CD***JK etc Chr al | νομον c AC al[5] sah Cyr Chr Thdrt .. ς (Gb°) praem τον c DEJK etc cop Dam al

9. του ποι. c ACDEK al m vv m Chr[1] .. ς (= Gb Sz) add ο θεος (et. μου add; et. transp) c J etc vg al pp m

10. οι c D***E**JK al fere[40] (qui citantur) sl[cd] Dam Thph[dis] (ἁγιασθέντες· τοῦτο γὰρ ἔξωθεν προσυπακουστέον) Oec (et. in comm) .. ς[e] Ln om c ACD*E* al vv pl (non exprimunt?) Chr Thdrt (sed neuter in comm tractat) | σωματος .. D*E* it αιματος | ιυ χυ c unc omn al pl pp m .. ς (= Gh Sz) praem του (Thph του χυ, et aliter leg)

11. ιερευς c DEJK al ut vdtr longe pl vg it cop al Chr Thdrt (vdtr ex comm) Dam al .. Ln αρχιερευς c AC al plus[15] syr utr (sed syr[p] αρχ. c. ast) hasm aeth al Cyr Euthal al (8, 3. αρχιερ. non variat; 5, 1. al[1] ιερ. Utroq loco it *sacerdos*) | D*E it om και sec

12. αυτος c D***JK al ut vdtr longe pl Thdrt Dam[text] ad h. l. Thph Oec .. Gb" Sz Ln ουτος c ACD*E al[5] (vv fere omn *hic*) Cyr Chr al | Ln εκ δεξιων c A 31. Ath (huc spectare vdtr) Ps-Ign (harl cop *ad dextram*)

15. γαρ .. D* δε | προειρηκ. c JK al ut vdtr longe pl Thdrt Dam al .. Gb" Ln ειρηκεναι c ACDE al m (vg it al fere omn pp[lat] *dixit*) Chr Thph

16. αυτη .. D* vg Amb al add δε

θήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος Διδοὺς
νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω
8, 12. *Jer 31, 34. αὐτούς, [17] καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη- 17
σθήσομαι ἔτι. [18] ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας. 18
Eph 3, 12. Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ 19
αἵματι Ἰησοῦ, [20] ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ 20
καταπετάσματος, τοῦτ᾽ ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, [21] καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ 21
4, 16. τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, [22] προσερχώμεθα μετ᾽ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληρο- 22
φορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς,
[23] καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς 23
ἐλπίδος ἀκλινῆ· πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος· [24] καὶ κατανοῶμεν ἀλλή- 24
λους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, [25] μὴ ἐγκαταλείποντες 25
τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ
τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.
6, 4 ss. Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν 26
τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, [27] φοβερὰ δέ 27
τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.
*Dt 17, 6. [28] ἀθετήσας τις νόμον Μωυσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρ- 28
τυσιν ἀποθνήσκει· [29] πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν 29
υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησά-
*Dt 32, 35. Ro 12, 19. *Ps 135, 14. μενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. [30] οἴδαμεν 30
γὰρ τὸν εἰπόντα Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν Κρινεῖ
κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. [31] φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος. 31
Ἀναμιμνῄσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολ- 32
λὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, [33] τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ 33
θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων

16. των διανοιων c D***EJK al ut vdtr longe pl vv pl Chr Thdrt al Amb al .. Ln την διανοιαν c ACD* al^{5} am harl* tol (al pauc et. antea καρδιαν) | al plus^{25} basm syr^{p} mg sl^{cd} add in f. υστερον λεγει .. al simile
17. D* al^{5} vg it Amb Bed om αυτων pr | μνησθησομαι (Gb′) c ACD* (E confuse) 17. .. ϛ μνησθω c D***JK etc pp m
20. D*E* om και | της .. D* praem δια
22. DEJK al fere^{30} προσερχομεθα | DEJ al μετα | ρεραντ. c ACD* (sic) al .. ϛ ερραντ. c D***EJK etc pp m (et. εραντ. leg)
23. D* al λελουσμενοι | K al fere^{20} κατεχομεν | DE vg it της ελπ. την ομ.
25. D (* καταλιπ.) al m Chr^{cdd} Oec εγκαταλιποντες
26. D*(E) it ουκετι περιλειπεται θυσιαν πε. αμαρτιας προσενενκιν
28. οικτιρμων .. D*E it syr^{p} c. ast. add και δακρυων
29. εν ω ηγιασθη (et. Ath al pm) .. Ln om c A Chr (et. cdd ap Mt)
30. ανταποδωσω c D* 17. 23.* 67.** vg it cop syr aeth ar^{e} Amb Bed .. ϛ (Gb°°) Ln add λεγει κυριος c AD***EJK etc syr^{p} al pp m (Ro 12, 19. nemo om) | κρινει h. l. c ADEK 31. 73. 55. 71. vg it syr utr aeth Thdrt^{1} (sed DEK al^{2} vg it Thdrt^{1} praem οτι, ut *Dt 32, 36. *Ps 135, 14.) .. ϛ post κυρ. c J etc cop al pp m (Dam om κυρ.)
33. θεατριζομενοι .. D*E ονειδιζομενοι

34 γενηθέντες. 34 καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν
τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν
35 ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν καὶ μένουσαν. 35 μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παῤ
36 ῥησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην. 36 ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε
χρείαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.
37 38 37 ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ· 38 ὁ δὲ * Hab 2, 3 s.
δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ Ro 1, 17. etc
39 ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ
πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

XI.

1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ
2 3 βλεπομένων. 2 ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 3 Πίστει
νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων *Gn 1,3.
4 τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν * Gn 4, 4 ss.
προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος
ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ.
5 5 Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο *Gn 5,24.
διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται

---

34. δεσμιοις c AD* 67.** 73. al fere[10] vg cop syr utr al Chr al m pp[lat] (et. scholl) .. ς (=Gb Sz, sed Gb') δεσμοις μου c D***EJK etc it (sed habet *vinculis eorum*) al Clem Or (sed om μου) al | εαυτοις c DEJK al fere[60] pp pm .. ς (=Gb Sz) εν εαυτ. c minusc ut vdtr pauc .. Ln εαυτους c A al[5] (vg it etc *vos*) Clem (Or ὅτι ἔχετε) | κρειττ. c DEJK al ut vdtr plerisq .. Ln κρεισσ. c A | υπαρξιν c AD* 17. (al[2]?) vg it cop aeth Clem Bed .. ς (Gb°°) add εν ουρανοις c D***EJK etc syr utr al Or al m (et. transp)

35. D* απολυητε | μισθ. μεγ. c JK al ut vdtr fere omn syr utr al Chr Thdrt Dam al .. Ln μεγ. μισθ. c ADE al[2] vg (it) cop al Clem Or Eus

37. οσον (80. Eus Thdrt[ed] Dam om) οσον ο .. D* οθεν? οτι? | D* χρονισει

38. μου c A fragm vet* vg arm Clem (32-39 citat) Thdrt[1] Sedul Bed, item (huc spectant?) Eus[1] Procop Cyp[2] (item* Hab 2, 4. A al m vv aliq Clem strom. 2. 2. § 8. Thdrt Thph) .. D* vv aliq pp aliq add post πιστ. (item l. l. ed. vat; sed test m om) .. ς om c D***EJK etc Chr al m | D*E μου η ψυχη

XI. 1. ς πίστις,

3. μη εκ .. vv m pp m εκ μη | το βλεπ. (Gb') c AD*E* 17. it cop Clem Ath[1] al m .. ς τα βλεπομενα c D***E**JK etc vg al m Chr (non[1 cdd 2]) al m

4. του θεου c D***EJK etc (Clem αυτω pro αυτου) .. Ln τω θεω c AD* 17. | D* δια ταυτης | λαλει c A al fere[20] vg cop syr utr al Clem Or Nyss Chr[identid] al pm Bed .. ς (=Gb Sz, sed Gb'') λαλειται c DEJK etc harl it al Thdrt (ex comm vdtr; «παρὰ πάντων εὐφημεῖται τῶν εὐσεβῶν») Oec (ἀείμνηστός ἐστιν etc)

5. ηυρισκ. c ADE al .. ς ευρισκ. c JK etc pp m | D***J al μετετεθηκεν | μεταθεσεως c AD* 17. 67.** 80. vg it cop .. ς (Gb°) add αυτου c D*** EJK etc vv m pp m

εὐαρεστηκέναι τῷ θεῷ, [6]χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦ- 6
σαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν
* Gn 6, 8 ss. μισθαποδότης γίνεται. [7]Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω 7
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου
αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης
Gn 12, 1 ss. ἐγένετο κληρονόμος. [8]Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς 8
τὸν τόπον ὃν ἔμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστά-
μενος ποῦ ἔρχεται. [9]πίστει παρῴκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλο- 9
τρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονό-
μων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· [10]ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους 10
* Gn 17, 19. ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. [11]Πίστει καὶ αὐτὴ 11
Σάῤῥα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλι-
κίας, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. [12]διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεν- 12
*Gn15,5 22,17. νήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ
πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.
*Gn23,4. *Ps39,13. Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, 13
ἀλλὰ πόῤῥωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι
ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. [14]οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες 14
ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. [15]καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον 15

---

5. ευαρεστηκ. c AJK al fere[10] Thph .. ς ευηρεστηκ. c DE etc pp m

8. καλουμενος c JK al ut vdtr omn cop syr utr al Chr Dam al .. Ln praem ὁ c AD (E?) vg it arm Thdrt Hier Bed | εξελθειν .. DE vg it post τοπ. pon | τον c D***EJK al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam al .. Ln om c AD* | εμελλ. c AD*K al m (et vdtr pl) Chr Dam Thph .. ς ημελλ. c D***(E?) J etc Thdrt Oec

9. πιστει .. D*E it και | παρωκ. .. D***(E?) al m add αβρααμ | γην c AJK al m (et pl ut vdtr) Dam Oec .. ς (Gb[oo]) praem την c DE etc Chr Thdrt Thph | D* ισαχ, item alibi | της αυτης .. D* 38. αυτου, aeth -των

11. σαρρα .. add στειρα (D*) s. η στ. s. στ. ουσα D* al pm vv pl Thph | και sec .. D*E al[4] syr[p] arm εις το τεκνωσαι (al[3] add και) | ηλικιας c AD* 17. vg it cop sah aeth Chr[cd] .. ς (= Gb Sz) add ετεκεν c D***JK etc syr utr al pp m

12. εγεννηθ. c D***EJ al ut vdtr fere omn cop syr utr al Chr (οὐ τοῦτο μόνον λέγει ὅτι ἐγέννησεν ἀλλ' ὅτι καὶ τοσούτων ἐγένετο μήτηρ. Thph: οὐ τοῦτο μόνον ἐποίησεν ἡ πίστις τὸ γεννῆσαι, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσούτους etc) Thdrt Dam Thph Oec .. Ln εγενηθ. c AD*K al (vg it *orti sunt*) | ως η c unc omn (D* 21. καθως η) al longe pl pp m .. ς (=Gb Sz) ωσει | D*E it aeth om η πα. το χ.

13. λαβοντες c DEJK al ut vdtr longe pl Thdrt al .. Ln προσδεξαμενοι c A .. 17. al Chr[cdd] al κομισαμενοι (cf v. 39.) | ιδοντες c unc omn al longe pl vv omn pp[gr] pm pp[lat] .. ς (=Gb Sz) add και πεισθεντες c minusc ut vdtr pauc | ξενοι .. D*E[v] add και παροικοι

14. D* al Chr[cd] Procop ζητουσιν

15. D* al Thdrt[1] μνημονευουσιν, b al εμνημονευσαν

16 ἀφ᾽ ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· [16] νῦν δὲ κρείττονος ὀρέ-
γονται, τοῦτ᾽ ἔστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς *Ex 3,6.
ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.
17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μο- *Gn 22, 1 ss.
18 νογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, [18] πρὸς ὃν ἐλαλήθη *Gn 21, 12.
19 ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, [19] λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν Ro 9, 7.
20 ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. [20] πίστει *Gn 27, 28.
21 καὶ περὶ μελλόντων ηὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. [21] πίστει *Gn 48, 15 ss.
Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ ηὐλόγησεν καὶ προσεκύ- 47, 31.
22 νησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. [22] πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ *Gn 50, 24.
τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ
ἐνετείλατο.
23 Πίστει Μωυσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, *Ex 2, 2 s.
διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ
24 βασιλέως. [24] πίστει Μωυσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς
25 θυγατρὸς Φαραώ, [25] μᾶλλον ἑλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ
26 ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν, [26] μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος
τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς
27 τὴν μισθαποδοσίαν. [27] πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν *Ex 12, 41.
28 θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. [28] πίστει *Ex 12, 11 ss.
πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλεθρεύων
29 τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. [29] πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν *Ex 14, 22 ss.

---

15. εξεβησαν (Gb′) c AD*E* 17. 73. 80. Ath (ed. Bened; edd al εξεβληθησαν) Chron Dam .. ς εξηλθον c D***E**JK etc pp m | D* om αν
16. νυν c unc omn al pl Ath al m .. ς (= Gb Sz) νυνι | D* it (al) επικ. αυτ. θε.
17. αβρααμ .. al^{1} Chr^{cdd} (item comm vdtr) om; syr^{p} habet c. ast (D* it post πειραζ., al^{1} post πιστ. pon) | D* μονογενην | K al Chr$^{1\ cd\ 1}$ Thph (mg αναδ.) δεξαμενος
18. D* al^{1} it al Chr^{1} om οτι
19. εγειρειν c DEJK al ut vdtr fere omn Or Chr Thdrt Dam al .. Ln εγειραι c A (εγειρε) al^{2} Cyr Chron | δυνατος (et. Or al pm) .. Ln -ται c AD***a (it al)
20. και pr c AD* 17. 67.** al vg it Chr^{text} (atque et.^{1} cdd ap Mt) Thdrt Dam Sedul Bed .. ς om c D***EJK etc | J b των μελλ. | ηυλογ. c A al Chr^{1} (et. cdd ap Mt) Thdrt .. ς ευλογ. c DEJK etc
21. ηυλογ. c AD* al Chr^{1} Thdrt^{2} .. ς ευλ. c D***(E?)JK etc Thdrt^{1} al
23. ειδον (AJ al ιδον) .. 44. 47. om | Ln δογμα c A (vdtr) 34. (46.^{ms} προσταγμα) | D (*** improbasse vdtr) E it vg$^{cdd\,3}$ ap Sab add in f. πιστι μεγας γενομενος μωυσης ανιλεν τον αιγυπτιον κατανοων την ταπινωσιν των αδελφων αυτου
26. αιγυπτου c DEJK b al pl cop syr utr al Clem Eus al .. Ln εν αιγυπτου c A al^{2} .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) εν αιγυπτω c test pauc .. 23. vg it al αιγυπτιων
27. AJ al κατελειπεν
28. ολεθρ. c ADE Dam .. ς ολοθρ. c J etc pp m

*Jos6,20 ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. [30] πίστει 30
*Jos 2,1. 6,17. τὰ τείχη Ἰεριχὼ ἔπεσαν κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. [31] πίστει Ῥαὰβ 31
Ja 2,25. ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους
μετ᾽ εἰρήνης.
Jud6. Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεὼν 32
4.13. 11.etc Βαράκ τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε Δαυίδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προ-
φητῶν, [33] οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιο- 33
*Dan6,22. 3,27. σύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, [34] ἔσβεσαν δύ- 34
ναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας,
*1Rg17, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· [35] ἔλαβον 35
*2Rg4,17. γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν,
*2Macc 6,18ss. οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν·
7,7. [36] ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ 36
φυλακῆς· [37] ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας 37
ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι,
θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, [38] ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν ἐρημίαις 38
πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. [39] καὶ οὗτοι 39
πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν,
[40] τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν 40
τελειωθῶσιν.

---

29. γης c AD*E (vv ut vdtr omn) 17. 31. 47. 71. 73. Chr Thdrt[cd] .. ς om c D***JK etc Thdrt Dam al | al fere[10] Chr[aliq] (sed var mss) Thdrt κατεποντισθησαν

30. επεσαν c AD* al fere[10] Chr[cd] (et 37. Chr[cd] –σον) .. ς –σε c (–σεν) D***FJK etc (et. κατεπεσε ,–σον leg)

32. D* om ετι | γαρ με c D***EJK al ut vdtr omn (vv omn) Clem al pm .. Ln με γαρ c AD (D* επιληνψι i. e. –λημψει) | β. τε c D***EJK al ut vdtr omn Chr Thdrt Dam al .. D* και (id *** non delevit) β. .. Ln om τε c A (vg etc nec pr nec sec exprimunt) Clem | και sec et tert c DEJK al ut vdtr fere omn syr al Chr Thdrt Dam al .. Ln om c A 17. vg al (ante σαμψ. et. it Aug) Clem al[2] Amb Bed

33. D* ηργασαντο | D* στομα

34. Ln μαχαιρης c AD* (cf ad Act 12, 2.) | Ln εδυναμωθ. c AD*

35. Ln γυναικας c AD* (it perg *de resurr. mortuorum suorum*) | D* απετυνπανισθ.

36. D* ενπεγματων

37. επρισθησ. (Or[saepe] et [dis] al pm) .. aeth Clem om .. D* επιρασθ. (bis igitur επιρασθ.) | επειρασθ. (et. Clem Or[4] al pm) .. al pauc syr ar[e] aeth Or[1] Eus Thph om; 17. ante επρισθ. pon; al[2] (teste Sz) επρησθ. bis (pro επρισθ. et επειρασθ.) .. conjecerunt επυρασθησαν (υ et ει passim sed raro confusa), επυρωθ., επηρωθ. et alia | Ln μαχαιρης c D* (A latet) | D***(E ?)J al m κακοχουμ., K κακωχ., Or[1] κακουμενοι

38. εν c DEJK etc Clem Or[2] Chr Thdrt Dam al .. Ln επι c A, item (s. επ) 71. 73. 118. Or[1] Socr

39. DE κ. πα. μαρτ. ουτ. | την επαγγ. (et. Clem Or al pm Hier al) .. Ln τας –λιας c A 80. ar[p] Aug

XII.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος
μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι'
2 ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, [2] ἀφορῶντες εἰς τὸν 3, 1.
τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης
αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ 8, 1. etc
3 θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. [3] ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμε-
νηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς
ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.
4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντεκατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγω-
5 νιζόμενοι, [5] καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγε- * Prov 3, 11 s.
ται Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ
6 ἐλεγχόμενος· [6] ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν
7 ὃν παραδέχεται. [7] εἰ παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ
8 θεός· τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; [8] εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας,
9 ἧς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. [9] εἶτα τοὺς
μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ
πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν;

XII. 2. D* τον σταυρ. | κεκαθικεν c unc omn al longo pl Cyr utr al pm .. ϛ (=Gb Sz) εκαθισεν (et. Or libere)

3. D* om τον | D* απο | αυτον c D***JK al ut vdtr fere omn pp m .. Ln εαυτον c A .. D*E* εαυτους, 17. Thdrt (τὸ εἰς αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ εἰς ἑαυτούς) αυτους, item *semetipsos* (vg *semetipsum*) am harl al, *in vobis* it | D* εκλελυμενοι

4. ουπω .. D*J 73. al^{3} vg (et. demid; non am al) cop sah arm add γαρ (al plus^{5} vv aliq v. 3. ουν pro γαρ; et. om) | D* μεχρι | αντεκατεστ. c J* al pm Chr^{cd} Thdrt Thph^{cd} .. K αντεστητε .. ϛ Ln αντικατεστ. c ADEJ** etc

5. K al Chr (τοῦτ' ἔστι παρήκατε τὰς χεῖρας, ἐξελύθητε) Thph^{cd} (sed comm τοσοῦτον παρείθητε κ. ἐξελύθητε ὥστε καὶ τῶν -- λόγων ἐπελάθεσθε) εκλελυσθε | μου (pauci add *Prov 3, 11.) .. D* al^{7} it Clem^{1} Thdrt^{cd} om | AD*J etc παιδιας, item -ι- AD*J v. 7., AD* v. 8., D* v. 11. | DE ελεγχ. υπ. αυτ.

7. ει c minuscc ut vdtr sat m (sl ?) Chr (et. comm confirmat, item vdtr in Thdrt Thph) Thdrt Thph .. Gb' Ln εις c AD (sed D d conjg c παραδεχ.) JK al plus^{30} vg it (vg it Or^{int} *in disciplina* [*-nam* d] *perseverate*, harl *in doctrinam patientes estote*), item aut εις aut om vv al ut vdtr fere omn Thdrt^{cd} Procop Dam Oec (ex comm apparet), item (quod ex errore esse scribarum manifestum est) Chr^{cd} Thph^{cd} | D* υπομεινατε | τις γαρ c A vg sah Or .. ϛ add εστιν c DEJK etc vv pl pp m

8. εστε sec h. l. c JK al ut vdtr fere omn syr al Mac Chr Thdrt Dam al .. Ln post υιοι c AD al vg it Chr^{cdd} pp^{lat}

9. πολυ c AD*(D* add δε) .. ϛ πολλω c JK etc (cf et. ad v. 25. Alibi saepe πολλω μ. fere non varians)

[10] οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ δὲ 10
ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ. [11] πᾶσα δὲ 11
παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ
καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.
*Es 35,3. Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώ- 12
* Prov 4, 26. σατε, [13] καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν 13
ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. [14] εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγια- 14
*Dt 29,18. σμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον, [15] ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν 15
ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ
* Gn 25, 31 ss. δι' αὐτῆς μιανθῶσιν οἱ πολλοί, [16] μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς 16
27, 30 ss. ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδετο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. [17] ἴστε γὰρ ὅτι καὶ 17
μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας
γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.
*Dt 4, 11. Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ καὶ 18
*Ex 19,16. γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ [19] καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων, 19
ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· [20] οὐκ 20
* Ex 19, 12 s. ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον Κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθή-
*Dt 9,19. σεται· [21] καί, οὕτως φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωυσῆς εἶπεν Ἔκ- 21
φοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· [22] ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει 22
θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων [23] πανηγύρει, 23
καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ

---

10. D* d ημερ. επαιδ. ημας και τα δοκουντα αυτοις (J αυτους)

11. δε pr .. D* al[3] arm Chr[1edd] om (al[2] d μεν)

15. D* επισκ. ινα μη | K ενοχλει | δι αυτης c A 17. 67.** 80. 137. 238. cop etc (vg it *per illam*) Clem Chr[comm] | οι c A 47. Clem Thdrt .. ς om c DJK etc pp m

16. D* om ος | απεδετο c AC .. ς -δοτο c DJ etc | AK πρωτοτοκεια | εαυτου c ACD*** .. arm Clem om .. ς αυτου c D*JK etc pp m

18. ορει c DJK al ut vdtr fere omn vg[ed] ar[p] sl Ath (ex epp festal; ap Cosm; cf Galland V, 219.) Ps-Ath (II, 57.) Thdrt (vdtr et. ex comm) Dam Oec, item al (Chr[2] sed vide infra) ante ψηλαφωμ. .. Ln om c AC 17. 47. am demid harl tol f d cop sah syr ar[e] aeth Chr[comm] (τί τὸ ψηλαφώμενον πῦρ πρὸς τὸν ἀψηλάφητον θεόν;) Thph Mart Bed | και pr .. D*(D* Ps-Ath κεκαλυμμενω) 67.** harl cop sah arm om | ζοφω (Gb″) c ACD* al[7] .. ς σκοτω c D***J (K om κ. ζοφ.) etc pp pm

19. προστεθηναι c CDJK etc pp pm .. Ln προσθειναι c A

20. ς (=Gb Sz) add in f. η βολιδι κατατοξευθησεται contra unc omn al longe pl vv omn pp m

21. al fere[10] pp aliq εμφοβ. | D* εκτρομ. | Gb Sz Ln [20] (οὐκ usq ἔντρομος)· [22]

22. αλλα .. A ου γαρ | D* d om και pr; harl om κ. πολ. | D* επουρ. Ιερ. (et. d) κ. μυριων αγιων αγγ.

23. πανηγυρει, (sic interpg ACJ etc Or al pm al[lat]; item ς Gb Sz) .. ς[e] ἀγγέλων, [23]πανηγύρει καί .. Ln μυριάσιν, ἀγγέλων [23]πανηγύρει καί | απογ. εν ουρ. c ACDJ al m vv m Clem Or Eus al pl .. ς (=Gb Sz) ε. ο. απ. c K etc

24 πάντων, καὶ πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων, [24] καὶ διαθήκης νέας
μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. 9, 15.
25 [25] βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον
ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ'
26 οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, [26] οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ
ἐπήγγελται λέγων Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν * Hagg 2, 6.
27 οὐρανόν. [27] τὸ δέ Ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν ὡς
28 πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. [28] διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον
παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ,
29 μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους· [29] καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον. *Dt 4, 24.

XIII.

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. [2] τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ
2 3 ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. [3] μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων *Gn 18, 3.
ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

---

23. D* d πνευματι | D* d τεθεμελιωμενων

24. κρειττον c unc omn al longe pl vv ut vdtr omn vv pl .. ς (=Gb Sz) -ττονα (et. Thdrt) | τον c ACDK al ut vdtr longe pl vg d Chr Thdrt (sed uterq in comm τό lectionem confirmare vdtr) Dam .. Gb' το c J b al fere[10] (item scholl) cop sah syr al Bas Cyr al (Chr τὸ γὰρ τοῦ ἄβελ ἐλάλησεν; ναί etc Thdrt -- τὸ μὲν γὰρ τοῦ ἄβελ αἷμα ᾄδεται)

25. λαλουντα .. D* d harl* al add υμιν | εξεφ. c AC al (vg d sl Epiph in cant cantic *effugerunt*) Cyr Chr Phil[carp] .. ς εφυγον (D* -γαν) c DJK etc Thdrt Dam al | γης c unc omn al pl pp pm .. ς (= Gb Sz) praem της | τον h. l. c ACD al Cyr Dam ap Wtst .. ς ante επι c JK etc pp m (et. παρ. τον ε. γ. χρημ. leg) | πολυ c ACD* sah .. ς πολλω c D***JK etc | C 43. υμεις | b 67.** al fere[20] Chr ουρανου

26. D* d εγω απαξ | σεισω (Gb'') c AC al fere[10] vg cop sah al Ath Cyr Cosm Andr Areth .. ς (= Sz) σειω c DJK etc d Ath[cdd2] Chr Thdrt al (*Hagg 2, 6. σεισω ed. vat; sed al m [et. ed. compl.] σειω) .. D* d add λεγει

27. την h. l. c D*** (*om) JK al ut vdtr omn Ath al pm .. Ln ante των c AC | A om ινα usq σαλ.

28. εχωμεν c ACDJ etc demid (al?) cop aeth al Chr (edd et cdd var; sed comm τοῦτ' ἔστιν εὐχαριστῶμεν τῷ θεῷ, βέβαιοι μένωμεν) Thdrt Dam al .. K al plus[20] d vg (et. am harl tol f) al Ath Cyr Antioch εχομεν | Gb' λατρευομεν c K al fere[50] Ath Chr[edd] ap Mt Dam[text] (sed comm εὐχαρίστως φησὶ λατρεύωμεν) Thph Oec | D* al[2] ευχαριστως | ευλ. κ. δε. (Gb'') c ACD* 17. 71. 73. 80. 137. cop sah sl[ed] (Chr[1 cd1], item δ. κ. ε. Thph[ms] et [cd], sed vide post; al[1] ευλ. κ. φοβου) .. ς αιδους κ. ευλ. c D***JK etc vv m (sed d vg *metu et reverentia* [d *verecundia*]) Chr (τοῦτ' ἔστι μηδὲν ἰταμὸν φθεγγώμεθα, μηδὲν ἀναίσχυτον) al (Thph fere ut Chr)

29. και .. D* d κυριος

XIII. 2. K δι αυτης

3. δεσμιων .. D* δεδεμενων | D***JK al fere[20] κακοχουμενων, C κακωχουμ.

4 τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς 4
κρινεῖ ὁ θεός. 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς 5
*Jos 1,5. γὰρ εἴρηκεν Οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ᾽ οὐ μή σε ἐγκαταλίπω, 6 ὥστε θαρροῦντας 6
*Ps118,6. ἡμᾶς λέγειν Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι
ἄνθρωπος;

Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον 7
τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν
πίστιν. 8 Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 8
9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βε- 9
βαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περι-
πατήσαντες.

Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν οἱ τῇ σκηνῇ λα- 10
τρεύοντες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ 11
*Lv4,12 ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. 12 διὸ 12
Mt27,32. etc καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης
ἔπαθεν. 13 τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνει- 13
δισμὸν αὐτοῦ φέροντες· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν 14
*Ps50,14. μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 Δι᾽ αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως 15
*Ho14,3. διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ᾽ ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ. 16 τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις 16
γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦ- 17
σιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο
ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

---

4. εν (46. om) πα. .. al[3] arm[ed] Caes Did Cyr[brs] Thphil[lex lat] om | δε c CD***JK al ut vdtr fere omn f syr aeth al Clem Caes Did Amphil Chr Thdrt al Amb .. Gb′ Ln γαρ c AD* 53. d vg cop Ant et Max Bed

5. ACD***JK al m Chr[cdd] εγκαταλειπω

6. D λεγειν ημας | C* 17. al om και

7. D* των προηγουμενων οιτινες | C αναθεωρησαντες (?)

8. εχθες c AC*D* 53. .. ς χθες c C**D***JK etc Or Ath al pm

9. παραφ. c ACD b al longe pl d vg (*abduci*, f *obduci*, d *adduci*) cop al pp pm .. ς (= Gb Sz) περιφ. c JK etc | περιπατησαντες c CD***JK al ut vdtr omn pp m .. Ln -πατουντες c AD*

10. ουκ εχουσιν c D* 53. d Dam .. ς Ln add εξουσιαν c ACD**JK etc (Chr praem)

11. αιμα c A aeth Chr[1 comm] (ibi totos vv. 11. 12. citat; et. cdd[2] ap Mt) .. ς add περι αμαρτιας c DK etc (al[2] πε. -τιων); Ln post αγια pon c C* al cop syr al | D* καταναλισκονται

13. DK al fere[20] Cyr εξερχομεθα

15. K (δια τουτο ουν) al plus[20] αναφερομεν

16. ευποιιας (-ιας D etc) .. AC -ειας | D κ. της κοιν.

17. ως λογ. αποδωσοντες (D* -ται; D* d cop al add περι υμων) h. l. c CDK al ut vdtr omn vv pl Chr Thdrt Dam al Ors .. Ln ante υπερ c A vg Bed

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχο-
19 μεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. 19 περισσοτέρως δὲ παρα-
καλῶ τοῦτο ποιῆσαι ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.
20 Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν 1Th 5, 23.
προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν
21 Ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ 2Th 2, 17.
θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Ro 16, 27 etc
22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως·
23 καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. 23 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον
24 ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. 24 ἀσπάσασθε
πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς
οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.
25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. Eph 6, 24. etc

18. περι .. D* d Chr praem και | πειθομεθα (Gb'') c AC*D* 17. 53. 67.** 137. d (*suademus*) .. ς πεποιθαμεν c C***D***K etc vg (*confidimus*) etc pp m

19. ACK ταχειον (-ι-D), item v. 23.

20. ιν .. D* b 17. al fere^{15} vg (non am) d al m Chr Thdrt^{1} add χν

21. D* ημας | εργω (D* d vg pp^{lat} om) .. Ln add και λογω c A Chr^{comm} | ποιησαι .. D* add ημας | ποιων .. Ln praem αυτος c (C ex errore Wst'') 71. d (*ipso faciente*) .. AC* praem αυτω·, item Nyss | υμιν c AC al ut vdtr pl d vg cop al Chr al .. DK 17. 46. 53. al fere^{20} syr al Thdrt Oec ημιν | 4.* 43. om ᾧ usq αμην | αιωνας c C***D 34. 37. 73. 80. al fere^{20} arr arm Clem (teste Wst) Thdrt^{1} .. ς Ln add των αιωνων c AC*K etc; Gb^{oo} των αι. αμην (sed αμην nemo om)

22. ανεχεσθε c ACD***K etc am cop aeth al Chr Thdrt (et. in comm) al .. Ln -σθαι c D* al m vg syr arm | D al απεστειλα

23. αδελφον c D***K al ut vdtr longe pl Chr^{3} Thdrt^{2} Dam al .. Ln add ημων c ACD* 17. 34. al fere^{10} vv omn Euthal Max

25. υμων .. D* των αγιων | αμην c ACDK etc .. Gb^{o} c 17.

Subscriptio: D b nil subscriptum habent .. C 17. al πρ. εβραιους, item A addito εγραφη απο ρωμης (ita et. Chr Thdrt Euthal al) .. ς (= Gb Sz) πρὸς (al pauc praem του αγιου παυλου s. simile) ἑβρ. ἐγράφη (31. add εβραϊστι) ἀπὸ τῆς ἰταλίας (ἀ. τ. ἰ. K al pl cop syr ar^{p} .. 66. απο αθηνων· αλλοι δε απ ιταλιας) διὰ τιμοθέου (δ. τιμ. K al pl cop syr ar^{p}) .. praeterea numerantur στιχ. ψγ' (K al pl; et. Euthal; al ψς', ψη', ψι', ψν', ψνε', ωλ'), item (ut Euthal) αναγν. γ', κεφφ. κβ', μαρτ. λ' .. am sectt 39 habet .. Euthal: Ὁμοῦ τῶν ιδ' ἐπιστολῶν ἀναγνώσεις λα' (31), κεφάλαια ρμζ' (147), μαρτυρίαι ρκζ' (127), στίχοι ͵δϠλς' (4936) .. Dam post subscr. habet (ed. Lequien): Τὴν πρ. ἑβρ. ἐπιστ. ἱστορεῖ Κλήμης, οὗ μέμνηται Παῦλος, ὃς καὶ ἐπίσκοπος ῥωμαίων ἐγένετο· ὡς Παύλου αὐτὴν ἑβραίοις τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ συντάξαντος ἡρμηνεύθη, ὥς τινες, ὑπὸ Λουκᾶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὡς δὲ ἄλλοι ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Κλήμεντος. (ὥς τινες etc eadem Euthal; cf Galland. X, 304.)

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

22, 6. Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, δεῖξαι τοῖς 1
δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ
9. ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, [2] ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ 2
6, 9. θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα εἶδεν. [3] μακάριος ὁ ἀνα- 3
γινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες
22, 10. τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ. χάρις ὑμῖν καὶ 4
εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων
ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, [5] καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πι- 5
Col 1, 18. στός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ
ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι
5, 10. αὐτοῦ, [6] καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, 6
*Ex19,6 *Es61,6. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

---

* Gb Sz αποκαλυψις c nullo ut vdtr cd; ς αποκ. ιω. του θεολογου c 47. Synops .. C (item A in subscr; titulus periit) al Eus Dion ap Eus Ath (ιω. αποκ.) Epiph al αποκαλ. ιωαννου .. B αποκ. ιω. του θεολ. και ευαγγελιστου .. And αποκ. του αγιου αποστ. κ. ευαγγ. ιωαννου του θεολ. .. Are ιωαννου του θεολ. κ. ηγαπημενου αποκαλυψις

1. 1. αυτω .. B αυτη | τω δουλω .. A του δουλου

2. 28. And[a] Pri (ap Bgel) om του θε. | οσα c ABC al plus[40] vv omn Dion And Pri al .. ς (=Gb Sz) add τε (et. ar[p] Are) | AB ιδεν (v. 12. BC ιδον; item ABC passim alibi, sed sine constantia) .. al fere[20] vv[2] And add και ατινα εισι (εστι) και α (ατινα) χρη γενεσθαι μετα ταυτα

3. C τους λο. τουτους .. B τον λογον | al vv m της πρ. ταυτης

4. ο ων c AC al[15] And .. ς (=Gb Sz) praem του c minuscc Are .. B al[30] arm Vic Pri praem θεου (al[1] Cass κυριου) | ἃ c BC al[35] Are[text] .. ς (Gb[oo]) add εστιν (al[1] εισιν) c minuscc And[p] Are[comm] .. Ln των c A 47. And[a] .. 80. om

5. των νεκρ. c ABC al[40] vv m Meth[2] al[3] Pri Bed .. ς (=Gb Sz) praem εκ | αγαπωντι c ABC al[38] .. ς (= Gb Sz) αγαπησαντι (et. And Are) | λουσαντι c B al ut vdtr longe pl vg cop aeth al (And: τῷ δι' ἀγάπην τῶν δεσμῶν τοῦ θανάτου ἡμᾶς λύσαντι καὶ [[p] add εκ] τῶν τῆς ἁμαρτίας κηλίδων λούσαντι τῇ ἐκχύσει etc; Are: δισσογραφεῖται τοῦτο -- λούεται μὲν γὰρ ὁ -- λύεται δὲ ὁ --; sub ἄλλως nonnisi λούσαντι habet) .. Ln λυσαντι c AC 12.* 28. 36. al[3] syr sl[cdd3] (arm) Pri Cass .. al[3] ar[p] utrq conjg | απο c B al ut vdtr longe pl vg etc Are Pri .. Ln εκ c AC 12. 28. 36. al[1] And | ημων c BC al ut vdtr fere omn vv omn (aeth υμων, ut antea bis υμας) And[a] Are Bed .. Ln om c A al[2] And[p] Pri

6. εποιησεν c AC etc And Are (προσυπακουστέον τὸ ὅς) .. B al[9] ποιησαντι | ημας .. Ln ημιν c A al[5] .. C ημων; am harl tol *nostrum* (sequitur *regnum*) | βασιλειαν c AC al[40] vv pl Are pp[lat] m (al[1] vg [non am] pp aliq add και) .. B -λειον, item al[6] qui perg [al[1] και] ιερατευμα (sic And explic) .. ς (= Gb Sz) βασιλεις και (al[1] vdtr om) c test pauc | αιωνας c A 9. cop sl[cdd3] And[a] .. ς add των αιωνων c BC etc | 33. tol (item al?) om αμην

7 Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς *Zach12, 10 ss.
καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ *Dan7,13.
8 τῆς γῆς. ναί, ἀμήν. [8] Ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, λέγει κύριος ὁ θεός, 21, 6. etc *Es 44,6.
ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.
9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ 22, 8.
βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ κα- 2Th 3, 5.
λουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. 2. etc
10 [10] ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω 4, 1 s.
11 μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος [11] λεγούσης Ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον
καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς 2, 1. 8. 3, 1. 7.
Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειραν καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ 3, 14.
12 εἰς Λαοδίκειαν. [12] καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ'
13 ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, [13] καὶ ἐν μέσῳ τῶν
λυχνιῶν ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον *Dan 7, 13. 9. 10, 5.

7. μετα .. C aeth Eph επι

8. αλφα c ABC al pm cop Are .. ϛ A s. α. Ita ubique. | ω c ABC al fere^{40} vv m Marc^{dial} And^{comm} Are^{text} Amb^{1} Pri .. ϛ (=Gb Sz) add αρχη και τελος (et. vg cop al Are^{comm} pp^{lat} aliq) | κς ο θς c ABC al plus^{40} vv fere omn pp^{gr} et ^{lat} m .. ϛ (=Gb Sz) ο κυριος c test perpauc (aeth ο θε.)

9. ὁ c ABC al plus^{40} vv fere omn pp^{gr} et ^{lat} m .. ϛ (=Gb Sz) add και | συγκοιν. c ABC etc Or Dion al .. Gb' κοινωνος c al^{32} Are | βασιλεια c ABC al^{35} vg cop al pp^{gr} m pp^{lat} .. ϛ (=Gb Sz) praem εν τη | εν χω ιυ c B al^{40} vg (et. harl) syr arr arm Are Prim .. Gb'' Ln εν ιυ c C 38. am demid tol cop Or (Dion pp^{lat2} ιυ, aeth κυ ιυ) .. Gb'' εν χω c A 25. .. ϛ ιυ χυ c test pauc | την μαρτ. c AC al^{8} vg cop al Dion And^{a} Are Pri Bed .. ϛ (Gb°) praem δια c B etc syr al And^{p} | ιυ c AC al^{3} vg (et. am etc; non lips $^{4.5.}$) Dion And^{a} .. ϛ (Gb°°) add χυ c B etc cop syr al And^{p} Are pp^{lat} m

10. A εγω εγενομ. | φω. οπ. μου με. c B al^{25} Are .. Ln φ. με. οπισθεν μου c A .. ϛ οπ. μου φω. με. (et. με. φω. leg) c C etc .. 16. And φωνης μεγαλης (16. –ην –ην) ο. μ. .. al^{1} om οπ. μ.

11. Ὃ c ABC al^{35} vv omn (exc arr sl^{ed}) And Are Pri al .. ϛ (=Gb Sz) praem Εγω ειμι το Α και το Ω, ο πρωτος και ο εσχατος και | επτα c ABC al plus^{40} vv omn (exc sl^{ed}) And Are Pri al .. ϛ (=Gb Sz) om | εκκλησιαις c ABC al^{40} am demid harl tol syr al^{2} And Are Pri .. ϛ (=Gb Sz) add ταις εν ασια (et. vg^{ed} cop al Bed) | θυατειραν c AB (–τηραν) C al^{6} (certe tot citantur) item (am demid *Thyatiram,* vg^{ed} *Thyatirae;* contra Livius: *circa Thyatira*) vg aeth (syr?) Synops (cf quae Wtst ad h. l. ex Diogene et Steph Byz) .. ϛ θυατειρα | AC –τιραν, –λφιαν (et. B), –κιαν

12. και pr (et. And Are Ir Cyp al m) .. B al^{32} ar^{p} add εκει | ελαλει (Gb'') c BC al^{37} And Are .. A λαλει .. ϛ (=Sz) –λησε

13. AC εμμεσω, ut ubique | των c AC 12. 28. 38. 45. am* cop syr al^{3} And Ir Cyp Ors al m .. ϛ (Gb°°) add επτα c B etc vg al Are Bed | A harl sl^{cdd2} ομοιωμα | υιω .. B al^{27} υιον | Ln ποδηρην c A 11.

πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσῆν· [14] ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες 14
λευκαὶ ὡσεὶ ἔριον λευκὸν ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός,
*Dan 10,6. [15] καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι, 15
*Ez1,24. καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, [16] καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ 16
*Es 49,2. χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος
*Jud5,31. ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει
αὐτοῦ. [17] καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· 17
2,8. καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ᾽ ἐμὲ λέγων Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ
*Es48,12. πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος [18] καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν 18
εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ
11. ᾅδου. [19] γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ 19
16. ταῦτα, [20] τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, 20
12. καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ
ἐκκλησιῶν εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσίν.

---

13. μαστοις c BC al ut vdtr longe pl And^{a} mg Are^{2} (explicans vero habet: πρὸς τῷ στήθει δὲ καὶ τοῖς μαζοῖς) .. al pauc μασθοις .. Ln μαζοις c A al^{7} And Are^{1} (cf Wtst ad h. l; Suid: μαζὸς κυρίως ἐπὶ ἀνδρός --- μαστὸς κυρίως ἐπὶ γυναικός etc) | Ln χρυσαν c AC

14. ωσει c C al ut vdtr sat m And .. Gb Sz Ln ως c A al^{13} Are, item praemisso και B al^{16}, al ωσπερ (ως sqq fere non variant) | al^{1} Cyp Prim om λευκον .. et. λευκ. και leg

15. Ln πεπυρωμενης c AC .. al^{4} vv pm pp^{lat3} -μενω

16. εχων c BC etc vv pl pp ^{gr} et ^{lat} (al^{2} ειχεν) .. Ln om c A 41. aeth | δε. χει. αυτ. c AC al^{15} And^{a} Are .. B vv aliq χει. αυτ. τη δε. .. ς δε. αυτ. χει. c minuscc .. 10. 28. vg arm And^{p} pp^{lat} m (non Ir) om χειρι | Ln αστερες c A 41. aeth

17. επεσα .. al^{8} Are -σον | εθηκεν c ABC al pl Are .. ς (= Gb Sz) επεθηκε (et. And) | δεξ. αυτ. c ABC al pl vv m Are pp^{lat} m .. ς (= Gb Sz) add χειρα | λεγων c ABC al fere^{40} vv pm And Are pp^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) add μοι | πρωτος .. A (Are^{comm}) πρωτοτοκος

18. αιωνων c AC 36. 38. vg cop aeth arm ar^{p} Or^{2} And^{p} Ir al m .. ς (= Gb Sz) add αμην c B etc syr al And^{a} Are | κλεις c AC al ut vdtr pl And^{comm} Are^{comm} .. B al^{24} And$^{p\,text}$ Are^{text} κλειδας | τ. θα. κ. τ. αδ. c ABC al fere^{40} vv fere omn And^{1} Are Ir Ors al m .. ς (= Gb Sz) τ. αδ. κ. τ. θα.

19. ουν c ABC al^{41} vv pl And Pri al .. ς (= Gb Sz) om | μελλει .. C praem δει | BC al^{5} (item haud dubie al m) And γενεσθαι (γενεσθ. 1, 1. 4, 1. fere non variat)

20. ων c B al ut vdtr longe pl And^{p} Are .. Ln ους c AC al^{5} And^{a} | επι της δεξ. c BC al ut vdtr omn And Are .. Ln εν τη δεξια c A | αι λυ. αι επτ. c ABC al^{20} (item al omisso αι sec) vg syr arr Are (item And ap Wtst) .. ς (= Gb Sz) αι επτ. λυ. (et. cop aeth And .. Pri om αι επτ.) .. praeterea ς (= Gb Sz) add ας ειδες contra ABC al^{32} vv fere omn Are (non And) Cyp Pri al

II.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει ὁ κρατῶν 1, 16.
τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ 13.
2 λυχνιῶν τῶν χρυσῶν [2] Οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν
σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυ-
3 τοὺς ἀποστόλους εἶναι καὶ οὐκ εἰσίν, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· [3] καὶ ὑπο-
4 μονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασας. [4] ἀλλὰ 14. 20.
5 ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας. [5] μνημόνευε
οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ
μή, ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν
6 μὴ μετανοήσῃς. [6] ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, 15.
7 ἃ κἀγὼ μισῶ. [7] Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλη- 11. etc.
σίαις Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν 22, 2.
τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ μου.
8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει
9 ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν [9] Οἶδά σου 1, 17 s. etc.

II. 1. της c B al ut vdtr fere omn (36. τω της) And Are .. Gb' Ln τω c AC | εν εφεσω c ABC al^{40} vg cop al And Are pp^{lat} .. ς (=Gb Sz) εφεσινης | AC εμμεσω | χρυσων c B al ut vdtr omn And Are .. Ln -σεων c AC

2. κοπον c AC al^{9} vg syr arr arm And^{a} pp^{lat} m .. ς (Gb^{o}) add σου c B etc lips$^{6\cdot}$ cop al And^{p} Are | και οτι c BC al ut vdtr omn vv pl pp m .. Ln om και c A cop aeth Cass | επειρασας c ABC al^{41} And Are .. ς (=Gb Sz) -ρασω | λεγοντ. εαυτ. (al^{1} And^{p} om) απ. c ABC al^{42} vv pl And Are pp^{lat}; item add ειναι c B al^{38} vv pl And Are pp^{lat}, Gb^{oo} Ln om c AC al^{3} sl (exc cd$^{10\cdot}$) .. ς (=Gb Sz) φασκοντας ειναι αποστ.

3. υπομ. εχ. κ. εβαστ. c ABC al^{30} vv pl Are Pri Aug .. ς (=Gb Sz) εβαστ. κ. υπομ. εχ. και (και om et. test al) .. diff al pauc | κ. ο. εκοπιασ. c B al^{40} vv pl And^{a} Are pp^{lat} .. Ln κ. οὐ κεκοπιακες (-κας 51.) c AC 51. .. al^{4} arm sl^{ed} And^{p} και κεκοπιακας .. ς (=Gb Sz) κεκοπιακας και ου κεκμηκας c test panc

4. αλλα c B b Are etc .. ς Ln αλλ | A οτι πρωτ. σου αγαπ. | C αφηκες

5. πεπτωκας c ABC al^{34} Are Cyp^{4} Pac Pri al .. ς (=Gb Sz) εκπεπτωκας (et. And, item *excideris* vg pp^{lat} aliq) | ερχ. σοι c AC vg cop aeth Hier al^{4} .. ς^{e} (Gb^{oo}) add ταχυ (ς ταχει, item edd al) c B etc harl* syr al And Are Pri

6. A (item cop ar ap Wtst) om ἃ (aeth Pri *sicut*)

7. εκκλησιαις .. Ln praem επτα c A .. C add ταις επτα | Ln νικουντι c A (B νικοντι) | εν τω παραδ. c ABC al^{33} vg syr al^{2} Are^{text} Cyp Or^{int} al m .. ς εν μεσω του παραδεισου (et. cop al Ps-Ath And Are^{comm}) | μου c B al^{38} vg cop syr al^{3} Are Cyp Or^{int} al m .. ς (=Gb Sz) Ln om c AC etc ar^{p} al And

8. της .. Ln τω c A | εν σμυρνη (Ln εν σμυρνης c A) c (A)BC al^{44} vv pl And^{p} Are Pri Bed .. ς (=Gb Sz) σμυρναιων post εκκλ. (And^{a} ante εκκλ.) | πρωτος .. A πρωτοτοκος

2, etc τὴν θλῖψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ
τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ
σατανᾶ. [10] μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν. ἰδοὺ δὴ μέλλει βαλεῖν ὁ 10
διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλῖψιν ἡμερῶν
δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.
Ja 1, 12. [11] Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Ὁ νικῶν οὐ 11
11, etc 20, 6. μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.
Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει ὁ 12
1, 16. ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν [13] Οἶδα ποῦ κατοικεῖς· 13
ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω
τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς
4, 20. ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. [14] ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ 14
* Nm 25, 2. 31, 16. ὀλίγα· ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ

---

9. την θλιψ. c AC 19. 47. vg cop aeth And^{comm} Pri Bed .. ς (Gb^{oo}) praem τα εργα και c B etc syr al And^{text} Are Tich | αλλα πλουσ. c ABC al^{45} And^{text} (in comm libere citat) Are Ps-Chr .. ς (= Gb Sz) πλ. δε | εκ c ABC al^{31} vv pl Are Pri .. ς (= Gb Sz) om (et. And)

10. μηδεν c minuscc fere omn vg syr al And^{a} Are Cyp Pri al .. Gb′ Ln μη c ABC 8. 49. cop al And^{p} | B al^{24} And^{a} Are παθειν | δη c B al^{26} syr sl^{ms} And^{p} Are .. ς Ln om c AC etc (vg al pp^{lat} non exprimunt) And^{a} | βαλειν c B al ut vdtr pl And Are .. Sz Ln βαλλειν c AC al^{13} | ο διαβ. εξ υμ. c ABC al^{36} vg (syr cop al) Are pp^{lat} m .. ς (= Gb Sz) εξ υ. ο δ. (et. And) | εξετε c B al ut vdtr fere omn vg syr al m And Are Tich Bed .. Ln εχητε c A 36. cop Pri .. C al^{2} εχετε | ημερων c AC al ut vdtr sat m And Pri .. Gb′ -ρας c B al^{27} (vv ut vdtr omn) Are pp^{lat} aliq

13. που c AC 38. vg cop aeth sl^{cdd2} Hier Pri Quaest al, item vdtr And^{comm} Are^{comm} .. ς (Gb^{n}) praem τα εργα σου και c B etc syr etc And^{text} Are^{text} | εν ταις c B al^{41} demid syr arr aeth arm And Are Pri Quaest .. ς (Gb^{oo}) Ln praem και c AC etc vg cop Bed | αἷς (Gb″) c B al^{29} demid syr aeth al Quaest .. Ln om c AC vg cop Pri al (vg^{ed} Pri al add *illis*, om am harl tol) .. ς εν αις c minuscc And Are .. 94.** εμαις | αντιπας (corrige -πα?) .. A αντειπας, al -εί-. al -εῖ- .. cop *prodidisti* (perg *testem* etc), syr al *contendisti* (perg *cum teste*) .. harl* *antiquis* | μου (al^{2} cop ar^{e} om) ο πιστος .. Ln add μου c AC 14. 92. syr .. praeterea ς Ln add ὅς c ABC etc; om c 6. 31. (uterq saepe c AC et B facit) demid aeth Quaest | ο σα. κατ. c ABC al pl vg cop arm And Are pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) κατ. ο σα. (et. syr aeth)

14. αλλα c B (item haud dubie al) And Are .. ς Ln αλλ c AC etc | εχεις c C am harl* tol cop syr Pri .. ς praem οτι c AB etc | εδιδασκεν c AC al ut vdtr sat m (vg pp^{lat} *docebat*) And .. Gb′ εδιδαξε c B al^{33} Are | τω c AC 14. .. ς (non ς^{e} etc) εν τω c al^{2} .. B om .. ς^{e} (= Gb Sz, sed Gb′) τον c minuscc Are .. And εν τω βαλααμ τον βαλακ

Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ φαγεῖν εἰδωλό- 20.
15 θυτα καὶ πορνεῦσαι. 15 οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν
16 Νικολαϊτῶν ὁμοίως. 16 μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ 6.
17 πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. 17 Ὁ ἔχων οὖς 3, 3. 7. etc
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ
τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν 3, 12.
ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. 19, 12.
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ 19, 12.
19 πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ 19 Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην 2. etc
καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα
20 σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. 20 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς * 1 Rg 16, 31.
τὴν γυναῖκά σου Ἰεζάβελ, ἡ λέγουσα ἑαυτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ
21 πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ 14.
ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς

14. βαλακ .. BC al And^{a} -λααχ | βαλειν .. A βασιλει | και φαγ. c B al^{20} sl$^{10.}$ And^{p} Are .. ς Ln om και c AC etc vv pl And^{a} pp^{lat} (al του φαγ.) | vg Bod (non Quaest Pri al) om ειδωλοθ.

15. νικολ. c ABC al^{21} .. ς (=Gb^{oo} Sz) praem των (et. And Are) | ομοιως (om 38. aeth) c ABC al^{43} vg cop (om?) syr sl$^{10.}$ Are pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) ὁ μισω (et. arr sl^{ed}; And^{a} ην μισω, al^{3} And^{p} sl^{cd} ομοιως ην [al^{3} ὁ] μισω)

16. ουν c ABC al^{26} vv m And^{p} Are .. ς (= Gb Sz) om (vg syr pp^{lat} ομοιως μεταν. conjg) | pp^{lat} aliq om ταχυ

17. Ln νικουντι c AC | του (B vg al pp^{lat} aliq τὸ) μαννα c ABC al^{26} vg cop aeth (And^{comm} vdtr) Pri .. ς (= Gb Sz) praem φαγειν (om Are^{text2}) απο (al Are^{comm} om) | οιδεν c ABC al^{42} (al^{2} ειδ.) And Are .. ς (= Gb Sz) εγνω

18. της (C om) .. Ln τω c A | θυατειροις .. B al^{14} -τειρη (B al -τηρη) cf ad 1, 11. | A om εκκλησιας | αυτου pr ϛ BC al fere omn vv pl And^{a} Are .. Ln om c A al^{2} vg And^{p} Epiph pp^{lat}

19. Gb° τα εργ. και c 12. cop ap Wst Epiph | κ. την (C om) πιστ. (h. l. 53. vg Epiph pon και την [Epiph om] αγαπην) κ. τ. διακ. c ABC al^{33} vv pl pp ^{gr} et ^{lat} .. ς κ. τ. διακ. κ. τ. πιστ. | Ln om την quart c A 36. | τα εσχ. c ABC al^{35} vv fere omn pp ^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) praem και

20. αλλα c AB al^{6} .. ς αλλ c C etc And Are | κατα σου c ABC al^{40} vv fere omn Epiph And^{p} Tert al .. ς (= Gb Sz) add ολιγα (et. πολλα, πολυ leg) | αφεις c ABC al^{36} Epiph And^{a} (al Are αφιης, al And^{p} αφηκας) .. ς (= Gb Sz) εας | την γυ. σου c AB al^{32} syr sl$^{10.}$ And Are Cyp Pri .. ς (=Gb Sz) om σου (et. Epiph Tert al) | ιεζαβελ (Ln praem την c A [al ?]) c ABC al^{26} Epiph And Are .. ς (= Gb Sz) -βηλ | η λεγ. c AC .. B al^{38} And Are η (al^{1} και) λεγει .. ς την λεγουσαν | εαυτην .. B al^{3} αυτην | B προφητην | και διδ. κ. πλ. τους c ABC al^{44} vv pm And pp^{lat} m .. ς (= Gb Sz) διδασκειν και πλανασθαι (Are -ναν τους) | φαγ. ειδωλ. c ABC al^{33} vv ut vdtr omn pp ^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) ειδ. φαγ.

21. και ου θελ. (A pp^{lat} aliq ουκ ηθελησεν) μετ. εκ τ. π. α. c (A)BC al^{44} vv fere omn pp ^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) εκ της πορν. αυτης, και ου μετενοησεν

πορνείας αὐτῆς. ^{22}ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας 22
μετ᾽ αὐτῆς εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς.
*Ps 7, 10. ^{23}καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ 23
ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν
ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ^{24}ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυα- 24
τείροις ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ
βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, Οὐ βάλλω ἐφ᾽ ὑμᾶς ἄλλο βάρος·
3, 11. ^{25}πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρις οὗ ἂν ἥξω. ^{26}καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν 25 26
*Ps 2, 8 s. ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, ^{27}καὶ 27
12, 5. ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται,
22, 16. ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, ^{28}καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα 28
7. etc τὸν πρωινόν. ^{29}Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 29

III.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει 1
1, 4. 16. ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας Οἶδά σου
2, 2. etc τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. ^{2}γίνου γρηγορῶν, καὶ 2
στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα
πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. ^{3}μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας 3

---

22. ιδου c ℵAC al^{41} vv pl pp^{gr} et^{lat} .. ς (= Gb Sz) add εγω | B (βάλω) al vg^{ed} pp^{lat} aliq cop al βαλω | κλινην .. A φυλακην | μετανοησωσιν c BC al ut vdtr omn And Are .. Ln -σουσιν c A | αυτης c BC al^{40} vv pl Are Tert al .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) αυτων c A 12. 36. etc vg^{ed} demid harl** arm And Cyp Pri al
23. και pr c BC etc vv fere omn pp^{gr} pp^{lat} m .. Ln om c A cop | Ln εραυνων c AC (cf ad 1 Co 2, 10. 1 Pe 1, 10. Jo 7, 52.) | υμων .. B 38. vg (non am demid harl) pp^{lat} m (non Pri al) αυτου
24. τοις λοιπ. c ℵAC al^{37} vv pl And Pri .. ς (= Gb Sz) και λοιπ. (Are κ. τ. λ.) .. Gb′ λοιποις c al^{7} sl^{ed} .. arm om | a 14. θυατειραις (B -τηρ.) | οιτιν. c ABC al^{42} vv pl And Are Pri al^{3} (non Quaest) .. ς (= Gb Sz) praem και | βαθεα c ABC al^{41} .. ς (= Gb Sz) βαθη (And Are utrque) | βαλλω (Gb″) c AC al^{35} syr And Are pp^{lat4} .. ς (= Sz) βαλω c B etc vg al m Pri al
25. αχρις (A 47. εως) .. Ln -ρι c C al^{1} | αν ηξω .. B al^{21} ανοιξω
27. συντριβεται c AC etc sl^{edd} And^{a} .. Gb′ -βησεται c B al^{38} vv fere omn And^{p} Are Pri al
28. AB etc προϊνον

III. 1. ς (non ς^{e} etc) om επτα pr c 12. | ονομα c ℵAC al^{33} And Are .. ς praem το | οτι sec .. B al^{19} Are^{text} και
2. στηρισον c AC al^{12} .. ς (= Gb Sz) -ξον c a etc And Are .. al^{9} τηρησον | εμελλον c AC al^{6} (item al^{2} Are -λλεν) vg cop syr ar^{e} And (Are) Pri al .. Gb′ εμελλες (a ημ.) c B al plus^{20} ar^{p} .. ς (= Gb Sz) μελλει (et. aeth al pp^{lat} aliq) | αποθανειν (al pauc And^{a} Are αποθνησκ.) .. Gb′ αποβαλλειν (al -βαλειν) c B al plus^{30} ar^{p} | a ευρηκαν | τα εργα c ℵ al ut vdtr omn And Are .. Ln om τα c AC | μου c ABC al fere^{40} vv pm And^{a} Are Pri al .. ς (= Gb Sz) om (et. And^{p} Vig)

καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω 16, 15. 1 Th 5, 2.
4 ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. [4] ἀλλὰ ὀλίγα ἔχεις Mt 24, 42.
ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν οἳ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατή-
5 σουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. [5] ὁ νικῶν οὕτος περιβαλεῖται
ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου
τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ Mt 10, 32. Lc 12, 8.
6 ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. [6] Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέ- 2, 7. etc
γει ταῖς ἐκκλησίαις.
7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει *Es 22, 22.
ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυίδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς *Job 12, 14.
8 κλείσει, καὶ κλείει καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει, [8] Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέ-
δωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· 2, 2. etc
ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω 2, 13.
9 τὸ ὄνομά μου. [9] ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόν- 2, 9.
των ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω
αὐτοὺς ἵνα ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ *Es 45, 14.
10 γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. [10] ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς
μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχε-
σθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

---

3. Gb° κ. ηκουσ. κ. τηρ. (κ. τηρ. om et. aeth) c B al fere[30] | ηξω pr c AC 12. 28. demid harl* tol cop al And Pri .. ς (Gb°) add επι σε c B etc vg (et. am) al Are Vig al | B al[21] γνωσιν

4. αλλα (c AC etc .. Gb Sz αλλ c B etc And Are) c ABC al pl vv fere omn And Are Or[int] Pri .. ς (= Gb Sz) om | ολιγα εχ. c B al[15] And Are .. ς Ln εχ. ολιγ. c AC etc | εν σαρδ. c ABC al[38] vv pl And Are Pri .. ς (= Gb Sz) praem και | οἱ c 17. 28. 37. 38. 46. 88. vg cop arr And Are (et. comm) Pri .. ς Ln ἁ c ABC etc | αυτων .. C εαυτων

5. ουτος c B al ut vdtr pl (53. ουτος ουτως) vv aliq And Are .. Ln ουτως c AC al[17] vg cop syr ar[p] arm Pri | C περιβαλλεται | ομολογησω c ABC al[37] And Are .. ς (= Gb Sz) εξομολογησομαι

7. Ln εν φιλαδελφειας c A (ABC –φι–) | A ο αληθ. ο αγι. | κλειν c ABC al[29] Or[1] Epiph .. ς (= Gb Sz) κλειδα (et. Or[2] And Are) | του c B al ut vdtr omn Or[2] And Are .. Ln om c AC | δαυιδ (Ln –υειδ, ς –βιδ cf Prol) .. edd ap And 7. 16. 33. 45. cop αδου | κλεισει c AC al, item addito αυτην B al[30], item cop Or[2] Are (post δαυ. sic: ουδεις κλεισει ει μη ο ανοιγων, και ουδ. ανοιξει ει μη ο κλ.) Ir Hil .. ς κλειει c minuscc vg syr al And Pri | και κλειει c C etc vg (om και) syr al (Ir) Promiss al .. Ln κλειων c A Hil, item και κλειων Or[2] And Pri .. B al[30] Are ει μη ο ανοιγων | ανοιξει c B al fere[35] cop Or[2] Are (vide ante) Ir Hil .. ς Ln ανοιγει c AC etc vv m And Pri al

8. ἣν c ABC al[11] vv fere omn Or Are Pri Bed .. ς (= Gb Sz) και (et. And)

9. διδωμι .. Ln διδω c AC (vg cop al Pri Bed *dabo*) | ηξουσιν (Gb") c AC al[5] .. ς ηξωσι c B etc | προσκυνησουσιν (Gb') c AC al[3] .. ς –σωσι c B etc | γνωσιν .. al pauc –σονται s. –σωνται s. –ση .. *scient* vg cop syr | Gb°° εγω c B al[27] Are Pri

10. οτι .. A και (38. arm και οτι)

22, 7. 11 ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 11
2, 25. 12 ὁ νικῶν ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ 12
*Es 56, 5. ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα
21, 2. Ga 4, 26. τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ
2, 17. τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 Ὁ ἔχων 13
2, 7. etc οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει 14
19, 11. Col 1, 15. ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ
2, 2. etc θεοῦ 15 Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός. ὄφελον 15
ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός. 16 οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ καὶ οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχρός, 16
μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. 17 ὅτι λέγεις ὅτι πλούσιός εἰμι 17
καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαί-
πωρος καὶ ὁ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, 18 συμβουλεύω 18
σοι ἀγοράσαι χρυσίον παρ' ἐμοῦ πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς,
καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνό-
He 12, 6. τητός σου, καὶ κολλύριον ἐγχρῖσαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς.
*Prov 3, 12. 19 ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόη- 19
σον. 20 ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς 20
*Cant 5, 2. μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω
Mt 19, 28. μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' 21
ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός

---

11. ερχομαι c ABC al^{38} vv pm pp ^{gr} et ^{lat} (non Bed) .. ς (= Gb Sz) praem ιδου

12. ναω .. ς^{e} 1624. item edd al λαω ex errore | C 28. om επ αυτον | B ab ονομα pr ad sec transilit | καταβαινουσα c AC al^{6} ac plurib .. ς^{e} (= ς Gb Sz) –βαινει c B etc And Are | εκ .. al^{20} Are απο | μου extr .. B al^{25} And^{a} Are om (arm^{venet} *ejus*)

14. εν λαοδικ. (AC –κια) c ABC al^{40} vv pm pp ^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) λαοδικεων post εκκλ. | και (C 2. κ. ὁ, al^{4} syr And^{a} ὁ) αληθ. .. sl^{cd} Fulg Faust om

15. A 47. om οφελον (B ωφ.) usq ζεστ. | ης c C al pl And Are .. ς (= Gb Sz) ειης c B etc

16. κ. ουτε (al fere^{20} ου) ζε. ο. ψυ. c BC al^{27} cop syr arr And Are Salv .. ς (= Gb Sz) Ln κ. ο. ψυ. ο. ζε. c A etc vg al .. 10. harl* aeth Pri al^{2} om

17. οτι sec .. Gb° c B al^{26} vg^{sixt} And^{p} pp^{lat3} (non Oros Bed) | ουδεν (Gb′) c AC 12. .. ς ουδενος c B etc And Are | ο ελεειν. (C ελειν.) c AB al plus^{20} Are (And^{a} om) .. ς (= Gb Sz) om ὁ

18. χρυ. π. εμ. c B al plus^{20} cop Are .. ς Ln π. εμ. χρυ. c AC etc (al^{3} om π. εμ.) | B εκ πυρας | B al περιβαλλη | κολλυριον c B (κολυρ.) C al^{25} And^{p} Are (vg etc *collyrium*) .. ς Ln κολλουρ. c A etc And^{a} (et. κουλουριον [cf et. cop] et aliter leg) | εγχρισαι c AC al^{6} And^{a} .. B al fere^{30} Are ινα εγχριση (B –σει) s. –σης .. ς (= Gb Sz) εγχρισον (vg syr cop al *inunge*) .. al^{2} add επι

19. ζηλευε (Gb″) c ABC al fere^{25} Are .. ς ζηλωσον (et. And)

20. και εισελ. c B al^{25} sl^{cd} .. ς (= Gb^{+} Sz) Ln om και c AC etc Or Mac And Are (nec fere vv et pp^{lat} exprimunt)

22 μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει 2, 7. etc
ταῖς ἐκκλησίαις.

IV.

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ᾽ ἐμοῦ, λέγων 1, 10.
2 Ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 2 εὐθέως ἐγενό- 1, 1. 22, 6.
μην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν *Ez 1, 26 ss.
3 θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ 21, 11.
4 σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ 10, 1.
κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἴκοσι τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους τοὺς 11, 16.
εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις 3, 4 s.
5 λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 καὶ ἐκ τοῦ
θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμ- 8, 5. 11, 19.
πάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα 5, 6.
6 τοῦ θεοῦ· 6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ· 15, 2.
καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα ζῷα γέμοντα *Ez 1, 22. *Ex 24, 10.

IV. 1. ειδον .. A ιδον, B ιδων | ηνεωγμ. c A al ut vdtr pl And (sic 3, 8. nemo ut vdtr praeter And) .. Gb Sz Ln ανεωγμ. c B al pm Are | λεγων (om 15.) c AB al[25] .. ς (= Gb Sz) λεγουσα (et. And Are) .. et. και λεγουσης leg | αναβα et ἅ c B al ut vdtr omn And Aro .. Ln -βηθι et οσα c A | Ln γενέσθαι. μετὰ ταῦτα εὐθέως

2. ευθεως (sl[cd] add δε) c AB al[20] am harl syr Pri Hier al[2] .. ς (Gb[oo]) praem και c minusc vg[ed] al (sed cop tol om ευθ.) And Are Bed | επι τον θρονον (Gb″) c AB al[25] Are .. ς ε. του -νου c minusc And

3. Gb[oo] και ο καθημ. c al plus[30] aeth arr arm sl[cd] And Are .. praeterea ς (= Gb Sz) add ην c minusc ut vdtr pauc vg cop pp[lat]; om c AB al[7] syr (item qui simul κ. ο κ. om) | σαρδιω (B al[5] praem σμαραγδω και) c AB al pl And Are .. ς (= Gb Sz) -δινω | ιρις .. A 28. aeth arm ιερεις | ομοιος sec c A al[6] And[c] .. B al[20] Are -οιως (Gb′) .. ς[e] (= ς Gb Sz, sed Gb′) -οια (et. And[p]) | ορασει σμαρ. .. B al[20] -σις -δινων

4. B al m syr om και pr | θρονοι .. Ln -νους (servato τέσσαρες) c A al[2] | εικοσι bis c AB al pm And Are .. ς (= Gb Sz) add και (al m κδ′) | θρονους c AB al fere[30] vv fere omn And Are pp[lat] .. ς (= Gb Sz) add ειδον | τους sec c B al ut vdtr longo pl And Aro .. Gb Sz Ln om c A al[14] | εικ. τεσσ. h. l. c B al ut vdtr fere omn vv ut vdtr omn pp [gr] et [lat] .. Ln ante θρονους c A al[3] | εν c B al ut vdtr fere omn And[p] Are .. Ln om c A 28. And[a] | επι τας c AB al pl vv pl And Are pp[lat] .. ς (= Gb Sz) praem εσχον

5. φων. κ. βροντ. c AB al pl vv ut vdtr omn pp [gr] et [lat] .. ς (= Gb Sz) βρ. κ. φων. | ενωπ. τ. θρον. c A al ut vdtr sat m vv fere omn And pp[lat] .. Gb+ Sz add αυτου c B (supplet θρονου super αυτου) al[30] syr Are (pauc add et. v. 6.) | αι εισιν .. Ln α εστιν c A | τα .. Gb[o] c B al[22] Are

6. ως c AB al[37] vg cop syr ar[e] Aro pp[lat] pm (non Pri Tich) .. ς (= Gb Sz) om | τεσσερα c A .. ς -σαρα, item v. 8 cf Prol

*Ez 1,10. ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. 7 καὶ τὸ ζῷον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, 7
καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῷον ἔχον τὸ πρόσω-
πον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῷον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 καὶ 8
τὰ τέσσερα ζῷα, ἓν καθ' ἓν αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν
*Es 6,3. καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ
νυκτὸς λέγοντες Ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν
1, 8. καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. 9 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν 9
21, 5. 15, 7. καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ 10
καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου,
5, 12 s. λέγοντες 11 Ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ 11
10, 6. τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά
σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

*Ez 2,9s. Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον 1

---

7. B εχων | το προσωπ. c A al ut vdtr pl And^{a} .. B al^{17} Ir And^{p} Are om το | ως ανθρωπου c A al^{3} vg (*quasi hominis*) al Ir^{int} Pri (hi^{2} *quasi humanam*), item Gb Sz omisso ως c B al^{21} (sunt iidem fere qui το om) sl^{cl} Ir^{gr} And^{p} Are .. ϛ (= Gb Sz) ως ανθρωπος (et. And^{a}) | B al^{16} Are om ζωον extr | πετομενω c AB al^{15} et plurib And Are .. ϛ (= Gb Sz) πετωμενω (et. Ir)

8. τα c A al fere^{20} .. ϛ (= Gb Sz) om c B al ut vdtr sat m And Are | καθ εν αυτων c A al^{15} vv fere omn And Tich, item (Gb') sine αυτων B al^{20} Are pp^{lat} aliq .. ϛ (= Gb Sz) καθ εαυτο | εχων c A al^{6} sl^{nut}, item Gb Sz εχον c B al plus^{20} And .. ϛ (= Gb Sz) ειχον (et. Are) .. et. εσχον, εχοντα leg | B ανα πτερυγων | και εσωθεν .. B al^{4} pp^{lat} aliq praem και εξωθεν | γεμουσιν c AB al fere^{40} vg al And Are pp^{lat} .. ϛ (= Gb Sz) γεμοντα | λεγοντες c AB al fere^{30} And Are Pri al .. ϛ (= Gb Sz) -ντα | αγιος ter c A al ut vdtr pl vv ut vdtr omn Eph And Are Tert Hier al m .. B al plus^{20} Dam novies, al^{3} sexies | ο θεος .. al^{5} ar^{p} sl^{cl} Eph^{1} (alibi om) And^{a} σαβαωθ (Fulg^{1} utrq conjg) | κ. ο ων .. al^{2} om, al^{4} vg^{cl} Eph And^{p} pp^{lat2} ο ων κ. ante ο ην

9. δωσουσιν (et. -σωσιν [B al^{6}], -σει leg) c A etc And .. Gb' δωσιν c al^{21} Are | A ευχαριστειας | του θρονου c B al ut vdtr omn And Are .. Ln τω -νω c A

10. εικ. τεσσ. c AB al m And Are .. ϛ (= Gb Sz) ε. και τ. (et. κδ' leg) | ϛ (non ϛ^{e} etc) προσκυνουσι (c 91.**) et βαλλουσιν (c B al fere^{10} And^{a})

11. ο κυ. και (al^{8} And^{p} κυριε, iidem et vg cop al m And pp^{lat} om και) ο θε. ημ. c AB al plus^{30} am syr ar^{p} Are Thdor^{stud} (item qui κυριε sine και), sed ex his B al^{33} syr ar^{p} Are Thdor^{stud} (non A al fere^{10} vv pm And pp^{lat}) add ο αγιος .. ϛ κυριε c minusc ut vdtr pauc (sl^{cd}?) | την δυναμιν .. Ln om την c A | B al^{17} And^{p} Are om τα | ησαν (B al^{2} praem ουκ; al^{1} om ησ. και) c AB al fere^{30} vv pm Are Tich .. ϛ (= Gb Sz) εισι (And^{p} arm εκτισθ. κ. εισ.; A om κ. εκτισθ.)

γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά.
2 ²καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ Τίς ἄξιος ἀνοῖ-
3 ξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ; ³καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν
τῷ οὐρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον 13.
4 οὐδὲ βλέπειν αὐτό. ⁴καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολὺ ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖ-
5 ξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. ⁵καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι 4, 4.
Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυίδ, *Gn 49. 9 s.
ὁ ἀνοίγων τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.
6 Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ
τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ 7, 17.
ὀφθαλμοὺς ἑπτά, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀποστελλόμενα εἰς *Zach 4, 10.
7 πᾶσαν τὴν γῆν. ⁷καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου 1, 4. 4, 5.
8 ἐπὶ τοῦ θρόνου. ⁸καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῷα καὶ οἱ 4, 8 ss.

V. 1. οπισθεν c A al ut vdtr sat m syr Or (sed var mss; alibi^{2} vel ^{3} εμπροσθ. κ. οπισθ.) Cyp .. Gb′ Sz εξωθεν c B al plus^{30} (item vv pl) And Are Oec (ap And^{a} ms) pp^{lat} m

2. εν c AB al plus^{30} Or^{cd} And^{p} Are .. ς (= Gb Sz) om | αξιος c A al fere^{10} sl^{cd} Or ^{gr} et ^{lat} Epiph .. ς (= Gb^{oo}) praem εστιν; B al^{20} And Are pp^{lat} add

3. ηδυνατο .. al Are εδυν. | ουρανω c A al ut vdtr pl vv pm pp ^{gr} et ^{lat} .. Gb^{+} Sz add ανω c B al^{23} cop syr ar^{p} (cf *Ex 20, 4. et al m) | ουδε bis c A al ut vdtr pl .. B al pm Or^{2} And Are ουτε | ουδε tert c minuscc ut vdtr pl .. Ln ουτε c iisd qu ουτε bis, item A (sed A om v. 4.) 16.

4. A om v. 4. | εγω .. al^{2} cop al Or Epiph om (And καγω) | πολυ (Gb″) c B (πολυν) al fere^{40} And Are^{1}, item *multum* vg al pp^{lat} m .. ς πολλα c minuscc .. Or Are^{1} om .. cop al πολλοι | ανοιξαι c B al pl vv pl Or Epiph Are pp^{lat} m .. ς (= Gb Sz) add και αναγνωναι c minuscc arm sl (sed arm sl^{cd} post βιβλ.) And | ουτε .. 28. (al?) Are ουδε

5. ο λε. ο c AB al fere^{40} Or Eus Epiph And^{a} Are, item vg etc pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add ων | ο ανοιγων (Gb″) c B al fere^{30} (syr ar^{p} *ipse aperiet*) Are (et. ο ανοιξας, ανοιξει leg) .. ς Ln ανοιξαι c A etc vg cop al Or And al pp^{lat} | τας c AB al fere^{40} vv fere omn Or al m Hil al^{2} .. ς (= Gb Sz) praem λυσαι (et. vg^{ed} demid And^{p} Cyp Hier al)

6. και ειδον c B al^{36} vv pl And Are Ir Cyp Pri al .. ς (= Gb Sz) add και ιδου c A (om κ. ειδον) etc | εχων c AB (al?) .. ς Ln εχον | ἅ (Gb′) c B al^{34} (al^{1} ατινα) And^{a} Are .. ς Ln οἵ c A etc And^{p} | επτα c B al ut vdtr fere omn vv pl And Are Ir Cyp Firmic al .. Ln om c A 12. am* harl* aeth Tich | πν. του θε. c AB al pl vv ut vdtr omn And Are Ir Cyp al .. ς (= Gb Sz) του θε. πν. c minusc ut vdtr pauc | αποστελλομενα c B al plus^{25} And^{p} Are, item (Gb″) praemisso τα al^{6} .. Ln απεσταλμενοι c A .. al^{2} And^{a} απεσταλμενα, item ς praemisso τα c minuscc

7. ειληφεν c AB (add την [sic]) al plus^{30} am* harl* demid lips^{6}· arm aeth .. ς (Gb^{oo}) add το βιβλιον (et. tol cop al Cyp al), item al vg^{ed} And Are Bed pon in f.

8. τεσσερα .. ς τεσσαρ. cf Prol

εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος
14, 2. κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ
4, 11. τῶν ἁγίων. 9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον 9
καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ ἐν
τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, 10 καὶ 10
1, 6. ἐποίησας αὐτοὺς βασιλείαν καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.
11 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ 11
9, 16. *Dan 7, τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυ-
10. ριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, 12 λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ Ἄξιόν ἐστιν τὸ 12
4, 11. ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ
ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐ- 13
3. ρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐστὶν
7, 10. καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, πάντας ἤκουσα λέγοντας Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ
καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς

---

8. επεσαν c A al^{6} pluribusve .. ς -σον c B etc Aud Are | κιθαραν c AB al fere^{30} cop syr aeth arm ar^{e} And^{a**} Are^{text} Hil .. ς -ρας c minuscc vg al And^{p} ot ^{a*} Are^{comm} (libere) Cyp al

9. A αδωσιν | τω θεω .. harl* cop Cyp Fulg (item vdtr in comm And Are Pri) om .. praeterea ς Ln add ημας c B etc cop (om τω θε.) And Are Cyp (om τ. θε.), item praem al^{5} vv pl pp^{lat} m; om (Gb^{o}) c A 44. (add ημων) aeth

10. αυτους (om arm sl^{cd}) c AB al^{40} am (item al ap Wtst Gb) cop syr aeth ar^{p} sl^{cd} And .. ς (= Gb Sz) ημας c minuscc vg (et. demid al) al pp^{lat} m .. praeterea ς Ln add τω θεω ημων (sl^{cd} Vig om) c B etc vv pl And Are pp^{lat} m (sed Cyp Pri al post βασιλ. pon); om c A (aeth add *in regnum Dei*, postea *sacerdotes et reges*) | βασιλειαν (Gb′) c A vg cop Cyp Pri Fulg Vig al .. ς -λεις c B etc vv pm And Are | βασιλευουσιν (Gb′) c AB al^{15} syr ar^{p} sl^{cd}; item Gb Sz -λευσουσιν al fere^{20} am harl tol cop And Are^{comm} pp^{lat} m .. ς (= Gb Sz) -λευσομεν c test pauc (et. vg^{ed} demid Pri [*regnavimus*] Firmic)

11. ηκουσα .. B** al fere^{30} cop syr And^{a} (non slavice) Are Fulg Cass (sed var mss) add ως | κυκλω c AB al fere^{40} And Are .. ς (= Gb Sz) κυκλοθεν | ς (non ς^{e} etc) om και ην usq μυριαδων ex err.

12. A αξιος | B al^{25} Are (item Thdor^{stud} qui et. την in sqq add) τον πλουτ.

13. ὅ (al^{2} om) c AB al^{24} vv aliq Are .. ς (Gb^{oo}) add εστιν | επι της (al^{2} om) γης c AB al fere^{30} vg cop And^{p} Are .. ς (= Gb Sz) εν τη γη (et. syr al And^{t} pp^{lat}) | εστιν (al^{3} syr al^{2} And^{a} Pri Cass om) c A al fere^{30} Are .. ς (Gb^{oo}) praem ἅ c B etc vg al Fulg al (et. οσα leg) | παντας (Gb″) c al plus^{20} vg Are Pri Fulg al, item praemisso και (al^{3} And^{a}) s. παντα και (B), item addito παντα ante τα (al^{2}) .. ς Ln παντα c A etc And^{p} (om ηκουσα); al και παντα s. παντα και | λεγοντας c B al fere omn And^{a} Are .. Gb′ Ln -τα c A 12. vv aliq And^{p} | τω θρονω c AB al fere^{20} .. ς του -νου (et. Aud Are) | και (A sl^{cdd2} om) τω αρνιω .. cop om

14 αἰῶνας τῶν αἰώνων. 14 καὶ τὰ τέσσερα ζῷα ἔλεγον τὸ Ἀμήν, καὶ οἱ πρε- 19, 4.
σβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

VI.

1 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ
ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζῴων λέγοντος ὡς φωνὴ βροντῆς Ἔρχου.
2 2 καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων *Zach 6, 1 ss.
τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.
3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου
4 ζῴου λέγοντος Ἔρχου. 4 καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυῤῥός, καὶ τῷ καθη-
μένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλή-
λους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.
5 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζῴου
λέγοντος Ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ'
6 αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν *Ez 5, 1.

---

13. αιωνων .. B al^{32} aeth sl^{cdd} aeth sl^{cdd2} And Are Thdor^{stud} add αμην

14. τεσσερα .. ut v. 8. | ελεγον c A al vdtr sat m vg syr aeth arr al And pp^{lat} .. Gb′ λεγοντα c B al^{25} cop Are | το c B al plus^{30} Are .. ς Ln om c A etc And | και οι c AB al fere^{40} vv pl And Are Cass^{1} .. ς (= Gb Sz) add εικοσι τεσσαρες (et. vg^{ed} demid al Pri Bed) | επεσαν c A etc And^{p} .. B al fere^{20} And^{a} Are –σον | προσεκυν. c ABC al fere^{40} vv pl And Are pp^{lat} m .. ς (= Gb Sz) add ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων (et. vg^{ed} al Pri)

VI. 1. οτε c ABC etc vv pl And^{a} Pri .. al^{26} vg (et. am al, non demid al) And^{p} Are Bed οτι | επτα c ABC al fere^{30} vv pm And Are Pri .. ς (= Gb Sz) om (et. cop al Bed) | φωνη (leg et. –νῇ) c ABC al plus^{30} And^{a} Are .. ς (= Gb Sz) –νης (et. –νην, –νων leg) | βροντης .. A sl^{cd} add λεγοντος | ερχου (Gb′) c AC al^{11} am (item al) ar^{e} And .. ς (= Gb Sz) add και βλεπε; item (c B al^{24} Are) Gb Sz και (al^{5} om) ιδε

2. και ειδον c AC etc vv pl And .. Gb^{oo} c B al^{24} demid harl* tol sl^{cdd} Are Pri | αυτον c ABC al^{35} And^{a**} And^{p} Are .. ς (= Gb Sz) αυτω | A ο νικων

3. σφρ. την δευτ. c AC al^{5} pluribusve vg cop syr al And Pri .. ς (= Gb Sz) δευτ. σφρ. c B etc aeth al Are | ερχου c ABC al pl am (item al) syr (ar^{e} και ειδον pro ερχου) And^{a} .. ς (= Gb Sz) add και βλεπε (et. Are); item al και ιδε et alia

4. πυρρος c C al ut vdtr pl vg (*rufus*) syr al And Are Pri al .. AB al^{26} cop ar^{e} (utrq conjg aeth) πυρος | A και εν τω καθ. | αυτον c ABC al pl And^{comm} Are .. ς (= Gb Sz) αυτω | A om αυτω | εκ c BC al plus^{30} vg (*de*) cop And Are Pri al .. ς (= Gb Sz) απο .. Gb^{oo} Ln om c A al^{4} | και ινα c AC al ut vdtr sat m vg syr al Pri .. Gb^{oo} και c B al^{30} vv m And Are | σφαξουσιν c AC .. ς –ξωσι | A cop aeth μεγ. μαχ.

5. σφρ. τ. τριτ. c ABC al pl vv pl And Are Pri .. ς (= Gb Sz) τριτ. σφρ. | ερχου (Gb′) c AC al^{14} am (item al) ar^{e} arm And^{a} .. ς (= Gb Sz) add και βλεπε; item B al pm And^{p} Are κ. ιδε | και ειδον .. Gb^{oo}: fere ut v. 2. | αυτον .. ς (= Gb Sz) αυτω: fere ut vv. 2. 4.

6. φωνην c B al ut vdtr fere omn pp ^{gr} et ^{lat} .. Ln praem ως c AC al^{3} vg sl^{cd}

τεσσάρων ζώων λέγουσαν Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα τοῦ τετάρτου 7
ζῴου λέγοντος Ἔρχου. ^{8}καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθή- 8
20, 14. μενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος, καὶ ὁ ᾅδης ἀκολουθεῖ μετ'
*Ez 14, 21. αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν
ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσια- 9
20, 4. στηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν
1, 9. etc μαρτυρίαν ἣν εἶχον. ^{10}καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες Ἕως πότε, 10
3, 7. ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν
ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; ^{11}καὶ ἐδόθη αὐτοῖς στολὴ λευκή, 11
καὶ ἐῤῥέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσονται ἔτι χρόνον, ἕως πληρώσωσιν καὶ οἱ

---

6. κριθων c AC 12. syr And$^{p\ text}$ (sed comm libere) .. ς –θης c B etc

7. σφρ. τ. τετ. .. pauci τετ. σφρ. | ηκουσα c BC (perg το τεταρτον ζωον) al fere^{30} cop syr arr sl^{cdd} Are Pri .. ς (= Gb) Ln add φωνην c A etc vg al And^{a} (^{p} φωνης) | λεγοντος c ABC al pl vv pl pp^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) λεγουσαν | ερχου (Gb') .. ς (= Gb Sz) add και βλεπε; Gb Sz κ. ιδε; deinde 8. Gb^{oo} κ. (C om) ειδον. omnia fere prorsus ut vv. 1 sq. 3.

8. C om ὁ pr | Gb^{o} Ln om αυτου pr c C 12. (12. perg ον. αυτου) demid harl tol (non am) Ansb Bed Rup (non Pri al^{2}) | ο (C al^{4} om) θανατ. (A αθανατ.) | ακολουθει c (A latet) minuscc ut vdtr sat m cop syr al Or^{2} (libere) And^{a} Vic Tich^{1} .. Gb Sz ηκολουθει c BC al^{29} vg aeth al And^{p} Arc Pri Tich^{1} Bed | μετ αυτου (al^{2} μ. –τω) c AC al ut vdtr sat m And^{a} .. Gb' αυτω c B al^{27} And^{p} Are (Or^{2} αυτοις) | αυτω c B al^{34} vv omn (exc sl^{cd}?) Are pp^{lat} .. ς (= Gb Sz, sed Gb') Ln αυτοις c AC etc And | αποκτειναι h. l. c ABC al fere^{40} vv ut vdtr omn pp^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) ante επι | υπο .. A το τεταρτον

9. ειδον .. C add και | ψυχας .. al^{8} cop aeth arm And^{p} add των ανθρωπων | δια sec c BC al ut vdtr omn vg (et. am demid al) syr al And Are .. Ln om c A tol cop Cyp Pri | μαρτυριαν .. B al plus^{30} syr ar^{p} And^{p} Are add του αρνιου (et. ιυ χυ et alia add)

10. εκραξαν c ABC al pl Arc item (*clamaverunt*) Cyp Pri al .. ς (= Gb Sz) –ζον (et. And; *clamabant* vg Bed) | B al^{21} φωνην μεγαλην | αληθινος c ABC al^{25} Are .. ς (= Gb Sz) praem ὁ (et. And) | εκ (Gb'') c ABC al^{31} Are (vg pp^{lat} *de*) .. ς απο (et. And)

11. εδοθη οι στολη λευκη c ABC al fere^{40} syr al^{2} Clem (Paed. 2. § 108.) And Arc Cyp .. ς (= Gb Sz) –θησαν et –λαι –και (et. vg cop al Pri al) | αυτοις c B al fere^{20} arm (vg *illis singulae stolae*) Aro .. Gb'' Ln αυτοις (And^{a} –των) εκαστω c AC al^{19} And (Pri *eis singulis*) .. ς (= Gb Sz) εκαστοις .. al^{5} Clem εκαστω | αναπαυσονται c AB al^{5} (et ut vdtr pluribus) .. ς –σωνται c C etc And Are | ετι χρον. (Ln χρ. ετι c A am) c B al^{36} aeth ar^{p} Aro (pp^{lat} aliq vdtr) .. ς (= Gb Sz) Ln add (test aliq praem) μικρον c AC etc vv pm And Pri al | εως c ABC al fere^{25} Are .. ς (= Gb Sz) add οὗ | πληρωσωσιν c B al^{40} And item al^{3} –σουσιν .. ς (= Gb Sz) –σονται (et. Are) .. Gb' Ln –θωσιν c AC 29. (vg etc *compleantur*)

σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς 11, 7.
καὶ αὐτοί. 13, 7.
12 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς ἐγέ- 16, 18.
νετο μέγας, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη *Ez 32, 7 s.
13 ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, [13] καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, *Es 34, 4.
ὡς συκῆ βαλοῦσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, Mt 24, 29.
14 [14] καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ
15 νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. [15] καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ *Es 2,
οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς 21. 2, 10.
δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας
16 τῶν ὀρέων, [16] καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις Πέσατε ἐφ' *Hos 10, 8. Lc
ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ 23, 30.
17 καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, [17] ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς
αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

VII.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσερας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσερας
γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσερας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ 20, 8. *Zach 6, 5.

---

11. και sec .. B vg al Cyp al om | οι μελλ. .. B al^{21} And^{a} Are Cyp^{1} praem και | αποκτεννεσθ. c AC al^{9}, item -ν- B al^{11} .. ϛ (= Gb Sz) αποκτεινεσθ.

12. ειδον (al^{5} aeth ar^{p} pp^{lat2} om) .. al m add και | σεισμος c BC al fere^{40} vv pl pp^{gr} pp^{lat} aliq .. ϛ (= Gb Sz) praem ιδου c A etc | εγ. μεγ. c A am tol pp^{lat2} .. ϛ μεγ. εγ. c BC etc | εγ. μελ. c AC etc vg syr al And Are pp^{lat} .. Gb Sz μελ. εγ. c B al fere^{20} cop al | ολη c ABC al pl vv fere omn And^{p} Are pp^{lat} aliq .. ϛ (= Gb Sz) om

13. ουρανου (et. am demid tol; vg pp aliq *de coelo*; vg^{cl} pp aliq om) .. A θεου | B al fere^{20} And Are επεσον | βαλουσα (Gb') al fere^{25} syr ar^{p} aeth sl^{ant} et ^{mss} item And^{comm} vdtr (item al^{5} βαλλουσα, al^{1} αποβαλουσα) .. ϛ Ln βαλλει c ABC etc (et. αποβαλλ. leg) | ανεμ. μεγ. c ABC al plus^{20} vg syr al Are Pri al .. ϛ (= Gb Sz) με. αν. (et. cop al And) | σειομενη c BC etc And Are .. Ln σαλευομενη c A 12.

14. ὁ c ABC al pl And Are .. ϛ (= Gb Sz) om | ελισσ. c ABC al^{12} vel plurib And Are .. ϛ ειλισσ. (al^{21} And^{p} Are -μενος) | BC νησσος | A απεκεινησαν

15. χι. κ. οι πλ. c A (om και ante οι χι.) BC al pl vv fere omn pp^{gr} et ^{lat} .. ϛ (= Gb Sz) πλ. κ. οι χι. | ισχυροι c ABC al^{35} And Are .. ϛ (= Gb Sz) δυνατοι | ελευθερος c ABC al fere^{30} vv pl Are pp^{lat} .. ϛ (Gb^{oo}) praem πας (et. And)

16. πεσατε c A al^{2} (item haud dubie al) .. ϛ -σετε c BC etc | τω θρονω c B al^{20} Are .. ϛ Ln του -νου c AC etc And

17. αυτου c AB etc cop al And Are Pri .. C 38. vg syr Fulg Promiss -των

VII. 1. και c B al ut vdtr omn syr aeth al And Are .. Ln om c AC vg cop Pri | τουτο (Gb'') c ABC al plus^{30} cop Are .. ϛ (= Sz) ταυτα (et. vv pl And Pri) | τεσσερας ter .. Ln τεσσαρες pr et tert, τεσσαρας sec c A; ϛ τεσσαρας cf Prol | της γης sec .. 38. vv aliq And^{a} pp^{lat2} om

ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπί τι δένδρον. 2 καὶ 2
εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα
θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραζεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη
αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων Μὴ ἀδικήσητε τὴν 3
13, 18. *Ez 9, 4. γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δού-
λους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν 4
14, 1. *Gn 49, 8. τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφραγι-
σμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· 5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιά- 5
δες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Γὰδ
δώδεκα χιλιάδες, 6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νεφθαλὶμ 6
δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδες, 7 ἐκ φυλῆς Συ- 7
μεὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Λευὶ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσα-
χὰρ δώδεκα χιλιάδες, 8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς 8
Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφρα-
γισμένοι.

Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐ- 9
5, 9. δεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν,
ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους

---

1. C 14. 26. ο ανεμ. | A om επι τ. γης | επι της (A om) θαλ. μητε (C μη) | τι δενδρον (Gb') c BC al plus[30] vg cop al Are Pri .. A δενδρου, syr aeth δενδρων .. ς παν δενδρον c minuscc And

2. αναβαινοντα c ABC al pl Or And Are .. ς (= Gb Sz) -βαντα | ανατολης c BC al ut vdtr fere omn Or And Are .. Ln -λων c A 90. (cf 16, 12. 21, 13.) | εκραζεν c A (item haud dubie al; plane deest ap Wtst Gb) And Are .. ς Ln -ξεν c BC etc vg etc Or (Or[edd] εκεκραξ.)

3. μητε pr c BC al ut vdtr fere omn vv pl Or[2] And Are .. Ln και c A 38. vg (et. am, non demid tol; nec Pri al) .. cop bis και pro μητε | αχρι c AC 12. Or[2] .. ς αχρις ου c B etc And[p] Are .. al And[a] αχρ. αν | ς (non ς[e] etc) σφραγιζωμεν de errore ut vdtr

4. A om και ηκουσα τ. α. τ. εσφρ. | εκατ. (C al add και) τεσσερ. (c C; ς τεσσαρ. c AB etc cf Prol) τεσσ. .. ς ρμδ' | εσφραγισμενοι .. B al[16] Or[1ed] -μενων

5—8. δωδεκα ubique c ABC etc .. ς ιβ' | εσφραγισμενοι (B al fere[20] -μεναι) bis c ABC al plus[30] harl* cop syr aeth ar[e] Pri .. ς (Gb°°) add ubique (i. e. duodecies) post χιλιαδ. (et. vg al Are) .. al quater (ut And) s. quinquies et loco extr add | γαδ .. al[3] δαν (contra Or et al[dis])

6. νεφθαλιμ c ABC (-λιν) al ut vdtr sat m (al[1] -ληµ) .. ς Ln -λειμ | A μαννασση, B μανασση, C μανασσην | ς[e] (non ς Gb Sz) ισασχαρ c pauc ut vdtr test

8. βενιαμιν (BC etc) .. Ln -μειν c A | B al fere[20] εσφραγισμεναι

9. και ιδου (C om) οχλος πολυς .. Ln οχλον πολυν c A (add και) vg al[2] pp[lat] (exc Tich) | Gb° αυτον c B al plus[20] And Are | εδυν. c ABC al[15] Are .. ς ηδυν. (et. Meth And) | εστωτες c A etc And .. B al[20] Are -τας, C 38. -των, al[2] -τα | A επι του θρον. | περιβεβλημενους c ABC al plus[30] Are Fulg[1] .. ς (= Gb Sz) -μενοι

10 στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· [10]καὶ κράζουσιν 13.
φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες Ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ 19, 1.
11 θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. [11]καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἑστήκεισαν κύκλῳ τοῦ
θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώ- 11, 16.
πιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ,
12 [12]λέγοντες Ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία 5, 12.
καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας
13 τῶν αἰώνων. [13]καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι Οὗτοι 9.
οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον;
14 [14]καὶ εἴρηκα αὐτῷ Κύριέ μου, σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν μοι Οὗτοί εἰσιν οἱ Jo 21, 15.
ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν
15 καὶ ἐλεύκαναν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. [15]διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ
θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ
16 αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. [16]οὐ πεινά- *Es 49,
σουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδ' οὐ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος 10.
17 οὐδὲ πᾶν καῦμα, [17]ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμαίνει
αὐτοὺς καὶ ὁδηγεῖ αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς 21, 4. *Es 25, 8.
πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

---

9. Gb' φοινικας c B al[30] Are

10. κραζουσιν c ABC al fere[40] vg cop syr al And[a] pp[lat] .. ς (= Gb Sz) –ζοντες (And[p] λεγοντες) | A cop του θεου ημων .. ς (non ς[e] etc) eadem post επι τ. θρον. pon de conjectura ut vdtr | τω θρονω c AC al fere[25] And Are .. ς του –νου c B etc

11. εστηκεισαν c C (–κισαν) al[12] ac plurib .. A ιστηκεισαν, B al m And Are ειστηκεισαν (B –κησαν) .. ς εστηκεσαν | επεσαν c AC al m .. ς –σον | θρονου sec .. B al plus[20] syr ar[p] Are add αυτου | τα προσωπα c ABC al fere[40] vv pm And[1] Are Pri .. ς (= Gb Sz, sed Gb') προσωπον (et. And[p]) | τω θεω .. tol al Fulg om (sl[mss] exaggerant)

12. αμην .. tol cop om | A om και η σοφ. (al[1] transp) | αιωνων c C 28. 36. And[p] Pri al[2] .. ς add αμην c AB etc

13. εισιν .. 12. om

14. ειρηκα .. al[30] Are ειπον | μου c BC al pl vg cop syr al And Are Cyp .. Ln [μ.] .. ς (= Gb Sz) om c A etc aeth al Pri | εκ της θλ. της μεγ. c BC al ut vdtr omn (vg *de*) pp [gr] et [lat] .. Ln απο θλιψ. μεγ. c A | επλυναν .. al[9] επλατυναν | ελευκαναν (Gb'') c B al[26] aeth arm ar[e] Are .. Gb Sz Ln add αυτας c A al[7] vg al m And[p] (ᵃ αυτους) pp[lat] .. ς (= Gb Sz, sed Gb') add στολας (al[1] praem τας) αυτων

15. τω θρονω c B al[20] Are .. ς Ln του –νου c AC etc And

16. 36. vg al m pp[lat] om ετι pr; al[5] vv m And[a] Fulg om ετι sec | ουδε pr .. Ln add μη c A 92. | ουδ ου c B al[30] And Are .. ς Ln ουδε c AC etc

17. ποιμαινει (et. cop) et οδηγει (et. am) c al plus[20] (Gb') .. ς Ln –μανει et –γησει c ABC etc | ζωης c AB al pl vg aeth al Are pp[lat] .. ς (= Gb Sz) ζωσας | εκ c ABC al fere[30] Are Cyp Vig .. ς (= Gb Sz) απο

VIII.

Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ 1
1, 4. *Tob 12, οὐρανῷ ὡς ἡμίωρον. 2 καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἳ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ 2
15. Lc 1, 19. ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. 3 καὶ ἄλλος ἄγγελος 3
ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ
5, 8. ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ ἵνα δώσει ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων
πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ 4
ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς
τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, 5
καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν
4, 5. 11, 19. γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ σεισμός.

Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοίμασαν 6
*Ex 9, 24. *Es 28, 2. ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένετο χάλαζα 7
καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς
γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος
χλωρὸς κατεκάη.

*Jer 51, 25. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιό- 8
μενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης
αἷμα, 9 καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, 9
τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν.

*Es 14, 12. *Dan 8, 10. Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ 10
μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ
ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψιν- 11

VIII. 1. οταν c AC .. ϛ οτε | ημιωρον c AC .. ϛ -ριον
2. τους επτα .. 26. om | A εδοθη
3. του θυσιαστηριου (Gb″) c BC (του -ριον) al[31] And Are .. ϛ Ln το -ριον c A etc | C λιβανον το χρ. | δωσει c AC al m And[a] .. ϛ δωση c B etc And[p] Are .. al δω
5. ϛ (non ϛ[e] etc) το λιβανωτον et αυτο c perpaucis minusc | εβαλεν .. A ελαβον | βρ. κ. αστ. (aeth α. κ. β.) κ. φω. (B al pm vg al Pri φ. κ. α.) c A al ut vdtr m cop syr (aeth; item B al pm vg al Pri) .. ϛ φω. κ. βρ. κ. αστ. c minuscc ar[p] al And Tich (Are om κ. φω.)
6. οι sec c AB al pl And Are .. ϛ (= Gb Sz) om c minuscc | εαυτους .. Ln αὑτους c A
7. ο πρωτος c AB al pl harl* tol syr ar[p] Are (Tich?) .. ϛ (= Gb Sz) add αγγελος c minuscc vv m And Pri al | εν c AB al pl vg (et. am al, non demid al) And Are Pri .. ϛ (= Gb Sz) om c minuscc etc | και το τρ. της γης κατεκ. c AB al[40] vv pl And Are pp[lat] .. ϛ (= Gb Sz) om c minuscc cop al
8. πυρι c A etc vg cop syr etc And pp[lat] .. Gb°° c B al[29] Are (Tich?)
9. των (ita et. Ath And[a]; Gb°° c B al[19] And[p] Are) εν τη θαλ. .. al[2] am harl arm sl[cd] om (vg transp) | διεφθαρησαν (Gb″) c A al[8] And[a] .. ϛ -φθαρη c B etc And[p] Are
10. A om και επι τ. πηγ. των [c B al pl And Are; ϛ (= Gb Sz) om] υδατ.
11. ὁ c AB al pl Are .. ϛ (= Gb Sz) om

ϑος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινϑον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀν-
ϑρώπων ἀπέϑανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνϑησαν.
12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου
καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισϑῇ τὸ
τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. *Am 8, 9.
13 ¹³καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέ- 14, 6.
γοντος φωνῇ μεγάλῃ Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ
τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων
σαλπίζειν.

IX.

1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρα- 8, 10.
νοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόϑη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς 20, 1.
2 ἀβύσσου. ²καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ
τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώϑη ὁ ἥλιος καὶ ὁ * Joel
3 ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. ³καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλϑον ἀκρίδες 2, 10.
εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόϑη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι
4 τῆς γῆς. ⁴καὶ ἐρρέϑη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς 7, 2 s.
οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνϑρώπους οἵτινες οὐκ
5 ἔχουσιν τὴν σφραγῖδα τοῦ ϑεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. ⁵καὶ ἐδόϑη
αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισϑήσονται μῆνας
πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ

---

11. εγενετο (Gb′) c AB al pl vv ut vdtr omn And Are pp^{lat} .. ς γινεται c pauc ut vdtr minusc | ς (non ς^{e} etc) om των υδατ. ex errore ut vdtr | των ανϑρ. c AB al pl And Are .. ς (= Gb Sz) om των

12. η ημ. μη φανη (φα. c AB al pl; ς φαινη c minuscc And Are) το τριτ. (A τεταρτ.) αυτης (al^{2} And^{a} om το τρ. α.) .. Gb″ το τρ. αυτης (-των al^{6} cop) μη φανη· η (B om) ημ. και c B al fere^{30} vg cop

13. αετου c AB al pl vg cop syr al Are pp^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) αγγελου (et. And; 13. Pri^{text} αγγ. ως αετου) | πετομενου c A al fere^{20} And Are .. ς (= Gb Sz) πετωμ. c B etc | τοις κατοικ. .. Gb′ τους -ντας c B al^{24}

IX. 2. Gb° και ηνοιξ. το φρ. τ. αβυσσ. c B al am harl* tol cop aeth arm^{venet} (And^{comm}?) Are | al^{2} om εκ του φρ. ως (A om) καπν. | μεγαλης .. Gb′ καιομενης c B al fere^{30} syr al Are Vic (al^{5} sl^{dd} καιομ. μεγ.) | εσκοτωϑη c A 12. 14. 92. .. ς -τισϑη c B etc And Are

4. al^{1} (al ?) ερρηϑη | αδικησουσιν c A 36. .. ς -σωσι c B etc And Are | ανϑρωπους c AB al plus^{30} syr cop arr aeth And Are Tich. .. ς (= Gb Sz) add μονους c minuscc (vg arm *tantum homines*) | Gb° του ϑεου c 12. 17. 47. harl* arm And^{a} .. Cass^{comm} *crucis* (cf 7, 2.) | αυτων c B al ut vdtr fere omn vv fere omn And^{p} Are Cass .. Gb° Ln om c A 12. 28. am harl* tol And^{a}

5. αυταις .. Ln αυτοις c A 12. (ita et. al pauc vv. 3. 4.) | βασανισϑησονται (-σωνται ed. Erasm) c A 12. 36. 38. .. ς -σϑωσι c B etc (7. vv m -νισωσι) | παιση .. al^{7} And πληξη

*Job 3, 21. ἄνθρωπον. [6] καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν 6
θάνατον καὶ οὐ μὴ εὕρωσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ
*Joel 2, 4. φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. [7] καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια 7
ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέ-
φανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων,
*Joel 1, 6. [8] καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων 8
ἦσαν, [9] καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτε- 9
*Joel 2, 5. ρύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.
[10] καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς 10
αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε, [11] ἔχου- 11
*Job 28, σαι βασιλέα ἐπ' αὐτῶν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ
22. Ἀβαδδών, ἐν δὲ τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. [12] Ἡ οὐαὶ ἡ μία 12
11, 14. ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.
Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν 13
τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
7, 1. 16, 12. [14] λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα Λῦσον τοὺς τέσσερας 14
ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. [15] καὶ 15

---

6. al[9] harl ζητουσιν | ου μη c AB al pl And Are .. ς (= Gb Sz) ουχ | ευρωσιν c A al[8] harl* And[a] .. ς ευρησουσιν c B etc (al[5] –σωσιν) | φευγει c A 12. 17. 36. 38. (harl *fugiat*) .. ς φευξεται c B etc | ο θα. (7. ar om ο θα.) απ αυτ. c A al ut vdtr pl vg (et. am demid al) syr al And .. Gb Sz απ α. ο θα. c B al[22] vg[cd] arm Are

7. ομοια .. A ομοιωματα | ομοι. χρυσω (Gb') c A al ut vdtr sat m vg syr (cop) al And Arc Tich .. Gb Sz χρυσοι c B al[33] ar[p] sl[cd] Are

8. Ln ειχαν c A (non item v. 9.)

10. ομοιας .. A ομοιοις | κεντρα και (και c AB al fere[30] vg[cd] syr cop ar[e] .. ς [= Sz] ην .. Gb° c al[3] am tol lips[6.] And[p] Tich) εν τ. ο. αυτ. (αυτων [Gb'] c iisd fere qui και .. ς [= Sz] add και) η εξ. αυτ. (η εξ. αυτ. [Gb'] c A 17. vg[cd] syr cop ar[e], item al[3] am tol lips[6.] demid And[p] Tich, item al[1] addito του [του (Gb' Sz) add et. B al m], item praemisso και [ut ς] test m .. B al pm Are εξουσιαν εχουσιν)

11. εχουσαι (Gb') c B al[26] (al[1] add και, sl[cd] δε) sl[cdd] Are Tich .. Gb Ln εχουσιν c A al cop (?) al .. ς (= Gb Sz) και εχουσιν .. al vg al And Pri και ειχον | βασ. ε. (επ c AB al pm And Are .. ς εφ) αυτ. c B al plus[20] syr al Arc .. ς Ln ε. α. βασ. c A etc vg And pp[lat] | αγγελον c B al fere[20] vel plurib Are .. ς Ln praem τον c A (αρχοντα της αβ. τον αγγ.) etc And | B al αββαδδων, al m And Are αββαδων, al αβααδων et aliter (Hier *Labbadon*, Pri *Amageddom* et aliter) | εν δε (Gb'') c B al fere[30] vg syr al And Are Pri .. ς Ln και εν c A etc aeth al

12. ερχεται (Gb') c A al plus[20] .. ς –χονται c B etc And Are | με. ταυτα .. B al m post [13] Καὶ pon .: similiter al

13. τεσσαρ. c B al ut vdtr fere omn vg (et. demid) al And Are Cyp Pri Tich .. Ln om c A 28. am harl tol cop syr al Bed al

14. λεγοντα (Gb') c A .. 40. λεγων .. Gb' λεγοντος c B al fere[20] Are .. ς λεγουσαν c minuscc (And φωνης μιας et λεγουσης) | A om εκτω | ο εχων c AB al pl And .. ς (= Gb Sz) ος ειχε (et. Arc) .. et. τω εχοντι leg | τεσσερ. .. ς Ln τεσσαρ. cf Prol | B εφρατη

ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν
καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.
16 [16] καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἵππου δισμυριάδες μυριάδων·
17 ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. [17] καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει
καὶ τοὺς καθημένους ἐπ᾿ αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακιν-
θίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων,
καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. *Joel 2, 3.
18 [18] ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώ-
πων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ
19 τῶν στομάτων αὐτῶν. [19] ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν,
20 ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. [20] καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώ-
πων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐ μετενόησαν ἐκ 16, 11.
τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ * Ps 135, 15. etc
τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ
21 ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, [21] καὶ
οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν
οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

---

15. ελυθησαν .. A ελυπηθησαν | ημεραν .. B al pm Are praem εις την, al^{3} την, al^{1} οι εις την

16. των c AB al pl And Are .. ς (= Gb Sz) om | ιππου (Gb′) c al^{27} .. al^{1} ιππου αυτων (al^{1} των ιππων) .. ς Ln ιππικου c AB etc And Are | δισμυρ. c A al^{3} (ex his^{2} δυσμ.) Cyp (*dismyriades*) Tich ap Pri (*bismyriadis*), al^{1} δισμυριων .. ς δυο μυρ. (et. Are) .. B al plus^{30} ar^{p} sl^{cd} And μυριαδ. | ηκουσα c AB al pl vv pm And Cyp Pri al .. ς (= Gb Sz) praem και (et. Are) .. diff al

17. ιππους .. B ιππικους

18. απο c ABC (om των sq) al pl And Are .. ς (= Gb Sz) υπο | πληγων c ABC al pl vv fere omn pp^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) om | εκ pr c AC etc And^{1} .. Gb′ απο c B al^{25} And^{p} Are | και (ς [= Gb Sz] add εκ c C etc vg^{ed} syr al And^{1}; om c AB al pl am demid cop al And^{p} Are Cyp al) τ. καπν. και (ς [= Gb Sz] add εκ c minuscc syr al And^{1}; om c ABC al pl vg cop al And^{p} Are Cyp al)

19. η γ. εξ. τ. ιππων (A τοπων) et εστιν c ABC al pl vv fere omn pp^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) αι γ. εξουσιαι αυτων et εισιν | και εν τ. ουρ. αυτ. c iisd fere qu η γαρ etc .. ς (= Gb Sz) om | οφεσιν c AC etc And .. B al plus^{20} Are οφεων

20. ου c C al fere^{30} And^{p} (item^{comm} ut vdtr) Are .. ς Ln ουτε c A etc vg cop syr al And^{1} pp^{lat} .. B al ουδε | προσκυνησουσιν c AC 7. 36. 42. .. ς -σωσι c B etc And Are | τα ειδ. c ABC al fere^{30} And Are .. ς (= Gb Sz) om τα | al^{24} aeth arr Are om και τα χαλκ. | δυνανται c AB* (sed ipse * vdtr corr -νατai) C al m And .. ς -ναται c B** etc Are

21. φαρμακειων (-κιων AB etc) .. C al^{18} Are -κων | πορνειας . A πονηριας

X.

5, 2. Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 1
4, 3. περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός, 2 καὶ 2
ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλιδάριον ἠνεῳγμένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα
αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, 3 καὶ 3
ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν
αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. 4 καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, 4
* Dan 8, 26. ἤμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν Σφρά-
γισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. 5 καὶ ὁ ἄγγελος, 5
* Dan 12, 7. ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ
τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, 6 καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας 6
14, 7. τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ
ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται, 7 ἀλλ' 7
ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν,
* Am 3, 7. καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους

X. 1. Gb° αλλον c B al fere^{30} sl^{cdd2} And^{a} (et. post αγγ. pon) | ἡ c ABC al pl And Are .. ς (= Gb Sz) om | την κεφαλην (c AC 8. 9. 12.; ς της -λης c B etc And Are) αυτου c ABC al pl vv fere omn And Are pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) om αυτου | 38. vv m Tich (non Pri Cass) στυλος

2. εχων c ABC al plus^{20} sl^{mt} et ^{cdd3} .. ς (= Gb Sz) ειχεν (et. And Are) | βιβλιδαρ. c C* al^{12} And^{a} Are .. ς Ln βιβλαριδ. c AC** etc And^{p} .. Gb' βιβλιον c B al^{25} | ηνεωγμ. c C al^{4} vel plur And^{p} .. ς ανεωγμ. c B etc And^{a} Are .. A cop om | C om τον δεξ. | της θαλασσης et της γης c ABC al pl And^{p} (^{a} την -σαν et της γης) Are .. ς (= Gb Sz) την -σαν et την γην

4. βρονται c ABC al pl vv fere omn pp^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) add τας φωνας εαυτων | ημελλ. c ABC al fere^{10} .. ς εμελλ. | λεγουσαν c ABC al pl vv pl pp^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) add μοι | C om επτα sec | αυτα c ABC al fere^{30} vg al Are pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) ταυτα (et. And, sed al^{5} And μετα pro μη) | γραψης .. al^{6} And^{a} -φεις, And^{p} -ψον

5. την δεξ. c BC al fere^{40} cop syr aeth arr arm sl^{cdd3} And Are Pri .. ς (= Gb Sz) om c A etc vg sl^{ed}

6. Gb° εν pr c B al fere^{25} | A 12. cop sl^{cd} om κ. τ. γην κ. τ. ε. αυτη | A al^{5} vg^{cd} arm sl^{cd} Pri om κ. τ. θαλασσ. usq αυτη | ουκετι εσται c ABC al pl vv aliq And^{p} Are^{l} pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) ουκ εσται ετι (et. vg^{ed} al And^{a} Are^{l})

7. αλλ c ABC etc And Are .. ς αλλα | μελλη .. al pauc -λει | και .. al^{5} vv m And^{p} Are pp^{lat} om | ετελεσθη c AC al fere^{30} cop syr^{ms} .. ς (= Gb Sz) τελεσθη (-σθει B) c B etc And .. vg al m Are Pri τελεσθη-σεται | C om του | ως .. al^{5} And ὅ | al fere^{10} And^{a} ευηγγελισατο | τους εαυτου δουλους (B al^{30} etc δουλ. αυτου) τους -τας c ABC al plus^{35} .. ς (= Gb Sz) τοις ε. -λοις τοις -ταις (et. And Are)

8 τοὺς προφήτας. [8]καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν
μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν Ὕπαγε λάβε τὸ βιβλιδάριον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν
τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
9 [9]καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλιδάριον.
καὶ λέγει μοι Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν,* *Ez 2, 8ss. 3, 1ss.
10 ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. [10]καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρί-
διον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στό-
ματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.
11 [11]καὶ λέγουσίν μοι Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἐπὶ ἔθνεσιν
καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

XI.

1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων Ἔγειρε καὶ μέτρη-* 21, 15. *Ez 40, 3.
σον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν
2 αὐτῷ. [2]καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω καὶ μὴ αὐτὴν
μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν
3 μῆνας τεσσεράκοντα καὶ δύο. [3]καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ 13, 4.
προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκ-*
4 κους. [4]οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου *Zach 4, 2ss.

---

8. λαλουσαν et λεγουσαν c ABC 7. 14. 36. 92. vg (exc lips[5]) .. ς -σα et -σα (et. And Are) | βιβλιδαρ. c B al plus[30] Are .. ς βιβλαριδ. c minusec And .. Gb' Ln βιβλιον c AC al[2] | ηνεωγμ. c AC etc And .. B al pm Are ανεωγμ. | εν (al om) τη χειρι .. C om | του αγγ. c ABC al plus[20] And Are .. ς (= Gb Sz) om

9. απηλθα c A 16. 27. 50. .. ς -θον c BC etc And Are | δουναι c ABC al fere[30] vg al Are pp[lat] .. ς (= Gb Sz) δος (et. cop al And) | βιβλιδαρ. c B al plus[30] Are .. ς Ln βιβλαριδ. c A** (*βιβλαριον) C etc And .. al βιβλιον | κοιλιαν .. A καρδιαν (And: τὴν κοιλίαν δηλαδὴ τὴν καρδίαν etc)

10. βιβλαρ. c AC al ut vdtr pl And .. B al fere[20] Are βιβλιον .. al[11] βιβλιδαρ.

11. λεγουσιν c AB al plus[20] am harl Are .. ς λεγει c minusec vv pl And Pri | επι sec c B al[25] syr Are Pri .. ς Ln om c A etc And

XI. 1. λεγων c A al fere[30] vg cop aeth arr sl And Are pp[lat] .. ς[e] (non ς Gb Sz) praem και ο αγγελος ειστηκει c minusec etc; item B al fere[10] syr arm κ. ειστ. (B ιστ.) ο αγγ. | εγειρε c AB al pm And[a*] .. ς Ln -ραι c minusec And[p] Are .. et. -ρον leg

2. εξωθεν .. ς (non ς[e] etc) εσωθεν c al ut vdtr[4] sl | εξω c B al ut vdtr longe pl And[p] Are .. Ln εξωθεν c A al fere[10] And[a] | πατησουσιν .. A μετρησουσιν | τεσσερακ. c A .. ς τεσσαρ. c B etc | και δυο c AB al m And[p] .. ς om και c minusec And[a] Are

3. περιβεβλημενοι c C etc Hipp etc .. Ln -μενους c AB al[4]

4. ελαιαι .. A αυλ., C αλ. | και αι c ABC al plus[25] Hipp And Are Cedren .. ς (= Gb Sz) om αι | αι ενωπιον .. Gb° αι c al fere[10] Are | του (Ln om c AB) κυριου c ABC al pl vv pm Hipp And[p] Are .. ς (= Gb Sz) τ. θεου

τῆς γῆς ἑστῶτες. [5] καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται 5
*2 Rg 1, ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις
10. θέλει αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. [6] οὗτοι ἔχουσιν 6
*1 Rg 17, 1. τὸν οὐρανὸν ἐξουσίαν κλεῖσαι, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προ-
*Ex 7, 19. φητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ
εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν.
13, 1. *Dan 7, 7. [7] καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ 7
τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀπο-
κτενεῖ αὐτούς. [8] καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς 8
μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ
κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. [9] καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ 9
γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς ἥμισυ, καὶ τὰ πτώ-
ματα αὐτῶν οὐκ ἀφιοῦσιν τεθῆναι εἰς μνῆμα. [10] καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ 10
*Esth 9, τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν
22. ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ

4. εστωτες c ABC al fere[25] Are .. ς (= Gb Sz) εστωσαι (et. Hipp And)

5. θελει bis c A (sed sec. loco θελησῃ) BC al fere[25] And Are .. ς (= Gb Sz) θελῃ | θελ. αυτους c ABC al m vv aliq (Hipp) Are .. ς αυτ. θελ. | αδικησαι (al pauc And αποκτειναι) ουτως (A om)

6. τον ουρ. εξουσ. κλ. c B al[20] Are .. ς (= Gb Sz) Ln εξουσ. (Ln praem την c AC) κλ. τον ουρ. c AC etc Hipp And | υε. βρ. c ABC al pl Hipp Are Pri Promiss .. ς (= Gb Sz) βρ. υε. (et. And) | τας ημερας c ABC al pl Hipp And[p] Aro .. ς (= Gb Sz) εν (And[a] add ταις) ημεραις | της προφ. αυτ. c ABC al pl vv pm Hipp And Are .. ς (= Gb Sz) αυτ. της πρ. | εν c AC al pl cop al Hipp And Aro pp[lat] .. ς (= Gb Sz) om c B etc | οσακ. ε. θελησ. h. l. c AC etc vv fere omn Hipp And .. Gb Sz post την γην pon c B al fere[20] Are

7. το θηριον .. A add το τεταρτον | A αναβαινων | μετ αυτ. πολ. c ABC al pl vg al Hipp Are pp[lat] .. ς (= Gb Sz) πολ. μ. αυτ.

8. το πτωμα c ABC al plus[25] cop sl[ed] et [cdd] Are pp[lat] aliq .. ς (= Gb Sz) τα πτωματα (et. vg syr al And Pri) | της πολ. c ABC al plus[25] And Are .. ς (= Gb Sz) om της | οπου και .. al fere[10] lips[4] cop sl[cdd] And[ptext] Are om και | αυτων c ABC al pl vv fere omn Or al[3] pp[lat2] .. ς ημων

9. βλεπουσιν c ABC al pl sl[cdd] And Are Tich .. ς (= Gb Sz) –ψουσιν (et. vg cop syr al Pri) | B και των φυλων | το πτωμα c ABC al fere[30] cop Are Tich .. ς (= Gb Sz) τα πτωματα (et. vg syr al And Pri) | ημισυ c B al plus[25] And[a] et [comm] Are Cass .. ς (Gb[o]) Ln praem και c AC etc vg al And[p] | αφιοῦσιν (Ln –ίουσιν) c AC 12. 28. 36. am harl tol lips[5] And[a] Tich .. ς αφησουσι c B etc vg cop syr etc And[p] Are | μνημα c AB (C 36. –μειον) al pl vv pm And Are Tich .. ς (= Gb Sz) –ματα (et. vg al Pri al)

10. χαιρ. c ABC al pl And[a] Glyc Tich .. ς (= Gb Sz) χαρουσιν (38. And[p] Are χαρησονται) | ευφραιν. (Gb') c AC 12. 28. 36. And[a] Tich (14. ευφρανουντ.) .. ς ευφρανθησοντ. c B etc vv ut vdtr omn And[p] Are Pri | πεμψ. c AC etc vg cop syr etc And[a] Pri (al[1] *mittunt*) .. Gb'' δωσουσιν c B al fere[25] And[p] Are | C 27. αλληλους

11 τῆς γῆς. [11] καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ *Ez 37, 5.
θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος
12 μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. [12] καὶ ἤκουσα φωνὴν με-
γάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖς Ἀνάβατε ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς
13 τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. [13] καὶ
ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως 16, 18.
ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες
ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐ-
14 ρανοῦ. [14] Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ ἔρχεται ταχύ. 9, 12.
15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν 10, 7.
τῷ οὐρανῷ, λέγοντες Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν 12, 10.
καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. *Dan 2, 44.
16 [16] καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθήμενοι 4, 4. etc
ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν
17 τῷ θεῷ, [17] λέγοντες Εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ 4, 8.
ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας,
18 [18] καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ* ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νε-
κρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις
καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς

---

11. τας .. al^{6} om | C το ημισυ | εν αυτοις c A 18. 36. And^{a} Vig; item (Gb'') αυτοις C (εισηλθ. εκ τ. θ. αυτοις) al^{4} .. B al pm And^{p} Are εις αυτους .. ς (= Gb Sz) επ αυτους | επεπεσεν (Gb'') c AC al fere^{15} sl And^{a} .. ς επεσεν c B etc And^{p} Are | C 17.* επι των θεωρουντων

12. ηκουσα (Gb'') c B al^{25} cop syr^{ed} arm arr And Are Tich .. ς Ln -σαν c AC etc vg al (sl ακουσουσιν; 38. -σονται) | C al fere^{10} And φωνης μεγαλης et λεγουσης | B** λεγουσα | Ln om αυτοις c A 28. | αναβατε c AC 26. 36. 42. .. ς -βητε c B etc And Are

13. και pr c AC etc vg cop syr etc And Pri .. B al^{20} Are Tich om | ωρα c AC etc vg cop syr al And^{a} Pri al .. Gb'' ημερα c B al plus^{30} ar^{p} sl^{cd} et ^{cd} And^{p} Are | και το .. C ωστε το | δεκατον .. B $\overline{γ}$ (i. e. τριτον)

14. ιδου h. l. c B al^{25} And^{p} Are .. ς Ln post απηλθεν c AC etc vv pl (sed vg [non tol] cop al Pri *et ecce*) And^{a} Pri .. al^{4} aeth (vg^{cd}?) om

15. A om ὁ | λεγοντες c AB al^{14} .. ς (= Gb Sz) λεγουσαι c C etc And Are | εγενετο η βασ. c ABC al pl vv ut vdtr omn pp ^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) -νοντο αι -λειαι | και του χυ αυτου .. al pauc vv aliq And^{a} Are ιυ χυ | al^{4} And^{a} βασιλευει

16. Ln om οι pr c A | εικοσι c ABC al m And Are .. ς (= Gb Sz) add και | Ln om οι sec c AB al^{4} | του θεου c AC etc vg cop al m And Pri .. Cyp om .. B al^{30} syr arr Are praem του θρονου | καθημενοι .. C 2. arm καθηνται, item (Gb') praemisso οι B al fere^{30} Are | επεσαν c AC etc And .. B al m Are -σον

17. και ο ην c AB(C add και) al pl vv pm And^{p} Are Cyp Pri al .. ς (= Gb Sz) add και ο ερχομενος (et. vg^{ed} al And^{a})

18. καιρος .. C κληρος | Ln και τους αγιους κ. τους -μενους c A; item τους μικρους κ. τους -λους c AC

19, 2. μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. ¹⁹ καὶ ἠνοίγη ὁ 19
ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ
8, 5. 16, 18. ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ χά-
16, 21. λαζα μεγάλη.

XII.

3. 15, 1. Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν 1
ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
*Mich 4, 10. αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, ² καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα κράζει ὠδί- 2
1. νουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. ³ καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, 3
*Ez 29, 3. καὶ ἰδοὺ δράκων πυῤῥὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ
13, 1. ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, ⁴ καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ 4
τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ
δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν
2, 27. 19, 15. τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. ⁵ καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄῤῥενα, ὃς μέλλει 5
*Ps 2, 9. ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον
αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. ⁶ καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν 6
εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα
ἐκεῖ ἐκτρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. ⁷ καὶ ἐγένετο 7
*Dan 12, 11. 12, 1. πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι

---

18. Ln om και extr c A | C al pauc (vg) διαφθειραντας

19. ηνοιγη c AC etc And .. B al pm Are ηνοιχθη | του θεου c BC etc vg etc And Are Pri .. Ln add ὁ c A al^{3} Vic | ωφθη .. C εδοθη | αυτου pr .. Gb Sz του κυριου c al fere^{30} And^{p} Are, item omisso του B al .. vv aliq του θεου .. vg^{cd} cop ar^{e} Haymo (item vdtr Pri Vic) om (Gb°) | βρονται c B al^{25} arr Are .. ς (Gb°) Ln add και σεισμος c AC etc vv pl And^{p} Pri (Vic; sed is om alia) .. et. και σεισμοι, σεισμος, και ο σεισμ. leg

XII. 1. A περιβλεπομενη

2. B εγ γαστρι | κραζει c A al ut vdtr sat m am demid cop al Hipp Meth .. C al^{24} vg al And Are εκραζεν; B al fere^{10} –ξεν (Gb' –ζεν s. –ξεν) | ωδινουσα (et. Hipp Meth etc) .. Ln praem και c AC

3. πυρρος c A al ut vdtr pl vg al Meth And Are Pri .. BC al fere^{20} cop al (And^{comm}?) πυρος; ante μεγας c BC al pl cop syr al And Are Pri .. ς post μεγας c A etc vg al | αυτου .. A αυτων | επτα διαδ. c ABC al pl vv m And Are .. ς (= Gb Sz) δι. επτ. (et. vg^{ed} al Pri)

4. τεκειν .. 37. 49. Hipp τικτειν; Meth εκτεκειν

5. αρρενα (B αρενα) .. Ln αρσεν c AC | ηρπασθη .. B –χθη, al^{6} Hipp Meth –γη | προς sec c ABC al fere^{30} vv fere omn (Hipp εις) Meth And^{p} Are Pri .. ς (= Gb Sz) om

6. εκει pr c AB al pl Meth And^{p} Are; item sed transp al^{1} sl^{cdd} Hipp .. ς (= Gb Sz) om c C etc (vv pl Pri) And^{a} | απο c AC etc Hipp .. B al fere^{30} Meth And Are υπο | εκτρεφ. (Gb') c B al^{25} Meth Are .. ς Ln τρεφωσιν c AC (–φουσιν) etc Hipp Meth^{cdd2} And

7. Ln ὅ τε μιχαήλ c A | του πολεμησαι c AC al m (Pri Cass *ut pugnarent*; antea *angelis*), item omisso του B al fere^{30} And; item syr al Pri Cass .. ς (= Gb Sz) επολεμησαν (et. Are)

μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ,
8 9 [8] καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. [9] καὶ
ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος 20, 2.
καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ *Gn 3, 1.
10 οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. [10] καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην
ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ 11, 15.
βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη 19, 1.
ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
11 ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. [11] καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ
ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν
12 ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. [12] διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οἱ οὐρανοὶ καὶ 18, 20.
οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ, ὅτι κατέβη ὁ διά-
βολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα 4.
14 ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρρενα. [14] καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ αἱ δύο πτέρυγες τοῦ
ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου *Ex 40, 31.
τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ *Dan 7, 25.
15 ὄφεως. [15] καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς
16 ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. [16] καὶ ἐβοήθησεν 17, 15

---

7. μετα c ABC al pl vv ut vdtr omn pp[gr] pp[lat] (exc Ambrst) .. ς (= Gb Sz) κατα

8. ισχυσαν (B 14. -υον) c BC al ut vdtr sat m vg syr al And Are Pri Hier al .. Gb Sz Ln -σεν c A al[25] cop al (And[comm]?) Vic Cass | ουδε c ABC al fere[25] et plur And Are .. ς (= Gb Sz) ουτε | αυτων c ABC etc vg syr al And Are Pri Hier al .. Gb'' Ln αυτω c al[27] cop al Vic Cass

9. ο σατανας .. Gb° ὁ c B al fore[30] Are

10. λεγουσαν h. l. c ABC al fere[25] et plur vv ut vdtr omn pp[gr] (exc And[a]) et[lat] .. ς (= Gb Sz) ante εν (al[1] tol om εν τω ουρ.) | χυ .. C κυριου | εβληθη (Gb'') c ABC al fere[30] And[a] Are .. ς κατεβληθη (et. And[p]) | κατηγωρ c A .. ς (= Gb Sz) κατηγορος c BC etc And Are | αυτους (Gb') c A 28. 36. And .. ς αυτων c BC etc (al[1] om) Are | al[4] And Chrom om ημων extr

11. τον λογ. τ. μαρτυριας .. C την μαρτυριαν

12. οι ουρ. c A al ut vdtr pl And .. BC al[20] Are om οι | C κατασκηνουντες, ot. aliter leg | τη γη κ. τη θαλ. c B al pl vv fere omn And[p] (sed vide post) Are pp[lat] .. AC την γην (A αγαπην) κ. την -σαν .. ς (= Gb Sz) τοις κατοικουσι την γην κ. την -σαν (sic et. And[comm] et And[a])

13. αρρενα (B αρενα) .. Ln αρσεναν c A, item -σενα C al[2]

14. αι c AC al[5] Hipp[1] And .. ς om c B etc | οπου τρεφεται (al[3] -φηται) c AC etc vg cop (syr *ubi alatur*) al Hipp Pri .. Gb' οπως τρεφηται c al fere[30] arr And Are (B om αυτης οπ. τρ. εκ. καιρ. και) | C om και ημ. καιρ.

15. εκ τ. στομ. αυτ. h. l. c ABC al pl vv ut vdtr omn pp[gr] et[lat] .. ς (= Gb Sz) post γυναικος | αυτην c ABC (ποι. αυτ. ποτ.) al pl vg syr al (cop om ινα usq ποι.) And[a] Are Pri .. ς (= Gb Sz) ταυτην (et. Hipp And[p])

ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν
ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. [17] καὶ ὠργίσθη ὁ 17
δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν
14, 12. 19, 10. τοῦ σπέρματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων
τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.
Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. 18

XIII.

11, 7. 12, 3 *Dan 7, 3 ss. Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα 1
καὶ κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ
17, 3. ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. [2] καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον 2
ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ
ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ
τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. [3] καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν 3
αὐτοῦ ὡσεὶ ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ
17, 8. ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, [4] καὶ προσεκύ- 4
νησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν
18, 18. τῷ θηρίῳ λέγοντες Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ'
αὐτοῦ; [5] καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίαν, καὶ 5

---

16. η γη pr .. al^{6} vel plur Hipp pp^{lat} aliq om | τον πο. ον .. A το υδωρ ο | B ενεβαλ., 14. ανεβ.

17. B οργισθη | C om επι | ιυ c AB*C al pl vv pl Hipp And Are pp^{lat} aliq (non Pri); item του ιυ B** al .. ς (= Gb Sz) του ιυ χυ

18. εσταθην c B al ut vdtr fere omn cop ar^{e} al And Are .. Gb′ Ln -θη c AC 92. vg syr aeth arm ar^{p} Vic Tich .. Pri versum om

XIII. 1. κερατα δ. κ. κεφ. ε. c ABC al pl vv fere omn pp ^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) κεφ. ε. κ. κερ. δ. | ονοματα c AB al pl vg (et. am al) syr al Are .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) ονομα c C etc demid tol lips$^{4\cdot}$ cop al And Pri

2. Gb° ἦν c 12. 46. And$^{p\,comm}$ .. et. transp | αρκου c ABC al plus^{20} And^{a*} .. ς (= Gb Sz) αρκτου | μεγαλην .. A** add εδωκεν αυτω

3. μιαν c ABC al pl vv pl And^{1} Are Ir Pri al .. ς (= Gb Sz) praem ειδον (et. And^{p} Tich) | εκ c AB**C al pl vg al m Are Ir Pri al .. ς (= Gb Sz) om | ωσει c B al^{25} et plur And^{p} Are^{text} .. ς Ln ως c AC etc And^{a} Are^{comm} | Ln εθαυμασθη (C -στωθη) c A (C) And^{1}; item ς (non ς^{e} etc) pergens εν ολη τη γη c 12. 28. 36.

4. τω δρακοντι c ABC al pl And Are .. ς (= Gb Sz) τον -τα | οτι εδ. c AC al^{5} vv pm And Ir Pri al; al^{1} οτε εδ. .. ς (= Gb Sz) ος εδ. .. Gb′ τω δεδωκοτι c B al fere^{30} Are; al^{1} τω δοντι | την c ABC al pl And Are .. ς (= Gb Sz) om | τω θηριω sec c BC al pl And ap Wtst (And^{1} 12. syr arm om κ. προσεκ. τ. θηρ.) .. ς (= Gb Sz) το θηριον c A etc And^{a} | και τις c ABC al^{14} vv pl (al^{2} Tich η τις) And Ir Pri .. ς (= Gb^{+} Sz) om και (et. Are) | δυναται c AC etc vg (*poterit*, item Pri) cop syr al And Ir .. Gb″ δυνατος c B al^{31} Are

5. βλασφημιαν (Gb″) c B al fere^{30} vg^{cd} (am *magna blasphemiae*) Dion

6 ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα δύο. [6] καὶ ἤνοιξεν τὸ 11, 2.
στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα
7 αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. [7] καὶ 11, 7.
ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ 7, 9. 14, 6.
ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.
8 [8] καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ 17, 8.
γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφα-
9 10 γμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. [9] Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. [10] εἴ τις εἰς 2, 7. etc
αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ, δεῖ αὐτὸν ἐν Jer15 2.
μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων. 14, 12.

Are Ir al[2] .. ς -μιας c C etc vv pl (cop *magnas blasphemias*) And .. Ln -μα c A al[4] | ποιησαι c AC al[4] et ut vdtr al vg syr sl[cdd2] And ap Bgel Pri (ad h. l.) Tich .. Gb[oo] c arm Dion Ir Pri[1] (And et Are[comm] non attingunt) .. ς (= Gb Sz) praem πολεμον c B etc (et. postpon) .. et. πολεμησαι leg; aeth *facere signa quae voluit;* Prosp *loquendi* | τεσσεραχ. c AC .. ς τεσσαρ. | δυο c BC al ut vdtr longe pl vg etc pp[gr] Pri al .. Ln praem και c A 16. syr Ir

6. βλασφημιας c AC 18. 34. 35. vg (et. demid al; am al Pri al *in blasphemia; Ir os suum blasphemum*) .. ς -μιαν c B etc vv pl And Are | C tol* sl[cd] om και τ. σκην. αυτ. | και τους εν c B* al ut vdtr sat m vv pl And Are Ir Pri al .. Gb[oo] Ln om και c AC al[23] syr[ed] sl[cd]

7. Ln om και εδοθη usq νικησαι αυτους c AC 12. 14. 92. And[p] (nec attingit comm) Ir .. syr post εθνος pon | ποι. πολεμ. c B al plus[20] cop syr sl[cdd3] al And[a] Are Pri al .. ς πολ. ποι. c minuscc vg And[p] Amb | και λαον (-ους C) c ABC al pl vg syr al And[a] Are Ir Pri .. ς (= Gb Sz) om [et. cop al And[p] (Tich)]

8. αυτον c ABC al fere[25] And[a] Are .. ς (= Gb Sz) αυτω | οὗ οὐ c C Ir, item A ουαι (pro ου ου? ου ε ut legatur οὗ ἐγέγραπται??), item αυτου c AC .. ς ὧν οὐ (item B al m ων [al[1] ω] ουτε) omisso αυτου | το ονομα c ABC al pl cop syr arr And[p] Ir Tich .. ς (= Gb Sz) τα ονοματα | τω (C om) βιβλ. c ABC al[20] et plur And Are .. ς (= Gb Sz) τη (al[1] om) βιβλω | του εσφαγμ. c ABC al pl And Are .. ς (= Gb Sz) om του

10. ει (C η; ita ter pro ει) τις εις αιχμ., εις αιχμ. υπαγει c A am [*qui in captivitatem* (vg[ed] demid etc Ir add *duxerit*) *vadit in capt.*] sl[cd], item omisso altero εις αιχμ. BC 28. 38. And[cd], item omiss εις αιχμ. εις 32. 47. (cop? sl[cd]?); item (sed εις αιχμ. pr .. 7. αιχμαλωτιζει, 36. -λωτης ει) 7. 36. .. Gb′ ει τις (add εις 35. vg syr) αιχμ. απαγει, ε. αι. υπαγει c 33. 35. vg syr (Pri *qui captivum duxerit, et ipse capietur*) .. al[20] cop? sl[cd] And[p] ει τις εχει αιχμ. υπαγει .. ς ει τις αι. συναγει, ε. αι. υπαγει c minuscc Are (And[a] nil nisi ει τις αι. συναγει); item Ln ει τις εις αι. συναγ. ε. αι. υπ. ex errore et conjectura .. et aliter | μαχαιρη bis c AC .. ς -ρα c B etc | εν μαχ. pr c al[15] sl[10.] .. ς add αποκτενεῖ c B (B 26. -κτένει) C etc vg (vg Ir Pri *occiderit*) etc And Are pp[lat] .. al -κτέννει s. -κτεινει .. Ln -κταίνει de conjectura .. A -κτανθηναι omisso δει | sl[17] (in his ut vdtr iid[15] modo citati) om εν μαχ. sec (item sl[10.]?)

Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέρατα δύο 11
7. 4. 3. ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. [12] καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θη- 12
ρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἐποίει τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ
κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη
ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. [13] καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ 13
ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.
[14] καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ 14
ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι
3. εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. [15] καὶ 15
ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν
14, 9. τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσιν τὴν εἰκόνα τοῦ
*Dan 3, 5 s. θηρίου ἀποκτανθῶσιν. [16] καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγά- 16
19, 18. λους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς
20. 14, 9. δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ
ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, [17] καὶ ἵνα μή τις δύναται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι 17

---

11. C αναβαιννον | δυο (al[1] δεκαδυο. al[1] transp) .. al[17] Are Vic om | ομοια .. C ονομα

12. εποιει c B al[23] syr arr And[p] Are (item sed ter [cop bis, tertio loco ποιησει] εποιει vg aeth sl Hipp Pri; al[2] ter ποιησει) .. ς Ln ποιει c AC etc And[a] | προσκυνησουσιν c AC al[4] vel plur .. ς -σωσι c B etc | A om του θανατου

13. ινα και πυρ c AC etc vg syr etc Hipp And Ir al .. Gb Sz και πυρ ινα c B al fere[30] Are .. var al | ποιη εκ τ. ο. καταβ. c AC al[4] vg And Ir al[2] .. ς (= Gb Sz) ποι. κατ. εκ τ. ο. c minuscc Hipp .. Gb Sz εκ τ. ο. καταβαινη (-νει B al) c B al fere[30] Are | εις c AC etc (vg *in*) Hipp And[a] .. B al plus[20] And[p] Are επι (Pri om ε. τ. γ.)

14. τους .. al[21] Are praem τους εμους | λεγων .. B[*] -γοντος, [**] -γον | A εικοναν | ὅς c ABC al[5] vel plur .. ς ὅ | εχει c AC etc vg etc Hipp Pri al .. Gb' ειχε c B al plus[30] syr And Are | B al Are om την | της μαχαιρης (-ρης c AC etc .. ς -ρας c B etc) κ. εζ. (et. Hipp etc) .. B al plus[20] Are κ. εζ. απο της μαχ.

15. αυτω c B etc Hipp And Are .. Ln αὐτῇ c AC | δουν. (C om) πν. .. B al fere[20] Hipp Are πν. δουν. | 14. 16. cop syr ar[p] om ινα και λαλ. usq θηριου pr (14. 16. postea και ποιησει), item C usq θηριου sec | ινα add ς ante αποκτανθ. c minuscc Are. Ln ante οσοι c A al[3] vg syr al Hipp And[a] Pri; om plane c B al[20] am And[a] (Ir) | εαν c AB al m Hipp And[p] Are .. ς αν c minuscc And[a] | την εικονα c A etc And .. Gb Sz τη -νι c B al plus[30] Hipp Are

16. δωσιν c ABC al m And[a]; al m Are δωσωσιν, al And[p] -σουσιν (Gb') .. ς (= Gb Sz) δωση c minuscc Hipp .. et. δοθη, λαβωσι το, εχειν leg | χαραγμα c AC etc vg syr etc Hipp And Ir Pri al .. Gb' -ματα c B al fere[30] Are | το μετωπον c A al[25] cop arm Hipp Are[text] Ir Tich (C Are[comm] του μετωπου) .. ς (= Gb Sz) των -πων c B etc vg al And Pri al (sed syr Vic et. *manibus dexteris*)

17. και c AB al ut vdtr longe pl vg (et. am demid al) aeth sl[cd] And[p] Are .. Gb[**] Ln om c C al[3] tol cop syr al Hipp And[a] Ir Pri al | δυναται c B al m And .. ς Ln δυνηται c AC etc Hipp Are

εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ 14, 11. 15, 2.
18 ὀνόματος αὐτοῦ. [18] Ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν 17, 9.
ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐ-
τοῦ χξς΄.

XIV.

1 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὼς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' 5, 6.
αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ 7, 4.
καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 7, 3. etc
2 [2] καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς 1, 15. 19, 6.
φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαρι-
3 ζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. [3] καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ 5, 9. Ps 33, 3.
θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς
ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιά- 1.
4 δες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. [4] οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ
ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου
ἐὰν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ

---

17. το [ς (= Gb Sz) praem ἢ contra ABC al pl vv m Hipp And Are^{comm} Ir Pri; et. και leg] ονομα c AB al ut vdtr omn (vg^{ed} demid al cop η το ον.) Hipp And^{p} Are .. Ln του ονοματος c C tol lips^{4} (am *nomine*) syr And^{a} Ir Pri | η τον αριθμον .. B praem η τον αριθμ. του θηριου

18. νουν c ABC al fere^{30} Hipp And Are .. ς (= Gb Sz) praem τον | και .. al^{23} sl^{cdd2} Tich om | αυτου .. C al^{7} am (non Ir Pri, sed al^{1}) Hipp And add εστιν | χξς΄ c B al ut vdtr pl Hipp .. Ln εξακοσιοι εξηκοντα εξ c A .. al And –σια εξ. (And^{p} add και) εξ .. C 11. quidam quos improbat Ir Tich (sed var edd) εξακοσιοι δεκα εξ (5. χις΄)

XIV. 1. το pr c ABC al pm cop al Or Meth Are .. ς (= Gb Sz) om (et. And) | εστως c B al m Or Meth And^{a} .. ς εστηκος (et. And^{p} Are) .. Ln εστος c AC | C om το soc et σιων | μετ αυτου c AC etc vg etc Or Meth And Cyp al .. B al fere^{20} syr ar^{p} Are add αριθμος | τεσσερ. c AC .. ς τεσσαρ. Item v. 3. | αυτου κ. το ον. c ABC al pl vv fere omn pp^{gr} m pp^{lat} pm .. ς (= Gb Sz) om

2. η φωνη ην ηκ. ως c ABC al pl vv fere omn Or Meth Are (similiter And) Pri .. ς (= Gb Sz) φωνην ηκουσα | C om αυτων

3. ωδην pr c B al^{30} vv pl Or Meth And^{p} Are pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) Ln praem ως c AC etc vg sl^{cd} And^{a} | C om και των πρεσβ. | εδυνατο c AC al m Are .. ς ηδυν. c B etc Or Meth And | C om τεσσαρες

4. A vg^{cd} aeth om ουτοι εισιν | ουτοι sec c AC vg al Or And^{a} Ambrst Ps-Ath^{lat} .. ς (Gb^{o}) add εισιν c B etc vv m Meth al Cyp Pri | εαν c B etc Or Are .. ς Ln αν c AC etc Meth And | υπαγη c B al ut vdtr fere omn Or Meth And Are .. Ln –γει c AC al^{2} | ηγορασθ. c AC etc vv pl Or Meth And Ps-Ath^{lat} .. B al^{32} syr ar^{p} Are praem υπο ιησου | C om απο τ. ανθρ. | απαρχη .. al pauc vv aliq απ αρχης

*Zeph 3, 13. τῷ ἀρνίῳ, [5] καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ 5
εἰσιν.
8, 13. Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγ- 6
13, 7. γέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν
ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, [7] λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ Φοβήθητε 7
τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ
προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
18, 2 s. καὶ πηγὰς ὑδάτων. [8] Καὶ ἄλλος δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησεν λέγων 8
*Es 21, 9. *Dan 4, 27. Ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορ-
νείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. [9] Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκο- 9
*Jer 51 (28), 7. λούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ Εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ
τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ

5. ουχ ευρεθη (h. l. et. Or Meth And) .. B al[20] cop aeth Are Pri ante εν τω | ψευδ. c ABC al fere[40] vv pl Or[2] Meth al Hier al m .. ς (= Gb Sz) δολος (et. And[1]) | γαρ c B al fere omn vg[ed] am[**] demid tol cop syr al Or[2] Meth And Are Ps-Ath[lat] .. Gb[°] Ln om c AC 12. harl vg[cdd] ap Wtst (al[1] om αμ. γ. εισ.; 17. Aug οτι αμωμ. εισ.) | εισιν c ABC al fere[40] vv pl Or[2] al Hier al .. ς (= Gb Sz) add ενωπιον του θρονου του θεου

6. αλλον c AC etc vv pl And[1] .. Gb[°°] c B al[29] ar[p] sl[cdd] Or And[p] Are Amb .. al[1] post αγγ. | πετομ. c AC al pm Or And Are .. ς (= Gb Sz) πετωμ. c B etc | al[7] Or And[1] ευαγγελισασθαι | επι pr c AC al Or .. ς om c B etc And Are | καθημεν. c BC al pl vg sl[cdd] Or And[p] Are Cyp[1] .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) Ln κατοικουντας c A etc (cop syr al) And[1] | επι tert c ABC al pl vg syr sl[cd] Or And[p] Are Cyp .. ς (= Gb Sz) om

7. λεγων c ABC al pl vg cop sl[cdd] And Are pp[lat] .. ς (= Gb Sz) λεγοντα (et. Or) | A om εν (item vg etc) | θεον c AC am cop syr etc Or And Cyp al .. Gb″ κυριον c B al fere[30] vg ar[p] Are pp[lat2] | B al[22] Or And[a] Are αυτον (Or om) τον (B* om) ποιησαντα | την θαλ. c B al fere[30] Or And Are .. ς (= Gb Sz) Ln om την c AC etc

8. δευτερ. c AB al fere[25] syr And[a] Are Pri, item post αγγ. C al m cop arm And[p] .. ς om c minusc ut vdtr pauc vg al (et. δευτ. sine αλλ. leg) | BC al[27] cop al om επεσεν alterum | η μεγ. c ABC al pl vv pl pp [gr] et [lat] .. ς (= Gb Sz) praem η πολις | ἣ c AC al fere[10] vg syr aeth .. ς οτι c minuscc vv aliq And Are .. Gb[°°] c B al[24] cop arm ar[p] sl[cdd2] Pri (sic: *cecidit cecidit Bab. illa magna a vino* [in comm add *irae*] *fornic. suae;* add in comm: *a vino fornic. suae ceciderunt* [πεποτικεν .. 12. cop πεπτωκεν] *omn. gentes*) | Gb[°] του θυμου c vg[ed] And[a text] Pri[comm] Cass | B (sic) C πορνιας | αυτης .. al fere[15] (item B ap Wtst) ταυτης | τα c ABC al plus[20] And Are .. ς om c minuscc

9. αλλ. αγγ. τριτ. c ABC al pl vv pl And .. ς (= Gb Sz) τριτ. αγγ. .. Gb′ αλλ. αγγ. c 14. .. 12. nil nisi αγγ. | αυτοις (et. And Are Cyp al) .. Ln αυτω c A sl[cd] Pri | προσκ. το θηρ. (C τω θηριω, A το θυσιαστηρ.) c ABC al pl vv m pp [gr] et [lat] .. ς (= Gb Sz) το θηρ. προσκ. | C εικ. αυτων | C 14. om και tert

10 τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ^{10}καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ *Ps 75, 9.
τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανι-
σθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου.
11 ^{11}καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, *Es 34, 10.
καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον
καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος
12 αὐτοῦ. ^{12}Ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς 13, 10. 12, 17.
13 τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. ^{13}καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
λεγούσης Γράψον Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' 19, 9.
ἄρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ
δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον 1, 13.
ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν *Dan 7, 13.
15 καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. ^{15}καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης Πέμψον *Joel 3,
τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη 13. (18.)
16 ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. ^{16}καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ δρέ-
17 πανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. ^{17}Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλ-
18 θεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ· ^{18}καὶ

---

10. εν τω ποτηριω .. Ln εκ του –ριου c A (pergit την οργην) al^{2} | βασανισθησεται c BC al ut vdtr longe pl vg syr al And Are Cyp Pri al .. Ln –σονται c A al^{4} cop | των αγγ. (Gb′) c A 26. vg cop (aeth add αυτου) .. ς τ. αγιων αγγ. c B etc vv aliq pp^{gr} pp^{lat} aliq .. Ln αγγ. αγιων c C (14.?) 38. vg al Cyp^{1} .. et aliter

11. αναβαινει h. l. c ABC al fere^{30} vv aliq And Are Cyp^{1} al .. ς (= Gb Sz) ante εις | C 18. αιωνα (ita et. al And Are) αιωνος

12. ἡ c ABC al plus^{20} And .. ς om (et. Are) | οἱ c ABC al fere^{30} vv pl And^{comm} Are Pri .. ς (= Gb Sz) praem ωδε

13. λεγουσης c ABC al fere^{30} vv pm Are pp^{lat} m .. ς (= Gb Sz) add μοι (et. And Pri) | C εν χω | B al fere^{20} ar^{p} απ αρτι (al m απ αρτι·) λεγει ναι .. et aliter | αναπαησ. c AC .. ς αναπαυσ. c B etc; item –σονται c ABC al fere^{10} Are .. ς –σωνται (et. And) | τα δε c B al ut vdtr longe pl And Are .. Gb′ Ln τα γαρ c AC al^{3} vg syr Pri Aug .. var al

14. καθημενον ομοιον c ABC al fere^{30} vg cop sl^{cd} Synops Are (Tich) .. ς (= Gb Sz) –νος –ος (et. And) | υιω c C etc Synops And Are .. Ln υιον c AB al^{15} .. et. υιου, υιων leg | C εχον | την κεφαλην c A al fere^{10} (syr) .. ς της –λης c BC etc And Are

15. A κραζων εκ τ. ν. | ναου .. al m vv aliq And ουρανου | φω. μεγ. c ABC al fere^{25} vv aliq And Are (Pri om εν φ. μ.) .. ς (= Gb Sz) μεγ. φω. | ηλθεν c ABC al pl vv pl And^{p} Are Pri .. ς (= Gb Sz) add σοι (al^{3} And^{1} σου) | θερισαι c ABC al fere^{20} And Are .. ς (Gb^{oo}) praem του

16. την νεφελην c BC al ut vdtr longe pl Are .. Ln της –λης c A al^{3} And .. et aliter

17. B ηλθεν | C εν ουρανω

ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ὁ ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός,
καὶ ἐφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων Πέμψον
σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς,
ὅτι ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ τῆς γῆς. [19] καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον 19
19, 15. αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς
*Es 63, 3. τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. [20] καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν 20
τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων,
ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

XV.

12, 1. Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέ- 1
17, 1. λους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη
4, 6. 12, 11. ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. [2] καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, 2
καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην,
5, 8. ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. [3] καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωυσέως δούλου 3
*Ex 15, 1. τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ
*Ps 111, 2. 145, 17. ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου,
16, 7. *Jer 10, 7. ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν· [4] τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά 4

---

18. εξηλθεν c BC al ut vdtr omn vv fere omn And Are .. Gb° Ln om c A (sed A om και sq, Pri non liquet) am (item cdd^{lat} al, non demid tol) Pri al | ο εχ. c AC (item vv m) .. ς om ὁ c B etc And Are | κραυγη c C al ut vdtr fere omn (al^{21} Are praem εν) cop syr al And Are .. Ln φωνη c AB 38. vg aeth al | ς (non ς^{e} etc) om της αμπελου ex err ut vdtr | ηκμασεν η σταφυλη (Gb″) c B al^{25} aeth arr (cop om οτι usq της γης) Are; item της γης (Gb′) c B al plus^{25} syr (aeth?) And^{v} Are .. ς Ln -σαν αι -λαι αυτης c AC etc vg al And (αυτης And^{p}, non And^{v}) Hier al

19. εβαλεν pr .. al fere^{20} Are εξεβαλ. | την ληνον (C αλωναν) et τον μεγαν c ABC al pm, cdd^{gr} ap Pri et Ansb, Are Tich .. ς (= Gb Sz) την λ. et την μεγαλην (et. And) .. al τον λ. et τον μεγ.

20. εξωθεν c ABC al pl Are^{text} .. ς (= Gb Sz) εξω (et. And Are^{comm})

XV. 2. C νικουντας (non Ln) | B al fere^{20} εκ της εικον. και εκ του θηρ. αυτου | αυτου και c ABC al pl vv pm, item ut vdtr pp aliq .. ς (= Gb Sz) add εκ του χαραγματος αυτου | κιθαρας .. al m Are praem τας

3. C om κ. αδουσ. usq του θεου | δουλου c BC al ut vdtr pl Are .. Ln praem του c A al^{9} And | εθνων c AB al^{40} cop al m And Are Cyp al .. C 18. vg syr al pp^{lat} aliq αιωνων (Gb′) cf 1 Tim 1, 17. .. ς (= Gb Sz) αγιων

4. φοβηθη c ABC al^{5} am demid tol (item al) aeth arm (cop) And Cyp Pri al .. ς (Gb°°) add σε (et. Are) | Gb° κυριε c 14. demid aeth arm (aeth arm item A post ενωπ. σου add) Cyp al | δοξασει (Gb″) c ABC al^{15} Are .. ς -ση (et. And)

σου; ὅτι μόνος ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν
ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.
5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυ-
6 ρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, [6] καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ
πληγάς, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ 19, 8. *Ez 9, 2
7 στήθη ζώνας χρυσᾶς. [7] καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ 1, 13.
ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος *Ez 22, 31
8 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. [8] καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐκ τῆς 4, 9.
δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν *Es 6, 4 *Ex 40,
εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων. 35.

XVI.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις Ὑπά- *Ex 7-10
2 γετε ἐκχέατε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. [2] Καὶ 15, 7.
ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο
ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα 13, 17.
τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.
3 Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ

---

4. οσιος c AC etc vv fere omn And[1] Are .. Gb″ αγιος c B al pl sl[cd] And[p] (vv aliq utrq conjg) .. passim s. add s. praem ει | παντα τα εθνη c AC etc vv fere omn And Cyp Pri al .. Gb″ παντες (-τως Are) c B al fere[30] ar[p]

5. ηνοιγη c ABC al pl syr aeth al And Are .. ς (= Gb Sz) praem ιδου

6. οι sec c AC al pl And[p] Are .. ς (= Gb Sz) om c B etc And[1] | πληγας c B al fere[25] Are .. ς (Gb[oo]) Ln add εκ του ναου (et. ante οι εχ. et post ενδεδ. pon; et. εκ τ. ουρανου leg) | ενδεδυμενοι .. B al fere[30] Are praem οι ησαν | λινον (B al[4] λινουν) c B al ut vdtr longe pl And Are Pri al .. Ln λιθον c AC al[3] cdd ap And et ap Bed am demid lips[4. 5. 6.] sl[cdd] (cf *Ez 28, 13.) .. om aeth ar[e] | καθαρον c ABC al[25] vv pl And Are pp[lat2] (non Pri al) .. ς (= Gb Sz) add και

8. εκ του καπνου c B al fere[25] syr Are .. ς Ln om εκ του c AC etc | εδυνατο c AC al[10] Are .. ς ηδυν. c B etc And | C αχρις ου | επτα sec .. al[6] al[cd] And om

XVI. 1. μεγ. φων. (Gb″) c ABC al m cop al Are .. ς φω. με. | λεγουσης c B al fere[25] syr (non in polygl) ar[p] sl[cdd3] Are .. ς (Gb[oo]) Ln praem εκ του ναου c AC etc (And[a] post λεγ. pon, et. εκ τ. ουρανου leg) | υπαγετε c al[12] lips[4.] (item cd al; tol om υπαγ. και) cop arm And[a] Rup .. ς (Gb[o]) Ln add και c ABC etc | εκχεατε c B al ut vdtr longe pl And Are .. Ln εκχεετε c AC al[2] | επτα sec c ABC al pl vg al m And[p] Are Pri .. ς (= Gb Sz) om

2. εις (Gb″) c ABC al fere[30] vg syr al Are[text] Pri .. ς επι | A om κακον .. cop arm al[cd] And[p] And[comm] Are[comm] om κακ. και | επι (Gb′) c ABC al fere[30] syr al Are Pri .. ς εις | προσκυν. τη ε. α. c ABC al[25] vv aliq pp aliq .. ς (= Gb Sz) τη ε. α. προσκ.

3. δευτερος c AC 18. am demid tol aeth Pri al .. ς (Gb[oo]) add αγγελος c B etc

ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ
θαλάσσῃ.
Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς 4
11, 6. τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. [5] καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν 5
6, 10. ὑδάτων λέγοντος Δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας,
[6] ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν· 6
ἄξιοί εἰσιν. [7] καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος Ναί, κύριε ὁ θεὸς 7
19, 2. 15, 3. ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.
Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη 8
αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. [9] καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄν- 9
13, 6. θρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ
τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν
δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
13, 2. Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θη- 10
ρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς
γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, [11] καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρα- 11
νοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν
ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
9, 14. Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν 12
*Es 11, 15 s. τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν

---

3. A ψυχης | ζωης (et. Gb) c AC syr .. Gb° Sz om c al fere[25] sl[rdd2] Pri .. ς (= Gb Sz) ζωσα c B etc And Are | τα c AC (syr sl[rdd]) .. ς om c B etc And Are

4. τριτος c ABC al[25] vv aliq Are Pri .. ς (= Gb Sz) add αγγελος | εις sec c B al ut vdtr longe pl vg al pl And Are .. Ln om c AC al[4] (18. επι) cop Pri al[1] | εγενετο c BC al ut vdtr fere omn vg etc And Are .. Ln -νοντο c A 36. cop al Pri al

5. εἶ c ABC al pl vv pm And Are Pri al .. ς (= Gb Sz) praem κυριε | ο (B al m ος) ην | οσιος c ABC al fere[25] vg al And Are .. ς praem και (om et. Gb Sz; om et. al fere[10]) ο (Gb°; habent et. And Are)

6. εδωκας c B al ut vdtr omn And Are .. Ln δεδωκ. c AC | αξιοι c ABC al pl vv aliq And .. ς (= Gb Sz) add γαρ .. var al

7. του θυσιαστ. c AB (praem εκ) C al pl vv pm And[a] (praem εκ) Are[comm1] Bed al .. ς (= Gb Sz) praem αλλου εκ .. var al

8. τεταρτος c ABC al pm vv m Are .. ς (= Gb Sz) add αγγελος | B al plus[15] εν πυ. τους ανθρ.

9. οι ανθρ. sec c B al[30] syr ar[p] sl[rd] Are .. ς (= Gb+ Sz) Ln om c AC etc vg cop al And Pri al | το ονομα .. A ενωπιον | την c AB (cf Prol) al fere[10] And[p] .. ς om c C etc And[1] Are | ου .. C ουχι

10. πεμπτος c ABC al[25] vv m pp[lat] aliq .. ς (= Gb Sz) add αγγελος (et And Pri) | B al εσκοτισμενη | εμασωντο c AC al m .. ς εμασσ. c B etc And Are

12. εκτος c ABC al fere[25] vv m .. ς (= Gb Sz) add αγγελος | τον ευφρατ. (B εφρατ.) c AC etc And .. Gb Sz om c B (cf Prol) al plus[20] Are

13 βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου. 13 καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ
δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευ-
14 δοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βάτραχοι· 14 εἰσὶν γὰρ πνεύ-
ματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς *1Rg 22,
οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης 21 s.
15 τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 15 Ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· 3, 3.
μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περι- Lc 12, 37.
16 πατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς
εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών. *Zach 12, 11.
17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθεν
18 φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα Γέγονεν. 18 καὶ ἐγένοντο 21, 6.
ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ 4, 5. etc
ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτως
19 μέγας. 19 καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν
ἐθνῶν ἔπεσαν. καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦ- 14, 8. 17, 5.
20 ναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 20 καὶ πᾶσα 14, 10. *Es 51, 22.

---

12. ανατολων c A etc cop al And .. Gb'' –λης c BC al fere^{30} sl^{cd} Are

13. C al^{3} a στοματος pr ad στομ. sec transilit | τρια ακαθ. c AC etc vg syr al And Pri al .. B al pm Are ακ. τρ. | ως βατραχοι c AB al pl vg al pl And (And^{p} ωσει βα.) Are Promiss al (al^{4} vv aliq Are ως βατραχους) .. ς (= Gb Sz) ομοια βατραχοις c minuscc (Pri)

14. δαιμονιων c AB al^{25} Are .. ς (= Gb Sz, sed Gb') δαιμονων c minuscc And | εκπορευεται c A al ut vdtr pl And^{p} Are .. B al^{3} –ονται .. ς (non ς^{e} etc) –εσθαι pro α εκπ. (al^{1} α και εκπ., vv^{2} Pri και εκπ.) c 18. (al?) And^{a} | της οικουμ. c AB al pl vv m (vg cop al Pri *terrae*) And Are pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) praem της γης και c minuscc | τον c AB al^{25} And^{a} Are .. ς (= Gb Sz) om c minuscc And^{p} | εκεινης c B al ut vdtr fere omn syr al And Are Promiss Pri .. Gb° Ln (Ln της μεγαλ. ημερ. c A cop) om c A al^{3} vg al m Tich al

16. τοπον .. A ποταμον | ἁρμ. (am Tich *hermag.*) .. ς ἀρμ. .. am (item al) cop Are Tich ερμ. .. B al fere^{20} vg^{cd} sl^{cdd2} Tich^{cd} μαγεδων s. (ita et. B) –δδων | –γεδων c A al pl vg cop aeth al And Are pp^{lat} aliq .. ς –γεδδων c B etc syr Pri .. var al

17. εβδομος c AB al pm am tol syr .. ς (= Gb Sz) add αγγελος | επι c AB al fere^{30} Are .. ς (= Gb Sz, sed Gb') εις c minuscc And | μεγαλη c B al ut vdtr fere omn vg syr cop aeth al And Are Pri al .. Gb° Ln om c A al^{2} Cass | απο pr c B al ut vdtr longe pl Are .. Gb' Ln εκ c A al^{5} (vg pp^{lat} *de*) And | τ. ναου c A al^{3} vg cop syr ar^{e} sl^{cd} (aeth add *ejus*) .. ς (Gb°°) add του ουρανου c B etc (al^{5} arm And^{a} om τ. να.)

18. αστρ. κ. φ. κ. βρ. c A (item B omisso κ. βρ.) al m vg al Pri, item al pm vv aliq αστρ. κ. βρ. κ. φ. .. 12. And^{a} Are ασ. κ. βρ. omisso κ. φ. .. ς (= Gb Sz) φω. κ. βρ. κ. ασ. | εγενετο pr c A etc vv pl And^{a} Tich .. Gb° c B al pm ar^{p} sl^{cd} And^{p} Are (Pri) | ανθρωπος εγεν. c A 38. cop arm .. ς οι (B al^{4} om) ανθρωποι (al^{1} ουρανοι) εγενοντο

19. επεσαν c AB al . ς –σον (et. And Are)

νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. [21] καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαν- 21
τιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν
οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ
πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

XVII.

15, 1. *Jer 51, Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, 1
13. καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρῖμα τῆς πόρνης τῆς
*Nah 3, 4. μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν, [2] μεθ' ἧς ἐπόρνευ- 2
18, 9. σαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ
21, 10. οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. [3] καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. 3
*Es 21, 1. 13, 1. καὶ εἶδα γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον τὰ ὀνόματα
βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. [4] καὶ ἡ γυνὴ ἦν 4
18, 16. περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ
*Jer 51, 7. τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς
γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας τῆς γῆς, [5] καὶ ἐπὶ τὸ 5
14, 8. etc μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον Μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ
μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. [6] καὶ εἶδα τὴν γυ- 6
ναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν
μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. [7] Καὶ εἶπέν 7
μοι ὁ ἄγγελος Διὰ τί ἐθαύμασας; ἐγὼ ἐρῶ σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναι-

---

21. αυτης .. al m sl[cdd2] And[a] αυτη (al[1] αυτου) .. B om (vg om η πλ. αυτ.) .. Pri *a grandine*

XVII. 1. A εξηλθεν | λεγων c AB al pl vv pl Are Cyp al .. ς (= Gb Sz) add μοι (ita Hipp pro μετ εμ.) | των bis c B al ut vdtr longe pl Are .. Gb° Ln om c A al[5] Hipp And

2. οι κατ. τ. γην h. l. c AB al[25] vv m pp [gr] et [lat] .. ς (= Gb Sz) post πορν. αυτης c test pauc

3. ειδα, et. v. 6. c A (ιδα) .. ς ειδον c B (ιδον) etc And Are | γεμον (30. 32. -μων) τα ον. c A al[4], item omisso τα B al pm .. Ln γέμοντα ὀνόματα .. ς γε. ονοματων (et. And Are) | A 30. 32. εχων

4. ἦν c AB al fere[25] vv pm pp [gr] et [lat] .. ς (= Gb Sz) ἡ (29. ἡ ἦν, item A??) | πορφυρουν (al m And Are -ραν) κ. κοκκινον c AB al fere[30] Hipp, item al m And Are .. ς (= Gb Sz) -ρα κ. -ινω | κεχρυσ. c B al[23] Hipp And[p] Are .. ς Ln praem και c A etc vg cop syr etc And[a] pp[lat] | χρυσιω c AB al pm And[p] Are .. ς (= Gb Sz, sed Gb') -σω | ποτ. χρυσ. c AB al fere[25] vg cop syr al Hipp Are pp[lat] .. ς (= Gb Sz) χρ. ποτ. (et. And) | τα ακαθαρτα της c AB al fere[40] Hipp And (Are των -ρτων της) .. ς (= Gb Sz) ακαθαρτητος | της γης (Gb'') c B al fere[25] cop syr (ar[e]) sl[cd] Hipp Are item *totius terrae* Cyp Pri Promiss .. ς Ln αυτης c A etc vg al And .. arm om; syr[edd aliq] αυτης και της γης

5. πορνῶν .. Gb' πόρνων .. et. πορνειων leg

6. ειδα cf ad v. 3. | εκ pr .. B al m Are om | B al fere[20] Are om και sec | A μαρτυριων

7. ερω σοι (Gb') c AB al pm vg (non am demid al) cop syr al Hipp Are Promiss .. ς σοι ερω (et. And Pri)

κὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφα-
8 λὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. ⁸ τὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει 11.
ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει· καὶ θαυμασθήσονται
οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον 13, 8.
τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ
9 ἔστιν καὶ πάρεσται. ⁹ Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ 13, 18. 13, 1.
10 ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, ¹⁰ καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν·
οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον 20, 3.
11 αὐτὸν δεῖ μεῖναι. ¹¹ καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοός 8.
12 ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. ¹² καὶ τὰ δέκα
κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλ' *Dan 7, 24.
13 ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. ¹³ οὗτοι 17.
μίαν ἔχουσιν γνώμην, καὶ τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ
14 διδόασιν. ¹⁴ οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει
αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐ- 19, 16. etc
15 τοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. ¹⁵ καὶ λέγει μοι Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, *Es 8, 7.
16 οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. ¹⁶ καὶ

---

8. το c AB al pl pp^{gr} .. ϛ (= Gb Sz) om | ἦν .. A η | υπαγει c A 12. And^{p} Are Ir Pri .. ϛ -γειν c B etc vg (*ascensura est et ibit*) etc Hipp And^{a} Promiss al | θαυμασθησ. c A .. ϛ -μασονται c B etc .. et. -μασουσιν leg | επι της γης c A etc cop syr etc And Are .. Gb' την γην c B al pm vg Hipp Pri | Ln ουκ εγεγραπτο c A (ουκ εγεγραπται) al^{2} Hipp | το ονομα (Gb') c AB al pm cop syr al Hipp .. ϛ τα ονοματα (et. vg al And Are Pri) | το βιβλιον c A etc And^{a} Are .. Gb' του -ιου c B al plus^{20} .. Hipp And^{p} τω -ιω | βλεποντων c AB al pl And^{p} .. ϛ (= Gb Sz) -τες | το θη. οτι ην c A etc vg cop syr etc Hipp And Pri .. Gb'' οτι ην το θη. c B al^{25} sl^{cd} Are | και παρεσται c AB (B om ωδε) al pl sl (similiter vv al) Hipp And^{comm} And$^{p\ text}$ Are Pri .. al^{6} And^{a} κ. παρεστιν .. ϛ (= Gb Sz) καιπερ εστιν .. var al .. vg om (perg: *Et hic est sensus*)

9. επτα ορ. εισ. c AB al pm vg cop syr etc pp ^{gr} et ^{lat} .. ϛ (= Gb Sz) ορ. εισ. επτα (14. om επτ.)

10. επτ. εισ. c A etc .. B al m Are εισ. επτ. | επεσαν c AB etc .. al m And Are -σον | ο εις c AB al pl vg (et. am demid al, non omn) al Hipp And Are Promiss (Pri *unus autem*) .. ϛ (= Gb Sz) praem και | αυτ. δει c A etc .. B al m Are δει αυτ.

11. αυτος c A etc .. B al fere^{20} syr ουτος .. et. αυτο s. τουτο leg

12. ουπω c B al ut vdtr omn vg (et. am demid al) cop syr al pp ^{gr} et ^{lat} .. Ln ουκ c A vg^{cd} ar^{e} sl^{cdd} Ir^{cd} | Ln αλλα c A

13. εχ. γνωμ. c B al fere^{25} And^{1} Are .. ϛ (= Gb Sz) Ln γν. εχ. c A etc vg And^{1} pp^{lat} | εξουσιαν c AB al pm Are .. ϛ (Gb^{oo}) praem την | αυτων (Gb'') c AB al fere^{25} Hipp And Are .. ϛ εαυτων | διδοασιν c AB al pl vv aliq And^{p} Are Ir .. ϛ (= Gb Sz) διαδιδωσουσιν .. et. διαδωσουσιν s. (et. And^{a}) δωσουσιν leg

15. λεγει c B al ut vdtr omn Hipp And Are .. Ln ειπεν c A vg al pp^{lat} (aeth Rup om λε. μοι)

τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν τὴν πόρνην,
καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς
18, 8. φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί· 17 ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς 17
τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι γνώμην μίαν
10, 7. καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι
16, 19. τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασι- 18
λείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

XVIII.

10, 1. Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 1
ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. 2 καὶ 2
14, 8. ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων Ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ
*Es 1, 11 ss. ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκα-
13, 21 s. θάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ 3
14, 8. 17, 2. τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκεν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ
*Jer 51, 7. οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ
*Nah 3, 4. τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. 4 καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν 4

---

16. και το θηρ. (vg[cd] Tich Bed om) c AB al pl am demid tol cop syr al Hipp And Pri al .. ς (= Gb Sz) επι το θη. (et. vg[cd] al Are) | και γυμνην (et. om, et. post ηρημ. pon) .. B[mg] al pm Are[text] add ποιησουσιν αυτην | B om εν

17. κ. ποι. γν. μι. (γν. μι. c B al pm Are; ς [= Gb Sz] μι. γν. c minuscc And[p]) c B al ut vdtr fere omn [al[2] aeth (arm) om ποι. τ. γν. αυτ. κ.] And[p] et [al cdd2] Are .. Ln om c A vg And[a] et [cd al] Tich (libere Pri: *et esse illos in consensu et metu*) | αυτων .. A αυτω .. B αυτου | τελεσθησονται c A al m Hipp And .. Gb'' -σθωσιν c B al fere[30] Are .. ς (= Gb Sz) -σθη | οι λογ. c AB al pl Hipp And Are .. ς (= Gb Sz) τα ρηματα

18. της γης .. B[mg] al[15] praem επι, al[2] των επι

XVIII. 1. Μετα c AB al[25] cop syr sl[cd] Hipp And[p] Are Cass Tich .. ς praem και (et. And[1] Pri) | αλλον c AB al[25] vv pl Hipp And Are pp[lat] (et. post αγγ. pon) .. ς (= Gb Sz) om

2. A εκεκραξεν | εν (B al m And[1] Are om) ισχ. φω. c A al fere[20] vv pl, item B al m And[1] Are (item addito μεγαλη 12. Hipp And[p]) .. var al .. ς (= Gb Sz) εν ισχυι φωνη μεγαλη c test ut vdtr perpauc .. Gb' εν ισχυι c vg[ed] Tich | Gb[o] επεσ. alterum c B al[25] cop arr aeth sl[cdd3] Are Pri | βαβυλων .. B al And[p] praem ἡ | δαιμονιων c AB (al?) Are .. ς -μονων | ακαθαρτου pr .. Ln add και μεμισημενου c A 16. (7. And[text] Are vide post) | ορνεου .. A And[comm] (7. 14. sl[cd] And[text] Are om κ. φυλ. π. ορν. ακαθ.) θηριου

3. του οινου c B al ut vdtr omn (sed al[4] cop arm sl[cd] And[text] post θυμου pon) vg[ed] demid cop syr al m And Are Pri Tich .. Ln om c A am tol lips[5. 6.] aeth Ansb | C της πορν. του θυμ. .. And[comm] Pri om τ. θυμου, al[1] syr om τ. πορν. | πεπωκεν (et. πεπωκασιν, πεποτικεν leg) .. Ln πεπτωκαν c AC, item -κασιν B al m cop aeth (Pri om πεπ. πα. τα εθν.) | C 47. στρηνου

4. C αλλης φωνης

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς, ὁ λαός μου, ἵνα μὴ *Jer 51, 6. 9.
συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα
5 μὴ λάβητε, [5] ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ
6 ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. [6] ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ *Ps 137, 8.
ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ
7 ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· [7] ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, *Es 47, 7–9.
τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει
8 ὅτι κάθημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω, [8] διὰ
τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ
λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας
αὐτήν.
9 Καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' *Ez 26, 16.
αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς 27, 30.
10 πυρώσεως αὐτῆς, [10] ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασα-
νισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες Οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλις 16. 19.
11 ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. [11] καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς *Ez 27, 36.

---

4. εξελθετε .. Ln –θατε c A .. Gb′ –θε c BC (C 38. perg ο λα. μ. εξ αυτ.; al^{3} om εξ αυτ.) al plus^{20} Are Cyp^{2} al | ινα μ. λαβ. (sl^{cdd} And^{a} Cyp al βλαβητε) h. l. c ABC al pl vg al Hipp And Are .. ς (= Gb Sz) ante εκ pon (et. Cyp al)

5. εκολληθησαν c ABC al pl vv pl Hipp And Are Cyp Pri .. ς (= Gb Sz) ηκολουθησαν | εμνημονευσεν .. al m add αυτης (perg ὁ θεός· τά etc)

6. απεδωκεν c ABC al fere^{30} vv pl Hipp (non And) pp^{lat} (sed Cyp Pri *reddite ei dupla et in* pro ἀπόδοτε usq ἐν) .. ς (= Gb Sz) add υμιν (arm And ημιν) | τα (c C al^{15} Hipp; ς Ln om c AB etc And Are) διπλα c ABC al pm (in his et. iid qui τα) vg sl^{cdd2} Hipp .. ς praem αὐτῇ .. B add και αυτῇ και, item al pm (iid fere qui αὐτῇ om) sl^{cdd2} ως και αυτη και | ποτηριω c AC etc vg etc Hipp And Are pp^{lat} .. B (αυτην pro αυτη) al pm sl^{cd} add αυτης

7. αυτην c AB (supplet sup. lin.) C al m .. ς εαυτην (et. Hipp And Are) | κ. πενθ. .. al^{5} And^{p} om | οτι καθημαι (B 14. καθιῶ, al^{1} καθω, al m καθως) c ABC al pl sl^{cdd2} And^{a} Are Pri .. ς om οτι (et. Hipp And^{p}) .. et. καθως καθημαι, εγω καθ. leg | βασιλισσα .. C –λευουσα

8. και pr .. B (θανατου πε. και λιμου) al pm om | κυριος c BC al ut vdtr omn vv pl Hipp And Are Cyp al .. Ln om c A vg aeth (al^{4} Are Pri al om ο θε.) | κρινας c ABC al fere^{25} vv pl Hipp Rup .. ς (= Gb Sz) κρίνων (vg^{ed} demid etc Cyp al κρινῶν)

9. κλαυσουσιν (Gb″) c BC al pl And^{a} Are .. ς (= Sz) Ln –σονται c A etc Hipp And^{p} .. praeterea ς (= Gb Sz) add αυτην (et. And) contra ABC al pl vv pl Hipp Are Cyp al | επ αυτην c BC al fere^{30} Hipp Are . ς Ln επ αυτη c A etc And^{a} (^{p} απ αυτης) .. 14. Pri om

10. μια c A (μιαν ωραν omisso ηλθεν) BC al pl vg al Hipp .. ς (= Gb Sz) praem εν (et. And Are)

κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ᾽ αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει
*Ez 27, οὐκέτι, [12] γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαρίτου 12
5 ss. καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σηρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον
17, 4. θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου
καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, [13] καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον 13
καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν
καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων,
καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. [14] καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς 14
ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ
*Ez 27, σοῦ, καὶ οὐκέτι αὐτὰ οὐ μὴ εὕρῃς. [15] οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτή- 15
30. σαντες ἀπ᾽ αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασα-
10. 19. νισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, [16] λέγοντες Οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις 16
17, 4. ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ
19. κεχρυσωμένη ἐν χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ

---

11. κλαιουσ. κ. πενθ. c AC etc And .. Gb″ κλαυσουσιν κ. πενθησουσιν c B (sic) al fere[30] vv ut vdtr omn Hipp Are Pri (test aliq om alterum) | επ αυτην c C al[4] Hipp (B επ αυτους, 12. εφ εαυτους) .. A εν αυτη .. ς Ln επ αυτη c minuscc Are (And εφ εαυτοις)

12. C γομ. χρυσουν κ. αργυρουν κ. λιθους τιμιους κ. μαργαριτας (Ln μαργαριταις [sic] c A) | βυσσινου c ABC al pl Are .. ς (= Gb Sz) βυσσου (et. Hipp And) | Gb′ (ex err. Gb* και praeced) πορφυρου c B al plus[25] And[p] (item And[a**] ap Gb) Are (non Hipp And[a]) .. A Ansb om κ. πορφ., Pri post σηρικ. pon | ξυλον .. A σκευος | C 18. om εκ | ξυλου c BC al ut vdtr omn vv pl Hipp And Are Pri .. Ln λιθου c A vg aeth

13. κινναμ. c AB (B al fere[20] Hipp –μωμου) C al (et. vg) .. ς κιναμ. | και αμωμον c AC al[8] am tol lips[4. 5. 6.] syr aeth sl[cdd2] Hipp pp[lat] aliq (vg[sixt] *amomum* pro *cinnam.*) .. ς (= Gb Sz) om c B etc cop al And Are Pri | B θυμιαματος .. al Hipp And θυμιαμα | C om κ. μυρ. | B al fere[20] om κ. οιν. (al[3] post ελαι.) | B al m Are προβ. κ. κτην. | ρεδων c ABC etc .. al pm ραιδων

14. C om ἡ | σου h. l. c AC 35. am tol (item al) Pri .. ς post ψυχης c B etc vv pl Hipp And Are | C om τα sec | απωλετο (al[8] –λοντο) c ABC al pl vv pl Hipp Are (And[p] απεχετο) .. ς (= Gb Sz) απηλθεν | αυτα h. l. c BC al m vg al Pri .. A 38. Hipp post μη .. ς post ευρ. (et. And Are) | ευρης (Gb″) c B al fere[25] (vv m) Hipp And Are .. ς ευρησης, al –σεις .. Ln ευρησουσιν c AC al[5] vg syr aeth

15. κλαιοντες .. B al m praem και

16. λεγοντες (B 26. –γουσιν) c AC al fere[20] vv m .. ς (Gb°°) praem και c minuscc vg al Hipp And Are Pri | B al pm om ουαι alterum | A om ἡ tert | βυσσινον c AC etc .. B al fere[20] vg[ed] And[p] βυσσον | Ln κοκκ. κ. πορφ. κ. βυσσ. c A | ς[e] 1624. et al κεχρυσωμενοι ex err. | εν c C al ut vdtr sat m Hipp And .. Gb°° Ln om c AB al fere[25] Are | χρυσιω c ABC al pl Hipp Are .. ς (= Gb Sz) χρυσω | μαργαριταις c B (om antea τιμιω) al ut vdtr omn vv ut vdtr omn Hipp And Are pp[lat] .. Ln –ριτη c AC

17 ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. [17] καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τό- *Ez 27,
πον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν 27.
18 ἔστησαν [18] καὶ ἔκραζον βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέ- *Es 34, 10.
19 γοντες Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; [19] καὶ ἐπέβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κε- *Ez 27,
φαλὰς αὐτῶν καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες Οὐαὶ οὐαί, 30.
ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ 10. 16.
20 θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. [20] εὐφραίνου 16. *Es 44,
ἐπ' αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι 23.
ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν *Jer 51
εἰς τὴν θάλασσαν λέγων Οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη (?8),63s.
22 πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. [22] καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ
αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης *Es 24,8. *Jer 25,
πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ 10.
23 ἐν σοὶ ἔτι, [23] καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου *Es 23,8. *Jer 16,9.
καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγι-
στᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη,
24 [24] καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν
ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

---

17. ο επι (B add τον) τοπ. (*mare* Pri; *lacum* vg^{ed}) πλε. c ABC al fere^{25} vv m Pri al .. al m sl^{ed} And^{p} Are Tich (ο) επι των πλοιων πλεων .. ς (= Gb Sz) επι των πλοιων ο (And^{a} om) ομιλος (et. Hipp And^{i})

18. εκραζον c B al fere omn (sed al^{3} εκραυγαζον) And Are .. Ln –ξαν c AC al^{2} Hipp (vg *clamaverunt*) | βλεποντες c ABC al pl Hipp And Are .. ς (= Gb Sz) ορωντες | καπνον c BC al ut vdtr fere omn vv fere omn Hipp And Are Pri Tich .. Ln τοπον c A 10. vg | C om τις | πολει .. C vg al Pri add ταυτη

19. επεβαλον c A syr .. Ln εβαλαν c C; ς –λον c B etc | εκραζον c B al ut vdtr fere omn And Are .. Ln –ξαν c AC 35. Hipp (vg *clamaverunt*) | A om κλαι. κ. πενθ. (al^{1} post λεγ. pon) | λεγοντες c AC etc vg (et. demid etc) cop al Hipp And^{a} .. B al fere^{25} am syr al And^{p} Are Pri al praem και | τα c ABC al fere^{25} Hipp .. ς (= Gb^{+} Sz) om c minuscc And Are

20. επ αυτη c BC al pl Hipp Are .. ς (= Gb Sz) επ αυτην (et. And) .. Ln εν αυτη c A | και οι sec c AB al pl vv m Hipp And Are Pri al .. ς (= Gb Sz) om c C etc vg (et. demid; non am) al

21. A syr Tich om ισχυρος (al^{1} –ρον) | μυλον c B al ut vdtr omn Hipp And Are pp^{lat} .. Ln μυλινον (C –λικον) c A vg al

22. A cop arr sl^{cd} om πασης (praem et. και) τεχνης (al^{1} add επινοια) | μυλου .. C μυθου | ακουσθη .. B ευρεθη

23. A 26. om και (B om) φως λυ. ο. μ. φ. εν (Ln om c C; am demid Pri *tibi*; vg *in te*) σ. ετι | νυμφης .. C praem φωνη | οτι pr .. al^{15} (al^{1} και) sl^{cd} om | οι εμπορ. c BC etc Hipp And Are .. Ln om οι c A

24. αιματα c B al plus^{30} arr sl^{cd} And^{comm} And$^{p\ text}$ Are .. ς (= Gb Sz) Ln αιμα c AC etc vv pl And$^{i\ text}$

XIX.

12, 10. Ps 104, Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐ- 1
35. ρανῷ λεγόντων Ἀλληλούια, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ
16, 7. θεοῦ ἡμῶν, ² ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν 2
Dt 32, πόρνην τὴν μεγάλην ἥτις ἔφθειρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ
43. ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. ³ καὶ δεύτερον 3
Es 34,10. εἴρηκαν Ἀλληλούια, καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. ⁴ καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσερα 4
Ps 106, 48. ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες
Ps 134, 1. Ἀμὴν ἀλληλούια. ⁵ καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα Αἰνεῖτε 5
τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ
14, 2. Ez 1, 24. καὶ οἱ μεγάλοι. ⁶ καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν 6
ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λέγοντες Ἀλληλούια,
Ps 118, 24. ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ. ⁷ χαίρωμεν καὶ ἀγαλ- 7
λιῶμεν, καὶ δώσομεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ

XIX. 1. Μετα c ABC al pl vv m Are Pri .. ς (= Gb Sz) praem και | ως .. ς (non ς^{e} etc, sed Gb°) om c minusc pauc (al^{1} post μεγαλ. pon) syr al And^{p} Pri Tich | μεγαλ. (40. vg^{ed} And Pri Cass om) οχλ. πο. c ABC al fere^{25} vv aliq Are .. ς (= Gb Sz) οχλ. πο. μεγ. | λεγοντων c ABC al pl And Are .. ς (= Gb Sz) –ντος | και η δοξα (h. l. c AC etc vv m And Pri Tich; Gb″ post δυν. c B al fere^{30} vg^{cd} syr sl^{cd} Are) c ABC al pl vv m And^{a} pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) add και η τιμη | του θεου c ABC al pl cop sl^{ed}, item τω θεω al^{2} vv pl Are pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) κυριω τω θεω (et. And^{p}; And^{a} om τ. θ. ημ.)

2. εφθειρεν c C (A εκρινεν) al ut vdtr sat m And^{a} .. Gb″ διεφθειρ. c B al^{32} And^{p} Are | χειρος c ABC al^{20} vel plur And$^{a\ comm}$ Are .. ς (= Gb Sz) praem της

3. ειρηκαν (al^{1} And^{p} –κασιν; C 38. ειπαν) .. B al pm cop (δευτερος) arr Are –κεν | 47. aeth sl^{cd} And^{p} om αυτης

4. επεσαν c AB**C etc .. ς –σον c B* etc And Are | οι πρ. οι εικ. (εικ. c ABC etc; ς [= Gb Sz] add και) τεσσ. c C al ut vdtr longe pl vg (et. am) syr al Are .. Ln οι εικ. τεσσ. πρεσβ. c AB al demid tol cop al And Pri | τεσσερα c AC .. ς –σαρα | τω θρονω (Gb′) c ABC al pm Are .. ς του (om And^{a}) –νου (et. And)

5. απο (Gb″) c ABC al pm Are^{comm} .. ς εκ (et. And Are^{text}; vg Pri *de*) | θρονου .. B 14. ουρανου | τω θεω (Gb″) c ABC al m (vg *laudem dicite Deo*) .. ς τον θεον (et. And Are) | C om και pr | οι μικροι c ABC al fere^{30} vv pl And^{p} Are Pri .. ς (= Gb Sz) praem και (et. And^{a})

6. ως pr .. al^{4} arm And Pri om; al^{1} vg^{cd} post φων. | ως sec .. Ln om c A 12. | λεγοντες c B al fere^{20} .. ς^{e} (= Gb Sz) Ln –των c A etc .. ς (Gb′) –τας c al fere^{10} Are .. et. λεγουσης (And) et aliter leg | κυριος .. al^{3} And^{p} om | ημων c B al pl vg syr al m And Are .. ς (= Gb Sz) Ln om c A etc cop al (Pri om ο θε. ημ.)

7. αγαλλιωμεν c A al^{4} And .. ς –ωμεθα c B etc Are | δωσομεν c A 11. (–σωμεν) 36. And^{p} .. ς δωμεν c B etc And^{a} Are

8 ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν, [8] καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσ- 14.
σινον λαμπρὸν καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν. 15, 6.
9 [9] Καὶ λέγει μοι Γράψον Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου 14, 13.
κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι Οὗτοι οἱ λόγοι οἱ ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσίν. 21, 5. 22, 6.
10 [10] καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει
μοι Ὅρα μή· σύνδουλός σού εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν 12, 17.
μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ
πνεῦμα τῆς προφητείας.
11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ 6, 2.
καθήμενος ἐπ᾽ αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ
12 κρίνει καὶ πολεμεῖ. [12] οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὀνόματα γεγραμμένα καὶ ὄνομα 12, 3. 2, 17.
13 γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, [13] καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον * Es 63, 1 ss.
14 βεβαμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. [14] καὶ
τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐπὶ ἵπποις λευκοῖς,
15 ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν. [15] καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκ- 8.
πορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποι- 1, 16. 2, 12.
μανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ 12, 5. * Ps 2, 9.

---

7. αυτου .. al^{4} om (aeth post αρνιου pon)

8. λαμπρ. καθ. c A al^{6} am demid lux syr cop al m Are Pri al .. Gb Sz λα. και κα. c B al^{25} vg .. ς κα. και λαμπρ. (et. And) | των αγ. εστ. (Gb″) c AB al fere^{25} syr al And Are Pri al .. ς εστ. τ. αγ. c minuscc vg cop

9. το .. B 16. τον | οι αληθ. c A al^{2} .. ς om οι c B etc And Are | του θε. εισ. (Gb′) c AB al plus^{20} vg cop syr etc Are Pri .. ς εισ. τ. θε. c minuscc And

10. επεσα c A al m And^{a} .. ς -σον c B (perg ενωπιον) etc And^{p} Are | αυτω .. B αυτον | ιυ pr c AB al fere^{25} And Are .. ς (Gb°) praem του | ιυ sec c AB al fere^{10} And Are .. ς (Gb°) praem του

11. ηνεωγμ. c A al Hipp And^{p} .. ς ανεωγμ. (B ανεογμ.) c B etc Or And^{a} Are | καλουμενος c B al ut vdtr longe pl vv pl Or^{2} (^{1}praem ὁ, ^{1}post πιστ. pon) Ir Cyp Hier Pri al .. Ln om c A al^{6} vg^{cd} (non am demid tol) arm (sed arm^{ed} mg habet) sl^{ed} Hipp And Are

12. φλοξ c B al fere^{30} arm Hipp And .. ς (Gb°°) Ln praem ως c A etc vv pl Or Are pp^{lat} | ονοματα γεγρ. και ο. γεγρ. c B al pm syr And^{p} (comm: ταῖς γὰρ οἰκονομίαις ὢν πολυώνυμος - - - τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν ἀνώνυμος etc) .. al m ονοματα γε. (sequente ἅ s. και) .. ς Ln ονομα γεγραμμενον c A etc vv pl Or ^{gr} et ^{lat} Hipp And^{a} Are Ir Cyp

13. κεκληται (Gb″) c ABC al pm vv m Hipp Hier al (Or εκεκλητο) .. ς καλεῖται (et. And Are; *vocatur* s. *dicitur* Ir Cyp al)

14. τα sec .. ς (non ς^{e} etc) om c B al m And^{a} .. 32. Or αυτου | επι c B al^{14} ac plur Are .. ς Ln εφ c A etc Or And | λευκον (A ante βυσσ. pon) c AB al pl vv pl Are Ir al .. ς (= Gb Sz) add και (et. Or^{1} [alibi ^{1} om λευκ. κ.] And Hier)

15. οξεια c A etc am demid (item al) cop al Or And^{a} Ir al .. Gb^{+} Sz praem διστομος c B al^{36} vg^{ed} syr al And^{p} Are Cyp al | παταξη c AB al pl Or And Are .. ς (= Gb Sz) πατασση

14, 19. θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. [16] καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον 16
*E.s63,3. καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον Βασιλεὺς βασιλέων καὶ
17, 14. κύριος κυρίων.
* F.z 39, 17–20. Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν φωνῇ με- 17
γάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι Δεῦτε
συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, [18] ἵνα φάγητε σάρκας βασι- 18
λέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ
τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων
17, 12. καὶ μικρῶν τε καὶ μεγάλων. [19] Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς 19
16, 14. γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ
τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. [20] καὶ 20
16, 13. 20, 10. ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ ση-
μεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ
θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ
* F.z 30, 33. δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν θείῳ. [21] καὶ οἱ λοιποὶ 21
ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρ-
κῶν αὐτῶν.

XX.

18, 1. 9, 1. Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν 1

---

15. της οργης c AB al pl vv pl Or (τ. οργ. τ. θυμ.) Are Ir Tich .. ς (= Gb Sz) praem και (et. And)
16. A aeth Cass om επι το ιμ. και | ονομα c AB al pl Or And^{p} Are .. ς (= Gb) praem το
17. ενα (al^{1} vv aliq pp^{lat2} αλλον, al^{1} ενα αλλον) c A al ut vdtr sat m vg etc And^{p} Are Pri .. Gb° c B al fere^{25} syr And^{a} Tich | B al tol εκραζεν | B al m εν φωνη | πετομενοις c AB al pm And Are .. ς (= Gb Sz) πετωμ. | συναχθητε c AB al longe pl vv pm And^{p} (And^{a} Pri Cass om) Are pp^{lat} aliq .. ς (= Gb Sz) και συναγεσθε | το δειπν. το με. (al m Are τον δ. τον μεγαν; al^{1} το δ. τον μεγαν) του c AB al pl vv pm And^{p} Are Pri Tich .. ς (= Gb Sz) το δ. του μεγαλου (et. And^{a})
18. επ αυτων c B al ut vdtr fere omn And Are .. Ln επ αυτους c A al^{2} | τε pr c AB al fere^{30} And^{a} Are .. ς (= Gb Sz) om | και (om B al^{6} sl^{cdd}) μι. τε c al^{21} item B al^{6} sl^{cdd} .. ς (= Gb+ Sz) om τε c A etc And Are
19. αυτων .. Ln αυτου c A al^{2} | τον πολεμ. c AB al fere^{20} Are .. ς (= Gb+ Sz) om τον (et. And)
20. ο μετ αυτου c B al pm syr ar^{p} Hipp Are .. Ln μ. αυτ. ο c al^{4} vg sl Synops And^{p} (^{a} με. τουτου ο) Pri .. A 41. cop οι μ. α. (cop add και) ο .. et. ο μ. α. ο et aliter leg | τη εικονι .. B το χαραγμα | al^{2} And^{p} βληθησονται | aeth arm om οι δυο | Ln της καιομενης c A (vg al *ignis ardentis;* Pri al *ardentis igne*) | θειω c AB al fere^{25} And^{p} Are .. ς (= Gb Sz) praem τω (et. And^{a})
21. εξελθουση c AB al pl And Are .. ς (= Gb Sz) εκπορευομενη

XX. 1. κλειν c AB al pl .. ς (= Gb Sz) κλειδα (et. And Are)

2 τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. [2] καὶ ἐκράτησεν
τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅς ἐστιν διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ 12, 9.
3 ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, [3] καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν * Es 24, 22.
καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανᾷ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ
τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον. 17, 10.
4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐ- *Dan 7, 9. 22. 27.
τοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ
διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν 6, 9. etc
εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν
χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη.
5 [5] οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ
6 ἀνάστασις ἡ πρώτη. [6] μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει
τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσον- *Es 61, 6.
ται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ χί-
λια ἔτη.
7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυ- *Ez 38. 39.
8 λακῆς αὐτοῦ, [8] καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν

---

2. ο οφ. ο αρχ. c A (aeth om; sl[cd] ο οφ. post εστιν) .. ϛ τον οφιν τον αρχαιον c B etc And Are | ο σατ. c AB al fere[20] Are .. ϛ om ὁ (et. And) .. praeterea B al fere[30] syr al And[p] Are add ο πλανων την οικουμενην ολην

3. εκλεισεν (al[2] And[a] εδησεν) c AB al pl vv pl pp[gr et lat] .. ϛ (= Gb Sz) add αυτον | επανω αυτου .. A εμμενως αυτον | πλανα c B al pl And[p] Are .. ϛ (= Gb Sz) Ln πλανηση c A etc And[a] | ετι τα εθνη c AB al pl vg al And[p] ([a] om ετι) Are Pri al .. ϛ (= Gb Sz) τα εθν. ετι | μετα c AB am tol (item al) Pri Promiss al .. ϛ (Gb[oo]) praem και (et. And Are) .. al syr με. δε | λυθ. αυτον c AB al m Are .. ϛ αυτ. λυθ.

4. πεπελεκισμ. .. A πεπολεμημενων | το θηρ. c AB al pm Are[text] .. ϛ (= Gb Sz) τω θηριω (et. And Are[comm]) | ουδε c AB al[20] Are .. ϛ ουτε (et. And) | την εικονα (Gb″) c AB al pm And[a*] Are[text] .. ϛ[e] (item Gb Sz, non ϛ) τη εικονι | μετωπον c AB al pl vg (et. am demid, non tol) syr sl[cd] And[p] Are Cyp al .. ϛ (= Gb Sz) add αυτων | του χυ .. ϛ (non ϛ[e] etc) om του c minusc ut vdtr perpauc | χιλια c A al[5] vel plur And .. ϛ (Gb[o]) praem τα c B etc Are

5. οι (οι c A vg [et. am tol] Aug Pri; ϛ οι δε c minuscc ar[p] etc; B al m demid cop al And Are και οι) λοιπ. τ. νεκρ. (B al[2] ανθρωπων; Pri Aug *eorum*) usq ετη .. al fere[20] syr om | εζησαν c AB al plus[15] vg cop sl[cd] And[p] ([a] ανεστησαν) Are Pri Aug .. ϛ (= Gb Sz) ανεζησαν | αχρι c AB al fere[15] Are .. ϛ (= Gb Sz) εως

6. τουτων .. al[1] τουτω, cop Hipp τουτον | ο δευτ. θαν. c AB al fere[30] vg al Hipp And Are Pri al .. ϛ (= Gb Sz) ο θα. ο δευτ. | βασιλευσουσιν (et. vg cop syr etc And Are Aug Pri Fulg al) .. A -ευουσιν | μετ αυτου .. al[15] μετα ταυτα | χιλια .. B al syr praem τα

7. οταν (al[1] οτε) τελεσθη .. Gb″ μετα c B al pm arm sl[cd] Are

γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ τὸν Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πό-
λεμον, ὧν ὁ ἀριϑμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς ϑαλάσσης. [9] καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ 9
τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν
21, 2. πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν
αὐτούς· [10] καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήϑη εἰς τὴν λίμνην τοῦ 10
19, 20. πυρὸς καὶ ϑείου, ὅπου καὶ τὸ ϑηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανι-
σϑήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
* Dan 7, 9 s. Καὶ εἶδον ϑρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καϑήμενον ἐπ' αὐτόν, οὗ 11
ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέϑη αὐτοῖς.
[12] καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς ἑστῶτας ἐνώπιον 12
τοῦ ϑρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχϑησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχϑη, ὅ ἐστιν τῆς
* Mal 3, 16. ζωῆς· καὶ ἐκρίϑησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν. [13] καὶ ἔδωκεν ἡ ϑάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, 13
6, 8. καὶ ὁ ϑάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ
ἐκρίϑησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. [14] καὶ ὁ ϑάνατος καὶ ὁ ᾅδης 14
21, 8. ἐβλήϑησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. Οὗτος ὁ ϑάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν,

---

8. τον μαγωγ c B al ut vdtr omn And Are[text] .. Ln om τον c A (Are[comm] ο γ. και μα.) | τον πολεμ. c AB al fere[25] Are .. ς (= Gb+ Sz) om τον (et. And) | αυτων c AB al fere[25] .. ς (= Gb Sz) om (et. And Are)

9. εκυκλευσαν (Gb') c AB al fere[20] .. ς εκυκλωσαν (et. And Are) | αγιων .. B add και την πολιν των αγιων | εκ τ. ουρ. (Gb') c A 12. 18. vg[cd] ar[p] sl[cd] And[a] Pri al .. Gb Sz add απο του ϑεου c B al pm vv m And[p] Are Aug Tich[1]; eadem ς praem c test ut vdtr pauc .. demid om εκ (al απο) τ. ουρ. .. al εκ τ. ϑε. απο τ. ουρ., απο τ. ϑ. απο τ. ουρ.

10. οπου και c AB al pl vg (et. am, non demid tol) syr And[a] Are Aug Pri .. ς (= Gb Sz) om και c minuscc vv pm And[p] pp[lat] aliq

11. μεγ. λευκ. c AB al pm vv pl Are Aug Pri al .. ς (= Gb Sz) λευκ. μεγ. (et. And Ir) | επ αυτον c B al pl Ephr[2] And[a] Are (al[2] Ephr[1] And[p] επ αυτω) .. ς (= Gb Sz, sed Gb') Ln επαυτου c A al | προσωπου .. Ln praem του c A (item B? cf Prol) | al[4] vv m Ephr And Aug Pri ο ουρ. κ. η γη

12. τους με. κ. τ. μι. c A al[15] vg syr al m And Are[comm] Ir Aug Pri al .. ς μικρους κ. μεγαλους c minuscc cop al, item τους μι. κ. τους με. B et (post εστωτ.) al Meth Are .. al[8] om | Aug Pri om εστωτ. (om et. al[3] vg[cd]; al[5] Meth Are post νεκρ. pon) ενωπ. τ. ϑρ. | ϑρονου c AB al pl vv fere omn Are Amb (al[2] *throni Dei* s. *Domini*) .. ς ϑεου (et. And) | ηνοιχϑησ. c AB al[7] Are (And[p] ηνοιγησαν, al m ηνοιξαν, al[5] ηνοιξεν) .. ς (= Gb Sz) ηνεωχϑησ. (al ανεωχϑ.) c minuscc And[a] | αλλο βιβλ. c AB al fere[25] vg al And Are Pri al .. ς (= Gb Sz) βι. αλλο | ηνοιχϑη c A al[6] And[a] ([p] ηνοιγη) Are .. ς ηνεωχϑη c B etc (et. ανεωχϑ. leg)

13. νε. τους εν αυτη c AB al[25] vg al Are Ir al .. ς (= Gb Sz) τους εν α. νε. (et. And) | εδωκαν (et. And Are Aug al) .. Ln εδωκεν c A al[2] | νε. τ. ε. αυτοις c AB (τοις pro τους) al fere[25] And[p] Are Ir al .. ς (= Gb Sz) τ. ε. α. νε. (et. And[a]) | αυτων .. B al[13] And[p] αυτου

14. ο ϑαν. ο δευτ. εστ. c AB al pl vv m (And[a] ο ϑα. δευ. εστ., And[p] ο ϑα. εστ. ο δε.) Are (sed al[5] vg al εστιν ante ο ϑα. pon) .. ς (= Gb Sz, sed Gb') εστ. ο δε. ϑαν.

15 ἡ λίμνη τοῦ πυρός. [15] καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γε- 3, 5. etc
γραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

XXI.

1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς * Es 65, 17.
2 καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. [2] καὶ τὴν πόλιν 66, 22. 2Pe3, 13.
τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ 3, 12.
3 τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. [3] καὶ He12,22.
ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου λεγούσης Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ * Ez 37, 27.
μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ᾽ αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ 2Co6,16.
4 ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς ἔσται μετ᾽ αὐτῶν θεὸς αὐτῶν, [4] καὶ ἐξαλείψει
πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, 7, 17. * Es25,8.
οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλ-
5 θαν. [5] καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ Ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. * Es43,19. 2Co5,17.
6 καὶ λέγει Γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. [6] καὶ εἶπέν 19,92.2,6. 16, 17. 22,13 etc

---

14. η λιμν. τ. πυρ. c AB al pl vv pm Hipp And Are Ir Fulg al .. ς (= Gb[+] Sz) om (et. vg[ed] arm ar[e]) .. al[3] cop sl[cd] Pri Promiss om Ουτος usq πυρος

15. τη βιβλω c A etc And .. Gb″ τω βιβλιω c B al pm Are

XXI. 1. απηλθαν c A .. Gb Sz –θον c B al pm Are (item *abierunt s. recesserunt* Ir al m) .. ς παρηλθε (al απηλθε) c minuscc And (item *abiit* vg al)

2. και c AB al pl vv pl And Are Ir al .. ς (= Gb Sz) add εγω ιωαννης | ειδον (A ut saepe ιδ.) c AB al pl vv pm pp [gr] et [lat] .. ς (= Gb Sz) ante την πολ. | εκ τ. ουρ. απο τ. θε. c AB al pm vv pl And[p] Are pp[lat] .. ς (= Gb Sz) απο τ. θ. εκ τ. ουρ. (et. And[a])

3. θρονου c A 18. vg arm[ed] mg Ir Aug Amb .. ς ουρανου c B etc vv pl And Are Pri al | λαος c B al[30] vg cop syr aeth arr And[p] Are Aug Pri al .. ς (= Gb Sz, sed Gb′) Ln λαοι c A etc And[a] Ir | εσται μ. αυτ. c minuscc ut vdtr pl cop al And Aug Pri .. Gb Sz Ln μ. α. εστ. c AB al fere[20] vg syr Are Ir Amb | θε. (12. add ων) αυτ. c minuscc ut vdtr sat m vv m And[a] .. Ln αυτ. θε. c A vg Ir al .. Gb[oo] c B al[25] cop al And[p] Are pp[lat] aliq

4. εξαλειψει c B al[30] (ex his B al fere[10] add απ αυτων, item al[2] omissis α. τ. οφθ. α.) vv pl Ir [gr] et [lat] And[a] Are Amb[4] .. ς (= Gb Sz) Ln add ο θεος c A etc vg sl[ed] And[p] Aug Pri al | απο c B al ut vdtr omn (vg Ir Pri al m *ab*) pp[gr] .. Ln εκ c A (tol *ex*, Amb *de*) | οτι .. Ln om c A sl[cdd2] (am *quae*) | απηλθαν c A .. ς –θον c minuscc pl And .. B al[15] Are –θεν

5. τω θρονω c AB al fere[25] And[p] ([a] εν τω θρ.) Are .. ς (= Gb Sz) του –νου | A (syr ap Wtst) και ιδου | κα. ποι. πα. c A al[5] vg Ir Aug Pri al .. B al pm syr Are πα. κα. ποι. .. ς κα. πα. ποι. c minuscc And | λεγει c AB al m vv m Ir (al vdtr) .. ς (Gb[oo]) add μοι (et. And Are; Pri ?) | πι. κ. αληθ. c AB al pm vv pm Are Ir al .. ς (= Gb Sz) αλ. κ. πι. (et. And) .. B al pm syr Are add του θεου, item al ar[p] post εισ.

μοι Γέγοναν. ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ
διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. 7 ὁ 7
3. εις νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι
υἱός. 8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ 8
22, 15. πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ
20, 10. 20, 14. μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος
ὁ δεύτερος.
15, 1. 17, 1. Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας 9
γεμούσας ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ᾽ ἐμοῦ λέγων
19, 7. 17, 3. Δεῦρο, δείξω σοι τὴν γυναῖκα τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου. 10 καὶ ἀπήνεγκέν 10
*Ez 40, 2. με ἐν πνεύματι ἐπ᾽ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν
3. τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τοῦ θεοῦ,
11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, 11
*Ez 48, 31 ss. ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, 12
ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ

---

6. γεγοναν (–νασι 38.) εγω ει. το c A 38. Ir .. B al^{10} syr And^{a} Are γεγονα εγω το; al fere^{20} And^{p} γεγονα το (Gb′; item Gb″ γεγοναν· εγω το) .. vv^{2} γεγονεν· εγω το, vv^{3} Tich εγω ειμι το, ar^{e} εγω το .. var al .. ς γεγονε. εγω ειμι το | αλφα c AB al .. ς α | al fere^{10} Are om ἡ et το | αυτω c B al fere^{20} Are .. ς (= Gb† Sz) Ln om c A etc And | A sl^{cd} om της πηγης

7. κληρονομησει c A etc vv fere omn And Cyp Tert al m .. Gb′ δωσω αυτω c B al^{25} sl$^{cdd\,2}$ (sl^{cd} δω. αυτ. ταυτ. και κληρ. ταυτ.) Are | ταυτα c AB al pl vv pl pp ^{gr} et ^{lat} .. ς (= Gb Sz) παντα | αυτω .. A αυτων | A om αυτος | υιος c AB al fere^{20} And Are .. ς praem ὁ

8. τοις δε δειλ. c AB al pl And Arc .. ς (= Gb Sz) δειλ. δε | απιστοις c A etc vg cop arm ar^{e} sl^{cd} And^{a} Tert Pri Fulg al .. Gb† Sz add και αμαρτωλοις c B al plus^{30} syr ar^{p} sl^{10} (item^{4} omisso και) And^{p} Are | φαρμακοις c AB al pl And Are .. ς –κευσι | ψευδεσιν .. A ψευσταις | ο θα. ο δευτ. c AB al pl vg etc And Are .. ς (= Gb Sz) δευτ. θαν.

9. ηλθεν c AB al pl vv pm And Are Pri .. ς (= Gb Sz) add προς με | εις εκ c AB al fere^{30} vg al m Are Pri .. ς (= Gb† Sz) om εκ (et. And) | γεμουσας c B al^{15} et plur And^{p} Arc .. ς τας γεμ. (et. And^{a}) .. al^{1} εχουσας .. Ln των γεμοντων c A 12. | επτα πληγ. c B al^{15} et plur Are .. ς (Gb^{o}) Ln praem των c A etc And | τ. γυν. (al^{2} add και) τ. νυμφ. τ. αρν. (Gb′) c B al^{25} ar^{p} Arc Cyp (teste Gb) .. vg^{cd} Tich^{1} τ. γυ. τ. αρν. (Gb″); demid Apring τ. νυ. τ. αρν. .. Ln τ. νυ. τ. γυ. τ. αρν. c A al^{3} vg cop syr al pp^{lat} aliq .. ς τ. νυ. τ. αρν. τ. γυ. (et. And)

10. επ c B al ut vdtr omn And Are .. Ln επι c A | την αγιαν c AB al fere^{25} vv pl Are Cyp al .. ς (= Gb Sz) praem την μεγαλην (et. And) | εκ pr .. al^{5} vel plur απο | εκ sec (Gb′) c B al plus^{20} Are .. ς Ln απο c A etc (vg Pri al) And (vg^{cd} Hier al^{2} om ε. τ. θε.)

11. A om εχ. τ. δο. τ. θε. | ο φωστ. c AB al fere^{30} vv m pp^{lat} m .. ς (= Gb Sz) praem και (et. vg^{ed} al m And Are Pri) | al^{6} sl^{cd} And^{p} om ως λιθω

12. εχουσα pr c AB al fere^{30} And (add τε) .. ς (= Gb Sz) –σαν τε (et. Are) | εχουσα sec c AB al ferc^{30} And^{a} (^{p} om) .. ς (= Gb Sz) –σαν (et. Are) | A syr om και επι usq δωδ.

ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστιν ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν
13 Ἰσραήλ. [13] ἀπὸ ἀνατολῶν πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς,
14 καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. [14] καὶ τὸ
τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνό-
15 ματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. [15] καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν *Ez 40, 3.
μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐ-
16 τῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. [16] καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος *Ez 41, 21.
αὐτῆς ὅσον καὶ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ στα-
δίους δεκαδύο χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα
17 ἐστίν. [17] καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα τεσσάρων
18 πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. [18] καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ *Zach 2, 5.
τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ.
19 [19] οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· *Es 54, 11 ss.
ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ *Ex 28,
20 τέταρτος σμάραγδος, [20] ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος 27 ss.
χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρα-
21 σος, ὁ ἑνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. [21] καὶ οἱ δώδεκα

---

12. ονοματα sec c B al^{15} Arc (item Ln praemisso τα c A al fere^{10}) item vg cop syr al .. ς om c minuscc aeth al And Pri | υιων (al^{3} om, al^{1} And του) c AB al fere^{20} Arc .. ς praem των

13. απο (c AB al pl And Arc; ς [= Gb Sz] απ) ανατολων c B al fere^{30} Arc .. ς (= Gb Sz) Ln απ (Ln απο) –λης c A etc And | και ter c AB al pl vv pm Arc Hier .. ς (= Gb^{+} Sz) om c minuscc demid tol lips^{4} al And Pri Tich | A am απο δυσμ. π. τ. κ. απο νοτου π. τ.

14. εχον .. C εχων | επ αυτων c AB al pl vg^{cd} cop syr al And Arc Pri Tich .. ς (= Gb Sz) εν αυτοις | δωδ. sec c AB al fere^{30} (al^{2} δεκαδυο, al ιβ') vg syr al m And Arc .. ς (= Gb Sz) om c minuscc lips^{6} cop (perg ονομα) al Pri Tich

15. μετρον c AB al pl vv pm And^{p} Arc Pri .. ς (= Gb Sz) om (et. And^{1}) | B μετρησει | B al pm om κ. το τειχ. αυτ.

16. οσον και (και c A etc vg cop syr etc Pri Hier; Gb^{oo} c B al fere^{30} And Arc) c AB al pl vv m And Arc .. ς (= Gb Sz) praem τοσουτον εστιν | τω καλ. .. al^{3} And praem εν | ς (non ς^{e} etc) επι σταδιων c test perpauc (et. And) | δεκαδυο c al^{20} et plur .. ς Ln δωδεκα c AB etc | χιλιαδων (B praem και) .. B al pm syr add δωδεκα s. (B al) ιβ'

17. εμετρησεν c A etc vv ut vdtr omn pp .. B al^{22} om | A $\overline{\delta}$ και εκατ. τεσσερ. (τεσσερ. .. ς τεσσαρ. cf Prol) .. B al $\overline{\rho\mu\delta}$

18. ἦν c B al ut vdtr omn And Arc Pri .. Ln om c A syr aeth Tich | ομοιον (Gb'') c AB al^{25} vg al And Arc Tich .. ς ομοια (et. Pri)

19. οι θεμελιοι c AB al pm am demid sl^{cd} Arc pp^{lat} m (Pri add δε) .. ς (Gb°) praem και (et. vg syr cop al And) | χαλκηδων (B –κιδων) .. Gb' καρχηδ. c 35. (cop χαρκητον)

20. σαρδονυξ c B al ut vdtr omn (item vg cop etc Pri) And Arc .. Ln σαρδιονυξ c A | σαρδιον (Gb'') c AB al pm (cop) Arc .. ς –ιος (et. And, item vg etc) | χρυσοπρασος (al^{4} –πασος) c B al ut vdtr omn And Arc (item vg etc) .. Ln –σον c A | αμεθυστος c AB etc (et. vg cop etc) .. al pm And Arc –θυσος

12. πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς
μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυ-
γής. [22] καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ 22
22, 5. ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. [23] καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου 23
* Es 60, 19. οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν
* Es 60, 3 ss. αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. [24] καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ 24
τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς
22, 5. αὐτήν, [25] καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, νὺξ γὰρ οὐκ 25
ἔσται ἐκεῖ, [26] καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. 26
*Es 52, 1. [27] καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦ- 27
δος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

XXII.

* Ez 47, 1. Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκ- 1
πορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. [2] ἐν μέσῳ τῆς πλα- 2
2, 7. τείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποιοῦν
*Ez 47, 7. καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἀποδιδοὺς ἕκαστον τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ
*Zach 14, 11. τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. [3] καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ 3
ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ

---

21. ανα .. A ινα | εξ .. B praem ως | διαυγης c AB al pl And Are .. ς (= Gb Sz) διαφανης

22. ναος c B al ut vdtr omn And Are .. Ln praem ὁ c A

23. φαινωσιν c AB al plus^{25} am And (perg αυτην) Are Pri .. ς (= Gb Sz) add εν | αὐτῇ· ἡ γάρ c A etc vv ut vdtr omn (sl^{cd} om γαρ) And (αυτην) Are Pri .. Gb′ αὐτὴ γὰρ ἡ c B al pm (Are ap Wtst)

24. και περιπατ. usq φωτος αυτης c AB al pl vv pl And Are pp^{lat} .. ς (= Gb Sz) και τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτης περιπατησουσι (ita fere And explicat) | φερουσιν (B al pm add αυτω, al^{1} αυτων) την (B al pm om) δοξ. (c A al^{6} cop aeth ar^{e} And Pri Amb Tich; ς [Gb^{oo}] add και την [Are, item B al pm om] τιμην c B etc vv pm [vg post αυτων pon] Are) αυτων (c A etc vv pl And Are Pri Amb; B al^{25} syr sl^{cd} των εθνων)

26. εις αυτην .. B al pm sl^{cd} Are add ινα εισελθωσιν

27. κοινον c AB al pl vg al And Are Ir Pri al .. ς (= Gb Sz) κοινουν | ο ποιων c al^{16}, arr cop (sed cop et. πας κοινος) item omisso ὁ (ita Gb′ Ln) A al^{4} (vg al Pri al) .. ς ποιουν c B etc And Are

XXII. 1. ποταμον c AB al^{25} vv pm Hil Pri al m .. ς (= Gb Sz) praem (al fere^{10} sl^{cdd2} And Are add) καθαρον

2. εντ. κ. εκειθ. (Gb″) c AB al^{25} (vv m) Are .. ς εντ. κ. εντευθεν (et. And) | A 18. ποιων | μηνα c AB al pl And^{p} .. ς (= Gb Sz) add ενα (et. And^{a} Are) | αποδιδους (Gb″) c B al^{22} et plur Are .. ς Ln –δουν c A etc And (et. –δοντα leg) | αποδ. εκαστ. (–στον c A etc And Are; Gb′ –στω c B al^{2} sl^{cd}; Gb″ –στος c al^{15} .. 35. om) c B al pm (Gb″) .. ς Ln εκ. αποδ. c A etc And Are | al^{3} om τον

3. καταθεμα c AB al pl And Are .. ς (= Gb Sz) καταναθεμα | ετι .. al^{15} ar^{p} And Are εκει (arm ετι εκει)

4 δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ [4] καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ
5 τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. [5] καὶ νὺξ οὐκ ἔσται, καὶ οὐ 7, 3. 21, 23.
χρεία λύχνου καὶ φωτός, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς, καὶ βα- 25.
6 σιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. [6] Καὶ εἶπέν μοι Οὗτοι οἱ λόγοι * Dan 7, 27.
πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν 21, 5.
ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν 1.
7 τάχει. [7] καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προ- 3, 11.
φητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

8 Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ
ὅτε εἶδον, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ
9 δεικνύοντός μοι ταῦτα. [9] καὶ λέγει μοι Ὅρα μή· σύνδουλός σού εἰμι καὶ 19, 10.
τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βι- 10, 4.
10 βλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. [10] καὶ λέγει μοι Μὴ σφραγίσῃς τοὺς * Dan 12, 4.
11 λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν. [11] ὁ ἀδι- 1, 3.
κῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δι- * Dan 12, 10.
καιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

---

5. εσται (Gb″) c B al[15] (cop) Promiss .. Gb Sz Ln add ετι c A al[3] vg syr pp[lat] aliq; item ς (Gb′) εκει c minuscc vv aliq And Are | ου χρεια c B al pm (syr) sl[cdd] (Pri *neq. opus erit*) .. Ln ουχ εξουσιν χρειαν c A vg al And (ap Btl et Wtst) Palam pp[lat] m .. ς χρειαν ουκ εχουσι c minuscc vv aliq And (ed. Commelin.) Are | λυχνου c B al ut vdtr fere omn vv pauc And[p] Are Amb[2] .. Ln praem (al[1] postpon) φωτος c A al[2] vg cop syr al And[1] (item And ap Btl) Palam. Amb[1] Pri Tich | φωτος (A al[5] φως, lips[5*] om) c B al[16] ar[p] sl[cdd] .. ς Ln add ηλιου c A etc vv pl pp[gr] et[lat] | φωτιει c B al[25] And, Ln –ισει c A al[2] Palam, item vg (et. demid al) cop al Pri Amb al .. ς (= Gb Sz) –ιζει (et. am syr al Are) | επ c A Palam Ir Pri Amb[1] Tich .. ς (= Gb† Sz) om c B etc And Are

6. ειπεν c A etc vv ut vdtr omn pp[gr] et[lat] .. Gb″ λεγει c B al[25] | κυριος c B etc And Aro .. Ln praem ὁ c A 92. | πνευματ. των c AB al pl vg syr cop al And[comm] Are Pri (Vig) .. ς (= Gb Sz) αγιων

7. και c AB al pm vv pm And[a] Are .. ς (= Gb+ Sz) om

8. καγω c AB al m Dion And .. ς και εγω (et. Are) | ακ. (al[3] cop sl[cdd] Dion And[a] Are βλεπ.) κ. βλεπ. (iid ακ.) ταυτ. c AB al fere[25] vg syr al And[p] pp[lat], item qui βλ. κ. ακ. τ. .. ς (= Gb Sz) βλ. ταυτ. κ. ακ. c test pauc | κ. οτε ειδον (Gb′) c B al fore[20], item al[3] omisso οτε .. A και εβλεπον .. ς Ln και εβλεψα c minuscc And Are | επεσα (Gb′) c al[5] qui citantur item al ut vdtr sat m (item edd pm) .. ς[e] (non ς) Ln –σον c AB etc And Are | εμπροσθεν των .. A προ | δεικνυοντ. (A διγνυοντ.) .. al m Are δεικνυντ.

9. ειμι c AB al pl vv pm Ath And Are Cyp al .. ς (= Gb Sz) praem γαρ | και tert c AB etc vv pl Ath And[a] .. al m sl[cdd] And[p] Are Pri om

10. ο καιρος c al[6] vel plur sl[cd] Are .. ς (= Gb Sz) praem οτι (et. And) .. Ln add γαρ c AB al fere[20] vv m .. al (And[a]) ο γαρ καιρ.

11. ρυπαρος ρυπαρευθ. (al[2] Or[2] ρυπανθητω) c B al fere[30] And Are .. ς (= Gb Sz) ρυπων ρυπωσατω c minuscc .. A al[1] om και ο ρ. ρ. ετι | δικαιοσ. ποιησατω c AB al pl am demid tol lips[4*] cop syr al And Are Cyp[2] al m .. ς (= Gb Sz) δικαιωθητω c minusc ut vdtr pauc vg[ed] (*justificetur*) ar[e] al Aug[3] (*justior fiat*)

* Es 40, 7. Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ 12
10. ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, πρῶτος καὶ ἔσχατος, 13
1, 8. 21, 6. ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. 14 μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα 14
7, 14. ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθω-
21, 8. σιν εἰς τὴν πόλιν. 15 ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ 15
Phi 3, 2. φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. 16 ἐγὼ Ἰη- 16
5, 5. *Es 11, 1. σοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ταῖς ἐκκλησίαις.
2, 28. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυίδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωινός. 17 Καὶ 17
*Es 55, 1. τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν Ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω Ἔρχου.
καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
* Dt 4, 2. Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ 18
βιβλίου τούτου. ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς

---

12. ιδου c AB al pl vv pl And[a] Are Cyp al .. ς (= Gb Sz) praem και | εστιν αυτου c AB 21. 38. syr .. al m εσται α. .. ς α. εσται c minuscc And Are (vg etc *sec. opera sua*)

13. εγω c AB al fere[25] am al Ath And Are Cyp[cd] Pri .. ς (= Gb Sz) add ειμι (et. Or[2] pp[lat] aliq) | αλφα c A al m Clem Or Ath Epiph Are (et. ωμεγα) .. ς A s. α c B etc And | πρωτ. κ. εσχ. (Gb Sz ο πρ. κ. ο εσ. c B al[16]) η αρχ. κ. το τε. c A al[6], item B al[16] Or[1] Ath, item vg al m Cyp al m .. ς (= Gb Sz) αρχ. κ. τελ. (Or[2] η α. κ. το τ.) ο πρ. κ. ο εσχ. (ο πρ. κ. ο εσ. om vg[cd] cop) c minuscc Or[2] And Are ar[e] al

14. ποιουντες τ. εντολ. αυτου (And[p] Are ap Btl εμου) c B al ut vdtr fere omn cop syr arr al And Are Cyp Tert Tich .. Gb' Ln πλυνοντες (38. πλυνουντ., Ath πλατυνοντ.) τ. στολας αυτων c A 7. 38. vg arm[mg] (vg[cd] arm[mg] add *in sanguine agni*) aeth Ath Pri Fulg

15. εξω c AB al pl vg al m Hipp Ath And Are Cyp Tich .. ς (= Gb Sz) add δε (et. lips[5*] cop al Pri Fulg) | πας c AB al fere[20] Hipp Ath (al[5] sl[cd] Hipp Ath Are ποι. κ. φιλ.) .. ς (Gb[oo]) add ὁ (et. And Are)

16. ταις εκκλ. c 4. 11. 12. 47. 48. arm sl[cd] And[p] Are Pri (add επτα) .. ς (Gb[o]) add επι c B etc; Ln εν c A al[3] vg al Ath And[a] | δαυιδ (cf Prol) c AB al fere[25] vel plur Ath And Are .. ς (= Gb Sz) praem του | ο πρωινος c B al pl cop syr aeth sl[cdd] Ath And Pri al, item ante ο λα. (al[1] ar[e] om ο λα.) al[5] vv aliq Are .. Ln praem και c A vg .. ς (= Gb Sz) και ορθρινος c paucis

17. ερχου bis et ερχεσθω c AB al pl Ath And Are .. ς (= Gb Sz) ελθε bis et ελθετω | ο θελων c AB al pl vv m Ath And Are pp[lat2] .. ς (= Gb Sz) praem και (et. vg[ed] syr arr arm Pri) | λαβετω c AB al pl Ath And Are .. ς (= Gb Sz) λαμβανετω το

18. μαρτυρω εγω c AB al pl vv pl And Pri al (al[2] Are μαρτυρομαι εγω, al[2] μαρτυρομαι γαρ) .. ς (= Gb Sz) συμμαρτυρουμαι γαρ | τω c AB al fere[25] And[a] Are .. ς (= Gb Sz) om (et. And[p]) | επιθη επ αυτα c AB al pl And[p] ([a] επιθησει επ αυτω) Are .. ς (= Gb Sz) επιτιθη προς ταυτα' | επιθησει .. al[15] -θησαι .. var al | επ αυτον (-τω A** 11.**) .. A* om, al[6] Are Amb ante ο θε. pon

19 πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· [19] καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ 15, 1 ss.
τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος
αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμ-
μένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα Ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου κύριε 7, 17.
Ἰησοῦ.
21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων. He 13, 25. etc

---

18. πληγας .. B al^{7} arm sl^{ed} And Are^{text} praem επτα | τω c AB al longe pl pp .. ς (= Gb Sz) om | 12. om vv. 18. 19.; item tol (item vg^{ed} al) om 18. usq 21.

19. αφελη (B -λειται) c A al pl pp .. ς (= Gb Sz) αφαιρη .. var al | του βιβλιου c AB al pl pp .. ς (= Gb Sz) βιβλου | αφελει c AB al m And^{a} Are, item -λοι al^{15} And^{p}, et. -λη, -λαι leg .. ς (= Gb Sz) αφαιρησει | του ξυλου c AB al pl vv pl And^{a} Are Tich .. ς (= Gb Sz) βιβλου (et. vg^{ed} al And^{p} Pri Amb) | εκ c B al ut vdtr fere omn vg etc And Are Pri Tich .. Ln om c A al^{2} (vv aliq ?) | των γεγρ. c AB al pl vv pm And Are Pri Tich .. ς (= Gb Sz) praem και | τω c AB al pl pp .. ς (= Gb Sz) om

20. ερχου c AB al m vv pl And ap Btl Are .. ς (= Gb Sz) praem ναι (et And [ed Commelin] Pri) | ιυ .. al^{8} cop arm ar^{e} sl^{cdd} And Are Pri add χριστε

21. κυριου c AB al fere^{25} vv m And^{a} Are .. ς (= Gb Sz) add ημων | ιυ (ar^{p} om) c A 26. item al ut vdtr .. ς add χυ c B etc vg cop syr etc And .. al Are χυ pro κυρ. ιυ. | παντων c A cdd^{lat} ap Wtst (am nil nisi *Amen* add) .. Gb Sz add των αγιων c B al pl vv pm And Are; item ς υμων .. praeterea ς (= Gb Sz) add αμην c B etc vv pl And^{p} Are^{text} (praeter A cdd^{lat} om et. And^{a} Are^{comm}) | Pri om v. 21.

Subscriptio: Nil habent B al ut vdtr pl .. A αποκαλυψις ιωαννου .. al τελος αποκαλυψεως .. am lips^{5} *explicit liber apocalypsis* (*-lipsis* lips^{5}) *sancti Johannis apostoli* (*et evangelistae* add am). Similiter aeth ar^{p} .. And λογοι κδ'; And Are κεφφ. οβ'; Cass 33 capp; cd^{lat} MDCCC versus.

Lipsiae, impressit F. A. Brockhaus

Von Prof. Dr. *Tischendorf* erschienen nachstehende textkritische Bibelwerke:

Codex Ephraemi Syri rescriptus sive Fragmenta utriusque Testamenti e codice graeco Parisiensi celeberrimo quinti ut videtur post Christum saeculi. 2 Tomi. 27 Thlr. (Fragmenta Novi Testamenti 18 Thlr. Fragmenta Veteris Testamenti 9 Thlr.) Lipsiae, B. Tauchnitz jun.

Monumenta sacra inedita sive Reliquiae antiquissimae textus Novi Testamenti graeci ex novem plus mille annorum codicibus per Europam dispersis. 18 Thlr. Lipsiae, B. Tauchnitz jun.

Evangelium Palatinum ineditum sive Reliquiae textus evangeliorum latini ante Hieronymum versi ex codice Palatino purpureo quarti vel quinti post Christum saeculi. 18 Thlr. Lipsiae, F. A. Brockhaus.

Codex Friderico-Augustanus sive Fragmenta Veteris Testamenti e codice graeco omnium qui in Europa supersunt facile antiquissimo. In oriente detexit, in patriam attulit, ad modum codicis edidit C. T. 32 Thlr. Lipsiae, C. F. Koehler.